

JO. ALBERTI FABRICII

SS. Theologiæ D. & Prof. Publ.

BIBLIOTHECA GRÆCA,

Sive notitia Scriptorum Veterum Græcorum, quorumcunque monumenta integra, aut fragmenta edita exstant: tum plerorumque è MSS. ac deperditis.

EDITIO SECUNDA, ab Auctore recognita & plurimis locis aucta.

Accessit

EMPEDOCLIS Sphæra, & MARCELLI Sidetæ carmen de medicamentis è Piscibus, Græce & Latine, cum brevibus notis.

HAMBURGI,
Sumptu CHRISTIANI LIEBEZEIT,
Typis STROMERIANIS. A. C. cIↃ IↃ CC VIII.

GALENUS de compositione medicamentor. secundum locos, libro 2. T. 2. edit. Basil. p. 177.

Χαλεπὸν μὲν ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα.

Magnifico, Nobilissimo ac Juris Consultiissimo Viro,

DN. GERHARDO SCHROEDER,

Reip. Hamburgensis Consuli,

S. D.

JO. ALBERTUS FABRICIUS.

VIdes audaciam, *VIR EXCELLENTISSIME*, aut si ma-

vis interpretari libertatem , hominum peregrinorum , qui apud TE , ut Anacharsis olim apud Solonem , Virum Sapientissimum , patriam esse suam existimant , nec tamen , ut Barbarus ille minime barbarus , ad Te veniunt singuli , verùm agmine facto accedunt , & sacrarium Tuum irrumpunt. Græci isti sunt homines , mira simplicitate , bonarum tamen illi litterarum artiumque promicondi , non minus antiquitate , quàm ingenio & eruditione commendabiles , neque adeo tibi ignoti. Hi ab Amplissimo Nomine Tuo , quod suis ex parte obsoletis nominibus novam lucem conantur conciliare , hanc suam causam apud tanta æquitate Judicem , tantâ benignitate Virum , facile vel excusabunt , vel tuebuntur. Ego au-

autem, peregrinus & ipse, licet ab aliquot jam annis Reip. hujus, quam moderaris, civis, quod præsentem Tibi librum, in hac urbe horis subsecivis à me in studiosorum usus elucubratum, offerre ac dedicare, illumque veterem doctissimorum Græcorum Senatum ad Te allegare haud dubitavi, non minus promte ac facile causam dixero. Cum enim vox communis civium, famaque non inficianda, jampridem in Te celebret ac veneretur rectum illum ac tenacem propositi animum, & nullâ inferiorem trepidatione, nullis cedentem corruptionibus integritatem: præterea singularem juris rerumque civilium, Patriæ maxime, peritiam, prudentiamque, & in rebus gerendis industriam ac dexteritatem: ego peculiariter Tuum in lit-

teras amorem , egregiamque humanitatem Tuam , & prædicandam mihi , & simul instar certissimi præsidii mihi futuram esse existimavi , quo fretus sperare possem, hanc libertatem meam non prorsus improbatum à Te iri. Nihil igitur addo præter Votum , quod pro salute Tua mecum nuncupant universi , qui Reip. nostræ bene cupiunt. Deus ter Opt. Max. Te publice domique felicem servet quam diutissime ! Scripsi Hamburgi , Nonis Aprilibus, Anni Christiani cIɔ Iɔ cc V.

AD

AD LECTOREM.

Octo anni sunt, mi Lector, ex quo Bibliothecam latinam edidi, quam cum non maligne exceptam esse à literarum studiosis intelligam, audeo in præsenti Bibliothecam Græcam tibi similiter offerre. Opus majoris corporis & animi aggressum me non inficeor, est enim materia uberrima, varietas incredibilis, numerus scriptorum propemodum infinitus, non infrequentes hinc inde tenebræ, paucorum stylo discussæ. Quid de editionum multitudine dicam, quas ut indagare singulas industriæ & fortunæ est, ita discernere ac dijudicare, non contemnendæ facultatis. Neque vero de me tam arroganter, neque de argumento quod tractandum in me suscepi, tam anguste sentio, ut omnibus numeris perfectam & absolutam Bibliothecam Græcam tibi exhibere me posse existimem. Quid tamen efficere studuerim, si placet accipe, atque utrum & quousque vel meo instituto, vel tuæ satisfecerim exspectationi, pro æquitate & captu tuo, opere ipso inspecto judica.

Cumprimis dedi operam, ut scriptorum universorum Græcorum non Ecclesiasticorum, quotquot ex iis, qui ante captam à Turcis CPolin vixere, in lucem editi sunt, notitia tibi constaret: quanquam Ecclesiasticos quoque suo loco strictim persecutus sum, qualecunque observationum spicilegium daturus post amplissimas messes præstantium Virorum, Labbei, Cavei & Eliæ du Pinii. Quantum potui diligenter constitui singulornm scriptorum ætatem, & quæ de illis explorata sunt, vel retuli ipse, vel à quibus prolixius pertractata fuerunt, indicavi. Scripta deinde recensui singula distincte, atque edita quidem præ cæteris, tum etiam si quæ in Bibliothecis abdita delitescunt, denique deperdita, quorum vel solos titulos, vel exigua fragmenta reliqua nobis fecit tempus. Circa editiones haud infima laboris mei cura versata est, ut quam plenissimam & accuratissimam earum historiam tibi exhiberem, non é Catalogis undique & oscitanter corrasam, sed quantum fieri potuit inspectis & evolutis libris ipsis & haud negligenter consideratis contextam ac

concinnatam. Fateor tamen hac in parte me nondum in omnibus potuisse mihi ipsi satisfacere, itaque gratias acturus sum ei, qui vel omissa à me, vel perperam etiam posita notaverit, observatione sua privata & certa fultus. Hujus reprehensioni libenter materiam præbebo, etiamsi illi visum fuerit, quod est Criticorum quorundam summum jus, ut notata una hallucinatione vel omissione, totum laborem meum conculcet & nauci esse clamitet.

Deperditorum auctorum non promitto plenam notitiam, ita tamen usus sum circa hoc argumentum virorum doctorum laboribus, ut addiderim non pauca è communibus fontibus, alia emendaverim, quædam ipse ex integro sim molitus. Subinde etiam Homonymos sive cognomines scriptores studui distinguere, quia nihil utilius est in Historia literaria, nihil quod neglectum majores vel frequentiores pariat errores. Indices auctorum in variis scriptoribus, antiquis præcipue Scholiastis allegatorum, quos studiosis non ingratos futuros confido, partim ab aliis concinnandos curavi, suo loco à me laudatos; partim ipse composui (ut in Scholiasten Homeri, Euripidis &c.) partim ex libris editis depromsi.

Multis ante me in mentem venit Græcos scriptores recensere viris eximiis, unde non ignobilem nec sterilem agrum coluisse mihi videor. *Meursii* quidem de solis deperditis solliciti *Bibliotheca Græca*, quam ineditam evolvere me memini Holmiæ in Bibliotheca Potentissimi Sveciæ Regis, nuperque editam Jocobo Gronovio * Viro Cl. debent studiosi, literarum ordine decurrit, sed jam desinit in *Diocle*. Idem Meursius in *Bibliotheca Attica* & variis ad plurimos scriptores notis innumera observavit ad scriptorum Græcorum qui interciderunt historiam mirifice facientia. Non pauciora *Vossio* debere me fateor, ac *Jonsio*, quorum scripta nemo nisi qui has literas ignorat. *Bæcleri* libellus de scriptoribus Græcis ac latinis, & Rev. *Laurentii Lundii* Compendium Bibliothecæ Græcæ, utiles pro tironibus nomenclaturæ sunt ab auctoribus destinatæ. Perquam elegans quoque etsi & ipsa compendiaria de variis linguæ Græcæ scriptori-

* Tomo X. Thesauri Antiquitatum Græcarum.

ptoribus notitia eſt, quam Nobiliſſimus Vir *Paulus Vindingius* ſub Veris Græci, & æſtatis atque autumni titulo Studioſis obtulit. *Gaddii* de Scriptoribus non Eccleſiaſticis Volumina mihi exiguum uſum præſtiterunt, *Gesneri* Bibliotheca magnum, cujus induſtriam ſemper ſum admiratus, cui ſi reſpondiſſent continuatores, in pleriſque minus lacunoſa eſſet Hiſtoria literaria. *Gyraldi* dialogos plurimum quoque mihi profuiſſe fateor, quo nemo eruditius de Poëtarum hiſtoria ſcripſit.

Aliorum ſcripta vel in herba periere, vel adhuc premuntur, quæ ſi prodiiſſent in lucem, me poterant à ſcribendi labore revocare. 1) *Leonis Allatii* Bibliotheca ſcriptorum profanorum, quam molitum ſe teſtatur in notis ad Euſtathii Antiocheni Hexaëmeron p. 19. 2) *Johannis Conradi Dieterici* Bibliotheca Græca, ad quam componendam eum hortatus eſt illuſtris Boineburgius, ut ex ejus Epiſtolis à Clariſſ. Meelführero nuper editis p. 163. didici. 3) *Philippi Labbei* Bibliotheca Chronologica univerſalis, in qua ſe ſingulatim & accurate dicturum recepit de ſcriptoribus omnis generis qui ab orbe condito ad Chriſtianam æram & à CHRISTO nato ad noſtra tempora, libris præſertim in lucem editis floruerunt, ut ipſe refert parte I. Chronologiæ Hiſtoricæ p. 67. 4) *Thomæ Reineſii* Bibliotheca Græca & ſupplementum Hiſtoricorum Græcorum, de quo legas in Epiſtolis Ruperti ac Reineſii amœbæis p. 564. 567. 579. 608. 5) *Emerici Bigotii* Catalogus ſcriptorum Græcorum, quem non exſtare imprimis doleo, & à viro illo doctiſſimo elaboratum, vel certe affectum teſtantur Menagiana T. 2. p. 35. & perſonatus Vignolius Marvillius T. 1. miſcellaneorum Hiſtor. & literariorum p. 176. 6) *Eraſmi Vindingii* conſpectus Auctorum Græcorum, cujus ſpecimen MS. videre me memini, & quem integrum fortaſſe aliquando debebimus cognomini Ixevticon Oppianeorum editori præſtantiſſimo Eraſmo Vindingio, Pauli F. Denique 7) *Henrici Chriſtiani Henninii* Medici ac Philologi eruditiſſimi Duisburgenſis Index Bibliothecæ Græcæ quadripartitus, cujus ſpem publice fecit in diſſertatione de Græca lingua ſecundum accentus non pronunciandâ p. 119.

 Hæc

Hæc egregiorum virorum monumenta incassum cum hactenus exspectentur, meum laborem Tibi Lector offerre non dubito, vel laboris duntaxat partem primam, duobus constantem libris, in quorum *priore* ago de scriptoribus Græcis qui Homerum ætate præcessisse dicuntur, præcipue vero de scriptis Hermeticis, Orphicis, Sibyllinis ac Zoroastreis. In hoc libro literarum ordinem sequutus sum potius quam temporis, qui nullus est in tam incertis & commentitiis. *Altero* libro persequor scriptores claros ab Homero usque ad Platonem, ordine Chronologico, adjunctis variis, quæ ex indice capitum infra subjuncto facile tibi patebunt.

Tertius liber similiter à Platone decurret ad tempora Augusti Imp. sub quo natus est Servator noster JESUS CHRISTUS. In hoc præter Historiam Criticam versionum Græcarum & librorum Apocryphorum Antiqui fœderis, aliaque offeretur tibi notitia Philosophorum Platonicorum, Peripateticorum, aliarumque sectarum Alphabetica, qualem sectæ Pythagoricæ tibi exhibui Libro II. capite 13. Musici item & Astrologi, Geometræ, Scriptores rei militaris, & Epigrammatarii Poëtæ. Liber *quartus* ab Augusto perget ad Constantini M. tempora, in quo occurrent sacri inprimis scriptores Novi Testamenti, tum Judæi Philo ac Josephus, atque inter plures alios Geographi, Grammatici ac Rhetores magno numero, & Historia Lexicorum Græcorum longe quam olim à me edita fuit plenior. Liber *quintus* Historiam Græcorum scriptorum persequetur à Constantino M. ad captam usque à Turcis CPolin, sive ad sæculum medium XV. In hoc Eroticis scriptoribus & Chronologis & Byzantinæ conditoribus historiæ, & plerisque aliis Christianis erit locus. Postremus futurus est liber *sextus*, JCtos, Medicos, Chemicos & Geoponicos complexus, cum notitia Scriptorum Græcorum quorundam Anonymorum vel suppositorum, & recensione collectionum variarum, quibus plures scriptores Græcos vel eorum fragmenta junctim ediderunt viri docti. Hunc Librum atque adeo totam Bibliothecam claudet triplex Appendix, cujus pars prima continebit *paralipomena & emendanda* quædam, secunda *Tabulam Chronologicam* scriptorum, & tertia *Indicem* plenum & accuratum in universos sex libros, insertâ suo subinde loco notitia quam plurimorum scriptorum deperditorum, quorum mentionem in ipso libro facere prætermisi.

Hæc universi operis œconomia est, cogitatione pridem mecum præcepta, quod magnam licet partem jam à me elaboratum, utrum perficere etiam, & quod facere proxime studeo, ad umbilicum perducere valiturus sim, in DEI est manibus, Vitæ nostræ Arbitri, cujus benignitati pro concessa hactenus vita ac valetudine gratum obsequium libenter debeo.

INDEX

INDEX CAPITUM

Libri Primi.

Libri

Libri Secundi.

Cap. I.

15. De

BIBLI-

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ
LIBER I.
DE SCRIPTORIBUS,
qui ante Homerum fuisse feruntur.

CAPUT I.

Nullum poëma Græcum exstat Homeri poëmatis antiquius. Ποιητὴς *de quovis scriptore.* 1. Ποίησις *Pherecydis & Heracliti.* 2. *MUSARUM titulus etiam datus scriptis prosariis. Heracliti plures* 3. *Antiquissimi quos novimus Historici & Philosophi Græci, Homero juniores.* 4. *Sexti Empirici & Ciceronis argumenta quibus ostendunt Græcos ante Homerum poëtas exstitisse.* 5. *Septuaginta nomina scriptorum Græcorum qui ante Homerum fuisse apud varios auctores feruntur, de quibus deinceps agendum.* 6.

I.

INter Græcos scriptores nullum antiquius monumentum ad nos pervenisse HOMERO, certum est atque exploratum. Idem jam olim de suis temporibus fassi sunt veteres, non Josephus modo Judæus, & scriptores Christiani, sed Græci ipsi, ex quibus Sextus Empiricus I. Adversus Mathe-

maticos

maticos p. 41. ποίημα ὐδὲν πρεσβύτερον ἧκεν εἰς ἡμᾶς τῆς Ὁμήρε ποιήσεως. Ubi ποίημα * fas eſt interpretari non tantum de carmine, ſed ſcripto quovis, uti ποιητὴς pro quolibet ſcriptore ſive auctore libri cujuscunque occurrit apud Theodoſium Alexandrinum in Scholiis ineditis ad Dionyſium Thracem.

II. Eodem ſenſu Maximus Tyrius τῦ Συρίυ τὴν ποίησιν inſpicere jubet Diſſ. 29. h. e. Pherecydis librum, qui proſa ſcripſit: & Epiphanius Hæreſi XXVI. num. 2. Evangelium perfectionis a Gnoſticis jactatum vocat modo ποίημα modo ποιήτευμα. Dionyſius Halic. Epiſt. ad Pompejum p. 130. de Herodoto agens & Thucydide, καλαὶ μὲν, inquit, αἱ ποιήσεις ἀμφότεραι· ὐ γὰρ ἂν αἰσχυνθείην ποιήσεις αὐτὰς λέγων. Et Tatianus, f. 143. Heracliti Epheſii ** ποίησιν, i. e. ſcriptum ſive opus commemorat, non poëma; inter tot enim Heracliti fragmenta, quæ a veteribus ex opere illius περὶ φύσεως adducuntur, nihil ſe offert, quod ſit verſibus adſtrictum, ut demonſtravi infra lib. II. cap. XXIII. §. 4. neque germanos eſſe crediderim quos Heracliti ac Democriti verſus de vita humana in codice Regis Chriſtianiſſimi 2216. exſtare refert Philippus Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 134. Fefellit tamen Tatianus perperam intellectus Suidam, ut Heraclitum multa ποιητικῶς ſcripſiſſe fingeret, & Lilium Gyraldum, ut Poëtis illum annumeraret.

III. Neque aliud evincit argumentum, quo nuperus Tatiani editor, Clariſſimus Wilhelmus Worthus, manifeſtum eſſe putat Heraclitum carmine ſcripſiſſe, quia nempe opus ejus MUSAS dictas eſſe teſtetur Laërtius. IX. 12. Quis enim neſcit, Herodoti, Bionis Rhetoris, Aurelii Opilii & Cephalionis Gergethii ſcripta, & novem Æſchinis Epiſtolas Muſarum nomine *** appellatas, nec magis tamen verſibus ſcriptas fuiſſe, quam novem capita quæ ad iram compeſcendam, veluti totidem dona Muſarum, mente reponere jubet M. Antoninus XI. 18. Fuit ſane Heraclitus quidam Poëta, cujus meminit Strabo lib. XIV. p. 656. Sed is Callimachi æqualis, & patria Halicarnaſſenſis, adeoque ab Epheſio Heraclito non minus diverſus quam Heraclitus Peripateticus, cujus ſcripta

* Suidas ait, Soſitheum ſcripſiſſe ποιήματα καταλογάδην, pro quo Cl. Voſſius lib. de natura & conſtitut. Poëticæ p. 11. legit, καὶ ποιήματα καὶ καταλογάδην. Sed vulgatam ſcripturam recte tuetur Colomeſius ad Gyraldum p. 378.

** Evagrius lib. 1. cap. 15. de Iſidoro Peluſiota: ὗ κλέος εὐρὺ κατὰ τὴν ποίησιν, ex quo loco male quidam concludunt Iſidorum ſcriptis, carminibus magnam ſibi gloriam comparaſſe. Rectius Valeſius: *cujus, ut poetico verbo utar, latiſſima eſt gloria.*

*** Vide Voſſium lib. 1. de Hiſt. Græc. c. 3. & quæ viri docti ad Laërtium IV. 58. & Sueton. c. 6. de Grammaticis.

ſcripta refert Plutarchus adverſus Colotem T. 2. Opp. p. 1215. vel Heraclitus, Theophraſti Acharnenſis pater, qui memoratur in veteri inſcriptione apud Humfredum Prideaux part. 2. marmorum Oxon. p. 302. vel Heraclitus denique Grammaticus, de cujus libello *περὶ ἀπίςων* & aliis ſcriptis infra cap. XXII. ſum dicturus.

IV. Cæterum, quemadmodum apud Græcos Poëmata prius edita fuiſſe conſtat quam *συγγραφὰς* ſive ſcripta Proſaria, ut præter alios docet idem Strabo libro primo, p. 18. * multo minus Sexti temporibus exſtabant libri ſoluto ſermone Græco exarati, qui Homeri ætatem excederent; nam & hiſtorici, quorum ſcripta perdita memorantur antiquiſſimi Cadmus Mileſius, Acuſilaus Argivus, Archilochus, Archetimus, Theagenes Rheginus, Ariſteas Proconneſius, Hecatæus Mileſius, Pherecydes Lerius ſive Athenienſis, Charon ** Lampſacenus & Hellanicus Lesbius, & cujus opus ætatem tulit veterrimus ex iis qui exſtant Græcis hiſtoricis Herodotus, & Philoſophorum denique, qui unquam proſa oratione Græca aliquid in literas miſerunt antiquiſſimi Pherecydes Syrius, præceptor Pythagoræ, & Anaximander, ſed de quorum ſcriptis nullum nobis reſtat, univerſi Homero fuere juniores, ut oſtenſum Voſſio libro & capite primo operis præſtantiſſimi de Hiſtoricis Græcis.

V. Addit tamen mox Sextus, ex ipſius Homeri poëmatis apparere, quod & ante ipſum & illius ætate plures poëtæ fuerint, de quo ego ſane non dubito, neque eo elegantiæ & artis in poëſi procedere potuiſſe contendo, ſi clariſſimum illud ingenium, quod viſum Vellejo eſt, neminem quem imitaretur habuiſſet. Locus quem Sextus ex Homero producit, hic eſt ὀδυσσ. ά, verſ. 351.

Τὴν γὰρ ἀοιδὴν μᾶλλον ἐπικλείουσ' ἄνθρωποι
Ἥτις ἀκουόντεσσι νεωτάτη ἀμφιπέληται.

Simile argumentum nectit Cicero in Bruto: *Nec dubitari debet*, inquit, *quin fuerint ante Homerum Poëtæ, quod ex eis carminibus intelligi poteſt, quæ apud illum & in Phæacum & in procorum epulis canuntur.* Non poteſt tamen ex his probari, poëmata Græca ante Homerum literis mandata & ad poſteros transmiſſa fuiſſe, ſed duntaxat decantata vo-

* Iſidorus Hiſp. lib. I. Originum c. 37. *Omnia enim prius verſibus condebantur, proſæ autem ſtudium ſero viguit.* Ante Iſidorum Cicero: *apud Græcos antiquiſſimum à doctis eſt genus Poëtarum.*

** Apud Dionyſ. Halicarnaſſ. Epiſt. ad Pompejum p. 128. χαίρων@ male excuſum pro χάρων@.

ce, perinde uti apud veteres Germanos ac Getas carmina antiqua, quæ Tacitus in libro de moribus priscæ gentis nostræ, ac Jornandes c. 4. & 5. de rebus Geticis celebrat. Forte primus Homerus dignus habitus est, cujus poëmata scripto a Græcis exciperentur, & posteris traderentur: certe primus fuit Græcorum, cujus carmina ultimam ætatem ferrent. Primus etiam fortassis, qui integrum corpus poëmatis Heroici conderet, quo sensu ποίησιν ἡρωϊκὴν ab Homero repertam accipio apud Athanasium libro I. contra gentes p. 20.

VI. Multos nihilominus * cum idem Sextus eodem loco, tum alii autores veteres commemorant, a quorum scriptis Homerum ætate vinci fama apud Græcos fuerit. Quare operæ pretium me facturum esse duxi, si antequam de Homero & aliis scriptoribus Græcis dicere aggrederer, singulos illos ordine Alphabeti commemoraverim, & quæ de scriptis sub eorum nomine vel olim jactatis, vel hodieque ambulantibus collegi, hoc libro succincte fuerim complexus. Nomina** quidem scriptorum ante Homericorum, vel qui ante Homerum vixisse apud varios auctores, verè an falso, feruntur, hæc LXX. amplius mihi occurrerunt:

AMPHION Thebanus.
AMUS, sive AMMON, Platoni THAMUS.
ANTHES Boeotius.
ANTIPATER Acanthius.
ARCTINUS Milesius.
ARISTEAS Proconnesius.
ASBOLUS Centaurus.
* ASCLEPIUS Ægyptius.
AUTOMEDES Mycenæus.
* CHIRON Pelethronius.
CORINNUS Iliensis.
CREOPHILUS Samius.
DAPHNE Tiresiæ filia.

ABARIS Hyperboreus.

CADMUS.

DARDA-

* Omitto Inscriptiones veteres versibus conceptas, & Homeri ætate antiquiores, quales apud Thebas Boeotias in templo Apollinis Ismenii literis Cadmeis scriptas vidisse se narrat Herodotus lib. V. c. 59. Versus item Jambicos, quos pomo inscriptos Achilli, Pedasum Moneniam urbem munitam Trojanorum obsidenti & jam re infecta discessuro, virgo quædam ejus quam patriæ amantior misisse fertur, apud Veterem Scholiasten in Iliad. ζ. non procul ab initio, & apud Eustathium p. 476. Epitaphium Ereuthalionis apud eundem Scholiasten Iliad. δ. v. 319. Epitaphium Idomenei apud Diodorum Sic. lib. V. p. 239.

** Quibus asteriscum nullum additum vides, sub eorum nomine nihil hodie exstat.

DARDANUS Magus.
* DARES Phrygius.
DEMODOCUS Corcyræus.
* DICTYS Cretensis.
DRYMON.
EPIMENIDES Cretensis.
EUCLUS Cyprius.
EUMOLPUS Atheniensis.
* HANNO Carthaginiensis.
HELENA Musæi Atheniensis Filia.
HELLEN Demalionis F.
HERCULES.
* HERMES TRISMEGISTUS.
* HESIODUS.
* HORUS Ægyptius.
* HOSTANES Magus.
HYSTASPES. JAMBE. IMUTHE.
* ISATIS sive ISIS.
* LINUS Thebanus.
* MELAMPUS Amythaonis F.
MELISANDER Milesius.
MOCHUS Sidonius.
* MUSÆUS Atheniensis. NESTOR.
OLEN Lycius.
OLYMPI duo.
* ORACULA.
ORIBANTIUS Troezenius.
* ORPHEUS Thrax. OSIRIS.
* PALÆPHATUS Atheniensis.
PALAMEDES Argivus.
PAMPHUS Atheniensis.
PARIS Trojanus.
PHAENNO Epirotica.
PHANOTHEA.
PHANTASIA Memphitis.
PHEMIUS Ithacensis.
* PHEMONOE Cumana.
PHILAMMON Delphicus.

PIERUS Lini F.
PISANDER Camiræus.
PITTHEUS Troezenius. PRIAMUS.
PROMETHEUS.
PRONAPIDES Atheniensis.
SANCHONIATHON Berytius.
SARPEDON Lyciæ Rex.
* SIBYLLA.
SIDON Ponti filia.
SISYPHUS Cous.
SYAGRUS.
TERPANDER Lesbius.
THALES Cretensis.
THAMYRIS Thrax.
THEMIS Fatidica.
THYMOETES. TIRESIAS.
* ZOROASTER.

CAPUT II.

De Amphione. 1. *Amune sive Thamune.* 2. *Anthe.* 3. *Arction.* 4. *Antipatro Acanthio.* 5. *De Aristea Proconesio scriptore carminum Arimaspeorum.* 6. *De Abari, obiter.* 7. *De Asbolo.* 8. *Asclepius.* 9. *Automedes Mycenaeus.* 10.

I.

AMPHION Thebanus a Tatiano f. 173. refertur inter scriptores Homero antiquiores, sed alii de ejus scriptis tacent, Musicam Amphionis artem celebrasse contenti. Vide Ludovicum Vivem ad Augustini lib. XVIII. de C. D. cap. 13. Hymnos Amphionis celebrat Philostratus in Hippodromi vita lib. II. de Sophist. p. 613. Nonnulli ut Julianus apud Suidam in Ἀμφίων non Musices tantum Lydiorumque modulorum, sed & lyræ inventorem faciunt: Lyricum vocat Joh. Malalas p. 57. Syncellus p. 156. & 158. A plerisque, ut Tzetza, Chil. I. hist. 13. Amphion traditur lapides canendo movisse, edoctus a Mercurio, a quo lyram septem nervis instructam acceperit. Quod vero Clementi Alex. initio protreptici, dicitur Musices ope Thebas

(*) muro

(*) muro cinxisse, hoc ab Horatio in arte, (**) & aliis refertur ad singularem ejus sapientiam, qua cives collegerit & in officio continuerit, ab Albrico ad eloquentiam, qua civibus sparsim degentibus suaserit, ut in unum coeuntes civitatem mœnibus cingerent. Amphionis dictum ad quod respicit Plato in Gorgia, illustrat Guilelmus Canterus Nov. Lect. lib. VII. cap. 28. Alius fuit *Amphion Thespiensis*, cujus librum secundum περὶ τοῦ ἐν Ἑλικῶνι Μουσείου laudat Athenæus lib. XIV. p. 629.

II. Zoroastri & Hermeti adjungit, quin imo præponit AMUNEM quendam Ægyptium Synesius in Dione p. 51. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα ὑμᾶς εὐμοιρήσαντας ἐκείνην τὴν ψυχῆς τὴν ἀξίαν, ἣν Ἄμους, ἢ Ζωροάστρης, ἢ Ἑρμῆς, ἢ Ἀντώνιος. De eodem Amune dixerat paulo ante p. 48. ὁ ποῖος Ἄμους ὁ Αἰγύπτιος οὐκ ἐξεῦρεν ἀλλ᾽ ἔκρινε χρείαν γραμμάτων. Petavius quidem in notis demonstrat se existimasse, quod Synesio sermo sit de Amune sive Amunte Monacho, de quo præter Socratem, Sozomenum ac Suidam meminit in historia Lauso inscripta Palladius, Episcopus Asponensis. Addit etiam, hoc scholion repertum in ora Codicis Medicei; ἐρομένου τινὸς αὐτὸν, εἰ ἀναγκαῖα τὰ γράμματα, ἔφη· εἰ ὁ νοῦς ἔρρωται, τίς χρεία γραμμάτων; τὸ δὲ οὐκ ἐξεῦρεν, ἀλλ᾽ ἔκρινε χρείαν γραμμάτων, ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἐχρήσατο αὐτὸς γράμμασι, ἀλλ᾽ ἀπεφήνατο τούτους δεῖσθαι γραμμάτων, οἵτινες οὐ μέγεθος ἐυτύχησαν νοῦ, ἵνα τὴν τοῦ νοῦ ἔνδειαν ἐντεῦθεν ἐπανορθῶνται. At enim longe verissima mihi videtur sententia Cotelerii T. 3. monumentorum Ecclesiæ Græcæ p. 564. arbitrantis a Synesio intelligi Amunem quendam Ægyptium sapientem vetustissimum, Hermetis Trismegisti æqualem. Ab hoc fortassis Amune scripta Ἀμμουνέων memorata Eusebio lib. I. præparat. Evangelicæ cap. IX. & Apocrypha Ἀμμυνέων γράμματα Philoni Byblio apud eundem lib. X. cap. 14. Quanquam ex Reinesii sententia p. 97. Variar. Lect. Ἀμμουνέες dicti sunt sacerdotes Ægyptiorum. Sed & hi ipsi fortassis ab antiquo illo Amune nomen habuerunt, qui in Platonis Phædro dicitur THAMUS. Eundem sane hunc esse de quo apud Synesium sermo est, res ipsa declarat. Refert enim Plato Theutum tum alia præclara tum inventum literarum tanquam memoriæ & sapientiæ eximium instrumentum Thamuni Ægypti Regi commendantem, hoc ab eo tulisse responsum: ὦ τεχνικώτατε Θεῦθ, ἄλλος μὲν τεκεῖν δυνατὸς τὰ τῆς τέχνης, ἄλλος δὲ κρῖναι τίν᾽ ἔχει μοῖραν βλάβης τε καὶ ὠφελείας τοῖς μέλλουσι χρῆσθαι. καὶ νῦν σὺ πατὴρ ὢν γραμμάτων, δι

(*) Thebas muro cinctas ab Amphione, memorat post Homerum aliosque Hyginus fab. 69. ubi & nomina septem portarum a totidem filiabus Amphionis appellatarum. Vide ibi notas Thomæ Münkeri.

(**) vers. 394 seq. adde Macrobium II. 3. in somn.

δι' εὔνοιαν τἀναντίον εἶπες ἢ δύναται. Τοῦτο γὰρ τῶν μαθόντων λήθην μὲν ἐν ψυχαῖς παρέξει μνήμης ἀμελετησίᾳ -- οὐκ οὖν μνήμης ἀλλ' ἀπομνήσεως (*oblivionis*, ita legendum, non ὑπομνήσεως) φάρμακον εὗρες, σοφίας δὲ τοῖς μαθηταῖς δόξαν οὐκ ἀλήθειαν πορίζεις. Thamus hic Ægyptius memoratur etiam a Philostrato & aliis. Cæterum a Philippo Cluverio in Germania antiqua p. 195. præter rem confunditur cum Protoplasto Adamo, uti à præstantissimo Huetio p. 119. demonstrat cum Moyse: rectius Coelius Rhodiginus lib. XXII. Antiquar. lect. c. 15. eum cum *Ammone* eundem facit, illo, ut existimo, ad quem scripsisse fertur Mercurius Trismegistus, de quo infra suo loco. Sane Plutarchus de Iside & Osiride p. 354. auctor est, nomen Amun, quod Jovi quidam proprium esse affirmarunt, producto vocabulo Ammonem à Græcis appellari. De significatione ejusdem nominis consulendus præter Plutarchum Jamblichus libro de mysteriis Ægyptiorum sect. VIII. cap. III. Quæ vero de Thamuso (nescio an eodem) sive Rege sive Pseudopropheta,* ejusque planctu apud Ægyptios Zabiosque olim recepto disputantur ab interpretibus doctis ad Ezechiel. VIII. 14. a Joh. Seldeno syntagm. 2. de Diis Syris, Joh. Marshamo in Chronico Canone, Hermanno Witsio in Ægyptiacis, Athanasio Kirchero Tomo I. Oedipi, a Johanne Braunio in singularibus dissertationibus libro IV. selectorum sacrorum, ea tanquam ab hoc loco aliena lubens prætereo. Memorarur & Thamus quidam junior Ægyptius apud Plutarchum de Oraculorum defectu p. 419. qui mortem magni Panis imperante Tiberio renunciavit.

III. ANTHES Lini æqualis (Pausaniæ lib. IX. p. 763. Ἄνθαν) ex Anthedone Boeotiæ urbe, cujus mentio apud Homerum, Iliad. β. v. 518. hymnos (non θρήνους ut habet Gyraldus) scripsisse traditur a Plutarcho libro de Musica, p. 1132. qui hoc hausisse se ait ex Heraclidis Pontici συναγωγῇ μουσικῇ. Vide & Stephanum in Ἀνθάνα, ubi ex Philostephano refert, Anthen Neptuni filium a Cleomene Leonidæ fratre interfectum excoriatumque, & in ejus corio perscripta oracula. Allegatur Anthes, alius, ut opinor, ab eodem Stephano in Ἁλικαρνασσός & Harpocratione in Ἀττις.

IV. De Palladio agens Dionysius Halicarnasseus antiquissimum testem citare se ait, ARCTINUM Poëtam. παλαιότατος δὲ ὧν ἡμεῖς ἴσμεν, ποιητὴς ἈΡΚΤΪΝΟΣ, lib. I. Antiqu. Rom. p. 55. ex quibus verbis Martinus Delrio in adversariis ad Senecæ Troadem p. 233. colligit hunc Arctinum ante Homeri tempora res Trojanas scripsisse.

Sed

* Vide Maimonidem in More Nevochim parte III. cap. 29. p. 426. edit. Buxtorfii.

Sed Dionysii mens est, nullum se scire antiquiorem Auctorem qui de Palladio commemoraverit, quippe de quo ne γρῦ quidem exstat apud Homerum. Et Joh. Tzetzes Chil. XIII. v. 642. aliique scriptores fide digniores, ut Artemon Clazomenius in libro de Homero apud Suidam in Ἀρκτῖνος (ita etiam diserte legit MStus Dionysii codex, non Ἀρατῖνος, teste Theodoro Rycquio in diss. de primis Italiæ colonis p. 440.) hunc Poëtam Homeri discipulum fuisse testantur. Confer Allatium lib. de patria Homeri cap. IV. p. 67. sq. Vossium de Poëtis Græcis p. 10. & Salmasium ad Solinum p. 599. edit. Traject. qui perperam scribit & ipse, Arctinum omnium Poëtarum antiquissimum à Dionysio Hal. habitum fuisse. Scripserat Arctinus iste Milesius Αἰθιοπίδα sive de rebus Memnonis Æthiopis, qui auxilium tulit Trojanis: & Ιλίου* πέρσιν sive excidium, ut refert Eusebius in Chronico ad A. MCCL. ubi vide Jos. Scaligeri notas p. 72. Αἰθιοπὶς κατὰ Ἀρκτῖνον τὸν Μιλήσιον memoratur etiam in veteri tabula Iliaca à Raph. Fabretto illustrata. Nescio an idem sit Arctinus quem Corinthium vocat Athenæus lib. I. p. 22. & cui Titanomachiam à quibusdam tributam docet lib. VII. p. 277. quam alii tribuerunt Eumelo Corinthio. Recentior certe sit oportet Arctinus Poëta cujus versus nonnullos Græcos de Jambo adducit Diomedes lib. III. p. 473. edit. Putschii. Meminit Arctini veteris etiam Cyrillus I. contra Julian. pag. 12.

V. ANTIPATRUM præterea *Acanthium* iis qui ante Homerum bellum Trojanum literis mandaverunt accenset Rycquius p. 431. Photium auctorem allegans. Sed nihil tale apud Photium legas. En tibi ejus verba cod. CXC. Ἀντίπατρος δέ φησιν ὁ Ἀκάνθιος Δάρητα πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος. Nihil aliud dicit quam Antipatrum de Darete qui ante Homerum scripsit aliqua memoriæ prodidisse, non ipsum Homero antiquiorem fuisse. Confer Eustathium ad Odysseæ λ. p. 453.

VI. Inter scriptores ante Homerum à Tatiano refertur etiam ARISTEAS ** sive *Aristeus*, PROCONNESIUS, scriptor carminum Arimaspeorum. Hoc fuit poëma Epicum, tribus libris constans de bello Arimasporum, gentis Scythicæ sive Hyperboreæ cum gryphibus auri custodibus. Senos Versus ex illo opere producit Dionysius Longinus lib. περὶ ὕψους pag. 82. edit. Jac. Tollii. Alios sex, Tzetzes Chil. VII. v. 688. seqv. quem vide sis etiam Chiliad. II. Histor. 50. Meminerunt ejusdem

* Ilii πέρσιν scripsit etiam *Stesichorus*, *Lesches* & *Acatus* Argivus teste Athenæo. lib. 13. nisi legendum *Sacadas*, ut Meursio in mentem venit.

** Utrumque enim dicitur. Vide Clarissimum Perizonium ad Æliani Var. lib. 3. c. 30.

poëmatis, Herodotus lib. IV. c.13. & 14. & 16. Strabo & alii veteres, quorum loca notavit Meursius in Bibliotheca Græca p. 1246. & Vossius de Historicis Græcis lib. IV. cap. 2. qui etiam ex Dionysii Halicarnassensis judicio de Thucydide, observat opus illud fuisse suppositium. Arimaspæ μονῶπες* sive unoculi ab Æschylo dicti, ab Orpheo in Argonaut. v. 1061. ἀρσωπες (sive ἀργωπες, ut Holstenius ad Stephanum p. 46.) quod sagittis jaculandis valerent, & inter dirigendum arcus alterutrum oculorum clauderent, ut Eustathius tradit ad Dionysium periegetem v. 31. Suidas præterea autor est Aristeam hunc prosâ scripsisse Theogoniam, στίχοις circiter mille. Cæterum licet pro Tatiano Aristeam Homero antiquiorem statuente faciunt, qui eundem Homeri Magistrum fuisse existimarunt, teste Strabone lib. XIV. p. 639. & Eustathio ad Iliad. Ϛ. p. 250. communis tamen sententia est, Aristeam vixisse Crœsi Cyrique temporibus, ut idem Vossius ostendit, adeoque centum minimùm post Homerum annis. Ne dicam quod Olympiade quinquagesimâ natum esse Suidas retulit.

VII. Homero Junior quoque est ABARIS, ** Seuthi F. Sacerdos Apollinis, non ante Olympiadem tertiam celebris & Herodoto IV. 36. Straboni aliisque memoratus, quem Porphyrius & Jamblichus testantur dictum fuisse αἰθροβάτην. Suidas ait scripsisse χρησμοὺς sive oracula, Scythica vulgo dicta, qua laudat etiam Schol. Comici ad Equites & Apollonius hist. mirab. c. 4. Tum καθαρμοὺς & Nuptias Hebri fluvii, & Apollinis adventum ad Hyperboreos, denique prosâ Theogoniam Abaridis Hyperborei ἐπωδαὶ memorantur Platoni in Charmide. *Abaris Heraclidis* Plutarcho de Poëtis audiendis memoratus fuit liber fabulis refertus ad voluptatem lectorum. Pythagoræ λόγον πρὸς Ἄβαριν allegat Proclus in Timæum lib. III. p. 141. Nec sane desunt qui Pythagoræis Abarin accenseant, & coram Phalaride rebus præclaris edoctum, femurque aureum à Pythagora illi ostensum referant, ut Porphyrius in Philosophi vita p. 18. 19. Jamblichus c. 19. 22. 28. & 32. quo in loco mihi summam ac præcipua capita libri Pythagorici ad Abarin referre videtur, licet apud Jamblichum non invenio, quod Pythagoram in libro ad Abarin demonstrasse testatur Proclus, τὸν ὀφθαλμὸν ἀνάλογον εἶναι τῷ πυρί. Etiam inter Epistolas quæ Phalaridis nomine feruntur, quinquagesima sexta est ad Abarin, quam sequitur quinquagesima septima, Abaridis nomine scripta ad Tyrannum. Sed Pythagora ipso atque adeo Phalaride secundum nonnullos (quorum Harpocratio meminit) longe antiquior fuit Abaris; & librum sub Pythagoræ nomine ad Abarin, ut plura alia, à Pythagoricorum vel Platonicorum aliquo confictum esse haud dubito. Tum res Aristeæ pariter & Abaridis multis fabulis conspersas fuisse præter alios nec ipse diffitetur Jamblichus qui c. 28. μυθολογήματα appellat.

VIII. ASBOLUS Centaurus, scriptoribus qui ante Homerum floruere accensetur ab eodem Tatiano, cujus locum repetit Eusebius lib.

* Herodotus IV. 27. ἄριμα γὰρ ἓν καλοῦσι Σκύθαι, σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν.

** Alius Seuthus sive Scythus, Pater Arcesilæ, Laërt. IV. 28.

lib. X. præparat. p. 495. Idem Eusebius lib. IX. c. 17. ex Eupolemo, Alexandri Polyhistoris fide refert Asbolum Græcis dici qui Phœnicibus Chamus Chanaanis filius, Mesraimi frater, Æthiopumque simul, & Ægyptiorum parens. Asboli cadaveri hoc Epigramma imposuisse dicitur Hercules, qui eum ob impietatem & truculentiam crucifixit:

> ΑΣΒΟΛΟΣ οὔτε θεῶν τρομέων ὄπιν, οὔτ' ἀνθρώπων
> Ὀξυκόμοιο κρεμαστὸς ἀπ' εὐλιπέος κατὰ πεύκης.
> Ἔγκειμαι μέγα δεῖπνον ἀμετροβίοις κοράκεσσιν.

Auctor Philostratus in Heroicis in imagine Neoptolemi, ubi ex his Herculis versibus dignitatem antiquitatemque poëseos conatur adstruere. Eosdem refert Tzetzes Chil. V. hist. 22. quo in loco Herculem sapientissimum fuisse observat, Astrologum, Poëtam, Philosophum, Medicum & Magum denique. Sed Asbolum Poetis audacter accenset Gyraldus, vir doctissimus, eumque secutus Josephus Barberius libro de miseria Poëtarum Græcorum, etsi versus ipsum ante Homerum fecisse, neque Tatianus neque Eusebius usquam prodiderunt. Herculis Epigramma nescio an uno versu auctius, legerit Janus Parrhasius, qui ita latine reddit ad Horatii artem Poëticam, statim sub initium:

> *Contemtor Divûm atq; hominum, crudelis & idem.*
> *Per terras scelere infamis, pro turpibus ausis*
> *Asbolus, ex alta suspensus brachia pinu*
> *Semifero nigros depascit pectore corvos.*

IX. De ASCLEPIO discipulo Hermetis infra disserui capite octavo, ubi egi de scriptis quæ vulgo referuntur ad Hermetem Trismegistum. Medicinæ ac Chirurgiæ inventorem celebrat Diodorus Sic. lib. V. p. 235. Ad tempora Deboræ refertur in Chronico Paschali p. 79. Fuit & *Asclepius* junior Grammaticus & Sophista, cujus meminit Ulpianus ad Demosthenis Philippicam I. Scholiastes Thucydidis lib. I. p. 13. Marcellinus in Thucydidis vita, & Etymologicum magnum in ἄχνη, nisi ibi ex Sylburgii conjectura legendum sit *Asclepiades*. Alius *Asclepius Trallianus*, qui Nicomachi Arithmeticam illustravit commentario, etiamnum superstite in variis Bibliothecis. Varios *Asclepiades* eorumque scripta refert Meursius in Bibliotheca Græca p. 1267. 1195. & in notis ad Chalcidium p. 24. seq.

X. AUTOMEDES MYCENÆUS qui circa tempora Trojana vixit ab Eustathio in Odyss. γ'. p. 126. dicitur Præceptor fuisse Demodoci de quo mox dicturi sumus, & carmine Heroico scripsisse τὴν Ἀμφιτρύωνος μάχην πρὸς τηλεβόας & τὴν ἔριν Κιθαιρῶνος καὶ ἑλικῶνος quæ de-

inde nomina montibus Boeotiæ notiſſimis indita ſunt. Meminit ejus quoque Tzetzes prolegomenis ad Lycophronem ex Demetrio Phalereo, ipſe enim illum legiſſe ſe negat; non magis quam Demodocum & Chærin Cercyræos, vel Phemium Ithacenſem. Automedis Præceptor fuiſſe fertur Perimedes Argivus, idemque Demodoci, & Licymnii Bupraſii, & Pharidæ Probolique Lacedæmoniorum.

CAPUT III.

Chiron unde dictus, item Centaurus ac ſemivir ſive ſemiferus. I. *Sidonii locus de Chironia arte.* 2. *Chironis ſcripta.* 3. ὑποθῆκαι χείρωνος *Heſiodo ab aliis tributæ.* 4. *Marcelli Sidetæ* σχόλια χείρωνος περὶ ἰχθύων. 5. *Poëmation Marcelli ipſum ex Græca Morelli editione repetitum additâ verſione & caſtigationibus ad Codicem MS. Gudianum.*

I.

De CADMO Phœnicio dixi infra cap. XXIII. 2.

CHIRON Pelethronius, Phillyræ * ut ferunt & Saturni filius, unde Phillyrides dicitur Virgilio: Æſculapii, Jaſonis, Achillis ** aliorumque illa ætate heroum præceptor, Medicus, Muſicus ac Philoſophus illuſtris fuiſſe perhibetur, μουσικῆς τε ἅμα ὢν καὶ δικαιοσύνης καὶ ἰατρικῆς διδάσκαλος, Plutarch. de Muſica p. 1145. 1146. & quod equis venari docuiſſet, centaurus appellatus, ut notat Tzetzes Chiliad. VI. hiſt. 94. Aliam rationem reddit Damaſcius apud Suidam in Σαρδαπίων & Johannes Sariſberienſis lib. I. policratici p. 12. ubi pro *ſemiviri* Chironis, legendum, ut paulò poſt *ſemiferi*, etſi ſemivir audit etiam Ovidio lib. V. faſtor. Otto Heurnius in antiquitatibus Philoſ. Barbaricæ p. 107. affirmat eum uti *Chironem* dictum à manuum dexteritate in tractandis vulneribus, ſic *ſemiferum* habitum, quod inventa ipſius non humano generi tantum, ſed brutorum quoque animantium ſaluti conducant.

II. Artis Lyricæ ac Medicinæ inventorem fuiſſe & Æſculapium Medicina, Achillem cithara, in Aſtrologia Herculem literis inſtruxiſſe notant Scholiaſtes Homeri Iliad. Δ. 219. Arati v. 436. & Scholiaſtes Germani-

* In Chronico Paſchali p. 36. & 37. malè Φηάυρα.

** *Theſei* quoque, ut tradit Xenophon libro de Venatione. De *Achille* vide Fabrettum ad tabulam vet. Iliadis p. 357. & Caroli Drelincurtii Achillem p. 10. Reſpicit & Ovid. 5. faſtor. 385. Tertullianus c. 5. de Pallio, & Plutarchus V. 4. & IV. 1. Sympoſ. De *Æſculapio* Pindarum Pythionic. Od. 3. Fertur & Chiron filiam habuiſſe *Hipponem*, quæ naturali diſciplina Æolum imbuerit, ut legitur apud Clementem Alex. I. Strom. p. 306.

manici p. 135. 136. Herbarum vires ac medicamenta sive artem medicinam Chirurgicam ex herbis reperisse referunt etiam Hyginus fab. 138. & 274. Plinius lib. VII. c. 56. & Suidas: Plutarchus III. I. Sympos. p. 647. Τύεμοι μὲν Ἀγηνορίδη, Μάγνητες δὲ χείρωνι τοῖς πρώτοις ἰατρεῦσαι λεγομένοις ἀπαρχὰς κομίζουσι. Hinc vulgari proverbio χειρώνιον ἕλκος pro insanabili. Et vetus Epigramma:

Quod Chironia nec manus levarit
Nec Phœbus, Sobolesve clara Phœbi.

Apud Sidonium tamen libro Epist. 12. Chironia ars Medicæ sive Machaoniæ opponitur, ubi ait Justum Medicum *Chironia magis institutum arte quam Machaonia.* Sive quod per Chironiam artem perstringit lucripetarum quorundam Medicorum manus avidas, ut suspicatur Savaro, sive potius (ut Rigaltius ad Onosandrum p. 12.) ludit ambiguitate vocis χείρων, quod pejorem Græcis significat, ac si mala potius arte quam Medica & salutari institutum Justum innuat. Perinde ut Diogenes duos cum centauros pessime pictos videret, uter, inquit, horum est χείρων sive deterior? Confer Menagium ad Laërtii lib. VI. sect. 50. p. 244.

III. Porro Suidas testatur Chironem scripsisse ὑποθήκας δι' ἐπῶν, πρὸς Ἀχιλλέα, & ἱππιατρικὸν, unde Centauri quoque nomen consecutus fuerit, etsi Daniel Clericus qui de Chirone nonnulla collegit parte 1. Historiæ Medicinæ lib. I. cap. 10. ita dictum mavult quod fuerit Thessalus, quam gentem primam equos domuisse constat. Clemens Alex. I. Strom. p. 306. ex auctore Titanomachiæ refert ὡς πρῶτος χείρων ἦτος

Εἴς τε δικαιοσύνην θνητῶν γένος ἤγαγε, δείξας
Ὅρκον, καὶ θυσίας ἱλαρὰς, καὶ σχήματ' Ὀλύμπου.

Prætereo quæ de Chirone observavit Joh. Brodæus ad Anthologiam Epigrammatum Græcorum p. 86. & Petrus Lambecius lib. II. de Bibl. Vindob. p. 525. sq. ubi recenset antiquissimum Dioscoridis codicem manu exaratum Bibliothecæ Vindobonensis, in quo præter alias imagines occurrit pictura quadrata, cui aureus est fundus, repræsentans hos septem Medicos priscos, Machaonem, Chironem, Nigrum, Heraclidem, Mantiam, Xenocratem & Pamphilum. Chironem in mulomedicinæ libris laudat præter Hieroclem in Veterinariorum Græcorum collectione etiam Vegetius, & in libro de herbis Apulejus, idemque opus Chironis nec Arabibus ignotum esse observat Kircherus T. III. Oedipi Ægyptiaci p. 68.

IV. Quod ad ὑποθήκας attinet, eas Hesiodo alii tribuerunt, inter cujus scripta Scholiastes Pindari * Pythionic. Od. VI. initium carminis

* ὑποθήκας Chironis respicit præter Pindarum etiam Horatius Epod. XIII. notante Petro la Seine libro de Nepenthe Homeri parte IV. p. 1404. in thesauro Gronoviano Tom. XI. Porro apud Juvenalem III. 205. in verbis -- *Et recubans sub eodem marmore Chiron,* intelligitur abacum marmoreum sustinens fulcrum itidem è marmore formatum in speciem Centauri sive Chironis, non ut Britannicus suspicabatur, opus nescio quod, compositum de Chirone, *ut planius*, inquit, *paupertas Codri ostendatur, qui ne haberet quidem commoda librorum suorum repositoria.*

minis referens & Pauſanias quoque in Bœoticis p. 771. autor eſt à quibusdam referri παραινέσεις χείρωνος ἐπὶ διδασκαλίᾳ τοῦ Ἀχιλλέως. Et Ariſtophanes Comicus in Δαιταλεῦσι apud Phrynichum & Thomam Magiſtrum in ἀκεστὴς ridet Heſiodi ὑποθήκας. At Heſiodo abjudicarunt Bœotii ipſi & Ariſtophanes Grammaticus apud Quintilianum libro & capite primo Inſtitutionum Oratoriarum. Neque unquam probari poterit germanum fuiſſe fœtum Chironis: quanquam multorum auctorum teſtimonio traditum eſt quod Chiron Achillem inſtituerit *Venatu, fidibus, palæſtra & herbis* ut ait Sidonius carmine IX. v. 131.

V. Longe minus ad Chironem noſtrum referri fas erit Marcelli Sidetæ Verſus de piſcibus, qui in codice Mediceo, cujus apographum vidi in Bibliotheca V. CL. Marquardi Gudii, inſcribuntur Μαρκέλλου Σιδήτου χόλια χείρωνος περὶ ἰχθύων. Quod poëma (ſive poematis fragmentum potius) ſeparatim editum eſt olim Pariſiis à Morello Græcè forma

MARCELLI SIDETÆ.

Medicina ex piſcibus.

PRobe etiam novi piſcium marinorum naturam ſalutarem
Aſſidue animum advertens ad ea
Quæ ipſemet vidi & ab aliis audivi.
Horum genera nominaque ſingula deinceps exponam.
Fundum cetis patentem ſcopuloſi maris
Piſces infiniti incolunt, albi,
Nigri, picti, & ſpeciem variam habentes:
Phagri, glauci (a) prepontes & (b) magnoculi
Capitones, ac thynni, & albicantes Lupi:
Thuri (c) & umbræ, & Hepates (Jecorini) aduncis dentibus prædíti
Et ſargi, glanidesque & ſplendidi aſelli,
Auratæ, & criſtæ, & pelamides, & acharnæ,
Mugiles, rubelliones, & litorales melanuri,
Congrique & anguillæ & miſeræ murænæ:
Bocæ (e) Pernæ, & iuli petris gaudentes,
Percæ, mullique & teſtudines (f) variegatæ,

Mormy-

(a) πρέπων nomen piſcis apud Oppianum.
(b) Βουφθαλμοι epithéteton Capitonum infra v. 59. μεγαλοφθάλμου κεφάλοιο.
(c) Thuri forte iidem qui Plinio Thurſiones.
(d) *Umbras* vocat Ovidius quos Plinius *Sciadeos.*
(e) Feſtus in *Bocas.*
(f) an *ſtriata?*

forma octava sic octopertita sub titulo *Marcelli Sidetæ* ἰατρικῶν περὶ ἰχθύων. Hujus Marcelli ex Side Pamphyliæ urbe oriundi meminit Hieronymus libro 2. Contra Jovinanum, & Suidas testatur Medicum fuisse temporibus Marci Antonini Imp. scripsisseque versibus Heroicis Βιβλία ἰατρικὰ μβ sive *Poëma Medicum libris XLII.* Idem ni fallor est Marcellus Medicus laudatus Stephano Byz. in ἀντίκυραι. Quoniam vero illud quod dixi de piscibus fragmentum schedæ fugitivæ à Morello commissum & separatim Græcè editum vix reperitur, adeo ut nullam ejus mentionem fecerint Bartholinus de Medicis Poëtis, Lindenius & *Mercklinus de scriptis Medicis*, *Bochartus* in Hierozoico, Harduinus ad Plinium, & pro inedito habere videatur Daniel Clericus Vir Cl. parte 3. Historiæ Medicinæ p. 203. integrum hoc loco cum bona, ut spero, lectorum venia inserere volui additâ meâ versione & castigationibus.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΥ ΣΙΔΗΤΟΥ
ἰατρικὰ περὶ ἰχθύων.

Εὖ δὲ καὶ εἰναλίων ἐδάην φύσιν ἠπείρων
Ἤμασι παντοίοισιν ἐμὸν νόον ἐξερεείνων
Ὡς αὐτός τ' ἐνόησα καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουσα.
Ὧν τε ἐγὼ πληθὺν ἠδ' οὔνομα πάντ' ἀγορεύω.
Βένθεα κητώεντα πολυσκοπέλοιο θαλάσσης
Ἰχθύες ἀμφινέμοντες, ἀπείριτοι, ἀργινόεντες,
Παμμέλανες περκνοὶ καὶ αἰόλον εἶδος ἔχοντες
φάγροι τε γλαῦκοί τε, πρέποντες βούφθαλμοί τε
Καὶ κέφαλοι, θύννοι τε καὶ ἀργυφέοι λάβρακες (1)
Θοῦροι (2) τε σκιαδεῖς τε (3) καὶ ἥπατοι ἀγκυλόδοντες
Καὶ Σαργοὶ, γλάνες τε καὶ ἀργινόεντες ὀνίσκοι.
Χρύσαφοι (4) ἠδὲ λόφεις (5) καὶ πηλαμύδες καὶ ἀχάρναι
Καὶ κεστρεῖς ἐρυθροί τε (6) καὶ ἀκταῖοι (7) μελάνουροι,
Γόγγροι ἐγχέλυές τε καὶ αἰνόμοροι σμύραινοι.
Βῶκες καὶ περόναι καὶ πετρώεντες ἴουλοι,
Καὶ πέρκαι τρίγλαι τε πολύστικτοί τε χελῶναι

Μόρ-

(1) al. λαύρακες.
(2) MS. Θοῦροι.
(3) Ita rescripsi è MS. Gudiano, etsi Morellus ediderat Θοῦροί τε σκιαδεῖς quasi hoc esset Epitheton.
(4) χρύσοφρυς Ovidio & aliis.
(5) Forte pro λοφίδες ut versu superiore γλάνες pro γλανίδες.
(6) Aristoteli ἐρυθρῖνοι, Ovidio & Plinio *Erythini*. Oppiano ἐρυθρῖνοι.
(7) Male Morellus ἀρκταῖοι.

Mormyrus & littoreus & celerrima hirundo
Rhombique orbiculares, & longa solea
Et scari variegati, ac rubicunda fuca
Et rajæ turdique & albis dentibus corvulus
Equi, ranæ, cuculique præacutis pinnis præditi
Et pastinaca & falx & litorosus collurus
Scorpii, lupi, sepiæque & tragisci
Et acuto dente sparus, & gobius capite conspicuus :
Cœciliæ serpentes, torpedo, & suavis (a) urtica
Et pediculi ac smarides & pulcer regulus
Trachurus asper, squatusque & albicans haliplevmon
Et parvi haleces, canes ac lepores
Et egregii Syodontes, Xiphiæ, Thranidesque
Et mures lorica veluti induti, & salpa amœna
Leo, lolligo, astacique cornibus insignes
Et fulvæ squillæ & pagur (b) rubens
Lacerti, hiatulæ, orphi & garisci
Carabus asper, & buccinæ ungulis præditæ
Et auriculæ & Chamæ & echini
Polypodes cirrati, cochleæque nitidæ
Ostrea & pelorides eximii, & garini
Tellinæ, balani, & in petris natæ musculi sive myisci
Et superbi delphines semper gratissimi navigantibus :
Phocæ & arietes, & varia cete maris.
Ex tot ac tantis cum medicinam præbeat natura, nullus morbus
Timendus sollicitos habet mortales, quibus sunt remedia
E mari, è terra & lato aëre.

De usu mulli in iis qui carbunculo laborant.

Mullus variegatus, si ignis vi torreatur
Cum flavo melle : nigricantes carbunculos extrahit

Radi-

(a) Gellius IV. 11. *ἀκαλύφη animal marinum quod urtica appellatur.* Cæterum ta-ctu sane suavis non est, haud certe magis quam planta hoc nomine.

(b) Ovidio *Pagur*, Plinio *pagyrus*. Male cum papyro frutice confunditur à Salmasio ad Solin. p. 1314. edit. Paris.

Μόρμυρος, αἰγιαλεύς τε καὶ ὠκυπέτεια χελιδὼν
Κυκλοτερεῖς ῥόμβοι τε καὶ ἑκτάδιον βούγλωσσον,
Καὶ σκάροι ἀνθεμόεντες, ἐρυθήεσσά τε φυκίς
Καὶ βατίδες κίχλαι τε καὶ ἀργιόδους καρχαρῖνος.
Ἵπποι τε βάτραχοί τε καὶ ὀξύκομοι κόκκυγες.
Καὶ τρυγὼν, ἄρπη (8) τε καὶ ἠϊόεις κόλλυρος.
Σκόρπιοι ἠδὲ λύκοι καὶ σηπίαι ἠδὲ τραγίσκος
Καὶ σπάρος ὀξυόδους καὶ κωβιὸς ἠϋκάρηνος,
Τυφλῖνοι, νάρκη τε καὶ ἡδείη ἀκαλήφη.
Καὶ φθεῖρες, σμαρίδες τε καὶ αἰθηεὶς βασιλίσκος;
Τρηχαλέη (9) ῥίνη τε καὶ ἀργινόεις ἁλιπλεύμων
Καὶ τιτθαὶ μαίνιδες, ἀτὰρ κύνες ἠδὲ λαγωοί
Καὶ κρεῖοι συνόδοντες (10) ἰδὲ ξιφίαι, θρανίαι τε
Καὶ μύες εὐθώρηκες καὶ αἰθήεσα σάλπη.
Ἠδὲ λέων τευθίς τε καὶ ἄστακοι ἠϋκέρωτες,
Καὶ ξανθαὶ καρίδες, ἐρευθήεις τε πάγουρος
Καὶ σαῦροι χαυνοί (11) τε καὶ ὀρφέες ἠδὲ γαρίσκοι
Κάραβος ὀκρυόεις καὶ εὐόνυχες κήρυκες
Καὶ λεπάδες χῆμαί τε καὶ ὀξυέθειρες ἐχῖνοι.
Πουλύποδές τε πολυπλόκαμοι κόχλοι τε φαεινοί.
Ὄστρεά τε γλαφυραί τε πελωρίδες, ἠδὲ γαρῖνοι.
Τελλῖναι, βάλανοί τε πετρηφυέες τε μυΐσκοι,
Καὶ γαυροὶ (12) δελφῖνες ἀεὶ ναύτῃσιν ἑταῖροι.
Φῶκαί τε κεροί τε καὶ αἰόλα κήτεα πάντα.
Τῶν ὁπόσων ἰήματ' ἔχει φύσις, οὐδέ τι νούσων
Ῥιγεδανῶν ἀλέγουσι βροτοὶ χραισμῆϊ ἔχοντες
Ἐξ ἁλὸς, ἐκ γαίης τε καὶ ἠέρος εὐρυπόροιο.

Περὶ τρίγλης ἐπὶ ἄνθρακος.

Τρίγλα μὲν ἀνθεμόεσσα πυρὸς ῥιπῇσι καεῖσα
Σὺν μέλιτι ξανθῷ, κυαναυγέας ἄνθρακας ἕλκει,

(8) Plinio videtur appellari ἀρπτὴρ ſed in loco corrupto lib. 32. c. 11. Nam pro *arbores* legendum *arpteres* p. 876. edit. Harduini ut p. 879. pro *faber ſive Zeus* lege *Chalceus.*

(9) MS. τραχελέη Ni fallor eſt quem τραχοῦρον vocat Oppianus,

(10) MS. κεροὶ συνόδοντες. At κεροὶ iterum infra v. 40.

(11) Ita ex MS. repoſui pro eo quod Morellus ediderat χαλίαι.

(12) Morellus γυροὶ MS. γαροὶ *gari* genus piſcis Plinio & aliis memoratum. Sed jam ſupra nominaverat γαρίνους & γαρίσκους. Itaque reſcripſi γαυρόι.

Radicitus, qui frigidæ mortis metum incutiebant.

De paſtinaca & aliis remediis adverſus læſionem ſerpentis marini, aliaque.

Ictibus lividis metuendi dracunculi
Medetur hepar flavum detractum è corpore
Velocis paſtinacæ & ancipitem vitam ducentis murænæ.
Facit hæc, quando in vaſe vino repleto ſuffocata eſt;
Illud epotum gravem partum mulierum extinguit,
Muria ſive Jusculum inde paratum prodeſt contra exitioſa venena, hominibus
Comedentibus: Caro ipſa ſvaviſſima eſt præ aliis
Marinis eduliis poſt ſcarum piſcium principem,
Cujus bilis acris melle permixta, conducit oculis
Lumine deſtitutis acutum reſtituens viſum.
Lingulaca ſuper ſplenem laborantem extenſa
Colligatis faſciis, ſanat morbum & dolorem.
Caput magnis oculis præditi capitonis, rigatum
Aqua marina in olla fictili, & guttis
Mellis Lycabettii adſperſum, ſubſidere
Magis magisq; facit mariſcas mediis in crinibus eminentes.
Similia efficit combuſtum caput cæſiæ limoſæ.
Percæ vero, carni circùmligatum, nigricantibus
Ulceribus medetur putridis, vim ignis adæquans.
Glauciſci cum virentibus herbis elixi
Jusculum, nutricibus deſiderantibus ciet candidum lac
Bibendum infantibus quibus tum charæ nutrices
Præbent ſvavem potum è mammis lacte abundantibus.
Jecur & bilis thunni circa ſcopulos libenter morantis
Non permittit creſcere denſiores in ſuperciliis capillos
Poſtquam eos qui tibi moleſti ſunt ferro evulſeris.

Equi

Ῥιζόθεν οἱ πνείουσι φόβον κρυεροῦ θανάτοιο·

Περὶ τρυγόνος καὶ ἄλλων ἐπὶ πληγῆς θαλασσίου δράκοντος. (13)

Τύμματα δειμαλέοιο πελιδνήεντα δράκοντος
Τρυγόνος ὀξείησι καὶ ἀμφιβίου σμυραίνης
Ἰᾶται πυρσωπὸν ἀνελκόμενον χρόος ἧπαρ.
Τεύχει δ' ἐν γλαφυρῷ μέθυος πλήθοντι πνιγεῖσα
Κεῖνο ποτὸν βαρύθοντα τόκον σβέννυσι γυναικῶν.
Ζωμὸς ἀποστεύει γὰρ μιαιφόνα φάρμακα φωτῶν
Δαισαμένων, βρῶμη γὰρ πέλει χαλεπωτάτη ἄλλων
Εἰναλίων μερόπεσσι, μετὰ σκάρον ἰχθυμέδοντα
Τοῦ δειμεία χολὴ μέλιτος μέτα φάεα θέλγει.
Ὀξὺ σέλας φορέουσα λιπαυγέσιν ὀφθαλμοῖσιν.
Σπλῆνι δ' ἐπ' ὀκρυόεντι πλατυνόμενον βούγλωσσον
Σφυκτῷ σὺν τελαμῶνι νοσηφόον αἴνυται ἄχθος.
Δευόμενον δὲ κάρηνον εὐγλήνου (14.) κεφάλοιο
Ἁλμυροῦ ἐν χύτρῃ κεραμηΐδι καὶ λιβάδεσσι
Κεκλιμένον μέλιτος λυκαβηττίου, (15.) εὔκυκλον ἕδραν
Ἀλδαίνει συκῆσι περίδρομον ὀφρυοέσσαις.
Πηλαμύδος χαροπῆς τε κάρη κατὰ ἴκελα τεύχει
Πέρκης δ' (16.) αὖ περὶ σαρκὶ κυλινδόμενον μελάνωπον
Σηπεδόνα κρατέει, πυρὸς ἄσθματι ἰσοφαρίζον.
Σὺν χλοεροῖς λαχάνοις δὲ καθεψαμένου γλαύκοιο
Ζωμὸς ἄγει γάλα λευκὸν ἐελδομένῃσι τιθήναις
Πινόμενον· τιτθαὶ (17.) δὲ φίλαι τότε νηπιάχοισιν
Ἕλκουσιν στόμα λαρὸν εὐγλαγέων ἀπὸ μαστῶν·
Ἧπαρ δ' αὖτε χολή τε φιλοσκοπέλου θύννοιο
Οὐκ ἐᾷ ὄρνυσθαι θαμινὰς τρίχας ἐν βλεφάροισι
Νυσσούσας εὖτ' ἄνκε τριχηλάβῳ ἐξερύσειας·

(13) Dioscorid. lib. II. cap. 15. Plinius: *Draco, quidam aliud volunt esse dracunculum. Est autem genicula similis, aculeos in branchiis habet ad caudam spectantes, sic ut scorpius ladit, dum manu tollitur.*

(14) Ita è MS. reposui pro eo quod ediderat Morellus: Δευομένου δὲ κάρη μεγαλοφθάλμου.

(15) Ita legendum pro λυκαβαντίου.

(16) Sic MS. pro πέρκη & κυλινδομένη.

(17) Ita legendum puto pro θηταί·

Equi marini bilis, & tantundem hyænæ,
Ingensque conger vivus elixus in vase
Pleno Palladii olei, super ignem:
Percolatam hinc pinguedinem
Si quis sumserit, additâq; cera Eleusiniâ
Molli illud linteo illinens ligaverit circa ventrem
Fœminæ jam partum enixæ, neutiquam turpes rugæ
Corpus illius deformabunt, sed semper pulchra integraq;
Quales sunt teneræ virgines, celebrabitur.
Rhinæ sive squatinæ aspera cutis combusta, limpidisq;
Soluta aquis, medelam affert adversus tumores vomicarum.
Ictum dracunculi aculeati celeriter persanabis
Si ipsum conscissum vulneri adhuc calido imposueris.
Nigricantis phtitari bilis, difficili auditu
Laborantibus medetur quam optime.
Pastinacæ radio dolorem horridum dentium
Curabis, radicem mali (gingivas) scarificando.
Mammæ à doloroso partu vacuæ
Si bili inungantur sauri lacerti, lacte turgebûnt.
Scorpione marino statim postquam captus fuerit
In poculo vini dulcis pleno
Suffocato, homo qui ex hac potione biberit, nigro jecinore
Vel splene laborans, sensim cohiberi sentiet graves dolores,
Atq; universum corpus à molesto labore recreari.
Smarides sive cerri leves formicariis tuberibus
Et crebris verrucis pensilibus facile medentur:
Iidem elixi cum tenero fœniculi gramine
Faciunt, ut nutrices, grato hoc cibo gustato, lactare possint.
Mænarum autem muria utilissima est adversus inflammata ulcera
oris.

Reliqua desiderantur.

Εἰναλίου δ' ἵπποιο χολὴ ἀτάλαντος ὑαίνης,
Ζωοῦ ἑψομένου μεγάλου ἐνὶ τεύχεϊ γόγγρου
Παλλαδίου πλήθοντι πυρὸς καθύπερθεν ἐλαίου,
Κεῖνο λίπος τρητοῦ διανεύμενον ἠθητῆρος
Ἥν τις ἑλὼν τάξειεν ἐλευσινίου μετὰ κηροῦ
Ἐν δὲ πλάσας ὀθόνῃ μαλακῇ περὶ γαστέρα θείη
Ἀρτιτόκοιο γυναικὸς, ἀναιδέες οὔ νυ τι ῥωχμαὶ
Σάρκα διαῤῥαίουσιν, ἀεὶ δ' ἀγανῶπιν, ἄτρωτον
Οἷά τε παρθενικαὶ ἁπαλόχροοι αἰνήσουσι.
Καιομένη ῥίνης δὲ δορὴ τραχεῖα φαεινοῖς
Ὕδασι καὶ λυθεῖσα φέρει φυμάτεσσιν ἀρωγήν.
Τύμμα δ' ἀκανθήεντος ἀκέεσσεαι ὦκα δράκοντος
Αὐτὸν ἀνατμηθέντα βαλὼν ἐπὶ τραύματι θερμῷ.
Φθειρὸς κυανέου δὲ χολὴ μογερῇσιν ἀκουαῖς
Τειρομένοις ἴαμα φέρει προφερέστατον ἄλλων.
Τρυγόνος αὖ κέντρῳ πεφερκότος ἄλγος ὀδόντος
Ἐξελάσῃς, ῥίζην ὀδυνηφόρον ἀμφιχαράσσων.
Μαζοὶ δ' ἀγγεινοῖο μεμυκότες ἔκγε τόκοιο,
Χρισόμενοι σαύροιο χολῇ, γάλα κυμαίνουσι.
Σκορπίου εἰναλίου δὲ πολυσχοίνων ἀπὸ κύρτων,
Αὐτίκ' ἐνὶ κρητῆρσι βεβρεχθέσιν ἡδέος οἴνου
Πνιγομένου, πόμα κεῖνο πιὼν βροτὸς οὐ μέλαν ἧπαρ
Ἢ σπλῆν ἀλγύνει, πολυώδυνον ἀτρέμας ἴσχει
Πᾶν δέμας ἀχθήεντος ἀναπνεύσας καμάτοιο.
Σμαρίδες αὖ λεῖαι μυρμηκώεντα κάρηνα,
Ῥηιδίως θαμινάς τ' ἀκροχορδόνας ἐξακέουσι,
Σὺν ῥαδινῇ χαίτῃ τε καθεψόμεναι μαράθοιο
Γλαγοφόρους τεύχουσι φίλας μετὰ δαῖτα τιθήνας,
Σμαρίδων (18) ἅλμη τε καλὸν χραισμήιον ἄφθαις.

Λείπει τἄλλα.

Quod denique Suidas teſtatur in Marcelli opere nonnulla etiam lecta olim fuiſſe περὶ λυκανθρώπου, hoc confirmat Aëtius Amidenus qui Marcellum auctorem laudans de lycanthropia agit libro ſecundo ſecundæ tetrabibli capite undecimo.

(18) MS. Μαινίδων.

CAPUT IV.

De Corinno. 1. *Creophylus Homeri Magister, an hospes.* 2. *Ab Homero accepit* Οἰχαλίας ἅλωσιν, *vel, ut alii, ab illo Homerus. Utrum idem poëma* Ἡρακλεία. 3. *Callimachi Epigramma.* 4. *Daphne Tiresiæ filia.* 5. *Plures hoc nomine. Daphnis bucolici carminis inventor.* 6. *Daphnes de Homero Vaticinium.* 7. *Dardanus Magus. Dardaniæ artes & scripta.* 8. *Dardanarii qui.* 9. *Plures Dardani.* 10.

I.

CORINNUS Iliensis, Palamedis discipulus Iliada ante Homerum primus concinnasse traditur à Svida, & Homero totum poëmatis sui argumentum præbuisse. ΚΟΡΙΝΝΟΣ ἰλιεὺς ἐποποιός. Τῶν πρὸ Ὁμήρου, ὡς τισιν ἔδοξε, καὶ πρῶτος γράψας τὴν ἰλιάδα ἔτι τῶν Τρωικῶν συνισταμένων. Ἦν δὲ Παλαμήδους μαθητὴς καὶ ἔγραψε τοῖς ὑπὸ παλαμήδου εὑρεθεῖσι δωρικοῖς γράμμασιν. Ἔγραψε καὶ τὸν Δαρδάνου πρὸς παφλαγόνας πόλεμον, ὡς ἐκ τούτου λαβεῖν καὶ τῆς ποιήσεως πᾶσαν ὑπόθεσιν Ὅμηρον καὶ ἐντάξαι τοῖς αὐτοῦ βιβλίοις. Videtur autem perspicue inter se pugnare quod affirmat Svidas Corinnum stante adhuc Trojâ scripsisse, & Homerum totum poëmatis sui argumentum ab eo accepisse. Idem an alius Corinnus fuit, cujus ῥῆσιν de Orione, (de quo videndus etiam Diodorus Siculus libro quarto extremo) afferre se putat Scholiastes Nicandri ad Theriaca p. 28. edit. Aldinæ. Certe fallitur Vir Clarissimus, qui in judicio de Scriptoribus Trojani excidii, quod tomo tertio Observationum Hallensium est insertum, hunc Corinnum Iliensem p. 8. confundit cum Corinna Poëtria Thebana, Pindari æquali, de qua erit infra dicendi locus lib. II. cap. 15.

II. CREOPHYLUS Samius, Homeri Magister à quibusdam olim habitus, ut refert Strabo lib. XIV. p. 639. Alii narrant, Homerum aliquando ejus hospitio usum, ut Joh. Tzetzes Chil. XIII. v. 659. Apulejus in floridis, cum Leodamantem (Hermodamantem alii vocant, vide Menagium ad Laërtii lib. VIII. sect. 2.) Creophyli discipulum nominasset, *qui Creophylus*, inquit, *memoratur poëta Homeri hospes & amulator canendi fuisse.*

III.

III. Idem Strabo pag. 63. & ex eo Eustathius ad Iliad. β. p. 250. addit ex quorundam sententia Homerum hospiti poëma suum Οἰχαλίας ἅλωσιν dono dedisse, atque ut sub nomine Creophyli ederetur permisisse. Idem narrat Proclus in vita Homeri ab Allatio edita, & Suidas. Allegat Creophylum Scholiastes Sophoclis ad Trachinias. Mentio ejusdem apud Platonem decimo de Rep. ὁ γὰρ Κρεώφυλος, ὦ Σώκρατες, ἴσως ὁ Ὁμήρου ἑταῖρος. Photius in lexico MS. laudante eruditissimo Bentleio: τοῦτόν τινες καὶ διδάσκαλον Ὁμήρου λέγουσι γεγονέναι; Καὶ ἔστι αὐτοῦ πόιημα Οἰχαλίας ἅλωσις. Ἀρχαῖος μὲν οὖν ἐστι, νεώτερος δὲ ἱκανῶς Ὁμήρου. Creophylus in Ἡρακλείᾳ allegatur à Pausania in Messenicis p. 283. Sed ibi de Oechalia agit Pausanias, adeoque legendum in Οἰχαλίᾳ, ut pridem notatum Menagio p. 348. ad Laërtium, nisi Ἡρακλεία inscriptum fuit etiam illud poëma, quia Oechaliam ab Hercule virginis causa, ut notat Plutarchus de defectu Oraculorum p. 417. eversam describebat, etsi Vossius de Hist. Græcis p. 348. aliud esse ait Heracleam, aliud Herculeidem. Sed Richardus Bentleius Vir doctiss. in Epistolâ ad Joh. Millium ita legenda esse putat Pausaniæ verba: τῷ δὲ Εὐβοέων λόγῳ Κρεώφυλος Ἡρακλέα πεποίηκεν ὁμολογοῦντα.

IV. Callimachus verò non Creophylum Homeri poëma suô sub nomine edidisse sibique vindicasse, sed Creophyli opus sub Homerico nomine venditatum affirmat hoc Epigrammate, quod præter Strabonem & Eustathium afferunt Sextus Empiricus adversus Grammaticos cap. 2. auctor Etymologici magni in γράμμα, & Scholia inedita ad Dionysium Thracem duobus in locis.

Κρεωφύλου πόνος εἰμὶ δόμῳ ποτὲ θεῖον ἀοιδὸν
  Δεξαμένου, κλαίω δ' Εὔρυτον, ὅσσ' ἔπαθεν,
Καὶ ξανθὴν Ἰόλειαν, Ὁμήρειον δὲ καλεῦμαι
  Γράμμα. Κρεωφύλῳ Ζεῦ φίλε, τοῦτο μέγα.

Nescio an meam quoque versionem post tot alios interpretes addere operæ pretium sit. Ea sic se habet:

Creophyli labor iste, domo qui excepit Homerum,
  Euryte fortunam lugeo mæste tuam,
Formosamq; Iölen: Nunc litera dicor Homeri.
  Jupiter! auctori hæc gloria magna suo est.

Ut in Græco γράμμα, sic & in latino *literam* posui pro scripto sive συγγράμματι, quo sensu sæpius vocabulo γράμμα usus est Callimachus, quemadmodum aliis ejus locis duobus ostendit Ammonius περὶ ὁμοίων καὶ διαφόρων λέξεων, in γράμμα. Καὶ τὰ συγγράμματα (ita legendum) ἐκάλουν

ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ γράμματα. Καλλίμαχός που φησί. Γράμματα δ' οὐκ ἐκλιοσαν ἀπόκρυφα — τουτέστι τὰ συγγράμματα. καὶ πάλιν — Πλάτωνος ἐν τὸ περὶ ψυχῆς γράμμ' ἀναλεξάμενος. Si Clementem Alex. audimus lib. VI. Strom. p. 628. Panyasis Halicarnasseus Creophyli οἰχαλίας ἄλωσιν per plagium sibi adtribuit. Quo in loco male editum est κλεοφύλου pro κρεωφύλου. Schol. Euripidis ad Medeam v. 273. Δίδυμος δὲ ἐναντιοῦται καὶ παρατίθεται τὰ κρεωφύλου, ἔχοντα οὕτως· Τὴν γὰρ Μήδειαν λέγουσιν &c. Alius Creophylus ἐν τοῖς ἐφεσίων ὅροις laudatur ab Athenæo lib. VIII. Dipnosophist. p. 361.

V. DAPHNE sive MANTO (vide Barthium ad Statii 4. Thebaid. pag. 1097.) Tiresiæ filia. Hanc Diodorus Siculus lib. IV. p. 269. cum direpta ab Epigonis Thebarum urbe captam & ex voto ut manubiarum primitias Delphis consecratam memorasset, αὕτη δὲ, inquit, τὴν μαντικὴν τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἧττον εἰδυῖα, πολὺ μᾶλλον ἐν τοῖς Δελφοῖς διατρίψασα τὴν τέχνην ἐπηύξησε. Φύσει δὲ θαυμαστῇ κεχορηγημένη χρησμοὺς ἔγραψε παντοδαπούς, διαφόρους ταῖς κατασκευαῖς, παρ' ἧς φασὶ καὶ τὸν ποιητὴν ΟΜΗΡΟΝ πολλὰ τῶν ἐπῶν σφετερισάμενον κοσμῆσαι τὴν ἰδίαν ποίησιν. Addit Diodorus Daphnen istam propter oracula quæ numine afflata funderet Sibyllam appellatam τὸ γὰρ ἐνθεάζειν κατὰ γλῶσσαν ὑπάρχειν σιβυλλαίνειν. Non optime vertit interpres eruditus verba κατὰ γλῶσσαν *quadam Græcorum dialecto*, rectius: *veteri* sive *insolentiore vocabulo*, id enim notat glossa, unde glossaria, ceu de Lexicis agentes diximus. De Sibyllæ etymo & Sibyllinis paulo post cap. XXIX. seq. agemus.

VI. Heic ab re haud fuerit, notasse alias Daphnes nomine celebres, (si modo sint aliæ) ab Apolline adamatas, h. e. divinandi peritas, de quibus in fabulis quod in laurum mutatæ fuerint. Daphnen Ladonis filiam de qua præter alios autor Geoponicon lib. XI. cap. 2. & iisdem fere verbis scholiastes Homeri quem Didymum vulgo appellant ad Iliad. ά. Daphnen filiam Amydæ de qua Parthenius cap. 15. erotic. Daphnen Peneiam à flumine Thessaliæ hodieque lauris consitissimo dictam, de qua Ovidius lib. I. Metamorphos. fab. 9. & alii. His addemus denique DAPHNIN Mercurio Nymphaque genitum, à quo bucolicum carmen & melos quod sua ætate adhuc apud Siculos in honore fuisse refert, inventum esse testatur Diodorus, lib. IV. p. 283.

VII. Porro Daphnen Tiresiæ Allatius suspicatur eandem ipsam esse, quæ libro III. Sibyllinorum se dolet quodammodo ab Homero olim carminum elegantiá superatum iri. Versus hi sunt p. 251. edit. Obsopoei:

Καί τις

Καί τις ψευδογράφος πρέσβυς βροτὸς ἔσσεται αὖθις
Ψευδοπατρὶς δυσειδέα φάος ἐν ἧσιν ὀπῆσι
Νοῦν δὲ πολὺν καὶ ἔπος διανοίας τ' ἔμμετρον ἕξει
Οὐνόμασιν δυσὶ μιγνύμενον, χῖον δὲ καλέσσει
Αὐτὸν, καὶ γράψει τὰ κατ' Ἴλιον οὐ μὲν ἀληθῶς
Ἀλλὰ σαφῶς, ἔπεσιν γὰρ ἐμοῖς μέτρων τε κρατήσει.
Πρῶτος γὰρ χείρεσσιν ἐμὰς βίβλους ἐνομήνη
Αὐτὸς δ' αὖ μάλα κοσμήσει πολέμοιο κορυστάς.

VIII. DARDANUS vetustissimus ille Dardaniæ conditor & Dardanidarum Dardanæque gentis autor, qui è Creta in Phrygiam venit, pater Erichthonii, avus Trois à quo Troja, abavus Ili, à quo Ilium Trojæ acropolis dicta fuit, non diversus esse quibusdam videtur à Dardano, quem primum mysteria matris Deûm ostendisse refert Diodorus Siculus lib. V. p. 322. seq. & Eusebius II. præparat. cap. 3. ex Clementis Alexandrini admonitione ad gentes p. 10. nec à Dardano Mago, cujus libros quosdam olim multi jactarunt, & à quo Dardanias artes pro Magicis dixit Columella lib. X.

At si nulla valet Medicina repellere pestem,
Dardaniæ veniant artes. — —

Fulgentius in libello quo allegoriam librorum Virgilii tradere annititur: *Nam non illa in tuis operibus quærimus, in quibus aut Pythagoras modulos, aut Heraclitus ignes, aut Plato ideas, aut Hermes astra, aut Chrysippus numeros, aut* ἐντελεχείας *Aristoteles inversat. Nec illa, quæ aut Dardanus in Dynameris * aut Battiades in paredris, aut Campester in Catabolicis infernalibusque cecinerunt.* Plinius lib. XXX. Hist. Nat. cap. I. *Democritus Apollobechen Coptitem & Dardanum è Phœnice illustravit, voluminibus Dardani in sepulchrum ejus quæsitis* (i. e. quæsitis tam anxie ut & ipsum sepulchrum ejus adire non dubitaverit) *suis vero ex disciplina eorum editis.* Quanquam Gabriel Naudæus in Apologia pro viris doctis Magiæ accusatis cap. 12. totum hoc non dubitat referre inter portenta fabularum quæ Plinium Secundum indignissime in Democritum Philosophum conferre arguit Gellius lib. X. cap. 12. Meminit Dardani Apulejus quoque libro de herbis cap. 7. & 16. ut omittam aphorismos quosdam *Dardano* tributos in libro Chemico qui inscribitur *turba*

* *Dynameron* vocatur opus docens præparationem medicamentorum particularium, certis diebus quibus singularis illorum vis est colligendorum. Vide Labbei nov. Bibl. MSS. p. 128. Videtur vocabulum compositum esse ex Græco δύναμις & ἡμέρα. Etiam Suidas hâc voce utitur in Βῶλος, & Salmasius ad Spartiani Hadrianum c. XIV. per *dynameros* (δυναμερὰς) putat denotari genus dæmonum valentiorum.

Philosophorum. Tertullianus libro de anima cap. 57. aliis Magis Dardanum accenset, Hostani, Typhoni, Damigeronti, Nectabidi & Berenicæ. Apulejus in Apologia: *Ego ille sim Carinondas vel Damigeron vel is Moses vel Jannes vel Apollonius vel* IPSE DARDANUS, *vel quicunque * post Zoroastrem & Hostanem inter Magos celebratus est.*

IX. In Libris JCtorum non semel memorari videas *Dardanarios* hoc est pantapolas & seplasiarios, de quibus Jacobus Cujacius lib. X. cap. 19. Observationum, sic dictos à Dardano, non quod iste alienos tritici acervos in horrea sua Magicis artibus transtulerit, ceu nullo auctore & Turnebo lib. IX. cap. 16. Adversariorum male intellecto scribit Jul. Cæsar Bulengerus lib. II. adversus Magos p. 569. sed quod artibus suis ac stellionatu veluti maleficiis, instar Dardani alicujus Magi, scirent annonam mercesque quaslibet onerare, & pecunias civium ad se rapere. Consule, si placet, Antiquitates Convivales Gvil. Stuckii lib. II. c. 12. p. 176.

X. Fuit & Dardanus Stoicus, longe junior Mago, (quem ipsum quoque Magum ab Homero ætate vinci & à Dardanæ gentis autore diversum fuisse conjicio) cujus meminit Cicero quarto Academicarum quæstionum, & Dardanus Assyrius Sophista, cujus auditor fuit Antiochus Ægeus teste Philostrato lib. 2. de vitis Sophistarum p. 567. Ut omittam Dardanum Abydenum ab Artemisia, cujus amores contempserat, oculis privatum, de quo Photius ex Ptolomæi Hephæstionis libro VII.

CAPUT V.

De Darete Phrygio veterum testimonia. 1. *Liber qui sub ejus nomine hodie exstat latinè.* 2. *Græce olim lectus.* 3. *Josephi Iscanii poëma.* 4. *Pseudo Daretis & Dictyis editiones.* 5. *Demodocus Homero laudatus ἀοιδός.* 6. *Ei tributa poëmata.* 7. *Demodoci Larii dictum.* 8. *De Dictye Cretensi.* 9. *Utrum libri quos hodie latine sub ejus nomine habemus iidem fuerint quos Græci olim lectitarunt.* 10. *Pugna duorum prologorum Dictyi præmissorum.* 11. *Homerum falso dici ex Dictye profecisse.* 12. *Pseudo Dictys latinus recentior Græco. Ejus ætas.* 13. *Græcus jampridem videtur intercidisse.* 13.

I.

DARES Phryx Vulcani sacerdos memoratus Homero libro quinto primore Iliados, *primus Historicus apud Gentiles, qui in foliis palmarum de Græcis & Trojanis historiam scripsit*, ut ait Isidorus

* Horum quosdam memoret Theodorus Meliteniota in præfat. ad Astrologiam ab Ism. Bullialdo edita: ἐν οἷς (χαλδαίοις) ἄλλοι τε πλεῖστοι γεγόνασιν ἀξιόλογοι ἄνδρες, καὶ μάλιστα ζωροάστρης καὶ μετ' ἐκεῖνον Ὀτάνης, ὅ, τε Κινδηνᾶς καὶ Ναβυριανὸς καὶ σὺν αὐτοῖς ὁ Συδίνος, ἀλλὰ καὶ Σέλευκος ἀπὸ Σελευκίας κ.τ.λ.

rus lib. 1. Orig. cap. 41. Ejus Phrygiam Iliadem ad ſua usque tempora ſervatam auctor eſt Ælianus lib. XI. cap. 2. var. Hiſtoriæ. *οὗ Φρυγίαν Ἰλιάδα ἔτι καὶ νῦν ἀποσωζομένην οἶδα.* Ptolemæus Hephæſtionis lib. I. *Ἀντίπατρος δὲ φησὶν ὁ Ἀκάνθιος* ΔΑΡΗΤΑ *πρὸ Ὁμήρου γράψαντα τὴν Ἰλιάδα, μνήμονα γενέσθαι Ἕκτορος, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀνελεῖν ἑταῖρον Ἀχιλλέως.* Meminit & Euſtathius ad Odyſſ. λ. p. 453. ex eodem Antipatro. *Ἀντίπατρος δὲ ὁ Ἀκάνθιος φησὶ καὶ τῷ Ἕκτορι Δάρητα Φρύγα δοθῆναι μνήμονα μὴ ἀνελεῖν φίλον τοῦ Ἀχιλλέως, Ἀπόλλωνος τοῦ Θυμβραίου τοῦτο χρήσαντος.*

II. Exſtat & hodie Daretis ſub nomine Hiſtoria de excidio Trojæ, proſa oratione ſcripta, (neque Poëtam fuiſſe Daretem innuit Ælianus) ſed latine tantum, quam Cornelius Nepos transtuliſſe fertur. Imò præfixa eſt libro Epiſtola, nomine Nepotis ad Salluſtium, qua Dareti huic plusqvam Homero * multos annos pôſt nato fidei tribuendum exiſtimat, teſtaturque ſe hanc Daretis hiſtoriam ipſius manu ſcriptam reperiſſe Athenis, & ſummo ardore complexum ſive captum voluptate, continuó transtuliſſe. Virum doctiſſimum Johannem Scheferum fefellit memoria, ut ad Ælianum notaret Daretis hiſtoriam ex terra erutam, ſe legiſſe: De Dictye enim, non de Darete hoc legerat Vir Optimus. Quanqvam vero neqve Nepotis eſt iſta translatio, neqve liber ipſe Daretem auctorem agnoſcit, ut communibus ſuffragiis eruditorum conſtat, quorum nonnulla adduxit Leo Allatius lib. de patria Homeri cap. 4. p. 64. plura de hoc dicturus in opere de Apocryphis, ſed qvod una cum auctore intercidit: tamen non modo longe excedit ætatem Vincentii Bellovacenſis (qvi ut genuinum laudat inqve compendium mittit lib. 3. ſpeculi hiſt. 63.) & Florentiæ in Bibliotheca Laurentiana occurrit in codice ante annos octingentos exarato, ut notat Joh. Mabillonius T. I. Muſei Italici p. 169.

III. Sed & Græce cum Dictye olim exſtitit, ut ex fragmentis apud Cedrenum aliosqve Græcos ſcriptores obviis obſervat Joſ. Scaliger in Epiſtolis p. 303. edit. Lugd. & Euſebio ipſo antiquior eſt, ut idem Vir ſummus docet ad Hieronymi Chronicon p. 55. editionis ſecundæ. Qvanqvam ſi propius inſpicias, obſervationes illius Dictyn potius quam Daretem tangunt, cujus nulla facile tam antiqva fragmenta reperiuntur, qvem tamen & ipſum Græce ante Euſebium exſtitiſſe ſatis conſtat ex laudato Æliani teſtimonio.

* Addit ſcriptor quisquis fuit Epiſtolæ: *de ea re Athenis judicium fuit, cum pro inſano Homerus haberetur, quod Deos cum hominibus belligeraſſe deſcripſit.* Illis autem verbis non ad decretum aliquod publicum judicum Athenienſium, ſed ad judicium Platonis reſpexit in libris de Rep. ut ingenioſiſſimæ Daceriæ obſervatum.

IV. Qvi vero prosa oratione hodie legitur libellus sub Daretis nomine, videtur complecti fundum atque argumentum Poëmatis latini qvod in sex libros distinctum sub Daretis nomine ante annos qvingentos composuit *Josephus Iscanus Devonius:* neqve enim absurde aliqvis statuerit Devonium ex libello illo poëma suum concinnasse. Qvanqvam non potest ullo auctore idoneo probari PseudoDaretem istum Cornelii Nepotis ætatem attingere, ut dicendi genus omittam, quod Scioppio (nimis acerbo ut opinor Critico) tam lutulentum visum est, ut in omnibus pagellis ea se offerant, quæ τῶν κοινοβίων claustra resipiant, aut Actuariorum cancellos nuper admodum refregisse videantur. Sed & Daretis liber, qvem Phrygia scriptum dialecto, suam ad ætatem pervenisse testatur Ælianus, supposititius fuit, Dionique Chrysostomo, Proclo & aliis vel non visus vel ἐδ' ἐν λόγῳ ἐδ' ἐν ἀριθμῷ habitus, ut recte nuper notavit elegantissimus idemqve eruditissimus Æliani interpres Jacobus Perizonius.

V. Præcipuas PseudoDaretis latini utriusqve editiones in Bibliotheca latina memorare me memini, quibus in præsenti addo Daretem prosarium & Dictyn cum notis Annæ Tan. Fabri filiæ luculenter recusum nuper Amstelodami 1701. 4to & 8vo. ornatumqve variis numis ac gemmis antiqvis, curante Ludovico Smids Doctore Medico, additis deniqve sub calcem libri notis ad Dictym Josiæ Merceri, Casp. Barthii, Ulrici Obrechti & Pauli Vindingii, præmissa doctissimi Perizonii de Dictye exercitatione, & subjecta ad calcem Josephi Iscanii Excestriensis poëmate de bello Trojano, Samuelis Dresemii notis per singulas paginas substratis illustrato. De Dictye paulo infra dicendi erit locus.

VI. DEMODOCUS Heraclidi apud Plutarchum de Musica & Demetrio Phalereo apud Tzetzem prolegom. in Lycophronem *Corcyræus*, Eustathio ad Odyss. γ. p. 126. ad eundem Demetrium provocanti *Lacedæmonius*, quem pluribus celebrat Homerus Odyss. θ' & Odyss. ν'. v. 27. sq. ac nonnulli teste eodem Eustathio putarunt notari à Poëta Odyss. γ. v. 267. ubi Clytemnestræ ait adfuisse ἀοιδὸν cujus fidei illam Agamemnon commendaverat. Hunc Plutarchus in limine libri de Musica ex Heraclidis συναγωγῇ μυσικῇ refert carmine descripsisse Ilii excidium, & Veneris cum Vulcano nuptias: γεγονέναι δὲ καὶ ΔΗΜΟΔΟΚΟΝ κερκυραῖον παλαιὸν μυσικὸν, ὃν πεποιηκέναι Ἰλίυ τε πόρθησιν, καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἡφαίςυ γάμον. Mox innuit metro carminis lyrico usum fuisse, non hunc modo; sed & alios, quos ibi commemorat Poëtas vetustissimos, & modos Musicos carminibus suis aptasse, atqve ita illa ad citharam vel aliud instrumentum musicum decantasse. Sane apud Homerum Odysseæ θ'. in convivio Alci-

Alcinoi Phæacum Regis hic ipse Demodocus * ad citharam canens inducitur, allato etiam carminis ejus argumento, qvod est v. 489. seq. de Ilii excidio, ad qvem locum Eustathius p. 324. *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ συνοπτικὸν τῆς γραφῆς εἶδος καὶ τὸ ὡς εἰπεῖν παρεκβολικὸν πρῶτος Ὅμηρος ἐνταῦθα ὑπέδειξε.* ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ *μὲν γὰρ πλατεῖαν ἐκθέσθαι δοκεῖ ἀοιδὴν, Ὅμηρος δὲ ὡς ἐν τύπῳ παρεκβολῆς τὴν μακρὰν ῥῆσιν εἰς βραχυτέραν συνέλαβε κ. τ. λ.* Hoc Demodoci poema *Ἰλίου ἅλωσιν* Ulysses in Tyrrhenia ad tibiam cantavit & cantando certans vicit, ut refert Ptolemæus Hephæstionis lib. VII. apud Photium cod. CXC. Pro eo qvod Plutarchus Veneris & Vulcani nuptias à Demodoco decantatas scripsit, Svidas in voce *ἀοιδὸς* habet *συνουσίαν* Veneris & Martis. *ὁ δὲ* ΔΗΜΟΔΟΚΟΣ *ᾄδει τὴν Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεως συνουσίαν, οὐ διὰ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ ἀποδέχεσθαι τοῦτο τὸ πάθος, ἀλλ' ἀποτρέπων αὐτοὺς παρανόμων ὀρέξεων.* Rectius utiqve Svidas, qvia respicitur Odyss. θ'. 267. ubi Demodocus incipit canere

> *ἀμφ' Ἄρεος φιλότητος εὐστεφάνου τ' Ἀφροδίτης*
> *ὡς τὰ πρῶτα μίγησαν ἐν Ἡφαίστοιο δόμοισι.*

Oculis privatum Demodocum memorat Ovidius in Ibin. v. 272. Inter Platonis qvoqve scripta *Δημόδοκον* memorat Laërtius lib. III. sect. 62. licet dubitatum fuisse an germanus Platonis fœtus sit docet Clemens Alex. 1. Strom. p. 315. ubi obiter emenda locum corruptum *ἤδει γὰρ οἶμαι, ὡς ἄρα ἡ δὴ πολυμαθίη νόον ἔχειν οὐ διδάσκει καθ' Ἡράκλειτον.* Dictum Heracliti notum ex Laërtio, Athenæo & Gellii præfatione, in qva postrema præter causam illud sollicitat Johannes Crojus Observatt. in N. T. p. 32. Mentio Demodoci etiam apud Lucianum de Domo, T. 2. p. 461. *καὶ οὐχ οὕτω Δημόδοκος, ἢ Φήμιος, ἢ Θάμυρις, ἢ Ἀμφίων ἢ Ὀρφεὺς τις λέγων ἐστίν.* *Nec qui dicit, ita est Demodocus* &c. i. e. tam peritus animos hominum commovendi.

VII. Fuit etiam *Demodocus*, patria, ut ex Aspasio in Aristotelem constat, *Larius*, cujus in vicinos Milesios hoc dictum affert Aristoteles lib. VII. Ethic. ad Nicomachum cap. 8. *Μιλήσιοι ἀξύνετοι μὲν οὐκ εἰσὶ, δρῶσι δὲ ὅσαπερ οἱ ἀξύνετοι.* *Non sunt equidem desipientes Milesii, sed tamen eadem faciunt, quæ desipientes.* Hujus forte an alius librum primum *Ἡρακλείας* laudat Plutarchus lib. de fluminibus. *Demodocum* quoque Crotoniatam Medicum commemorat Dio Chrysostomus Diss. LXXVII. de invidia p. 652.

* Vide & Aristidem Orat. 1. Platonica p. 38. seq.

VIII. DICTYS, * è civitate Cnosso Cretensis, ex cujus scriptis Joh. Malalas in Chronographia p. 134. narrat se hausisse omnia quæ de rebus Græcorum ad Ilium gestis ipse Chronico suo inseruerit. Ait autem Dictyn μετ' ἀληθείας ista omnia ὑπομνηματίσαι, ὢν γὰρ μετὰ τοῦ Ἰδομενέως τοῦ προμάχου τῶν Δαναῶν τοῦ κατελθόντος εἰς τὸν πόλεμον ἅμα τοῖς ἄλλοις Ἀχαίοις, συγγραφεὺς γὰρ αὐτοῦ τοῦ Ἰδομενέως ἐτύγχανεν ὁ αὐτὸς Δίκτυς, καὶ ἑωρακὼς ἀκριβῶς τὰ τοῦ πολέμου καὶ συγγραψάμενος ὡς παρὼν τότε ἐν τοῖς χρόνοις ἐκείνοις μετὰ Ἑλλήνων. Hunc Malalæ locum respexit Joh. Tzetza Chiliad. V. Histor. 30. Similibus verbis ex ipso prope Dictye petitis, (cujus vide lib.I.cap.13. editionis quæ exstat Latinæ) Dictyn commendat Cedrenus p.104.& Idomenei ὑπογραφέα fuisse refert, additque eum χαρακτῆρας ducum singulorum temporaque & loca singula belli Trojani omniaque observatu digna, quæ durante illo acciderunt, diligentissime annotasse. Characteres istos è Dictye petiisse se non dissimulat Isaacius Porphyrogenetus in Characteribus Græcorum ac Trojanorum à Rutgersio editis, eademque porro de accurata diligentia hujus scriptoris testatur. Dictyn videtur etiam ante oculos habuisse Constantinus Manasses in Annalibus p.45. seqq. edit. Meursii, ubi res Trojanas referens negat Homerum se sequi. Vide & excerpta Peiresciana è Joh. Malela p.785. Anonymus Rhetor Græcus MS. apud Allatium de Patria Homeri p.59. Dictyn reprehendit, quod Heroes Palameden, Ulyssen, Menelaum & plerosque alios in sententia adversus Trojanos ferenda, nec non ad eosdem legatione eloquenter artificioseque differentes ac oratorio modo concionantes introduxerit. Svidas ait Dictyn scripsisse ** ἐφημερίδα, de rebus ab Homero carmine traditis, opus prosa oratione constans libris IX. In vulgatis Svidæ codicibus legitur τὰ μεθ' Ὅμηρον quod exponunt *de rebus ab Homero prætermissis*, sed cum Homerum ætate excesserit Dictys omnibus fatentibus, vel locum depravatum, vel ita ut dixi exponendum esse existimo. Confer quæ de simili præpositionis μετὰ significatione dicimus infra ubi de Syagro agimus. Addit Svidas ut vulgo ejus verba intelliguntur Dictyn scripsisse Ἰλιακὰ περὶ Τρωϊκοῦ διακόσμου (ita enim legendum, non Ἰταλικά, vidit jam Allatius) tum de raptu Helenæ & Menelao & de universa Ilii historia. Iliadem

* Alius Dictys, Seriphi insulæ rex, de quo Mythologi & Zenobius in proverb. αἰδοῖος κυνῆ.

** Meursius in Bibliotheca Græca legit ἐφημερίδας. Sane Syriano in Hermogenem p.17. laudatur Dictys ἐν ταῖς ἐφημερίσι. Ἡ γοῦν κατὰ Κάδμον καὶ Δαναὸν γραμματικὴ ἐπί τε τῶν Τρωϊκῶν ἠσκεῖτο, ὡς Δίκτυς ἐν ταῖς ἐφημερίσι φησὶ, καὶ μέχρι τῶν Εὐκλείδου τοῦ μετὰ ταῦτα ἄρξαντος διέμεινε χρόνων. Illustris Obrechtus Svidæ verba sic distinguit: ἔγραψεν ἐφημερίδα (ἔστι δὲ τὰ μεθ' Ὅμηρον καταλογάδην ἐν βιβλίοις θ' Ἰλιακά) Τρωϊκοῦ διακόσμου.

dem scripsisse affirmat etiam Joh. Tzetzes in Metaphrasi Homeri quæ versibus politicis conscripta exstat in Bibl. Bodlejana, & ex qua hos versus produxit clarissimus Dodvvellus lib. de Cyclis Græcorum p. 802.

Εἶτα λοιπόν μοι μετ' αὐτὰ μάθοις τὰ τοῦ πολέμου
Κατὰ λεπτὸν τὰ σύμπαντα στενῶς, πεπλατυσμένως,
Οὕτως ὡς ἂν ἀνέγνωκας Ὁμήρους, Στησιχόρους,
Εὐριπίδας, Λυκόφρονας, Κολλούθους τε καὶ Λέσχας
Καὶ Δίκτυν συγγραψάμενον καλῶς τὴν Ἰλιάδα,
Τρυφιοδώρους, Κόϊντον. κἂν ἑκατὸν βιβλία,
Οὐκ ἂν λεπτομερέστερον οὕτως ἐξηκριβώσω
Καὶ τότε τμήματι βραχεῖ πάντα συγκεκλεισμένα.
Ὅπως πᾶς ὁ βουλόμενος ἐν πόνῳ βραχυτάτῳ,
Ἀνεγνωκέναι τοῖς πολλοῖς δοκῇ βιβλιοθήκας.

IX. Si hæc omnia conferantur cum sex libris Ephemeridos belli Trojani qui sub Dictyis nomine latine exstant, & de quibus in Bibliotheca latina egi, apparebit, majorem partem idem, ex parte diversum fuisse opus Græcum, quod sub Dictyis nomine legit Joh. Malalas, Cedrenus, Isaacus Porphyrogenetus & alii. Characteres enim istos ducum frustra in edito Dictye quæras, præterea quædam aliter in hoc leguntur, quam ex Græco Dictye Malalas & Cedrenus commemorarunt. Qvibus addunt viri docti locum Isaacii Tzetzæ ad Lycophronem * p. 11. edit. Potteri, quo Græcus Dictys narrat Oenonem audita morte Paridis βρόχοις ἀπαγχθεῖσαν, sed in edito latino Dictye lib. IV. cap. 21. per mœrorem deficiente animo obstupefacta Oenone concidit. Unde alium à nostro Græcis fuisse suspicati sunt Janus Rutgersius lib. V. c. 20. Variarum Lectionum, Josias Mercerus & Anna Fabri ad Dictyn; & Edmundus Chilmeadus ad Malalam. Vicissim multa conveniunt, ut auctorem latinæ editionis non modo titulum sed & maximam ** partem ὕλης sive materiæ ex Græco petiisse, cæterum solenni multis qui Græca latine tradiderunt libertate quædam in posterioribus maxime libris omisisse, addidisse alia, quædam etiam ad aliorum auctorum sententiam interpolasse mihi persvadeam. Sed & commentum de Dictye sub terra reperto retinuit latinus, quod his verbis commemorat Malalas p. 322. Τῷ ιγ' ἔτει τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοῦ Κλαυδίου Καίσαρος, (Supra p. 168. hic ipse Malala dixerat Dictyn

* In indice auctorum à Tzetza allegatorum qui priori Potterianæ editioni Lycophronis subjectus est, Dictyos nomen desideratur.

** Hoc multis argumentis nuper perspicue ostendit Clarissimus vir Jacobus Perizonius, cujus dissertationem eruditam de Dictye evolvi cum hæc jam in literas misissem. In hac §. 13. respondet etiam ad argumentum ex loco Tzetzæ petitum.

Dictyn repertum ſub Claudio Nerone, non ſub Claudio de quo hic jam agit: ſub Claudio habet etiam Svidas, ſed quod de Nerone accipi poteſt, & debet, cujus adoptivum nomen fuit Claudius, at Chronographus MS. apud Allatium p.59. de patria Homeri, male: *ſub Claudio & Nerone* ἐπὶ κλαυδίου καὶ Νέρωνος) ἔπαθεν ὑπὸ θεομηνίας ἡ Κρήτη νῆσος πᾶσα. (Mentio illius terræ motus apud Philoſtratum de vita Apollonii lib.IV. c.11.) Ἐν οἷς χρόνοις ηὑρέθη ἐν τῷ μνήματι τοῦ Δίκτυος ἐν κασσιτερίνῳ κιβωτίῳ ἡ ἔκθεσις τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου μετὰ ἀληθείας παρ᾽ αὐτοῦ συγγραφεῖσα πᾶσα. Ἔκειτο δὲ προσκέφαλα τοῦ λειψάνου τοῦ Δίκτυος. Καὶ νομίσαντες τὸ αὐτὸ κιβώτιον θησαυρὸν εἶναι, προσήνεγκαν αὐτὸ τῷ βασιλεῖ Κλαυδίῳ, καὶ ἐκέλευσε μετὰ τὸ ἀνοῖξαι καὶ γνῶναι τί ἐστι, μεταγραφῆναι αὐτὰ καὶ ἐν τῇ δημοσίᾳ βιβλιοθήκῃ ἀποτεθῆναι αὐτά.

X. Latinæ Dictyos editioni præmittitur duplex prologus, qvorum uterque non ſub Claudio ſed Nerone * hoc accidiſſe teſtatur, priori vero qui ex Græco tranſlatus eſſe videtur imprimis cum Græca iſta narratione convenit, ait enim Dictyn de bello Trojano *ſex volumina* in tilias digeſſiſſe Phœniciis literis, & ætate provectum cum in patriam reverſus eſſet juſſiſſe paulo ante mortem illa ſecum ſepeliri. Repoſita itaque eſſe in ſtannea arcula, & tumulo ejus illata. Sed interjectis temporibus anno tertio decimo Neronis, in Gnoſſo civitate terræ motus factos cum multa tum etiam ſepulchrum Dictyis ita patefeciſſe, ut à tranſeuntibus arcula viſeretur. Hinc paſtores theſaurum ratos aperuiſſe arculam, repertisque incognitis literis ad dominum ſuum Eupraxidem detuliſſe, hinc perveniſſe ad Rutilium Rufum Cretæ Conſularem, deniq; ad Neronem, qui in notiorem Græcum transferri ſermonem, ſive literis Græcis transſcribi curaverit, & in Bibliothecam Græcam receperit. In altero autem prologo ſive in Epiſtola ſub *L. Septimii* interpretis latini nomine ad *Q. Aradium Rufinum* qvi ſub Conſtantino M. Imp. conſulatum geſſit A. U. C. CIↃ LXVIII. *decem volumina* à Dictye compoſita eſſe dicuntur, quod propius accedit ad locum Suidæ quo Ephemeridem Dictyos *novem libris* conſtitiſſe teſtatur. *Nobis cum in manus forte libelli veniſſent, avidos veræ hiſtoriæ cupido inceſſit ea uti erant latine diſſerere, non magis confiſi ingenio, quam ut otioſi animi deſidiam diſcuteremus. Itaq; priorum quinque voluminum quæ bello contracta geſtaque ſunt, eundem numerum ſerva-*

* Scripſit & Nero *Troica* laudata Servio, & Dioni memorata in extremo libri LXII. Veterique Scholiaſtæ Perſiii Sat.I. v.122. Tum Iliacis rebus maxime delectatus eſt, etiam in Urbis Romæ incendio gaudens Trojanam ſe ἅλωσιν videre. Ut omittam quod tener adhuc nec dum matura pueritia Circenſibus ludis Trojam conſtantiſſime favorabiliterque luſit teſte Svetonio. Videtur itaque hoc opus ſub Dictyos nomine effictum ab aliquo gratiam Neronis captante.

ſervavimus. Reſidua quinque de reditu Græcorum in unum redegimus atque ad te miſimus. Tu Rufine mi, ut par eſt fave cœptis. Deinde diſerte docet non lingua Phœnicia Dictyn ſcripſiſſe, ſed oratione Græca, uſum tamen fuiſſe literis Punicis ſive Phœniciis, quæ tum Cadmo & Agenore autoribus per Græciam frequentabantur. Conf. lib. 5. c. ult. Itaque *Praxin* (ſic enim vocat Dominum loci, quem alter prologus *Eupraxidem*) commutaſſe literis Atticis, Neronique obtuliſſe & plurima dona ab eo retuliſſe. Porro auctor eſt, libros Dictyos ex philyra repertos in ejus ſepulchro, non per terræ motum, ſed per vetuſtatem collapſo.

XI. Quod tota hæc narratio exiguam fidem mereatur, vel narrantium pugna & varietas demonſtrat, ut omittam ſolenne eſſe fraudum hujusmodi architectis libros è terra erutos proferre & mirandam illorum antiquitatem jactare, ut apparet exemplo Epiſtolarum Martialis Lemovicenſis, nec minus commentitiarum tabularum cypreſſinarum apud Photium Cod. CLXVI. aliarum item de quibus Plutarchus lib. de facie in orbe Lunæ p. 942. tum altero exemplo recentiore Antiquitatum Hetruſcarum ab Allatio aliisque exploſarum. Deinde nullus afferri poteſt auctor ejus ætatis fide dignus, qui vere ſub Nerone hoc accidiſſe referat, vel qui philyras ipſas inſpexerit & de antiquitate illarum teſtari potuerit. Nemo itaque ſibi facile perſvadebit Dictyn aliquem Cretenſem Trojano bello interfuiſſe idque Græca proſa deſcripſiſſe, Vel librum Græcis quibusdam ſub Dictyos nomine lectum fuiſſe tantæ antiquitatis, ut ex eo profecerit Homerus, quam in ſententiam Guilielmus Xylander in quodam Cedreni codice hoc reperit ſcholion: Δίκτυς ἐξ οὗ Ὅμηρος ἀφορμὴν εἰληφὼς τὴν ἰλιάδα συνέταξεν μετὰ ηθ ἔτη ἁλώσεως Τροίας, cui ſuccinens Joh. Tzetzes Chiliad. V. hiſtor. 30.

— — — καὶ ΔΙΚΤΥΝ ἐκ τῆς κρήτης
ἰδομενεῖ ἕπεσθαι καὶ τὰ τῆς μάχης γράψαι
ἐξ ὧν ὡς ἔφην ὕστερον ΟΜΗΡΟΝ μεταφράσαι.

Potius perſvadebimus nobis hunc PſeudoDictyn ex Homero ſua incruſtaſſe. Exiguam quoque illius apud Criticos fuiſſe auctoritatem vel ex eo quis conjecturam capiat, quod Euſtathius in vaſtis ſuis ad Homerum commentariis ne ſemel quidem teſtimonio ejus utitur.

XII. Porro, licet aliud videtur viris quibusdam eruditiſſimis, Scioppio, Voſſio, Mercero qui hunc quem habemus Dictyn latinè primitus ſcriptum opinantur; ſine dubio tamen recentior eſt Græco, quin ex

Græco etiam translatum se non modo profitetur, sed & phrasi ipsa passim prodit, * sæpiusque ad verbum reddit quæ Græce ex Dictye veteres quidam nobis servarunt. Neque ullo pacto verisimilis est sententia Casparis Barthii, cui lib. LVII. cap. 20. Adversariorum, videntur Græculi potius illum è Latino in suam linguam transduxisse. Cum vero à viris doctis Josia Mercero, G. J. Vossio, Olao Borrichio, Joh. Frid. Gronovio cap. 25. Observatt. Ecclesiast. aliisque referatur noster ad ætatem Constantini Imp. vel Diocletiani certe; (Casp. Scioppium enim, qui in paradoxis literariis Epist. 5. Velleji, Valerii Maximi & Curtii ætate ab aliquo elegantis ingenii & judicii homine animi gratia & exercitationis scriptum existimat, pauci audiendum putant) necesse est Græcum saltim illo ævo juniorem haud exstitisse, sed quod Jos. Scaligero etiam visum & in Darete supra à me notatum est, Eusebii jam ætate lectum tractatumque, atqve fortassis ut præstantissimus vir Jacobus Perizonius in dissertatione de Dictye Cretensi §. 29. suspicatur, in Neronis Imp. gratiam à Praxi sive Eupraxide quodam Dictyos nomine confictum.

XIII. Quandoquidem vero Constantinus Lascaris jam ante trecentos annos negavit Dictyn apud Græcos amplius reperiri, & ab eo tempore nemo fuit qui eum vidisse se narraverit, non magna spes esse videtur illum quandoque in lucem venturum, etsi illam præ se ferat Allatius, Græcus & ipse doctissimus pag. 60. lib. de patria Homeri. De editionibus Latini Dictyos nihil addo iis quæ in Bibliotheca Latina pridem notavi, nisi quod in editione Amstelodamensi notarum Ulrici Obrechti p. 24. male excusum est primam ἔκδοσιν Mediolanensem prodiisse A. C. 1627. Nam Obrechtus ut ex Argentoratensi ejus notarum editione paret, scripserat A. C. MCDLXXVII. hoc est 1477. pro quo typographus legit MDCXXVII.

* Hoc argumentis non inficiandis demonstravit Clarissimus Perizonius. Cæterum nescio sitne verisimilis altera viri docti conjectura, quâ §. 36. suspicatur Septimium illum odio Christianæ religionis, ut haberet quæ Historiæ sacræ opponeret Latinam Dictyos versionem adornasse. Sane nullus facile erit qui lecto fabulosissimo opere vel pejus de Christianismo sentiat, vel magis faveat gentium Diis.

CAPUT

CAPUT VI.

Drymon diversus à Dromone Comico. Susarion Comœdiæ repertor Homero junior. 1. *De Epimenide Cretensi, qui à Tatiano male scriptoribus ante Homericis accensetur.* 2. *Catalogus scriptorum Epimenidi à veteribus tributorum cum variis observationibus. Quæ carmine edidit.* 3. *Quæ prosa.* 4. *Ἐπιμενίδειον δέρμα.* 5. *Euclus scriptor χρησμῶν.* 6. *Eumolpus.* 7. *Hanno, Peripli auctor.* 8. *Alii Hannones.* 9. *Græca peripli versio, ætas, auctoritas & fides.* 10. *Mos Græcorum nomina Phœnicia & alia Orientalia Græco sermone interpretantium.* 11. *Utrum Epitome tantum peripli Hannonis ad nos pervenerit, vel alius quam viderunt Mela & Plinius.* 12. *Peripli Hannonis interpretes & editiones.* 13. *Helena.* 14. *Hellen.* 15. *Hercules.* 16.

I.

DRYMON inter scriptores qui ante Homerum aliquid composuerint ponitur à Tatiano f. 173. etiam apud Eusebium qui Tatiani locum repetit lib. X. præparat. p. 495. legitur Δεύμων. Unde minus probanda conjectura Wilhelmi Worthi, qui apud Tatianum Δρόμων rescribit. Sane Dromonem cujus psaltriam laudat Athenæus, constat fuisse Comicum longe juniorem, quem Homero ut præponeret ætate, non facile potuit Tatiano in mentem venire, cum Homero junior sit ipse Susario * Icariensis, Comediæ repertor, de quo videndus Johannes Pearsonius in vindiciis Ignatii part. 2. cap. 1. Richardus Bentlejus in dissertatione de Epistolis Phalaridis Anglicè edita p. 202. sq. & Humfredus Prideaux ad Epochas marmoreas p. 207. Fuit & antiquissimus quidam scriptor ** *Dromocrides*, cujus Theogoniam laudat Fulgentius lib. II. Mytholog. capite de Ixione, sed non ausim ejus nomen apud Tatianum pro Drymone reponere, præcipue cum *Democritum* ex antiquo Mythologo inedito rescribat Cornelius Tollius p. 142. ad Palæphatum.

E 2 II. EPI-

* Perperam *Sisario* excusum in Meursii Bibliotheca Attica p. 1606.

** Eidem Meursio p. 1491. vocatur *Dromoclides*, qui memoriæ lapsu Hygino tribuit verba quæ apud Fulgentium exstant. Maussaco ad Plutarchum de fluminibus *Dromocides*. Mentio *Dromoclidæ* cujusdam Rhetoris, sed qui nihil cum altero commune habet, apud Plutarchum in præceptis gerendæ Reip. & in Demetrii Macedoniæ Regis vita.

II. EPIMENIDES è Cnosso, vel Gortyna, vel (ut Plutarchus in Solone p.84. & lib. de Oraculorum defectu p.409. ac Tzetzes Chil, V. hist. 18.) ex Phæsto civitate, Cres sive Cretensis, inclytus fatiloqvus, & qvorundam judicio, (ut est apud Plutarchum, Laërtium, Clementem Alex. & Cyrillum) septem sapientibus annumeratus, ponitur & ipse à Tatiano inter illos scriptores, qvi Homerum ætate præcesserunt, sed perperam utiqve, cum Pythagoræ Magistrum fuisse narret Apulejus in floridis, Athenasqve pervenerit, Platone 1. de Legibus teste, decem annis ante Persicam expeditionem sive prælium Marathonium qvod commissum Olymp. LXXII. 3. atqve adeo Olymp. LXX. 1. Sed jam tum Athenas Cylonio scelere purgavit circa Olympiadem XLIV. ut Svidas, vel XLV. ut Eusebius, vel XLVI. aut XLVII, ut quidam Laërtii codices & Apostolius VIII. 84. proverb. Olympiadis XLVI. anno 3. Solonem juvit in condendis legibus, ut omittam qvod Porphyrio p. 19. teste, Epimenides Pythagoram audivit, & qvidem senem juvenis, si credimus Jamblicho c.23. de vita Pythag. qvem vide etiam c.32. Centum ac qvinqvaginta septem annis vixit teste Theopompo apud Plinium VII. Hist. c.48. Epimenidem à suæ ætatis hominibus νέον Κȣ́ρητα appellatum, filiumque habitum Βάλτης Nymphæ, auctor est Plutarchus in Solone p.84. qvi addit eum fuisse θεοφιλῆ καὶ σοφὸν περὶ τὰ θεῖα, τὴν ἐνθȣσιαστικὴν καὶ τελεστικὴν σοφίαν. Verùm ne plura de Epimenide in præsenti dicam, faciunt qui de illo diligenter egerunt viri docti ad Laërtium in vita Epimenidis, Andreas Schottus ad Proverbia p. 251. & 314. Johannes Marshamus in Canone Chronico Sec. XVIII. p.642. seq. Johannes Meursius in Creta, lib. IV. cap. II. tum Hugo Grotius & Georgius Calixtus in Epistolam Pauli ad Titum I. 12. ad quem locum itidem nonnulla annotavi lib. II. cap. 7. Observationum sacrarum. Omitto ut satis notos Gyraldum dialogo 2. de poëtis & Vossium lib. IV. de Historicis Græcis cap. I.

III. Scripta ejus hæc à veteribus memorantur:

1. Κȣρήτων καὶ Κορυβάντων γένεσις καὶ * Θεογονία. Versus 5000. Hoc poëma Laërtio memoratum non videtur aliud fuisse à Telchiniaca historia cujus scriptorem Epimenidem quibusdam haberi, ab aliis Teleclidem, auctor Athenæus lib. VII. Telchines enim à Curetibus & Corybantibus parum diversi. Vide Strabonem lib. X. p.466. Hoc opus Θεογονίας, cujus respectu perinde ut Orpheus, Theologus dicitur Epimenides à Diodoro Siculo & aliis, puto in animo habuisse scholiastem Apollonii, quoties Epimeni-

* Meursius in Creta p. 240. tanquam duo diversa poëmata accipit Theogoniam & Curetum ac Corybantum generationem. Sed quia Laërtius versuum numerum computans illa conjungit & pro uno habet, ejus sententiam sequi malui.

menidem laudat. Ex eodem forte petiti sunt tres versus quos profert Ælianus lib. VII. hist. animal. cap. 7. & quæ de Styge Pausanias in Arcadicis p. 635. Quibus Meursius addit, quæ de Pane & Arcade Jovis ac Callistus filiis à Scholiaste Theocriti ad Idyll. I. Quæ de Saturni filiabus Eumenidibus à Scholiaste Sophoclis ad Oedipum Colonensem & quæ de Capricorno afferuntur à Germanici interprete p. 125. Epimenidem ipsum νέον Κȣ́ρητα sive Jove genitum appellatum refert Plutarchus. Diodorus Sic. libro V. p. 239. testatur se in rebus Cretensium exponendis inter alios Epimenidis qvoqve vestigiis institisse.

2. Argonautica sive Ἀργȣ̃ς ναυπηγία τε καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχȣς ἀπόπλȣς versus 6500. Videntur respici à Scholiaste Pindari ad Olymp. I. Antistroph. 3. ubi laudat Epimenidem Apollonium & Hesiodum.

3. Περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος versus 3000.

4. Περὶ χρησμῶν, ex quo libro petitus versus Epimenidis Cretensium Prophetæ à Paulo Apostolo allegatus, si credimus Hieronymo, Socrati Scholastico III. 16. & Nicephoro X. 26. Forte hoc opus respexit Svidas cum ἄλλα αἰνιγματώδη Epimenidis scripta memorat. Scholiastes Luciani T. 1. p. 3. ὁ Ἐπιμενίδης Κρὴς ἦν χρησμολόγος, ȣ̃ καὶ τὸ, Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, λόγιον.

5. Μυστήρια quorum apud Svidam mentio.

6. Καθαρμοὶ, *Carmina lustralia* sive *piacularia*, quorum * recitatione homines, domos, urbes expiabant. (Ita enim pro καθαρὰ legendum apud eundem Svidam, ut recte primus monuit Wolfius.) Καθαρμȣ̀ς Epimenidis δι' ἐπῶν memorat etiam Eustathius ad Dionysium Periegetem & ad Iliados β'. Cæterum non Athenas tantum à scelere Cylonio expiaverat, de qua lustratione circa Olympiadem XLIV. facta meminit Plato primo, & Cicero secundo de legibus, aliiqve apud Joh. Meursium in Solone cap. 9. Sed & alias urbes, ut refert Pausanias in Atticis p. 35. Unde καθαρτὴς cognominatus est teste Porphyrio in vita Pythag. p. 19. & Jamblicho c. 28. ejusq; θυσίαις bellum Persicum per idoneum tempus dilatum fuit, ut legas apud Clementem Alex. lib. VI. Strom. p. 613. Ammianus qvoqve lib. XXVIII. cap. 4. ubi Romæ mores corruptissimos esse queritur, ita perditos esse ait, *ut nec Epimenides ille Cretensis, si fabularum ritu ab inferis excitatus redisset ad nostra, solus purgare sufficeret Romam, tanta plerosq; labes insanabilium flagitiorum oppressit.* Inde & ansam sumsit Johannes Lomeierus eruditum quod de lustrationibus veterum in lucem edidit Syntagma, in altera editione, *Epimenidis* titulo inscribendi. Ritus in lustratione ab Epimenide observatos cum ritibus Judæorum in magno expiationis die receptis confert Humfredus Prideaux ad Epochas marmoreas p. 109.

IV. Etiam prosâ scripsit Epimenides teste Laërtio, librum περὶ θυσιῶν & alium

* Vide Clariss. Baylii Dictionarium Historico Crit. in *Epicuro* notâ B.

& alium περὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας. Itemq; Epistolam ad Solonem de eodem argumento sive de Rep. quam apud Cretenses Minos condidit, etsi hanc propter Atticum idque recens dicendi genus supposititiam esse putavit Demetrius Magnes lib. de homonymis. Epimenidem Theologum se in quibusdam ubi de rebus Cretensium agit sequi, in aliis Dosiadem in aliis Sosicratem, & Laosthenidem, testatur Diodorus Siculus V. Ab Eratosthene quoqve in Catasterismis c. 27. laudatur Epimenides ὁ τὰ Κρητικὰ ἱστορῶν. Aliam Epistolam Epimenidis Doricè scriptam Olymp. LIV. 4. tyranno Pisistrato ad Solonem servavit idem Laërtius lib. I. Sect. 113. Sane Solone familiariter usum, multaque ei clam præstruxisse & viam præmuniisse ad leges conscribendas auctor Plutarchus in Solonis vita.

V. Hesychius Illustris refert Epimenidis mortui cutem γράμμασι κατάστικτον repertam perhiberi. Idem legas apud Svidam, qui memorat proverbium Ἐπιμενίδειον δέρμα, qvod non ipse tantum sed & Diogenianus, appendix Vaticana & Apostolius exponunt ἐπὶ τῶν ἀποθέτων, Erasmus de rebus repositis & miraculi loco habitis, Lacedæmonios enim admonitos oraculo, pellem ejus religiose asservasse. Inter inventa Epimenidis fuit & boves aratro jungere, ut notat Hesychius Alexandrinus in Βουζύγης. Ausonius Epist. 23. ad Paulinum:

Triptolemon olim sive Epimenidem vocant
Aut Bulianum Buzygen
Tuo locabo postferendos nomini.

Ἐπιμενίδειον scillam, qua herba in lustrationibus Epimenides usus fuit, commendat Theophrastus lib. VII. hist. plantar. c. 11. Pythagoram quoque scillâ usum testatur Porphyrius in hujus vita p. 23. & Persam Mithrobarzanem face ac scillâ initiantem fingit Lucianus in Necyomantia T. 1. p. 330. Epimenideos præterea trochiscos sive pastillos, in obsidionibus deficiente annona oportune adhibitos, præter Plutarchum lib. de facie in orbe Lunæ p. 940. Philonem in Βελοποϊκοῖς p. 88. & Heronem lib. de machinis bellicis memorat Michaël Psellus libro inedito περὶ παραδόξων ἀκουσμάτων.

VI. EUCLOUS Cyprius in Tatiani codicibus perperam Εὔμικλος, ubi scriptoribus qui ante Homerum floruere annumeratur, Eusebio & Pausaniæ Εὔκλος Svidæ quoque in α qui Εὔκλου χρησμολόγον vocat. Ejus χρησμοὺς legisse se testatur Pausanias in Phocicis p. 828. eorumque iterum meminit p. 832. & p. 858. ubi vaticinium ejus profert de Homero, sex versibus constans. Gyraldus huic tribuit Cypria carmina de quibus dicturus infra sum inter scripta quæ ad Homerum olim velut autorem relata accepimus.

VII. EUMOLPUS filius Musæi, Orphei discipuli. Svidæ dicitur ἐποποιὸς τῶν πρὸ Ὁμήρου, qui & scripta ejus commemorat, τελετὰς * Δήμητρος, ἡγοῦ

* Has alii tribuerunt Eumolpo cuidam antiquiori (tres enim fuisse, jam notavit Scaliger ad Euseb. p. 39.) Vide Scholiastem Sophoclis ad Oedipum Colonensem v. 1046, & Scholia ad Homerum Iliad. ύ. 368. uti de initiato per Eumolpum Hercule.

καὶ τὴν τῶν μυστηρίων παράδοσιν τὴν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ γενομένην ἔπη τὰ πάντα τρισχίλια. Ex Eumolpi Βακχικοῖς ἔπεσι versum Hexametrum producit Diodorus Siculus lib. I. p. 11. Diversa hæc fuerunt à carminibus Musæi Eumolpiis, de quibus infra agimus. Addit Svidas Eumolpum prosa etiam scripsisse librum unum, in quo tractaverit χειροσκοπικά. Ita enim accipienda ejus verba, ut probe vidit Hieron. Wolfius, quæ perperam postea est interpretatus Æmilius Portus. Hujus Eumolpi nomen supplendum suspicabatur Joh. Seldenus in marmore Arundeliano, ubi Proserpinæ raptus & Cereris errores carmine descripti memorantur, Jacobus vero Palmerius in Exercitationibus ad scriptores Græcos p. 690. de Pamphi sive Pamphoi nomine ibi inserendo jubet cogitare. Qua de re, utpote parum mihi certa, lectoris esto arbitrium.

VIII. Video hoc loco agendum mihi etiam esse de Punico scriptore HANNONE (Græci Ἄννωνα dicunt) Duce Carthaginiensi, & peripli auctore, quem Isaacus Vossius in præf. ad Scylacem non Scylace tantum sed & Herodoto antiquiorem esse affirmat, idqve se alibi ostensurum pollicetur, approbante hanc ejus sententiam Bocharto lib. I. Chanaan cap. 37. & Rev. Thoma Ittigio lib. de montium incendiis p. 124. Quin idem Vossius in variis Observationibus capite II. ubi de magnitudine Carthaginis agit p. 52. longe altius progreditur, & Hannonis expeditionem integro seculo bellum Iliacum præcessisse contendit. Dixerat Plinius lib. II. c. 67. Hannonem *Carthaginis potentia florente* sive ut lib. V. c. 1. ait *Punicis rebus florentissimis* circumvectum à Gadibus ad finem Arabiæ, navigationem eam prodidisse scripto: *Si quis autem scire velit*, inqvit Vossius, *quo maxime tempore floruerit Carthago, ausim affirmare tempus id vel ipsum quoque bellum præcessisse Trojanum. Didonem condidisse Carthaginem eadem ratione, qua Augustus Romam, Constantinus Byzantium & alii alias condiderunt urbes* (non ut primi auctores sed restauratores) *libenter credo. Sed & verum forsan, quod scribit Appianus* (in limine libri de bello Punico.) *quinquaginta ante bellum Iliacum annis à Tyriis fuisse conditam. Nempe urbes condi dicuntur cum novis augentur colonis. Verùm multò antiquiorem esse Carthaginem ex Hannonis confici potest periplo seu navigatione extra columnas Herculis. Superest etiamnum peripli hujus compendium, multo enim auctius olim fuisse, exinde colligas, quod complura legas ex illo desumta, quæ tamen hoc tempore in illo non invenias. Quanta fuerit jam illo tempore Carthago, ex eo cognoscas, quod post conditas trecentas in litore Libyco urbes, redundante nihilominus hominum multitudine, cum sexaginta pentecontερorum Hannonem miserint classe, instructa commeatu & triginta colonorum millibus, ad explorandos extra columnas Herculis Libyæ tractus & condendas in illo quoque*

Oceani

Oceani litore colonias. Hanc navigationem factam fuisse censet Strabo (lib.I. p.47.) *paulo post bellum Iliacum. Sed vero rectius dixerimus integro mininum seculo antiquiorem hoc bello fuisse istam Hannonis expeditionem. Cum enim non ex nihilo oriantur fabulæ, unde demum tres Gorgones, nisi ex tribus Hannonis Gorgidibus, adsentiente etiam Palæphato (cap.32.) Unde Amalthea seu Hesperidum cornu, nisi ex ejusdem nominis promontorio apud Hannonem? Sed & poma aurea quæ ex Hesperidum hortis ad Oceanum sitis decerpsisse dicitur Hercules, quis in Europam potuit adducere nisi Hanno, qui primus ista oceani litora adiit, & ex promontorio Soloëntis, nunc capite Viridi, & ex Θεῶν ochemate, nunc Sierra Liona dicto, ubi copiosissime proveniunt, primus isthac poma Europæ intulit? Valent hæc argumenta unde certo conficere possimus Hannonem præcessisse aut saltem æqualem fuisse temporibus Herculis & Persei.* In eandem sententiam disputat vir doctus ad Melæ lib.III.c.9. & non modo Xenophontem Lampsacenum, quod Solino accredere nolebat Salmasius in Exercitatt. Plinianis p. 1297. sed & ipsum Homerum & Hesiodum contendit juniorem esse quam periplum Hannonis. Admodum levia autem sunt argumenta, quibus paradoxum hoc superstruxit, ut ostensum Henrico Dodwello in dissertatione de ætate peripli Hannonis, quæ præfixa est tomo primo Geographorum Græcorum minorum Johannis Hudsoni viri Clarissimi. Imprimis Isaaci Vossii sententiæ objicitur, quod Plinius lib. II. cap. 67. non modo *potentia Carthaginis florente* (atque ita quidem florente, ut hujus rei notitia etiam ad Romanos & Plinium pervenire potuerit) Hannonem à Carthaginiensibus missum à suis narrat, sed & addit eodem tempore ad extera Europæ missum *Himilconem*, quem & ipsum iter suum scripto exposuisse constat ex Plinio, (qui Himilconem refert inter eos, ex quibus profecerit lib.V.) & Avieno in ora maritima v.117. & 412. Atqui duo simul duces Carthaginiensium Hanno & Himilco memorantur à Diodoro Siculo lib.XX. cap.61. T.2.p.794. seq. qui Agathocli Africam sollicitanti restiterunt Olymp. CXVIII. 2. Hos ante res adversus Agathoclem in feliciter gestas à Carthaginiensibus in diversas partes emissos fuisse verisimillimum videtur. Neque ad alium Hannonem periplum retulit magni judicii vir Vossius Isaaci pater libro IV. de Historicis Græcis p. 513.

IX. Fuere ante hunc quidem alii etiam * Hannones & Himilcones quoque Carthagine, nam Hamilcar reliquit tres filios Himilconem, Hannonem, Gisconem; sed Himilco iste pestilentis sideris vi exercitu amisso sibi ipsi mortem conscivit Olymp. CXVI. Anno 2. ut narrant Diodorus lib. XIV. & Justinus lib. XIX. Hanno ob affectatam tyranni-

* Hanno antiquissimus, ad quem Anacharsidis Scythæ (qui Crœsi ætate vixit) Epistolam refert Cicero 5. Tusc. quæst.

rannidem cum filiis cognatisque omnibus etiam innoxiis supplicio traditus teste Justino lib. XXI. cap. 4. Huic Hannoni potius tribuerim quod narrat Ælianus lib. XIV. Variar. Hist. c. 30. avium hoc edoctarum voce Deum prædicari se curasse, & quod Plinius lib. VIII. c. 16. Plutarchus in præceptis politicis & idem Ælianus lib. V. Hist. animal. c. 39. eum leones manu tractasse & mansvefecisse. Hunc etiam designari putem ab Aristotele lib. V. Politic. c. 7. Fuit præterea Hanno qui cum Bomilcare creatus dux Olymp. CXVII. 3. adversus Agathoclem fortiter pugnans occubuit, teste Diodoro Sic. lib. XX. p. 754. Fuere & juniores quidam Hannonis nomine duces Carthaginienses, ut quem ab Annibale in Hispania relictum refert Livius lib. XXI. itemq; alius qvem juvenem interfectum narrat lib. XXIX. Sed neque Collega illis Himilco neqve res Carthaginis adhuc florentissimæ, sed bellis Punicis Romanorum jam attritæ & labefactari cœptæ.

X. Itaque ad illum qvem dixi Agathoclis alterum adversarium referunt viri docti brevem quem habemus periplum Græce, ex Punico Hannonis, versum hoc titulo: *Ἄννωνος * καρχηδονίων βασιλέως περίπλους τῶν ὑπὲρ τὰς Ἡρακλέους στήλας Λιβυκῶν τῆς γῆς μερῶν ὃν καὶ ἀνέθηκεν ἐν τῷ τοῦ Κρόνου τεμένει, δηλοῦντα τάδε.* *Regem Pœnorum* vocat etiam Solinus, etsi proprie non fuerit Rex, sed in libera Rep. Dux atqve Imperator exercitus sive classis. Græcam versionem oportet concinnatam esse Hannone etiam superstite, vel statim post ejus mortem, quia ex illo quædam affert autor libri *περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων*, qui etsi non est Aristoteles Stagirita, tamen ita antiqvus est, ut ab Antigono Carystio qui sub Ptolemæo Philadelpho scripsit allegari potuerit. Meminerunt ejusdem peripli Marcianus Heracleota, Plinius lib. VI. c. 31. aliiq; complures. Scylax quoque Caryandensis, sed qvem non Darii Nothi, vel Darii Hystaspis, verùm Polybii æqualem esse, multis contendit H. Dodwellus, urbium ab auctore hujus peripli Hannone conditarum meminit. Sed quidam veteres parum fidei videntur tribuisse universæ Hannonis *διηγήσει* sive ut Mela appellat *memoratui.* Nam apud Athenæum lib. III. Dipnos. c. 7. proverbii instar affertur, ex Comico forte aliqvo depromtum, qvod integrum ita se habuisse suspicatur Casaubonus:

Εἰ μὴ δὲ τούτων ἱστορεῖ τις, χαιρέτω
Λιβυκοῖσι βίβλοις ταῖσι τ' Ἄννωνος πλάναις.

Neque tamen ex ipsa voce *πλάνης* colligerem cum Clarissimo Dodwello plane fictitiam fuisse habitam, fabulosarum veterum navigationum ex-

F em-

* De hoc Hannone Dio Chrysost. diss. XXV. p. 282. *Καρχηδονίους δὲ Ἄννων μὲν ἀντὶ Τυρίων ἐποίησε Λίβυας καὶ Λιβύην κατοικεῖν ἀντὶ Φοινίκης καὶ χρήματα πολλὰ κεκτῆσθαι, καὶ συχνὰ ἐμπόρια καὶ λιμένας καὶ τριήρεις, καὶ πολλῆς μὲν γῆς πολλῆς δὲ θαλάττης ἄρχειν.*

emplo, Hannonis expeditionem. Non ignoravit Vir doctus quodcunque iter Poëtis vocari *πλάνης*, & vere *πλάνη* erat Hannonis expeditio, cum ad quæ loca & quousqve tenderet ignoraret. Quod vero ad rem ipsam attinet, usus ipse multis exemplis docuit, dum pauca nisi quæ ipsi vidimus pro veris habemus, multa velut fabulosa in scriptoribus antiquis Herodoto, Plinio aliisque rejecta fuisse, quæ sunt verissima. Itaqve hac in parte subscribo Isaaci Vossii sententiæ, qui in notis ad Melam p.302. *Nam quod Aristides* (orat. Sicula I.) *& alii nonnulli è veteribus* (Plinius lib. V. c. 1. Athenæus &c.) *& multi è recentibus fabulosam existimant hanc Hannonis narrationem, in eo quam eos fefellerit ratio fusius ad ipsum Hannonem ostendemus.* Longe minus suspicionem suam solidis argumentis firmavit Dodwellus, cum Hannonis periplum à Græco quodam confictum & Hannoni suppositum arbitratur. Quæso enim in quem finem Græcus tam simplicem & Carthaginiensibus gloriosam narrationem fuisset commentus.

XI. Qvod vero Græca urbium nomina objicit vir doctissimus, nihil moror. Nam multi jam observarunt nomina barbara à Græcis, cum sua rem lingua narrant, sæpissime non modo in Græcam flecti terminationem, auribusque græcis accommodari, sed & pro iis Græca idem significantia substitui. Vide Grotium ad Genes. XI. 1. Huetium demonstrat. Evangel. p. 287. 288. edit. Lipsiensis, Petrum Petitum de Amazonibus c. 41. Johannem Clericum Indice ad Philosophiam Stanlei orientalem, vocabulo *Hecate*. Sic Ammianus Marcellinus lib. XXII. c. 18. ubi memorat septem ostia Danubii, quæ per Scythium latus erumpunt in mare, non Scythica nomina affert, sed ait se illa narrare *ut interpretata sunt vocabula Græco sermone.* Vir summus Bochartus qui nomina apud Hannonem obvia ex Phœnicio idiomate illustrat lib. I. Chanaan cap. 37. non hoc tantum capite, sed & alibi in doctissimo suo opere literas nominum Græcorum non raro confert cum literis nominum Phœniciorum, cum forte nihil habent cum Phœnicia lingua commercii, nisi quod ex illa sint in linguam Græcam translata. Itaque potius erant quærendæ voces Phœniciæ ejusdem significationis quàm earundem literarum.

XII. Sed ut de Hannone dicere pergamus, Is. Vossius p. 52. Observatt. Var. compendium tantum peripli ejus superesse affirmat, *multò enim auctius olim fuisse, exinde colligas, quod complura legas ex illo desumta, quæ tamen hoc tempore in illo non invenias.* Qvænam vero sint illa complura, non addit. Neqve illa usqvam exstare puto: nam qvod Mela qvædam profert, qvæ in Hannone non leguntur, Vossius ipse in notis p. 305. observat eum *non unum sequi Hannonem, sed illos quoque Græcos qui Hannonis periplum* (non singil-

latim

latim interpolando & interpolatum edendo, sed ejus narrationibus alia in suis scriptis adjungendo) *variis inquinarunt fabellis.* De cætero fateor nullum me Epitomes in illa tametsi brevi Hannonis narratione vestigium deprehendere, qvam in templo Saturni, tabula, ut conjicio suspensam non nimis prolixam esse oportuit. Plinio non inspectum esse Hannonis Periplum conjicio ex his ejus verbis lib. V. c. I. *Fuere & Hannonis Carthaginiensium Ducis commentarii, Punicis rebus florentissimis explorare ambitum Africæ jussi, quem secuti plerique è Græcis nostrisque & alia quidem fabulosa & urbes multas ab eo conditas ibi prodidere, quarum nec memoria ulla nec vestigium extat.* Quæcunqve igitur alibi ex Hannone profert Plinius, non ex ipso Hannone sed ex Xenophonte Lampsaceno vel aliis Græcis Romanisque scriptoribus hausit, uti Solinus è Plinio. Constat tamen ex eodem Plinii loco, tum è Mela, falli Salmasium cum p. 1242. Exercitatt. Plin. scriptum Hannonis veteribus non innotuisse putat. Neqve tamen eo in loco Salmasius affirmat etiam suo tempore Hannonis periplum in lucem nondum prodiisse nec innotuisse, ut ipsi tribuunt Vossius ad Melam p. 301. & Harduinus ad scriptores à Plinio laudatos. Sane qvidem ejusmodi periplus Hannonis, qvo navigatio à Gadibus ad finem Arabiæ describatur, ut ait Plinius lib. II. c. 67. hodie non extat, nam qvem habemus, is longe citra extremum Africæ promontorium consistit. Scribit tamen Martianus qvoqve Capella lib. VI. p. 201. sed Plinii haud dubie vestigia secutus, Hannonem dum Punicum floreret Imperium, Mauritaniæ circuitu, ac dehinc Meridiani flexus excursu in Arabiæ terminos prolixa admodum navigatione pervenisse. Qvid itaqve? *an eandem iteravit navigationem Hanno, & alio prodidit scripto, quod Plinii ævo exstiterit? An temere id effudit Plinius?* Ex his duabus qvæstionibus ab Huetio de navigat. Salomonis c. 4. propositis non dubitem posteriorem affirmare, cum Hannonis ipsius commentarios à Plinio nullos inspectos jam ostenderim.

XIII. Qvi vero exstat Hannonis periplus, eum primus *Græce* vulgavit Sigismundus Gelenius, vir multis aliis nominibus de bonis literis optime meritus, Basileæ 1533. 4. ex officina Frobeniana, cum periplis Arriani, Plutarcho de fluviis & montibus, & Epitome Strabonis. *Latinè* vertit & scholiis illustravit Conradus Gesnerus, ediditqve cum Johannis Leonis libris IX. descriptionis Africæ, Tiguri 1559. 8vo. Adspexit & lucem Johannis Henrici Bœcleri auspiciis, cum versione & animadversionibus Johannis Jacobi Mulleri, Argent. 1661. 4to & inter ejus dissertationes Academicas semel, iterumqve nuper recusas, in 8vo. Hinc Græce & Latine, adjectis Bocharti è Geographia sacra depromtis animadversionibus recudi fecit Abraham Berkelius una cum Stephani Byzantini fragmento de

Dodone Lugd. Batav. 1674. 12mo. Deniq; inter Geographos Græcos minores primo loco comparere jussit, ac præter Gesneri & Bocharti observationes, suas etiam notas adjunxit & Henr. Dodwelli eruditam de ætate Hannonis peripli exercitationem præfixit Johannes Hudsonus, clarissimus hodie thesauri librarii Bodlejani præfectus, Oxonii 1698. 8vo. Sane neuter ex viris hisce præstantissimis promeruerat, ut tam absurde acciperentur à Jacobo Gronovio in Appendice ad Geographica antiqua. At enim, qvi tam indigno viris doctis modo agere solet, speratqve se ex aliorum ignominiâ egregiam laudem & spolia ampla reportaturum, is non videt fortasse, omnium se bonorum judicio longe atrocius in suam ipsius famam qvam in aliorum qvos petit grassari & invehi. Nescio an addere hoc loco debeam qvod Christophorus Hendreich in libro de Rep. Carthaginensi p. 287. pollicitus est, se de Coloniis Carthaginensium tum aliis, tum Americanis & Hannonis periplo pluribus acturum in Analectis ad illum librum. Fortassis impatientius fert res literaria qvod Isaaci Vossii & Lucæ Holstenii notæ una cum viris illis veteris Geographiæ peritissimis interciderunt. Utrumqve horum novam Hannonis editionem molitos esse constat ex If. Vossio ad Melam p. 302. & P. Lambecio lib. I. de Bibl. Vindobonensi p. 113. Conradus quoque Rittershusius Altdorfii A. 1638. singulari oratione de Hannonis periplo egit eamque in lucem edidit, cum propter illam plagii in Bartholdi Nihusii de eodem argumento Epistolam *commissi argueretur, qua de controversia ipsi motâ consules ubi lubebit Georgii Richteri Epistolas p. 205. 207. Erudite etiam de Hannone disseruit Cl. Bælius editione secunda Lexici sui. Video præterea commemorari ab eodem Hendrichio libellum Gallicum hâc inscriptione: *Discours sur la navigation d'Hanno, dressé par un pilot Portugués*, scriptum ipsum quale sit, quia in illud necdum incidi, non possum dicere. Exstat & in Bibliotheca Johannea hujus urbis Hamburgensis dissertatio perbrevis Hetrusco idiomate exarata: quæ inscribitur *Discorso di Mr. Giovanni Battista Ramusio sopra la navigatione di Hannone Carthaginese.* Habetur inter MSS. Cod. 81. Fol. Vide sis præterea Marianam rer. Hispan. lib. I. cap. XX. Ottonis Dapperi Americam pag. XVII. &c.

XIV. HELENAM Musæi filiam inter plures Helenas celebrat & ante Homerum de Bello Iliaco scripsisse tradit Ptolemæus Hephæstionis lib. IV. apud Phothium cod. 190. ἡ πρὸ Ὁμήρου ἑλένη, ἡ τὸν Ἰλιακὸν

* Nihusii Epistola excutiens narrationem Melæ de navigatione Hannonis, prodiit Francofurti A. 1622. & 1630. 4. edente Maximiliano zum Jungen.

Ἰλιακὸν συγγραψαμένη πόλεμον, Μουσαίου τοῦ Ἀθηναίου θυγάτηρ Φανομένη. παρ' ἧς καὶ Ὅμηρον λέγεται λαβεῖν ὑπόθεσιν. *Homero Antiquior Helena, quæ bellum Trojanum conscripsit, Musæi Atheniensis,* (de quo infra) *filia, à qua & Homerus argumentum accepisse creditur.*

XIV. HELLEN Deucalionis filius à quo Ἕλληνες dicti qui antea Γραικοὶ teste Aristotele lib. I. Meteorolog. cap. 14. (Conf. Thucydidem lib. I. & quæ viri docti notant ad marmoreas Epochas Arundelianas, Stephanum Byz. in γραικοὶ & Hesychium in γραῖκος.) Scriptoribus videtur accenseri à Cassiodoro lib. VIII. Variarum Epist. 12. Cum enim de Mercurio literarum repertore dixisset, *Hinc,* inquit, *Hellen auctor Græcorum plura dixit eximie, virtutem ejus compositionemque subtilissima narratione describens, ut in ipso initio possit agnosci magnarum copia literarum.* Sed fortasse non multum tribuent alii huic Cassiodori testimonio.

XV. HERCULI etiam Lini discipulo scripta quædam tribui, notavi supra in Asbolus cap. II. n. 6. & infra ubi de columnis Hermetis, de quo mox, Trismegisti, cap. XI. num. 3. Μάντις & φυσικὸς ab Atlante Phryge edoctus est Astrologiam, unde dictus fuit mundi columnas ab eo suscepisse, ut refert Clemens Alex. 1. Strom. p. 306. Fertur & apud Dionem in extremo libri XLVII. dictum Herculis, verum è Tragico aliquo haud dubie petitum, quo usus est Brutus cum ab Antonio & Augusto victum se videret: ὦ τλῆμον ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθ', ἐγὼ δέ σε ὡς ἔργον ἤσκουν, σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ. Quibus verbis saniorem forte quam ipse qui protulit Brutus sententiam applicavit vir doctissimus P. Baylius in dictionario Historico Critico Gallice edito, qui de Hercule post Gyraldum diligentissime egit. Herculis πράξεις celebrat præter alios Dio Chrysostomus diss. 8. & inscriptio Græca quam ab Isaaco Vossio acceptam publicavit Cornelius Tollius ad Palæphatum p. 212. Reinesius p. 344. A Cynicis & Stoicis Hercules subinde veluti exemplar insigne virtutis commendatur. Diogenis Cynici tragœdiam Herculem memorat Laërtius lib. VI. sect. 80. Medicinæ peritum Herculem facit Celsus in proœmio, qua de re consulendus in historia Medicinæ quam nuper cum magno fructu legentium ac voluptate condidit vir clarissimus Daniel Clericus parte I. p. 29. Cæterum plures fuere hoc nomine, nam Hercules tres & quadraginta Varro computat, & omnia grandia olim ab antiquis Herculi adscribi solita recte observat Hugo Grotius ad Jonæ 2. 1. Herculis Mythologiam historice expositam videbis ubi lubebit Tomo I. Bibl. Universalis Gallicè editæ à Viro eruditissimo Joh. Clerico p. 252. seq. De purpura ab Hercule Tyrio repertâ, per occasionem canis, cujus os succo conchylii qvod vorare ille gestiebat tinctum observavit, mentio fit in Chronico Paschali p. 43. seq.

CAPUT VII.

De Hermete ipso variæ sententiæ eruditorum Virorum incertos relinquunt lectores. 1. *Illas discutere non est nostri instituti, sed de scriptis, quæ sub Hermetis nomine vel hodie feruntur vel olim exstiterunt, paulo accuratius agere.* 2. *De Poemandro. An ejus auctor Hermas cujus pastor exstat. Plura fragmenta Græca Pastoris indicata.* 3. *Variæ Poemandri editiones.* 4. *Patricii editio duplex plenissima, ex capitibus recte diversos faciens tractatus & alia præclara adjungens.* 5. *Collatio ejusdem cum aliis editionibus, additis observationibus variis Criticis, & indicatis locis scriptorum unde Hermetica sua Patricius depromsit.* 6. *Hermetis fragmenta quædam alia indicata.* 7. *Paræneses Ethicæ & Politicæ ad filium.* 8.

I.

HERMES sive MERCURIUS, Ægyptiis Celtisque Theut, Θωθ, Θωΰθ, (in quibusdam Livii editionibus XXVI. 44. *Mercurius Teutates*, confer Phil. Cluverium in Germania antiqua lib. I. p. 81. sqq. & 221. sqq.) Legislator, sacerdos ac Philosophus inclytus, cui non professio Trinitatis, ut nescio quo auctore prodidit Svidas, neque triplex processus Chemicus ab ipso repertus, ut anonymus Græculus ait apud Petrum Lambecium lib. VI. commentar. p. 175. sed multarum rerum & artium scientia TRISMEGISTI cognomen imposuit judice Lactantio lib. I. divin. Instit. cap. 6. ad quod alludens Martialis lib. V. Epigr. 25. de Hermete quodam gladiatore:

*Hermes omnia solus, & ter * unus.*

Mose ipso antiquior à multis traditur, aliis confundentibus eum cum primo hominum Adamo, aliis cum Josepho Patriarcha, ut Theophilus Galeus lib. I. Philosophiæ generalis c. 1. §. 6. vel Henocho ** ut videre est apud Kircherum T. 1. Oedipi Ægypt. p. 67. 79. 114. aliis cum Chanaane, quæ sententia placuit W. Christophoro Kriegsmanno in Conjectaneis ad Tacitum de moribus Germanorum & in tabula smaragdina vindicata, & Sam. Bocharto lib. I. Phaleg. cap. 2. Artapanus apud Eusebium lib. IX. præparat. cap. 27. & in Chronico quod Alexandrinum vulgo appellant, tum scriptor commentarii in Hexaëmmeron, quem sub Eustathii Antiocheni nomine edidit Allatius, Mosen ipsum Ægytiorum Mercurium innuunt,

* Sic Geryon *ter unus* dicitur Tertulliano c. 4. de pallio.

** Henoch iste passim scriptoribus recentioribus Arabibus dicitur *Edris*, quod nominis quid sit, sollicitos video Hottingerum & alios viros doctissimos. Suspicor autem hoc ut alia multa à Græcis esse petitum, quibus ἴδρις *doctum* ac *peritum* significat.

nuunt, quam eorum opinionem prolixe confirmat Huetius demonstrat. Evangel. p. 122. sqq. edit. Lipsiensis. Faunus quoque Italiæ Rex, alio nomine Hermes dictus & Ægyptum petiisse ibique philosophatus esse traditur ab auctore Chronici Paschalis p. 44. & 45. Aliis denique, ut Cluverio & Conringio, ne Goropium Becanum jam memorem, totum fabulosum seu potius Mysticum videtur esse nomen, quo non homo aliquis qui vere in his terris aliquando exstiterit familiarisque genii adminiculo ita enituerit, veluti de Hermete ter maximo ex quorundam opinione refert Ammianus Marcellinus lib. XXI. cap. 14. sed Deus ipse, sive divina sapientiæ vis significetur, hoc est, ut Justini Martyris verbis exponam λόγος ὁ ἑρμηνευτικὸς καὶ πάντων διδάσκαλος, καὶ παρὰ Θεοῦ ἀγγελτικός, cujus nomine sapientissimos quosque Ægyptiorum quævis scripta ac reperta sua commendasse Jamblichus auctor est, in quam sententiam auctor Asclepii dialogi qui sub Hermetis secundi ambulat nomine, avum suum laudat tanquam Deum aliquem *Mercurium majorem, patrem Consilii, omniumque κατηχητήν.*

II. Non est mei instituti repetere vel discutere, quæ de ætate & rebus hujus Hermetis aliorumque hoc nomine prolixe viri docti disputaverunt, Johannes Marshamus in Canone Chronico, Joh. Henricus Ursinus, in exercitationibus de Zoroastre, Hermete, Sanchoniathane quæ cum Christophori Arnoldi spicilegio prodierunt Norimb. 1661. 8vo. Hermannus Conringius & Olaus Borrichius in libris de Hermetica Medicinia &c. Neque quæ de pluribus Mercuriis sive Hermetibus Cicero 3. de natura Deor. Arnobius & alii, aut quæ de Deo Mercurio ejusque cognominibus sive elogiis Gyraldus nono historiæ Deorum Syntagmate: Operæ pretium duntaxat esse existimavi hoc loco accuratam notitiam tradere scriptorum illorum omnium, de quibus mihi constat quod sub Hermetis nomine vel jam feruntur vel olim jactata sunt, breviterque confirmare judicium doctissimorum hominum, qui illa ne Homero quidem, nedum Moyse antiquiora esse contendunt.

III. Exstant itaque sub Hermetis Trismegisti nomine I.) PIMANDER sive ut scribendum potius est, *Pœmander* ἀπὸ ποιμὴν Pastor, quemadmodum *Hermas* Christianus Apostolorum æqualis scripsit libros tres sub nomine Pastoris, qui non tantum latine etiamnum habentur, sed & bene longa illorum fragmenta Græca, * nec J. B. Cotelerio viro doctissimo, nec Clarissimo J. E. Grabio, in spicilegio Patrum observata, occurrunt in pseudo Athanasii doctrina ad Antiochum, quam è codice Colbertino ediderunt Benedictini Tomo 3. editionis novæ Operum Athanasii. Ut vero

* Vide quæ notavi in Codice Apocrypho N. T. P. 976. seq.

ro vel hic Pœmander vel de quo mox dicemus Asclepius audacter tribuatur Hermæ isti Christiano, vel alteri hujus nominis quos salutat Paulus Rom. XVI. 14. nescio sit ne opus majoribus argumentis quam sola nominis convenientia, qua ductus facere hoc non dubitat Sandius in nucleo Historiæ Ecclesiasticæ p. 56. *Pœmandri* cujusdam nomen obvium quoque est apud Plutarchum Quæst. Græc. p. 299.

IV. Hermetici Pœmandri editionem primam debemus *Marsilio Ficino*, sed *latinam* tantum, quam concinnaverat secutus Codicem Græcum à Leonhardo Pistoriensi Monacho ex Macedonia allatum. Prodiit unà cum aliis opusculis à Ficino translatis Venet. 1483. 4to & 1491. 1497. Fol. & apud Aldum 1516. Fol. Paris. 1552. 4to Basil. 1532. 8vo Lugd. 1549. 8vo 1577. 12mo & inter Ficini opera Basil. 1561. 1576. Paris. 1641. Fol. *Græcè* typis Regiis ab Adriano Turnebo excusus est una cum Æsculapii definitionibus ad Ammonem Regem, adjecta ad calcem libri, Marsilii Ficini versione Paris. 1554. 4to. *Græce & Latine* edidit *Franciscus Flussates Candalla*, qui in præfatione testatur se ad hoc opus restituendum adjutum esse à Josepho Scaligero. Lucem adspexit Candallæ editio Burdigalæ 1574. 4to. Ab eodem Candalla etiam *Gallice* Poemander vulgatus est. *Græce & Latine* cum prolixis ac pænè dixerim immanibus commentariis *Hannibalis Rossèlli* Calabri Ord. Minorum, in quibus omnes disciplinas inepte, ut ait Morhofius, consarcinavit, Cracoviæ 1586. & Colon. 1620. Fol. Ex latina Patricii de qua mox dicam versione *Belgice* adspexit lucem Amst. 1643. 4to. per Nicolaum van Ravenstein.

V. Cæterum sub Pœmandri titulo, in editione *Marsilii Ficini* cæterisq; jam commemoratis quæ illam sequuntur, veniunt capita XIV. quæ sub aliis titulis rectè veluti libellos singulares separavit novosque addidit prolegomenis & nova versione illustravit, alioque ordine digessit *Franciscus Ptaricius* in nova de universis Philosophia qui plura quam 1040. loca emendasse se affirmat. Paulo alius est ordo in codice Græco MS. quem recenset *Gesnerus* in Bibl. licet ordo Ficini non modo auctoritate MSti codicis Bavarici confirmatur, cujus meminit Conringius, itemque alio Vindobonensi de quo Lambecius lib. 7. Commentar. p. 22. sq. nec non codice ex quo expressa editio Græca Parisiensis A. 1554. quemq; secutus est Candalla, Francisci Patricii editio posterior Veneta 1593. fol. auctior * est priore Ferrariensi 1591. fol. quam sub titulo *Magiæ Philosophicæ* latine repeti jussit Henricus Ranzovius Hamburgi 1593. 8vo. A Ficini pariter & Patricii ordine discessit auctor versionis *Belgicæ* A. W. V. B. vulgatæ Amstelodami 1652. 12mo

* Dolendum est Patricii editionem innumeris vitiis typographicis deturpatam legi.

12mo, Patricium quoque licet interpretibus reliquis meliorem in locis quibusdam mentem Hermetis non attigisse causatus. A Belgico etiam interprete diversum in nonnullis ordinem probavit qui libellos XVII. Hermeticos sub *Alethophili* nomine edidit *Germanicè* Hamburgi A. 1706. 8. Qvo autem de omnibus accuratius constet, juvat singulas editiones inter se conferre, Venetamque Patricii, quam nitidissimis typis Græce & Latine recuderunt Anno 1628. Londinenses, veluti plenissimam & perfectissimam fundamenti loco ponere.

	Ficin.	*Gesner.*	*Ferrar.*	*Belg.*	*Germ.*
Lib. I. περὶ εὐσεβείας καὶ φιλοσοφίας πρὸς τὸν Τάτ. - - ex Stobæi Eclog. Phys. p. 78. seqq. unde fallitur Conringius, qui libro de Medicina Hermetica p. 50. putavit hunc primum librum esse eum quem Patricius in Cypro Insula reperit, cum Patricius ipse testetur inscriptum fuisse titulo *libri sacri*, unde non dubitandum est, fuisse librum XIII. ut infra observamus.	*deest.*	*deest.*	I.	5.	5.
Lib. II. Ποιμάνδρης sive sermo de natura rerum & creatione mundi, quem à Poemandro edoctum se Hermes refert. Ab	I.	I.	2.	I.	I.

hoc capite sive libello omnia reliqua vulgo veniunt Poemandri nomine, ex editione Ficini. Isaaco Casaubono quidem Exercitat. I. ad Baron. p. 71. Pœmander hic sive Pastor Christus est Joh. X: 11. & 14. præcipue cum Pœmander de se apud Hermetem: Τὸ φῶς ἐκεῖνο ἐγὼ, νοῦς, ὁ σὸς Θεὸς, ὁ πρὸ φύσεως ὑγρᾶς τῆς ἐκ σκότους φανείσης, ὁ δὲ ἐκ νοὸς φωτεινὸς λόγος υἱὸς Θεοῦ. Qvæ verba cum dictis Christi confert vir doctissimus, & multa alia illo in loco colligit, quibus ostendat in Pœmandro non Ægyptiacam Mercurii doctrinam, sed partim Græcam e Platonis & Platonicorum libris, & quidem persæpe ipsis eorum verbis depromtam, partim Christianam è libris sacris petitam contineri. Adde Radulphum Cudvvorthum in opere Anglico præstantissimo de vero Systemate νοητῷ Universi p. 319. sqq. qui p. 327. & 506. non diffitetur tamen, in hisce scriptis passim inspersas etiam esse vere antiqvas qvasdam Ægyptias, atqve ut loquitur Jamblichus Ἑρμαϊκὰς δόξας, etsi Platonico more expressas, quales sunt: nihil perire in universo, sed tantum mutari; Deum esse τὸ πᾶν, & universi δῆκον πνεῦμα, sine quo nihil omnino consistit. Ostendit præterea quæ sub Hermetis nomine feruntur vel olim ferebantur, non omnia supposita fuisse à Christianis, etsi ultimam illam Hermetis antiquitatem non ferant. Probe etiam observavit Conringius lib. de Medicina Hermetica p. 44. sqq. Casaubonum per-

peram ex unius alteriusque libelli ingenio de toto volumine judicasse, cum nonnulli quidem Christianum auctorem aperte sapiant, ut quando in hoc capite Pœmander ait λόγον ὁμοούσιον esse τῷ δημιουργῷ νῷ cum ex ipsis Christianis qui ita sit locutus ante Concilium Nicænum, vix tres potuerit laudare Athanasius Epistolâ ad Africanos. At vicissim quidam videantur potius Ægyptiacam doctrinam continere, vel Platonico Pythagorico Ægyptiacam, cum & ipse Plato Pythagoræ, & Pythagoras ac Plato Ægyptiis plura debeant. Quæ de reditu sive ἀνόδῳ animorum per Zonas septem Planetarum sive κλήρους (vide Scaligerum ad Manilium p. 189.) & de vitiis affectionibusque quas in singulis Zonis relinqvunt, in hoc Pœmandri capite leguntur, conferenda sunt cum iis quæ de gemino argumento habet Servius ad hæc Virgilii VI. Æneid. *securos latices & longa oblivia portant.* Macrobius lib. I. c. XI. in somnium Scipionis, Proclus in Timæum p. 11. 324. seq. & 348. Celsus apud Origenem lib. VI. p. 290. & vetus Poëta, cujus versus de septem Planetis velut ineditos protulit Jacobus Gronovius p. 267. ad Manethonis Apotelesmatica, (qui iidem leguntur apud Stobæum in Eclogis Physicis p. 135. excerptorum & latina Metaphrasi donatorum ab incomparabili viro Hugone Grotio,) Proclus in Alcibiadem p. 233. sqq. & quæ de muneribus ab unoquoque Planeta in singulos homines gignendos conferendis habentur infra libro Hermetis XIII. De voce ἅγιος, qvam novies hoc capite sive libello repetit Pœmander, confer Laurentium Vallam ad Apocalypseos IV. 8.

Germ.	*Belg.*	*Ficin.*	*Gesner.*	*Ferrar.*	
4	4	3	3	3	Lib. III. λόγος ἱερός — — — —
12	2	10	9	4	Lib. IV. κλεὶς sive Clavis ad Tatum, ex qvo libello verba qvædam profert Lactantius lib. I. c. 11. loca prolixiora Stobæus Eclog. Phys. p. 128. p. 90. & iterum p. 128. sq. & p. 89. De Hermetis γενικοῖς λόγοις, qvorum clavis hæc Epitome esse statim in limine docetur, dictum infra est inter scripta ejus deperdita. Mire convenit hic libellus cum Asclepio dialogo de quo itidem infra dicemus.
8	8	5	5	5	Liber V. Πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν ὅτι ἀφανὴς Θεὸς φανερώτατός ἐστι.
10	10	6	8	6	Liber. VI. Ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ, πρὸς Ἀσκλήπιον.
14	14	13	12	7	Liber VII. Πρὸς Τὰτ τὸν υἱὸν, ἐν ὄρει λόγος ἀπόκρυφος, περὶ παλιγγενεσίας, καὶ σιγῆς ἐπαγγελίας, cui appendicis loco connectitur ὑμνῳδία

Liber	*Ficin.*	*Gesner.*	*Ferrar.*	*Belg.*	*Germ.*
VIII	7	*deest.*	8	3	3
IX	2	2	9	6	6
X	11	10	10	13	2
XI	12	11	11	7	13
XII	4	4	12	12	17
XIII	*deest.*	*deest.*	13	*deest.*	*deest.*

νωδία κρυπτή, λόγος ἅγιος. Christianum nimis aperte auctorem sapit.

Liber VIII. ὅτι μέγιστον κακὸν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἡ περὶ τοῦ Θεοῦ ἀγνωσία.

Liber IX. Πρὸς Ἀσκληπιὸν λόγος καθολικός. Gesnerus in suo codice reperit πρὸς Τάτον. In Ficini, Candallæ aliisqve editionibus hoc caput sive libellus incipit à verbis ἡ Θεὸς ἡ τὸ θεῖον, pro qvibus in MSto Vindobonensi teste Lambecio, Lib. VII. commentar. p. 32. legitur ἡ Θεὸς τὸ θεῖον, *Certe Deus idem est atq; divinitas.* Sed ex Stobæi Eclog. Phys. p. 39. apparet initium hujus capitis deesse, qvod Patricius in sua editione recte supplevit, & verba illa cum prioribus ita connectanda legendaqve esse: τὸ δ' ἀσώματον ἡ θεῖον ἐστὶν ἡ Θεός. Τὸ γ θεῖον κ.τ.λ. Citat & alia loca ex hoc eodem capite Stobæus p. 41. & iterum p. 39. cujus collatione non uno in loco & Patricii editio & aliæ poterunt suppleri & emendari.

Liber X. Νοῦς πρὸς Ἑρμῆν. Ita & aliæ editiones & codices manu exarati hoc caput inscribunt. Verum Cyrillus Alexandrinus qvi verba qvædam ex hoc adducit Lib. II. contra Julian p. 52. citat Ἑρμῆν ἐν τῷ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ νοῦν.

Lib. XI. Περὶ νοῦ κοινοῦ πρὸς Τάτ.

Lib. XII. Λόγος ὁ κρατὴρ, ἡ μονὰς πρὸς Τάτ. In MSto Vindobonensi incipit: ἐπειδὴ τὸν πάντα κόσμον κ.τ.λ. Loca ex hoc capite allegat Stobæus Eclog. Phys. p. 5. & 27. In hoc libello baptismus & sacra παλιγγενεσία Christiano fere more adumbratur. Porro κρατῆρος * nomen videtur petitum ab Orpheo vel ex Timæo Platonis, ubi ait in superiore Cratere Deum universæ naturæ animam temperasse. Qvanqvam Steuchus Eugubinus lib. I. de perenni Philosophia cap. 12. Platonem hoc à Mercurio mutuatum esse existimavit. Aut respicitur ὁ τῆς σοφίας κρατὴρ, de qvo Apollonius Tyanensis apud Philostratum libro & capite sexto p. 274. ex qvo bibentes animæ, medentur τῇ φρενεσιεργῷ λήθῃ, & haustam ex poculo ἀπάθης, πλάνης, ἀγνοίας stultitiam iterum deponunt.

Lib. XIII. ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου τῆς ἐπικαλουμένης κόρης κόσμου. partem hujus libri habet Stobæus

* Pythag. πηγὴ ἀεννάου φύσεως. Vide & Joh. Clerici indicem ad Stanlei Philosophiam Orientalem in *animorum fons & fontes*, Tum Kircherum T. 3. Oedipi p. 199. ubi de benefico Cratere Osiridis.

bæus p.116. sqq. & 145. sqq. ubi in ora libri allegatur Ἑρμοῦ λόγος Ὥρου πρὸς Ἶσιν, pro qvo Conringius p.51. scribendum putabat Ἴσιδος πρὸς Ὧρον, Borrichius p. 81. sq. supervacaneum & tollendum nomen Ὥρου, Sane vero in hoc toto libro Isis Horum filium, docens inducitur, etsi ipsa qvoqve alibi ab Hermete edoctam se fatetur in marmore epitaphio qvod refert Diodorus Siculus lib. I. cap. 27. Cætera hujus libri Patricius addidit ex Codice MS. qvem refert à se in Cypro repertum in monasterio, cui nomen Enclistra. Κόρη κόσμου Ægyptiis est Isis, qvæ in hoc libro Horum docet ea qvæ in sacris libris arcana Hermes reliqverat, nulli mortalium ante à Deo prodita, scilicet. Τοῦτο δ' ὦ τέκνον ἀξιοθαύμαστον, Ὧρε, οὐκ ἂν ἐπὶ θνητῆς σπορᾶς ἐγεγόνει, οὐδὲ γὰρ ἦν οὐδέπω, ψυχῆς δὲ συμπάθειαν ἐχούσης τοῖς οὐρανοῦ μυστηρίοις, τοῦτο δ' ἦν ὁ πάντων νοῦς Ἑρμῆς, ὃς καὶ εἶδε τὰ σύμπαντα, καὶ ἰδὼν κατενόησε, καὶ κατανοήσας ἴσχυσε δηλῶσαι καὶ δεῖξαι· Καὶ γὰρ ἃ ἐνόησεν ἐχάραξε καὶ χαράξας ἔκρυψε τὰ πλεῖστα σιγήσας ἀσφαλῶς καὶ λαλήσας ἵνα ζητῇ ταῦτα πᾶς αἰὼν ὁ μεταγενέστερος κόσμου. Ἀλλ' ἦν αὐτῷ διάδοχος ὁ Τὰτ υἱὸς ὁμοῦ καὶ παραλήπτωρ τῶν μαθημάτων τούτων. Οὐκ εἰς μακρὰν δὲ καὶ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἰμούθης Σπανὸς (forte καὶ Πανὸς) καὶ Ἡφαιστοβούλης καὶ ἄλλοι ὅσοι τῆς οὐρανίου θεωρίας πιστὴν ἀκρίβειαν ἔμελλον βουλομένης τῆς πάντων βασιλίδος ἱστορῆσαι προνοίας. Eodem libro: ψυχῶν μὲν Ὄσιρις ὁ πατήρ σου, σωμάτων δὲ ἑκάστου ἔθνους ἡγεμών. Βουλῆς δὲ ὁ πατὴρ πάντων καὶ καθηγητὴς ὁ Τρισμέγιστος Ἑρμῆς. Ἰατρικῆς δὲ ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἡφαίστου. Ἰσχύος δὲ καὶ ῥώμης πάλιν Ὄσιρις· μεθ' ὃν ὦ τέκνον αὐτὸς σύ. Φιλοσοφίας δὲ Ἀρνεβασκῆνις, ποιητικῆς δὲ πάλιν ὁ Ἀσκληπιὸς ὁ Ἰμούθης.

Addidit huic libro Patricius quinque appendices. (1.) περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης ἐκ τῶν πρὸς Ἄμμωνα, (2.) de eodem argumento, (3.) ἐκ τῶν πρὸς Τὰτ υἱὸν περὶ εἱμαρμένης, (4.) περὶ χρόνου πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ. (5.) περὶ ἀστέρων πρὸς τὸν αὐτόν. Qvæ omnes petitæ sunt ex Stobæi Eclogis Physicis p.13. bis. p.11. p.20. & p.49. sq.

Germ.	*Belg.*	*Ficin.*	*Gesner.*	*Ferrar.*	
16	16	*deest.*	*deest.*	14	Liber XIV. περὶ ψυχῆς πρὸς αὐτὸν Ἄμμωνα, collectus ex eodem Stobæo Eclog. Physic. p.82. sq. p.85. p.94. Eclog. Ethic. p. 199. sq. & iterum Eclog. Phys. p.12.
11	11	9	7	15	Liber XV. Περὶ αἰσθήσεως καὶ νοήσεως, πρὸς τὸν Ἀσκληπιόν. Hic Germanus titulus est, qvem in suo etiam MS. reperit Gesnerus.

In editionibus Ficini: *quod in solo Deo pulchrum ac bonum, alibi vero nequaquam.* Sed hæc inscriptio rectius convenit libro quem jam recensuimus sexto.

In

In MS. Vindobonensi & editione Candallæ uterque titulus conjungitur sic: περὶ κινήσεως καὶ αἰσθήσεως, καὶ ὅτι ἐν μόνῳ τῷ Θεῷ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλαχόθι δὲ οὐδαμοῦ. Hic libellus, sive caput hoc Conringio videbatur esse appendix dialogi Asclepii, de quo infra dicturi sumus, adeoque illi subjungendus. Idem ex eo quod κόσμον dictum esse ait quia κοσμεῖ τὰ πάντα, colligit scriptum esse non Ægyptio sermone sed Græco. Adde quod κόσμου * nomen toties in his libris & in Asclepio occurrens primus excogitavit Pythagoras Hermete illo qui jactatur antiquissimo multis sæculis junior. Locum ex hoc capite Hermetis laudat Lactantius lib. II. Instit. cap. 16.

	Ficin.	*Gesner.*	*Ferrar.*	*Belg.*	*Germ.*
Liber XVI. περὶ ἐνεργείας καὶ αἰσθήσεως, πρὸς τὸν Τάτ. petitus ex Stobæi Eclog. Phys. p. 82. seqq. περὶ ἀϊδίων σωμάτων πρὸς τὸν αὐτὸν Τάτ. ex Stobæi Eclog. Phys. p. 85. sq. ἄνθρωπος ex Lactantii lib. VII cap. 13. Θάνατος ex Stobæi florilegio serm. 117. p. 514. ὁμοιότης τέκνων ex eodem p. 87. Eclog. Phys. ἐκ τῆς Ἴσιδος. florileg. Stobæi serm. 11. p. 123.	*deest.*	*deest.*	16	*deest.*	*deest.*
Liber XVII. πρὸς Τάτ περὶ ἀληθείας. Ex Stobæi florileg. serm. 9. pag. 110. sqq.	*deest.*	*deest.*	17	*deest.*	17.
Liber XVIII. ὅτι οὐδὲν τῶν ὄντων ἀπόλλυται, ἀλλὰ τὰς μεταβολὰς ἀπωλείας καὶ θανάτους πλανώμενοι λέγουσι. In hoc libro Idearũ disserta mẽtio, quas primus effinxit Plato, etsi ex Moyse ipso illas repetit Philo Judæus.	8	6	18	9	9
Liber XIX. In Patricii aliisque editionibus titulo caret, nisi quod præfiguntur hæc verba, Ἀσκληπιῷ εὖ φρονεῖν. Sed Cyrillus Alex. qui locum ex hoc capite sive libello affert lib. II. contra Julian. p. 63. sq. laudat Hermetem ἐν τῷ περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσεως.	14	*deest.*	19	15	15.
Liber. XX. Ἐκ τοῦ γ' πρὸς Ἀσκληπιόν *primus locus* legitur apud Cyrillum I. contra Julian. p. 35. Svidam in Ἑρμῆς & eun-	*deest.*	*deest.*	*deest.*	*deest.*	*deest.*

* A Phœniciis petitum suspicatur illustris doctrinæ vir Jobus Ludolfus comment. ad hist. Æthiopicam p. 208.

dem Cyrillum p. 33. *Locus alter* apud Cyrillum eodem loco. *Locus tertius* apud Cyrillum p. 35. *Locus quartus* ἐκ τῦ πλείου λόγου apud Svidam in Ἑρμῆς, ubi pro τῦ μονογενοῦς καὶ τῦ πατρὸς, Patricius legit ἐκ τῦ πατρὸς, rectius utique Lambeciô, qui p. 141. prodromi historiæ literariæ rescribendum ait καὶ τῦ πνεύματος.

Locus quintus ——— ——— ———

Locus sextus ——— ——— ———

Locus septimus ἐκ τῶν πρὸς Τάτ quo ait Deum νοῆσαι μὲν χαλεπὸν, φράσαι δὲ ἀδύνατον (perinde ut Plato in Timæo, τὸν μὲν οὖν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν, τὸ ἔργον, καὶ εὑρόντα λέγειν εἰς πάντας ἀδύνατον) à pluribus laudatur, à Justino Martyre parænesi ad Græcos, ubi & *Ammonis* in libris de eo suis Deum πάγκρυφον dicentis meminit, à Cypriano de Idolorum vanitate, Augustino lib. VI. contra Donatistas, exstat & apud Cyrillum p. 31. & Stobæum florileg. serm. 78. p. 419. *Locus octavus* apud eundem Cyrillum lib. 4. p. 130. sq. *Locus nonus* apud Stobæum Eclog. Phys. p. 86. *Locus decimus & undecimus* quæ latine tantum exhibet Patricius, Græce exstant apud Cyrillum p. 31. *Locus duodecimus* ἐκ τῶν πρὸς Τάτ apud Stobæum p. 29. Eclog. Phys. *Locus tertius decimus* ἐκ τῶν ά διεξοδικῶν, & locus *decimus quartus* sive ultimus apud Cyrillum lib. II. p. 56.

VII. Laudat præterea Hermetem Cyrillus p. 56. 57. p. 33. p. 52. & lib. 8. p. 274. Michaël Glycas in Annalibus, ubi literas ejus ad Ammonem memorat, & Stobæus in locis quæ ex Schedis MStis Is. Vossii vulgavit Tho. Galeus notis ad Jamblichum de Mysteriis Ægyptiorum p. 304. & 296. *Verba Hermetis morituri* quæ ex Chalcido repetit Patricius in prolegomenis ad Hermetis libros, & è Patricio Conringius de Medicina Hermetica p. 57. sq. (Chalcidium in Timæum Platonis allegans) in edito Chalcidii libro non reperi, qui videtur tantum partem commentarii Chalcidiani exhibere, certe non integrum Platonis Timæum persequitur.

VIII. *Hermetis librum ad filium suum* Ethicas ac Politicas sententias parænesesque complexum, & ex veteri Persarum linqua in Arabicam sub Califa Maimone circa A. C. 810. translatum memorat Johannes Elichmannus vir doctissimus in Epistola ad Beverovicium de vitæ termino parte 3. p. 154. Sed Arabibus Hermetica scripta jactantibus non multum fidei tribuunt viri eruditi. Vide iterum, si lubet, Conringium p. 58. sq. & 62.

CAPUT VIII.

Hermetis Asclepius sive λόγ☉ τέλει☉ Græce non exstat. 1. *Latina versio an Apuleji.* 2. *Editiones.* 3. *Conringii sententia.* 4. *Quis Asclepius iste. Plures Asclepii.* 5. *Asclepii ὅροι.* 6. *De Poemandro & scriptis Hermeticis hucusque memoratis judicium.* 7.

I.

ASCLEPIUS, sive Dialogus Hermetis de Deo, de homine & mundo, cum * Asclepio habitus, præsentibus Ammone & Tato, olim inscriptus λόγ☉ τέλει☉ (quod apud Augustinum transfertur *verbum perfectum*) non λόγ☉ ἱερὸς ut memoriæ lapsu scripsit Scaliger ad Græca Eusebii p. 412. Græce non amplius exstat si discesseris à paucis fragmentis quæ servavit Lactantius lib. II. cap. 16. lib. IV. cap. 6. lib. VII. cap. 13. & 18. & Stobæus florileg. serm. 119. Latine habetur ex versione quam communis codicum consensus refert ad Apulejum Madaurensem.

II. Casp. Barthius quidem fallitur, qui Augustini testimonio ait versionem istam Apulejo tribui. Nusquam enim hoc facit Augustinus. At non minus falluntur Colvius, Schickardus, Wovverius & alii, qui admodum recentem putant istam translationem, cum ab Augustino lib. VIII. de Civ. Dei cap. 23. 24. & 26. & orat. de quinque hæresibus cap. 3. lectam esse constet. Idem Colvius, Wovverius, Elmenhorstius caussantur orationem siccam & exsanguem nihilque simile habentem cum Apulejana ubertate & lætitia. Ob eandem caussam Apulejo hanc versionem abjudicabat Lambecius in prodromo historiæ literariæ p. 141. Sed merito ista ratio parvi momenti visa est Cudvvortho in genuino Systemate *νοητῷ* universi p. 324. Quis enim miretur magis caste & sobrie loqui Apulejum si is esset autor, quod nec ipse tamen mihi persvadeo, philosophantem serio de natura Dei & aliis rebus gravissimis, quam ludentem fabulam Milesiam?

III. Pro-

* Asclepii Medicinæ inventoris nepote. Ita enim in Dialogo illo Hermes laudans & ipse patrem avumque Hermetem: *Avus enim tuus O Asclepi, Medicinæ primus inventor, cui templum consecratum est in monte Libyæ, circa litus Crocodilorum* &c.

III. Prodiit Asclepius sæpissime cum Pœmandro Ficini, & in Patricii nova Philosophia de universis, ex utraque editione, & in editione Operum Apuleji Aldina 1521. Basiliensi 1597. & Elmenhorstiana Francof. 1621. 8vo. Sed Latine tantum, nam Græce, ut dixi, intercidit.

IV. Porro non contemnendum judicium H. Conringii, quod de hoc dialogo tulit lib. I. de Medicina Hermetica cap. 5. *Est libellus Ægyptiacæ * εἰδωλομανίας plenus quidem, adeoque non est dubitandum ex Ægypto illum esse. Num autem multum sit antiquior Lactantii ævo, haud definire est. Sane si verum est fatendum, in Christianum sensum per vim ab Augustino pariter & Lactantio, quæ de Dei filio, deque mundi purgationibus in illo leguntur libello, detorta sunt. Accurate enim Hermetica expendentibus patet, mundum ipsum Hermeti filium Dei dici, minime vero illi sermonem esse de altera sacrosanctæ Trinitatis persona, quam Christiani veneramur; purgationes porro orbis longe diversissimas hic significari, ab iis malis quæ mundi interitum præcessura Servatore nostro revelante novimus, secus quam visum Lactantio. Mundi ἀποκατάστασιν aliam per κατακλυσμὸν aliam per ἐκπύρωσιν etiam Ægyptios agnovisse testis est Julius Maternus Firmicus lib. III. Mathes. cap. I.* Cum hoc Asclepio conjungendus monente eodem Conringio est ex superioribus Hermetis libellis XV. & IV.

V. Asclepii quem hic Hermes affatur, avus in dialogo dicitur Asclepius sive Æsculapius inventor Medicinæ, de quo fuse nuper Daniel Clericus in Historia Medicinæ, & Thomas Guidotus in historia Æsculapii adhuc inedita. Præter hos tertius Asclepius ἰμύθης supra in libello XIII laudatur, inventor Poëtices. Verùm de Æsculapiis ** his aliisque multa collegit H. Meibomius commentario ad ὅρκον Hippocratis cap. V.

VI. III.) ὅροι Ἀσκληπίυ πρὸς Ἄμμωνα βασιλέα sive definitiones (etsi

* Possit aliquis suspicari confictum esse sub Imperatoribus Christianis à quodam Ægyptio scriptore Ethnico, qui Christianorum sacra dogmata in Ægypto recipi explosis Ægyptiis ægre ferret. Sane hoc colligere mihi videor ex his dialogi verbis: *Alienigenis enim regionem istam terramque complentibus non solùm neglectus religionum, sed quod est durius, quasi de legibus à religione pietate cultuque divino statuetur præscripta pœna prohibitio. Tunc terra ista sanctissima sedes delubrorum atque templorum, sepulchrorum erit mortuorumque plenissima. O Ægypte, Ægypte, religionum tuarum solæ supererunt fabulæ, & æque incredibiles posteris suis, solaque supererunt verba lapidibus incisa tua pia facta narrantibus, & inhabitabit Ægytum Syrus aut Indus aut aliquis talis.*

** Extat & sub Æsculapii nomine liber *de morborum, infirmitatum, corporisque accidentium origine, causis, descriptionibus & cura* Latine editus Argentorati A. 1544. fol. una cum Trotula, Hildegardi, Octaviano Horatiano &c. Sed prisci illius Æsculapii haud esse nemo est qui non videat.

(etsi vix ullæ hic definitiones occurrunt) Asclepii ad Ammonem Regem Libri III. qui licet Asclepio, ut videmus, tribuuntur, tamen ad scripta Hermetis recte referri possunt, quia auctor ipse ad Hermetem Magistrum suum provocat. *Liber primus* in editione Græca Turnebi, Candallæ & in MS. Gesneriano ac Vindobonensi, inscribitur: περὶ Θεοῦ, περὶ ὕλης, (addit MS. Gesner. περὶ κακίας) περὶ εἱμαρμένης, περὶ ἡλίου, περὶ νοητῆς οὐσίας, περὶ ἀνθρώπου, περὶ οἰκονομίας τοῦ πληρώματος τῶν ἑπτὰ ἀστέρων, περὶ τοῦ κατ' εἰκόνα ἀνθρώπου. Sed Patricius simpliciorem titulum præfixit: περὶ ἡλίου καὶ δαιμόνων. Locum de Ægyptiacis mysteriis Græca lingua non prodendis allegat Nicephorus in scholiis ad Synesium de insomniis p. 362. In Turnebiana editione p. 95. post verba ἀρχὴν ἢ τέλος ἔχει, in qvibus desinit Candallæ editio, seqvuntur nonnulla, quæ ex alio libro petita esse Patricius suspicatur. Eadem tamen in calce libri hujus primi etiam sine ulla alterius libri nota exhibet MStus codex Vindobonensis, ut testatur Lambecius lib. VII. Commentar. p. 33. Liber secundus & tertius à Turnebo & Patricio editi in Candallæ editione desiderantur. *Libelli secundi* titulus est: περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ πάθους, τοῦ σώματος ἐμποδιζομένης ψυχῆς. In hoc mentio Phidiæ δημιουργοῦ occurrit qui sculptor Periclis tempore fuit Athenis, & alluditur ad narrationem de Eunomio Locro citharœdo, unde longe juniora hæc opuscula esse quàm ut ad Hermetis vel Asclepii ætatem referri queant, pridem arguit Casaubonus, cui assentiens Jul. Cæsar Bulengerus *recentiorem*, inquit, *illum auctorem fuisse opinor, qui Phidiæ & Eunomii Locri citharœdi meminerit, & tropbæa, per quercum vaticinia, prytanea commemorat.* Adde Conringium p. 61. sq. Patricius tamen qvo hæc argumenta evadat, in cassum objicit, Phidiam forte antiquiorem qvendam Ægyptium Musicum intelligi, vel nomen hoc in locum Ægyptii alicujus Musici irrepisse. Similiter quod citharœdo alicui contigisse narrat Asclepius, ut chordæ defectum suppleret cicada citharæ insidens, idem forte prius Ægyptio alicui evenisse, qvod Græci, ut alia multa, ad se transtulerint. *Libellus tertius* περὶ εὐφημίας τοῦ κρείττονος καὶ ἐγκώμιον βασιλέως. In hoc desinit editio Græco-Latina Turnebi, qui Asclepii definitiones Poemandro subjecit, Patricii item, qui in nova de universis Philosophia editionis utriusq; hosce Asclepii libellos edidit, MStum quoque Vindobonense, cujus meminit Lambecius. Sed in MSto Gesneriano post Hermetis Poemandrum quatuor λόγοι sive libelli fuere, quorum *quartus* inscribebatur, μέθοδος εἰς πᾶσαν καταρχὴν ἐπιτήδειος.

VII. Libros, de qvibus hactenus egimus, Poemandrum præcipue & Asclepium, genuinos prisci Hermetis esse contendunt Augustinus Steuchus Eugubinus, lib. I. cap. 8. & 25. de Perenni Philosophia, Marsilius Ficinus, Candalla & Franciscus Patricius editores; Joh. Baptista Crispus de Philosophis Ethnicis caute legendis p. 469. Mutius Pansa in osculo Ethnicæ & Christianæ Theologiæ p. 161. 172. præ cæteris Athanasius Kircherus in Oedipo Ægypt. & Obelisco Pamphilio p. 35. sqq. Sed, uti jam ostensum, reclamat res ipsa, & eruditiorum consensus, qui hæc scripta sic ab Hermete non profecta sed supposititia uno ore pronunciant, sive auctore *Judæo*, ut contendit Isaacus Vossius cap. 8. de Sibyllinis Oraculis, sive *semi-Platonico* quodam itemqve *semi-Christiano*, qui circiter secundi à Christo nato seculi initia vixerit, ut post If. Casaubonum statuunt Vossius Pater lib. I. de Idololatria cap. 10. Petavius T. II. dogm. Theol. de Trinitate p. 8. sqq. Natalis Alexander select. Hist. Eccles. capitum Sec. 2. Georgius Bullus defens. Concilii Nicæni p. 45. & 51. Elias du Pin Biblioth. scriptor. Ecclesiast. T. I. p. 23. sq. Lambecius in prodromo hist. literar. p. 139. quem totum de Hermete locum iterum inseruit libro VII. Commentar. de Bibl. Vindobonensi pag. 22 — 32. Herm. Witsius in Ægyptiacis lib. II. cap. 5. Johann. Henricus Ursinus & alii, novissime Petrus Jurieu in Historia Critica dogmatum ac religionis Judæorum p. 496.

Qvamvis vero, supposititia hæc qvisqvis non odorabitur, is obesæ naris homo utiqve sit, ut ait Huetius Alnetan. quæst. p. 123. maxime tamen probanda videtur eorum sententia, qui cum Conringio & Cudvvortho in his ipsis libellis alios ab aliis distinguunt, & qvosdam aperte Christianis auctoribus effictos, quosdam non Hermetis quidem esse, at ἑρμαϊκὰς δόξας complecti, Pythagoricæqve non tantum ac Platonicæ sed antiqvissimæ Ægyptiacæ doctrinæ λείψανα complecti existimant, ut supra de Poemandro agentes observavimus. Vel qvi cum Borrichio Hermeticas sententias illis contineri affirmant, sed longo ævo varie interpolatas, aliis atqve aliis hinc inde assutis. pag. 83. de Hermetis & Ægyptiorum sapientia, & libro de ortu ac progressu Chemiæ pag. 70.

CAPUT

CAPUT IX.

Hermetis Jatromathematicon argumentum. 1. *Editiones.* 2. *De libro illo judicium.* 3. *Libri duo de revolutionibus nativitatum.* 4. *Centum Aphorismi Astrologici.* 5. *Trutina Hermetis.* 6. *De terræ motuum significationibus carmen.* 7. *Curanides unde dicti.* 8. *An iidem sint cum Physicis Hermetis à Zosimo laudatis.* 9. *Græce exstant in variis Bibliothecis. Latina editio duplex.* 10. *Titulus & interpres libri.* 11. *Argumentum.* 12. *An iidem sint Latini Curanides cum Græcis MSS. vel iis quos veteres legerunt.* 13. *An ex hymnis quibus in MStis herbæ singulæ celebrantur, possit probari auctor Persa. Carminis vocabulum de scripto prosario.* 14. *Curanides non sunt fragmenta* συναγωγῆς ἱερᾶς τῶν περσικῶν *Eusebio memoratæ.* 15. *Reinesii & Conringii controversia, utrum ex Arabica an Ægyptiaca lingua derivati fuerint.* 16. *Harpocration Alexandrinus.* Coeranus *nomen Ægyptiis familiare.* 17. *Indiculus Simlerianus scriptorum Hermeticorum parum accuratus.* 18.

I.

HERMETIS *Jatromathematica* sive περὶ κατακλίσεως νοσούντων προγνωστικὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης πρὸς Ἄμμωνα Αἰγύπτιον, qvo libello doctrina pronunciandi de morborum eventu ex observatione motus & aspectuum planetarum regnantium ea hora, qva decubuerit æger adjunctis breviter remediis recensetur.

II. Hunc primus sub titulo; *Mercurii Trismegisti de decubitu infirmorum* Latine, cum Tho. Boderii libro de ratione & usu dierum Criticorum excudit Andreas Wechelus Parisiis Anno 1555. 4to. Liberiore interpretatione donavit, qvi plurimum eis tribuit * & in praxi vera deprehendisse se affirmat *Johannes Stadius* Lœnhuthesius A. 1570. & Ephemeridibus suis inseruit. Exhibetur & Latine apud *Andream Argolum* lib. II. de diebus Criticis p. 18. sq. Primus Græce ex codice Bibl. Norimbergensis (qvem manu sua descripserat Johannes Regiomontanus) edidit *Joachimus Camerarius* ap. Joh. Petrejum Norimb. 1532. 4to una cum aliis opusculis Astrologicis, qvæ libro sexto recensemus. Græce cum Latina versione & altera Stadii ad calcem subjecta notisqve suis, emendatiorem pleniöremq; ex MSto Augustano vulgavit *David Hoeschelius* Augustæ Vindel. 1597. 8o.

H 2 Me-

* Videtur etiam hisce Jatromathematicis aliquid tribuere Georgius Hieron. Welschius, Medicus eruditissimus Augustanus, qui loca quædam hujus libelli illustrat & Stadii versionem quandoque corrigit in curationibus Medicis, editis post Auctoris fata, Augustæ Vindel. A. 1681. 4. à Lucâ Schroeckio.

Memini & videre me hunc libellum Anglice translatum & ſubjectum rarioribus Phyſicis lingua illa editis à Radulpho Williamo Lond. 1652. 12°.

III. Cum vero nulla ejus fiat mentio non tantum in Ptolemæo, ſed etiam in Julio Firmico ſtudioſiſſimo Ægyptiacæ Aſtrologiæ, qvi tamen Æſculapii, Petoſiris, Necepſi, Abrahami aliorumqve opera laudat, imò cum nec alibi ejus memoria reperiatur, ſatis vel hinc apparet, ut notat Conringius p.51. de Medicina Hermetica, etiam poſt optimorum Aſtrologorum Græcorum & Latinorum tempora à neſcio quo ſuppoſitum eſſe. Accedit, qvod doctrina non conveniat cum iis qvæ ex Petoſiri & Nicepſo bona fide Firmicus paſſim adducit, & in Manethonis Apotelesmaticis leguntur, aut cum iis qvæ in fragmentis Hephæſtionis Thebani, Dorothei Sidonii atqve aliorum hodie ſuperant. Gemini argumenti libellus inter Hippocratis ſcripta occurrit latine ex verſione antiqva Gulideoli Mordici *de ſignificatione vitæ & mortis ſecundum motum lunæ & adſpectus planetarum* T. 1. edit. Lindenianæ p. 422. Cui adde librum Aphrodiſio dicatum qvi exſtat inter Galeni opera T.4. edit. Baſil. p. 473. ſqq. ubi male editum περὶ καζακεύσεως pro περὶ κατακλίσεως νοσούντων προγνωστικὰ ἐκ τῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Sed nulla in illo Hermetici libelli mentio. Labbeus in Bibliotheca nova MStorum p. 102. memorat Petoſiris & Mercurii Triſmegiſti Canonia cum Epitome ex Panchari ſcripto de decubitu ægrotantium ſecundum duodecim ſigna, cujus libri Pancharianі meminit iterum p. 126. ἰατρομαθηματικὰς συντάξεις Ægyptiorum præter Ptolemæum lib. I. Tetrabibli cap. 2. commemorat Hephæſtion Thebanus præfat. libri primi, conf. Salmaſium de annis Climactericis p. 47. 52. & Conringium p. 63. & 72. Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 117. ſq. & p. 124. qvi Hermetis Aſtrologiam ſive de judiciis aſtrorum Arabice exſtare refert p. 257. Memoratam etiam inter libros MSS. à Golio ex oriente allatos in Octav. Ao. 55. Nec diverſam forte ab opere de qvo jam dicemus.

IV. Hermetis *Libri duo de* revolutionibus nativitatum* ſive de horoſcopo poſt ſingulorum annorum revolutionem conſtituendo, ferendoqve de hoc judicio, Latine pridem translati auctore incerto: emendati editiqve ab Hieron. Wolfio Baſileæ apud H. Petri 1559. Fol. una cum Porphyrii Iſagoge & anonymi ἐξηγήσει in tetrabiblon Ptolemæi. De auctore ita Wolfius in præfat. ad Paulum Haintzelium Patricium Auguſtanum:

* In Conringii lib. I. de Hermetica Medicina p. 52. male excuſum *de revelationibus nativitatum.*

num: *Etsi, quis Hermes iste fuerit ignoro, (τετραμέγιστον quidem illum non fuisse persvasum habeo) nec fuisse Græcum, sed alterius alicujus nationis, sive Arabem sive Saracenum, ex multis ejus locis intelligi potest: tamen latinæ conversionis vestigia eo me ducunt, ut hoc opus è Græco translatum esse credam, fide sane optima vel immodica potius religione, unde ipsa dictio alicubi & obscurata & prope contaminata est.* Sane ut Conringio jam notatum fuit, non modo Hermes allegatur lib.II. p.266. sed & lib. I. cap. 3. adducitur in testimonium Ptolemæus, qvem Philosophi nomine innuit, ejusqve Canones atqve Almagestum laudat, *quod Græci*, inqvit, *magnam constructionem appellant*, unde suspiceris, auctorem hunc non Græce scripsisse, sed Arabice: passim vero de Babyloniorum, Ægyptiorum, Persarum præcipue Indorumqve observationibus Astrologicis, tanqvam multorum usu jam comprobatis, differentem licet observare. Nescio Christianumne arguat, qvod lib.II.c.7. legitur: *& laudabitur à pluribus, & bonitatem & utilitatem habebit occasione miraculorum & prodigiorum & locorum Ecclesiasticorum propitiatoriorum* &c. Eorundem mentio p.265. *erit etiam liberalis, & propter aliquam justitiam & sanctimoniam peregrinabitur apud divina propitiatoria.* Introductionem suam Astrologicam laudat qvisqvis est auctor lib. II. p. 261. aliosque tractatus in quibus egit de directionibus planetarum, p. 247. præterea p.264. promittit librum traditurum causas ferdariæ * planetarum.

V. Hermetis *Aphorismi* sive *centum sententiæ Astrologicæ* diversæ à Centiloquio Ptolemæi, (licet cum hoc à nonnullis viris doctis confunduntur) tum à Centiloquio Bethemi Arabis. Latine tantum exstant, & Arabis alicujus fœtus, sub falso Hermetis nomine prodiere Venetiis 1493. Fol. una cum tetrabiblo Ptolemæi & Basil. 1533. cum Julii Firmici Astrologicis, Fol. Deniq; Ulmæ 1651. & 1674. 12. cum Aphorismis Astrologicis Ptolemæi, Ludovici de Rigiis, Almansoris, auctoris innominati & Hieron. Cardani. Hermeti quoque tribuuntur hi Aphorismi à Stephano de Messana, qui primus latine vertit & obtulit Manfredo Siciliæ Regi, tum à Thaddeo Hagecio ab Hagek cujus commentarius in Aphorismos Hermetis editus Pragæ Anno 1564. 4to. Confer & si placet Vossium de

* Unusquisque septem erraticorum, caput etiam & cauda draconis, habent quosdam annos determinatos, & quilibet planeta disponit natum secundum ferdariam suam. Solis quidem ferdaria sunt anni decem, Veneris autem octo, Mercurii tredecim, Lunæ novem, Saturni undecim, Jovis duodecim, Martis Septem, Capitis tres, & Caudæ duo, qui simul sunt omnes anni septuaginta quinque. *Pseudo Hermes ibid.*

ſcientiis Mathematicis p. 206. 370. & Labbeum Bibl. nov. MSS. p. 118.

VI. Ut vero centiloqvium Ptolemæi cum Aphorismis hiſce Hermeticis confunderent nonnulli, inducti videntur hac ratione, qvod ex Haly & aliorum, Arabum maxime, exemplo, rectificandarum Geneſeon ratio Aſtrologis notiſſima, licet non usquequaque certa atqne accurata, vulgo vocatur *Trutina Hermetis.* Illa vero in centiloquio Ptolemæi aphorismo LI. occurrit his verbis: Ἔνθα ἐστὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς γεννήσεως ἡ σελήνη, ἐκεῖνο τὸ ζώδιον ἐν τῇ σπορᾷ ὡροσκόπησε· Καὶ ἔνθα ἐπὶ τῆς σπορᾶς ἔτυχεν, ἐκεῖνο ἐν τῇ ἀποκυήσει ὡροσκόπησεν, ἢ τὸ τούτου διάμετρον. *In quo ſigno Luna eſt genituræ tempore, illud in conceptu fuit aſcendens: Et in quo ſigno inventa fuit in conceptu, illud aut ejus oppoſitum fuit aſcendens in partu.* Eundem locum reſpicit Cardanus ad Ptolemæi tetrabiblum lib. III. text. 3. ubi ait; *etiam Haly judicio Centiloquium eſſe Hermetis, & non Ptolemæi.*

VII. Præcepta περὶ σεισμῶν ſive *de ſignificationibus terræ motuum*, Verſus Hexametri LXVI. In Anthologia Epigrammatum Græcorum p. 285. edit. Aldinæ, vel in Appendice Anthologiæ Francof. 1600. Fol. cum notis Brodæi & Obſopæi editæ p. 4. ſq. leguntur ſub nomine Hermetis Triſmegiſti. Mox additur, eos alio in codice Orpheo tribui. Vide quæ de hoc carmine dicimus infra cap. XVIII. num. 6. Sane vix alibi Hermeti poëmata ſive verſus metro adſtricti tribuuntur.

VIII. Κυρανίδες, quod nomen non auctoris nec à Kyrano Rege Perſarum petitum, ſed ſcripti eſſe, pridem eruditi obſervarunt. Etſi vero Salmaſius prolegom. ad Solinum, Reineſius lib. I. cap. 2. Var. Lect. & ante hos Scaliger ad Græca Euſebii p. 409. contendunt eſſe vocabulum Arabicum, ac ſi dicas συναγωγὰς ſive collectiones, tamen Jacobus Goar p. 12. ad Georgium Syncellum (neſcio an veriſimilius) ex Allatii ſententia oſtendit eſſe vocem Græcam Aſtrologicam à Κύριος, Κυρά, ut notetur liber qvo vires dominium ac poteſtates aſtrorum deſcribuntur. Idem vocabulum κυρανίδες Græcis notum eſſe docet ex Herodoti lib. IV. c. 19. Græcam Etymologiam ſed alio ſenſu confirmat auctor Kyranidum, qvæ latinè exſtant p. 3. *Kyranides verò dictæ ſunt eò quod aliorum meorum librorum iſtæ ſunt reginæ.* Hermetem ἐν ταῖς Κυρανίσι βίβλοις laudat Syncellus p. 35. & 52. ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς γενικοῖς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ ἐν τοῖς Κυρανίσι βιβλίοις εἴρηται· & ante Syncellum Olympiodorus, cujus verba adduxit Reineſius p. 7. Var. Lect. πάλιν ἐν τῇ Κυρανίδι ὁ Ἑρμῆς &c.

IX. Eun

IX. Eundem librum à Zoſimo ipſo allegari ſub nomine *Phyſicorum Hermetis*, putabat ſed parum veriſimiliter Morhofius ὁ μακαρίτης lib. I. polyhiſtoris p. 99. Chemici enim argumenti eſſe conſtat Phyſicos illos Hermetis libros.

X. Exſtat etiamnum Κυράνις liber in variis Bibliothecis Græcè manu exaratus, qvo uſus eſt Gilbertus Gaulminus in notis ad Pſellum & Theodorum Prodromum &c. Carolus du Freſne in gloſſario infimæ Græcitatis & alii. Fertur & latina editio duplex, una Lipſienſis, cum notis Andreæ Rivini, qvæ ex codice MS. Henrici Ellenbergeri aulæ Magdeburgicæ Archiatri, qvem Ellenbergerus ab Eleonora Haſſiæ Landgravia dono acceperat, Ellenbergeri filius Rivino conceſſit, Rivinus donavit Bibliothecæ Paulinæ Lipſienſi ubi adhuc ſervatur, expreſſa vulgataq; eſt ſub hoc titulo: *Kirani Kiranides & ad eas Rhyakini Koronides* Lipſiæ 1638. 8vo. Altera Francofurtenſis 1681. 12mo *iterata vice è membranis Latinis*, ut habet titulus, *edita*.

XI. Græcus titulus ita ſe habet: Βίβλος κοιράνις φυσικῶν συμπαθειῶν καὶ δυσπαθειῶν, σύνταγμα κοιράνου βασιλέως περσῶν. Labbeo p. 123. Bibl. nov. MSS. *Cœranici liber naturalium virtutum de ſympathiis, antipathiis &c. ex primo libro Coerani Regis Perſarum & Harpocratione Alexandrino de elementis.* Latinus Interpres Chriſtianus gente Italus qui hiſce ſiglis RA. PA. ſe occultavit, (unde Reineſius docet errare eos qvi exiſtimant eſſe Gerhardum Carmonenſem) in præfatione ait perlatum hunc librum è CPoli in Italiam Manuele Imperante anno Mundi 6677. anno vero Chriſti 1168. indictione ſecunda. *Liber Phyſicalium virtutum compaſſionum & certationum, collectus ex libris duobus, experientia videlicet Kyrannidarum Kyrani Regis Perſarum & ex libro Apocrationis Alexandrini ad propriam filiam*, qvæ inſcriptio ex aſſe convenit cum titulo Græco qvem exhibet Cangius in appendice ad gloſſarium Græcum p. 117. Addit Latinus interpres plurima libri Kyrani auctorem agnoſcere Hermetem Triſmegiſtum, & Syriacis characteribus ſculpta fuiſſe in columna ferrea.

XII. Scriptum ipſum qvatuor partibus abſolvitur, qvarum prima agit de viginti quatuor gemmis totidemqve herbis, avibus & piſcibus & qvæ ſint ſingulorum Magicæ virtutes Medicæqve. Secunda ſimiliter agit de qvadraginta generibus animantium qvadrupedum, tertia de avibus qvadraginta & qvatuor, qvarta deniqve de qvatuor & ſeptuaginta piſcibus. Ejuſdem plane furfuris cum eo de quo Galenus lib. VI. de ſimplic. medicamentis T. 2, Opp. p. 268. ἔν τινι τῶν εἰς ΕΡΜΗΝ τὸν Αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων περιέχοντι τὰς λϛ´ τῶν ὡροσκόπων ἱερὰς βοτάνας αἳ εὔδηλον ὅτι πᾶσαι λῆρος εἰσὶ καὶ πλάσματα τοῦ συνθέντος.

VIII. Hanc

XIII. Hanc Latinam editionem omninò ejusdem eſſe notæ ait Conringius p.53. de Medicina Hermetica, cum illis Kyranidibus qvarum meminerunt veteres, niſi qvod non integræ forte ad nos pervenerint. Unde nulla in illis mentio χημευτικῆς qvæ in antiqvis illis Olympiodoro laudatis manifeſte ſtylo Chemico introducitur. Qvamvis ex hoc ipſo conatus eſt probare Borrichius p. 81. De Hermetis Ægyptiorumqve ſapientia, alias omnino illas veteres Κυρανίδας βίβλους fuiſſe. Qvod rectius forte dijudicare poſſit ſi qvis incidat in MStum codicem Grelotio laudatum hoc titulo: Ἐπιτομὴ χρυσέη ἢ τὸ βιβλίον τῶν ἀρχαίων Κυρανιδῶν. Sane pars eorum qvæ Olympiodorus è Kyranidibus profert, in editis legitur ſub extremum partis ſecundæ, præterea cum Græca editione Gaulmino & Cangio inſpecta ſatis convenire Latinæ videtur, niſi qvod nec hanc integram reddit, ſed multa è Plinio aliisqve, multa ex ineptiis ſæculi ſui addidit, muſcerdamqve piperi admiſcuit, ut queritur Reineſius p. 565. Var. Lect. nec pauca omiſit & mutavit ut notat Morhofius, qvi p. 100. lib. I. Polyhiſt. deſiderat in Latina editione hymnos ſingulis herbis ſubjectos, illarum vires numinumqve qvibus ſacræ ſunt poteſtatem celebrantes, qvos in Græco MSto Gaulminus legiſſe ſe teſtatus eſt, & ex eo editurum ſe recepit.

XIV. Ex hiſce hymnis Perſam auctorem confirmat Vir Clariſſimus W. E. Tentzelius in dialogis vernaculis anni 1695. p. 30. qvod Perſæ inprimis ſoliti fuerint arborum plantarumqve & herbarum vires hymnis decantare. Sed nec aliis hoc inauditum gentibus, Orientalibus non modo, ut vel Salomonis exemplo apparet, qui à Cedro ad hyſopum usqve nihil plantarum incantatum reliqvit; tum Babyloniis, qvos Plutarchus VIII. 4. ſympoſ. narrat palmæ arboris virtutes CCCLX. decantaſſe hymno: Sed & Græcis atqve Ægyptiis ut infra patebit ubi Dioſcoridis editionem Aldinam recenſebimus: ne dicam veteres Perſas proſa non verſibus uſos in hymnis, ſi credimus Thomæ Hydeo de religione veterum Perſarum p. 340. qvi tamen præter rem ibi reprehendit Curtium, qvod Magos *patrium carmen* ceciniſſe ſcripſit, uti enim *carmen* dictum eſt qvaſi *canimen*, ita hoc nomine vocatur qvicqvid canitur * vel recitatur ſive proſa decurrat ſive pedibus adſtrictum ſit. Sic Plinius dixit Chriſtianos Chriſto *carmen quaſi Deo dicere ſecum invicem*. Et apud Livium paſſim *carmen ſolenne* dicuntur verba concepta non verſu ſed proſa. Similiter apud Senecam Epiſt. 98. Sed nec *longum illud carmen comitiorum*, qvod Trajanum Imperatorem in comitiis præiiſſe ait idem Plinius in panegyrico, metro conſtabat, neqve *carmen evoca-*

* De Perſarum acclamationibus carminibusqve ἐπιχωρίοις notata quædam ſunt ab Heur. Valeſio ad Ammiani XXIV. 4. p. 402.

evocationis Deorum qvod refert Macrobius lib. III. Saturnal. c. 9. neqve *solenne carmen precationis*, qvod ab Africano mutatum narrat Valerius Maximus lib. IV. c. 1. Deniq; liber Catonis qvi inscriptus fuit *carmen de moribus*, prosa conceptus fuit ut docet Gellius lib. II. cap. 2. & Cicero 2. de legibus cap. 23. affirmat se puerum leges duodecim tabularum *ut carmen necessarium* didicisse.

XV. Qvod vero idem doctissimus Tentzelius Kuranidas putat esse fragmenta ex Zoroastris *σιωαγωγῇ ἱερᾷ τῶν Περσικῶν*, ex qva locum producit Eusebius Lib. I. præparat p. 41. nemo facile illi accredet. Nam longe aliud illius operis argumentum fuit: unde Vigerus in Latina versione reddidit *sacrum Persicorum rituum commentarium*. G. J. Vossius, *Historiam sacram de ritibus Persarum.* Præcipue si vera sit Illustris Huetii conjectura, qui in demonstratione Evangelica p. 160. Persicarum legum Codicem, Persis *Zundavastavv* appellatum eundem esse cum illa Eusebio, memoratâ collectione sacra existimat, quam sententiam infra in Zoroastre paucis expensam videas licet. Qvid enim legibus sacrisque ritibus commune cum libro Medico Physico & Magico?

XVI. Ex Arabum Persarum Ægyptiorumq; scriniis qui Magiæ naturalis & alterius impuræ per multa sæcula fuere promi condi, congestum esse Kyranidon librum, Reinesii est sententia Lib. III. cap. 15. Var. Lect. quo ipso pluribus in locis hoc opus castigat & illustrat. Sæpe etiam ad partes vocatur ab Ulysse Aldrovando in voluminoso de animalibus opere. Conringio autem, qvi ex Ægyptiaca potius lingua, quam ex Arabica Græcè versum esse ante Olympiodori ætatem pertendit, quod Arabica illis temporibus non fuissent tanti quæ vertisses, ita occurrit idem Reinesius in defensione variarum lectionum, editori Kyranidon Andreæ Rivino opposita p. 150. *Vir clarissimus qui ad Ægyptios referre mavult, & è vetere Ægyptiaca translatas Kuranides, non adeo adversatur mihi, admitto enim & ipse facile etiam Ægyptios quorum* ματαιοτεχνία *nota est, hic suas partes egisse: hoc saltem requiro, ut nomen Kyranidos ex Ægyptiaca tam planum faciat, quam ex Arabica feci ego. Si post ortum Mohammedem demum literatura Arabica in aliquo cœpit pretio esse, uti argumentatur, id non infert illiteratos fuisse Arabas priores, & inertes prorsus, neque impedit quo minus diu ante, naturalium rerum studium excoluerint juxta cum Græcis, etsi quid scriptis tradiderint, hodie ignoremus, istud enim è Dioscoride, Plinio, Apulejo de herbis, qui subinde Arabicas earum nomenclaturas tanquam partem eruditionis advocant, constat.*

XVII. *De Arpocratione Alexandrino*, ex cujus libro ad filiam, partem Kyranidum concinnatam esse affirmat auctor præfationis Latinæ, dicemus infra, cum Valerii Harpocrationis περὶ τῶν λέξεων librum recensebimus, cum qvo eundem esse hunc suspicabatur Maussacus in diss. Critica p. 379. edit. Blancardi. Vide interim Barthium Lib. XI, Adversar. c. 17. *Coerani* nomen Ægyptiis non ignotum ostendit *Coeranus* Ægyptius Philosophus, cujus meminit Eunapius & Ammianus, Suidas item in φῆς@: tum alter *Coeranus* Ægyptius temporibus Severi, quem memorat Dio. Ut taceam *Coeranum* de qvo Homerus Iliad. ρ'. 611. 614. alterumqve de qvo Apostolius VI, qs. proverb. tum *Coeranum* Plinio laudatum Musonii Philosophi æqvalem, qvem Græci generis fuisse testatur Tacitus Lib. XIV.

XVIII. Claudam hoc caput indice scriptorum Hermeticorum, qvem licet parum accuratum reperi in continuatione Bibliothecæ Gesnerianæ qvam adornavit Josias Simlerus, Hermetem Ægyptium Platonis discipulum falso appellans. *Fertur scripsisse*, inqvit, *imaginum sive præstigiorum (an præsagiorum) libros. De anulis Lib. I. De charactere Lib. I. De sigillis Lib. I. De imaginibus Martis Lib. I. De imaginibus Jovis Lib. I. De imaginibus Saturni Lib. I. De septem anulis planetarum Lib. I. De medicinis & conjunctionibus planetarum Lib. I. De confectionibus (an conjunctionibus) ad capiendum animalia silvestria Lib. I. De verbo perfecto Lib. I. Ad Asclepium Lib. I. De mathesi, Lib. II.*

CAPUT X.

De scriptis Chemicis quæ sub Hermetis nomine exstant. Capita VII. de lapidis Philosophici secretis. 1. *Chemicæ Hermetis sententiæ à variis scriptoribus laudatæ.* 2. *Secreta secretorum.* 3. *Tabula smaragdina.* 4. *E Phœnicio sermone translata videtur Kriegsmanno.* 5. *An Græcis innotuerit.* 6. *Testimonia de ejus antiquitate.* 7. *Smaragdi & aliæ gemmæ mira magnitudine.* 8. *Mos libros & tabulas una cum defunctis in sepulchro condendi* 9. *Incerta saltim est γνησιότης smaragdinæ tabulæ.* 10. *Hermetis de tincturis Physicis. Liber Isidis ad Horum & alia Græca Chemica MSS.* 11. *Libellus de lapidibus pretiosis.* 12.

I.

T*Ractatus* HERMETIS *Chemicus* sive *capitula VII. de lapidis Philosophici secretis.* Hæc manu exarata viderat Gesnerus ut in Bibl. testatur. Edita sunt Latinè, adjunctis ab anonymo scholiis

ſcholiis in tomo quarto theatri * Chemici Argent. 1613. 8o. Prodierant & Lipſiæ Dominico Gnoſio curante A. 1610. 8vo, ut Germanicas, Anglicas, Belgicasqve verſiones omittam. Sed junioris cujusdam ſcriptoris eſſe res ipſa loqvitur. Quanqvam enim modus docendi reconditum quiddam ſpirat, & ſatis Ægyptium, quia tamen priſcorum ille autor meminit Philoſophorum, alioſqve citat Philoſophos, imo ipſum Avicennam, qvia in qvatuor elementorum pugnâ multus eſt, qvia literas Græcas ad partes vocat, qvæ ævo Thaautico fuere nullæ, qvia toto opere Chriſtianiſmum redolet, neutiqvam genuinus Hermetis vetuſtiſſimi ſed recentioris Arabis in artis operibus verſati cenſendus fœtus, uti Borrichius ipſe haud diffitetur libro de ortu & progreſſu Chemiæ, p. 71.

II. Paſſim tamen alibi Hermes in Chemicis citatur à Syneſio *πρὸς Διόσκορον*, Zoſimo, & Olympiodoro, qvi etiam Hermetis *ἀρχαϊκὴν βίβλον* laudat, idem *ὅσα ἀπὸ Ἑρμοῦ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα*. Qvibus adde varias ſententias Hermeticas hinc inde allatas in libris Chemicis, turba ** Philoſophorum, in Margarita pretioſa Petri Boni Lombardi, in libro ſecretorum Calid, in ſeniore Zadith, Haled, Hortulano, Roſario, Rupeſciſſa, Iſaaco Hollando, Alberto Magno, Arnoldo Villanovano, Ariſtotele Chemico, Bernhardo Treviſano aliisqve, ſed qvas ipſas qvoqve, utrum ex Germanis Hermetis ſecundi ſcriptis hauſtæ ſint, ambiguum eſſe affirmat in conſpectu ſcriptorum Chemicorum idem Borrichius.

III. Feruntur & *ſecreta ſecretorum* Raymundi Lulli & Hermetis in tres libros diviſa & cum opusculo Thomæ Aquinatis, de eſſe & eſſentia mineralium & Cornelii Alvetani de conficiendo divino Elixire libello edito Latinè Colon. 1592. 8vo. ut prætercam ejusdem Lulli poteſta-

 tem

* Francofurti quoque A. 1605. 8vo prodiere quatuor ſcripta Chemica ex Arabico verſa hoc titulo: Senioris Zadith filii Hamuelis tabula Chymica. Anonymi expoſitio tabulæ, *Hermetis Triſmegiſti liber de Compoſitione*, Anonymi veteris Conſilium Conjugii ſeu de maſſa ſolis & lunæ libri III.

** In hoc libro recentioris cujusdam Græci Arabis introducitur Pythagoras turbam diſcipulorum ſuorum docens jubensque & ipſos diſſerere atque conferre inter ſe de rebus Phyſicis ac Chemicis, præſentibus ſententiamque dicentibus etiam aliis Philoſophis, & dicta illorum congregante quodam Ariſleo. Vocatur & hic liber *tertia ſynodus Pythagorica de occulta ſapientia*. In altero exemplari ejus (duplex enim exſtat) Ariſleus inducitur *Hermetis diſcipulos* congregans & ſententias eorum de lapide & arte Chemica inquirens. Videntur duæ priores ſynodi Pythagoricæ ejusdem argumenti intercidiſſe.

tem divitiarum & expoſitionem *teſtamenti Hermetis* de lapide Philoſophico conficiendo editam cum turba Philoſophorum, Roſario aliisque ſcriptis hujus commatis Baſil. 1610. 8vo. Hermetis *librum de corporibus transmutandis* & ejus generis alia.

IV. *Tabula Smaragdina*, magnæ apud Chemicos auctoritatis, qvæ in valle Hebron in ſepulchro & in manibus cadaveris Hermetis, à Sara (Abrahami uxore, ut in tabula Smaragdina vindicata non dubitat affirmare Chriſtophorus Kriegsmannus) reperta eſſe dicitur, continet verbis obſcuris (uti ſolenne eſt Chemicis multum fumi parum lucis dare) totius ut ajunt magiſterii Chemici metalla perficiendi fundamentum, & modum componendi quandam medicinam univerſalem, ſed generaliſſime deſcriptum. Qvia paucis verbis abſolvitur, nihil impedit, qvin & hoc loco integra legatur. *Verum ſine mendacio, certum & veriſſimum: quod eſt inferius, eſt ſicut id, quod eſt ſuperius, & quod eſt ſuperius, eſt ſicut id, quod eſt inferius ad perpetrandum miraculum unius rei: Et ſicut res omnes fuerunt ab uno mediatione unius, ſic omnes res natæ ab hac re adoptatione. Pater ejus eſt ſol, mater ejus luna: portavit illud ventus in ventre ſuo. Nutrix ejus terra, pater omnis telesmi totius mundi eſt hic. Virtus ejus integra eſt, ſi verſa fuerit in terram. Separabis terram ab igne, ſubtile à ſpiſſo ſvaviter cum magno ingenio. Aſcendit à terra in cœlum, iterumqve deſcendit in terram & recipit vim ſuperiorum & inferiorum. Sic habebis gloriam totius mundi, ideo fugiet à te omnis obſcuritas. Hæc eſt totius fortitudinis fortitudo fortis, qvia vincet omnem rem ſubtilem, omniaqve ſolida penetrabit. Sic mundus creatus eſt. Hinc erunt adoptationes mirabiles, qvarum modus hic eſt. Itaqve vocatus ſum Hermes Trimegiſtus habens tres partes Philoſophiæ totius mundi. Completum eſt qvod dixi de opere ſolis.*

V. Kriegsmannus, qvi non è Græco ſed è Phœnicio translatam eſſe contendit, exiſtimavit ſe non mediocrem lucem tabulæ huic allaturum, ſi Phœnicii ut ait contextus proprietate ſervata eandem interpretaretur in hanc ſententiam: *Vere non ficte certo veriſſimeqve ajo. Inferiora hæc cum ſuperioribus illis, iſtaqve cum iis viciſſim vires ſociant, ut producant rem unam omnium mirificiſſimam. Ac qvemadmodum cuncta educta ex uno fuere verbo Dei unius, ſic omnes qvoqve res perpetuo ex hac una regenerantur, diſpoſitione naturæ. Patrem ea habet ſolem, matrem lunam, ab aëre in utero quaſi geſtatur, nutritur à terrâ. Cauſa omnis perfectionis rerum ea eſt per univerſum hoc. Ad ſummam ipſa perfectionem virium pervenit, ſi redierit in humum. In partes tribuito humum ignem paſſam, attenuans denſitatem ejus re omnium ſvaviſſimâ. Summa aſcende ingenii ſagacitate à terra in cœlum, indeqve rurſum in terram deſcende ac vires ſuperiorum inferiorumqve coge in unum, ſic*

potiere gloria totius mundi, atque ita abjectæ sortis homo non amplius habebere. Isthæc jam res ipsa fortitudine fortior existet, corpora quippe tam tenuia quam solida penetrando subiget. Atque sic quidem quæcunque mundus continet creata fuêre. Hinc admiranda evadunt opera, quæ ad eundem modum instituuntur. Mihi vero ideo nomen Hermetis Trismegisti impositum fuit, quod trium mundi sapientiæ partium (h.e. Theologiæ, Physicæ & Astrologiæ) *Doctor deprehensus sum. Hæc sunt, quæ de Chemicæ artis præstantissimo opere consignanda esse duxi.*

VI. Borrichius in conspectu scriptorum Chemicorum illustriorum negat se in scriptoribus Chemicis Græcis hanc tabulam invenisse, utcunqve ab illis spectatam esse, & ad latinos derivatam non dubitet; Sed nimirum qvis MSta Græcorum Chemica excussit omnia? nisi malis cum Gaulmino statuere tabulam illam à victoribus Persis vel in Ægypto vel vicinia repertam, in Persidem jam olim translatam fuisse, eoqve nomen ejus diu Græcis ignoratum. Videtur tamen tabulam hanc inspexisse Anonymus Chemicus Græcus, cujus verba ex MSto Vindobonensi affert Lambecius Lib. VI. Commentar. p.175. Πρῶτος τοίνυν Ἑρμῆς ὁ Τρισμέγιστος προσαγορευόμενος ἀναφέρεται προσενεγκασμένος τὴν ἐπωνυμίαν διὰ τὸ κατὰ τρεῖς τινας τῆς δυνάμεως ἐνεργείας τὴν παροῦσαν ποίησιν γινομένην, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω ταύτης καὶ τρεῖς διεστώσας τῶν ὄντων οὐσίας ἀναχεῖνας. Οὗτος πρῶτος γενόμενος συγγραφεὺς τοῦ μεγάλου τούτου μυστηρίου ἀκόλουθον ἔχεν κ. τ. λ.

VII. Meminit ejusdem tabulæ Aristoteles junior, Chemicus, de perfecto Magisterio, meminit Senior Zadith, Mag. Ortholanus sive Hortulanus, nescio qvis, cujus commentarius in tabulam exstat: Avicenna, Arnoldus de Villa Nova, Isaacus Hollandus, Albertus Magnus, Bernhardus Trevisanus, & anno Christi 1330, Petrus Bonus Lombardus, ut posteriores fere infinitos prætercam. Athanasius Kircherus ipse qvi tabulam hanc suppositam, & à Bernardo Canesio Alchymista primùm mundo oblatam falsò * contendit, in eodem qvo hoc scripsit Oedipo Ægyptiaco testatur prope Memphin saxo hæc verba insculpta legi: *Cælum sursum, cælum deorsum, qvod sursum id omne deorsum, hæc cape & beaberis.* Unde integritas & antiqvitas tabulæ smaragdinæ non parum confirmari eidem Borrichio videtur, qvi illam pluribus adversus Kircherum vindicat in lib. de ortu & progressu Chemiæ p.72. sqq. Et in conspectu scriptorum Chemicorum notat solenne fuisse antiqvis, rariora legum, gestorum, artium, lapideis tabulis, columnis, obeliscis committere: qvam rem

* T. II. Oedipi Ægypt. part. 2. p. 427.

rem pluribus tangimus infra cum de columnis Mercurii ſive Hermetis agimus.

VIII. Ac ne quis obducat ſmaragdos ejus magnitudinis quæ tot ſententias caperent non inveniri, cum, Theophraſto περὶ λίθων auctore, ſigilli magnitudinem raro excedant, is norit, inter artificia Chemica etiam eſſe ſimiles gemmas efficere, ut Seneca Epiſt. 90. teſtatur Democritum inveniſſe *qvemadmodum decoctus calculus in Smaragdum converteretur.* Et Theophraſtus ipſe tradit in Ægyptiorum commentariis reperiri, regi eorum à rege Babylonio miſſum Smaragdum munere, quatuor cubitorum longitudine & trium latitudine. Et fuiſſe apud eos in Jovis delubro obeliſcum e qvatuor Smaragdis, 40. cubitorum longitudine, latitudine vero in parte quatuor, in parte duorum. Se autem ſcribente, eſſe in Tyrii Herculis templo ſtantem pilam è ſmaragdo cujus & apud Herodotum lib. II. cap. 44. mentio, niſi potius pſeudoſmaragdus ſit. Nam & hoc genus reperiri, & in Cypro inventum ex dimidiâ parte Smaragdum, ex dimidia Jaſpidem, nondum humore in totum transfigurato. Addit Plinius Lib. XXXVII. cap. 5. ex Apione Pliſtonice, fuiſſe ſua ætate in labyrintho Ægypti coloſſeum Serapin è Smaragdo novem cubitorum. Prætereo alia hujus generis qvæ refert Otto Dapper in deſcriptione Americæ p. 324. edit. German. Sic Epiphanius de gemmis cap. 6. Anaſtaſius Nicænus qv. 38. Svidas in Μωυσῆς Nilus Rhodius Metropolita lib. de lapidibus eorumqve theoria, & ex Judæis plurimi, ut R. Simeon in Jalkuth, & R. Bechai ad Exod. XXIV. 12. & paraphraſis Chaldaica ad Cantic. I, 11. tabulas Decalogi ex ſaphiro factas fuiſſe referunt.

IX. Deniqve nec hoc inſolens eſſe obſervat Borrichius tam egregium repertum in Hermetis tumulo abſconditum fuiſſe: nam ſic & Archimedem ſummo ſepulchro ſuo ſphæram ac cylindrum juſſiſſe imponi, ut auctor eſt Cicero Lib. V. Tuſc. Qvamvis hoc ἐπίθημα & externum ἐπίσημον ſepulchri Archimedis longe diverſum videri poteſt à tabula Smaragdina cum Hermete ut ferunt ſepulta ac recondita, cui affinis magis eſt tabella ænea literis ſcripta incognitis, qvam in Alcmenæ ſepulchro repertam & à Chonuphi Propheta explicatam refert Plutarchus lib. de genio Socratis p. 577. 578. ſeq.

X. Verum de his qvisqve ſentiet ut volet, cum nec adverſus pertinaces tabulæ aſſertores evidenter demonſtrari poſſit illam nuper confictam eſſe, nec hi viciſſim argumentis & teſtimoniis exceptione majoribus poſſint ejus γνησιότητα tantamqve antiqvitatem confirmare & oſtendere.

XI. Hermetis Φυσικαὶ βαφαὶ ſive *de tincturis Phyſicis* liber Chemici

mici argumenti, MStus exſtat in Bibl. Regis Galliæ teſte Borrichio p. 81. de Hermetis & Ægyptiorum ſapientia. Hermetem ἐν τοῖς φυσικοῖς citat Zoſimus Panopolita (apud Syncellum p. 13.) ἐν τῷ ἐννάτῳ τῆς Ἰμὺθ βίβλῳ πρὸς Θεοσέβειαν. Hujus Ἰμύθης filius fertur Aſclepius ſupra memoratus. In Scholiis ad Apollonium Rhodium Lib. II. ubi ad verba: τὸν ῥα χρύσειον ἔθηκεν Ἑρμείας, hæc annotata leguntur: χρύσειον δέρας λέγεται τῇ ἐπαφῇ τοῦ Ἑρμοῦ τὸ δέρας τοῦ κριοῦ γενέσθαι χρυσοῦν, forte pro τῇ ἐπαφῇ legendum τῇ βαφῇ. Exſtant & Hermetis Iſidisqve ab Hermete edoctæ nomine ſcripta Chemica inedita in variis Bibliothecis, qvale eſt qvod inter alios Chemicos ἀνεκδότους Græcos in Bibl. Sereniſſ. Electoris Bavari legit, Latineqve vertit Simon Wagnereckius Jeſuita, qvi illud in literis ad Alex. Barvoëtium teſtatus eſt ſe pro genuino habere. De libro qvi in Bibl. Regis Galliæ MStus exſtat, & inſcribitur Ἶσις προφῆτις τῷ υἱῷ Ὥρῳ ita Borrichius in conſpectu ſcriptorum Chemicorum: *Eſſe ſcriptum illud qvod in larariis doctorum cuſtoditur, ſpurium, multa ex ipſo textu allata docuerint, licet ſua Venere & arte neqvaqvam deſtituatur. Vox Iſidis inter cætera:* προεῖπον ὅτι ὁ σῖτος σῖτον γεννᾷ καὶ ἄνθρωπος ἄνθρωπον σπείρει, οὕτως καὶ ὁ σπείρων θερίζει ὅμοιον τὸ ὅμοιον. *Qvæ vel una ſententia ſi preſſius animo infigatur, plurimos in ſubjectis haud raro abſurdis laborantes in rectiorem viam reduxerit. Nec inconſultum illud:* ἡ γὰρ φύσις τῇ φύσει τέρπεται, καὶ ἡ φύσις τὴν φύσιν νικᾷ. *Accedit horribile illud ſacramentum, qvo obligatur Horus, ne commiſſum ſibi arcanum cuiqvam patefaciat, niſi vel taciturno filio ſuo, vel amico ſecuriſſimo.* Sacramentum illud ſive jusjurandum ex libro Iſidis MSto Græce affert idem Borrichius lib. de Hermetis & Ægyptiorum ſapientia p. 47. Hermetis Alchemiam ex codice 236. Regis Galliæ memorat Labbeus p. 273. Bibl. nov. MSS. Plura de Chemicis Græcis ineditis diximus libro poſtremo hujus Bibliothecæ. Vide ſis interim Cangii gloſſarium in voce ποιητής. Conringium de Medicina Hermetica, pag. 34. Borrichium pag. 80. Labbeum p. 128. ſeqv.

XII. *Libellus de lapidibus pretioſis* ſub Hermetis nomine, fuit in Bibliotheca Thomæ Erpenii, Arabice ſcriptus A. Hegiræ 749. h.e. anno Chriſti 1348. qvem ex Græca non ex Ægyptiaca verſum lingva hoc argumento lubrico probat Conringius p. 55. qvod auctor Hermes appellatur, non Ægyptio nomine Thoth. Uſus libello videtur Albertus Magnus, qvi in doctiſſimo de mineralibus libro freqventer Hermetis ſententias citat, præſertim de gemmis agens. Cum autem ex illo opuſculo adferantur qvæ Kyranidum libro & Ægyptiorum de gemmis doctrinæ ſunt ſimilia, Ægyptiacæ forte foeturæ eſt, etſi minime ſit à manu aut etiam ab ævo Hermetis.

CAPUT

CAPUT XI.

De scriptis Hermeti olim tributis, quæ perierunt. Mercurii columnæ in terra Seriadica. 1. *Mos veterum, inventa & leges columnis insculpendi.* 2. *Columnæ Herculis, & Darii. Ægyptiorum Obelisci.* 3. *Libri Hermetici memorati Cyrillo, Plutarcho & Galeno.* 4. *Clementi Alexandrino.* 5. *Jamblicho & Julio Firmico.* 6. *Immanis numerus Hermeticorum librorum.* 7. *Interpretes librorum Hermeticorum Græci, Arius Megapolitanus, Bitys, Didymus, Evander sive Evanthus & Seleucus Theologus.* 8. Ἑρμαϊκαὶ διατάξεις, Σαλμενιχιακά, *Liber septem Planetarum.* Γενικὰ *sive* Γενικοὶ λόγοι *&c.* 9. *Locus ex Hermetis* κρυφίῳ λόγῳ *apud Charisium emendatus.* 10.

I.

Post hæc quæ de scriptis sub Hermetis nomine hodieque extantibus dicenda habui, consequens est ut deperdita quoq; illius breviter commemorem, in quibus primo statim loco occurrunt I. *Mercurii columnæ* literæque arcanæ, quibus ad philosophiam velut Magistris usi feruntur Pythagoras, Plato & alii. Vide Ammianum Marcellinum Lib. XXII. cap. ult. Ex his columnis Thothi sive Mercurii Sanchoniathon quoque profecit, si credimus Philoni Byblio apud Eusebium Lib. I. præparat. c. 9. p. 31. sqq. & Svidæ in Σαγχωνιαθών. Ex iisdem Manetho Sebennyta cujus ἐπιτομὴν τῶν φυσικῶν laudat Laërtius in prooemio, (eundem enim innui non dubito) & cujus Mythologumena de Iside, Osiride Apide & Sarapide aliisque Diis Ægyptiorum memorat post Clementem Alex. I. Strom. Eusebius in præparat. Lib. I. & IV. Theodoritus Lib. II. θεραπευτ. &c. concinnavit librum Σώθεως Regi Ptolemæo Philadelpho dicatum, ut est apud Syncellum p. 40. ἐκ τῶν ἐν τῇ Σηριαδικῇ γῇ κειμένων στηλῶν ἱερᾷ διαλέκτῳ καὶ ἱερογραφικοῖς γράμμασι κεχαρακτηρισμένων ὑπὸ Θῶϋθ τοῦ πρώτου Ἑρμοῦ καὶ ἑρμηνευθεισῶν μετὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκ τῆς ἱερᾶς διαλέκτου εἰς τὴν ἑλληνίδα φωνὴν, γράμμασιν ἱερογλυφικοῖς καὶ ἀποτεθεισῶν ἐν βίβλοις ὑπὸ τοῦ Ἀγαδαίθομονος τοῦ δευτέρου Ἑρμοῦ πατρὸς δὲ τοῦ Τὰτ ἐν τοῖς ἀδύτοις τῶν ἱερῶν Αἰγυπτίων. Easdem στήλας Manetho vocat ἱερὰ βιβλία γραφέντα ὑπὸ τοῦ προπάτορος τρισμεγίστου Ἑρμοῦ. Confer Syncellum p. 124. Terram Seriadicam in quibus hæ columnæ repertæ dicuntur, in Ægypto quærendam recte post alios viros eruditos docet H. Dodvvellus in Appendice ad dissertationes Cyprianicas, nisi Eusebius quem Syncellus sequitur, columnas Mercurii confudit cum columnis posterorum Sethi, quas Josephus testatur positas κατὰ τὴν Συριάδα, sive ut Eustathius Antiochenus in Josepho legisse videtur, κατὰ

τὴν

τῇ Σηϊριάδ: unde Is. Vossio de LXX. interpretibus p. 271. & Marshamo p. 39. Canonis Chronici in mentem venit intelligi Sehirath locum in Galgalis, in qvo lapides sculptos memorat liber Judicum III. 26. H. Valesius notis ad Ammian. apud Syncellum legebat ἐν Συριγγικῇ γῇ, parum verisimili conjecturâ. Ἑρμᾶς sive columnas ab Hipparcho Pisistrati F. ἐν Στειριακῇ ὁδῷ & aliis Atticæ locis positas memorat Plato in Hipparcho p. 234.

II. De Sethi columnis præter cæteros consulere juvabit Illustris doctrinæ Virum Huetium in demonstratione Evangelica p. 93—97. ubi fuse etiam agit de more antiquissimo ante papyri usum recepto, præclara inventa, leges aliaqve posteris tradendi in columnis, saxis, parietibus, tabulis æneis, de qvo videndus insuper Lucas Holstenius ad Vitam Pythagoræ scriptam à Porphyrio p. 67. 68. Humfredus Prideaux in limine notarum historicarum ad Epochas marmoreas Arundelianas, Hermannus Hugo de prima scribendi origine cap. 10. & Petrus Holmius de scriptione c. 4. editus à Cl. V. Tho. Crenio in Analectis, p. 440. seqv. Singillatim de Ægyptiis Proclus Lib. I. in Timæum: Αἰγυπτίοις δ' ἔτι καὶ τὰ γεγονότα διὰ τῆς μνήμης ἀεὶ νέα πάρεστιν, ἡ δὲ μνήμη διὰ τῆς ἱστορίας, αὕτη δ' ἀπὸ τῶν στηλῶν ἐν αἷς ἀπεγράφοντο τὰ παράδοξα καὶ τὰ θαύματος ἄξια εἴτ' ἐν πράξεσιν εἴτ' ἐν εὑρέσεσιν. Galenus initio Apologiæ Aphorismorum Hippocratis contra Julianum: Ἐν Αἰγύπτῳ πάλιν τῶν κατὰ τὰς τέχνας εὑρισκομένων ἕκαστον ὑπὸ κοινῆς συνεδρίας τῶν πεπαιδευμένων κριθὲν ἐνεγράφετο στήλαισι τισὶν ἀποκειμέναις ἐν ἱεροῖς χωρίοις. In libro *Minerva mundi*, Hermes ipse inducitur ἃ ἐνόησεν χαράξαι καὶ χαράξαντα κρύψαι, & alio loco de Iside & Osiride, οὗτοι, inqvit, τὰ κρυπτὰ τῶν ἐμῶν ἐπιγνώσονται γραμμάτων πάντων, καὶ διακρινοῦσι, καὶ τινὰ μὲν αὐτοὶ κατέξουσι, ἃ δ' ἃ πρὸς εὐεργεσίας θνητῶν φθάνει, στήλαις καὶ ὀβελίσκοις χαράξουσιν. Et paucis interjectis: ὅτι τὸ περιέχον ὅτι δαιμόνων ἐπληρώθη, παρ' Ἑρμοῦ μαθόντες κρυπταῖς στήλαις ἐχάραξαν. In Panchaia Insula Diodorus Siculus lib. V. p. 321. testatur præter alia in templo super lecto Jovis servatam στήλην χρυσῆν μεγάλην γράμματα ἔχουσαν τὰ παρ' Αἰγυπτίοις ἱερὰ καλούμενα, δι' ὧν ἦσαν αἱ πράξεις Οὐρανοῦ τε καὶ Διὸς γεγραμμέναι, καὶ μετ' αὐτὰς αἱ Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος ὑφ' ΕΡΜΟΥ προσαναγεγραμμέναι.

III. Ex columnis Mercurii veteres Græcorum Philosophos profecisse auctor est Jamblichus lib. de Mysteriis Ægyptiorum sect. I. cap. 2. Φιλόσοφον δ' εἴ τι προβάλλεις ἐρώτημα, διακρινοῦμέν σοι καὶ τοῦτο κατὰ τὰς Ἑρμοῦ παλαιὰς στήλας ἃς Πλάτων ἤδη πρόσθεν καὶ Πυθαγόρας διαγνόντες φιλοσοφίαν συνεστήσαντο. Idem Proclus ex Crantore refert Platonem à Prophetis Ægyptiorum furti reum peractum, qvod sermonem Atlanticum ab Ægyptiis hausisset quæ ἐν στήλαις ἔτι σωζομέναις insculpta legerentur, perinde ut apud Clementem Alex. 1. Strom. p. 303. arguitur Democritus ex Babylonii Acicari columna libros suos morales incrustasse. Confer quæ de columnis Mercurii & Ægypti Syringibus

bus atque obeliscis collegere Valesius ad Ammianum Marcellinum Lib. XXII. cap. 15. & Tho. Gale ad Jamblichum p. 185. qui apud Theophilum Antiochenum pro στήλαις Ἡρακλέους legit Ἑρμοῦ, quamvis fuere etiam Herculis columnæ, non tantum illæ incertum qvales, Diodoro Sic. lib. IV. p. 226. Hesychio Suidæ ac Geographis celebratissimæ prope Gades *Abyla* & *Calpe*, sive ut alii vocant *Alyba* & *Abenna*, sed & aliæ ex auro argentoque confuso factæ & in templo asservatæ, quas neque Ægyptiis neque Indicis sed ignotis vulgo literis ab Hercule inscriptas explicavit Apollonius Tyanensis apud Philostratum l. V. c. 1. Confer Strabonem in extremo lib. III. & de Stelis Ægytiorum stemmata Deorum continentibus Martianum Capellam lib. II. p. 35. De binis columnis è candido saxo quæ in Africæ regione quæ postea Tingitana dicta est in agro civitatis Tingis quæ hodie Tanger, Phœnicum lingva inscriptæ fuisse feruntur in hanc sententiam: ἡμεῖς ἐσμὲν οἱ φυγόντες ἀπὸ προσώπου Ἰησοῦ τοῦ λῃστοῦ υἱοῦ Ναυῆ mentio apud Procopium 2. Vandal. c. 7. atque inde apud Evagrium, Nicephorumque atque ex alio ut videtur scriptore apud Svidam in χαναάν, & Theophanem, licet tota res fabulis adscribitur ab Antonio Van Dalen viro acutissimo in Epist. ad Clariss. Almelovenium quæ extat ad calcem libri de Origine ac progressu Idololatriæ p. 749. seq. contra sentientibus Seldeno prolegom. de Diis Syris c. 2. Bocharto præf. ad Chanaan & p. 520. Hottingero Hist. Or. p. 46. Bernhardo Aldrete in Antiquitatibus Hispaniæ & Africæ p. 381. qui & Arabis cujusdam scriptoris Ibn Alriquich testimonium adducit. Phœnices ita scripsisse conjicit Seldenus: אנו בורחים מפני יהושע איש חרף בן נון: De Darii Persarum Regis columnis binis ad bosphorum extrui jussis è candido lapide, quarum una literis Græcis altera Assyriacis inscripta erat, Vide Herodotum lib. IV. c. 87. Alius columnæ ab eodem Dario prope Tearum fluvium erectæ inscriptionem refert cap. 91. Quales porrò fuerint veteres illi Ægyptiorum obelisci, à Mestre, Sothi, Ramise, Mnevide, Smarre aliisque Ægypti Regibus positi & literis exornati hieroglyphicis, apparet ex Athanasii Kircheri Oedipo * Ægyptiaco & Obelisco Pamphilio, quibus figuræ illorum literis hieroglyphicis refertæ exhibentur, etsi expositiones Kircheri parum probantur viris eruditis, Joh. Ovveno in Theologumenis p. 82. 84. 283. 286. 291. 313. Jac. Windeto lib. de vita functorum statu p. 17. Chevræo in Chevræanis, T. II. p. 173. sq. If. Vossio de LXX. interpretibus p. 330. &c.

IV. Apud Cyrillum 1. contra Julianum p. 30. memoratur ὁ συντεθεικὼς Ἀθήνησι τὰ ἐπίκλην Ἑρμαϊκὰ πεντεκαίδεκα βιβλία, *qui opus qvindecim librorum Hermeticorum Athenis composuit*, ex cujus libro primo affert Cyrillus præclara qvædam de Hermetis inventis: ἆρ' οὐχὶ καὶ τὸν ἡμέτερον Ἑρμῆν ἀκούεις τήν τε Αἴγυπτον εἰς λῆξιν καὶ κλήρους ἅπασαν τεμεῖν, σχοίνῳ τὰς ἀρούρας καταμετροῦντα, καὶ διώρυχας τεμέσθαι ταῖς ἐπαρδεύσεσι, καὶ νόμους θεῖναι, καὶ τὰς χώρας ἀπ' αὐτῶν προσειπεῖν, καὶ καταστήσασθαι τὰς συναλλάξεις τῶν συμβολαίων, καὶ νεωστὶ φύσασθαι κατάλογον τῆς τῶν ἄστρων ἐπιτολῆς, καὶ βοτάνας τεμεῖν, καὶ πρός γε ἀριθμοὺς καὶ λογισμοὺς καὶ γεωμετρίαν, ἀστρονομίαν τε, ἀστρολογίαν, καὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν γραμματικὴν ἅπασαν εὑρόντα παραδοῦναι. Hos XV. libros Hermaicorum dogmatum Platoni inspectos putat Tho. Galeus ad Jamblichum de Mysteriis p. 296. quo argumento, nescire me fateor. Forte ex illis fuere libri qvos Hermetis nomine laudat Plutarchus & Galenus, Plutarchus de Iside & Osiride p. 375. Ἐν ταῖς Ἑρμοῦ λεγομένοις βίβλοις ἱστοροῦσι γεγράφθαι περὶ τῶν ἱερῶν ὀνομάτων κ.τ.λ. Galenus Lib. VI. de

* Tomo III.

de simpl. Medicamentorum facultatibus cap. I. Ἔν τινι τῶν εἰς Ἑρμῆν τὸν Αἰγύπτιον ἀναφερομένων βιβλίων περιέχοντι τὰς λϛ τῶν ὡροσκόπων βοτάνας &c. mox addit huic *libro de XXXVI. horoscoporum herbis* quo velut Hermetis, Pamphilus usus fuerat, nihil se tribuere, αἱ εὔδηλον, inqvit, ὅτι λῆρος εἰσὶ καὶ πλάσματα τοῦ συνθέντος. Videtur in illo libro similia de herbis legisse Galenus, qualia hodie in Kyranidum opusculo occurrunt, de quo supra dictum est. Rejicit & ibidem *Ophionica Conchlacis*, nominis commentitii, & ad deridendos lectores comparati.

V. Clemens Alexandrinus sexto Stromateon p. 633. sq. Ægyptiæ Philosophiæ discendæ tradendæque methodum recensens, libros XLII. Hermetis refert, qvorum plures paucioresve, alii itemqve alii addiscere debuerint. Qvia locus notissimus est & paulo prolixior, nolui integrum eundem hic repetere, tamen cum à Joh. Marshamo p. 241. sq. Lambecio p. 137. sq. & aliis numerus librorum XLII. non satis bene nec ex mente Clementis computetur, observabit lector eum qvam optime prodire sic:

1. Ὕμνοι Θεῶν.
2. Ἐκλογισμὸς βασιλικοῦ βίου.

Ἀστρολογουμένων βιβλία δ′.

3. Περὶ τοῦ διακόσμου τῶν ἀπλανῶν φαινομένων ἄστρων.
4. Περὶ τῶν συνόδων ἡλίου καὶ σελήνης.
5. Περὶ τῶν φωτισμῶν ἡλίου καὶ σελήνης.
6. Περὶ τῶν ἀνατολῶν ἡλίου καὶ σελήνης.

Τὰ ἱερογλυφικὰ, βιβλία ί.

7. Περὶ κοσμογραφίας.
8. Περὶ γεωγραφίας.
9. Περὶ τῆς τάξεως ἡλίου καὶ σελήνης.
10. Περὶ τῶν έ πλανωμένων.
11. Χωρογραφία τῆς Αἰγύπτου
12. Ἡ τοῦ Νείλου διαγραφή.
13. Περὶ τῆς καταγραφῆς σκευῆς τῶν ἱερέων.
14. Περὶ τῶν ἀφιερωμένων αὐτοῖς χωρίων.
15. Περὶ μέτρων.
16. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς χρησίμων.

Τὰ παιδευτικὰ καὶ μοσχοσφραγιστικά (ita enim recte ex Herodoti l. II. 39. & Porphyrii IV. περὶ ἀποχῆς p. 366. legit Marshamus p. 242. & Conringius p. 57. non μοσχοσφαγιστικά) βιβλία ί τὰ εἰς τὴν τιμὴν ἀνήκοντα τῶν παρ' αὐτοῖς Θεῶν καὶ τὴν Αἰγυπτίαν εὐσέβειαν περιέχοντα, οἷον.

—— —— 17. Περὶ θυμάτων.
18. Περὶ ἀπαρχῶν.
19. Περὶ ὕμνων.
20. Περὶ εὐχῶν.
21. Περὶ πομπῶν.
22. —— 26. Περὶ ἑορτῶν καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων.

Τὰ ἱερατικὰ, βιβλία ί. περίτε νόμων καὶ Θεῶν καὶ τῆς ὅλης παιδείας τῶν ἱερέων. 27. — 36.

Τὰ ἰατρικὰ, βιβλία ς΄.
37. Περὶ τῆς τοῦ σώματος κατασκευῆς.
38. Περὶ νόσων.
39. Περὶ ὀργάνων.
40. Περὶ Φαρμάκων.
41. Περὶ ὀφθαλμῶν.
42. Περὶ τῶν γυναικείων.

VI. Jamblichus de Myſteriis Ægyptiorum ſect. VIII. c. 1. viginti millia librorum ab Hermete ſcripta refert ex teſtimonio Seleuci, vel ex Manethonis teſtimonio libros 36525, quæ eſt ſumma annorum quos 30. dynaſtiis Ægypti idem Manetho & vetus Chronicon apud Syncellum p. 51. tribuit, unde viro docto in mentem venit ſuſpicari quod non libri intelligendi ſint, ſed orbium cœleſtium περίοδοι. Sed aliud omnino ſvadent Jamblichi verba: Τὰς μὲν οὖν ὅλας ἀρχὰς Ἑρμῆς ἐν ταῖς δισμυρίαις βίβλοις, ὡς Σέλευκος ἀνεγράψατο, ἢ ταῖς τρισμυρίαις τε καὶ ἑξακισχιλίαις καὶ πεντακοσίαις καὶ εἴκοσι πέντε, ὡς Μανεθὼς ἱστορεῖ, τελέως ἀνέδειξε· τὰς δ' ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος οὐσιῶν ἄλλοι ἄλλας διαβάλλοντες τῶν παλαιῶν πολλαχοῦ διερμηνεύουσι. Jamblicho ſuccinens Julius Firmicus, *Mercurius Ægyptius*, inqvit, *conſcripſerat viginti millia voluminum de variis ſubſtantiis & principiis & poteſtatum ordinibus cæleſtium, quæ aliæ atque aliæ traditæ fuerunt, in quibus Aſtrologia & Theologia Ægyptiorum explicabantur, quas artes docuerat Æſculapium & Anubium.* Idem alibi referre ſe ait mundi genituram ex Æſculapio & Anubio, *quibus potentiſſimum Mercurii numen iſtius ſcientiæ ſecreta permiſit.* Et paucis interjectis: *ſicut in illo libro continetur Æſculapii, qui Myriogeneſis appellatur,* Lib. II. Matheſ.

VII. Numerus tantus librorum Hermetis merito multis incredibilis viſus eſt. Itaque Bochartus Lib. I. Chanaanis cap. 15. verſus ſive στίχους interpretatur, G. Hornius Lib. I. cap. 6. Hiſtor. Philoſ. poſt Steuchum Eugubinum & Gilb. Genebrardum, papyri folia. Galeus ad Iamblichum, p. 295. breviores λόγους, qualia ſunt capita Poemandri Ficiniani.

niani. Poteſt etiam facilis error irrepſiſſe in numeris, præterea conſtat, quorumlibet ſapientum Ægyptiorum ſcriptis & inventis auguſtum Hermetis nomen præfixum olim fuiſſe, ita enim diſerte Jamblichus in limine libri de Myſteriis: Θεὸς ὁ τῶν λόγων ἡγεμὼν ὁ Ἑρμῆς πάλαι δέδοκται καλῶς ἅπασι τοῖς ἱερεῦσιν εἶναι κοινός. Ὁ δὲ τῆς περὶ Θεῶν ἀληθινῆς ἐπιστήμης προεστηκὼς εἷς ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν ὅλοις, ᾧ δὴ καὶ ἡμέτεροι πρόγονοι τὰ αὐτῶν τῆς σοφίας εὑρήματα ἀνετίθεσαν, Ἑρμοῦ πάντα τὰ οἰκεῖα συγγράμματα ἐπονομάζοντες. Idem ſect. VIII. c. 2. ait Hermetem reliquiſſe libros mille de diis cœleſtibus, centum de Diis empyreis, totidemque de Diis æthereis: αὗται μὲν οὖν εἰσιν ἀρχαὶ πρεσβύταται πάντων, ἃς Ἑρμῆς πρὸ τῶν αἰθερίων καὶ ἐμπυρίων Θεῶν προτάττει καὶ τῶν ἐπουρανίων. Ἑκατὸν μὲν περὶ τῆς ἱστορίας τῶν ἐμπυρίων, καὶ ἰσάριθμα τούτοις περὶ τῶν αἰθερίων συγγράμματα παραδοὺς, χίλια δὲ περὶ τῶν ἐπουρανίων.

VIII. Cap. 4. fatetur idem Jamblichus, Hermeticos libros quod Græce ex Ægyptiaco tranſlati ſint, paſſim loqui lingvam Græcorum Philoſophorum, tamen Ἑρμαϊκὰς δόξας ſive Hermeticas Opiniones illis tradi & contineri. Τὰ μὲν γὰρ φερόμενα ὡς Ἑρμοῦ Ἑρμαϊκὰς περιέχει δόξας, εἰ καὶ τῇ τῶν Φιλοσόφων γλώττῃ πολλάκις χρῆται. Μεταγέγραπται γὰρ ἀπὸ τῆς Αἰγυπτίας γλώττης ὑπ' ἀνδρῶν φιλοσοφίας οὐκ ἀπείρως ἐχόντων. Ab Hermæo puta, Didymo, Ario Megapolitano, Evandro cujus Theo meminit, & quem Evanthum Porphyrius ſuſpicante Galeo appellat. His adde *Bityn*, quem cap. 5. Jamblichus ait Hermetis libros hieroghyphicis literis ſcriptos interpretatum eſſe Ammoni Regi: ὑφηγήσατο δὲ καὶ ταύτην τὴν ὁδὸν Ἑρμῆς. Ἡρμήνευσε δὲ Βίτυς προφήτης Ἄμμωνι βασιλεῖ ἐν ἀδύτοις εὑρὼν ἀναγεγραμμένην ἐν ἱερογλυφικοῖς γράμμασιν κατὰ Σάϊν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, τό, τε τοῦ Θεοῦ ὄνομα παρέδωκε τὸ διῆκον δι' ὅλου κόσμου. & cap. 7. αὐτὸ δὲ τ' ἀγαθὸν τὸ μὲν θεῖον ἡγοῦνται τὸν προεννοούμενον Θεὸν, τὸ δὲ ἀνθρώπινον τὴν πρὸς αὐτὸν ἕνωσιν, ὅπερ Βίτυς ἐκ τῶν Ἑρμαϊκῶν βίβλων μεθηρμήνευσεν. *Seleucus* porro qvem de tanto Hermaicorum librorum numero teſtem Jamblichus laudat, Alexandrinus ſine dubio ille eſt, quem centenos de Diis libros ſcripſiſſe refert Svidas, Hermeticorum ejuſdem argumenti voluminum (ut recte conjiciebat Galéus) Epitomen. Hunc Seleucum Theologum laudat Porphyrius libro περὶ ἀποχῆς ſecundo. Memoratur & Seleucus Magus Theodoro Meliteniotæ in præf. ad Aſtronomiam.

IX. Porro Jamblichus ſect. VIII. cap. 6. ex Hermeticis libris profert dogma de duplici hominis anima, & cap. 4. Σαλμεσχινιακὰ memorat partem qvandam exiguam Ἑρμαϊκῶν διατάξεων, ſive obſervationum Hermetis Aſtrologicarum. Σαλμεσχινιακὰ vocantur etiam apud Hephæſtionem Thebanum, qvam Salmaſius p. 605. de annis Climactericis,

genuinam esse lectionem putat, quod Persæ isthác voce appellent commentaria, quibus continentur, quæ ad stellarum ortus & occasus pertinent & lunæ incrementa & decrementa, & ex his tempestatum prædictiones ab Astrologis fieri solitæ. In Epistola Porphyrii ad Anebonem Ægyptium qvam refert Eusebius Lib. III. præparat. cap. 4. legitur ἐν τοῖς Ἀλμενιχιακοῖς, qvod notius vocabulum est Arabum, qvi Persicam appellationem ita corruperunt, & Calendarium Almanach nominant. Ἑρμαϊκὰς illas διατάξεις idem Salmasius putat esse inscriptas Γενικά. Sane in Hermetis Γενικοῖς περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ζωδιακῶ de Decanis & similibus argumentis actum fuisse, ex Syncello & aliis Γενικῶν fragmentis apparet, qvod non male convenit cum his qvæ de Ἑρμαϊκαῖς διατάξεσι habet Porphyrius. ὅσα δὲ τοὺς πλάνητας καὶ τὸν ζωδιακὸν τούς τε Δεκανοὺς καὶ ὡροσκόπους, καὶ τοὺς λεγομένους κραταιοὺς ἡγεμόνας παραδιδόασι (male παραδιδῶσι excusum in Jamblicho in edit. Galei p. 160.) τὰς με[illegible]ὰς τῶν ἀρχῶν διανομὰς ἀναφαίνουσι. Mercurii *librum septem Planetarum* laudat Guilelmus Parisiensis part. 2. Opp. p. 232. Γενικὰ allegantur in libello qvi exstat sub Hermetis nomine, & inscribitur κλεῖς ad Tatum, cum qvo etiam habiti fuerunt οἱ γενικοὶ λόγοι, qvorum Epitome esse, statim in limine, clavis ista dicitur. ἐπεὶ καὶ τῶν Γενικῶν λόγων τῶν πρὸς αὐτὸν (τὸν Τὰτ) λελαλημένων ἐστὶν ἐπιτομή. (Lib. IV. edit. Patricii) οὐκ ἤκουσας ἐν τοῖς γενικοῖς ὅτι ἀπὸ μιᾶς ψυχῆς τῆς τοῦ παντὸς πᾶσαι αἱ ψυχαί εἰσιν &c. Idem locus affertur à Stobæo p. 128. Eclog. physic. Citantur & Γενικὰ Hermetis in limine libelli VII. (edit. Patricii) ἐν τοῖς Γενικοῖς ὦ πάτερ, αἰνιγματωδῶς καὶ οὐτηλαυγῶς ἔφρασας περὶ θεότητος διαλεγόμενος κ. τ. λ. In fragmento Hermetis qvod ex Schedis Stobæanis Is. Vossii adducit Galeus ad Jamblichum p. 296. Ἐπεί μοι ἐν τοῖς ἔμπροσθεν Γενικοῖς λόγοις ὑπέσχου δηλῶσαι περὶ τῶν τριάκοντα ἓξ Δεκανῶν. Horum Decanorum nomina Ægyptiaca vide apud Salmasium libro de annis climactericis p. 610. sqq. Γενικὰ Hermetis porrò laudat Georgius Syncellus p. 35. & 52. Scaliger ad Græca Eusebii p. 409. putat in Hermetis Γενικοῖς (qvi plures λόγοι fuerunt non unus liber) origines contentas fuisse (κοσμογονίαν Cudworthus p. 327.) ut prima pars libri Mosis dicitur ספר תולדות βίβλος γενική: sic & per γενεὰς digesta fuisse tempora à Manethone. Jacobus Goar ad Syncellum p. 12. generales Astrologiæ regulas complexos sive Genethliacos tractatus fuisse suspicatur. Sane ut ex epitome γενικῶν qvam extare diximus recte colligunt Conringius & Galeus, in Genicis, sive Genericis (ut vertit Patricius) agebat Hermes de principiis rerum generalibus, Deo, Intelligibili, Mente, mundi anima, natura, mundo, animali, homine & simul complectebatur principia Astro-

ſtrologica, Medica & Phyſica, Myſticaqve, qvæ argumenta junctim in libris Ægyptiacis tractata fuiſſe notat ſcriptor Anonymus ſcholiorum in Ptolemæi tetrabiblon p. 15. *οἱ Αἰγύπτιοι ἐγνωκότες τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀγνοίας, οὐκ ἰδίᾳ μὲν τὰ ἰατρικὰ συνέταξαν, ἰδίᾳ δὲ τὰ Ἀστρολογικὰ καὶ τὰ τελεστικὰ, ἀλλ' ἅμα πάντα συνέγραψαν, ἵνα τὰ συγγενῆ καὶ ἐφεξῆς τεταγμένα ὡς καὶ ὁ αὐτὸς εἰδὼς μὴ παρὰ τὴν ἄγνοιαν τῶν κοινῶν τούτων ἀντιστῆναι τοῖς ἐπιοῦσι μὴ δυνήσεται.* Porro illa Γενικὰ Hermetis notante eruditiſſimo Galeo Jamblichus *περὶ ὅλων ἀρχῶν βίβλους* vocat, ſive *ὅλας ἀρχὰς* ab Hermete explicatas teſtatur, qvo titulo Origenes, Porphyrius, Damaſcius aliiqve uſi ſunt in ſcriptis ejusdem argumenti. Ut erat argumentum generale, ita & modus tractandi communis. Multa proponebant magis qvàm explicabant, Inde eſt qvod ipſe vel Pſeudo Mercurius in aliis ſcriptis nonnulla ex Γενικοῖς repetit & particularius tractat, velut in διεξοδικοῖς qvæ laudat Cyrillus. Dicta igitur ſunt Γενικὰ ad diſtinctionem τῶν μερικῶν qvæ ab aliis poſt Hermetem ſcriptoribus pertractata idem Jamblichus innuit eodem loco ſect. VIII. cap. 1. *τὰς δ' ἐπὶ τῶν κατὰ μέρος οὐσιῶν ἀρχὰς ἄλλοι ἄλλας διαβάλλοντες τῶν παλαιῶν πολλαχοῦ διερμηνεύουσι.* Hoc plane ſenſu Ptolemæus in tetrabiblo *περὶ τῶν καθόλου* & *περὶ τῶν κατὰ μέρος* agit Lib. II.

X. Flavius Soſipater Chariſius laudat Hermetem *ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ.* Adſcribam locum ut emendandum eſſe conjicio, qvia depravatus apud Chariſium legitur Lib. II. Inſtitutionum Grammaticarum p. 213. edit. Putſchii: *Fufu* (dicimus) *cum putoris aliquid perhorreſcimus, quæ vox numqvid Ægyptium πάθος ducit? Nam ut Hermes ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ ſcribit, ὑὸς ἐλέχθη σαπρὰ σπορά. Τὸ γὰρ ὖ σαπρόν ἐστιν, τὸ δὲ ὂν οὐσία, καθόλου τὸ γένος ἀνθρώπων ἐκ πυρὸς καὶ θανάτου στολῆς ἐγένετο. Numqvid ergo poſterior ætas f literam addidit, & pro y, u loqvens, fu loqvi capit,* (ſic Græci dicunt φῦ φῦ) *cum antea ſola u litera vituperatio videatur.*

CAPUT

CAPUT XII.

De inventis Hermeti tributis. Litera è volatu gruum. 1. *Grammatica.* 2. *Quid antrum Hermetis apud Orpheum ?* ibid. *Eloquentia.* 3. *Arithmetica.* 4. *Leges.* 5. *Deorum cultus & sacrificia.* 6. *Geometria.* 7. *Hora diei.* 8. *Astronomia & Astrologia.* 9. *Medicina.* 10. *Lyra septem chordarum.* 11. *Talorum & tesserarum ludus.* 12. *Palæstra.* 13. *Obiter de Hermis sive statuis Mercurialibus. Hermes Vius.* ibid. *Oleæ usus, & tollenonis.* 14. *Mercatura.* 15. *Varia hinc inde observationes.* 16.

INventa qvoqve Hermeti sive Thoyto Ægyptiorum tribuuntur haud pauca, & præstantissima.

I. *Literæ* * tum ab aliis tum à Mnasea apud Melampodem in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. In aliis ad eundem Dionysium Scholiis MSS. *τινὲς δὲ φασὶν τὰς χαρακτῆρας τῶν στοιχείων τὰς παρ' ἡμῖν ὑπὸ Ἑρμοῦ ἐκ Φοίνικος φύλλων γεγραμμένας καταπεμφθῆναι τοῖς ἀνθρώποις, διὸ καὶ Φοινίκια λέγονται γράμματα.* Cassiodorus Lib. VIII. Variar. Epist. 12. *Has primum, ut frequentior tradit opinio, Mercurius reparator artium multarum volatu Strymoniarum avium collegisse memoratur.* (Alii hoc tribuunt Palamedi, unde grues aves Palamedis dicuntur Martiali Lib. XIII. Epigr. 75.) *Nam & hodie grues qui classem consociant, alphabeti formas natura imbuente describunt, quas ordinem in decorum redigens vocalibus consonantibusque congruenter admixtis, viam sensualem reperit, per quem alta petens penetralia prudentiæ mens possit velocissime pervenire.* De volatu literato gruum videndus præ cæteris Jacobus Gaffarellus curiositatum inauditarum p. 250. seqv. Meminit & Martialis Lib. IX. Epigr. laudans nomen Earini dignissimum *quod penna scribente grues ad sidera tollant.* Ulysses qvoqve apud Philostratum in Heroicis ait non à Palamede sed à gruibus repertas literas.

II. *Ars Grammatica*, à Platone in Phædro ac Philebo, Tzetza Chiliad. V. hist. 26. aliisqve qvam plurimis. *Antrum Hermetis* apud Orpheum in λιθικοῖς idem Tzetza Chil. XII. hist. 431. exponit libros, sive scripta.

III. *Elo-*

* Athanasius Kircherus non dubitat etiam Hieroglyphicas Ægyptiorum literas ab Hermete fuisse repertas. Adi si placet Plutarchum IX. 3. sympos. De literis Alphabeti Græci & Copti cum Charactere Hermetico (ut putat) Zoographico collatis Vide eundem T. 3. Oedipi p. 47. seqv.

III. *Eloquentia*, ** teste Diodoro Siculo Lib. I. cap. 16. Tzetza Chiliad. 6. hist. 89. &c. Unde passim audit Ἑρμῆς λόγιος, ὁ λόγου præses, & & ἡγεμὼν, διὰ τὸ διδάξαι αὐτὸν τὴν ἑρμηνείαν τοὺς ἀνθρώπους. Legationum quoque ac pacificationum auctor ac repertor κηρυκείου sive caducei, ut narrat Diodorus Sic. Lib. V. p. 341. unde κοινὸς Ἑρμῆς quod utrique parti prosit. Etiam huc spectat quod viri eloquentes dicuntur Ἑρμαϊκὴ σειρὰ, qua de re notavi ad Eunapium. Tum proverbium, *virga Mercuriali movere & excitare* apud Julianum Epist. 40. Ex Odyss. ε. Paulus quoque Apostolus Lystrensibus Hermes audiit, ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡγούμενος τοῦ λόγου. Actor. XIV. 12. Confer Tzetzam Chil. XII. hist. 429.

IV. *Numeri & Arithmetica*, ab eodem Platone in Phædro. Quaternarium maxime Hermeti sacrum fuisse notat Plutarchus IX. 3. symposiac.

V. *Leges*, teste iterum Platone in Protagora, Diodoro Sic. Lib. I. p. 94. Cicerone & Æliano Lib. XIV. Var. cap. 34. & Lib. XII. cap. 4. ubi perperam irrepsit nomen *Sesostris*, & νοήματα vitiose in quibusdam excusum pro νόμιμα.

VI. *Deorum cultus & sacrificia*, ut est apud Diodorum Sic. Lib. I. c. 16. cujus locum laudat etiam Eusebius Lib. II. præparat. cap. 1.

VII. *Geometria* teste Platone in Phædro, cui succinens Plutarchus, πάσης, inquit, τῆς μετρήσεως εὑρετὴς Ἑρμῆς ὁ Ἰβιακός. Et Diodorus Sic. Lib. V. p. 341. inter Hermetis reperta refert μέτρα καὶ σταθμά, *pondera ac mensuras*.

VIII. *Horæ diei, & duodecim anni menses*. Marius Victorinus in I. Rhetoricor. Ciceronis p. 151. *Quodam tempore Hermes Trismegistus cum esset in Ægypto, sacrum quoddam animal Serapi dicatum quod in toto die duodecies urinam fecisset pari semper interposito tempore, per duodecim horas diem divisum esse conjecit, & exinde hic horarum numerus custoditur.* Animal illud * Cynocephalum esse notavit ex Horapolline Lib. I. cap. 16. Pierius Lib. VI. Hieroglyph. c. 4. & Kircherus Tom. 2. Oedipi parte II. p. 43. & pag. 230. & 339. sq. Alii αἴλουρον, sive felem, ut ex Damascio observat Petavius Diss. VII. 8. ad Uranolog. De Mensibus anni, qvos Ægyptiis inventoribus tribuit Clemens

L I. Strom.

** Plutarchus lib. quod Philosopho conversandum sit cum Principibus: ὅτι δύο λόγοι εἰσὶν ὁ μὲν ἐνδιάθετος Ἑρμοῦ δῶρον, ὁ δ' ἐν προφορᾷ διάκτορος καὶ ὀργανικός. Idem postea queritur ἀμουσίᾳ καὶ ἀπειροκαλίᾳ τὸν κοινὸν Ἑρμῆν ἐμπόλαιον καὶ ἔμμισθον γενέσθαι. Vide & Diodorum Sic. Lib. V. p. 232.

* Alioqui sacra ex animalibus Hermeti sunt Ibis avis, & scarabæorum genus μονόκερως. Vide Horum Lib. I. c. 10. sed neutrum horum urinam reddit. Singulare quoque est quod de tauro Ægyptio lunæ sacro legas in scholiis Anonymi ad Ptolemæi tetrabiblon p. 2. ἦν δὲ καὶ ἱερὸν ζῶον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ, ταῦρος ἀνακείμενος τῇ Θεῷ, οὗ ἡ σόβη συνηύξανεν αὐτῇ καὶ συνεμειοῦτο. Cæterum quare dies tributa sit in duodecim partes, rationem ex numeri commoditate reddit Galenus. Confer Hieron. Magii Miscellanea Lib. I. c. 15.

I. Strom. p. 306. & de duodecim partibus Zodiaci ab Hermete repertis tradit idem Kircherus T. 2. Oedipi part. II. p. 152. 160. 165. T. 3. p. 172. 188. 206. 217. seq. 248. 263.

IX. *Astronomia* & *Astrologia*. Teste eodem Platone, & Firmico, ac Diodoro, qvibus accedit Manilius Lib. I. 33.

Tu Princeps, auctorqve sacri Cyllenie tanti.
Per te jam cœlum in terris, jam sidera nota.

Strabo Lib. XVII. p. 816. de anni periodo & Astronomicis observationibus locutus, ἀνατιθέασι δὲ, inquit, τῷ Ἑρμῇ πᾶσαν τὴν τοιαύτην σοφίαν. Vide & Kircherum T. II. Oedipi part. 2. p. 145. seq.

X. *Medicina*, hanc enim ab Hermete dicitur didicisse Æsculapius, qvem pro artis iatricæ repertore haberi tritum est ac pervulgatum. De *Chemica* arte ab Hermete reperta vide Kircherum T. 2. Oedipi Ægypt. part. 2. p. 392. seq.

XI. *Musica*, teste Diodoro, qvi φωνῶν harmonias & naturam ab Hermete primum observatas narrat.

Lyra, * qvam ex testudine commentus est post Apollinis cum Marsya disputationem, teste Diodoro Siculo Lib. V. p. 342. licet aliter paulo Schol. Homeri Jliad. ό. 256. Schol. Nicandri Alexipharm. p. 86. b. edit. Aldinæ & Schol. Arati v. 269. Euit autem lyra ab Hermete inventa septem Chordarum, λύρα δὲ χαιόστροφος βαρυτέρα ἑπτάχορδος, sive ἑπτάτονος. Hæc enim qvam Orpheo alii, alii Terpandro tribuunt, ad Hermetem veluti primum auctorem pridem refertur, teste Bryennio p. 362. Nicomacho Lib. II. init. aliisqve etiam Alexandro Ætolo & Eratosthene apud Chalcidium p. 156. tum Hygino Lib. II. Poëtic. Astronom. cap. 7. Qvibus omnibus antiqvior Homerus, si modo is auctor, hymno in Mercurium ubi Chelyn ab eo inventam prolixe & eleganter describit, septem chordarum diserte meminit v. 51. confer Horatium Lib. III. Oda II. & Ovidium V. Fastor. 105. seq. Isidorus II. 21. Orig. *antiqvitus autem cithara septem chordis erat, unde Virgilius* (Æneid. VI. 646.) *septem discrimina vocum*. Neq; obstat (imo confirmat potius) qvod Diodorus ait Mercurium lyræ à se repertæ tres chordas induxisse; confer Gisb. Cuperum ad ἀποθέωσιν Homeri p. 43. sqq. Cum enim anti-

* Lyræ ex testudine factæ figura occurrit passim, ut apud Kircherum T. 2. Musurgiæ p. 185. Lyram & citharam promiscue sumi apud veteres, notatum Clariss. Perizonio ad Ælian. lib. III. Variar. c. 32. & lib. XIV. c. 23. Ottoni item Sperlingio ad numum Furiæ Sabinæ Tranquillinæ conjugis Gordiani III. Imp. Cæterum distinguendus est chordarum numerus à numero tonorum, etsi hæc sæpe confunduntur. Enimvero una Chorda in quibusdam saltem citharis ad hoc comparatis diversimode tacta plures potuit dare tonos. Sic Terpandro λύραν τετράχορδον tribuit Plutarchus de Musica p. 1137. cum ἑπτάτονον ipse sibi vindicet in versibus quos laudant Strabo & alii & ἑπτάφθογγον vocet ipse Plutarchus p. 1141.

antiquissima lyra *duabus*, ** *tribus, quatuor* chordis instructa esset, Hermes tribus additis *septenarium* chordarum numerum implevit, qvemadmodum Pythagoras addita una chorda προσλαμβανομένω reperit ὀκτάχορδον, qvod iterũ addita ἑπταχόρδῳ perfectum deniq; systema disdiapason chordis *qvindecim* constans absolvit. In Chalcidensiũ Numis Apollo cernitur cum lyra *novem* aliâ *decem* nervorũ apud Clariss. Begerũ p.21. spicilegii Antiqvitatis. Orpheo etiã lyra *septem*, ab aliis *novem* chordarũ tribuitur ut notavi infra c.XX. num. 2. *Decimam* & *undecimam* chordam addidit Timotheus Milesius, teste Svida. De *decachordo* Jon Tragicus apud Euclidem & Bryennium:

> Ἐν δεκαχόρδῳ τὴν δεκαβάμονα τάξιν ἔχουσῃ
> Τὰς συμφωνούσας ἁρμονίας τριόδους
> Πρὶν μὲν σ' ἑπτάτονον ψάλλον διὰ τέσσαρα πάντες
> Ἕλληνες σπανίαν μοῦσαν ἀειράμενοι.

Etiam instrumenta *qvatuordecim* & *duodeviginti, undeviginti*, imo *duodetriginta, triginta qvinqve* & *qvadraginta* nervorum, progressu temporum à veteribus fuisse adhibita docet Is. Vossius de viribus rythmi p.92. seq. Qvod vero Diodorus addit Hermetem, cum tres chordas lyræ superinduceret, totidẽ anni ὥρας esse imitatum, tenendum est, vetustissimas gentes annum in tres, non in qvatuor partes divisisse, *** ut patet ex eodem Diodoro lib. I. c. 12. ubi ait Aërem vocari *Tritogeniam* quod ter in anno naturam mutet, vere, æstate, hyeme. Confer Kircherũ T.2. Oedipi parte II. p.132. & Hieron. Aleandrum in expositione tabulæ Heliacæ p.58. qvi *tres Horas* ideo à veteribus dictas esse observat. Orpheus ad Jovem pro æstate ponit autumnum his versibus:

> Σὸν μὲν ἔαρ λάμπει νέον ἄνθεσι πορφυρέοισι.
> Σὸς χειμὼν ψυχροῖσιν ἐπερχόμενος νεφέλαισιν,
> Ἅς ποτε βακχεύτας βρόμιος διένειμεν ὀπώρας.

Satis vero ex jam dictis constat falli eos ex qvorum sententia apud Boëthiũ lib. I. de Musica c.20. *qvadrichordi ad imitationem Musicæ mundanæ qvæ ex qvatuor constat elementis, Mercurius dicitur inventor.* Neq; adeo fidem merentur omnia qvæ de reliqvis deinceps chordis habet idẽ Boëthius, etsi qvæ de nona, decima & undecima tradit, bona fide repetiit è Nicomacho l. II. Harm. p.35.

 ubi

** Διχόρδου & τριχόρδου figuram vide apud Marium Mersennum de Instrumentis Harmonicis p.38.61. τετραχόρδου p.46. & apud Laur. Begerum Thesauri Brandenb. T.1. p.471.

*** Idem fere de Abyssinis notat Jobus Ludolfus Hist. Æthiop. lib. I. c. 5. De Germanis Tacitus c.26. Vide & Æschylum in Prometheo vincto p.31. edit. H. Steph. At Censorinus c.19. auctor est ab Horo institutum esse annum trimestrem, eoqve ver, æstatem, autumnum, hyemem ὥρας, & annum ὧρον dici & Græcos Annales ὥρους, eorumque Scriptores ὡρογράφους. De Hippocratis divisione Anni in septem partes sive ὥρας vide Hieron. Mercurialem II.3. Var. Lect.

ubi ad octavum decimum chordarum numerum perventum esse notat. *Qvintam* * *vero chordam post Chorebus Atys filius adjunxit, qvi fuit Lydorum Rex. Hyagnis vero Phryx sextum his apposuit nervum. Sed septimus nervus à Terpandro Lesbio adjunctus est, secundum septem scilicet planetarum similitudinem —— —— His octavum Samius* (Pythagoras) *adjunxit —— Theophrastus autem Pieriotes ad graviorem partem unam addidit chordam, ut faceret totum Enneachordum, Hestiaeus Colophonius decimam in graviorem partem cooptavit chordam, Timotheus vero Milesius undecimam.* Minus etiam fidei tribuerim auctori fragmenti Censorino subjecti qvi c. 12. ait lyram ab Apolline repertam habuisse tres intensiones, gravem mediam & acutam, qvartam additam à Chrystemide, à Terpandro qvintam, sextam deniqve & septimam à Timotheo. Lyræ τριχόρδου, τετραχόρδου & ἑπταχόρδου imaginem videbis, ubi lubebit, apud Clarissimum Perizonium ad Ælian. p. 259. & in eruditissimi Ez. Spanhemii notis ad Callimachum p. 476. *Pentachordi* apud Laur. Begerum T. I. Thesauri Brandenb. p. 265. *Decachordi* etiam & *Heptachordi*, duplici ἠχείῳ instructi apud Is. Vossium de poëmatum cantu & viribus rythmi p. 97. *Pentachordi* apud Mersennum de instrumentis Harmonicis p. 7. & 10.

XII. *Talorum & alearum ludus* (πεττεία καὶ κυβεία) teste Platone in Philebo & Phædro. De hisce ludis Cœlius Calcagninus singulari libello, Delrio ad Senecæ Herculem furentem p. 242. sqq. Salmasius ad Vopiscum, Meursius in Græcia ludibunda, Souterius in Palamede & Thomas Hyde in libris duobus de ludis Orientalium.

XIII. *Palestram* aliaque exercitia ad εὐρυθμίαν robur & decus corporis facientia, teste iterum Diodoro, Horatio, Tzetza Chil. XI. hist. 389. & antiquo scholiaste Homeri ad Odyss. π'. 471. & ψ'. 198. qvi propterea *Hermas* sive statuas lapideas Mercuriales qvadratas fieri solitas memorat, qvod Mercurius dum inter homines ageret hæc qvatuor præclara reperisset, *Literas, Musicam,*** *palestram & Geometriam.* Aliam causam reddit Svidas, qvod nempe Mercurius esset λόγου καὶ ἀληθείας ἔφορος. Videant itaqve qui mendaciorum, fraudum furtorumqve architectum faciunt. Cæterum de Hermis illis sive statuis διγλύφοις è lapide vel ligno faciem Hermetis à fronte retroqve referentibus, sed desinentibus in epistylium qvadrangulare, qvas in viis, in vestibulis ædium, in gymnasiis veteres collocabant, vide sis Plutarchum in extremo libri an senibus gerenda Resp. p. 797. Apostolium IX. 11. proverb. Schol. Luciani T. 2. p. 14. & 50. seq. Langbænium ad Longinum p. 30. edit. Tollii, Hieron. Aleandrum in tabulæ Heliacæ explica-

* Apud Begerum p. 93. spicilegii statua Apollinis cum lyra quinque chordis instructa. Pollux lib. IV. c. 9. Pentachordum ait esse inventum Scytharum.

** Apud Græcos Theseus à Minerva edoctus παλαιστικῆς inventor celebratur. Vide Meursium in Theseo c. 7. T. 10. Antiquitat. Græcar. p. 103.

plicatione, Menagium p. 223. ad Demetrium Phalereum Laërtii, Kircherum T. I. Oedipi Ægypt. p. 388. 390. sqq. T. 3. p. 511. Johannem Nicolai libello singulari de hoc argumento Lipsiæ 1687. 12mo edito, & quem primo nominare loco debebam Nicolaum Bergierium virum doctissimum libro qvarto de publicis & militaribus Imperii Romani Viis cap. 43. & elegantissimi Henninii notas ad Bergierium. Mercurius etiam dictus *Vius* in veteri Epigrammate, à viis nempe, ut ad Manilium notat præstantissimus Huetius.

XIV. *Oleæ usus*, teste Diodoro, & *auri*, Chron. Paschale p. 44. seq.

XV. *Tollenonen* sive instrumentum ingentibus ponderibus in altum tollendis idoneum ab Hermete inventum memorat Hero Byzantinus in Mechanicis. Idem Instrumentum in veteri obelisco Ægyptiaco observare sibi videtur Kircherus T. 3. Oedipi p. 173.

XVI. *Mercatura* qvoqve & *furtum* inter Mercurii artes vulgo refertur, ut à Diodoro Siculo lib. V. p. 341. à Tzetza Chil. XI. hist. 389. & aliis. Confer si placet Scholiasten Homeri ad Jliad. έ. 385. & ό. 256.

XVII. *Textoria* & *lanificium*, Tertull. c. 3. de pallio.

CAPUT XIII.

Hesiodus utrum Homerum ætate præcesserit, disquisitum. 1. *Horus sive Orus. Scripta Horo, Osiridi & Isidi tributa.* 2. *Hori Apollinis Hieroglyphica. Philippus interpres Græcus.* 3. *Auctor non videtur esse Horapollo Grammaticus qui sub Theodosio vixit.* 4. *Nomen Horapollinis compositum è duobus nominibus Deorum, quod frequens apud Ægyptios fuisse ostenditur variis exemplis. Horapulus nomen nihili.* 5. *Hieroglyphicorum Horapollinis editiones.* 6. *Varii recentiores scriptores Hieroglyphicam veterum Ægyptiorum literaturam illustrantes.* 7. *Plures Hori. Liber de polysemis dictionibus sub Hori nomine.* 8.

I.

HESIODUS à multis jam olim antiquior habitus fuit Homero, ita enim senserunt L. Accius Poëta Latinus, & Ephorus Græcus historiæ scriptor apud Gellium lib. III. cap. 11. Idem confirmat marmor Arundelianum quod triginta minimum annis Hesiodum Homero antiquiorem facit & Nicocles Grammaticus * qui ait primum omnium Hesiodum etiam ante Homerum ῥαψῳδῆσαι. Confer Jul. Cæs. Scaligerum p. 101. Poëtices, cui Hesio-

* Schol. Pindari Nem: onic. Od. 2.

ſiodus & ipſi Homerum ætate præceſſiſſe videtur, p. 24. Sextus Empiricus lib. I. contra Mathematicos p. 41. οὐχ ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖται ποιητὴς ἀρχαιότατος εἶναι Ὅμηρος. Ἔνιοι γὰρ Ἡσίοδον προήκειν τοῖς χρόνοις λέγουσιν, Λίνοντε καὶ Ὀρφέα καὶ ἄλλους παμπληθεῖς. Johannes Tzetza prolegomenis ad Heſiodum: Συνηκμηκέναι δ' αὐτὸν οἱ μὲν Ὁμήρῳ φασὶν, οἱ δὲ καὶ Ὁμήρου πρεσβύτερον εἶναι διϊσχυρίζονται. Καὶ οἱ μὲν πρεσβύτερον εἶναι τοῦτον Ὁμήρου διϊσχυριζόμενοι ἐν ἀρχῇ εἶναί φασι τῆς Ἀρχίππου ἀρχῆς, Ὅμηρον δὲ ἐν τῷ τέλει. Ὁ δ' Ἄρχιππος οὗτος υἱὸς ἦν Ἀκάστου ἄρξας Ἀθηναίων ἔτη λε. Confer Chiliad. XII. v. 165. Ejuſdem Grammaticorum litis, qvam duplici dialogo περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡλικίας Heraclidem Ponticum diſceptaſſe Laërtius auctor eſt, meminit Pauſanias in Boeoticis p. 768. & Seneca Epiſt. 88. qui non magis hoc putat ad rem pertinere, quam ſi ſcias minorne Hecuba fuerit quàm Helena. Proclus in vita Homeri ab Allatio edita refert ex qvorundam opinione Homerum fuiſſe Heſiodi ἀνεψιὸν ſive *fratris filium*, quam ſententiam velut imperitam eodem in loco explodit. Τοσοῦτον γὰρ, inqvit, ἀπέχουσι τῷ γένει προσήκειν, ὅσον ἡ ποίησις διέστηκεν αὐτῶν. Scriptor certaminis Homeri & Heſiodi: Τινὲς μὲν Ὅμηρον νεώτερον Ἡσιόδου φασὶν εἶναι καὶ συγγενῆ. Γενεαλογοῦσι πῶς οὕτως: Ἀπόλλωνός φασι καὶ Θοώσης τῆς Ποσειδῶνος γενέσθαι Λίνον, Λίνου δὲ Πίερον, Πιέρου δὲ καὶ Νύμφης Μεθώνης Οἴαγρον, Οἰάγρου δὲ καὶ Καλλιόπης Ὀρφέα, Ὀρφέως δὲ Ὄρτην, τοῦ δὲ Ἁρμονίδην, τοῦ δὲ Φιλοτέρπην, τοῦ δὲ Εὔφημον, τοῦ δὲ Ἐπιφράδην, τοῦ δὲ Μελάνωπον, τούτου δὲ Δῖον καὶ Ἀπέλλαιον, Δίου δὲ καὶ Πυκιμήδης τῆς Ἀπέλλωνος θυγατρὸς Ἡσίοδον καὶ Πέρσην, Πέρσου δὲ Μαίονα, Μαίονος δὲ θυγατρὸς καὶ Μέλητος τοῦ ποταμοῦ Ὅμηρον. Juſtus Lipſius in notis ad Lib. I. Velleji, affirmat *majorem ſimplicitatem & rudiorem antiquitatem in Heſiodo comparere quam in Homero*. Contra Salmaſius ad Solinum p. 867. Lipſii judicium (nomine ejus præterito) refellens, contendit longe ſvaviorem Heſiodum, & comptiorem, eoqve minus antiquitatis redolentem cenſeri debere, quod Dionyſio Halicarnaſſenſi * judice καὶ ἐφρόντισεν ἡδονῆς, καὶ ὀνομάτων λειότητος καὶ συνθέσεως ἐμμελοῦς. Qvam Salmaſii ſententiam amplexus nuper Clariſſimus vir Ludolphus Neocorus in hiſtoria Critica Homeri, *Si ex ſcriptis*, inqvit, *utriusque Poëtæ judicium ferendum eſt, Homerus ſane ob majorem* ** *ſimplicitatem remotiorem antiquitatem redolet. Comtior enim Heſiodus & rotundior &c.* Sed qvod pace doctiſſimorum virorum dictum eſto, magna in utroqve ſimplicitas,

* T. 2. Opp. p. 68. edit. Wechel.

** Aliud viſum viro docto qui in Ephemeridibus Pariſienſibus Anni 1702. p. 314. *Si la ſimplicité du ſtile eſtoit une marque d' antiquité, il n'y a perſonne qui pût douter que Heſiode ne fût plus ancien que Homere.*

tas, nec minor elegantia nativa in utriusque poëmatis comparet: ut ætatem diversam ex adeo diversi argumenti scriptis tam parum diversis conjicere, fortassis sit operam perdere. Præcipue cum omnes fere qui Hesiodum Homero antiquiorem negant, illum tamen putent vel aliquo eodem tempore cum Homero vixisse, vel non ita multis annis post, quæ exigua temporis diversitas non adeo diversum statim scribendi characterem induxerit. Cæterum cum major omnino nobis esse videatur auctoritas illorum, qui Homerum *primum doctrinarum & antiqvitatis parentem* cum Plinio lib. XXV. cap. 2. faciunt, reliqua quæ de Hesiodi ætate & scriptis afferre animus est, non hoc loco, sed congruentiore infra, libro secundo, post Homerum trademus.

II. HORUS sive ORUS Samius à Tatiano numeratur inter scriptores quos Homerum antecessisse affirmat. Equidem apud Ægyptios celeberrimum fuit nomen Hori, & qvi Ægyptium fuisse Homerum contendunt, nutricem qvoqve ipsi assignant Hori filiam. Sic Alexander Paphius apud Eustath. ad Odyss. μ΄. p. 397. Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Πάφιος ἱστορεῖ, τὸν Ὅμηρον ὑιὸν Αἰγυπτίων Δμασαγόρου καὶ Αἴθρας, τροφὸν δὲ αὐτοῦ προφῆτιν τινα θυγατέρα Ὥρου ἱερέως Ἴσιδος, ἧς ἐκ τῶν μαστῶν μέλι ῥεῦσαι ποτὲ εἰς τὸ στόμα τοῦ παιδίου. *Or* sive *Orus* nomen Ægyptium notante Pausania in Corinthiacis p. 181. confer Jos. Scaligerum ad Eusebii Chron. p. 33. edit. secundæ. Affine Hebræo אור qvod lucem denotat. Horus enim cognomen Apollinis, & pro * sole ponitur, ut ostendit Gisb. Cuperus in Harpocrate p. 4. sq. adde p. 156. & Horapollinem de quo mox Lib. I. cap. 17. Inde Orion, Origenes & similia. Etiam Horas ab Horo, id est sole nomen accepisse tradit Beda de ratione temporum, & ante Bedam Macrobius Lib. I. Saturnal. cap. 21. Orus Ægyptiorum Rex Telegori pater memoratur Manethoni apud Josephum, Herodoto, Diodoro, Eusebio & aliis, diciturqve annum trimestrem instituisse apud Censorinum cap. 19. Ægyptiorum Theologiam de Osiride, Iside & Oro singulari libro exponit Plutarchus, qui p. 410. edit. Ald. præter ἱεροὺς ὕμνους Ὀσίριδος laudat & librum inscriptum Γενέθλια Ὥρου. Ex libris Ori & Matris ejus Isidis in adytis subterraneis Αἰγύπτιος παιδεία docebatur, ut notat post alios Gilb. Gaulminus ad vitam Mosis p. 236. sq. Celebrantur & à qvibusdam Ori χημευτικά. Ori onirocritica laudat Dio Chrysostomus in oratione de Ilio non capto, nam pro ἐν γὰρ τοῖ σορῷ γεγραμμένοις ὀνείρασιν legendum ἐν γὰρ τοῖς Ὥρου, ut præ-

* Etiam mundi Hieroplyphicum Horum fuisse Ægyptiis, contendit Kircherus qvem vide T. 1. Oedipi p. 152. & 214. seq. T. 3. p. 262. T. 2. part. 2. p. 24. 101. Cum Setho Adami filio confert T. 1. p. 179.

præter Scaligerum ad Euseb. & Epistola centesima, vidit in sua Dionis editione Isaacus Casaubonus. Hori Assyriorum Regis inventum ebrietati arcendæ medicamentum, laudat Plinius Lib. XXX. cap. 15.

III. Exstant & sub Hori Apollinis nomine duo libelli de Hieroglyphicis Ægyptiorum, quos hoc titulo primus Græce edidit Aldus Anno 1505. fol. cum Phornuto, Palæphato, Heraclidis Pontici allegoriis Homericis, proverbiis Tarrhæi & Didymi, fabulisqve Æsopi, Gabriæ & aliorum: ὥρου Ἀπόλλωνος Νειλώου ἱερογλυφικὰ ἃ ἐξήνεγκε μὲν αὐτὸς Αἰγυπτίᾳ φωνῇ, μετέφρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν ἑλλάδα γλῶσσαν. Et iterum: Ὥρου Ἀπόλλωνος Νειλώου τῆς τῶν παρ' Αἰγυπτίοις ἱερογλυφικῶν γραμμάτων ἑρμηνείας βιβλίον δεύτερον. Qvis fuerit iste *Philippus* qvi Horum ex Ægyptiaco Græce transtulerit, vel ut ait Pierius Valerianus lib. XVII. Hieroglyph. cap. 4. fragmenta qvædam ex hieroglyphico literarum Ægyptiacarum interprete cui Horapollinem nomen faciunt, satis curiose collegerit & Græco sermone scripta posteritati commendaverit, non satis constat. Haud valde antiqvum esse conjicias ex eo qvod Græco-barbaris qvandoq; vocibus utitur, ut Lib. II. cap. 94. ait grues excubias agere *κατ' ὄρδινον per vices* qvod ἐναλλὰξ dixerat Aristoteles Lib. IX. hist. animal. cap. 4. Non magis autem liqvet qvis sit Horus ille Apollo. Nam Hœschelii sententiæ, qvam pleriqve seqvuntur, vix audeo subscribere. Hic qvidem non dubitat eum ipsum esse *Horapollinem* Grammaticum Pehnebythitem qvem Svidas ait sub Theodosio docuisse Alexandriæ primùm deinde CPoli, & scripsisse τεμενικὰ seu de delubris & locis consecratis, tum commentarios in Sophoclem, Alcæum & Homerum. Sed nullam Hieroglyphicorum mentionem hic facit Svidas, & parum verisimilis * videtur conjectura ejusdem Hœschelii, Hieroglyphica qvæ exstant suspicantis partem esse τεμενικῶν. Præterea Horus Apollo supponitur scripsisse Ægyptiacè, non Græce, ut Grammaticus iste Alexandrinus, cujus meminit etiam Stephanus Byz. in Φενέβηθις, qui Philosophum appellat, & Photius cod. CCLXXIV. p. 479. qvi ejus περὶ πατρίων Ἀλεξανδρείας & δράματα memorat.

IV. Malim itaqve per Horum istum intelligere *Horum* Isidis filium, ex cujus scriptis antiqvissimis Ægyptiaca lingva exaratis perhibeatur (vere an falso, non disputo) Philippus nescio qvis non tam fidelem versionem qvam excerpta Græca, qvæ habemus, concinnasse. Aut vero Apollonidem cognomento *Horapium*, ex cujus libro *Semenuthi* qvædam

dam

* Ambiguus hæret Vossius lib. I, Aristarchi cap. 41.

dam profert Theophilus Antiochenus lib. II. ad Avtolycum f. 85. Non diversum porro istum putaverim ab Apollonio Ægyptio, qvi memoratur lib. III. f. 127. Reinesio autem cui liber Semenuthi, Chemici argumenti esse visus est Lib. III. Var. Lect. p. 380. nolim assentiri, cum historica sint, qvæ utroqve loco inde profert Theophilus.

V. Horus Apollo sive Horapollo est nomen ex duobus idem significantibus concinnatum, qvalia plura colligens Eustathius ad Iliad. δ. p. 332. οὐκ ἀπέοικε δὲ τῶν τοιούτων, inqvit, οὐδὲ ὁ ὡραπόλλων, οὗ ἡ σύνθεσις ἐκ τοῦ ὧρος καὶ ἀπόλλων ἃ καὶ ἄμφω ἐπίθετα εἰσὶ Φοίβου. Nihil porro freqventius esse Ægyptiis (ut aliis populis qvoqve, de quibus vide sis Reinesii Epist. ad Rupertum p. 655. seq. & Joh. Mollerum in Homonymoscopia p. 87. seq.) qvam nomina Deorum sibi imponere & nomina propria ex binorum nominibus Deorum compingere observat Henr. Valesius ad Ammiani Lib. XIX. c. 12. qvalia sunt Hermanubis apud Plutarchum de Iside & Osiride p. 375. Serapammon & Heraclammon apud Vopiscum, Sarapammon & Potammon Episcopi apud Athanas. Epist. ad solitariam vitam degentes, Psenosiris & Pelammon apud eundem Apologia pro fuga, T. 1. p. 705. Hermammon in historia Eusebii lib. VII. c. 9. Cronammon, cui librum suum inscripsit Paulus Alexandrinus, Garapammon memoratus Pausaniæ I. Eliac. c. 21. p. 433. Apammon & Hermanubis apud Gregorium in carminibus de vita sua, Phœbammon Sophista, cujus σχόλια περὶ σχημάτων ῥητορικῶν edita leguntur: Phœbammon & Nilammon apud Sozomenum VIII. 19. & in Synesii atqve Isidori Pelusiotæ Epistolis, Hermapion * è cujus libro expositionem Inscriptionis Obelisci Ægyptii in memoriam Regis Ramessis positi Græce describit Ammianus Marcellinus XVII. 4. Qvin Serapidis ipsius nomen qvasi ex Osiride & Apide conflatum observat Sirmondus ad Sidonium p. 233. Pro Horo Apolline Horapulum in MSto suo codice reperit Jacobus Schegkius, librarii potius vitio, qvam ex more recentium Græcorum, qvi ut pro Moscho dicunt Moschopulum, pro Xantho Xanthopulum, sic pro Horo dicerent Horopulum non Horapulum.

VI. Hieroglyphica Hori *Græcè*, ut dixi, vulgavit Aldus Ao. 1505. fol. primus ** A. 1515. August. Vindel. *Latine* vertit *Bernardinus Trebatius* Vicentinus, cujus translationem Conradus Peutingerus Johanni Frobenio excudendam concessit. Prodiit itaque Peutingero ab auctore inscripta

M Basi-

* Hunc Hermapionem cum Apione quem Cymbalum mundi vocavit Tiberius Imp. & cum Hermotele Tertulliani confundit Kircherus in propylæo Agonistico ante Oedipum Ægyptiacum præfixo c. 1. & passim alibi præcipue T. 3. p. 250. ubi expositionem Obelisci ab Ammiano allatam explodit, explodendus & ipse.

** Fallitur Garassius Doctrin. Curios. p. 1024. ubi affirmat Ori Hieroglyphicorum primum interpretem fuisse *Johannem Mercerum* Paris. 1548.

Basileæ 1518. 4to. separatim, & 1534. 8vo cum Augustini Niphi libris II. de auguriis, postea Lugd. 1542. 8vo & ad calcem hieroglyphicorum Pierii Valeriani Francof. 1678. 4to. Græcis etiam addita prodierat Paris. 1521. 8vo. *Cælius* præterea *Calcagninus* vir doctissimus Lib. II. Epistolicarum quæst. Epist. I. testatur se Hori hieroglyphica Latine vertisse & commentario illustrasse, eodemqve in loco veluti compendium qvoddam breve Hieroglyphicorum Hori exhibet. Versio autem illa una cum commentariis nunqvam lucem adspexit qvod sciam, etsi Calcagnini de rebus Ægyptiacis commentatio inter alia ipsius scripta edita est Basileæ 1544. fol. Transtulit & Horum *Philippus Phasianinus* Bononiensis, cui codicem non malum fuisse ait Hœschelius. Græca idem *David Hæschelius* fide codicis MSti Augustani emendavit, supplevit & cum Bernardini (non Joh. Merceri ut habet Labbeus in mantissa antiqvariæ supellectilis) versione, notis suis & Merceri edidit Augustæ Vindel. 1595. atqve iterum 1605. 4to.

Cum eadem versione & *Joh. Merceri* notis prodierant Paris. 1551. 8vo. apud Christianum Wechelum. Præterea Græce & Latine cum commentario non magni momenti ad Lib. I. exstant ad calcem Hieroglyphicorum Pierii edit. Lugd. 1626. fol. *Nicolai Caussini* Polyhistori Symbolico præmittuntur itidem Græce & Latine ex Hœschelii editione, additis ejusdem Caussini notis & observationibus Paris. 1618. 4. *Gallice* & Latine una cum iconibus sive imagunculis prodiere, ibidem 1574. 4to.

VII. In Hieroglyphicis Ægyptiorum illustrandis præter *Johannem Pierium Valerianum* sive Petrum Valerium Bellunensem, qvi viginti qvatuor annos in qvinqvaginta sex circiter commentariis libris hieroglyphicorum contexendis periisse sibi affirmat Lib. VI. cap. 22. magnam & invidiosam operam posuit *Athanasius Kircherus* in Oedipo Ægyptiaco, præcipue Tomi secundi classe 1. * 3. 7. seq. & Tomo integro tertio, tum alio in opere qvod Obeliscum Pamphilium inscripsit, sed Davus sæpenumero videtur non Oedipus, adeo multæ ejus expositiones subnixæ sunt lubricis & incredibilibus conjecturis, ut innui etiam supra c. XI. num. 3. Binorum librorum libris duodesexaginta Pierianis subjectorum auctorem ferunt *Cælium Augustinum Curionem*, qvibus in Lugdunensi Ao. 1626. & Francofurtensi Ao. 1678. editione adnexa sunt Collectanea Hieroglyphica

* Classem tertiam tomi secundi inscripsit *Sphyngem Mystagogam*.

roglyphica ſex libris undiqve digeſta ſub titulis ordine Alphabetico disposſitis, neſcio qvo auctore. ** Sunt & in manibus eruditorum hominum *Laurentii Pignorii* & *Johannis Macarii*, *Chifletiiq;* ſcripta qvibus lucem arcanis qvibusdam & obſcuris Ægyptiorum literis & figuris afferre conati ſunt, è qvibus Pignorius in expoſitione Menſæ Iſiacæ p.44. non diffitetur Horapollinis noſtri auctoritatem magnam apud ſe fuiſſe. Utinam vero in lucem prodiiſſent *Jacobi Vindeti* Angli obſervationes qvas ad Plutarchi librum de Iſide & Oſiride vir doctus conſcripſerat, Kircheroqve oppoſuerat, ut ipſe teſtatur Lib. de vita functorum ſtatu p.17. Deniqve *Jacobus Maſenius* in ſpeculo imaginum veritatis occultæ libro & capite ſexto Hieroglyphica Hori Apollinis brevi epitome complectitur, & hinc inde illuſtrat.

VIII. Fuere & præter ſupra nominatos, alii plurimi olim Hori nomine, * ut Horus Cynicus, qvem loqventem inducit in Saturnalibus Macrobius, Hor ſive Horus Epiſcopus Origeniſta apud Hieronymum ad Cteſiphontem contra Pelagianos. Orus qvem laudat Stephanus Byzantinus in Ἀθῆναι. Alius item Horus ſive Orus ſive Orion Gramnmaticus Mileſius, & alter Thebanus, & tertius Alexandrinus, de qvibus Sylburgius ad Etymologicum Magnum. Neſcio utri ex his tribuenda qvæ ſub Ori nomine exſtant de *polyſemis dictionibus* in codice Regis Galliæ 604. His adde Horum Mendeſium juniorem Medicum cujus meminit Galenus Lib. II. de antidotis cap.7. etſi Daniel Clericus in hiſtoria Medicinæ parte 3. Lib. II. c.1. p.69. ſuſpicatur *Bolum* forte Mendeſium (Medicum Democriteum Theophraſtro juniorem) eſſe reſcribendum, de qvo infra Libro II. cap.11. Fuit & Horapollo alius, Philoſophus ſub Zenone Imp. cujus meminit Svidas, locum de eo producens ni fallor è Damaſcio in vita Iſidori.

** Excerpta ex Chæremonis ἱερογλυφικοῖς evolviſſe ſe refert Eraſmus in Adagio *feſtina lente*.

* De Horo Valentinianorum vide Epiphan. hæreſ. XXXI. c.15. Nempe Chriſtus ipſis erat ὅρος & ὁροθέτης. ibid. c.7.

CAPUT XIV.

De Hostane Mago & scriptis ei tributis. Plures hoc nomine. 1. *Hystaspes itidem Magus, num diversus à Dario Rege, Xerxis Patre.* 2. *Vaticinia Hystaspis commendata à Christianis Scriptoribus ex Apocrypha Apostoli Petri prædicatione.* 3. *Jambe, & Jmuthe.* 4. *Isatis sive Isis & scripta ad eam relata.* 5. *Mensa Isiaca.* 6. *Lini tres. Threnodia Ægyptiis* Μανέρως *Græcis* Λῖνος. 7. *Varia scripta sub Lini nomine à veteribus memorata, & ex iis fragmenta quædam.* 8.

I.

HOSTANES seu ut alii *Ostanes* vel ut apud Herodotum Lib. III. id nomen scribitur, & apud Theodorum Meliteniotam præfatione in Astronomiam, *Otanes*, Magus, Zoroastris * præceptor fuisse, adeoqve Homerum ætate superasse nonnullis est existimatus. Magum antiqvissimum multi memorant, Apuleius in Apologia, Tatianus, Tertullianus de anima c. 57. Arnobius Lib. I. Cyprianus de idolorum vanitate, Minucius Felix in Octavio, Augustinus Lib. VI. contra Donatistas c. 44. Lutatius ad I. Thebaidos, v. 710. & alii. Plinius Lib. XXX. cap. 1. Homero juniorem testatur his verbis: *Primus qvod exstet ut eqvidem invenio, de Magia commentatus Osthanes, Xerxem Regem Persarum bello qvod is Græciæ intulit comitatus, ac velut semina artis portentosæ sparsisse obiter infecto quacunqve commeaverat mundo. Hic maxime ad rabiem, non aviditatem modo scientiæ ejus Græcorum populos egit.* Meminit & Plutarchus de defectu oraculorum. Et Jamblichus in Theologumenis Arithmeticæ ex Nicomacho Geraseno p. 43. Καὶ Βαβυλωνίων οἱ δοκιμώτατοι καὶ Ὀστάνης καὶ Ζωρωάστρης ἀγέλας κυρίως καλοῦσι τὰς ἀστρικὰς σφαίρας. Mox alterum præterea Hostanem Plinius memorat, *qvi Alexandri M. ætate non levem auctoritatem addiderit Magicæ professioni:* & Laërtius in proœmio integram refert Magorum successionem qvos Ὀστάνας vocat multitudinis numero, & Svidas: Ὀστάναι, inqvit, οὗτοι πρώην παρὰ Πέρσαις Μάγοι ἐλέγοντο, qvam in sententiam scholion græcum se in MStis Tatiani codicibus reperisse testatur Gesnerus. Astrorum qvoqve cognitionem à Zoroastre & post hunc ab Ostane primum excultam tradit Svidas in Ἀστρονομία. Librum de arte Chemica inter antiqvos Persarum libros sub Ostanis Magi & Philosophi qvi Zoroastris præceptor fuerit, nomine ferri, testatur Thomas Hyde in præf. ad librum de religione veterum Persarum. Sed & in-

* Ex Ægypto in Persiam venisse videtur, nec fuisse præceptor primi Zoroastris Nino æqvalis sed alterius Persæ vel ne hujus quidem fortassis: nam ut Plinius, *diligentiores paulo ante hunc ponunt Zoroastrem.*

& inter Græcos libros Chemicos Ostanis nomen occurrit, ut docet Reinesius p. 155. Var. Lect. & in Catalogis MStorum Lambecius, Labbeus, Du Fresnius. Apud Syncellum p. 248. & in Scaligeri Eusebio p. 53. hæc legas, qvibus nullam fidem habent Scaliger in notis, & Bochartus Geographiæ sacræ p. 235. Δημόκριτος Ἀβδηρίτης φυσικὸς φιλόσοφος ἤκμασεν ἐν Αἰγύπτῳ μυηθεὶς ὑπὸ Ὀσάνου τοῦ Μήδου σταλέντος ἐν Αἰγύπτῳ ὑπὸ τῶν τηνικαῦτα Περσῶν ἄρχειν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μέμφεως σὺν ἄλλοις ἱερεῦσι καὶ φιλοσόφοις, ἐν οἷς ἦν καὶ Μαρία τις Ἑβραία σοφὴ, καὶ Παμμένης, συνέγραψε περὶ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ καὶ λίθων καὶ πορφύρας λοξῶς. Δημόκριτος ἢ καὶ Μαρία ἐπῃνέθησαν παρ' Ὀσάνου, ὡς πολλοῖς καὶ σοφοῖς αἰνίγμασι κρύψαντες τὴν τέχνην, Παμμένους δὲ κατέγνωσαν ἀφθόνως γράψαντος. Supposititium Hostanis de Maria oraculum ex MSto codice sexcentorum annorum Græce edidit Clarissimus vir Rich. Bentleius in Epistola Malalæ subjecta p. 10. Hostanis Octateuchum laudat Eusebius libro præparationis Evangelicæ primo extremo.

II. HYDASPES, HISTASPES sive potius HYSTASPES, (ita enim scribendum docuit Theodorus Canterus Lib. II. c. 19. Var. lect.) Magus & vates habitus antiqvissimus, utpote qvi multo anteqvam Trojana gens conderetur, præfatus esse dicitur sublatum iri ex orbe imperium nomenqve Romanum, ut refert Lactantius Lib. VII. cap. 15. & à Persis existimatus æqvalis fuisse Zoroastris, ut docet Agathias Lib. II. p. 58. qvi tamen addit incertum esse qvis demum sit ille Hystaspes. Alii enim eundem faciunt longe juniorem Homero, Darii Regis patrem, de qvo Herodotus Lib. I. cap. 209. Sed errant saltim in eo, qvod Regem * faciunt & ipsum, ut Ammianus Marcellinus Lib. XXIII. p. 374. Lactantius autem qvi longe vetustiorem Darii parente habuit, antiqvissimum Medorum Regem appellat, nescio qvam vere. Machagistiæ sive Magiæ post Zoroastrem præcipuus auctor traditur, qvi, si credimus Ammiano, *cum superioris Indiæ secreta fidentius penetraret, ad nemorosam qvandam venerat solitudinem, cujus tranqvillis silentiis praecelsa Brachmanorum ingenia potiuntur: eorumqve monitu rationes mundani motus & siderum purosqve sacrorum ritus, qvantum colligere potuit eruditus ex his qvæ didicit aliqva sensibus Magorum infudit, qvæ illi cum disciplinis præsentiendi futura per suam quisque progeniem posteris ætatibus tradunt.* Sed & Darius Rex sepulchro suo inscribi jussit ὅτι μαγικῶν γένοιτο διδάσκαλος, sive *quod Magica & ipse docuisset*, teste

M 3 Por-

* Ex Thoma Hydeo de religione veterum Persarum cap. 23. quod est de *Gushtaspe* sive *Hystaspe*, apparet hunc Hystaspen Magum à Persis scriptoribus eundem haberi cum ipso Dario Xerxis Patre, & sub ejus regno fuisse etiam Zerdusht sive Zoroastrem, novæ apud Persas religionis institutorem, cujus præceptor Hostanes de quo jam dixi,

Porphyrio Lib. IV. περὶ ἀποχῆς, ut vel hoc nomine probabile multis fuerit Hystaspen illum celebrem Magum non diversum fuisse à Darii parente, qvod & Thomæ Stanlejo placuit l. II. Philosophiæ Orientalis cap. 2.

III. Qvaliscunqve vero fuerit iste Hystaspes, ejus vaticinia non modò à Lactantio laudantur, sed & Justino Martyre Apologia prima, (qvæ secunda vulgo audit) duobus locis, qvorum unus exstat f. 66. Σίβυλλα δὲ καὶ Ὑστάσπης γενήσεσθαι τῶν φθαρτῶν ἀνάλωσιν διὰ πυρὸς ἔφασαν. Ubi clarissimus Grabius eum putat præ oculis habuisse Apocrypham Petri Apostoli prædicationem, qvam mox è Clemente Alex. memorabo. Alter locus Justini exstat f. 82. ubi ait malorum dæmonum opera effectum esse, ut mortis supplicium constitueretur adversus librorum Hystaspis aut Sibyllæ aut Prophetarum lectores. Deniqve Clemens Alex. Lib. VI. Stromatum p. 636. ex Apocrypha Petri prædicatione testatur Paulum ipsum Apostolum Sibyllinorum & Hystaspis lectionem commendasse. Δηλώσει πρὸς τῷ Πέτρου κηρύγματι ὁ Ἀπόστολος λέγων Παῦλος. Λάβετε καὶ τὰς Ἑλληνικὰς βίβλους, ἐπίγνωτε Σίβυλλαν, ὡς δηλοῖ ἕνα Θεὸν καὶ τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι, καὶ τὸν Ὑστάσπην λαβόντες ἀνάγνωτε καὶ εὑρήσετε πολλῷ τηλαυγέστερον καὶ σαφέστερον γεγραμμένον τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Qvamvis enim Cotelerius non Pauli hæc, sed Clementis verba esse contendit, & illa ὁ Ἀπόστολος λέγων Παῦλος ad præcedentia apud Clementem referri debere putat, in judicio de Epistola secunda Clementis Romani f. 182. tamen verisimiliorem esse communem aliorum sententiam qvi hæc ex Apocrypho nescio qvo libro tanqvam Pauli verba à Clemente Alex. laudari existimant, probavit Beveregius in codice canonum vindicato part. 1. cap. 14. §. 7. * Cæterum Davidi Blondello Lib. I. de Sibyllis cap. 5. & 26. Petro Petito Lib. III. de Sibylla cap. 17. absurdum videtur qvod Paulus Apostolus Hystaspis & Sibyllinorum lectionem commendaverit, qvasi debuerit omnia in illis scriptis probare qvi veritatem de uno Deo in iis agnoscendam gentibus prædicavit. Contra plurimum illi testimonio tribuunt Baronius apparat. num. 18. Montacutius in Analectis p. 143. & qvi idem prope liber est in Apparatu p. 134. Isaacus Vossius in responsione ad iteratas Simonii objectiones p. 368. & de Sibyllinis Oraculis c. 6. Joh. Ernestus Grabe T. I. spicilegii Patrum p. 66. Nihilosecius cum certum sit scriptores Christianos illius ætatis passim ad incertas Apocryphas scripturas provocare, præcipue Clemens Alexandrinus non raro illas advocet, haud miror adeo traditionem istam Casaubono Exercitat. 1. sect. 10. nulla fide dignam visam fuisse.

IV. JAM-

* Dixi etiam de hoc loco in Codice Apocrypho N. T. p. 797.

IV. JAMBE Poëtria qvoq; hoc loco non prætereunda, propter hæc qvæ de illa legis in Scholiis ad Euripidis Orestem v. 962. Ἰάμβη τις δούλη τῆς Μετανείρας, ἀθυμοῦσαν τὴν θεὸν ὁρῶσα, γελοιώδεις λόγους καὶ σκώμματά τινα ἔλεγε, πρὸς τὸ γελάσαι τὴν θεόν. Ἦσαν δὲ τὰ ῥήματα, ἅπερ αὐτὴ πρῶτον εἶπεν, ἰαμβικῷ μέτρῳ ῥυθμηθέντα. Ἰάμβη δὲ θυγάτηρ Ἠχοῦς καὶ τοῦ Πανός, θρᾷσσα δὲ τὸ γένος. De JMUTHE Asclepii Matre eiqve tributis libris mentionem jam feci supra cap. X. §. 11.

V. ISATIDEM nescio qvam inter scriptores ante Homerum refert, qvem sæpius nominavi, Tatianus, & è Tatiano Eusebius Lib. X. præpar. Certe illius vix alibi mentio occurrit, unde sunt qvi pro Isatide legunt *Isidem*, ut intelligatur mater Hori, à qvâ filius edoctum se non diffitetur, qvemadmodum Isis in Epitaphio testatur se edoctam ab Hermete, ut ex Diodoro Siculo cum de Hermetis scriptis agerem * observavi. Μέλη ad suam usqve ætatem in Ægypto usitata Isidos *ποιήματα* esse testatur Plato Lib. II. de legibus, qvem locum non de carminibus sed modulis Musicis intelligendum esse, qvæ apud Platonem præcedunt svadent. Isidis sacra Romã perlata refert in Caracalla Spartianus. Svevis celebrata, Tacitus c. 9. de moribus Germanorũ. Sibyllâ Libro V. p. 553. edit. Gallæi se vocat ἴσιδος γνωστὴν sive familiarem. Libros Ori & Isidos memoravi etiam supra c. XIII. n. 2.

VI. De *mensa Isiaca* cujus Archetypum hodie exstat Taurini in palatio Celsissimi Sabaudiæ Ducis, præter Kircherum T. 3. Oedipi & Pignorium videndus Wagenseilius libro de Norimberga p. 83. sqq. & in libro Germanice edito de institutione Principis juvenis à studiis literarum abhorrentis p. 226. seq. Neq; improbaverim sententiam Olai Rudbeckii, qvi part. 1. Atlanticæ c. 11. contendit mensa Isiaca nihil aliud contineri qvam figuras duodecim anni mensium. Sane testari possum eandem conjecturam mihi ante qvam Rudbeckium inspicerem in mentem venisse. Nec dubito facilius eam probatum iri viris doctis, qvam Kircheri triades vel qvod Joh. Fridericus ** Herwartus ab Hohenburg in admirandis Ethnicæ Theologiæ Mysteriis, Monachii Ao. 1626. 4to editis contendit non mensa Isiacâ tantum, sed multis aliis qvoqve abstrusis figuris fabulisqve, *magnetis* pyxidisqve nauticæ naturam & admirandos effectus & usum in navigatione à veteribus adumbratos fuisse.

VII. LINI nomine tres antiqvissimi fuisse perhibentur, unus Chalcidensis, Psamathes & Mercurii vel Apollinis & Terpsichores sive ut Pausanias auctor est Uranies & Amphimari filius (vide Menagium ad Laërt. Lib. I. sect. 4.) alter Ismenii, Thebanus, & tertius Linus Narcissus qvem addit

* Supra cap. VII. num. 5.

** Explodit Hervvartum Kircherus ipse T. 3. p. 255.

addit Eustathius ad Iliad. Σ. p. 1223. In primum ab Apolline ut ferunt vel ab Hercule, ut habet Ælianus III. 32. Var. (qvod Chordæ usum vice filorum è lino in cithara primus docuisset) interemptum ac sepultum Thebis ferebatur olim solennis * threnodia Ægyptiis Μανέρως, Græcis Λίνος dicta, & in Phœnice etiam, Cypro & aliis locis decantata, cujus post Homerum Iliad. Σ. v. 570. meminere Herodotus L. II. c. 79. Pausanias p. 766. Athenæus Lib. XIV. p. 619. Svidas & alii. Eustathius: λίνος εἶδος ᾠδῆς κατὰ Ἀρίσταρχον ἢ ὕμνου, ὡς καὶ ὁ παιὰν καὶ ὁ διθύραμβος. ὠνόμασαι δὲ λίνος τὸ τοιοῦτον ᾠδικὸν εἶδος ἢ ὡς μὲν λίνου ἤτοι χορδῆς ᾀδόμενος (conf. Ez. Spanhemium ad Callimachum p. 466. sq.) ἢ ἀπό τινος Λίνου ἀνδρὸς ἥρωος. Φασὶ γὰρ οἱ παλαιοὶ ποιημάτιόν τι ἐπὶ τῷ Λίνῳ εἶναι, ὃ Σφαῖρα μὲν καλεῖται, εἰς Ὀρφέα δὲ ἀναφέρεται. Φιλόχορος δὲ ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἀναιρεθῆναι τὸν Λίνον φησὶ διότι πρῶτος τὸν λίνον καταλύσας χορδῇ ἐχρήσατο εἰς μουσικῆς ὄργανον. Ἐτάφη δὲ ἐν Θήβαις, καὶ ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν ποιητῶν θρηνώδεσιν ἀπαρχαῖς. Hesiodus:

Οὐρανίη δ' ἄρ' ἔτικτε Λίνον πολυήρατον υἱόν.
Ὃν δὴ ὅσοι βροτοί εἰσιν ἀοιδοὶ καὶ κιθαρισταὶ,
Πάντες μὲν θρηνοῦσιν ἐν εἰλαπίναις τε χοροῖς τε,
Ἀρχόμενοι δὲ Λίνον καὶ λήγοντες καλέουσι.

Pamphi sive Pamphoi threnũ in Lini funus, qvem ob miserũ casum οἰτόλινον vocavit, memorat Pausanias Bœoticis pag. 767. Vetus Epigramma:

Ὦ Λίνε πάντα θεοῖσι τετιμένε, σοὶ γὰρ ἔδωκαν
Ἀθάνατοι πρώτῳ μέλος ἀνθρώποισιν ἀείδειν.
Ἐν ποδὶ δεξιτερῷ, Μοῦσαι δέ σε θρήνεον αὐταὶ
Μυρόμεναι μολπῇσιν ἐπεὶ λίπες ἡλίου αὐγάς.

Clarissimus Joh. Clericus ad Hesiodum p. 329. & ante eum Vossius de arte Poëtica cap. 13. sect. 3. observant לין Phœnicia lingva significare *ejulatum*, *gemitum*, sed hoc forte non obstat qvominus à Lino illo celebri lessus iste nomen acceperit, ut diserte tradit Pausanias. Et observat ex Euripide Athenæus, λίνον & αἴλινον cantari solitum οὐ μόνον ἐν πένθεσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' εὐτυχεῖ μολπῇ. Pausanias addit Ægyptio nomine carmen illud dictum *Maneros*. Καλοῦσι δὲ τὸ ᾆσμα Αἰγύπτιοι τῇ ἐπιχωρίῳ φωνῇ Μανέρων. Mentio hujus etiam apud Plutarchum Lib. de Iside & Osiride, p. 357. Svidam in Μανέρως & περιμανῶς, Theophilus Lib. II. ad Autolycum p. 139. auctor est cultum qvi Saturno deferebatur, ex quorundam sententia introductum esse à Lino quem *Ilium* quoque vocatum refert. (fortè αἴλινον.) Vide præterea si placet Nic. Loënsem X. 3. Epiphyllidum.

VIII.

* Poëtis quibusdam etiam Tragœdiæ argumentum præbuit Linus, ut Achæo Eretriensi, cujus Λίνον memorat Athenæus Lib. XV. Linum cum Zoroastre perperam confundit Phil. Cluverus Germaniæ Antiquæ p. 169.

VIII. Apud Laërtium in prooemio Linus dicitur carmine ſcripſiſſe *κοσμογονίαν ἡλίυ καὶ σελήνης πορείαν καὶ ζώων καὶ καρπῶν γενέσεις*. Additur & initium poëmatis Lini quod ita ſe habet: *ἦν ποτέ τοι χρόνος ὗτος ἐν ᾧ ἅμα πάντ' ἐπεφύκει*, & ex hoc Anaxagoram docuiſſe *ὅτι πάντα χρήματα γέγονεν ὁμοῦ*. Pauſanias tamen p. 767. diſerte tradit Linum non illum modo ſed & alterum juniorem Iſmenii filium nihil ſcripſiſſe, vel ſaltim illorum ſcripta ætatem non tuliſſe. Et Origenes Lib. I. contra Celſum p. 14. *καὶ Λίνυ μὲν ὃν προέταξεν ἐν οἷς ὠνόμασεν ὁ Κέλσος, ὔτε νόμοι ὔτε λόγοι φέρονται, ἐπιστρέψαντες καὶ θεραπεύσαντες ἔθνη*. Verum à Sexto Empirico aliisqve refertur inter eos, qvos ante * Homerum carmina ſcripſiſſe fama fuerit, tum verſus aliqvot Lini producuntur ab Euſebio ac Stobæo qvos habes etiam in Poëſi Philoſophica H. Stephani p. 112. ſq. quibus adde verſus duodecim è Lini *περὶ φύσεως κόσμυ*, adductos à Stobæo Phyſ. tit. 13. Virgilius Ecloga IV. *Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus, Nec Linus*. Diodorus Siculus Lib. III. p. 140. ex Dionyſio Mythologo refert Linum primum inventorem fuiſſe *ῥυθμῶν καὶ μέλυς*, primum literas à Cadmo è Phœnicia allatas Græcæ applicaſſe dialecto & nomina ſingulis impoſuiſſe & characteres *διατυπῶσαι*, qvod & Svidas teſtatur, additqve eum *μύσης λυρικῆς πρῶτον γενέσθαι ἡγεμόνα*. Diodorus porro memorat eundem poëſi & cantu admirandum plures habuiſſe diſcipulos, ſed in his celeberrimos tres: Herculem, Thamyrin & Orpheum, qvorum Hercules cum diſceret canere cithara, ingeniiqve tarditate diſciplinam non caperet, & à Lino plagis caſtigatus eſſet, in iram effuſus magiſtrum interfecit **, ut narrat etiam Pauſanias, ſed id alteri Lino juniori Iſmenii filio accidiſſe teſtatur. Herculem Lini diſcipulum notavit quoque Clemens Alexandrinus primo ſtromate p. 323. Orpheum & Linum primo loco inter ſeptem Græciæ ſapientes numerat Hippobotus apud Laërtium in Thalete. Eundem Linum addit Diodorus literis Græcis conſcripſiſſe primi Dionyſi ſive Bacchi res geſtas, aliasqve mythologias commentariis complexum. Jamblichus cap. 28. de vita Pythagoræ affert duos verſus, qvos ait eſſe auſpicium *ἐπῶν* qvæ Pythagoræi referebant in autorem Linum, etſi illa ex ſua ipſorum ſchola prodiiſſe, forte non ignorabant. Adſcribam hos qvoqve, qvia corrupti in editione Arcerii leguntur:

N *Ἔλπε-*

* Apud Bochartum lib. I. Chanaan c. 20. ubi ſcriptores quosdam Homero antiquiores recenſet, pro *Lycus Orpheus Muſæus* legendum *Linus, Orpheus* &c. etſi ſphalma illud ſervatum quoque in editione operum Bocharti Leusdeniana.

** Alios Magiſtrorum ſuorum interfectores colligit Bonifacius XV. 10. Hiſt. ludicræ.

> Ἔλπεσθαι χρὴ πάντ᾽, ἐπεὶ οὐκ ἔς᾽ οὐδὲν ἄελπτον,
> Ῥάδια πάντα Θεῷ τελέσαι, καὶ ἀνήνυτον οὐδέν.

Damascius in opere inedito qvod inscribitur ἀπορίαι καὶ λύσεις περὶ τῶν πρώτων ἀρχῶν· οὐ γάρ ἐστιν ἔνι, ἀλλὰ πάντα ἕν, ὡς Λῖνός τι ἔλεγε καὶ Πυθαγόρας. Linum Theologum ἐν τῷ πρὸς ὑμέναιον δευτέρῳ Θεολογικῷ allegat autor Theologumenon Arithmeticæ & ipse Pythagoricus ubi de Heptade agit p.51. Ad locum fragmenti Censorino adjecti in qvo Linus lyram tribus tonis instructam ab Apolline parente accepisse dicitur, confer Cuperi ἀποθέωσιν Homericam p.32. seq. Fuit & Linus qvidam Historicus Oechaliota, Stephano Byzantio in Οἰχαλία & Eustathio ad Iliad. β. p.226. memoratus, sed qvem longe minorem suspicor. Philippi qvidem Cluverii sententiam, qvi in Germania antiqva Lib.I. cap.24. p.206. Linum illum veterem & Zoroastrem pariterqve Adamum unum eundemqve esse hominem conjicit, ut parum verisimilem prætereo, non minus qvam eorum qvi nullum unqvam fuisse Linum arbitrantur, nec Musæum, nec Orpheum, qvæ Vossii sententia est Lib. de arte Poëtica p. 78. Meminit Lini etiam Propertius Lib.II. Elegia 10.

> *Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia versu*
> *Tunc ego sum Inachio notior arte Lino.*

Παντοίης σοφισμένον καὶ παντοίης σοφίης δεδαηκότα celebrat Hesiodus apud Clementem I. Strom. p.281. Chalcidius p.220. *Simul exponit ea quæ Orpheus, & Linus & Musæus de divinis potestatibus vaticinati sunt, non quo delectaretur aut crederet, sed quod tanta esset auctoritas vaticinantium, ut iis adsevenntibus parcius credi non oporteret.*

CAPUT XV.

De Melampode Amythaonis F. 1. *Hesiodi* Μελαμποδία. *ib. Alius junior Melampus scriptor* μαντικῆς περὶ παλμῶν. *Ejusdem fragmentum de nævis oleaceis in corpore hominis.* 2. *Editiones.* 3. *Alii scriptores* περὶ παλμῶν. *Melampodes alii.* 4.

I.

MELAMPUS Amythaonis filius augur & vates simulqve Medicus felicissimus, qvæ duo valde cognata esse observat Eustathius ad Iliad. α p.36. ab Homero, Theocrito III.43. & aliis Poëtis & scriptoribus passim celebratur, ac proverbio locum dedit, ut res perceptu difficilis dicatur Melampode & Pollete indigere. Vide Marinum in vita Procli cap.10. Synesium de insomniis p.154. Svidam in Μελάμπους. Schol. Homeri ad Odyss. ό. 225. & λ'. 289. ubi & de eo qvod brutarum animantium voces intellexerit, Bro-

Brodæum ad Anthologiam Epigrammatum Græcorum p.529. & Gyraldum dialogo 2. de Poëtis, ubi & de Proeti filiabus furentibus elleboro à Melampode curatis, de qva re Epigramma Græcum exstat apud Vitruvium Lib.VIII.cap.3. Proverbii etiam vice Chironem & Melampodem pro Medicis præstantissimis dixit Lactantius de mortibus persecutorum c.33. cujus locum corruptum ex Georgicis Virgilii optime restituit elegantissimus Cuperus in ἀποθεώσει Homeri p.4. & in suis ad Lactantium notis. —— —— —— *Cessere Magistri Phillyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.* Hesiodi μελαμποδίαν sive in μάντιν Melampodem carmen memorat Pausanias in Bœoticis p.771.sq. Athenæus Lib.II. p.40. & Lib.XI. p.498. ubi laudat Hesiodum ἐν δευτέρῳ Μελαμποδίας & Lib. XIII. p.609. ubi tertii libri meminit, & Clemens Alex. Lib.VI. Stromatum p.628. Eustathius ad Iliad. M. p.858. & ad Odyss. O. p.565. Jo. Tzetzes ad Lycophronem v.682. 687. ubi plures versiculos affert ἐκ τῆς μελαμποδίας ποιήσεως. Videndi etiam de Melampode Viri doctissimi Petrus Bælius in dictionario historico Critico editionis secundæ, & Daniel Clericus in historia Medicinæ Gallice scripta partis primæ libro I. cap.9. ubi inter alia observat elleborum herbam à nostro Melampode dictam *Melampodium*. Diodoro Siculo teste Lib.I.f.61. Melampus ab Ægyptiis in Græciam transtulit sancita Baccho sacra, fabulosas de Saturno & Τιτανομαχίαις narrationes καὶ τὸ σύνολον τὴν περὶ τὰ πάθη τῶν Θεῶν ἱστορίαν. Unde aliqvid in literas misisse creditum olim, licet conjicere. Clemens 1. protrept. p.10. ait Melampodem ex Ægypto in Græciam transtulisse τὰς Δηοῦς, Interpres (*Cereris*) ἑορτὰς καὶ τὸ πένθος ὑμνούμενον. Confer Herodotum Lib.II.cap.49. Tertullianus Apologetico: *Orpheus Pieriæ, Musæus Athenis, Melampus Argis, Trophonius Bœotiæ, initiationibus homines obligaverunt.*

II. Exstat & hodie, sed longe junioris* Melampodis, qvi sub Ptolemæo Philadelpho vixit libellus qvi inscribitur: Μελάμποδος ἱερογραμματέως περὶ παλμῶν μαντικὴ πρὸς Πτολεμαῖον βασιλέα. Huic ex palpitationibus divinationi subjicitur breve de nævis oleaceis in corpore hominis sive περὶ ἐλαιῶν τοῦ σώματος fragmentum, sed cujus stylus Sylburgio videtur multo recentior phrasisqve magis barbara. Divinationi** è palpitationibus sive salissationibus membrorum, cujus mentio apud Isidorum VIII.9. Origg. & Augustinum II.20. de doctrina Christiana, plurimum olim tribuisse veteres docent Casaubonus lection. Theocrit. p.51. ad hæc verba

* Alius nescio sitne Melampus, quem præcepta symmetriarum scripsisse testatur Vitruvius præfat. libri VII.

** Alia est divinatio ex pulsibus, Medicorum filiis familiaris, de qua ante Galenum scripserant Heliæus quidam Ægimius, Archigenes, Agathinus, Alexander Herophileus cognomento Philalethes, & alii.

Idyllii III. v.37. *ἄλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιὸς ἆρ' ἔτ' ἰδησῶ αὐτάν.* Cotelerius ad Patres Apostolicos T.I. edit.Clerici p.413. Magius Lib.IV. Misc. c.21. Bulengerus de ominibus Lib.IV.cap.3. Gaulminus ad Eustathium de Ismenii & Ismenes amoribus p.39. P. Possinus ad S. Nili narrationes p. 175.seq. & Tobias Guthberletus libro postumo de Saliis p.11.seq. Melampus initio libelli plures se libros Ptolemæo obtulisse ex arcanis columnis descriptos & excerptos significat his verbis: *ὅσα μὲν ταῖς ἔμπροσθεν βίβλοις, κράτιστε βασιλεῦ Πτολεμαῖε συνέγραψά σοι ἐκ τῶν ἀδύτων στηλῶν τὰ τέρατα σημειωσάμενος, καὶ τὰ σύμβολα συνέγραψα, ἐπεὶ δὲ καὶ νῦν ἀπέστειλάς μοι συγγράψασθαί σοι περὶ τῶν γιγνομένων παλμῶν ἐν τοῖς μέλεσι τῶν ἀνθρώπων* &c. In libello ipso auctores laudat * Phemonoën, Ægyptios, & Antiphontem. Docet & inter alia qvinam digiti qvibus sacri sint Planetis. Melampodem *ἐν τῷ περὶ τεράτων καὶ σημείων καὶ περὶ μυῶν* laudat Artemidorus Onirocrit.III. cap.28. Ex eodem libro videtur petitum qvod ex Melampode affert Tzetzes ad Hesiodum p.180. b. edit. Heinsii. Etsi Tzetzes ibi inepte Melampodem istum Hesiodō antiqviorem facit. Qvemadmodum Ludovicus Septalius Mediolanensis in libro de nævis sect. 2. præter rem existimavit Melampodem Homero Lib. XV. Odysseæ laudatum fuisse, cujus libellum sive partem libelli de nævorum in qvaq; corporis parte significatione habemus.

III. *Μαντικὴν περὶ παλμῶν* & de nævis corporis, fragmentum, primus *Græce* edidit *Camillus Peruscus*, una cum Æliani variis historiis, Heraclide de politiis, Polemonisqve & Adamantii Physiognomonicis Rom. 1545. 4. Deinde *Fridericus Sylburgius* in luculenta sua Aristotelis editione Græca, Philosophi Physiognomonicis subjecit Francof. ap. Wecheli hæredes 1587. 4. In *latinam* lingvam transtulit & una cum Meletio de natura hominis, Hippocrate de natura humana, Dioclis Carystii libello de sanitate tuenda & Polemonis Physiognomicis edidit *Nicolaus Petreius* Corcyræus Venet.1552. 4to. Ante Petreium *Augustinus* ** *Niphus* ea qvæ de saltibus tremoribusqve qvi in hominum membris fiunt à Melampode scripta sunt, libro primo de auguriis capiti nono inseruerat, Basil. 1534. 8vo. Porro Græcè & Latine una cum Hieron. Cardani Metoposcopia edidit Claudius Martinus de Laurendiere Paris.1658. fol. *Gallice* unà cum Adamantii libro transtulit & Richelio Cardinali inscripsit *Henricus de Boyvin du Vavroüy*, duodecim annorum puer. Paris. 1636. 8. *Germanicè* præterea red-

* Phimonem augurem vocat Augustinus Niphus lib. I. de auguriis cap. 9. Sed vide quæ infra dicimus in Phemonoë.

** Niphi liber occurrit etiam in Tomo quinto thesauri antiquitatum Romanarum Græviani, ubi vide pag. 330. seq. Gallice vertit Antonius du Moulin, Lugd. 8. & Paris. 1566. 16.

redditus exſtat ad calcem tritoni Chiromantico-Phyſiognomici una cum Joh. Sigismundi Elsholtzii libro de ſymmetria corporis humani Norimb. 1695. 8vo.

IV. Scripſerat & Poſidonius quidam olim παλμικὸν οἰώνισμα cujus meminit Svidas in παλμικὸν, & Ποσειδόνιος & οἰωνιστικὴν, teſtatus præterea Sibyllam περὶ παλμῶν ſcripſiſſe. Qvod divinationis genus rejicitur in iis qvæ habemus Sibyllinis Lib. III. p. 232. ubi pro οὐ πταρμῶν σημεῖα, in Codice Regis Galliæ legitur οὐ παλμῶν οἰώνισμα teſte Opſopœo. Vide & Juſtini qvæſt. XIX. ad Orthodox. Alius *Melampus* Grammaticus, cujus Scholia in Dionyſium Thracem manu exarata exſtant in variis Bibliothecis, qvemqve laudet Tzetzes ad Lycophronem v. 31. Ne dicam de *Melampode* Ithagenis filio, qvem inter Homeri majores refert Herodotus ſive qvis alius ſcriptor vetus in Poëtæ vita.

CAPUT XVI.

Meliſander Mileſius. 1. *Mochus Sidonius.* 2. *Muſæus Athenienſis.* 3. *Scripta ejus apud veteres memorata, itemq; obiter de Laſo Hermionenſi.* 4. *Muſæi à Meurſio & aliis præter rem multiplicari.* 5. *Poëma longe junioris Poëtæ de amoribus Herus & Leandri.* 6. *Editiones.* 7.

I.

MELISANDER MILESIUS ab Æliano Lib. XI. cap. 2. Variæ hiſtoriæ accenſetur Poëtis qvi Homerum ætate præceſſerint, diciturqve Lapitharum & Centaurorum pugnam ſcripſiſſe.

II. De MOCHO Sidonio Vide qvæ dicimus infra in *Sanchoniathone*.

III. MUSÆUS Philoſophus & ἐποποιὸς Athenienſis, Eumolpi ſecundi & * Selenes filius ſive per Antiphemum nepos (diverſæ enim jam olim de hoc fuere ſententiæ, ut notatum Menagio ad Laërtii proœm. ſect. 3.) Orphei imitator (vide Pauſaniam p. 813.) & diſcipulus (Syncell. p. 156.) fuiſſe fertur, qvo ſenſu accipiendum putaverim, cum à Platone, Diodoro & aliis Orphei filius appellatur, & Juſtinus Martyr Orpheum ſcri-

* Hinc Σεληνιακὸς dicitur Proclo I. in Timæum. Alius Muſæus Jovis æqualis cujus mentio apud Diodorum Siculum lib. V. p. 234. Confer Syncellum p. 153. ubi male excuſum Μουσικὸς pro Μουσαῖος ὁ Εὐκλαίου καὶ Νύμφης ἤκμαζεν, (ſub Cecrope.)

ſcripſiſſe ait πρὸς τὸν ὑὸν αὐτῦ Μυσαῖον, καὶ τὺς λοιπὺς γνησίυς ἀκροατάς.

—— —— σὺ δ᾽ ἄκυε φαεσφόρυ ἔκγονε Μήνης
Μυσαῖε. —— —— —— —— —— ——

Confer Orphei εὐχὴν πρὸς Μυσαῖον qvæ incipit: μάνθανε δὴ Μυσαῖε. Caſſiodorum Lib. II. Variar. Epiſt. 40. Servius ad VI. Æneidos v. 667. ubi in campis Elyſiis Sibylla non Homerum ſed Homero antiqviorem Muſæum primum ante omnes vates affata inducitur: *Eum alii Lunæ filium, alii Orphei volunt, cujus eum conſtat fuiſſe diſcipulum, nam ad ipſum primum carmen ſcripſit qvod appellatur Crater.* Homerum ex Muſæo qvædam deſcripſiſſe ac ſuis intexuiſſe poëmatis, contendit Clemens Alex. 6. Strom. p. 618. qvemadmodum Heſiodum p. 628.

IV. Scripta Muſæi hæc apud veteres commemoratur:

Χρησμοὶ ſive Oracula, quorum mentio apud Ariſtophanem in ranis. ad quem locum Scholiaſtes p. 171. Τὸν Μυσαῖον παῖδα Σελήνης καὶ Εὐμόλπυ φιλόχορός φησιν. ὗτος δὲ παραλύσεις καὶ τελετὰς καὶ καθαρμὺς συνετέθεικεν, ὁ δὲ Σοφοκλῆς χρησμολόγον αὐτὸν φησίν. Meminit Muſæi χρησμῶν etiam (qui illos legiſſe ſe teſtatur) & ex iis quædam adducit Pauſanias in Phocicis p. 820. & 828. & Philoſtratus Heroicis, in Proteſilao, Herodotus autem Lib. VII. cap. 6. affirmat Onomacritum, qvi Orpheo etiam (ut infra dicemus) oracula ſuppoſuit, χρησμὺς ſub Muſæi nomine concinnaſſe, & ἐπαυτοφόρῳ deprehenſum à *Laſo* * Hermioneo, ejectum eſſe Athenis à Piſiſtrato. Clemens quoque Lib. I. Stromatum p. 332. ſq. ubi perperam tradit Orpheum Muſæi diſcipulum fuiſſe, auctor eſt τὺς ἀναφερομένυς εἰς Μυσαῖον χρησμὺς Onomacrito ab aliis tribui. Muſæum inter Vates ſive auctores oraculorum refert etiam Strabo Lib. XVI. & Herodotus Lib. VIII. c. 96. Orpheum Linum & Muſæum de divinis poteſtatibus vaticinatos Platoniq; laudatos narrat Chalcidius p. 220. Meminit Muſæi Plato in Apologia, in Jone, in 2. de Rep. & in Protagora, ubi τελετάς τε καὶ χρησμῳδίας Orpheo & Muſæo tribui teſtatur.

Ὑποθῆκαι ſive *Præcepta ad Eumolpum tertium, filium ſuum*, Svidæ memorata, ἔπη δ᾽. *verſus quatermille.* Hoc opus Pauſanias plus ſimplici vice memorat, & à Græcis decantatum teſtatur, nomine Εὐμολπίων carminum p. 809. Videtur tamen & pſe hæc ad Onomacritum referre in Atti-

* De hoc Laſo primo Muſices ſcriptore multis agunt Leopardus Lib. II. emendatt. cap. 13. Voſſius Poëtic. III. p. 87. Tan. Faber Lib. I. Epiſt. p. 69. Meurſius ad Ariſtoxenum p. 141. ſeq. Meibomius p. 78. Grotius ad Marciani Capellæ paginam 317. Æqualis Xenophanis fuit, ut docet Plutarchus de vitioſo pudore p. 530. & Simonidis, teſte Ariſtophane in Veſpis. Fuit & alter Laſus Magnes quem Phænomena ſcripſiſſe refert auctor vitæ Arati.

in Atticis p.53. Lambecius p.185. prodromi historiæ literar. male distinguit ὑποθήκας hasce ab Eumolpiis Musæi carminibus. Fuere & Eumolpi *versus ter mille*, qvibus mysteria Cereris tradiderat, ut ex Svida jam supra notavimus: Hos alios longe fuisse ab Eumolpiis istis Musæi carminibus non modo colligo ex eo qvod numerus versuum utroqve in loco diversus est, sed & auctor atqve argumentum. De mysteriis enim singulari opere Musæus egerat qvod infra commemoramus. In hisce autem ὑποθήκαις videtur præcepta ad vitam necessaria complexus fuisse & filio tradidisse.

Hymnus in Cererem, in Lycomidarum gratiam (de qvibus Meursius Lib.II.cap.19. Atticar.Lect.& Kühnius ad Pausaniæ Messenica cap. I.) concinnatus, qvem solum pro Musæi illius prisci scripto certo ac genuino habet Pausanias in Atticis, atqve iterum laudat in Messenicis p.281.reliqva universa ab Onomacrito Musæi nomini supposita testatus.

Ἐξακέσεις νόσων sive *de morbis curandis præcepta* memorata Aristophani in ranis, & Eustathio proœmio in Iliadem p.3. In hoc libro ni fallor dixerat de polio herba, qvod ex Musæo repetit Theophrastus Lib.IX. hist.plantar.cap.21. Plinius Lib.XXI.cap.7. & 20.Lib.XXV. cap.2. Schol. Apollonii in Lib.IV. ἡ ᾗ ἀρκεύθος δένδρον ἢ ἀκανθῶδες Ἀπόλλωνος ἴδιον, ὡς ἱστορεῖται ἐν τρίτῳ τῶν εἰς Μουσαῖον ἀναφερομένων.

Theogonia qvam memorat Laërtius in proœmio, atqve ut Meursio videtur Harpocration & Svidas in Μελίτη. Idem Musæi opus puto respici ab Eratosthene c.13. Catasterism. Ex eodem petita videntur Lambecio, quæ de duabus γενέσεσι Μουσῶν profert Scholiastes Apollonii Rhodii ad Lib. III. Addit Laërtius Musæum docuisse, ἐξ ἑνὸς τὰ πάντα γίνεσθαι καὶ εἰς ταυτὸν ἀναλύεσθαι.

Τιτανογραφία, cujus librum tertium allegat Scholiastes Apollonii Lib. III.

Sphæra, de qva idem Laërtius in proœmio, ubi de Musæo agit: ποιῆσαι δὲ Θεογονίαν καὶ σφαῖραν πρῶτον, qvanqvam dubitari possit hisne verbis scripto sphæram cœlestem exposuisse dicatur, (Uti Linus præter κοσμογονίαν scripsisse ab eodem Laërtio dicitur de cursu solis & lunæ,) an Sphæram ipsam primus reperisse, qvod Atlanti tribuit Diodorus Siculus Lib.III. p.193. qvem inde dictum humeris cœlum portare narrat idem Lib.IV. p.233.sq. Confer Plinium Lib.II.cap.8.qvi Lib.VII.cap.56.Sphæram scribens inventam ab Anaximandro, signiferum dicere voluit, etsi sphæram ab Anaximandro κατεσκευασμένην tradit etiam Laërtius qvod de libro accepit Svidas, minus ni fallor ad Laërtii mentem.

Παρα-

Παραλύσεις καὶ τελεταὶ καὶ καθαρμοί, qvæ à Musæo composita refert auctor scholiorum Aristophanis in loco paulò ante adducto. Eadem tria jungit Plato, de Musæo & Orpheo agens Lib.II. de Rep. παραλύσεις sive καταλύσεις dicuntur qvod homines & civitates docerent religione absolvi & liberari à peccatis criminibusqve qvibus se obstrinxerant. Τελετὰς sive Mysteria à Musæo instituta multi memorarunt, ut idem Plato duobus in locis, Lucianus περὶ ὀρχήσεως & alii. Hæc ipsa sunt Mysteria Eleusiniæ Cereris, de qvibus exstat liber integer Meursii, qvem vide cap. 2. Καθαρμοὺς etiam scripsit Empedocles ut infra notavi libro II. c. 11.

Ex qvibus porro Musæi scriptis hausta sint verba versiculive qvos adducunt Aristoteles Lib.VIII. politic. cap. 5. & Lib.VI. cap. 6. Hist. animal. Plutarchus in Mario, Clemens Alex. Lib.VI. Strom. p. 618. & 628. ubi Homerum ac Hesiodum ex Musæi carminibus profecisse contendit, nemo est, qvi nos doceat. Versus plerosqve Musæi ex Clemente, Pausania, qvem ex Oraculis Musæi nonnulla producere diximus, & Aristotele collectos exhibet H. Stephanus in poësi Philosophica p. 109. Eundem esse puto Musæum ex qvo Clemens Alex. p. 628. notat integrum librum de Thesprotiis *Eugamonem*, sive ut Eusebius Lib.X. cap.I. præparat. *Eugrammonem* Cyrenæum transscripsisse. Forte in Musæi χρησμοῖς qvædam legebantur ex lebete Thesprotio, cujus celebris antiqvissimi oraculi mentio apud Theodoritum Lib. X. Therapeut. & alios.

V. Neutiqvam vero assentiendum eruditissimo Meursio, qvi in Bibliotheca Attica ex uno nobis Musæo ternos, & Lib.II. c. 19. Atticar. Lect. qvaternos confinxit, Antiphemi filium, Selenes sive Lunæ filium prioris nepotem, tertium filium Orphei, & qvartum deniqve qvem Eugamon exscripsit. Neq; video cur Vossius libro de qvatuor artibus popularibus p. 40. seqv. Musæum ab Aristotele citatum & Theogoniæ Sphæræqve auctorem diversum esse existimet ab altero qvicunqve is etiam fuerit χρησμῶν auctore. Mentio veteris illius Musæi etiam in marmore Arundeliano. Vide Palmerii Exercitationes ad auctores Græcos p. 609. sq. Fuit & alius Musæus Thebanus, Thamyræ & Philammonis filius, qvem ante Trojana tempora scripsisse & μέλη atqve ᾄσματα composuisse Svidas narrat. Tertius porro Ephesius sed longe junior de qvo idem Svidas narrat: Μουσαῖος Ἐφέσιος ἐποποιός, τῶν εἰς τοὺς Περγαμηνοὺς καὶ αὐτὸς κύκλους, ἔγραψε περσηΐδος βιβλία δέκα καὶ εἰς Εὐμένη καὶ Ἄτταλον. Nescio an diversus ab his fuerit, isqve Grammaticus, cujus περὶ ἰσθμίων laudat Arsenius ad Euripidis Medeam, auctor scholiorum ad Apollonium Lib. III. & Varinus in ἴσθμια.

VI. Ex-

VI. Exstat & Musæi nomine carmen Epicum, Græcis versibus mollissimis *de amoribus Herus & Leandri* compositum, qvod Michaël Sophianus (teste Casaubono ad Laërtium) Leo Allatius & Jac. *Gronovius, (teste Adr. Relando in notis ad Tan. Fabrum de Poëtis Græcis) in MSS. codd. inscriptum repererunt, Μυσαίυ τϐ γραμματικϐ τὰ καθ' Ἥρω καὶ Λέανδρον. Antiqvissimus qvi id diserte laudet est Johannes Tzetzes Chiliad. 2. hist. 38. v. 435. Chil. 10. hist. 337. v. 519. & Chil. 12. hist. 453. v. 943. Ovidio antiqviorem auctorem facit Guil. Canterus Lib. I. Novar. lectionum. c. II. & A. Morellus in specimine rei numariæ p. 189. Qvin prisco illi Musæo Orphei æqvali tribuere non dubitat Julius Cæsar Scaliger Lib. V. Poëtices p. 494. ejusqve Stylum longe esse Homerico politiorem atqve comtiorem contendit, & Homerum plures ex isto carmine versus mutuatum affirmat. Sed in eo omnino falsum fuisse magnum illum Criticum omnes fere consentiunt, filius ipse Josephus Scaliger Epist. 247. ad Salmasinm, Casaubonus & Menagius ad Laërtium, Barthius in Adversariis Lib. II. c. 7. & Leo Allatius de patria Homeri p. 71. sqq. (qvi de re levi nimis profecto petulanter summo viro insultat) Vossius, Lambecius aliiqve qvos enarrare nihil attinet. Matthæi Sladi Epigramma Græcum illi Julii Scaligeri sententiæ oppositum exhibet Joh. Jensius Lectionum Lucianearum p. 190. Meursio qvidem non absurde auctor poëmatis istius videbatur esse Musæus, cujus *pathicissimos libellos, qui certant Sybariticis libellis, & tinctas sale pruriente chartas* memorat Martialis Lib. XII. Epigramm. 97. Sed nec sine ratione Gyraldus existimavit Musæum illum Martialis scripsisse Latine, non Græcè. Et alii emunctæ naris Critici observarunt characterem poëmatis de Hero Leandro, qvam proxime accedere ad Poëtam Alexandrinum recentioris ætatis vel talem qvalis est Nonnus qvi Dionysiaca scripsit. Ita Casaubonus, Heinsius, Taneguidus Faber, & qui hos seqvuntur.

VII. Lucem adspexit Musæi cujuscunqve demum sit non certe invenustum carmen *Græce*, literis capitalibus A. 1486. in 4to: hinc una cum Procli hymnis & Orpheo apud Aldum 1517. 8vo & cum Orpheo atqve Homeri Batrachomyomachia Florent. 1519. 8vo. & inter H. Stephani Poëtas principes Heroici carminis Parisis 1566. fol. Cum Metaphrasi poëtica *Guil. de Mara* Canonici Constantiensis Colon 1526. & commentariis *Johannis Vatelli* Paris. apud Wechelum 1538. 8vo. Græce & Latine una cum Æsopi, Babriæqve fabulis, Paris. 1549. Basil. 1574. 12mo. Cum Moschi Bionisq; Idylliis per Joh. Crispinum Genev. 1584. 12mo. Cum Metaphrasi poëtica *Andreæ Papii* Gandensis ejusqve notis Antwerp. 1575. 8vo ad calcem Dio-

O nysii

* Vide T. 2. thesauri Antiqvitatum Græcarum tabulam VIII. ubi Leandri, & tabulam IX. ubi Heronis icon exhibetur. Ambo conspiciuntur etiam in numo Abydeno Alexandri Severi apud A. Morellum in specimine rei numariæ p. 188.

nysii periegetæ. Cum versione & notis *Casp. Barthii* Ambergæ 1608. 8vo. Cum notis Joh. Weitzii ibid. 1613. 12mo. Cum commentario *Danielis* (non Davidis, ut est in Bibl. Philosophica Lipeniana) *Parei* & indice omnium verborum, Metaphrasi *Guilelmi de Mara*, *Barthii* Leandride, Ovidii Epistolis mutuis Heronis & Leandri, & *Clementis Maroti* Musæo, * *Gallico* carmine expresso, Francof. 1627. 4to. Cum notis Pauli Voëtii, Traject. 1645. 8vo. Cum eleganti Metaphrasi poëtica *Davidis Withfordi*, præmissum Moschi & Bionis Idylliis Lond. 1659. 4to. Cum notis Jac. Rondelli 1678. 8vo. *Marci Musuri* scholia in Musæum MSS. in codice Regis Galliæ 1917. *Isaaci Casauboni* commentarium parenti suo Philippo in Gallia coram ab auctore monstratum testatur Daniel Pareus, sed is nunqvam lucem adspexit. *Germanico* carmine expressũ Musæi poëma est à *Christ. Alectorandro* Lipsiensi. Lips. 1633. 4.

CAPUT XVII.

Nestor. Olen. 1. *Ejus hymni.* 2. *Olympi duo.* 3. *Oracula varia & de illis scriptores.* 4. *De Bacide, obiter. ib. Orybantius Træzenius.* 5.

I.

NESTOR qvi in Geoponicis allegatur, Antonio Mizaldo visus est priscus esse dux ille Græcorum sapientissimus ad Trojam. Sed rectius utiqve Petrus Needhamus in præclara sua Geoponicon editione, qvi Nestorem intelligit Poëtam Epicum Larandensem sub Severo Imp. clarum, de qvo Svidas.

OLEN antiqvissimus vates & ἐποποιός, qvem hymnorum vetustorum qvi in Delo canebantur auctorem, & primum hexametros versus commentum nonnulli prodiderunt. De hoc satis diligenter egit Gyraldus dialogo tertio de poëtarum historia, nisi qvod verba ipsa auctorum cum qvibusdã observationibus apponere in usum lectoris hic maluimus. De patria sic Svidas: Ὠλὴν Δυμαῖος ἢ Ὑπερβόρειος, ἢ Λύκιος, ἐποποιός. Μᾶλλον δὲ Λύκιος ἀπὸ Ξάνθου ὡς δηλοῖ Καλλίμαχος καὶ ὁ πολυΐστωρ (Alexander Ephesius) ἐν τοῖς περὶ Λυκίας. Locus Callimachi qvem respicit hic est hymno in Delum v. 304.

Οἱ μὲν ὑπαείδουσι νόμον Λυκίοιο γέροντος
Ὅν τοι ἀπὸ Ξάνθοιο θεοπρόπος ἤγαγεν Ὠλήν.

Ad qvem locum Scholiastes: Ὠλὴν γάρ τις Λύκιος εὗρε τὸν ὕμνον τοῦτον. Νόμον pro hymno poni notarunt præstantissimi Callimachi interpretes Anna Daceria & Ez. Spanhemius: etsi proprie ac sæpius usurpatur pro modulatione Musica, sive pro lege præscripta regulaqve sonorum, ut præter alios docent Seldenus & Prideaux ad Epochas marmoreas p. 170. seqv.

II. Hy-

* Exstat in Operibus Maroti Lugd. 1533. 12. & separatim, Paris.

II. Hymnorum ab Olene editorum testis locupletissimus Herodotus Lib. IV. c. 35. Καὶ γὰρ ἀγείρειν σφι (ἐν Δήλῳ) τὰς γυναῖκας ἐπονομαζούσας τὰ οὐνόματα ἐν τῷ ὕμνῳ τόν σφι Ὠλὴν ἀνὴρ Λύκιος ἐποίησε. Παρὰ δὲ σφέων μαθόντας νησιώτας τε καὶ Ἴωνας ὑμνέειν Ὦπίν τε καὶ Ἄργιν ὀνομάζοντας. οὗτος δὲ ὁ Ὠλὴν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιοὺς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ.

Ejusdem hymni in Lucinam à Deliis cantari soliti meminit Pausanias in Atticis p. 42. & in Arcadicis p. 639. ubi pro Λύκιος Ὠλὴν male legebatur ὃς ἦν ut notavit doctissimus Kühnius ὁ μακαρίτης. Primum in Delo vaticinatum Olenem & Hexametro carmine primum cecinisse, ex Bœonis mulieris vatis testimonio refert idem Pausanias in Phocicis p. 809. Βοιὼ δὲ ἐπιχωρία γυνὴ ποιήσασα ὕμνον Δελφοῖς ἔφη κατασκευάσασθαι τὸ μαντεῖον τῷ Θεῷ τοὺς ἀφικομένους ἐξ Ὑπερβορέων, τούς τε ἄλλους, καὶ Ὠλῆνα. Τοῦτον δὲ καὶ μαντεύσασθαι πρῶτον καὶ ᾆσαι πρῶτον τὸ ἑξάμετρον,

Ὠλήν θ' ὃς γένετο πρῶτος Φοίβοιο προφάτας
Πρῶτος δ' ἀρχαίων ἐπέων τεκτήνατ' ἀοιδάν.

Hæc *Boeo* male *Boco* dicitur apud Gyraldum, etiam in luculenta nupera editione Jensiana. Βοιὼ vocatur qvoqve apud Clementem 1. Strom. p. 333. Idem Pausanias in Bœoticis p. 762. Λύκιος δὲ Ὠλὴν ὃς καὶ τοὺς ὕμνους τοὺς ἀρχαιοτάτους ἐποίησεν Ἕλλησιν, οὗτος ὁ Ὠλὴν ἐν Εἰλειθυίας ὕμνῳ μητέρα Ἔρωτος τὴν Εἰλείθυιαν φησὶν εἶναι. Hymnum Olenis in Junonem laudat idem in Corinthiacis p. 140. & hymnum in Achæiam in Eliacis prioribus p. 392. Fuit & *Olenus* Calenus Hetruriæ celeberrimus vates, cujus mentio apud Plinium Lib. XXVIII. cap. 2.

III. OLYMPI nomine duo memorantur à Plutarcho Lib. de Musica. *Prior*, à qvo montem Olympium dictum volunt, est Mysius Marsyæ discipulus Hyagnidis filii, qvi primus artem tibia canendi invenit. Hic ante Trojanum bellum floruisse fertur, & lyrica carmina atqve elegias scripsisse. Svidæ certe in Ὄλυμπος, dicitur ποιητὴς μελῶν καὶ ἐλεγείων. Plutarchus auctor est qvod in Apollinem aliosqve Deos composuerit νόμους sive hymnos, & qvod Stesichorus Himeræus non Antilochum, Orpheum, Terpandrum, Thaletem sed vero Olympum hunc fuerit imitatus. Svidas in Συναυλίαν ei tribuit νόμους αὐλητικοὺς & θρηνητικούς. Etiam Aristoxenus tradit Olympum de morte Pythonis primum αὐλῆσαι ἐπικήδειον λυδιστί qvod ex eo idem Plutarchus repetit. Laudatus hic Olympus Marsyæ discipulus Platoni in Jone, in Minoë & 3. de legibus: Aristophani in eqvitibus, Aristoteli Lib. VIII. Politic. cap. 5. qvi meminit Ὀλύμπου μελῶν, Ovidio Lib. III. de ponto Eleg. 3. Philostrato, Luciano T. 1. p. 586. & aliis. Sed forte alii suspicabuntur, Musicos potius concentus modulatum esse, (αὐλητικοὺς νόμους Plato appellat) qvam carmina vel poëmata composuisse, perinde ut *alterum Olympum* juniorem, Phrygium tibicinem, qvem Midæ temporibus floruisse

Svidas notavit. Prætereo *Hyagnem* Phrygem patrem Marſyæ, non tibiarum modo, ſed & variorum νόμων muſicorum & harmoniarum in Martem Deum, Bacchum, Pana, aliosqve repertorem, de qvo tum apud eundem Plutarchum, tum in Epochis Marmoreis Arundelianis: qvibus jungendus Spanhemii commentarius ad Callimachum p. 296. tum Olympi ſenioris diſcipulos * *Cratetem* & *Hieracem* à qvibus nomos (h. e. modulationes) *Polycephalum* & *Hieracium* inventos eſſe teſtantur Plutarchus & Pollux Lib. IV. cap. 10. ubi & de aliis νόμοις Muſicis, & inter alia: νόμοι δὲ Ὀλύμπου καὶ Μαρσύου Φρύγιοι καὶ Λύδιοι, καὶ Ὀλύμπου ἐπιτύμβιοι. Fuit & tertius Olympus, Philoſophus Alexandrinus, de qvo præclara qvædam idem Svidas. Olympus poëta citatur à Lutatio ad Statii 2. Thebaidos p. 47.

IV. Verſum Heroicum Pythio nos Oraculo debere ſcripſit Plinius Lib. VII. cap. 57. & Iſidorus Lib. I. Origg. cap. 38. verſus Heroicos ante Homerum Pythios dictos, quod illo metro oracula edita fuiſſent. Præterea ORACULA varia apud Græcos Homero antiqviora jactantur, ut *Phemonoes*, *Orphei*, *Zoroaſtris*, *Sibyllæ*, *Eucli*, *Muſæi*, de qvibus ſuo loco diximus. Muſæo *Bacidem* adjungit Herodotus libro VIII. ejusqve oracula qvædam ab eventu comprobata recitat, qvod facit & Pauſanias non uno in loco. Multi tres fuiſſe Bacides referunt, Bœotum, Athenienſem, Arcadem, ut docet Jac. Nicolaus Loënſis Lib. III. Epiphyllid. c. II. Sed veriſimilius eſt, unum fuiſſe hoc nomine antiqviſſimum Bœotium vatem, cujus etiam meminit Cicero I. de divinatione, à qvo reliqvi ad tempus afflati ſimiliter dicti ſunt Bacides. Qvod pluribus oſtenſurus erat doctiſſimus Petrus Petitus in diſſertatione de Bacide, qvam promittit libris de Sibylla p. 27. & 274. Etiam Piſiſtratum Bacidem cognominatum teſtatur Svidas & Scholiaſtes Ariſtophanis. Qvi forte fuit Athenienſis ille Bacis Philetæ apud Svidam memoratus. Arcadici Bacidis oracula à Pauſania proferuntur non uno in loco, meminitqve ejus Clemens qvoqve I. Stromatum. Verſus à ſe compoſitos Bacidi tribuit Lucianus de morte Peregrini, qvos falsò jactatis à Theagene Sibyllinis opponit. Bacidi *Amphilytum* jungit Themiſtius Oratione II. & VII. poſt Platonem Thenge, & Ariſtidem Orat. I. Sicula. Meminit & Amphilyti Acarnanis Vatis Herodotus lib. I. cap. 62. Svidas oraculorum auctorem præterea celebrat *Glanidem* Bacidis fratrem, Lycophron v. 222. *Prylin* filium Hermetis, *Lycum* qvoq; Pandionis filium, antiquiſſimum vatem memorat, ſed oracula ejus vidiſſe ſe negat Pauſanias in Phocicis p. 828. Notus & vates antiqvus *Mopſus* inter

* Fragmentum elegans ex Cratetis Μουσικοῖς παιγνίοις ſervavit Julianus Orat. 6. idemque repetit Oratione 7. conſtans decem verſibus Hexametris ac pentametris. In eadem Oratione ſexta proferuntur quoque verſus quidam è Cratetis hymno in frugalitatem. Sed fallitur Meurſius qui in Bibliotheca Græca p. 1329. putat à Juliano reſpici Cratetem hunc diſcipulum Olympi. Intelligitur enim Crates Cynicus.

inter Argonautas celebratus Apollonio Rhodio & Valerio Flacco. Versus Thebis Bœotiæ in Apollinis Ismeni templo, ante Homeri tempora tripodibus inscriptos literis Cadmeis refert Herodotus Lib. V. c. 59. Oraculum Cadmo redditum Tzetzes Chil. 5. hist. 28. & Chil. 12. hist. 398. Scholia ad Aristoph. ranas p. 177. ad Phœnissas Euripidis v. 641. Oracula alia vetusta, sed quorum major pars Homero ætate cedit, ad calcem Sibyllinorum collecta sunt à *Johanne Obsopœo* Græce & Latine, Paris. 1599. & 1607. 8vo. cum notis, in qvibus loca auctorum è qvibus petita sunt, indicantur. Videas & in illis versus qvosdam antiqvissimarum vatum fœminarum, tum aliarum ut *Aristocleæ* de qva Svidas in τὰ ἐκ τρίποδος, nec non *Xenocleæ, Phaënnidis & Peliadum*, è Pausaniæ Phocicis. Post Obsopœum eadem oracula vetera cum Sibyllinis Græce & Latine edidit *Servatius Gallæus* Amst. 1689. 4to. Neq; omittendum quod de Auctore veteri *octo librorum Theosophiæ* legas in Epistola Friderici Sylburgii ad Theodorum Canterum, Centuria III. Epistolarum à Sim. Abbesio Gabbema collectarum p. 709. *Theosophiæ octo qui citantur libri non pervenerunt ad nos integri, sed tantum ἐκλογαὶ qvædam ante aliquot annorum hecatontadas à nescio quo excerptæ, & à Joanne Pistorio per Jo. Jacobum Beurerium utriusq; lingvæ Professorem in Friburgensi Academia nobis è veteri libro MS. communicatæ, è quibus etiam in Maximi Plamudis ἐκλογαῖς quædam etiam in nostra Bibliotheca hic inveni. Collegit autem ille Theosophiæ auctor ea potissimum Oracula, quæ ad Christianam Religionem confirmandam à Gentilium numinibus edita perhibentur. Libellus erit paucorum foliorum.* Alios vates priscos refert Clemens Alex. 1. Strom. p. 331. Hyginus fab. 127. & è recentioribus *Julius Cæsar Bulengerus* Lib. II. de sortibus cap. 2. & *Joh. Jacobus Boissardus* libro de divinatione. Catalogum locorum sacrorum in quibus oracula edita olim sunt dedit præter eundem Bulengerum & Dan. Clasenium libro II. *Antonius Van Dale* Medicus Harlemensis libro de oraculis veterum Ethnicorum p. 560. seqv. editionis secundæ. Exstat & Historia oraculorum ex eodem Van Dalii libro excerpta & Gallice edita à *Fontenello*, & ad eam responsio *Francisci Baldi* è Soc. Jesu, in Collegio Argentoratensi Theolog. & lingvæ Hebr. Professoris, Gallice sine auctoris nomine vulgata Argentorati 1707. 8. Dissertatio qvam *Joannes Clericus* de hoc argumento inseruit T. XIII. Bibl. selectæ p. 180. seq. & *Georgii Mœbii* τοῦ μακαρίτου tractatus de oraculis, Vandalio meras hominum fraudes in illis observanti oppositus: *Haqvini Stidzbergii* de oraculorum Ethnicorum origine dissertatio edita Londini Scanorum 1706. 4. qua Dæmones oraculorum auctores negat adversus laudati Mœbii sententiam, tum *Danielis Clasenii* de oraculis Gentilium libri III. & *Stephani Morini* dissertatio VIII. qvæ est de Oraculis & eorum defectu. At *Gasparis Gevarti* liber de oraculis veterum, quem memorat ipse in Papinianis lectionibus p. 229. nun-

quam quod quidem sciam lucem adspexit. Magis etiam dolendum est temporum injuria intercidisse *Oenomai* veteris Cynici φωρᾶν γοήτων sive detectionem præstigiatorum de oraculorum falsitate, Porphyrio memoratam & Eusebio, qui loca quædam ex illo producit I. V. præparationis: tum *Philemonis* Atheniensis opus περὶ παντοδαπῶν χρηστηρίων laudatum Athenæo Lib. III. & quæ de oraculis scripta fuerunt à *Crysippo*, ac *Nicandro* Colophonio, cujus libros tres περὶ χρηστηρίων πάντων Svidas memorat, deniq; quæ περὶ μαντικῆς disputaverant Diogenes Babylonius, Antipater & Posidonius teste Cicerone 1. de divinat. Consulendus interim præter eundem Ciceronem Plutarchus de oraculorum defectu, & in libro cur versibus oracula fundere desierit Pythia, ut alios jam omittam. Oraculi Delphici descriptio notabilis exstat apud Justinum XXIV. 6.

V. OROEBANTIUS Trœzenius cujus ἔπη Ælianus Lib. XI. cap. 2. Var. Histor. narrat exstitisse Homericis antiquiora, ὥς φασιν Τροιζήνιοι λόγοι. Verum illis Trœzeniorum res suas quam maxime amplificantium narrationibus non multum fidei habendum, probe ex Pausaniæ Corinthiacis observat doctissimus Perizonius.

CAPUT XVIII.

De Orpheo Scriptores. De ejus nomine, ætate &c. 1. Dialectus qua usus est Orpheus. 2. Scripta quæ exstant. Argonautica. 3. Hymni. 4. De lapidibus. 5. Fragmenta ab H. Stephano collecta. Carmen περὶ σεισμῶν. Prognostica ex Orpheo & aliis. 6. Orphicorum editiones quædam promissæ. 7.

I.

ORPHEUS Libethrius, * Thrax, qui ante Trojanum bellum vixisse fertur, multis antiqvis pariter ac recentibus multam scribendi materiam præbuit, quæ singula vel repetere vel ad examen revocare non est nostri instituti. Homerum ex Orpheo quædam descripsisse & poëmatis suis intexuisse contendit Clemens Alex. Lib. V. Strom. p. 618. Historiam Orphei & Musæi olim scripserat *Herodorus* teste Photio cod. 80. *Epigenes* ** περὶ τῆς εἰς Ὀρφέα ποιήσεως, quo in libro de auctoribus scriptorum qui sub Orphei nomine ferebantur egisse, & verba ipsi peculiaria exposuisse videtur, ut colligo ex Clemente Alex. Lib. I. strom. p. 333. Lib. V. p. 571. Alius ἐξηγητικοῦ in Orpheum auctor videtur laudari à Svida & Etymologo in τελεσιουργοί & Joh.

* A suis occisus fertur, unde proverbium ἀμουσότερος Λειβηθρίων. Vide Zenobium. Plutarch. de sera Numinis vindicta p. 557.

** Ab hoc Epigene librum suum de Poësi ac Philosophia Orphica *Epigenem* inscripsit Andreas Christianus Eschenbachius Vir Clariss. Norimb. 1702. 4to.

& Joh. Malala in Chronico p. 88. ſqq. Sandonem Hellanici F. Philoſophum Svidas teſtatur compoſuiſſe ὑποθέσεις εἰς Ὀρφέα, βιβλίον α΄. *Apollonius Aphrodiſienſis* ſcripſerat teſte eodem Svida περὶ Ὀρφέως καὶ τῶν τελετῶν αὐτοῦ, ita enim lego, non κατὰ. *Nicomedis* librum de Orpheo laudat Athenæus XIV. p. 637. Syrianus & Proclus ſcripſerunt in Orphei Theologiam ut ex Marino in Procli vita cap. 27. refert idem Svidas qui etiam utrumque ait ſcripſiſſe συμφωνίαν Ὀρφέως, Πυθαγόρου καὶ Πλάτωνος, ut Hierocles libro quarto de fato ac providentia conſenſum Platonis cum Orpheo & Oraculis demonſtraverat, quod Photius notatum reliquit. Quanti præ libris aliis omnibus Orphicam poëſin fecerit & unice lectitaverit Serapion Alexandrinus, docet Svidas in Σαραπίων ex Damaſcio in vita Iſidori. Orphei ſcripta congeſſit, ſi Svidæ credimus, Pherecydes * quidam antiquiſſimus Athenienſis Φερεκύδης Ἀθηναῖος πρεσβύτερος τοῦ Συρίου (negant hoc alii, vide Menagium p. 68. ad Laërt. & Meurſium in Bibliotheca Attica p. 1583.) ὃν λόγος τὰ Ὀρφέως συναγαγεῖν. E contrario, *Orpheum Poëtam Ariſtoteles docet nunquam fuiſſe*, inquit Cicero I, de Natura Deor. ſect. 108. quæ verba non ita intelligenda ſunt, ac ſi nullus unquam fuerit Orpheus, ſed quod nullus fuerit Poëta illo nomine, poëmataque quæ illi tribuuntur alium habeant auctorem. Quemadmodum nec Androtion apud Ælianum negat Orpheum Thracem fuiſſe, ſed fuiſſe ſapientem. Lib. VIII. Var. Hiſt. cap. 6. Viro docto tamen Lib. I. de artis Poëticæ natura nomen ipſum totum videtur confictum, ** quod *Ariſa* Arabibus eſt *ſcire, noviſſe*, unde *Ariſ*, ſive Orpheus *ſciens, eruditus, doctus*. Quemadmodum & nullum ait fuiſſe Muſæum ſed & id nominis effictum à Muſa ſive Μῶσα quod à מוסר *ars, diſciplina*. Quod argumentum ſi valet, exſpectabis ut veniat qui ſimiliter probet etiam nullum fuiſſe Moyſen. Sane non defuerunt jam qui Muſæum cum Moſe confunderent. Alii non unum ſed plures antiquiſſimos ἐποποιοὺς Orphei nomine fuiſſe contendunt, ut patet vel è Svida multos *** Orpheos memorante ſive fingente potius. Alii alia nominis Orphei etyma commenti ſunt. Vide Olaum Rudbeckium T. 2. Atlanticæ p. 443. Utcunque autem iſta ſe habeant, uti in Hermete ſupra feci, ita hic quoque enarrabo ſcripta, quæ ſub Orphei nomine exſtant vel à Veteribus laudata reperi, tum de inventis Orpheo tributis quædam ſubjungam.

* Plures Pherecydes commemorat, & eorum ſcripta recenſet Meurſius ad Helladii Chreſtomathiam p. 58.

** Recte à Voſſio diſſentit Thomas Burnettus cap. 9. Archæologiæ Philoſ. cui adde Obſervatores Hallenſes *VI.* 29. Alia Etymologia arriſit Gerardo Crœſio in Hiſt. Hebræorum Homerica p. 146. qvi ſimiliter præter rem negat ullum fuiſſe Orpheum.

*** *Vide* etiam ſi placet Kircherum Lib. II. Oedipi part. 1. p. 150. ubi corruptiſſima de Orpheo traduntur. Orphei alterius meminit & Svidas in Δεώς. Habuit & Cicero ſervum Orphei nomine. *Vide XIV.* 4. ad familiar.

jungam. Equidem Lambecius qui de Orpheo fuse egit p. 168. seqq. prodromi historiæ literariæ, ferias mihi fecisse videatur, sed poterit forte aliqvid plenius, distinctius & accuratius de Orphei scriptis lectori à me offerri & exhiberi.

II. Orpheum antiquissimum Poëtarum, dialecto Dorica scripsisse testatur Jamblichus cap. 34. de vita Pythag. ex Metrodoro Medico Pythagoreo Epicharmi F. Verum illam dialectum neque in libris qui sub ejus nomine exstant, neque in fragmentis reperio, si à λόγῳ ἱερῷ discesseris, sed quem à Pythagoræo aliquo suppositum Orpheo fuisse, infra cap. XIX. sum notaturus. Orphicos *per Symbola*, sive ut Dionysius Halicarnass. *per allegorias*, Pythagoræos *per imagines* divina adumbrare solitos, observat Proclus Lib. I. c. 4. Theologiæ Platonicæ.

III. Ex iis quæ sub Orphei nomine hodieque exstant, occurrunt

(1) *Argonautica*, Carmine Epico, ut sunt præter ἱερὸν λόγον omnia quæ Orpheo tribuuntur, (qui & ipse traditur inter Argonautas cum Tyndaridis & Hercule navigavisse, ut post alios auctor est Lactantius Lib. I. cap. 5.) Græce edita Florentiæ cum Hymnis Ao. 1500. 4to & ab Aldo Venet. 1517. 8vo & iterum Florent. 1519. & 1540. 8vo. & inter Poëtas Principes *H. Stephani* una cum ejus castigationibus Paris. 1566. Fol. Latina prosa utcunque vertit *Renatus Perdrierius* Parisiensis, quam editam vidi Basil. 1555. 8vo cum præfatione Bernardi Bertrandi: Græce cum Perdrierii versione exstat in Jac. Lectii corpore Poëtarum Græcorum T. I. p. 480. Metaphrasis Poëtica *Anonymi* prodiit ad calcem Argonauticon Valerii Flacci illustrati commentariis Joh. Baptistæ Pii, Bononiæ 1519. fol. & in minore Flacci editione apud Aldum 1523. 8vo & Lugd. 1548. 12mo. Incipit: *O rex & vates Pythonis maxime Princeps.* Græcè cum eadem Metaphrasi Argonautica seorsim excusa Basileæ apud Cratandrum 1523. 4to. Edita & Metaphrasis ista Venetiis anno eodem cum Valerio Flacco, in 8vo. Cæterum in novissima quæ Trajecti prodiit Orphei editione 1689. 12mo. addita est Græcis Argonauticis ex H. Stephani editione expressis Perdrierii versio sed ab *Andrea Christiano Eschenbachio* Norimbergensi passim emendata, H. Stephani notæ, & ejusdem Eschenbachii * eruditus commentarius. Non pauca Ἀργοναυτικῶν loca illustrat

* Idem vir Clarissimus MStorum codicum ope quos interjecto tempore inspicere ipsi datum est, emendatiorem Argonauticorum editionem & commentarium in illa locupletiorem vulgaturum se recepit. Ipse qvoqve videtur esse qui sub *Pandulphi Collenutii* nomine A. 1690. 8. editionem suam defendit adversus censuram Joannis Clerici T. XV. Bibl. Universalis p. 101.

ſtrat & emendat Holſtenius in notis ad Stephanum Byz. quæ jam in editione ſua annotavit Clariſſimus Eſchenbachius. Svidas Argonautica tribuit Orpheo juniori Crotoniatæ, qui vixerit temporibus Piſiſtrati, iisdem quibus & Onomacritus, hymnorum ut plerique exiſtimant ſcriptor.

IV. (II.) *Hymni* * LXXXVI. qvibus præmittitur *Εὐχὴ πρὸς Μουσαῖον*, Græce itidem ab Aldo Venetiis, à Juntis Florentiæ A. 1519. & ab H. Stephano, qui ſuas etiam caſtigationes addidit Pariſiis editi, latine ex Perdrierii verſione non optima Baſileæ, tum Græce & Latine cum eadem verſione in corpore Poëtarum Græcorum Genevenſi vulgati p. 502. Inde Joſephus Scaliger, intra quinque dierum, velut ipſe teſtatur, ſpatium hæc Orphei initia ſive indigitamenta Muſæo inſcripta verſibus antiquis Latinis expreſſit doctiſſime & feliciſſime, etſi hæc illius Metaphraſis lectorem requirit non è vulgo. Lucem adſpexit auctore jam defuncto inter alia ejus opuſcula ab If. Caſaubono edita Pariſ. 1610. 4to additis brevibus Scaligeri ejusdem annotationibus. Quinquennio pòſt Petrus Scriverius ad calcem poëmatum Joſephi Scaligeri hymnos Orphei Græcè ex H. Stephani editione recudendos dedit, iisque Scaligeri metaphraſin ſed emendatiorem, ejusque notas adjecit, Lugd. Bat. ex officina Platin. 1615. 12. Eandem Scaligeri Metaphraſin & notas (ut H. Stephani quoque) in ſua Orphei editione ſervavit Eſchenbachius, ipſe quidem nihil in hymnos commentatus, quibus *veram Satanæ Liturgiam* contineri ſcripſit Daniel Heinſius in Ariſtarcho, ſublimem ac reconditam Theologiam in illis videre ſibi viſi ſunt Johannes Picus Mirandulæ Comes in Concluſionibus, & Kircherus T. 2. Oedipi parte I. p. 151. ſequ. qui poſt unum itemque alterum hymnum ſuo more illuſtratum atque expoſitum p. 156. promiſit ſe alibi oſtenſurum eſſe quod Sephiroticæ ſive Cabaliſticæ veterum Hebræorum & hieroglyphicæ Ægyptiorum doctrinæ maxime & clariſſime per omnia congruant. Et pridem ante Kircherum Cornelius Agrippa Lib. II. occultæ Philoſophiæ c. 60. ſcripſit Orphicos hymnos qui intelligat, eum revera magnam naturalis magiæ intelligentiam conſecutum. Pauſaniæ judicio Lib. IX. p. 771. Orphei hymnis elegantiores exiſtimantur Homerici, Orphei θεολο-

P

* Tot ſane invenio, etſi Kircherus T. 2. Oedipi parte 1. p. 151. ex numero hymnorum Orphei LXXXIV. neſcio quod exſculpit myſterium. Et Picus Mirandulanus in concluſionibus ſuis p. 71. *tantus eſt*, inquit, *numerus hymnorum Orphei, quantus eſt numerus cum quo Deus creavit triplex ſeculum ſub quaternarii Pythagorici formâ numeratus.*

θεολογικώτεροι * & forte quæ Allatii Lib. de patria Homeri p.281. ſuſpicio eſt, compoſiti (ab Onomacrito) ad Homeri æmulationem. Meminit hymnorum Orphei Plato, octavo de legibus, & Pauſanias in Boeoticis p.770. qui paucos & breves fuiſſe refert, unde non alios habuiſſe videtur quam nos hodie legimus. Teſtatur etiam à Lycomedis decantatos in ſacris Cereris, qui honos non habitus hymnis Homericis quamvis elegantioribus. Philoſtratus in Heroicis ex Proteſilai judicio ait Homerum μεγαλοφρημοσύνῃ ὑπὲρ τὸν Ὀρφέα ἀσκῆσαι. Et paucis interjectis de Homero loquens: Ὀρφέα ἤ, inquit, ἐν πολλοῖς τῶν κατὰ τὴν Θεολογίαν ὑπερῆρε, Μουσαῖον δὲ ἐν ᾠδαῖς χρησμῶν. Complures Orphei hymnos laudat Stobæus. Vide Excerpta Grotii è Stobæi florilegio p. 246. ſq. p. 250. p. 56. p. 54. quibuscum confer Orpheum ex edit. Eſchenbachii p. 150. ſq. p. 154. p. 158. & 160. Meminit & Orphei hymnorum Cyrillus contra Julian. Lib. I. p. 25. Iſaac. Tzetzes prolegom. ad Lycophronem. Ex hymno in ſolem verſus quosdam profert Joh. Tzetzes p. 268. ad Heſiodum. Ὕμνον νόμου qui exſtat eadem pagina 160. Latina Metaphraſi donavit Grotius in florum ſparſione ad jus Juſtinianeum p. 65. Svidas hymnos refert inter ſcripta Orphei Ciconæi, qui & ipſe vixerit ante Homerum & duabus γενεαῖς antiquior fuerit bello Trojano, ſcripſeritque fabulas etiam & Epigrammata. Sed profecto haud diverſus à noſtro fuit Orpheus Ciconæus ſive Κικόνεσσι πολυῤῥήνοισιν ἀνάσσων ut vocatur in Argonauticis v. 77. quem à Ciconum mulieribus diſcerptum laniatumque ferunt. Idem Svidas inter Orphei Libethrii ſcripta memorat τελετὰς & Onomacrito à quibusdam tributas teſtatur. Et Scaliger hos qui exſtant hymnos τελετὰς potius eſſe ait, quia in illis tantum fere invocationes Deorum continentur, qualibus initiati in myſteriis uti ſolebant, non vero celebrantur Deorum natalia, geſta aliaque, ut in hymnis fieri conſvevit. Loca quædam hymnorum Clariſſimo Eſchenbachio intacta relicta, ex MSto quo in Gallia uſus eſt, emendaverat & ſuppleverat Guil. Canterus Lib. II. cap. 3. Novarum Lectionum.

V. (III.) *De lapidibus* eorumque virtutibus præcepta, commendata à Theodomante Priami filio, præmiſſo procemio duplici, quorum prius lectu digniſſimam ſapientiæ prædicationem continet. Argumentum præfixit *Demetrius Moſchus* Grammaticus, cujus etiam gloſſulæ in librum ipſum habentur in Bibliotheca Regis Galliæ teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 273. Stobæus plus ſimplici vice hoc poëma allegans, Ὀρφέως, inquit,

* Origenis tamen judicio Lib. VII. contra Celſum p. 368. longe pejora πολλῷ χείρονα de putatitiis gentium Diis cecinit Orpheus quam Homerus.

inquit, ἢ μᾶλλον ὀνομακρίτου. Vide Grotii excerpta è Stobæi florileg. p. 27. 23. 129. & confer editionem Orphei Trajectinam p. 190. 193. Laudat & Orpheum ἐν λιθικοῖς Tzetzes ad Lycophronem p. 30. edit Potteri, & Johannes Tzetzes Chil. 2. hist. 57. Chil. 4. v. 287. & 402. Chil. 6. hist. 57. 65. 66. Chil. 12. v. 183. & 608. Mirum vero quod habet Svidas de Orpheo Libethrio agens: ἔγραψε καὶ τελετὰς, ὁμοίως δὲ φασὶ καὶ ταύτας ὀνομακρίτου. ἐν τούτοις δ' ἐστὶ περὶ λίθων γλυφῆς, ἥτις ὀγδοηκοντάλιθος ἐπιγράφεται. Sane diversum hoc fuisse opus videtur à libro quem habemus de lapidibus, quia hic nec de octoginta lapidibus nec de illorum sculptura agit, sed vix duodeviginti lapidum genera recenset, quorum ope vel sacra qui faciunt, voti compotes fieri possint, vel venenatis morsibus mederi valeant. Exstat & iste liber Græce in supra memoratis Orphei editionibus, & Latine à Perdrierio versus est, cujus translationem Eschenbachius hinc inde à se interpolatam servavit, & solas H. Stephani castigationes, nullas vero suas notas addidit. Metaphrasis Latina poëtica hujus libelli, auctore *Hannardo Gamerio*, qui Orpheum trimegistum subinde appellat, cum ejus Scholiis & D. Wendalini Cronobachii Medici animadversionibus vulgata est Leodii 1578. 8vo. Incipit; *Jupiter à miseris cladem mortalibus arcens.* Gesneri in hunc librum scholia lucem non viderunt. Cæterum fallitur Bochartus, qui parte 2. Hierozoici Lib. III. c. 16. Librum de lapidibus Timocli tribuendum, Svida auctore affirmat. Non enim librum de lapidibus, sed Σωτήρια Orphei Svidas auctor est à quibusdam tributa Timocli Syracusano vel Pergino Milesio. Judicent alii num Paulus Ephes. VI. 16. ut contendit idem Bochartus, palam alluserit ad hæc libri de lapidibus procem. v. 48. sq.

Ῥοιζόωντε στῆται χαμαὶ ἐρχομένοιο δράκοντος
Εἴσεται ἠδ' ὄφεων ἰὸν σβέσαι ἑρπυστήρων.

VI. *Fragmenta Orphei* quæ in H. Stephani & Eschenbachii editione subjiciuntur, vix exigua pars sunt eorum quæ ipse Stephanus in poësi philosophica pag. 78. sqq. exhibuit, unde potius describi à novissimo editore, & quæ desunt plurima è Proclo, Joh. Tzetza aliisque addi, ordine disponi, & loca auctorum singulis fragmentis adnotari potuissent. Vicissim ibi nonnulla male inter fragmenta Orphei referuntur, ut versiculus primus p. 245. edit. Eschenbachii est versus duodecimus hymni in somnium, qui jam exstat p. 180. & septem primi p. 246. plane non spectant ad Orphica. Poterant & adjungi versus LXVI. περὶ σεισμῶν sive *prognostica de significationibus terræ motuum* in appendice Anthologiæ

Græcorum Epigrammatum obvii, qui licet Hermeti * in quibusdam, in aliis tamen codicibus tribuuntur Orpheo, & cum versione metrica Joh. Antonii Baifii sub Orphei nomine prodierunt Paris. apud Morellium 1586. 4to. Vertit & Zenobius Acciajolus teste Gyraldo. Apud Labbeum p. 122. Bibl. nov. MSS. memorantur prognostica sereni aëris ex diversis auctoribus collecta, Arato, Africano, Apulejo, Anatolio, Aristotele, Beterio sive Berytio, Varrone, Demogeronte, Didymo, Diophane, Florentino, Nestore, *Orpheo*, Paxamo, Plutarcho, Ptolemæo, Pamphilo, Platone, Sotione, Tarantino, Theophrasto, Vindanionio, Zoroastre aliisqve. Horum omnium nomina occurrunt in Græcis Geoponicis, in quibus prognostica illa Labbeo memorata exstare non dubito. Orphei tamen nihil in Geoponicis legitur, quod prognosticon aliquod complectatur, sed tantum semel ejus fit mentio Lib. II. p. 70. ubi versus ipsi tribuuntur:

Δειλοὶ, πάνδειλοι κυάμων ἄπο χεῖρας ἔχεσθαι

Itemque alter:

Ἶσον τῶν κυάμων φαγέειν κεφαλάς τε τοκήων.

At priorem ex hisce Gellius non Orpheo sed Empedocli addicit Lib. IV. cap. 11. quem etiam alterius auctorem esse non est dubitandum.

VII. Sed hæc & quicquid præterea in editione Trajectina adhuc desiderari possint, in secunda editione exspectare nos jubet Clarissimus Eschenbachius, *quam*, inqvit, *cum nova versione & uberioribus ad omnia notis, si Deus vitam & occasionem ulterius prosequendi hæc studia concesserit, aliquando publicabo.* ** Idem recte negat editionem Orphei Commelinianam lucem vidisse, etsi index librorum à Commelino excusorum Gnomographis Græcis A. 1597. (qvi Hieronymo Commelino emortualis fuit) præfixus memorat Orpheum ex MStis Palatinis auctum & emendatum. Gothofredus Jungermannus in literis ineditis ad Putschium datis Heidelbergæ Cal. Nov. 1603. *Contuli Orphei sive Onomacriti hymnos & Argonautica, editionem Stephani cum duobus MSS. Palatinis, ex quibus aliquot versus supplevi, ubi H. Stephanus ipse interdum suspicatus fuerat defectum, & alia notavi lectionum κατορθώματα, quibus ad θαυμάσιον illum Grotium qui edere co-*

* Vide supra Cap. IX. num. 7.

** Hoc promissum ex parte jam implevit Vir Clarissimus edito Norībergæ Ao. 1702. 4to. Epigene sive commentario suo de poësi Orphica, in quo Philosophiam Orphicam exposuit, & fragmenta collegit diligenter, licet non semper certum sit, fuerintne ex libris Orphicis aliis depromta, quam sub quorum titulis à doctissimo Eschenbachio exhibentur. Ille liber ad me allatus demum est, cum ista jam scripsissem. *Joannis* vero *Francisci Grandis* liber de Philosophia ac Theologia Orphica necdum lucem adspexit quod sciam, desideratus Morhofio 1, Polyhist. p. 125.

cogitat, aditum mihi paro. Contuli dein Homeri hymnos, Musæum, Nicandrum, & notavi quædam certe non κακοῦ κόμματος. Confero jam Theognin, Dionysiumque periegetem, quia uno libro compacti sunt. Inter ſcripta inedita Hugonis Grotii quæ à vidua quam ille moriens reliquerat emit Regina Sveciæ Chriſtina, memorantur etiam notæ in Orphei hymnos. Lucas Holſtenius ad P. Lambecium prid. Kal. April. 1646. *Habeo & Orphei exemplar non contemnendum, ex quo Argonautica plurimis locis emendavi. Auctor ille huc usque à Criticorum & Correctorum vulgo derelictus tuam expoſcere videtur operam. Hymni autem reconditæ antiquitatis pleniſſimi juſtum commentarium merentur, quem vel unius Procli ſcripta ἀνέκδοτα tibi inſtruent, ut ex notis meis ad Salluſtium Philoſophum proſpicies: ne quid de cæteris, quos apud me habeo, Platonicis nunc dicam, in quibus τῆς μυθικῆς θεολογίας theſaurus latet.* Confer Lambecii prodromum Literar. p. 181. & Lib. 6. de Bibl. Vindob. p. 242. In deſignatione librorum, qvos ad editionem parare ſe profeſſus nuper eſt Henricus Leonhardus Schurtzfleiſchius, Conradi Samuelis, viri docti frater, occurrunt etiam *Orphica & Sapphica cum diſſertatione Critica & novis annotationibus ac ſupplementis, ex MSS.* Sed an unquam ab eo ſperanda ſint, ad aliud præcipue ſtudiorum genus jam vocato, non facile dixerim. Prætereo qvod Johannes qvoqve Ulricus Meurerus, qui Valerium Flaccum ante aliquot annos vulgavit Francofurti, ſpem fecit novæ editionis Argonauticorum Orpheo adſcriptorum.

CAPUT XIX.

Utrum Pythagoras fuerit auctor poëmatum Orpheo tributorum. Jonis τριαγμοὶ. 1. *Ἱερὸς λόγος ſive liber περὶ Θεῶν Pythagoræ nomine olim jactatus diverſus fuit a libris XXIV. ἱερῶν λόγων Orphicorum. Cercops Pythagoricus.* 2. *Catalogus ſcriptorum deperditorum quæ Orpheo apud veteres tribuuntur, literarum digeſtus ordine, cum variis Obſervationibus.* 3. *Nomina eorum qui ſub Orphei nomine varia ſcripta ſuppoſuiſſe dicuntur.* 4.

I.

PYthagoram auctorem habere poëmata quæ ſub Orphei nomine circumferuntur, ſuſpicabatur Joh. Baptiſta Criſpus de Philoſophis caute legendis p. 473. quod ni fallor ex Laërtio hauſit, qui in Pythagora ſect. 8. ex Jonis Tragici τρι-

αγμοῖς * refert Pythagoram nonnulla scripsisse & ad Orpheum auctorem retulisse. Idem ex Jone refert Clemens I. Strom. p.333. ubi interpres eruditus minus bene vertit: *Jon refert Pythagoram hæc quoque Orpheo tribuere*, nam ambiguitatem omnem tollit Laërtius, cujus hæc sunt verba: Ἴων δὲ ὁ Χῖος ἐν τοῖς τριαγμοῖς φησὶν αὐτὸν ἔνια ποιήσαντα ἀνενεγκεῖν εἰς Ὀρφέα. Apud eundem Clementem male τριγράμμοις editum est pro τριαγμοῖς. Nec melius in Codicibus Suidæ & Laërtii τριασμοῖς vel τριαγίνοις. Vide Menagium ad Laërt. p.351. & Rich. Bentleji Epistolam ad Millium Malalæ subjectam p.67. seqv. Ex loco isto vel Laërtii vel Clementis perperam intellecto Suidas Τριαγμοὺς inter scripta Orpheo tributa inepte retulit, aliisque post se præbuit errandi occasionem, usque adeo, ut non deessent qui singulari hocce opere sacrum de Triuno Deo Mysterium ab Orpheo proditũ scriberent. Vide Naudæi Apologiam de viris doctis Magiæ accusatis p. 138.

II. Quæ vero scripta Pythagoras sub Orphei nomine edidisse creditus olim fuerit, conjectura attingere licet ex Jamblicho p. 134. 135. de vita Pythag. & Proclo Lib. 5. in Timæum p.291. nempe λόγον ** ἱερὸν sive librum περὶ Θεῶν, quamvis hunc qvoqve non Pythagoræ sed Cercopis

* Harpocration in Ἴων vocat scriptum Philosophicum & ab aliis Τριαγμὸν numero singulari inscriptum testatur, Callimachoque teste Joni à quibusdam abjudicatum & tributum Epigeni qui de Poësi Orphica scripsit. Prima quoque verba ejusdem libri recitat, ex quibus apparet & prosa scriptum fuisse, & ternarii numeri vires in rebus omnibus, sive πάντα τρία ubique observasse. Vide etiam quæ de Jonis scriptis dixi infra Lib. II. cap. 19. in notitia Tragicorum.

** Diodorus Sib. lib. I. extrem. refert videri quibusdam Πυθαγόραν τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον (hoc est doctrinam de rebus divinis in libro illo contentam) καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα, καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον τῆς ψυχῆς μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων. Sed ab Orpheo hæc edoctum Pythagoram narrant Jamblichus & Proclus. Jamblichi ex vita Pythagoræ p.135. locum adscribam uti est à viris doctissimis Gisberto Cupero, Rich. Bentleio & Godfrido Oleario emendatus: περὶ Θεῶν Πυθαγόρας ὁ τῶ Μνησάρχω τοῦτο ἐξέμαθον ὀργιασθεὶς ἐν Λιβήθροις τοῖς Θρακίοις Ἀγλαοφάμω τελετὰς μεταδόντος. ὡς ἄρα Ὀρφεὺς ὁ Καλλιόπας κατὰ τὸ πάγγαιον ὄρος ὑπὸ τᾶς ματρὸς πινυσθεὶς ἔφα τὰν ἀριθμῶ ὠσίαν ἀΐδιον εἶμεν κ.τ.λ. Proclus in Timæum Lib. V. p.291. Πυθαγόρειος ὁ Τίμαιος ἕπεται ταῖς Πυθαγορείων ἀρχαῖς, αὗται δέ εἰσιν αἱ Ὀρφικαὶ παραδόσεις. Ἃ γὰρ Ὀρφεὺς δι' ἀπορρήτων λόγων μυστικῶς παραδέδωκε, ταῦτα Πυθαγόρας ἐξέμαθεν ὀργιασθεὶς ἐν Λιβήθροις τοῖς Θρακίοις, Ἀγλαοφάμου τελετὰς μεταδιδόντος, ἣν περὶ Θεῶν σοφίαν παρὰ Καλλιόπης τῆς μητρὸς ἐπινύσθη. Confer quæ diximus supra cap. XVIII. num. 1. de convenientia doctrinæ Orphicæ cum Pythagorica & Platonica. Idem Proclus: Ἅπασα ἡ παρ' Ἕλλησι Θεολογία τῆς Ὀρφικῆς ἐστι μυσταγωγίας ἔκγονος, πρώτου μὲν Πυθαγόρου παρ' Ἀγλαοφήμου τὰ περὶ Θεῶν ὄργια διδαχθέντος.

Cercopis Pythagorici esse contendit olim Epigenes in libro de scriptis Orpheo tributis, alii Hippasi, ut Laërtius, τὸν δὲ Μυστικὸν λόγον, inqvit, Ἱππάσου φασὶν εἶναι, alii Arignotes Pythagoricæ, ita enim videntur capienda verba Svidæ in Ἀριγνώτη, etsi aliter Menagius ad Laërtium p.350. Falluntur autem qui Cercopis nomen cum Lescaloperio ad Ciceron. p.157. habent pro appellativo * & impostorem denotare existimant, nam non tantum apud Ciceronem occurrit libro de Natura Deorum primo: *Orphicum carmen Pythagorici ferunt cujusdam fuisse Cercopis*, sed & apud Clementem Alex. I. Strom. p.333. Epigeni sententiam hancce tribuentem, & apud Svidam in ὀρφεύς, cum ἱερὸς λόγους ἐν ῥαψωδίαις κδ memorasset, λέγονται δὲ, inqvit, εἶναι Θεογνήτου τοῦ Θεσσαλοῦ οἱ δὲ Κέρκωπος τοῦ Πυθαγορείου. Citatur & in testimonium Κέρκωψ ab Athenæo Lib. XIII. p.557. & ab Apollodoro plus simplici vice libro secundo Bibliothecæ. Orpheum in Octavo τοῦ ἱεροῦ λόγου laudat auctor Etymologici magni in Γίγας & duos versus Hexametros ex illo adducit. Laërtius qvoq; versibus scriptum testatur ἱερὸν λόγον Pythagoræ tributum, Lib. VIII. sect. 7. producto operis initio qvod ita se habet:

Ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα.

At ἱερὸς λόγος qui ad Pythagoram auctorem relatus à Pythagoricis ferebatur, & laudatur etiam ab Hierocle in aurea carmina Pythagoræ ubi de tetractye agit p.225. scriptus erat prosâ Doricâ. Id tum ex Jamblicho tum ex auctore Theologumenon Arithmeticæ patet, qui ex scripto Pythagoræ περὶ θεῶν quod cum ἱερῷ ejus λόγῳ idem fuisse Jamblichus testatur, profert nonnulla p. 19. Ἐν τῷ δηλουμένῳ περὶ θεῶν συγγράμματι ὁ Πυθαγόρας οὕτως διορίζεται. Τέσσαρες μὲν καὶ σοφίας ἐπιβάθραι, ἀριθμητικὰ, μουσικὰ, γεωμετρία, σφαιρικὰ α, β, γ, δ, πταγμέναι. Proclus ad Euclidem p. 7. διὸ δὴ καὶ ὁ Πλάτων πολλὰ καὶ θαυμαστὰ δόγματα περὶ θεῶν διὰ τῶν μαθηματικῶν εἰδῶν ἡμᾶς ἀναδιδάσκει, καὶ ἡ τῶν Πυθαγορείων φιλοσοφία παραπετάσμασι τούτοις χρωμένη τὴν μυσταγωγίαν κατακρύπτει τῶν θείων δογμάτων. Τοιοῦτος γὰρ καὶ ὁ ἱερὸς σύμπας λόγος, καὶ ὁ Φιλόλαος ἐν ταῖς Βάκχαις, καὶ ὅλος ὁ τρόπος τῆς Πυθαγόρου περὶ θεῶν ὑφηγήσεως. Hinc λόγον ἱερὸν qui Orpheo tribuitur à Svida & Etymologo, atq; XXIV. constitit libris sive rhapsodiis, diversum fuisse haud dubito à λόγῳ ἱερῷ Pythagoræ inscripto. Longe magis ab hoc diversa sunt, quæ sub Orphei

τος. Δεύτερος τι πλάτωνος ὑποδεξαμένου τὴν παντελῆ περὶ τούτων ἐπιστήμην, ἔκ τε τῶν πυθαγορείων καὶ Ὀρφικῶν γραμμάτων. Lib. 1. Theolog. Platon. c. 5.

* Equidem notum proverbium ἀγορὰ κερκώπων, & κερκωπίζειν, ac similia de quibus Scholiastes Luciani T. 1. p. 35. Andreas Schottus ad Zenobium & ad Apostolium Pantinus. Et inter Eubuli dramata fuere Κέρκωπες. Sed nihil hoc impedit quo minus fuerit etiam homo quidam proprio Cercopis nomine. Olus quoque & Eurybatus Cercopes memorantur ab Apostolio IX 33. proverb.

phei nomine hodie exstant, ut præter rem suspicatus fuerit Crispus, hæc Pythagoram forte auctorem habere.

III. Titulos aliorum scriptorum qvæ sub Orphei nomine olim exstiterunt, perditaque pridem sunt, præsenti loco annotare juvat Alphabeti ordine. Sunt autem hæc:

Ἡ εἰς ᾅδου * κατάβασις, cujus scripti meminit Argonauticorum scriptor v. 40. seqq. Alii teste Svida tribuebant Herodico Perinthio, alii Orpheo Camarinæo ἐποποιῷ, alii teste Clemente Alexandrino retulerunt ad Prodicum Samium, Epigenes ad Cercopem Pythagoræum. Vide Clementem I. Strom. p. 133. Diodorus Siculus Lib. I. Fol. 58. & 60. sq. auctor est ex Ægypto in Græciam Orpheum induxisse τὰς καὶ τῶν ἀσεβῶν ἐν ᾅδου τιμωρίας, καὶ τοὺς τῶν εὐσεβῶν λειμῶνας καὶ τὰς παρὰ τοῖς πολλοῖς εἰδωλοποιΐας. Notissima alioqui fabula de Eurydice uxore ex inferis ab Orpheo reductâ, de qua infra qvædam sum dicturus.

Ἀμοκοπία, ** sive legendum Ἀνεμοκοπία; apud Svidam, qvi solus qvod sciam hujus libri inter Orphei scripta meminit.

Ἀστρονομία memoratur à Svida, & in Tzetzæ prolegomenis ad Lycophronem.

Βακχικά *** quæ nescio an diversa fuerint ab Orphei τελεταῖς & χρησμοῖς de qvibus infra. Videtur illa respicere Orpheus in Argonauticis v. 9. seqv. & 29. Ex iisdem Arnobius profert nonnulla Lib. V. p. 169. sq. & p. 175. versus qvosdam latine adducit ex aliqvo, ut conjicit Heinsius, qvi Orphica latine verterat. Græcos Orphei versus habet Clemens Alex. in protreptico f. 13. Illustrant præter Heinsium ad Clementem, Salmasius ad Tertull. de pallio & Ez. Spanhemius ad Callimachi hymnum in Cererem. Γένεσιν Bacchi & sacra ab Orpheo ex Ægypto in Græciam translata & Cadmeis prodita affirmat etiam Manetho apud Eusebium Lib. I. præparat. p. 47. sq. Cæterum Bacchica non Orpheo sed *Niciæ* Eleati qvidam olim tribuebant, ut auctor est Svidas.

Περὶ βοτανῶν utrum singulari volumine egerit Orpheus non constat, etsi primum omnium qvos memoria novit, *de herbis* aliqva curio-

* In hoc opere omnem de inferis doctrinam ab Orpheo tractatam suspicatur Clarissimus Eschenbachius in suo Epigene p. 178. Ex eo autem quod Orpheus ex inferis Eurydicen suam repetisse traditur, hinc Orphei imaginem veluti resurrectionis symbolum in sepulchris quibusdam veterum Christianorum observasse sibi visus est Paulus Aringhus VI. 21. Romæ subterraneæ.

** Idem Eschenbachius pag. 178. legit Ἀμνοκοπία & rei pecuariæ præcepta hunc librum continuisse opinatur. Apud Hesych. ἀμνοκόπος, ποιμήν.

*** Eschenbachius p. 51. sq. colligit loca complura Orphei ex Clemente, Macrobio, Diodoro Siculo & Justino, quæ etsi Bacchi mentionem faciunt, nolim omnia ex Βακχικοῖς desumta præstare. Nam & in hymnis & in Theogonia & in τελεταῖς & in aliis scriptis de Dionyso actum constat.

curiosius prodidisse testatur Plinius Lib. XXV. cap. 2. Forte hoc fecerat in Physicis, vel in libro de medicamentis. Laudatur & Orpheus à Plinio Lib. XX. cap. V. & Lib. XXVIII. cap. IV.

Διαθῆκαι *ad Musæum*, quarum primi versus aliquammulti afferuntur à Justino Martyre Lib. de Monarchia Dei fol. 104. & in cohortatione ad Græcos fol. 15. à Clemente Alex. protreptico ad gentes fol. 48. & Lib. V. Stromatum pag. 607. seqv. Aristobulo Peripatetico apud Eusebium Lib. XIII. præparat. cap. 12. & ab Eusebio cap. 13. p. 685. Cyrillo 1. contra Julianum p. 26. Theodorito Lib. II. Θεραπευτ. p. 25. sq. Incipiunt: φθέγξομαι οἷς θέμις ἐστὶ, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι. Ita enim legendum, non βεβήλοις, ut notatum Ez. Spanhemio ad Callimachum p. 49. & Ism. Bullialdo ad Theonis Smyrnæi Mathematica p. 216. Μουνογενής τις ἀπορρὼξ φύλου ἄνωθεν χαλδαίων qui in iisdem Orphei versibus memoratur, *Abrahamus* est, uti ὑλογενής vel ut alii legunt ὑδογενής, *Moyses*. Vide Scaligerum ad fragmenta libro de emendatione temporum subjecta p. 48. At exinde Poëma hoc nec ab Orpheo nec ab Onomacrito scriptum, sed à Judæo aliquo vel Christiano scriptore suppositum arguit Cudvvorthus p. 302. * Apud Justinum de Monarchia Dei inscribitur Διαθῆκαι, sed apud Eusebium p. 664. ποιήματα τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον αὐτοῦ λεγόμενα.

Δίκτυον, memoratur à Svida, qui auctor est *Zopyro* Heracleotæ ab aliis tributum fuisse. Aristoteles Lib. II. de generatione animalium c. 1. ἢ γάρτοι πάντα γίγνεται τὰ μόρια —— ἢ ἐφεξῆς, ὥσπερ ἐν τοῖς καλουμένοις Ὀρφέως ἔπεσιν. Ἐκεῖ γὰρ ὁμοίως φησὶ γίγνεσθαι τὸ ζῶον τῇ τοῦ δικτύου πλοκῇ. Forte igitur aliud fuit argumentum hujus libri quam quod conjicit doctissimus Eschenbachius in Epigene. Sane loca Orphei quæ è Proclo & Tzetze colligit p. 54. sqq. atque ex Peplo atque hocce δικτύῳ petita suspicatur, nihil vetat ad Theogoniam vel alia scripta referre.

Διονύσου ἀφανισμός. Clemens VI. Strom. p. 628.

Orpheus ἐν τῷ περὶ Διὸς καὶ Ἥρας laudatur ab Eustathio in limine commentarii ad Dionysium periegetem, qui versus binos ex illo adducit. Sed non putaverim singularem librum, verum partem poëmatis cujusdam (Theogoniæ forte) respici, etsi aliud videtur Cl. Eschenbachio, qui sacras & allegoricas nuptias, sive naturæ in producendis rebus operationes hoc libro traditas existimat p. 60. integrumq; titu-

Q lum

* A Judæo Aristobulo interpolatum contendit Clariss. Eschenbachius in Epigene p. 148. seq. Idem p. 137. putat procemium hocce à Justino & aliis productum fuisse initium τῶν ἱερῶν λόγων Orphei quorum ῥαψῳδίας XXIV. memorat Svidas. Addit etiam à nonnullis laudari sub titulo Θεολογιῶν.

lum fuisse putet Διός καὶ Ἥρας ἱερὸς γάμος, nisi pars hæc fuerit operis majoris sed nulli veterum memorati sub titulo ἱερῶν γάμων.

Διφυεῖς. Plinius indice auctorum externorum, è qvibus desumserit ea, qvæ libro XXVIII. perseqvitur, *Orpheum qvi Diophios*, Archelaum qvi item scripserit, laudat. Reinesius Lib. II. Var. Lect. pag. 127. pro *Diophios* certo certius legendum esse monet *ἰδιοφυεῖς de rebus singularis naturæ & potestatis*. Sed propius accedit ad codicum lectionem, Harduini *διφυεῖς, de iis animalibus qve sunt ancipitis naturæ*, præcipue cum à Scholiaste Nicandri ad Theriaca p. 38. laudetur & Archelaus ἐν διφυέσι.

Δωδεκαετηρίς, sive Genethliaca Duodecim annorum * periodus. Svidas inter scripta Orphei Crotoniatæ, (Pisistrati æqvalis) refert Δεκαετηρίαι ubi legendum δωδεκαετηρίαι jam monuit Lambecius p. 176. prodromi. Tres Primos versus ex hoc opere profert Joh. Tzetzes Chil. 12. hist. 399. Fallitur porro idem Lambecius qvi apud Tzetzen ibi pro δωδεκετηρίδες urget scribendum δωδεκαετηρίδες, si enim hoc facias utroqve loco versus politicus abundabit syllabâ. Allegantur & Orphei Δωδεκαετηρίδες ab If. Ttetza in Lycophronem p. 13. & 62. edit. Potteri. Onomacritum sub nomine Orphei δωδεκαετηρίδας scripsisse non dubitat Scaliger in prolegomenis ad libros de emendatione temporum, & Canon Isagog. p. 182.

Ἐπιγράμματα Svidas refert inter scripta Orphei Ciconæi, qvem cum Libethrio eundem esse supra observavimus.

Ἔργα sive περὶ Γεωργίας, qvo ex opere primos decem versus recitat Joh. Tzetzes proœmio ad Hesiodum, qvos Latine habes apud Jac. Nic. Loënsen Lib. II. c. 2. Epiphyllidum. Luculentos versus vocat Scaliger ad Manilium p. 103. Nescio an ex eodem opere an ex ἡμέραις sint alii versus septem Orphei, qvos Hesiodum expressisse & imitatum esse notat idem Tzetzes p. 125. Laudat iterum Orpheum Thracem ἐν τῇ περὶ γεωργίας p. 175. & Chiliad. 4. hist. 128. v. 173. sq.

Ἐφημερίδες sive ἡμέραι, ex qvibus Josephus Scaliger qvi Onomacrito tribuit, Lib. I. de emendat. temporum p. 10. profert versus primos undecim, qvorum qvinqve priores petiit ex Joh. Tzetzis prolegomenis in Hesiodum, & Chil. 12. v. 151. 152. 153. reliqvos ex ejusdem Tzetzæ Scholiis ad Hesiodum p. 170. b. qvi idem opus forte respicit etiam p. 130. b. 167. b. 168. b. 182. b. ut Proclus ad eundem Hesiodum p. 178. b. 180. & ejus exscriptor Moschopulus p. 177. b. Eustathius ad Odyss. Σ.

Θεογονία sive Origines mundi & Deorum, κόσμου κτίσις καὶ ἀνθρώπων πλαστουργία. Vide qvæ ex Timotheo Chronographo Johannes Malalas p. 88. sqq. & Cedrenus f. 46. sq. ubi initium operis Orphici adfertur.

* Vide Jos. Scalig. Can. Isagog. p. 181. 182. & ad Manilium Lib. III. v. 533. — 543.

tur. Male apud Svidam legitur θεογνωσίας λόγοι pro Θεογονίας, qvo in loco Orphei sententiam de Chao, æthere &c. expositam videbis. Versus ipsos Orphei, de Jove, primo * ovo, Phanete Hericapœo &c. habes apud Aristotelem ** & Apulejum Lib. de mundo, Athenagoram, Stobæum Eclog. Phys. Eusebium Lib. III. præparat. c. 9. Macrobium Lib. I. Sat. c. 18. Proclum Lib. II. & V. in Timæum, Svidam in Φάνης. Confer Leopardum Lib. XII. c. 2. emendat. Cotelerium ad Patres Apostolicos T. I. edit. Clerici p. 585. 589. 664. sq. 665. 667. 669. Theod. Canterum lib. 1. Var. lect. c. 26. & lib. 2. c. 26. Rich. Bentlei V. C. Epistola ad Jo. Millium sub init. Videtur & Orphei Theogonia respici ab Hesiodi, *** (Orphei ut volunt imitatoris) interpretibus p. 39. a. 249. b. 303. b. edit. Heinsii. De Orpheo apud Apollonium Rhodium lib. 1. Argonaut. Ἤειδεν δ' ὡς γαῖα καὶ οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθε τὸ πρὶν ἐπ' ἀλλήλοισι μιῇ συναρηρότα μορφῇ Νείκεος ἐξ ὀλοοῖο διέκριθεν ἀμφὶς ἕκαστα. Trecentos & sexaginta Deos in hoc opere Orpheum induxisse testatur præter Theophilum Antiochenum Lib. III. aliosqve Justinus Lib. de Monarchia Dei f. 104. Lutatius ad 3. Thebaidos p. 144. *Cum Magi vellent virtutis Dei ut putabant sese comprehendere singulas appellationes, qvas per naturarum potestates abusive modo designarunt, & qvasi plurimorum Deorum nobilitate Deum appellare conati sunt, qvasi ab effectu cujusq; rei ductis vocabulis, sicut Orpheus fecit, & Moyses Dei summi Antistes, & Esaias, & his similes.* Laudatur Orphei Theogonia à Clemente Alex. Lib. VI. Strom. p. 628. ubi Homerum Orphei & Musæi vestigiis institisse contendit. Orphei esse negat Pausanias in Atticis p. 34. Apud Macrobium Lib. I. in somnium Scipionis c. 2. *Ut Hesiodi & Orphei qvæ de Deorum progenie actuve narrantur,* nescio an potius sit legendum *auctuve*, neq; enim gesta Deorum ab illis descripta constat. Videtur Theogoniam respicere Orpheus Argonauticorum scriptor v. 12—20.

Q 2 Impia

* Hoc ovum ex Æthere Chao Nocte productum, receptaculum commune mundi νοητοῦ pariter & αἰσθητοῦ, qui ex illo prodierunt. Huc spectavit aliud Orphei scriptum ὠοθυτικὰ ἢ ὠοσκοπικὰ quæ infra memoramus. Confer Cl. Eschenbachii Epigenem p. 95. seq. 111. seq. Hinc τάξιν Mundi Ovo ex Orphicorum sententia assimulat Achilles Tatius Isagoge in Aratum c. 4. Et Orphicis atque Pythagoricis dogmatis innutriti nonnulli ideò ovis abstinebant teste Plutarcho II. 3. sympos.

** De illis versibus qui incipiunt Ζεὺς πρῶτος γένετο, Vide eundem p. 68. seqv. qui illa ex Orphei Cratere petita esse existimat, cum multis aliis versibus Orphicis ex Interpretibus Hesiodi, Proclo, Prophyrioque collectis, sed quos ex Cratere Orphei petitos esse omnes nec ipse p. 81. audet affirmare. Fragmenta è Theogonia Vide apud eundem p. 98---110.

*** Arguitur Hesiodus Orphei Theogoniam non tam imitatus esse quam corrupisse. Vide Thomæ Galei notas ad Apollodorum, quibus λείψανα Theogoniæ Orphicæ diligentissime collegit vir doctissimus, & cum magna rei literariæ jactura superiore Anno 1702. denatus.

Impia de Diis commentum ac propterea, Philosophi nomine vix dignum arguit Laërtius in proœmio.

Θρονισμοὶ μητρῷοι sive *solennes initiationes in sacris Matris Deûm* inter Orphei scripta referuntur ab eodem Svida. Nescio illosne respexerit Orpheus in Argonauticis v. 21. seq. ubi ait se tradidisse ὀρεσσιδρόμου ἢ λατρείαν Μητρός.

Θυηπολικὸν sive *de sacrificiis* eorumq; generibus ac cerimoniis *liber* à Svida memoratur, cujus forte animo obversabantur hæc Platonis Lib. II. de Rep. Βίβλων δὲ ὅμαδον παρέχονται Μουσαίου καὶ Ὀρφέως, Σελήνης τε καὶ Μουσῶν ἐγγόνων ὥς φασι, καθ' ἃς ΘΥΗΠΟΛΟΥΣΙ, πείθοντες οὐ μόνον ἰδιώτας ἀλλὰ καὶ πόλεις, ὡς ἄρα λύσεις τε καὶ καθαρμοὶ ἀδικημάτων, διὰ θυσιῶν καὶ παιδιᾶς ἡδονῶν, εἰσὶ μὲν ἔτι ζῶσιν εἰσὶ δὲ καὶ τελευτήσασιν, ἃς δὴ τελετὰς καλοῦσιν αἳ τῶν ἐκεῖ κακῶν ἀπολύουσιν ἡμᾶς. Μὴ θύσαντας δὲ δεινὰ περιμένει.

Θύμια ἀρώματα. Auctor allegoriarum in Hesiodi Theogoniam, p. 267. cum Planetarum vires in hæc inferiora enarrasset, ἔνθεν τοι, inqvit, καὶ κοσμοκράτορας διὰ τοῦτο καὶ σημάντορας ἔργων, καὶ φερεσβίους, καὶ καρπίμους, καὶ ἀστεράρχας, καὶ δεσπότας κόσμου, καὶ πιστοὺς φύλακας, καὶ ῥιζωτῆρας πυρόεντας, καὶ ὠρολόφους (fat. ὡρολόπους) καὶ χρόνου πατέρας ἀθανάτους προσαγορεύει ὁ Ὀρφεὺς ἐν τοῖς θυμίοις ἀρώμασι. Σύγγραμμα δὲ τοῦτο Ὀρφαϊκῶν. Nullum vero hic deperditum scriptum intelliges, sed editos Orphei hymnos, qvorum plures ita inscribuntur, θύμια ἀρώματα, sive ut vulgati libri habent θυμίαμα, ἀρώματα.

Ἱερὸς λόγος de qvo diximus abunde supra, Num. 2.

Τὰ ἱεροσολυμιτικά, vel potius ut editio Aldina Svidæ, ἱεροσολυμικά.

Καταζωστικὸν * sive liber de variis vestibus atqve ornatibus ad sacra reqvisitis.

Κλίσεις κοσμικαὶ ναί, aut potius forte κλήσεις κοσμόκοινοι. **

Κορυβαντικόν. Hæc qvatuor scripta Orphei qvi memoret præter unum Svidam, nullus mihi occurrit; Nisi qvod Orpheus ipse in Argonauticis hujus postremi faciat mentionem v. 25. qvo eodem in loco longe plura cecinisse se affirmat tum de aliis argumentis tum de variis mysteriis & divinationum generibus. Sed flagitium fuerit de Orphei scriptis

* Vide Eschenbachii Epigenem pag. 38. qui pag. 198. pro ἱεροσολυμικὰ legit ἱεροσκόπια.

** Clarissimus amicus noster Godfridus Olearius in diss. de scriptis Socratis legit κοσμικαὶ vel κόσμου καιναί. Eschenbachius p. 199. Κτίσιν Κόσμου, καὶ νεοτευκτά. Hoc enim vocabulum apud Svidam statim sequitur.

ſcriptis accuratius agere inſtituentem verſus ipſos poetæ etſi pluſculos non adſcribere:

Ἔφρασ' ὅταν Βάκχοιο καὶ Ἀπόλλωνος ἄνακτος
Κέντρῳ ἐλαυνόμενος φρικώδεα κῆλ' ἐπίφασκον,
Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἄκη, μὲν θ' ὄργια μύσταις.
Ἀρχαίου μὲν πρῶτα χάους ἀμέγαρτον ἀνάγκην
Καὶ Κρόνον ὃς ἐλόχευσεν ἀπειρεσίοισιν ὑφ' ὁλκοῖς
Αἰθέρα, καὶ διφυῆ περιωπέα κυδρὸν ἔρωτα
Νυκτὸς ἀειγνήτης πατέρα κλυτὸν, ὅν ῥα Φάνητα
Ὁπλότεροι καλέουσι βροτοὶ, πρῶτος γὰρ ἐφάνθη,
Βριμοῦς τ' εὐδυνάτοιο γονὰς ἠδ' ἔργ' ἀΐδηλα
Γιγάντων οἳ λυγρὸν ἀπ' οὐρανοῦ ἐστάξαντο
Σπέρμα γονῆς τὸ πρόσθεν ὅθεν γένος ἐξεγένοντο
Θνητῶν, οἳ κατὰ γαῖαν ἀπείριτον αἰὲν ἔασι,
Θητείαν τε Ζηνὸς, ὀρεσιδρόμου τε λατρείαν
Μητρὸς ἅτ' ἐν Κυβέλοις ὄρεσιν μητίσατο κούρην
Φερσεφόνην περὶ πατρὸς ἀμαιμακέτου Κρονίωνος.
Μηλίου τ' Ἡρακλῆος περίφημον ἄμυξιν
Ὄργιά τ' Ἰδαίων, Κορυβάντων τ' ἄπλετον ἰσχύν.
Δήμητρός τε πλάνην, καὶ Φερσεφόνης μέγα πένθος
Θεσμοφόρος τ' ὡς ἦν, ἠδ' ἀγλαὰ δῶρα Καβείρων
Χρησμούς τ' ἀρρήτους νυκτὸς περὶ Βάκχου ἄνακτος
Λῆμνόν τε ζαθέην, ἠδ' εἰναλίην Σαμοθρᾴκην
Αἰπεινήν τε Κύπρον, καὶ Ἀδωναίην Ἀφροδίτην,
Ὄργια Πραξιδίκης καὶ Ἀρείνης νυκτὸς Ἀθήνης
Θρήνους τ' Αἰγυπτίων καὶ Ὀσίριδος ἱερὰ χύτλα.
Ἀμφὶ δὲ μαντείης ἔδαην πολυπείρονας ὁρμοὺς,
Θηρῶν οἰωνῶν τε· καὶ ἡ σπλάγχνων θέσις ἐστίν
Ἠδ' ὅσα θεσπίζουσιν ὀνειροπόλοισιν ἀταρποῖς
Ψυχαὶ ἐφημερίων ὕπνῳ βεβολημέναι ἦτορ
Σημείων τεράτων τε λύσεις ἄστρωντε πορείας
Ἀγνοπόλον τε καθαρμὸν ἐπιχθονίοις μέγ' ὄνειαρ,
Ἱλασμούς τε θεῶν, φθιμένων τ' ἐπινήχυτα δῶρα.
Ἄλλα δέ σοι κατέλεξ' ἅπερ εἴσιδον ἠδ' ἐνόησα,
Ταίναρον ἡνίκ' ἔβην σκοτίην ὁδὸν Ἄϊδος εἴσω
Ἡμετέρῃ πίσυνος κιθάρῃ δι' ἔρωτ' ἀλόχοιο
Ἠδ' ὅσον Αἰγυπτίων ἱερὸν λόγον ἐξελόχευσα
Μέμφιν ἐς ἠγαθέην πελάσας ἱεράς τε πόληας
Ἄπιδος, ἃς περὶ Νεῖλος ἀγάρροος ἐστεφάνωται.

Confer

Confer Natalem Comitem Lib. VII. cap. 14. Mythologiæ, ubi p. 767. pro *Judæorum & Corybantum sacrorum* lege *Idæorum*. Ab Idæis enim Dactylis Orpheus mysteria & sacras initiationes edoctus esse traditur. Cæterum Eschenbachius in laudato suo Epigene p. 45. & 121. contendit per sacra Corybantum qvæ hoc scripto tradiderat Orpheus, expressam fuisse Mundi genesin & originem, perinde ut per sacra Bacchica, vitam Mundi & mutationes, per sacra Cereris, Vitam hominis.

Κρατὴρ sive * Κρατῆρες, *Major*, & *minor*, Zopyri Heracleotæ esse dicebantur teste Clemente Alex. Lib. I. Strom. p. 333. & Svida. Versus qvatuor ex Cratere Orphei affert auctor allegoriarum ad Hesiodi Theogoniam p. 279. & alios undeviginti p. 305. ex *Cratere minore*, ἐκ τοῦ μικροτέρου κρατῆρος. Hoc carmen ut alia Orphei, Musæo dicatum fuisse testatur Servius ad Æneid. VI. p. 451.

Μέλη. Plutarchus de Musica p. 1132. ἐζηλωκέναι δὲ τὸν Τέρπανδρον Ὁμήρου μὲν τὰ ἔπη, Ὀρφέως δὲ τὰ μέλη. ὁ δὲ Ὀρφεὺς οὐδένα φαίνεται μεμιμημένος. οὐδεὶς γάρ πω γεγένητο εἰ μὴ οἱ τῶν αὐλῳδικῶν ποιηταί. Τούτοις δὲ κατ' οὐδὲν τὸ Ὀρφικὸν ἔργον ἔοικεν. Confer p. 1134. e. Diodorus Siculus de Orpheo IV. p. 232. Καὶ γὰρ ποίημα συνέταξε θαυμαζόμενον, καὶ κατὰ τὴν ᾠδὴν εὐμελείᾳ διαφέρον. Idem Diodorus V. p. 230. Orpheum φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον vocat πρὸς ποίησιν καὶ μελῳδίαν.

Μυθοποιΐα, inter Orphei Ciconæi scripta recensetur à Svida. Sed illum haud diversum esse à Libethrio nostro jam diximus. Orphei μῦθοι videntur etiam memorari ab Æliano Lib. VIII. cap. 6. Var. hist. sed verba: ἀλλ' ἄλλως τοὺς μύθους αὐτοῦ καταψεύσασθαι, ita intelligo, ut μύθους αὐτοῦ idem sonet qvod περὶ αὐτοῦ, sensusqve sit fabulas sive sermones de Orpheo ejusq; sapientia ab aliis esse confictos. Clarissimus Perizonius legit ἄλλως καταψεῦσθαι *temere confictos ementitosque esse*, sensu eodem.

Νεοτευτικά ab eodem Svida memorantur. Forte Νεωτευτικά *de templis ac delubris Deorum constituendis & rite dedicandis*.

Ὀγδοηκοντάλιθος, ἡ περὶ λίθων γλυφῆς. Vide qvæ diximus supra ad librum Orphei, qvi exstat, de lapidibus.

Ὀνομαστικὰ ἔπη ** ,ασ, versus 1200. cujus operis solus qvantum novi meminit idem Svidas.

Ὀρφικὰ sive τὰ Ὀρφέως λεγόμενα, vel εἰς τὸν Ὀρφέα φερόμενα ἔπη passim allegantur à scriptoribus vetustissimis nullo singulari titulo poëma-

* In hoc Opere de Mundanæ & aliarum animarum origine, productione & κράματι sive conjunctionibus egisse Orpheum recte observat Cl. Eschenbachius quem vide p. 62. sqq.

** h.e. περὶ τῶν θείων ὀνομάτων, ut titulum istum exponit Cl. Eschenbachius in Epigene p. 133. Observat enim ex Athenagora, qvod Orpheus τὰ ὀνόματα θεῶν πρῶτος ἐξεῦρεν, *primus reperit nomina Deorum*.

poëmatis adſcripto. Platone non uno in loco, Ariſtotele Lib.I. de anima cap.5. Lib.II. de generat. animal. c.I. Lib. de mundo c.ult. Plutarcho VIII. 4. ſympoſ. &c. Onomacritum ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς laudat Sextus Empiricus Lib.III. Pyrrhon. Hypotheſ. c.4. Citatur & Lyſias ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς apud Clementem Alex. Lib. VI. p.626. Sed legendum Ὀρφανικοῖς *in orationibus pro pupillis*, ut notavit Meurſius in Bibliotheca Attica p.1534. Ex Ὀρφικοῖς ὅρκοις tres verſus producit Theo Smyrnæus Mathematic. p.164. alios tres Cyrillus I. contra Julian. p.33. Non putaverim autem peculiare hoc ſcriptum fuiſſe ceu conjecit Gyraldus, ſed τελεταῖς vel ἱερῷ λόγῳ præmiſſos vel annexos. Firmicus in limine Libri VI. Aſtrolog. *Cum incognitis hominibus Orpheus ſacrorum cerimonias aperieret, nihil aliud ab his quos initiabat in primo veſtibulo ac unius jurisjurandi neceſſitatem, & cum terribili auctoritate religionis exegit, ne profanis auribus inventa ac compoſita religiones proderentur.* Sic cum Tzetzes præf. ad Lycophronem, γράφει γὰρ inquit ὁ Ὀρφεὺς χωρὶς τῶν ἀστρολογικῶν καὶ ἐπῳδικῶν καὶ Μαγικῶν καὶ ἑτέρων καὶ ὕμνους εἰς Δία καὶ τοὺς λοιποὺς &c. Non putaverim peculiare opus Orphei inſcriptum fuiſſe Μαγικὰ vel Ἐπῳδικά, ſed è Tzetzæ ſententia in Orphicis paſſim Μαγικὰ & ἐπῳδικὰ contineri. Allegantur & οἱ Ὀρφικοί, ut in Scholiis ad Alceſtin Euripidis v.1.

Orphei Πέπλος (qvo titulo etiam inter Ariſtoteli tributa ſcripta exſtat libellus diſtichis ſingulis perſeqvens memoriam Heroum Trojanorum) Brontino olim tributus eſt ab Epigene, ſed ab aliis, ut refert Svidas, Zopyro Heracleotæ. Notiſſimum eſt qvod Natura peplo obnupta apud veteres fertur, ut apud Plutarchum de Iſide & Oſiride: καὶ τὸ ἐμὸν πέπλον οὐδείς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν, unde facile mihi perſvaſerim Phyſica qvædam arcana hoc in ſcripto tradita fuiſſe. Aut potius in illis deſcriptus fuit ſacer habitus cujus in Myſteriis uſus eſſet. Vide verſus Orphei apud Macrobium 1. Saturnal. cap.18. ubi jubet:

Πρῶτα μὲν ἀργυφέαις ἐναλίγκιον ἀκτίνεσιν
Πέπλον φοινίκεον πυρὶ ἴκελον ἀμφιβαλέσθαι.

In aliam ſententiam abit Clariſſimus Eſchenbachius in Epigene p.51. qui huc advocat ſolennem pepli deductionem in Panathenæis de qva Meurſius in libro de hoc feſto cap.17. putatqve in hoc ſcripto Orphico expoſitam fuiſſe miram illam tot pugnantium inter ſe in natura rerum conciliationem qvæ fit per νόησιν Δημιουργικὴν ſive Minervam & in Panathenæis ſymbolice adumbrabatur.

Σφαῖρα, Vide Euſtathii locum adductum à me ſupra c.XIV.n.6.

Σωτήρια, qvæ neſcio an diverſum opus fuerint à libro de qvo mox, περὶ Φαρμάκων, continuerintqve carmina vel hymnos Euchariſticos

fticos, aut festi Eucharistici, (Soteriorum) cerimonias tradiderint. Timocli Syracusano vel Pergino Milesio tributa Svidas memorat.

Τελεταί. Vide qvæ supra de Βακχικοῖς, Θρονισμοῖς Μητρῴοις, Θυηπολικῷ & mox de χρησμοῖς, & qvæ ad hymnos Orphei editos. A qvibus omnibus si diversæ fuere hæ τελεταὶ, traditam in illis credibile est Orphicorum sacrorum & ὀργιασμῶν rationem, qvibus alios qvi initiabant apud Theophrastum in characteribus capite de superstitione vocantur *Orpheotelestæ*, de qvibus Vide Naudæum in Apologia pro viris doctis Magiæ accusatis cap. IX. Cæterum ob hæc ipsa scripta & Theogoniam, videtur potissimum Orpheus apud Virgilium tulisse nomen Threicii Sacerdotis, & apud alios nomen Θεολόγου, pro qvo ἠθολόγος perperam legitur apud Sextum Empiricum Lib.II.contra Rhetores p.70.Isidorus Lib. VIII.c.7. Origg. *qvidam poëtæ Theologi dicti sunt, quoniam de Diis carmina scribebant.* Ex hisce τελεταῖς,* qvas laudat Plato, & Onomacrito olim tributas esse Svidas memorat, petiti versus Orphei, qvos affert Macrobius in extremo capitis 18.Lib.I.Saturnal.

Tragædias scripsisse Orpheum male aliquis collegerit ex his Nicephori Gregoræ lib.X.hist.Byz.p.289.edit.eruditissimi Boivinii: δότε μοι τὴν Ὀρφέως ἐν τραγῳδίαις δύναμιν. Sensus enim est: date mihi vim & facultatem Orphei, ad tragicas hasce calamitates pro dignitate exponendas. Sic Lib.XI. Τίς Ὀρφεὺς, τίς Ὅμηρος ἀξίας ᾠδὰς καὶ θρήνους τῷ μεγάλῳ τούτῳ καὶ παγκοσμίῳ πάθει συμπλέξει;

Τριαγμοί. De his qvoqve dictum est supra, num.1. ostensumqve inter scripta Orphei perperam referri.

Περὶ συνθέτων θανασίμων φαρμάκων. *De venenis* sive *compositis medicamentis venenatis* ac mortiferis. Galenus Lib.II. de antidotis p.445.T.2. edit.Basil. Περὶ δὲ τῶν συνθέτων λεχθήσεται, ἐκτίθεσθαι δὲ τὰς τούτων σκευασίας μοχθηρόν μοι δοκεῖ, καίπερ πολλῶν ἐπιχειρησάντων ταῖς τούτων συγγραφαῖς, ὧν ἐστιν Ὀρφεὺς ὁ ἐπικληθεὶς Θεολόγος, καὶ Ὧρος Μενδήσιος ὁ νεώτερος, καὶ Ἡλιόδωρος ὁ Ἀθηναῖος, Τραγῳδιῶν ποιητὴς, καὶ Ἄρατος, καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν τοιούτων συγγραφεῖς. Pausanias qvoqve in Boeoticis p.768. ait Orpheum inter alia credi invenisse νόσων ἰάματα.

Φυσικά, Brontini esse contendebat Epigenes ap. Clementem Alex, I.Strom. p.333. Eandem sententiam memorat Svidas in Ὀρφεύς qui in τριτοπάτορες, ex Orphei Φυσικῷ nonnulla affert de tribus custodibus & mode-

* Cl. Eschenbachius in Epigede p.9. suspicatur in hisce τελεταῖς traditam fuisse clariorem quandam expositionem τῶν ἱερῶν λόγων. Tum forte ordinem & apparatum, quo sacra, Mysteria, Initiationes & similia peragenda essent. Chrysippus apud auctorem Etymol. M. τοὺς περὶ τῶν θείων λόγους εἰκότως καλεῖσθαι τελετὰς, χρῆναι γὰρ τούτους τελευταίους καὶ ἐπὶ πᾶσι διδάσκεσθαι.

moderatoribus ventorum, quæ ex Orpheo habet & Tzetza ad Lycophronem p.81. edit. Johannis Potteri, & Etymologicum magnum in τριτοπάτορες, quo in loco fit & mentio ἐξηγήσεως sive commentarii in illum Orphei librum, sed pridem pariter ut liber ipse deperditi. Heraclitum Physicum τὰ πλεῖστα ab Orpheo accepisse affirmat Clemens Alex. Lib. VI. Strom. p. 692.

Χρησμοὶ qui in Onomacritum olim referebantur teste Svida, ut solebant pleraqve sub Orphei nomine vulgata scripta Onomacrito Atheniensi, qui Pisistratidarum temporibus vixit, tribui, quod notum est ex Herodoto, Plutarcho, Tatiano & aliis. Τελετὰς & χρησμῳδίας Musæi & Orphei laudat Plato in Protagora. Scholiastes Euripidis ad Hecubam v. 1267. οἱ μὲν περὶ τὸ παγγαῖον εἶναι τὸ μαντεῖον φασὶ τοῦ Διονύσου, οἱ δὲ περὶ τὸν Αἷμον, οὗ εἰσὶν καὶ Ὀρφέως ἐν σανίσιν ἀναγραφαί. Confer Josuam Barnes ad Alcestin Euripidis v. 968. Memorantur χρησμοὶ etiam in Orphei Argonauticis v. 28.

Ὠοθυτικὰ ἢ ὠοσκοπικὰ sive de ovo Symbolico in Bacchicis Mysteriis, ejus præferendi ritibus, & enarratione mysticâ, Carmen, ab eodem Svida inter Orphei scripta commemoratur, de quo vide quæ supra in Theogonia Orphei observavi. Feruntur sub Orphei nomine quoque *Chemica* quædam & *Apotelesmatica* inedita, in codicibus manu exaratis. Vide Philippi Labbei Bibliothecam novam MStorum p. 128. 168.

IV. Auctorum nomina quos sua scripta Orpheo prisco supposuisse jam olim creditum fuit, hæc sunt: Arignote Pythagorica, Brontinus, Cercops Pythagoræus, Herodicus Perinthius, Hippasus, Nicias Eleates, Onomacritus, Orpheus Camarinæus, Orpheus junior Crotoniata, Perginus Milesius, Prodicus Samius, Pythagoras, vel potius Pythagoræus aliquis auctor ἱεροῦ λόγου, Theognetus Thessalus, Timocles Syracusanus, & Zopyrus Heracleota.

CAPUT XX.

Inventa Orpheo à veteribus tributa. Literæ. 1. *Musica. Lyra septem chordarum.* 2. *Hexametrum carmen.* 3. *Mysteria ac Theologia.* 4. *Medicina* 5. *Magia ac divinatio.* 6. *Astrologia.* 7. *Dogma Orphicum de pluribus orbibus habitabilibus.* 8. *Ei assentientes plurimi veterum.* 9. *Hæresis Orpheorum apud Augustinum.* 10. *Recentiores idem dogma Orphicum probantes.* 11. *Judæi, Sinenses & Brachmanes.* 12. *Alia quædam.* 13. 14. 15.

PORRO dicitur Orpheus fuisse auctor vel potius ad Græcos propagator variarum rerum & artium

I. *Literarum & sapientiæ*, ut est in veteri Epigrammate Græco, in qvo Orpheus dicitur reperisse γράμματα καὶ σοφίην. Confer Euripidem Hippolyto v.953. & Rheso v.941.943.

II. *Musicæ*, qva sic valuisse ajunt, ut non modo * silvas, saxa ferasq; traheret, pisces, volucres & torrentes sisteret, ventos componeret, sed & stupentes inferos ipsos mulceret Euridicen suam repetiturus, ceu narrant Diodorus Siculus Lib. IV. c.25. Ovidius Lib. X. Metam. Seneca Hercule Oeteo & furente, & in Medea, Boëthius Lib. III. metr. 12. ne alios jam commemorem. *Lyra* sive *cithara* ejus septem ** chordis instructa quam à Mercurio accepit, Orpheo a Bacchis discerpto in Apollinis templo à Lesbiis dedicata fertur, ut narrat Lucianus adversus indoctum T.2. p.385. Confer Humfredum Prideaux ad Epochas Marmoreas p.198. sq. ubi refellit Boëthium lyram quatuor chordarum Orpheo tribuentem. Sane septichordem Orpheo addicit ipse Nicomachus (à Boëthio laudatus) L.II. Harmonic. Enchirid. 1. c. licet enneachordẽ è septichordi fecisse legas in scholiis Græcis ad Aratũ v.269. Vide & qvæ diximus c. XII. n.11. & infra n.7. & c. XXXIV. n.5.

III. *Hexametri carminis*. Antipater Sidonius de Orpheo:

Ὅς ποτε καὶ τελετὰς μυστηρίδας εὕρετο Βάκχου
Καὶ στίχον ἡρώῳ ζευκτὸν ἔτευξε ποδί.

Lib. III. Antholog. p.388. Eqvidem Pausanias p.768. putat Orpheum non primum ἐποποιόν, sed qvi ἐπῶν κόσμῳ τοὺς πρὸ αὐτοῦ superaverit.

IV. *Mysteriorum ac Theologiæ*. Vide Diodorum Siculum Lib. I. f.61. lib. V. p.230. Pausaniam in Bœoticis p.768. Etymolog. Magnum in θρησκεύειν, & qvæ de sacris Samothracum, Orphicis, Bacchicis passim sunt obvia. Theodoritus Lib. I. Therapeut. p.7. Καὶ τῶν Διονυσίων, καὶ τῶν Παναθηναίων, καὶ μέντοι καὶ τῶν Θεσμοφορίων καὶ τῶν Ἐλευσινίων τὰς τελετὰς Ὀρφεὺς ἀνὴρ Ὀδρύσης εἰς τὰς Ἀθήνας ἐκόμισεν. Justinus XI.7. *Midas ab Orpheo sacrorum solennibus initiatus Phrygiam religionibus implevit*.

V. *Medicinæ*. Nam & Pausanias tradit Orpheum νόσων ἰάματα invenisse, Bœotic. p.768. & Plinius, primum de herbis aliqva curiosius prodidisse. Lib. XXV. c.2. Ad Medicam qvoqve ejus peritiam referendum videtur qvod Euridicem uxorem ex inferis revocasse ajunt, etsi Magicis hoc incantationibus tribuit Tzetzes Chiliad. 1. hist. 54.

—— ὑπὸ ὄφεως αὐτὴν τῷ ὄντι δεδηγμένην
Καὶ κινδυνεύουσαν θανεῖν, ταῖς ἐπῳδαῖς αἷς οἶδε
Καὶ ἀγχινοίᾳ μούσῃ τε καὶ τῇ πολυμαθείᾳ
Αὐτὴν ἐζωοποίησεν —— —— —— ——

Nam

* Confer Kircheri Oedipum T.2. part.2. p.135. seq.

** Nicephorus ad Synesium de insomniis p.364. cum octavam προσλαμβανομένην à Pythagora additam dixisset, ἡ γὰρ, inquit ἀρχαιότροπος λύρα ἡ Ὀρφέως ἑπτάχορδος ἦν. Confer Manuelem Bryennium p.361. Harmonic.

Nam ita Æſculapius qvoqve & alii Medici dicuntur in vitam reduxiſſe homines, qvos morti vicinos à gravibus morbis liberarunt.

VI. *Magiæ ac divinationis.* Ægyptius neſcio qvis apud Pauſaniam in Eliacis poſterioribus p. 505. affirmat Orpheum non minus atqve Amphionem *μαγεῦσαι δεινόν*, atqve inde feras ſaxaqve moviſſe. Sed Orpheum à Magiæ crimine facile abſolvit Gabriel Naudæus in Apologia pro viris doctis Magiæ accuſatis cap.9. qvicqvid in contrariam ſententiam diſſerat Martinus Schoockius fabulæ Hamelenſis parte 3. c. 2. De Orphei adyto & capite oracula fundente in Lesbo, nota res è Philoſtrati Heroicis in Philoctete, & Lib. IV. de vita Apollonii Tyanenſis cap. 4.

VII. *Aſtrologiæ.* Lucianus de Aſtrologia T. I. p. 851. *ἕλληνες δὲ οὔτε παρ᾽ Αἰθιόπων οὔτε παρ᾽ Αἰγυπτίων ἀστρολογίης πέρι οὐδὲν ἤκουσαν, ἀλλὰ σφίσιν Ὀρφεὺς ὁ Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης πρῶτος τάδε ἀπηγήσατο, οὐ μάλα ἐμφανέως οὐδὲ ἐς φάος τὸν λόγον προλωένεγκεν, ἀλλ᾽ ἐς γοητείην, καὶ ἱερολογίην οἵη διανόιη ἐκείνου. Πηξάμενος γὰρ λύρην, Ὀργιάτε ἐποιεέτο, καὶ τὰ ἱερὰ ἤειδεν. Η δὲ λύρη ἑπτάμιτος ἐοῦσα τὴν τῶν κινουμένων ἀστέρων ἁρμονίην συνεβάλλετο.* Vide ſis ibidem plura, eſt enim locus luculentus. Servius in ſextum Æneidos p. 450. *Orpheus Calliopes Muſæ & Oeagri fluminis filius fuit, qui primus Orgia inſtituit, primus etiam deprehendit harmoniam, i.e. circulorum mundanorum ſonum, quos novem eſſe novimus, è quibus ſummus quem ἀναστρον dicunt, ſono caret, item ultimus qui terrenus eſt. Reliqui ſeptem ſunt quorum ſonum deprehendit Orpheus, unde utiq; ſeptem fingitur chordis.* Vide ſi lubet Kircherum T. 2. Oedipi parte 2. p. 131. Lyram Orphei novem chordis inſtructam relatamqve inter ſidera celebrat Eratoſthenes c. 24. Cataſteriſmor. & Manilius Lib. I. v. 324. ſqq.

VIII. Primus qvoqve viſus eſt fuiſſe Orpheus, qvi lunam & reliqvas ſtellas credidit perinde ut terram noſtram incoli & habitari. Sane dogma hocce in Orphicis olim lectum teſtatur Plutarchus Lib. II. de Placitis Phyſicis Philoſophorum c. 13. & ex eo Euſebius Lib. XV. præparat. c. 30. Galenus hiſt. Philoſ. c. 50. Stobæus Eclog. Phyſ. 54. ubi Heraclides & Pythagorei (Ocellus v.g. Philolaus, Nicetas ſive Icetas Syracuſius, Oecetes, Empedocles aliiq;) iſtam ſententiā ex Orphicis hauſiſſe dicuntur. *Ηρακλείδης καὶ οἱ πυθαγόρειοι ἕκαστον τῶν ἀστέρων κόσμον ὑπάρχειν, γῆν περιέχοντα ἀέρατε καὶ αἰθέρα ἐν τῷ ἀπείρῳ αἰθέρι, ταῦτα δὲ τὰ δόγματα ἐν τοῖς Ὀρφικοῖς φέρεται, κοσμοποιοῦσι γὰρ ἕκαστον τῶν ἀστέρων.* Verſus nonnullos Orphicos qvibus lunam habitari docemur, ſervavit Proclus Libro IV. in Timæum p. 283.

Μήσατο δ᾽ ἄλλην γαῖαν ἀπείρατον, ἥντε σελήνην
Ἀθάνατοι κλήζουσιν, ἐπιχθόνιοι δέτε μήνην
Ἣ πόλλ᾽ οὔρε᾽ ἔχει, πολλ᾽ ἄστεα πολλὰ μέλαθρα.

Idem Libro V. p. 292. *ἐστι γὰρ καὶ ἐν γῇ οὐρανὸς καὶ ἐν οὐρανῷ γῆ, καὶ ἐνταῦθα μὲν*

μὲν ὁ οὐρανὸς χθονίως, ἐκεῖ δὲ οὐρανίως ἡ γῆ. Καὶ γὰρ οὐρανίαν γῆν καὶ τὴν σελήνην Ὀρφεὺς προσηγόρευσεν. Respicit & Macrobius Lib. I. in somnium Scipionis c.11. & Plutarchus libro de Oraculorum defectu p.416. & de facie in orbe lunæ p.935. Cæterum in libro Procli edito malè omissum est vocabulū γῆν.

IX. Hanc opinionem de astris habitabilibus amplexi sunt præter Orpheum & * Pythagoræos, (de qvibus vide Aristotelem Lib. II. de cœlo, c.13. & ibi Simplicium comment. 47. seq. & 60. & 67.) plurimi veterum, Anaximander, (a) Anaximenes, (b) Anaxagoras, (c) Aristarchus, (d) Archelaus, (e) Xenophanes, (f) Democritus, (g) Heraclitus, (h) Metrodorus Chius, (i) Leucippus, (k) Epicurus (l) ejusq; sectatores Metrodorus Lampsa-

* Suspicantur nonnulli viri docti Pythagoræos etiam Solem in centro mundi collocasse, eiq; tanquam Vestæ cœli in medio quietem, telluri motum adscripsisse. Sed illam sententiam non inficiandis argumentis refellit illustris doctrinæ vir Ezech. Spanhemius de Vesta & *Prytanibus* Græcorum pag. 688. T. V. thesauri Antiqu. Rom. Græviani, ubi docet per Vestam eos intellexisse vel terram, quam ignem in se habere dubium non est, *Deam ignis* propterea appellatam à Servio: (Confer Edm. Dickinsoni Physicam Vet. & Veram c.9. p. 189.) vel lucem sive ignem elementarem ejusqve δημιουργικὴν δύναμιν ex mundi centro per totum qua patet systema ipsius sese diffundentem, cujus ὑπερουρανίας Ἑστίας radios in Sole velut in vitro quodam colligi atque inde ad nos remitti docuit olim Empedocles, cujus dogma confirmandum & illustrandum sibi nuper sumsit ingeniosissimus & Mathematicæ rei peritissimus Eimmartus. Non omittendum quod Plutarchus de facie in orbe lunæ p.923. testatur Aristarcho Samio qui terram moveri contendebat, à Cleanthe exprobratum quod moveret τοῦ κόσμου τὴν ἑστίαν *Vestam Mundi*. Cæterum Pythagoræ sententiā de lunari & aliis cœlestibus globis habitabilibus diserte tradit Chalcidius p.288.216.

(a) Cic. I. de natura Deor. p.7. Irenæus II.19. Stobæus p.52. Eclog. Phys. Tertull. c.2. de pallio, & Simplicius in III. de cœlo comment. 40. & in primum Phys. p.5. Theod. IV. Ther. p.58.

(b) Stobæus, Theodorit.

(c) Plutarch. & Laërtius. Svid. in ὁμοιομέρεια.

(d) Vives ad Augustin. VII.9. de C.D. Menagius ad Laërtii VIII. 85.

(e) Stobæus, Theodorit.

(f) Stobæus. Cic.2. Academ. qu. Lactant. III. 13. Theodorit.

(g) Stobæus, Plutarch. II.1. de placitis & VIII.9. sympos. p.733. Ælian. IV. ult. Var. Laërt. IX. 44. & ibi Menag. Alexander Aphrodis. apud Philoponum VI.27. de mundi æternitate & Philoponus ipse VI.29. XIII. 18. Origenes c.13. Philosophum. Ambrosius lib. 1. c.1. in Hexaëm. Augustinus III.10. contra Academ. Philastrius hæresi 112. A. Schottus Lib. II. c.7. nodor. Ciceronian.

(h) Plutarch. II.25. sed videtur legendum ex Stobæo ἡρακλείδης. Nam & Simplicius in 2. de Cœlo comment. 30. testatur Heraclidem Ponticum perinde ut Aristarchum habuisse terram nostram pro planeta. Vide iterum comment. 62.

(i) Euseb. XV. 33. præparat.

(k) Stobæus.

(l) Stobæus. Cic. de natura Deor. Plutarch. II. 1. de placitis, & contra Colotem p. 1123. & de Orac. defectu p.420. Laërt. X.45.74.89. Alex. Aphrodiseus III.10. ἀποριῶν καὶ λύσεων. Euseb. XIV. præparat. p.781. Hier. 1. contra Rufin. Hermias irris. gentil. Nicol. Hill Philos. Epicuri p. 434. Marius Mersennus in VI. prima capita Geneseos p.1082. seq. Gassendus &c.

psacenus (m) & alii, Diogenes Apolloniates, (n) Zeno Eleates, (o) Seleucus, (p) Plato, (q) & è Platonicis non pauci ut Alcinous (r) & Plotinus (s) tum Plutarchus, (t) qui & Petronis cujusdam (u) meminit, & Lucianus. (x) Eandem rem Alexandrum Magnum docuit Anaxarchus, (y) sollicitum quod cum tot sint mundi, nec unum adhuc ipse occupasset. Video & hanc sententiam nescio quam vere tribui (z) Thaleti. Neque in Origenis libris περὶ ἀρχῶν fuisse improbatam colliges ex Hieronymo I. contra Rufin. ubi inter dogmata illo in opere exstantia refert *de mundo vel mundis Epicuri, de restitutione omnium in æqualem statum* &c. Ac manifestius, aliquibus interjectis: *Origeni tuo licet tractare μετεμψύχωσιν, innumerabiles mundos introducere.* Atque iterum libro II. inter Origenis dogmata diserte refert *mundos innumerabiles, æternis sibi seculis succedentes.*

X. Porro apud Augustinum in libro ad Quod vult Deum c. 77. ubi dogma istud Philosophicum perinde ut in jure Canonico Causa 24. qv. 3. c. 39. hæresibus adscribitur, pro hæresi *Opheorum* vel ut nonnulli scribunt *Orpheorum,* legendum aliquis suspicetur *Orphicorum,* sed legendum *Philosophorum,* ut patet è Philastrio c. 112. Confer Basilium homil. III. in Hexaëm. p. 32. T. 1. Opp. Ambrosium II. 2. in Hexaëm. & auctorem prædestinati c. 77. ubi eadem hæresis *Ametritarum* dicitur, quod nempe infinitæ potentiæ infinitos tribuerint effectus, infinitosq; mundos admiserint. Idem docentes prætereo Manichæos, de quibus Archelaus apud Epiphanium T. 1. p. 645. tum eos qui per jocum sunt iter in lunam commenti, ut e veteribus Lucianus in vera Historia & Antonius Diogenes apud Photium Cod. CLXVI. ac nostra memoria Cyranus Bergeracus.

XI. Ex recentioribus scriptoribus non aliud senserunt & astra habitari docuere Nicolaus Cusanus, infelix Jordanus * Brunus, Tycho

 Brahe,

(m) Plutarch. II. 1.
(n) Stobæus p. 52. Eusebius præparat. lib. 1. cap. 8. Theodorit.
(o) Lindebrog. ad Ammianum f. 13. Laërt. IX. 29.
(p) Lindebrog. ibid.
(q) In Conviv. adde Macrob. 1. 11. in somnium Scip. Scaligerum Exerc. 62. Plutarch. de defectu Oraculor. f. 421. seq. & quæst. Platonic. p. 1006.
(r) Cœlius Rhodiginus Lib. I. c. 4.
(s) ibid.
(t) Lib. de facie lunæ. p. 938. sq. & de Oraculorum defectu p. 423. seq. 430.
(u) Lib. de defectu oraculor. f. 422. adde Gassendum T. 1. Opp. p. 139. sq.
(x) Lib. I. veræ hist. quamquam ibi non serio agit.
(y) Lindebrog ad Ammiani lib. XV. c. 1. Simplicius in 2. de Cœlo comment. 30. Jo. Sarisberiensis VIII. 5. Policratici, ubi male Anacharsis pro Anaxarcho, quod è Plutarcho de tranquillitate & aliis emendare proclive est.
(z) Vide Bynæum de Calceis Hebræor. p. 140. Cæterum Stobæus p. 52. Eclog. Phys. contrariam Thaleti sententiam tribuit, uti Heraclito quoq;, quem inter fautores sententiæ de astris habitabilibus refert Gerhardus de Vries in diss. contra lunicolas, Physiologiæ Dan. Voëtii subjecta.
* Combustus Romæ 9. Febr. Ao. 1600. Dogma suum imprimis exposuit in libris octo de innumerabilibus immenso & infigurabili sive de universo & mundis, Francof. 1591. 8. Alia ejus scripta commemorantur in Hendreichii pandectis Brandenburgicis. Adde Nic. Foppium & Leonardum Nicodemum in Bibliotheca Neapolitana. Clariss. Bælii Dictionarium Historico Criticum T. 1. p. 679. Huetii censuram Philos. Cartes. p. 122.

Brahe, Thomas Campanella, Guilelmus Gilbertus, Renatus des Cartes & qui eum ſeqvuntur, tum Johannes Keplerus, Galilæus Galilæi, & David Fabricius, qui ſuis ſe oculis incolas lunæ vidiſſe temere jactavit, teſte Joh. Argolo & Hieron. Vitali, velut alter Lynceus orbem lunæ viſu ſe transmiſiſſe profeſſus, ut eſt apud Plinium Lib. II. c. 7. hiſt. Natural. tum Otto Guerickius, Petrus Gaſſendus, Antonius Reita, Dominicus Gonſalez, Mæſlinus, & in Coſmotheoro per Dufourium Gallicè nuper reddito Chriſtianus Huygenius &c. Angli quoque plurimi, ut Franciſcus Godvvinus, Wilkinſius Epiſcopus Ceſtrienſis, libro Anglice vulgato de novo in luna orbe, ſive de luna habitabili, qui Gallicum in idioma Anno 1656. translatus eſt à Michaële Montano: Rob. Burtonus, Nicolaus Hill, Robertus Flud de Fluctibus (ut per multa alia capita, ita in hoc quoque Jacobum Boehmium ſuum ſecutus) Jacobus Howellus, C. Potterus, & auctor libri Gallice nuper ex Anglico* translati de ſtatu beatorum poſt hanc vitam, quorum felicitatem majora ſubinde incrementa capturam vix dubitat ex tot mundorum propiore contemplatione. Eadem de pluribus orbibus habitabilibus ſententia hodie placet Philoſophis & mathematicis Clariſſimis, Iſaaco Nevvtono, Thomæ Burnetto, Whiſtono, Nicholſono, Petro Bælio, Joanni Lockio, Fontenello (cujus dialogi ingenioſiſſimi de pluribus mundis Gallice editi & in varias lingvas translati exſtant) Georgio Cheyne in principiis Philoſophicis religionis naturalis, Georgio Chriſtophoro Eimmarto in Ichnographia novâ contemplationum de Sole, Nehemiæ Grew in Coſmologia ſacra, lib. II. c. 8. & Joanni Clerico T. IX. Bibl. ſelectæ p. 58. T. XII. p. 332. aliisq; innumeris, quibus bonitati ſapientiæ & Majeſtati divinæ congruentius videtur, tam vaſtæ molis corpora non fruſtra nec inania à ſumo opifice condita fuiſſe. Nec dubitavit eandē ſententiam pro cathedra Eccleſiaſtica in ſuis adverſus Atheos concionibus non ita pridē inculcare Richardus Bentlejus.

XII. Judæos Cabbaliſtas non modo, ſed nec alios ab hac ſententia omnes alienos eſſe, diſces è Buxtorffii Lexico Talmud. p. 1620. Wagenſeilii Sota p. 221. 1163. ſq. & Gemariſtis in Avoda Sacra c. 1. p. 14. editionis V. C. Georgii Elieſeris Edzardi, Collegæ mei honoratiſſimi. His adde quod in Bechinat Olam p. 95. & apud Maimonidem in doctore dubitantium parte 3. c. 14. legitur, illos qui ſtellas non niſi exiguæ (quam vix dant nobis pleræq;) lucis ſtricturæ cauſa creatas contendunt, ſummo opifici non plus ſapientiæ tribuere, quam ſi quis artificem dicat comparare inſtrumenta, quæ pretio æquent, aut pondere, decem mille talenta argenti, ad unam acum ferream conficiendam. In Zohar *Deus Mundorum* dicitur *tum revelatorum tum abſconditorum*, quæ *verba* ab auctore libri Botril ita explicantur è ſententia ſuorum quos

* De Anglica editione vide T. 12. Bibl. Univ. p. 61. De Gallica Hiſt. Opp. Eruditor. A. 1699. p. 471.

quos dicit ſapientum, ut hos ab Orphei ſententia non valde diverſos abiiſſe appareat. Vide Kircherum T.2. Oedipi parte I. p.437. à quo tamen p.254. dum de uno tantum orbe noſtro cogitat, fruſtra abſurditatis arguitur R. Tarphon, quod dixerat *tot creaturas ſpecie diſtinctas à Deo conditas fuiſſe, quot poſſint confici voces è 22. literis * quomodocunq; diſpoſitis.* Non dubito fore alios, quibus ſi peccaſſe R. Tarphon videbitur, videbitur peccaſſe in eo, quod licet bene magnum, nimis tamen anguſtum operum Dei numerum definiverit. Similiter Muhamed in Alcorano, Surâ ſtatim prima invocat *Deum Mundorum*: ad qvem locum vide qvæſo notas Ludovici Maraccii, & ejusdem prodrom. IV. confutationis Alcorani c. XXVII. p.76. ſeq. A Tſchinenſibus qvoq; innumeros orbes habitabiles ſtatui, è Trigautio & aliis eſt notiſſimum. De Brachmanibus idem comperi ex Memoriis literariis, Trivultii editis A.1701. I. p.402.

XIII. Unum Deum pluribus ſufficere mundis oſtendit Plutarchus libro de Oraculum defectu p.423. & 425. Athanaſius Lib.I. contra gentes T.1.p.43. *ὐχ ὅτι εἷς ἐςιν ὁ δημιυργός, διὰ ἔτο ϰ̀ εἷς ἐςιν ὁ κόσμ@, ἐδύνατο γὰρ ϰ̀ ἄλλυς κόσμυς ποιῆσαι ὁ Θεός. Non quia unus eſt Creator, propterea etiam unus eſt mundus, potuiſſet enim etiam alios mundos condere Deus.* Confer, ſi placet, qvæ de *κόσμων ψυχαῖς* Syneſius in laude calvitiei p.71. De Pythagoræorum ſententia, qui præter ſeptem planetas terramque noſtram etiam *ἀντίχθονα* ſive aliam terram in cœlo ferri docebant nobis inviſibilem, quæ cum orbe ſtellarum inerrantium ſacrum orbium denarium abſolveret, vide Ariſtotelem Libro I. Metaphyſ.c.5. & Lib.II. de cœlo c.13. Plutarchum Lib.III. c.2. de placitis Phyſicis Philoſophorum, & è recentioribus Jac. Thomaſium τ̃ *μακαρίτην* in diſſ. de Antichthono ** Pythagoræorum, quæ Hallenſium Obſervationibus, ad rem Literariam ſpectantibus, à filio Chriſtiano inſerta legitur, T. IV. Obſ. 19.

XIV. Habitus præterea Orpheus fuit repertor *Vitæ humaniorũ legumq; ac politiæ.* Horatius in Arte poëtica:

Silveſtres homines ſacer interpresque Deorum
Cædibus & victu fœdo deterruit Orpheus
Dictus ab hoc lenire tigres rapidosque leones.

Ὀρφικὸς βίος apud Platonem 6. de legg. pro vita frugali & ſobria.

XV. *Pæderaſtiæ* deniq; primum apud Thraces auctorem Orpheum

* Chriſtophorus Clacius ad Sphæram de Sacro Boſco p.35. obſervat litterarum viginti trium diverſas conjunctiones fieri poſſe 8388584. Sed ſi litteræ in quavis conjunctione inter ſe permutentur, longe plures permutationes provenire, nimirum 25852016738849766640000. Kircherus notat prodire numerum 1124000727777607680000. Merſennus in Harmonicis Lib. *VII.* propoſ. 9. ex 23. literis ait prodire dictiones 154600749 126726 2147905 433. *quas*, inquit, *etiam minutiſſimè ſcriptas vix tota tellus complectatur.* Syllabarum numerũ Xenocrates apud Plutarchum *VIII.* 9. ſympoſ. iniit 100200000, centies millenum millium & ducentorũ milliũ.

** *V*eriſimile eſt Pythagoram per hanc antichthona non peculiarem orbem ſed faciem lunæ nobis

pheum faciunt nonnulli scriptores, nescio quam hac in parte fide digni, ut Ovidius X. Metam. v. 83.

——— Omnemque refugerat Orpheus
Fœmineam Venerem, seu quod male cesserat illi,
Sive fidem dederat: Multas tamen ardor habebat
Jungere se Vati, multæ doluere repulsæ.
Ille etiam Thracum populis fuit auctor, amorem
In teneros transferre mares ————

Ante Ovidium Phanocles apud Stobæum serm. 64. ideo à Threissis mulieribus discerptum Orpheum narrat

Οὕνεκα πρῶτον ἔδειξεν ἐνὶ Θρήκεσσιν ἔρωτας
Ἄῤῥενας, ὐδὲ πόθυς ᾔνεσε θηλυτέρων.

Mares modis suis effæminasse, atqve hinc à Ciconum matribus nuribusqve interfectum tradit Johannes Sarisberiensis Lib. I. c. 6. policratici. Verum de Orpheo hactenus.

CAPUT XXI.

Palæphatus Atheniensis. Ejus scripta. 1. *Libri quinque περὶ ἀπίστων, è quibus primus hodie exstat.* 2. *Librum etiam dici, opus pluribus constans libris.* 3. *Palæphatum esse, sed incertum quem, vel cujus ætatis, scriptorem libri περὶ ἀπίστων.* 4. *Proverbium:* καινὸς παλαίφατος. 5. *Loca veterum, Palæphatum laudantium, cum libro qui exstat comparata.* 6. *Palæphati editiones.* 7.

I.

PALÆPHATUS Atheniensis quoque non prætereundus, quem Homero antiquiorem olim habitum fuisse à nonnullis, patet ex Svida, cui dicitur ἐποποιός, υἱὸς Ἀκταίυ καὶ Βοιῦς, οἱ δὲ Ιοκλέυς φασὶ, καὶ * Μετανείρας, οἱ δὲ Ἑρμῦ. Γέγονε δὲ κατὰ μὲν τινας μετὰ Φημονόην, κατὰ δὲ ἄλλυς καὶ πρὸ αὐτῆς. De hoc puto intelligendum distichon Christodori, quod exstat libro quinto Anthologiæ p. 522.

Δάφνη μὲν πλοκαμῖδα Παλαίφατος ἔπρεπε μάντις
Στεψάμενος, δόκεεν δὲ χέειν μαντώδεα φωνήν.

Addit Svidas hunc Atheniensem Palæphatum scripsisse κοσμοποιΐαν versibus quinquies mille, Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδος γονὰς versuum tribus millibus,

adversam intellexisse, ut facies obversa cœlo ipsi dicta est Ἠλύσιον πεδίον teste Plutarcho lib. de facie in orbe lunæ p. 944. Sane lunam Pythagoricis ἀντίχθονος nomine venisse testatur Simplicius ad 2. de Cœlo comment. 47.

* In scholiis minoribus ad Homerum Iliad. κ'. Palæphatus vocatur filius Thaliæ.

millibus, Ἀφροδίτης καὶ Ἔρωτος φωνὰς καὶ λόγους, versibus itidem quinquies millenis, Ἀθηνᾶς ἔριν καὶ Ποσειδῶνος, versibus mille, & Λητοῦς πλόκαμον. Mox testatur ad eundem referri non modo Τρωϊκὰ quæ alteri Grammatico Ægyptio vel Atheniensi juniori ab aliis tribuuntur, & quorum librum primum laudat Harpocration in δυσαύλης, septimum Stephanus Byz. in χαριμάται & idem Svidas atqve Harpocration in μακροκέφαλοι.

II. Sed & *libros quinque ἀπίστων* sive *de incredibilibus* Svidas tribuit Palæphato huic Atheniensi, * quorum *primum* non periisse patet ex initio libri Palæphatii, quem de illo argumento habemus distributum in capita quinquaginta & unum. Hic enim simplici more vetustissimorum scriptorum ita incipit: τάδε περὶ ἀπίστων συγγέγραφα. Integrum autem Palæphati opus ad nos haud pervenisse, præter librorum apud Svidam numerum, ostendunt loca quæ ex Palæphato â scriptoribus veteribus adducuntur nec in nostro comparent, Et quod in quibusdam Codicibus teste Clarissimo Galeo inscribitur: ἐκ τῶν τοῦ Παλαιφάτου περὶ τῶν ἱστοριῶν.

III. Neq; obstat quod Theo Sophista ** in Progymnasmatis *unum* tantum *librum* comemorare videtur, cum p. 69. capite περὶ ἀνασκευῆς καὶ κατασκευῆς post varia commemorata μυθολογούμενα, καὶ Παλαιφάτῳ, inquit, τῷ Περιπατητικῷ ἐστιν ὅλον βιβλίον περὶ τῶν ἀπίστων ἐπιγραφόμενον, ἐν ᾧ τὰ τοιαῦτα ἐπιλύεται, οἷον ὅτι Κένταυροι μὲν ὑπελήφθησαν οἱ πρῶτοι ἐπὶ ἵπποις ὀχούμενοι ὀφθέντες. (È Palæphati cap. I. Idem respicit Eustathius ad Iliad. α. p. 76. & *ex libro primo incredibilium Palephati* allegat Orosius Lib. I. c. 13.) Διομήδης δὲ Θρᾲξ εἰς ἱπποτροφίαν ἐξαναλωθεὶς ἐλέχθη ὑπὸ τῶν αὐτοῦ ἵππων ἀπολωλέναι (cap. 4.) κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ Ἀκταίων ὑπὸ τῶν Κυνῶν (cap. 3.) Ἡ δὲ Μήδεια βάπτουσα τὰς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν ἀνθρώπων πολιὰς καὶ μελαίνας ποιοῦσα ἐφημίσθη τοὺς γέροντας καθεψοῦσα νέους ποιεῖν (cap. 44.) Καὶ τὰ παραπλήσια τούτοις. Notum sane est βίβλον & βιβλίον etiam dici de opere in plures libros distributo. Ut adeo Hilarius olim non plane invicto argumento usus sit, cum divisionem Psalmorum in quinque libros rejiciendam sensit ex eo quod Actor. I. 20. & Luc. XX. 42. legatur ἐν βίβλῳ ψαλμῶν. Similiter enim dicitur βίβλος Μωϋσέως Marc. XII. 26. & βίβλος προφητῶν Act. VII. 42. etsi nemo nescit Mosis & Prophetarum scripta in plures libros divisa esse. Vide etiam qvæ notant Benedictini ad Ambrosium in Psalmum XL.

S IV. Cæ-

* Seleucus Grammaticus Alexandrinus Svidâ teste librum scripserat περὶ τῶν ψευδῶς πεπιστευμένων.

** Non refragabor tamen, si quis Theoni unum tantummodo quem hodie habemus palæphati librum inspectum esse dixerit.

IV. Cæterum patet præterea ex hoc loco Theonis, idem plane opus sive ejusdem operis Palæphatii partem ad nos pervenisse, quâ veteres usi sunt, nec causam fuisse cur vir magnus Epistolæ 117 ad Gallos * secutus Scaligerum ad Cirin. p. 51. existimaret, hujus auctorem scripti, alienum Palæphati nomen occupasse. Quod vero à Theone, uti à Johanne Tzetza quoque Chiliad. 1. v. 558. Palæphatus iste Peripateticus Philosophus dicitur, hoc movit virum doctissimum Gerh. Joh. Vossium, ut Lib. III. de Histor. Græcis p. 395. discederet à sententia eorum, qui cum Svida, Cœlio Rhodigino, Gyraldo, opus de incredibilibus referunt ad Palæphatum Parium sive Prieneum, qvem Artaxerxis temporibus floruisse idem Svidas auctor est. Longe juniorem enim esse oportet si fuerit Peripateticus, aut si Stoicos fuerit secutus, ut tradit Tzetzes ad Lycophronem v. 1206. licet eo in loco codex Baroccianus non legit Παλαίφατος ** ὁ Στωϊκὸς sed ὁ ἱστορικός. At Stoicum & ἐκ Στωϊκῶν τοῦ γένους appellat etiam Joh. Tzetzes Chil. 2. v. 838. Chil. 9. v. 408. 414. & 445. & Chil. 10. v. 426. ubi ἱστορικοῦ vocabulum reponi non patitur versus politici ratio, ut prætereum qvod postremo loco etiam Physicum Palæphatum dicit. In qvamcunqve partem autem nos vertamus, de auctore & tempore nihil certi reperiemus, cum Svidas alium præterea narret Ægyptium sive Atheniensem ut ait Grammaticum Palæphatum, cui præter Troica de qvibus jam dixi, Hypotheses sive themata in Simonidem, Theologiam Ægyptiacam & historiam singulari libro expositam tribuit, μυθικῶν βιβλίον α΄, & λύσεις τῶν μυθικῶς εἰρημένων qvi tituli non parum affinitatis cum scripto Palæphati qvod exstat habere videntur. Qvando autem vixerit hic Palæphatus non docet. Qvisqvis tamen est περὶ ἀπίστων scriptor vetustissimus est, qvem secuti Apollodorus & Diodorus Siculus notante Scaligero, laudat Virgilius in Ciri v. 88. respiciens ad ea, qvæ de Scylla dixerat Palæphatus cap. 21. Etiam apud Plinium in Indice Libri XXIX. inter scriptores externos, terni codices manu exarati qvos inspexit Harduinus, pro *Philopatore* legunt *Phalapato*, unde *Palæphato* forte legendum scribendumqve conjicit vir eruditissimus. Ab illo περὶ ἀπίστων opere qvo post *Melissum* qvem laudat Euboicum, & Samium fabulas & incredibiles narrationes ad sensum verum physicum, historicum vel moralem reducere conatus est, in proverbium deinde abiit, ut, qvicunqve ejus exemplo incredibilia belle incrustare, vel rebus absurdis & fabulosis colorem addere & veri-

* Grotius Epist. 264. in majori collectione.

** Meursius in Bibl. Attica putat legendum Παλαίφατος Τρωϊκοῖς. Cujus operis septimum librum allegat Svidas in μακροκέφαλοι.

& verisimilitudinem nosset, is novus qvidam Palæphatus esse diceretur, cujus proverbii meminit primus forte ejus auctor, Athenion Comicus apud Athenæum sub extremum Libri XIV.p.661.

Καινὸς γάρ ἐςιν ὑτοσὶ Παλαίφατος.

Profecto hic nobis alter est Palæphatus. Eustathius ad Odysseæ Τ' p. 688. Παλαιφάτυ δὲ μέμνηται καὶ Ἀθήναιος, ἔνθα μαγείρυ σοφιζομένυ καὶ τὴν οἰκείαν τέχνην ἀποσεμνύοντος ἔφη τὸ καινὸς ὑτοσὶ παλαίφατος· ὁ δὲ καὶ παροιμιάζεται τὺς πιθανολογῦντας τὰ μὴ οἷά τε ὄντα προσοχὴν ἔχειν. Sunt qvi ejusdem proverbii testem etiam laudent Plutarchum Libro XXVII. Symposiacon, qvem allegari videas in fronte * editionis Palæphati qvæ inter opuscula Mythologica Physica & Ethica Cantabrigiæ & Amstelodami excusa primum locum obtinet, & in Gnomologia Homerica viri eximii Jacobi Duporti p. 263. Sed nusqvam exstat liber ille symposiacon Plutarchi vigesimus septimus; neqve Plutarchus Palæphati aut proverbii illius mentionem facit, sed error natus est ex obiter inspecto Casauboni ad Athenæum commentario Lib.XIV.c.23. Ubi post allegata ex octavo Symposiacorum Plutarchi verba seqvitur: *Vigesimo septimo :* καινὸς γάρ ἐςιν ὑτοσὶ παλαίφατος. Sed non Plutarchi liber intelligitur, nec Plutarchi verba deinde adducit Casaubonus, sed pergit commentari in versus Athenionis Comici, qvos Athenæus ex ejus Samothracibus adduxerat, cum eleganti Metaphrasi etiam exhibitos à Grotio in excerptis è Tragicis ac Comicis Græcis p.981. Horum versuum Athenionis *vigesimus septimus* est iste:

Καινὸς γάρ ἐςιν ὑτοσὶ παλαίφατος.

VI. Qvæ Eusebius sive Hieronymus in Chronicis ex Palæphato profert, in libro qvi exstat reperiuntur omnia, excepto eo qvod ad annum 843. auctorem Palæphatum laudans notat *Sirenas fuisse meretrices, quæ deceperunt navigantes* qvod legas in Heracliti libro ejusdem argumenti è Palæphato plura mutuati c.14. Confer Hieronymi Chronicon ad A.630. cum Palæphati c.31. ad A.675. cum c.29. ad A.695. cum c.6. ad A. 736. cum c.28. ad A. 756. cum capite 7. ad A. 772. cum c.1. ad A. 843. ubi liber primus incredibilium allegatur, cum c.21. Qvæ Johannes Malalas de Sphinge è Palæphato adduxit T. I. Chronographiæ p.60.—63. itemq; Eustathius ad Odyss. λ. p.434. ξ. p. 556. habentur c.7. Qvæ idem Eustathius in Iliad. ω. p.1507. de Niobe, c.9. Sed qvæ Malalas affert de cerbero p. 75. longe alia leguntur c.40. Et qvod p.267. ait eum Persei meminisse, factum deprehenditur c.32. Sed longe alius is fuit Perseus. Frustra vero in Palæphato nostro qværas qvæ idem Malalas ex eo producit p.26. de Martis Venerisqve adulterio à sole deprehenso & p.36—38. de inventione pur-

S 2

* Omitto editionem Pauli Patris, aliasque in quibus similiter legitur.

purpuræ, qvæ duo loca etiam habentur in Chronico qvod Alexandrinum vulgo audit, & à Viris Clarissimis Tollio, Brunnero, Galeo, Paulo qvoqve Patre sunt Palæphati libro subjuncta, neqve causa est cur alterius esse Palæphati videantur. Incertum tamen est, an è Palæphato petita sint, qvæ de Vulcano ferri inventore in eodem Chronico leguntur, certe id nec verbulo innuit auctor, nec Svidas in Ἥφαιςος. Non exstat deniq; in nostro Palæphato qvod idem Malalas p.101. profert de Ledâ à Jove verso in cygnum. Nec qvod Eustathius ad Iliad. β. p. 246. de Protesilao per Æneam occiso, & p.275. de Alopes habitatoribus, & ad Odyss. α. p. 8. de Ilio ab Apolline & Neptuno condita, qvod ex Palæphato forte repetiit anonymus Allatianus de incredibilibus cap.4. Qvæ vero Tzetzes ad Lycophronem è nostro habet, exstant in Palæphati libello c.6. Idem caput respicit Joh.Tzetzes Chil. X. v. 426. qvi interdum expositiones Palæphati rejicit & exagitat. Qvemadmodum Ludovicus Vives qvoqve non omnino sinistre Palæphatum Poëtarum fabulas ad congruentem qvandam historiæ ac veritatis applicationem traduxisse professus, addit in nonnullis aliàs deficere eum conjecturas, aliàs fallere. Cæterum confer si placet Tzetzæ Chil.VII.v.10.--19. & Chil.IX.v.411. seq. cum Palæphati c.I.Chil.I. v.558. cum c.8.Chil.II.v.838. & Chil.IX.v.410. cum c.41. Apostolium Centur.2. prov.86. cum c.46.

VII. Prodiit primùm is qvem sæpius jam dixi Palæphati liber Græcè cum Æsopi fabulis aliisqve scriptis, qvæ supra c. XIII.num.3. indicavimus, ex Aldi officina Venet. 1505. fol. deinde seorsim Basileæ apud Joh. Oporinum. Latine vertit *Philippus Phasianinus* Bononiensis, cujus translatio plus simplici vice excusa est Argentorati 1517. 4. cum præfat. Nicolai Gerbelii: tum Parisiis & aliis in locis in forma qvarta & octava, modo seorsim, modo adjuncta Hygino, Fulgentiiqve Mythologicis, vel Phornuti libello de Diis. Habeo & editionem Græcolatinam additis præter Phornutum libris tribus recentioris scriptoris Juliani Aurelii Lessugniensis de cognominibus Deorum gentilium: Sed Græca Phornuti & Palæphati separatim exhibentur, separatim Conradi Clauseri & Phasianini versio. Basil.1543. 8. Ab eo tempore Græcè cum nova versione & notis suis Palæphatum separatim edidit & ex MSto Arundeliano variis in locis castigavit *Cornelius Tollius* Amstel.1649. 12mo. Nam Lipenio cave credas, qvi in Bibl. reali Philosophica p.1079. tradit vulgatum à Tollio cum Hygino aliisqve Paris.1578. qvo tempore Tollius ne natus qvidem erat. Tollii versionem retinuere, qvi postea Palæphatum Græce & latine ediderunt, *Martinus Brunnerus* Græcæ lingvæ in Academia Upsaliensi Professor, *Paulus*

Pater

Pater Hungarus: Professor Gymnasii Thoruniensis atqve inde Gedanensis, & *Thomas Galeus* Anglus vir Doctissimus & humanissimus. A Brunnero notæ novæ additæ sunt, qvibus præter res qvas tractat dictio imprimis scriptoris illustratur, qvo facit etiam index vocum phrasiumqve Græcarum ab illo adjectus Upsal. 1663. 8vo. Usus est Brunnerus codice MSto, qvem CPoli secum attulerat Christianus Ravius. Paulus Pater capita singula in minores sectiones divisit, Brunneri notas fere integras retinuit, qvibus nonnullas adspersit, *adjecturus forte rectiora ex codicibus Bibliothecæ Gvelpherbytanæ vel Augustanæ, modo typographus moram aliquam indulsisset*, qvæ ipsius verba sunt præfantis ad editionem suam Francof. 1685. 8vo. Idem Pater deinde singulari volumine vulgavit doctrinas morales ex singulis Palæphati capitibus erutas, Indicesqve verborum ac phrasium itemqve rerum copiosos. Deniqve Galeus Palæphatum jussit familiam ducere in collectione opusculorum Mythologicorum Physicorum & Ethicorum qvam Græcè & Latine vulgavit cum notis, Cantabrigiæ 1671. 8vo. & Marco Meibomio curante recudendam dedit Amsterd. 1678. 8vo. apud Henr. Wetstenium. Paucas qvidem sed eruditas notas atqve castigationes Galeus adjecit, usus qvinqve codicibus MStis, Cantabrigiensi uno è Collegio S. Trinitatis, tribus Oxoniensibus, qvarum variantes lectiones ab Ed. Bernardo viro summo acceperat, & uno Arundelianæ Bibl. Londini, eodem qvem in suis annotationibus Tollius laudavit.

CAPUT XXII.

Alii ἀπίστων scriptores. Heraclitus Grammaticus. 1. *Idem cujus Allegoriæ Homericæ exstant.* 2. *Anonymus de incredibilibus ab Allatio & Galeo editus.* 3. *Scriptores θαυμασίων.* 4. *Obiter de Palæphato Abydeno. ibid. Et de Abydeno Historiæ Assyriacæ conditore.* 5.

I.

PRæstantissimus Galeus Palæphato in sua editione addidit alios duos libellos veterum scriptorum ejusdem argumenti, quos ex Vaticano codice in lucem primus emiserat & versione donaverat aliaque eis adjunxerat Leo Allatius Romæ 1641. 8vo. De his in præsenti agere, utpote parum certæ ætatis,

tis, licet multum junioribus, non ab re fuerit. Prior libellus capita complexus undequadraginta, auctori *Heraclito* inscribitur. Ἡρακλείτου περὶ ἀπίστων. Eustathius ad Odyss. Δ. ὁ Ἡράκλειτος οὐχὶ ὁ σκοτεινὸς ἀλλ' ἕτερός τις ὁ τοῖς ἀπίστοις προθέμενος ἐμφῆναι πίστιν. Idem ad Odyss. τ. p. 688. cum Palæphatum commemorasset ἄνδρα σοφὸν θεραπεύσαντα μύθους πρὸς ἱστορίαν, addit idem elaborasse Heraclitum & Characem. εἰς ὃ καὶ τις Ἡράκλειτος ἐπονήσατο, ἔτι δὲ καὶ Χάραξ. Patet hinc falli doctissimum Galeum, cum libelli hujus auctorem Heraclidem Ponticum suspicatus est, sive Agatharchidem Cnidium, qui Heraclidis θαυμάσια & ἐκλογὰς ἱστοριῶν in compendium hoc redegerit. Sed ut omittam capite ultimo laudari Aratum, qui post Heraclidem vixit, profecto aliud fuit argumentum θαυμασίων Heraclidis, neque ex eo quod caput 21. Heracliti tribus verbis agentis de reductis per Herculem & Orpheum Cerbero & Eurydice, inscribitur περὶ τῶν ἐν ᾅδου, & Laërtius Lib. V. sect. 87. testatur Heraclidem scripsisse singulare opus περὶ τῶν ἐν οὐρανῷ καὶ περὶ τῶν ἐν ᾅδου, quicquam colligi potest, imò ex ipso capite illo 21. perspicue apparet, inscribendum esse περὶ τῶν ἐξ ᾅδου, non ἐν ᾅδου, ut lectorem eruditum spero mihi assensurum. Vicissim apud Laërtium pro Heraclito περὶ τῆς ἄπνου reponendum nomen Heraclidis Pontici, ut jampridem è Galeno recte observavit Hieron. Mercurialis IV. 14. Var. Lect.

II. Facile quidem adducor, ut credam hunc quisquis demum fuerit libelli περὶ ἀπίστων auctorem Ethnicum, non Heraclidem Ponticum, neq; Lembum, sed Heraclitum ut constanter legitur in Codd. MSS. eundem esse qui allegorias Homericas scriptum eruditum & elegans nobis reliquit: sane ita manifeste sensit Eustathius ad Odyss. Δ. allegoriarum auctorem ajens haud esse veterem illum σκοτεινὸν sed alium * qui de incredibilibus scripserit. Eandem sententiam amplexi sunt ex recentioribus Leo Allatius, Lucas Holstenius, Ægidius Menagius; licet has quoque Allegorias Heraclidi Pontico Gesnerus tribuit & sub ejus nomine cum versione sua vulgavit Basil. 1544. 8vo: cujus exemplo Johannes Meursius in præfatione ad Apollonii Dyscoli historiam mirabilem, novam illarum

* Variis Heraclitis supra c. 1. à me laudatis addes quatuor Heraclitos, de quibus Laërtius IX. 17. 1. lyricum, 2. elegiarum poëtam Halicarnasseum Callimachi æqualem, 3. Lesbium scriptorem Macedonicæ Historiæ 4. è Citharœdo σπουδογελοῖον. Tum alios tres observatos à Menagio · Heraclitum Tyrium philosophum Academicum Antiochi familiarem de quo Cicero 4. Academ. Heraclitum Sicyonium cujus 2. de lapidibus laudat Plutarch. de fluminibus. Tum Heraclitum Perineum cursorem de quo Zenobius IV. 35. & Suidas in θᾶττον. Heraclitum denique Mytilenæum. Eustath. ad Odyss. δ. p. 173.

rum editionem pollicitus, * germanum titulum esse contendit λύσεων ὁμηρικῶν, quia nempe penes Laërtium legerat, Heraclidem Ponticum duos ** eo titulo libellos scripsisse. Sed ne dicam parum huic scripto convenire titulum λύσεων, Heraclidem illum allegoriarum Homericarum quas habemus auctorem, non esse, constat ex eo, quod in illis memorantur multi Heraclide juniores, ut Aratus, Callimachus, Eratosthenes, Epicurus, Apollodorus, Crates ejusque discipulus Herodicus. Confer Menagium ad Laërtium p. 226. & 399. edit. Wetstenianæ, & Anti-Bailleti cap. 10. Cui adde quod observat Galeus (qui allegorias *** in eadem quam dixi collectione cum Gesneri versione, notisque suis & insignibus ex codice MSS. castigationibus vulgavit.) *Heraclidem Ponticum Platonis Scholam sectatum esse, allegoriarum auctorem adeo non esse Platonicum, ut quasi ex professo adversus Platonem hanc esse susceptam disputationem suspicari merito aliquis possit.* Neque opus est ut cum Gerh. Joh. Vossio Lib. I. de historicis Græcis cap. 9. juniorem qvendam Heraclidem Ponticum, Imperatorum Caji, Claudii & Neronis æqualem vel Heraclidem Lembum, aut alium quempiam hoc nomine auctorem suspicemur. *Nescio*, inquit Holstenius de Porphyrii vita p. 44. *qua de causa Heraclidi Pontico adscribitur reclamantibus præter temporis rationem quinque MStis, quos in variis Bibliothecis vidi & Eustathio ad Iliad. α p. 40. ubi Heraclito alicui tribuitur.* Gesnerus quidem hunc titulum præfixit: Ἡρακλείδου τοῦ Ποντικοῦ ἀλληγορίαι σοφώταται καὶ ἐνδικώταται εἰς τὰ τοῦ Ὁμήρου περὶ Θεῶν εἰρημένα, καὶ ἀντιῤῥησις τῶν καθ᾽ αὐτοῦ βλασφημησάντων. Sed in limine castigationum ipse testatur in co-

* Huic editioni Meursius præmittere volebat librum de variis Heraclidis, qui ex ejus Chirographo editus est T. 10. Antiquitatt. Græcarum Viri celeberrimi Jacobi Gronovii. Recensuerat varios Heraclides idem Meursius ad Chalcidium p. 10. seqv. cui addes Joh. Jonsium de scriptoribus Hist. Philos. Lib. II. c. 11. & Menagium ad Laërtium p. 227. seqv.

** Idem Meursius post Gesnerum suspicatur libro priore Allegorias in loca Iliados, posteriore in loca Odysseæ complexum fuisse Heraclidem, itaque scriptum quod habemus distinguendum esse in duos libros quorum prior desinat p. 484. edit. Galei Amstelod. Alter incipiat à verbis ead. pag. Ἀρ᾽ οὐκ ἀπόχρη δι᾽ ὅλης τῆς Ἰλιάδος κ.τ.λ. Posteriorem autem librum esse extrema parte mutilum, non enim totam Odysseam persequitur, sed deficit in vers. 22. Odyss. κ. Ἠ μὲν παυέμεναι, ἠ δ᾽ ὀρνύμεν ὅν κ᾽ ἐθέλῃσιν.

*** Poterat etiam addere Anonymi (ejusdem forte Heracliti) libellum qui inscribitur Ἐπίτομος διήγησις εἰς τὰς καθ᾽ Ὅμηρον πλάνας τοῦ Ὀδυσσέως μετά τινος θεωρίας ἠθικωτέρας φιλοπονηθεῖσα. Græce prodiit Hagenoæ Ao. 1531. Latine Conr. Gesnero interprete Tiguri Ao. 1542. 8. Græce & Latine cum notis Joh. Columbi, Aboæ Ao. 1678. 8.

codice Græco ſcriptum fuiſſe *** Ἡρακλείτου, nullo autem alio codice uſum eſſe ſe fatetur in præfat. quam editione Græca Aldina, cum Palæphato & aliis Venet. 1505. fol. in qua p. 96. diſertè legitur Ἡρακλείτου. Et in iis, quos Holſtenius & Galeus inſpexit MStis auctor itidem vocatur Heraclitus. Ἡρακλείτου οὐχὶ τοῦ σκοτεινοῦ πρὸς τοὺς κατ' Ὁμήρου βλασφημήσαντας ἀλληγορίαι φυσικαὶ σοφώταται καὶ ἀναγκαιόταται. Ipſe quoque auctor cum alterum Heraclitum veterem allegat, velut à ſe diſtincturus ſemper addit notam διαλεκτικὴν vocatque vel σκοτεινὸν ut p. 442. edit. Galei, vel φυσικὸν Ἡράκλειτον ut p. 468. Meminit ejuſdem Heracliti junioris & alibi Euſtathius ut ad Iliad. Σ. p. 1192. ἐν δὲ τῷ μιᾷ δ' ἐν νυκτὶ ἐγένοντο, Ἡράκλειτος παρετήρησε καὶ ἀστρολόγον εἶναι τὸν ποιητήν. Non itaque audiendus eſt Vir doctus Johannes Jonſius, qui p. 173. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſoph. contendit apud Euſtathium ad Iliad. α. p. 30. pro ζητητέον ἐν τοῖς Ἡρακλείτου εἰς τὸν Ὅμηρον omnino ſcribendum eſſe ἐν τοῖς Ἡρακλείδους. Quanquam enim Heraclides quidam Grammaticus qui in Homerum ſcripſit (ſive Mileſius, quem laudat ad Iliad. ϑ'. p. 589. ſive Alexandrinus, quem nominat ad Iliad. ί. p. 628. & Iliad. λ. p. 820. ſive Mopſveſtenus denique, cujus meminit Stephanus in Μόψου ἑστία) frequentiſſime ab Euſtathio allegatur in Iliad. p. 18. 22. 25. 40. & alibi, quadragies minimum: nihil tamen impedit quo minus loco illo lectorem ſuum ad Heracliti allegorias Homericas remittere potuerit. Quæ enim ibi reſpicit de Sagittis Apollinis, leguntur in Allegoriis hiſce p. 425. edit. Amſtelodamenſis. *Salluſtii* Philoſophi in Heracliti problemata Homerica ſummarium MS. vidiſſe ſe in Bibl. Lud. Saregi Peruſiæ & Umbriæ præfecti, teſtatur Juſtus Rycquius Epiſtola XXIX. ad Marcum Velſerum.

III. Libellus alter de incredibilibus diviſus in capita XXII. quem à Galeo poſt Allatium in lucem editum diximus, nullum auctoris nomen habet præfixum. Equidem Euſtathius ut paulo ante indicavi teſtatur *Characem* quendam περὶ ἀπίστων ſcripſiſſe poſt Heraclitum ac Palæphatum, itaque ſuſpicari aliquis poſſet Characem eſſe illius libelli auctorem, niſi cap. 15. & 16. bis laudaretur Charax ἐν Ἑλληνικοῖς. Citat auctor quiſquis eſt & Platonem c. 12. & τὸν εἰς τὰς ᾠδὰς Πλάτωνι παροιμίας γράψαντα c. 10. Plutarchum περὶ ἀρετῆς γυναικῶν. c. 8. Alexandri

*** *Heracliti* cujuſdam *Pontici* meminit Plutarchus de Iſide & Oſiride p. 361. Sed *Heraclidis* legit interpres, & ſane paſſim hæc duo nomina inter ſe confunduntur. Apud Macrobium Lib. I. in Somnium Cic. cap. 14. *Animam Heraclitus Ponticus dixit lucem, Heraclitus Phyſicus ſcintillam ſtellaris eſſentiæ.*

dri Aphrodisei Physica c. 16. Strategica Polyæni c. 11. & Proclum denique c. 19. unde quam non vetustissimus scriptor sit apparet. Prima duo capita aliena ab argumento de incredibilibus esse, recte observavit Galeus, qui auctorem Christianum esse suspicatur ex eo, quod cap. 14. Ἕλληνας dicat de Icaro μυθολογῆσαι, quasi Græcos innuat non gente sed religione. Neque Heracliti neque Palæphati vero meminit hic scriptor, etsi utroque usus videtur. Quædam plenius habet Heraclito, ut videbis si hujus cap. 22. cum Anonymi capite 13. comparaveris: quædam rectius explicat, confer Heracliti cap. 38. cum Anonymi cap. 12. Sed nec Heraclitus Palæphati mentionem facit, pleraque aliter tradens quam ille, in non paucis tamen eum ut videtur secutus. Anonymi quædam verbatim in Lexico suo repetiit Phavorinus, ut notatum Galeo, qui ex cap. 2. Ampelium capite de miraculis mundi emendari posse observavit. Quod vero eidem viro doctissimo videtur libellus Anonymi excerptus ex opere majori, non facile crediderim, potius habuerim illum pro observationibus collectis è variis scriptoribus, quos laudat, aliisque, in quibus fabulas auctor ipse reperire sibi visus est non absurdo sensu explicatas. Ejusmodi observationes subinde inchoant scriptores solenni illo ὅτι, ut vel ex Æliani variis constat, quas majoris operis esse epitomen recte negavit insignis doctrinæ vir Jacobus Perizonius.

IV. Fuit etiam alius quidam Palæphatus Abydenus historicus, quem Alexandri Magni ætate floruisse Svidas testatur & scripsisse Κυπριακὰ, Δηλιακὰ, Ἀττικὰ, Ἀραβικά. Addit hunc Palæphatum fuisse delicias Aristotelis Philosophi, auctoribus hujus rei laudatis Theodoro Iliense in secundo Troicorum & Philone ἐν τῷ ει στοιχείῳ τοῦ περὶ παραδόξου ἱστορίας πρώτου h. e. *in litera ει libri primi de mirabilibus*, qui Alphabeti serie procedebat. Hic est Philo Heracleota, quem ἐν τῷ πρὸς Νύμφιν περὶ θαυμασίων allegat Porphyrius apud Stobæum Eclog. Phys. p. 130. *Ad Nymphin* legit Jonsius Lib. II. cap. 12. ubi alios θαυμασίων & παραδόξων ἱστοριῶν scriptores colligit, quibus Anthemium παραδοξογράφον memoratum Tzetzæ Chil. 2. v. 151. Antiphanem Bergæum de quo Scymnus Chius * v. 657. seq. Aristoclem cujus Lib. II. παραδόξων laudat Stobæus serm. 62. Antonii Diogenis ** libros XXIV. de insula Thule Photio cod. 166. recensitos, Appionem in libris de quibus Gellius Lib. IV. c. 14. Archelai Poëtæ ἰδιοφυῆ, Lysi-

T machi

* Verba Scymni hæc sunt: Ἐφ' οὗ κατὰ μεσόγαιον Ἀντιφάνους πατρὶς
Κεῖται λεγομένη Βέργα τοῦ δὴ γεγραφότος
Ἄπιστον, ἱστορίας τεμυθικῆς γέλων.

** Porphyrio in vita Pythag. p. 6. laudatur Διογένης ἐν τοῖς ὑπὲρ Θούλην ἀπίστοις.

machi παράδοξα Θηβαϊκὰ in Scholiis ad Euripidem & ad Apollonium laudata, Myrsili ἱστορικὰ παράδοξα, quæ allegat Athenæus, Michaëlis Pselli ineditum opus περὶ παραδόξων ἀναγνωσμάτων ad Mich. Cerularium Patriarcham CPol. Varronis *de rebus admirandis* Nonio laudatum, & Ciceronis scriptum ejusdem argumenti qvod memorat Plinius XXXI. 2. & 4. aliosq; addere liceret si id ageremus.

V. Diversus à Palæphato Abydeno fuit Abydenus Ἀσσυριακῶν sive Assyriacæ historiæ conditor, quam MStam in Italiæ Bibliothecis exstare scripsit Scipio Tettus apud Labbeum Bibl. Nov. MSS. p. 167. nisi forte fucus illi factus fuit, vel sola fragmenta ex illis vidit, qvalia exstant apud Eusebium, Cyrillum & Georgium Syncellum, vel qvalia sunt fragmenta libris de emendatione temporum à Scaligero subjecta & notis illustrata. A præstantissimo autem Huetio, qvi p. 99. præparat. Evangelicæ Abydenum hunc cum Palæphato Abydeno eundem esse putat, recte dissentire me existimo, non sane propter varietatem scripturæ, qvam in nomine Abydeni observavit Scaliger ad Græca Eusebii p. 409. & Vossius de Historicis Græcis, sed qvod Abydenus testatur se profecisse è Beroso, qui scripsit sub Antiocho Sotere vel filio ejus Θεῷ, at Palæphatus Abydenus æqualis fuit Alexandri Magni: Deinde incredibile videtur patriam solam ab Eusebio & reliqvis semper exprimi, nunqvam nomen proprium, deniq; inter Palæphati Abydeni scripta nulla apud Svidam mentio fit Assyriacæ historiæ.

CAPUT XXIII.

Palamedis Argivi scripta. 1. *Num literas Græcas repererit. Obiter de Cadmo ac de aliis literarum Græcarum inventoribus.* 2. *Tabula Palamedis.* 3. *Alia ipsius inventa.* 4. *Palamedes alii.* 5.

I.

PALAMEDES Argivus Agamemnonis Regis consobrinus, Corinni de qvo supra dixi præceptor, ob singularem sapientiam & carminum svavitatem vocatur πάνσοφος ἀηδὼν μουσῶν in notissimis Euripidis versibus, qvos refert Laërtius Lib. II. sect. 44. & Tzetzes ad Lycophronem v. 384. Svidæ audit ἐποποιός, qvi testatur poëmata ejus per invidiam abolita fuisse vel ab Agamemnonis posteris, vel ab ipso Homero. Τὰ δὲ ποιήματα αὐτοῦ ἠφανίσθη ὑπὸ τῶν Ἀγαμέμνονος ἀπογόνων διὰ βασκανίαν. Ὑπολαμβάνω δὲ καὶ τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον ποιήσασθαι (ita locum hunc supplet Allatius p. 51. de patria Homeri, sed doctiss. Neveorus rectius è MSS, sic; ὑπολαμβάνω δὲ καὶ τὸν

ποιητὴν

ποιητὴν Ὅμηρον αὐτὸ τοῦτο πεπονθέναι καὶ μηδεμίαν τοῦ ἀνδρὸς μνήμην ποιήσασθαι.) Ἠφανίσθη τὰ παλαμήδους ποιήματα διὰ βασκανίαν ὑπὸ Ὁμήρου, ἅπτεται δὲ καὶ τῶν μεγίστων ἀνδρῶν ὁ φθόνος. Apollonius Tyanensis apud Philostratum Lib.IV.cap.4. vocat ἀγαθὸν ἄνδρα δι' ὃν πᾶσα σοφία. Idem restitutâ ejus statua illi supplicat, ut denique propitius iterum esse velit Græcis, pluresque viros sapientes ipsis impertiat. Ναὶ παλάμηδες, δι' ὃν λόγοι, δι' ὃν Μοῦσαι, δι' ὃν ἐγώ.

II. Secundùm Stesichori multorumque aliorum veterum testimonium Palamedes literas Græcas reperit. Ita & Dio Chrysost. XIII. p.225. *Quæ res si forte sit dubia, tamen certum est* ϑ, φ, χ, *ab hoc inventas cum aspiratione*, si credimus Servio ad Æneid. 2. Sed & hasce tres alii non ad Palamedem sed Cadmum * Phœnicium, Lini, (ut tradit Zenobius IV.45.proverb.) æqualem atque interfectorem referunt, ceu patet è Tzetza Chil. 5. hist. 28. Chil. 12. hist. 398. & Theodosio Alexandrino in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. Svidas inventas à Palamede tradit literas ζ, ϖ, φ, χ. Confer quæ de literarum Græcarum inventoribus notarunt Apostolius XVII.25. & XX.29. proverb. Josephus Scaliger ad Eusebium n.MDCXVII. Meursius ad Hesychium illustrem p.179. seqv. Lipsius ad Tacitum XI. 14. Annal. Salmasius ad inscriptionem Herodis Attici p.230. sq. Sam. Petitus Lib.II. Observatt.c.1. Ezechiel Spanhemius de usu numismatum diss. 2. O-

T 2 laus

* Sub antiqui cujusdam Cadmi nomine libri olim ferebantur, quos in Epitomen redegit Bion Proconnesius Pherecydis Syrii æqualis. ὁ προκοννήσιος Βίων, ὃς καὶ τὰ Κάδμου τοῦ παλαιοῦ μετέγραψεν κεφαλαιούμενος. Clemens 6.Strom.p.629. At Dionysius Halic. De Thucydidis idiom. ad Tuberon. p.146. testatur scripta quæ sub Cadmi Milesii nomine tum ferebantur, non fuisse habita ab omnibus fide digna. De Cadmo literarũ, lapicidinæ & Metallorum repertore Eusebius X. 26. præparat. Laërtius VII. 30. Κάδμος ἀφ' οὗ γραπτὰν ἔλλας ἔχει σελίδα. Syriano p.17. ad Hermogenem memoratur ἡ κατὰ Κάδμον καὶ Δαναὸν Γραμματικὴ, quæ tantum XVI. utebatur litteris. Ei opponitur apud Svidam in Ἀντικισμὸς Grammatica XXIV. litterarum, quæ Plutarcho in Aristide p.319. vocatur ἡ μετ' Εὐκλείδην Γραμματική quæ post Euclidem Archontem in usu esse cœpit. Chronicon Paschale ad Olymp. XCVI. 4. p.167. Ἀθηναῖοι ἤρξαντο στοιχείοις κδ' χρῆσθαι πρότερον ις' χρώμενοι. Sex porro Cadmos refert Annii Viterbiensis pseudo Xenophon in libello de æquivocis, quorum primus Phœnicius iste, postremus Cadmus Milesius qui prosam orationem condere primus instituit teste Plinio Lib. V. c. 29. & Solino c. 40. Idem tamen Plinius Lib.VII. c. 56. *Prosam* inquit, *orationem condere Pherecydes Sirius instituit, Cyri Regis ætate. Historiam Cadmus Milesius.* De Pherecyde est etiam apud Apulejum 2. Florid. & Isidorum Lib.I. Orig. cap.37. De Hecatæo Svidas in συγγραφῶ· Ἐκαταῖος πρῶτος ἱστορίαν πεζῶς ἐξήνεγκεν, τὰ γὰρ Ἀκουσιλάου νοθεύεται. Strabo Lib.I. p.18. ait primos omnium poëtas scribendo approbationem meruisse, deinde Cadmum, Pherecydem, Hecatæum metri numeros solvisse, reliqua poëticæ dictionis servasse.

laus Rudbeckius part. I. Atlanticæ c. 38. Bochartus Lib. I. Chanaan c. 20. Thom. Münkerus ad Hyginum fab. 277. & Johannes Marshamus Canonis Chron. p. 123. sq. ubi ſpeciatim de Cadmo Phœnicio, à quo literas *Φοινικικὰ σήματα Κάδμου* vocat Timon apud Sextum Empiricum adverſus Grammaticos c. 2. Confer Diodorum Sic. V. p. 227. c. & 235. c. Anthologiam Epigr. p. 279. edit. Wechel. Syncellum p. 102. Plutarchum Lib. IX. Sympoſiacon c. 2. Epiphanium hæreſ. XXXIV. 11. Leo quoq; Allatius paravit tractatum de origine Græcarum literarum, in quo earum antiquitatem & uſum & ut immutatæ fuerunt poſt Scaligerum ad Euſeb. p. 110. ſeqv. aliosq; viros doctos explicaverat, ut ipſe teſtatur libro de patria Homeri p. 88. Sed ille Allatii liber quod ſciam lucem non adſpexit, neq; Iſaaci Voſſii diſſertatio de literis & vera pronunciatione lingvæ Græcæ quā promiſit ad Melæ L. I. c. 12.

III. Præterea Palamedes *tabulam* inveniſſe dicitur *ad comprimendas*, ut Servius ait, *otioſi ſeditiones exercitus*, quod de calculorum luſu adhibitis teſſeris per fritillum jactis de victoria certantium accipiendum, nam & Svidas Palamedi tribuit *ψήφων τε καὶ πεσσῶν καὶ κύβων* inventionem, & tabulam illam late deſcribit in *Τάβλα*, de qva videbit lector ubi lubebit Epigramma Latinum vetus quod edidit Salmaſius ad Vopiſci Proculum, tum Græcum illuſtratum à Bullialdo ad Theonem p. 196. Iſaaci Porphyrogeniti characteres Græcorum & Romanorum & Cedrenum in eumque Xylandri & Goari notas, Euſtathium ad Iliad. β. p. 172. Johannemq; Malalam p. 129. sq. Chronographiæ. Hinc anſam ſumſit Daniel Souterius libros tres quos de tabula luſoria, alea & variis ludis veterum edidit, inſcribendi *Palamedem.* Vide & Meurſii Græciam ludibundam in *πεττεία*, qui Græcorum & Ægyptiorum ludum à Svida & aliis confundi obſervat, Thomam Hyde libro II. de ludis Orientalium p. 58. & 111. ſeqq. & Lib. I. p. 31. ubi contra Souterium negat Schachiludium * à Palamede inventum fuiſſe. Docetur autem ex illa ipſa tabula, quam ab alea noſtra longe diverſam fuiſſe res ipſa loquitur, Philoſophiæ operam dediſſe, & rerum naturam iſto in ludo adumbraſſe Palamedes. Nam *tabula*, inquiunt, *iſte terreſtris mundus eſt, numerus duodenarius caſuum ſive loculorum in tabula, Zodiacus, pſephobolum ſive fritillum & ſeptem granula in eo, ſidera errantia quæ gaudia & dolores hominibus diſtribuunt, turris deniq;, altitudo cœli ex quo mala & bona notis exhibentur.*

IV. Numeros ponderumq; rationem à Palamede inventam tradit Athanaſius Lib. I. contra gentes p. 20. *Γράμματα μὲν γὰρ ἐφεῦρον Φοίνικες ——————— τῶν δὲ γραμμάτων τὴν σύνταξιν καὶ ἀριθμοὺς καὶ μέτρα καὶ σάθμια Παλαμήδης ἐφεῦρε.* Dio Chryſoſt. XIII. p. 225. *ἐπειδὴ δὲ τοῦτό γε ἄλλως ἐδι-*

* In Chronico Martini Poloni Lib. I. p. 28. edit. Suffridi Petri, ubi de temporibus Trojanis agitur, *Ibi*, inquit, *primo inventa fuerunt ſcacorum ſolatia: quidam tamen aſſerunt ea longe antea fuiſſe in Chaldæa inventa.*

ἐδίδαξε γράμματα, καὶ μὴ τῶν γραμμάτων τὰς Φρυκτὰς ὅπως χρὴ ἀνέχειν, καὶ ἀριθμεῖν τὸ πλῆθος, ἐπεὶ πρότερον ἐκ ᾔδεισαν ἐδὲ καλῶς ἀριθμῆσαι τ̃ ὄχλον &c. Astrologiæ qvoqve peritum testatur Philostratus in Heroicis, ubi inter alia refert eum eclipseos solaris ratione explicata territos militum animos incredibili metu liberasse. Sophocles de Palamede:

Ἐφεῦρε δ' ἄστρων μέτρα καὶ περιτροφὰς
Τάξεις τε ταύταις ἐρανιάτε σήματα.

Idem Philostratus Medicinam & plurima alia illi tribuit reperta præclarissima. Πρὸ γὰρ δὴ τ̃ Παλαμήδες ὧραι μὲν ἔπω ἦσαν ἔσαι, μηνῶν δὲ ἔπω κύκλος, ἐνιαυτὸς δὲ ἔπω. ἔπω ὄνομα ἦν τῷ χρόνῳ. ἐδὲ νομίσματα ἦν, ἐδὲ σταθμὰ καὶ μέτρα, ἐδὲ ἀριθμοί. Σοφίας τε ἔπω ἔρως, ἐπεὶ μήποτ' ἦν γράμματα. Plura dixerant Sophocles & Euripides & fortassis Æschylus in dramatibus quibus nomen inscripserant Palamedē. Vide & Schol. Euripidis ad Oresten.v.432.

V. Fuit præterea alius Palamedes Eleaticus quem Ὀνοματολόγον h.e. Lexicographum vocat Athenæus Lib.IX.p.397. Qvintilianus Lib.III. c.I. *Et Hippias Eleus, & quem Palamedem Plato appellat Alcidamas Eleates.* Laërtius IX.25. in vita Zenonis Eleatæ: ὁ δ' αὐτὸς (Πλάτων) ἐν τῷ Σοφιςῇ (imo in Phædro ut notat Menagius) καὶ Ἐλεατικὸν Παλαμήδην αὐτὸν καλεῖ.

CAPUT XXIV.

Pamphus Atheniensis, ejusq; hymni. 1. *Paridis hymnus & encomium in Venerem.* 2. *Phaënno ejusque oracula. Phaënnis.* 3. *Phanothea, utrum carmen Hexametrum invenerit.* 4.

I.

PAMPHUS Lini æqvalis, Pausaniæ Πάμφως, Philostrato Παμφώ) Atheniensis, ante Homerum ἔπη & ὕμνες composuisse dicitur, qvos Lycomedi cum hymnis Olenis & Orphei inter sacra Eleusynia decantarunt, à qvorum daducho Pausanias illorum lectionem impetrasse se testatur in Bœoticis p. 762. Vetustissimorum apud Athenienses hymnorum auctor appellatur ab eodem Pausania in Achaicis p.577. & in Bœoticis p. 767. qui post Olenem tamen scripsisse in iisdem Bœoticis docet p.762. Idem in Atticis p.92. & 94. hymnum ejus in Cererem memorat, hymnum in Neptunum, in Achaicis p.577. in Dianam (quam καλλίςην primus appellavit) in Arcadicis p.672. εἰς ἔρωτα in Bœoticis p.762. Primū Charites celebrasse, neq; tamen eorum definivisse numerum neque nomina appofuisse. ibid.p.780. Lini funus qvem Οἰτόλινον dixit threno prosecutum p.767. Deniqve Profer-

ſerpinam Cereris filiam à Dite cum luderet & narciſſos legeret raptam decantaſſe p. 775. Pamphoi hymnum in Jovem qvem Homerus imitatus fuerit memorat Philoſtratus in Heroicis ubi de Proteſilao agit, binosqve ex illo verſus recitat, qvos reſpici puto à Gyraldo cum dialogo 2. de Poëtis de Pampho agens, *quædam adhuc*, inqvit, *hujus carmina ipſe legi.* Nam alia qvidem antiqviſſimi illius poëtæ ſive fragmenta ſive integra carmina unde nactus fuerit vel ubi legerit, fateor me ignorare. Pamphi nomen in marmore Arundeliano ſupplendum qvibusdam viris doctis videri, dixi ſupra in Eumolpo.

II. PARIS Trojanus Priami filius, *Alexander* deinde cognominatus, variisq; artibus excultus λόγον ἐγκωμιαστικὸν in Venerem compoſuit, ſi credimus Johanni Malalæ p. 115. Chronographiæ, qvo illam prætulit omnibus Deabus, Junoni etiam ac Minervæ. Scripſit & hymnum in ejusdem laudes Veneris, qvem à varietate & elegantia argumenti ceſtum appellavit. Hinc Junoni ac Minervæ inviſus,

Belli cauſa Paris, patriæ & funeſta ruina,

ut canit Pſeudo Pindarus in carmine de bello Trojano.

III. PHAENNO Epirotica, Vates perantiqva fuiſſe fertur & Sibyllæ æqvalis, Homero ipſi à nonnullis præponitur. At ſi eadem eſt Φαεννὶς Regis Chaonum filia, cujus meminit Pauſanias, juniorem eſſe conſtat Homero multis ſæculis. Ita enim Pauſanias in Phocicis p. 828. Τῆς μὲν δὴ πυθέσθαι τὴν ἡλικίαν, καὶ ἐπιλέξασθαι ῥάδιον τοὺς χρησμούς. Ἀντιόχου γὰρ μετὰ τὸ ἀλῶναι Δημήτριον αὐτίκα ἐς τὴν ἀρχὴν καθισαμένου γέγονε Φαεννίς. Oraculum Phaënnidis refert idem p. 833. Alia qvædam ejusdem Phaënnus vide apud Tzetzem, Chil. VII. hiſt. 143. & Chil. IX. hiſt. 288. Meminit illius præter Zoſimum Libro II. p. 690. (ubi pro Φαεννοῦς τῆς Ἠπειρώτιδος legendum Φαεννοῦς) idem Tzetzes, & Homero Orpheo atq; Sibyllæ adjungit Chiliad. X. hiſt. 302. Etiam alteri Gratiarum Alcmanis verſibus celebratarum qvas colebant Lacedæmonii, nomen erat Phaênna, alteri Cleta ſive Clita, ut teſtatur Pauſanias in Laconicis p. 254. & in Boeoticis p. 780.

IV. PHANOTHEA, Icarii uxor, carmen Heroum ſive Hexametrum qvo deinde uſus Homerus, reperiſſe à qvibusdam credita fuit, ut auctor eſt Clemens Alex. Lib. I. Strom. p. 309. Alii hoc tribuerunt *Themidi* uni è Titanibus. ἔτι φασὶ τὸ Ἡρῷον Φανοθέαν τὴν γυναῖκα Ἰκαρίου, οἱ δὲ Θέμιν μίαν τῶν Τιτανίδων εὑρεῖν. Alii Phemonoæ, de qva vide Voſſium Lib. III. Inſtitutt. Poët. c. 3. & qvæ mox ſum dicturus. Alii *Peleadibus*, qvas ante Phemonoên dicunt primas mulierum, hoſce verſus decantaſſe, ut narrat Pauſanias in Phocicis p. 828.

Ζεὺς

Ζεὺς ἦν, ζεύς ἐςι, ζεὺς ἔσσεται, ὦ μεγάλε ζεῦ·
Ἃ καρπὺς ἀνίει, διὸ κλήζετε μητέρα γαῖαν.

Alii *Thaleti* Milesio, si credimus Gyraldo dialog. 2. de Poëtis & Menagio ad Laërtium p.23. sed sine auctore fide digno hoc, ni fallor, affirmantibus. Omnibus metris prius & antiquius heroicum fuisse scribit Isidorus Lib. I. Originum c.38. quem si audimus, *hoc primum Moyses in cantico Deuteronomii longe ante Pherecydem & Homerum cecinisse probatur. Unde & apparet antiquius fuisse apud Hebraeos studium carminum quàm apud Gentiles. Siquidem & Job Moysi temporibus adaequatus Hexametro versu dactylo spondaeoq; decurrit. Hoc apud Graecos Achatesius* (i.e. Hecatæus, pro pro Gyraldus videtur legisse Thales) *Milesius fertur primus composuisse, vel ut alii putant Pherecydes Syrius, quod metrum ante Homerum Pythium dictum est, post Homerum heroicum nominatum. Pythium autem vocatum volunt eo, quod hoc genere metri oracula Apollinis sint edita. Nam cum in Parnasso monte Pythonem serpentem in vindictam matris sagittis insequeretur, accolæ Delphici hôc illum metro hortati sunt, ut ait Terentianus.* Terentiani verba hæc sunt:

Qvum puer infestis premeret Pythona sagittis
Apollo, Delphici feruntur accolæ
Hortantes acuisse animum bellantis, ut illos
Metus habebat aut propinqua adorea
Tendebat geminas pavida exclamatio voces
ἰὴ παιὰν, ἰὴ παιὰν, ἰὴ παιάν.

Unde apparet Isidorum falli cum de Heroico carmine Hexametro intellexit quod de Hexametro sive senario Jambico dixerat Terentianus. Licet Atilius quoque Fortunatianus eundem errorem errat in arte p.2691. edit. Putschii. Sed & in aliis parum accuratum se præbet hoc loco Isidorus. Equidem versum heroicum Pythio nos oraculo debere, hoc est primos versus Græcos Heroicos ex vatibus Delphicis auditos dixit etiam Plinius Lib. VII. cap.57. Sed Moysis & Jobi carmina quis nisi inepte cum Heroicis versibus Græcorum comparaverit? Pherecydes porro & Hecatæus non Hexametros invenisse primi, sed primi prosa oratione Græca libros scripsisse dicuntur, ab auctoribus multò quàm Isidorus fide dignioribus. Vide Menagium ad Laërt. p.68. & Salmasium ad Solin. p. 845. sq. edit. Parisiensis. Phanotheæ meminit & Porphyrius apud Stobæum, cujus verba adduxi infra in *Phemonoë.*

CAPUT

CAPUT XXV.

Phantasia Memphitis. 1. *Nomen fictum mulieris, ut Eumelia, Poësis, Natura &c. in veteri monumento* ἀποθέωσιν *Homeri referente,* 2. *Phemius Ithacensis, & de Phemio Ciceronis obiter.* 3. *Phemonoë, ejusque versus & oracula.* 4. *Phemonoës Orneosophium.* 5. *Rei accipitrariæ scriptores à Rigaltio editi recensentur cum nonnullis observationibus.* 6. *Phemonoës dictum* γνῶθι σεαυτόν. *Phemonoë pro quâvis vate.* 7.

I.

PHANTASIA Memphitis, de qua sic scribit Photius cod. 190. excerptis è libro quinto Ptolemæi Hephæstionis. ὅτι Φαντασία τις Μεμφῖτις Νικάρχου θυγάτηρ συνέταξε πρὸ Ὁμήρου (perperam in editione Clarissimi Galei p. 328. sed librarii vitio πρὸς Ὁμήρου) τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον, καὶ τὴν περὶ Ὀδυσσείας διήγησιν, καὶ ἀποκεῖσθαι φασὶ τὰς βίβλους ἐν Μεμφίδι. Ὅμηρον δὲ παραγενόμενον καὶ τὰ ἀντίγραφα λαβόντα παρὰ Φανίτου τοῦ ἱερογραμματέως, συντάξαι ἐκείνοις ἀκολούθως. Eustathius proœmio in Odysseam: φασὶ γὰρ Ναυκράτην τινὰ ἱστορῆσαι, ὡς ἄρα Φαντασία γυνὴ μεμφῖτις, σοφίας ὑποφῆτις, Νικάρχου θυγάτηρ, συντάξασα τόν τε ἐν Ἰλιάδι πόλεμον καὶ τὴν Ὀδυσσέως πλάνην, ἀπέθετο τὰς βίβλους εἰς τὸ κατὰ Μέμφιν τοῦ Ἡφαίστου ἄδυτον· ἔνθα τὸν ποιητὴν ἐλθόντα λαβεῖν παρά τινος τῶν ἱερογραμματέων ἀντίγραφα, κἀκεῖθεν συντάξαι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσείαν. Cæterum non intercedam si quis cum Lipsio syntagm. de Bibliothecis c.1. & Theodoro Rycquio p.431. de primis Italiæ Colonis, totam hanc narrationem de Homero à Phantasia Memphitide poëmata sua mutuante habuerit pro commento sive Ptolemæi Chenni fabulosi scriptoris, seu alius Poëtæ cujusdam vel Grammatici, qui Homerum Ægyptium esse ratus est, quam multorum sententiam fuisse patet ex Allatio cap.4. de patria Homeri.

II. Sane Phantasia non magis videtur fuisse fœmina aliqua vel poëtria, quam *Eumelia*, *Historia*, *Poësis*, *Fabula*, *Natura*, aliæque ejusmodi, quæ muliebri habitu Homero inter Deos relato laurum imponere, accinere & sacra facere finguntur in veteri monumento elegantissimo, quod post Kircherum in Latio exposuerunt viri nostra ætate doctissimi,

ctissimi, Ezechiel Spanhemius dissertatione quinta de usu & præstantia numismatum, Joh. Rudolphus Wetstenius in diss. de fato scriptorum Homeri p. 153. Gisbertus Cuperus in luculento Commentario ἀποθέωσις Homeri * inscripto, Raphaël Fabrettus ad calcem expositionis columnæ Trajanæ, p. 346. seq. Laurentius Begerus in bello & excidio Trojano ex Antiquitatum reliquiis delineato & illustrato & Jacobus Gronovius T. 2. Thesauri Antiquitatum Græcarum, imagine XXI.

III. PHEMIUS ITHACENSIS ab ipso Homero ** celebratur pluribus in locis Odyss. α. v. 155. & 337. ρ'. v. 263. & χ. v. 331. tanquam ἀοιδὸς suavissimus & θελκτήρ. A Tatiano autem & aliis diserte refertur inter scriptores Homero vetustiores. Platoni in Jone dicitur ἰθακήσιος ῥαψῳδός. Plutarchus libro de Musica ex Heraclidis testimonio refert eum carmine exposuisse νόστον τῶν ἀπὸ Τροίας μετ' Ἀγαμέμνονος ἀνακομισθέντων, quod petitum ex Odyss. α. v. 337. sqq. Ab aliis ut ab auctore vitæ Homeri quæ sub Herodoti ambulat nomine, dicitur Smyrnæ juventutem literas & Musicen docuisse, acceptaque in uxorem Critheide Homeri matre, filium illum adoptasse & instituisse. Idem fere tradit Ephorus Cumanus apud Plutarchum in limine libri de Homero. Eustathio ad Odyss. α. p. 38. Philosophus audit, perinde ut quilibet non ineptus ἀοιδὸς sive Musicus ac Poëta. Confer eundem p. 60. & ad Odyss. χ. p. 789. Pro quovis Musico sive cantore præstanti, nomen Phemii ponitur apud Ovidium l. III. amor. Eleg. 7.

Quid juvat ad surdas si cantet Phemius aures?

Qualem vero intelligat Cicero Lib. V. ad Atticum Epist. 20. & 21. & Lib. VI. Epist. 1. cum ait, *Phemio quæritur κέρας* atq; iterum; *tum Phemio dispiciam κέρας Aonium*, Et: *Κέρας Phemio mandatum est: reperietur: modo aliquid dignum canat*, obscurum esse fatetur P. Victorius vir de Cicerone optime promeritus: Simeon vero Bosius suspicatur libertum Attici intelligi, à studio Musices Phemium Tullio appellatum. Κέρας quidem instrumentum Musicum esse inter omnes convenit, quo qui utebantur, cornicines dicti fuerunt.

IV. PHEMONOE Apollinis filia Sibylla Cumana fuit, si fidem habemus Servio ad Æneid. III. v. 445.

Quæcunq; in foliis descripsit carmina virgo.

Vel certe Sybilla Samia, si sequimur Isidori quosdam codices Lib. VIII. Orig. c. 8. Sed pernegat hoc Petrus Petitus Lib. I. de Sibylla c. 5. qui non magis Phemonoën Sibyllam fuisse contendit quam Cassandram, Diotimam, Mantonem, Nicostratam quæ Carmenta deinde dicta est, & alias fatidi-

U cas

* Editus est Amst. 1683. 4. & præterea p. 193. sq. Illustris Ezechielis Spanhemii, p. 195. sqq. Raphaëlis Fabretti observationes cum Amplissimo Cupero communicatas exhibet.

** Confer Aristidem T. 3. p. 40. seq.

cas mulieres, tum Phaënnidem & Peleades quas Sibyllas nominatas diserte negat Pausanias in Phocicis p. 828. Idem p. 809. testatur primam Pythiam vatem fuisse Phemonoën, & primam hexametro versu oracula cecinisse. *Μεγίστη δὲ καὶ πλείστων ἐς Φημονόην δόξα ἐστὶν, ὡς πρόμαντις γένοιτο ἡ Φημονόη τοῦ Θεοῦ πρώτη, καὶ πρώτη τὸ ἑξάμετρον ᾖσε. Vates prima Pythia Phemonoë*, etiam Straboni Lib. IX. p. 419. & Eusebio in Chronico, aliisqve. Qvia vero hæc Phemonoë prima heroico versu usa fuisse fertur, hinc versum heroicum *Pythio* nos oraculo debere dixit *Plinius* Lib. VII. c. 57. *Proclus* in Chrestomathia apud *Photium* cod. 239. ὅτι τὸ μέλος (ἔπος ex iis qvæ seqvuntur legendum) πρῶτον μὲν ἐφεῦρε Φημονόη ἡ Ἀπόλλωνος προφῆτις, ἑξαμέτροις χρησμοῖς χρησαμένη, καὶ ἐπειδὴ τοῖς χρησμοῖς τὰ πράγματα εἴπετο καὶ σύμφωνα ἦν, ἔπος τὸ ἐκ τῶν μέτρων κληθῆναι. Eadem tradit Eustathius prolegom. ad Iliadem. Delphis responsa dedisse præter Strabonem testatur Clemens Alex. I. Strom. p. 334. *Pausanias Phocicis* p. 812. & Scholiastes Euripidis ad Oresten v. 1094. ubi pro Φημῖνον Barnesius recte rescripsit Φημονόην, ἥν φασι πρώτην ἑξαμέτρῳ χρῆσαι. *Porphyrius* apud Stobæum serm. 21. celebre præceptum Delphicum γνῶθι σεαυτὸν commendans, ἀλλ' εἴτε Φημονόη, inqvit, ἐπὶ πάντα λυσιτελοῦν τὰ ἀνθρώπινα τοῦτο ἐθέσπισεν, δι' ἧς πρώτης ὁ Πύθιος λέγεται τὰς εἰς ἀνθρώπους διαδοῦναι χάριτας, εἴτε Φανοθέα ἡ Δελφοῦ &c. Sed Atilius Fortunatianus in arte p. 2690. edit. Putschii videtur in Delo potius eam vaticinatam innuere. *Heroicum Hexametrum Ennius longum vocat, Græci Deliacum* (nisi legendum sit Delphicum) *quia hoc genere Phemonoë Apollinis vates vaticinata est: & Pythicum* à Pythone. Nam cum arcum in eum intenderet Apollo, nymphæ cum hoc versu hortatæ dicuntur.* Qvando vixerit Phemonoë, diversas veterum fuisse sententias notavit Scaliger ad Euseb. p. 41. etsi in hoc conveniunt, quod Homerum ætate præcesserit. Vide Clementem Alex. I. Strom. p. 323. Svidam in παλαίφατος. Primum versum Heroicum hunc auditum testatur Plutarchus libro cur Pythia desierit oracula versibus reddere.

Συμφέρετε πτερά τ' οἰωνοὶ, κηρόν τε μέλισσαι.

A Phemonoë autem prolatum non addit, qvod aliis postea visum est ex iis qvæ diximus verisimillimum. Idem versus occurrit apud Philostratum VI. 6. de vita Apollonii p. 278. Aliud Phemonoës oraculum tribus Hexametris versibus constans, qvod Delphis reddidit de Crii filio templi Apollinis violatore, refert Pausanias in Phocicis p. 812. Citatur & Phemonoë à Melampode in libro περὶ παλμῶν. Syncellus p. 161. Πυθοῖ Φημονόη χρησμῳδὸς πρώτη δι' ἑξαμέτρων ἱστορεῖται προθεσπίσαι.

V. Pli-

* Proprium Pythicum μέλος sive νόμον Πυθικὸν composuit Timosthenes Ptolemæi Philadelphi navarchus, de cujus quinque partibus adi Strabonem IX. p. 421. ubi & de ejusdem Timosthenis libris decem περὶ λιμένων.

V. Plinius Lib. X. c. 3. & 8. Hist. Nat. ex Phemonoë Apollinis dictâ filiâ, adducit nonnulla de genere qvodam aqvilarum & accipitrum, qvæ Johannes Harduinus in Elencho Scriptorum a Plinio allegatorum petita esse putat ex *Orneosophio*, quod Græcè sub Phemonoës nomine manu exaratum exstare testatur Scipio Tettius apud Philippum Labbeum Bibl. MSS. p. 172. Videant qvi possunt utrum hoc diversum sit ab Orneosophio alterutro eorum, qvæ edidit Rigaltius, & qvorum neutrum ætatem illam ferre videtur, alterum certe recentissimum, vocibusqve Græcobarbaris scatens compositum est jussu Michaëlis Palæologi Imperatoris.

VI. Edidit autem *Nicolaus Rigaltius* ex Bibliothecæ Regis Galliæ, cui præerat, & Mediceæ codicibus collectionem scriptorum * *de re accipitraria & venatica* Paris. 1619. 4. in qva continentur (1.) *Demetrii Pepagomeni* qvi Imperatoris jam dicti Medicus fuit, & circa A. C. 1270. floruit, ἱερακοσόφιον sive liber περὶ τῆς τῶν ἱεράκων ἀνατροφῆς τε καὶ ἐπιμελείας. (2.) Ὀρνεοσόφιον ἀγροικότερον, (3.) Ὀρνεοσόφιον, κελεύσει γεγονὸς τοῦ ἀοιδίμου βασιλέως Κυρίου Μιχαήλ. (4.) Κυνοσόφιον ** ἢ περὶ κυνῶν ἐπιμελείας, qvod in codice Regio sine auctoris nomine reperit Rigaltius, *Andreas Aurifaber* Uratislaviensis Medicus latine vertit, notis illustravit ediditqve Græce & latine sub nomine *Phemonis* Philosophi, (forte in MS. Codice D. Rudberti à Moshaim qvi ante Aurifabrum Rhodio codice MS. ἀκεφάλῳ usum primus latine vertit, legebatur: Φημονόης Φιλοσόφου) Witeb. apud Joannem Luft, 1545. 8vo postea Græce & latine iterum prælo subjecit & suis, *Rudberti à Mosbaim* & Rigaltii notis, eruditaq; introductione ornavit *Andreas Rivinus* Lips. 1654. 8vo. qvi suspicatur eundem forte Demetrium, qvem Michaëlis Imp. jussu etiam librum de podagra concinnasse constat, hujus qvoqve Cynosophii auctorem fuisse. Sane Codex Augustanus qvi olim fuit Antonii Eparchi, & qvem post absolutam suam editionem Aurifaber demum inspexit, Variasqve illius lectiones subjunxit, ita inscribitur: Δημητρίου Κωνσταντινουπολίτου περὶ τῆς τῶν ἱεράκων ἀνατροφῆς τε καὶ θεραπείας βιβλία β΄. περὶ τῆς τῶν κυνῶν ἐπιμελείας ά. Confer Lambecium Lib. VII. Commentar. p. 399. qvi p. 261. etiam memorat *Anonymi* ἱερακοσόφιον *** MS. in Bibliotheca Cæsarea ob-

U 2

* *Leonis* qvoqve *Imp.* liber de aucupio manu exaratus fuit in Bibl. Antonii Augustini. Præterea utpote Latine scripta *Friderici II.* Imp. *reliqua librorum de arte venandi avibus* edita Augustæ Vindel. 1569. 8vo cum additionibus *Manfredi* Regis.

** Librum hunc incerti auctoris de cura Canum Thomas Johnsonus V. C. recudi curavit Lond. 1700. 8. una cum Gratio & Nemesiano, Fracastoriiqve carmine pastoritio qvod inscribitur Alcon, & Joannis *Caji*, Angli libello de Canibus.

*** Gallice hoc argumentum tractarunt duo nobiles Galli *Gaces de la Vigne* cujus poëma *le Roman des oiseaux* huc spectat, & *Johannes Francierius*, cujus liber inscriptus *la fauconnerie* prodiit Pictavii Ao. 1567. 4. Vide librum Gallicum, Essais de literature T. 1. p. 310. seq.

obvium. Seqvitur in Rigaltii collectione (5.) *Demetrii* itemqve aliud alterius scriptoris ἱεϱακοσόφιον à *Petro Gillio* translatum & cum Æliano de animalibus, & ejusdem Demetrii CPolitani libello de cura & medicinia canum latine editum Lugd. 1562. 8vo. (6.) *Cynosophium* ex Aurifabri de qva diximus versione. (7.) Epistola sub ficto & inepto titulo *Aquilæ, Symmachi & Theodotionis* ad Ptolemæum Regem Ægypti de re accipitraria, Catalonico idiomate. (8.) De diversis generibus falconum sive accipitrum, item de infirmitatibus & medicinis eorum, secundum *Aquilam, Symmachum & Theodotionem* in Epistola ad Ptolemæum Regem Ægypti, latinè ex libro incerti auctoris de natura rerum.

VII. Verum ut missis hisce, deniqve ad Phemonoën redeat nostra oratio, Antisthenes de successionibus apud Laërtium in Thalete egregium illud dictum γνῶθι σεαυτὸν, qvod alii Thaletis, alii Chilonis esse affirmant, tribuit Phemonoæ, ex qva sententia forte Poëta Juvenalis idem dictum *cœlo delapsum* vocavit, utpote prolatum à fatidica. Phemonoën pro qvavis vate, qvæ plena laborat Phœbo, posuit Lucanus Lib. V. v. 126. & 186. Statius Lib. II. Sylv. 2. & Synesius de insomniis, p. 154.

CAPUT XXVI.

De Philammone. 1. *Piero.* 2. *Pisandro Camiræo,* 3. *& Pitthæo Troezenio.* 4.

I.

PHILAMMON Delphicus qui & ipse à Tatiano inter scriptores Homero antiqviores refertur, Apollinis è Chione Nympha, vel ut alii è Philonide filius, Thamyræ de qvo deinde dicam, pater, *carmine vocali clarus, citharaqve,* ut ait Ovidius Lib. II. Metamorph. v. 318. Primus apud Pythium sive templum Delphicum choros (virginum) instituit, ut ait Plutarchus libro de Musica & Eusebius in Chronico, pro qvo in qvibusdam Eusebii ab Hieronymo translati codicibus vitiose legitur: *primus apud Delphos Pythiorum ludos instituit,* qvod falsum & ridiculum esse notavit Scaliger ad Euseb. p. 44. Syncellus p. 162. Φιλάμμων ὁ Δελφὸς ἤκμαζεν, ὁ πρῶτος στήσας Πυθοῖ χορόν. Confer Scholia minora ad Odyss. τ. 432. Pausanias in Phocicis p. 813. memorat in antiqvissimo certaminis genere, qvo præmiis propositis

positis hymni in laudem Apollinis ad lyram sive citharam decantabantur * primum vicisse *Chrysothemin* Cramanoris filium, deinde *Philammonem*, tum filium hujus *Thamyrum*. *Orpheum* qvidem σεμνολογίᾳ ἐπὶ τελεταῖς καὶ ὑπὸ φρονήματος τοῦ ἄλλου noluisse in illud certamen descendere, nec *Musæum*, qvi solebat ad Orphei exemplum in omnibus se componere. *Eleutherum* vero propter vocis svavitatem palmam aliqvando tulisse, etsi hymnum ab alio compositum decantasset. Unde non immerito colligas à Philammone & reliqvis hymnos non ut ab Eleuthero alienos, sed qvos ipsi elaboraverant cantatos fuisse. Cæterum addit eodem in loco. Plutarchus, Heraclide teste, Philammonem, Latonæ, Dianæ & Apollinis natales δηλῶσαι ἐν μέλεσι. Et aliqvibus interjectis narrat ex scriptorum nonnullorum sententia, qvosdam citharœdicorum nomorum à Terpandro excultorum Philammonem auctorem agnoscere. Etiam Lernæorum Mysteria sive τελεταὶ ad Philammonem olim referebantur. Sed Pausanias in Corinthiacis p. 199. docet Arriphontem qvendam observasse Mysteria illa prosario partim, partim ligato sermone inscripta cordi ex orichalco facto, omniaqve scripta fuisse Dialecto Dorica, cum tamen constet ante Heraclidarum reditum atqve adeo Philammonis ætate non Dorica dialecto usos Argivos, sed eadem lingva qva Attici. Scholiastes Apollonii ad Lib. I. notat ex Pherecydis (Atheniensis, ni fallor) sententia non Orpheum sed Philammonem navigasse cum Argonautis.

II. PIERUS Lini pater, si audimus Tzetzen Chil. VI. hist. 90. vel potius Lasicium Tzetzæ interpretem, nam in Græco legendum videtur *Λίνου φυτίσπορος, Lini filius* non *φυτοσπόρος, pater*. Sane Pierum Lini filium fuisse alii scriptores tradunt, ut videre licet vel apud Gyraldum, qvi addit primum Pierum de Musis poëma scripsisse, ab eoqve nominatum Pierium montem & Musas Pierias. Vide Pausaniæ Bœotica p. 765. sq. & in libro de Musica Plutarchum, non longe ab initio.

III. De PISANDRO Camiræo qvem Hesiodo antiqviorem atqve Eumolpi æqvalem nonnulli fecerunt, consulendus Johannes Meursius in Rhodo Lib. II. c. 11. Poëma suum *de gestis Herculis* in duos libros distributum Ἡράκλειαν inscripserat, & ab aliis longe junior Homero existimatus est, qvi eum Svida teste referebant ad Olympiadem XXXIII.

IV. PITTHEUS TROEZENIUS Pelopis filius, Æthræ (è qva Theseus) pater, ut docet Euripides in Heraclidis v. 208. seqv.

 Idem

* De illo certamine Pythico confer Humfredum Prideaux ad Epochas marmoreas p. 202. sq.

Idem Hippolytum à Pittheo institutum docet, ubi Scholiastes p. 218. edit. Barnesii: ἦν δὲ ὁ Πιτθεὺς σοφὸς καὶ χρησμολόγος καὶ ἱερὸς Θεσεῖς, τὸς καὶ ἔλυσε τὸν χρησμὸν τῷ Αἰγεῖ καὶ τὴν θυγατέρα ἔδωκεν, εἰδὼς τῇ σοφίᾳ οἷος ἔσαι ὁ τεχθησόμενος. Παρ' αὐτῷ δὲ, Πλούταρχος φησιν, ὁ Θησεὺς ἐπαιδεύετο, ὡς καὶ Καλλίμαχος μαρτυρεῖ. Confer Plutarchum in Thesei vita sub initium, ubi postqvam dixisset Pittheum omnibus suæ ætatis sapientia & eloqventia præstare visum, ex Aristotele observat Hesiodum potissimum ejus sapientiæ genus & characterem in scriptis suis expressisse, integrasqve ejus sententias repetisse, qvalis est hæc v. 370. ἔργων hodieqve occurrens:

Μισθὸς δ' ἀνδρὶ φίλῳ εἰρημένος ἄρκιος ἔςω.

Pausanias in Corinthiacis pag. 184. auctor est sua etiamnum ætate à Troezeniis ostensam cellam, in qva dicendi artem Pittheus tradiderit, cujus librum ab Epidaurio homine editum ipse se legisse testatur. Librum illum præcepta Rhetorica complexum, Pausaniæ vero ab homine illo Epidaurio fucum factum non dubitat Vossius Libro de Rhetorices natura cap. 9. Sane Troezenios qvorum finitimi erant Epidaurii, res suas qvantum qvi maxime prædicare & amplificare solitos monuerat ipse Pausanias p. 181.

CAPUT XXVII.

De Priamo ac Prometheo 1. De Pronapide. 2. Varii scribendi modi expositi è scholiis ineditis ad Dionysium Thracem. 3. De iisdem modis nonnullæ observationes. 4.

I.

PRIAMI Epistola ad Mnemonem Assyriorum Regis XXXII. filium memoratur Syncello p. 155. Βασιλεὺς δὲ παρ' Ἕλλησι Τιθωνοῦ παῖς Μέμνων ὃς συνεμάχησεν τῷ Πριάμῳ κατὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ διεφθάρη ὑπὸ Ἀχιλλέως. Φέρεται δὲ καὶ ἀντίγραφον Πριάμου Ἐπιςολῆς.

PROMETHEUS qvando vixerit perqvam est incertum, adeò Protei instar illum in mille formas verti videas. Nam aliis (ut Madero, & Joh. Conrado Dieterico) est primus hominum Adam, aliis Noah, ut Keckermanno & Chytræo: Bocharto Magogus Japheti filius, Huetio Moyses. Alii nullum unqvam fuisse Prometheum existimant, sed meras esse fabulas qvæ de illo feruntur, per rationem vero, consilium, ac providenti-

dentiam qvam humano generi largitus est Deus, qvamqve προμήθειαν Græcis appellare tralatitium est, nullas non artes repertas esse, mortalibusqve innotuisse. In Homilia sexta Clementinarum p. 668. προμηθεὺς ἡ προμήθεια, ὑφ' ἧς τὰ πάντα ἐγένετο. Confer Julianum Orat. 6. pag. 182. Plotinum Ennead. 4. Lib. III. cap. 14. Nicephorum ad Synesium de insomn. p. 403. sq. Et è recentioribus Cœlium Rhodiginum, Lib. VII. cap. 19. seq. Augustino Steucho Eugubino Lib. IX. de perenni Philosophia cap. 4. Prometheus est Deus ipse universi hujus artifex. Qvi Prometheum hominem ajunt extitisse, pleriqve Thessalum fuisse narrant Japeti filium, fratrem Epimethei & Atlantis, qvi ob insignem Astronomiæ peritiam dictus est cœlum humeris ferre, patrem Deucalionis (confer Genealogiam Promethei apud Humfredum Prideaux notis historicis ad Epochas marmoreas Arundelianas p. 107.) literarum, numerorum, Medicinæ, Astronomiæ & omnis sapientiæ inter Græcos repertorem. Hic Prometheus ipse apud Æschylum in Prom. vincto v. 441. seqv. reperta sua commemorans inducitur, qvæ pulcherrimis versibus latinis expressit Grotius in excerptis è Tragicis & Comicis Græcis p. 8. seq. Vide & Lucianum in Prometheo & in libello ad eum qvi dixerat *Prometheus es in verbis*, Svidam & Varinum in Προμηθεύς.

II. PRONAPIDES Atheniensis, ita enim hoc nomen scribitur apud Diodorum Siculum & Theodosium Grammaticum, etsi in editis Tatiani codicibus est PROSNAUTIDES, apud Eusebium PROTÆNIDES pro qvo Gyraldus dial. 2. de Poëtis p. 58. apud Tatianum legit PROSMANTIDES, probante hanc lectionem Vossio libro & capite primo de Historicis Græcis. Eidem tamen Gyraldo p. 89. PRONOPIDES veluti diversum qvoddam nomen memoratur, excellenti vir ingenio, qvi mundi principium versibus sit complexus opere qvod πρωτόκοσμον inscripsit. Sed idem plane est qvem inter scriptores Homero antiqviores Tatianus refert, & qvem Homeri Magistrum fuisse tradit Diodorus Siculus Lib. III. p. 140. vocans eum εὐγενῆ μελοποιόν literisq; Pelasgicis (Orphei & Lini exemplo) usum testatus. Tzetzes Chil. XIII. v. 634. Διδάσκαλον Ὁμήρου δὲ τὸν Προναπίδην νοεῖ.

III. In scholiis ineditis Theodosii Grammatici ad Dionysium Thracem fertur Pronapides iste invenisse modum scribendi στίχους διεσχισμένους æqvales, à sinistra ad dextram qvo etiamnum in lingvis Europæis utimur. Διέταξε δὲ τὰ στοιχεῖα γράφεσθαι ὡς γράφομεν νῦν, Προναπίδης ὁ Ἀθηναῖος. Τῶν Ἀρχαίων γὰρ οἱ μὲν σπυρηδὸν ἔγραφον, οἱ δὲ βουστροφηδὸν, οἱ δὲ κιονηδόν.

νηδόν. ΣΠΥΡΙΔΟΝ ἤτοι δίκην σπυρίδος ἀπὸ πλάτους δεχομένης καὶ εἰς στενὸν κομιδῆ ληγούσης. Τὸ δὲ σπυριδὸν σχῆμα ἑξάστιχόν ἐστι, γράφεται δὲ οὕτως·

Κύριος εἶπε πρὸς μὲ
Υἱός μου εἶ σύ
Ἐγὼ σήμερον
Γεγέν
νηκα
σε.

ΠΛΙΝΘΗΔΟΝ ἤτοι τετραγώνως μέσον τοῦ σχήματος τετραγώνου ταῦτα διέγραφον. Τὸ δὲ τετράγωνον τὸ κατὰ πλινθηδὸν οὐκ ἰσόπλευρον. Τὰς μὲν γὰρ δύο πλευρὰς τὰς ἐπαλλήλους ἴσας ἔχει καὶ πάσας τὰς παραλλήλους ἴσας, πλὴν οὐκ ἰσομήκεις ταῖς ἐπαλλήλοις. Αἱ μὲν γὰρ ἐπάλληλοι μακραὶ, αἱ δὲ παράλληλοι μικραί. Γράφεται δὲ οὕτως·

Κύριος εἶπε πρὸς
μὲ υἱός μου εἶ σὺ
ἐγὼ σήμερον
Γ ε γ ε ν ν η κ ά
σε, αἴτησαι
παρ' ἐμοῦ καὶ
δ ώ σ ω σ ο ι.

ΒΟΥΣΤΡΟΦΗΔΟΝ ἤγουν ἐναλλήλως καὶ κατὰ τὰς αὔλακας, αἵτινες ἀνέχονται ἀλλήλαις καὶ οὐδέν ἐστι μέσον αὐτῶν τὸ διὰ σχῆμα μόνου τοῦ φαινομένου γραφήματος τοῦ διαγνωρίζοντος ἑκάτερον αὔλακα. Γράφεται δὲ οὕτως.

Κύριος εἶπε πρὸς μὲ
υἱός
μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον
Γεγ
εννηκά σε.

ΚΙΟΝΗΔΟΝ, δίκην κίονος, ἤτοι παραλλήλως κατὰ γραμμήν· καὶ γὰρ διαμεμερισμένως ἔγραφον. Γράφεται δὲ οὕτως.

κ	π	μ	σ	γ
υ	ρ	ȣ	η	ε
ρ	ο	ει	μ	ν
ι	ς	σ	ε	ν
ο	μ	υ	ρ	η
ς	ε	ε	ο	κ
ει	η	γ	ν	α
π	ο	ω	γ	σ
ε	ς		ε	ε

IV. In hoc loco rectè à Grammatico exponuntur duo genera ſcribendi βȣϛροφηδὸν & κιονηδὸν, qvorum priore * Græcos olim uſos etiam ex Pauſaniæ Eliacis, Feſto in Tæpocon, aliisq; ſcriptoribus conſtat, qvos laudant Bochartus Lib. I. Chanaan c. 20. Voſſius Lib. I. artis Grammaticæ c. 34. Valeſius ad Harpocrationem in ὁ κάτωθεν νόμος, Sam. Petitus ad Leges Atticas p. 104. Meurſius Attic. Lect. Lib. I. c. 22. Edmundus Dickinſon Delph. Phœniciz. c. 10. At Κιονηδὸν ſcripſiſſe veteres teſtatur Euſtathius ad Iliad. ψ. p. 1420. ϛίχȣς οἱ παλαιοὶ ȣ̓χ ὡς νῦν ἡμεῖς κατὰ μέτωπον ἀλλὰ κατὰ βάθος ἔγραφον. ἓν φασιν (ſcil. γράμμα) εἶτα ἕτερον, καὶ τρίτον, καὶ τέταρτον. Καὶ ταῦτα μὲν οἱ παλαιοὶ, ἐξ ὧν ἐϛι νοῆσαι ὡς ȣ̓ κατὰ τὸ λεγόμενον ἐνορδίνως ἵϛαντο ȣ̓̃τοι (ἱππεῖς nempe apud Homerum, confer Sixtum Arcerium ad Æliani Tactica p. 119.) κατὰ πλάτος, ἀλλ' ὁ μὲν ἔμπροσθεν, ὁ δ' ὄπισθεν, καὶ μετ' ἐκεῖνον ἄλλος, καὶ ἑξῆς, ἕως ȣ̓̃ κατὰ τὸ βάθος τελευταίȣ. ——— Ὅτι δέ ποτε καὶ ἡ ἐν βίβλοις γραφὴ ȣ̓́τως ἐτάττετο, ȣ̓ μόνον σπυρηδὸν καὶ πλινθηδὸν σχηματιζομένη, ἀλλὰ καὶ πυργηδὸν κατὰ βάθος (hoc idem eſt qvod Theodoſius Grammaticus magis appoſite vocat κιονηδὸν) ὅθεν ἐξεύρηνται καὶ τὰ κοινῶς διπάγια λεγόμενα καὶ τετράγια, (διπάγινα καὶ τετράγινα legit Meurſius gloſſar. in παγίνη) ἑτέρωθέν ἐϛι γνῶναι. Prætereo qvod Diodorus Siculus Lib. II. p. 98. cum narraſſet incolas Taprobanæ inſulæ uti literis ſeptem, qvarum ſingulæ qvatuor modis (ſitu diverſo ni fallor) transfigurarentur, ut adeo revera 28. literas habuerint, hæc addit: γράφȣσι δὲ τȣ̀ς ϛίχȣς ȣ̓κ εἰς τὸ πλάγιον ἐκτείνοντες ὥσπερ ἡμεῖς, ἀλλ' ἄνωθεν κάτω καταγράφοντες εἰς ὀρθόν. Notum eſt eodem ſcribendi genere etiamnum uti

X Tſchi-

* Huc ſpectare etiam puto qvod Honoratus Nicqvetus lib. 1. de titulo Crucis Dominicæ c. 12. p. 87. notat Græca & latina interdum ſcripta retrogrado ordine à dextra ad ſiniſtram.

Tſc inas ſive Sinenſes. Qvod vero ad reliqvas duas ſcribendi rationes attinet, quas Dionyſii Thracis Scholiaſtes & Euſtathius vocant σπυριδὸν & πλινθηδὸν, eas nondum intelligere me fateor, nec à Theodoſio ſatis explicatas puto. Pro σπυριδὸν Johannes Crojus Obſ. in N. T. cap. 9. p. 70. & 71. apud Euſtathium legit σπειρηδὸν & exponit à vocabulo σπεῖρα, *per catervas, per cohortes.* Sed apud Euſtathium in utraqve edit. & in Theodoſii codice non tantum conſtanter ſcribitur σπυριδὸν ſed & deducitur ἀπὸ τῆς σπυρίδος *à corbe* in anguſtum deſinente, cujus figuram nempe retulerit illa ſcriptio. Sane hodieqve non inuſitatas ejuſmodi corbes memini, ſuperiore parte amplas, deinde paulatim deficientes in acutum. Si vero ita, non aliter, ſcripſerunt veteres Græci hoc qvod σπυριδὸν vocat Theodoſius, illa ſcribendi ratio hilum non differebat à noſtra, niſi brevitate decreſcentium ſubinde verſuum, adeoqve dici etiam poſſit Theocriti poëma qvod inſcribitur Syrinx, σπυριδὸν ſcriptum eſſe. Qvod ſi vero Σπειρηδὸν dicamus eſſe à σπεῖρα *ſpira*, interpretabimur illud de ſpirali illo ſcribendi genere qvo uſi ſunt veteres Gothi, uti patet ex plurimis ſaxis & monumentis Runicis, qvæ etiamnum ſuperſtita, cum in Svecia verſarer, oculis uſurpavi, & magno numero ab Olao Verelio, Rudbeckio, aliiſqve vulgata conſtat. Id genus his verbis è Theodori Zvvingeri theatro Vitæ humanæ expoſuere Voſſius & alii: *Secundum longitudinem à ſummo ad imum, & hinc rurſum aſcendendo veluti per ſpiras (quales ſol annuo motu per Zodiacum facere dicitur) ſcripſiſſe Gothos veteres in ſaxis vetuſtiſſimis, quæ etiamnum exſtant.* Rationem ſcribendi πλινθηδὸν Theodoſius ita explicat, ut ſimiliter nihil differre videatur ab ea, qva nos hodie utimur, nam in libris noſtris vere ſcribimus πλινθηδὸν, h. e. figurâ qvam refert πλίνθος* ſive later, qvadrata nempe, ita tamen, ut ſit longior qvam latior, πλάγιος ἰσόπλευρος Xenophonti libro III. ἀναβάσ. ut notat Svidas in πλινθωτόν. Poteſt tamen & σπειρηδὸν iſtud ſive σπυριδὸν & πλινθηδὸν ita intelligi, ut ſalva Theodoſii expoſitione, licet non per omnia differret à noſtra ratione ſcribendi, diverſum tamen fuerit in eo, qvod ante repertos ſub Attalo Rege libros qvadratos, larga illa & lata volumina non una ſerie à finiſtra ad dextram perſcripta fuerint, ſed qvemadmodum in volumine legis, qvo utuntur in Synagoga Judæi, per plures πλίνθων laterumve formas ac παρεγχφὰς, σελίδι ſive ſpatio ſingulis ** interpoſito, vel per figuras

σπειρῶν

* Judæis etiam verſus ſcripti (ſive ut vulgo dicimus, lineæ) æqualis longitudinis vocantur לבנית ſeu *Lateres:* Sic qui duo cantica legis deſcribunt, jubentur quo illorum ſcripturam à reliqua lege diſtinguant, *laterem dimidium ſuper integro ponere*, h. e. integro verſui ſuperponere dimidium, ut vides apud Carpzovium τὸν μακαρίτην, notis ad Schickardi משפט המלך p. 113. 114.

** Vide Raph. Fabrettum p. 348. ad veterem tabellam Iliadis.

σπειρῶν cohortium in angustum desinentium, vel *σπυρίδων corbium.* Nihilominus superest adhuc, quod quæratur. Itaque totum hoc doctiorum judicio lubens relinquo. De aliis scribendi modis præter Vossium Lib. I. Aristarchi c. 54. videri possunt Hermannus Hugo de prima scribendi origine cap. 8. & Petrus Holmius de scriptura c. 5. recusus in Tho. Crenii Viri Cl. Analectis p. 461. sqq. Imprimis vero cupide exspectamus præstantissimi Viri Bernardi Montfauconi, qvam Parisiis editioni parat *palæographiam Græcam* de ortu & progressu characterum Græcorum, & de variis omnium sæculorum scriptionis Græcæ generibus, cujus operis præclari in sex libros distributi & variis tabulis æneis exornandi argumentum quod exstat in Actis Eruditor. Lips. 1707. p. 424. seq. nemini non harum litterarum Studioso salivam movebit, auctoris præcipue eruditionem, usum harum rerum, ingenium atque accuratam industriam cogitantibus.

CAPUT XXVIII.

De Sanchoniathone Berytio. Ejus ætas & nomen. I. *Phœnicia Historia à Philone Byblio in Græcam linguam conversa vel potius conficta.* 2. *Joh. Henr. Ursini & Henrici Dodwelli de pseudo Sanchoniathone judicium.* 3. *Sonchis Ægyptius. ibid. Mochus Sidonius & alii Phœnicini Historici.* 4. *Sarpedon Rex Lyciæ, ejusq; Epistola Plinio memorata.* 5.

I.

SANCHONIATHON Berytius, sive ut Athenæus innuit & Svidas diserte tradit, Tyrius, diu ante Iliaca tempora, Semiramidis ætate vixisse perhibetur à Porphyrio Lib. IV. adversus Christianos apud Eusebium Lib. I. præparat. p. 31. & Lib. X. p. 485. Theodoritum Lib. II. de curat. Græcarum affect. p. 28. atq; adeo æqvalis fuisse Gedeonis, ut notant Bochartus, Huetius, Lemonius & alii. Licet Porphyrius ipse etiam, & Svidas *κατὰ τὰ Τρωϊκὰ* sive circa tempora Trojana, hoc est multis post Semiramidem non annis sed sæculis, vixisse memoret, & Josephus Scaliger in notis ad fragmenta Græca libro de emendatione temporum subjecta p. 40. eumque secuti Vossius de Hist. Græcis Lib. I. c. 1. Conringius de Medicina Hermetica p. 5. aliiq; viri doctissimi, vel hoc ipsum vocent in dubium, quia conditæ anno 91. vel 76. vel 65. demum ante Trojanum excidium, Tyri, velut rei antiquissimæ Sanchoniathon meminit. Hoc vero argumentum revincit Bochartus, docens plures urbes Tyri nomine fuisse, & Palæo Tyri jam fieri mentionem Jos. XIX. 29. Vide Lib. II. Chanaanis cap. 17. Eodem Porphyrio apud Theodoritum notante (apud Eusebium enim locus corruptus) nomen Sanchoniathon Phœnicum lingva *φιλαλήθης* significat, sive ut Bochartus

chartus סנכנאתו *lex Zelus ejus.* Confirmat & Porphyrii Etymologiam Bernardus Aldrete Canonicus Cordubensis in Antiqvitatibus Hispaniæ & Africæ, patria lingva editis qvi nomen Sanchoniathonis deducit à שקקה cupidus & אמת veritas. Joh. Henrico Ursino autem in libro de Zoroastre Hermete & Sanchoniathone qui prodiit Norimbergæ Ao. 1661. 8. *San - chuni - athon* p. 185. exponitur *scopulus præparatus asinæ*, & cum ludibrio Christiani nominis creditur excogitatum à Philone Byblio nomen, nimis quidem violenta expositione, ut docet Olaus Borrichius de ortu ac progressu Chemiæ p. 68. Eandem rejicit Gustavus Peringerus diss. de Sanchoniathone Upsal. 1686. 8.

II. *Phœnicia* scripsisse narrat Athenæus sub extremum libri tertii, ubi male scriptum Φοινικὰ & Συνιαχίθωνι pro Φοινικικὰ & Σαγχουνιάθωνι recte monuit Casaubonus ad Athenæum Lib. III. c. 37. qui tamen memoria lapsus est, cum affirmavit Sanchoniathonis multis locis meminisse Philonem, Josephum & alios. Nam Josephus nusquam ejus mentionem facit, nec Philo, nisi Philonem intellexit non Hebræum sed Byblium, qui tamen & ipse haud ejus meminit multis locis, sed ut mox dicemus Sanchoniathonis opus è Phœnicia in Græcam lingvam transtulit. Hoc à Porphyrio Lib. II. de abstinentia ab animantibus p. 94. vocatur Φοινικικὴ ἱστορία. A Theodorito p. 34. ἡ Φοινίκων θεολογία. Svidas ait Sanchoniathonem scripsisse περὶ τῆς Ἑρμοῦ φυσιολογίας, ἥτις μετεφράσθη πάτρια Τυρίων τῇ Φοινίκων διαλέκτῳ, tum Αἰγυπτιακὴν Θεολογίαν καὶ ἄλλα τινά. Qvicunque vero fuit titulus operis, ex fragmentis, quæ ex illo producuntur à Porphyrio, Eusebio & Theodorito patet illud continuisse Origines historiam & religionem antiquissimorum Ægyptiorum pariter ac Phœnicum. Præcipuas rerum quæ tradidit memorias sive ὑπομνήματα fertur accepisse ab *Hierombalo* Dei summi sacerdote, εἰληφὼς τὰ ὑπομνήματα παρὰ Ἱερομβάλου τοῦ ἱερέως Θεοῦ τοῦ Ἰευώ. Qvin iste Hierombalus fuerit Gideon qui in libro Judicum plus simplici vice Jerobaal nominatur, haud dubitant Bochartus, Huetius demonstrat. Evangel. p. 84. Petrus Jurieu in Historia Critica dogmatum & religionis Judæorum p. 432. Verum non absurdis hoc argumentis negat Antonius Van Dalen diss. de Sanchoniathone libro de Aristea subjectâ p. 476. seq. Amst. 1705. 4. Dicitur & Sanchoniathon adhibuisse acta & historias variarum urbium, & monumenta in templis hinc inde asservata τὰ κατὰ πόλιν ὑπομνήματα καὶ τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγραφάς, τὰ ἀπὸ τῶν ἀδύτων εὑρεθέντα ἀπόκρυφα Ἀμμουνέων γράμματα, singillatim κοσμογονίαν Taauti (qui Ægyptiis Thoth, Græcis Hermes) aliaque ejus commentaria, per quæ idem Huetius libros Moysis intelligit. Fragmen-

tum

tum Sanchoniatonis lingua Aramæa ſcriptum habere ſe teſtatus eſt Kircherus Obeliſci Pamphilii p.111. Idem alibi affirmavit Sanchoniathonem à ſe neſcio ubi conſpectum, ſed inveſtigantis deinde oculis ſubductum, cujus rei fidem apud ipſum eſſe lubens jubeo. Hoc Sanchoniathonis opus dedicatum Regi Berytio Abibalo (quod nomen etiam Hirami Regis parenti fuiſſe ex Dio Phoenicum hiſtorico narrat Joſephus I. contra Apionem p. 1042.) & Phœnicia lingua ab auctore ſcriptum, in Græcam lingvam tranſtulit *Philo Byblius* Grammaticus, digeſſitque in libros *novem* ut refert Euſebius Lib.I. præparat. p.31. quamvis *octo* computat Porphyrius Lib.II. de abſtinentia p.94. ſive quod nota numeralis θ in η mutata ſit à librariis, ut putat Reineſius cap. 12. de lingva Punica, ſive qvod librum Philonis Byblii quem citat περὶ Ἰουδαίων una computaverit Euſebius, quæ Dodwelli conjectura eſt, ſive quod Sanchoniathonis librum primum Theologicum à reliquis octo hiſtorici argumenti Porphyrius exemit, ut ſuſpicatur Bochartus Lib.II.Chan. c.17. p.856. ſq. Sane quæ ex primo referre ſe ait Euſebius, Coſmogoniam & Theogoniam ex mente Phœnicum exponunt. Phœnicia quæ in illis Sanchoniathonis fragmentis occurrunt illuſtrat idem Bochartus in Chanaan libro & capite ſecundo. Cyrillus Alexandrinus Lib. VI. contra Julianum p.205. Sanchoniathi (Σαγχονιάθου) hiſtoriam è Phoenicum idiomate in Græcum à Joſepho Judæo tranſlatam ſcribit, teſte allato Clemente in Stromatibus. Sed memoria fefellit optimum præſulem, neque enim Clemens Sanchoniathonis meminit, neque Joſephus ejus hiſtoriam Græce tranſtulit, tum ῥῆσις quam mox velut è Sanchoniathone producit, petita eſt è Philonis Byblii, quæ exſtat apud Euſebium, præfatione.

III. Cæterum non modo Urſinus, quem ſupra dixi, univerſa iſta, quæ de Sanchoniathone feruntur fabulis accenſet, Sanchoniathonemque nulli ante viſum lectumve, primum à Philone Byblio putat confictum fuiſſe, ſed idem quoque ante decennium ſingulari diſſertatione Anglicè edita, variis rationibus, veterum præcipue ſilentio evincere eſt conatus Hibernorum doctiſſimus Henricus Dodwellus, Cujus argumenta cui videre volupe eſt, is (ni liber Anglicus ad manum ſit) evolvet ſupplementa ad Acta Eruditorum, quæ Lipſiæ cum magno rei literariæ fructu jam pridem colliguntur, T.2. p.512. ſeq. Imprimis ſingulare eſt quod *Philonem* iſtum *Byblium*, qui ſub Nerone & deinceps ad Hadrianum usque vixit, & de rebus ejus commentatus eſt, non diverſum eſſe docet ab * *Herennio Philone*, ſuſpicaturque ab eo totius fraudis unico auctore & architecto

* De hoc Herennio confer ſi placet Salmaſ. ad Solin. p. 1227.

ὑποβολιμαῖον iſtum Sanchoniathonem Bocharti etiam judicio fabuloſum ſcriptorem oppoſitum fuiſſe libris, quos contra Apionem non diu ante ſub Domitiani Imperio Joſephus Judæus ſcripſerat, nomen vero efficitum ſive detortum ex *Sonchide*, Saite, ſacerdote ſapientiſſimo & Archipropheta Ægyptio, cujus meminit libro de Iſide & Oſiride Plutarchus.

IV. De reliquis Phoenicum hiſtoricis antiquiſſimis, Theodoto, Hypſicrate, Mocho ſive Moſcho, (quorum ſcripta in Græcam lingvam transtulit Lætus) tum de Dio & Menandro Epheſio Annalibusqve Tyriorum, abunde dixerunt Scaliger ad fragmenta Beroſi Abydeni & aliorum, ſubjecta operi imcomparabili de emendatione temporum, Bochartus Lib. II. Chanaan c.17. Voſſius de hiſtoricis Græcis &c. De *Mocho* Sidonio ſpeciatim, quem ſimiliter ante Trojana tempora vixiſſe Strabo auctor eſt Lib. XVI, p. 757. & quidam recentiores parum veriſimiliter confundunt cum Moyſe, videndus Reineſius addendis ad librum de lingva Punica, elegantiſſimi Grævii cura nuper in Belgio recuſum: Seldenus de jure naturæ & Gentium Lib. I. cap. 2. Huetius demonſtrat. Evangel. pag. 88. & Radulphus Cudworthus in Opere de vera notione univerſi intelligibilis p. 12. ſeq. & Jo. Clerici V. C. Bibliothecam ſelectam T. 1. p. 75. ſeq. Etiam Βαβυλωνίων ἱερὰ ſive ſacra monumenta memorat Jamblichus in vita Pythagoræ c. 34. ex Metrodoro Epicharmi filio Pythagoreo.

V. SARPEDON Jovis inclyta proles, Rex Lyciæ & Trojanorum ſtrenuus hyperaſpiſtes à Patroclo tandem interfectus, Homero multis memoratur. Illius Epiſtola adhuc ſuperfuiſſe credita, Plinii propemodum ætate, ut ipſe auctor eſt libro & capite decimo tertio. *Mutianus ter Conſul prodidit nuper ſe legiſſe cum præſideret Lyciæ, SARPEDONIS è Troja ſcriptam, in quodam templo, Epiſtolæ chartam. Quod eo magis miror, ſi etiamnum Homero contendente non erat, aut cur, ſi jam hic erat uſus, in ipſa illa Lycia Bellerophonti codicillos datos* (Iliad. ζ'. v. 169.) *non Epiſtolas prodidit.* Alius Sarpedon Catonis pædagogus, laudatus Tzetzæ Chiliad. III. v. 194.

CAPUT

CAPUT XXIX.

De Sibyllis Testimonia scriptorum veterum qui ante Homerum Sibyllam fuisse contendunt, 1. *& Poëtam ex ea profecisse.* 2. *Antiquissimus qui Sibyllæ meminit Heraclitus, cujus tria loca afferuntur, & post Heraclitum alii.* 3. *Numi antiqui Sibyllam referentes.* 4. *Utrum una tantum Sibylla fuerit.* 5. *Ambigitur.* 6. *Scriptorum veterum de numero Sibyllarum dissensus.* 7. *Nominis Sibyllini Etymologiæ prope viginti. Græca* 8. *ibid. obiter de nominibus variis in ignominiam detortis. Latina*, 9. *Hebraicæ*. 10. *Arabicæ & Persicæ, ubi & de sententia Viri Clariss. Thomæ Hydei.* 11. *Num Spiritu divino agitante incaluerint Sibyllæ*, 12. *an malo dæmone.* 13. *Fortiorine phantasiæ sint adscribendæ ipsarum divinationes & enthusiasmo naturali*, 14. *an meræ fuerint fraudes.* 15. *Nostrum judicium*, 16. *Utrum & qua in re Sibylla à Pythia & aliis vatibus differret.* 17.

I.

SIBYLLAM quoque Tatianus refert inter scriptores Homero antiquiores, quin Orpheum ætate præcessisse affirmat Clemens I. Strom.p.323. Augustinus Lib. XVIII. de Civ. Dei c.23. *Nonnulli sane Erythræam Sibyllam non Romuli sed belli * Trojani tempore fuisse scripserunt.* Ac præter ea quæ supra in *Daphne* è Diodoro Siculo dixi, apud Solinum cap. 8. legas. *Delphicam autem Sibyllam ante Trojana bella vaticinatam Bocchus (Boëthus) autumat, cujus versus plurimos operi suo HOMERUM inseruisse manifestat. Hanc Herophile Erythræa annis aliquot intercedentibus insecuta est de scientiæ parilitate.* Idem de Delphica Sibylla refert Isidorus libro originum & capite octavo. Lactantius Lib. I. c.6. ex Varrone plures memorat Sibyllas, *quintam Erythræam, quam Apollodorus Erythræus affirmat suam fuisse civem, eamque Grajis Ilium petentibus vaticinatam, & perituram esse Trojam, & HOMERUM mendacia scripturum.* Vide Lib.III. Sibyllin. p.232. 247. sq. Lib.VII. p.352. Pausaniam in Phocicis p. 826. Dionysium Halicarnassensem Lib.I.p.39. & 44. sq. scriptorem latinum de origine gentis Romanæ n.14. Agathiam Lib.I. p.16. Svidam &c.

II. Eu-

* Non majorem fortasse fidem hoc mereri dixeris, ac quod ante annos quingentos Nicolaus quidam Reuclerus in poëmate Leonino quo Historiam Hannoniæ persecutus est, finxit vatem quendam insignem Bavasii conditorem, *Bavonem*, Priami patruum, qui miserabile Trojæ fatum præviderit Priamoque sed non credenti prædixerit, quæ fabula exploditur à Nic. Bergierio de publicis Imperii Rom. viis Lib.I. sect.26.

II. Eustathius ad Iliad. ύ. p. 1285. exponens versus Poëtæ:

** Νῦν δὲ δὴ Αἰνείαο βίη Τρώεσσιν ἀνάξει,
Καὶ παῖδες παίδων τοί κεν μετόπισθε γένωνται.

Τοῦτο δὲ λέγεται διὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν, ἥν φασιν εἰκὸς εἰδέναι τὸν ποιητὴν ἐκ τῶν τῆς ΣΙΒΥΛΛΗΣ χρησμῶν. Recte hoc nullo pacto verisimile videtur eruditissimo Bocharto, in dissertatione qua Æneæ adventum in Italiam dubium reddere conatus est: Nicolaus vero Sudorius præfat. ad Pindarum de eodem loco agens, *Quod quidem*, inquit, *si oraculum est, & non Romanæ jactantiæ commentum aliquod Iliadi artificiose insertum.* Qvanqvam hodieqve legitur in Oraculis Sibyllinis sub initium Libri V.

Ἔσσονται γενεῆς τε καὶ αἵματος Ἀσσαράκοιο
Οὓς τέξει Τροίην ὅστις πυρὸς ἔσχισεν ὁρμήν.

Stylum Homericum & Hesiodeum Sibyllino haud multum esse dissimilem, visum etiam Erasmo Schmidio viro Græce doctissimo Orat. 2. de libris Sibyllinis p. 1496. Confer & Eduardum Simsonum part. 2. Chron. Cathol. p. 89. Claseniuni de oraculis p. 538. Homerum Sibyllæ * imitatorem esse & hemistichia multa suæ poësi inseruisse, *aperte constare* ait Guil. Canterus Lib. V. c. 17. Cui viro doctissimo si dicamus, potius *aperte constare* Sibyllinorum qvæ habemus carminum auctores ab Homero plura mutuatos fuisse, qvod reponat, nihil habebit.

III. Cæterum antiquissimus ni fallor eorum qvi Sibyllæ mentionem faciunt ex iis, qvorum scripta vel fragmenta habemus, est *Heraclitus*, cujus tria loca observavi. Unum apud Plutarchum lib. περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα τὴν Πυθίαν. ΣΙΒΥΛΛΑ μαινομένῳ στόματι καθ' Ἡράκλειτον ἀγέλαστα καὶ ἀκαλλώπιστα καὶ ἀμύριστα φθεγγομένη χιλίων ἐτῶν ἐξικνεῖται τῇ φωνῇ διὰ τὸν Θεόν. Alterum in Clementis Alex. Lib. I. Strom. p. 304. Ἡράκλειτος γὰρ οὐκ ἀνθρωπίνως φησὶν ἀλλὰ σὺν Θεῷ μᾶλλον ΣΙΒΥΛΛΗ πεφάνθαι. Tertius extat in Epistola ultima earum qvæ nescio qvam vere sub Heracliti no-

** v. 307. 308. Hoc Poëtæ vaticinium miratur & divinationibus jactatis Muhamedis opponit Ludovicus Maraccius prodromo 2. Confutationis Alcorani f. 28. expressit Virgilius 3. Æneid. v. 97. & 98.

Heic domus Ænea cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, & qui nascentur ab illis.

Respexit etiam Sibylla apud Silium Italicum XIII. 790. de Homero dicens Scipioni:

---- *Et vestram tulit usque ad sidera Romam.*

Ita enim illum locum legit Illustris Cuperus ad ἀποθέωσ. p. 128. Sed in melioribus editionibus *Trojam* reperio, non *Romam*. Vide præterea Qvintum Smyrnæum XIII. 336. seq.

* Julius Firmicus Lib. V. Mathes. p. 77. Homerum vocat *divinum in Iliade Cumæi carminis interpretem.*

nomine feruntur, ad Hermodorum: ΣΙΒΥΛΛΑ ἐν πολλοῖς καὶ ἔτι ἐφράσθη.

ἐξ ἰάδος χώρης ἥξει σοφὸς ἰταλίησιν.

Εἰ δέ σε πρὸ τούτου αἰῶνος, Ἑρμόδωρε, ἡ Σίβυλλα ἐκείνη, (supple προεγίνωσκεν vel simile aliquid) καὶ τότε ᾔδει. Post Heraclitum Sibyllæ ejusqve vaticiniorum meminere Aristophanes, Plato, Aristoteles, & infiniti alii. Vaticinandi artem à *Carmano* accepisse scripsit sive finxit Antonius Diogenes apud Photium cod. CLXVI. p. 188.

IV. In numis Gergithiorum una facie exstabat Sibylla, alterâ Sphinx, ut testatur Phlegon apud Stephanum Bryz. in Γέργις, cujus generis numum Romæ à triumviro monetali Carisio cusum vide apud Ezech. Spanhemium diss. 3. de præstantia numismatum p. 217. Numos duos Cumanorum capite fœmineo ex una parte, ex altera conchylio conspicuos Sibyllæ Cumanæ imaginem referre putabat Hubertus Goltzius in historia urbium populorumque Siciliæ & magnæ Græciæ è numismatibus illustrata p. 219. sed incerta conjectura, ut ostensum Johanni Reiskio Lib. de Sibyllinis p. 156. qui plus tribuit alii cuidam numismati Commodi, in cujus aversa parte legitur COL. AUG. TROAD. & exstat mulier obliquo pronoq; corpore nuda, comâ in nodum compositâ, ut dextro pede ad scabellum reclinet, manuque dextra exserta, & laureo quem tenet ramusculo subtus propendeat. Hâc Sibyllam Herophilen notari, cum Tristano & Patino * persvasus est, variis in hanc rem adductis argumentis, alii item p. 173. numo M. Aurel. Antonini Caracallæ, in qvo eadem mulieris effigies cum laureo ramo & saxo crudo scabelli instar fœminæ supposito apparet. Confer Sibyllarum imagines in Jac. Gronovii V. C. thesauro Antiquitatum Græcar. T. 2. tabula 42. seq. ubi in aliis una sedens brachiis expansis cum volumine in dextra. Sibyllæ Erythrææ ἐποποιοῦ statuam sive στήλην Erythriæ in patria ejus haud procul Chrio positam memorat Auctor Chronici Paschalis p. 108.

V. Meminit Sibyllæ ** Eratosthenes quoque teste Svida, Acesander libro de Africa apud Plutarchum V. 2. sympos. & Heraclides Ponticus in libro περὶ χρηστηρίων, ut auctor est Clemens 1. Strom. p. 323. Atque hic quidem plures unâ Sibyllas commemoravit, quemadmodum Apollodorus quoque & Aristonicus teste Lactantio, & è Romanis Varro ac Fenestella, aliique complures. Ut Taciti jam ætate ambiguum fuerit, *una seu plures fue-*

* Vide & Raph. Fabrettum ad Vet. tabulam Iliadis p. 317, seq.

** Nicolaus quoque Damascenus in Excerptis Peirescianis p. 458. refert oraculum Sibyllæ Croesum comburendum prohibentis. Idem p. 454. eandem Sibyllam Herophilen vocat & Epheso ait accersitam à Cyro Rege Persarum.

fuerint, veluti ipſe teſtatur Lib. VI. Annal. ſect. 12. Sic Auguſtinus Lib. XIII. contra Fauſtum Manichæum cap. 15. *Sibylla porro vel Sibyllæ* &c. Neqve adeo veriſimilitudine deſtituitur ſententia Salmaſii ad Solinum p. 80. ſq. & Petri Petiti, (qvi perperam Dionyſius *P*etitus vocatur apud Thom. Hydeum p. 394. hiſtoriæ religionis veterum *P*erſarum) in libris tribus de Sibylla, unam fuiſſe antiqviſſimam Erythræam fatidicam mulierem putantium, nomine proprio (qvale etiam viſum Arriano apud Euſtathium ad Iliad. *β*. p. 266. & Abulpharajo p. 44. Sibyllam dictam, & à variis locis quæ obierit, nomina varia patronymica conſecutam, à qva deinde aliæ qvoqve vates fœminæ dictæ fuerunt Sibyllæ.

VI. Attamen ambiguum hoc dubiumqve reddit multorum ſcriptorum veterum non contemnendorum auctoritas, qvi cum Pauſania in Phocicis p. 825. cujus locum perperam hactenus intellectum expoſuit Jac. Perizonius ad Ælianum p. 723. aliam Sibyllam Erythræa antiqviorem memorant, aliud qvoqve nomen Erythrææ proprium referunt Herophilen, deniqve cum Varrone, Lactantio, Servio, Iſidoro Sibyllam habent pro nomine appellativo, (confer Svidam in Βεϰτίδες) qvod diſerte tribuunt pluribus fœminis fatidicis, ut Albuneæ ſive Leucotheæ, Amaltheæ, (qvidam Servii codices Malthæam, Rutilius Althæam vocat) Dianæ ſive Artemidi, Athenaidi, Carmentæ, * Caſſandræ, Daphnæ, Deiphobæ, Demo ſive Demoni, ſeu Demophilæ: Heliſſæ, Lamiæ, Lampuſæ, Mantoni, Pytho ſive Pythoni, Sabbæ (Reginæ Sabæ qvæ *Nicaula* dicitur Joſepho Lib. VIII. Antiqv. pag. 269. de qva confer Bochartum in Chanaan Lib. II. c. 26. & Claſenium Lib. III. de oraculis p. 518.) Sambethæ, Sarbidi, Svanichildæ, Symmachiæ, Taraxandræ, Xenocleæ & aliis. Ut Deboram, Mariamnem & Oldam præteream, qvas Sibyllas recte dici ait Onufrius, repugnante nec immerito Davide Blondello Lib. I. c. 26. de Sibyllis. At enim fuere qvi omnes ἐνθουσιώσας ac fatidicas mulieres Sibyllas dicendas putarent, ut Servius, & Svidas in Βεϰτίδες: imò qvi id nominis darent veneficis qvoqve & ſpectris fœmineis, ut Delrio diſqviſ. Mag. Lib. II. qv. 27. Apud Herman viſione 2. memoratur anus ipſi Cumis verſanti offerre librum, atq; ille rogatus, *anum illam, à qua accepiſti libellum, quam putas eſſe? Sibyllam reſpondit. Erras, inquit, Eccleſia Dei eſt.*

VII.

* Carmentam tamen à Sibylla diſtinguit Livius Lib. I. c. 7. agens de Evandro. *Venerabilior divinitate credita Carmentæ matris, quam fatiloquam ante Sibyllæ adventum miratæ hæ gentes fuerant.* Sic Pauſanias in phocicis Phaënnidem & Pelias Dodonæas vatum more divinaſſe ait, ſed Sibyllas vocatas negat. Ἐμαντεύσαντο μὲν ἐκ Θεοῦ καὶ αὗται, Σιβύλλαι δὲ ὑπὸ ἀνθρώπων οὐκ ἐκλήθησαν. Vide quæ dixi infra §. 17.

VII. Qvot vero fuerint, si fuerunt plures Sibyllæ, qvæ singularum nomina, qvod genus patriaqve, qvibus (nam *binas* Marcianus Capella Lib. II. p. 40. *tres* Ausonius in gripho ternar. & Scholiastes Aristophanis ad aves p. 406. *quatuor* Ælianus Lib. XII. Var. hist. c. 35. pleriq; alii *denas* numerant, ut ostendit Onufrius libro de Sibyllis, Auctor Chronici Paschalis p. 108. *duodenas*, Erythræam in Ægypto, Hebræam, Persicam, Delphicam, Cimmeriam (sive Ἀδαήν, Adænam) Samiam, Rhodiam, Cumanam, Libycam, Trojanam, Phrygiam & Tiburtinam) temporibus & locis oracula fuderint, opus sit alia Sibylla, qvæ ista non ænigmatis obscuris & lubricis, sed certo & perspicue nobis tradat atqve exponat. Eqvidem postquam ea, qvæ de hoc argumento à priscis & recentibus scriptoribus prodita sunt, non indiligenter excussi, nihil iis qvæ de Sibyllis feruntur incertius reperio.

VIII. De Nomine ipso vide qvam in diversum abeant scriptores. Alii græcum esse contendunt ab Æolico vel Dorico σιός * i.e. Θεός & βυλή *consilium*, (qvæ Varronis fuit sententia, qvam amplectuntur Lactantius, Hieronymus, Servius & Isidorus: ex recentioribus Erasmus Schmidius & multi alii) Unde in qvibusdam codicibus Constitutt. Apostol. L. V. c. 7. per contemtum dicitur Ἄβυλλα qvasi *inconsulta* prophetis, non Σίβυλλα *Dei consulta*. Qva ratione solenne fuit antiqvis nomina in ludibrium & ignominiam ** detorqvere, ut Gelonem Siciliæ Regem γέλωτα vocabat Dionysius (Plutarch. de sui laude p. 542.) Euclidis scholam Diogenes Cynicus χολήν, Platonis diatribam κατατριβήν. (Laërt. VI. 24.) Antiochum pro Epiphane multi nuncupabant Epimanem (Athen. V. p. 193.) Arbazacium Isaurum sub Arcadio Imp. propter rapacitatem ἁρπαζάκιον. (Svid. in Ἀρβαζ.) Sic pro Osroë ὀξυρόης, apud Lucian. de scribenda Historia T. I. p. 615. Ita pro Platone dictus Σάθων, (a) pro Democrito Ληρόκριτος vel Λημόκριτος. (b) pro Antidoro, Σαννίδωρος vel Σαννίδωρος, (c) pro Chrysippo *Chesippus* vel Κρύψιππος (d) pro Timæo Ἐπιτίμαιος, (e) pro Heraclide Pontico Πομπικός, (f)

 pro

* Similiter *Sisyphum* quasi *Theosophum* dictum nonnulli existimarunt. Vide Cœlium Rhodiginum Lib. XXIV. Antiqu. Lect. c. 5. Sophoclis Tragici pater, Svidæ & aliis dicitur *Sophilus*, Diodoro Siculo Lib. XIII. *Theophilus*, in quibusdam Codicibus Laërtii *II.* 120. *Diphilus*.

** Confer quæ notavi in Codice Apocrypho Novi Testamenti p. 344. & Cotelerium T. I. Patrum Apostolicor. p. 335. Sed & in laudem similiter deflexa nomina observabis qualia sunt εὔδοξος Pro Eudoxo. Laërt. IX. 91. & pro Lycone Glycon, id. V. 66. Sic Manichæus suis erat Mannicheus, quasi manna fundens, ita enim legendum apud auctorem Prædestinati.

(a) Laërt. III. 35. & VI. 16. Athenæus V. 10. & XI. 15.
(b) Laërt. X. 8. Hesych. Illustris.
(c) Laërt. & Hesych. ibid.
(d) Cic. l. natur. Deor. sect. 94. Laërt. VII. 182.
(e) Strabo, Diodor. Siculus, Svid.
(f) Laërt. V. 86.

pro Alexino Ἐλεγξῖνος, (g) pro Cleanthe Phreantles, (h) pro Labieno *Rabienus* & pro Passieno *Grassienus*. (i) Aristotelem qvoqve Narristolem dixit Lutherus & Werdenhagenius. Sic μήρινθον sive laqveum dixere alii pro Cerintho, *Amacarium* pro Macario. Etiam in Apocalypsi IX. 11. Apollo est Ἀπολλύων. Et in Prophetarum libris nomina Idolorum & Regum, qvi Judæos vexarunt, ita passim proferuntur, ut in dedecus deflexa esse appareat; (k) Talia sunt *Beelphegor*, *Beelzebub* (l) *Baal Pharasim*, *Beseth* (confer Bochartum Geogr. sacr. p. 858. Josephum Medum in fragmentis sacris p. 248.) *Misraim*, *Nechao*, *Nabuchodonosor*, *Evilmerodach*, *Chusanrasathaim*, *Chodorlaomor*. Etiam Achan dicitur (m) *Achar* 1. Paralipom. II. 7. qvasi turbatorem dicas, Sichem vero *Sichar* Jo. IV. 5. ebrietas, qvasi de ebriis Ephraim. Es. XXVIII. 1. Sic *Phænon* sive Saturnus à splendendo dictus, Aqvilæ dicitur σκοτασμός, Amoso כיון verbo à caligine ducto. Etiamnum enim Arabibus כאח est caligare, ut observat Salmasius in Epist. ad Crojum, post Hotomannianas p. 480. Sic pro Photino Photioq; dixêre alii Scotinum, Adoxium pro Eudoxio, pro Eusebio Asebium, Satanasium pro Athanasio, pro Cypriano Coprianum, (vide Lactant V. 1.) pro Sebasteno Asebastenum, Atychem & Dystychen (confer Svidam in Σευῆρος) pro Eutyche, Anoëtum pro Noëto, pro Eutacto Atactum. Sic Catagnosticos Epiphanius pro Gnosticis, deniq; Dormitantium pro Vigilantio dixit Hieronymus, & qvidam recentiores pro Bodino & Balduino Badin, pro Calvino Cav vin, pro Ramiresio Rabiresium &c. Epiphanius qvoq; notante Cotelerio Epimenidem vocavit μηιερέα τοῦ παρὰ Κρησὶν εἰδώλου, & in Const. Apost. Lib. II. c. 27. Sacerdos idoli cujuscunq; dicitur μηιερεύς. Ita Clemens Alexandrinus p. 10. protreptici μυστήρια Ethnicorum appellat μυθήρια. Et p. 9. διήγησαι ἡμῖν, inqvit, καὶ τῆς ἄλλης μαντικῆς μᾶλλον ἢ μανικῆς τὰ ἄχρηστα χρηστήρια. Philastrius hæresi CVII. *ipsum nomen idoli species doli.* Cæsarius qvæst. L. p. 110. Κρόνος μᾶλλον ἢ ὄνος, ὁ Διόνυσος τοῖς σέβουσι πάθος ἀνίατον καὶ δύσοσμον, Ἡρακλῆς μᾶλλον ἢ Ἡράκλης, Ἀσκλήπιος ὁ ταῖς φρεσὶ νήπιος. Καὶ Σύροι μὲν οἱ φερώνυμοι συρφετοὶ τὸν τοῦ εἴδους ἐπώνυμον Ἄδωνιν ἐξεθείασαν κακῶς &c. Sed ut ad Sibyllæ nomen revertar,

(g) Laërt. II. 109. Hesychius illustr.

(h) Svidas in Φρεάντλης & Κλεάνθης, Laërtius V. 168.

(i) Senec. V. Controvers.

(k) Etiamnum hac detorsione nominum ignominiosa nihil freqventius est apud Judæos, ut patet vel ex blasphemis illorum in Servatorem nostrum, in sanctum Evangelium & omnia sacra nostra annominationibus, quarum pars exstat in Jeberide Samuelis Friderici Brenzii ex Judæi, sed quem adversarius illius Salomon Zevi simili allusione Sammaëlem appellat. Confer si placet Joh. Wulferum in theriaca Judaica ad examen revocata p. 39. 47. 112. Augusti Pfeifferi τοῦ μακαρίτου Operum Philologicorum Tomum 1. p. 615.

(l) Sam. Basnage ad A. C. 31. n. 50.

(m) id. ad A. 30. n. 58.

vertar, id alii deducunt à ſolo vocabulo Σίβη (Æol. pro σίδη *malum punicum*) perinde ut ab Ἥρη Ἥρυλλα, à σηκὸς σήκυλλα, qvæ Salmaſii opinio eſt ad Solinum: Alii à ſolo σιὸς, ut Sibyllæ dicantur Lacedæmonio idiomate veluti Θίβυλλαι *parvæ quadam Deæ*, ita enim la Cerda ad Virgil. 3. Æneid. p. 333. Alii ab ἰβύειν *clamare*, ut Iſaaco Voſſio placuit ad parentis ſui Etymologicum, ſive à σίνειν τὴν βυλήν qvam ſuſpicionem ſuam affert Petitus Lib. I. de Sibylla c. 6. ſive à σέβω & σέβομαι, *colo, veneror*, uſitatiſſima in derivationibus literæ ε in ι mutatione, de qva originatione mentionem injicit eruditiſſimus Perizonius ad Ælianum p. 722. qvi prætĕrea putat Pauſaniam in Phocicis pag. 825. ſcripſiſſe ἀπὸ non ὑπὸ τῶν Λιβύων Sibyllam dictam, ut ſit qvaſi Λίβυλλα, qvod nempe ex Libya in Græciam venerit. Vel deniq; à σίω *agito*, & βυλλὸς *fullſ plenus*, qvod agitante & concitante ſpiritu plena eſſet, qvæ Matthiæ Martinii originatio eſt, laudata Hottingero p. 58. pentadis diſſertationum.

IX. Alii latinum eſſe nomen affirmant, quod Prophetidem ſonet, ita enim Heſychius illuſtris & Svidas, tum Marcus Antimachus procemio in Sibyllina: ſive qvod à Romanis paſſim Sibyllam celebrari ſentientes, nullo in Græca lingua ipſis occurrente etymo, latinum vocabulum eſſe perperam concluſerunt, ſive quod vere latina vox credita ſit, vel à *ſibus* quod acutum ſive callidum ſignificare Feſtus docet in *ſibus* & *perſibus*: vel quod *ſub illa* Deus aliquis latere putaretur.

X. Alii maluerunt nomen eſſe Hebraicum vel à קבל *accepit*, ut Caſpar Peucerus p. 160. de divinat. Michaël Neander in Apocryphis de Chriſto p. 419. appendice ad Erotemata Ebr. p. 517. & alii; vel à סבל *portavit*, qvæ conjectura eſt Hottingeri loco laudato; Antonii Thyſii c. 13. Miſc. Exerc. & Nicolai Loydii in notis ad Caroli Stephani dictionarium hiſtoricum. Vel à בעלה qvæ vox pro fatiloqva ponitur 1. Sam. XXVIII. 7. præfio ש demonſtrativo; ita Georgius Hornius Lib. II. hiſtor. Philoſ. cap. 1. His adde etſi nihilo magis veriſimile, qvod vir doctus Bochartus Lib. I. Chanaan c. 27. p. 559. fabulam de Lilybæo *Sibyllæ Cumææ* ſepulchro, inde ortam ſuſpicatur, qvod Sibyllæ nomen alludat ad Hebræum זבל *habitatio*, ut ex *Zebul gumaa* ſive *habitatione univerſitatis*, h. e. ſepulchro, facta ſit *Sibylla Cumæa*. Prætereo qvod Georgius Cedrenus & Michaël Glycas in Annalibus p. 103. Reginam *Sabæ*, metropoleos Sabæorum celeberrimæ, 3. Reg. X. memoratam, à Græcis Sibyllam dictam notant, & Pauſanias in Phocicis p. 828. refert ab Hebræis qvi ſupra Palæſtinam ſunt, in fatidicarum numerum referri *Sabbam*, qvæ dicta viris eruditis videtur à סבא *vino ſe ingurgitare*, unde Bacchus Σαβάζιος & Σάβοι Βάκχοι notante Plutarcho Lib. 4. c. ult. Sympoſ. Svidæ *Sambethe*, B priore in M. mutato, ut pro *Abbacuc* alii Ἀμβακοὺμ, pro *Dibon* Eſ. XV. 9. *Dimon*, & pluria ejuſmodi apud Reineſium defenſ. Var. Lect. p. 103. Druſium Lib. X. Obſ. ſacr. c. 17. Voſſii Etymolog. in *Ambubajæ*, Perizonium deniq; p. 724. ad Ælianum, qvi Σαμβαθεῖον ſive *Sambethes ſacellum* præterea obſervat in inſcriptione Thyatirenâ apud Sponium T. 1. Itiner. p. 398.

XI. Aliis deniq; Sibylla vocabulum Arabicum visum est, vel à *Sabal, dicavit*, seu *consecravit in usum religiosum*, vel à *Sab* & *Aloah* qvibus verbis denotatur *vas electum Dei*. Ita Servatius Gallæus ad oracula Sibyllina p.3. festive professus se plures ejusmodi bellas ex lingva Arabica posse cudere Etymologias. Sed & novissime Thomas Hyde vir doctus & ingeniosus libro de religione veterum Persarum c.32.p.391. observat apud Arabes & Persas signum Virginis (Virgo enim Sibylla, confer Augustin. XX. ult. contra Faustum,) in Zodiaco à spicâ qvam manu tenet synecdochice vocatum Sumbul, seu Sumbula. A Phœnicibusqve & Chaldæis ita in Zodiacalium animalium seriem insertam esse Virginis spicilegæ *spicam erectam*, quam dicunt שבולה Σίβυλλα seu Σίββυλα. *Hinc*, inquit, *Sibyllinæ fabulæ origo. Visum enim est huic spicæ seu virgini aliquod* חומה θαῦμα *tribuere, quasi esset abscondita revelans & occulta retegens reseransque, adeoque vatem seu Prophetissam eandem appellare. Nam cum ab astris suam præteritorum & futurorum scientiam illæ gentes semper peterent, non erat illepidum nec veterum ingenio incongruum, huic Virgini, tanquam scientiæ cœlestis fonti, sub Sibyllæ seu spicæ nomine rerum indicationes & revelationes attribuere, & astute ad delusionem vulgi (ut solebant) multa futilia de ea prædicare.* Ex antiquissima hac Chaldæorum & Phœnicum Theologia porro ait factum esse, ut non modo in illis gentibus qvævis deliræ & mente captæ virgines de futuris & abstrusis rebus capitis sui Chimæras evulgando, vates videri vellent ac Sibyllæ, sed & ad Græcos ac latinos res illa pervenerit, ut virginalia oracula jactarent, publicarentqve. Germanos qvoq; narrat Tacitus fœminis ac speciatim puellis omnib9 tribuisse vim qvandam μαντικήν. Ita enim ille c.8. de morib9 Germanorum: *Inesse quin etiam sanctum quid & providum putant, nec aut Consilia earum aspernantur aut responsa negligunt*. Et Lib. IV. histor. c.60. *Velleda virgo nationis Bructeræ late imperitabat, vetere apud Germanos more, quo plerasque fœminarum fatidicas & augescente superstitione arbitrantur Deas.* Cui adde quæ de Germanorum sacris fœminis futura prædicentibus tradit Clemens I. Strom. p. 305. & Phil. Cluverum Germaniæ Antiqvæ p.165. seq.

XII. De spiritu qvo actæ fuerint Sibyllæ, non minor dissensio est, qvæcunqve enim fere in omnes partes dici possunt, dicta sunt jam tum ac defensitata. Dubius hæret Dionysius Halicarnass. Lib. IV. p.529. qvi cum ἐντύχημα oblatorum Tarqvinio Sibyllinorum referre vellet, εἴτε Θεῶν,* inquit, εἴτε δαιμόνων ἐννοίᾳ δωρηθέν, quo in loco ut sæpe apud Ethnicos scriptores, δαίμονες sunt boni spiritus intermedii, quia plerisque non pro maje-

* Apud Dionem Chrysostomus diss. 1. de regno p.11. Anus quæ Dorico idiomate Dioni revocationem ab exilio prædixit, professa est se μαντικὴν accepisse à Matre Deûm.

majestate Deorum superorum sive cœlestium esse videbatur *Sibyllæ fatiloquia versificare*, ut Apuleji verbis utar, libro de Deo Socratis. Cæterum *Deo agitante* incaluisse Sibyllam, perinde ut Balaamum, contendunt omnes, qui Deum solum futuras res incertas prænunciare posse persvasi, Sibyllas ex veró multa vaticinatas esse, & priusquam evenirent prædixisse credunt. Ita non Ethnici tantum, ut Heraclitus apud Clementem, Plato in Phædro, & Jamblichus p.73. de Mysteriis Ægypt. sed & multi ex veteribus Christianis sensisse videntur, Justinus, Clemens, Hieronymus & alii. Ex recentibus Sebastianus Castellio prolegomenis ad Sibyllina. Sixtus Senensis Lib. II. Bibl. S. Baronius Apparat. ad Annales num. XI. Cudworthus in systemate νοητῷ universi p.282. Alius scriptor Anglus (Rob. Boylius ut audio) in disquisitione de Sibyllis A.1662. 8vo. edita c.2. Jonas Velisius Lib. III. c. 14. lectionum Criticarum, eique adstipulatus Daniel Clasenius Lib. III. de oraculis p.497. 500. 511. 550. Richardus Montacutius analect. Exerc. 3. & apparatu 3. ad Origg. Ecclesiasticas.

XIII. *Malo Dæmone inspirante* sive instinctu Dæmonum locutam Sibyllam putat Lactantius Lib. VII. c.18. & auctor commentariorum in Epistolas Paulinas qui sub Ambrosii nomine ambulant in 1. Cor. 2. Qvorum sententiam è recentibus tuentur Blondellus Lib. I. c.21. seqv. Tobias Wagnerus disquisit. in Sibyllina p.101. Petrus Petitus de Sibylla p.91. & Lib. III. c.7. sq. Alii oracula Sibyllarum distingunt, & *quædam* Sibyllas *ex Dei instinctu, alia malo Dæmone dictante* protulisse affirmant. Sic Franciscus Collius de Sibyll. c.35. p.226.

XIV. Alii cum Thoma Hydeo de religione veterum Persarum p.387. 393. *Fortiori phantasia atq; imaginationi* tribuunt, vel ad *Enthusiasmum* quendam & *furorem* recurrunt *naturalem*, vimque μαντικὴν in certo temperamento, vitæ ac diætæ genere, homini à natura quandoque inesse disputant. Ita ex Ethnicis ipsis non pauci, secuti Aristotelem sect. 30. probl. 1. Ammianus Marcellinus Lib. XXI. c.1. *Aperiunt tunc quoq; futura, cum æstuant hominum corda, sed loquuntur divina. Sol enim, ut ajunt Physici, mens mundi, nostras mentes ex sese velut scintillas diffunditans, cum eas incenderit vehementius, futuri conscias reddit. Unde Sibyllæ crebro se dicunt ardere, torrente vi magnâ flammarum.*

XV. Alii deniq; *meras fuisse fraudes atq; imposturas* contendunt, qvibus arbitrio suo plebem rexerint & Remp. moderati fuerint homines callidissimi. Hanc sententiam Cicero olim amplexus videtur libro II. de divinatione, & ex recentioribus acriter defensitavit Antonius Vandalen libro de oraculis Diss. 1. cap. 18. p. 405. seq. editionis secundæ.

XVI.

XVI. Sed quemadmodum multos passim oracula ad mentem suam vel confinxisse olim vel interpretatos esse fraude politica non est dubium, ut de Sibyllinis apud Romanos jactatis, affirmat etiam Thomas Hyde libri laudati p. 388. Ita omnia & singula quæ quocunqve tempore & loco prædicta inter Ethnicos feruntur, ejusmodi impostoribus addicere, nimis confidens forte dixeris ac temerarium: præcipue cum multa in rebus magni momenti mirando more eventus comprobaverit. *Neq; casui* vel *fortunæ* hæc universa ac singula adscribi possunt, cum non pauca sint adeo determinata, alia vicissim tam inexpectatum quid insolitumq; contineant, ut qui vel fraudibus vel casui tribuunt memorata apud veteres vel recentiores etiam vaticinia omnia, ab eo non rem explicari, sed lectores suos derideri existimem. Neque vero indignum est Parente ac conditore humani generis Deo, casus magnos & mutationes Rerumpublicarum per varios ut ipsi visum est modos mortalibus præsignificare, cujus rei in omnium gentium historiis non inficianda vestigia exstare puto: Neque absurdum est malorum dæmonum quandoq; maligna sentiri ludibria, aut furore naturali fortioreq; imaginatione actos homines mira quædam & stupenda vaticinari; ut à Nostradamo & ejus similibus factum constat. Si itaque de Sibyllinis & quæ passim apud scriptores memorantur oraculis sententiam dicere jubear, sæpe numero sane fraudes & casum, sed ista quoque tria interdum, in aliis quidem aliud principii loco fatebor me agnoscere.

XVII. Qvæsitum etiam est quà in re Sibylla à Pythia & reliquis vatibus differret, quanquam enim plerisque ut jam * ostendi fatidicæ mulieres totidem etiam visæ sunt Sibyllæ, tamen alii, præ cæteris vir magni ingenii Petrus Petitus non dubitavit plurimum inter Sibyllam & reliquam vatum turbam interesse. Negat enim, Pythiæ instar alligatam certo loco, & de rebus sæpe levibus quærentes responso dignatam fuisse: sed ubique terrarum etiam non rogatam prædixisse prodigia, magnos eventus, longeque post ** eventuros, & de rebus quibuscunque maximi momenti oracula fudisse, rationemque placandorum Deorum demonstrasse. Vide eum Lib. III. cap. I. seq. Furorem

* Supra §. 6.

** Hoc etiam Bacidi tribuit Aristides T. 3. p. 22. Οὐ μόνον τοῖς ἐφ' αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τοῖς ὕστερον πολλὰ δὴ καὶ θαυμάσια προεῖπον Βάκις, Σίβυλλα, ἕτεροι μετὰ τούτων. Orat. I. Platonicâ. Plutarch. quare Pythia non reddat oracula carmine p. 399. Σίβυλλαι δ' αὗται καὶ Βάκιδες ὥσπερ εἰς πόντον ἀτεκμάρτως τὸν χρόνον κατέβαλον καὶ διέσπειραν ὡς ἔτυχε παντοδαπῶν ὀνόματα καὶ ῥήματα παθῶν καὶ συμπτωμάτων.

rem quoque Sibyllæ negavit Janus Velisius ut ex ejus lectionibus Criticis notavit Dan. Clasenius Lib.III. de oraculis, qua in parte diversus abit non tantum ab Heracliti, Platonis & omnium pæne veterum sententia etiam Christianorum (vide Blondellum Lib.I. c.24.) sed & Sibyllæ ipsi adversatur, quæ certe voluit videri enthusiasmo correpta ac divino furore. Sic enim illa apud Phlegontem Trallianum de longævis pag. 120.

Μαινομένη μὲν ἐνὶ θνητοῖς ἄπιστα λέγουσα

Et Lib. II. Sibyllinor. sub initium:

Πᾶν δέμας ἐκπληχθεῖσα τάδε στῶμ' οὔτε γὰρ οἶδα
Ὅττι λέγω, κέλεται δὲ Θεὸς τὰ ἕκαστ' ἀγορεύειν.

CAPUT XXX.

De Sibyllinis Oraculis. Utrum ipsæ oracula sua in literas retulerint Sibyllæ. Folia Sibyllina. 1. *An ab aliis excepta digestaque fuerint.* 2. *Furor Sibyllarum à Cicerone negatus, provocante ad Acrostichides.* 3. *De his plura, & Dionysii Halicarnassei locus explicatus.* 4. *Acrostichis de JEsu Christo Servatore, jam Constantini ætate suspecta falsitatis.* 5. *Ciceroni inspectam, præter rem affirmat Constantinus.* 6. *Quodnam vaticinium Sibyllinum de Rege, & quam acrostichin respexerit Cicero.* 7. *Locus Svetonii de natum Regem Populo Rom. parturiente.* 8. *De oraculo quo regnum tribus Corneliis portendebatur, Lentulo id interpretante de se.* 9. *Τρία κάππα κάκιστα tres Cornelii in libris Sibyllinis.* 10. *Imperium Hadriano Imp. prædictum è libris Sibyllinis.* 11. *Oraculum Sibyllinum de Rege restituendo.* 12. *Oraculum de Rege ex Oriente prodituro.* 13. *Ecloga quarta Virgilii non respicit Oraculum Sibyllæ, sed Hesiodi fabulam de quatuor ætatibus, quod late ostensum.* 14. *Loca Sibyllinorum de variis ætatibus explicata.* 15. *Locus Juvenalis.* 16. *Oracula Sibyllina an concepta etiam versibus Jambicis, vel prosâ? Versus Oraculorum vitiosi.* 17.

I.

SUperest de scriptis Sibyllæ (unius sive plurium) pro instituto nostro breviter agamus. Utrum ab aliis excepta fuerint oracula ex ore Sibyllarum vaticinantium, an ab ipsis relata in literas, dubium videri possit, cum Varro apud Servium

vium in 3. Æneides Sibyllam ſcribere ſolitam teſtetur in foliis palmarum, quæ ſi primum cultri dorſetto lævigentur ſcribendo aptiſſima eſſe adverſus Melch. Guilandinum docet Joſephus Scaliger de papyro p. 15. Chryſoſtomus Homil. de mulieribus & pulchritudine: πόρνη τῆς αὐτῆς καλέσασα δαίμονας καὶ τὰ πέταλα γράφουσα καὶ τὰς ἐπιβουλὰς ἐργασαμένη. Virgilius III. Æneid. v. 443.

Inſanam vatem adſpicies quæ rupe ſub ima
Fata canit, foliisq; notas & nomina mandat.

Juvenalis VIII. 126,

Credite me Vobis folium recitare Sibyllæ.

Virgilius iterum VI. 74.

—— —— *foliis tantum ne carmina manda.*
Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.

Dixerat idem Lib. III. v. 445. ſeqv. carmina in foliis notata, à Sibylla etiam digeri in numerum atqve antro ſecluſa relinqvi, ſi vero vento impellente folia turbari contingat, Sibyllam nec revocare ſitus nec jungere carmina iterum poſſe.

II. Ab horum ſententia recedunt illi, qvi Sibyllam furentem oracula ore fudiſſe contendunt, qvæ à tachygraphis utcunqve exciperentur, à Sibylla ipſa, qvod dictorum memoriam ſtatim poſt impetum τῆς ἐπιπνοίας perderet, emendari, & ſi forte librarius aliqvid omiſiſſet ſuppleri non poſſent. Ita Heſychius Illuſtris, & in admonitione ad gentes p. 36, Juſtinus. Qvibus præter Svidam accedit M. Antimachus in prolegomenis ad Sibyllina Lactantium laudans auctorem, etſi verba illa quæ affert apud Lactantium non leguntur. Sic Socrates de Vatibus apud Platonem in Apologia, verbis etiam à Juſtino laudatis: λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλὰ, ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι. Montanus ſimiliter teſte auctore Synopſeos Prophetarum ab Hœſchelio Græce & à Rittershuſio Græce & Latine editæ, docebat τοὺς προφήτας κατεχομένους παρὰ Θεοῦ μὴ εἰδέναι ἃ λέγουσι. Alii utroqve modo uſam Sibyllam ſibi perſvadent, qvibus Servius in 3. Æneidos addit tertium per notas hieroglyphicas, vel per ſiglas. *Tribus modis futura prædicit, aut voce, aut ſcriptura, aut ſignis, id eſt quibusdam notis, ut in obeliſco Romæ videmus: vel ut alii dicunt, notis literarum, ut per unam literam ſignificet aliquid.*

III. At enim Sibyllam ipſam non furore percitam effudiſſe, ſed magno ſtudio compoſuiſſe & ſcripſiſſe pleraqve oracula ſua, Cicero Lib. II. de divinatione probavit ex eo, qvod artem potius & diligentiam qvàm incitationem & motum teſtentur Acroſtichides in Sibyllinis obviæ.

Qvod

Qvod argumentum ſicco pede tranſilit Petrus Petitus Lib. III. de Sibylla c.12. & tantummodo furórem poëtis familiarem eſſe oſtendit, ſine quo nihil magni exſpectandum à Poëta idem Petitus docuit ſingulari libello de furore Poëtico, quod à Cicerone nunqvam fuit negatum. At enim Acroſtichides merito inficiatus fuit opus eſſe furoris & incitationis, artis vero & diligentiæ eſſe affirmavit. *Tum vero ea quæ ἀκροστιχὶς* dicitur, cum deinceps ex primis verſus literis aliquid connectitur, ut in quibusdam Ennianis quæ Ennius fecit, id certe magis eſt attenti animi quam furentis. Atq; in Sibyllinis, ex primo verſu cujusq; ſententiæ primis literis illius ſententiæ carmen omne pertexitur. Hoc ſcriptoris eſt, non furentis, adhibentis diligentiam, non inſani.*

IV. Ex his acroſtichidibus Varro apud Dionyſium Halicarnaſſeum Lib. IV. p.260. teſtatur verſus qvosdam ſingulos inſititios & ſpurios convictos olim fuiſſe, ſi nempe primæ illorum verſuum literæ alienæ eſſent ab illa voce ſive ſententia qvam exhibere debebat ἀκροστιχίς. Nam ſi tota conficta fuiſſet ab impoſtore qvodam ἀκροστιχὶς una cum verſibus illam referentibus, qvî qvæſo revinci hæc impoſtura potuit per acroſtichides? Perperam autem Iſ. Voſſius c. 4. de Sibyllinis oraculis, Eraſmus Schmidius Orat. 2. de Sibyllinis p. 1501. Antonius Vandale de Oraculis p. 410. & alii ex hoc loco ſcripſere Varronem Acroſtichidas Sibyllinas teſte Dionyſio eſſe inficiatum. En tibi verba Dionyſii: *ἐν οἷς (χρησμοῖς) εὑρίσκονταί τινες ἐμπεποιημένοι τοῖς Σιβυλλείοις, ἐλέγχονται δὲ ταῖς καλουμέναις ἀκροστιχίσι.* Viciſſim omnia Sibyllina ex meris conſtitiſſe acroſtichidibus neſcio an recte ex Cicerone & Dionyſio colligat Gallæus de Sibyllis p. 132. & ante eum Blondellus Lib. I. c.12. Qvin diſerte videtur certam partem Sibyllinorū Cicero, non univerſa Sibyllarum oracula denotare cum ait: *Tum vero ea quæ ἀκροστιχὶς dicitur* &c. Ac quotusqvisq; eſt, qvi neſcit multa proferri etiam ab Ethnicis ſcriptoribus oracula, in qva nullum acroſtichidis veſtigium.

V. Illam vero Acroſtichidem qvæ Græce occurrit apud Conſtantinum Orat. ad Sanctorum cœtum c.18. & majorem partem ex neſcio cujus translatione *verſibus malè Latinis non ſtantibus* affertur ab Auguſtino Lib. XVIII. c.23. de Civ. Dei, & in oratione ad Catechumenos contra Judæos Paganos & Arianos c.16. & à Proſpero Lib. III. de promiſſionibus, Bedâ in calce T. 2. Opp. edit. Colon. jam Conſtantini temporibus à multis vocatam fuiſſe in dubium, ipſe teſtatur c.19. *ὑποπτεύουσι δέ τινα τῶν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ποιητικῆς μούσης οὐκ ἄπειρον τὰ ἔπη ταῦτα πεποιηκέναι, νοθεύεσθαί τε αὐτὰ καὶ Σιβύλλης θεσπίσματα εἶναι λέγεσθαι.*

VI. Addit qvidem Ciceronem jam illam legiſſe, & Latine

 verſam

* Acroſtichides ejusmodi præter Sibyllam, Enniumque compoſuere multi alii veteres laudati Martio Mileſio Sarazanio ad S. Damaſi Carmen VII. & VIII. quibus addes è Chriſtianis Poëtis latinis Commodianum, Optatianumque Porphyrium.

versam scriptis suis inseruisse. Sed mirabitur tam audacter hoc à Constantino affirmari, qvi noverit nihil amplius apud Ciceronem exstare, qvam hæc verba: *Sibyllæ versus observamus, quos illa furens fudisse dicitur. Quorum interpres nuper falsa quadam hominum fama dicturus in Senatu putatur eum quem revera regem habebamus, appellandum quoque esse regem, si salvi esse vellemus.* In his ubi de Rege à Sibylla memorato agit, non respicit ad secundum in acrostichide Constantini versum, ut putavit Eusebius:

Ἥξει δ' οὐρανόθεν βασιλεὺς —— —— ——

neque ad hunc Lib. III. Sibyllin. pag. 239. qvi de Cyro accipiendus videtur:

Καὶ τότε δὴ Θεὸς οὐρανόθεν πέμψει βασιλῆα

sive ad istum p. 268.

Καὶ τότ' ἀπ' ἠελίοιο * Θεὸς πέμψει βασιλῆα.

Neqve ad alium, qvem notat Is. Vossius p. 230. de Sibyllinis oraculis ex libro II. p. 219.

Ἥξει δ' ἁγνὸς ἄναξ πάσης γῆς σκῆπτρα κρατήσων.

VII. Sed ut recte Casaubonus ad Baron. p. 83. ad illud oraculum, quo ut est apud Dionem Lib. XLIV. p. 247. Sibylla Parthos in quos bellum tum parabatur, nisi à Rege vinci posse negaverat. Svetonius in Julio Cæs. c. 79. *Proximo autem Senatu L. Cottam Quindecimvirum sententiam dicturum, ut quoniam libris fatalibus contineretur, Parthos nisi à Rege non posse vinci, Cæsar rex appellaretur.* Hoc ægre ferens Cicero, *cum antistitibus*, inquit, *agamus, ut quidvis potius ex illis libris quam regem proferant, quem Roma posthac nec Dii nec homines esse patientur.* Acrostichis illa de qua apud Ciceronem sermo est, non videtur continuisse nomen Julii Cæsaris, ut suspicatur Valesius p. 266. ad Eusebium, ita enim Cicero non potuisset addere: *hoc si est in libris, in quem hominem & in quod tempus est? callide enim qui illa composuit perfecit, ut quodcunq; accidisset prædictum videretur, hominum & temporum definitione sublata.* Ex quibus verbis recte etiam colligit Joh. Smetius Antiqvitatt. Neomagens. p. 36. Constantinianam Acrostichiden Ciceroni visam haud fuisse. Sed potius videtur his verbis: ΤΟΥΣ ΠΑΡΘΟΥΣ ΕΙ ΜΗ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΟΥΚ ΑΝ ΝΙΚΗΣΕΙ, Vel aliis ejus sententiæ expressa fuisse, qvam Dio sic exposuit: μήποτ' ἂν τοὺς πάρθους ἄλλως πως πλὴν ὑπὸ βασιλέως ἁλῶναι, Plutarchus in Cæsare, sic p. 73. ὡς ἁλώσιμα τὰ πάρθων φαίνοιτο Ῥωμαίοις σὺν βασιλεῖ στρατευομένοις ἐπ' αὐτοὺς, ἄλλως ἄφυκτα ὄντα. Qvod vero Blondellus p. 55. Acrostichin Constantinianam ideo suppositionis arguit, qvod primus illius versus non complectatur primas literas reliquorum, haud valde moror, nam *primus versus* apud Ciceronem potest exponi de στίχῳ, non de

* i. e. ab Oriente. Vide Lemonii notas ad Varia Sacra p. 632.

de versu numeris adstricto, & ex Constantino non absurde colligas acrostichidi illi, versus primi instar inscripta fuisse verba, quæ deinde primis versuum literis redduntur; Ἰησοῦς Χρειςὸς Θεοῦ υἱὸς σωτὴρ ςαυρός.

VIII. Cæterum miror Is. Vossium cap. 4. pro Sibyllino oraculo venditare quod apud Svetonium legitur de natura Regem populo Romano parturiente. Nam Svetonii verba hæc sunt in Augusto c. 94. *Auctor est Julius Marathus ante paucos quam nasceretur menses prodigium Romæ factum publicè, quo denunciabatur, regem populo Romano naturam parturire.* Nihil hic de Sibylla, nihil de oraculo, sed de prodigio publicè facto, Octavii nasciturі imperium portendente, quod & aliis ominibus prænotatum refert Dio sub initium libri XLV.

IX. Aliò quoque pertinet quod Cornelius Lentulus ex fatis sive libris Sibyllinis sibi persuaserat *regnum Romæ tribus Corneliis portendi*, ut narrat Sallustius in Catilinar. Cicero Orat. 3. in Catilin. p. 692. edit. Grævii & 696. & Appianus Lib. II. de bellis civil. f. 430. Falliturque iterum vir doctus, cum ex eo quod Cicero aruspicum responsa simul memorat, colligit ab his Corneliorum nomen definitum, non à Sibyllinis, in his vero tantum fuisse, si quando Ægyptus Romanis pareret, tum adventurum magnum regem (Julium Cæsarem) hinc tres fore (triumviros Augustum, Lepidum, Antonium) qui Romanam affligerent & perderent Rempublicam, Lib. II. Sibyllin. extrem. p. 219.

Τρεῖς Ῥώμην οἰκτρῇ μοίρῃ καταδηλήσονται.

Verum enim vero Lentulum in Corneliorum nomine libris Sibyllinis sive fictis potius & quasi Sibyllini essent jactatis versibus definito, præcipuam spem posuisse, præter Sallustium diserte testatur Plutarchus in Cicerone f. 869. Innuit Florus, à quo Lib. IV. c. 1. Lentulus destinatum familiæ suæ Sibyllinis versibus regnum sibi vaticinatus fuisse dicitur. Itaq; ex haruspicum responsis videtur hoc tantum hausisse Lentulus, quod addit Sallustius: *Præterea ab incenso Capitolio illum esse vigesimum annum, quem sæpe ex prodigiis haruspicum respondissent bellò civili cruentum fore.* Alia μαντεύματα post Syllæ statim mortem sparsa memorat Plutarchus in Pompejo p. 626.

X. Alium quoq; Sibyllinorum locum respicit Augustinus sive quisquis auctor libri de Grammatica p. 239. *inde est illud: τρία κάππα κάκιςα, i. e. tria Cappa pessima, de Cornelio Sylla, de Cornelio Cinna, de Cornelio Lentulo, hi enim per tres literas designati sunt in libris Sibyllinis.*

XI. Sic nonnullis traditum fuit sortem Imperii ex Sibyllinis versibus Hadriano provenisse, ut auctor Spartianus in Hadriano, ad quem locum notarunt viri docti versus qui de Adriano hodieque legitur in Sibyllinis Lib. V. p. 304.

XII. Ab his omnibus longe diversum fuit oraculum, de quo idem Cicero Lib.I.Epist.7. ad P. Lentulum ubi agit de Ptolemaeo Auleta in regnum restituendo: *& sine multitudine reducatur, quemadmodum homines religiosi Sibyllae placere dixerunt.* Quo in loco homines religiosi non sunt, ut vult vir doctus, Alexandrini sacerdotes, hos enim à victoribus non rogatos verisimile est, sed quindecim viri inspiciendis Sibyllinis Romae constituti. Hoc non obscure docet, & Oraculi ipsius sententiam his verbis refert Dio Lib.XXXIX. p.98. ἂν ὁ τῆς Αἰγυπτίας βασιλεὺς βοηθείας τινὸς δεόμενος ἔλθῃ, τὴν μὲν φιλίαν οἱ μὴ ἀπαρνήσασθε, μὴ μέντοι καὶ πλήθει τινὶ ἐπικουρήσετε, εἰ δὲ μὴ, καὶ πόνους καὶ κινδύνους ἕξετε. Lucanus Lib.VIII. v.824.

Haud equidem immerito Cumaeae carmine vatis
Cautum, ne Nili Pelusia tangeret ora
Hesperius miles, ripasq; aestate tumentes.

XIII. Aliud iterum oraculum fuit, cujus meminit Tacitus Lib.V. histor.c.13. *Pluribus persvasio inerat, antiquis* Sacerdotum literis contineri, eo ipso tempore fore, ut valesceret oriens, profectiq; Judaeâ rerum potirentur.* Svetonius in Vespasiano c.4. *Percrebuerat oriente toto vetus & constans opinio, esse in fatis, ut eo tempore Judaea profecti rerum potirentur. Id de Imperatore Romano quantum eventu postea patuit praedictum, Judaei ad se trahentes, rebellarunt.* Hegesippus Lib.V. de excidio Hierosol.c.44. *Inter quae illud praecellentissimum, quod in literis aeque vetustis quas sacras vocabant manebat impressum, quod secundum illud tempus futurus esset vir qui de regione eorum* (Judaeorum) *imperium assumeret in orbem terrarum.* (Apud Josephum Lib.VII. de bello Jud.c.31. p.961. χρησμὸς ἀμφίβολος ἐν τοῖς ἱεροῖς εὑρημένος γράμμασιν, ὡς κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἀπὸ τῆς χώρας αὐτῶν ἄρξει τῆς οἰκουμένης.) *Quae res eos in tanto furore posuit, ut sibi non solum libertatem sed etiam regnum pollicerentur. Id alii* (Svetonius v.g. & Josephus) *ad Vespasianum referendum putarunt, prudentiores ad Dominum JEsum* (confer Casaubonum ad Sveton. & Wagenseilium tel. ign. Satanae p.30. sqv.) *qui eorum in terris secundum carnem genitus ex Maria, regnum suum per universa terrarum spatia diffudit.*

XIV. Haec de oraculis Regem quomodocunque vel promittentibus vel spectantibus, quae multum inter se diversa parum accurate confundunt viri eruditi, non minus ac de Ecloga quarta Virgilii mira quaedam & aliena commentantur, cum simplicissima sit altera Probi expositio non ad Sibyllam sed ad Hesiodum referentis carmen Cumaeum, ut Virgilius, nihil aliud dicere voluerit, quam nato Pollionis filio**Saturnium saeculum ab

*Ex his verbis perspicuum videtur, respici non carmen Sibyllinum sed dictum Propheticum, & quidem non Michae V. ut putabat Casaubonus, nulla enim ibi temporis nota occurrit, sed potius Gen.XLIX. de Shilo post sublatum Judaeis sceptrum venturo.

** Asinio Gallo, à quo Asconius Pedianus teste Servio audivisse se retulit eclogam hanc Virgilii in

ab Hesiodo descriptum orbi iterum promitti. *Ultima atas* idem est ac si dixisset *prima & antiquissima*, ut cum dicimus *ab ultima* * *origine rem repetere*, & *altum mare* id est *profundum*. Aut certe *venit*, id est *fuit* jam ac *præteriit*, ætas nempe postrema ferrea. Hanc expositionem plane confirmat quod sequitur *Magnus ab integro saclorum nascitur ordo*, i.e. nova series ætatum aureæ, argenteæ, æneæ & ferreæ sese excipientium denuo incipit. Magnus id est faustus & auspicatissimus. Sic paulo post *magni menses* i.e. læti, pulchri & auspicati, perinde ut Hebræis *magnus dies* pro festo, quod imitati Christiani dixerunt & *hebdomadem magnam*. Etiam Lib. II. Sibyllinor. p. 195. occurrit μέγας αἰών. Sed fallitur qui claram illam ex Evangeliis judicii extremi descriptionem Virgilio inspectam existimat, & Turnebus eundem locum longe aliter constituit, in hanc nempe sententiam, pro αἰών scribendo ἀγών:

Καὶ τότε ἢ μέγας αὖθις ἀγὼν ἰσελαστικὸς ἔσαι

Ut alludatur ad Iselastica certamina, quorum victoribus fas erat triumphantium ritu per mœnia in urbem εἰσελαύνειν. Vide Gallæi diss. de Sibyllis p. 481. seqv. Mox in verbis Poëtæ *jam redit & virgo* intelligitur Astræa sive Justitia, quæ *aurea virgo* Pedoni Albinovano dicitur Elegiâ in Mæcenatem, Hesiodo quoque & Arato παρθένος, quæ in deteriore sæculo ** cœlum petierat, sed jam iterum in terras reversa à Virgilio fingitur: Sic Ammianus Marcellinus Lib. XXII. c. 10. *Æstimabatur per hac vetus illa justitia quam offensam vitiis hominum Aratus extollit in cælum, imperante eo reversa ad terras.* Confer Eratosthenis Catasterismos c. IX. & Lactantium Lib. V. c. 5. In eo quod sequitur apud Virgilium: *redeunt Saturnia regna*, quid clarius quam respici ad Hesiodi homines aurei sæculi οἳ μὲν ἐπὶ Κρόνου ἦσαν ὅτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευεν. Cornelius Severus in Ætna:

Aurea securi quis nescit sacula regis?

Jam nova progenies i.e. novi ac meliores homines aureum sæculum victuri. Pari sensu Cicero in Arateis *ferream prolem* pro hominibus ætatis ferreæ

in ipsius fuisse honorem compositam. Scripta autem est Anno U.C. 713. cum C. Asinius Pollio Consul esset designatus.

Teque adeo, decus hoc ævi, Te Consule INIBIT,
Pollio, & INCIPIENT magni procedere menses
Te duce &c.

Ex his ipsis, ni fallor, apparet à Virgilii sententia alienam esse, utcunque doctam & ingeniosam Viri egregii conjecturam, qui in Memoriis Trivultinis A. 1703. p. 8. seq. edit. Amst. Poëtam existimat hanc Eclogam composuisse in honorem Drusi, Tiberii F.

* Sic *ultima certamina* pro antiquissimis dixit Cornelius Severus in Ætna v. 17. ubi vide notas Theodori Goralli, sive qui sub nomine illo latet Johannis Clerici, Viri Clariss.

** Cicero in Arateis:

Deseruit properè terras justissima Virgo.

reæ & Horatius *progeniem vitiosiorem* dixit pro posteris. Falluntur qui de uno homine & de novo rege nascituro hic agi existimant, ajuntque Poëtam in animo habuisse hæc Sibyllina:

Καὶ τότ' ἀπ' ἠελίοιο Θεὸς πέμψει βασιλῆα
Ὃς πᾶσαν γαῖαν παύσει πολέμοιο κακοῖο.

Quos versus nunquam probari poterit à Virgilio lectos fuisse. Quod sequitur: *cælo dimittitur alto*, divinam novæ progeniei originem indicat, perinde ut Hesiodus à Diis tanquam auctoribus repetit χρύσεον γένος μερόπων ἀνθρώπων. Mox ait:

—— —— —— *Quo ferrea primum*
Desinet ac toto surget gens aurea mundo.

Ex quibus verbis patet non decem ætates ex carmine Sibyllino agnovisse Virgilium, ut putat vir doctus: sed cum Hesiodo quatuor: *auream, argenteam, æneam, ferream.* Sic ordine sæculorum ab integro iterum nascente ferream aurea excipit. Ausonius Epist. 16. de Probo:

Generi hic superstes aureo
Satorque prolis aureæ
Convincit Ascræum senem
Quoi sæculum omne ferreum est.

Similiter Porphyrio Optatiano prædicanti felicitatem temporum Constantini Aug. Imperator est *Aurea perpetua restaurans secula mundo.* Sic *aureum seculum* in numo Hadriani de quo Tristanus T. 1. p. 475. & Andreas Morellius specim. p. 65. Dio de Commodo Imp. libro LXXII. p. 824. τὸν αἰῶνα τὸν ἐπ' αὐτοῦ χρυσοῦν τι ὀνομάζεσθαι, καὶ ἐς τὰ γράμματα πάντα ὁμοίως ἐγγράφεσθαι ἐψηφίσθη.

XV. Neque usquam in Sibyllinis mentionem factam decem ætatum illo sensu, nedum Hesiodum (ut Erasmo Schmidio in mentem venit) à Sibylla, quæ de ætatibus diversis scripsit, mutuatum probare poterunt viri eruditissimi. Nam quod apud Phlegontem in longævis p. 120. Sibylla ait se δέκα γενεὰς καὶ ἀνθρώπους γεγονέναι, aliò longe spectat, nempe ut ostendat se vixisse inter homines, annos prope mille, quemadmodum Phlegon exponit, ita ut singulæ γενεαὶ complectantur annorum ἑκατοντάδα. Confer Salmasium ad Solin. p. 77. edit. Parif. Vel ut non mille quidem, valde longum tamen & plurimorum annorum senium attigisse se doceat. Sane centum anni potuerunt dici à Sibylla, decem γενεαὶ, quemadmodum in Epistola Apocrypha Jer. v. 3. ἕως γενεῶν ἑπτὰ ab Olympiodoro recte exponitur *usque ad annos septuaginta* (in Sibyllinis Lib. III. p. 239. ἑπτὰ χρόνων δεκάδες) ut γενεὰ sit tempus decem annorū, quo sensu occurrit etiam apud Diogenem Laër-

Laërtium Lib. VIII. Sect. 45. Frustra sane Phlegon ut probet Sibyllæ γενεὰν esse tempus centum annorum provocat ad oraculum ejus quod exhibet etiam Zosimus Lib. II. c. 6. & Politianus elegantibus versibus latinis reddidit cap. 58. Miscell. Quis enim non videt aliud esse * γενεὰν, vocem si ulla alia ambiguæ significationis, ut multis exemplis ostendi libro & capite tertio sacrarum Observationum, aliud vero μήκιστον χρόνον ζωῆς ἀνθρώποις. Non alio sensu accipe quod Lib. II. Sibyllin. sub initium legas δὴ τότε καὶ γενεῇ δεκάτῃ μετ' ταῦτα φανεῖται, innuit enim à Christo nato tot intercessurum generationes ad diem extremum, ut libro octavo p. 379. ἀλλ' ὅταν ἡ δεκάτη γενεὰ δόμον ἄϊδος εἴσω. sic libro quarto p. 227. ait sibi à Deo exposita, quæcunque debeant

Ἐκ πρώτης γενεῆς ἄχρις ἑνδεκάτης ἀφικέσθαι.

p. 228. Assyrios futuros

Ἐξ γενεὰς κόσμοιο διακρατέοντας ἐν ἀρχῇ.

Medis γενεὰς δύο μούνας Persis γενεὰν μίαν. Decima γενεὰ Persas servile jugum subituros. Unde suspicor eadem pagina pro ἀλλὰ τὰ μὲν δεκάτῃ γενεῇ μάλα πάντα τελεῖται legendum ἀλλὰ τὰ δ' ἑνδεκάτῃ, aut certe in priore versu pro ἄχρις ἑνδεκάτης scribendum ἂν δεκάτης. Similiter libro III. p. 224. quo δεκάτην γενεὴν μερόπων ἀνθρώπων memorari video, innuitur in decimam generationem à diluvio dispersionem Babylonicam incidere. Confer Lactantium Lib. I. c. 14. & Cosmam Indoplevsten lib. 2. p. 135. & lib. 5. p. 215. Apud Tertullianum similiter Lib. II. contra nationes c. 12. occurrit hoc Sibyllinum: *Decimâ genitura hominum ex quo cataclysmus prioribus accidit, regnavit Saturnus & Titan & Jamfetus, Terræ & Cœli fortissimi filii.* Vicissim scriptor vetus recognitionum quæ ambulant sub nomine Clementis Romani Lib. I. 29. diluvium incidisse ait in decimam generationem, ab orbe condito nempe. Quæ omnia nihil habent commune cum ætatibus de quibus ex Hesiodo, Cumano vate, Virgilius, & Hesiodum imitatus Pseudo Sibyllinorum scriptor Lib. I. p. 164. sqq. quatuor ante diluvium memorans ætates sive γενὴ hominum tum quintam pessimam quæ in diluvio perierit p. 168. seqv. sextam denique, novam post diluvium quam χρυσείην πρώτην vocat p. 183. Lib. II. p. 211. ait septem sæcula hominibus data spacium ad recipiscendum:

Ἑπτὰ γὰρ αἰώνων μετανοίας ἦμαρ ἔδωκεν

quod exstat & Lib. VIII. p. 391. Neque vero audiendus Servius qui de Sibyllinis parum accurate scripsit, nec quicquam nisi commenta inania affert, cum ait *Sibyllam sæcula per metalla divisisse, dixisse etiam quis quo sæculo*

Aa

* De sensu vocabuli γενεὰ quo successionem Principum in imperio se excipientium denotat, vide Clariss. Dodvvellum diss. ad Dionys. Halicarnass. T. 2. p. 323. seq. & de ætate Pythagoræ p. 170. seq.

culo imperaret, & ſolem ſive Apollinem ultimum id eſt decimum voluiſſe. His enim verbis non plus fidei tribuendum videtur, qvam fabulæ qvæ legitur ad calcem T. 2. Opp. Bedæ Venerabilis, de ſomnio centum Romæ Senatorum, qui omnes una nocte videre ſibi viſi ſunt novem in cœlo ſoles, qvos rogata Sibylla de totidem generationibus interpretata eſt, in qvarta venturum affirmans Chriſtum, in nona poſt varios Reges, qvorum primas literas indicat, Antichriſtum.

XVI. Qvod porro vir doctus Iſaacus Voſſius nullum dubium eſſe ait, Juvenalem, ubi nonæ ætatis meminit, Cumanam ſecutum eſſe vatem ſive Sibyllam, aliter forte videbitur ei qvi verba ipſa Satyrici attentius conſideraverit. Ita vero ille Sat. XIII. v. 28.

Nona ætas agitur, pejoraq; ſecula ferri
Temporibus, qvoniam ſceleri non invenit ipſa
Nomen, & à nullo poſuit natura metallo.

Jam olim Heſiodus cum qvatuor memoraſſet ætates, conqveſtus fuerat in deteriore illis omnibus qvinta * cui nec ipſe nomen imponit, ſe miſerum vivere Ἔργ. v. 174.

Μηκέτ' ἔπειτ' ὤφειλον ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι
Ἀνδράσιν, ἀλλ' ἢ πρόσθε θανεῖν ἢ ἔπειτα γενέσθαι.

Hoc imitatus Juvenalis eſt, ſed ita ut conceptionem Heſiodi augeret, nonamqve diceret ætatem pro qvintâ, oſtenſurus tempora in qvibus viveret longe adhuc magis corrupta ac perdita eſſe, adeo qvidem ut licet non qvatuor tantum ſed pro numero ſeptem ut vulgo numerantur metallorum tot etiam fingerentur ætates, tamen nulli earum congruerent, ac ne proximo qvidem intervallo diſtarent à deterrima etiam & infima ex illis ſeptem, ſed adhuc corruptiora pro nona ætate habenda eſſent. Etiam in hoc fugit ratio virum doctum, qvod decimam ſive ultimam γενεὰν ex mente Sibyllæ optimam fingit, nam ſi audias ea quæ ſuperſunt Sibyllina Lib. II. p. 199.

Ὑστατίης γενεῆς φῶτες κακοεργέες, αἰνοὶ,
Νήπιοι —— —— —— ——

Qvod etiam obſervandum adverſus ea qvæ Clariſſimus Beveregius diſputat in codice canonum Eccleſiæ primitivæ cap. 14. §. 9. p. 63. ubi ea qvæ de ultimo ſæculo in Sibyllinis dicuntur, eadem eſſe ait cum iis qvæ de ultima ætate Virgilius affirmat. Reliqva apud Poëtam perſpicua ſunt;

Teq;

* Olaus Rudbeckius in parte 3. Atlanticæ ſex ætates perſequitur quas proximas à diluvio numerat, auream, argenteam, ſaxeam, æream aut vero fraxineam, Heroicam, & ferream.

Teq; adeo, decus hoc ævi, te consule inibit
Pollio, & incipient magni procedere menses.

Ait enim hisce verbis jam fore ut consule te, ô Pollio, decus hoc ævi i. e. ævum istud felicissimum atque aureum incipiat. *Inibit* rectè à Servio exponitur *exordium capiet*, diciturque eodem modo quo Germani es wird angehen. Dicitur autem per ellipsin, *inibit*, cursum nempe. *Magni menses* non sunt menses anni magni, qui huc non magis spectat quam Julius & Augustus; sed menses fausti * & auspicati, quibus auream ætatem inchoandam & feliciter continuandam ominatur. Versu proximo *tuus jam regnat Apollo*, ad Consulis cui adulatur *Asinii Pollionis* nomen alludit Poëta, eumque ostendit velut solem sive Deum aliquem faustissima quæque & partui & ætati polliceri.

XVII. Nolo in præsenti plura ad illustrandam Virgilii Eclogam adjungere, ut revertar ad Sibyllas, quarum oracula omnes sciunt versibus Græcis Hexametris concepta fuisse. Etymologici magni auctor tamen hunc Jambicum versum Sibyllæ excidisse testatur in Ἀρόη. Ἀρόη τελιπυργος ἔσσετ' εὐδαίμων πόλις. Equidem alia oracula non modo Hexametris versibus sed Jambicis quoque & prosaico sermone edita fuisse variis exemplis constat, & notavit Scholiastes Aristophanis ad nubes f. 67. & ante eum Plutarchus in libro περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα τὴν Πυθίαν. Cicero 2. de divinat. *Præterea Pyrrhi temporibus jam Apollo versus facere desierat.* Idem Plutarchus, & Strabo Lib. IX. p. 419. testantur oracula Pythiæ prosaria à Poëtis ad hoc constitutis excepta & in versus redacta fuisse. Talis Poëta fuit *Jophon Cnossius*, Pausaniæ in Atticis p. 84. memoratus, qui oracula versibus Hexametris exposuit. Versus malos oraculorum, hypermetros, defectivos, & in metri leges peccantes ridet Lucianus in Jove Tragœdo, & apud eundem Plutarchum Diogenianus. De cætero Sibyllam Svidas auctor est scripsisse non modo χρησμοὺς δι' ἐπῶν sed & μέλη, & περὶ παλμῶν. ** Præstantissimus vir Guilimus Caveus in parte 2. historiæ literariæ scriptorum Ecclesiasticorum p. 17. putat quæri posse an vaticinia sua carmine semper tradiderint Sibyllæ, cum Josephus Lib. I. Antiqv. cap. 5. p. 12. cujus verba repetit Eusebius Lib. IX. c. 15. præparat. & Hieronymus de locis Hebr. voce *Babel*, Sibyllam inducat prosâ vaticinantem de turri Babylonica, non Sibyllæ ipsius libris usus, sed ex Alexandro Polyhistore istud mutuatus, ut ex Cyrillo Alex. Lib. I. in Julian. p. 9. colligo, nisi memoria lapsus Cyrillus Alexandrum pro Josepho laudavit, quæ sententia est Cotelerii ad Hermæ pastorem p. 78. Verum non Josepho tantum & Ale-

 xandro

* Confer Martini de Roa singularia Sacræ Scripturæ lib. 1. c. 16. & parte 2. lib. IV. c. 5. ubi observat *dies parvos* è contrario poni pro miseris & infelicibus.

** Vide quæ supra c. XV, num. 4.

xandro ſed & aliis ſcriptoribus ſolenne eſt proſario ſermone brevius complecti, quæ pluribus verſibus in Sibyllinis vel aliis oraculis ac Poëtis ſcripta repererant. Sane verſus Sibyllinos ejusdem argumenti cum oraculo quod Joſephus refert, producit Theophilus Lib. II. ad Avtolycum fol. 107. & allegavit ipſe Caveus ex Libr. III. Sibyllin. p. 223. ſeqv. Neque veriſimile mihi videtur, quod H. Dodwello V.C. p. 315. prælectionum Cambdenianarum perſvaſum eſſe video, verſus illos Sibyllinos è Joſepho fuiſſe effictos.

CAPUT XXXI.

De libris Sibyllinis eorumqve uſu apud Romanos. Libri à Sibylla Tarqvinio oblati. 1. *Eorum in Capitolio aſſervatio.* 2. *Cauſæ ob qvas libri Sibyllini conſulerentur.* 3. *Conſulendi modus & poteſtas, & qvod auctoritate Senatus aut Imperatorum Sibyllina vel vera publicarentur, vel falſi rumores de iis ſpargerentur.* 4. *Duumviri, & poſtea Decemviri inſpiciendis Sibyllinis.* 5. *Poſt Tarqvinianos Libros Sibyllinos Syllæ tempore cum Capitolio combuſtos, alia Sibyllina Erythris & undecunqve arceſſita.* 6. *Qvindecimviri Sacrorum.* 7. *Sibyllina ab Auguſto Imp. ſelecta & in templo Apollinis aſſervata, reliqvis flammæ datis.* 8. *Etiam hæc uni alteriqve templi incendio erepta deniq; conflagrarunt ſub Honorio Imp.* 9. *Alia qvædam recentiora oracula, pro Sibyllinis jactata, præcipue in Oriente.* 10. *Auguſti & Tiberii Imp. in deſcribendis veris & non ſupponendis falſis Sibyllinis cura. Oraculum Sibyllinum à Nerone rejectum.* 11. *Varia falſa Sibyllina jactata apud Romanos.* 12. *Chriſtianis idem ab Ethnicis exprobratum. Sibylliſtæ.* σιβυλλιᾶν, σιβυλλαίνειν. 13.

I.

QUamvis jam tum Æneas * Sibyllam conſuluiſſe fertur, Vaticiniorum tamen Sibyllinorum in libros relatorum nulla mentio ante tempora *Tarqvinii Superbi*, poſtremi Romanorum Regis, cui Dionyſius Halicarnaſſeus Lib. IV. p. 259. Gellius Lib. I. cap. 19. Plinius, Solinus, & Iſaacus Tzetzes ad Lycophron. v. 1279. ſive *Tarqvinii Priſci*, cui Varro apud Lactantium Lib. I. cap. 6. Iſidorus Lib. VIII. Orig. c. 8. Svidas, & in prolegomenis ad Sibyllina Marcus Antimachus, *libros novem* (ita Varro, Dionyſius

* Vide Aurelium Victorem de origine gentis Rom. cap. 10.

nysius, Gellius, Isidorus, Servius ad 6. Æneidos, Svidas) sive *tres* (ut Plinius Lib. XIII. c. 13. & ex eo Solinus cap. 8.) ab anu hospita & incognita (non ipsa Sibylla, Vide Salmas. ad Solin. p. 76. Petr. Petitum Lib. II. c. 4.) venales oblatos fuisse ferunt, cumqve magnum pretium (trecentorum, ut notat Lactantius & Servius, Philippeorum) posceret, ridente immensum nimium rege, duas tertias librorum partes exussisse, & pro parte superstite (non tantum centum Philippeos, ut tradit Antimachus) sed integram * qvam desideraverat pecuniæ summam iterato petiisse & tulisse. Harduinus ad Plinii Lib. XIII. p. 85. ex Digestis Lib. I. tit. 2. de orig. juris §. 2. post Cujacium observat qvod Tarquinius Priscus qvoqve Superbi cognomine venerit: sed perspicuum est Dionysium Halicarnassensem saltim non agere de Tarquinio Prisco, de qvo pridem dicere desierat: sed de altero Tarqvinio. Eundem scriptorum dissensum circa fundamenta Capitolii sive sub Prisco sive sub Tarqvinio Superbo jacta observavit Justus Rycqvius lib. de Capitolio cap. IX. Sed libros Sibyllinos Tarqvinio Superbo potius oblatos qvam Prisco crediderim, & novem potius qvam ternos, qvia major est scriptorum prioris sententiæ auctoritas, & Plinius tres videtur libros dixisse veluti tres librorum triades. Apud Svidam pro ἑκαυσε βιβλία β΄ legendum ϛ΄ vel pro ἐννέα βιβλία χρησμῶν, scribendum τρία, hoc est γ΄ pro θ΄. Aut ἑκαυσε βιβλία β΄ exponendum *duos librorum terniones*, sive duas partes tertias. De numero librorum Tarqvinio traditorum ambiguus hæret etiam Tzetzes ad Lycophronem p. 139.

II. Libri isti *fatales* sive Sibyllini diligentissime servati sunt & arctissime custoditi à Romanis, inclusi arcæ lapideæ, & sub templo Jovis Capitolini in delubro Junonis, in cella qvadam subterraneâ reconditi, ut testatur Dionysius Lib. IV. p. 260. diserte mentionem faciens λιθίνης λάρνακος, ut præter rem utiqve Alexandrum Alexandrium eo nomine reprehendat Tiraqvellus ad Lib. III. genialium dierum c. 16. Linteis textis scriptos ex Symmachi Lib. IV. Epist. 34. & Claudiani de bello Getico observavit Demsterus ad Rosinum p. 498.

III. Consulti subinde sunt, jubentibus maxime Pontificibus, in rebus arduis, si in magno periculo Resp. versaretur, ** si gravis aliqvis motus exstitisset, si bellum suspiciendum, si pestilentia ingruisset, si terræ motus contigisset, si magna clades accepta, si magnum incendium vastasset urbem, si qvid in sacris non rite factum esset, maxime

* Similis narratio apud Svidam in βύβλος.

** Ut Annibale Italiam devastante. Adi Victorem de Viris illustribus c. 46. Plutarchum Fabio Max. f. 176. Similiter Gallis ingruentibus, Plutarch. Marcello f. 297.

ſi portenta ac prodigia * nunciata eſſent, & monſtra animos hominum attonitos reddidiſſent, ſi caritate laboraretur annonæ: ex illis enim intelligere ſe non dubitabant, qvo pacto poſſent Numina læſa placare, & rem feliciter gerere, ut multis exemplis è Livio, Dionyſio, Plutarcho, Dione & aliis ſcriptoribus oſtendit Eraſmus Schmidius Orat. 2. de Sibyllinis p. 1498. ſeqv. Gallæus de Sibyllis p. 271. ſeqv. 279. ſeqv. videndus etiam Salmaſius ad Vopiſci Aurelianum cap. 19. & 20. qvi tamen nimis videtur cauſas inſpiciendorum Sibyllinorum in arctum conſtringere, eo qvod Livius libro XXII. affirmet inſpectionem illorum *non ferme decretam niſi cum tetra eſſent prodigia nunciata.* Nam licet Varro qvoqve de re ruſtica libro & capite primo ad Sibyllæ libros redire ſolitos Romanos affirmat, cum deſiderarent *quid faciendum ſit illis ex aliqvo portento*, alias tamen qvoq; cauſas adeundorum Sibyllinorum notant Livius ipſe, Dionyſius & alii.

IV. Cæterum conſulti ſunt libri Sibyllini ſupplici veneratione & *velatis manibus* ut in Vopiſci Aureliano legendum docuit idem Salmaſius p. 461. Neq; vero adire illa licebat, niſi ex decreto Senatus viris ad hoc conſtitutis. Nam citra illud nefas erat ullos è Sibyllinis libris verſus prodere. Dio lib. XXXIX. p. 98. *ὐ γὰρ ἐξῆν ὐδὲν τῶν Σιβυλλείων, εἰ μὴ ἡ βυλὴ ψηφίσαιτο, ἐς τὸ πλῆθος ἐξαγγέλλεσθαι.* Hinc Sibyllinum carmen Tertullianus *ſenatorium verſum* vocat Lib. II. contra Nationes, cap. 12. Sub Cæſaribus qvoqve uti Cæſaris juſſu ſic (ad ſpeciem ſaltim) Senatus conſenſu opus fuiſſe docet Tacitus Lib. VI. Annal. & idem Vopiſcus in Aureliano. Neq; vero in populum efferebantur ipſi verſus Græci ſive concepta verba oraculi, ſed tantum ſenſus ſive *νὖς τῶν ἐπῶν*, verbis latinis, ut idem Dio teſtatur. Ex eodem loco apparet oraculum à qvindecimviris Senatui communicatum, quandoqve ejus judicio ſuppreſſum fuiſſe, ſi id populo ut vulgaretur è re ſua eſſe haud putarent. Itaqve Cato merito verebatur ne oraculum de Ptolemæo Aulete copiis haud juvando à ſenatu ſupprimeretur, qvamprimum illi hoc innotuiſſet. Perperam interpres Dionis verba p. 98. D. *ἐπειδὴ γὰρ τάχιςα ὁ νὖς τῶν ἐπῶν διεθρυλλήθη ὥσπερ εἴωθε γίνεσθαι, ἔδεισε μὴ συγκρυφθείη, ut primum ſententia oraculi, qvod fieri aſſolet, vulgo innotuit, veritus Cato ne id ſupprimeretur, ſacerdotes ad plebem produxit &c.* Rectius ſane *ut primum ſententia oraculi* in ſenatu *increbuit.* Nam ſi vulgo, cujus nulla in Græcis verbis mentio, jam innotuiſſet, qvomodo ſupprimi poterat, & qvid attinebat ad plebem producere ſacerdotes. Neq; hoc fieri ſolebat, ut vulgo prius niſi per antiſtites ſacrorum promulgaretur, etſi quandoqve etiam falſos rumores de oraculis

* Tale illud de arbore ante Pompeji bellum civile ſubſidente in agro Cumano. Plin. XVII. 25.

oraculis per illos vulgandis in vulgus sparsos observat idem Dio Lib. XLIV. p. 247.

VI. Constituti fuere ad inspicienda & vulganda Sibyllæ oracula à Tarquinio primum ex nobilibus non *Quinqueviri* ut Tho. Hyde affirmat p.387. de relig. vett. Persarum, sed *Duumviri sacris faciundis*, ut vocantur Livio Lib. V. cap.13. (& aliis in locis) additique totidem *ministri sacrorum*, ut idem Dionysius auctor est Lib.IV. p.260. narrans alterum ex primis Duumviris M. Attilium visum non bona fide rem gerere, & per unum è ministris delatum parricidii, à Tarquinio jussum culeo bubulo insui & projici in mare. Nimirum Attilius iste (sive ut à Minutio, Arnobio & Tzetza nominatur Aquilius) librum Sibyllæ, secreta civilium sacrorum continentem custodiæ suæ commissum, corruptus, Sabino cuidam viro, cui Petronio nomen, describendum dederat. Vide Valerium Max. libro & capite primo, in cujus codicibus vitiose *M. Tullium* pro *M. Attilio* exstare video. Post expulsos Reges Senatus populusq; Romanus hoc munus librorum Sibyllinorum inspiciendorum non statim dedit *decemviris sacrorum* qui ex solis Patribus sive nobilibus legerentur, ut visum Erasmo Schmidio Orat.2. de Sibyllis p.1498. sed per duumviros adhuc administrari curavit, donec A.U.C. 385. lege à C. Licinio & L. Sextio tribunis plebis latâ, *Decemviri sacrorum*, quini nempe ex patribus, reliqui totidem ex plebejis creari juberentur, teste Livio Lib.VI. c.47. Verba Livii clarissima sunt: *Hujus generis orationes ubi accipi videre, novam rogationem promulgant, ut pro duumviris sacris faciundis decemviri creentur, ita ut pars ex plebe, pars ex patribus fiat.* Decius Mus apud eundem Lib. X. 8. *Decemviros sacris faciundis carminum Sibyllæ ac fatorum populi hujus interpretes antistites eosdem Apollinaris sacri ceremoniarumq; aliarum plebejos videmus, nec tum patriciis ulla injuria facta est, cum duumviris sacris faciundis adjectus est propter plebejos numerus.* Hi erant *interpretes & arbitri Sibyllæ oraculorum*, ut dicuntur Gellio Lib.IV.c.1. Conf. Pseudo Fenestellam de sacerdotiis Romanorum c.13. Livius XXXI. 12. *Decemviros adire libros de portento jusserunt.* Ab hisce ipsis verò sive duumviris sive decemviris non fas erat Sibyllina inspici, nisi in præsentia aliorum, qui subinde (quoties Senatus jussisset illa adire) publica auctoritate ad hoc destinabantur, ut docet Dionysius Halicarnass. Lib.IV. p.260. Καὶ δημοσίᾳ αὐτοῖς παρακαθίσησιν, ὧν χωρὶς οὐκ ἐπισκέψεις τῶν χρησμῶν τοῖς ἀνδράσι ποιεῖσθαι.

VI. Temporibus Syllanis cum Capitolium A.U.C. DCLXX. conflagrasset, una cum aliis ἀναθήμασι & simulacro ipso Jovis, quod incendio tum periisse notat Plutarchus libro de Iside & Osiride, etiam flammis

flammis absumti sunt Sibyllini libri, quemadmodum idem Dionysius & Solinus c.8. testatur. De illo incendio & Capitolii restauratione videndus Rycquius lib. de Capitolio cap. XI. *Post exustum sociali* (h.e. civili) *bello capitolium* (verba Taciti sunt Lib. VI. Annal. p.194.) *quæsita Samo, Ilio, Erythris, per Africam etiam ac Siciliam & Italicas Colonias carmina Sibyllæ, una seu plures fuere, datumq; sacerdotibus negotium, quantum humana ope potuissent, vera discernere.* Idem testatur Varro & Fenestella, qui sub Tiberio scripsit, libro de undecimviris, cujus verba ex Lactantii Lib. I. c.6. apponam: *Restituto Capitolio retulit ad senatum C. Curio Cos. ut legati Erythras mitterentur, qui carmina Sibyllæ conquisita Romam deportarent: itaq; missi P. Gabinius, M. Octacilius, L. Valerius, qui descripta à privatis versus circa mille Romam deportarunt.* Dionysius Halicarnasseus Lib. IV. p.260. οἱ δὲ νῦν ὄντες (Σιβύλλειοι χρησμοὶ) ἐκ πολλῶν εἰσι σύμφοροι τῶν τόπων, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ πόλεων κομισθέντες, οἱ δὲ ἐξ Ἐρυθρῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ κατὰ δόγμα βουλῆς ἀποσταλέντων πρεσβευτῶν ἐπὶ τὴν ἀντιγραφήν, οἱ δὲ ἐξ ἄλλων πόλεων, καὶ παρ' ἀνδρῶν ἰδιωτῶν μεταγραφέντες, ἐν οἷς εὑρίσκονταί τινες ἐμπεποιημένοι τοῖς Σιβυλλείοις κ.τ.λ. Hæc Sibyllina prioribus exustis undecunq; congesta, primum itidem A. U. C. 678. reposita sunt in Capitolio, quod L. Sylla iterum instauravit, templum novum Jovis Capitolini Q. Catulo dedicante. Fenestella apud Lactantium de ira Dei c.22. *legati Erythras à Senatu missi, ut Sibyllæ carmina Romam deportarentur, & ea Consules Curio & Octavius in Capitolio quod tunc erat curante Q. Catulo restitutum, ponenda curarent.*

VII. Dicitur & Sylla loco decemvirorum *quindecimviros sacrorum* constituisse. Saltim ab illo tempore non decemvirorum mentio in historia Romana, sed quindecimvirorum. *Sic P. Dolabellam quindecimvirum factum* Ciceroni narrat Cœlius Epist. 4. Quamvis autem Petrus Taffinus Lib. de anno sæculari & ludis sæcularibus Romanorum cap. 5. rectè incertum esse statuit, à quo demum illi quinque additi fuerint, non temere tamen fides habenda Servio, qui in VI. Æneid. p.418. *sciendum*, inquit, *primùm duos librorum fuisse custodes, inde decem, inde quindecim usque ad tempora Syllana, postea crevit numeros. Nam & Sexaginta* (alii codd. *quadraginta*, XL. pro LX.) *fuerunt, sed remansit in his quindecimvirorum vocabulum.* Sane quindecim viri ante Syllana tempora non memorantur, ita ut decemviros adhuc nominet Cicero Lib. I. de divinatione: post Syllam sæpissime. Vide Nicolaum Heinsium ad Valerii Flacci Lib. I. v.5. Primus quindecimvirorum collegium uno addito auxit Julius Cæsar, paulo ante expeditionem in Africam, post Syllam jam

jam pridem defunctum, ut patet è Dione Lib. XLII. pag. 209. Ab eo tempore A. U. C. 725. Augustus accepit potestatem sacerdotes (adeoq; etiam quindecimviros) quoscunq; & quotcunque vellet neglecto avito numero constituendi. Idem Dio Lib. LI. p. 457. *ἱερέας τε αὐτὸν καὶ ὑπὲρ τὸν ἀριθμὸν ὅσους ἂν ἀεὶ ἐθελήσῃ προαιρεῖσθαι προσκατεστήσαντο· ὅπερ που ἐξ ἐκείνου παραδοθὲν ἐς ἀόριστον ἐπηυξήθη, ὥστε μηδὲν ἔτι χρῆναί με περὶ τοῦ πλήθους αὐτῶν ἀκριβολογεῖσθαι.* Notandum præterea quod pro Quindecimviris aliquando etiam Sibyllina inspexisse dicuntur Pontifices, ut apud Vopiscum in Aureliano, non quod Pontifices & Qvindecimviri nihil differrent, notum enim est diversa fuisse collegia Pontificum, augurum, septemvirorum & quindecimvirorum, quæ quatuor memorat Dio in limine Libri LIII. neque quod Pontificum fuerit aliquando libros Sibyllinos inspicere, semper enim hoc terquinorum virorum fuit officium, sed quod multi ex Pontificibus iidem etiam Quindecimviri essent, ut ostendit Salmasius ad Vopiscum p. 464.

VIII. Idem Augustus cum instituisset omnes libros fatidicos, qui tunc ferebantur, examinare, Sibyllinos quos servandos ratus est, non in templo Jovis Capitolini, sed in templo Apollinis quod in palatio exstruxerat reposuit. Svetonius in Augusto c. 31. *Postquam vero pontificatum maximum quem nunquam vivo Lepido auferre sustinuerat, mortuo demum suscepit, quicquid fatidicorum librorum Græci Latinique Generis* (Martiorum puta, Bygoës nymphæ, Hetruscorum carminum & aliorum) *nullis vel parum idoneis auctoribus vulgo ferebatur, supra duo millia contracta undiq; cremavit, ac solos retinuit Sibyllinos, hos quoq; delectu habito: condiditq; duobus forulis auratis sub Palatini Apollinis basi.* Hoc respicit non Virgilius modo Lib. VI. Æneid. v. 72. sed & ni fallor etiam Tibullus Lib. II. eleg. 5. ad Phœbum:

Te duce Romanos nunquam frustrata Sibylla est,
Abdita quæ sacris fata canit pedibus.

Sane perperam vulgo legitur *sævis*, etsi non displicet vir magnus, qui legit *senis*, * ut non ad pedes sive basin Apollinis Palatini, sed carmen Hexametrum respiciatur. Servius ad VI. Æneidos iterum fallitur & confundit priora tempora cum posterioribus, cum bis affirmat post incensum Apollinis templum ex Erythra insula Sibyllinos versus Romam allatos fuisse. Capitolium enim pro Apollinis templo dicere debuit, ut monuit Salmasius p. 78. ad Solin.

* Sic apud Papinium V. 3. Silvar.
Queis honor Aonios seno pede ducere campos.

IX. Equidem Apollinis Palatini templum quoque conflagrasse constat, non sub Nerone tantum A.U.C. 817. 11. Cal. Aug. ubi totus mons Palatinus incendiô absumptus teste Dione Lib. LXII. p. 709. Sed & sub Juliano A.C. 363. 14. Cal. April. Verum servata in illo incendio Sibyllina carmina testatur Ammianus Lib. XXIII. c. 3. *Eadem nocte Palatini Appollinis templum præfecturam gerente Aproniano, in urbe conflagravit æterna, ubi ni multiplex juvisset auxilium, etiam Cumana carmina consumserat magnitudo flammarum.* Deniqve nihilominus, qvæ aliis pandere fata solebat, ad propriam cladem cœca Sibylla tacuit, exusta enim sunt Sibyllina carmina à Stilicone, res novas moliente sub Honorio Imp. ut notarunt viri docti ex Rutilii Itinerar. Lib. II. v. 41.

Quo magis est facinus diri Stiliconis acerbum
Proditor Arcani quô fuit Imperii.
Romano generi dum nititur esse superstes
Crudelis summis miscuit ima furor.
Dumq; timet, quicquid se fecerat, ipse, timeri,
Immisit Latiæ barbara tela neci.
Nec tantum Geticis grassatus proditor armis
Ante Sibyllinæ fata cremavit Opis, *
Odimus Althæam consumti funere torris
Nisæum crimen flere putantur aves:
At Stilico æterni fatalia pignora regni
Et plenas voluit præcipitare colus.
Omnia Tartarei cessent tormenta Neronis
Consumat stygias tristior umbra faces.
Hic immortalem, mortalem perculit ille,
Hic mundi matrem perculit, ille suam.

Rutilium mentiri arbitratur Montacutius p. 127. Apparatus ad Origines Ecclesiasticas, tum Blondellus Lib. I. cap. 9. eumq; secutus Gallæus de Sibyllis p. 278. contendit in odium Ethnicorum Sibyllina exusta jussu Honorii Imp. qvem ipsum perstringere Rutilius veritus fuerit. Sed nullo argumento idoneo horum sententia probari potest, qvæ enim de oraculo Christianismi interitum falsò ominante, & de templis Deorum Carthagine eversis & simulachris ibi à comitibus Honorii fractis ex Augustini Lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 54. & aliis monumentis afferuntur,

* h. e. Nymphæ, ut exponunt Servius & alii.

tur, parum ad rem faciunt. Vide interim, si placet quæ de illo pseudo oraculo scripsit Christianus Kortholtus ὁ μακαρίτης in obtrectatore pagano cap. 14.

X. Post Sibyllina à Stilicone combusta tamen adhuc aliquid tributum carminibus Sibyllinis per traditionem vel utcunque servatis docet Procopius Lib. I. de bello Gothorum duobus in locis pag. 174. & p. 203. edit. Hoeschelii. Etiam apud scriptores Historiæ Byzantinæ memorari videas oracula, quibus successiones Imperatorum notabantur, quæ Sibyllæ tribuunt Zonaras, Johannes Curopalates, & alii, Johannes Tzetzes quoq; Chil. IX. hist. 288. E Latinis scriptoribus Luitprandus Ticinensis, in legatione sua CPolitana: *Habent Græci & Saraceni libros quos ὁράσεις sive visiones Danielis vocant, ego autem Sibyllinos, in quibus scriptum reperitur, quot annis Imperator quisq; vivat, quæ sint futura eo imperitante tempora, pax an simultas, secundæ Saracenorum res, an adversæ.* Verum hisce oraculis non magis quam oraculis Leonis sapientis aliisq; de quibus meminere Nicephorus Gregoras libro V. extrem. Ducas Hist. Byz. p. 179. sq. Bullialdus in notis p. 274. Laonicus Chalcondylas Lib. VIII. de rebus Turcicis, Nicetas Choniates pluribus in locis &c. nihil quicquam fuit commune cum priscis illis Romanorum Sibyllinis sive libris fatalibus, quos sub Cæsaribus passim usque ad Theodosium consultos patet ex Dione, Svetonio, Tacito, ex Vopisco in Aureliano, ex Trebellio Pollione & Sexto Aurelio Victore in Gallienis, Capitolino in Gordiano juniore, Ammiano Marcellino deniq; Lib. XXIII. c. 1.

XI. Minime vero prætereundum, quod tradit Dio Lib. LIV. p. 532. Augustum Imp. jussisse carmina Sibyllina vetustate jam detrita à sacerdotibus (quindecimviris sacrorum) sua ipsorum manu describi, ne quisquam alius illa legeret: τὰ ἔπη τὰ Σιβύλλεια ἐξίτηλα ὑπὸ τοῦ χρόνου γεγονότα τοὺς ἱερέας αὐτοχειρίᾳ ἐκγράψασθαι ἐκέλευσεν, ἵνα μηδεὶς ἕτερος αὐτὰ ἀναλέξηται. Tiberii temporibus A. U. C. 785. Caninius Gallus quindecimvir librum novum inter Sibyllinos recipi voluit, intercedente nec ferente Imperatore: qua de re ita Tacitus Lib. VI. *Relatum inde ad patres à Quintiliano tribuno plebei de libro Sibyllæ, quem Caninius Gallus quindecimvir recipi inter cæteras ejusdem vatis, & eâ de re senatus consultum, postulaverat. Quo per discessionem facto misit literas Cæsar modice tribunum increpans ignarum antiqui moris ob juventam: Gallo exprobrabat, quod scientiæ cerimoniarumque vetus, incerto auctore ante sententiam collegii, non ut assolet, lecto per magistros æstimatoq; carmine, apud infrequentem senatum egisset. Simul commonefecit, quia multa vana sub nomine celebri vulgarentur, sanxisse Augustum, quem intra*

 diem

diem ad prætorem urbanum deferrentur, neq; habere privatim liceret, (Sic A. U. C. 541. cum externis religionibus populus turbaretur, præfectus urbis in concione SCtum recitavit, & edixit, ut quicunque libros vaticinos precationesve aut artem sacrificandi conscriptam haberet, eos libros omnes literasque ad se ante Calend. Aprilis deferret, ut narrat Livius Lib. XXV. cap. I.) *quod à majoribus quoq; decretum erat post exustum sociali bello Capitolium: ——— Igitur tunc quoq; notioni quindecimvirorum is liber subjicitur.* Tredecim annis ante (U. C. 772.) Idem Tiberius occasione oraculi cujusdam quod veluti Sibyllinum ferebatur, (Imperator vero falsum esse contendebat) omnes libros fatidicos similiter inspexerat, aliis probatis, aliis rejectis, ut auctor est Dio Lib. LVII. p. 615. λογίου τε τι ὡς καὶ Σιβύλλειον ἄλλως μὲν οὐδὲν τῷ τῆς πόλεως χρόνῳ προσῆκον, πρὸς δὲ τὰ παρόντα ᾀδόμενον οὐχ ἡσυχῇ σφᾶς ἐκίνει. ἔλεγε γὰρ, ὅτι

Τρὶς δὲ τριηκοσίων περιτελλομένων ἐνιαυτῶν
Ῥωμαίους ἔμφυλος ὀλεῖ στάσις, ἁ Συβαρῖτις
Ἀφροσύνη ——— ——— ———

Ὁ οὖν Τιβέριος ταῦτά τε τὰ ἔπη ὡς καὶ ψευδῆ ὄντα διέβαλλε, καὶ τὰ μὲν ὡς οὐδενὸς ἄξια ἀπέκρινε, τὰ δὲ ἐνέκρινε. Ad eundem modum Nero cum ejusdem oraculi memoria post incensam urbem suis temporibus refricaretur, illud rejecit & nusquam reperiri edixit, in cujus locum μεταβάλλοντες ἕτερον λόγιον ὡς καὶ Σιβύλλειον ὄντως ὂν ᾖδον, ut narrat idem Dio Lib. LXII. p. 709. hoc nempe:

Ἔσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει.

XII. Equidem multos fuisse Romanis Pseudomantes falsorumq; oraculorum Sibyllinorum concinnatores, ex variis quæ jam produxi Ciceronis, Dionysii, Svetonii, Taciti, Dionis locis patet, quibus accedit Plutarchus in Cicerone f. 869. ubi de Lentulo: Τοῦτον ὄντα τῇ φύσει τοιοῦτον προσδιέφθειραν ἐλπίσι κεναῖς ψευδομάντεις καὶ γόητες, ἔπη πεπλασμένα καὶ χρησμοὺς ᾄδοντες ὡς ἐκ τῶν Σιβυλλείων προδηλοῦντα κ. τ. λ. Lucianus de morte Peregrini T. 2. p. 579. affert versus Sibyllinos à Theagene Cynico confictos, quibus ipse alios versus à se compositos veluti Bacidis oraculum opponit. Idem in Alexandro pseudomante T. I. p. 754. εὗρητο δὲ χρησμοὺς ἤδη ὡς Σιβύλλης προμαντευσαμένης·

Εὐξείνου πόντοιο παρ' ἠϊόσ' ἄγχι Σινώπης
Ἔσται τις κατὰ Τύρσιν ὑπ' Αὐσονίοισι προφήτης
Ἐκ πρώτης δεικνὺς μονάδος τριάδων δεκάδων τε
Πενθ' ἑτέρας μονάδας καὶ εἰκοσάδα τρισάριθμον
Ἀνδρὸς ἀλεξητῆρος ὁμωνυμίην τετράκυκλον.

Quo

Quo in fictitio oraculo per Τύῤῥιν intelligitur Abonitichus Alexandri Paphlagonis patria, τύῤῥις enim idem quod τεῖχος, deinde πρώτη μονὰς, τέσσαρες δεκάδες, πέντε μονάδες, & εἰκοσὰς τετράκι θ μ notant more Græcorum per literas numerantium primas quatuor literas nominis Ἀλεξάνδρου & simul vocabuli ἀλεξητὴρ, ut recte monuit Lambertus Bos in diatribis ad sacros novi fœderis libros p. 36.37. Prætereo alia Theagenis commentitia oracula, pro quibus singulis drachmam & duos obolos captasse ait idem Lucianus p. 762. neq; enim addit Alexandrum pro Sibyllinis illa venditasse. Quare etiam in præsenti omitto, quod Ammianus Marcellinus Lib. XXII. c. 12. scribit sub Juliano Imp. *quemcunq;, cum impræpedite liceret*, (sub Constantino enim capitale fuerat) *scientiam vaticinandi professum, juxta imperitum & docilem oraculorumq; permissa scitari responsa.*

XIII. Utinam vero inter Christianos etiam ipsos non fuissent olim similes falsorum Sibyllinorum architecti. Sane hæc suspicio non heri vel nudius tertius oborta est viris doctis, sed sua jam ætate Christianis objectum fatentur Origenes, Lactantius, Constantinus, Augustinus, Zozomenus: ut aperte fallantur Rich. Montacutius, Ed. Simson & alii viri docti, qui negant Sibyllina ab antiquis producta Christianis apud Ethnicos vel unquam vocata fuisse in dubium, vel ab uno Celso hoc factum affirmant, ut Beveregius. Constantini verba produxi c. XXX. n. 5. ubi egi de Acrostichide, de Sozomeno dicturus infra c. XXXII. n. 8. Lactantius Lib. IV. c. 15. *His testimoniis revicti* SOLENT *eo confugere, ut ajant esse ea carmina Sibyllina, sed à nostris conficta atq; composita.* Augustinus Lib. XVIII. de Civ. Dei c. 47. *Sed quæcunq; aliorum Prophetiæ de Dei per Christum Jesum gratia proferuntur, possunt putari à Christianis esse conficta. Ideo nihil est firmius ad convincendos quoslibet alienos, si de hâc re contenderint, nostrosq; fulciendos, si rectè sapuerint, quam ut divina prædicta de Christo ea proferantur, quæ in Judæorum scripta sunt codicibus.* Idem c. 46. *nisi forte quis dixerit illas prophetias Christianos finxisse de Christo, quæ Sibyllæ nomine vel aliorum proferuntur*, præter illas nempe sine controversia certissimas, quæ exstant in codicibus ipsorum Judæorum, sive in scriptis Veteris Testamenti. Dubitat & Faustus Manichæus apud Augustin. XIII. 1. *Sane si sunt aliqua ut fama est Sibyllæ de CHRISTO præsagia, aut Hermetis quem dicunt Trismegistum, aut Orphei aliorumq; in gentilitate Vatum, hæc nos aliquanto ad fidem juvare poterunt, qui ex gentibus efficimur Christiani.* Confer quæ Augustinus ipse c. 15. Celsus Epicureus apud Originem Lib. VII. contra Celsum p. 368. ὑμεῖς δὲ κἂν Σίβυλλαν ᾗ χρῶνταί τινες ὑμῶν εἰκότως ἂν μᾶλλον προεστήσασθε ὡς τοῦ Θεοῦ παῖδα, νῦν δὲ παρεγγράφειν μὲν εἰς τὰ ἐκείνης πολλὰ καὶ βλάσφημα εἰκῆ δύνασθε. Ad quam criminationem p. 369. nihil aliud re-

ſpondet Origenes, quam à Celſo non indicari, quæ demum à Chriſtianis adjuncta & Sibyllæ ſuppoſita fuerint, *quod feciſſet*, inquit, *ſi incorruptiora antiqua exemplaria habuiſſet*. Sed forte rem manifeſtam Celſus putavit non longa demonſtratione indigere, neq; Origeni ad manus erant illa omni exceptione majora antiqua exemplaria, neq; adeo cauſa hæc ab Origene valde urgetur. Certe hoc tibicine non nititur Chriſtianæ religionis veritas. Idem Celſus apud Origenem Lib. V. p.272. Chriſtianos vocat Σιβυλλιστάς, eodem ſenſu utiq; quo occurrit apud Plutarchum in Mario p.430. qvod nimium ipſi tribuere viderentur variis incertæ fidei qvæ Sibyllarum nomine ferebant oraculis, perinde ut *Sibyllam* dictum accepimus Cornelium Rufum Decemvirum, corrupto mox nomine Syllam, qvi ex Sibyllinis libris Apollinares ludos inſtituendos ſvaſerat populo Romano. Vide Macrobium Lib.I. Saturnal. c.17. Sic Σιβυλλιᾶν eſt vaticinari, χρησμοὺς φαντάζεσθαι ut explicat Scholiaſtes Ariſtophanis ad Eqvites pag. 195. Adde Brodæum Lib.I. Miſc.c.35. *Sibylliſtarum* vocem etiam apud Plutarchum obſervatam Budæus exponit divinos, χρησμολόγους. Nam Σιβυλλαίνειν qvidem Diodoro Siculo Lib.IV. p.269. eſt ἐνθεάζειν *Numine agitante incaleſcere*, ſive *furore divino corripi*.

CAPUT XXXII.

De Sibyllinis Oraculis quæ hodie exſtant, eorumque editionibus, ac verſionibus. 1. *Proœmium M. Antonii Antimachi. Sibyllæ adhortatio de uno Deo colendo.* Προοίμιον περὶ τοῦ ἀνάρχου Θεοῦ. 2. *Argumentum & dogmata libri primi Sibyllinorum, cum variis Obſervationibus.* 3. *Libri ſecundi.* 4. *Tertii.* 5. *Qvarti.* 6. *Qvinti.* 7. *Sexti.* 8. *Septimi.* 9. *Et Octavi.* 10.

I.

RESTAT ut agam de collectione Sibyllinorum quæ hodieq; extat carmine Græco Hexametro, diſtributa in Octo libros, cujus editiones primum expoſiturus ſum, deinde argumenta ordine perſtringam, dogmataq; præcipua perluſtrabo, deniq; quid de illâ ſentiendum ſit, per aliqvot obſervationes oſtendam. Primam editionem debemus Xyſto Betulejo, qui ex codice Bibl. Auguſtanæ Vindelicor. Græcè edidit, additis ſuis caſtigationibus,

bus, Basil. apud Oporinum 1545. 8vo. Mox latinam Metaphrasin Heroicam (paucis locis, quæ non cepisse se vir ingenuus fatetur, exceptis) adornavit Sebastianus Castellio, ediditq; cum notulis quibusdam eodem loco formaq; anno proximo 1546. Hinc Græce & Latine cum Betuleji & Castellionis castigationibus recusa ibid. 1555. 8vo. Loca qvæ de Christo & rebus Christianis agunt excerpsit & cum protevangelio Jacobi atq; aliis Apocryphis recudenda dedit Michaël Neander ibid. 1564. 8vo. Prodierunt etiam Sibyllina Græce ac latine in Orthodoxographis utriusq; editionis Basil. 1555. & 1569. Fol. Et in Appendice ad Bibliothecam Patrum Græco-latinam Bigneanam Paris. 1634. Fol. Elegans imprimis & emendata editio Sibyllinorum est, qvam præmisso Onufrii de Sibyllis libello, cum Sebastiani (non Johannis, ut perperam sub init. notarum excusum est) Castellionis Metaphrasi notisq;, Notis item Betuleji, ac suis, tum locis fragmentisq; Sibyllarum atq; aliis priscis oraculis ex antiquitate undiq; conqvisitis in lucem emisit Joh. Opsopœus, Medicus ac Philosophus Palatinus, Paris. 1589. 1599. 1607. * 8vo. usus libris Turnebi, Ranconeti & Joh. ** Aurati, MSto item codice Regis Galliæ atq; alio P. Pithoei. Apud Blondellum Lib. I. de Sibyllis c. 29. ubi Opsopœus typographus Basileensis dicitur Sibyllina inseruisse Orthodoxographis, duplex error commissus est, nam & Opsopœus confunditur cum Oporino, & editio Oporini cum editione Henrici Petri quæ in Orthodoxographis habetur. Deniq; Servatius Gallæus, Pastor Ecclesiæ Walonicæ Harlemensis, cujus exercitationes XXII. de Sibyllis earumq; oraculis prodierant Amst. 1688. 4to. Opsopœi editioni integræ nitidis typis iterum subjectæ adjunxit uberiores annotationes, ex variis scriptoribus, recentibus maximam partem, ad loca non difficillima, nescio qvo discrimine collectos, & loca qvædam emendavit ope codicis MS. qvem antiqvissimum vocat, & à viro doctissimo Eduardo Bernhardo accepisse se fatetur. Amsterd. 1689. 4to. Prætereo editiones Metaphraseos Castellioneæ, sine contextu Græco editæ, ut qvæ in Bibliothecis Patrum exstat, & qvæ à Dan. Clasenio curata est ad calcem libri tertii de oraculis, qvi ipse de Sibyllis ac Sibyllinis totus agit, Helmst. 1673. 4to. Tum Gallicas Sibyllinorum versiones *Sympho-*

* Hanc tertiam editionem vitiosissime curatam notat Vir Cl. Th. Crenius parte 10. Animadvers. philolog. & histor. p. 73. sq.

** Stuckius in Epist. ad Goldastum (XIII. inter editas Francof. 1688.) *Quam doleo*, inquit, *me Joh. Aurati praeceptoris mei viri ingeniosissimi & in emendandis antiquis Poëtis Græcis acutissimi dictata & annotationes in Sibyllina carmina ante multos annos ex ejus ore calamo exceptas Lutetiæ amisisse.*

phoriani Champerii, & *Johannis Roberteti*, de quibus auctor libri Gallici *Essais de literature* mense Februario anni 1703. p. 86. deniq; Germanicam *Joh. Christiani Nehringii* editam Essendii A. 1702. 8vo. notisq; illustratam.

II. In quibusdam Graecolatinis editionibus praemittitur *Marci Antonii Antimachi*, qui medio seculo decimo sexto Graecas literas Ferrariae docuit, *proœmium* Graeca prosa scriptum, Itemq; Sibyllae (Erythraeae, si credimus Lactantio) *adhortatio ad humanum genus de uno Deo colendo*, octoginta quatuor versibus Hexametris constans, qua eam ἐν ἀρχῇ προφητείας αὐτῆς usum testatur Theophilus Antiochenus Lib. II. ad Autolycum f. 112. Versus quosdam ex eodem exordio allegantibus etiam Justino, Clemente Alex. Lactantio & Eusebio. Docet inter alia pios habitaturos paradisum ἐριθηλέα κῆπον, & pane de coelo cibandos, quod de paradiso terrestri, sive ex quo Adam pulsus, acceperunt veteres, Tertullianus, Origenes, Theophilus, Lactantius & alii apud Blondellum Lib. II. de Sibyllis c. II. Vide & Valesium ad Euseb. p. 257. seqv. Huetii Origeniana p. 149. seqv. *Septem versiculi* sive προοίμιον περὶ τοῦ ἀνάρχου Θεοῦ libro primo Sibyllinorum praefixum, collectum est è Lactantio, penultimus versus legitur etiam Lib. II. p. 216. edit. Opsopoei, quam semper hic sequimur.

III. *In libro primo* Historia creationis, lapsus Adami ad imaginem divinam conditi, tum diluvii ita describitur, ut ex Geneoseos libro petitam clarissime appareat. Negat etiam Sibylla corvum à Noacho emissum rediisse, secuta plerosq; codices Graecos Genes. VIII. 7. confer Joh. Clericum ad h. l. & Bochartum part. 2. Hierozoic. Lib. II. c. 12. Similiter sacris literis debentur alia pleraque, ut nomen Dei Σαβαώθ p. 184. & Σαβαώθ Ἀδωναῖος p. 204. & quae Deus de se p. 171.

Εἰμὶ δ' ἐγὼ ὁ ἐών, σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ σῇσι νόησον,
Οὐρανὸν ἐνδέδυμαι, περιβέβλημαι δὲ θάλασσαν,
Γαῖα δέ μοι στήριγμα ποδῶν, περὶ σῶμα κέχυται
Ἀὴρ δ' ἠδ' ἄστρων με χορὸς περιδέδρομε πάντη.

Aenigma de Dei nomine novem literarum, optime mihi videtur explicari à Johanne Aurato, ut intelligatur Θεὸς σωτήρ, vel certe P. Morelli ἀνέκφωνος quod placet Is. Vossio c. 8. de Sibyllinis, Aemari Ranconeti enim ἀρσενικὸν apud Cardanum X, 51. de rerum varietate, quod probatur Olao Borrichio p. 100. de ortu ac progressu Chemiae & Sam. Reyhero V. C. capite 3. de nummis Chemicis, Joannis item Brentii φωσφόρος apud Jo. Hartungum T. 2. Lampadis artium Gruterianae p. 648. ubi Heidelbergae se publice Sibyllina interpretatum esse testatur, & reliquae ab Opsopoeo memoratae expositiones perinde ut Jo. Harduini μαδαρέψων Chronolog. V. T. p. 31.

T. p.31. longius petitæ sunt, maxime vero quæ afferuntur à Morhofio τῷ μακαρίτῃ p.105. libri primi Polyhistoris & doctissimo Wedelio decad.IX. dissertationum Medico Philologicarum Exercit.7. de ænigmate Sibyllino Chymico. Vocabulum ἅδης p.164. Sibylla ait dictum, quod primus illam subierit Adamus omnes secum posteros tracturus, quæ mirifica profecto etymologia est. De dogmate ipso quod in aliis etiam Sibyllinorum locis & apud Tertullianum multosq; alios veteres scriptores Ecclesiasticos reperitur, omnes nempe hominum animas atq; adeo piorum quoqve non confestim in paradisum sed εἰς αἴδαο δόμυς ἐς δ' Ἀχέροντα ἰέναι κελεύεσθαι, Vide Blondellum Lib.II. de Sibyll.c.9. & 30. & 33. seq. Vossium Thes.Theolog.p.90. seqv. Allatium de libris Ecclesiasticis Græcorum p. 266. seqv. 298. sq. Elmenhorstium ad Gennadii dogm. Eccles. c.78. Overalli Episcopi Norvicensis dissertationem apud Montacutium Apparat. p. 51. sq. Lud. Capellum Opp. posthum. p. 243. seqv. H. Dodwelli diss. Cyprian.12. Γρήγοροι ἀλφυςῆρες quos p.167. Sibylla memorat, angeli sunt ἐγρήγοροι dicti in fragmento Henochi & Dan.IV.13. ut legit Clemens Lib. II.c.9. pædagog. Porro ex Novo fœdere manifeste hausta sunt, quæ diserta nimis ad finem usqve libri primi in Sibyllinis succedunt vaticinia de Jesu Christo, ejus vita, morte, resurrectione; cessatione Prophetarum, Apostolorum prædicatione & vastatione Hierosolymæ. Equidem p.191. in versu:

ἀλλάγε καὶ μῦ ταῦτα Σόλοι καθοδηγοὶ ἔσονται

pro Σόλοι suspicetur aliquis legendum ςόλοι, h. e. *missi*, ut Apostoli intelligantur.

IV. *Libro secundo* continentur oracula de die extremo, quem præcedet μέγα σῆμα ex Matth.XXIV.30. conf. Vossii theses Theolog.pag. 228. seq. Fallitur enim Gallæus, qui ad hunc Sibyllinorum locum p. 192. sq. multa disputat de stella, quæ apparuit Magis, Matth.II. Pergit Sibylla de Belial sive Anti-Christo, de reditu Israëlis, de Elia venturo. (Conf. Lactantii fragmentum apud Baluz. T.2. Misc. p.46. Grotium ad Sirach XLVIII. 10. Huetium ad Origenem pag.53.) hinc de resurrectione, judicio, præmiisq; bonorum ac malorum pœnis. Pag. 196. post versum κ' ὃ θέμις in codice Bibliothecæ Regis Galliæ inseruntur versus parænetici LXXXIV. qui exhibentur ab Opsopœo p.404. seq. à Gallæo statim illo loco inseruntur pag.203. sqv. multa gemina continentes carmini Phocylidis, cujus κεφάλαια inde ex Sibyllinis κεκλεμμένα tradidit Svidas. Versus Ηκαρ ἐρομιὴλ p. 203. ita legendus est:

Ηεραχιὴλ, Ῥαμιὴλ, Οὐριὴλ, Σαμιὴλ Ἀζαὴλ τε.

p. 204. τὰς μετ' ἠρεμίαν est intelligendum de suscitatis *post quietem* sepulchri judicandis. Pag.207. ait omnes ante judicium deducendos διὰ αἰθομένου ποταμοῖο καὶ φλογὸς ἀσβέστου. pios qvoqve p. 211. veluti per ignem qvendam purgatorium, qvod à Sibylla mutuati sunt Irenæus, Origenes & alii veteres. Vide Blondellum Lib.II.cap.10. Huetii Origeniana Lib.II. qv.XI.num.8. Spencerum ad Origenem contra Celsum p. 49. & Benedictinorum prolegomena ad Hilarium p. 72. seqv. Longe diversus tamen est hic ignis à purgatorio igne Romanæ Ecclesiæ, ut ostendit Vossius Thes. Theolog.pag.99. Gerhardus Titius de phrasibus Patrum cap. 18. Vide & Forbesium Lib.XIII. Instruct. Historico-Theol. cap.2. seqv. Hottingerum in Wegweiser parte 3.pag.343. seqv. Blondellum Lib. II. c.28. seq. & 43. Et ex ipsis Romanæ Ecclesiæ scriptoribus Eliam Dupin in responso ad Petit-didierii objectiones ad calcem Tomi 6. Bibl.Eccles. p.20. ubi ingenue negat, purgatorium confirmari posse vel ex visione Perpetuæ, qvæ suis precibus fratrem Dinocratem de loco tenebroso ad meliora loca promotum animadvertit, vel ex igne judicii, qvem admisit Origenes, Lactantius aliiqve prisci Patres, vel deniq; ex epistola 55. Cypriani ad Antonianum pag. 109. edit.Oxon. qvem locum alio spectare ostendit etiam Rigaltius & Benedictini prolegom. ad Hilarium pag. 71. Porro, malorum pœnas εἰς αἰῶνας ὅλους duraturas Sibylla affirmat eadem pag. 207. εἰς αἰώνων ἐνιαυτοὺς Lib. VII. pag. 359. ita tamen ut piorum precibus possint ex inferis liberari pag. 212. ad quem locum qvi incipit à verbis Τοῖς καὶ ὁ παντοκράτωρ in codice Regio hanc ἀντίῤῥησιν reperit Opsopœus:

> Ψεύδη προφανῶς· οὐδὲ γὰρ λήξει ποτὲ
> Τὸ πῦρ κολάζον τοὺς κατακεκριμένους.
> Κἀγὼ γὰρ ἂν εὐξαίμι τοῦθ' οὕτως ἔχειν,
> Οὐλαῖς μεγίσταις σφαλμάτων ἐστιγμένοις
> Αἳ μείζονος χρήζουσι φιλανθρωπίας.
> Ἀλλ' αἰσχυνέσθω Φλυαφῶν Σίβυλλα
> Πέρας γενέσθαι τῶν κολάσεων λέγων.

Qvos versus ita utcunqve transtuli:

> *Hæc falsa perspicue: nec unquam desinet*
> *Ille impiorum tortor ignis fervidus.*
> *Optarem & ipse equidem, ista sic contingerent,*
> *Nam maximis qui stigmatis sunt criminum*
> *Inusti, iis majore gratiâ est opus.*

Verum

Verum erubesce nugigerule Origenes
Qui desituras esse pœnas dictitas.

Cotelerius vir doctissimus ad Epist. 2. Clementis Romani in versu quarto rectius legit ἐσιγμένος, ut sensus sit:

Qui maximis maculis inustus criminum
Deformor ipse, queis plus gratiæ est opus.

Qvanqvam videtur paulo durius, auctorem se ipsum inter damnatos computasse, & à sola pœnarum, qvam mox negat, cessatione vanum solatium sibi quæsivisse. Cæterum Origenes cui velut præcipuo propugnatori doctrina illa tribuitur, Lib. VI. contra Celsum p. 301. fatetur *minus tutum esse eandem propalare*, διὰ τοὺς μόγις φόβῳ τῆς αἰωνίου κολάσεως *se à flagitiis absterreri patientes.* Facile tamen crediderim, eos, qvi non modo amore Dei, monitis, ac promissis sempiternæ salutis duci se haud patiuntur, sed tanta etiam sunt malitiæ pertinacia, ut pœnas longissimas & exquisitissimas, quas impiis paratas esse omnes fatentur, flocci faciant, etiam minime curaturos esse, si quis omni fine cariturus è sacris literis ostendat. Cæterum damnatis etiam ac jam defunctis preces superstitum Christianorum & eleemosynas quodammodo prodesse ac παραμυθίαν quandam illis conciliare, Chrysostomus hom. 3. in Epist. ad Philipp. & ab eo tempore alii quidam affirmare non dubitarunt, ut ostendit Blondellus Lib. II. c. 15. & 32. Et Petavius Lib. III. de Angelis c. ult. rectius hoc negantibus reliquis propemodum omnibus, adeo ut auctor Constitutionum Apost. Lib. VIII. c. 43. doceat impios, si quis pro eorum salute post mortem non preces modo offerat, sed universas mundi opes elargiatur pauperibus, ne hilum quidem juvari. Verum Sibylla non de precibus hominum degentium in hac vita, sed beatorum jam, & in paradiso sive campo ut vocat Elysio versantium agit, quibus damnatorum etiam pœnas dicit Deo concedente mitigandas ac finiendas. De sanctorum vita functorum * precibus ad Deum vide Apoc. VI. 9. Origenem libello de Orat. n. 34. Cæsariumqvæst. 78. p. 210. Ambrosium in extremo Orat. de fide resurrectionis & lib. 2. de Cain & Abel, ubi de sangvine clamante Abelis. Cyrillum Hierosol. V. 6. Catechef. Mystagog. Nazianzenum Orat. XX. in funere Basilii p. 372. Glycam p. 193. Annal. &c. Grotium appendice de AntiChristo p. 63. Philo qvoq; ait animas sanctorum Patrum ἀδιαλείπτως pro gente sua orare. Ignatius interpolatus in extremo Epistolæ ad Trallenses ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα οὐ μόνον νῦν ἀλλὰ καὶ ὅταν Θεοῦ ἐπιτύχω. Aliud omnino genus precum & primis Christianis ignotum est, qvo à vivis ac spirantibus orantur defun-

* Similem Ethnicorum hominum fuisse opinionem cognosces è Libanio T. 2. p. 218.

cti, absentes, nos, nostrasqve preces vel ignorantes, vel non curantes Es. LXIII. 16. Pag. 211. sqv. & alibi statum beatorum ita describit Sibylla, ut sententiæ eorum qvi de futuro regno Chiliastico in his terris svavia quædam & mira sibi promiserunt, prælusisse videatur. Confer Blondellum Lib. II. c. 12. Certe ad illam diserte provocat Lactantius Lib. VII. c. 24. atq; inde Sibyllæ testimonio plurimum se tribuere etiam nostra ætate est testatus Joh. Wilhelmus Petersenius in nube testium de regno Christi glorioso Lib. I. p. 131. seqv. Lib. II. p. 125.

Pag. 212. Sibylla magnorum se criminum ream fassa confugit ad Servatorem, perinde ut Lib. VII. p. 361. Sequitur inde Dei conditoris laus, illum solum colendum, non idola, in quorum veneratores frequentissime vehementissimeq; invehitur. Deniq; p. 219. legitur oraculum de magno Rege & tribus Romanam Rempublicam pessumdaturis, de quo supra c. XXX. num. 9.

Pag. 216. nomen Adami tetragrammaton ait quatuor plagas mundi significare, *ἀνατολὴν, δύσιν, ἄρκτον, μεσημβρίαν*, unde forte auctor Geoponicon Lib. XIV. c. 5. columbarii quatuor angulis jubet inscribi nomen Adam, ut inde serpentes bestiæ fugentur. Eadem Cabbalistica argutia occurrit apud Augustinum tract. 10. in Johannem & in tractatu de montibus Sina & Sion qui legitur ad calcem Cypriani. Ut omittam Amalarium Fortunatum Lib. I. c. 7. de Eccles. Offic. & Isidorum Hisp. c. 11. de ordine creaturarum T. 1. spicilegii Dacheriani p. 295. seq. Æque acutum est quod Angelus Rocha de Bibl. Vaticana p. 93. ideo primum hominem Adam, fœminam primam Evam per mysterium dictos perhibet, quod infantes mares cum primum lucis usura frui incipiunt A. fœmellæ autem E. sonare deprehendantur, quod explodit Wagenseilius in Sota p. 112. risurus forte si vidisset Johannem Petrum Ericum in humanæ lingvæ genesi p. 1. & 4. serio scripsisse, primam Adami vocem fuisse admirantis, ὦ, alteram cum Eva oculis ipsius se offerret, olfacientis pariter & admirantis, ῦ. Lepidus etiam est Elias de S. Teresia, cum in legatione Ecclesiæ triumphantis ad militantem pro liberandis per preces animabus ex purgatorio p. 1151. ita scribit: *Hoc quidam scioli sugillant, quia Adam Ebræum tribus literis constans, at ista verba quatuor græca. Sed bene Eugubinus in c. 1. Genes. tales vanitatis arguit, quasi Deus cui omnia futura sunt præsentia, non potuisset respexisse etiam mysterium aliquod linguæ Græcæ, quam suo tempore prævidebat oriundam.* Belle sane. Sic Franciscus Bivarius non dubitavit affirmare virum nescio quem Apostolicum Cæcilium, Hispanice locutum, & Apocalypsin Johannis commentario illustrasse, lingvâ quæ nondum exstabat, sed qua olim

olim essent usuri Hispani. Vide qvæ notavi in codice Apocrypho N.T. p. 962. Rectius Eugubinum eo nomine reprehendit Erasmus Lib. XXVI. Epist. 34. & ad Johannis 2. probat Hieronymum, ridentem græcam allegoriam in vocabulis Hebraicis.

V. *Liber tertius* incipit à vaticinio de AntiChristo, qvem locum absurde de Luthero accepit Guilelmus de Alabastro Anglus apparatu in revelationem Jesu Christi Antwerp. 1607. 4to. Nempe verba ἐκ δ' Σεβαστηνῶν Castellio vertit: *Ex Augustinis* (sic apud Sveton. Nerone c. 25. *Augustiani*, Tacito XIV. 15. *Augustani*, Dioni Αὐγούστειοι, ut Cæsareani, Pompejani) &c. i.e. ex Cæsaribus sive ex Augusti familia, qvod lepidus ille homo de ordine Augustinianorum interpretatus est, in qvo fuit, cum Papismi abusus primum aggrederetur Lutherus. Non hoc autem loco tantum, sed pluribus aliis, ubi de Belial & AntiChristo Sibyllini libri loqvuntur, intelligunt *Neronem*, qvem vates quidam prædixerant imperio Romano destituendum, sed postea orientis dominationem & nominatim regnum Hierosolymorum occupaturum, teste Svetonio c. 40. Vide & Sibyllina Lib. V. p. 319. sq. p. 331. Lib. VIII. p. 368. Neq; vero defuerunt olim hujus sententiæ de Nerone Antichristo Patroni, ut testatur Augustinus Lib. XX. de Civ. Dei c. 19. qvi locum Apostoli ad Thessalonicenses enarrans, *quidam*, inquit, *putant hoc de imperio dictum fuisse Romano, & propterea Paulum Apostolum non id aperte scribere voluisse, ne calumniam videlicet incurreret, quod Romano imperio male optaverit, cum speraretur æternum: ut hoc quod dixit*, jam enim mysterium iniqvitatis operatur, *Neronem voluerit intelligi, cujus jam facta velut Anti Christi videbantur. Unde nonnulli ipsum resurrecturum & futurum AntiChristum suspicantur. Alii vero nec eum occisum putant, sed subtractum potius, ut putaretur occisus, & vivum occultari in vigore ipsius ætatis, in qua fuit cum crederetur extinctus, donec suo tempore relevetur & restituatur in regnum.* (Conf. Svetonium in Nerone c. 57.) *Sed multum mihi mira est hæc opinionum tanta præsumtio.* Etiam Paulum de Nerone agere crediderunt Chrysostomus ad 2. Thess. 2. & sermone secundo de Eleemosynis, tum Theodoritus, Theophylactus, Oecumenius, & è Latinis Sedulius, quibus Severum * Sulpitium addit Grotius, ipse agi putans de Cajo Cæsare Caligula, qvi non minus è Neronum familia fuit. Sed & Commodianus instructionibus à Rigaltio editis c. 41. Neronem pro Antichristo habet. Ut omittam Pseudo

* Verba ejus Lib. II. c. Hist. 40. *Nero - - - dignus exstitit qui persecutionem in Christianos primus inciperet: nescio an & postremus expleret* (expleturus sit) *siquidem opinione multorum receptum sit, ipsum Antichristum venturum.*

Linum de passione Petri ac Pauli. Hieronymus in Danielis 2. *Multi nostrorum putant ob sævitiæ ac turpitudinis magnitudinem Domitianum Neronem Antichristum fore.* Drusius ad Sulpic. Sever. legit *Domitianum aut Neronem* qvod locum Hieronymi ita laudat glossa ordinaria in 1. Maccab. 1. Neronem pro typo Antichristi habuit Haymo ad locum Epistolæ ad Thessalonicenses. Succedunt inde in Sibyllinis Oracula de turri Babylonica & multiplicatis ad illam linguis qvalia in Sibylla legit etiam Alexander Polyhistor, si fides Syncello p. 44. tum de prole Saturnia primoq; bello. Hinc de variis regnis, qvæ subinde se exceperunt, eorumq; fatis. De Judæis multa p. 232. seqv. qvos Sibylla p. 236. ait ex Palæstina pellendos qvod simulacra coluissent p. 239. Eodem in loco p. 232. seqv. omne genus superstitiosarum divinationum damnatur ac proscribitur, qvod ex Sibylla laudat etiam Lactantius Lib. II. c. 17. Binorum versuum in avaritiam qvi p. 235. ex Phocylide petiti notantur, neqve exstant in codice Regio MS. & vix gemina sententia v. 38. seqv. in Phocylidi adscriptis carminibus reperitur, sed & alibi in avaritiam invehitur Sibylla, ut Lib. III. p. 268. Lib. VII. p. 363. P. 240. ait se frustra à Deo petiisse ut deinceps desisteret vaticinari, sed iterum iterumqve jussam esse προφητεῦσαι κατὰ πᾶσαν γαῖαν. Sic p. 256.

Ἡνίκα δή μοι θυμὸς ἐπαύσατο ἔνθεον ὕμνον,
Καὶ πάλι μοι μεγάλοιο Θεοῦ φάτις ἐν στήθεσιν
Ἵστατο, καί μ᾽ ἐκέλευσε προφητεῦσαι κατὰ γαῖαν.

Multa igitur hic legas vaticinia contra Babylonem, Ægyptum, Gog & Magog, Libyam, Asiæ urbes, tum Romam aliasq; civitates, regiones, insulas, ubi & celebre illud: Ἔσται καὶ Σάμος ἄμμος, ἔσεται δὲ Δῆλος ἄδηλος cui geminum legitur Lib. VIII. pag. 375. Ἔσται καὶ Ῥώμη ῥύμη, καὶ Δῆλος ἄδηλος, καὶ Σάμος ἄμμος, qvæ loca præter Lactantium respexit Tertullianus de pallio cap. 2. *cum inter insulas nulla jam Delos, harena Samos & Sibylla non mendax.* Seqvitur de Alexandro M. vastaturo Asiam, atqve iterum de peritura Troja & Homero svavissima mendacia scripturo. Deniqve omnibus gentibus cladem imminere ait pag. 258. In Idololatriam Græcorum invehitur p. 260. Ibidem mille & qvingentos annos effluxisse affirmat, ex qvo regnaverint Reges Græcorum, h. e. ex qvo Reges gentium Idololatriam commendaverint generi humano. De qvadruplici initio regni Græcorum vide Vossium de Poëtis Græcis p. 4. sqv. De Judæis iterum agit Sibylla pag. 263. seqv. Vel Clemente Alexandrino teste in protreptico, etsi in ora Libri Sibyllini

byllini adscriptum est περὶ χειρωνῶν. Sed & alibi passim fallunt notæ illæ margini appositæ. Ad colendam justitiam pietatemq; seriò hortatur Sibylla stataq; Deo jubet offerre sacrificia p.267. sq. & p.279. Ad Spiritum Dei ἄψευστον provocans p.273. Judæis Hierosolymam Palæstinamq; restitui jubet p.276. his verbis:

Στεῖλον δὴ ἐπὶ τὴν δὲ πόλιν τὸν λαὸν ἄβυλον
Ὅς Θεοῦ ἐξ ὁσίης γαίην πέλεται μεγάλοιο.

Ecclesiam affatur p.280: Εὐφράνθητι κόρη &c. Pag.283. ait se esse Nurum Noachi, ex Assyria Babylone venisse in Græciam, Græcis Erythræam appellari,

—— —— —— —— οἱ δέ με Κίρκης
Μητρὸς καὶ Γνώστοιο πατρὸς φήσουσι Σίβυλλαν.

VI. *Libro IV.* negat se vatem esse Phœbi mendacis, sed Dei veri, qui sibi manifestaverit, qvæ debeant ἐκ πρώτης γενεῆς ἄχρις ἑνδεκάτης ἀφικέσθαι. Præmissa inde adhortatione ad pietatem de regnis variis & futuris cladibus vaticinatur, librumq; concludit iteratâ ad pietatem admonitione, & descriptione Diei extremæ, resurrectionis & futuri judicii, ita quidem, ut p. 299. dicat pios in terris iterum victuros seseq; agnituros, impios vero terra obruendos:

—— —— ὅσοι δ' ὑπὸ δυσσεβίῃσιν
Ἥμαρτον θνητοὶ, τοὺς δ' αὖ πάλι γαῖα καλύψει.
Ὅσσοι δ' εὐσεβέουσι, πάλιν ζήσουσ' ἐπὶ γαῖαν
Πνεῦμα Θεοῦ δόντος ζωήν θ' ἅμα καὶ βίον αὐτοῖς
Εὐσεβέσι, πάντες δὲ τότ' εἰσόψονται ἑαυτούς.

De impiis non resurrecturis, idem Judæos quosdam (ne priscos Sadducæos memorem) sentire, notum vel ex Davide Camio ad Psal. I. v. 5. Menasse Ben Israël Lib. II. de resurrectione c. 7. Et Pococki Miscellaneis c. 6. & Reverendi Theod. Dassovii diatriba de resurrectione. Sed & Christianos nonnullos ex Psal. I. 5. idem collegisse, docet ad eum locum Origenes hoc refellens apud Epiphanium hæresi 64. num. 10. Horum è numero Lactantium fuisse apparet ex ejus Lib. VII. cap. 20. qvi tamen cap. 21. perspicue illam sententiam ita explicat, ut non doceatur impios propterea annihilari, verùm tantum à beata altera in his terris vita exclusos in tenebras recondi *ad certa supplicia destinatos.* Neqve Irenæus neqve Justinus impios in nihilum redire sensit, etsi hoc utriqve à multis

tis, & novissime ab Elia du Pin tribuitur, non satis verisimiliter utique, quemadmodum de Irenæo ostendit accuratissimus Tillemontius in Memoriis ad Hist. Eccles. spectantibus Tom. 3. p. 626. seqv. de Justino Albertus à Felde in Epistola qua dialogum cum Tryphone adversus incredibiles C. G. Kochii conjecturas suspicionesqve certissimis argumentis Justino vindicatum ivit p. 110. seqv. Sane ambo pluribus locis supplicia impiorum fine caritura adstruunt. Inter Muhamedanos illam de annihilatione impiorum sententiam in mentem quibusdam venisse docet Abi Jaafar Ebn Tophail in Epistola à Pocokio sub titulo Philosophi *αὐτοδιδάκτου* edita p. 16. qui eam opinionem tribuit Abu Nasri cuidam & detestatur tanquam errorem non remittendum. In Ecclesia haud reperi qui hoc diserte tradidisset & propugnasset ante Socinum, quem secuti sunt Smalcius, Ostorodus, Crellius, Brenius, Felbingerus; Voelkelio, Schlichtingio & aliter inter ipsos Unitarios hanc doctrinam rejicientibus.

VII. *Libro quinto* Sibylla, quæ pag. 304. *Ἴσιδος γνωστὴν* se esse ait, quod Castellio reddidit *Isidis sororem*, de Romanorum Origine pauca qvædam præfatur, hinc Imperatores refert prima nominis singulorum litera indicata à Cajo Julio Cæsare usqve ad Adrianum & tres insecuturos, Antoninos nempe duos & L. Verum, de quibus oraculum etiam legitur Lib. VIII. p. 367. Spartianus in Adriani vita cap. 2. auctor est ei *sortem Imperii ex Sibyllinis versibus provenisse*, sed aliud fuisse illud & antiquius oraculum existimo *, hoc vero post Adrianum demum scriptum, unde totius collectionis Sibyllinorum ætatem (non plane certissimo argumento) se tenere credidit Blondellus Lib. I. c. 10. & Lib. II. c. 6. & Elias du Pin in responsione ad objecta Petit didierii ad calcem Tomi 6. Bibl. Eccles. p. 31. seqv. Sed & Probum imp. Sibyllinis libris ex quorundam sententia promissum narrat Vopiscus in Floriano. Videtur etiam ex Sibyllino oraculo depromtum esse quod Antonius Caracallus dictus fuit *Αὐσόνιος θήρ*, apud Xiphilinum p. 435. Succedunt inde vaticinia in Ægyptios, quorum idololatriam reprehendit, inque alias gentes & urbes. Hæc excipit Oraculum de Nerone, qui poëta esse affectabat & citharœdus, & poëmata pulchre decantabat, ut Svetonius & alii testantur, deque excidendo per ipsum templo *θεοτεύκτῳ* sive cœlesti ut exponit Lactantius de mortibus persecutorum c. 2. & de incendio vexata Româ, quam Babylonem vocat perinde ut veteres multi ipseque Petrus fortassis 1. Epist. c. 5. v. 13. certe Johannes in Apocalypsi c. 17. & 18. Vide præter Grotium de Anti-Christo, Rigaltium ad scriptores finium regun-

* Confer, si placet, H. Dodvvellum prælect. Cambden. VII. p. 301. seq.

regundorum p.282. edit. Goësianæ & Valesium ad Euseb. p.33. Meminit etiam Sibylla cometæ de quo est apud eundem Svetonium in Nerone c.36. & Romam propter persecutiones atq; immania scelera funditus delendam atq; igne evertendam vaticinatur p.315. & 332. Lactantius Lib. VII. c. 25. *Cum caput illud orbis occiderit, & ῥύμη esse cœperit, quod Sibyllæ fore ajunt.* confer Apocal. XVII. 16. XVIII. 8. seq. Sed & alibi Sibylla eam igne perituram dixit Lib.II. p.195. & 219. Lib.VIII. p.371. & 375. ubi addit temporis notam, quando hoc sit futurum, cum nempe impleverit numerum nominis sui h.e. annos 948. tot enim ex literis Græcis ῥώμη prodeunt, quam prædictionem quomodo eventus comprobaverit non intelligo. Ejusdem commatis est, quod nonnulli dixere Mosaicam religionem tot floruisse annis, quot complecteretur nomen Μωϋσῆς (1648.) Christianam vero religionem duraturam divinarunt tot annos quod referet nomen χριστὸς (1480.) vel σταυρὸς (1271.) Vide Cotelerium notis ad Barnabæ Epistolam pag. 45. edit. Joh. Clerici. Ad incendium quoque Romæ referendum putem versum hunc Sibyllinum, quem in aliam sententiam paulo longius petitam trahit Heideggerus Myster. Babylonis magnæ T. 2. p.741.

Αἴλινος ἔκτοτε καιρὸς ὅτι λίνος αὐτὸν ὀλεῖται.

Porro Sibylla in hoc libro quinto oracula fundit in Memphin Thebasq; & alias gentes atq; urbes. Judæorum feliciorem statum futurum videtur prædicere p.320. seq. etsi locum illum ad Christianos applicavit Lactantius Lib.IV.cap.20. De variis urbibus insulisq;, ac speciatim de Ephesino Dianæ templo terræ motu concutiendis oracula exstant p. 324. sq. & 336. De templo veri Dei in Ægypto exstruendo pag. 340. Preces pro Judæis ut illorum regioni Deus parcat, leguntur p. 327. Denique p. 332. sq. secundum templum exustum se vidisse testatur, quod non de templo secundo Vestæ Commodi Imp. temporibus Romæ exusto accipiendum est, ut Cotelerio, G. J. Vossio, Possevino, Opsopoeo & aliis quibusdam placere video, sed potius de templo Hierosolymitano quod delevit Vespasianus, in hoc enim quadrat quod ait in eo non culta esse idola

Ἀλλὰ μέγαν γενετῆρα θεῶν πάντων θεοπνεύστων.

Confer Blondellum Lib.II. cap.5.

VIII. *Liber sextus* perbrevis, duodetriginta versibus totus absolvitur, sed in quibus clarissime agitur de filii Dei baptismo ad Jordanem, & spiritu ei superveniente. Locus corruptus forte ita restituendus:

Ἐκ πατρὸς ἐκ πρώτου πρωτ⊙ Θεὸς, ᾧ τι καὶ ἡδὺ
Πνεῦμ' ἐπιγινόμενον λευκῆς πτερύγεσσι πελείης.

Ex hoc Sibyllæ loco Lactantius Lib. IV. cap. 15. *Spiritus Dei descendit super eum formatus in speciem columbæ candidæ.* Non minus perspicuum de apparitione illa vaticinium, sed itidem confictum legas in testamento quod fertur sub nomine XII. Patriarcharum, testamento Levi §. 18. Οἱ οὐρανοὶ ἀνοιγήσονται, καὶ ἐκ τοῦ ναοῦ τῆς δόξης ἥξει ἐπ' αὐτὸν ἁγίασμα μετὰ φωνῆς πατρικῆς ὡς ἀπὸ Ἀβραὰμ πατρὸς Ἰσαάκ. Pergit Sibylla haud obscuris verbis celebrare Servatoris miracula, gravesq; pœnas minatur Judæis qui Christo coronam spineam imposuerint felleq; ipsum potarint & cruci affixerint. Mirum sane est quod affirmat Sozomenus Lib. II. Hist. Eccles. cap. 1. etiam gentiles agnoscere & συνωμολογῆσαι quod Sibyllæ sit versus ex hoc libro sexto p. 347. petitus: ὦ ξύλον μακαριστὸν, ἐφ' οὗ Θεὸς ἐξετανύσθη. Sed jam pridem toto ille capite quæ de cruce inventa narrat Sozomenus, parum fidei mereri videntur hominibus eruditis, & potius deberi fraudibus Episcopi cujusdam Hierosolymitani, qui Sæculo quinto post Christum natum fuit, & hoc commento sedi suæ voluit auctoritatem comparare ac conciliare. Vide Salmasium Epistola I. de Cruce ad Tho. Bartholinum p. 269. seqv. 279. seqv. Eqvidem Petavius Lib. XV. de incarnat. cap. 8. provocat ad Eusebium Lib. III. de vita Constantini cap. 29. seq. Sed ibi tantum de monumento sive sepulchro Christi sermo est, cui reperto martyrium h.e. templum (confer Huetii demonstrat. pag. 1017. ubi locum Sophon. III. 8. ex Græca versione huc à veteribus accommodatum esse notat) inædificare jussit Constantinus, de cruce altum silentium. Illud tamen ex Sozomeni loco recte colligi posse videtur, ipsum quoqve minime ignorasse, qvod non omnibus quæ Christiani proferrent Sibyllinis carminibus acquiescerent gentiles, sed alia respuerent tanquam spuria atqve subdititia, ut Origenis, Lactantii, Augustini & Eusebii testimoniis supra demonstravi.

IX. *Liber septimus* incipit à descriptione diluvii, diversisque oraculis cladem variarum gentium & urbium præsignificantibus. Postea pag. 352. seq. non obscure exponitur doctrina Christiana de Patre, Filio & Spiritu S. qui ad Jordanem in baptismo se manifestaverunt, deqve Christo DEO ante sæcula, & in cœlos recepto. Pro ἰορδάνου ἐν πετάτοισι legendum putem ἐν προχοαῖσι & in eodem versu ἐπ' αὐτῷ pro πολλῷ. Porro si quis ad Deum accedere velit, ei negat Sibylla opus esse thure & sacrificiis, sed ut baptizetur & pietatem colat. Ad baptismum quem commen-

commendat & proselytis impertiendum esse ait, jubet pag. 355. ignem una cum aqva adhiberi

ὕδωρ ἢ σπείσεις καθαρῷ πυρὶ — — —

atqve iterum:

ῥαινων σὸν βάπτισμα δι᾽ ὃ πυρὸς ἐξεφαάνθης.

Ni fallor ex more veterum quorundam hæreticorum, qui huc traxere locum Matth. III. 11. Sic Valentinus apud Tertullianum:

Bis docuit tingi traducto corpore flamma.

De Carpocratianis discipulos suos cauterio inurentibus Irenæus Lib. I. c. 24. Heracleon apud Clementem Alex. Epiphanius hæresi XXVII. §. 5. &c. Confer qvæ de Seleucianis & Hermianis Philastrius c. 55. Augustinus & auctor prædestinati c. 59. Bernardus Ochinus libro de cœna Domini, Hetrusca lingva edito p. 19. testatur suis se oculis in Italia vidisse baptizatos inustos cauterio. *In alcune parti del mondo si battezano col fuoco. Et io ne ho gia visti in Italia con esso battezzati, i quali hanno nella fronte o nel mento un segno celestro fatto col fuoco in testimonio della fede che hanno à Christo.* Idem in Thuscia & aliis qvibusdam Italiæ regionibus ex veteri consvetudine obtinere affirmavit Hieron. Mercurialis II. 2. Var. Lect. licet non tanqvam sacrum ritum, neq; inter baptizandum. Sic & olim apud Ethnicos sacrandus sive initiandus accipiebat sphragitidas teste Prudentio περὶ στεφάνων hymn. I.

Acus minutas ingerunt fornacibus
His membra pergunt urere, utq; igniverint
Quamcunq; partem corporis fervens nota
Stigmavit, hanc sic consecratam prædicant.

Similiter Jacobitæ atq; Æthiopes videntur cauterio uti in baptismate, verum hos non superstitione sed ratione Physica ad hoc impulsos, ut nempe à catarrhis ac destillationibus præservent, infantum κροταφῖδας sive temporum venas cauterio inurere notant Josephus Scaliger Lib. VII. de emendat. temporum p. 682. sq. Jobus Ludolphus Hist. Æthiop. Lib. III. c. 6. n. 42. & Steph. Lemonius notis ad Varia sacra p. 726. Perinde ut de Nomadibus qvibusdam refert Herodotus IV. 187. qvem vide. Etiam à Seculo IV. usq; in Ecclesia passim in Baptismo catechumenorum, ignis sive luminis usus obtinuit cereorumq; accensorum, veluti symbolum illuminatæ mentis, à qva baptismus dictus φωτισμὸς, φώτισμα, baptizati φωτισθέντες ex Hebr. VI. 4. & X. 32. item νεοφώτιστοι. Vide Vicecomitem de antiqvis ritibus baptismi Lib. V. c. 20. seqv. Svicerum in thesauro & observatt. sacr. c. 3. Verum nihil hoc ad locum Sibyllinorum, non magis certe ac

qvæ de aqva igne calefacta in baptismo adhibita recentior tradidit ætas: imprimis autem ad verba Sibyllæ facit qvod de Simonis Magi sectatoribus narrat auctor tractatus à Rigaltio primum editi, Cypriano ut videtur æqvalis, *de non rebaptizandis iis qui semel in nomine Domini nostri JEsu Christi sunt tincti:* Ait enim jactare illos, qvod soli integrum atq; perfectum, non sicut alii mutilatum & decurtatum baptisma tradant, baptismi candidato quippe in aqvam descendente, *statim super aquam ignem apparere. Quod si aliquo lusu perpetrari potest, sicut affirmantur pleriq; hujusmodi lusus Anaxilai esse* (confer Plinium Lib. XXVIII. c. 11. Lib. XXXV. c. 15. Irenæum Lib. I. c. 8. Epiphan. hæres. XXXIV. p. 232.) *sive naturale est, quo pacto possit hoc contingere, sive illi putant hoc se conspicere, sive maligni opus & magicum virus ignem potest in aqua exprimere.* (confer Huetium Lib. II. Alnetan. qvæst. p. 216. seqv. Bælii dictionar. in voce Egnatia) *illi tamen talem fallaciam & stropham prædicant perfectum baptisma esse. Est autem adulterini hujus imò internecini baptismatis si quis alius Auctor, tum etiam quidam ab eisdem ipsis hæreticis propter hunc eundem errorem confictus liber, qui inscribitur Pauli prædicatio, in quo libro contra omnes Scripturas & de peccato proprio confitentem invenies Christum, qui solus omnino nihil deliquit, & ad accipiendum Johannis baptisma pœne invitum à Matre sua Maria esse compulsum, item cum baptizaretur, ignem super aquas esse visum, quod in Evangelio nullo est scriptum.* Hæc est illa Paulo sive Petro (utrumqve enim conjungit Lactantius Lib. IV. cap. 21.) adscripta prædicatio, in qva Sibyllæ lectionem à Paulo Apostolo commendatam esse narrat Clemens Alex. Lib: VI. Strom. p. 636. de qvo loco nonnulla dixi supra c. XIV. n. 3. In præsenti tantum addo Clarissimum Grabium haud valde firmo argumento niti, cum prædicationis hujus primos auctores non hæreticos sed Catholicos fuisse colligit ex eo, qvod Clemens & alii Orthodoxi doctores Ecclesiæ illius testimonio usi fuerint. Non enim fugit virum doctissimum, etiam hæreticorum Apocrypha ab Orthodoxis primorum sæculorum allegari. Certe magis cadit in Orthodoxorum simplicem pietatem, Apocrypha citra examen in testimonium citare, qvam ipsa comminisci, sanctissimisqve nominibus supponere. Sed ut ad Sibyllina redeam, in illis p. 356. seqv. iterum succedunt oracula in varias gentes, regiones, urbes, oracula, præcipue in falsos vates, qvi διὰ κέρδος αἰσχρὰ προφητεύουσι. In Metaphrasi Castellionis p. 358. turpis error typographi, repetitus etiam in editione Gallæi p. 672. Ita vero legendum:

Inprimis autem augentur qui nomine lucri
Turpia prædicent, augentes tempus acerbum.

Hebræi

Hebræi ſane ſciderint cum tergus ovile

(Vide Jerem. XXVIII. 10.)

Mendaces referent quæ non ſunt dicere juſſi.

Denique liber ſeptimus deſinit in extremorum temporum, ſive alterius potius ævi (confer Clariſſ. Jac. Rhenferdium de *ſæculo futuro*) & regni millenarii felicitate, cui ſeſe ipſam vix propter ſcelera interfuturam putat, ni filii Dei beneficio poſt fata olim, beatæ vitæ, quod ſperat, reſtituatur.

X. *Libri octavi*, qui ultimus eſt Sibyllinorum quos habemus, initio, futurum prædicat judicium, deinde invehitur in avaritiam, Romæque perniciem ominatur, additis de Adriano ac Nerone oraculis. Tum de judicio futuro iterum locuta, Romam perituram divinat, cum numerum nominis ſui h. e. annum nongenteſimum duodequinquageſimum impleverit, cui vaticinio eventum non reſpondiſſe ſupra diximus. Hinc denuo nobis deſcribit conditionem noviſſimorum temporum, & judicium extremum, de quo agit etiam celebris illa quæ hoc loco pag. 380. ſequitur Acroſtichis, majoremque partem Latine exſtat apud Proſperum & Auguſtinum, integra Græce producta eſt à Conſtantino in λόγῳ βασιλικῷ, primoribusq; literis exhibet hæc verba: ἰησοῦς χριστὸς θεοῦ υἱὸς σωτὴρ σταυρός, quorum quinqve priorum primæ literæ reddunt vocabulum ἰχθύς. Verſus quosdam ſingulos ex ea adducit Lactantius Lib. VII. c. 10. 19. & 20. ſed nullam acroſtichidos mentionem facit, & in ejus codicibus verſus octavus incipit à verbo ἐίψουσιν pro quo acroſtichis requirit ρείψουσιν. Non ignoratam tamen etiam antiquioribus Conſtantino ſcriptoribus Acroſtichin iſtam fuiſſe, colligunt viri docti ex eo quod apud Tertullianum jam Chriſtus vocatur ἰχθὺς Lib. de baptiſmo cap. 1. *Sed nos piſciculi ſecundum ἰχθῦν noſtrum JEſum Chriſtum in aqua naſcimur*, quibus verbis Sibyllam procul dubio reſpici ait Joh. Smetius p. 41. Antiquitatt. Neomagenſium. Idem nomen ἰχθύος in veteri gemma obſervatum de Chriſto explicat Janus Rutgerſius libro & capite primo, eique aſſentiens Thomas Reineſius libro & capite ſecundo variarum lectionum. Similiter in veteri gemma carniola piſciculos ex utroque crucis latere expreſſos de Chriſtianis recte exponit idem Smetius p. 33. Optatus libro III. adverſus Parmenianum cap. 2. *Hic eſt piſcis, qui in baptiſmate per invocationem fontalibus undis inſeritur, ut quæ aqua fuerat, à piſce etiam piſcina* (κολυμβήθρα pro baptiſterio occurrit apud Athanaſium & paſſim apud ſcriptores Græcos Chriſtianos. Vide Svicerum & Cangii gloſſar.) *vocitetur. Cujus piſcis nomen ſecundum appellationem Græcam in uno nomine per ſingulas literas turbam ſanctorum nominum continet* ἰχθὺς, *quod*

est Latinum: JESUS CHRISTUS DEI FILIUS SALVATOR. Confer Zenonem Veronensem homil. 5. ad Neophytos. Hinc forte Hieronymus Bonosum vocat *filium* ἰχθύος i.e. Christianum Epist. 43. Certe Augustinus quoqve Lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 23. notat nomine piscis Christum mystice intelligi, *eo quod hujus mortalitatis abysso velut in aquarum profunditate vivus, h. e. sine peccato esse potuerit.* Sunt tamen qui aliam originem exponant unde *piscis* dictus fuerit Servator, quod nempe de eo David dixerit Ps. LXXII. 17. ינן שמו ויתברכו quarum vocum primæ literæ reddunt nomen ישו Prima vero vox ינן *jobolescet* à Chaldæo נון quod piscem denotat, & quo animantium genere nullum aliud est fœcundius. Vide Raymundi Martini pugionem fidei pag. 583. edit. Carpzovii. Sed non est credibile, Tertulliano & aliis veteribus tam subtilis & abstrusæ rationis in mentem potius venisse, qvam obviæ alterius & facillimæ. Potuit tamen in hanc etiam sine Sibyllini carminis inspectione aliquis incidere, ut ex illo sensu Mystico vocabuli ἰχθὺς forte non plane certum sit Acrostichidem Sibyllinam Tertulliano fuisse lectam & consultam. Qvod deinceps p. 383. ait Sibylla crucem Christi adumbratam à Mose extensis manibus orante adversus Amalekitas Exod. XVII. 11. antiqvissimis Christianorum suffragiis comprobatur. Vide Barnabæ Epist. p. 39. edit. Clerici, Justinum dial. cum Tryphone p. 264. s. Tertull. adversus Judæos & 3. contra Marcionem, Cyprianum Lib. II. testimon. contra Judæos & in exhortat. martyrii pag. 175. ut Nazianzenum, Arnoldum Carnotensem & alios recentiores omittam. Plura deinde in carminibus Sibyllinis leguntur de passione Christi, tenebris per tres horas ingruentibus, de Christi descensu ad inferos, miraculis, resurrectione, tum quomodo hic Rex à Sione excipiendus, verusqve Deus colendus sit ab homine ad imaginem ipsius condito, relictis ac repudiatis idolis. Tradit etiam dissertissime de nativitate Christi ex Maria virgine, quam nominetus compellat, & à Gabriele Angelo de illa re certiorem redditam testatur. Christum ubiq; describit ut Deum & Dei Filium, qui οὐρανόθεν μολὼν βροτέην ἐνεδύσατο μορφήν. Deniq; merito se ait cum reliquis Christianis religionem à JEsu traditam colere, & à Christi nomine vocari:

Τοὔνεκ' ἄρ' ἡμεῖς καὶ ὁσίης Χριστοῖο γενέθλης
Οὐρανίης πεφυῶτες, ἐπικλεόμεσθα συνώνυμοι,
Μνηστὴν εὐφροσύνης ἐπὶ θρησκείῃσιν ἔχοντες.

CAPUT

CAPUT XXXIII.

De Collectione Sibyllinorum quæ hodie exſtat, judicium; deductum per obſervationes ſedecim. I. —— —— —— 16. *Pœna capitis num propoſita iis qui Sibyllina legerint.* 17. *Utrùm Auguſtinus novam quandam concinnaverit* συναγωγὴν *Sibyllinorum.* 18. *Poſſevini de Sibyllinis ſeligendis & juventuti proponendis conſilium improbatur.* 19. *De Sibyllinis nonnullis quæ Latine tantum exſtant.* 20. *Lyra triquetra à Sibylla reperta.* 21. *Recentiorum de Sibyllinis ſcriptorum elenchus.* 22.

REſiqvum jam eſt, ut quid de hac quæ exſtat collectione Sibyllinorum ſentiendum ſit, cum bona lectoris venia diſtincte & per aliquot obſervationes deducamus.

I. *Non continentur hac collectione libri Sibyllini Tarquinio oblati*, quod duobus argumentis clariſſime patet, nam & illi libri Sibyllini diligentiſſime cuſtoditi & ἐν ἀπορρήτοις habiti ſunt, donec cum Capitolio deflagrarent, ut ſupra demonſtravi; deinde argumentum longe diverſum complectebantur, qvomodo nempe ſacra idololatrica facienda, qvomodo Dii placandi, ut ex Livio aliisq; hiſtoricis Romanis apparet, à qvibus memoratorum oraculorum ne γρῦ qvidem in noſtra collectione occurrit, contra freqventiſſimæ in idololatras invectivæ, & aſſidua religionis atqve ſacrorum Chriſtianorum commendatio.

II. *Neq; carmina Sibyllina altera, Erythris & undecunq; Romam perlata poſt reſtitutum Capitolium.* Ad qvod probandum non memorabo qvod Feneſtella apud Lactantium Libro I. c. 6. auctor eſt *verſus circa mille* Erythris Romam allatos, cum in noſtra collectione plures, qvàm termille verſus compareant. Qvanqvam enim hoc argumento utuntur viri docti, tamen ex aliis etiam urbibus ac regionibus allata Sibyllina narrat Tacitus, deinde ſi plures habemus, qvam mille verſus, nonne etiam mille illos habere poſſumus? Sed obſervo, qvod & hæc Sibyllina Romanorum (qvæ ſecunda vocare fas eſt) non vulgo legebantur, & qvæcunq; à Dione, Svetonio, ex illis prolata memorantur, non minus diverſi argumenti à noſtris comperies, qvam priora illa. Et ubi forte idem etiam in noſtris legitur, aliis tamen legitur verbis. Exempli cauſa in collectione qvam habemus Nero plus ſimplici vice perſtringitur ut μητροκτόνος

κτόνος· qvæ loca respiciens Lactantius Lib. de mortibus persecutorum c.2. dixit Sibyllam affirmare *matricidam perfugum à finibus esse venturum*, nusqvam tamen in illis legas λόγιον qvod Neronis temporibus vulgatum Dio refert Σιβύλλειον ὄντως ὄν Lib. LXII. p. 709.

Ἔσχατος Αἰνεαδῶν μητροκτόνος ἡγεμονεύσει.

III. *Neq; alia Ethnica integra Sibyllinorum oraculorum συναγωγή*. Plures quidem fuisse testatur Zosimus libro secundo p. 690. πολλάς τε βίβλους ἱστορικὰς καὶ χρησμῶν συναγωγὰς ἀνελίξας, χρόνον τε ἐν τῷ περὶ τούτων ἀπορεῖν δαπανήσας ἐνέτυχον μόλις χρησμῷ τινὶ Σιβύλλης εἶναι λεγομένῳ ἢ Φαεννοῦς τῆς Ἠπειρώτιδος. Et Svetonius c.31. narrat ab Augusto combusta ultra librorum fatidicorum duo millia. Sed ex tota qvam habemus collectione manifestissimum est, non Sibyllam, non Ethnicum fatidicum fuisse, qvi illam composuit, sed Ethnicismo infestum Christianum. Tum oracula quæ tanqvam Sibyllina ex suis συναγωγαῖς proferunt idem Zosimus, Phlegon & alii, in nostra non habentur. Itaq; licet forte qvædam hinc inde ex Ethnicis oraculis noster deprompserit, diligenter tamen cavit, ne qvicqvam qvod Ethnicismo stabiliendo faceret retineret.

IV. *Operam & oleum perdunt qui certæ Sibyllæ, Erythrææ aliâ, aliâ Samiæ, aliâ nescio cui alii adscribunt oracula quæ habemus*, ut fecerunt Joh. Jacobus Boissardus libro de divinatione, Sixtus Senensis in Bibl. Sancta, Johannes Aitzma in speculo Sibyllarum Belgice edito multiq; alii. Cum enim veteribus etiam incertum fuerit, fueritne una Sibylla an plures, tum nostram collectionem nulli Sibyllæ deberi, & Romanis Græcisq; ante Christum natum invisam fuisse certum est. Lactantius pleraq; citat sub Erythrææ Sibyllæ nomine, qvæ ex nostris libris profert. Ea tamen quæ in sexto Libro exstant, alterius esse fatetur, & hodieq; Libro sexto inscribitur: ἑτέρας εἶναι ταῦτα δοκεῖ, *Hæc alterius esse videntur*. Idem Lactantius Lib. I. c. 6. diserte testatur jam suo tempore libros Sibyllæ confusos fuisse nec suum cuiq; posse assignari nisi Erythrææ: In codice 170. Regis Galliæ teste Labbeo exstant *Erythrææ Sibyllæ de Trojanorum & reliquorum principum eventu oracula*, quibus eadem qvæ edita sunt vel saltim partem eorum * contineri mihi persvadeo. Et hæc ipsa qvæ Erythrææ tribuit Lactantius, Cumanæ à quibusdam adscripta testatur Augustinus Lib. XVIII. de Civitate Dei c.23. Sed profecto perinde est sub cujus Sibyllæ nomine laudantur, dummodo nulla fide digna auctoritate id fiat, & à nulla Sibylla sive fatidica muliere Ethnicâ profectum esse totum opus constet.

V. *Nullum*

* Eadem fortassis quæ illustravit *Lud. de Tovar*, de quo infra num. 22.

V. *Nullum versum in hac collectione pro Sibyllino & antiquo oraculo apud Ethnicos ante Christi nativitatem exaudito haberi oportet, nisi peculiariter de eo constat ex aliis monumentis antiquioribus & indubitatis.* Quia enim totum opus suppositum est, & Christianismum in illo multa produnt manifestissime, nihil æquius videtur hoc postulato.

VI. *Sunt nonnulla in hac collectione, quæ auctor de industria inseruit ex antiquis oraculis Ethnicis, ex Orpheo, Homero, & aliis Poëtis.* Sib. Lib. VIII. p. 392. οἶδα ἐγὼ ψάμμων τ' ἀριθμὸς καὶ μέτρα θαλάσσης, qui versus exstat in oraculo quod Crœso redditum narrat Herodotus libro I. & post eum multi alii, quemadmodum ille quoque qvi eadem pagina paucis interjectis sequitur: καὶ κωφῦ ξυνιεὶς καὶ ὐ λαλέοντος ἀκύων. Lib. IV. p. 292. Occurrunt bini versiculi:

ἔσσεται ἐσσόμενος ὅτι πύραμος ἀργυροδίνης
Ἠϊόνα προχέων ἱερὴν εἰς νῆσον ἵκηται.

Qui iisdem verbis tanquam vetus oraculum referuntur à Strabone Lib. I. p. 53. & Lib. XII. p. 536. atq; inde ab Eustathio, ac Joh. Tzetza Chiliad. 7. v. 575. nisi quod pro νῆσον legunt κύπρον. * Libro tertio Sibyllinorum p. 276. occurrit oraculum notissimum:

Μὴ κίνει Καμάριναν, ἀκίνητος γὰρ ἀμείνων,

quod præter Lucianum de Apophrade, Silium Lib. XIV. v. 199. Stephanum Byz. in Καμαρίνα; Svidam & Zenobium in μὴ κίνει memorat Virgilius III. Æneid. v. 700.

— — — *& fatis nunquam concessa moveri*
Apparet Camarina procul — — —

Lib. I. pag. 172. exstat proverbium Σαρδόνιον μείδημα γελάσετε de quo prolixe & docte ut solet vir summus Erasmus in adagiis: Meminit & Dio Chrysostomus f. 669. & Zacharias Scholasticus p. 216. edit. Barthii. Quæ libro V. p. 324. seq. & alibi de Cumis, Rhodo, Samo pluribusque insulis ac regionibus terræ motu delendis vel quocunque modo vastandis leguntur, vix dubitem ex antiquis quæ in Ethnicorum manibus fuere oraculis esse petita, nam ad illa passim respiciunt scriptores antiquissimi. Zous apud Plutarchum libro cur Pythia non reddat oracula carmine, Sibyllina de illis cladibus vaticinia ab eventu comprobata testatur his verbis: ἀλλὰ ταῖς τε μαντείαις ἐπιμαρτυροῦσι πολλαὶ μὲν ἀναστάσεις καὶ μετοικισμοὶ πόλεων Ἑλληνίδων, πολλαὶ δὲ βαρβαρικῶν στρατιῶν ἐπιφάνειαι καὶ ἀναιρέσεις ἡγεμονικῶν. Ταυτὶ δὲ τὰ πρόσφατα καὶ νέα πάθη περί τε Κύμην καὶ Δικαιαρχίαν οὐχ ὑμνούμενα πάλαι καὶ ᾀδόμενα διὰ τῶν Σιβυλλείων ὁ χρόνος

 ὥσπερ

* Ad locum Tzetzæ conferendus Joh. Meursius in Cypro Lib. II. c. 18.

ὥσπερ ὀφεῖλον ἀποδέδωκεν; ἐκρήξεις πυρὸς ὀρείου καὶ ζέσεις θαλασσίας, καὶ πελαγῶν καὶ φλεγμονῶν ὑπὸ πνεύματος ἀναῤῥίψεις, καὶ φθορὰς πόλεων ἅμα τοσούτων καὶ τηλικούτων, ὡς μεθ' ἡμέραν ἐπελθοῦσιν ἄγνοιαν εἶναι καὶ ἀσάφειαν ὅπου κατῴκηντο, τῆς χώρας συγκεχυμένης. Ταῦτα παρ' εἰ γέγονε, πιστεῦσθαι χαλεπὸν ἐστι μήτοιγε προειπεῖν ἄνευ θειότητος. Pausanias in Corinthiacis p.126. Ἐκάκωσε δὲ (ὁ σεισμὸς) καὶ περὶ Καρίαν καὶ Λυκίαν τὰς πόλεις, καὶ Ῥοδίοις ἐσείσθη μάλιστα ἡ νῆσος, ὥστε καὶ τὸ λόγιον τετελέσθαι Σιβύλλῃ τὸ ἐς τὴν Ῥόδον ἔδοξεν. Confer de illa insularum clade Salmasium ad Tertull. * de pallio p.99. seq. & Jac. Godofredum p. 48. ad hæc verba periegetæ veteris Latini ab ipso editi: *Namq; Rhodum insulam & civitatem maximam* (ex nomine dicere necessarium est) *quas prophetavit Sibylla ab ira Dei esse perituras. Est autem in ipsam civitatem statua quam omnes Colosseum nominant, novum mirum magnitudinis, dolus enim in ipsa fuit secundum Prophetiam Sibyllæ.* Ita legendus hic locus, non ut edidit Godofredus *novum virum* & Græcè vertit: καινὸν ἄνδρα μεγέθους. Libro tertio Sibyllinorum p.266. Hi duo versus leguntur:

> Ἀλλὰ σὺ μὴ πολλὴν βροτὲ ποικιλόμηλε κακόφρον
> Ἀλλὰ λιπὼν πλοῦτον στρέψας Θεὸν ἱλάσκοιο.

Quos Opsopœus probe annotavit geminos esse hisce Orpheo tributis apud Clementem Alexandrinum in protreptico p.49.

> Ἀλλὰ σὺ μὴ μέλλων βροτὲ ποικιλόμηλε βράδυνε
> Ἀλλὰ παλίμπλαγκτος στρέψας Θεὸν ἱλάσκοιο.

Homericæ Poëseos tot sunt in collectione Sibyllinorum vestigia ut illa inter se conferre res esset non brevis laboris, & Guilelmus Canterus Lib. V. Var. Lect. c.17. notaverit ex Homero multa Sibyllinorum loca posse restitui: etsi quod idem vir doctus addit aperte constare qvod Homerus multis in locis illa sit imitatus, neminem qvi à nobis dicta diligentius perpenderit ei existimem temere accrediturum. Longe profecto verisimilius est, auctores hujus collectionis Sibyllinæ tot novitatis documenta in se gerentis ex isthac Homeri & aliorum poëtarum Ethnicorum imitatione, tum adjunctione qvorundam oraculorum celebrium inter Græcos ac Romanos eam gentilibus probabilem reddere, auctoritatemq; conciliare voluisse.

VII. *Longe plurima autem sunt in hac collectione, nominatim atque ipsis verbis petita ex sacris literis, non veteris tantum sed & Novi Testamenti.* Hinc recte divina sapientia apud Nazianzenum in erudito carmine qvo Nemesium ad amplectendam Christi religionem adhortatur T.2. p.144.

> Ἑρμῆς ὁ τρισάριστος ἐμοῖς ἐπέεσσιν ἀρηγοί
> Οὐδ' ἐθέλων σταυρὸν δὲ σέβοι μέτροισι Σίβυλλα

Τῆς

* Non audiendus vir doctus Sam. Petitus qui L.3. Observat. apud Tertullianum legere jubet; *si bulla non mendax*, pro *Sibylla*.

> Τῆς μεγάλης θεότητος ἐλαυνόμενοι βελέεσσιν
> Οὐδὲν ἐπιστρέφομαι, καὶ εἴ τινος ἄσσον ἵκοιντο,
> Οὐ θεόθεν, βίβλων δὲ παραβλέψαντες ἐμοῖο.

P. Garcias Galarza Theologus ac Philoſophus Hiſpanus in Evangelicis inſtitutionibus carmina Sibyllina cum S. Scripturæ locis conferre ac comparare conatus, laudatur ab Antonio Poſſevino Lib. II. Bibl. ſelect. cap. 71.

VIII. *Non complectitur hæc collectio omnia & integra Sibyllina, quibus veteres uſi ſunt Doctores Eccleſiæ.* De Ethnicis nolui verbum addere quoniam res clara ex iis quæ dixi, & ex tot Sibyllæ oraculis quæ apud Græcos Latinosq; Scriptores memorata in noſtris nulla exſtant. Servius ad 3. Æneidos: *Sane ſciendum eſt*, inquit, *omnia reſponſa Sibyllæ plus minusve centum contineri ſermonibus*, ita enim potius legendum qvam cum Gyraldo dialogo 2. de Hiſt. Poëtar. p. 110. *non contineri.* Sed jam ſæpe vidimus Servium exiguam mereri fidem in iis, quæ de Sibylla tradit, neq; ejus ſententiam probant hæc Virgilii Æneid. 6.

> *Quo lati ducunt aditus centum, oſtia centum,*
> *Unde ruunt totidem voces reſponſa Sibyllæ.*

Qvin ridiculum ſit affirmare in ſingulis oſtiis tantum ſemel per omnem vitam conſultam fuiſſe & reſponſa dediſſe. Enimvero aliunde ſatis conſtat innumeros fuiſſe libros ſub Sibyllarum nomine ab Ethnicis jactatos, etſi non niſi pauciſſimos contigit à Romanis recipi auctoritate Reip. Hoc multis jam teſtimoniis evicimus, & inter paganos exſtitiſſe complures variis temporibus pſeudomantas ſive falſorum oraculorum Sibyllinorum concinnatores demonſtravimus. Hæc omnia, vel majorem ſaltim eorum partem, qvi in noſtra brevi collectione qvæſiverit, ſine dubio turpiter ſe fefellerit. At nec Chriſtianorum veterum Sibyllina omnia nobis eſſe reliqva perſpicue patet. Λόγοι πλείους ſive *plures libri* Sibyllæ Phrygiæ memorantur à Clemente Alexandrino. Svidas Chaldææ Sibyllæ tribuit libros XXIV. complectentes oracula περὶ παντὸς ἔθνους καὶ χώρας. Lactantius cum decem Sibyllas enumeraſſet, *Harum omnium*, inqvit, *carmina & feruntur & habentur, præterquam Cumææ, cujus libri à Romanis occuluntur, nec eos ab ullo niſi à Quindecimviris inſpici fas habent. Et ſunt ſingularum ſinguli libri, qui quia Sibyllæ nomine inſcribuntur, unius eſſe creduntur* (hinc Juſtinus in cohortatione ad Græcos de una Sibylla loqvens, ἧς τὰς βίβλους ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ σώζεσθαι συμβαίνει) *ſuntq; confuſi, nec diſcerni ac ſuum cuiq; aſſignari poteſt niſi Erythrææ, quæ & nomen ſuum verum carmini inſeruit, & Erythræam ſe nominat ubi prælocuta eſt, cum eſſet orta Babylone. Sed & nos confuſe Sibyllam dicemus &c.*

 Cum

Cum ait ſingularum Sibyllarum eſſe ſingulos libros, hoc non neceſſe eſt ita intelligere, ut novem ſoli prodeant & unicuiq; unus tribuatur, ſed quod exſtiterint peculiares ante atq, ſeparati ab aliis libri ſub cujusque Sibyllæ nomine, quo obliterato incertum jam ſit cui demum ſingulos tribuere oporteat. His adde quod in Bibliotheca Vaticana Romæ feruntur exſtare quatuordecim libri Sibyllini. Eſt & alterius voluminis titulus, qui à Gesnero affertur: *ἐκ τῶν προφητικῶν Σιβύλλης λόγος θ′ μέχρι τοῦ ιε.* *liber nonus ad quintum decimum.* Præterea multa ac bene longa oracula Sibyllæ nomine à Theophilo Antiocheno & aliis antiqvis Eccleſiæ Doctoribus proferuntur, quæ in noſtra collectione deſiderantur.

IX. *Complectitur tamen hæc collectio partem magnam Sibyllinorum quibus uſi ſunt Patres.* Plurima enim quæ tanquam Sibyllæ laudant, in ea leguntur ipſis verbis, unde corrupta paſſim emendari potuerunt. Hoc tanquam manifeſtum & à nemine in dubium vocatum, longiore probatione indigere haud arbitror. Tantum adſcribam verba Auguſtini Lib. XVIII. de Civ. Dei c.23. qui poſt adductam acroſtichidem, *hæc autem Sibylla*, inquit, *ſive Erythræa, ſive ut quidam magis credunt Cumana, ita nihil habet in toto carmine ſuo, cujus exigua iſta particula eſt, quod ad Deorum falſorum ſive fictorum cultum pertineat, quinimo ita etiam contra eos & contra cultores eorum loquitur, ut in eorum numero deputanda videatur qui pertinent ad civitatem Dei.* Quod judicium huic quam habemus collectioni optime convenire, nemo qui evolverit, dubitabit.

X. *Sed plurimum confuſam, librariorum culpâ paſſim depravatam, ac mutilam.* Hoc lectio ipſa ſatis quemq; docere poteſt, nullus paſſim ordo, multi verſus repetiti, multa hiulca nec ſanum ſenſum fundentia, & quæ ſine ope codicis manu exarati reſtituere nemo queat. Librorum quoq; diſtinctio in ſcriptis libris diverſa eſt, ut Opſopœus ad initium libri ſecundi & aliis in locis annotavit. Qvid porrò eſt illud Lib. II. p.215? *πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ αὐτῆς τόμῳ τάδε φησὶν ἐκ τοῦ δευτέρου λόγου περὶ Θεοῦ.* Et qvod libro tertio prætigitur: *μετὰ τάδε προβλήνουσα τοῖς λόγοις περὶ τοῦ ἀπατεῶνος δαίμονος τοῦ Ἀντιχρίστου φησὶν ὧδέ πη.* Et p.223. in medio libro: *λείπει ἡ ἀρχή.* Ex hujusmodi locis H. Dodwellus V.C. prælect. Cambden. VII. p.313. ſeq. colligebat nos hodie non habere opus ipſum integrum ſub Sibyllarum nomine olim jactatum, ſed excerpta à neſcio quo & digeſta per locos communes Theologicos, ſimiliter ut Philoſophi Ethnici Proclus & alii, Platonici maxime, *λόγια* Chaldaica per locos Philoſophicos digeſta habebant.

XI. *Chriſtiani antiquiſſimi qui Sibyllæ meminerunt, non habuerunt totam*

hanc

hanc qualis hodie exstat Sibyllinorum collectionem, sed partem tantum quæ aliis postliminio additis in hanc συναγωγὴν coaluerunt. Ut omittam suspectum Apocryphæ prædicationis Pauli testimonium, Sibyllam commendantis, Clemens Romanus in parte deperdita primæ illius & aureolæ ad Corinthios Epistolæ, Sibyllæ testimonio usus est, ut ex Irenæo & Justini junioris quæstionibus ad Orthodoxos ostendit Beveregius in codice canonum vindicato Lib. I. c. 14. n. 8. Barnabam quoq; ad Sibyllæ testimonium respicere in verbis ὅταν ξύλον κλιθῇ καὶ ἀναστῇ suspicatur annotator Oxoniensis, quod ideo non credo, quia præcedunt verba: λέγει Κύριος, quomodo non loquuntur Christiani cum Sibyllæ verba recitaturi sunt. Meminit Sibyllæ etiam Hermas in Pastore, ut supra notare me memini. Horum omnium jam dictorum neminem puto legisse ea quæ post eorum mortem demum scripta necesse est, non magis quam Josephum qui Sibyllæ meminit Lib. I. c. 5. Antiqv. Sibyllina Oracula de Antoninis & Lucio Vero, neq; credo ab iis visam quæ libro Octavo exstat acrostichidem, memorabilem utiq; si legissent, sed nemini memoratam ante Eusebium, & qui in Græco codice carminum Sibyllæ Erythrææ vidisse eam se testatur Augustinum. Ita fortassis subinde alia atq; alia Sibyllino nomini supposita sunt inter Christianos, jam sæculo primo *multa*, de quibus objicit Celsus, quem sub Adriano ac deinceps floruisse testatur Origenes Lib. I. p. 8. alia sæculo secundo, qualia sunt illa quæ dixi de Antoninis ac L. Vero, alia sæculo tertio, ut Acrostichis. Clementem vero Romanum & reliquos quos nominavi, uti Josephum quoque, quoniam nihil de Sibylla proferunt quod non ex Sibyllinis apud Gentes peti potuerit, quare suppositis per Christianos oraculis usos affirmare debeam, non video. Sane gentibus etiam de uno Deo summo constitit, & quod Clemens Romanus videtur ex Sibylla attulisse de mundo conflagraturo, quid aliud est, quam quod in iisdem forte Sibyllinis libris legisse se innuit Ovidius Lib. I. Metamorph. v. 256.

Esse quoque in fatis reminiscitur, affore tempus
Quo mare, quo tellus, correptaque regia cœli
Ardeat, & mundi moles operosa laboret.

Ac libellus pæne impleri posset gentilium de mundi futuro incendio testimoniis. Denique quod de turri Babylonica profert ex Sibylla Josephus, nonne Abydeno & Eupolemo etiam innotuisse docent Eusebius Lib. IX. cap. 14. Lib. XX. cap. 17. præparat. & Cyrillus I. contra Julian. Nescio autem an satis firmum argumentum sit Vossii Lib. de Poëtis Græcis cap. 1. p. 6. qui auctorem vel consarcinatorem Sibyllinorum post

Constantini M. tempora demum vixisse arguit ex eo, quod Sibylla Lib. III. p. 283. affirmat se esse nurum Noachi, & Patres Constantino antiquiores aperte ajunt nullam ex Sibyllis esse Mose antiquiorem. Eidem rationi plurimum se tribuere testatur Cotelerius in prolegomenis ad Epistolam posteriorem Clementis Romani. Sed profectò versus qui eadem pagina in Sibyllinis exstant à Lactantio allegantur, & multis alioqui exemplis constat pugnantia inter se à Patribus quandoque affirmari, præcipue in iis quæ rationem temporum spectant.

XII. *Etiam illa quæ à Justino & reliquis secundi & sequentium seculorum Patribus adducuntur Sibyllina, minime omnia auctores habuere Sibyllas sive mulieres fatidicas Ethnicas.* Justinus Martyr sub extremum cohortationis ad Græcos ait Sibyllam non modo adventum Servatoris nostri Jesu Christi σαφῶς & φανερῶς prædicere, sed & aliquibus interjectis addit eam non minus σαφῶς & φανερῶς tradere περὶ πάντων τῶν ὑπ' αὐτοῦ γίνεσθαι μελλόντων. In eodem libro p. 17. profert oraculum de deserendis templis arisque, quæ incassum spurcatæ fuerint cruentis victimis, & de colendo uno Deo magno. Ejusdem argumenti est quod Lib. II. adducit Theophilus Antiochenus pag. 144. ubi piis Dei cultoribus promittit paradisum. Lactantius & alii disertissima de Christi miraculis & passione loca producunt sub Sibyllæ nomine. Hæc omnia & singula qui ab Ethnica vate profecta, & inter Gentes pro Sibyllinis agnita sentiat, nihil sentiat. Incassum sane hoc adstruere laborarunt tum alii tum Johannes Crassetus Jesuita, cujus exstant bini de Sibyllinis libri Gallice editi, quorum unum Blondello A. 1678. alterum illius ὑπερασπιστῇ Johanni Markio A. 1684. opposuit.

XIII. *Supposita igitur fuere quædam à Justino & aliis post eum Patribus laudata oracula. Non autem supposita fuere ab Ethnicis*, neque enim sibi ipsi adversatur Satanas. Matth. XII. 26. At pleraqve in his Sibyllinis plane pugnant cum Ethnicismo.

XIV. *Neque supposita fuere à Judæis*, qvamvis ita sensit vir magnus Hugo Grotius ad Matth. II. 1. eumque secutus Is. Vossius libro de Sibyllinis Oraculis, ut Marcum Zuerium Boxhornium in Historia universali & alios omittam. Intelligo autem una cum illis viris doctis Judæos, non qui Christianismo nomen dederunt, illi enim rectius dicentur Christiani, sed qvi ante Christum fuerunt, vel in Judaismo substiterunt. Ab his non fuisse supposita illa qvæ à Patribus citantur Sibyllina, paucis ostendam, neque enim placet huc referre argumenta non æqvalis omnia ponderis, qvæ Vossianæ sententiæ in Exercitationibus de Vatici-

ticiniis Sibyllinis Lipsiæ 1688. 8vo. editis opposuit vir eruditus Johannes Reiskius, tum scriptores Galli Richardus Simon & Elias DuPin. Nunqvam soliti sunt Judæi falsas gentibus venditare prophetias, qvi hac in parte religiosissimi semper fuerunt, & cum haberent veros ac divinos Prophetas domi, nihil illis detrahendum, nihil adjiciendum putaverunt. Nulla est Sibyllinorum apud Judæos auctoritas ac vix mentio. Josephus semel obiter Sibyllæ meminit, Philo nusqvam, Talmudici aliiqve Judæi doctores qvantum rescire diligenter inqvirendo potui, nullam habent rationem Sibyllinorum. Nusqvam gentes leguntur objecisse Judæis qvod Sibyllæ carmina supposuerint aut ea interpolaverint, sed Christianis hoc exprobratum legitur. Incredibile est, legatos Romanorum, Octacilium Crassum aliosque, Erythris vel alibi, sive in Græcia sive in Ægypto à contemtis & exosis oracula collegisse & emendicasse Judæis. Unde facile responderi posse puto ad ea, qvæ Reiskio objecit vir clarissimus Wilh. Ernestus Tentzelius in cogitationibus vernaculis menstruis anni 1689. p.309. Deniqve qvæ à Patribus afferuntur Sibyllæ de Christo testimonia, passim ita comparata sunt, ut tam σαφῶς καὶ φανερῶς qvemadmodum Justinus loqvitur, nec ab ullo Judæo ante Christum natum scribi potuerint.

XV. *Restat igitur ut à Christianis conficta, & Sibyllæ nomini falso subjecta fuerint, ad confundendos Ethnicos.* Hoc svadet ipsum oraculorum argumentum, hoc verisimile reddunt tot alia primorum sæculorum Apocrypha, tot fraudes profectæ à præpostera pietate, qvæ veritatem fulcro mendacio indigere sibi persvadebat. Hoc ab Ethnicis statim objectum fuisse constat ex testimoniis Origenis, Lactantii, Eusebii, Augustini, Sozomeni, qvæ produxi cap. XXX. 5. & XXXI. num. 13. Hujus sententiæ subscriptores approbatoresqve viri doctissimi sunt, Josephus Scaliger Epistola CXV. If. Causabonus ad Baronium, Jacobus Capellus vindic. pro Casaubono Lib. I. cap. 12. Blondellus, Petrus Petitus, & paucis exceptis omnes qvi rem diligentius considerarunt. Qvod si cui incredibile & reverentia piis sanctisq; majoribus fidei nostræ debita indignum judicet, ut Justinum, Athenagoram, Theophilum, Clementem, Lactantium aliosqve statuamus fucum sibi facere passos & hypobolimæa Sibyllina jactasse pro veris: is velim cogitet quod nihil minus qvam acres & accuratos Criticos se esse ostendant in suis scriptis, qvod freqventer ad Libros omnium confessione Apocryphos provocent, qvod putaverint argumentis quibuscunqve recte se uti, modo pro veritate facerent qvam defensitabant. Neqve istud hilum officit causæ Evangelii in se, etsi forte pluri-

plurimum offecit progressui Christianismi apud Ethnicos, qvi fucum hunc sentiebant, & ex hoc reliqvorum etiam longe veriorum ac solidiorum argumentorum judicabant vim pondus ac momentum. At enim Apostoli gentilibus ac Judæis multis millibus persvaserunt Evangelium, virtute divina, non ementito ejusmodi Sibyllæ, Hermetis, Hystaspis, Orphei, vel alio undecunqve investigato dubiæ fidei testimonio nixi.

XVI. *Quando conficta fuerint, & à quo, quove in loco, non plane exploratum videtur.* De tempore vide tamen quæ supra dixi num. XI. & cap. XXXII. num. 7. At quis demum, vel qui hujus fuerint fraudis auctores, Orthodoxi an hæretici, quod eorum nomen, qvæ secta, nemo est qui nos certo doceat. *Hermæ* qui tribuunt cum Blondello Lib. II. c. 7. non videntur cogitasse quod tam elegantes versus Græci vix exspectari possint ab auctore Pastoris. Alius quoque visionum Hermæ, alius Sibyllinorum est genius. Plures sunt qui supposita hæc esse conjiciunt ab hæreticis veteribus. Ita Reinesius in dissertatione Critica de Sibyllinis oraculis, quam cum sua de diluvio Deucalionis dissertatione vulgavit Georgius Schubartus, Jenæ 1685. 4to. Ex hæreticis quidam nominant Gnosticos vel Montanistas. Quia *Gnosticorum* nomen latissime patet tum quod ad tempus, tum quod ad dogmata attinet, sat generalem quoque, adeoque parum certam constat esse illam conjecturam. De *Montanistis* minus verisimile esse videtur, quod post alteram Blondelli suspicionem opinati sunt H. Dodwellus prælect. Cambdenian. p. 302. Sam. Maresius sylloge Dispp. parte 2. pag. 489. seqv. & Joh. Marckius in dispp. de Sibyllis Franequeræ editis Ao. 1682. 8vo. Non tantum quod ante exortum Montanum Sibyllina allegaverit Justinus, adeoque prius orbi innotuerint, ut Marckio objecit Guil. Caveus in part. 1. Hist. Literariæ scriptorum Ecclesiasticorum, cui nonnulla, at quæ difficultatem omnem non tollunt reposuit Vir doctus in exercitationibus textualibus ad quinquaginta loca selecta Scripturæ pag. 475. seq. Sed inprimis observo nullius inter Montanistas pretii fuisse Sibyllina, & Montanistam Tertullianum aliquoties quidem ad Paracletum in Prisca & Maximilla, nusquam ad Sibyllina illa à Christianis supposita provocare. Quod enim in libro Tertulliani de pallio cap. 2. dicitur vaticinata *Sibylla non mendax*, oraculum inter Ethnicos celeberrimum spectare notavi cap. XXXII. num. 5. Quod denique ad locum attinet, urbem, vel regionem, in qua conficta primum illa de Christo Sibyllina fuerint, idem Reverendus ac de Historia Ecclesiastica præclare promeritus Caveus parte 2. Hist. Literariæ *Christianum aliquem Alexan-*

Alexandrinum conjicit illam Sibyllinorum farraginem confinxiſſe, ex vaticiniis, hiſtoriis, dogmatibus librorum ſacrorum utriusque Teſtamenti, inſertis quibusdam hinc inde ex veterrimis oraculis, quo ſpecioſius orbi obtruderetur. Neſcio tamen an neceſſe ſit affirmare, quod omnes fraudum architecti fuerint Alexandrini. Aliqua vero ex veterrimis Ethnicis & Chriſti nativitatem præcedentibus oraculis inſerta fuiſſe, jam probatum dedi ſupra n. VI. & agnoſcunt Tobias Wagnerus inquiſitione in Oracula Sibyllina Tubingæ 1664. 4. editâ p. 38. Ioh. Henr. Urſinus parte 2. Analect. ſacr. Lib. IV. c. 8. itemque alii.

XVII. *Non fuit ullo edicto Romæ capitis pœna propoſita iis, qui hæc Sibyllina quæ nos habemus, vel illa quæ Patres allegarunt legerent.* Neminem certe hoc nomine capite minutum in veteri hiſtoria offendimus. Nec usquam ejusmodi legis vel edicti mentio. Et quorſum pœnam capitis ſanciviſſent lectoribus ſuppoſititiorum ſcriptorum, qui veros libros Propheticos & Apoſtolicos à Judæis & Chriſtianis legi patiebantur. Neque primi Chriſtiani toties tamque audacter allegaſſent etiam in ſuis ad ipſos Imperatores Apologiis, ſi hoc capitis ſupplicio luendum ſciviſſent. Equidem libri Sibyllini arcana civilium ſacrorum continentes, ἐν ἀποῤῥήτοις habebantur, neque ulli niſi quindecimviris patebant, ex politica cauſa: ſed jam demonſtratum eſt longe alios hos fuiſſe, tum argumento, tum eo ipſo etiam quod vulgo ferrentur, ab alteris differentes. Aurelianus quoq; Imperator apud Vopiscum increpat Senatum de inſpiciendis libris Sibyllinis diutius dubitantem *perinde quaſi in Chriſtianorum Eccleſia* res ageretur: ſed his verbis non ait prohiberi Chriſtianos edicto ſingulari à Sibyllinis conſulendis, ut putabat Baronius Apparat. ad Annales num. 20. Montacutius pag. 132. Apparat. ad Origenes Eccleſ. & pag. 156. Analect. ſed potius Chriſtianos in ſuis conventibus Sibyllina nunquam conſulere, nec ad ea in ullo periculo recurrendum ſibi exiſtimare. Vide Caſaubonum ad Baron. pag. 81. Blondellum Lib. I. cap. 19. Etiam Juſtinus Martyr Apologia prima pag. 82. ait opera malorum dæmonum effectum eſſe ut mors conſtituta eſſet lectoribus Hyſtaſpis, Sibyllæ ac Prophetarum. Κατ' ἐνέργειαν δὲ τῶν φαύλων δαιμόνων θάνατος ὡρίσθη κατὰ τῶν τὰ Ὑστάσπου ἢ Σιβύλλης ἢ τῶν προφητῶν βίβλους ἀναγινωσκόντων. Sed eo in loco dolet tantum Juſtinus non jampridem cuivis licitum fuiſſe evolvere libros omnes ac ſingulos quos fatales Romani habebant ſanctiſſimeque cuſtodiebant, nec niſi decreto Senatus vel juſſu Imperatorum permittebant inſpici à Quindecimviris ſacrorum. Suſpicatus nempe eſt vir optimus, ex iis, quæ ipſe legerat Sibyllinis, & quæ invitis Romanis in

vulgus manasse putabat, etiam in alteris, qvæ adhuc occultabantur, multa exstare veritatis testimonia, prohibitam autem fuisse eorum lectionem *ὅπως διὰ φόβου metu pœnæ ἀποστρέψωσιν ἐντυγχάνοντας τοὺς ἀνθρώπους τῶν καλῶν γνῶσιν λαβεῖν, αὐτοῖς δὲ δουλεύοντας κατέχωσιν.* Non potuisse tamen *ad plenum* illa clam haberi quin aliqva saltim in hominum manus venirent: *ὅπερ εἰς τέλος οὐκ ἴσχυσαν πρᾶξαι, ἀφόβως μὲν γὰρ* (hoc est, *sine metu pœnæ* sive *impune*) *οὐ μόνον ἐντυγχάνομεν αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ὡς ὁρᾶτε εἰς ἐπίσκεψιν φέρομεν, ἐπιστάμενοι πᾶσιν εὐάρεστα φανήσεσθαι.* Hic qvin germanus sensus verborum Justini sit, Casaubono etiam maximam partem probatus Exerc. I. ad Baron cap. II. eqvidem non dubito, & lectori docto facile me persvasurum confido, nec vereor ipse rogare ut conferantur qvæ ad hunc locum disputant Baronius Apparat. num. 20. Montacutius in Analectis p. 154. sq. & qui idem prope liber est in Apparatu ad Origines Ecclesiasticas pag. 130. seq. Petrus Halloisius T. 2. scriptor Oriental. pag. 399. Petrus Lanselius in dispunctione calnmniarum qvas vocat Casauboni cap. 6. Habuisse vero Romanos præter Sibyllina etiam alios libros fatidicos, qvos sacros nec vulgo inspiciendos servabant, & qvos *προφητῶν βίβλους* h. l. Justinus vocat, ex Svetonio, Plinio, Servio aliisqve constat; porro capitali supplicio affectum eum qvi fatales libros aliis legendos dedisset jam Tarqvinii temporibus novimus Attilium, ut ex Dionysio & Valerio Maximo notavi supra cap. XXXI. num. 6. Videtur tamen in eo falsus esse Justinus, qvod hæc qvæ gentibus objectabat Sibyllina ejusdem esse putabat generis cum eis qvæ Romani occultabant. Rectius utraqve inter se distinguit Lactantius Lib. I. cap. 6. *Harum omnium,* inqvit, *Sibyllarum carmina & feruntur & habentur præterquam Cumanæ, cujus libri à Romanis occuluntur, nec eos ab ullo nisi à Quindecimviris inspici fas habent.* At lepidus prorsus est Lanselius, qvi ex eo qvod Justinus dixerat malorum dæmonum instinctu interdictam à Romanis fuisse Sibyllinorum lectionem, concludit *facile apparere, Romanæ Ecclesiæ sanctionem de non concedenda promiscue Bibliorum in vulgari idiomate lectione, æquissimam esse atq; sanctissimam.* Eodem velut non contemnendo argumento utuntur Ledesma, Heskinsus, Peresius & alii. Sed judicet lector utrum è Justini verbis rectius seqvatur, quod Usserius in historia dogmatica de Scripturis & sacris vernaculis pag. 253. ex iisdem colligit, ab eodem nempe spiritu actos fuisse, & illos qvi Sibyllinorum, & hos qvi sacrorum Bibliorum lectionem interdixerunt, atqve adeo eundem habuisse finem sibi propositum, *ut per timorem ab illis homines absterrerent, quo minus scripta ea legentes*

gentes rerum bonarum notitiam perciperent, sed in servitute potius à se retinerentur, quæ ipsa verborum Justini sententia est.

XVIII. *Non est ab Augustino singularis quædam Sibyllinorum concinnata συναγωγή* Eam periisse dolet Erasmus Schmidius vir doctissimus, cujus Orationes tres de Sibyllis earumqve Oraculis vulgatæ sunt Witebergæ primum Ao. 1618. deinde ad calcem commentariorum ejus posthumorum in N. T. Norimb. 1657. fol. Ita vero ille Orat. 2. pag. 1501 *Scribit D. Augustinus Lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 23. se carmina Siblina non eâ serie quâ apud Lactantium leguntur ponenda censuisse, sed qua aptissime fieri posse sibi videretur contexuisse ac capitibus distinxisse, si modo scriptores eam seriem deinceps servare non neglexissent. Utinam Beati Patris præstitâ hac in re opera frui nobis hodie liceret!* Sed alius sensus est verborum Augustini, & præstitâ ejus circa Sibyllinos versus operâ plane frui nobis licet, quæ non alia fuit, nisi quod versus quosdam sparsim variisque locis à Lactantio Græce productos ipse eodem capite 23. libri XVIII. una serie conjunctim Latinis verbis retulerit. Ecce Augustini locum integrum & Sibyllina Lactantii una serie, suis distincta capitibus, quod librarii & editores servare postea, ut ipse merito veritus fuerat, neglexerunt: *Inserit etiam Lactantius operi suo quædam de Christo vaticinia Sibyllæ, quamvis non exprimat cujus. Sed quæ sigillatim ipse posuit, ego arbitratus sum* (hoc ipso in loco) *conjunctim esse ponenda, tanquam unum sit prolixum* (carmen) *quæ ille* (variis in locis) *plura commemoravit & brevia* *

" In manus iniquas, *inquit*, infidelium postea veniet, & dabunt " Deo alapas manibus incestis, & impurato ore exspuent venenatos sputus, Dabit vero ad verbera simpliciter sanctum dorsum. "

" Et colaphos accipiens tacebit, ne qvis agnoscat quod verbum vel unde venit ut inferis loquatur, & corona spinea coronabitur. "

" Ad cibum autem & fel, & ad sitim acetum dederunt, inhospitalitatis hanc monstrabunt mensam. "

" Ipsa enim insipiens gens tuum Deum non intellexisti ludentem mortalium mentibus. sed & spinis coronasti, & horridum fel miscuisti. "

" Templi vero ** velum scindetur, & medio die nox erit tenebrosa nimis in tribus horis. "

" Et morte morietur tribus diebus somno suscepto, & tunc ab inferis regressus ad lucem lætam veniet primus, resurrectionis principio vocatis ostenso. " *Ista Lactantius carptim per intervalla disputationis suæ sicut*

* Lactant IV, 18.

** id. IV, 19.

ſicut ea poſcere videbantur quæ probare intenderat adhibuit teſtimonia Sibyllina, quæ nos, nihil interponentes, ſed in unam ſeriem connexa ponentes, ſolis capitibus, (h. e. ut primum verbum ſingulorum locorum majuſculis literis ſcriberetur, vel ſinguli loci à Lactantio citato novum veluti caput ſive novam ut vulgo loquimur lineam inchoarent, quemadmodum hic lector factum videt) *ſi tamen ſcriptores deinceps ea ſervare non negligant* (imo vero neglexerunt etiam editores & interpretes, Vives ac Coquæus, ne ipſis quidem Benedictinis exceptis) *diſtinguenda curavimus.*

XIX. Antonius Poſſevinus in Apparatu ſacro ait melius fuiſſe pauca Sibyllina de multis ſecernere, collecta ex Patribus, notiſque vel paraphraſi illuſtrata, quam totam farraginem qualis exſtat in lucem dare; confiditque operam iſtam ſuſceptum iri ab aliquo docto & Catholico viro, uſui futuram in ſcholis ad puerorum ingenia per ſolidam doctrinam excitanda ad Chriſtianam fidem fovendam, & optimis moribus in rem conferendam. Utrum quisqvam id conſilium hactenus ſecutus ſit me latet, etſi ſcio ipſum (nec male ut arbitror) improbari à Blondello Lib. I. cap. 29.

XX. Præter libros octo Sibyllinorum Græce exſtantium, de quibus hactenus egi, habentur & alia Latine, quæ commentis recentiorum, quam Græca illa, temporum adſcribenda eſſe non dubito.

Hæc ſunt (1) *Hexaſticha* carmina de Chriſto *duodena*, verſu Hexametro, quorum ſingula ſingulis tribuuntur Sibyllis: Perſicæ, Libycæ, Delphicæ, Cimmeriæ, Samiæ, Cumanæ, Helleſpontiacæ, Phrygiæ, Europææ, Tiburtinæ, Agrippinæ, Erythrææ. Edidit hæc ex veteri codice Opſopœus pag. 458. ſeq. & ſparſim in diſſertationibus de Sibyllis Gallæus.

(2) *Narratio* proſâ ſcripta, quam ex codice Johannis Nicotii Opſopœus edidit p. 515. ſeq. Gallæus ſuæ oraculorum Sibyllinorum editioni præfixit, editores Operum Bedæ Venerabilis minus emendate deſcriptam rejecerunt ad calcem Tomi ſecundi. In hac cum de decem Sibyllis quædam auctor præmiſiſſet, narrat Tiburtinam Sibyllam innumeras orbis terrarum regiones vaticiniis ſuis impleviſſe, & famam ejus attigiſſe etiam Romanos, qui miſſis ad eam legatis magno cum honore in urbem deduci curaverint. Hinc centum Senatores in una nocte per ſomnum videre ſibi videntur novem ſoles, quos Sibylla de totidem generationibus ſive generibus hominum ſeſe inſecuturis interpretata, quales ſingulæ futuræ ſint exponit. De *quarta* ſic ſcribit: *Quartus autem ſol quarta generatio eſt, in qua erunt homines quod verum eſt abnegantes.* Et

in

in diebus illis exsurget mulier à meridiano de stirpe Hebræorum nomine M. habens sponsum I. & procreabitur ex ea, sine commixtione viri, de Spiritu sancto nomine JEsus & ipsa erit virgo ante partum & virgo post partum. Plura ibidem subjicit de Christo, & in *quinta* generatione de Apostolis ituris in omnem mundum & per LXXII. linguas subjecturos sibi omnes nationes. Quo in loco secutus est auctor veterem sententiam de 72. linguis totidemque gentibus orbis terrarum, de qua vide Bocharti Phaleg. Lib. I c. 15 Petavium ad Epiphan. pag. 6. & Buxtorfii dissertatt. Philologico Theologicas pag. 83. præ cæteris Ludolfum commentar ad Hist. Æthiop. pag. 210. sequ. Cæterum cum vix tribus verbis perstrinxisset pseudo Sibylla hæc octo priores generationes, de *nona* agit prolixissime, & imperatores plerosque ut Constantinum, Carolum & alios primis designans literis, ultimum H. nomine ait fore Regem Romanorum & Græcorum, & regnaturum annos CXXII. Sub hoc aureum sæculum pollicetur, omnes paganos ad Christum revocandos, & post illorum CXXII. annorum spatium Judæos convertendos ad Dominum, venturum tunc quoque Antichristum de tribu Dan (Hæc quoque multorum veterum fuit opinio, Irenæi, Hippolyti, Ambrosii, Augustini, Prosperi, Theodoriti, Gregorii M. & aliorum) cujus Magicis artificiis multi deludendi sint, & gentes ab Aquilone spurcissimas, quas Alexander Rex incluserit, Gog videlicet & Magog. *Cum autem audientur hæc, Rex Romam convocato exercitu debellabit eos atque prosternet usque ad internecionem. Et postea Rex veniet Hierusalem & ibi deposito capitis diademate & omni habitu regali regnum Christianorum Deo patri relinquet & filio ejus JEsu Christo. Et cum cessaverit imperium Romanum, tunc revelabitur manifeste Anti Christus, & sedebit in domo Domini in Hierusalem. Regnante autem eo egredientur duo clarissimi viri Helias & Henoch* (confer de hac sententia, quam constanti traditione in Ecclesia celebratam nimis liberaliter Arethas affirmat, interpretes ad Apoc. XI. 3. Pseudev. Nicodemi p. 291. Hippolytum de Anti Christo p. 27. Damascenum Lib. IV. O. F. c. 28.) *ad annunciandum adventum Domini & Antichristus occidet eos, & post dies tres à Domino resuscitabuntur.* Denique cum dies persecutionis Anti Christi electorum gratia à Divino abbreviandos, & Anti Christum à Michaële Archangelo in monte Oliveti occidendum dixisset, hæc somnia concludit celebri illa Acrostichide, non alia usus versione quam allatâ ab Augustino, Lib. XVIII. de Civ. Dei cap. 23. Mentio hujus narrationis etiam apud Martinum Polonum Lib. II. Chronici pag. 102. edit. Suffridi Petri. Ejusdem generis est Prophetia Sibyllæ memorata in Chronico S. Benigni Divionensis ad A. C. 561. apud Dacherium T. I. spicileg.

 pag. 367.

pag. 367. *Venit Bruna de partibus Hispaniæ, ante cujus conspectum gentes peribunt. Hæc vero equitum calcibus disrumpetur.*

(3). *Vaticinium* Sibyllæ, *de septem statibus Ecclesiæ*, quod protulit Johannes Chemensis Episcopus in libro qui inscribitur *onus Ecclesiæ*, & sæpius sine nomine Auctoris lucem adspexit, cap. 65. ex eo Joh. Wolfius Centur. 3. Memorabilium pag. 54. seq. & Daniel Clasen libro III. de oraculis p. 577. seqv.

XXI. Atque hæc de Sibylla atque Sibyllinis satis, vel etiam plus satis. Operæ pretium tamen existimavi argumentum quod tot scriptores, multa perperam vel non plene tradentes occupasset, paulo accuratius & distinctius persequi in usum studiosorum. Nunc ad alios scriptores qui ante Homerum fuisse feruntur cum bona ut spero lectoris venia me confero, modo notaverim quod imago *lyræ triquetræ* quod genus à Sibylla primum repertum Svidas tradidit, exstat apud Sponium pag. 21. Miscellan. & Clarissimum Perizonium ad Æliani Variarum Lib. III. cap. 32. pag. 260.

XXII. Optandum erat *Claudii Salmasii* opus de Sibyllis, quod vir magnus promittit pag. 78. ad Solin. lucem vidisse: Cæterum alii recentiores qui singularibus scriptis editis de Sibyllis earumque oraculis agendum in se pridem susceperunt, hi fere sunt: *Joannes Aitzma* in speculo Sibyllarum, sive tractatu de Sibyllis Belgice edito, *David Blondellus* libris de Sibyllis qui Gallice prodierunt Paris. 1649. 4to. Anonymus (*Rob. Boyle* ut fert fama) in disquisitione de Sibyllis & Sibyllinis scriptis, contra objecta Opsopœi, Casauboni, Blondelli & aliorum. Anglice Lond. 1662. 89. *Joh. Crassetus* Jesuita in dissertatione de oraculis Sibyllinis adversus Blondellum, Gallice, Paris. 1678. 12mo & cum appendice Joh. Marckio Viro Cl. opposita. ibid 1684. 12mo. *Servatius Gallæus* in dissertationibus de Sibyllis Amst. 1688. 4to. *Georgii Greenii* triga dissertationum de Sibyllis Witeberg. 1661. 4. *Joh. Marckius* * in disputationibus de Sibyllinis Carminibus Franeqv. 1682. 8vo. *Onuphrius Panvinius* in libro de Sibyllis & Sibyllinis oraculis, frequenter edito. *Petrus Petitus* libris III. de Sibylla, Lips. 1686. 8vo. *Thomas Reinesius* disquisitione Critica posthuma de Sibyllinis Jen. 1679. 4to. Joh. Reiskius ** in exercitationibus de vaticiniis Sibyllinis, pluribusque quotquot Christi natalem præcessisse leguntur, Lips. 1688. 8vo. *Erasmus Schmidius* in Oratio-

* Confer. ejusd. Marckii Exercitationes textuales ad 50. selecta S. Scripturæ loca p. 475. sq. & præf. ad exercitationes juveniles, Groning. 1686. 8.

** Impugnat potissimum sententiam If. Vossii de qua ut de aliorum quoque plerorumque hîc memoratorum dixi supra hoc ipso capite suo loco.

Orationibus tribus de Sibyllinis Oraculis Witeb. 1618. 8vo. & ad calcem commentariorum in novum fœdus Norimb. 1658. fol. *Edwardus Simson* in disqvisitione de Sibyllis, subjecta parti postremæ Chronici Catholici Oxon. 1652. fol. *Isaacus Vossius* de Sibyllinis & aliis qvæ Christi natalem præcessere oraculis Oxon. 1680. 12mo & post ejus varias Observationes Lond. 1685. 4to. *Tobias* deniq; *Wagnerus* inqvisitione in Oracula Sibyllina de Christo, Tubing. 1664. 4to. *Josuæ Barnesii* V. C. de Sibyllis libri tres nondum qvod sciam lucem adspexere, memorati ab auctore in Catalogo scriptorum suorum Anacreonti præmisso.

Infiniti præterea sunt, qui licet non singularibus libris, tamen fuse satis hoc argumentum in scriptis suis attigere, ut Joach. Camerarius, Joh. Jacobus Boissardus, Julius Cæsar Bulengerus & Caspar Peucerus libris de divinatione: Auctor historiæ Deorum fatidicorum, vatum, Sibyllarum & Phœbadum apud priscos illustrium Francof. 1680. 4to. P. Molinæus libro qvem Vatem inscripsit, Antonius Vandalen, Daniel Clasen & Georgius Mœbius libris de Oraculis: Samuel Maresius in Sylloge dispp. parte 2. p. 489. seqv. Baronius in apparatu ad Annales & adversus eundem Is. Casaubonus, Rich. Montacutius & Causauboni contra Rosweidum Hyperaspistes Jacobus Capellus. Samuel qvoq; Basnage T. 1. Annal. p. 147. seq. Gvil. Beveregius in Codice Canonum Vindicato L. 1. c. 14. Joh. Henr. Ursinus libro de Mosis antiqvitate p. 225. sq. & Christoph. Arnoldus in spicilegio p. 70. Lilius Gyraldus dialogo 2. de Poëtis, Gvil. Caveus, Elias du Pin & alii pleriq; qvi de Scriptoribus Ecclesiasticis egerunt, Rich. Simon contra Is. Vossium, Thomas Hyde de Veteri Relig. Persarum, Jo. Möllerus in Homonymoscopia p. 271. seq. &c. Prætereo Sibyllinorum editores supra cap. XXXI. num. 1. à me laudatos qvibus adderem *Ludovicum de Tovar* Palentinum Hispanum, Ordinis S. Dominici, cujus commentaria in revelationes Erythrææ Sibyllæ à bello Trojano ad diem judicii futura prædicentes lucem viderunt Senis 1508. 4to. Verum illa non * integros octo Sibyllinorum libros à Betulejo primum A. 1545. editos, sed tantum exigua qvædam Sibyllæ Erythrææ fragmenta ex Eusebio, Lactantioq; excerpta perseqvuntur. Porro Notæ Johannis Savanorolæ in Sibyllina, qvas Parisiis A. 1607. & 1610. editas memorat Bibliotheca Theologica Martini Lipenii τȣ̃ μακαρίτȣ, nusqvam exstant, sed pro Savanorola, Opsopœi nomen ibi reponendum.

* Confer qvæ dixi supra, num. IV.

CAPUT

CAPUT XXXIV.

Sidonis hymni. 1. *Sisyphi Coi Ilias. Alii hoc nomine.* 2. *Syager, belli Trojani scriptor, in Laërtii codicibus vitiose Sagaris, in scholiis ad Aristophanem Satyrus.* Μετὰ τῶν, *cum hoc.* 3. *De Terpandro, ejus ætate, & poëmatis.* 4. *Terpandri Lyra* ἑπτάφθογγος. 5.

I.

SIDONEM Ponti filiam hymnos invenisse affirmat Sanchoniathon sive Philo Byblius apud Eusebium Lib. II. præparat. Evangel. p. 38. Ἀπὸ δὲ τοῦ Πόντου γίνεται Σιδὼν, ἣ καθ' ὑπερβολὴν εὐφωνίας πρώτη ὕμνον ᾠδῆς εὗρε.

II. SISYPHUS COUS, Teucri scriba fuisse & Iliadem ante Homerum condidisse dicitur. Johannes Malalas T. 1. Chronographiæ p. 167. ταῦτα δὲ Σίσυφος ὁ Κῷος συνεγράψατο ἐν τῷ πολέμῳ ὑπάρχων σὺν τῷ Τεύκρῳ, ἥντινα συγγραφὴν εὑρηκὼς Ὅμηρος ὁ ποιητὴς τὴν Ἰλιάδα ἐξέθετο, καὶ Βεργίλλιος τὰ λοιπὰ ἅτινα καὶ ἐν ταῖς τοῦ Δίκτυος ἐμφέρεται συγγραφαῖς. Eadem fere ex Chronographo MSto affert Allatius Lib. de Patria Homeri p. 54. Johannes Tzetzes ad Malalam auctorem provocans Chil. V. hist. 29.

Σίσυφον Κῷον λέγουσι τοῦ Τεύκρου γραμματέα
Καὶ πρὸ Ὁμήρου γράψαι δὲ τοῦτον τὴν Ἰλιάδα
Τεύκρῳ συνεκστρατεύσαντα καὶ καθορῶντα πάντα
Ἀφ' οὗ πρὸς πλάτος ὕστερον Ὅμηρον μεταφράσαι.

Laudat hunc Sisyphum plus simplici vice idem Malalas p. 142. 152. ut illa ætate libellum de rebus Trojanis sub Sisyphi nomine exstitisse non sit dubitandum. Feruntur & alii Sisyphi, ut celebris ille Æoli filius conditor & Rex Ephyræ sive Corinthi, auctor ludorum Isthmiorum: & Sisyphus latro atque insessor viarum Corinthi, qui apud inferos ingens cogitur rediturum saxum volvere, quamvis hoc priori quidam tribuunt, & solenni Mythologorum ac Poëtarum more micantes in tenebris, diversa inter se confundunt. Vide Scaligerum ad Euseb. p. 38.

III.

III. SYAGER sive * SYAGRUS de quo Ælianus lib. XIV. Variar. capite 21. ὅτι Σύαγρός τις ἐγένετο ποιητὴς μετ' Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον ὃς λέγεται τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον πρῶτος ᾆσαι, μεγίστης οὗτος ὑποθέσεως λαβόμενος καὶ ἐπιτολμήσας ταύτῃ. Neutiquam tamen videtur Syagri librum ipsum vidisse Ælianus, uti nec Eustathius qui in proleg. ad Iliadem p. 3. ὅτι δὲ καὶ ἕτεροι, inquit, πρὸ Ὁμήρου ἦσαν ποιηταὶ, ὧν καὶ Μουσαῖος ἀκέστεις νόσων συγγεγράψαμενος, καὶ ἔτι ὡς καὶ Αἰλιανὸς ἱστορεῖ μετὰ Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον Σύαγρος γέγονε ποιητὴς, ὃς πρῶτος τὸν Τρωϊκὸν ᾖσε πόλεμον. Verba μετ' Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον Julius Cæsar Scaliger Poëtices Lib. I. p. 10. non cum Vultejo eumque secutis omnibus Æliani editoribus reddit *post*, sed *ante Orpheum & Musæum*: quo nomine reprehenditur ab Allatio de patria Homeri pag. 63. & 76. seqv. Sed ita quoque viri quidam docti exponendum rati sunt locum Actor. cap. V. versu 37. μετὰ τοῦτον *ante hunc*. Vide Valesium ad Eusebium pag. 31. & Samuelem Basnage ad A. C. 34. n. 21. etsi locus Clementis Alexandrini quem afferunt aliter longe accipitur ab Henr. Dodvvello dissertatt. ad Irenæum p. 36. & ab alio viro docto cujus mentionem facit in addendis ad illum locum. Rectius ni fallor μετὰ τοῦτον vertendum *cum hoc* vel *præter hunc*. Sic Homerus Odyss. λ. 468.

Αἴαντός θ' ὃς ἄριστος ἔην εἶδός τε δέμας τε
Τῶν ἄλλων Δαναῶν μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα.

Locus Luciani à Lamberto Bosio in diatribis ad N. T. p. 53. adductus huc non facit, nam ibi μετὰ τούτους vertendum est *post hos* (à me jam commemoratos duos) ἄκουσον ἤδη τρίτον ἄλλον *audi jam tertium*. At Chrysostomus ad Danielem pag. 191. in loco quem Cotelerius difficillimum esse queritur in notis pag. 227. μετὰ Αἴγυπτον per metalepsin dixit *post populi Judaici ex Ægypto liberationem*. Ut ad Ælianum redeam, verba μετ' Ὀρφέα καὶ Μουσαῖον reddenda puto *cum Orpheo & Musæo*, sive *iisdem quibus illi temporibus*. Ut apud Plutarchum de sera Numinis vindicta p. 563 τοῦ γενομένου μεθ' ἡμᾶς Πρωτογένους, ubi recte Xylander: *qui nobiscum fuit*. Sic Svidas ait Atheniensem Palæphatum fuisse μετὰ Φημονόην h. e. *eadem ætate* quâ Phemonoë: & Dictyn, quem Homero antiquiorem facit scripsisse τὰ μεθ' Ὅμηρον i. e. *eadem cum Homero*, sive de eodem quod Homerus tractavit argumento. Syncellus p. 18. Μανεθῶ ὁ Σεβεννύτης μετὰ Βηρωσσὸν γεγόμενος, i. e. κατὰ τοὺς αὐτοὺς σχεδὸν τοὺς χρόνους ut idem ait pag. 16. addens tamen, ἢ μικρὸν ὕστερον. Joannes Malalas T. I. p. 200. Ταῦτα δὲ ἱστόρησαν οἱ σοφώτατοι Θαλλὸς καὶ Κάστωρ καὶ πολὺ

* Alios hôc nomine memorat Athenæus Lib. IX. p. 401. Cæterum idem haud dubie est Syager qui in Codicibus Laërtii vocatur Σάγαρις & Homeri adhuc vivi ac spirantis æmulus fuisse traditur Lib. II. in Socratis vita sect. 46. In Thomæ Magistri argumento ranarum Aristophanis idem vitiose vocatur Σάτυρος. Τῷ ὑπὲρ φύσιν Ὁμήρῳ τις ἀνώνυμος ἤριζε Σάτυρος. Quo in loco ἀνώνυμος est οὐκ ὀνομαστὸς, scriptor nullius nominis sive obscurus.

Πελύβιος συγγραψάμενοι, καὶ μεθ' αὐτοὺς (cum his sive præter hos) Ηρόδοτος ὁ ἱστορογράφος. Photius Cod. 262. de Lysia qui Demosthene sine controversia antiquior, ὁ μετάγε Δημοσθένην ἔτος μόνος τῶν ἄλλων ῥητόρων φαίνεται κατορθώσας. Hac ratione nec apud Clementem Alex. L. VII. Strom. p. 764. cum Dodwelli amico pro μεθ' ὃν reponendum μεθ' ὃ sed etiam illud μεθ' ὃν exponi poterit *cum quo*. Nec jam difficultatis quicquam habebit locus Hesychii Hierosolymitani in quæstionibus à Cotelerio editis Tom. 3. monumentor. p. 7. καὶ ἕτερος ὁ παρὰ τῷ Ματθαίῳ μετὰ τὴν αὐτοῦ ἐκ τοῦ τελωνίου κλῆσιν ἀναγραφείς. *Et alius* (paralyticus) *à Matthæo. IX. 2. unà cum sua è telonio vocatione IX. 9. descriptus.*

IV. TERPANDER ex Methymna vel ex Antissa Lesbius, vel ex Arna, Cumâve Boeotus, non Archilocho tantùm sed & Thalete Cretensi de quo mox dicam, antiquior fuit si audimus Plutarchum L. de Musica. Ἡ μὲν οὖν πρώτη κατάστασις τῶν περὶ τὴν μουσικὴν ἐν τῇ Σπάρτῃ Τερπάνδρου καταστήσαντος γεγένηται, τῆς δευτέρας δὲ Θαλήτας ὁ Γορτύνιος, καὶ Ξενόδαμος ὁ Κυθήριος, καὶ Ξενόκριτος ὁ Λοκρὸς καὶ Πολύμνηστος ὁ Κολοφώνιος, καὶ Σακάδας ὁ Ἀργεῖος μάλιστα αἰτίαν ἔχουσιν ἡγεμόνες γενέσθαι. Ælianus quoque L. XII. Var. cap. 50. Terpandrum Thaleti præponit: μετεπέμψαντό γε μὴν (οἱ Λακεδαιμόνιοι) Τέρπανδρον καὶ Θάλητα καὶ Τυρταῖον καὶ τὸν Κυδωνιάτην Νυμφαῖον καὶ Ἀλκμᾶνα, αὐλῳδὸς γὰρ ἦν. Hieronymo Rhodio visus est Terpander Lycurgi atque adeo Thaletis fuisse æqualis, ut testatur Athenæus L. XV. dipnosophist. p. 635. Lycurgi leges numeris Musicis adstrinxisse innuit Clemens Alex. L. I. Strom. p. 309. ubi & primum poëmatis melodiam applicuisse narrat: μέλος τε αὖ πρῶτος περιέθηκε τοῖς ποιήμασι (etiam suis ipsius & Homeri, teste Plutarcho de Musica p. 1132.) καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους νόμους ἐμελοποίησε Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος. Hellanico apud eundem Dipnosophistarum scriptorem auctore, multis annis Lycurgo atque adeo Thalete fuit junior, nam in Carneorum certamine primus omnium vicit, quod festum vigesima sexta Olympiade institutum constat ex Athenæo, unde hoc repetiit Josephus Scaliger in Græca quam edidit descriptione Olympiadum. Vide de illo festo si placet Meursium in Græcia feriata p. 178. Mirum vero quod Clemens Alex. I. Strom. p. 333. ait ab Hellanico Terpandrum referri ad tempora Midæ, qui Olympiades longe ætate antevertit & Homeri æqualis fuit, rogantibusq; affinibus suis ab eo mactatus est Epitaphio quod refert Plato in Phædro p. 209. Homero tribuit Herodotus in Poëtæ vitâ, & ex recentioribus Scaliger ad Euseb. p. 79. etsi Cleobulo ab aliis tributum narrat Laërtius Lib. I. sect. 89. Verum enim vero fuit & alter Midas recentior, cujus mortem ad Olymp. XX. commemorat Eusebius in Chron. Idem Eusebius Terpandrum refert ad Olymp. XXXIII. cui consentaneum est, quod Pha-

nias

nias apud Clementem Archilocho & Lesche juniorem facit, etsi Archilocho antiquiorem scripserat Glaucus Italus apud Plutarchum. Jovem celebrare cœpit Terpander his verbis, qvæ habes apud eundem Clementem L.VI.p.658. ζεῦ πάντων ἀρχὰ, πάντων ἡγήτωρ. ζεῦ σοι πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν. Elegorum inventorem Terpandrum, nescio qvibus auctoribus (Plutarcho forte) tradunt Gyraldus, & in institutionibus Poëticis Vossius. Eqvidem Plutarchus de Musica p.1132. inter αὐλῳδικοὺς νόμους refert elegos, sed genus carminis elegiacum à Terpandro inventum non ait. Seditionis à Terpandro Musices ope sedatæ meminit præter Diodorum Sic. & Plutarchum de Musica & Lib. de sera numinis vindicta, Heraclides de Politiis, Λέσβιον ᾠδὸν commemorans, Aristides in orat. de concordia ad Rhodios & Platonica 2. p.305.311. Zenobius, Svidas, Diogenianus & Apostolius in μετὰ Λέσβιον ᾠδόν, laudantes Cratinum in Chirone, Hesychius in Λέσβιος ᾠδός. Plutarch. de sera Numinis vindicta p.158. Tzetzes Chil.1. hist.16. & alii. Νόμους tantum κιθαρῳδικοὺς non etiam αὐλητικοὺς ei adscribi etiam in Epochis marmoreis Arundelianis observat Palmerius exercitatt. ad scriptores Græcos p.700. Vide & Plutarchum Lib. de Musica p.1132. sq. edit. Paris. ex qvo inter alia disces Terpandrum ejusq; imitatores ita Musicos suos modos instituisse, ut primum hymno qvodã venerarentur Deos, deinde statim ad Homeri, Orphei vel aliorum Poëtarum carmina decantanda transirent.

V. Lyram septem chordis à Terpandro primum instructam multi memorant, Boëthius Lib.I. de Musica c.20. *Septimus nervus à Terpandro Lesbio adjunctus est secundum septem scilicet planetarum similitudinem*, Rectius fortasse *septimum tonum* dixisset. Nam τετραχόρδῳ etiamnum λύρᾳ sed ἑπταφθόγγῳ usum testatur Plutarchus. Nihilominus Svidas qvoq;, cum narrasset eum secundum qvosdam ab Hesiodo genus duxisse, secundum alios ab Homero, vocat eum Λυρικὸν, ὃς πρῶτος ἑπτάχορδον ἐποίησε τὴν λύραν, καὶ νόμους λυρικοὺς (hymnos ad Lyram canendos) πρῶτος ἔγραψεν, εἰ καί τινες Φιλάμμωνα θέλουσι γεγραφέναι. Terpandri ipsius testimonium exstat apud Euclidem sive Cleonidem introduct. Harmonica p.19. & Strabonem Lib. XIII. p.618.

Ἡμεῖς τοι τετράγηρυν ἀποστέρξαντες ἀοιδὴν
Ἑπτατόνῳ φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Sed non omittendus locus Nicomachi Geraseni, qvi librum secundum Enchiridii Harmonici ita incipit: τὴν λύραν τὴν ἐκ χελώνης * φασὶ τὸν Ἑρμῆν εὑρηκέναι καὶ κατασκευάσαντο ἑπτάχορδον παραδεδωκέναι τὴν μάθησιν τῷ Ὀρφεῖ. Ὀρφεὺς δὲ ἐδίδαξε Θάμυριν καὶ Λίνον. Λίνος Ἡρακλέα ὑφ' οὗ καὶ ἀνῃρέθη. Ἐδίδαξε δὲ καὶ Ἀμφίονα τὸν Θηβαῖον ὃς ἐπὶ τῶν ἑπτὰ χορδῶν ἑπταπύλους τὰς Θήβας ᾠκοδόμησεν, ἀναιρεθέντος δὲ τοῦ Ὀρφέως ὑπὸ τῶν Θρᾳκικῶν γυναικῶν τὴν

* Vide Figuram ejus in Novellis Reip. literar. A. 1703. Sept. p. 258. *Cava concha* apud Virgil.

τὴν λύραν αὐτοῦ ἐκβληθῆναι εἰς τὴν θάλασσαν. ἐκβληθῆναι δὲ εἰς Ἄντισσα πόλιν τῆς Λέσβου. εὑρόντας δὲ ἁλιέας ἐνεγκεῖν τὴν λύραν πρὸς Τέρπανδρον, τὸν δὲ κομίσαι εἰς Αἴγυπτον, εὑρόντα δὲ αὐτὸν ἐκπονήσαντα ἐπιδεῖξαι τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ ἱερεῦσιν, ὡς αὐτὸν πρωθευρετὴν γεγενημένον. Adde si lubet quæ de Hermete atqve Orpheo supra dixi XII. 11, XX. 2.

CAPUT XXXV.

De Thaletis Cretensis ætate. 1. *Scriptis, & Musica peritia.* 2. *Obiter de Thalete Milesio & inventis ac scriptis ei tributis.* 3. *Euphorbus Phryx Geometra, ibid.* *Thamyris cum Musis contendens & ideo excæcatus.* 4. *Scripta ad eum relata, & inventa.* 5. *Alii hoc nomine.* 6. *Themis.* 7. *Thymœtes.* 8. *Tiresias,* 9.

I.

DE THALETE CRETENSI ita Svidas: Θαλήτας Κρὴς Ἐλύριος (*ex Elyro Cretæ urbe*, pro quo male in vulgatis ἢ Ἰλύριος ut monuit Meursius in Creta Lib. I. c. 9. & Lib. IV. c. 12.) λυρικός, γεγονὼς πρὸ Ὁμήρου. Idem Thaletam Cnossium commemorat, quem vocat Rhapsodum, & poëmata quædam mythica scripsisse affirmat, sed non diversus forte fuit Cnossius iste ab Elyrio uti nec à Gortynio Thaleta, cujus in libris de Musica meminere Plutarchus & Boëthius, & ex Polymnasto Colophonio Pausanias. Nam in hoc quidem convenisse videtur antiqvis, qvod Cretensis fuerit iste Thales sive Thaletas, alii vero patriam existimabant Elyron, Cnosson alii, alii Gortynam tres Cretæ civitates. Fallitur autem in eo Svidas, qvod Thaletem istum Homero antiquiorem facit. Nam antiqvus sane fuit, sed æqvalis Lycurgi Spartanorum legislatoris, * qvi Homero junior, utpote cujus poëmata à Creophyli hæredibus redemit, collegit primus, ac Græcis commendavit teste Plutarcho in ejus vita, confer Ælianum Lib. XIII. Var. c. 14. Quin trecentis post Trojam captam annis, vel etiam serius, circa initium Olympiadum floruit; cum Homerus ex plurimorum testimonio vix centum & sexaginta annis à Trojano excidio abfuisse dicatur. Homeri & Hesiodi æqualem facit Laërtius tertium quem Lib. I. commemorat Thalem sive Thaletem, qui ipsi est ἀρχαῖος πάνυ, κατὰ Ἡσίοδον καὶ Ὅμηρον καὶ Λυκοῦργον, sed illis verbis apparet, eum non minus quam Ciceronem sub initium Libri V. Tusculanarum loqui παχυλῶς, ut unius sæculi vel majorem etiam temporis non attenderit differentiam. Quanqvam Strabo

qvoq;

* Socrates apud Platonem in Minoë ait Lycurgi leges promulgatas οὐδέπω ἴσως ἔτη τριακόσια, ἢ ὀλίγῳ τούτων πλείω.

quoq; Lib.X. p.482. scribit Lycurgum cum Homero in Insula Chio versante esse collocutum. Verum decepit forte Strabonem quod legerat Lycurgum ἐντυχόντα Ὁμήρῳ hoc est *Homeri scriptis*, quæ in Chio insula Creophyli heredes asservabant. Strabonem alii deinde sunt insecuti.

II. Cæterum isti antiquo Thaleti μέλη tribuit Svidas, & Plutarchus in Lycurgi vita non longe post initium eum vocat ποιητὴν λυρικῶν μελῶν, sed quibus Lycurgus feliciter uti potuerit ad animos Lacedæmoniorum componendos, & ῥήτρας legesque suas illis persvadendas. Ἕνα δὲ τῶν νομιζομένων ἐν Κρήτῃ σοφῶν καὶ πολιτικῶν χάριτι καὶ φιλίᾳ πείσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Σπάρτην Θαλήταν ποιητὴν μὲν δοκοῦντα λυρικῶν μελῶν καὶ πρόσχημα τὴν τέχνην ταύτην πεποιημένον, ἔργῳ δὲ ἅπερ οἱ κράτιστοι τῶν νομοθετῶν διαπραττόμενον. Λόγοι γὰρ ἦσαν αἱ ᾠδαὶ πρὸς εὐπείθειαν καὶ ὁμόνοιαν ἀνακλητικοὶ διὰ μελῶν ἅμα καὶ ῥυθμῶν πολύτε κόσμιον ἐχόντων καὶ καταστατικόν, ὧν ἀκροώμενοι κατεπραΰνοντο λεληθότως τὰ ἤθη, καὶ συνῳκειοῦντο τῷ ζήλῳ τῶν καλῶν ἐκ τῆς ἐπιχωριαζούσης τότε πρὸς ἀλλήλους κακοθυμίας, ὥστε τρόπον τινὰ τῷ Λυκούργῳ προοδοποιεῖν τὴν παίδευσιν αὐτῶν ἐκεῖνον. Ephorus de Rep. Cretensium apud Strabonem Lib. X. p. 480. ὡς δ᾽ αὔτως καὶ τοῖς ῥυθμοῖς Κρητικοῖς χρῆσθαι κατὰ τὰς ᾠδὰς συντονοτάτοις οὖσιν, οὓς Θάλητα ἀνευρεῖν, ᾧ καὶ τοὺς παιᾶνας καὶ τὰς ἄλλας ἐπιχωρίους ᾠδὰς ἀνατιθέασι, καὶ πολλὰ τῶν νομίμων. Plura ibi memorat de Spartanorum institutis à Cretensibus acceptis, qua de re vide etiam Nic. Cragium Lib.III. de Rep. Lacedæmoniorum cap. I. Meursii Miscellanea Laconica Lib. II. cap. 5. & Cretæ Lib. III. cap. 8. Idem Strabo p. 482. testatur Lycurgum in Creta πλησιάσαι Θάλητι μελοποιῷ ἀνδρὶ καὶ νομοθετικῷ. Aristoteli quoq; Lib. II. Politicorum c.10. inter Nomothetas celebres post Onomacritum memoratur Thales, cujus auditor Lycurgus fuerit. Legem quandam hujus Thaletis videtur memorare Sextus Empiricus Lib. contra Rhetoras pag. 68. ὁ μὲν Κρητικὸς νομοθέτης εἶρξεν ἐπιβαίνειν τῆς νήσου τοὺς ἐν λόγοις ἀλαζονευσαμένους. ὁ δὲ Σπαρτιάτης Λυκοῦργος ὡς ἂν ζηλωτὴς Θάλητος τοῦ Κρητὸς γενόμενος τὸν αὐτὸν τοῖς Σπαρτιάταις νόμον εἰσηγήσατο. Sed possit & de alio legislatore locus iste accipi cujus legum notitia per Thaletam ad Lycurgum pervenerit. Notandum etiam νόμους Musicos forte intellexisse sive certas modulationes Musicas hymnosve, non Leges civiles, qui de Thalete primum quædam prodiderunt. Etenim apud antiquissimas gentes, antequam literarum usus obtinuisset, leges ad numeros decantari solitas, ut eo melius memoriæ traderentur, constat ex Aristotelis probl. XIX.28. Musicâ arte pueros Lacedæmone instituisse Thaletam, auctor est Boëthius Lib.I. de Musica p.1372. *Plato arbitratur Musicam optime moratam prudenterque conjunctam, ita ut sit modesta & simplex & mascula nec effaminata nec*

nec fera nec varia. Quod Lacedæmonii maxima ope servavere, dum apud eos Thaletas Cretensis Gortynius magno pretio accitus pueros disciplinâ Musicæ artis imbueret. Marcianus Capella L.IX. p.178. *Thaletem Cretensem citharæ svavitate compertum morbos ac pestilentiam fugavisse.* Morbum Lacedæmone sedasse refert etiã Pausanias in Atticis p.35. sed qva ratione id fecerit, non addit, idem tamen cum Capellâ tradit etiam Plutarchus non longe à fine libri de Musica: Θαλήταν γὰρ τὸν Κρῆτα φασὶ κατά τι πυθόχρηστον Λακεδαιμονίους παραγενόμενον διὰ μουσικῆς ἰάσασθαι, ἀπαλλάξαι τε τοῦ κατασχόντος λοιμοῦ τὴν Σπάρτην καθάπερ φησὶ Πρατίνας. Sic Pæanem qvendam ad pestilentiam sedandam decantatũ memorat Homerus. Confer Eustathium ad Iliad. ά. p.104. Veteres Thaletis pæanas decantare solitum Pythagoram refert Porphyrius in hujus vita p.21. Tamen dubitatum scribit Plutarchus in eodem de Musica libro p.1134. utrũ pæanes scripserit Thaletas. Καὶ περὶ Θαλήτα δὲ τοῦ Κρητὸς εἰ παιάνων γεγένηται ποιητὴς, ἀμφισβητεῖται. Γλαῦκος γὰρ (Glaucus Italus libro de antiqvis Musicis ac Poëtis) μετ᾽ Ἀρχίλοχον φάσκων γεγενῆσθαι Θαλήταν, μεμιμῆσθαι μὲν αὐτόν φησι τὰ Ἀρχιλόχου μέλη, ἐπὶ δὲ τὸ μακρότερον ἐκτεῖναι, καὶ Μάρωνα καὶ Κρητικὸν ῥυθμὸν εἰς τὴν μελοποιΐαν ἐνθεῖναι. Athenæus XV. p.678. memorat decantata Lacedæmone Thaletis & Alcmanis ᾄσματα, καὶ τὰς τοῦ Διονυσοδότου τοῦ Λάκωνος παιᾶνας. Scholiastes Pindari ad Pythionic. Od. 2. ἔνιοι δέ φασι πρῶτον Κούρητας τὴν ἔνοπλον ὀρχήσασθαι ὄρχησιν (adde Ez. Spanhem. ad Callimachum p. 22. sq.) αὖθις δὲ Πύρριχον Κρῆτα, συντάξασθαι δὲ Θάλητα πρῶτον τὰ εἰς αὐτὴν ὑπορχήματα. Plura de his Schol. Homeri Iliad. π. 617. Meursius in Orchestra. Eundem Thaletem innuit Plutarchus, cum in extremo libri de convenientissima Philosophorum cum Principibus familiaritate scribit eum Lacedæmoniorum seditionem compescuisse ἐπᾴδοντα καὶ παραμυθούμενον.

III. Fuit & alter Thales Examyi F. longe qvam Cretensis iste celebrior, sed junior ætate, Solonis nempe æqvalis Milesius, natus Olymp. XXXVI. 1. & Olymp. LVIII. anno ante CHRISTUM 546. vel 547. defunctus: gente ut ex Herodoti L.I. ab Hygino & Svida notatum est, Phœnicius, qvem & ipsum disputationes suas scripto mandasse affirmat Augustin. l. VIII. de Civ. Dei c.2. innuitq; Vitruvius L.IX. c.7. etsi Laërtius in Thaletis vita L.I. sect.23. testatur qvosdam statuisse qvod nihil omnino scripserit, ut diserte etiam tradit Themistius oratione XXVI. (aliis XV.) p.317. edit. Harduin. addens Anaximandrum * primum ausum fuisse librum edere qvod antea ignominiosum & ab usu

* Inter Philosophos, puta, ac singillatim Physicos. Sed de Thalete Simplicius in 1. *Phys. Fertur Thales fuisse primus qui Græcis commentationem Historiamque de Natura edidit & patefecit. Equidem cum multi & alii veteres essent, ceu Theophrasto videtur, ipse longe ab illis dissensit, tanquam latuissent ipsum cuncti qui eum præcessere. Præterea traditur nullum monumentum scriptum præter illam Astrologiam* ναυτικὴν *posteris reliquisse.* Lactantius l.I. Instit. c.5. de Thalete. *Primus omnium quæsisse de caussis naturalibus traditur.* Etiam primum omnium de cœlestibus disputasse scribit Minucius Felix c.19.

usu alienum habebatur. Θαλῆς μὲν δὴ τοσαῦτα εἰσενεγκάμενος, οὐ κατέθετ' ὅμως εἰς συγγραφὴν τὰ εὑρήματα, οὔτε αὐτὸς ὁ Θαλῆς οὔτε ἄλλος τις τῶν εἰς ἐκεῖνον χρόνον. Τούτου γνώριμος ζηλωτὴς Ἀναξίμανδρος ὁ Πραξιάδου οὐ πάντα ἐζήλωσεν ὅμως, ἀλλὰ τοῦτο εὐθὺς παρήλλαξέ τε καὶ ἐξετράπετο, ὅτι ἐθάρρησε πρῶτος ὧν ἴσμεν Ἑλλήνων λόγον ἐξενεγκεῖν περὶ φύσεως συγγεγραμμένον. Πρὶν δὲ εἰς ὄνειδος καθειστήκει τὸ λόγους συγγράφειν, ἀλλ' οὐχ ἐνομίζετο τοῖς πρόσθεν Ἕλλησι. Mox tamen addit Laërtius à quibusdam illi tributa duo ſcripta περὶ τροπῆς de converſione ſolis in tropicis & περὶ ἰσημερίας ſive de æquinoctio. Nauticā vero Aſtrologiam * quæ ſub Thaletis nomine olim ferebatur, *Phocum Samium* auctorem agnoſcere; tum aliquibus interjectis ex Lobonis Argivi teſtimonio refert ſcripta ab eo eſſe ad verſus ducentos τὰ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ εἰς ἔπη τείνειν διακόσια. Plutarchus libro quare Pythia deſierit oracula fundere carmine, p. 402. Thaletem accenſet Orpheo, Heſiodo, Parmenidi, Xenophani, & Empedocli qui philoſophiam ſuam carmine tradiderint: ac paulo poſt Eudoxo atque Heſiodo qui de Aſtrologia carmine ſcripſerint, addens tamen: εἴγε Θαλῆς ἐποίησεν ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν τὴν αὐτῷ ἀναφερομένην ἀστρολογίαν. Svidas quoq; ait eum ſcripſiſſe περὶ μετεώρων ἐν ἔπεσι, περὶ ἰσημερίας καὶ ἄλλα πολλά. Gallenus libro de humoribus affert locum ex Thaletis L. II. περὶ τῶν ἀρχῶν, proſa conceptum, etſi idem Galenus alibi negat Thaletis de aqua primo principio ſententiam ἐκ συγγράμματος αὐτοῦ poſſe oſtendi. Confer Menagium ad Laërtium p. 16. qui p. 23. neſcio quo auctore ſcribit Hexametri verſus origenem ** Thaleti huic à quibusdam tribui. Falſo ſane, cum Homero ſaltim & Heſiodo fuerit junior. Thaletis Epiſtolam ad Pherecydem quam Laërtius produxit κιβδηλίας ſibi ſuſpectam eſſe, teſtatur Huetius p. 77. demonſtrationis Evangelicæ. Idem etiam de altera ad Solonem fortaſſis dicendum, & Joſephus Scaliger Epiſt. 306. ad Everardum Vorſtium omnes illas Epiſtolas quæ Democrito, Soloni, Thaleti & Pittaco Mitylenæo apud Laërtium attribuuntur multis argumentis ait ſe probare poſſe confictas à Græcis, quibus nunquam, ut ait, mentiendi voluntas aut facultas defuit. Verſus Callimachi de inventa à Thalete urſa minore & ſtella polari, quos idem Scaliger ad Manilium p. 40. adduxit, atque Menagius pag. 13. ad Laërt. unde petiti ſint negat ſe comperiſſe, exſtant apud Achillem Tatium in Iſagoge ad Aratum pag. 123. Negat enim p. 15. vir doctus ſe meminiſſe quicquam alibi lectum de *Euphorbo* Phryge, quem Laërtius in Thaletis vita ex Callimacho narrat reperiiſſe σκαληνὰ καὶ τρίγωνα καὶ ὅσα γραμμικῆς ἔχεται θεωρίας *rationem ſcalenorum & trigonorum & quæcunque ad Geometricas ſpeculationes ſpectantia habentur.* At legerat haud dubie de Euphorbo Trojano, cujus in ſe animum migraſſe ferebat Pythagoras, & quem à Callimacho innui non eſt dubitandum. Alia Thaletis inventa memorat Proclus ad Euclidem p. 19. 44. 67. 78. 92. & Clemens I. Strom. pag. 302. Ex Eudemi Hiſtoria Aſtrologica. Denique Thaletis nomine etiam ſecundum

nonnul-

* Simplicius loco laudato.

** Confer quæ ſupra, XXIV. 4.

nonnullos venit Zamolxis teste Porphyrio in Pythagoræ vita p. 186. quo de Zamolxi uti de Lycurgo quoque dixi quædam libro secundo, c. 12. quod est de Græcorum legislatoribus. Thaletis filius (adoptivus, neque enim uxorem duxit, ut docet Plutarchus in Solone p. 81. referens alterum ejus adoptivum è sorore natum Cypistum) Phidiades in Ægina insula domum habuit, in qua natus fertur Plato. Laërt. III. 3.

IV. THAMYRIN Philammonis & Arsinoæ sive Argiopæ * filium, Thracem, memorat Homerus Iliad. β. v. 595.

- - - καὶ Δώριον, ἔνθατε Μοῦσαι
Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν ἀοιδῆς,

Ad quem locum Eustathius hunc vatem ac cantorem cum Musis contendisse ait eâ lege, ut si vicisset, omnium earum potestatem haberet, si vero esset superatus, ab illis quacunq; re vellent, privaretur. Victrices itaq; Musas oculis Thamyrin spoliasse, & vocem ejus læsisse & mente ipsum movisse. Alii non cum omnibus sed cum una Musarum certasse affirmant, proposito si victor abiret præmio nuptiarum. Sensum allegoricum hujus fabulæ quæ apud Diodorum Sic. L. III. p. 201. Diogenianum Centur. IV. prov. 27. Parthenium c. 29. Hyginum L. II. c. 6. poëtic. Astrolog. Julianum Epist. 41. Dionem Chrysost. XIII. p. 225. Plutarchum L. de Musica, Oppianum L. II. Ixevticorum (in Eutecnii paraphrasi p. 64.) Lucianum in reviviscentibus, T. I. p. 393. Apollodorum aliosque occurrit, ita exponit Johannes Tzetzes Chiliad. VII. hist. 108. ut notet arrogantem fuisse Poëtam, quod verò poëmata ejus perierint, hinc à Musis excœcatum tradi. Pausanias in Messenicis pag. 363. ex morbo luminibus captum Thamyrin arbitratur.

V. Tzetzæ verba qvibus Cosmogeniæ etiam à Thamyri scriptæ meminit, hæc sunt;

— — — — ἦν ποιητὴς γενναῖος
Συγγράψας κοσμογένειαν πενταχιλίοις στίχοις
Σὺν κομπασμῆς δ' ἐνόμιζεν ἴσον εἰς νοῦν οὐδένα.
Ἐπεὶ δ' ἐξηφανίσθησαν τὰ τούτω γεγραμμένα
Ἔφασαν ὡς ἀντήριζεν ὡς πρὸς ᾠδὴν ταῖς Μούσαις.

Svidas ait Thamyris Theologiam ferri versibus termille, quæ Theologia sive Theogonia haud diversa fuit (ut recte etiam Clarissimo Bælio animadversum) à κοσμογενείᾳ illa Tzetze memoratâ, sed versuum numerus apud alterutrum vel utrumque falsus, neuter enim opus ipsum Thamyræ inspexit. Ejus hymnos laudat cumque Orphicis jungit Plato lib. octavo de legibus, & Pausanias in Phocicis p. 812. testatur eum hymno in Apollinem decantato in certamine Pythio vicisse. Meminit & Plato in Jone non longè à prin-

* Schol. Homeri Iliad. κ' 435. Eratus Musæ filium vocat, sed ad Il. β' Catal. v. 102. Arsiæ Nymphæ.

Principio: *οὐδεπώποτ' εἶδες ἄνδρα ὅστις περὶ μὲν Ὀλύμπου δεινός ἐστιν ἐξηγεῖσθαι, ἢ περὶ Ὀρφέως ἢ περὶ Φημίου τοῦ Ἰθακησίου ῥαψῳδοῦ.* Et in extremo libri ultimi de Rep. ait animam Orphei in Cygnum, Thamyræ in Philomelam post morten transmigrasse, alienus utique à sententia Prodici Phocaënsis, qui Thamyrin apud inferos pœnas suæ in Musas jactantiæ & insolentiæ luere scripsit narrante Pausania in Messenicis p. 363. Plutarchus L. de Musica p. 1132. poëma Thamyræ de Titanum bello adversus Deos commemorat, sed quod nec ipse vidit, *πεποιηκέναι δὲ τοῦτον*, inquit, *ἱστορεῖται Τιτάνων πρὸς τοὺς Θεοὺς πόλεμον.* Prætereo quod de Thamyræ Musica meminere Strabo L. X. p. 471. Plutarchus p. 1093. quod non suaviter vivere liceat secundum Epicurum, Philostratus L. I. Sophist. p. 488. & 521. & in Epistolis p. 887. Dio Chrysostomus diss. 69. p. 622. & Clemens Alex. 1. Strom. p. 307. qui auctor est Doricam harmoniam à Thamyri inventam fuisse. Ad cæcitatem ejus alludit præter Propertium Lib. II. Eleg. 18. Ovidius Lib. III. Amor. Eleg. 7. ita canens:

Quid miserum Thamyrin picta tabella juvat?

Apollodorus Lib. I. pag. 8. itemque alii Hyacinthum deperisse scribunt, atque adeo *πρῶτον ἄρξασθαι ἐρᾷν ἀῤῥένων* qua de re Svidas & ex recentioribus Gyraldus multa afferunt quæ *ἄῤῥητα ἀμείνω.*

VI. Cum hoc Thamyri à nonnullis confunditur *Amyris* quidam, sive is idem fuit, qui famulum in templo Sybaritico verberibus fatalibus excipiens ansam dedit proverbio *Ἄμυρις μαίνεται*, de quo vide Andream Schottum ad Adagia Græcorum p. 87. & 200. Fuit & *Thamyris* Theclæ Sanctæ sponsus, de quo in actis ejus mentio occurrit. Etiam celebris Scytharum regina Cyri debellatrix Thamyris à quibusdam appellatur, à Lindenbrogio Tamyris, sed hujus nomen rectius effertur *Tomyris*, ut ostendit Valesius ad Ammianum Marcelinum Lib. XXIII. c. 6. Sed & Cilix *Tamiras* qui aruspicinā Cyprios docuit, apud Tacitum L. II. c. 3. Hist. vocatur *Thamyras*, etsi apud Hesychium ab illo sacerdotes Cyprii vocantur *Ταμιρεῖδαι* non *Θαμυρεῖδαι.*

VII. THEMIS una ex Titanidibus, carmen Heroicum prima reperisse quibusdam visa fuit, ut auctor est Clemens Alex. Lib. I. Strom. p. 309. Antiquissimum etiam ferunt fuisse Themidis fatiloquæ oraculum Deucalioni & Pyrrhæ præcipientis ut lapidibus jactis in orbem mortalibus vacuum, genus humanum restauraret, ut præter alios refert Arnobius Lib. V. & Lutatius ad Statii 3. Thebaidos. Sed de Themide ejusque oraculo, cujus crebra apud veteres mentio, agunt Boissardus de divinationibus p. 97. & Bulengerus Lib. I. de oraculis ac vatibus c. 2. Vide præterea Casaubonum ad Strabonis lib. IX. p. 429. edit. Paris. Sirmondum ad Sidonium p. 233. Stephanum Pighium in libro *Themis Dea*, T. IX. Antiqv. Græcar. Jacobum Perizonium

nium dissertatione tertia Triadis p. 249. seq. & Franciscum Bianchinum in Historia universali ex monumentis antiquis illustrata c. 4. ubi jus naturale sub Themidis nomine à veteribus commendatum ex Festo & aliis docet. Confer Diodorum Siculum L. V. p. 335. Theages apud Stobæum: θέμις γε ὧν φημίζεται παρὰ τοῖς ὠρανίοις θεοῖς, δίκα δὲ παρὰ τοῖς χθονίοις, νόμος δὲ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. Idem tradit Jamblichus in vita Pythagoræ p. 55. & apud Clementem 6. Stromatum p. 613. δίκα ὁσία ἁγνὰ, ευνομίας ἀκόλουθος καὶ πινυτᾶς Θέμιδος. Sacra etiam Themydis olim celebrata fuere, quorum cerimonias quasdam symbolaque prodit idem Clemens in protreptico p. 14. Cæterum apud Johannem Malalam 1. Chron. pag. 181. & priscum Scholiastem laudatum Bulengero Lib. I. de Theatro c. 2. â quo Themis prima τραγικὰς μελῳδίας invenisse & dramata edidisse traditur, pro Θέμις sive Θεόμις legendus Θέσπις, ex certissima conjectura Clarissimi Bentleji Epist. ad Millium pag. 46.

VIII. De THYMOETE Laomedontis nepote non prætereundum Diodori Siculi testimonium quod exstat libro III. p. 201. πρὸς δὲ τούτοις Θυμοίτην τὸν Θυμοίτου τοῦ Λαομέδοντος κατὰ τὴν ἡλικίαν γεγονότα τοῦ Ὀρφέως, πλανηθῆναι κατὰ πολλοὺς τόπους τῆς οἰκουμένης καὶ παραβαλεῖν τῆς Λιβύης εἰς τὴν πρὸς ἑσπέραν χώραν τῆς οἰκουμένης ἕως ὠκεανοῦ. θεάσασθαι δὲ καὶ τὴν νῆσον ἐν ᾗ μυθολογοῦσιν ἐγχώριοι ἀρχαῖοι τραφῆναι τὸν Διόνυσον καὶ τὰς κατὰ μέρος τοῦ θεοῦ τούτου πράξεις μαθόντα παρὰ τῶν Νυσαίων, συντάξασθαι τὴν Φρυγίαν ὀνομαζομένην ποίησιν, ἀρχαϊκῶς τῇ τε διαλέκτῳ καὶ τοῖς γράμμασι χρησάμενον. Eadem de Thymoete scribit sed præterito Diodori nomine Gyraldus dialogo de Poëtis secundo, neque alium quam Gyraldum auctorem laudat Laurentius Crassus, Baro de Pianura, in opere de Poëtis Græcis pag. 515.

IX. De TIRESIA Vate ejusq; oraculis, cœcitate &c. adeundus idem Diodorus L. IV. p. 269. Philostratus L. I. imag. Justinus quæst. 146. ad Orthodox. Svidas in νωμῶν, Boëthius lib. V. Consolat. prosa 3. Politianus c. 80. Misc. Bonifacius Hist. ludicræ lib. I. c. 6. & illustres ætatis nostræ viri Huetius in demonstratione Evang. & Ez. Spanhemius ad Callimachum p. 638. seq.

CAPUT XXXVI.

Zoroaster unus an plures. 1. *Cum Adamo, Noacho aliisque temere confunditur.* 2. *Ejus nominis notatio.* 3. *Ætas.* 4. *Scripta ejus Astrologica.* 5. *Physica, ubi etiam de Oraculis, quæ diversa fuerunt ab Apocalypsi.* 6. *Platonicorum juniorum in Oracula commentarii deperditi.* 7. *Gemisti Plethonis συγκεφαλαίωσις dogmatum Zoroastris & Platonis. ibid. Editiones & versiones Oraculorum Zoroastreorum quæ exstant, cum Scholiis Plethonis & Pselli.* 8. *De Patricii*

collectione

collectione observationes quædam. 9. *Utrum è Chaldaico vel Persico translata fuerint, & de oraculis Zoroastris quæ Chaldaice scripta habere se olim testatus est Johannes Picus.* 10. *Oraculorum ut videtur Metaphrastes, Julianus Theurgus, de quo pluscula, & num artibus ipsius Magicis potius, quam precibus legionis fulminatricis exoptatum imbrem debuerit exercitus M. Antonini.* 11. *Libri Zoroastris de arte Magica.* 12. *Chemica scripta Zoroastri tributa.* 13. *Opus Theologicum de sacris dogmatis & religione Persarum. Liber ZEND VA ESTA ejusq; compendium ab Hydeo Latine vulgatum quod inscribitur SADDER.* 14.

I.

SUpereſt poſtremus ante Homerum dicendus ZOROASTER, de qvo tam multa & pugnantia inter ſe traduntur, ut illa dijudicare atq; revocare ad examen res majoris ſit operæ quam pretii. Neq; enim in illis tenebris antiquitatis plane certi quicqvam ex tam diverſis interq; ſe confuſis exſculpere fas eſt. Unus Zoroaſter fuerit, an poſtea & alius, non ſatis conſtare ſcripſit Plinius Lib. XXX. c. 1. Unum fuiſſe ſenſit Goropius Becanus & nuper Thomas Hyde, ſed Scaliger & Bochartus duos, Claudius Salmaſius & P. Lambecius Arnobium ſecuti tres, Franciſcus Patricius, Athanaſius Kircherus, Valeſius ad Ammian. Lib. XXIII. p. 374. multiq; alii qvatuor, Thomas deniq;, Stanleius qvinq; : 1. Aſſyrium, 2. Bactrianum, Nini æqvalem & ab eo vel à Semiramide victum: 3. Perſam ſive Perſomedem, 4. Pamphylium, & 5. Proconneſium, Arnobio L. I. & Plinio memoratum, qvibus ait ſextum addi poſſe Babylonium omnis divini arcanum Antiſtitem, qvo Magiſtro uſum Pythagoram narrat Apulejus in floridis. Sex qvoq; Zoroaſtres numerat Delrio in diſquiſitt. Mag. exploſus à Joh. Henrico Urſino in Exercitationibus de Zoroaſtre Hermete & Sanchoniatone editis Norimbergæ 1661. 8vo.

II. Philippo Cluvero Zoroaſter eſt *Adamus*, Pſeudo Beroſo & Joh. Caſſiano, Petro Comeſtori, Athanaſio Kirchero & pluribus recentioribus, *Chamus* Noæ filius, Gregorii Turonenſi *Chus*, ſcriptori Clementinorum à Cotelerio editorum * *Nimrod*, auctori Chronici Alex. & Pſeudo Clementi *Misraimus:* Procopio Gazæo & Epiphanio Nemrodi filius *Aſſur*, *Abrahamus* ** aliis, Georg. Hornio *Bileamus*, Huetio *Moyſes*, Clementi Alexandrino *Er* Pamphylius Platoni memoratus. Bundaro Mahumedano famulus alicujus diſcipulorũ *Jeremiæ*, Abulpharajo p. 54. è diſcipulis *Eliæ* unus, Abunephio ſcriptori

 Arabi

* Vide & recognitiones Clem. Lib. 1. c. 30.

** Confer Herbeloti Bibl. Or. in vocibus *Abraham, Abeſta, Zoroaſter.*

Arabi apud Kircherum 1. Oedipi Ægypt. p. 85. 176. *Osiris*, & ipsi Kirchero p. 216. etiam *Mithras:* Eduardo Pocockio ad Abulpharajum p. 147. *Hystaspes*, Thomæ Hydeo in historia religionis veterum Persarum c. 24. p. 314. fuisse videtur famulus *Esdræ* Prophetæ, & p. 310. ac 340. idem cum *Zoromasdre* Chaldæo Svidæ memorato, qvibus adde qvod multi putant Zoroastrem latere sub *Oxyarte* Ctesiæ & Diodori Siculi, item sub *Zara* vel *Nazarato* Alexandri Polyhistoris, *Zabrato* Porphyrii, *Zarata* Plutarchi & *Zare, Zarade, Zoroado*, vel deniq; *Zasrade* & *Zarua* aliorum. Vide Cotelerium ad Pseudo Clementis recognitiones L. IV. cap. 27. Tho. Stanleium Histor. Philosophiæ Orientalis Lib. I. c. 2. Huetii demonstrat. Evangel. p. 150. sq. & p. 458. sq. quo posteriore loco Zoroastrem confert cum Ezechiele. Petrum Baylium in Lexico Historico Critico editionis secundæ, Bartholomæum Herbelotum deniq; in Bibliotheca Orientali, qui inter alia refert eum à quibusdam Eliæ & Elisæi, Rechabitarumqve discipulum habitum fuisse, ab aliis haud diversum putatum à Smerdi, qui post Cambysen regno Persarum præfuit.

III. Nomen ipsum Zoroastris PseudoClementi, Gregorio Turonensi & Abunephio apud Kircherum *vivum sidus* sonat, Dioni & Hermodoro apud Laërtium *ἀστροθύτην*, Bocharto Lib. IV. Phaleg. c. 1. *ἀστροθεάτην*-שורואסתר, Annio Vitebriensi *magum & veneficum.* Johanni Crojo ad qvædam loca Origenis p. 31. *principem secreti* sive *arcani* שר הסתר, Salmasio de Hellenistica p. 368. Henrico Lord in descriptione Religionis veterum Persarum in India c. 3. p. 154. Hottingero Histor. Oriental. p. 364. Texeiræ & aliis *Zaradust* vel *Zertutscht*, *Zerdascht*, Theodorito *ζαράδην*, *amicum ignis:* Kirchero in Obelisco Pamphilio Lib. I. c. 2. §. 1. *Tsairaster*, *fictorem imaginum occulti ignis*, vel *Tsuraster*, *occultarum rerum imaginem.* Thomæ Hydeo p. 310. *aurum pravum* vel contra *obryzum*, etsi fatetur iste neutram harum expositionum sibi satisfacere. Confer eruditissimi Viri Hadr. Relandi partem 2. diss. Misc. p. 265.

IV. Similiter de ætate necesse est plurimum abire in diversa quibus tam varia de Zoroastre vel pluribus hoc nomine in mentem venerunt. Lubet hoc loco illud tantum commemorare, quod Zoroastrem Magiæ inventorem quinq; millibus annorum ante bellum Trojanum fuisse falso scripsit Hermippus & Aristoteles apud Plinium, & Hermodorus Platonicus apud Laërtium in prooemio. Meminit ejusdem sententiæ quoq; Plutarchus de Iside & Osiride p. 369. neq; valde ab ea abhorret, quod apud eundem Plinium Eudoxus Zoroastrem sex millibus annorum ante Platonis mortem floruisse prodidit. Sed juniorem facit Svidas, qui ait fuisse ante

bel-

bellum Trojanum annis quingentis,quin longe citerior est Xantho Lydio apud Laërtium prœm. sect. 2. qui à Zoroastre ad Xerxis transitum non plures annos quam sexcentos numeravit. Cæterum mihi quidem probabile est, licet plures forte fuerint Zoroastres, tamen scripta & Magiæ in Perside inventionem tribui posse cum aliqua verisimilitudine non nisi uni, Persomedi nempe, qui Darii Hystaspis temporibus claruit, adeoqve Homero longe junior fuit. Qvis enim non malit credere scriptores nominum similitudine deceptos ad Chaldæum vel Bactrianum res Persici Zoroastris retulisse, quam plures eodem nomine diversis temporibus homines tam similia studia coluisse tam multa eadem & patrasse & passos esse.

V. Jam quæ scripta ad Zoroastrem veluti auctorem & olim relata sint & hodie referantur videamus. Equidem hic optem exstare libros περὶ μάγων Hermippi Smyrnæi, qui sub Ptolemæis claruit, & *de tota arte Magica*, ut ait Plinius, *diligentissime scripsit, & vicies centum millia versuum à Zoroastre condita*, * *indicibus quoq; voluminum ejus positis explanavit.* Sed videtur illud Hermippi opus jam Chrysostomi ætate intercidisse, ut ex hujus sermone in S. Babylam non absurde colligas. Zoroastrem primus Græcis notum fecit Pythagoras teste Clemente, 1. Strom. pag. 304. hinc plures ejus meminere, Plato in Alcibiade, Antisthenes apud Svidam in Ἀντισθένης, Aristoteles, Hermippus, Hermodorus & Eudoxus apud Plinium ac Laërtium, ut eos, qui post fuere omittam. Ex recentioribus scripta Zoroastri tributa præ cæteris diligentius retulit Lambecius in prodromo Histor. literar. p.79. seq. cujus observationibus nonnulla præsenti loco adjungam. Videntur autem universa commode distribui posse in *Astrologica, Physica, Magicaq; & Chemica*, ac deniq; *Politica* & sacra sive *Theologica*. Astronomum & σοφὸν περὶ τὰς ἐν τῇ ἀστρονομίᾳ Zoroastrem vocat Svidas, Auctor recognitionum Lib.IV.c.27. *astris multum ac frequenter intentum.* Auctor Chronici Paschalis p.37. Ἀστρονόμον Περσῶν πρεσβεύοντα. Idem Svidas illi tribuit ἀστεροσκοπικὰ ἀποτελεσματικὰ *libros quinq;* ex quibus depromta esse videntur quæ ex Zoroastre petiit collector Geoponicon non tantum Lib.I.c.10.& 12. sed & L.II.c.13. & Lib.V.c.44. Lib.VII.c.5.6.11. Lib.X.c.83. Lib.XI.c.19. Lib.XIII.c.9. & 16. & Lib.XV.c.1. & Plinius Lib. XVIII. cap. 24. Neque enim necesse est ut cum Lambecio p. 85. singulare fingamus Zoroastris *opus de re rustica*, cujus nemo veterum meminit, neqve Plinius usquam Zoroastrem de agricultura scripsisse dicit, quan-

* Non de solis Oraculis & versibus futurorum prænunciis hoc accipiendum, ut facit Heurnius p.123. Histor. Philos. Barbar. sed de omnibus scriptis quæ Zoroastris nomine ferebantur.

qvanqvam id affirmat Thomas Hyde pag. 340. Et tametsi libros illos Apotelesmaticos genuinum Zoroastris opus nolim præstare, nihil tamen evincit argumentum Lambecii qvo p. 83. & 88. contendit opus illud Zoroastri suppositum fuisse, qvod in illis capitibus Geoponicon qvæ è Zoroastre petita esse dicuntur, allegatur Democritus & Aristoteles: nam alibi * ostendi titulos capitum in Geoponicis sæpe esse parum accuratos, neqve ita intelligendos, ac si toto illo capite deinde scriptoris cujus nomen præfixum est ipsa verba afferrentur, sed potius sententia illius à collectore utcunqve expressa & aliorum opinionibus interpolata. In Collectaneis qvibusdam Græcis Astrologicis ineditis, qvæ in variis Bibliothecis manu exarata occurrunt, inter diversos scriptores ex qvibus illa congesta fuere comparet etiam nomen Zoroastris. Vide Labbei Bibl. nov. MSS. p. 122. 168. 278. Olug Beigh in Astrologia Persica inedita apud Thomam Hyde pag. 312. agens de indicatoribus Horoscopi sive signi ascendentis in nativitatibus, Ptolemæo præfert Hermetem, Hermeti Zoroastrem. *Opinione autem Judiciariorum vero propior est indicator Zerdusti Philosophi.* Unde apud Persas opus Astrologicum sub Zoroastris nomine ferri, qvo se aliis in hoc doctrinæ genere peritiorem ostenderit, recte ibi vir doctus concludit. Sane Arabicum scriptum hujus argumenti sub Zoroastris nomine memorat Labbeus p. 259. Bibl. nov. MSS. Et libri Zoroastrei celeberrimi, *Zend* Persis dicti, pars undevigesima apud Hydeum p. 340. agit *de Astrologia judiciaria*, uti vigesima *de officio Medici & viribus herbarum.* Confer Henricum Lord de religione veterum Persarum p. 176. Qvod si Zomorasdres Svidæ memoratus non diversus est à Zoroastre, ut eidem Hydeo videri diximus, tum Mathematica scripta qvæ illi Svidas tribuit accipienda sunt de scriptis Zoroastris Astrologicis, ubi Mathematicos pro Astrologis poni notum est vel ex Codice Justinianeo Lib. IX. tit. 18. Gellio Lib. I. c. 9. Juvenale XIV. 248. qvibus addas licet Samuelem Tennulium ad Jamblichi Arithmeticam p. 67. Cæterum Astrologica Persarum doctrina contineri dicitur in libro qui in Bibliothecis qvibusdam Galliæ & Italiæ MStus exstat & olim fuit in Palatina, inscribiturqve ** ῥάμπλιον.

VI. Argumenti Physici, hæc ad Zoroastrem referuntur à veteribus: περὶ φύσεως *de Natura Libri IV.* Svidæ memorati, tum *de lapidibus pretiosis liber* qvem præter eundem Svidam qvi diserte memorat, videtur respicere Plinius, cum de lapidibus pretiosis agens Zoroastrem aucto-

* In Decade Decadum num. 100. & infra ubi de Geoponicis ago libro VI.

** Vide Cangii glossarium Græcum in hâc Voce. Catalogum MSS. Bibl. Palatinæ p. 94.

auctorem laudat Lib. XXXVII. cap. 10. Patet vero ex eodem Plinio Persarum Magos occultis ac mirandis gemmarum effectibus cumprimis multum tribuisse, quod ex Zoroastris disciplina hausere. Neque magia adeo à Physica & Theologia ipsorum diversa fuisse videtur, quæ velut præcipuam partem utique θεῶν θεράπειαν ut ait Plato, & naturæ intimiorem cognitionem præ se ferebat. Nam à Diabolica quidem illa & obscœna Magia alienum exstitisse Zoroastrem, multis argumentis ostendit Gabriel Naudæus cap. 8. Apologiæ pro viris doctis Magiæ accusatis. Physicis certe scriptis annumeremus licet λόγια sive *Oracula* illa Magica & Chaldaica vulgo dicta, quæ sub Zoroastris feruntur nomine, & olim à Platonicis, Zoroastrem tamen raro nominetenus laudantibus, lecta sunt, & quorum fragmenta nonnulla hodie tenemus, in quibus etiam de lapidibus quædam, ut de Mnezurio. Neque verò dubitandum, aliud longe fuisse opus & ab his diversum Zoroastris *Apocalypses* * quas pridem jactarunt Adelphius & Aquilinus aliique Gnostici, sive singularis cujusdam ac reconditæ scientiæ jactatores temerarii. Illas enim impugnavit tota Platonicorum schola, Plotinus qui Gnosticos illos in Libro IX. Enneadis 2. seriò confutandos sibi sumsit, Amelius & præ cæteris Porphyrius, qui quod confictæ illæ essent spuriæque, pluribus evicisse se testatur in vita Plotini cap. 16. Hæc autem oracula fecere semper maximi, & tanquam præcipua quædam ac sapientiæ plena monumenta legerunt, interpretati sunt & legenda commendarunt, quin etiam ut Pselli verbis dicam, ὡς θείας φωνὰς ἀσυλλογίστως ἐδέξαντο *tanquam totidem divinas voces sine controversia receperunt* iidem Plotinus, Porphyrius, Jamblichus, tum hos secuti Proclus, Marinus, Damascius, Hermias, Simplicius, Olympiodorus, aliique.

VII. Jamblichi prolixos in λόγια commentarios memorat Marinus in vita Procli pag. 61. Opus Porphyrii, quem secutus Jamblichus est, περὶ τῆς ἐκ λογίων φιλοσοφίας laudant Eusebius, Augustinus, & Julius Firmicus, ut alios jam prætercam. Æneas Gazæus p. 56. edit. Barthii: τοῦτό σε καὶ χαλδαῖοι διδάσκουσι καὶ ὁ Πορφύριος, ὃ ἐπιγράφει ἢ καθ' ὅλου τὸ βιβλίον, ὃ εἰς μέσον προάγει τῶν χαλδαίων τὰ λόγια, ἐν οἷς γεγονέναι τὴν ὕλην ἰσχυρίζεται. Ubi pro καθ' ὅλου non est cum Lambecio pag. 112. legendum καθ' ὕλης, etsi Porphyrii libro VI. περὶ ὕλης Svidas memo-

* Hasce cum Oraculis Zoroastris perperam confundit Kœnigius in Bibl. itemque alii. Lambecius pag. 89. prodromi Hist. literar. Apocalypses illas verisimilius easdem putat cum libris Apocryphis Zoroastris *Persæ*, quos Prodici, Gnostici illius Carpocratem secuti, discipuli possidere se jactabant ap. Clementem 1. Strom. p. 304.

memerat, sed totus locus ita vertendus præeunte Holstenio pag. 65. de vita & scriptis Porphyrii: *Hoc quidem & Chaldæi te docuerint, & Porphyrius: ille enim integrum librum conscripsit, quo Chaldæorum oracula producit, quibus materiam genitam esse confirmat.* Videtur enim inter sex illos de materia libros unus fuisse, in quibus sola ex oraculis loca examinabat Porphyrius. De commentariis Procli in eadem λόγια, quos ex Præceptoris sui Syriani prælectionibus Jamblicho, Porphyrioque & propria observatione hausit, & in decem libros teste Svida distinxit, agit idem Marinus, cap. 26. eosdemque memorat Proclus ipse in politiam pag. 359. & Simeon Sethi sive Psellus in libro de alimentorum facultatibus, ubi de Philomela pisce ei sermo est. Iidem Platonici passim in suis scriptis qua editis qua ineditis ad oracula ista provocant, iisque vel confirmare illustrareque sua vel de suo lucem afferre student. Hieroclem libro quarto de fato ac providentia consensum demonstrasse inter oracula, Orpheumque ac Platonem, auctor est Photius cod. 214. ad quod argumentum, nescio an facit *Zoroastris & Platonis dogmatum* συγκεφαλαίωσις * *sive compendium*, quod in Bibl. Augustissimi Imperatoris & Regis Galliæ Græcè, *Plethone* auctore, MStum exstare notant Lambecius Lib. VII. pag. 164. sq. 175. 172. seq. & Labbeus pag. 85. Prætereo quæ ex hisce oraculis affert Synesius de insomniis & Nicephorus Gregoras in scholiis ad illum librum.

VIII. Proclus teste Marino septuaginta tetradas oraculorum collegerat & illustraverat, hoc est versus Hexametros CCLXXX, si singulas tetrades ponamus fuisse versuum non plurium quam quatuor. Ex hisce, sexaginta versus, neque integros tamen illos, neque recto fortassis ordine descriptos habemus cum scholiis Græcis *Gemisti Plethonis* editos primum Græcè à Lodoico Toletano Parisiis 1538. 4to. præfixo titulo: Μαγικὰ λόγια τῶν ἀπὸ τοῦ Ζωροάστρου Μάγων. Latine vertit oracula pariter & Plethonis ** Scholia *Jacobus Marthanus* Pictaviensis. Exstat ista latina Marthani prosaria translatio etiam ad calcem editionis de qua mox dicam Johannis Opsopœi. Græce eadem oracula sine Scholiis in unico folio edidit *Federicus Morellus*, Paris. 1595. 4to. & biennio post latinam suam metaphrasin versibus Hexametris, paucis quibusdam notulis & conjectaneis in margine auctam. Ab eo tempore is quem dixi *Opsopœus* ad calcem Sibyllinorum oracula Zoroastris cum nova versione sua & notis vulgavit non modo additis

* Forte nihil aliud continet hæc συγκεφαλαίωσις, quam quæ edita sunt, in oracula Zoroastrea Gemisti Plethonis scholia, de quibus mox.

** Non *Pselli*, ut legas in Philosophia Orientali Stanlei p. 132. edit latinæ. *Carolum* quoque *Sammarthanum* (Scævolæ Sammarthani Patruum) Zoroastris oracula latine transtulisse testatur in Scævolæ vitâ Gabriel Michaël Rupimalletus.

ditis scholiis Plethonis sed & *Michaëlis Pselli*, quæ ex Bibl. Regis Galliæ primus Græc. lat. edidit Paris. 1589. 8vo. recusa 1599, & 1607. 8vo. & Servatii Gallæi cura Amst. 1689. 4to. Porro Psellus nonnulla aliter legit & alio prorsus ordine ac Pletho, sequiturq; passim Psellum Nicephorus ad Synesium. Eadem Zoroastris oracula cum Opsopœi & Marthani versione exhibet *Lambecius* in prodromo Historiæ literariæ p. 94. sq. principiumq; & extremam partem scholiorum Pselli pariter ac Plethonis veluti in gustum lectori Græce ac Latine offert p. 113. sq. Illam vero Plethonis Psellique collectionem longe vicit *Franciscus Patricius*, qui non solos sexaginta, sed trecentos viginti plus minus versus Oraculorum congessit ex Procli Theologia, Commentariis in Parmenidem, Timæum, Remp & Cratylum: Ex Hermia in Phædrum, ex Olympiodoro in Philebum & in Phædonem, ex Synesio, ex Simplicio in quartum Physicorum, ex Damascio & Nicephoro. Cumque sparsim dimidios sæpe vel singulos versus apud dictos scriptores reperisset, pro argumenti affinitate conjunxit, & in undecim sectiones divisit, Latine vertit, & præfixa de Zoroastre dissertatione Græce ac Latine edidit in nova de universis Philosophia Ferrar. 1591. fol. & Venet. 1593. fol. Latine ex Patricii versione recudi in Magia sua Philosophica Zoroastrem pariter atque Hermetem Trismegistum curavit Illustris *Henricus Ranzovius*, Hamb. 1593. 8vo. Leguntur & Græce ac Latine ex Patricii editione apud Lambecium prodromi Hist. literar. p. 97. seqv. Tum in Historia Philosophica *Thomæ Stanleii* tertium nuper Anglice edita Lond. 1701. fol. & in Latina versione Historiæ Philosophiæ Orientalis ejusdem Stanleii, adornata à *Johanne Clerico*, qui notas etiam suas Oraculis subjunxit, & menda quædam tum in ipsis, tum in Latina versione sustulit, Amst. 1690. 8vo. *Otto* quoque *Heurnius* in libro secundo Antiquitatum Barbaricæ Philosophiæ * Oracula à Patricio collecta exhibet, at non ex Patricii sed sua versione, *atque Romana*, ut ait, *lingua donata, & rigidiori limâ expolita, ut clarius sententiarum lumen fulgeat.* Illa Heurnii interpretatio itidem legitur apud Lambecium p. 107. seq. Verum Stanleii judicio, *dum ea nititur stylo Heurnius expolire, ** & meliori latinitate inducere, quæ genuine ac sincere tradiderat Patricius, inquinavit ac corrupit. Temere præterea continuam orationem ex hisce fragmentis inter se nequaquam connexis & apud varios scriptores sparsis efficere studuit.*

IX. Patricium ipsum reprehendunt viri docti, quod scriptores vel plane non vel indiligenter admodum indicaverit, unde Oracula singula sunt ab eo depromta, quanquam in libris ineditis fieri hoc vix satis distincte potuisse fateor, nisi integra auctorum loca transscribere voluisset: inprimis vero male lectoribus suis consuluit, quod una serie descripsit quæ divellenda erant, & diversis in locis aut forte libris ab eo observata fuerunt, tum, quod versus male digessit, nec satis emendatos vel mutilos, vel allegantium verbis interpolatos, (vide vers. 155. seqv.) aut ad sententiam ipsorum minus examinatos in collectionem suam retulit. Digna autem sunt præstantissima hæc priscæ sapientiæ apospasmatia, quæ post Clarissimorum Virorum conatus etiamnum eruditorum industriam & ingenia exerceant, adeo multa adhuc restant in illis notanda, quæ ab interpretibus male accepta, & quia argumentum de quo agunt paucis perspectum est, incepta plerisque vel sensus expertia videntur. Quosdam versus bis vel ter posuit Patricius levi mutatione vel memoriæ lapsu deceptus. Conf. v. 59. & 66. v. 177. & 214.

v. 148. & 181.	v. 3. 62. & 85.
v. 151. seq. & 220. seq.	v. 44. 179. & 218.

Versus 18. ita est legendus:

I i Καὶ

* Prodiit liber iste Lugd. Bat. 1600. 12mo.

** Sic de fabulis Pilpæi Philosophi Indi, quas è Persico Gallice pridem vertit Gaulminus & ante paucos annos nescio quis elegantiori sermonis veste ornatas in lucem emisit, viri cujusdam eruditi sententia est, *qu' on a gaté, l' ancienne version en la mettant en meilleur françois.*

Καὶ πηγὴ πηγῶν καὶ πηγῶν πεῖρας ἁπασῶν.

Male enim in editis πεῖρας omittitur.

Versus 310.

Οὐ γὰρ χρὴ κείνους σε βλέπειν πρὶν σῶμα τελεσθῇ

Male redditus est sic: *non enim oportet te ab illis cerni*, manifestus enim sensus est: *neq; enim fas est te illos cernere (illos à te cerni) priusquam corpus purgatum sit*, ut Plotinus etiam docet libro de pulchro: γενέσθω δὴ πρῶτον θεοειδὴς πᾶς καὶ καλὸς πᾶς, εἰ μέλλοι θεάσασθαι Θεόν τε καὶ καλόν. Omitto alia ejusmodi plura, alibi & oportuniore loco fortassis notanda. Optimum autem operæ pretium fecerit, qui scriptores ipsos è quibus hausit ista Patricius, ineditos quidem magnam partem, at in Bibliothecis variis obvios, (universos enim excepto Proclo in Cratylum Platonis exhibet vel una nostra Bibliotheca Johannea) contulerit, & loca scriptorum non indiligenter inspexerit. Nonnulla oracula Plethonicæ collectionis illustrat *Augustinus Steuchus* Eugubinus in opere de perenni Philosophia & Marsilius Ficinus in libris de animarum immortalitate. *Kircherus* quoque T. 2. Oedipi parte I. p. 131. seq. duas primas sectiones integras & ex reliquis selectos versus sive effata 35. exhibet ex collectione Patricii, versionem ejus hinc inde mutans & suos eis commentarios subjungens, in quibus parum abest quin Zoroastrem contendat fuisse Christianum. Verisimilius est quod Zoroastris doctrinam observat geminam esse Hermeticæ sive Ægyptiacæ veteri, ut ex eodem fonte profecta videatur esse. In quam sententiam addas licet T. 2. part. 2. p. 519. & T. 3. p. 275. ubi exhibet *Ovum Zoroastreum*, Mundi typum continens, cum bonis malisque geniis vim suam exerentibus in hæc inferiora. Est quoque in manibus inedita amici rerum harum periti Paraphrasis, scholia & castigationes in Oracula tam ex Plethonis quam Patricii collectione, quæ lectori non inviderem, nisi opportunior occasio exspectanda esset qua juvabit integros accedere fontes atque haurire, ex quibus hausit *Patricius*.

X. De Chaldaico vel Persico ad verbum translata esse quæ supersunt oracula, non crediderim, neque Zoroastrem quicquam carmine scripsisse, sed prosâ merâ audacter affirmat Tho. Hyde p. 340. neque adeo genuinum esse Zoroastris fœtum existimo, at quod de Hermeticis supra ex Jamblicho observavi, indicia & argumenta in illis occurrere Ægyptiacæ veteris Philosophiæ, sic & in his notas ac vestigia latere Philosophiæ priscorum Orientalium non ab re quis sibi persvaserit. Zoroastris oracula Chaldaice scripta se habuisse Ficino retulit Johannes Picus,* *in quibus*, inquit, *& illa quoque, quæ apud Græcos mendosa & mutila circumferuntur, leguntur integra & absoluta, tum est in illa Chaldæorum sapientum brevis quidem & salebrosa sed plena mysteriis interpretatio*. Sed videtur vir summus hæc potius ex conjectura aut vendentis commendatione, quam veluti justus & intelligens arbiter pronunciasse, quia in eadem Epistola addit se demum jam cœpisse se ad Arabicæ & Chaldaicæ lingvæ studium conferre. Et *Deus bone*, inquit, *quam Pythagorica, quam plena priscorum dogmatum & secretioris disciplinæ invasit statim animam efficax votum, posse hæc per me absq; interprete evolvere & perscrutari, atq; hoc nunc ago, hoc indefessus assiduusq; saxum volvo*. Ergo dum hæc ad Ficinum scripsit, nondum absque interprete evolvere illa potuit. Narrat sane Ficinus post Pici mortem inter ejus scriptorum reliquias repertos esse libros illos Chaldaicos (non commentarios Pici in oracula ut scribit Lambecius p. 91.) sed ita detritos lectuque difficiles, ut vix ab ipso Pico legi potuerint, neque hactenus quisquam, qui illa luci publicæ exponeret fuit repertus. Zoroastris oraculum commentitium de CHRISTO è virgine nasciturо & apparitura stella refert Abulpharajus p. 54.

XI. Græcæ

* In Epistola ad Ficinum scriptâ quæ exstat in Operibus Johannis Pici p. 249.

XI. Græcæ collectiones oraculorum Chaldaicorum non unæ fuisse videntur, & forte eadem res à variis varie expressa. *Julianum* autem *Theurgum*, qui sub M.Antonino floruit, & cujus Θεȣργικὰ Τελεςικὰ * λόγια δι' ἐπῶν memorat Svidas, solum auctorem & fabricatorem fuisse totius fabulæ, ipsumqve oracula illa primum confinxisse ac commentum esse, quæ habemus, non facile Lambecio accredet, qui sciat λόγια Zoroastris jam laudari à Nicolao Damasceno in Excerptis Peirescianis p.461. tum qui videat Juliani istius scripta Porphyrio Proclo & aliis Platonicis probe fuisse cognita, oraculis verò de quibus dixi longe majorem auctoritatem apud illos constare. Igitur Julianus iste potius inter Metaphrastas collectores & illustratores illorum nomen aliquod sibi comparasse, quàm tota confinxisse existimetur. Meminit hujus Juliani, sive Patris ejus, Philosophi itidem Chaldæi, inter alios Magos Arnobius Lib.II. p.31. Sozomenus Lib.I. cap.18. (Tripart. Lib.II.c.4.) narrat Julianum Chaldæum βίᾳ λόγȣ, lapidem manu divisisse. Εἰς τὴν τȣ̃ Ἰȣλιανȣ̃ τȣ̃ χαλδαίȣ φιλοσόφȣ ἱςορίαν libros quatuor scripserat Porphyrius teste Svida in Πορφύριος. Julianum Theurgum ἐν τοῖς ὑφηγητικοῖς laudat Proclus in Timæum p. 277. Idem alibi: ὅθεν οἶμαι καὶ οἱ τῶν Θεȣργῶν ἀκρότατοι Θεὸν καὶ τȣ̃τον ὕμνησαν, ὡς Ἰȣλιανὸς ἐν ἑβδόμῳ τῶν ζωνῶν. Idem Svidas in Ἰȣλιανὸς ait, non deesse qui referant, Exercitu Romano aliquando penuria aquæ laborante, Julianum hunc extemplò imbres largissimos cum tonitru & fulgure de cœlo deduxisse, quod miraculum *Arnuphi* Ægyptio alii tribuunt, tum apud Svidam in Ἀρνȣ̃φις, tum apud Dionem Cassium Lib.LXXI. quem refellit Epitomator ejus Xiphilinus, cum Tertulliano, Apollinari Hierapolitano apud Eusebium, aliisque docens, *legionis* Melitenæ Christianæ precibus quæ inde *fulminatrix* dicta à M. Antonino fuerit, totum illud tribuendum, quemadmodum seriis Eliæ precationibus impetratum imbrem constat ex 3. Reg. XVIII.45. Jac.V.18. Addit Xiphilinus Antoninum Magorum opera nunquam usum fuisse, cui nec ipse hoc audet tribuere Claudianus, ** ethnicus teste Augustino pervicacissimus, qui miraculum istud probis Imperatoris moribus à Diis concessum potius pronunciat:

- - - - Chaldæa mago seu carmina ritu
Armavere Deos, seu, QVOD REOR, omne Tonantis
Obsequium Marci mores potuere mereri.

Memoria rei ipsius adhuc exstat in columna Antoniniana à Baronio primum ad A.C. 176. num. 24. hinc ab Angelo Roccha in descriptione Bibl. Vaticanæ, & elegantissime denique à Joh. Petro Bellorio expressa atque illustrata, in qua videas effusionem Jovis pluvii Romanorum exercitum irrorantis & hostium copias fulmine ferientis: qvem iconismum pridem inter res

 notatu

* Perperam ni fallor Lambecius & alii tanquam tria distincta scripta Juliani memorant Θεȣργικὰ, Τελεςικὰ & λόγια.

** Consulat.6. Honorii v.347. adde Julium Capitolinum in vita M.Antonini c.24. Themistium Orat.XV.p.191. qui id tribuunt precibus Imperatoris. Themistius etiam testatur se vidisse ἐν γραφῇ εἰκόνα τȣ̃ ἔργȣ τȣ̃ μὲν αὐτοκράτορα προσευχόμενον ἐν τῇ φάλαγγι, τȣ̀ς ςρατιώτας δὲ τὰ κράνη τῷ ὄμβρῳ ὑποτιθέντας καὶ ἐμπιμπλαμένȣς νάματος τȣ̃ Θεοσδότȣ. Ex quâ descriptione apparet eum minime loqui de columna Antoniniana sed de alia quadam pictura. Perperam quoque idem Themistius Antonino Pio adscribit quod alii omnes referunt ad M. Aurel. Antoninum: Nisi dicamus Pii nomine M. Aurelium ab eo intellectum fuisse, quod tamen ægre mihi persvadeo. Nam licet M.Aurelius post obitum Antonini Pii idem cognomen adscivisse ex inscriptionibus & numis colligitur, tam diu tamen pòst scribens Themistius meras tenebras offudisset lectoribus; si solenne alterutrius cognomen ita confundere non dubitasset. Mentio etiam hujus rei apud Svidam in χαλάσαι.

notatu & spectatu dignissimas ex omnibus antiquitatis monumentis Romæ sibi observatum Peirescio Scaliger affirmavit, ut refert *Gassendus* in vita Peirescii Lib. I. p. 250. Porro Juliani Theurgi parentem cognominem idem Svidas narrat scripsisse libros quatuor de dæmonibus, & librum de Κῦφι * sive phylacterio telesiurgico Chaldæorum & Ægyptiorum, confecto è XVI. speciebus, quas enarrat Plutarchus Lib. de Iside & Osiride, & comparato ad singula membra hominis immunia conservanda.

XII. Verum ut ad Zoroastrem redeam, sub ejus nomine *libros super arte Magica plurimos* olim exstitisse refert auctor recognitionum Clementi tributarum Lib. IV. cap. 27. cui suffragatur Hermippus apud Plinium Lib. XXX. cap. 1. Vide sis etiam quæ de Zoroastreo quodam Philosopho Mithrobarzane Lucianus in Necyomantia T. 1. p. 329. seq.

XIII. *Librum Chemicum* qualis est Margarita Philosophorum sub Zoroastris nomine Arabicè exstare Romæ, testatur Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 259. Occurrit & Zoroastris nomen in variis collectionibus Chemicis Græcis ἀνεκδότοις quæ servantur in Bibliotheca Augustissimi Imperatoris & Regis Christianissimi.

XIV. Præcipue vero ad Zoroastrem velut auctorem jam olim referebantur *libri de sacris dogmatis & religione Persarum*, ex quibus Eusebius nonnulla de natura Dei proferens in præparatione Evangelica libro primo extremo, laudat Zoroastrem Magum ἐν τῇ ἱερᾷ συναγωγῇ τῶν Περσικῶν, cujus operis mentionem feci supra c. IX. num. 15. Quantum autem conjectura assequi licet ex libro *Sadder*, quem ante ducentos annos è Zoroastris scriptis collectum & carmine expressum à *Persa* quodam veteris linguæ rituumque peritissimo, latina prosa Oxon. 1702. 4to. ad calcem Historiæ religionis veterum Persarum vulgavit Thomas Hydeus, illa συναγωγὴ quam Græce olim Eusebius legit, aliud argumentum complectebatur quam libri sacri, quos Persarum Magi hodieq; sub Zerdusti sive Zoroastris nomine venerantur, & quos paucissimi ex illis perspectos habent, utpote prolixos & lingua incognita veteri, Zundico ** charactere scriptos, neque temere cuiquam è vulgo prodendos, ita ut plerique solo libro recentiore *Sadder* tanquam illorum compendio sint contenti. Nempe in Opere sacro Zoroastreo quod *Persis Zend Va Esta* dicitur, (quasi igniarium & ignem dicas exponente Hydeo p. 332) aliis *liber Abrahami* (id. p. 335.) & in 12. tomos divisum scriptos in coriis taurinis, quales singulos totidem vituli portare possent (p. 313. sq. & 337. ubi pro 1200. coriis legendum 12. coriis) distinctum itidem in partes sive libros XXI. sive XXII. (p. 339. sq.) & in portas sive sectiones centum (p. 326.) allatum è paradiso, & è cœlo per Deum Zoroastri missus (p. 317, 320. 326.) in hoc, inquam, opere non tam dogmata de Deo & rebus divinis quam leges ac præcepta continentur.

Omnis rei faciendæ & quoque non faciendæ
Explicatio est in hoc Centiportali, ó charissime,

ut ait auctor libri Sadder in procemio de libro Vesta va Zend verba faciens. At enim Eusebio lecta συναγωγὴ videtur fuisse ἱερὰ συναγωγὴ Περσικῶν δογμάτων de Deo rebusque divinis. Non prætereundum denique quod p. 328. doctissimus Hydeus affirmat peculiarem de Zoroastre librum *Persico* carmine scriptum se habere, cui titulus *Zerathust-nama* auctore *Zeratust Behram* doctissimo Magorum sacerdote, qui Zoroastris historiam extraxit ex libro prosa exarato, charactere & lingua paucis intellecta, in usum sacerdotum, de rebus, iniquissimis Mundi temporibus gestis, & de regibus prioribus. Hujus libri argumentum & excerpta quædam apud eundem virum de historia veteri Orientali meritissimum ubi lubebit videre poteris.

* De hôc agit Kircherus T. 2. Oedip. part. 2. p. 539

** Confer Hydeum p. 337. & 333. ubi refellit Bahlulidis narrationem, qui refert Zoroastrem opus suum sacrum composuisse in septem linguis, Syriaca, Persica, Armenica, Segistanensi, Marvacensi, Græca atque Hebraica.

BIBLIOTHECÆ GRÆCÆ LIBER SECUNDUS.

De Scriptoribus ab Homero usque ad Platonem.

CAPUT I.

De Homero, ejusque Vitæ ac laudum Scriptoribus.

Homeri de se nihil commemorantis modestia. 1. *Vita Homeri Herodoto tributa, an genuina ejus sit, disquiritur?* 2. *Plures vitæ Homeri Scriptores deperditi. Epitomator vitæ Herodoto tributæ.* 3. *De vita Homeri duplici quæ exstat sub nomine Plutarchi.* 4. *Tres vitæ Homeri ab Allatio editæ.* 5. *Alii Scriptores vitam Poëtæ exponentes.* 6. *Homeri Effigies in numis & monumentis antiquis: Templa, Statuæq; in Homeri honorem. Ejusdem* ἀποθέωσις. *Obiter de Collegio Homerico Tubingensi.* 7. *Patria, Cæcitas, Scindapsus famulus.* 8. *De Homeri genere & ætate. Thema ejus genethliacum,* 9. *Elogia à veteribus & recentibus plena manu in ipsum congesta.* 10.

I.

IPse quidem Homerus tanta fuit modestiâ, ut in laudes aliorum propensissimus, ac veluti Themistio Orat. 21. & Dioni Chrysost. diss. XXXIII. p. 397. XXXVI. p. 440. & LIII. p. 555. observatum, ne vilissima quidem sine præclaro testimonio solitus transmittere, de se tamen rebusq; suis, ne verbulo * quidem meminerit. Hinc Lud. Castelvetrius in Commentario ad Aristotelis

* Dio Chrysost. XXXVI. p. 440.

telis Poëticam, p. 129. reprehendit Dantem aliosque Poëtas longè quam Homerus inferiores, qui etiam nominetenus se in Heroico Carmine compellare, laudesque suas celebrare ipsi non dubitarunt. Neque tamen dignissimum laude vatem, atque ut Tzetzes Chil. 10. hist. 319. vocat χρυσόγλωττον Musa mori non vetuit, aut memoriam ejus obliterari permisit; Sed quam latè Græcis gloria fuit literis, per omnia pœnè sæcula admiratores illi innumeros & Encomiastes excitavit, quorum nonnulli etiam vitam ejus singularibus scriptis tradendam in se susceperunt.

II. Ex his notissimus est *Herodotus*, cujus Liber de vita Homeri edi solet unà cum scriptis antiquissimi & suavissimi Historici Herodoti Halicarnassei. Nec Jonicæ dialecti, qua Herodotus usus est, in hoc libello desunt vestigia, & incipit his verbis; Ἡρόδοτος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς περὶ Ὁμήρου γενέσιος, καὶ ἡλικίης καὶ βιοτῆς, τάδε ἱστόρηκε, quæ planè veterem simplicitatem redolent. Alterius tamen Scriptoris videtur viris doctis, Tanaquillo Fabro de poëtis Græcis p. 5. & p. 199. ad Longin. edit. Tollii, ubi hunc libellum non magis Herodoti esse quàm Ciceronis aut T. Livii affirmat. Vossio de hist. Gr. p. 17. & Jonsio de Scriptoribus Hist. Philosoph. p. 334. quibus novissime assensus Steph. Berglerus præf. ad Homerum edit. Wetstenianæ. Observant enim quod nemo ex veteribus illius meminerit, præter Stephanum Byz. in νέον τεῖχος & Svidam in ὅμηρος, & quod auctor vitæ in extremo libri affirmet, Homerum vixisse circa annum 168. post bellum Trojanum, & ante expeditionem Xerxis 622. * Cum Herodotus in Euterpe sive L. II. hist. c. 53. scribat Homerum ac Hesiodum se antiquiorem esse annis tantum quadringentis, hoc est annis ducentis amplius juniorem, quam auctor vitæ fecerat; Vide & Theodorum Ryckium diss. de Æneæ in Italiam adventu, p. 446. Quamvis vero suspicari possit aliquis, vitam Homeri scriptam ab Herodoto Olophyxio, quem περὶ νυμφῶν καὶ θεῶν sive ἱερῶν scripsisse iidem Scriptores Stephanus & Svidas in ὀλόφυξος & Eustathius ad Iliados. ε. p. 452. testantur, tamen fateor, argumenta non sat magni momenti afferri propter quæ vita Homeri certissimè Herodoto Halicarnasseo abjudicanda sit, itaque adhuc censeo ampliandum.

III. Meminit etiam Scholiastes Luciani T. 1. p. 32. & T. 2. p. 17. Eustathius prolegom. ad Iliadem, Svidas in χρήμη, & Tatianus, cujus non est omittendus locus, Eusebio etiam repetitus Lib. X. præparat. Evangel. c. 11. quia plures alios vetustissimos scriptores commemorat, qui de Homero egerunt, quanquam horum monumenta, non magis tulere ætatem, quam quæ de Homero scripserat Pythagoras quidam & Cynicus Anti-

* Scaliger ad Eusebium p. 102. erratum in numeris esse putat, & pro 622. ψκβ legendum 422. φκβ. Homerum 160. annis post Trojam captam vixisse legas etiam in Glycæ Annalibus p. 184.

Antisthenes, & Artemon Clazomenius, & Democritus Abderita, & Metrodorus Lampsacenus: περὶ γὰρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ὁμήρου, γένους τε αὐτοῦ καὶ χρόνου καθ' ὃν ἤκμασεν, προηρεύνησαν οἱ πρεσβύτατοι, Θεαγένης τε ὁ Ῥηγῖνος ὁ κατὰ Καμβύσην γεγονώς, Στησίμβροτός τε ὁ Θάσιος καὶ Ἀντίμαχος ὁ Κολοφώνιος, ΗΡΟΔΟΤΟΣ * τε Ο ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΥΣ, καὶ Διονύσιος ὁ Ὀλύνθιος, μετ' ἐκείνους Ἔφορος ὁ Κυμαῖος, καὶ Φιλόχορος ὁ Ἀθηναῖος, Μεγακλείδης ** τε καὶ Χαμαιλέων οἱ περιπατητικοί, ἔπειτα γραμματικοὶ Ζηνόδοτος, Ἀριστοφάνης, Καλλίμαχος, Κράτης, Ἐρατοσθένης, Ἀρίσταρχος, Ἀπολλόδωρος. Epitomatorem Græcum vitæ Homeri ab Herodoto scriptæ allegat Allatius Lib. de Patria Homeri p. 122.

IV. De vita Poëtæ quæ sub *Plutarchi* nomine exstat in Florentina & aliis quibusdam Homeri editionibus, & H. Stephani Poëtis Græcis principibus præmittitur, Græce etiam separatim prodiit Tiguri 4. & latine ex *Jo. Rellicani* versione, Basil. Vertit etiam in Plutarcho suo *Guil. Xylander*, ita habeto. Plutarchum de Homero singulari opere egisse, certum est, cujus librum primum laudat Gellius L. IV. c. 11. librum secundum idem L. II. c. 8. & 9. Nihil autem ex iis, quæ inde profert, in ista, quam habemus Homeri vita legitur, unde Jonsius p. 237. Plutarcho eam falso tribui concludit, quæ etiam sententia est Joannis Rualdi in Plutarchi vita c. 20. Recte tamen addit, non esse unam, sed geminam, atq; duo diversa Scripta in unum coaluisse, quod & Henrico Stephano pridem observatum, qui priorem partem vix duobus vel tribus in octavo foliis constantem, quæ agit de Homeri genere, patriaq; & Poëseos ejus explicandæ initium facit, sub Plutarchi nomine, cui illa pars etiam, sed pars tantum à Jonsio, Galeo ac plerisq; doctis constanter tribuitur, Græcè Ao. 1573. 8vo. vulgavit cum Homeri & Hesiodi certamine, in quo & ipso de vita Homeri agitur, atq; aliis quibusdam Scriptis alibi à me *** commemoratis. Desinit autem hæc Stephani editio in verbis: καὶ οὐ τοῖς ποιηταῖς μόνον ἀλλὰ καὶ τοῖς πεζῶν λόγων συνθέταις ἰσορροποῦντα καὶ θεωρηματικῶν, cum forte rectius finem anticipasset ante verba, Ὅμηρον τὸν ποιητὴν χρόνῳ μὲν τῶν πλείστων δυνάμει δὲ πάντων πρῶτον γενόμενον &c. Sane ab his nova de genere ætate vita & potissimum de dictione, poësi, ac philosophia Homeri fusa aperta & doctissima Commentatio incipit. Ab his verbis etiam suam Editionem orditur in Opusculis Mythologicis, Physicis & Ethicis, Græcè ac Latinè vulgatis Cantabrig. 1671. & Amst. 1688. 8vo. vir Clarissimus Thomas Galeus. Idem multis argumentis contendit Auctorem hujus

* Nulla est ratio cur Tatianum dicamus respexisse non ad librum de vita Homeri sed ad locum in Euterpe quo obiter de Homero agit. Nam Herodotum comemorat Tatianus cum Theagene & reliquis qui fuse & singularibus etiã scriptis egerunt de Homero ejusq; Poësi, genere & ætate.

** Male editur Μεγακλείδης ὁ χαμαιλέων, ut notatum etiam Meursio p. 1297. Bibliothecæ Græcæ. Svid. in μεγακλείδης.

*** Infra c. 8. num. 2.

hujus partis posterioris esse * *Dionysium Halicarnassensem*, cui belle congruit, quod p. 29. auctor τεχνολογίαν suam laudat, quod eodem florido scribendi genere, quo Dionysius, utitur: quod non modo Porphyrius apud Stobæum Eclog. Phys. p. 141. Longinus p. 154. edit. Tollii, Heraclitus in allegoriis Homericis passim (vid. notas ad edit. Galei Amstelodamensem pag. 436. 417. 433. 440. 481.) Sed & Plutarcho antiquiores Quintilianus tum alibi tum Lib. X. c. 1. ubi de Homero agit, & Seneca Epist. 88. produnt illam se legisse. Thomas quidem Gatakerus, p. 95. Adversariorum suspicatus est, Auctorem *Favorinum*, quem περὶ ὁμηρικῆς φιλοσοφίας, vel *Apollonium Alexandrinum*, quem περὶ σχημάτων ὁμηρικῶν scripsisse Svidas tradit. Sed qvia utrumque argumentum liber iste perseqvitur, neutri horum verisimiliter tribui potest. Mirum vero, qvod paginæ qvædam hujus scripti à verbis λέξει ἡ ποικίλη κεχρημένος p. 287. edit. Galei Amst. usqve ad paginam 291. extremam, ab Aldo Manutio patre sub *Eustathii* nomine excusæ leguntur ad calcem Lexicorum Græcorum A. 1524. Ἐκ τῶν Εὐσταθίου περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ διαλέκτων. Eadem Aldus filius, sed sub Plutarchi nomine Græcè & Latinè recudit ad Calcem Grammaticæ Græcæ Constantini Lascaris. Porro non hæc tantum, sed & reliqva de Tropis & Schematibus Homericis ex hoc libro petita, sub Plutarchi nomine excerpta legas ad Calcem Lexici Græci Scapulæ, & in appendice Thesauri Græcæ Lingvæ ab H. Stephano congesti.

V. Exstat præterea vita Homeri triplex brevior Græcè & Latinè vulgata à Leone Allatio, & præmissa libro de Patria Homeri Lugd. 1640. 8vo. & Tomo 10. Thesauri Antiqvitatum Græcarum Gronoviani. Primam ex tribus illis, *Procli* esse editor testatur, qvi ex suis illam Schedis MSS. in lucem edidit. Fuerit itaq; fortassis pars Chrestomathiæ Procli, in qua teste Photio cod. 239. ille non modo de omni genere Carminum; sed & de celebrioribus Poëtis, eorum genere, patria, & gestis quibusdam egerat. Reliqvas duas è Bibl. Regis Christianissimi accepit Joh. Bourdelotius, & Allatio communicavit, neq; constat, neq; multum refert, qvibus illæ auctoribus debeantur.

VI. *Johannem Grammaticum* in vita Homeri laudat Eugubinus de perenni Philosophia Lib. I. c. 28. respiciens ad ea, quæ de Poëta disserit *Joh. Tzetzes* in limine Commentar. ad Homer. Conferenda etiam sunt, qvæ de Homeri genere, Patria, vita & morte ex Charace, Porphyrii historia Philosophica, aliisq; tradit *Svidas* in Ὅμηρος, & idem Joh. Tzetzes Chiliade XIII. extremâ. E recentioribus *Joh. Sanderus* Brunsvicensis in Collectaneis haud contemnendis de Poëtæ vita & Scriptis, quæ lucem adspexere Magde-

* Joannes Hudson V. C. præf. ad T. 2. editionis suæ præclaræ Dionysii Halic. *Cum nemo veterum huic opinioni faveat, nec Dionysius ipse (qui solet crebro suorum operum mentionem facere) hujus meminerit, nihil hac de re pronunciare volo.*

Magdeburgi Ao. 1661. 4to. ut veluti notiores præteream, *Gyraldi* dialogos doctiſſimos de Poëtis; *Gvarinum* Veronenſem in vita Homeri cum vitis Plutarchi Latine edita, tum Triumviros præſtantiſſimos *Politianum, Camerarium* & *Joh. Spondanum*, ac deniq; Clariſſimi *Ludolphi Kuſteri* ſive *Neocori* hiſtoriam Criticam Homeri, qvam Ao. 1696. 8vo. Francof. ad Viadrum edidit; ſed longe locupletiorem & emendatiorem variisq; præclaris obſervationibus ex monumentis ineditis adauctam prælo iterum ſubjecturum ſe mihi affirmavit.

VII. Homeri *effigies* in variorum populorum numis occurrit ficta ad levandum deſiderium *non [illegible]diti vultus*, ut ait Plinius L. XXXV. c. 2. ubi narrat, Aſinium Pollionem primum in Bibliothecis Imagines virorum illuſtrium dedicaſſe. *Nicaenſium* numum Homeri vultu ſignatum exhibet A. Morellus ſpecimine rei numar. p. 219. *Chiorum* (qvales memorat Pollux L. IX. c. 6.) vulgavit ex Cimeliarchio Barberiniano Allatius, qvem vide in præfat. libri de Homeri Patria, & in libro ipſo p. 231. Eundem numum illuſtrat Scaliger ad Euſebium p. 47. editionis ſecundæ. & Laur. Begerus T. 1. theſauri Brandeb. p. 419. *Smyrnæorum* numum Homericum exhibet Ez. Spanhemius de uſu numiſmatum p. 487. Alium Dan. Heinſius p. 345. poëmatum, & in Itinerario Jacobus Sponius part. 1. p. 119. edit. Germanicæ, & in Miſcellaneis eruditæ antiqvitatis p. 140. Smyrnæos autem non modo delubro honoraſſe Homerum, & Statua (quod etiam à Boryſthenitis factum narrat Dio Chryſoſtomus diſſ. XXXVI. p. 439. à Ptolemæo Philopatore Ælianus var. Hiſt. XIII. 22. & Lucianus in Demoſthenis encomio) ſed & numo æreo, Strabonem auctorem habemus L. XIV. p. 646. & Plinium IV. 12. Hiſt. qui auctor eſt numum quendam apud Smyrnæos dictum fuiſſe Homerum. Quod *delubrum Homeri* vocat Cicero pro Archia c. VIII. Straboni dicitur ὁμηρεῖον Plinio *Homereum*, ut Caſtoris & Pollucis ἀνάκων, ἀνάκειον Polyæn. lib. 1. c. 21. Schol. Luciani T. 1. p. 3. & 17. Anubidis Ἀνυβείδιον Lucian. Toxari. Veneris Ἀφροδίσιον Athen. V. p. 207. Apollinis Ἀπολλώνιον Schol. Euripidis Oreſte v. 1389. Æſculapii Ἀσκλήπιον Ἀσκληπεῖον & Ἀσκληπίειον, Laërt. IV. 24. Ez. Spanhem. pag. 79. Epiſt. 1. ad A. Morell. Aſtartes Ἀςάρτειον 1. Sam. XXXI. 10. Minervæ Ἀθήναιον Diodor. Sic. V. p. 287. Atergates Ἀτεργατεῖον 2. Maccab. XII. 26. Auguſti Ἀυγουςεῖον *Auguſteum* Vet. inſcript. Svidas in Ἄυγουςος, Delii Apollinis Δήλιον, Diodor. in excerptis Peireſc. p. 279. Cereris Δημήτρειον Strab. IX. p. 435. Dianæ *Dianium* Liv. lib. 1. c. 48. Didymæi Apollinis *Didymæum* Sveton. Calig. c. 21. Jovis Δῖον, Jac. Gronov. ad Arrian. p. 34. Διονύσιον Bacchi, Plato Gorgia p. 472. Cujusvis idoli Εἰδωλεῖον 1. Cor. VIII. 9. Pacis Εἰρηναῖον, Junonis Ἡραῖον Plutarch. Arato p. 1036. Herculis Ἡράκλειον Diodor. Sic. XX. p. 746. Heroum Ἡρῷον, Iſidis Ἰσεῖον, Lu-

culli, Λουκούλλειον Svid. Marnæ Gazensium Idoli apud Marcum Diaconum Gazensem in vita Porphyrii Episcopi *Marneum*, Matris Deorum μητρῷον, Mithræ Μιθρεῖον Socrat. V. 6. Jovis Olympii ὀλύμπιον, Palladis παλλάδιον, Plutarch. p. 605. de exsilio, Panis πάνειον, Syncell. p. 324. Deorum omnium πάνθειον, Plutonis πλουτώνειον, Neptuni ποσείδειον, ποσειδώνιον vel ut apud Diodor. Sic. T. 2. p. 719. ποσίδειον, Ignis apud Persas πυρεῖον Theodorit. V. 39. Hist. Pythii Apollinis πύθειον, Sambethes Σαμβάτειον, Perizon. p. 724. ad Ælian. Serapidis *Serapeum*, Eutrop, VIII. 15. Σαραπεῖον Plutarch. Alexandro p. 706. Socrat. V. 16. vel Σεράπιον ut Sozom. VII. 15. Thetidis Θετίδειον Schol. Eurip. Andromache v. 46. Strabo IX. p. 431. Thesei Θησεῖον Plutarch. de exsilio p. 607. Τυχαῖον Fortunæ Niceph. XIV. 44. Hist. Eccles. Etiam Τυραννεῖον Regia Tyranni apud Plutarchum in Dione: & Διονύσιον Τυραννεῖον in Timoleonte p. 254. Καισάρειον Cæsaris apud Socratem Hist. Eccles. p. 352. Παρασίτιον parasitorum curia Athen. VI. p. 235. Ἡρώδιον Herodis civitas Josepho p. 774. Syncell. p. 314. Gymnasium Τιμολεόντειον Plutarch. Timoleonte p. 255. Ἀχίλλειον tumulus Achillis in tabula veteri Iliaca à Clariss. Begero illustrata num. 50. Plin. V. 30. & Steph. in Σίγειον. Arati Sicyonii Ἀράτιον. Plutarch. Arato p. 1051. Alexandri Ἀλεξάνδρειον. Joseph. p. 718. Hyrcani Ὑρκάνιον p. 721. Λακύδειον Lacydæ hortus Laërt. IV. 60. Πτολεμαῖον sive Πτολεμαεῖον lucus Ptolemæo à Rhodiis sacratus Diodor. Sic. XX. p. 825. Steph. in Καπετώλιον. Etiam in Christianis scriptoribus Προφητεῖον templum in memoriam Prophetæ, Ἀποστολεῖον in memoriam Apostoli, & Μαρτύριον Martyris. Cæterum ut ad Poëtam nostrum redeam, *Amastrianorum* numos Homerum referentes enarrant Harduinus in numis urbium illustratis p. 36. & Fulvius Ursinus notis ad Ciceronem pro Archia p. 312. Inspiciendos præbent Ramiresius p. 203. pentecontarchi, Spanhemius p. 448. Patinus introduct. in Histor. numismatum p. 59. &c. Hosce omnes excepto numo Nicasii junctim exhibuit Gisbertus Cuperus in ἀποθεώσει Homeri p. 7. seq. & Jacobus Gronovius T. 2. Thesauri antiqv. Græc. Imagine XVIII. XIX. XX. Confer & Fulvium Ursinum in imagg. p. 21. De *Ægiensium* numo Severi temporibus percusso, alteroque qui cusus est sub M. Aurelio Imp. videas licet eundem Illustrem Spanhemium. Homeri Icon statuis variis & signis marmoreis jam olim celebrata (vide Raph. Fabrettum ad veterem tabellam Iliadis p. 345. 346.) occurrit etiam in curiosissima *Tabula marmorea Consecrationis Homericæ*, quæ Romæ in Columnensium palatio cernitur, & ab eodem illustri Cupero & Gronovio num. XXI. exhibetur atque exponitur, variorumque doctorum hominum ingenia exercuit, ut dixi Lib. I. c. 25. ubi de *Phantasia* Memphitide. In transcursu itidem hôc loco mentio facienda est Auditorii Ὁμηρικοῦ in Academia Tubingensi, quod teste Martino Crusio in Germano Græcia p. 39. ita nominatum est, quoniam Ao. 1565. mense Novembri altero tanto majus ædificari cœpit adjunctione contigui cubiculi facta, cum Crusio Homerum prælegente auditores antea capi non possent, sed stare multi cogerentur. Verum hæc olim fuere. Nunc recondita Mæonius senet quiete.

VIII. De *Patria* Homeri celebris est & notissima vel ex Gellii III. 11. & scriptore certaminis Homeri ac Hesiodi amplissimarum urbium vetus Concertatio quam respicit Demetrius *Poëta* apud Laërt. V. 85. & de qua *Didymus* olim fuse scripsit, à Senecâ Epist. 88. hoc nomine derisus, & recenti ætate *Leo Allatius* Chius, cujus librum jam memoravi. Hic cum latè impugnasset eorum

rum ſententias, qui vel Babylonium (Tigranem nomine) fuiſſe affirmant Homerum, ut L. II. Veræ Hiſtor. p. 676. per jocum ſcripſit Lucianus, vel Syrum, vel Thebanum Ægyptium, vel Cyprium vel Trojanum ex Cenchreis, vel Æolium Cumanum, vel Rhodium, vel *Pylium*, vel Salaminium (ex Salamine ſive *Cypria* ſive Attica) vel Ithacenſem, vel Colophonium, vel Athenienſem, vel Argivum, vel Mycenæum, vel Ietem, vel Smyrnæum * denique: Contra multis argumentis contendit eum fuiſſe ſuum, Allatii popularem, ex Chio Inſula oriundum, inter alia memorans cap. 15. quod ipſe de ſe ſcripſerit Hymno in Apollinem v. 172.

Τυφλὸς ** ἀνὴρ οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἐνὶ παιπαλοέσσῃ
Τοῦ πᾶσαι μετόπισθεν ἀριστεύουσιν ἀοιδαί.

Quem locum Thucydidi etiam Lib. III. p. 242. laudatum reſpiciens Sibyllinorum auctor dixerit Lib. III. p. 251. ubi de Homero vaticinatur:

—— —— Χῖον δὲ καλέσσει ἑαυτόν.

Sed Hymnos Homero ſuppoſitos multi veterum ſenſerunt, & quam plurimis traditum eſt Homerum *Patriæ* ſuæ in ſcriptis nullam feciſſe mentionem. Unde Cephaleon quoque Hiſtoricus apud Photium Cod. LXVIII. *Patriam* ſuam ſilentio involvere ſe profeſſus eſt exemplo Homeri. Nec deeſt ratio ſuſpicandi, Hymnum in Apollinem à *Cinætho Chio* fuiſſe ſuppoſitum, tum Sibyllinorum nulla eſt autoritas. Nec ab re forte Allatio Chiis ſuis *** Homerum vindicanti oggeſſeris, quod ipſe. 123. de Herodoto & Ephoro Cumano, qui Cumanum fuiſſe Homerum contenderunt: *Digni certe ſunt*, inquit, *eorum conatus, qui laudentur ab illis, ſi veritatis ſtudio tantum opus aggreſſi, veritatem expoſuiſſent, ſed cum Patriæ amore, & propriæ gentis id egerunt, eorum dicta non immerito ſuſpecta eſſe debent. Ubi enim ratio affectu ducitur, & lingua cupiditatum ductu moderatur, veritas ipſa claudicat, & cæcutit; quæ à nudo & ab omni ſtudio libero homine tantum expectanda eſt.* Styppam Lydiam, Cretam **** & Romam

* In Actis *Pionii*, Martyrii ille candidatus ſic Smyrnenſes alloquitur: *Vos viri qui exſultatis pulchritudine mœnium, & Smyrna civitatis decore gaudetis & Homero Poëta gloriamini.* Oraculum apud Steph. in Ἴος.

Πατρίδα δίζηαι, μητρὶς δέ τοι οὐ πατρίς ἐστιν,
Ἔστιν Ἴος νῆσος μητρὸς πατρίς.

** De Cœcitate Homeri Vide Meurſium ad Heſych. Illuſtrem pag. 178. Voſſium Inſtitutt. Orator. Lib. I. cap. 5. Section. 21. & Allatium c. 8. Hinc Proverbium apud Tertull. de pallio c. 1. *quod clauſis vel in totum Homericis oculis patet.* Vellejus contra & alii cœcum fuiſſe negant, ſic ex recentibus Andreas Wilckius in curatione cœci Homeri, & ante eum Brodæus Lib. V. c. 9. Miſc. qui Ciceronem ſibi maxime adverſarium profitetur. Sed is validum, ni fallor, argumentum præbet contra eos qui Homerum cœcum fuiſſe putant. *Traditum eſt*, inquit, *Homerum cæcum fuiſſe, at ejus picturam, non poëſin videmus. Quæ regio? quæ ora? qui locus Græciæ? quæ ſpecies formæ? quæ pugna? quæ acies? quod remigium? qui motus animorum, qui ferarum, non ita expictus eſt, ut quæ ipſe non viderit, nos ut videremus effecerit.* Hæc ille Tuſc. qu. Libro V.

*** Chiis etiam Homerum vindicare voluit Hypermenes in Lib. de Chio, ex quo Ptolemæus Chennus ap. Photium cod. 190. narrat. *Scindapſum* Homeri famulum mille drachmis mulctatum à Chiis, quod Herum mortuum non exuſſiſſet. Et hodieq; quinq; vel ſex milliaribus à Chio opido, Septentrionem verſus, oſtenditur locus exciſus è vivo ſaxo, in cujus medio altare, circum illud ſedilia, quo in loco Homerum quondam docuiſſe, natum & ſepultum, incolæ fabulantur. *Bycco* Homeri ſervus memoratur Tzetzæ XIII. Chil. v. 643.

**** Cretenſes Homero mille numos præmium εὐσεβείας tribuiſſe, idque ærea tabulâ teſtatos refert Sozomenus præf. ad Theodoſ.

mam quoq; à nonnullis pro Patria Homeri venditatam notat Brodæus ad Anthologiam Epigrammatum Græcorum p. 132. Ineptum porro fuerit vel in re incertissima quam Oraculum Adriano redditum pridem ἄγνωστον agnovit, arbitrum se interponere, vel de argumento exigui momenti post Allatii industriam plura coacervare, itaque unum tantum adscribam locum Johannis Tzetzæ, ex inedita ejus exegesi in Homerum, quam Lipsiæ in patria mea servat manuscriptam, sed mutilam, Bibliotheca insignis Paulina: Περὶ μὲν οὖν πατρίδος καὶ γένους Ὁμήρου πλανομένην εὑρίσκομεν περὶ πολὺ τὴν ἀλήθειαν, οὐ γὰρ ὁμοφώνως οἱ ἱστορικοὶ περὶ τούτου παραδιδόασιν. Ἄλλοι μὲν αὐτὸν Χῖον εἶναι φασὶ, καθάπερ καὶ Πίνδαρος, προσέτι καὶ Θεόκριτος φάσκων οὑτοσί (VII. 47.)

Καὶ Μοισᾶν ὄρνιχες ὅσοι ποτὶ Χῖον ἀοιδὸν
Ἀντία κοκκύζοντες ἐτώσια μοχθίζοντι.

Ἕτεροι δὲ φασὶν αὐτὸν Κολοφώνιον, οἱ δὲ Αἰγύπτιον ἐκ Θηβῶν. Τοῖς δὲ Ἰήτης δοκεῖ, ἑτέροις Ἀθηναῖος, καὶ ἄλλοις Σμυρναῖος. Εἰσὶ δ' οἳ καὶ Σαλαμίνιον αὐτὸν εἶναι λέγουσιν, καὶ ἄλλοι ἄλλα μυρία. Ἄλλοι Χῖον αὐτὸν εἰρηκότες Κολοφώνιόν τε, καὶ Σαλαμίνιον, πρὸς δέ γε τούτοις Κυμαῖον, καὶ ἕτερα οὐκ οἶδ' ὅθεν ὁρμώμενοι ἢ τισὶ τεκμηρίοις χρησάμενοι εἰς τοῦτο προήχθησαν. Οἶμαι δὲ τὸν θειότατον Ὅμηρον διὰ τὸ ἐν ταύταις ἐνδιατρῖψαι ταῖς χώραις καὶ πόλεσι, τοῦτο εἰρήκασιν, εἰ διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀνδρὸς συμπατριώτην αὐτὸν αὐτῶν ἐπιγράφουσι· τοὺς δὲ Αἰγύπτιον αὐτὸν εἰρηκότας οὐ νεμεσίζομαι, ἡ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διατριβὴ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ γὰρ ἐν Αἰγύπτῳ διέτριβε παῖδας, ἴσως ἐκείνους πεπλάνηκε. Τῷ δὲ σοφῷ Ἀριστοτέλει Ἰήτης τάχα δοκεῖ διὰ τὸ ἐν Ἴῳ τετράφθαι. Οἱ δέ γε Ἀθηναῖον ἀποκαλοῦντες αὐτὸν συλλογιζόμενοι τοῦτο φασίν. Σμυρναῖον γὰρ ἴσασιν, ὥσγε κἀμοὶ δοκεῖ τοῦτο, ἐπεὶ δὲ Σμυρναῖοι ἄποικοι Ἀθηναίων ἐγένοντο, Ἀθηναῖον ἄρα καὶ τοῦτον εἰκότως φασί. Δηλοῖ δὲ τοῦτο εἰς Πεισίστρατον ἐπίγραμμα.

Τρίς με τυραννήσαντα τοσαυτάκις * ἐξεδίωξε
Δῆμος Ἐρεχθῆος, ** τρὶς δ' ἐπανηγάγετο
Τὸν μέγαν ἐν βουλαῖς Πεισίστρατον, ὃς τὸν Ὅμηρον
Ἤθροισα σποράδην τὸ πρὶν ἀειδόμενον.
Ἡμέτερος γὰρ ἐκεῖνος ὁ χρύσεος ἦν πολιήτης,
Εἴπερ Ἀθηναῖοι Σμύρναν ἐπῳκίσαμεν.

IX. Magna quoque & parum certa de genere Homeri & Parentibus quæstio est, ut videre licet ex variis sententiis memoratis ab auctore Græco, qui certamen Homeri & Hesiodi descripsit. Nec minor Scriptorum de ætate, qua vixerit, dissensus, etsi adeo exactè illam nonnulli tenere

re

* Schol. MS. Dionysii Thracis, ἐξετίνοζε.

** In vitis ab Allatio editis legitur Δῆμος Ἐρεχθειδῶν, καὶ τρὶς ἐπεσπάσατο. In Anthologia Epigrammatum Græcor. Lib. IV. cap. 4. pag. 438. καὶ τρὶς ἐπηγάγετο.

re se putarunt, ut & Thema ejus Genethliacum tradiderint, quemadmodum Julius Firmicus L. V. Mathes. p. 77. cum dixisset, Saturnum in nono ab horoscopo loco positum, & in Leone constitutum facere divinum Poëtam heroici cujusdam Carminis, ut Martios strepitus pugnarumq; metuenda certamina famosi Carminis nobilitate perscribat: *talis*, inquit, *Genitura Homerum, Divinum in Iliade Cumei* (Sibyllini) *carminis* * *fecit interpretem*. Sed vix ulla in re magis in diversa abeunt Scriptores, ut facilè intelliget lector, si vel veteres ipsos consuluerit Gellium Lib. III. cap. 11. & Lib. XVII. c. 21. Tatianum, Clementem, Eusebium, Philostratum in heroicis, ubi de Euphorbo agit, Tzetzam Chil. 12. hist. 399. aliosque: vel è recentioribus adierit Dionysium Petavium Lib. IX. doctrinæ temporum cap. 32. Joh. Rualdum animadvers. ult. in Plutarchum, Joh. Marshami Can. Chron. p. 437. & quæ nuper Claris. Dodwellus, in dissertatione tertia de Græcorum Cyclis. Mihi quidem in præsenti sufficit, in quo conveniunt probe omnes, antiquissimum esse ex auctoribus Græcis, quos habemus, ne Hesiodo quidem excepto, sive post Olympiadem XXIII. demum vixerit, ut vult Dodwellus, sive ut aliis videtur, longius à nostris temporibus remotus fuerit, vel Olympia ipsa ætate anteverterit.

X. Nullus denique Scriptor est, qui ab omni ætate tantam ingenii, doctrinæ, sapientiæ laudem retulerit, atque unus Homerus, qui ut scitè de ipso est apud Propertium Lib. III. Eleg. I.

Posteritate suum crescere sentit opus.

Atque ut ait Plutarchus lib. de garrulitate p. 504. μόνος τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀψικορίας περιγέγονεν. Quicquid enim ferè est doctorum, fuitque, in eo celebrando, & laudibus ad cœlum efferendo, adeo conspirarunt inter se, ut certarent. Quorum integrum & benè longum Catalogum texere, hoc loco liceret, nisi præcipua Homeri elogia Alphabetico ordine digesta jam exstarent à Græcantissimo illo & Homeri imitatore felicissimo *Jacobo Du Porto* Anglo in Appendice ad Gnomologiam Homericam, & ad calcem Clavis Homericæ Georgii Perkinsi, quibus alia nuper adjunxit Joannes Scherpezelius ante Iliadis libros duos primores cum Moschopuli scholiis à se editos. Igitur eos tantum in præsenti commemorabo, qui prolixius vel integris Scriptis, orationibusve Poëtam decorarunt, ut ex priscis *Dio Chrysostomus* diss. LIII. & LIV. *Maximus Tyrius* diss. XVI. *Lucianus* in Encomio Demosthenis, ne de variis Epigrammatis Græcis dicam, quæ in Homeri laudem occurrunt in Anthologia & in unum collecta à Johann. Spondano suæ Homeri editioni præfixa sunt. E recentioribus in celebrando Poëtæ ingenio multi fuere *Angelus*

Kk 3

* Vide quæ supra Lib. I. c. 29. num. 2.

gelus Politianus * in oratione de Homero, quæ legitur tomo tertio ejus operum, *Antonius Majoragius* in præfationibus, *Joachimus Camerarius* ante Commentarios ad primum Iliados librum. *Nicolaus Majoranus* in præfatione Eustathio præmissa, *Andreas Wilkius* in curatione Cœci Homeri, Plejade secunda orationum: Clarissimus *Ludolphus Neocorus* in historia Homeri critica, paulò ante à me laudata. *Johannes Rudolphus Wetstenius* in dissertatione inaugurali de fato Scriptorum Homeri per omnia sæcula, editâ cum ejus orationibus Apologeticis pro Græca & genuina linguæ Græcæ pronunciatione Basil. 1686. 8vo. *Gisbertus Cuperus* præcipuè in doctissimo Commentario ad Lapidem antiqvum, qvi in Marinensi Columnensium Principum ditione in villa Claudii Imp. repertus & erutus, Consecrationem Principis Poëtarum pulcherrimè imagine expressam sistit. Amst. 1683. 4to.

* Hic Politianus Plagii arguitur à *Budæo* annot. prior. in pandectas p. 547. qui eo loco & ipse prolixo atque insigni encomio Homerum mactat. Arguit autem plagii Politianum eo nomine, quod rerum summas ex *Plutarchi* libro de Homero, qui tum Latine nondum exstabat ad verbum transscribens, & quasi flores præcerpens non erubuerit id opus pro suo edere; in quo nullam præterquam transscribendi ac vertendi operam navarat. Ex *Herodoto* etiam pleraque in eadem oratione surripuisse jam a Jano Lascari monitus est Politianus, cui ille hanc suis in Homerum prælectionibus Florentiæ præmittenti inter auditores adfuit. Vide Duarenum d. 1478. Opp. cujus locum jam laudavere Colomesius in Opusc. p. 66. Thomasius de Plagio §. 526.

CAPUT II.

De Homeri scriptis, editis ac deperditis, genuinis ac hypobolimæis, tum de genuinorum dispositione, Rhapsodis emendatoribus. &c.

Batrachomyomachia num Homeri genuina, an Pigretis cujusdam. 1. *Poëmata ad ejus imitationem ab aliis composita, ut Galeomyomachia, aliaq;.* 2. *Batrachomyomachiæ editiones & interpretes.* 3. *De Hymnis, an Homeri sint, an Cinæti Chii, vel Herodori, dubitatum.* 4. *Epigrammata.* 5. *Ἀγὼν cum Hesiodo.* 6. *De Iliade.* 7. *& Odyssea.* 8. *Num Homerus ipse auctor divisionis in libros, an Aristarchus.* 9. *Josephi locus de Poësi Homerica tantum per memoriam conservata, non scripto ab auctore consignata, expensus.* 10. *Rejecta Peraulti sententia de Iliade & Odyssea ex poëmatis separatis & non cohærentibus consuta adversus intentionem ipsius auctoris Homeri. De Lycurgi, Pisistrati, Solonis & Hipparchi opera in vulgandis & ordinandis Homeri Poëmatis.* 11. *Διορθώσεις Homericæ. Ἡ ἐκ νάρθηκος Alexandro M. oblata vel ab Aristotele, vel à Callisthene & Anaxarcho,* 12. *De Cassandro Macedoniæ & Ptole-*

& Ptolemaeo Evergete II. Aegypti Rege dubitatum. 13. Διόρθωσις Μασσαλιωτικὴ *&* Σινωπική. 14. *Euripidis.* 15. *Zenodoti Ephesii.* 16. *Aristophanis Byzantii.* 17. *Aristarchi Samothracis, ubi de obelis ipsius & asteriscis, tum de adversariis, Zenodoto Alex. Ptolemaeo Ascalonita & Philoxeno.* 18. Διόρθωσις *Homerica facta ab Arato Solensi.* 19. *A Cratete Mallote.* 20. *A Tyrannione, tum à Nicanore & Cometa qui distinctiones addiderunt.* 21. *Homeri Ilias & Odyssea decantata in Panathenaeis per Rhapsodos.* 22. *In scholis Proposita juventuti.* 23. *Scriptorum Homeri deperditorum Catalogus cum variis observationibus, ubi de Iliade parva, Poëtis Cyclicis, Cypriis carminibus, Margite &c.*

I.

MAjoribus Operibus praelusisse dicitur Homerus composita BATRACHOMYOMACHIA, sive ut apud Svidam vocatur *μυοβατραχομαχία*, *pugna ranarum & murium*, Carmine Heroico ludicro ingenioso & amoeno: quamvis mallem, ubi risus captatur, non introductos Jovem caeterosqve Deos, ratione multis Poëtis familiari, sed exitiosissima moribus, & impia, ut agnovit Socrates, qui religioni ducebat jocis permiscere Deos. Hanc Batrachomyomachiam Homero tribuunt è veteribus Herodotus in Homeri vita c.24. Martialis Lib.XIV. Epigr. 183. Statius Papinius epist. ad Stellam, innuens Culicem Virgilii & Batrachomyomachiam Homeri praeludium fuisse: Fulgentius Lib.I. Mytholog. sub init.

Quod Maeonius ranarum
Cachinnavit praelio.

Videtur etiam Alexandro Magno innotuisse qvi ad illam Homeri forte alludens Antipatri cum Agide conflictum *μυομαχίαν* vocat apud Plutarch. in Agesilao p.604. Memorat & Plautus Bacchidibus *soricinam* vocans *meniam*, ut notatum Petro la Seine in Nepenthe Homerico cap. 1. Svidas & alii, auctor item prisci marmoris, in qvo sub Throno Homeri ἀποθεωθέντος conspiciuntur mures, ne de citeriorum aetatum Scriptoribus dicam, ut Johanne Tzetza in Iliade versibus politicis allegorice exposita & Michaële Apostolio, cujus versus politicos in laudem Batrachomyomachiae Homericae memorat Labbeus pag. 193. Bibl. nov. MSS. Alii tamen auctorem Batrachomyomachiae voluerunt esse *Pigretem*, Artemisiae fratrem, ut docent Plutarchus in extremo libri de Herodoti malignitate, & Svidas in Πίγρης. Henricus quoq; Stephanus L.VI. schediasm.22. testatur se incidisse in exemplar ubi Batrachomyomachia adscripta esset *Pigreti* Cari, quod confirmari video à Labbeo in Bibl. nova MSS. p.289. & Nunnesio ad Phrynichum p.13. ubi male excusum *Tigreti* pro *Pigreti*.

De

De Homero, ſitne auctor, dubii hærent Proclus, & alter Anonymus de Homeri vitâ ab Allatio editus, itemq; Euſtathius. Auctor vitæ ſub Plutarchi nomine editæ, & alter anonymus ſolam Iliadem & Odyſſeam pro genuinis Poëtæ fœtibus agnoſcens, Homero adſcribendam negant, quibus ſuccinens è recentioribus Daniel Heinſius, *Hoc Poëma,* inquit, *qui ad Homerum referunt, magis animi judicio, quam oculis vacillant. Præivit gravioribus Homeri operibus in uſum Juventutis, quisquis auctor eſt, non ætate aut tempore, ſed exercitio & argumento.* Sic & Stephanus Berglerus nuper præf. ad Homerum edit. Wetſten. ex diverſo ſcribendi genere Batrachomyomachiam principi Poëtarum abjudicandam eſſe contendit. Jacobus contra Gaddius T. I. de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis p. 208. *Paradoxon dicere volo, licet verear naſutos Cenſores vel Momos, Batrachomyomachia videtur mihi nobilior propiorque perfectioni, quam Odyſſea & Ilias, imò utramque ſuperat judicio ac ingenio & præſtantiâ texturæ, cum ſit poëma ludicrum excellens.*

II. Ad imitationem hujus Batrachomyomachiæ ante trecentos circiter annos, neſcio, qvo auctore compoſita eſt, Græcis verſibus jambicis; *Galeomyomachia* ſive pugna murium & felis, qvæ à trabe deniq; oppreſſa muribus relinqvit victoriam. Hæc cum præfatione Græca * *Ariſtobuli Apoſtolii,* Hierodiaconi, Michaëlis F. ſubjecta Batrachomyomachiæ & fabulis Æſopicis lucem vidit Paris. 1549. 12mo. Baſil. 1574. 12mo. Cum Latinâ verſione ab *Albano Torino* vulgata eſt Baſileæ 1541. 8vo. adjuncta itidem Batrachomyomachiæ & Elyſii Calentini libris tribus de bello ranarum & murium; Cebetis Tabula aliisqve. Fuere hinc plures, qui ad Batrachomyomachiæ exemplum ſimilia ſcripta ludicra componerent etiam aliis linguis, qualis eſt Merlini Cocaji Mantuani *Moſchæa*, Carmine Latino elegiaco Macaronico, in quo muſcæ, formicis bellum inferentes, vincuntur, regibus utrarumq; pereuntibus. Gabrielis Rollenhagenii Rectoris Magdeb. Froſch-Mäußler/ Ameiſen und Mückenkrieg. Argent. 1612. 8. Spectat & huc licet ſerii magis argumenti poëma Jo. Poſſelii *ἀετοκορωνομαχία* de caſtello Jaurino (Germanice *Raab,* quod corvum denotat) per Rudolphum II. capto. Roſtoch. 1604. 4.

III. Batrachomyomachia primum edita eſt Græcè literis capitalibus, additis ſcholiis *Laonici Chalcocondylæ* Cretenſis, Muſæi poëmate, ac ſententiis variorum. Venet. 1486. 4. Deinde ſæpius prodiit cum verſione Aldi Manutii Romani. Scholiis illuſtravit *Philippus Melanchton,* qvi ſcopum poëmatis eſſe exiſtimat ut odium turbarum & ſeditionum animis legentium

* Eam in plerisque editionibus aliis omiſſam miror, ut in Græcâ Joh. Keſſelhudii, Helmſt. 1670. 4to. Cæterum fallitur Labbeus, qui huic Apoſtolio Galeomyomachiam tribuit, in Bibl. nov. MSS. p. 132. Nam in præfatione de auctore tanquam alio loquitur Apoſtolius. Τῶν μεταγενεστέρων δὲ τὶς τὸν ποιητὴν ἀπομιμεῖσθαι βουλόμενος. κ.τ.λ.

ltium instilletur. Petrus vero la Seine lib. de Neperthe Homeri c. 1. putat Homerum ad victus potûsque continentiam juvenes voluisse informare. Legitur & cum notis *Leonhardi Lycii*, Lipsiæ 1607. 8vo. Ex *Danielis Heinsii* recensione cum ejus versione, Æsopicisque selectis & Avieni fabulis. Lugd. Bat. 1632. 8vo. Latino Carmine reddita à *Simone Lemnio*: & à *Jacobo Balde* Jesuita, Monachii, Ao. 1647. 12mo. *Caroli* præterea *Aretini* Metaphrasin Latino Carmine compositam memorat Labbeus p. 67. Bibl. nov. MSS. apud quem p. 201. malè Arsinus legitur pro Aretino. *Eustathius* quoq; Thessalonicensis Archi-Episcopus Batrachomyomachiam commentario illustrasse fertur, sed parum certa fama, ut notavi infra c. 3. ubi etiam de versione Græcobarbara *Demetrii Zeni* à Martino Crusio vulgata & illustrata, Gallicisq; *Macaulti* & *Roybieri*. In Casparis Dornavii Amphitheatro sapientiæ Socraticæ jocoseriæ, quo in opere scripta ingeniosa de rebus ludicris vilibusq; & paradoxa encomia aut vituperationes congessit, primo statim loco Tom. I. ponitur Batrachomyomachia & Galeomyomachia Græce & latine ex editione *Albani Torini*. Tum poëma ejusdem argumenti Parisiis 4. pridem editum auctore *Elisio Calentino*, & Metaphrasis Batrachomyomachiæ Homericæ ab *Henr. Smetio* scripta versibus Heroicis. Hanov. 1619. fol.

IV. HYMNI XXXII.* quorum tres primi in Apollinem, Mercurium ac Venerem prolixiores sunt, reliqui breviores, utrum Homerum auctorem habeant, similiter jam olim ambiguum fuit. Nam ut vitam Homeri, tum eam, quæ Plutarcho tribuitur, tum alteram Anonymi editam ab Allatio prætercam, quæ Hymnos & reliqua Homero adscripta omnia, solis Iliade & Odyssea exceptis, aliena à tanto auctore esse putant, καὶ τῆς φύσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἕνεκα & propter rem ipsam & propter vim elocutionis: Scholiastes Pindari ad Nemeonicas Od. 2. hymnum in Apollinem testatur tributum *Cinætho Chio*, qui circa Olympiadem LXIX. floruit. Ἦν δὲ ὁ Κίναιθος Χῖος ὃς καὶ τῶν ἐπιγραφομένων Ὁμήρου ποιημάτων τὸν εἰς Ἀπόλλωνα γεγραμμένον ὕμνον λέγεται πεποιηκέναι. Sic & Athenæus L. I. c. 19. Homeridarum quendam auctorem suspicatur: Καὶ Ὅμηρος δὲ ἢ τῶν Ὁμηριδῶν τις ἐν τοῖς εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνοις φησίν. Φόρμιγγ᾽ ἐν χείρεσσιν ἔχων χαρίεν κιθαρίζε καλὰ καὶ ὕψι βιβάς. quæ hodiè leguntur in hymno in Apollinem v. 515. nisi quod pro χαρίεν ibi occurrit ἀγαθόν. *Herodorum* nescio quem scriptorem hymnorum Homero tributorum facere videtur Scholiastes Apollonii ad Lib. II. v. 1215. τὰ δ᾽ αὐτὰ περὶ τοῦ Τυφῶνος καὶ Ἡρόδωρος φησὶν, ἔνθα καὶ περὶ τῆς Νύσης ἱστορεῖ λέγων·

* Persvasum antiquis fuit Deos hymnis magis delectari quam Sacrificiis. Scholia ad Iliad. ά. 477. διδασκόμεθα ὅτι πλέον τῶν θυσιῶν τέρπονται οἱ Θεοὶ τοῖς ἰδίοις ἑκάστου ὕμνοις.

Ἔςι δέ τις Νύση ὕπατον * κέρας ἀνθέον ὕλῃ.

Τηλοῦ Φοινίκης σχεδὸν Αἰγύπτοιο ῥοάων.

Diodorus Siculus vero eosdem versus proferens Lib. IV. c. 2. disertè laudat Homerum in hymnis, καὶ τὸν Ὅμηρον δὲ τούτοις μαρτυρῆσαι ἐν τοῖς ὕμνοις ἐν οἷς λέγει· ἔςι δέ τις &c. Et Lib. III. c. 66. μαρτυρεῖ δὲ τοῖς ὑφ' ἡμῶν καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ὕμνοις &c. quo in loco duobus illis versibus sex alios præmittit; sed qui in Hymno in Bacchum, quem hodiè sub Homeri nomine habemus, nulli exstant, non magis quam illi bini quos adscripsi. Sed & Pausanias Lib. II. p. 143. ex Homeri hymno in Cererem tres versus affert & alios tres Lib. IV. p. 354. qui hodiè inter adscriptos Homero hymnos similiter non comparent, ubi trium tantum versuum ὑμνίδιον in hanc Deam legitur, quiq; sunt insuper diversi ab iis, quos memorat Pausanias, ut post Xylandrum notavit illustris Spanhemius ad Callimachum p. 2. & 650. Johannes quoq; Tzetzes præter Homeri hymnos in Deos memorat etiam ipsius ὕμνους νυμφικούς. Porphyrius Lib. de antro Nympharum p. 255. laudat hymnum in Apollinem non addito auctoris nomine, & versus quatuor ex eo recitat, qui in Homericis hymnis hodie non exstant. ὅτι δὲ καὶ ταῖς νύμφαις ἀνετίθεσαν ἄντρα, καὶ τούτων μάλιςα ταῖς ναΐσιν αἳ ἐπὶ πηγῶν εἰσι κακ τῶν ὑδάτων ἀφ' ὧν εἰσὶ ῥοαὶ ναΐδες ἐκαλοῦντο, δηλοῖ καὶ ὁ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ἐν ᾧ λέγεται. Σοὶ δ' ἄρα &c. Cæterum scriptor antiquissimus Thucydides proferens tredecim versus, qui hodieque in hymno Apollinis occurrunt v. 146.—150. & 165.—172. sine tergiversatione auctorem laudat Homerum Lib. III. p. 243. δηλοῖ δὲ μάλιςα Ὅμηρος ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι τοῖσδε, ἅ ἐςιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος, ad quem locum Scholiastes notat ἐκ προοιμίου idem esse ac ἐξ ὕμνου, ὕμνους γὰρ, inquit, τὰ προοίμια ἐκάλουν. Ab οἴμη nempe, quod cantum denotat teste Hesychio. Præterea scriptor Certaminis Homeri & Hesiodi primum versum Hymni in Apollinem ** memorat qualis hodie legitur: ἐνδιατρίψας δὲ τῇ τῶν Ἀργείων πόλει χρόνον τινὰ, διέπλευσεν εἰς Δῆλον εἰς τὴν πανήγυριν, καὶ ςαθεὶς ἐπὶ τὸν κεράτινον βωμὸν λέγει ὕμνον εἰς Ἀπόλλωνα, οὗ ἡ ἀρχή.

Μνήσομαι οὐδὲ λάθωμαι Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

Inde Κοίρανος ὕμνων dicitur Homerus veteri Poëtæ apud Svidam in Μαιονίδης. Pausanias etiam cum Stephano Byz. in Τευμησσός, Thucydide ac Diodoro Siculo, non tantum credidit auctorem hymnorum esse Homerum, verum elegantia versuum, Orphicos etiam hymnos ab Homericis vinci ac superari, licet illi plus religionis præ se ferant, affirmat Lib. IX. pag. 771.

κό-

* Apud Diodor. Sic. ἄβατον ὄρος legitur. ὄρος glossema est pro κέρας. Neque enim assentior Johanni Jensio, qui in lectionibus Lucianeis Lib. II. c. 6. p. 184. apud Scholiasten Apollonii ὄρος rescribendum monet. Vicissim ὕπατον videtur mihi glossema esse pro ἄβατον; & ex Diodoro apud Scholiasten restituendum.

** Hunc solum inter hymnos Homero tribuendum putat Steph. Berglerus præf. ad Homerum edit. Wetsten. licet observat Virgilium quoque aliquot loca reliquorum hymnorum esse imitatum.

κόσμῳ μὲν δὴ τῶν ἐπῶν δευτερεῖα φέροιντο ἂν (οἱ Ὀρφικοὶ) μετὰ Ὁμήρου γε τοὺς ὕμνους, τιμῆς δὲ ἐκ τοῦ θείου καὶ ἐς πλέον ἐκείνων ἔχουσι. Audacter præterea Homero hymnos adſcribit Herodotus ſive quisquis auctor in Poëtæ vita c. 9. & à Juvene Homero ſcriptos innuit. Svidas quoqve inter Homeri Scripta refert hymnos, quorum teſtimoniis auctorem Sibyllinorum * addit Allatius Lib. de patria Homeri c. 15. Veterem Inſcriptionem apud Gruterum p. 950. Ampliſſimus Cuperus ad conſecrationem Homeri p. 108. ubi per *pia Carmina* intelligit hymnos, per *libros* Iliadem & Odyſſeam, quanquam poſſit & alius illorum verborum eſſe ſenſus ſi ita diſtinguantur:

Dogmata Pythagoræ ſenſi, ſtudiumq; Sophorum
Et libros legi, legi pia Carmina Homeri.

Ait enim ſe legiſſe libros Sophorum & evolviſſe Homeri Carmina, quæ pia vocat, tum propter illa, quæ in Iliade & Odyſſea de Diis ſcripta ſunt reverenter, tum propter loca, in quibus gratam memoriam facit eorum, quibus beneficiis fuit affectus, ut docet Herodotus in ejus vita, c. 26. ut omittam induſtriam pietatis Homericæ celebratam Tertulliano Lib. de anima c. 56. Videtur etiam *Livius Andronicus*, à quo Odyſſeam Latinis verſibus donatam conſtat, ſimiliter Latina Metaphraſi donâſſe hymnos Homeri, ut conjicio è Mario Victorino ſub extremum libri I. de arte metrica, ubi verſus quosdam profert ex Hymno Dianæ, quos ex Homerico translatos exiſtimo. Ex recentioribus pauciſſimi ſunt è viris doctis, qui hymnos interpretandos in ſe ſuſceperint, ut videbis infrà c. 3. n. 19. Cæterum παίγνια verſibus Heroicis, & Hymnos teſte Svida ſcripſit & alter Homerus cognomento Sellus, Grammaticus, Menandro Comico junior.

V. EPIGRAMMATA & POEMATIA VARIA XVI. ſervata ab auctore vitæ Homeri, quæ Herodoto tribuitur, neq; aliis antiquorum teſtimoniis habentia fidem vel auctoritatem, niſi quod Johannes Tzetzes inter Homeri ſcripta memorat ἐπιγράμματα πολλὰ, & unum itemq; alterū refertur à ſcriptore certaminis Homeri & Heſiodi, ac Svida in Ὅμηρος. Ea Seberus in Indice Homerico reſpicit, cum adſcribit numerum XXXIII. usq; ad XLIX. Subjecta etiam leguntur hymnis Homeri in Schreveliana & aliis quibusdam poëtæ editionibus. Epigramma in Midam Homero ſuppoſitum eſſe notat Laërtius in Cleobulo. De eo vide ſis Longinum Jac. Tollii p. 199. Omitto Epigramma quod apud inferos ſibi compoſitum ab Homero fingit Lucianus 2. Veræ Hiſt. T. 1. p. 681.

VI. ἈΓΏΝ, ſive *certamen Homeri cum Heſiodo* de quo dixi infra c. VIII. n. 2.

VII. ἸΛΙΆΣ ſive Poëma celeberrimum de bello Græcorum ad Trojam ** & rebus geſtis ducum Achillis, Ajacis, Hectoris Trojani aliorumque,

* Vide ſupra c. 1. num. 8.

** Principalis Poëtæ Actio eſt Ira Achillis, decimo demum belli Trojani anno ſollicitata, eamque ſecuta clades Græcorum. Sed variis epiſodiis hæc ab Homero ita exornantur, ut totius belli per decennium geſti hiſtoriam attingat. Confer Clariſſ. Küſteri Hiſtoriam Criticam Homeri p. 70. ſeq. P. le Boſſu libro Gallico de poëmate Epico, &c.

quod ante Odyſſeam ſcriptum & in vigore ætatis ab Homero compoſitum non dubitat Longinus περὶ ὕψους ſect. IX. p. 66. & idem affirmantem Homerum ipſum inducit Lucianus 2. de Vera Hiſt. T. I. p. 676. videturque innuere auctor priſci marmoris conſecrationem Homeri continentis, in quo Ilias gladium manu tenens ad dextram Homeri ſedet, Odyſſea cum apluſtri ad Siniſtram. Confer Gisberti Cuperi commentar. p. 49. Cæterum dubitatum pridem fuiſſe à veteribus Criticis, & contrariam ſententiam quibusdam placuiſſe idem Lucianus docet, & præter Euſtathium prolegom. ad Iliad. teſtatur Seneca lib. de brevitate vitæ c. 13. *Græcorum iſte morbus fuit, quærere quem numerum remigum Ulyſſes habuiſſet, prior ſcripta eſſet Ilias an Odyſſea: præterea an ejusdem eſſet auctoris.*

VIII. ὈΔΥΣΣΕΙ͂Α ſive Poëma de erroribus & peregrinatione Ulyſſis ex bello Trojano Patriam Ithacam repetentis, quod ἠθικώτερον habitum à veteribus, & Longino judice ab Homero jam ſene compoſitum eſt, unde in ea prævalet τὸ διηγηματικὸν, ut contra in Iliade τὸ δραστικὸν & τὸ ἐναγώνιον. Fuerunt etiam qui Iliadem Tragœdiæ, Odyſſeam Comœdiæ ſpeciem referre affirmarent, à quibus diſſentientem vide Voſſium de artis Poëticæ natura c. XI. §. 7. Verſiculi Iliadis 13670. Odyſſeæ 11668.

IX. Homerum ipſum auctorem fuiſſe diviſionis horum amborum poëmatum in libros XLVIII. vetus quidam Grammaticus probavit ex eo, qvod Poëta Iliadem auſpicatus fuerit à vocabulo μῆνιν, cujus primores duæ literæ numerum duodeqvadrageſimũ referunt. Seneca Ep. LXXXVIII. *Appion Grammaticus qui ſub C. Cæſare tota circumlatus eſt Græcia & in nomen Homeri ab omnibus Civitatibus adoptatus, ajebat Homerum utraq; materia conſummata & Odyſſea & Iliade, principium adjeciſſe operi ſuo quo bellum Trojanum complexus eſt. Hujus rei argumentum afferebat, quod duas literas in primo verſu poſuiſſet, ex induſtria librorum ſuorum numerum continentes. Talia ſciat oportet, qui multa vult ſcire.* Atq; eos qvidem qvi ab Ariſtarcho primum * Iliadem vel

* Plutarchi in Homeri vita: διῃρημένη ἑκατέρα ποίησις εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν στοιχείων οὐχ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν περὶ Ἀρίσταρχον. Euſtathius: ὅτι ἓν μέν τι σῶμα συνεχὲς διόλου καὶ ἐνάρμοστον (ita legendum videtur pro εὐάρμοστον) ἡ τῆς Ἰλιάδος ποίησις. Οἱ δὲ συνθέμενοι ταύτην κατ' ἐπιταγὴν ὥς φασι Πεισιστράτου τοῦ τῶν Ἀθηναίων Τυράννου Γραμματικοὶ καὶ διορθωσάμενοι κατὰ τὸ ἐκείνοις ἀρέσκον, ὧν Κορυφαῖος ὁ Ἀρίσταρχος (atqui hic longe junior fuit Piſiſtrati temporibus) καὶ μετ' ἐκεῖνον Ζηνόδοτος, διὰ τὸ δυσμήκες καὶ δυσεξίτητον καὶ διὰ τοῦτο προσκορὲς κατέτεμον αὐτὸ ἐς πολλά. Καὶ τὰ τοιαῦτα τμήματα οὐκ ἠθέλησαν ὀνομάσαι πρῶτον τυχὸν λόγον, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ τὰ ἑξῆς, καθάπερ ἐποίησεν Κόϊντος ἐν τοῖς μετὰ τὸν Ὅμηρον. Ἀλλ' ἐπειδήπερ ἡ βίβλος ἐξήρκει πρὸς πλείω τμήματα, ἐκεῖνοι ἀνασεμνὸν ὀνο-

vel Odysseam in libros distinctam affirmant, hoc argumento refellit Castelvetrius, quod Homeri ingenio indignum plane sit tam prolixum poëma viginti quatuor libris hodie digestum sine ulla distinctione tanquam uno tempore recitandum vel auscultandum reliquisse, contra existimat Homeri ipsius divisionem interjecto tempore confusam ac turbatam, ab Aristarcho autem deinceps postliminio, non tamen usqvequaq; feliciter fuisse restitutam. Verum ipsa Ludovici Castelvetrii verba apponere juvat. Ita vero ille in erudito commentario ad Poëticam Aristotelis p. 109. *Io mi sono maravigliato di coloro che affermano Aristarcho essere stato il primo divisore dell' Iliada & Odyssea d'Homero, dividendo ciascuna delle dette opere in venti & quattro libri. Il che non mi posso indurre à credere, non mi parendo cosa à credere che Homero aveduti ssimo oltre à tutti gli altri havesse commesso uno errore così fatto di continuare venti & quattro libri senza distintione niuna, recitando esse & ascoltando gli altri in una fiata. Anzi mi pare esser certo, che distinguesse con discreto ordine i predetti poëmi, il quale essendo per aventura poi stato confuso dagli scrittori, fu rinovato & rimutato & ridotto in quella forma, nella quale il veggiamo al presente da Aristarcho. Et come che egli sia stimato huomo di aguto giudicio, non mostrò percio d'haverne tutto quello che bisognava in far questo partimento, ò in rinovellarlo, percioche la narratione d'Ulisse appresso Alcinoo de suoi errori è divisa in quattro libri, & nondimeno fu fatta da lui in una sera. Adunq; o fece male Homero che inducesse Ulisse à ragionare in una sera quelle cose, lequali non e verisimile che in cosi picciolo spatio recitasse: O, se le pote verisimilmente recitare, male ha fatto Aristarcho partirle in quattro libri, quasi faccia di mestire recitarle in quattro sere. Ma io non son per dire che Homero habbia fatto male, parendo mi, che senza sconcio di persona si possano i libri quattro predetti recitare in una sera, anzi l'errore sia pure d'Aristarcho, il quale è stato sequito da Virgilio, che non sapendo per che, & guardando simplicemente all' essempio che havendo davanti credeva buono, divise la narratione d'Enea appresso Didone de suoi errori in due libri, non obstante che fatta in una sera.*

X. Non defuerunt equidem, qui plane inficiati Homerum scripto consignasse poëmata sua, affirmarunt eum per partes illa decantasse, quas separatim memoriæ beneficio servatas posteri deinde collegerint, ac deniq; Grammatici in ordinem ac libros digesserint. Josephus in limine libri prioris contra Apionem: καὶ φασὶν οὐδὲ τοῦτον ἐν γράμμασι τὴν αὐτοῦ ποίησιν καταλιπεῖν, ἀλλὰ διαμνημονευομένην ἐκ τῶν ᾀσμάτων ὕστερον συντεθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο πολλὰς ἐν αὐτῇ σχεῖν τὰς διαφωνίας. Sed parum verisimilis

μασαι τὰς τομὰς τοῖς ὀνόμασι τῶν εἰκοσιτεσσάρων στοιχείων τῆς ἀνθρωπίνης ἐναρμονίου φωνῆς: Confer Svidam in Ὅμηρος.

hæc ſententia videtur nata ex eo, quod Cinæthus Chius & alii Rhapſodi vulgo poſt Poëtæ Homeri fata partes ejusmodi *διῃρημένας* decantarent, ut præter alios refert Ælianus XIII. 14. Var. teſtatus certa nomina partibus illis impoſita, de quibus conſules ubi lubebit ſcriptores laudatos à me infra c. III. n. 28. At enim nihil impedit Rhapſodos, ut aliorum Poëtarum ita partes quoq; decantaſſe Iliadis vel Odyſſeæ, licet integram utramqve Homerus ipſe ſcripto conſignaverat, & utraque interjecto tempore confuſa ac perturbata indiguit operâ Criticorum.

XI. Primam Homericorum ſcriptorum *συναγωγὴν* Græci debuerunt *Lycurgo* Spartanorum legislatori, qui eam è Creta vel Jonia allatam à Creophyli poſteris acceptam vulgavit, ut narrant Plutarchus * in Lycurgi vita, Ælianus XIII. 14. Var. Dio Chryſoſt. 2. de Regno p. 27. ſeq. & Heraclides in Politia Lacedæmoniorum. Poſt Lycurgum *Piſiſtrati* cura celebratur, Athenienſium tyranni, qui primus libros Athenis diſciplinarum liberalium publice ad legendum præbendos poſuiſſe dicitur apud Gellium VI. 17. quemq; Tertulliano judice æmulatus eſt ſtudio Bibliothecarum Ptolemæus Philadelphus. Vide c. 18. Apologetici. Hic Piſiſtratus *ſacri lacerum collegit corpus Homeri*, & Cicerone teſte 3. de Oratore, *primus Homeri libros confuſos antea ſic diſpoſuiſſe dicitur ut nunc habemus.* Confer Meurſii Piſiſtratum c. VIII. & qvæ viri docti ad Ælianum, quæq; ex ineditis ad Dionyſium Thracem ſcholiis Langbænius ad Longinum, Allatius de patria Homeri c. 5. & Clariſſimus Gronovius præfat. ad Tomum V. theſauri Antiquitatum Græcarum. Tantum adjungam locum Euſtathii ad initium Iliados *κ'. Φασὶ ἢ οἱ παλαιοὶ τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην ὑφ' Ὁμήρου ἰδίᾳ τετάχθαι, καὶ μὴ ἐγκαταλελεγῆναι τοῖς μέρεσι τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ δὲ Πεισιστράτου τετάχθαι εἰς τὴν ποίησιν.* Piſiſtrati æqualis *Solon* de ordine poëmatum Homericorum non minus ſollicitus teſte Laërtio Lib. I. ſect. 57. & Svidâ in *ὑποβολή*, lege abrogavit malum morem Rhapſodorum, poëmata Homerica canendo mire confundentium, & jam hinc jam inde quicquid placuiſſet decerpentium, & ſuos ſubinde verſus, (ut de Cinætho Chio notat Euſtathius & Scholiaſtes Pindari) Homericis aſſuentium: *Τὰ Ὁμήρου ἐξ ὑποβολῆς γέγραφε*

* Peraultus qui poſt Hedelinum negat Homeri Iliadem vel Odyſſeam eſſe unum corpus ab uno auctore compoſitum, ſed contra ex variis ſeparatis poëmatis adverſus auctorum ſententiam à Grammaticis conſtipatum & paſſim male cohærentem centonem eſſe contendit, refellitur à Dacerio ad Plutarch. p. 276. *Avant Lycurgue on n'avoit en Greque que des pieces detachées, à qui on donnoit le nom de ce que elles contenoient, comme la vaillance de Diomede, la rancon d'Hector: mais on ne peut pourtant pas inferer de-là que chaque poeme d'Homere n'eſt qu'un ramas de pieces qu'on a confues & qui n'ont entre elles aucune liaiſon. --- Avant que l'Eneide fut publiė, les Romains en avoient des mourceaux comme celui de Marcellus, celui des amours & la mort de Didon, & celui de l'impie Mezence: Conclura--t--on de là avec quelque apparence de raiſon, que ce ne ſont pas des pieces d'un poëme, qui avec elles ne fait qu'un ſeul & méme corps?* Confer Bolæum (Mr. Boileau Despreaux) obſervatione 3. ad Longinum.

γραφὲ ῥαψῳδεῖσθαι, οἷον ὅπου ὁ πρῶτος ἔληξεν ἐκεῖθεν ἄρχεσθαι τὸν ἐχόμενον, *Homeri poëmata jussit ordine à Rhapsodis decantari, ut ubi prior desiisset, inde alter inciperet*, ita enim reddenda Laërtii verba, quibus subjungit: μᾶλλον οὖν Σόλων Ὅμηρον ἐφώτισεν ἢ Πεισίστρατος, ὥς φησιν Διευχίδας ἐν πέμπτῳ Μεγαρικῶν. *Itaque Solon magis quàm Pisistratus Homerum produxit in lucem, ut observat Dievchidas quinto Megaricorum.* Pisistrato Patri in tyrannide Athenis Olymp. LXIII. successit filius *Hipparchus*, cui propterea forte quod cœptam auspiciis parentis sui operam prosecutus fuisset & Solonis legem confirmasset, idem quod Pisistrato & Soloni veteres scriptores tribuunt. Plato in Hipparcho: καὶ τὰ Ὁμήρου πρῶτος ἐκόμισεν εἰς τὴν γῆν ταύτην, καὶ ἠνάγκασε τοὺς ῥαψῳδοὺς Παναθηναίοις ἐξ ὑπολήψεως ἐφεξῆς αὐτὰ διεξιέναι. Idem è Platone refert Ælianus VIII. 2. Var. Meminit ejusdem legis de Homeri (& solius quidem) Poëmatis in Panathenæorum festo publice per Rhapsodos decantandis Lycurgus Orator, sed á quo lata sit non addit, oratione adversus Leocratem: οὕτω γὰρ ὑπέλαβον ὑμῶν οἱ πατέρες σπουδαῖον εἶναι ποιητὴν (τὸν Ὅμηρον) ὥστε νόμον ἔθεντο, καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων μόνου τῶν ἄλλων ποιητῶν ῥαψῳδεῖσθαι τὰ ἔπη. Respicit & Isocrates in Panegyrico. Alcibiades γραμματοδιδασκάλῳ à quo Homerum petierat neganti se quicquam illius habere, colaphum inflixit; alteri vero qui ajebat habere se Homerum quem ipse emendasset, *& tu*, inquit, *primas litteras adhuc doces, qui vales emendare Homerum?* Plutarch. Alcibiade p. 194.

XII. Post Hipparchum inclaruit Homericæ Iliadis ἔκδοσις, quam à se emendatam *Aristoteles* Alexandro M. dedit, & quæ editio ἐκ τῆς νάρθηκος appellabatur, quoniam Rex eam in narthecio quod inter spolia Persica acceperat reconditam secum circumducebat. Plutarchus in Alexandro p. 668. Καὶ τὴν μὲν Ἰλιάδα τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς ἐφόδιον καὶ νομίζων καὶ ὀνομάζων ἔλαβεν μὲν Ἀριστοτέλους διορθώσαντος, ἣν ἐκ τοῦ νάρθηκος καλοῦσιν. εἶχεν δὲ ἀεὶ μετὰ τοῦ ἐγχειριδίου κειμένην ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον, ὡς Ὀνησίκριτος ἱστόρηκεν. Plinius Lib. VII. hist. c. 29. *Alexander M. inter spolia Darii Persarum Regis unguentorum scrinio capto quod erat auro gemmisque ac margaritis pretiosum, varios ejus usus amicis monstrantibus, quando tædebat unguenti bellatorem & militia sordidum, imo Hercule, inquit, librorum Homeri custodiæ detur, ut pretiosissimum humani animi opus quam maxime diviti opere servaretur.* Hanc editionem ἐκ τοῦ νάρθηκος non Aristotelis (ut præter Plutarchum agnoscit auctor vitæ Aristotelis à Nunnesio editæ, & innuit auctor Scholiorum minorum in Iliad. φ. v. 252. & Scholiastes Theocriti Idyll. 1. v. 34. versum Homeri laudans: ὅθεν Ἀριστοτέλης ἐν Ὁμήρῳ ἔγραψε) sed *Callisthenis* & *Anaxarchi* censuram & manus Criticas expertam tradit Strabo Lib. XIII. p. 594. Φέρεται γοῦν τις διόρθωσις τῆς Ὁμήρου ποιήσεως ἡ ἐκ τοῦ νάρθηκος λεγομένη, τοῦ Ἀλεξάνδρου μετὰ τῶν περὶ Καλλισθένην καὶ Ἀνάξαρχον ἐπελθόντος καὶ σημειωσαμένου τινά, ἔπειτα καταθέντος εἰς νάρθηκα

ὃν

ἐν εὗρεν ἐν τῇ Περσικῇ γάζῃ πολυτελῶς κατεσκευασμένον. Editionem *ἀπὸ νάρθηκος* memorat etiam Eustathius ad Iliad. *ά.* p. 6. Versus quosdam ex illa produci ab Aristotele, quæ hodie in Homeri libris non exstant, contendit Daniel Heinsius ad cap. XXV. Aristotelis Poëticæ. Alia loca Homeri à veteribus allegata quæ in nostris libris hodie frustra quæras, collegit Joh. Hartungus in decuriis locorum memorabilium T. 2. facis artium Gruterianæ pag. 664. Vide & Josuam Barnesium ad Euripidis Orestem T. 1. p. 57.

XIII. De *Cassandro* Macedoniæ Rege incertum plane est quod suspicantur viri docti ipsum vel novam concinnasse vel curasse concinnandam *διόρθωσιν ὁμηρικήν*, quamvis Athenæus Lib. XV. p. 620. è Carystio testatur eum non tantum versus Homericos in ore frequenter habuisse, sed & Iliadem atque Odysseam illi fuisse *ἰδίως γεγραμμένας.* Non enim omnes qui librum in privatos usus vel describunt ipsi vel descriptum habent, eumquoque recensent Critica industria. Neque occurrit quo auctore Joachimus Camerarius affirmat *Ptolemæum Evergetem II.* Ægypti Regem correctiones Homericas edidisse.

XIV. *Massalioticam* aliquam *διόρθωσιν* Homeri & *Sinopicam* sive *Sinopensem* memorat præterea Eustathius ad Iliad. *ά.* p. 6. sed ita ut ipsi non inspectam appareat. *ἀλλὰ καὶ ἕτεραι ὁμηρικαὶ διορθώσεις μνημονεύονται, οἷον καὶ ἡ ἱστορουμένη ἀπὸ νάρθηκος, καὶ Μασσαλιωτικὴ δὲ ὡς καὶ Σινωπική.* Idem p. 80. *ὅτι κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ Μασσαλιωτικὴ καὶ Σινωπικὴ ἔκδοσις τῆς Ἰλιάδος τὸ μαχήσομαι διὰ τὸ η ἔχει.* Cæterum quo tempore vel auctore hæ duæ editiones adornatæ fuerint, non constat.

XV. Euripidis Tragici notissimi, fratris filius, *Euripides*, Tragicus & ipse, Atheniensis, à Svida traditur fecisse *ἔκδοσιν ὁμηρικήν.* Mox addit: *εἰ μὴ ἄρα ἑτέρου ἐστί nisi forte alterius sit*, alterius Euripidis puta. Ita enim ille Svidæ locus videtur accipiendus.

XVI. Patet ex jam dictis quam vere idem Svidas scribat *Zenodotum* Ephesium qui Philetæ Grammatici discipulus, sub Ptolemæo Lagida præfuit Alexandrinæ Bibliothecæ, primum fuisse Homeri *διορθωτὴν*, nisi hoc intelligit de Grammaticis Alexandrinis, quorum complures sunt in recensione Poëmatum Homeri versati. Hanc Zenodoti editionem frequenter advocat, in Iliade præsertim, Eustathius, & subinde lectiones emendationesque ejus refellit, cæterum quando idem Aristarchum *κορυφαῖον τῶν διορθωσαμένων, καὶ μετ' αὐτὸν Ζηνόδοτον* laudat, non temporis rationem habuit sed dignitatis, plurimum enim semper tributum est editioni de qua mox dicturus sum Aristarcheæ. Hinc in scho-

ſcholiis ad Dionyſium Thracem legas Piſiſtratum * LXX. Grammaticos convocaſſe & ſingulos Homeri poëmata privato ſtudio ordinare ac recenſere juſſiſſe, omnium autem judicio præ cæteris omnibus probatam Zenodoti & Ariſtarchi recenſionem, ſed inter hos duos quoq; præcipuum locum datum Ariſtarcho. *Καὶ μετὰ τὸ πάντας τοῦ ποιητοῦ στίχους συναγαγεῖν, παρεκάλεσεν ἑβδομήκοντα γραμματικοὺς συνθεῖναι τὰ τοῦ Ὁμήρου ἕκαστον κατ᾽ ἰδίαν, ὅπερ ἐὰν δόξῃ τῷ συντελεσθέντι καλῶς ἔχειν ἐπὶ μισθῷ πρέποντι λογικοῖς ἀνδράσι καὶ κριταῖς ποιημάτων ἑκάστῳ δεδωκὼς κατ᾽ ἰδίαν πάντας τοὺς στίχους ὅσους ἦν συναγαγὼν, καὶ μετὰ τὸ ἕκαστον συνθεῖναι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην εἰς ἓν συνήγαγεν πάντας τοὺς προλεχθέντας γραμματικοὺς ὀφείλοντας ἐπιδεῖξαι αὐτῷ ἕκαστον τὴν ἰδίαν σύνθεσιν παρόντων ἐμοῦ πάντων. Οὗτοι οὖν ἀκροασάμενοι οὐ πρὸς ἔριν ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀληθὲς καὶ πᾶν τὸ τέχνῃ ἁρμόζον ἔκριναν πάντες κοινῇ καὶ ὁμοφώνως ἐπικρατῆσαι τὴν σύνθεσίν τε καὶ διόρθωσιν Ἀριστάρχου καὶ Ζηνοδότου. Καὶ πάλιν ἔκριναν τῶν δύο συνθέσεών τε καὶ διορθώσεων βελτίονα τὴν Ἀριστάρχου.* Zenodotum confutat etiam Porphyrius in quæſtionibus Homericis & Ammonius in *οὐδέν*. Allegatur à Stephano Byz. in *Δωδώνη*, Tatiano, aliiſque. Auſonius in ludo VII. Sapientum:

Mæonio qualem cultum quæſivit Homero
Cenſor Ariſtarchus, normaq; Zenodoti.

Præterea Svidas alterum Zenodotum inducit Alexandrinum juniorem, quem ait ſcripſiſſe *πρὸς τὰ ὑπ᾽ Ἀριστάρχου ἀθετούμενα τοῦ ποιητοῦ*, ſive contra Ariſtarchi in Homero varia rejicientis & obelo transfigentis criticam audaciam, tum *περὶ τῆς Ὁμηρικῆς συνηθείας*, & *λύσεις Ὁμηρικῶν ἀπορημάτων*. Ab alterutro horum nomen Zenodoti pro Critico uſurpari cœptum, ut in trito illo Bibaculi apud Sveton. cap. XI. de illuſtribus Grammaticis:

En cor Zenodoti, en jecur Cratetis!

Fuere præterea Zenodotus Ætolus, laudatus Germanico: Zenodotus Mallotes quem allegat Scholiaſtes Arati Græcus, Zenodotus Theophilus, quem citat auctor ſcholiorum ad Nicandri Theriaca, Zenodotus Troezenius cujus mentio apud Dionyſium Halicarnaſſenſem, Zenodotus deniqve Damaſcii in Philoſophicis præceptor, de quo Photius cod. CLXXXI.

Mm ut

* Zenodotus & Ariſtarchus longe juniores fuerunt quam ut eorum operâ uti potuerit Piſiſtratus. Sed ſimilem anachroniſmum in Euſtathio etiam notavit Langbainius ad Longin. Si pro Piſiſtrato Scholiaſtes Dionyſii nominaſſet Ptolemæum, temporum rationem minus læſiſſet, & apertius innuiſſet originem fabulæ de LXX. Grammaticis ad exemplum LXX. Interpretum librorum ſacrorum confictæ. Eundem locum Scholiaſtæ ex alio MSto vulgavit Jac. Gronovius præf. ad T. V. theſauri Antiqv. Græcar. atqve inde Antonius Van Dalen libro de Ariſtea p. 146. Et ex Codice Barocciano Humfredus Hody lib. 2. de verſionis Græcæ Bibliorum auctoribus veris p. 157.

ut prætercam Zenodotum sive Zenobium Sophistam sub Adriano Imp. clarum, cujus Proverbia exstant. Zenodoti Stoici Epigramma in Zenonem Citieum exstat apud Laërtium VII. 29. Aliud Zenodoti nescio cujus distichon in amorem, lib. I. Anthologiæ.

XVII. Post Zenodotum Ephesium discipulus ejus & sub Ptolemæo Philadelpho Bibliothecæ Alexandrinæ præfectus *Aristophanes Byzantinus* novam Homeri διόρθωσιν edidit, quæ ab eo Ἀριστοφάνειος dicta est, teste Hipparcho in vita Arati. Meminit Eustathius non raro, & semel iterumque auctor scholiorum minorum in Homerum. Respicit & Athenæus VI. p. 228.

XVIII. Hinc Aristophanis discipulus *Aristarchus* Samio Thrax qvi Ptolemæi Philometoris liberos Alexandriæ instituit, præceptoris sui industria & judicio non contentus, novam Homeri vulgavit editionem, commentariis suis instructam. In hac severam plane Criticam exercuit, pluribus versibus obelo notatis ac rejectis, ita ut etiam in proverbium abierit ejus rigor, * non omnibus tamen æq; probatus, nam & *Zenodotus junior Alexandrinus* adversus Aristarchum scripsit, ut jam è Svida notavi: & fortassis etiam *Cleanthes* Stoicus, cujus librum πρὸς Ἀρίσταρχον & περὶ ποιητοῦ Laërtius commemorat, tum *Ptolemæus Ascalonites*, qvi eodem Svida teste scripsit περὶ τῆς ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἀριστάρχου διορθώσεως, & Lucianus L. II. de varia Historia T. I. p. 676. Homerum inducit de ἀθετουμένοις στίχοις interrogatum, eos omnes agnoscentem pro suis, κατεγίνωσκον οὖν, inquit Lucianus, τῶν ἀμφὶ τὸν Ζηνόδοτον καὶ Ἀρίσταρχον γραμματικῶν πολλὴν ψυχρολογίαν. Forte etiam Aristarchi editionem Iliadis ad censuram revocaverat *Philoxenus*, qvi Svida teste scripserat περὶ σημείων τῶν ἐν Ἰλιάδι sive *de locis obelo vel alio signo Critico in Iliade notatis*. Reprehenditur etiam Aristarchus à Strabone, non uno in loco: à Plutarcho de audiendis Poëtis p. 26. seq. ab Athenæo V. p. 188. & fortassis p. 199. ubi malo ordine collocatos versus qvosdam annotat. Plurima exempla

Criti-

* Nota sunt Ciceronis loca, & illud Horatii in Arte: *Arguet ambigue dictum, mutanda notabit: Fiet Aristarchus.* Hieron. I. in Rufin. *illud miror, quod Aristarchus nostri temporis puerilia ista nescieris.* Vide Erasmum proverbio *stellis signare*. Cæterum de notis Criticis veterum Grammaticorum, quarum usum ad libros Biblicos etiam interjecto tempore applicavit Origenes, consulendi Scriptores laudati à Venerando D. Jo. Fr. Mayero ad calcem Historiæ versionis Germanicæ Bibliorum D. Lutheri, Laërtius in *Platone* & ad eum locum Casaubonus ac Menagius: Epiphanius de mensuris ac ponder. Isidori Origines L. I. c. 20. *Præfatio* vetus in Psalmos apud Cotelerium Tom. 3. monument. p. 586. Analecta Græca à Montfauconio edita p. 395. Reinesius L. I. Var. Lect. c. 7. & Epistolis ad Hotmannum p. 93. P. Pithœus L. II. c. 3. Adversar. Wovveranus Polym. c. 17. Leopardus XIX. 5. emendat. Andreas Christianus Eschenbachius diss. de Veterum Criticorum σημειώσεσι p. 215. seq. Mich. Meisnerus syntagmate de adnotamentis *Philologicis* A. 1623. 8. Claudius Dausquejus in Opere de Orthographia, Clariss. Kusterus in Historia Critica Homeri p. 97. & Carolus du Fresne in appendice ad glossarium mediæ & infimæ Græcitatis. De σημείοις Criticis in ora Scriptorum Hippocraticorum olim additis vide Galenum T. 5. edit. Basil. p. 399. 404. Scripta Philoxeni περὶ σημείων ἐν τῇ Θεογονίᾳ Ἡσιόδου. uti Diogenis Cyziceni & Svetonii Tranquilli περὶ τῶν ἐν βιβλίοις σημείων, pridem temporum injuria interciderunt.

Critices Ariſtarcheæ occurrunt in ſcholiis minoribus ad Homerum & apud Euſtathium, ut indicem ſcriptorum in utroſque infra à me exhibendum conſulenti patebit. Reſpicitur ab Auſonio Epiſt. XVIII.

Quique notas ſpuriis verſibus appoſuit.

Eugenius præfat. ad Hexaëmeron Dracontii:

Quod ſi Virgilius, & vatum ſummus Homerus
Cenſuram meruere novam poſt fata ſubire
Quam dat Ariſtarchus, Tucca, Variusque, Probusque.

Neque vero *obelis* tantum notavit Ariſtarchus verſus vel hemiſtichia ut apud Steph. in Ἴλιον, quæ ejicienda cenſebat, ſed & *aſteriſcis* ſive ſtellulis ornavit loca pulchriora & verſus elegantiores. Scholia ad Odyſſ. τ. οἱ ἀϛερίσκοι, ὅτι ἐνθάδε καλῶς ὀπεώρακε τὰ ὅπλα. *Euſtathius*: καὶ τιθέασιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ἀϛερίσκον ὅς ἐϛιν ἀϛὴρ σημεῖον χιαςὸν ἔχων ἐν τοῖς γωνίαις ϛιγμὰς ἐπὶ τῶν ἄριϛα ἐχόντων ἐπῶν καὶ ἀϛεροειδῶς οἱονεὶ λαμπόντων. Giphanii conjecturam qui Ariſtarchi διόρθωσιν hodie exſtare & manibus ſtudioſorum teri exiſtimabat, refellit Doctiſſimus Kuſterus ſive Neocorus in Hiſtoria Critica Homeri p. 101. Hic fuit Ariſtarchus, cujus dictum refert vetus Horatii interpres ad L. II. Epiſt. 1. *ſe non poſſe ſcribere quod vellet, nec velle quod poſſet*, licet octingentos ὑπομνημάτων libros eum compoſuiſſe Svidas auctor eſt. Ἀριϛαρχείων ſive Ariſtarchi diſcipulorum mentio apud Athenæum V. p. 222.

XIX. Ante Ariſtarchum Homeri Poëmata, alterum ſaltim, recenſuit *Aratus* Solenſis, cujus Phænomena habemus, inter cujus ſcripta Svidas refert διόρθωσιν Ὀδυσσείας. Anonymus à P. Victorio editus in Arati vita: Καὶ τὴν Ὀδύσσειαν δὲ διόρθωσεν, καὶ καλεῖταί τις διόρθωσις οὕτως Ἀράτειος, ὡς Ἀριϛάρχειος καὶ Ἀριϛοφάνειος. Τινὲς δὲ αὐτὸν εἰς Συρίαν ἐληλυθέναι φασὶν καὶ γεγονέναι παρ' Ἀντιόχῳ καὶ ἠξιῶσθαι ὑπ' αὐτοῦ, ὥϛε τὴν Ἰλιάδα διορθώσασθαι διὰ τὸ ὑπὸ πολλῶν λελυμάνθαι. Hunc Arati laborem Wovverano cap. 18. Philomathiæ ridere viſus eſt Timon Sillographus, qui ut eſt apud Laërtium IX. 113. Arato quærenti quomodo aliquis incorrupta Homeri poëmata conſequi poſſet, reſpondit: εἰ τοῖς ἀρχαίοις ἀντιγράφοις ἐντυγχάνοι, καὶ μὴ τοῖς ἤδη διορθωμένοις. Sed forte Timon ab Arato conſultus fuit antequam ipſe recenſendo Homero operam impenderet, & reſponſo iſthoc non Arati ſed vero Zenodoti Epheſii διόρθωσιν perſtrinxit.

XX. Ariſtarchi æqualis & æmulus fuit *Crates Mallotes*, Grammaticus, idemq; Homericus & Criticus appellatus, quem Svidas narrat compoſuiſſe (ante Ariſtarchum, ut è Strabone colligo) διόρθωσιν Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ἐν βιβλίοις θ'. Allegatur plus ſimplici vice ab Euſtathio & in ſcholiis ad Homerum minoribus, tum à Tatiano & Clemente Alex. ubi de ætate Homeri agunt. Cratetem & Ariſtarchum κορυφαίους in hoc Critico genere vocat Strabo Lib. I. p. 30. ubi utriusque diſſidentes ſententias

ſuper verſu quodam Homeri exponit ac refellit. Allegat & Cratetem alibi, Homerica loca expendens, ut IX. p. 439. Idem L. III. p. 157. teſtatur Cratetem ad ſcientiarum præcepta Poëtam exegiſſe, illarumque peritum eundem demonſtraſſe. Herodicus ὁ Κρατήτειος laudatur ab Athenæo V. p. 215. 219. VI. p. 234.

XXI. *Tyrannion* quoque Phœnicius, Terentiæ Ciceronis libertus, præter alia ſcripſit Ὁμηρικὴν προσῳδίαν & διόρθωσιν Ὁμηρικήν, ut è Svida diſcimus. Sed neque *Nicanor* Alexandrinus inter Homeri διορθωτὰς prætereundus, qui ſub Cæſare Hadriano claruit, & eodem Svida teſte ſcripſit περὶ στιγμῆς τῆς παρ' Ὁμήρῳ καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν διαφορᾶς ἐν τῇ διανοίᾳ. Hic Nicanor στιγματίας inde dictus eſt, ut narrat Euſtathius, & νέος Ὅμηρος ut legas apud Stephanum Byz. in Ἱεράπολις, licet ibi patria vocatur non Alexandrinus ſed Hierapolitanus. Huic addendus *Cometas* eſt, qui ſimiliter Homeri poëmata recenſens interpunxit, ut videre eſt ex his verſibus Jambicis quos exhibet Allatius Lib. de patria Homeri c. V.

Εὑρὼν Κομητᾶς τὰς Ὁμηρείους βίβλους
Ἐφθαρμένας τε κοὐδαμῶς ἐστιγμένας.
Στίξας διεσμίλευσα ταύτας ἐντέχνως.
Τὴν σαπρίαν ῥήξας μὲν ὡς ἀχρηστίαν.
Ἐντεῦθεν οἱ γράφοντες τοὺς ἐσφαλμένως
Μαθητιῶσιν, ὡς ἔοικε μανθάνειν.

Alius Cometas Cretenſis, memoratus Clementi Alex. 1. Strom. p. 331.

XXII. De Homeriſtis* ſive Rhapſodis Homeri poëmata decantantibus, quos à præmio laboris agno, ἀρνῳδοὺς etiam dictos conſtat è ſcholiis ad Pindari Nem. Od. 2. diligenter ſatis egerunt viri docti Jul. Cæſar Scaliger L. I. Poëtic. c. 41. Salmaſius ad Solinum p. 867. ſeq. & Kuſterus Hiſtoria Critica Homeri pag. 86. ſeq. Itaque tantum adſcribam locum ex ineditis ſcholiis ad Dionyſium Thracem quæ ad Porphyrium auctorem referuntur. Συνέρραπτον γὰρ τοὺς κατ' ἄλληλον διάνοιαν ἀπαρτίζοντας στίχους Ὁμηρικοὺς καὶ ἔψαλλον τὸ ἐφαρμόζον μέρος πρὸς τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἑορτήν. Κατεῖχον δὲ καὶ κλάδους δαφνῶν οἱ Ὁμηρῖται ἐν ταῖς χερσίν, ὅτε τοὺς Ὁμηρικοὺς ὕμνους τοῦ Ἀπόλλωνος ἑορτῇ ἔψαλλον. Δαφνῶν δὲ κλάδους εἶχον διὰ τὸ ἀειθαλὲς τῆς ποιήσεως, καὶ ὅτι ἡ τοῦ Ὁμήρου ποίησις μαντικὴν ἐπέχει. Οἱ δὲ μάντεις δάφνη ἐστέφοντο τοῦ Ἀπόλλωνος, κατὰ τὴν ἱστορίαν Δάφνης τινὸς κόρης. Ὁ δὲ ποιητὴς μαντευσάμενος φαίνεται καὶ ἐν ἄλλοις μὲν πολλοῖς, πλὴν καὶ ἐν τούτοις, φασὶ γὰρ προσώπῳ τοῦ Ποσειδῶνος διὰ τὸν Αἰνείαν

* Ὁμηρίδαι ſunt Homeri poſteri apud Strabonem & alios. Sed Philoſtrato in Scopeliano p. 519. Svidæ & Pindaro Nem. 2. ſic etiam appellantur Rhapſodi qui Athenæo XIV. p. 620. Ὁμηρισταί, Porphyrio Ὁμηρῖται. Alio ſenſu apud Athenæum XV. p. 669. ὡς ἐκ τῶν ἀποθέτων τοῖς Ὁμηρίδαις. Vide & quæ viri docti ad Harpocrat. in Ὁμηρίδαι.

Αἰνείαν * ὅτι Τρώεσσιν ἀνάξει, καὶ παῖδες παίδων τοίκεν μετόπισθεν ἔπονται. Ὅτι δὲ ἀληθῆ ἐμαντεύσατο, δηλοῦσι τὰ πράγματα. Ἐξ Αἰνείου γὰρ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἀρχὴ, καὶ Αἰνειάδαι οἱ βασιλεῖς. In aliis ad eundem Dionysium scholiis, Οἱ μεθ' Ὅμηρον περιερχόμενοι καὶ ᾄδοντες τὰ ἑαυτῶν οὐκ ἐφεξῆς, ὡς νῦν κεῖνται οἱ στίχοι, οὕτως ἔλεγον ἀκολούθως ἐπιδεικνύμενοι, ἀλλ' ἐντεῦθεν κἀκεῖθεν, λόγου χάριν ἀπὸ τοῦδε σελιδίου ἕνα στίχον καὶ ἀφ' ἑτέρου σελιδίου ἕνα, καὶ ἀπ' ἄλλου ἕνα λαβόντες, καὶ οὕτως συνάγοντες ** τοὺς διεστῶτας στίχους εἰς ἓν τοὺς ἁρμόζοντας τῷ πράγματι, λόγου χάριν εἰς γάμους, εἰς ἄρχοντας, ἢ γενέθλιους, εἰ ἄλλοτι προκείμενον, οὕτως ἐπεδείκνυντο. Ῥάπτειν γὰρ ἐστὶ τὰ διεστῶτα συνάγειν, καὶ ἕως νῦν ῥάπτας φαμὲν τοὺς διεστῶτα ἱμάτια εἰς ἓν συνάγοντας ὑγιές τι εἶ ἀποτελοῦντας. Non videtur autem verisimile, post Solonis legem latam (de qua supra num. XI.) Rhapsodos amplius centones ejusmodi sive confusum versuum Homericorum chaos decantasse, præcipue in festis publicis ac Panathenæis: quin Dionysius Thrax ipse, itidem ineditus, ῥαψῳδίαν non ait esse centonem ex variis locis consutum, sed partem ex integro poëmate decerptam, quo sensu singuli libri Iliadis vel Odysseæ inscribuntur ῥαψῳδίαι. Ῥαψῳδία, inquit, ἐστὶ μέρος ποιήματος ἐμπεριειληφός τινα ὑπόθεσιν. Εἴρηται δὲ ῥαψῳδία οἱονεὶ *** ῥαβδῳδία, οὖσα ἀπὸ τῆς δαφνίνης ῥάβδου, συμβόλου Ἀπολλωνιακοῦ, περιερχομένους ᾄδειν τὰ τοῦ Ὁμήρου ποιήματα. Solebant tamen Rhapsodi canere undecunque facto initio quod loco vel tempori oportunum ducebant, ut aliquot exemplis demonstrat Plutarchus IX. 1. sympos. Rhapsodorum agonas ab Alexandro institutos memorat idem in ejus vita p. 666. Delphis primus *Stesander* Samius citharâ Homeri pugnas decantavit facto ab Odyssea initio, vide Athenæum XV. p. 638.

XXIII. Ab antiquissimis temporibus propositum fuisse Homerum juventuti ediscendum in Græcorum scholis, testis locuples Isocrates, cujus hæc sunt verba in Panegyrico: Οἶμαι δὲ καὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν μείζω λαβεῖν δόξαν, ὅτι καλῶς τοὺς πολεμήσαντας τοῖς βαρβάροις ἐνεκωμίασε. Καὶ διὰ τοῦτο βουληθῆναι τοὺς προγόνους ἡμῶν ἔντιμον αὐτοῦ ποιῆσαι τὴν τέχνην, ἔν τε τοῖς τῆς μουσικῆς ἄθλοις, καὶ τῇ παιδεύσει τῶν νεωτέρων. Ἵνα πολλάκις ἀκούοντες τῶν ἐπῶν ἐκμανθάνωμεν τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς αὐτοὺς ὑπάρχουσαν. Hinc pauper Homerus innumeros alere dictus, qui nempe illum juvenibus prælegendo didactrum merebant: & Alcibiades **** ludimagistro alapam inflixit, qui de Homeri codice rogatus eum habere se negaverat. Prætereo quod Romani etiam pueros suos vel inprimis Homerum docebant, ut è Quintiliano & aliis constat.

XXIV. Deperdita Homeri Scripta hæc memorari reperi ab antiquis, quorum titulos, in faciliorem usum digessi ordine literarum.

ΑἼΞ sive Capra. Vide infra num. 10.

1. ἈΜΑΖΌΝΙΑ. Svidas in Ὅμηρος.

2. ἈΜΦΙΑΡΕΩ ἘΞΕΛΑΣΊΑ Ἢ ΕἸΣ ΘΉΒΑΣ sive ΘΗΒΑΪΣ, constans

* Confer dicta supra Lib. I. cap. XXIX. num. 2.

** Confer quæ de simili Gallorum veterum poëtarum more Antonius Verderius in Bibliotheca Gallica p. 10.

*** Non probatur hoc Vossio III. 7. 16. Inst. Poëtic. licet consentiunt Svidas, Eustathius & alii.

**** Plutarch. in Alcibiade & Apophthegm.

stans ἔπεσι septem, cujus hoc initium refert scriptor certaminis Homeri atque Hesiodi: Ἄργος ἄειδε Θεὰ πολυδίψιον· ἔνθα ἄνακτες. Idem poëma memorat Herodotus in vita Homeri cap. 9. Svidas & Joh. Tzetzes. Pausanias in Bœoticis p. 729. cum de bello illo egisset, subjungit: ἐποιήθη δὲ εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον καὶ ἔπη Θηβαίοις. Τὰ δὲ ἔπη ταῦτα Καλαῖνος ἀφικόμενος αὐτῶν εἰς μνήμην, ἔφησεν Ὅμηρον τὸν ποιήσαντα εἶναι. Καλαΐνῳ δὲ πολλοί τε καὶ ἄξιοι λόγου κατὰ ταυτὰ ἔγνωσαν. Ἐγὼ δὲ τὴν ποίησιν ταύτην μετάγε Ἰλιάδα καὶ τὰ ἔπη τὰ ἐς Ὀδυσσέα ἐπαινῶ μάλιστα.

3. ἈΡΑΧΝΟΜΑΧΊΑ. Svid.

5. ΓΕΡΑΝΟΜΑΧΊΑ. Svid.

4. ΓΝΩ͂ΜΑΙ extemporales * Herodoto cap. 9. memoratæ, utrum scripto deinde traditæ fuerint, incertum. Quod si factum fuit, fortè non diversæ sunt ab opere cujus apud Svidam exstat mentio, Ἡθιέπακτος sive Ἴαμβοι.

6. ἘΙΡΕΣΙΏΝΗ. Herodotus de vita Homeri c. 33. Fuere & alii de Iresione versus, quos in Pyanepsiis præcinebant pueri ramum olivæ omni genere frugum onustum ferentes. Hos refert Plutarchus in Theseo, Clemens Alex. 4. Strom. sub init. Svidas & Etymol. M. in εἰρεσιώνη & Scholiastes Aristophanis ad Plutum p. 50. & ad Equites p. 230. Emendatos exhibet Isaacus Vossius ad Melam. pag. 78. De Iresione multa etiam Nicolaus Loënsis Lib. IV. Epiphyllid. cap. 10. Meursius in Græcia feriata p. 245. & Gatakerus in adversariis p. 473. edit. Lond.

7. ἘΠΊΓΟΝΟΙ. Herodotus Lib. IV. cap. 32. Ἀλλ᾽ Ἡσιόδῳ μέν ἐστι περὶ Ὑπερβορέων εἰρημένα, ἔστι δὲ καὶ Ὁμήρῳ ἐν Ἐπιγόνοισι, εἰ δὴ τῷ ὄντι γε Ὅμηρος ταῦτα τὰ ἔπεα ἐποίησε. Fuerunt ἔπη sive carmina septem, quorum hoc initium refert scriptor certaminis Homeri & Hesiodi apud quem male legitur Ἐπειγομένους pro Ἐπιγόνους, notante Rich. Bentleio:

Νῦν αὖθ᾽ ὁπλοτέρων ἀνδρῶν ἀρχώμεθα Μοῦσαι.

Antimacho Ἐπιγόνους tribuit & idem poëmatis initium refert Scholiastes Comici ad Pacem. Sed & Joh. Tzetzes inter scripta Homero tributa refert τὴν Ἐπιγόνων μάχην.

8. ἘΠΙΘΑΛΑΜΙΑ. Svid.

9. ἘΠΙΚΙΧΛΊΔΕΣ, Herodoto in Vita c. 24. Svidæ ac Tzetzæ memoratum poëma, quod cum pueris decantaret Homerus, præmii loco ab iis

* Verba hæc sunt: καὶ περὶ τῶν λεγομένων ὑπὸ τῶν παρεόντων ἐς τὸ μέσον γνώμας ἀποφαινόμενος, ἄξιος ἐφαίνετο εἶναι τοῖς ἀκούουσι. Idem c. 12. Κατίζων δὲ ἐν ταῖς λέσχαις τῶν γερόντων ἐν τῇ Κύμῃ ὁ Μελεσιγένης, τὰ ἔπεα τὰ πεποιημένα αὐτῷ ἐπεδείκνυτο, καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἔτερπε τοὺς ἀκούοντας.

iis tulit κίχλας ſive turdos, ut auctor eſt Athenæus Lib. II. p. 65. è Menæchmi libro περὶ τεχνιτῶν. Rectè igitur Æmilium Portum Svidæ interpretem reprehendit Clariſſimus Kuſterus in hiſtoria Critica Homeri p. 68. quod in Epicichlidibus hiſce putaverit ab Homero actum fuiſſe de turdis, atq; inde nomen operi inditum. Amores fuiſſe hujus argumentum poëmatis conſtat ex Athenæo XIV. p. 639.

10. ἘΝΤΕΠΑΚΤΙῸΝ ἈΊΓΑ inter Homeri παίγνια memorat Procli codex Allatianus in vita Homeri ubi Allatius legit ἐπ]απέκ]ιον ex Heſychio, cui ἐπ]απέκ]ος eſt, ἡ βαθείας τρίχας ἔχουσα. Sane inter Homeri ſcripta Johannes Tzetzes quoq; Αἶγα ſive captam refert in hiſce verſibus quos ex ejus Iliade inedita allegorica protulit Vir doctiſſimus Rich. Bentleius in Epiſtola ad Joh. Millium p. 63.

> Τρία καὶ δέκα γέγραφε μνημόσυνον βιβλία
> Μαργίτην τε καὶ Αἴγατε καὶ τῶν μυῶν τὴν μάχην
> Τὴν ἐπιγόνων μάχην τε γράφει καὶ Θηβαΐδα,
> Τὴν Οἰχαλίαν, Κέρκωπας, εἰς τοὺς Θεοὺς τε ὕμνους
> Καὶ τὴν ἐπ]αεπάκ]ιον καὶ τὰς ἐπικιχλίδας
> Καὶ ἐπιγράμματα πολλὰ σὺν νυμφικοῖς τοῖς ὕμνοις
> Καὶ τὴν Ὀδυσσείαν αὐτὴν μετὰ τῆς Ἰλιάδος.

Cæterum Ἐπ]απήκ]ιον Procli, & Tzetzæ ἐπ]αεπάκτιον rectè fortaſſis retuleris ad Poëma, qvod in vulgatis Svidæ codicibus vocatur Ἠθιέπακ]ος, de qvo mox.

11. ἨΘΙΈΠΑΚΤΟΣ ſive ἼΑΜΒΟΙ. Vide ſupra in Γνῶμαι. Vel ſi Joh. Tzetzæ lectio ἡ Ἐπ]αεπάκ]ος præferatur, ut ſane Proclo quoq; & ipſius Svidæ poſteriore loco, codicibus ſuffragantibus videtur faciendum, non improbarim conjecturam doctiſſimi Bentleji, ſuſpicantis poëma illud fuiſſe in homines ſeptem qui in litore corpus curabant. Aut vero conſtabat ſeptem carminibus quos ἐπ' ἀκτῆς ſive in litore Homerus effudiſſe ferebatur.

ΘΗΒΑΪΊΣ. Vide ſupra num. 2.

12. ἸΛΙΆΣ ΜΙΚΡΆ, ut Svidæ & Heſychio in Διομήδειος ἀνάγκη, ſive ut ab Herodoto in vita Homeri cap. 16. vocatur Ἰλιὰς ἡ ἐλάσσω, ubi refert eam à Poëta compoſitam, cum apud Ludimagiſtrum *Theſtoridem* verſaretur, qvi deinde pro ſua eandem vulgaverit. Initium Operis hoc fuit teſte eodem Herodoto:

> Ἴλιον ἀείδω καὶ Δαρδανίην εὔπωλον
> Ἧς πέρι πολλὰ πάθον Δαναοὶ θεράποντες Ἄρηος.

Meminit ejus Poëmatis, ſed non addito auctoris nomine, Clemens Alex. 1. Strom. p. 321, & Calliſthenes libro ſecundo ἑλληνικῶν apud auctorem

Scholii

Scholii veteris * ad Euripidis Hecubam v. 914. quod è codice Fulvii Ursini Producit Iosephus Scaliger L. V. emendat. temporum p. 378. Ἑάλω δ' ἡ Τροία Θαργηλιῶνος μηνὸς, ὡς μὲν τινες ἱστορικῶν, ὀγδόῃ ἱσταμένου, ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα γράψας, ὀγδόῃ φθίνοντος. Διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν, φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα Νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελάνα.

Leschem Pyrrhæum Lesbium parvæ Iliadis auctorem facit Vetus tabella Iliaca illustrata à Raphaële Fabretto, quem vide p. 342. 349. Eusebius in Chronico ad Olymp. XXX. & ex eo Syncellus p. 213. Scholiastes Pindari & Tzetzes ad Lycophronem v. 344. ubi unum, & v. 1263. ubi undecim ex illa versus producit. Sed qvanqvam Ἰλίου πέρσιν, ** Pausaniâ teste, Lesches scripsit Arctinum Milesium æmulatus, longè tamen latius patuit argumentum parvæ Iliadis, ut docet Aristoteles c. 23. poëtices, unde Ilii πέρσιν à Lesche scriptam, cum parva hac Iliade Homero adscripta neutiquam confundendam, adversus Salmasium in Solin. p. 854. contendit Theodorus Ryckius diss. de Æneæ in Italiam adventu, p. 445. Initium poëmatis Leschis perstringit Horatius in arte v. 136. scriptorem cyclicum appellans:

Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.

Ἀείσω Πριάμοιο τυχὰν πολεμόν τε κλεεννόν.

Cæterum falsus est Petavius, qvi in Rationario temporum part. 1. L. 1. c. 10. part. 2. L. II. c. 9. 10. & alibi pro veteri illa parva Iliade habuit, tum Federicus Morellus qvi tanqvam veteris Poëtæ Græci cum versione & notis Parisiis in 8vo. edidit poëma Iliacum Græcum eruditi, sed recentis Poëtæ *Laurentii Rhodomanni*, qvod sine auctoris nomine edidit Michaël Neander Lips. 1588. 8vo. unà cum ejusdem Rhodomanni Argonauticis, *** Thebaicis & Troicis, sive Epitome Homeri & Cointi totius historiæ Trojanæ, Stylo Homerico elegantissime expressa, Troicis item Manassæ versibus politicis, & poëmate Dorico Rhodomanni de Arione Methymnæo. Troica eadem, præfixo ne quis dubitet Rhodomanni nomine, paululum mutata leguntur cum Metaphrasi Latina poëtica ad Calcem Cointi Smyrnæi, Hanov. 1604. 8vo.

13. ΚΕΡΑΜῚΣ Svidæ memorata sive Κεραμεῖς ut ex Polluce legit Clariss.

* Vossius de hist. Gr. p. 41. ait ex belli Troici historia à Callisthene scripta Plutarchum in Camillo referre quo die capta fuerit Troja: Sed ex hoc loco Scholiastæ Euripidis apparet, scripsisse illud Callisthenem libro secundo Rerum Græcarum. Solum enim Callisthenis nomen nullum vero ejus scriptum laudat Plutarchus, licet apud Ciceronem V. 12. ad famil. exstat historiæ belli Troici à Callisthene scriptæ mentio.

** Ilii Persin scripsit etiam *Acatus Argivus* laudatam Athenæo lib. XIV. & *Stesichorus* de quo infra c. 15.

*** Hæc pro antiqui scriptoris Anonymi poëmate habuit Clariss. Josua Barnes ad Euripidis Medeam p. 175.

Clariss. Hemsterhusius, non aliud poëma est, quam XXIV. versus Hexametri, qui exstant * apud Herodotum in Homeri vita c.32. ubi testatur, titulum illis datum ΚΑΜΙΝΟΣ sive *Fornax*. Pollux X.23. sect.85. τὰ δὲ κάμινον ἢ ποιητὰ ὄλος τοὺς κεραμεῖς, ὥς τινες Ἡσιόδῳ (fortasse leg. Ὁμήρῳ) προσνέμουσι.

14. ΚΕΡΚΩΠΕΣ ab Herodoto c.24. & Proclo in Homeri vita qui Κέρκωπας κενοὺς vocat, tum a Svida & Johanne Tzetza inter scripta Homeri memorantur. Harpocration quoq; memorat τοὺς εἰς Ὅμηρον ἀναφερομένους Κέρκωπας. Fuit autem argumenti ludicri de hominibus callidis ac fraudulentis versutisq;: Inde Proverbium κερκωπίζειν, pro *fraudulenter agere*. Vide Eustathium ad Odyss. κ' sub extremum. & ad Odysseæ β'. p.74. Cicadarum quoq; genus κέρκωπες apud Ælianum X.44. hist. animal. adde P. la Seine de Nepenthe Homerico p.1347.

15. ΚΥΚΛΟΣ etiam à Svida refertur inter scripta Homeri, & Johannes Philoponus in I. Analytic. testatur Κύκλον Poëma à quibusdam ad alios, à nonnullis ad Homerum auctorem relatum fuisse. Neq; alius videtur ab illis intelligi quàm *Cyclus Epicus* (Melicis & elegiacis contra distinctus) sive corpus quoddam πολύστιχον ex Cypriis carminibus, parva Iliade, aliisq; Poëmatis pluribus variorum auctorum, Hexametro carmine scriptis congestum. ** Proclus in Chrestomathia apud Photium codice 239. auctor est incepisse à Cœli & Terræ congressu, pertexuisseq; fabulas Græcorum de Diis, & alias intervalli Mythici narrationes usq; ad excidium Trojæ, & qui hoc secutus est reditum Ulyssis in Ithacam. Hoc itaq; corpus poëmatum propter consequentiam non interruptam integramq; & periodum rerum, quas describebat, & propter amplitudinem operis, dictum est, Cyclus & Poëtæ, quorum erant illa carmina, Lesches, Antimachus, Eumelus, Stesi-

Nn chorus

* Rectius itaq; debebat hoc loco, ubi deperdita Homeri scripta recenseo, prætermitti.

** Vetus Epigramma in Apollodori Bibliothecam Cycli Epici quoddam veluti compendium, apud Photium Cod. 186. μὴ κυκλίων ζήτει πολύθρουν στίχον &c.

*** Primus fortassis, *inquit, H. Dodwellus* corporis hujus collector fuit *Dionysius* seu *Milesius* seu *Samius* seu urbis utriusq; civis. Hunc κυκλογράφον alii, (ut Tzetzes XII. Chil. v.186.) alii κύκλων (ut Schol. Pindari, vel ut Svidas) κύκλου ἱστορικοῦ auctorem Veteres appellant. Non quidem ut opinor quasi alius ab Epico Cyclus ille fuisset Historicus, sed quod Poëtas complecteretur historicos, qua nempe Mythica etiam Historiæ nomine censetur, historia certe in qua versarentur Poëtæ omnino dignissima. Sic enim Eumelus Poëta antiquissimus Historicus appellatur Schol. Pindari Olymp. 13. Hujus Dionysii libros septem fuisse auctor Svidas est. Nec illum numerum excedunt veteres qui ex hoc opere testimonia depromserunt Clemens Alex. in protrept. & Athenæus Lib. VII. Dipnos. c.3. (At Schol. Euripidis undecimum librum laudat v.1123. *Phœniss.*) Quo tempore vixerit incertum est. Clemente tamen antiquiorem fuisse constat atq; Athenæo. (imo æqualem Hecatæi, circa Ol. LXV. clarum fuisse testatur Svid. in Ἑκαταίῳ) Accessere deinceps alii ad hunc eundem Poëtæ ipsi quoq; Epici, collectore fortasse *Polemone*, à quo nomen Cyclicis Polemoniacis. (Confer

chorus aliiq; , Scriptores Cyclici, de quibus consulas licet Jac. Nicolaum Loënsem L. I. Misc. Epiphyllidon. c. 4. Joseph. Scaligerum Epist. 195. Casaubonum VII. 3. seq. ad Athenæum, Joh. Woweranum c. 24. Polymathiæ, Vossium III. 5. 14. Institut. Poëtic. Dan. Heinsium Daceriumq; ad Horat. Salmasium *** p. 597. seq. ad Solin. & Henr. Dodwellum de veteribus Græcorum Romanorumq; Cyclis p. 800. seq.

16. ΚΥΠΡΙΑ ΕΠΗ, sive *κυπϱιακὰ*, quæ à parva Iliade diserte distinguunt Aristoteles in poëtica c. 23. Pausanias L. X. Svidas & alii, dicitur Homerus filiæ suæ dotis loco dedisse, cum præ inopia aliter eam elocare non posset. Auctor Pindarus apud Ælianum L. IX. c. 15. Variar. Filiæ nomen *Arsephonem* fuisse notat Tzetzes Chil. XIII. v. 638. Generum Homeri *Stasinum* Cyprium * vocant Grammatici veteres apud Proclum, assentiente Tzetza, ajuntq; eundem carmina illa edidisse, quæ à patria Stasini deinceps Cypria appellarentur. Cui sententiæ Proclus opponit, quod non inscribantur ποιήματα κύπϱια accentu ** in antepenultima. Athenæus VIII. p. 334. ὁ τὰ Κύπϱια ποιήσας ἔπη εἴτε Κύπϱιός τις ἐςὶ, ἢ Στάσινος, ἢ ὅςις δή ποτε χαίϱει ὀνομάζεσθαι. Homerum auctorem illius operis negat Herodotus in Euterpe c. 117. & Clemens Alexandrinus in Protreptico p. 19. ubi scriptorem Cypriorum Carminum ab Homero distinguit, perinde ut Svidas in οἶνος, cui adde, qvi illa retulere ad *Dicæogenem* ut Aristoteles c. 16. Poëtices, vel ad Halicarnasseum qvendam (*Pigretem* fortassis) vel ad *Stasinum* sub cujus nomine Cypria laudat & versus qvosdam ex illis producit auctor Scholiorum ad Iliad. A. v. 5. vel ad *Hegesiam Salaminium*, ut refert Athenæus L. XV. p. 682. & Proclus in Chrestomathia ap. Photium Cod. CCXXXIX. vel ad *Theopompum*, cujus Cypriacum carmen laudat Fulgentius 1. Mythologi. c. 2. vel deniq; ad

(Confer Scholia ad Iliad. γ. 242.) Illi locum fortassis habebant in Cyclo qualis exstabat ætate Procli. *Hæc doctissimus Dodwellus*, quibus adde si placet quæ de Dionysio Milesio dixi L. III. c. 32. p. 799. Χοϱῶν ἐγκυκλίων καὶ Τϱαγικῶν ἀγῶνας memorat Plutarchus Alexandro p. 681. Cynesiæ Cyclici macilentiam perstringit Aristophanes apud Athenæum XII. p. 551.

*** Idem Salmasius apud Aristotelem de Sophist. Elench. L. I. c. 9. ubi Homeri poësis cui titulus Κύκλος sophistice *figura* esse arguitur, quia circulus figura est; pro Ὁμήϱου nomine jubet reponere Εὐμήλου. De Eumeli Corinthii poëmatis qui circa Olymp. III. claruisse dicitur, agit præter Salmasium ac de Poëtis scriptores Vossius de Hist. Gr. L. IV. c. 1. Sam. Petitus L. II. c. 2. Observ. pro Ὁμήϱου apud Aristotelem legit ὁ μέϱος, quæ conjectura mihi non probatur.

* Herodotus in Homeri vita c. 25. auctor est è duabus Poëtæ filiabus unam discessisse innuptam, alteram viro Chio collocatam fuisse. Porro ἐκ τῶν Στασίνου Κυπϱίων hi versus proferuntur in veteri Gnomologico cap. πεϱὶ αἰδοῦς & apud Stobæum:

Ζῆνα δὲ τὸν ῥέξαντα καὶ ὃς τάδε πάντ᾽ ἐφύτευσεν
Οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν, ἵνα γὰϱ δέος ἔνθα καὶ αἰδώς.

** Num vero Κυπϱία, ut putabat Salmasius, an Κυπϱιά, non addit.

ad *Eucloum Cyprium*, qva de ſententia Gyraldum conſules. Pluribus opus hoc conſtitit libris, nam librum undecimum Athenæus laudat p.682. & duodecim verſus Hexametros ex illo producit. Alios affert idem p.334. & ſub Staſini nomine Tzetzes Chil.2.v.710. Latinis verſibus jam olim reddiderat Poëta vetus *Nævius*, cujus *Cypriam Iliadem* laudat Chariſius L.I. p.118. Hic Nævius à Scaligero ad Catullum p. 112. eumq; ſecuto Salmaſio vitioſe Lævius appellatur. Nam & Priſcianus Lib. X. Nævium vocat, in teſtimonium citans librum Iliados ſecundum, ut obſervatum Theodoro Ryckio in diſſ. de Æneæ in Italiam adventu, quem p.446. ſq. de Cypriis hiſce Carminibus accuratius differentem vide poſt Salmaſium ad Solin. p.598.599. edit. Trajectinæ, Joh. Meurſium in Cypro Lib. I. c. 1. & Clariſſimum Virum Tiberium Hemſterhuſium ad Pollucem p. 1255.

17. ΜΑΡΓΙΤΗΣ ſive Poëma Satyricum in ſtultum quendam hoc nomine. Harpocration in Μαργίτης. Ἐκάλουν δὲ τοὺς ἀνοήτους οὕτω, διὰ τὸν εἰς τὸν Ὅμηρον ἀναφερόμενον μαργίτην, ὅπερ ποίημα Καλλίμαχος θαυμάζειν ἔοικεν. At quem locum conſules ſi placet Mauſſaci & Valeſii notas. Dio Chryſoſtomus diſſ. 53. Γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ Φιλόσοφος εἴς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσείαν, καὶ περὶ μαργίτου δέ. Δοκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο τὸ ποίημα ὑπὸ Ὁμήρου γεγονέναι, νεωτέρου καὶ ἀποπειρωμένου τῆς αὐτοῦ φύσεως πρὸς ποίησιν. Auctor Certaminis Homeri ac Heſiodi: Κολοφώνιοι δὲ καὶ τόπον δεικνύουσιν ἐν ᾧ φασὶν αὐτὸν γράμματα διδάσκοντα τῆς ποιήσεως ἄρξασθαι καὶ ποιῆσαι πρῶτον τὸν Μαργίτην. Meminere præterea hujus poëmatis Homeroque tribuunt, & quædam ex eo proferunt Plato Alcibiade. 2. Ariſtoteles in poëtic. cap. 4. & Lib. VI. ad Nicomach. c. 7. (ibique Euſtrathius) & ad Eudemum Lib. V. cap. 7. Plutarchus in Demoſthene, ubi verſus quidam ex illo leguntur, quos Demoſthenes ad Alexandrum M. applicavit. Scholiaſtes Ariſtophanis ad aves, pag. 404. Tzetzes Chiliad. 4. verſ 868. εἰς ἐν ὁ γέρων Ὅμηρος ἡρωϊάμβους γράφει. Idem Chil. 6. hiſt. 62. & Svidas in Μαργίτης: Ex eodem Svida in Πίγρης cognoſces poëma hoc à quibusdam non Homero tributum, ſed *Pigreti* Halicarnaſſeo Artemiſiæ fratri. Ab Euſtathio ad Odyſſ. κ. p. 413. laudatur ὁ ποιήσας τὸν ἐπιγραφόμενον Ὁμήρου μαργίτην. Similiter ambigui hærent Proclus & anonymus alter ab Allatio editus in Homeri vita & Clemens Alex. 1. Strom. p. 281. Heroicis Hexametris trimetros Jambicos, quatuor breves primo pede habentes, in Margite paſſim permixtos (ἡρωϊάμβους Tzetzes vocat) teſtatur præter Hephæſtionem in Enchiridio p. 64. Marius Victorinus Lib. I. II. & III. artis metricæ pag. 2512. 2524. & 2572. edit Putſchii. Cæterum de Margitæ ſtultitia, quæ poſtea in proverbium abiit, videndus Svidas & Adagiorum Scriptores. Dio Chryſoſt. Orat. 66. Lucianus in Hermotimo T. 1. p. 516. Polybius in Excerptis Peireſc. pag. 59. ταῦτα γὰρ οὐχ οἷον Τίμαιον εἰρηκέναι τις ἂν πιστεύσειεν, ἀλλ' οὐδὲ τὸν λεγόμενον Μαργίτην ἐκεῖνον. Vide & Petrum Petitum Lib. II. Miſcellan. Obſervatt. capite primo. Scholia Græca ad Lucian. T. 2. p. 36. ubi leges Margitem numerare molitum fluctus maris. Jambico metro primus uſus in Margite Homerus ſi credimus Alio Fortunatiano p. 2692.

18. ΝΟΣΤΟΙ.* Svidas. Videntur hi fuiſſe pars Cycli Epici & egiſſe de reditu Græcorum in patriam poſt everſam Trojam. Sine nomine laudantur ab Apollodoro Lib. II. Bibl. & à Scholiaſte Euripidis in argumento Medeæ, ὅτ᾽ ὓς νόςους γράψας.

19. ΟΙΧΑΛΙΑΣ ἉΛΩΣΙΣ, de hac dixi libro ſuperiore cap. 4. ubi de Creophylo. De argumento hujus Poëmatis confer ſcholia ad Iliad. β 592. & Strabonem lib. IX. p. 438. qui non magis de Oechalia quam ceperit Hercules quam de auctore poëmatis hujus conſtare affirmat.

20. ΠΑΙΓΝΙΑ Svid. & Herodotus cap. 24. in Homeri vita, ſed ex quo loco ut Proclo etiam in Homeri vita apparet, non fuiſſe ſingulare Scriptum Poëtæ hoc titulo, ſed potius Batrachomyomachiam Cerpocas & Epicichlides generali illo nomine venire. Etiam juniori cuidam Homero παίγνια Svidas tribuit.

21. ΣΙΚΕΛΙΑΣ ἉΛΩΣΙΣ, Svidas, apud quem Οἰχαλίας pro Σικελίας legere ſine ulla dubitatione jubet Richardus Bentlejus Vir Clariſſ. in Epiſtolâ ad Joh. Millium.

22. ὝΜΝΟΙ, plures aliique ſub Homeri nomine olim lecti ſunt, quam hodie exſtant, uti ſupra, cum de editis Hymnis agerem, annotavi. Verſus quosdam ad Venerem Sophocli ab aliis, ab aliis tributos Homero refert Athenæus XIII. p. 592.

23. ΦΩΚΑΙΣ. Herodot. c. 16. ſive legendum ΦΑΙΑΚΙΣ ex Ovidio IV. ex Ponto 12. 27. & 16. 27. ubi latinam *Tuticani* Metaphraſin laudat.

24. ΨΑΡΟΜΑΧΙΑ. Svidas.

Omitto poëma commentitium de pugna Heroum apud inferos quod ad Homero ſcriptum ſibique donatum fingit Lucianus 2. Veræ Hiſtoriæ T. 1. p. 679. Ejus hoc ibidem recitat initium: Νῦν δέ μοι ἔννεπε Μοῦσα μάχην νεκύων Ἡρώων.

De ænigmate, quod Homericum vocat Diodori interpres, *quæ cepimus amiſimus, quæ non cepimus habemus*, meminit Diodorus Sic. lib. V. p. 217.

* Scripſere νόςους Anticlides Athenienſis, Eumelus ſive Eumolpus Corinthius, Lyſimachus Alexandrinus (male Pleſimachus Plutarcho p. 1160. de flum. & Symmachus Tzetzæ in Lycophronem) & Steſichorus. Vide Mauſſacum ad Plutarchum de fluminibus ubi de Inacho, & Voſſium de Hiſtoricis Græcis p. 451. Svidam in Νόςος.

CAPUT III.

De Homeri Scholiaſtis Interpretibus & Metaphraſtis Græcis, qui exſtant vel editi vel MSS. tum de Poëtæ verſionibus & editionibus, Argumentis, indicibus, lexicisq; in Homerum vulgatis.

De ſcriptis Didymi Chalcenteri, qui Homerum aliosq; ſcriptores etiam proſarios commen-

mentariis illustravit. I. *Scholia brevia tamen quæ sub ejus nomine in Homerum exstant, non sunt hujus Didymi, neq; alterius Didymi Alexandrini junioris.* 2. *Sed ex Didymo Chalcentero aliisq; priscis Homeri interpretibus diu pòst selecta. Num Eustathius ea viderit qualia hodie habemus?* 3. *Porphyrium non esse horum scholiorum auctorem.* 4. *Eorum tum separatim tum una cum Homero vulgatorum editiones.* 5. *De Schreveliana, de Oxoniensi & Cantabrigiensi Homeri editione cum scholiis Græcis. Additamenta Schreveliana scholiis Didymo tributis illaudato more inserta.* 6. *Scholia Græca in quosdam Homeri locos à Cantabrigiensibus primum vulgata è codice Aloysii Alemanni.* 7. *De Eustathio ejusq; παρεκβολαῖς in Homerum, editionibus, excerptis Adriani Junii &c.* 8. *Commentariorum Eustathii laus, institutum, versio latina inedita Vincentii Marinerii.* 9. *Scriptores ab Eustathio laudati nominibus propriis haud expressis. Quare nusquam alleget libros Scripturæ Sacræ?* 10. *Commentarius Eustathii in Batrachomyomachiam.* II. *De Scholiis Græcis incerti auctoris in librum IX. Iliados editis à Conr. Horneio.* 12. *Scholia & commentarii inediti variorum auctorum anonymorum, tum Porphyrii, Procli, Andronici.* 13. *Johannis Tzetzæ Metaphrasis, ἐξήγησις, allegoriæ in Homerum, item proHomerica, Homerica, postHomerica. Allegoriæ Homericæ Heraclidis Pontici, Nicephori Gregoræ, Mich. Pselli & Johannis Diaconi Galeni.* 14. *Scholia Georgii Chrysococcæ & quorum pars à Scherpezelio edita est, Manuelis Moschopuli. Mich. Pselli Paraphrasis, & deperdita Demosthenis Thracis. Constantini Hermoniaci Metaphrasis. Scholia Isaaci Porphyrogeniti. Quintus Smyrnæus falso relatus inter Homeri commentatores.* 15. *Metaphrasis Græcobarbara Nicolai Lucani & Demetrii Zeni.* 16. *Editiones Homeri Græcæ.* 17. *Latinis versibus redditus Homerus.* 18. *Latina prosâ, ubi de Græcolatinis Homeri editionibus, & commentariis, notisque sive editis sive promissis recentiorum.* 19. *Versiones Homeri Persica & Syrica.* 20. *Indica.* 21. *Anglica.* 22. *Hispanicæ.* 23. *Belgicæ.* 24. *Italicæ.* 25. *Gallicæ.* 26. *Germanicæ.* 27. *Tituli Argumenta & periochæ librorum Homeri.* 28. *Indices.* 29. *Phraseologiæ, Lexica & claves Homericæ.* 30.

I.

POstquam de scriptis Homeri egi, consequens est, ut de interpretibus ejus pauca addam, ac primum de Græcis qui exstant. In his familiam ducit Auctor brevium Scholiorum, quæ in Iliadem & Odysseam feruntur sub nomine *Didymi*,* Alexandrini puta Grammatici Aristarchei, Chalcenteri à pluribus laboribus literariis appellati, qui sub Augusto Imp. floruit & plures Poëtas Commentariis illustraverat. Commentarium ejus in Iliadem laudat Ammonius in λητεργεῖν & χλαμύς. Ejusdem Ἐξήγησιν Ὀδυσσείας, Etymologi-

* Plures Didymi, etiam Grammatici fuere, quos distinguere docet Jonsius. p. 221.

logicum M. περὶ σκέπτω & σκύρ(ος). Commentarios in Euripidem, Scholiastes ad Hecubam v. 887. 1039 &c. In Aristophanem, Phrynichum, Jonem, Sophoclem, Athenæus: Libros ἐξηγήσεως Πινδαρικῆς, Lactantius libro. I c. 22. In Bacchylidem, Ammonius in ὑπόμνημα. περὶ λυρικῶν ποιητῶν, Etymol. Magnum in ὕμν(ος) & προσῳδίαι. Illustraverat etiam Scriptores Prosarios, ut Isæum, Demosthenem, pluresq; Rhetores, quod idem Ammonius in νῆες, Harpocration & alii testantur. Ne de aliis Didymi scriptis in præsenti dicam, quatuor millia enim librorum scripsisse Seneca Auctor est Epistola 88. Etsi Demetrius Trœzenius apud Athenæum L. IV. p. 139. Hesychius Illustris & Svidas * tantum computant ter mille & quingentos. Ob quam causam ab eodem Demetrio dictus fuit βιβλιολάθας, quod sui ipsius, puto in tot libris, oblitus, sæpenumero sibi contradixisset. Vide Quintilianum L. I. c. 8.

II. Quanquam vero ex dictis constat, Homerum à Didymo hoc illustratum fuisse, non tamen æque certum est, Scholia Græca, quæ habemus, illum auctorem agnoscere. Nam in illis non exstant, quæ ex Didymi in Homerum ἐξηγήσει profert Ammonius, deinde in iisdem laudantur Scriptores Didymo Juniores, Plutarchus, Cointus, Galenus, Pausanias, Jamblichus & alii: unde juniori cuidam Didymo Alexandrino, quem πιθανὰ & περὶ ὀρθογραφίας scripsisse Svidas ait, illa tribuebat Meursius in Bibl. Græca p. 1359. Sed & hoc Didymo juniores sunt Cointus & Jamblichus, nam Apollonium Dyscolum, qui sub M. Antonino vixit in Didymi πιθανὰ scripsisse idem Svidas notavit. Quin etiam Didymus ipse (Chalcenterum intelligi non dubito) in Scholiis illis nominetenus laudatur ad Iliad. ά. 400. δ'. 475. & ad χ'. 126. Quod autem Illustris Vir Gisbertus Cuperus ex loco ad Iliad. δ'. 379. Schrevelianæ editionis (in aliis enim hæc frustra quæras (ubi Δίδυμ(ος) ὁ ἡμέτερ(ος) dicitur, hæc Scholia à Didymi Discipulis collecta esse suspicabatur Lib. II. Variarum observationum c. 8. Virum præstantissimum fefellit additamentum editoris, quod lineolis ille distinxit quidem, cæterum malo more, Græcis verbis, ad antiqua scholia adtexuit. Schrevelii enim hæc verba sunt: ἄλλοθι παρέδωκε Δίδυμ(ος) ὁ ἡμέτερ(ος) (hunc quippe putabat esse auctorem scholiorum quæ recensebat) συμμάχους εἶναι συστρατιώτας τῶν πολιορκούντων, βοηθοὺς ἢ τοὺς βοηθοῦντας τοῖς πολιορκουμένοις, respiciturq; ad Scholion Iliad. β. Catalog. 310. & γ. 188. Similiter fraudi fuit additamentum Schrevelianum doctissimo viro H. Dodwello, qui in prælectionibus Cambdenianis p. 386. ut recentem valde probet scholiorum horum collectorem, observat in illis allegari Eustathium ad Iliad. έ. 203. At enim Merico Casaubono in diatraba de nupera Homeri editione p. 44. videntur hæc in Poëtam Scholia respici ab Eustathio, cum in suis ad Homerum Com-

* Vide Suidam in χαλίφρον(ος).

Comentariis subinde laudat σχόλια παλαιά. Idem observat, pleraq; illorū Eustathium in suos comentarios transtulisse, adeò ut ex hisce non pauca scholiorum loca emendari possint, qvod aliqvot exemplis p. 56. seq. ostendit. Sed & Didymum plus simplice vice laudat Eustathius, ejusq; ἐξηγήσεις affert ut in Iliad. β. p. 274. Iliad. λ. p. 818. & aliis in locis, verum ita fere, ut non ipse fateatur se euminspexisse: ὁ Δίδυμος δέ, φασι, λέγει, ut omittam illa qvæ affert è Didymo, non reperiri omnia in scholiis quæ habemus.

III. Verisimillimè itaq; dici potest scholia ista non esse Didymi, neq; ex solis Didymi commentariis, sed ex Didymo multisq; aliis παλαιοῖς & νεωτέροις, Aristarcho, Cratete, aliisq; (plures enim interpretum sententias passim colligit, cujus rei illustre exemplum habes Iliad. Σ. 486. & Odyss. ί. 43. κ΄. 1. μ΄. 89. Et ad Odyss. β. 132. καὶ ἔνια, inqvit, τῶν ὑπομνημάτων, Iliad. η. 156. 133. 135. ἐν ἄλλῳ scil. ὑπομνήματι. Sed & Μεταφραστὰς memorat ad Iliad. λ΄. 232.) incerto auctore, multis forte post Didymum sæculis collecta, interim erudita, & ad intelligendum Poëtam & pernoscendam Mythologiam & dialectos * utilissima, tironibus vel imprimis commendanda. Eustathius ipse, qvem pleraq; illorum in suas παρεκβολὰς transtulisse jam dixi, non pauca præclara ex iisdem omisit, forte qvod illa in codice suo non invenit. Qvi enim scholia Poëtarum in antiqvis codicibus evolverunt, sciunt ea subinde ab aliâ manu aucta & plurimū inter se dissidentia occurrere. Ac de his ipsis scholiis Didymo tributis Mericus Casaubonus libello laudato p. 45. *Ejusdem auctoris tam sibi repugnantia esse, non ego præstem.* Nec repugnantia tantum in his scholiis offendas sed eadem qvoq; bis repetita aliis verbis, ut ad Odyss. χ. 299. 300. τ. 179. Iliad. φ. 194. γ. 188. Itaq; nec *Heracleonem* Grammaticum scholiorum horum auctorem esse mihi persvaserim, qvæ sententia non improbatur doctissimo Barnesio T. 2. ad Euripidē p. 158.

IV. Decessor meus Vinc. Placcius ὁ μακαρίτης libro de Anonymis 75. ait è Gesnero se didicisse qvod Porphyrius à qvibusdam auctor eorundem habitus fuerit. At enim hæc non à Gesnero ipso verum à Simlero in Gesneri continuatione memorata sententia, qvàm sit parum verisimilis (licet ex Porphyrio plurimum profecisse horum Scholiorum auctorem lubenter profiteor) constat vel ex eo, qvod sub Porphyrii nomine alia in Homerum scholia manu exarata adhuc exstant in manibus viro-

* Passim notat voces Bœoticas, Æolicas, Doricas, Jonicas, Cyprias, Thessalas, Phrygias, Atticas &c. Schrevel ad Il. ε΄. 29. & κ΄. 559. λ. 704. ubi notatur dativum à Poëta positum esse loco genitivi, de suo subjunxit eam esse γενικὴν ἑβραϊκήν. Sic *Psalmus* לדוד *Davidis*. Alium Hebraismum notat idem Schrevelius Iliad ε. 329. Grammaticos & librarios imperitos vetustiores præcipue, multa in Homero corrupisse queritur Scholiastes ad Iliad. θ 160. Versus insititios & suppositos notat ad Iliad. β. Catal. 35. ί. 395. ό. 71, Odyss. λ. 622. &c.

virorum doctorum, ut infra dicam: deinde laudatur in hisce non modo ipse Porphyrius Iliad. α. 317. β. 249. 308. γ. 175. 250. 314. sed & Jamblichus Porphyrio junior Odyss. β. 153. Laurentii qvoqve Lundii suspicio qui in Bibl. Græca p. 54. Johannem Tzetzen brevium scholiorum minorum conjicit esse auctorem neutiqvam congruit cum Tzetzæ ingenio qvi varioribus longe & uberioribus commentariis Homerum interpretari est aggressus.

V. Scholia in Iliadem edita primum sunt additâ ipsâ Iliade, Græcè, Romæ* A. 1517. fol. Σχόλια παλαιὰ τῶν πάνυ δοκίμων εἰς τὴν ὁμήρου Ἰλιάδα. Præmissa duo Jani Lascaris Epigrammata (non in Didymum sed) εἰς τοὺς ἐν τῇ βίβλῳ ὁμήρου ὑπομνηματιστάς. Scholia in Odysseam primus edidit præfixo Didymi nomine Aldus, adjunctis non modo in Iliadem editis jam ante scholiis, sed & *Porphyrii* quæstionibus Homericis & libello de antro nympharum, Venet. 1521. 1528. 8vo. Scholia in Odysseam separatim excusa Parisiis Ao. 1538. 8vo. memorat in Bibliotheca Gesnerus. Joachimo inde Camerario & Jac. Micyllo curantibus Homerus integer Græcè cum scholiis in Iliadem & Odysseam cuivis paginæ in ora libri adjectis, & subnexis ad calcem voluminis Porphyrii libellis editus est Basileæ apud Hervagium 1535. 1543. 1551. 4to. sive parvo fol. Iterum Scholia separatim, Homero qvem explicant non addito, emendatius vulgata sunt à Jacobo Bedroto, Græcè, subjunctis iisdem libellis Porphyrii, Argentorati 1539. 8vo. cum Bedroti & Joh. Sturmii præfationibus, sub titulo: ὁμήρου ἐξηγητής.

VI. Interjecto majore quam sæculi spatio Cornelius Schrevelius Homero suo Græco-Latino eadem Scholia, quæ Didymo audacter tribuit, in imo singularum paginarum Græce subjecit. Amstelodami apud Elzevir. ** Et Lugduni Bat. apud Franciscum Hackium Ao. 1656. 4to. Qvanqvam vero hæc Editio elegantissima est, tum dispositionis ratione tum typorum, tamen & in Græcum Homeri Textum vitia typographica non pauca superiorum Editionum & recepit & auxit, tum & Scholia adversus priorum editionum fidem detorta, depravata, mutilata, plurimis additamentis *** coinquinata exhibet lectori, ut queruntur Mericus Casaubonus in diatriba de hac Homeri editione ad virum Clarissimum Joh. Georg. Grævium edita Londini 1659. 8vo & Cantabrigienses in præfatione ad suum, de quo mox, Homerum; in qua etiam Oxoniensem ἔκδοσιν Iliados, quæ

* Hanc editionem exstare memini in Bibliotheca Gudiana. Etiam in Bibl. Petri Francii fuit cum M. Sladi emendationibus.

** Eadem hæc editio est, etsi tituli diversi: Communibus enim sumptibus Homerum excuderunt Hakius & Elzevirius. Itaq; falluntur viri docti, qui de illis loqvuntur tanquã de diversis.

*** Hæc interdum virgulis includit, ut ad Iliad. γ'. 365. οὕτως σωφρονοῦσιν οἱ ἐθνικοὶ, οἱ ἄθεοι, καὶ ἡ ψευδώνυμος καὶ εἰδωλολατροῦσα σοφία. Sæpissime vero sine ulla notâ antiquis admiscuit.

quæ A. 1675. 8vo. iisdem Scholiis illuſtrata prodiit, Schrevelianæ contagio infectam, ægrè ferunt. Hi vero, quos dixi, Cantabrigienſes omnium præſtantiſſimam Homeri editionem publico bono vulgare cœperunt A. 1689. 4to. edita Iliade: (Odyſſea enim ab iisdem promiſſa, quod ſciam, nondum prodiit) ad H. Stephani & alias optimas editiones caſtigata, cum verſione longè emendatiore, in poſterioribus præcipuè libris (nam in primis tribus vel quatuor pleraq; Schrevelianæ retinuiſſe ſe non diffitentur,) tum ſcholiis Græcis per ſingulas paginas ſubjectis, & ad veterum editionum fidem recenſitis. Addiderunt etiam varias lectiones, & H. Stephani in Homeri Iliadem notas, quarum vix ſextam partem Schrevelius dederat: Varias præterea lectiones, conjecturas & caſtigationes in Scholia, & ſuppoſitorum Scholiorum à Schrevelio inſertorum elenchum.

VII. Denique in calce voluminis adjunxêre alia quædam Scholia Græca vetuſta, excerpta Ao. 1518. ex optimo Codice ab *Aloyſio Alemanno*, (qui Sophoclis Antigonen Italicè vertit) & adſcripta in marginibus ampliſſimis Florentinæ* Homeri editionis, de quibus ita ſcribunt Cantabrigienſes: *Excerpta illa quovis pretio digna, utpote vetuſtiſſimorum Criticorum & Grammaticorum reliquias, exiſtimatu facile eſt. Videbis ſæpè in iis laudatos, ubi tamen nec in noſtris Scholiis, nec in Euſtathio laudantur, Sidonium, Seleucum, Zenodotum, Ariſtarchum, Ariſtophanem, Herodianum, Chryſippum,* τοὺς ἀπὸ τῆς σχολῆς, *& alios veterum, quorum ſcripta dudum eſt, quod perierunt.* Hæc illi, qui cætera Didymo tributa vulgo ſcholia nec ipſi audent ad eum auctorem referre; ſed ex variorum Commentariis collecta exiſtimant, de quibus ſingulari diſſertatione acturos ſe receperunt, præmittendâ Odyſſeæ. Lucem quoque adſpexit Ilias, Græcè cum iisdem Scholiis Didymo adſcriptis, Oxoniæ è Theatro Scheldoniano Ao. 1695. 8vo. Ὁμήρου ἰλιὰς καὶ εἰς αὐτὴν σχόλια ψευδεπίγραφα Διδύμου.

VIII. Præter hæc incertorum minora ſcholia, exſtant etiam in Iliadem pariter atque Odyſſeam, diffuſi & varia eruditione, Grammatica præſertim, referti Commentarii, ſive ut ab auctore inſcribuntur παρεκβολαὶ *Euſtathii* patria CPolitani, qui Rhetorum primo Magiſter,** & magnæ Eccleſiæ Diaconus, tum deſignatus Lyciorum Myreorum Epiſcopus, ac denique Archiepiſcopus Theſſalonicenſis, circa an-

* Ejusmodi exemplar editionis Florentinæ Ao. 1448. fol. cum Scholiis MSS. in Bibl. Regis Chriſtianiſſimi exſtare teſtatur Labbeus p. 280. Bibl. nov. MSS.

** Vide Demetrii Chomateni locum apud Allatium de conſenſu Eccleſiæ Oriental. & Occid. L. II. c. 8. p. 613. Etiam libellorum ſupplicum Magiſtrum fuiſſe Euſtathium tradit, ſed neſcio quo auctore, Nicolaus Majoranus. In Catalogo Bibliothecæ Scorialenſis p. 127. memoratur Oratio ab Euſtathio Theſſalonicenſi ArchiEpiſcopo habita ad eos qui in templo erant S. Myroblytæ ſive Demetrii in principio indictionis anno Mundi 6702. (CHRISTI 1194.)

num Christi * 1160. & post floruit sub Manuele Alexioque & Andronico ** Comnenis. Cum hisce Commentariis Græcè primum editus Homerus est Romæ præfixis privilegiis Julii III. Pontificis (cui etiam inscriptum opus est à Nic. Majorano) Caroli V. Imperatoris & Henrici I. Regis Galliæ, A.1542--1550. tribus in folio voluminibus, qvam editionem manu Salmasii passim notatam evolvi Gluckstadii in Bibliotheca Gudiana. Iterum excusus cum Eustathii commentariis Homerus Basileæ apud Hieron. Frobenium 1560. fol. 2. Volum. Indicem locupletissimum ad Romanam editionem composuit Matthæus Devarius, cujus exstat libellus insignis de particulis lingvæ Græcæ, Romæ primum editus A.1588. 12. deinde Londini 1657. 8vo. & Ao. 1700. Altorffii in 8vo. eodemq; anno Trajecti in 12mo recusus. Indicis in editionem Eustathii Basileensem succinctioris auctor Sebastianus Guldenbeccius. Prolegomena quæ jam in utraq; editione obvia Eustathio præmisit Nicolaus Majoranus, cujus judicio *Interpres iste Homeri doctissimus, Philosophus acutissimus, Theologus religiosissimus, qui sensus abditos eruit, speciem omnem deformitatis abstergit, arcana sapientiæ & pietatis aperit. Imprimisq; id agit, ne quam totius Philosophiæ partem artificiis Poëticis occultatam ignoremus. Incredibile est memoratu, quantas opes Græca Eloquentiæ, quantos Thesauros omnium disciplinarum expromat.* Selectas ex Eustathio expositiones Græcè excerpserat, cumq; his Homerum recudendum dederat biennio ante Hadrianus Junius Basil. 1558. fol.

IX. Has merito inscripsit Vir doctus κέρας ἀμαλθείας, est enim Eustathii in Homerum opus verè quoddam lingvæ Græcæ velut *Copiæ Cornu*, ut omnes eruditi agnoscunt, & singillatim præ se tulit Martinus Crusius in Germano Græcia. p. 39. Modestia & institutum Eustathii patet ex his ejus prolegomenon in Iliadem verbis: ἐμοὶ δὲ τὸ φιλικὸν θέλημα διὰ τῆς ἰλιάδος &c. *Placuit mihi Iliadem pertractare* (uti postea Odysseam quoq;) *& utilium rerum copiam studiosis ejus lectoribus exhibere, non equidem viris doctis, quos nihil*

* Malè apud Vossium de Historicis Græcis. p.491. excusum est A. Ɔ ccL. scripserat Vir doctissimus CIƆ cL.

** Nicetas Choniates Lib.X. Annalium narrans hujus Eustathii precibus lenitum esse furorem Siculorum, quem capta sub Andronico Comneno Thessalonica in victos exercebant, hoc eum encomio mactat. *Is erat doctrina, eloquentia & virtute celeberrimus:* πολὺς καὶ μέγας ἐν λόγοις καὶ ἀρετῇ διαβεβοημένος ὁ ἀπανταχῆ *Eustathius, qui & prudentia & usu rerum mirabili præditus & doctrina profanarum & sacrarum literarum uberrima cæteris omnibus antecellebat, eaque velut insigni & peculiari nota celebrabatur,* τὸ οἰκειότατον ἐκεῖνο, καὶ ἐξαίρετον ἦν χαρακτήρισμα. *Nam ejus oratione vel horridæ cautes moveri potuissent, & solo conspectu alienigenis ita erat venerabilis, ut & venienti assurgerent, & orantem libenter audirent, & ejus monitis ad humanitatem flecterentur, veluti vulnus inflammatum quod levi manu aquâ mollitur.* Idem libro octavo eloquentissimum vocat & DEO Mahumedis anathema dicendum, adversus Manuelis Imp. sententiam vehementissima oratione contendisse refert.

hil horum subterfugit, sed tironibus, vel recordari ea, quæ pridem didicere cupientibus. Hoc igitur egi, & utilissima quæq; idoneo ordine collegi, non ut omnia congererem ab interpretibus hujus Poëtæ in medium allata, qui labor inanis neq; utilis valde, & immensus erat futurus; sed ut, quisquis cognoscere desiderat, suo quæque loco disposita reperiret ea, quæ non supervacua mihi visa sunt, puta sensus vel orationem solutam scribenti utiles, & Rhetoricas circumductiones in loco exprimere volenti, methodos convenientes, quarum studiosus & imitatione juvetur aliquis, & Poëtæ artificium demiretur: & dictiones plures quidem etiam prosæ idoneas, sæpe vero duras quoq; & asperas & Poëticas, quæ nisi certiori suæ originis significatione explicentur, propositus locus manebit obscurus: dicta insigniora sive Gnomas, quibus non raro Homerica Poësis exornatur, Historias non eas modo, quibus Poëta ex professo utitur, Sed latiùs interdum ex aliorum scriptis desumptas: Adhæc fabulas, alias quidem simpliciter, ut proponuntur citra penitiorem contemplationem, & nudas; alias verò cum allegorica declaratione, & altiore reconditi sensus interpretatione, & alia innumera, quorum cognitio & honesta & ad vitam utilis est, atque ea non solum compendiose, verum omninò varie. Itaq; si quis absq; invidia, toto hoc opere perspecto modestè dixerit conatum hunc nostrum haud prorsus infructuosum esse, ille, opinor, non mentietur. Latinam versionem Commentariorum Eustathii non in Homerum tantum, sed & in Dionysium Periegetem * adornavit *Vincentius Marinerus* Valentinus, Bibliothecæ Regiæ Escurialensis Præfectus, teste in Bibliotheca Hispana Nicolao Antonio: Sed hæ aliæque viri illius translationes nunquam lucem publicam viderunt, quemadmodum nec latina versio commentariorum Eustathii in Odysseam, quam ab *Octavio Ferrario* Mediolanensi concinnatam tradit Paulus Freherus in theatro eruditorum p. 1541.

X. Auctorum Catalogum, quos plurimos laudat Eustathius, proximo Capite Lectori exhibeo, in præsenti contentus admotare, quod sæpenumero ipsi Scriptores allegantur sub nominibus appellativis antonomasticis, v. g. ὁ τεχνικὸς pro Dionysio Thrace, Rethor Cilix pro Hermogene, ὁ γεωγράφος pro Strabone, pro Athenæo ὁ δειπνοσοφιστὴς, ὁ περιηγητὴς pro Dionysio, ὁ τὰ ἐθνικὰ συντεμνων, ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας pro Hermolao & Stephano Byzantino, ὁ περὶ περσῶν ἱστορήσας pro Xenophonte, ὁ ἐξηγητὴς pro Herodiano vel Apione. ὁ διασκευαστὴς est illi perinde ut auctori minorum scholiorum ad Odyss. λ. 583. Homerus ipse, quia narrat, & σχῆμα διασκευαστικὸν adhibet eoque delectatur, ut rectè observatum Merico Casaubono pag. 36. diss. de nupera Homeri edit. Cæterum in vastis ad Homerum Commentariis occasione toties sese offerente virum Christianum, imo Archiepiscopum, scriptores Ecclesiasticos

* De his dicetur libro quarto cap. 2. ubi de Dionysio: at de aliis Eustathii scriptis, aliisque Eustathiis, libro quinto.

rarissimè laudare, sacram Scripturam * nunquam, merito miratus est Jacobus Duportus p. 278. Gnomologiæ Homericæ. Videtur autem inde factum esse, quia pleraq; sua ex antiquioribus Homeri Interpretibus collegit Eustathius, qui Ethnici nullam sacrorum librorum rationem habuêre. In hoc quoq; multus est, ut Posteriorum Poëtarum Græcorum loca passim conferat cum Homericis, & quomodo ex illo expressa sint, doceat.

XI. Dicitur præterea Batrachomyomachiam Homeri Commentario illustrasse, qui visus tamen hactenus non est, & incertâ fide refertur à Gesnero in Bibl. & à Nicolao Majorano præfatione ad Eustathium.

XII. Post Eustathium non omittenda Scholia vetusta in librum IX. Iliadis, Græce edita à *Conrado Hornejo* Helmst. 1620. 8vo. Illa Johannes Caselius Florentiæ descripserat è libro Petri Victorii, in quo, si non in utramque Homeri ποίησιν, in alteram certe vel plusculos ejus libros erant manuscripta ejusmodi Scholia. Quo liber Victorii pervenerit, haud facile dixerim, etsi in literis Marci Velseri ad Scaligerum prid. Cal. Augusti Ao. 1602. datis legi Venetiis venales prostitisse quinquaginta circiter Codices Græcos MStos, *reliquias*, inquit Velserus, *quantum quibusdam indiciis suspicor, Victorianæ Bibliothecæ, quos mediocri nos pretio præstinaturos spero.* Neque hactenus potui certo rescire, quis illorum scholiorum sit auctor, at egregia vetusta & docta affirmare possum, post verissimum de illis Caselii & Horneji judicium, qui Eustathio quoque inspecta haud dubitaturum observant, quisquis ejus in eundem Homeri librum Commentarios comparaverit. Non autem adeo occupata sunt in phrasibus, vocibusque explicandis, quod nec ipsum nihilominus planè in illis negligitur, quàm ut ostendant, Homerum magno verborum delectu, insigni ordine & artificio rhetorico ubique usum esse, egregiaque præcepta Ethica & politica passim poëmati suo inspersisse. Criticorum itidem sententias de versibus Poëtæ, eorum γνησιότητι & lectione hinc inde etsi rarius referunt: Zenodoti, Aristarchi, Apollodori, Aristophanis Grammatici, Aristotelis & aliorum.

XIII. Scholia optima inedita *Porphyrii* in Iliadem, etiam ab illis, quæ Hornejus vulgavit, diversa, & ex Bibl. Peiresciana accepta habere se testatus est Isaacus Vossius ad Melam, eorundemque editionem promisit, pap. 59. & 154. Sed obiit citius vir doctissimus, quàm hæc aliaque, quorum spem eruditis fecerat, daret. Bibliotheca tamen ejus, atque in hâc Scholia ista servantur, ut audio, in Bibliotheca Academiæ publicâ Lugduni Batavorum. Lucas quoque Holstenius de vita & scriptis Porphyrii cap. 7. p. 33. cum Porphyrii in Homerum commentaria è Macrobio & Eustathio commemo-

* In commentariis ad Dionysium tamen laudat θείαν γραφὴν ad vers. 195. respiciens Ezech. XXXVIII. 13. & Davidem σοφὸν βασιλέα ad v. 666. allato Ps. CXLVII. 16.

memorasset, observat ineditum Scholiasten Vaticanum sæpius usum Porphyrii auctoritate, præterea aliorum scholiorum ἀνεκδότων specimen in primos Iliadis versus affert è MSto Codice Florentino Mediceo. Idem Holstenius scholiasten ineditum Mediceum in Homerum passim laudat notis ad Stephanum. Sed & apud Labbeum pag. 372. Bibl. nov. MSS. mentio fit Scholiorum longè accuratissimorum & antiquissimorum in decem libros Homeri nunquam in lucem editorum. Joh. Rudolphus Wetstenius diss. de fatis scriptorum Homeri p. 156. memorat tres Codices MStos metaphraseos in Homerum, cujus initium: τὴν ὀργὴν εἰπὲ ὦ Θεὰ τοῦ υἱοῦ Πηλέως Ἀχιλλέως τὴν ὀλεθρίαν. Itemque aliam Paraphrasin in Bibl. Florentina quæ incipit: Θεὰ Καλλιόπη εἰπὲ ἀκριβῶς ἐν ἐμμελείᾳ ποιητικῇ τὰ κατὰ τὴν μῆνιν τοῦ Ἀχιλλέως κ.τ.λ. Aliam item paraphrasin *Moschopuli*, à scholiis, de quibus infra, diversam & in Bibl. Vaticana obviam. Omitto, quos in Bibliotheca Cæsarea occurrere narrat Lambecius, codices Homeri MStos, refertos scholiis Græcis marginalibus & interlinearibus. Venetiis in Bibliotheca D. Marci Iliadem cum scholiis ab editis multum differentibus servari, notat Clarissimus Kusterus sive Neocorus in historia critica Homeri pag. 114. & Thomasinus in Catalogo MStorum quæ in Bibliothecis Venetis occurrunt p. 39. recenset libros à Cardinale Bessarione illustrissimæ Venetorum Reip. donatos. Idem doctissimus Neocorus in nova editione Criticæ illius, quam modo laudavi, Homeri historiæ, vulgaturus est varia specimina scholiorum, paraphrasium & Metaphrasium Homeri ineditarum, quæ in Bibliothecis Bodlejana, Regia Londinensi, Regia Parisiensi aliisque descripsit. Superiore anno MDCCI. Dordraci in auctione publica Bibliothecæ illustris Johannis de Wit venum expositus fuit Homerus MS. cum obelis Aristarchi, & scholiis MSS. quæ marginibus adscripta, bonam partem *Porphyrium* auctorem agnoscunt, adjuncto *Procli* commentario ad sex libros primores Iliados, ex Bibl. Antonii Seripandi Cardinalis; tum Odyssea cum antiquis scholiis MSS. copiosis. Ao. MDCXCVIII. in Bibliotheca nobilissimi juvenis Cornelii Nicolai prostitit Amstelodami Ilias Græcè una cum commentariis amplissimis *Johannis Grammatici*, Tzetzæ puta, de quo mox plura dicam. *Andronici** scholia Græca in Homerum MSta extitisse Venetiis in Bibliotheca SS. Johannis & Pauli, memorat Gesnerus in Bibl. etsi Thomasinus in Catalogo MSS. Bibl. Venet. nullam ejus mentionem facit. Videtur autem Gesnero hic esse M. Pompilius Andronicus, de quo Svetonius in Grammaticis c. 8. conjecturâ ut mihi quidem videtur non valde verisimili, cum Svetonius testetur eum soli Philosophiæ intentum Grammatica neglexisse.

Oo 3 XIV.

* Andronicus Philosophus allegatur à Gellio Lib. XX. c. 5.

XIV. *Johannis Tzetzæ* Metaphrasis Homeri versibus Politicis, sive ut ipse Chiliad. IX. vers. 283. loquitur, ἡμαξοδιμδοις ςίχοις scripta ad Irenen Augustam, à quâ pro singulis paginis tulit duodecim aureos, hinc τὴν Αὐγούστης βίβλον vocat XIII. v. 625. Fuit MSta in Bibliotheca Antonii Augustini, & hodieque in Bodlejana exstat Oxoniæ, fragmentumque illius produxit Vir Clariss. Henricus Dodwellus in dissertationibus de veteribus Græcorum & Romanorum Cyclis p. 802. ex quo apparet non Homerum tantummodo sed & alios qui de bello Trojano scripserunt opere illo velut compendio esse comprehensos. Video etiam à Labbeo & inter Codices MStos Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis referri Tzetzæ Iliadem parvam Homericam: Præterea in Regiâ Londinensi habentur ejusdem Tzetzæ Pro-Homerica, * Homerica & post Homerica, quæ in Catalogo MSS. Angliæ ante paucos annos edito perperam referri sub corrupto nomine Johannis Tetri, per literas me monuit laudatus Neocorus. Fragmentum insigne μεθομηρικῶν, versibus 20. Hexametris constans, cum scholiis Græcis edidit & notis illustravit idem Dodwellus libro laudato pag. 803. seq. ubi monet operæ pretium esse facturum quisquis προομηρικὰ illa & Μεθομηρικὰ, utpote ex reliquiis priscorum Poëtarum Cyclicorum ipsi licet Tzetzæ non inspectorum collecta integra in publicum ediderit. In instructissima Imperatoris Bibliotheca Viennæ, in Episcopi Norwicensis Bibliotheca Londini, & Lipsiæ in Bibliotheca Paulina servatur ejusdem Tzetzæ inedita Homeri ἐξήγησις luce non indigna & supra cap. 1. §. 9. à me laudata. In Hispanica quoque S. Laurentii Bibliotheca fuisse Tzetzæ commentarium in Iliadem notavit Labbeus p. 385. Bibl. nov. MSS. Idem p. 110. & 134. memorat ejus ineditas allegorias ** in Homerum ad eandem Irenem Alemannam Augustam, quæ etiam bis exstant in Augustissimi Imperatoris Bibliotheca. Ex hoc opere forte petitæ

* Fragmentum horum exstat etiam in Bibl. Augustana, sed in Catalogo MSS. p. 79. perperam latine redditur titulus: *rerum ante Homeri tempora gestarum*. ProHomerica enim sive AnteHomerica sunt de rebus Homerico poëmati præmittendis ejusque argumentum antecedentibus.

** Meminit earum Tzetzes ipse Chiliade quinta vers. 776. uti ἐξηγήσεως Chiliad IX. v. 282. Hanc pridem etiam laudavit Petrus Crinitus in libris de honesta disciplina, ne recentiores jam memorem. Ex Tzetzæ allegorica Homericarum fabularum expositione scripta versibus politicis, exstant fragmenta in Appendice notarum ad Jo. Malalæ Chronicon. Habet & Clariss. Ludolphus Kusterus descriptam è Codice Barocciano & collatam cum MS. Regio Paris. Titulus est: Ὑπόθεσις τοῦ Ὁμήρου ἀλληγορηθεῖσα παρὰ Ἰωάννου Γραμματικοῦ τοῦ Τζέτζου, τῇ κρατίστῃ βασιλίσσῃ καὶ Ὁμηρικωτάτῃ Κυρίᾳ Εἰρήνῃ τῇ ἐξ Ἀλαμανῶν. Initium operis: Ἐπεὶ φαιδρὰ πανσέληνε σελήνη σελασφόρε &c.

petitæ allegoriæ quædam Mythologicæ Phyſicæ & morales, quas ſub Tzetzæ nomine è Bibl. Jani Rutgerſii accepit, Latine vertit & utraq; lingva edidit in libellulo Federicus Morellus Pariſ. 1618. 8vo. Cujus generis allegorias nonnullas à *Mich. Pſello* ſcriptas Græcè cum *Heraclitis* * *Pontici* allegoriis Homericis vulgavit Conradus Geſnerus Baſileæ Ao. 1544. 8. ut prætercam auctorem anonymum (*Nicephorum* ** forte *Gregoram*) moralis interpretationis errorum Ulyſſis ab eodem Geſnero vulgatum, & allegorias anagogasq; Homericas *Johannis Diaconi Galeni*, ejusdem cujus in Heſiodum ſimilis labor editus habetur, quas memorat Labbeus p. 110. 111. Idem Labbeus p. 171. ex indice Scipionis Tetti refert MStos neſcio quos quave in Bibliotheca exſtare Interpretes Homeri triginta antiquos, tomis duobus. Scholia in Homerum duplicia diverſa ab editis legiſſe ſe teſtatur P. Victorius XXXVI. 13. Var. Lect.

XV. *Georgii Chryſococcæ*, qui Theodori Gazæ familiaris fuit, ſcholia MSta in Odyſſeam, habentur in Bibliotheca Vaticana teſte Allatio Lib. de Georgiis p. 360. quamvis ipſe hæret ambiguus auctorne ſit an duntaxat exſcriptor iſte Chryſococces. *Michaëlis* quoq; *Pſelli* Paraphraſin Iliadis verſibus politicis ſupereſſe docet idem Allatius libro de Pſellis, & ex eo Gerh. Johannes Voſſius libro poſthumo de Poëtis Græcis p. 83. qui hoc ejus laudant initium: τὴν ὀργὴν εἰπὲ ὦ Θεὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως. Ejusdem Pſelli Paraphraſin in Odyſſeam cum ſcholiis quibusdam MStam fuiſſe quondam apud Joh. Oporinum teſtatur Geſnerus. Neſcio an eadem ſit Parapraſis Græca Iliados quam nullo auctoris nomine addito in codice Regis Galliæ n. XII. MStam occurrere teſtatur Labbeus p. 110. & 270. Sed & Odyſſeæ Paraphraſis Græca eidem memoratur p. 271. Bibl. novæ MSS. Sic Iliadem in proſam Græcam olim tranſtulerat *Demoſthenes Thrax* ut auctor eſt Svidas. Specimen Paraphraſeos Homericæ exſtat apud Ariſtidem libro de dictione civili c. XIV. & apud Platonem Lib. III. de Rep. ubi oratio Chryſæ Sacerdotis ex Iliad. *α*. ſermone proſario eleganter ſolvitur. *Emanuelis Moſchopuli* *** Byzantini Paraphraſis ſive ſcholia paraphraſtica in Iliadem MSta dicuntur exſtare in Bibliotheca Vaticana, eadē forte in librum 1. & 2. Iliadis quæ memorat Sylburgius in Catalogo MSS. Codicum Bibl. Palatinæ p. 109. Hæc etiā edita debemus *Johanni Scherpezelio*, qui Ao. 1702. 8. vulgavit libros duos primores Iliados, illisq; præter verſionem emendatā atq; animadverſiones

* Sive *Heracliti potius*. Vide quæ de hoc libro dixi Lib. I. c. XXII.

** Vide Dan. Neſſelii Catalogum MSS. Bibl. Vindob. part. I. p. 285. num. 9.

*** Hic Moſchopulus Byzantinus fuit temporibus captæ à Turcis CPoleos, & cum aliis Græcis in Italiam profugit circa A. 1453. ἀνεψιὸς Moſchopuli Cretenſis, qui floruit ſub extremum ſæculi XIV. Locum ex Eman. Moſchopuli ſive alius ἐξηγήσει εἰς τὸν Ὅμηρον, ad Iliad. φ. producit Allatius de Patria Homeri c. VI.

ſiones ſuas, & Joach. Camerarii viri præſtantiſſimi commentarios adjunxit ſcholia Moſchopuli è codice MS. in quo *Etymologicum ineditum Græcum*, quod Antwerpiâ è Jeſuitarum Bibliotheca ad Clariſſimum Grævium miſerat Papebrochius. Titulus eſt: Ἐμανουὴλ τοῦ Μοσχοπούλου τεχνολογία καὶ ἀνάπτυξις τῶν λέξεων, τοῦ πρώτου βιβλίου, τοῦ Ὁμήρου. Τοῦ αὐτοῦ Τεχνολογία καὶ ἀνάπτυξις τοῦ δευτέρου στοιχείου τοῦ Ὁμήρου. Inter MStos codices Vulcanianos Bibliothecæ Lugduno Batavæ p.416. memoratur neſcio cujus *Conſtantini Hermoniaci* Metaphraſis in Homerum. *Iſaaci Porphyrogeniti* ſcholia in Iliadem MSS. exſtare ex Joh. Vaillanti fide refert I. Rud. Wetſtenius diſſ. de ſcriptorum Homeri fato p.158. eorumq; ſpecimen ab illo accepiſſe ſe teſtatur. In Dan. Neſſelii Catalogo Bibl. Vindobonenſis parte IV. p.5. refertur Homeri Ilias & Odyſſea cum notis ſeu Rhapſodia *Quinti Smyrnæi*. Verum nullas in Homerum notas ſcripſit ille Cointus, de quo videas licet quæ dixi infra c.VII.

XVI. Ilias verſibus Politicis in linguam vulgarem Græcam translata à *Nicolao Lucano* prodiit Venetiis Ao.1526. apud Stephanum Sabium & A. 1603. 4to. Batrachomyomachiam eodem Græco-Barbaro ſtylo verſibus Politicis expreſſit *Demetrius* * *Zenus, Zacynthius* circa Annum 1530. clarus, quam cum Latina verſione & notis edidit Martinus Cruſius in Turco Græcia p.373. ſeq. Ex Cruſii editione recudi fecit Joannes Michaël Lange in parte altera Philologiæ BarbaroGræcæ. Altdorf. 1707. 4.

XVII. Homeri Ilias & Odyſſea una cum Batrachomyomachia & Hymnis Græce ** primum vulgata eſt (cum nullus ante liber magni momenti Græcus typis exſcriptus fuiſſet) recenſente ad MSS. codices & Euſtathii ineditos tunc commentarios, emendationisq; curam gerente *Demetrio Chalcondyla* Athenienſi, accedente dexteritate alterius Demetrii, Cretenſis

* Hujus Zeni Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ſive liber de Alexandri M. rebus geſtis verſibus politicis excuſus Venet. 1529.

** Editiones Græcas Homeri quibus adjuncta ſcholia Didymo tributa, vel Euſtathii commentaria, paulo ante memoravi cum de Didymo & Euſtathio agerem. Cæterũ hanc Florentinam editionem non usque quaq; obviam uſurpare mihi licuit ex Bibl. Reverendi & Celeberrimi Senis *Esdræ Edzardi*, cujus humanitati eo nomine gratias conceptiſſimas ago. Primum hunc fuiſſe librum alicujus momenti qui Græce typis exſcriptus fuit, teſtatur Chalcondylas in præf. his verbis: Ἐπεὶ γὰρ εὑρῆσθαι μὲν πάλαι κοινὸν ἀγαθὸν τοῖς φιλολόγοις τε καὶ σπουδαίοις εἰς εὐπορίαν βιβλίων λατινικῶν, λέγω γὰρ τὴν τούτων ἐντύπωσιν, ἐπόθει τοῦτ' αὐτὸ κἂν τοῖς Ἑλληνικοῖς βιβλίοις, οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα μέχρι καὶ νῦν ἑαυτὸν εἰς τοῦτο καθεῖναι ὅτι καὶ λόγου ἄξιον, δεδιὼς οἶμαι τὴν τοῦ πράγματος δυσχέρειαν, τῶν τινες ἐκ τῆς περιφανοῦς πόλεως Φλωρεντίας εὖ πεφυκότων νέοι καλοί τε κἀγαθοὶ φιλομαθεῖς τε καὶ φιλέλληνες δύο μὲν ἀδελφοὶ Βερνάρδος καὶ Νέριος τὼ Νηριλίω, τρίτος δὲ σὺν τούτοις ἑταῖρος αὐτῶν Ἰωάννης ὁ Ἀκκίολος οὐκ οἶδ' ὅπως ἐπιπνοίᾳ τινὶ ἀνεφάνησαν εὖ μάλα πρόθυμοι εἰς τόδε τὸ ἔργον.

tensis, typis pro illo rei typographicæ primordio sat luculentis, *Florentiæ* Ao.1488.fol.cum præfatione Græca Chalcondylæ, & Latina Bernardi Nerlii typographi ad Petrum Medices, Laurentii filium: præmisso Herodoto ac Plutarcho de vita Homeri, & Dionis Chrysostomi dissertatione LIII. Hanc secutæ Editiones itidem Græcum tantummodo Homerum exhibentes, *Aldina* Ao. 1504. cujus exempla qvædam excusa in membrana & Ao. 1517.1524.1528.8vo. *Argentinenses* apud Wolfium Cephalæum Ao.1525. Ao. 1542.8vo. curante Johanne Lonicero, qui varias lectiones Florentinæ & utriusq; Aldinæ ad Calcem voluminis subjecit. *Lovaniensis*, Odysseæ Batrachomyomachiæ & hymnorum, Ao.1535. 4to. *Parisiensis* (Iliados duntaxat) emendata per Adr. Turnebum Ao. 1554. 8vo. altera Parisiensis sed totius Homeri apud Morellum Ao.1562.1584. 4to: *Wormatiensis* 1565.8. duobus Vol.tum Parisiensis tertia castigatissima & luculentis typis exscripta in Poëtis Principibus Henrici Stephani Ao.1666.fol.Hanc ferè editionem postea secuti sunt, qui emendatissimum Homerum publico dare voluerunt. Homerus minore forma exiguo volumine in 12mo Græcè excusus est *Genevæ*, Ilias A.1559. & Odyssea A.1567. apud Crispinum & Ao. 1609. iisdem typis, quibus Græco-Latina ejusdem anni editio ab Æmilio Porto fuit accurata: Deniq; Odysseam nitidissime & emendate nuper excuderunt Cantabrigienses, forma majore octava. Batrachomyomachiam Græce editam Parisiis A.1507. curante Francisco Tissardo, memorat A. Chevillierius de origine typographiæ Paris. p.249.

XVIII. Quanquam *impar sui* est Homerus in alias translatus lingvas, quod de Gregorio Naz. latine reddito dixit S.Hieronymus 1. in Rufin. tamen versiones poëmatum ipsius commemorare juvat. Odysseam Latino Carmine olim reddiderat *Livius* (a) *Andronicus*, Iliadem *Accius Labeo* (quem Iliadem Homeri versibus Latinis fœdissime composuisse legas in scholiis ad Persium sat.1. v.50.) *Cnejus* (b) *Mattius* & *Ninnius Crassus*, ita enim apud Priscianum L. IX.p.866. MStus Putschii Codex legit pro eo quod ante illum inspectum ipse edidit *Nimius Cassius*. Sed horum laboribus pridem deperditis, primus ex recentioribus Homerum Latine reddi curavit *Franciscus Petrarcha*, quod notavit personatus Vignolius Marvillius in miscellaneis Gallicè editis. T.2.p.21. Versionem Latinam Odysseæ, auctore *Carolo Aretino*, MStam memorat Labbeus p.335. Bibl.nov.MSStor. *Angelus* quoque

(a) Mentio apud Ciceronem Bruto c.18. Gellium Lib.III. c.16. Lib.VII. c.7. & Lib.XVIII. c.9. Vide Scal. ad Festum in *topper*., Festum ipsum in *nequinont*, *nægeum* & *ommentans*. Hanc Odysseam veterem antiquissimum carmen vocat Charisius Lib.I.p.64. Laudant & Diomedes, Priscianus, Nonius Marcellus aliique.

(b) Allegatur à Charisio Lib.I. p.93. Diomede Lib.I.p.336. Gellio L.VI.c.6. L.IX.c,14. Apud Priscianum L.VII.p.760.edit. Putschii perperam vocatur Cn. Manlius.

Politianus in Homero latinè transferendo desudavit, cujus versionem exstare optat *Caspar Barthius* L.LIX. Adversariorum c.14. ubi & suæ specimen exhibet,& T.I. in Statium p.7. ait, se primores duos libros Iliados triduo latinis versibus reddidisse. Verùm ut ad editas Homeri translationes veniam, ac primum commemorem eos, qui Carmine latino Poëtam expresserunt, exstant Iliadis L.I.II.IX. *Vincentio Obsopæo*, Et Liber III.IV.V.XIII. XVIII. cum initio undevicesimi, tum XX. XXII. & XXIV. *Nicolao Valla* Interprete Paris.1510. 4to & Basil. 1541. 8vo. cum Darete & Epitome Iliados, qvæ latinis versibus Hexametris circumfertur sub falso nomine *Pindari** *Thebani*. Eadem Nic. Vallæ & Obsopæi Iliados metaphrasis, suppletis, qvi desiderabantur, ex *Eobani Hessi* versione libris, recusa est Basil. Ao.1573. 8vo. Iliadem enim integram carmine latino reddidit Hessus Basil. 1540. 4to. apud Robertum Winter, & 1549. 8vo. etsi dissvaserit hunc laborem Erasmus, qvi L.XXIV. Epist.5. ita ad Hessum scripsit: *quod Theocritum reddidisti latino Carmine, miror, si Siculam illam Venerem assecutus es. Homerum opinor experiris tractabiliorem, in utroque tamen argumento vereor, ut fama labori respondeat. Qui Græce norunt, nam gliscit indies ea lingva latius, malunt ejusmodi auctores audire sua lingva canentes*. Librum primum & secundum Iliadis in latinos versus Hexametros convertit etiam *Joachimus Camerarius*, additis pereruditis in eosdem libros enarrationibus sive Commentariis, Tubingæ A. 1537. 1540. 4to. Francof. 1584. 8vo. Quatuor libros IX.X.XI.& XII. Odysseæ latino Carmine Elegiaco expressit *Johannes Prassinus* Witteberg.1539. 8vo. Integram Odysseam una cum Batrachomyomachiâ (à *Jacobo Balde* Jesuita etiam elegantissimo poëmate latino ornatâ & amplificata) Carmine heroico *Simon Lemnius Emporius* Curiensis, Basil. apud Oporinum 1549. 8vo. libros octo *Franciscus Floridus Sabinus* Paris.1545. 4to.

XIX. Prosario sermone elegantiori Iliadem transtulit latinè *Laurentius Valla* Brixiæ 1497. fol. Colon. A.1524. Lugd. 1541. 8vo. Odysseam *Raphaël Volateranus*, cujus versio addita Vallæ Iliadi,& Batrachomyomachiæ ** ab *Aldo Manutio*, hymnisq; Homeri à *Jodoco Velareo* Verbrokano translatis, prodiit Venetiis A.1516. fol. impressus per Bernardinum Venetum de Vitalibus, & ex officinâ Joh. Graphei Ao.1528. 8vo. Video etiam memorari Odysseam latinè redditam *à Georgio Maxillo* Argent.1510. fol. Hymnos à *Georgio Dartona* Cretensi, cum Andreæ Divi versione mox memorandâ editos. Utrumq; enim Poëma Iliadem & Odysseam transtulit præterea *Andreas Divus* Justinopolitanus cum versione Batrachomyomachiæ ab Aldo Manutio & Hymnorum à Dartona composita latine vulgatam Venet. 1537. Paris.

* De hoc scripto dixi in Bibliotheca latinâ.

** Alios Batrachomyomachiæ interpretes & illustratores vide à me notatos supra c.2. n.3.

Parif. 1538. & Saligniaci 1540. 8vo. Cujus verſio licet paſſim ut aliæ ejusdem Scriptoris inepta, tamen quia verbum è verbo reddere promittit, aptiſſima viſa eſt, quæ in editionibus Homeri Græco-Latinis ſervaretur, & ab Editoribus ſubindè emendaretur, uti factum eſt ab *Henrico Pantaleone* Baſil. 1535. Fol. à *Johanne Spondano* * Mauleonenſi, admodum juvene, qui ſuos qualescunque in integram Iliadem & Odyſſeam Commentarios adjunxit, ibidem 1583. & 1603. Fol. ab *Oberto Giſanio*, cujus etiam notæ accedunt Argent. 1564. 8vo. 2. Vol. diligentius à *Seb. Caſtellione* Baſil. 1567. Fol. ab. *Henrico Stephano* Genev. 1588. 12mo. 2. Vol. diligentiſſimè ab *Æmilio Porto*, qui Franciſci Patris ſui commentarios in Homerum hactenus ἀνεκδότους accuratè ſequi ſe affirmat, Genev. 1609. 12mo. 2. Vol. quanquam in hac quoque Editione errores quosdam verſionis notavit Mericus Caſaubonus p. 32. ſeq. de nupera editione Homeri. Ilias cum verſione per eundem Portum accurata prodierat Lugd. 1580. 12mo. Henricum Stephanum ſequitur Editio nitida Homeri Græco-Latina Amſtelodamenſis per I. T. P. Anno 1648. 1650. 8vo. 2. Vol. Cantabrigienſis Anno 1676. 1679. 8vo. 2. Vol. Giſanium *Jacobus Lectius* in corpore Græcorum Poëtarum Carminis Heroici Græcè & latinè vulgato Genev. 1606. Fol. & majorem partem *Cornelius Schrevelius* in editione, de qua ſub initium hujus Capitis dictum à me eſt, ubi etiam de Editione Græco-Latina Iliados à *Cantabrigienſibus* noviſſimè accurata, in qua verſionem poſt tot virorum doctorum labores à ſe caſtigatam dare allaborarunt. Denique *Jo. Henricus Lederlinus* qui Orientales litteras hodie docet in Academia Argentoratenſi, & *Stephanus Berglerus* Transſylvanus emendatam Homeri editionem Græco-latinam curarunt minori forma, nitidis typis, recenſitam ad exemplar primæ editionis Demetrii Chalcocondylæ & Poëtas principes H. Stephani, addita latina verſione paſſim, in Odyſſea præſertim emendata. Amſt. 1706. 12. apud H. Wetſtenium. Omitto ſingulorum librorum Homericorum Editores & Interpretes, ut *Martinum Cruſium*, qui librum primum Iliados non infeliciter vertit & illuſtravit Francof. 1594. Fol. *Melchiorem Volmarum*, in libros primores duos Iliadis Pariſ. 1523. 4. (Confer Menagii anti Bailletum c. 121.) *Joachimum Hanſium* cujus prælectiones in quatuor primos Iliadis libros prodiere Dantiſci 1612. 8. *Andream Cratandrum*, qui libros I. & II. Odyſſeæ recenſuit, & præmiſſa Angeli Politiani de Homero diſſertatione Græce edidit Baſil. 1520. 4to. *Joannem Hartungum* in tres primos libros Odyſſeæ. Francof. 1539. *Johannem Sanderum* à quo liber nonus Iliadis editus eſt, cum ſuis de Homero collectaneis Magdeb. 1661. 4to. Commentarios item affectos & deperditos recentiorum in Homerum, ut *Claudii Belurgerii* Galli, qui Græcas literas Pariſiis docuit, & teſte in Pinacotheca prima Jano Nicio Erythræo, adeo in deliciis habuit Homerum, ut nec ** in templo deponeret, ſed in manibus, in oculis, in animo ſemper ferret, & ſacrarum precum loco recitaret, obiitque Alexandriæ in itinere, quod inſano in Poëtam amore quinquagenarius ſusceperat, viſurus campos ubi Troja fuit atque omnia loca quorum Homerus meminit. Prætereo denique promiſſas Homeri editiones, ut celeberrimi Viri *Johannis Georgii Grævii*, quem poſt illuſtratum à ſe Heſiodum etiam Homerum edere conſtituiſſe, diſcas ex Boſii Epiſtolis ad Reineſium p. 363. Cui adde Commentarios, quos Eruditi expectant à *Johanne Rudolpho Wetſtenio*, à *Johanne Jacobo Batterio*, de quorum conatibus vide Ephemerides Berolinienſes Clariſſimi Chauvini Anno 1697. p. 98.

* Lexicon Homericum quod idem Spondanus promittit, non vidit lucem.

** Vignolius Marvillius perſonatus ſcriptor T. i. Miſcellan. p. 221. *Cl. Belurgerius étoit ſi fou d'Homere, qu'il l'avoit toûjours entre les mains, & jusqu'au pied d'autel. Il ne croioit pas qu'aucun autre ecrivain meritat d'etre lû à ſon prejudice.*

XX. Sed de Homero in alias linguas Vernaculas translato paucis adhuc dicere reliquum est. Nam & *Persice* versum testatur Ælianus Lib. XII. Var. hist. c. 48. qua lingua adhuc exstare notat Labbeus p. 257. Bibl. nov. MSS. *Syriacam* versionem à Theophilo Astronomo Rohensi sive Edesseno adornatam memorat Abulphragius p. 26. 40. & 148.

XXI. Eodem in loco Ælianus auctor est etiam *Indos* idiomate suo Homerum legisse, quod confirmat Dio Chrysostomus dissert 53.

XXII. Atq; ut de iis, quæ editæ sunt, dicam versionibus, Homerus integer *Anglico* carmine redditus exstat, à *Georgio Chapmanno* Londini sine temporis nota in Fol. & à *Joh. Ogilby*, Lond. 1660. Fol. Ilias à *Thoma Hobbesio* ibidem 1675. 8vo. Odyssea Ao. 1677. 8vo. *Johannes* quoq; *Drydenius* Anglorem Poëtarum Princeps, qui V. Nonar. Maji A. M. DCC. diem obiit supremum, Homerum Anglica Metaphrasi donare voluit, licet specimem vix operis, sed perelegans librum nempe primum Iliadis publico dedit, qui primo loco comparet inter alia ejus poëmata nonnulla, sub titulo fabularum veterum recentiumque, junctim excusa paulo ante obitum auctoris. Londini in Fol.

XXIII. Ilias à *Christophoro de Mesa Hispanicè* versa non vidit lucem: Odyssea *Gundi-Salvi Peresii* prodiit Antwerpiæ Anno 1553. 12mo. & 1562. 8vo. Carmine satis puro & eleganti, quod Nicolai Antonii judicium est. T. I. Bibl. Hispan. p. 427.

XXIV *Belgice* prodiit Odyssea Delphis 1606. 8. Ilias Amst. 1658. 12mo.

XXV. *Hetrusco* idiomate Odysseam reddidit *Hieronymus Bucoellinus* Florentiæ 1582. 8vo. Sed & *Antonius Maria Salvinus* nuper ad umbilicum perduxit suam Homeri translationem eo carminis genere quod Italis *Versi sciolti* dicitur. Versibus ludicris sex primores Iliadis libros eadem lingua Italica expressit *Joh. Franciscus Loredanus* Anno 1653. 12mo. T. IV. Opp.

XXVI. Habentur & primi decem Iliados libri *Gallico* redditi Carmine ab *Hugone Salelo* Paris. 1545. Fol. 1555. 1574. 8vo. reliqui tredecim ab *Amadiso Jamino*. Paris. 1580. 12. Odysseæ quoque libri primi tres ab eodem translati prodiere ibid. 1582. 4. cum notis. Nescio an reliqui etiam libri ex ejus Metaphrasi lucem viderint quam ad umbilicum perducere voluisse constat ex A. Verderii Bibl. Gallica p. 25. qui p. 676. memorat etiam Jo. Clopinelli poëma Gallicum de eversione Trojæ Lugd. 1544. fol. Ilias & Odyssea integra à *Salomone Certone* in Gallicum sermonem conversa ibid. 1615. 8vo. 2. Vol. Batrachomyomachiam quoque vertit Gallicè *Antonius Macaultus* Paris. 1540. 4. & *G. Roybier* Ao. 1550. & 1554. Iliadem *S. du Soubair. Paris.* 1540. 4. Recentissime Ilias & Odyssea Gallice prodiit Paris. 1681. 12mo quatuor voluminibus, quæ ipsa translatio recusa in eadem urbe est

Anno

Ao. 1699. atque à Clarissimo Jacobo Bernhardo in Novellis Reip. literariæ illius anni T. 2. p. 346. perperam tribuitur *Andreæ Dacerio*, ut ipse p. 479. agnoscit, testatus hanc parum accuratam versionem esse *La Vallerii* cujusdam Jesuitæ jam defuncti. Dacerium tamen ipsum quoque in eo esse ut post Hippocratem, Platonem, Sophoclem, & alios Scriptores Græcos, etiam Homerum Gallicis auribus impertiat, testatur *Franciscus Seraphinus Regnerius* in dissertatione, quam adjecit Metaphrasi libri primi Iliados versibus Gallicis luculenter à se expressi Paris. 1700. 8vo.

XXVII. Sed & *Germani* nostri Homerum pridem conati sunt in linguam suam transfundere. Odyssea enim à *Simone Scheidenreissero Minervio* archigrammateo Monachiensi germanice translata adspexit lucem Augustæ Vindelicor. 1537. Fol. Francof. 1570. 8vo. Ilias versibus reddita vernaculis cum Æneide Virgilii à *Johanne Sprengero* Francof. 1610. Fol. & 1630. 4to. Non mentiar autem, si dixerim Homerum inter Germanos primum balbutire desiisse, postquam in lucem prodiit Διὸς ἀπάτη, sive pars libri XIV. Iliados de Junone fallente Jovem Carmine vernaculo disertissimo expressa ab erudito Poëta L. *Christiano Henrico Postello** Hamburgensi, qui & notas eleganti ac πολυγλώττῳ eruditione refertas, & Germanicam versionem Commentarii Eustathii in eandem Homerici libri partem, quale nihil hactenus in nostra lingua usquam apparuerat, adjunxit, præmisitque poëma ingeniosissimum in laudem ἀπάτης sive fraudis Hamb. 1700. 8vo.

XXVIII. Argumenta singulis libris, partibusque & rhapsodiis Iliados & Odysseæ jam olim à Grammaticis præfixa esse, Eustathius testatur, tum in prosa, quemadmodum libro primo Iliados: λοιμὸς καὶ μῆνις, tum versu: Ἄλφα λιτὰς χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων, ut prolixiora argumenta libris singulis Græca prosâ in pluribus Homeri editionibus præmissa omittam. Confer de priscis titulis rhapsodiarum Homericarum disserentes Viros Clarissimos Lud. Kusterum in Historia Critica Homeri p. 84. seq. Allatium de patria Homeri c. 5. Raph. Fabrettum in commentario ad veterem tabulam Iliacam p. 337. Jacobum Perizonium ad Æliani Lib. XIII. c. 14. ** Variarum, & Sanderum in collectaneis de Homero cap. 8. E latinis *Ausonius* quoque Periochas librorum Homericorum & prosa & singulis versibus scripsit, ut *Joachimi Camerarii* monosticha latina in singulos libros, p. 23. sqq. ad Lib. I. Iliados, & aliorum recentiorum similes opellas prætermittam.

 XXIX. Indi-

* Obiit in patria A. 1705. die 23. Martii.

** Idem Ælianus lib. I. de animal. c. 42. laudat Homerum in Πατροκλεία (Iliad. π′.) ἱπποδρομίαν Pollux IX. 55. (Iliad. ψ′.) & Φαίακας IX. 106. (Odyss. θ′.)

XXIX. Indicem denique omnium in Homero Verborum concinnavit *Wolfgangus Seberus* ap. Commelin. 1604. 4to. Cui Editioni novus Titulus præfixus Amst. 1651. 4to.

XXX. Phraseologiam Homericam *Jacobus Sorgerus* dedit Francof. 1625. 8vo. Lexicon * Homericum *Ludovicus Coulonius* Paris. 1653. 8vo. Homeri Epitheta ex Iliade, per *Nicolaum Proustum* Lugd. 1594. 12. Epitheta ex Homero & aliis Poëtis Græcis collecta *Conradus Dinnerus*. Hanov. 1605. 8vo. Clavem Homericam *Antonius Robertus*, Duaci 1636. & Georgius Perkinsus Lond. 1647. 1671. Roterd. 1655. 1673. &c. in 8vo, nomine auctoris suppresso.

* *Basilides* olim scripserat περὶ λέξεως Ὁμηρικῆς, cujus libri Epitomen concinnavit *Cratinus* teste Etymologico Magno in ἀρίζηλος. De *Apione* & *Herodoro*, *Philoxeno* ejusque epitomatore *Ælio Sereno* dixi intra c. 5.

CAPUT IV.

I. Index Scriptorum in Scholiis minoribus ad Homerum allegatorum,

nonnullis illustris viri *Gisberti Cuperi* observationibus emendatior auctiorque.

Litera sola, Libros Iliados, *Od.* literæ præfixum, Libros Odysseæ: numerus versum significat.

ACademici Philosophi. Ε΄. 2.
Acusilaus Υ. 307. Od Λ. 320. Ξ. 533. Ρ. 207.
Æschylus Σ. 486. Od. Β. 20. ἐν ψυχαγωγοῖς, Od. Κ. 133.
Agallius Corcyræus, Aristophanis Grammatici discipulus. Σ. 491.
Alcæus Od. Φ. 71.
Alcman Lyricus. Α. 222. Γ. 242. 250.
Ἀλκμανικὸν σχῆμα, Hyperbaton. Od. Κ. 513.
Alexander Γ. 314. Plevronius. Π. 235.
Anacreon. Θ. 193. Od. Φ. 71.
Andromachus ἐν Ἐτυμολογικοῖς. Ν. 130.
Andron. Α. 52.
ἐν ἰσοθείαις. Π. 235.
Androtio Od. Λ. 270.
Anticlides Η. 44. Od. Π. 471.
Antimachus Colophonius Ε. 389.
Apollodorus Atheniensis Α. 10. 195. Β. Catalog. 1. Μ. 117. Ν. 12. 301. Ξ. 296. Φ. 448. Od. Ψ. 198.
Ἐν τῷ πρώτῳ. Β. 103.
Ἐν δευτέρῳ. Α. 42.
Apollonius in Argonauticis Α. 264.
Ἐν δευτέρῳ. Γ. 237.
Apollonius Grammaticus Σ. 505. Od. Τ. 177. ἐν καταλόγῳ * νεῶν. Θ. 284.

Apio.

* Confer, si placet, quæ infra p. 331.

Gale-

* Grammatici Ariſtarchei fuere qui ex Ariſtarchi ejusque diſcipulorum ſchola prodiiſſent ut Pamphilus Alex. Didymus Chalconterus, Polemo &c.

* Illustrem Cuperum monuit doctiss. Grævius, verba; Πολεμώνιοι ἤτοι, non reperiri in MS. quem consuluit, ac si vera lectio, rationem nullam se posse comminisci quàm quod à Polemone quodam in unum corpus fuerint collecti Cyclici, Polemone forte Evegeti F. discipulo Aristarchi. Ex Polemone proferunt quoq; Mythica nonnulla Clemens Alex. in Protreptico & Arnobius lib. IV. Forte leg. παρὰ Πολέμωνι ἤτοι Κυκλικοῖς.

II. *Index ſcriptorum laudatorum in Scholiis ad Iliados IX. à Conrado Hornejo in lucem editis.*

III. *Index * scriptorum ab Eustathio in Commentariis ad Homerum allegatorum, accommodatus ad paginas editionis Romanæ.*

AChæus. χάσκοντα λιμῷ μόσχον ὡς χελιδόνος. pag. 753. c. ubi μόσχος significat νεοττὸν sive pullum hirundinis. Odyss. 1596. 45.

Ælianus. Primus bellum Trojanum cecinit Syagrus p. 4. μέμνηται ἴυγος Φθίας παρθένου, ἧς φησιν ἐρασθεὶς Ζεὺς μετέβαλε τὴν μορφὴν εἰς περιστερὰν p.71. A. Purpurarios, purpuras, uno ictu frangere. p.524, C. τὴν εὐχὴν Αἰλιανός φησι πρέσβιν πρὸς θεὸν ἀδωρότατον. p.738. C. ὅτι στεφάνη γυναικαῖος κόσμος. p.1175, A. de aquila. p.1351, B.

Ἐν τῷ περὶ ζώων ἰδιότητος. ibi κλάδι pro κλάδῳ p.58. C. Odyss. ἱστορεῖ. 1493. 59, 1630, 64, 1653, 16, Fr., 1390, 26, 1404, 46, 1756. 30, 1757, 51. 1870, 55.

Ἐν τῷ περὶ προνοίας. In eo usus est voce ἀθὴρ (unde ἀθερίζειν) p. 100. A. ἔρρεε δακρύοις ὁ ὀφθαλμὸς p.495. C. ex eo refertur sequens oraculum: Μοῖραν μὲν θνητοῖσιν ἀμήχανον ἐξαλέασθαι, Ἥν ἐπὶ γεινομένοισι πατὴρ Ζεὺς ἐγγυάλιξεν. p. 657. C, χλούνην dixit τὸν ἀπόκοπον, usus est voce ἀγκυωρεῖν pag. 797. B.

Ælius Dionysius in Lexico. p.84. B. p.166, A. p. 203, A. 204. B. ἰλλώπτειν τὸ ὑγροῖς καὶ ἐπιμύουσι καὶ καταkεκλασμένοις ὄμμασιν ἐμβλέπειν. p. 106. B. βυσσαύχην. p.107. A, p.217. B. p.219. B. 228. C. 229. B. 231. C. 239. B. Δορίδες μαγειρικαὶ τράπεζαι p.243. A. 258. B. de Sparta, p.294. C. de Magnete lapide. p. 338. B. de vocibus διέτης, τελέτης &c. p.341. A. Fr. p.368. C. aliud Fragm. ibid. dicitur δένδρον καὶ δένδρεον καὶ δένδρος p.396. B. περὶ προξένων, ἀστοξένων, δορυξένων & ἰδιοξένων. p.405, C. Chordas musicas olim fuisse λινέας p. 421. B. ὅτι οὐδὲν λευκῶν ἀνδρῶν ὄφελος p.455. C. 456, A. πιστά

τουτέστι

* In superiore editione exhibui Indicem in Eusthatii commentarios, in quo concinnando usus fueram industria egregiorum tum adhuc juvenum Jo. Christophori Wolfii, Conrectoris hodie Flensburgensis, & Petri Zornii Hamburgensis: Ab eo tempore *Jo. Hudsonus* vir doctrina & humanitate juxta præstantissimus ad me Oxonia misit indicem in eosdem Commentarios Eusthatii, alia longe ratione eaqve perqvam oportuna concinnatum, dignissimumqve qvi lucem videat. Eum hic exhibere tibi integrum Lector præsenti loco volui, qvem cum priore operæ pretium fuerit conferre, uti in tam longo tamqve molesto labore fieri neqvit qvin aliqvid hinc inde excidat vel perperam annotetur: qvo minus ipse conferrem, temporis me angustia prohibuit. Adjunxi etiam qvæ in hoc indice desiderari intellexi supplementa qvæ ad me pro singulari sua humanitate misit Illustris *Gisb. Cupe-*

Qq 2 p. 40.

rum. Qvoniam vero binæ exſtant editiones operis Euſtathiani, ut Baſileenſis qvoqve ἐκδόσεως, cujus paginas extra hunc indicem in hoc opere ſemper fere adhibeo, poſſeſſores aliqvem uſum ex hoc indice capere poſſint, ecce tibi collationem paginarum utriusq; :

Iliados.	A.	B.	Γ.	Δ.	E.	Z.	H.	Θ.	I.	K.	Λ.	M.	N.	Ξ.
Baſil.	1.	123.	280.	330.	386.	473.	527.	572.	623.	697.	755.	841.	879.	946.
Rom.	1.	163.	370.	435.	511.	621.	661.	693.	731.	785.	825.	888.	915.	963.

Iliados	O.	Π.	P.	Σ.	T.	Υ.	Φ.	X.	Ψ.	Ω.	
Baſil.	998.	1051.	1121.	1172.	1229.	1262.	1299.	1348.	1391.	1462.	-1519.
Rom.	1001.	1041.	1091.	1127.	1168.	1192.	1219.	1253.	1284.	1336.	

Odyſſeæ	A.	B.	Γ.	Δ.	E.	Z.	H.	Θ.	I.	K.
Baſil.	3.	73.	107.	143.	202.	242.	267.	289.	330.	376.
Rom.	1379.	1429.	1453.	1478.	1520.	1548.	1565.	1583.	1611.	1643.

Odyſſeæ	Λ.	M.	N.	Ξ.	O.	Π.	P.	Σ.	T.	Υ.
Baſil.	414.	464.	500.	526.	561.	589.	616.	650.	678.	717.
Rom.	1670.	1705.	1730.	1747.	1772.	1791.	1810.	1833.	1851.	1880.

Odyſſeæ	Φ.	X.	Ψ.	Ω.
Baſil.	742.	769.	798.	819—847.
Rom.	1897.	1916.	1935.	1950—1970.

p.40 C. τ̃ ἰατρὸν μάντιν πυ ὀνομάζει, p.48. C. λαπάζω pro ἀλαπάζω p.65. B. Φελλοὶ δ᾽ ὅπως (ubi ὅπως pro κατὰ μεταληπτικῶς) p. 79. B. πεδοῖ. p.153. C. πλόκαμ☉ θρεπτήει☉. p.165, A. Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποςατεῖ θεός. p.188. C. Διόποι, οἱ ἄρχοντες. p.203. A. πεπαίτερ☉ p.211. B. 212. C. ἄριςα δεῖπνα δόρπαθ᾽ αἱρεῖσθαι τρία. p.242. B. Δαυλὸς δ᾽ ὑπήνη. p. 274. B. Κύπρυ Πάφυ τ᾽ ἔχυσα πάντα κλῆρον p.305. C. Σαλμυδησσία γνάθ☉ p.309. A. Apud eum reperitur vox Λυρναῖ☉, qvæ eſt ἐθνικὸν τ̃ Λυρνησσὸς per Syncopen. p.322. B. κόταβοι ἀγκυλητοὶ, p. 344. B. τέθνηκεν αἰσχρὸς χρημάτων ἀπωλόλη p. 352. C. Phrygas & Troas confundit, qvos Homerus diſtinxit, p.364. C. ὀβελίκαλα. p.381. B. βαλὴν pro βασιλεὺς. ibid. Ἐπάργεμον. p.427. B. μυχθίζειν. p. 440. B. Αἰθέριον χίνυγμα. p.472. C. Πέργαμα, ὐδετέρως. p. 503. A. ψιλὴς, ψιλῆτ☉. p.515. A. μητρυιὰ νεῶν. p.560. B. ὑμνεῖται ὑπ᾽ ἀςῶν Φροιμίοις πολυῤῥόθοις. p. 634. A. ὑπὸ δημ☉, ὑπὸ ἔτης ἀνὴρ. p.641. C. τὴν δύσιν, ἡλίυ Φθινάσματα λέγει. p.698. B. ψυχοςασία. p.699. B. 706. C. Φελλοὶ ὅπως δίκτυον ἀνέχυσιν ἄνω. p. 711. B. 717. A. κεδνὰ βλαςάνει βυλεύματα. p 720. A. de tripode. p.740. A. μὲ: ☉ θεῶν θάνατ☉ ὐ δώρων ἐρᾷ, ὐδ᾽ ἀντὶ θύων, ὐδ᾽ ἐπισπένδων λάβοις &c. p.744. A. ἀφθονέςερον. p. 746. C. κηδεύειν καθ᾽ ἑαυτὸν ἀριςεύει μακρόν. p. 758. C. χλύνης, ὁ ἐντομίας. p. 772. C. θέορτον p. 784. A. 827. B. σπίδιον πεδίον, ὅ ἐςι μακρὸν. p.882. C. 916, B. ἐγγυεήλατα p.917. C. Ἄβροτ☉ ἐρημία. p.968. C. βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνω. p.981. C. ὄμμα παραβαλὼν θύννυ δίκην. p.994. C. ὅτι Αἴας πρωτὸς μόνον τὰ περὶ μαχαίρην, qvod Euſtath. refellit. p. 995. A. τὴν τάφρον αὐλῶνα φησι. p. 1157. B. πρὶν ἂν παλαγμοῖς αἱματ☉ χοιροκτόνυ αὐτός σε χρᾶναι Ζεὺς καταςάξας χεροῖν. p. 1183. A. πέπλυς μελαγχίμυς. p. 1254. B. ἡλίυ Φοίβην φλόγα λέγει. p.1266. C. χαλκοδέταις κοτύλαις ὄλοεῖ. p.1282. C. ἀγώνιοι θεοὶ, οἱ ἀγοραῖοι. p.1335. C. 1343. C. ἄριςα δεῖπνα δόρπαθ᾽ αἱρεῖσθαι. p. 1358. A. *Odyſſ.* 1386. 12, ἀςρογείτονας, 1390. 20, ὀβελίκαλα. 1395. 47. ἐξηβ☉. 1428. 21, Fr. 1430. 62, 1432. 5, 1446. 32, 1447, 20, 1471, 2, σπονδαὶ χαλίκρητοι. pag. 1433. 38, 1484. 48, 1497. 42, ἀήσυροι μύρμηκες. 1500. 28, Fr. 1509. 35, 1535. 24, ςόμις. 1538. 50, 1540. 30, 1541. 29, 1545. 49, μύρμηκες ἀήσυροι. 1547. 11, 1554. 55, Fr. 1559. 60, 1596. 25, 1597. 31, 63, 1598. 59, ὄβελα ὀβελίκαλα. 1625. 47, 1629. 11, 1705. 53, 1713. 4, 1775. 21, 1791. 43, 1828. 27, 1832. 59, 1833. 4, 1839. 56, 1843. 16, 1851. 16. 1854. 25, 1872. 5, 1923. 60, 1940. 57, 1941. 1, 47, 1965. 49.

Ἐν Πέρσαις. p. 11. C. ἐν Ἀγαμέμνονι. εὐάγγελ☉ ἠὼς γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα. p. 22. C. *Odyſſ.* 1726. 13, 1854. 26.

Æſchylus Alexandrinus. Fr. de amore cœli & terræ. 978. 2.

Agathar-

Agatharchides. p.1696. C. 1029. C, *Odyss.* 1960. 28.

Agathias Corcyræus. σοφιστὴς p.1156. B.C. 1159. A.

Agathias. *Odyss.* 1898. 4.

Agatho. 1292.

Agathocles (Babylonicus) p.903. B. p. 994. C. var. lect. ex qvo loco colligas Homerum emendasse. *Odyss.* 1524. 27,

Alcæus. ἀγέρωχον dixit τὸ ἄκοσμον καὶ ἀλαζόνα. p. 314. Ejus Scolium de Admeto. p.326. C. λόφον σείων καρικὸν. 367. B. Ἄρευς pro Ἄρης. 518. C. ἄνομος καὶ ἄρης. 603. B, κινήσας τὸν πέτρας πυκινὸν λίθον pag. 633. C. βληχρῶν ἀνέμων ἀχείμαντοι πνοαί. 705. C. τέρεα dixit pro τήρεα. 1155. C. μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς δένδρον πρότερον ἀμπέλου. 1163. A. μύρωμα. 1295. A. *Odyss.* κινήσας πυκινὸν λίθον. 1397. 32, 1571. 43, πεφύγγω. 1596. 6, 1612. 14, 1633. 1, κταίνω. 1648. 5, 1687. 51, 1759. 27, 1901. 50, 1910. 17,

Alciphron. πατελλοχάρων. p.229. A. (ὁ Ἀττικιστὴς) ἐνεργεῖν pro, subigere fœminam. p.762. C. ἀποσκλῆναι κινδυνεύω λιμῷ p.1295. B. Odyss. κατασκλῆναι κινδυνεύω λιμῷ. 1508. 43.

Alcman. ἐπ' ἀριστερὰ χηρὸς ἔχων p.1106. Καρύστιος οἶνος. p.281. A. Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφον. 305. C. ἀγέρωχος pro σεμνὸς 314. C. Insulas pityusas vocat πιτυώδεις. 355. ult. αἰνόπαρις κακὸν Ἑλλάδι βωτιανείρῃ. 379. C. οὐ γὰρ πυρφύρας τέως κέρος ὡς ἀμύνασθαι. 546. B. Alcmanicum σχῆμα qvale sit. 606. C, 756. B, λᾶος εἵματα καλὸν. 1147. A. ὡς Ἄκμονος ὁ οὐρανὸς. pag. 1154. B, Odyss. 1449. 12, 1462. 47, 1547. 30, 1563. 1, 1633. 1, 1633. 51, 1648. 7, 1701. 21. 23, 1735. 50, 1787. 44, 1892. 44.

Alexander. τὸν Ἕκτορα Ἀπόλλωνος υἱὸν παραδίδωσι. ad v. 314. Il. γ.

Alexander Aphrodisiensis. ἀξύμβολος. *Odyss.* 1405. 53.

Alexander ὁ Κοτιαεύς. p. 589. C.

Alexander Myndius. p. 254. C.

Alexander Paphius Odyss. 1658. 47, 1713. 18. de Homeri parentibus.

Alexion. τὸ ἔτης, socius, δασύνει. p. 641. C, 1017. C. Odyss. 1788 52. 55.

Alexis. p.859. C, 863. B, οἶνος ξενικὸς παρῆν, ὁ γὰρ Κορίνθιος βασανισμός ἐστι. p. 953. B, 962. B. Alexis οὐ τὸν ἔρωτα πέτεσθαι λέγει, ἀλλὰ τοὺς ἐρῶντας. p. 987. B, Fr. de amore. 988. A, 1144. A, 1226. A. Somnum dixit βροτείων πόνων παυστήρα. 1336. A. Fr. ἄνθρωπος εἶναί μοι δοκεῖς Κυρηναῖος. &c. p. 1184. B, καίεταί μοι τὸ πῦρ ἤδη, πυκνοὶ δ' ἄτμοι Ἡφαίστου κύνες. i. e. σπινθῆρες 1151. C, οὐ γὰρ ἐμυρίζετο ἐξ ἀλαβάστου. 1161 B, Fr. 1164. B, 1169.

σοφὸς

ὅτι

* Epitomâ tantummodo Athenæi usum Eustathium, annotavit doctiss. Bentleius.

737.

 Τὴν

Eupolis. 231. B. ἐξεπλάγην γὰρ ἰδὼν σίλβοντα τὰ λάμβδα. 293. C. εἰ μὴ κόρη τὸ σαῖς ἤιθε@. 500. C. 1033. A. προβατικὸν χορὸν λέγει τ̃ ἐξ αἰγῶν. p. 1063. C. ἀγελαίας ἰσχάδας, τὰς εἰκαίας ἔφη. 1165. A. *Odyss.* 1387. 47, χειρόνιπτρον. 1401. 10, Fr. 1406. 17, Fr. 1422. 54, 1441. 16, 1432. 36, 1481. 32, 1517. 10, 1534. 14, 1535. 18, 1547. 53, 1571. 35. 1624. 44, 1680. 26, 1761. 39, 1817. 49, 1915. 17.

Ἐν Δήμοις. Odyss. 1554. 44.

Euripides. Συλλάβητε ὅμηρον τήνδε. p. 4. Ἄναξ θεὸς γὰρ δεσπότας καλεῖν χρεών. p. 21. B. Λητὼ ἡ νὺξ διὰ τὴν παρ' Εὐριπίδη σοφὴν καὶ πότνιαν Λήθην. p. 22. C. Λαοὶ δ' ἐπερρώθησαν. 28. B. ἐξ ἰδίας ἀνοίας κοινὰ κακὰ θεόθεν γίνεται. p. 42. A. ὅτι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρης δέμας πυρὶ καθήγνισαι. 43. A. ὔτε ὅπλα, ὔτ' ἔγχ@. p. 48. A. Ἀνάγκαι κρείσσονες. 55. A. καί πως ὀλίγ' δεχόμενοι, πολλὰ κρατῦντες, χαλεπῶς ὀργὴν μεταβάλλυσι. 55. B. προνώπιον. pro προενώπιον. 82. C. θάλασσα κλύζει πάντα τ' ἀνθρώπων κακά. 108. B. ἐλελίζει αὔλινον. 125. B. ὁρῶ σε δεξιὰν κρύπτοντα, καὶ πρόσωπον ἔμπαλιν στρέφοντα, ὡς μή συ προσθίγω γενειάδ@. p. 129. B. εὐναῖαι pro εὐναί. 131. B. Ἁβρὸν βαίνυσα παλλεύκῳ ποδί. p. 146. B. παρηγορῆσαι. 152. C. ἐπεὶ δὲ κρεῖσσον τὸ κακὸν ἐστι τ̃ ἀγαθῦ. 154. C. Ex illo Homerico, ἐπεὶ τὰ χερείονα νικᾷ ἱπποβυκόλ@. 160. A. τὴν Μηδείαν φησὶ τοκάδ@ δίκην λεαίνης ταυρυμένην. 160. A. Αἱ δεύτεραί πως φροντίδες σοφώτεραι. 164. B. ἤδη ποτ' ἄλλως νυκτὸς ἐν μακρῷ χρόνῳ ἐφρόντισα. 168. A. Θεῦ λαμπάδα τὴν ἡμέραν φησί. 170. C. γῆ μελανοπτερύγων ὀνείρων μήτηρ. 173. B. de Argi oculis. 182. B. de Agamemnone, qvam late imperaverit. 185. A. De Troja ait, ἀπὸ δὲ στεφάναν κέκαρσαι πύργων. 189. A. κατέξανται δέμας. 189. B. μανίας ἐποχ@ λόγ@. 210. C. κρύπτυσα ἃ κρύπτειν ὄμματα χρεών. 216. A. ὑγρὸν δάκρυον καὶ χλωρόν. 217. A. 233. C. 236. B. C. ubi qvædam σολοικοφανῆ ex eo adducuntur. σοφὸν ἓν βύλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ. 240. C. Ἄλλοισιν ἄλλ@ θεῶν τε κ' ἀνθρώπων μέλοι. 245. B. 249. C. 250. C. λελησμένⓐ, pro λελησμέν@. 264. B. ποτνιάδες ἵπποι. i.e. Diomedis. 269. C. Demophontem ὄζον Ἀθηνῶν vocat. 284. C. 319. C. De Sophismate Thessalico. 331. C. μεσάγκυλ@, 344. B. 353. A. τὴν Θράκην Ἄρε@ οἰκητήριόν φησι. 358. B. meminit ἵππων ἐνετικῶν. 361. B. ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσα. 374. A. Αἰνόπαρι. 379. C. ἄπ@. i.e. κάματ@. 381. B. ibid. plura Euripidis ἅπαξ λεγόμενα adducuntur. ἔκβλητον τὸ τῆς θαλάσσης ἔκβρασμα. 384. B. Ἀδελφινή, pro Ἀδελφικὴ. 405. B. exemplum μεταβάσεως a plurali ad singularem. 415. A. τέτρωρ@ ὄχ@. 427. B. ἄφθογγα δάκη θηρῶν. ib. ἔρως ὡς καὶ ὀμμάτων στάζεις πόθον. 452. A. δι' ὅσσων ὄμμ' ἔχω δακρυρροῦν. ib. Ζηνὸς πολύχρυσ@ οἶκ@. 436. B. Ἀμβρόσιον στόμα. 438. B. τ̃ ἥλιον τὴν ἐν ἄστροις ὐρανῦ τέμνειν ἔφη ὁδόν. 446. C. διαπλάσαι. 452. C. μίτραις ἀναδέτοις ῥυθμίζεσθε πλόκαμον. 454. B. μεγα-

1731. 54, 1743. 26, 1775. 18, 1799. 30, 1834. 21, 1837. 1, 1856. 13, 1861. 41. 1875. 46, 1910. 9, 1931. 13, 1956. 33.

Ἴων. Eubœonſes *χαλκοδοντιάδας* vocavit. p. 281. C.

Ἐν Ὀρέςῃ. p. 20. B.

Ἐν Φοίνιξι. p. 763. A.

Ἐν Ἑλένῃ. τὸ λέχος ὑποςρῶσαι. p. 30. C. p. 398. A.

Ἐν Ἰφιγενείᾳ. ὅτι τοῖς Ἀχαιοῖς ἐξ αἱρέσεως ἦν βασιλεὺς ὁ Ἀγαμέμνων. pag. 57. B.

Ἐν Σολεῖ. εἶα δὴ φίλον ξύλον, ἔκτεινέ μοι σεαυτὸ, καὶ γίνε θερασύ. p. 107. B.

Ἐν Ἱππολύτῳ. ἐπὶ ἀνδρῶν τὸν πέπλον τίθησι. pag. 170. A. pag. 1081. A. *Odyſſ.* 1565. 8.

Ἐν Ἑκάβῃ. de voce δεῖπνον. 242. B. *Odyſſ.* 1495. 5, 1805. 34, 1815. 11.

Ἐν Φοινίσσαις. 394. A. μαντικάς τινας ψήφους κλήρους καλεῖ ἐν τῷ, δέλτος κλήρους οὐ δεδεγμένη. p. 419. A. p. 666. B. pag. 1021. C.

Ἐν Κερκυόνι. γέμουσα κύματος θεοσπόρου. pag. 656. C. *Odyſſ.* 1607. 3, 1681. 43, 1902. 1.

Ἐν Φαίδρᾳ. ἀπείρονα γῆν. p. 690. B.

Ἐν Ἀλκμαίωνι. *Odyſſ.* ἐργαίνειν τὸ λευκαίνειν. 1430. 62.

Euripides φιλοσίγματος fuit. 1170. C.

Euſtathius. εἰς τὸν περιηγητήν. pag. 2. lin. ult. p. 27. C. p. 158. B. pag. 1175. B.

Euthydemus. Odyſſ. 1951. 20.

Geographica Hiſtoria. 305.

Georgius Technicus. p. 13. C. 45. A. 107. B. 561. C. 1155. C.

Hecatæus. 274. B. 361. B. 363. B. 372. A. 1270. A. *Odyſſ.* 1441. 15.

Hegemon ὁ παρῳδός. Odyſſ. 1420. 37.

Heliodorus. χειραγωγὸν εἶπεν ἱμάντα τὸν ἐκδεδεμένον ποδός. p. 160. B. Odyſſ. 1465. 13.

Hellanicus. 385. C affirmavit, vetus Ilium ad ſua uſqve tempora permanſiſſe. 460. A. 916. C. 1173. B. Var. Lect. Odyſſ. 1528. 6.

Hermippus. pag. 261. A. 855. A. 1246. B. ἀμύγδαλα σιγαλόεντα. 1280. C. βοίδια λεπτοφίδου λεπτότερα καὶ θυμάντιδος. pag. 1288. C. *Odyſſ.* Fr. 1404. 4, 1428. 60. Fr. 1483. 36, 1582. 18, 1828. 58.

Heraclides ſive Alexandrinus ſive Mileſius vel ambo videntur Homerum emendaſſe vel explicaſſe, p. 54. 704. 722. 780.

Ἐν

* Idem forte quem Laërtius V. 64. ait scripsisse τὰ Περσικὰ ἰδιώματα de Persicis proprietatibus, an dialectis.

Ἐν τῇ καθόλου προσῳδίᾳ. pag. 205. C.
Ἐν τῇ μεγάλῃ προσῳδίᾳ. pag. 962. A.
Ἐν ἐπιμερισμοῖς. de voce ὑπερκύδαντας. 1445. B. ubi Eustath. addit, non omnes ἐπιμερισμοὺς esse Herodiani, sed quosdam pro spuriis haberi.
Ἐν τῷ ὀνοματικῷ *. 445. C.

Herodicus 899. C. Σηλυβριανὸς παιδοτρίβης 763 Babylonius. 1077.
Herodotus. in vita Homeri pag. 4. & 913. A.

Dii vocantur θεοὶ, διότι κόσμῳ θέντες τὰ πάντα πρήγματα. p. 19. A. Ἀνακῶς. 21. B. ἐπιφημίζεσθε. p. 28. B. νομιζόμενά ἐστι παρὰ πάντων ἀνθρώπων τὸ πρεσβύτερον ἄρχειν. 28. C. περὶ ὀπλοφάγων μυῶν. 35. A. ὅτι Πέρσαι ἵππον Ἀπόλλωνι ἱέρευον. 36. B. ὅτι πίτυς ἐκκοπεῖσα οὐκ ἀναφύει μόνη πάντων δένδρων. 42. C. Ægyptii cadavera mortuorum condire solebant. 43. B. Urbs Thraciæ dicta Agora. 45. A. Jovis ἀγοραίου ara. ib. πεπλανημένα εἰς ἀνθρώπους ἐνύπνια περιεργάζεσθαι. 48. B. Clisthenes, mactata Hecatomba filiæ suæ procos splendide excepit. 49. A. τὸ χόλον καταπέψαι χόλον πιέσαι φησί. 54. B. ἦν τάγμα τι θεῖον ἐν Δελφοῖς οἱ θεοπρόποι. p. 55. C. δηλέονται dixit pro ἔβλαπτον. 70. B. σταθμώσασθαι apud Herodot. pro στοχάσασθαι. Ibid. ὅρκους ἐπήλασαν, pro ἐπήγαγον. 70. C. Regibus Spartanis, cum spolia dividerentur, duplex dabatur portio. 72. B. ὅτι γενεαὶ τρεῖς ἀνθρώπων ἑκατὸν ἔτεα εἰσί. 97. C. ἱστορεῖ στρατηγὸν Εὐρυβάτην Ἀργεῖον. 110. A. de legatis â Lacedæmoniis occisis. 110. B. κατίσχει σέλας ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν βοῦν τὴν γεννῶσαν τὸν Ἆπιν. 133. B. Καταθυμία, nomen proprium fœminæ. 149. C. μαρτύρων καθαπτόμενος. i. e. μάρτυρας προφέρων. 155. B. De Lemniis. 158. B. ἐπὶ τυραννίδι ἐκόμησε. 165. B. ibid. 166. A. ὑπερθέσαν δὲ τὸ ὄνειρον τοῦ Ἀρταβάζου εἶπε. 167. A. σύλλογος ἐπίκλητος. 172. A. εὖ βουλεύεσθαι κέρδος. εἰ γὰρ καὶ ἐναντιωθῆναι, βεβούλευται μὲν οὐδὲν ἧττον εὖ. ἥττηται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ βούλευμα &c. 173. C. 176. B. Ἁλία. i. e. ἡ ἄθροισις. 179. B. ἔνθα χρή τι ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. 188. C. Κᾶρες Διὶ στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι. 189. B. 190. C. 191. A. Ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι. p. 201. B. οἴχωκε. 207. A. 211. B. 233. C. 234. A. B. ἴσον ὦ βασιλεῦ κέκριται φρονέειν τε εὖ, καὶ τῷ λέγοντι χρηστὰ θέλειν πείθεσθαι. 238. B. 240. C. 248. C. de Abis urbe.

* Ὀνοματικὸν, ὀνοματικοὶ κανόνες i. e. Grammatica tractatio de nominibus, ut Astyages Grammaticus Suida teste scripserat κανόνας ὀνοματικούς. Sic ῥηματικὸν, quale composuerat Apollonius Grammaticus, erat tractatio de verbis. Herodiani ὀνοματικὸν memorat etiam Etymologici magni auctor in ὑπερκύδαντας. Aliud est ὀνομαστικὸν, dictionarium quo vocabula exponuntur, quale scripsit Pollux. Vide insignis viri Tiberii Hemsterhusii præfationem ad Pollucem p. 35. Apud Stephanum Byz. quoque in Ταμιάθις laudatur Georgius Chœroboscus in ὀνομαστικῷ, ubi crediderim legendum ὀνοματικῷ.

655. C. de Euelthonte qui Pheretimæ, Batti uxori, exercitum ad bellum petenti, colum aureum misit. 657. C. de Sesostride, qui αἰδοῖα γυναικῶν ταῖς στήλαις προσενέγραφε. 668. C. παρὰ Πέρσαις γυναικὸς κακίω ἀκοῦσαι, δεινὸς μέγιστος. (δεινὸς, i. e. ὕβρις) ibid. 670. C. κακῶς αὐτοῖς ἡ ἀκμὴ ἵστηκε πρὸς τοὺς &c. 680. A. Φησὶν Ηρόδοτος γέρα εἶναι τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Σπάρτῃ τῶν θυομένων τὰ δέρματα καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν, καὶ διπλάσια νέμειν αὐτοῖς τὰ πάντα. 682. C. τραπέζῃ μειλίξαντας. 688. A. τὸ θεῖον ὡς ἐστι φθονερόν. 690. B. ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ 691. A. ὅτι τέσσαρας ἵππους ζευγνῦναι παρὰ Λιβύων Ἕλληνες μεμαθήκασι. 707. A. 707. B. τόξα παλίτονα. 712. A. 711. B. 741. C. ἐπὰν ζωρότερον βούλωνται οἱ Σπαρτιάται πιεῖν, ἐπισκύθισον λέγουσι &c. 746. C. montis verticem κόρυμβον vocat. 750. B. ὅτι ἡ Βαβυλὼν ἑκατόμπυλος ἦν. 758. A. ἐκτημένοι, pro κεκλημ. pag. 759. B. παυσώμεθα μηδὲ κακῶν μεμνώμεθα. 767. B. συὸς μέγα χρῆμα. pag. 773. A. 827. C. ὅτι ἡλίῳ ἵππος ἀνάκειται. 844. B. τὸ κολώνη Λιβύων λέξιν εἶναί φησι. 880. B. de Cleomene qui sacrum lucum incendit. 907. B. de leporibus. 908. A. ὀλοίτροχος, saxum rotundum. 925. A. χρήμαθ' ὑποσακιζόμενοι. 940. A. 945. B. ἀναγινώσκειν, pro ἀναπείθειν. 957. C. προκρόσσας ναῦς. 965. B. κλίβανος pro κρίβανος. 975. C. de Hercule & Persea. 989. B. μεγάλα πρήγματα μεγάλοις κινδύνοις θέλει καθαιρέεσθαι. 1026. C. τέλος pro τάγμα. 1144. B. Λήδανον, ἐθνικόν ἐστι παρ' Ηροδότῳ. 1147. A. ὅτι τοῦ οἴνου εἰς τὸ σῶμα κατιόντος, ἀναπλώει ἔπεα μαινομένῳ πρέποντα. 1156. A. εἶτεν & ἔπειτεν pro εἶτα & ἔπειτα. 1158. B. τελήεις ἐλασρευμένας. 1161. B. de Lino. 1164. A. Ταῦτα εἶπε, καὶ ἅμα ἔπος τε καὶ ἔργον ἐποίεε. 1182. B. μαχλοσύνην ἐπενείκασα οἱ, i. e. κατηγορήσασα. 1183. B. 1190. C. 1206. A. de Tritantæchme 1206. A. ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ φύσει μὲν Ποσειδῶνος θυγάτηρ νομίζεται τοῖς ἐν τῇ Λιβύῃ, θέσει δὲ, τοῦ Διός. 1216. C. σφαγιασάμενοι τῇ θαλάττῃ ταῦρον. 1227. B. ζεῖν ἀμβλολάδην. 1241. B. de Scythico fluvio Tearo. 1263. B. θέοντες τὸν περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον, 1264. B. ὅτι οἱ περὶ τὴν τριτωνίδα λίμνην, μάλιστα θύουσι τῇ Ἀθηνᾷ. 1265. A. ὡς ἐπὶ τῷ Μασιστίῳ Μαρδόνιος καὶ ὁ στρατὸς ἐπένθησαν, σφέας τε αὐτοὺς κείροντες, καὶ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὑποζύγια. 1292. B. μετεξέτεροι. 1306. C.

Herodorus. εἰς τὰ τοῦ Ὁμήρου. p. 28. A. 47. A. ὅτι τὸ ὡς, ὅτε δηλοῖ τὸ ὁμῶς, περισπᾶται. 62. A. (vid. Apion.) p. 407. C.

Hesiodus: ejus ῥῆσις. ἐν δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν. pag. 6. B. Μοῦσαι ἐννέπετε. 9. A. Ἥρωας vocavit ἡμιθέους. 17. B. Ἠέρα ἑσσάμενοι πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν. 17. C. Agamemnonem Plisthenis filium dicit. 21. A. de

ſten.) 343. A. σίγυμνον. 344. A. de Myrinna. 351. B. ῥαιβὰ τέξα. 375. A. σίγυμνον. p.381. B. πλόκαμος πηγὸς. i.e. λευκὸς. 403. C. de morte Caſtoris & Pollucis. 410. A. αὐθόμαιμοι. 410. C. πέτρα Φαληρεώσα. 424. A. καδμίλος. 487. C. λέπας, i.e. ὀρεινὴ τραχύτης. 488. B. ἔγχωρος, pro ἐγχώριος. 488. C. de Phereclo. 522. A. 557. C. Ἄρταμος i. e. μάγειρος, κρεουργὸς. 577. C. Κρηθμὸς ap. Lycophr. non κρῆθμος. 582. B. ὑλάτης Ἀπόλλων, ab Hyla urbe Cypri. 596. C. τυπωτὴ οὐ τροχοῦ τόρμα. 598. B. πεύλις. 601. A. Κρωτοί. 603. B. ἴσμα ἵδρυμα δηλοῖ παρὰ Λυκόφρ. pag. 607. A. Ἀμπρεύειν. 623. B. Σισυφεὺς, γρώνη, πέτρα. 633. C. de voce Δάειρα. 648. B. ταυρόμορφον τύπωμα. i. e. navis, quæ Europam rapuit. 667. A. ἀμαλάπτειν. 691. C. τοῦ ἄδην παρὰ Λυκόφρ. καθά τινες νοοῦσι τόξοις ὁ Ἡρακλῆς ἐδεξιώσατο, βαλὼν ἐκεῖνον. 714. A. 741. B. ἀγνίτην ἅλα. 748. C. ἔγκαρος i. e. ἐγκέφαλος, μεῖρα χωλαί. 768. B. ib. Ἀγκαῖος. 773. C. Φηλώσας πρόμον. 781. A. τὴν Σκῦρον αἰγίλιπα ἔφη. 782. B. de Theſeo. 782. C. Ἀθηνᾶ σκυλήτειρα. 818. B. 825. B. 827. B. ἀλυβδήσασα. 841. A. 842. C. 868. B. C. λῆτιν φησὶ τὴν αἰχμάλωτον. 877. C. Argonautas Μινύας vocat. 880. C. Γραικοί. 840. A. 893. B. 894. B. ὅτι ὁ μέγας Αἴας ἄτρωτος δίχα γε τῆς πλευρᾶς. 934. C. ῥύνδακος. 959. B. Φαληρεῶσα σπίλος. 960. C. δαπταὶ αἱ μῦαι. 962. C. σίφλος. 972. B. 988. C. μειμαλλόνες. 989. B. Ἄρπιννα. 1051. A. τόμουρον μάντιν λέγει. 1057. C. 1076. B. Ἀθηνᾶ σάλπιγξ. 1139. C. ὀλίζον, pro ὀλίγον. 1160. A. quomodo ortum hujus deſcribat. 1168. B. 1169. B. 1187. A. B. De Dardano. 1204. C. naves ἰουλοπέζους ἔφη. 1215. A. 1273. B. τὰς ἀγκύρας, ἕκτορας πλημμυρίδος εἶπε. 1283. C. ἐκτόρειος, κουρά. 1292. C. θρύλλισμα. 1307. C. λοφνίδες, αἱ ἐξ ὄρους μονόξυλοι λαμπάδες. 1313. B. 1321. A. de Epeo. 1323. C. σύφαρ. 1330. A. 1348. C. *Odyſſ.* 1384. 8, 1385. 64, εὐῶπες κόραι. 1388. 63. de Codro. 1391. 37. Ταμάσιος κρατήρ. 1409. 16, 1435. 50, 1462. 43, δαπταί. 1466. 30, Fr. 1473. 46. Fr. 1490. 12, 1493. 46, 1494. 63, 1495. 25, 1501. 50. κηλωστά. 1527. 33, 1529. 51, 1534. 25. 55, συφός. 1536. 18. πλόκος. 1539. 49, 1557. 51, 1558. 10, 1571. 27, ἐπείσιον. 1573. 14, ζυγάστρου (non exſtat) 1604. 14, Ράβαξ. 1604. 60, 1605. 3. Ληκτηρίαν. 1613. 34, Αἶα. 1614. 1, 1631. 27, Ἔρπις. 1633. 6. ἐγκέφαλον. 1639. 13, 1644. 53, 1651. 13, 1653. 16. λοφνίδων, 1665. 64, 1667. 43, 1676. 29, 1680. 33, 1683. 43, 1685. 57, 63, 1686. 39, 1691. 53, 1696. 44, 1697. 56, 1701. 23, 1709. 45, 1712. 5, 1714. 46, 1728. 16, 1733. 31, 1747. 15, 1750. 23, 1751. 51, 1760. 48, 1761. 30, 1765. 9, 1769. 14, 1771. 43, 1787. 19, 1788. 59, 1795. 15, 1802. 63, 1806. 44, 1809. 45, 1816. 6, 1835. 28, 1854. 25, 1857. 62, 1860. 56, 1861. 35, 1885. 64, 1894. 49, 1895. 36, 1898. 47, 1900. 26, 1902. 43, 1908. 43, 1910. 17, 1914. 24, 1941. 43, 1943. 5, 1947. 23, 1967. 25.

Poly-

Quin-

Sile-

905. A. ὦ κοίλης πέτρης γύαλον. 944. B. Ζῆν ἔτον, ἀλλ' ἔμψυχον ἡγῦμαι νεκρόν. Hunc versum in quibusdam Sophoclis exemplaribus defuisse testatur Eustath. p. 957. A. καὶ μεγάλοι ὀρθοῖντο ἂν ὑπὸ σμικροτέρων. 970. B. somnum vocat, ὀδύνης καὶ ἀλγέων ἀδαή. 974. B. de Ajace. 995. A. τὸν κιθαρῳδὸν σοφιστὴν λέγει. 1023. A. δέος γὰρ ᾧ πρόσεστιν, αἰσχύνη θ' ὁμῦ &c. p. 1036. A. βορεὰς ἄμιππος. 1037. C. 1041. *B.* ἐπίκλημα, pro, κατηγορία. 1053. B. πτέρυγι, τὰς τῶν Ἀργείων ἀσπίδας εἴκασε. 1055. B. (ὁμηρικὸς ζηλωτής) p. 1083. A. 1085. C. πρὸς τὸν ἔχοντ' ὁ φθόνος ἕρπει. 1093. C. 1100. B. Ajax de se gloriatur, τοιῦτον εἶναι, οἷον ἔτινα στρατῦ ἐδέρχθη Τροία χθονὸς μολόντ' ἀπὸ Ἑλλανίδος. 1133. C. ὐ πρὸς ἰατρῦ σοφῦ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶν τε πήματι. 1147. A. σωτῆρα τύχη dixit. 1154. B. βοὴ πάραυλος. 1157. C. Κνώσια ὀρχήματα. p. 1166. A. 1196. C. θάνατον dixit αἰένυπνον. 1201. B. πέπων ἐρινὸς ἀχρεῖος ὢν εἰς βρῶσιν, ἄλλυς ἐξερινάζεις λόγῳ. 1205. A. ἵπποισιν ἢ κύμβαισι ναυστολεῖς χθόνα. i. e. ἱππότης ἥκεις. 1205. C. ἐχθροῖς δεδορκότα λάμψειν ὡς ἄστρον. Ubi Eustath. dicit, τὸ δεδορκότα passive, pro ὁραθέντα, accipiendum esse. 1260. A. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή. 1266. C. Ἀργεῖοι λευκάσπιδες. 1270. B. 1293. B. ὐχ ἕδρας ἀκμή. 1295. C. τάδε μὲν σὺ πρῦχοιο. 1303. B. ἀρχῆς τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα. 1305. C. σίγα νῦν ἐσῶς, καὶ μὲν ὡς κυρεῖς ἔχων. 1312. A. νῶτος εὔλοφος. 1313. B. κοῖλα χρυσόκολλα, καὶ παναργυρα ἐκπώματα. 1319. C. αὐτοκάβδαλον, i. e. αὐτόξυλον ἔκπωμα. 1332. A. κυκλόεντα θῶκον ἀγορᾶς. 1335. A. ἄνολβος ὁ ἀπαίδευτος. 1364. A. ὐδέ μιν ἐξ ἀίδυ παγκοίνυ λίμνης ἀναστήσεις. 1364. C. Niobæ liberos Thebis periisse tradit. 1367. B. de Niobe. 1368. *B.* 1374 A. apud eum legitur vox κάπετος. 1376. B.

Ἐν Τραχινίαις. ὅτι ὁ ἥλιος ἐκ τῆς νυκτὸς οἷα μητρὸς γεννᾶσθαι δοκεῖ. p. 22. B. (ἡ νὺξ ἐναριζομένη τίκτει κατευνάζει τε τὸν ἥλιον) de Hecatomba. 49. A. χλωρὰ ἄχνη δακρύων. 217. A. 264. B. ὅτι διαφορὰν ἔχει ὁ πόσις καὶ ὁ ἀνήρ. 420. C. τὸν Ἡρακλέυς χιτῶνα, ὃν ἔβαψε Δηιάνειρα, εὐαφῆ πέπλον λέγει. 599. C. & 600. A. λευκὸν μυελὸν vocat cerebrum. 757. C. arborem fatidicam πολύγλωσσον vocat. 1057. differentia inter πόσις & ἀνήρ. p. 1374.

Ἐν Οἰδίποδι, τῷ ἐπὶ κολωνῷ. p. 31. A. πολλὰ τῶν ἀντιγράφων τὸ ὐδὸν (limen) γράφει δίχα τῦ ὐ ὀδόν. p. 156. C. πλέσθαι. p. 452. C. ὅπως λῦσιν τίν' ἡμῖν εὐαγῆ πόροις. 1112. B. 1231. A

Ἐν Παλαμήδῃ. χρόνυ τε διατριβὰς σοφωτάτας εὕφευρε φλοίσβυ μετὰ κόπην καθημένοις, πεσσὺς κύβυς τε τερπνὸν ἀργίας ἄκος. 228. A.

Ἐν θαμύραδι. σκοπιὰν Ζηνὸς Ἀθῷυ. (a Monte Atho sic dicti) 358. C.

Ἐν Οἰδίποδι τυράννῳ. τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, pro δυσφημῶν. 634. A. 755. A.

Ἐν δευτέρῳ Οἰδίποδι. ἀλόγως, i. e. ἀλαλήτως. p. 723. B.

Ἐν Φιλοκτήτῃ. pag. 763. A.

Ἐν Ἀντιγόνῃ. τὰς στρατιωτικὰς πανοπλίας πάγχαλκα τέλη λέγει. p. 686. A.

Ἐν Ἠλέκτρᾳ. pag. 723.

Ἐν Φοίνικι. pag. 1088. B.

Ἐν Μαστιγοφόρῳ σάλπιγξ Τυρσηνική. pag. 1139. C.

Sophron. Ἡρακλῆς ἠπιάλητα πνίγων. p. 561. B. κινήσω δ' ἤδη καὶ τ' ἀφ' ἱερᾶς. 633. C. 851. C. καλάστρεψον τέκνον τὴν ἡμιναν. 1282. C. Odyss. λαρκνεύεσθαι, σιτίζεσθαι. 1383. 1. ἀδαῖον. 1394. 36. Τρημαλῖται. 1397. 23, 31, 1457. 24. 1651. 1, 1766. 34.

Sosiphanes. Var. Lect. pag. 763. A.

Sostratus. Odyss. 1696. 49.

Ἐν Τειρεσίᾳ (Ποίημα ἐλεγειακὸν) 1665. 47.

Sotades. σείων μελίην πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον. p. 12. B.

Sozomenus. 1228.

Spiritus. ὁ συνθεὶς τοὺς κατὰ στοιχεῖον πνευματισμοὺς. p. 648. C.

Stephanus ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς. 649. C. vide supra, Ethnicor. scriptor.

Stesichorus. 1018. C. ἀπειρέσιος κυνηλαγμός. 1253. C. de Epeo. 1323. C. Odyss. 1397. 38, 1441. 14, 1480. 21, 1632. 23, 1697. 2, 1717. 33. δῶρ' ἄγε καλλιόπεια λιγεῖα. Iliad. p. 10. A. 277. A. πάτρωα vocat τὸν κατὰ πατέρα πρόγονον. 316. B. Λεύκιππος παρὰ Στησιχ. ἐπιθετικῶς λέγεται. 524. B. 688. A. τὰς κῆρας καὶ τὰς σκοτώσεις τελχῖνας προσηγόρευσε p. 772. A.

STRABO (ὁ γεωγράφος) * pag. 9. A. de voce προϊάπτω. p. 16. C. ὅτι βασιλεῖς τινες σκίπωνα ἔχουσιν ἀντὶ σκήπτρου. p. 25. A. 27. C. Milesii coluerunt Apollinem οὔλιον. 32. C. de Cilla & Apolline Cillæo. 33. C. & 34. A. περὶ ὀπλοφάγων μυῶν. 35. A. Agamemnonis classis Mysiam vastavit. 46. C. de Calchantis morte. 51. A. τὸν πύλον φησί. 98. A. de pugna Lapitharum cum Hippocentauris. 100. C. de agro Thebano. 119. A. ὅτι ἀπὸ τῆς Κιλίκων Χρύσης, ἐπὶ τὸν ναύσταθμον, ἑκατόσια που στάδια. 130. C. de more sacrificandi ap. Persas. 135. A. ὅτι πρὸς Ὁμηρικὸν παράδειγμα, τὸ, ἐπ' ὀφρύσι νεῦσεν, ὁ Φειδίας ἐποίησε τὸν ἐν Ὀλυμπίᾳ Δία ἐλεφάντινον. 145. B. Σίν τοι, pro Σίντιες. 158. B. πύλος ἠμαθόεις. 174. C. 191. B. 193. A. 231. B. Αἰγὶς ὄρος. 252. A. περὶ Ἀσίου λειμῶνος. 254. B. πεδίον σκαμάνδριον. 255. B. de Hyria. 264. C. de Aulide. 265. A. de Schœno. ib. B. de Asopo. ib. C. de Græa. 266. B. de Mycalesso. ib. de Erythris. p. 267. A. de Eleone. ib. de Hyla. ib. B. de Peteone. ib. de Medeone. ib. 268. A. de Thisba. ib. de Coronea. 268. B. de Aliarto. ib. de Platæa. 269. A. de Potniis. 269. C. de Hypothebis. 270. A. de Onchesto urbe. 270. B. de Aspledone. 272. B. de Orchomeniis Bœotiis. ib. C. de Crissa. 273. B. de Daulide. 274. B. πανοπεύς. ib. C. de Anemoria. ib. & 275. A. Hyantes Hyam Urbem condiderunt. 275. A. de Locris. 276. A. de Locride. ib. B. de Opunte. 277. B. de Bessa. ib. C. de Scarpha. ib. de Boagrio fluv. 278. A. de Eubœa. 278. C. de Dio. 280. C. de Carysto. 281. A. de Chalcide. 279. B. de Eretria. ib. C. de Hi-

* Eustathium Codicibus Strabonis admodum depravatis usum, notavit Casaubonus ad Strabon. lib. IX. p. 186. & alibi.

(ἐν Βερενίκῃ) ἱερὸν ἰχθὺν, ὃν λευκὸν ἢ γλαῦκον καλέουσι. 1067. C. πολλαὶ δ' ἀμῖν ὕπερθε κατὰ κρατὸς δονέοντο. 1112. B. Ἑβδάκις ἢ μισθώτερα. 1162. B. ὅτι τὸν Ἡρακλέα γράμματα Λίνος ἐδίδαξεν. 1163. C. μεγαλοιτος, ὁ πάνυ δυστυχής. 1186. C. ὅτι σύριγξ, ποδὸς ἕλκος. 1189. C. ἀνθέρικος. 1206. A. λίθος ἀείδει. 1236. A. Φησὶν ὡς πάντα τὸν ἥλιον δεδυκεῖν. 1266. C. ὀρεχθεῖν. 1285. C. πάραρος quid signif. ap. Theocr. p. 1319. A. ῥοικὸν λαγώβολον. 1332. C. ποικιχθέντα. 1348. C. πλυθῆναί τι ἔφη πρὸς κεράνοις ὡρᾶν. 1349. A. Odyſſ. 1392. 30. ἀποφθύζειν. 1392. 41. ἀπὸ γραμμᾶς κινήσω λίθον. 1397. 33. ἄκρηβος. 1428. 21. ἀποφθύζειν. 1482. 43. ἄπαυ ῥύπον. 1553. 43. γόνυ χλωρόν. 1615. 27, 1622. 50, 1625. 5, 1627. 31. λιπαραῖον. 1644. 34, σομαλιμνον. 1649. 57, 1713. 8. 1717. 16, 1749. 40, 1763. 25.

Ἐν Ἀδωνιαζούσαις. Φλίψεται, pro θλίψεται. Iliad. p. 102. A.

Ἐν Βερενίκῃ. 1324.

Ἐν Φαρμακευτ. Odyſſ. 1767. 19, 1815. 14, 1824. 28, 1839. 55, 1867. 58, 1885. 23, 1895. 16, 1963. 43.

Scholiaſtes Theocriti. Odyſſ. 1685. 37.

Themiſtius. p. 404. B. κύνα Ἰνδὸν λέοντι μὲν ἐπεξιέναι καὶ παρδάλει, λύκους δὲ ὑπερορᾶν καὶ ἀλώπεκας. p. 797. B. p. 866. B. Odyſſ. 1658. 43.

Theognis. ἵνα γνοίη ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι. Iliad. p. 1291. C.

Theodoridas. Odyſſ. 1476. 39. Syracuſius. 1571. 15.

Theodorus quidam. Odyſſ. p. 1602. 23.

Theopompus. κάρδακες, οἱ μισθοῦ στρατευόμενοι βάρβαροι. pag. 368. C. μητρῷος. p. 560. A. 862. A. Odyſſ. ὀβελισκολύχνιος. 1571. 21, 1604. 6, 1724. 58, 1854. 18. ὁ κωμικός. 1863. 50.

Theophraſtus. refert Theſeum ὀστρακισθῆναι. p. 782. C. 871. C. 932. B. 948. B. ὅτι οἱ πέρδικες τιτυβίζουσι. 1290. Odyſſ. 1423. 12, 1667. 22, 1680. 47, 1775. 54.

Thucydides, διὰ τὴν οὐ περιτείχισιν, ἤγουν τὸ ἀτείχιστον. p. 111. B. παντὸς οὐδεὶ διέφθαρται. i. e. παντελῶς. 166. A. Ἠϊὼν, πόλις ἐν Χερρονήσῳ παρὰ Θουκυδίδῃ. 179. C. 260. A. μοναλησσὲς κεῖται παρὰ Θουκυδίδῃ. p. 266. B. Ἠϊὼν πόλις Χερρονησία. 287. B. Corinthum vocat emporium τῆς Ἑλλάδος. p. 290. C. de Inſula Crocyleo. p. 307. B. ὅτι Ἀθηναῖοι τέττιγας χρυσοῦς ἐφόρουν εἰς σύμβολον τοῦ γηγενεῖς εἶναι. p. 385. C. τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν, pro, πειρᾶσθαι. p. 445. B. ἀξιοῦτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι. pag. 546. C. uſus eſt voce στυράκιον. p. 795. B. ἀποσιμῶσαι, τὸ μετεωρίσαι τὰς ναῦς. pag. 965. C. κοτύλην ὕδατος, καὶ δύο κοτύλας κριθῶν φησί. pag. 1282. Odyſſ. μήκωνα. 1390. 50, σίτου ἐκβολή. pag. 1405. 12, 1406. 17, τέγους. 1421. 6, 1437. 33, 1450. 34, 1457. 59, αὐλῶν. 1483. 55, 1484. 54, 1501. 28, 1641. 7, 1946. 23.

Tima-

Zeno

Zeno Homerum illustravit. 1158.

Zeno ὁ Κρής. Odyss. 1602. 23.

Zenodotus. in loco illo Homeri, οἰωνοῖσί τε πᾶσι. pro πᾶσι substituit δαῖτα. Iliad. p. 19. C. p. 173. A. pro τετελγῶτας scribit τιτίζοντας. p. 229. B. p. 260. B. p. 270. C. Var. Lect. p. 274. C. versus duos, nempe 36. & 37. ex Bœotia tanquam spurios ejiciendos censuit. p. 276. C. Var. Lect. 289. C. versus quosdam obelo tanquam spurios, in Boeotia, confixit. p. 317. B. Var. Lect. 361. B. p. 410. A. Var. Lect. 438. A. Var. Lect. p. 716. C. p. 741. A. Var. Lect. p. 927. B. Var. Lect. p. 953. A. Var. Lect. p. 962. A. Var. Lect. p. 966. B. p. 1006. A. Var. Lect. p. 1018. C. Var. Lect. p. 1084. B. versus nonnullos in Iliad. P. tanquam spurios rejecit. p. 1098. C. p. 1290. B. Odyss. διατὸς εἴσης. p. 1410. 55, 1470. 7, 1438. 37, 1490. 23, 1500. 40, 1773. 28, 1841. 12, 1885. 53.

Zoilus. Homeri locum reprehendit. Iliad. p. 512. B. Odyss. pag. 1614. 48.

Ζώπυρος. Var. Lect. pag. 804. C.

IV. *Indiculus in excerpta Scholiorum veterum ad Iliadem, quæ è Codice Aloysii Alemanni ediderunt Cantabrigienses.*

ARistarchus. H. 197. O. 24. Π. 379. P. 465. 481. Σ. 77. 444. X. 281.

Οἱ περὶ Ἀσκάλωνα, vide Ptolemæus.

Aristophanes. P. 368.

Callimachus X. 452.

Chrysippus. X. 212.

Crates. Φ. 323.

Κυπρεωνὴ λέξις, ἀποέρσειεν, πνίξειεν. Φ. 329.

Γλωσσογράφοι. Σ. 378, X. 322.

Herodianus. P. 465. T. 56.

Λάκωνες τὸ θάπλειν φασὶ τιθήμεναι. Ψ. 83.

Παιᾶνας δύο ᾖδον οἱ παλαιοί, τὸν μὲν πρὸ τῆς μάχης τῷ Ἄρει, τὸν δὲ μετὰ τὸν πόλεμον τῷ Ἀπόλλωνι. X. 391.

Ptolemæus. Θ. 23. οἱ περὶ Ἀσκάλωνα (Ptolemæus Ascalonites) P. 465.

Pythagoras Euphorbi scutum agnoscens P. 28.

Sidonius. O. 229.

Sophocles. Ξ. 274.

Οἱ Τραγικοί. Φ. 430.

Zenodotus M. 428. N. 546. P. 149. 368. Σ. 339. forte 356. sequent. ubi hæc legas: Ζηνόδωρος, ἀφελόμενος τούτων τῶν ιγ στίχων τὰ λοιπὰ ἔχει ἁρμονίαν. T. 180. sequent. οὗτοι οἱ Ζ' στίχοι ἀθετοῦνται ὡς τὴν διάνοιαν ἀπρεπεῖς.

CAPUT V.

De Commentariis in Homerum variisq; Scriptis eum spectantibus quæ interciderunt.

ÆGIDIUS MENAGIUS in notis ad Laërtium p.99. p.202. & 232. editionis præclaræ Wetstenianæ, testatur se peculiarem dissertationem scripsisse περὶ Ἐξηγητῶν Ὁμήρου. Et JOH. JONSIUS Lib. 3. de scriptoribus Histor. Philosoph. pag. 238. promisit se alibi plura dicturum de Homeri commentatoribus, sed neutrius labor lucem adspexit. NICOLAUS quoque MAJORANUS in prolegomenis ad Eustathium, amplius septuaginta nominare se posse professus qui ex antiquis Homerum illustraverunt, nullum commemoravit. Igitur post paucula illa quæ in prolegomenis ad librum primum Iliados de Poëtæ interpretibus deperditis notavit vir insignis JOACHIMUS CAMERARIUS, non ab re fortassis fuerit hoc argumentum paulo diligentius attingere, & quos è veterum scriptis mihi notavi Homeri ἐξηγητάς, literarum ordine digestos præsenti loco strictim recensere, quibus plures aliorum industria facile adjiciet.

I. ÆLIUS SERENUS. Infra in *Philoxeno*.

II. AGALLIUS Corcyræus Aristophanis Grammatici discipulus. Vide Scholia ad Iliad. Σ. 491.

III. AGATHOCLES GRAMMATICUS commentarios in Homerum scripsisse colligitur è Scholiaste Apollonii ad Lib. IV. etymologico M. in δίκτυον & Eustathio.

IV. ALEXANDER ÆTOLUS ex Plevrone Ætoliæ opido. Confer indices superiore capite.

V. ALEXANDER COTIÆUS, Κοτιαεύς, cognomento πολυμαθής allegatur à Porphyrio in quæstionibus Homericis p.14. & 46. & ab Eustathio ad Iliad. λ. p. 803. Apud Camerarium perperam scribitur Alexander Cosytæus.

VI. ALEXANDER MILESIUS, Polyhistor, Cratetis discipulus, æqualis Syllæ.

VII. ALEXANDER MYNDIUS sive ut in Laërtii libris I. 29. Ἀλέξων. ALEXANDER PLEVRONIUS. Vide supra Alex. Ætolus.

VIII. AMMONIANUS Grammaticus, Syriani æqualis & amicus, à Camerario inter Homeri interpretes poni videtur ob perperam intellectum locum Suidæ.

IX. ANAXARCHI διόρθωσιν Homericam memoravi ſupra c. 2.

X. ANDRONICUS. Vide ſupra c. 3. §. 13.

XI. ANTIMACHUM Colophonium de Homero egiſſe è Tatiano diſcimus, pro quo Callimachi nomen apud Euſebium X. 2. præparat. irrepſit. Allegatur ſubinde ab Euſtathio, & in ſcholiis minoribus ad Iliad. E. 389.

XII. ANTISTHENES Athenienſis, Socratis diſcipulus, auctor Cynicæ ſectæ, inter alia teſte Laërtio VI. 17. ſcripſit περὶ ἐξηγητῶν, & περὶ Ὁμήρου, aliaque ad Poëtam ſpectantia περὶ Κάλχαντος, περὶ κατασκόπου, περὶ ἡδονῆς, περὶ Ὀδυσσείας, περὶ τῆς ῥάβδου Ἀθηνᾶ ἢ περὶ Τηλεμάχου, περὶ Ἑλένης καὶ Πηνελόπης, περὶ Πρωτέως, Κύκλωψ ἢ περὶ Ὀδυσσέως, περὶ οἴνου χρήσεως, ἢ περὶ μέθης, ἢ περὶ τοῦ Κύκλωπος. Περὶ Κίρκης, περὶ Ἀμφιαράου, περὶ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης, καὶ περὶ τοῦ κυνός.

XIII. APION Didymi diſcipulus cognomento μόχθος cum Herodoro Homerum recenſuit & commentariis illuſtravit, quæ tanto applauſu excepta ſunt, ut Seneca Epiſt. LXXXVIII. affirmet eum C. Cæſaris temporibus totâ circumlatum Græcia, & in nomen Homeri ab omnibus civitatibus adoptatum, hoc eſt, ipſius commentarios & expoſitiones aliorum ſcriptis in Homerum editis prælatas fuiſſe. Apionis & Herodori commentariorum in Poëtam frequenter meminit Euſtathius. λέξεις Ὁμηρικὰς ab Apione expoſitas teſtatur Heſychius Alexandrinus in præfatione Lexici.

XIV. APOLLODORUS ἐν νεῶν καταλόγῳ allegatur à Stephano Byz. & Strabone IX. p. 405. Euſtathius in Iliad β. p. 199. è Porphyrio: λέγει δὲ ὅτι πρὸς ἄλλοις Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος ἐπραγματεύσατο τὰ περὶ τοῦ καταλόγου ἄριστα, ἐν δώδεκα βιβλίοις. Apollodorum ἐν β΄ καταλόγου laudat Tzetzes VII. Chil. v. 761. Reſpicit Strabo paſſim ut X. p. 453. 457. 460. & IX. p. 416.

XV. APOLLONIUS Grammaticus ἐν καταλόγῳ νεῶν allegatur â Schol. Homeri ad Iliad. IX. 484. ubi ſane reſpicitur Commentarius Grammatici cujusdam in Catalogum navium Homericum, non vero Argonauticorum ſcriptoris Apollonii Rhodii Catalogus Heroum ſive Argonautarum. Ut ex Pindari ſcholiaſte ad Nemeon. Od. 5. ubi v. 93. libri 1. Apollonii Rhodii affertur, conjiciebat vir doctus Tho. Gale in diſſ. de Apollodoro p. 18. Nam Scholiaſtes Homeri narrat Telamonis & Teucri breviter Hiſtoriam, eamq; ab aliis accuratiſſime memoriæ mandatam ſcribit, & præcipue ab Apollonio in Catalogo navium. At Apollonius Rhodius verbo tantũ Telamonis meminit, neq; naves recenſuit ſed Argonautas. Itaque libenter aſſentior Illuſtri

Gisb. Cupero qui illam Galei conjecturam rejiciendam esse mihi significavit. Non prætereundus quoque Apollonii dyscoli, Alexandrini, (qui Herodiani pater fuit) liber περὶ σχημάτων Ὁμηρικῶν laudatus Svidæ, & Lexicon Homericum ab Apollonio Archibii F. concinnatum quod memorat Hesychius Alex. in præfat. glossarii sui. Apollonium Grammaticum iterum laudant Scholia ad Iliad. Σ. 505. Τ. 177. & Porphyrius in quæstionibus Homericis, doctorem suum appellans, p. 45. Apollonium Molonis id. p. 10.

XVI. ARATUS Solensis περὶ Ὁμήρου καὶ Ἰλιάδος & διόρθωσιν Ὁμηρικὴν auctor vitæ Arati & Svidas. Confer quæ supra cap. 2. num. 19.

XVII. ARCHIBIUS Alexandrinus.

XIIX. ARCHIMEDES Philosophus Trallianus ὑπόμνημα εἰς Ὅμηρον scripsit teste Svida.

XIX. ARISTARCHUS Grammaticus διόρθωσιν & commentarios in Homerum concinnavit, ut dixi cap. 2. num. 18. Confer indices superiori capite exhibitos.

XX. ARISTOCLES Messenius Philosophus Peripateticus teste Svida scripsit decem libros de Philosophia πότερον σπουδαιότερος Ὅμηρος ἢ Πλάτων.

XXI. ARISTODEMUS Nyssæus Rhetor & Grammaticus ante Apionem in Homero recensendo versatus fuisse videtur. Vide Eustath. ad Iliad. ι. p. 667.

XXII. ARISTONICUS Alexandrinus Grammaticus περὶ σημείων τῶν Ὁμήρου Etymol. M. in λύχνος, ἔρσαι, ὀπή. Svida teste scripsit περὶ τῶν σημείων τῶν τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας. Vir summus Camerarius ait Aristonicum sex in Homerum libros scripsisse: sed aliud opus est quod apud Svidam sequitur ἀσυντάκτων ὀνομάτων βιβλία ϛ΄.

XXIII. ARISTOPHANIS Byzantini Grammatici διόρθωσιν Homericã memoravi suprà c. 2. n. 17.

XXIV. ARISTOTELES Stagirita præter ἔκδοσιν Homeri τὴν ἐκ τοῦ νάρθηκος (de qua supra c. 2. n. 12.) scripsit plures libros problematum Homericorum aliaque huc spectantia. Et Aristotelis τὸ Ὅμηρον ἐξηγουμένου meminit Dio 2. de regno p. 36. Vide quæ notavi in catalogo scriptorum ejus deperditorum infra Lib. III. c. 6.

XXV. ARISTOTELES alius à Laërtio memoratur ὁ περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος, quem à Stagirita distinguit Lib. V sect. 35.

XXVI. ARTEMON Clazomenius ἐν τῷ περὶ Ὁμήρου laudatur à Svida in Ἀρκτῖνος.

XXVII. ASCLEPIADES Myrleanus. Vide indices superiori Capite & Etymologicũ M. in θέναρος ubi laudatur in ὑπομνήματι Ὀδυσσείας. Ammoniũ in ἅμα.

ATHENODORUS Arati Poëtæ frater, Homerum adversus Zoilum defendit, ut notavi infra cap. VII. §. 10.

XXIIX. BASILIDIS περὶ Ὁμηρικῆς λέξεως opus in epitomen misit Cratinus teste Etymologico M. in ἀρίζηλος.

XXIX.

XXIX. In Homerum ſcripta à CALLIMACHO commentaria Meurſius in Bibl. Græca colligit ex Strabone L. I. p. 44. & L. VII. p. 299. Sed quæ ibi Callimachus diverſa ab Homero tradidiſſe arguitur, in quovis alio opere vel poëmate quam in Commentario ad Homerum ſcribere potuit. Laudatur tamen à Tatiano inter eos qui de Homero egerunt, quia in πίναξι nimirum hoc feceratCallimachus. Videtur etiam in αἰτιῶν libris lucem Homericis quibusdã ſcriptis attuliſſe. Confer Euſtath.

XXX. CALLISTHENIS διόρθωσιν Homericam memoravi ſupra c. 2.

XXXI. CHAMÆLEON Heracleota; Heraclidis Pontici æqualis, Peripateticus, ἐν πέμπτῳ περὶ Ἰλιάδος laudatur à Scholiaſte Apollonii L. II. p. 177. Meminit & Tatianus inter eos qui de Homero egerunt. Confer Reineſii Var. Lect. p. 333. Ab Heraclide Pontico ſibi per plagium ſurrepta fuiſſe qvæ de Homero & Heſiodo ſcripſerat, conqueritur apud Laërtium V. 92.

XXXII. CHRYSIPPUS Stoicus in libro περὶ ποιημάτων πρὸς Φιλομαθῆ & libris duobus περὶ τοῦ πῶς δεῖ τῶν ποιημάτων ἀκούειν & in libro πρὸς τοὺς Κελτικοὺς πρὸς τὸν Διόδωρον videtur loca non pauca Homeri illuſtraſſe. Allegatur ſubinde ab Euſtathio , & à Plutarcho de audiendis Poëtis ubi de loco Homeri agit. Vide quæ infra in Cleanthe.

XXXIII. CINÆTHUS Chius hymnum Homero tributum in Apollinem compoſuiſſe & primus Homeri Rhapſodus fuiſſe traditur in Scholiis ad Pindari Nemeonicas Od. 2. atq; inde à Scaligero in deſcriptione græca Olympiadum : quod ſi verum agnoſcimus, error fuerit quod ibidem additur floruiſſe circa Olympiadem LXIX. Quis enim neſcit, jam Solonis & Piſiſtrati ætate hoc eſt ante Olympiadem XLVI. carmina Homerica à Rhapſodis decantata fuiſſe. Arguit autem Cinæthum Euſtathius Homeri carminum corruptorem interpolatorum , his verbis: ἐλυμήναντο δέ φασι τῇ Ὁμήρου ποιήσει πάμπολλα οἱ περὶ Κίναιθον, καὶ πολλὰ τῶν αὐτῶν αὐτῇ παρενέβαλον. Cæterum non ab Athenienſibus tantum ſed etiam ab Epidauriis Rhapſodorum agonem inſtitutum docet Plato in Jone, ubi de officio Rhapſodi diſſerens οὐ γὰρ ἂν γένοιτό ποτε ῥαψωδὸς εἰ μὴ συνίη τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. Τὸν γὰρ ῥαψῳδὸν ἑρμηνέα δεῖ τοῦ ποιητοῦ τῆς διανοίας γίγνεσθαι τοῖς ἀκούουσι.

XXXIV. CLEANTHES Stoicus inter alia teſte Laërtio VII. 135. ſcripſit πρὸς Ἀρίσαρχον & περὶ τοῦ ποιητοῦ, unde inter Homeri interpretes à viris quibusdam doctis computatur, etſi περὶ τοῦ ποιητοῦ non neceſſe eſt reddere *de Homero*, ſed poteſt etiam verti : *de officio poëtæ*, ut recte Menagio obſervatum. At à Plutarcho quoq; lib. de audiendis Poëtis. p. 31. reprehenduntur Cleanthes atq; Chryſippus, Homeri qvædam frigidius interpretantes.

CLEOMENES ἐν τῷ περὶ Ὁμήρου. Clemens I. Strom.

XXXV. COMETES Homeri poëmata punctis & colis diſtinxit. Vide ſupra c. 2. n. 21.

XXXVI. CRANTOR Solenſis Homeri ſtudioſiſſimus teſte Laërtio IV, 26. & Heſychio illuſtri.

XXXVII. CRATES Grammaticus MALLOTES æmulus *Aristarchi*, Homerum & ipse emendavit illustravitq;. Vide Geminum c.5. & 13. *Astronom.* Eustathium, & quæ supra c.II. n.20. Achilles Tatius Isagoge in Aratum: Μαρτυροῦσι δὲ Κράτης καὶ Ἀπίων ὁ Πλειστονίκου, ὅτι Ἀστρόνομος Ὅμηρος.

XXXVIII. CRATES THEBANUS in Παιγνίοις suis Homerum παρῳδῆσαι cognoscitur ex Laërtii VI. 85. Juliano &c.

XXXIX. CRATINUS. Vide paulo ante in Basilide.

XL. CRONIUM Pythagoricum in Homeri fabulis Philosophice explicandis operam posuisse, docet Porphyrius de antro Nympharum & in fragmento de styge.

XLI. DEMETRIUS IXION, Adramyttenus Aristarchi discipulus sub Augusto Imp. clarus Pergami, scripsit inter alia ἐξήγησιν εἰς Ὅμηρον ut testatur Svidas.

DEMETRIUS PHALEREUS teste Laërtio V.80. scripserat περὶ Ἰλιάδος, ά περὶ Ὀδυσσείας ά, β', γ', δ'. & Ὁμηρικὸν, ά.

XLII. DEMETRIUS Scepsius de quo Strabo Lib. XIII. p.609. Ἐκ δὲ τῆς Σκήψεως καὶ ὁ Δημήτριος ἐστιν οὗ μεμνήμεθα πολλάκις, ὁ τὸν Τρωϊκὸν Διάκοσμον ἐξηγησάμενος Γραμματικὸς κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον γεγονὼς Κράτητι καὶ Ἀριστάρχῳ. Confer Athenæum VI. p.236. Interdum à Strabone simpliciter ὁ Σκήψιος appellatur, ut X. p.456. IX. p.438. 439.

XLIII. DEMOCRITUS Abderita inter alia teste Laërtio IX.48. scripsit περὶ Ὁμήρου ἢ ὀρθοεπείης καὶ γλώσσεων.

XLIV. DEMOSTHENES Thrax Iliadem paraphrasi prosaica dissolverat, ut ex Svida jam notavi supra c.3. §.15. Hæc frequenter ab Eustathio allegatur.

XLV. DIDYMUS Chalcenterus. Vide quæ eodem capite 3. §.1.

XLVI. DINARCHUS diversus à Rhetore hujus nominis, περὶ Ὁμήρου λόγον γράψας memoratur à Demetrio Magnete apud Dionysium Halicarnasseum T.2. p.112.

XLVII. DIOGENES TARSENSIS in libris περὶ ζητημάτων ποιητικῶν Svidæ memoratis vel primam rationem videtur habuisse Homeri.

XLVIII. DIOSCORIDEM ἐν τοῖς παρ' Ὁμήρῳ νόμοις laudat Svidas in Ὅμηρος. Adde Casaubonum ad Athenæum lib.1. c.8.

XLIX. EPAPHRODITUS Archebii discipulus Chæronensis *in Iliadem* laudatur à Stephano Byz. in Δωδώνη. Confer Jac. Gronovii exercitt. de Dodone p.27. *In Odysseam* ab Etymologico M. in ἄωροι & κεφαλληνία. De hoc Epaphrodito plura Svidas. Ejus imago apud eundem Gronovium T.3. Antiquitatt. Græcarum bbbb.

L. EPHORUS Cumanus de Homero egit, teste præter Tatianum Plutarcho in Homeri vita.

LI. Inter EURIPIDIS tertii, Tragœdiarum alioqui Poëtæ, scripta Svidas refert Ὁμηρικὴν ἔκδοσιν *recensionem scriptorum Homeri* ut notavi supra c.2.

LII.

LII. ERATOSTHENES à Tatiano laudatur inter Grammaticos qui res vel Poëmata Homeri illustrarunt.

LIII. FAVORINUS Plutarchi æmulus, inter alia, Svida teste, scripsit περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας, in quo libro videtur non pauca Poëtæ loca illustrasse.

FRONTO. Vide infra in Hermia.

LIV. GLAUCONEM, Metrodorum Lampsacenum & Stesimbrotum Thasium de Homero quædam prodidisse & ejus poëmata illustrasse innuit *Plato* in Jone, sub init.

LV. HEGEMON Thasius Parodiarum Homericarum scriptor. Vide infra c. 7. n. 1.

Pro HELIODORO apud Hesychium Alexandrinum in præf. recte Herodori nomen reponit elegantissimus Grævius. Idem sphalma apud Svidam in τρίγληνα.

LVI. HEPHÆSTION Alexandrinus. Vide infra, Ptolemæus Hephæstionis.

LVII. HERACLEON Ægyptius ἐν ὑπομνήματι Ἰλιάδος laudatur ab Eustathio, tum ab Etymologo in ῥαδανίζειν. Huic scholia brevia quæ sub Didymi nomine in Homerum habemus tribuuntur à Josua Barnesio ad Euripidis Trondes v. 849. T. 2. p. 158. incerta conjectura ut existimo.

LVIII. HERACLIDES Alexandrinus.

LIX. HERACLIDES Cilix, Mopsvestenus.

LX. HERACLIDES Milesius. Vide Eustathium.

LXI. HERACLIDES Ponticus, Didymi auditor, quem ἡμέτερον vocat Ammonius in σαφηλήν. De eo Laërtius V. 92. Χαμαιλέων τὰ παρ' ἑαυτῷ φησὶ κλέψαντα αὐτὸν τὰ περὶ Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου γράψαι. Idem Laërtius testatur scriptos ab eo libros duos περὶ τῆς Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου ἡλικίας. Et totidem λύσεων Ὁμηρικῶν & περὶ Ἀρχιλόχου καὶ Ὁμήρου. De commentariis & allegoriis ipsi tributis dixi supra Lib. I. c. XXII. n. 3. Heraclidem ἐν τῷ περὶ Ὁμήρου laudat Eustratius ad Ethica Nicomachea Lib. III. Vide & supra in Chamæleonte.

LXII. HERACLITUS junior, Grammaticus. De hujus commentariis in Homerum actum à me est eodem loco.

HERMIAS. περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον τακτικῆς ἐντυχεῖν συγγραφεῦσι Στρατοκλεῖ τε Ἑρμείᾳ καὶ Φρόντωνι ὑπατικῷ ἀνδρί. Ælian. c. 1. Tacticor.

HERMIPPI Collectanea de virtutibus Homeri aliqua.* virtute insignibus laudantur à Stobæo in florilegio, sermone V. de temperantia.

LXIII. HERODIANUS Apollonii Dyscoli F. ἐν τῇ Ὁμηρικῇ προσῳδίᾳ. Svidas in μέμνησο. Eundem in Ἰλιακῇ προσῳδίᾳ laudat Etymolog. in Ὀδυσσειακῇ προσῳδίᾳ Schol. Comici ad aves.

LXIV. HERODORUS quoque Homerum illustravit. Vide supra in *Apion* & Clariss. Grævii notam ad præfationem Hesychii Alexandrini.

LXV. HIPPARCHO Pisistrati F. tribuitur διόρθωσις Ὁμηρικὴ ut supra c. 2. notavi. Alius Hipparchus ὁ τὴν Αἰγυπτιακὴν Ἰλιάδα συνθείς Athen. III. p. 101.

LXVI. HIPPIAS Thasius difficiles quosdam & ambiguos Homeri locos interpretatus esse ac solvisse colligitur ex Aristotele cap. 25. poëtic.

Eadem

* Confer quæ infra cap. VI. §. 16. pag. 351.

Eadem loca ex eodem ut apparet Hippia tangit Lib. I. Sophist. Elench. c. 3. Plato quoque in Hippia 2. notat ab Hippia Eleo observatum quod Ilias præstet Odysseæ, & introduci Ἀχιλλέα μὲν ἄνδρα ἄριστον, Νέστορα σοφώτατον, Ὀδυσσέα δὲ πολυτροπώτατον.

HISTIÆA sive *Hestiæa* Alexandrina de Homeri Iliade nescio quid conscripsit, disquisivitq; de situ Trojæ ad quam fuisset bellatum, ut è Demetrio Scepsio refert Strabo XIII. p. 599. Allegatur etiam in Scholiis minoribus & ab Eustathio ad Il. γ'. Neuter autem ex his ac ne Strabo quidem Histiææ scripta ipse inspexit.

LXVII. HORAPOLLO Panopolites Grammaticus qui sub Theodosio Imp. Alexandriæ & CPoli docuit, inter alia à Svida traditur scripsisse in Homerum.

LXVIII. Dionysius LONGINUS, de quo infra suo loco, scripsit Svida teste Ἀπορήματα Ὁμηρικὰ, εἰ φιλόσοφος Ὅμηρος, Προβλήματα Ὁμήρου καὶ λύσεις βιβλία β'. Τίνα παρὰ τὰς ἱστορίας οἱ Γραμματικοὶ ὡς ἱστορικὰ ἐξηγοῦνται. Et περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ πολλὰ σημαινουσῶν λέξεων βιβλία δ'.

LXIX. MASSALIOTICA Homeri διόρθωσις. Vide supra c. 2.

LXX. MATRON parodiarum Homericarum scriptor. Vide infra c. 7.

LXXI. MAXIMUS Tyrius sub Commodo clarus ab eodem Svida scripsisse traditur περὶ Ὁμήρου καὶ τίς παρ' αὐτῷ ἀρχαία φιλοσοφία. Non dubito respici è dissertationibus Maximi quæ exstant diss. VII. & XVI.

LXXII. MELEAGER Gadarensis, Homerica quædam illustrasse colligitur ex Eustathio ad Iliad. λ. p. 814.

LXXIII. MENOGENIS Libros XXIII. in Catalogum navium Iliad. β. memorat è Porphyrio Eustathius p. 199. edit. Basil.

LXXIV. METACLIDES ἐν τοῖς περὶ Ὁμήρου laudatur à Svida in ἀθηναίας ubi male excusum μεγακλείδης, docet idem Svidas in Μεγακλείδης. Peripateticus fuit ut notat Tatianus, de Homero scripsisse itidem testatus, & Tatiani locum laudans Eusebius X. 2. præparat.

LXXV. METRODORUM LAMPSACENUM ἐν τῷ περὶ Ὁμήρου allegat idem Tatianus Orat. contra gentes & omnia Poëtæ allegorice interpretatum fuisse & ad res naturales retulisse notat. Meminit & Plato in Jone, ut Laërtium prætercam.

LXXVI. MNASEA Berytius.

LXXVII. NAUCRATES Erythræus, ὁ Ὅμηρον ὑπομνηματίσας laudatur Eustathio, tum Stephano Byz. in Ἐρυθραί.

LXXVIII. NESTOR Larandensis Lycius sub Severo Imp. clarus scripsit teste Hesychio Illustri ac Svida Iliadem λειπογράμματον ita ut in singulis libris una exularet litera, in primo α, in secundo β, in tertio γ, atq; ita in cæteris.

LXXIX.

LXXIX. NICANOR Alexandrinus clarus ſub Cæſare Hadriano ſcripſit teſte Svida περὶ στιγμῆς τῆς παρ' Ὁμήρῳ καὶ τῆς ἐξ αὐτῶν διαφορᾶς ἐν τῇ διανοίᾳ. Hujus Stigmatiæ Nicanoris ſubinde in ſuis ad Homerum commentariis mentionem facit Euſtathius. Non putem diverſum fuiſſe Nicanorem quem Hierapolitanum Phrygem facit Stephanus Byz. & *novum Homerum* dictum teſtatur in ἱεράπολις.

LXXX. OENOMAUS Gadarenſis Philoſophus Cynicus qui paulo ante Porphyrium vixit, ſcripſit περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον φιλοσοφίας. Svid.

LXXXI. PANÆTIUS Cratetis Mallotæ diſcipulus.

LXXXII PARTHENIUS Nicaënſis quo nomine à Camerario annumeretur iis qui Homerum illuſtrarunt nondum comperi. Euſtathius quidem ſemel iterumque & ante eum Athenæus è Parthenio lucem afferunt verbis quibusdam Homericis, ſed Parthenium Dionyſii Grammatici diſcipulum intelligunt, cujus librum περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς λέξεων laudat idem Athenæus libro XI.

LXXXIII. PERSÆUS Zenonis Citiei diſcipulus poſt Magiſtrum ſuum nonnulla ad Homerum explicandum & ſecum conciliandum ſcripſiſſe traditur à Dione Chryſoſtomo Orat. 53.

LXXXIV. PHILOSTRATUS Lemnius junior præter Τρωϊκὸν & alia ſcripſit παράφρασιν τῆς Ὁμήρου ἀσπίδος (Iliad. Σ.) ut Svidas auctor eſt.

LXXXV. PHILOXENUS Grammaticus Alexandrinus Romæ clarus ſcripſit teſte Svida περὶ σημείων τῶν ἐν τῇ Ἰλιάδι ſive de obelis & aliis notis Criticis quibus Grammatici in Iliade uſi ſunt, & περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ γλωσσῶν, de vocibus obſcuris & peregrinis apud Homerum. *Ælius* vero *Serenus* eodem Svida auctore in Σερῆνος, compoſuit ἐπιτομὴν τῶν Φιλοξένου εἰς Ὅμηρον, librum unum. Leguntur & hodie nonnulla Philoxeni hujus in gloſſariis editis ab H. Stephano, Vulcanio & Labbeo. Philoxeni commentaria in Odyſſeam laudantur à Stephano Byz. in Δωδώνη.

LXXXVI. PIGRES Halicarnaſſeus frater Artemiſiæ Cariæ Reginæ idem cui Margitem & Batrachomyomachiam à quibusdam tributam ſupra notare me memini, Svida teſte ſingulis Iliados verſibus ſubjecit Pentametrum, (perinde ut Timolaus Lariſſæus poſtea Hexametrum) hoc modo: Μῆνιν ἄειδε θεὰ Πηληϊάδεω Ἀχιλῆος· Μοῦσα· γὰρ σὺ πάσης πείρατ' ἔχεις σοφίης.

LXXXVII. PINDARION. Vide infra PTOLEMÆUS Alexandrinus.

LXXXVIII. PIUS in commentario ad Odyſſeæ π'. laudatur à ſcriptore Etymologici magni in ὡμήρησεν. Ejusdem Pii mentio in περιῤῥηδής. Et apud Euſtathium, tum apud Servium in V. Æneidos.

LXXXIX. PLUTARCHUS Chæronensis inter alia deperdita composuerat etiam librum περὶ τοῦ χρόνου τῆς Ἰλιάδος & Ὁμηρικῶν μελετῶν βιβλία δʹ. teste Lampria. Μελέται Ὁμηρικαὶ laudantur etiam in scholiis ad Iliad. ό. 625. & Schol. ad Euripidis Alcest. v. 1128.

POLLES Ægiensis scripserat Svida teste περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον οἰωνοπολίης.

XC. PORPHYRIUS præter Ὁμηρικὰ ζητήματα *XXXII.* ad Anatolium & libellum de antro Nypmpharum Odyss. *XIII.* quæ etiamnum extant, scripserat librum περὶ τῶν παραλελειμμένων τῷ ποιητῇ ὀνομάτων sive *de verbis quorum Homerus non meminit*, laudatum in scholiis ad Iliad. γ'. 175. 314. tum quos Svidas memorat, περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρου ὠφελείας τῶν βασιλέων, βιβλία ί. Denique librum περὶ τῆς Ὁμήρου φιλοσοφίας, cujus particula libellus de antro possit videri, & Commentaria in Homerum, quorum reliquiæ adhuc creduntur superesse MSS. in quibusdam Bibliothecis. Vide quæ supra c. 3. §. 13.

XCI. POSIDONIUS Aristarchi Anagnostes aliquoties allegatur ab Eustathio ut jure suspiceris eum nonnihil contulisse ad emendandum vel interpretandum Homerum.

XCII. PROCLUS Philosophus inter alia scripserat περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ Θεῶν, & in universum Homerum ὑπόμνημα. Vide quæ infra suo loco, ubi Procli scripta deperdita recenseo.

XCIII. PROCOPIUS Gazæus Metaphrases Homericorum carminum scripsit variis dicendi formis, eloquentiam Homeri prosaria oratione sive exprimens sive superans ut ait Photius Cod. 160.

XCIV. PROTAGORAS glossas Homericas scripsit si credimus Jacobo Du Porto, Laërtium auctorem hujus rei laudante in præf. ad Gnomologiam Homericam. Sed nihil tale apud Laërtium reperire potui.

PTOLEMÆUM Philadelphum non modo Zoilum obtrectatorem Homeri extremo affecisse supplicio sed & Ζητήματα Ὁμηρικὰ scripsisse, nescio quo veteri auctore scribit Petrus la Seine de Nepenthe Homerico part. 2. p. 1349.

XCV. PTOLEMÆUS Alexandrinus cognomento *Pindarion* discipulus Aristarchi Grammatici scripsit ὁμηρικῶν ὑποδειγμάτων (nisi numerus apud Svidam corruptus) Libros XC. Περὶ τοῦ Ὁμηρικοῦ χαρακτῆρος. Περὶ τοῦ παρ' Ὁμήρῳ Οὔτιδος. Περὶ ἀστεροπαίου παρ' Ὁμήρῳ μνημονευομένου.

CXVI. PTOLEMÆUS alter sectator Aristarchi cognomento Ἐπιθέτης, eodem Svida teste scripsit περὶ τῶν παρ' Ὁμήρῳ πληγῶν sive de * plagis apud Poëtam memoratis, & Commentarium in Odysseam.

XCVII. PTOLEMÆUS Aristonici Pater Romæ clarus & ipse in Homerum scripsisse à Svida traditur.

XCVIII.

* Non assentior Wovverano qui c. 17. de Polymathia suspicatur hoc libro Ptolemæum egisse de Homeri reprehensoribus.

XCVIII. PTOLEMÆUS Evergetes Ægypti Rex, Ariſtarchi diſcipulus fuit & à viro præſtantiſſimo Joachimo Camerario recenſetur inter διορθωτὰς Homeri, forte propter locum Euſtathii ad Odyſſ. ε. p. 203. ὅτι δὲ Πτολεμαῖος Αἰγύπτου βασιλεὺς ὁ Εὐεργέτης ἠξίωσε γράφειν παρ᾽ Ὁμήρῳ λειμῶνες μαλακοὶ σίου ἠδὲ σελίνου. Potuit tamen hunc Homeri verſum in ſuis Hiſtoriarum libris obiter adducere Ptolemæus, ut non neceſſe ſit ex hoc loco colligere Poëtam integrum ab illo recenſitum.

XCIX. PTOLEMÆUS Aſcalonita, de quo alibi dixi, ſcripſit Svida teſte προσῳδίαν Ὁμηρικήν. Ammonius quoque in σταφυλὴν, laudat Ptolemæum ἐν δευτέρᾳ περὶ τῶν ἐν Ὀδυσσείᾳ προσῳδειῶν, & mox ἐν δευτέρᾳ τῶν ἐν Ἰλιάδι προσῳδειῶν. Addit Svidas eundem ſcripſiſſe περὶ τῆς ἐν Ὀδυσσείᾳ Ἀρισάρχου διορθώσεως. Laudatur in Scholiis ad Homerum minoribus & ab Euſtathio jam ſub nomine Ptolemæi jam ſub Aſcalonitæ nomine, ſuperiore capite ut in utroque indice ſcriptorum notatum reperies.

C. PTOLEMÆUS Chennus Hephæſtionis F. Alexandrinus (de quo lib. IV. cap. 14. §. 15.) ſcripſit inter alia ἀνθόμηρον ſive Poëma Homeri exemplo diviſum in libros *XXIV.* teſte Svida. Ita inter latinos poëtas Alanus poëma quoddam ſuum inſcripſit Anti Claudianum.

CI. PYTHAGORAS incertæ ætatis & Medicus περὶ Ὁμήρου τινὰ συντεταγμένος memoratur à Laërtio VIII. 47.

CII. SELEUCUS Alexandrinus, cognomento Homericus, in univerſum fere Homerum ἐξηγητικὰ ſive expoſitiones ſcripſit teſte Svida. Meminit Athenæus V. p. 188. Harpocration in Ὁμηρίδαι, Scholiaſtes minor in Homer. Odyſſ. B. 190. Euſtathius &c. Incertum idemne Seleucus de qvo Svetonius Tiber. c. 56. Certe ita uſum Torrentio.

CIII. Ælius SERENUS. Vide paulo ante in PHILOXENO.

CIV. SINOPICA Homeri διόρθωσις. Vide ſupra cap. 2. num. 14.

CV. SOSIBIUS Laco, λυτικὸς vocatur ab Athenæo & Euſtathio, quod λύσεις Homericas, ut ſuſpicor, & in alios forte poëtas ſcripſerat.

CVI. SOSIPHANEM in Homero recenſendo verſatum fuiſſe colligo ex Euſtathio in Iliad. ι. p. 667.

CVII. SOTERIDES Epidaurius Grammaticus inter alia teſte Svida ſcripſit ζητήσεις Ὁμηρικάς.

CVIII. SOTADES Poëta Ptolemæi Philadelphi temporibus clarus Iliadem ſingulari quodam Carminis genere expreſſit, quod ab ipſo Sotadeum dictum eſt. Vide Scholiaſtem Hephæſtionis p. 10. Exempli loco poteſt eſſe hic verſus:

Σείων μελίην πηλιάδα δεξιὸν κατ' ὦμον.

CIX. STESIMBROTUS Thasius, Physiologiam Homericam scripsisse traditur à Jacobo Duporto præf. ad Gnomologiam Homericam licet nihil tale apud Platonem in Jone, nisi quod cum Glaucone & Metrodoro eum conjungit, & de Homeri scriptis aliquid composuisse innuit.

CX. STRATOCLES Rhodius scripsit περὶ τῆς καθ' ὅμηρον Τακτικῆς teste Æliano c. 1. Tactic. ubi docet idem argumentum tractasse *Hermiam* quendam, & *Frontonem* Virum Consularem Æliani æqualem, sub quo nomine *Frontinum* alii intelligunt.

CXI. SYRIANUS Alexandrinus Procli Philosophi Magister scripsit in universum Homerum libros commentariorum septem, & partem habuit in opere Procli περὶ τῶν παρ' ὁμήρῳ θεῶν. Vide Svidam.

CXII. TELEPHUS Pergamenus, idem ni fallor cum Telepho Grammatico præceptore Veri Imp. de quo Capitolinus, scripsit teste Svidâ περὶ τῶν παρ' ὁμήρῳ σχημάτων ῥητορικῶν libros duos. Περὶ τῆς καθ' ὅμηρον ῥητορικῆς. Cujus operis mentio etiam in Scholiis ad Hermogenem περὶ στάσεων. Περὶ τῆς ὁμήρου καὶ Πλάτωνος συμφωνίας. Et ὡς μόνος ὅμηρος τῶν ἀρχαίων ἑλληνίζει. Item de erroribus Ulyssis ab Homero decantatis. Alius fuit Telephus Philetæ Coi Grammatici pater, temporibus Philippi Macedonis. Ne dicam de Telepho Mysiæ Rege in quem exstabat Euripidis Tragœdia.

TERPANDER primus modulos aptavit versibus Homericis quos solitus est in agonibus decantare. Vide Plutarch. de Musica p. 1132.

CXIII. THEAGENES ὁ περὶ ὁμήρου (sive ut Svid. ὁ εἰς ὅμηρον) γράψας memoratur Scholiastæ Aristophanis, & Svidæ in ὑηνεία, ἑκάτειον ac Θεαγ. Theagenis hujus Rhegini qui Cambysis tempore vixit mentio in loco Tatiani quem retuli supra cap. 1. §. 4.

CXIV. THEONEM ἐν ὑπομνήματι ὀδυσσείας allegat Etymologicum M. in πύελος.

CXV. THEOPOMPUS ἐν ὀδυσσείᾳ hoc est ut intelligo in Commentario ad Homeri Odysseam laudatur ab Erotiano in λάσιον.

CXVI. THRASYBULUS in Homerum commentatus cognoscitur è Stephani Byzantini fragmento de Dodone, ad quod vide notas Eduardi Bernhardi p. 3.

CXVII. TIMOLAUS Larissæus Iliadem altero tanto majorem edidit, singulis versibus singulos ex ingenio suo subjungens, ita ut sensus Poëtæ non periret sed clarior redderetur. Specimen hujus operis habes apud Eustathium præf. in Odysseam p. 4.

Hom. Μη-

Hom. Μῆνιν ἄειδε θεὰ πηληϊάδεω Ἀχιλῆος.
Timol. Ἣν ἔθετο χρύσου κεχολωμένος εἵνεκα κούρης,
Hom. Οὐλομένην ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε
Timol. Μαρναμένοις ὅτε Τρωσὶν ἀπὸ πολέμιζον ἄνακτος,
Hom. Πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς αἴδι προΐαψεν
Timol. Ἕκτορος ἐν παλάμῃσι δαϊζομένων ὑπὸ δουρί.

Confer quæ supra dixi in Pigrete.

TRIBONIANUS Sidetes qui sub Justiniano floruit Svida teste, scripsit inter alia Μετάφρασιν τοῦ Ὁμηρικοῦ τοῦ νεῶν καταλόγου.

CXVIII. TRYPHIODORUS Ægyptius præter *ἰλίου ἅλωσιν* de qua inferius capite VII. dicturus sum, ab Hesychio Illustri in Νέστωρ traditur scripsisse Odysseam λειπογράμματον ita ut primo libro nullum esset α, secundo nullum β atque in cæteris uti supra in Nestore dixi. Equidem Eustathius in proleg. ad Odysseam p. 4. hoc aliter accepit, existimavit enim in toto Tryphiodori opere nullum fuisse sigma, quod si verum est, exulavit ab universo poëmate ipsius nomen Ulyssis. Ejus verba sunt: Ὀδύσσειαν λειπογράμματον ποιήσαι ἱστόρηται ἀπελάσας αὐτῆς τὸ σίγμα, sed ex his ipsis constat Eustathio neutiquam visam hanc Odysseam, cujus meminit & Svidas qui præterea auctor Tryphiodorum scripsisse παράφρασιν τῶν Ὁμήρου παραβολῶν.

CXIX. TYRANNIO junior (alio nomine *Diocles* Artemidori F. patria Phœnix) Terentiæ uxoris Ciceronis libertus præter alia scripserat περὶ τῆς Ὁμηρικῆς προσῳδίας. Ὅτι διαφωνοῦσι οἱ νεώτεροι ποιηταὶ πρὸς Ὅμηρον. Διόρθωσιν Ὁμηρικήν.

CXX. ZENO Citieus de quo Dio Chrysostomus diss. 53. γέγραφε δὲ καὶ Ζήνων ὁ φιλόσοφος εἴς τε τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδυσσέαν καὶ περὶ τοῦ Μαργίτου — διηγούμενος καὶ διδάσκων ὅτι τὰ κατὰ δόξαν τάδε κατὰ ἀλήθειαν γέγραφεν, ὅπως μὴ φαίνηται αὐτὸς αὐτῷ μαχόμενος. Homericarum quæstionum libros quinque scripsisse ex Laërtio VII. 4. & Svida discimus. Laudat etiam Eustathius.

CXXI. ZENODOTUS Alexandrinus teste Svida scripsit περὶ τῆς Ὁμηρικῆς συνηθείας, & λύσεις Ὁμηρικῶν ἀπορημάτων.

CXXII. ZENODOTI Ephesii διόρθωσιν Homericam memoravi supra c. 2. num. 16. Allegat Porphyrius in quæstionib. Homericis & sæpissime Eustathius. Consule & reliquos indices superiore capite à me exhibitos. In Scholiis ad Lucianum T. 2. pag. 4. male vocatur ζηνόδωρος. Ὁμηρομάστιξ ὁ Ζηνόδοτος (ita legendum) ἐπεκλήθη ὀβελίσας καὶ ἀθετήσας πολλὰ τοῦ Ὁμήρου ἐπῶν.

CXXIII. De ZOILO itidem Ephesio dictum infra est cap. VII.

CAPUT VI.

De Omnigena Homeri Doctrina & apud Veteres auctoritate.

Poëta pro Homero. Homeri nomen de eo qui in quaque re excelleret. I. *Rei Mythicæ & Historiæ Magister Homerus.* 2. *Blanchini & Cræsii sententia de sensu Historico Iliados & Odysseæ. ibid. Ad veteres scriptores intelligendos, ad antiquos mores & ritus perdiscendos utilissimus Homerus.* 3. *Peritus Geographiæ. Num America ei innotuerit.* 4. *Astrologica, Musica & reliqua Matheseos scientia in Homero celebrata. Scriptores & pictores ex ejus descriptionibus proficientes.* 5. *Homeri eloquentia.* 6. *Pietas & quantum ad mores formandos conducat.* 7. *Sententiæ Homericæ.* 8. *Proverbia.* 9. *Principum & ducum militarium doctor Homerus.* 10. *JCti ad eum provocantes. ibid. Homeri Philosophia.* 11. *Sensus allegoricus Physicus Ethicus & Theologicus in Homeri poëmatis.* 12. *Medica Homeri peritia.* 13. *Theologia.* 14. *Futurorum, si Diis placet, conscius Homerus.* 15. *Sortes Homericæ, & aliæ superstitiones circa usum versuum Homeri. Grammaticorum stoliditas omnia ætati priscæ nota in Homero quærentium. Eorundem variæ nugæ & argutationes.* 16. *Mirifica quædam & singularia carminum Homeri exemplaria.* 17.

I.

NEmo nescit, apud Græcos pariter & latinos Homerum habitum *fontem atque originem metricæ disciplinæ* quomodo vocatur à Mario Victorino sub extremum Libri I. Artis Grammat. & Poëtam *sine exemplo maximum, qui magnitudine operum,* ut ait Vellejus, Lib. I. *& fulgore Carminum solus appellari Poëta meruit.* Athenæo Mechanico lib. de Machinis ὁ μένος καὶ εἰς δικαίως ποιητής. Philo de Abrahamo: καθάπερ γὰρ ὁ ποιητὴς Ὅμηρος μυρίων ὄντων ποιητῶν κατ᾽ ἐξοχὴν λέγεται. Cicero in Topicis: *Homerus propter excellentiam* commune Poëtarum nomen apud Græcos effecit suum.* Imperator Justinianus §. 2. Inst. de J. N.. *Sicuti cum Poëtam dicimus, nec addimus nomen, subauditur apud Græco[illegible]egius Homerus, apud nos Virgilius.* Hieronymus Lib. II.

* Adde Barthium ad Statii IV. Thebaid. T. 1. p. 1097. seq. Sic & *Trojani belli scriptor* κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur Homerus, licet plurimi fuerint, qui idem bellum descripserunt, tum prosa tum versu. Horatius L. I. Epist. 2. *Trojani belli scriptorem, Maxime Lolli, dum tu declamas Romæ, Præneste relegi.* Fallitur Vir clariss. Joh. Henr. Meibomius qui in Mæcenate suo, ex his verbis, Lollium Trojani belli scriptorem exsculpsit, notatus eo nomine à Theodoro Gorallo sive Joh. Clerico ad Pedonem Albinovanum.

Lib. II. commentar. in Michæ c. 7. laudaturus Virgilii versum, *sed & Poëta*, inquit, *sublimis, non Homerus alter, ut Lucilius de Ennio * suspicatur, sed primus Homerus apud latinos.* Confer Plutarchum IV. 4. Symposiac. & Boëthium V. in Topica Cic. p. 832. Hoc postea etiam ad alia translatum est, ut Homeri nomen acciperetur pro homine in quacunque doctrinâ summo, quo sensu Plato à Cicerone appellatur Homerus Philosophorum, etsi inter Poëtas Homero tantum concederet, ut ab Æliano Lib. II. c. 30. Variar hist. ab Eustathio ad Iliad. Σ. v. 392. & P. v. 265. feratur, carmina, quæ composuerat, heroica ipse flammis tradidisse, quia cum Homericis illa contendens longe inferiora esse deprehendit, & ingenium atque ὀνοματοποιΐας ejus assequi se posse desperavit. Similiter Sappho θῆλυς Ὅμηρος in Antipatri Epigrammate lib. I. Antholog. capite in Poëtas, & Æsopum *Homerum fabularum* à Juliano Imp. dictum & Sophoclem à Polemone apud Svidam *Homerum Tragicum* appellatum observant viri ** docti. Quantum Poëtam Aristoteles existimaverit Homerum, ex ejus libro de Poëtica manifestum est, quo passim eum in exemplum proponit, ostenditque arte, Ingenio, Doctrinâ summum exstitisse. Quid Poëtæ ipsi? non Græci tantum, atque in his Empedocles Philosophus quem Ὁμηρικὸν vocat Aristoteles apud Laërtium VIII. 57. sed Latini quoque, Heroici cumprimis, sed & Tragici, Comicique & Sillographi & Satyrici tum Lyrici & Epigrammatum scriptores, quorum omnium quique optimi eum unice semper imitandum sibi proposuere, ut infra capite septimo sum dicturus. Neque Valgium majore elogio credebat mactare se posse Tibullus quam hôc IV. 1. 180. *Valgius æterno propior non alter Homero.*

II. Jam id potissimum agere animus est, ut, quam in aliis doctrinæ generibus palmam doctorum hominum judicio retulerit, paucis demonstrem. Nam non *fabularis* tantum Rei præcipuus est autor, vel eo nomine pernecessarius ad Scriptores posteriores tum Græcos tum Latinos pernoscendos, qui ad Mythologiam Homericam passim alludunt: Sed & ad *historiam* veram illius ætatis utcunque intelligendam unicè confert, cujus res, quia fabulis permixtæ multis sunt, *intervallum Temporis* μυθικὸν dixit Varro apud Censorinum Cap. 21. Sane non omnia eum finxisse Polybius *** Lucianus & alii præstantis Judicii Scriptores fatentur, ut Strabo majorem quoque fidem Homero in Heroum gestis tribuat, quam vel Ctesiæ alicui vel Hellanico vel etiam Herodoto. *Franciscus Blanchinus* vir Doctissimus & Ingeniosissimus in historia universali ex antiquis monumentis illustrata & Hetrusco idiomate edita Cap. XXX. prolixè conatur Poësin Homeri ad [illegible]icum sensum revocare, contenditque Homerum sub *Jovis* nomine describere Regem Æthiopum, sive Arabiæ (quæ

* Horatius lib. 2. Epist. 1. *Ennius & sapiens & fortis & alter Homerus.* Vet. Schol. *Ennius in principio Annalium suorum somnio se scripsit admonitum, quod secundum Pythagoræ dogma, anima Homeri in suum corpus venisset.*

** Cuperus ἀποθεωσ. p. 135.

*** Idem p. 67.

(quæ tunc Æthiopia Orientalis habebatur) atque Ægypti, ſub nomine *Junonis* Regnum Syriæ, *Neptuni*, Cariæ; *Apollinis* Aſſyriæ ſive Babyloniæ, atque ita de cæteris, quæ referre longum fuerit. Quid quod *Gerardus Croeſius* in *Homero Hebræo** ſive *Hiſtoriâ Hebræorum ab Homero*, contendit Poëtam maxime in ſuis operibus deſcripſiſſe hiſtoriam quæ exſtat in ſacris literis usq; ad tempus quo Iſraëlitæ ſibi terram Canaam prorſus ſub primis ſuis regibus ſubjecere, & id eâdem fere ſerie rerum ac temporum atq; S. Scriptura, & hoc nominibus quantum attinet ad ſummam rerum Hebraicis, aliter quidem ſonantibus literis ſed ſignificantibus easdem ſua poteſtate res, nihilominus tamen admixtis atque interpoſitis ſuis Poëticis fictionibus. Atque in Odyſſea quidem, quam prius ſcriptam & priorem locum ſibi merito vindicare putat, deſcribi Patriarcharum & Iſraëlitarum varios caſus & eventus inde ab egreſſu Loti ex Sodoma usque ad Moyſis in montem Nebuntis abitum obitumque. In Iliade vero depingi oppugnationem excidionemq; Hierichuntis & aliarum urbium terræ Chananææ per Joſuam & Iſraëlitas, additis variis caſibus in quos populi utrinque inciderunt, & adjunctis aliquibus quæ in ſequentia tempora incidunt. Hæc Crœſius.

III. Ad neminem porro frequentius provocant, nullius teſtimonio libentius utuntur Scriptores Græci & Latini, quam ad Homerum: ita ut in utrisque multa facilius intelligat, cui Homerus familiaris fuerit. Hunc enim primum in Scholis edidicerant, ** hunc tenebant memoria, hunc in ore & animo ferebant, ſuſpiciebantque velut Vatem aliquem Sacrum ac Divinum. Ex nemine etiam antiquiſſimorum temporum mores, *antiquitates*, *ritus* vel jucundiùs vel etiam certius petas, quam ex Homero, ut perelegantі libello oſtendit Juvenis doctiſſimus *Everardus Feithius*, quem in quatuor libros diſtribuit, & antiquitates Homericas inſcripſit, in lucem editas poſt ſcriptoris fata demum Lugd. Batav. 1677. 12mo, & nuper inſertas theſauro antiquitatum Græcarum Gronoviano Tom. VI.

IV. *Geo-*

* Pars prima hujus Operis in quâ poſt introductionem agit de VII. primoribus libris Odyſſeæ, prodiit Dordraci 1704. 8. Quemadmodum vero paucis perſuadebit ſuam ſententiam, ita Odyſſeam ab Homero Iliadi præmiſſam p. 21. & 62. infeliciter probat ex eo, quod Nepos in Dione locum ex Iliade allegans, laudat ſecundam rhapſodiam. Nam locus quem Nepos reſpicit exſtat in ſecunda rhapſodia ſive libro ſecundo Iliados, ut ipſe Vir Cl. agnoſcit, & nullo exemplo vel teſtimonio probari poteſt integram Iliadem vel Odyſſeam dictam veteribus fuiſſe rhapſodiam, ita ut Odyſſea fuerit Rhapſodia prima, Ilias ſecunda. Lucianus 2. de vera Hiſtoria T. 1. p. 676. per jocum ait ſe apud inferos inter alia ex Homero rogaſſe εἰ πρότερον ἔγραψε τὴν Ὀδύσσειαν τῆς Ἰλιάδος, ὡς πολλοὶ φασίν, & ſubjungit ipſum hoc fuiſſe inſiciatum: ὁ δὲ ἠρνεῖτο. Apud Svidam legas Anianum Alexandriadem ſive Poëma Heroicum de Alexandro, Homeri imitatione ſcripſiſſe ἐν ῥαψῳδίαις κδ΄. Ita enim legendus ille locus.

** *Plin.* Lib. 2. Epiſt. 14. Quintilian. &c. Auguſtin. lib. 1. c. 14. Confeſſ.

IV. *Geographiæ* vero quod peritum se ostendat Poëta

Carmine complexus Terram, Mare, Sidera, manes.

Ut ait Silius XIII. 788. cuinam libentius accredes quam Geographorum principi Straboni, qui eum cum Hipparcho non modo ἀρχηγέτην τῆς γεωγραφικῆς ἐμπειρίας vocat; sed vere ita dici per totum ferè librum primum, & alibi passim ostendit, cui addendus è recentioribus Amplissimus Cuperus est, libri laudati p. 128. seq. Antiquioribus nominibus locorum usum Homerum observat Stephanus Byz. in χαιρωνεία. Nec prætereundum, hinc integras Urbes de finibus ambigentes litem suam Homeri auctoritate decidisse, adeoque fuisse, qui in suorum gratiam versus quosdam Homerico Carmini insererent, ut in gratiam Atheniensium à Solone ac Pisistrato factum narrant idem Strabo IX. p. 394. Plutarchus p. 83. itemque alii, quos observat Menagius ad Laërtium Lib. I. Sect. 48. & Joh. Meursius in Solone c. 7. Addit Strabo: οὐ παραδέχονται δὲ τοῦτο οἱ Κριτικοί. Innotueritne Homero *America* quoque, quam per occidentales Æthiopes innuerit Odysseæ primo v. 24. non ausim cum doctissimo viro Erasmo Schmidio in oratione (Pindaro subjecta) de America p. 258. affirmare, cum ipsa Æthiopia Africana in Orientalem & Occidentalem commodè distingui possit, vel orientales Æthiopes Homero sunt Sabæi sive Homeritæ, non ignotus Arabiæ in Asia populus, qvorum respectu Africanos Æthiopes vocat occidentales. Qua de re consules Jobum Ludolfum Commentario ad historiam Æthiopicam p. 228.

V. *Astrologiæ* * & *Matheseos* peritum Poëtam jam ex vita Homeri Eustathio, Achille Tatio aliisque notavit doctissimus Cuperus p. 90. sqq. quibus addo, quod de *Musica* ejus peritia observat Aristides Quintilianus Lib. II. de Musica, p. 87. Quin & Artifices, *Pictores* præcipuè ac *Sculptores* multum ex Homeri descriptionibus proficere posse se nulli dubitabant, ut præter vitam Homeri p. 401. edit. Galei, docent tabulæ veteres à celeberrimis artificibus expressæ, ut Necromantia Homeri picta à Nicia, quam memorat Plinius Lib. XXXV. c. 11. Phidiæ Jupiter Homericus apud Strabonem Lib. VIII. p. 354. Dionem Chrysost. XIII. p. 200. & Svidam in Φειδίας. Scyphi Homerici gratissimi usus memorati Svetonio in Nerone c. 47. Confer Stuckii Antiquitates Convival. lib. 3. c. 12. Huc spectat tabula Iliaca vetus in navi Hieronis, quam è Moschione memorat Athenæus V. p. 207. alia item adhuc superstes quam ad calcem Commentarii in Columnam Trajani Imperatoris vulgavit, illustravitque Raphaël Fabrettus Rom. 1685. fol. & post Fabrettum Laurentius Begerus antiquarum elegantiarum Oedipus felicissimus in excido Trojano ex antiquitatum reliquiis tabula præsertim Iliaca delineato & Commentario illustrato Berolin. 1699. 4to. Iliacum bellum pluribus tabulis pictum à Theodoro, quod fuit Romæ in porticibus, Plinius XXXV. 11. commemorat, ut Petronius Iliadem & Odysseam pictam in media porticu, Vitruvius V. 7. Trojanas pugnas & Ulyssis errationes. Raptum Helenæ in Olympia depictum in templo Junonis Dio Chrysost. XI. p. 163. ὑπόμνημα τῆς ἁρπαγῆς —— καὶ ἐπίγραμμα ἀρχαίοις γράμμασι. Ilii excidium pictum à Polygnoto, Plutarchus de Oraculor. defectu p. 436. Præclarus quoque *Architectus* Homerus judice apud eundem Plutarchum p. 679. Alexandro Rege.

* Vide Pseudo Didymum ad Iliad. ξ'. 252. α'. 606. Nullius non artis aut perfecta aut certe non dubia vestigia in Homero reperiri ait Quintilianus XII. ult.

VI. Jam inter *Rhetores* & *Oratores* Græcos Latinosque quotusquisque eſt, qui Homeri verba, Sententias, affectus, figuras non ſit admiratus, qui in deſcriptionibus, exemplis, comparationibus, non eum ſibi ſequendum propoſuerit. Et quam invidendum encomium eſt, quod Homerus Quintiliani judicio Lib. X. c. 1. *Omnibus eloquentiæ partibus exemplum & Ortum dedit.* Hoc pluribus eodem in loco idem Fabius docet, & ante eum auctor vitæ, quam Dionyſio Halicarnaſſenſi tribui à Clariſſimo Galeo dixi, quibus accedit Cicero in Bruto c. 10. Lucianus in laude Demoſthenis, & inter recentiores Illuſtris Cuperus p. 112. ſq. Nic. Cauſſinus Lib. I. de eloquentia Sacra & humana Lib. I. c. 10. Auctor ſcholiorum ad Iliad. IX. ab Hornejo editorum v. 443. φαίνεται ὧν καὶ τὸ τῆς ῥητορικῆς ὄνομα εἰδώς. —— Οἱ περὶ Κόρακα δὲ καὶ Κτησίαν (lege Τισίαν) ὕστερον ἐξεκόμισαν τὴν ῥητορικήν. Homeri Rhetoricam ſive eloquentiam ſingulari libro olim celebraverat Telephus Pergamenſis, ut teſtatur Anonymus Scholiorum auctor ad Hermogenem περὶ στάσεων. Hippodromi quoque judicio apud Philoſtratum 2. de Sophiſt. p. 615. Sophiſtarum pater Homerus. Confer quæ Tzetzes XI. Chiliad. v. 758. ſeq. 715. ſeq.

VII. Singularis quoque eſt *Pietatis*, quod Homerus per totum Poëma, ſoli Divino beneficio non ſuæ vel cujusvis hominis induſtriæ tribuit, quod ipſe aut quicunque demum alius, vel carmine, vel in dicendo, vel Muſica vel quacunque demum ſcientia aut virtute valuiſſent, ut obſervat Ariſtides Orat. 1. Platonica T. 3. p. 38. 43. Ad *mores* formandos ſive Præcepta *Ethica** inſtillanda animis, utiliſſimum eſſe Homerum, probat Horatius, qui plus honeſtatis & utilitatis ſe apud Mœoniden inveniſſe gloriatur, quàm plurium Philoſophorum ſit præceptis expreſſum, ejus enim judicio Lib. I. Epiſt. 2. Homerus eſt

Qui quid ſit pulchrum, quid turpe, quid utile, quid non,
Plenius ac melius Chryſippo & Crantore dicit.

Quod ne gratis affirmaſſe videatur, confirmat tum ex Iliade v. 6. - 16. tum ex Odyſſea v. 17. ſeqq. Etiam Pythagoras jam olim Homeri & Heſiodi ſelectis ſententiis ad emendandos animos uſus eſt teſte Jamblicho in ejus vita c. 29. & Anaxagoras pronunciavit Homericæ poëſeos præcipuum eſſe argumentum, virtutem, & juſtitiam, ut refert Laërtius Lib. II. Sect. XI. Idem libenter faſſi ſunt alii Philoſophi Ethnicorum, Plato inprimis & Ariſtoteles, ne juniores commemorem, Lucianum, cui μέγας ἀληθείας προφήτης audit Homerus in amoribus p. 890. auctorem vitæ Homeri, quem Dionyſium Halicarnaſſenſem à Clariſſimo Galeo haberi ſupra obſerva-

* Magdeburg. A. 1617. 8vo. Germanice editus eſt Joh. Scharlachii Diaconi Solquellenſis ſpeculum virtutum Homericarum ſive monita moralia ex XII. libris primoribus Odyſſeæ collecta. Liber eſt paginarum ultra 700.

servavi, Dionem Chrysostomum, à quo Socrates Homeri ζηλωτὴς fuisse probatur diss. 55. Maximum Tyrium, Plutarchum de audiendis Poëtis, Heracliti allegorias Homericas, Proclum in Platonem de Rep. auctorem Anonymum moralis interpretationis errorum Ulyssis, Psellum, Tzetzam, Johannem Diaconum in allegoriis Homericis editis & MSS. itemque alios. Sed Christiani Doctoris pii ac disertissimi Basilii Cæsareensis testimonium præterire nefas fuerit, quo judice πᾶσα μὲν ἡ ποίησις τῷ Ὁμήρῳ ἀρετῆς ἐςὶν ἔπαινος, καὶ πάντα αὐτῷ πρὸς τοῦτο φέρει ὃ, τι μὴ πάρεργον. Orat. de legendis Græcorum scriptis.

VIII. Huc refer pulcherrimas *Sententias*, quæ in Homero occurrunt, collectas à Mich. Neandro Lib. II. Gnomologici Basil. 1564. 8vo: à Boëtio Rordahusano, Lovan. 1555. 4to, & qui cum aliorum scriptorum, sacrorum præcipuè, sententiis eruditè contulit Jacobo Du Porto Anglo. Hujus Gnomologia Homerica lucem adspexit Cantabrigiæ A. 1660. 4to. & Studiosis merito debebat esse quàm commendatissima. Non digerit autem sententias Homeri sub certis titulis, ut legas in Polyhistore Viri clarissimi lib. I. p. 253. sed ordine librorum excerptas lectori exhibet.

IX. Quid dicam de pluribus verè, argutè, prudenter ab Homero dictis ac pronunciatis, quæ posteriori ætate in totidem *proverbia* abierunt. Quin singula ipsius ἀποφθέγματα vicem proverbiorum in omnium ore functa, testatur Macrobius Lib. V. Saturnal. c. 16. Est in manibus collectio & expositio versuum proverbialium Homericorum CCLXXIV. excusa in 12mo. Henrici Stephani typis, nescio, an eodem auctore, nam in meo exemplo nomen desideratur. Eandem Collectionem manu Frid. Lindenbrogii scriptam, memini me videre in Bibl. Johannea Urbis nostræ Hamburgensis.

X. De utilitate, quam *Reges* ac *Principes* capere possent è Lectione Homeri ejusque Poësi, quam τῷ ὄντι γενναίαν esse καὶ μεγαλοπρεπῆ καὶ βασιλικὴν affirmat Dio Chrysost. 2. de regno p. 19. & tota illa dissertatione comprobat; περὶ τῆς ἐξ Ὁμήρου ὠφελείας τῶν βασιλέων decem libros scripserat Porphyrius, teste Suida. Laudanturque Principes φιλόμηροι Alexander Magnus Homeri poëmatis indormire etiam solitus, (ut referunt Plutarchus Alex. p. 668. & Julianus Imp. Epistola 15.) & Achillem prædicans beatum, quod in vita fidelem amicum & post fata μέγαν κήρυκα nactus esset: (Plutarch. p. 672.) tum pretiosissimo Darii narthecio nihil se posse dignius quam Homeri Iliadem condere existimavit (id. p. 679.) Cassander Macedoniæ, & Julius Cæsar Imperator, qui Præcepta reipublicæ gerendæ pariter ac militaria præstantissima juxta cum pulcherrimâ fortium & prudentum heroum celebratione in Homero & legerunt libenter & imitati sunt, ut de Philopœmene etiam Plutarchus. p. 358. Καὶ τῶν Ὁμηρικῶν ὅσα τὰς πρὸς ἀνδρείαν ἐγείρειν καὶ παροξύνειν ἐνόμιζε φαντασίας, τούτοις προσεῖχεν. Strategemata sua ex Homero describere orditur Polyænus, ut prætereeam, quæ de usu Homeri in disciplina militari post auctorem de vita Homeri p. 387. seq. edit. Galei disserunt Collectores Actorum Erudit. T. 2. supplem. p. 264. Svetonius auctor est, Claudium Imperatorem pro Tribunali etiam locutum sæpe versibus

bus Homericis. Consule ejus vitam c. 42. Atque in libris *Juris Civilis Romani* frequenter videmus Homeri testimonia, Oraculorum instar, adducta, qua de re adeas licet Guil. Budæum annotat. prior. in pandectas p. 545. seq. Scipionem Gentilem Lib. II. Parergon, & Petrum Fermat de auctoritate Homeri apud JCtos (Tolosæ Ao. 1682. 8vo.) Menagium amœnitat. juris p. 459. & antiBailleti T. I. p. 231. De Philopœmene, Alcibiade, Pompejo aliisque Ducibus ac Regibus familiarem sibi Homerum habentibus, magnique facientibus, agit Johannes Sanderus in Homeri vita p. 67. seq. & Clarissimus Küsterus p. 36. seq. Historiæ Criticæ Homeri, ubi singillatim de Imperatoribus Romanis Homeri Lectione atque usu sese oblectantibus, animumque confirmantibus. Eustathius ad Iliad. ω. p. 1497. εἰκότως οὖν ὁ ποιητὴς ἐφιλεῖτο τοῖς γε τὸ καλὸν εἰδόσιν. Ἱστοροῦνται γοῦν φιλόμηροι μάλιστα μὲν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, ἤδη δὲ καὶ Κάσανδρος, (Vide de Alexandro Dionem Chrysost. diss. 2. de regno p. 19. seq. & diss. 4. p. 65. ubi tradit Iliadem eum edidicisse totam, & magnam partem Odysseæ: Ptolemæum Hephæstionis Lib. IV. Lucianum T. I. p. 287. & scholia p. 12. & T. 2. p. 37. Eustathium initio prolegom. in Iliadem & quæ supra cap. 2. num. 12. & 13.) ὁ καὶ αὐτὸς Μακεδόνων βασιλεὺς οὕτω φιλῶν Ὅμηρον, ὡς διὰ στόματος φασὶν ἔχειν τῶν ἐπῶν αὐτοῦ τὰ πολλά. Ἦν δὲ τοιοῦτος καὶ Φαληρεὺς Δημήτριος ὃς πρῶτος εἰς θέατρον παρήγαγέ φασι ῥαψῳδοὺς τοὺς καὶ Ὁμηριστὰς καλουμένους οἱ ἐμελῴδουν τὰ Ὁμήρου καθάπερ ἄλλοι τὰ Ἡσιόδου καὶ Ἀρχιλόχου καὶ ἑτέρων.

XI. Longino quoque olim scriptus Liber εἰ φιλόσοφος Ὅμηρος, ut Svidas refert, & omnes propemodum Sectæ Principem illum subscriptoremque Dogmatum suorum esse voluerunt. Vide Senecam Epist. 88. & Vitam Homeri à Dionysio Halicarnasseo, si Galeum audimus, scriptam p. 341. *seqq.* è recentionibus Johannem Jonsium p. 245. de Scriptoribus Hist. Philosoph. & Cuperum p. 119. *seqq.* ubi pro *Oenotians* leges *Oenomaus*. Cynicus enim Oenomaus scripserat teste Svida, περὶ τῆς καθ' Ὅμηρον φιλοσοφίας, quo de argumento integris etiam libris egêre Favorinus & Porphyrius & qui Homerum illustrarunt olim è Philosophis, Antisthenes, Zeno Cittieus, Posidonius, Panætius, aliique quos cap. V. recensemus. Præstantissimos enim Philosophorum, cujusvis ætatis Sectæque Platonicos præsertim, in Homero, tanquam præcipuo auctore suo explicando operam posuisse rectè observat Holstenius, quem vide de Porphyrii vita p. 44. & 50. edit Cantabrig. Etiam Dione Chrysostomo notante XLVII. p. 523. οὐ μόνον ποιητὴς ἀγαθὸς ἦν ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ φιλόσοφος.

XII. Non omnia ab Homero quæ narrat probari, sed alia svadere eum, alia laudare, alia simpliciter referre, alia denique exponere ut rideat & exagitet, observatum eidem Dioni 2. de regno p. 27. Proclus quoque & in Platonis vita Olympiodorus testantur Homeri Scripta, à veteribus accepta non secundum sensum tantum simplicem literalem; Sed φυσικῶς quoque & ἠθικῶς & θεολογικῶς, καὶ ἁπλῶς πολλαχῶς. Putabant nempe βαθύτερον νοῦν ἐγκεκρυμμένον τοῖς ἔπεσι ut est apud Plutarchum, Lib. de Musica, quam in sententiam notum dictum Platonis in Alcibiade vetantis

tantis imperitos ad Homeri Lectionem temerè accedere, ἵνα μὴ ἀμύητοι τῆς σοφίας μύθους οἰήσαιντο γράφειν τὸν ἥρωα. Sic fabulas Homeri Philosophice interpretatus fuit Cronius Pythagoricus, Numenii familiaris, teste Porphyrio de styge, & Lib. de Antro Nympharum, itemque Nemesius. Verum de totâ illa ratione *allegorica* Homerum aliosque Poëtas interpretandi plura dixi Lib. quinto ubi ago de Procli Commentariis in Platonem de Rep. Nunc tantum memorabo ab Eustathio in prolegom. ad Iliadem reprehendi duo interpretum Homericorum veluti extrema & modum excedentia, unum omnia in allegoriam trahentium οὐ μόνον εἴ τι τοῦ μυθικοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰ ὁμολογουμένως ἱστορούμενα, τὸν Ἀγαμέμνονα, τὸν Ἀχιλλέα, τὸν Νέστορα, τὸν Ὀδυσσέα, τοὺς λοιποὺς ἥρωας. Alterum, quorum Princeps Aristarchus, omnia ad literam stricte interpretantium & οὐδὲν οὐδ' ὅλως ἀφιεμένων ἀλληγορεῖσθαι παρ' Ὁμήρῳ οὐδὲ τὰς ἱστορίας, οὐδὲ τοὺς μύθους. Quibus rejectis subjungit: οἱ δὲ ἀκριβέστεροι ὥσπερ τὰς ἱστορίας ἐφ' ἑαυτῶν μένειν ἀφῆκαν, οὕτω καὶ τοὺς μύθους τὰ πρῶτα μὲν τίθενται οὕτως ἔχειν ὡς λέγονται, καὶ ἐπισκέπτονται τὴν πλάσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ πιθανότητα δι' ἧς ἐν μύθοις ἀλήθειά τις εἰκονίζεται. εἶτα διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς φύσει ψευδὲς ἀφέντες τὸ σωματικὸν εἰκόνισμα, ἀνατρέχουσιν εἰς τὴν ἐξ ἀλληγορίας θεραπείαν τοῦ μύθου ἢ φυσικῶς ἐξετάζοντες, ἢ κατὰ ἦθος, πολλαχοῦ δὲ καὶ ἱστορικῶς. Inter eos qui allegoriis in Homero quærendis modum excesserunt fuit etiam Metrodorus Lampsacenus, qui in libro de Homero Physicè omnia exposuerat, non Jovem modo & Minervam ac Junonem, sed Achillem quoque Hectoremque & Agamemnonem, ut præter Laërtium Lib. II. Sect. XI. notat Tatianus, quem vide p. 80. Idem fecit Heraclitus junior Allegoriis Homericis, quæ exstant, Proclus in Commentariis jam dictis, Porphyrius in quæstionibus Homericis & Lib. de antro Nympharum, ut deperdita ejus scripta omittam. Ex recentiorum scriptis hoc loco commemorandæ Johannis Baptistæ Personæ Bergomatis Noctes Solitariæ, sive de iis, quæ Scientifice in Odyssea scripta sunt, Liber in LXX. Colloquia distributus, editusque Venetiis Anno 1613. 4to.

XIII. De *Nepenthe* Homerico ad Odyss. Δ. 221. exstat liber eruditus posthumus Petri Petiti Medici Parisiensis Traject. 1689. 8vo. & alter Petri la Seine præcipue parte 2. Lugd. 1624. 8. recusus T. XI. thesauri Gronoviani. Idem etiam curâ expendit in Exercitatione decima decadis 6. dissertationum Medico Philolog. præstantissimus Jenensium Æsculapius Georgius Wolfgangus Wedelius qui etiam diss. 6. ejusdem decadis agit de radice amarâ quâ vulnus Eurypyli curatum Homerus refert Iliad. Λ. 845. & dignum esse Poëtam pronunciat quem & Medici legant & non paucis locis explicent ab aliis minus intelligenda citra divinæ Medicinæ scientiam. *Medicæ artis* * peritum Homerum ostendit præter auctorem vitæ ejus p. 390.

* Chemicæ quoque, si credimus Jac. Tollio p. 200. fortuitor.

p. 390. seq. edit. Galei, Tiraquellus in libro de Nobilitate p. 274. - 289. Thomas Bartholinus sub initium Libri de Medicis Poëtis; & Adamus Brendelius dissertatione de Homero Medico Wittebergæ nuper Ao. 1700. in vulgus edita. Convivandi rationem ex Homero persequitur Athenæus lib. V. Dipnosophist. præferens convivium Homericum Symposiis Platonis, Xenophontis, Epicuri & aliorum Philosophorum.

XIV. *Theologiam* Homeri * quoque fuit, qui singulari libello persequeretur, Petrus Lescaloperius, ad Calcem Commentarii in Librum II. Ciceronis de Natura Deorum. Exstat & Nic. Bergmanni diatriba de Theologia Homeri, Præside Rev. Adamo Rechenbergio ad disputandum proposita Lipsiæ Anno 1679. cui addi possunt quæ de eodem argumento notavit Gerh. Crœsius in Homero Hebræo T. 1. p. 179. seq. usque ad 224.

XV. Sed & *futurorum conscius* aliquibus visus Homerus, ut superiore libro c. XXIX. num. 2. dixi, quibus adde, quod Jacobus Hugo ** Belga Insulensis in vera historia Romana seu Origine Latii sive Italiæ ac Romanæ urbis à tenebris longæ vetustatis in lucem producta contendit, Homerum divino instinctu sub historia Trojana Hierosolymæ excidium, sub fabulis Græcorum in Iliade Servatoris nostri Vitam, miracula, passionem & facta Ecclesiæ sub Imperatoribus prædixisse: Harpyjarum nomine perstrixisse Hollandos, nomine Evenidis Genevensem Calvinum, Antinoi & Ladis Martinum Lutherum, & Lothophagorum, Lutheranos. Quam ludicram ejus Delirationem editâ Jenæ exercitatione seriò confutavit Ebertus Rudolphus Rothius. Quid quod Petro Loyerio Andegavensi, Libro de Coloniis Idumæorum contigit in uno Homeri versu *** prædictum reperire prænomen & cognomen suum patriamque & annum quo hæc esset inventurus.

XVI. Sed & multis jam olim Versus Homeri pro *Sortibus* atque *Oraculis* fuerunt, veluti ab Antonio van Dale observatum est de Divinationibus Idololatricis V. T. c. 4. Prætereo alias superstitiones & ἐπαοιδὰς ope versiculorum Homericorum patratas, quibus fugari pestilentiam, dolores arthriticos mitigari, pelli ebrietatem, febrem quartanam levari, & similia ejusmodi fieri posse opinabantur. Vide quæ infra libro sexto, ubi recensemus Scriptores in Geoponicis laudatos, tum Brodæum Lib. VI. Miscell. c. 20. Cuperi Harpocratem p. 44. Tho. Crenium part. 1. animadvers. p. 124. Denique Homerus plerisque Poëta ita multiscius, vel potius, ut Apuleji in Apologia (p. 40. edit. Casauboni) verbis utar, *cunctarum rerum apprime peritus* est habitus, & Homeri poëma quibusdam adeo omnium rerum scitu dignarum Compendium visum est, ut non modo ex illo sollicite & longe

sæpius

* Notatu dignus locus Scholiorum ad Iliad. N. 521. ὅτι παρὰ τῷ ποιητῇ οἱ Θεοὶ σωματικῶς λαμβανόμενοι ἀνθρωποειδῶς ἐπίσανται, καὶ ἀθανασίᾳ μόνον διαφέροντες ἀνθρώπων τοῖς αὐτοῖς ἐνέχονται πάθεσι. Causam quare in Poësi etiam Diis tribuantur affectus, ne scilicet sublato veluti adversario languidæ sint & otiosæ actiones, notatum Plutarcho de audiendis poëtis p. 25.

** Liber ejus lucem vidit Romæ A. 1655. 4to.

*** Odyss. λ. 183. Σὸν δ' ὄυπω τις ἔχει καλὸν γέρας, ἀλλὰ ἕκηλος. Per anagramma. Πέτρος Λωέρος Ἀνδεγκαὸς Γάλλος Ὑλείη. Restant literæ α, χ, κ, quæ indicant annum 1620. Vide Menagium in vita Petri Ærodii p. 167. & Clarissimi Bælii Lexicon in Loyero.

ſæpius petitis conjecturis res & mores temporum Heroicorum indagarent, cujus rei inſigne ſpecimen refert Plutarchus de Oraculorum defectu p. 410. ſed & quæ in illo non memorentur, ea illi ætati ignota fuiſſe affirmarent. Quod poſtremum merito explodit Strabo Lib. XII. pag. 554. Sic Joſephus Lib. II. contra Appionem p. 1070. leges Græcis antiquiſſimis ignotas fuiſſe probaturus, *μηδ' αὐτὸ τοὔνομα*, inquit, *πάλαι ἐγινώσκετο παρὰ τοῖς ἕλλησι καὶ μάρτυς ὅμηρος οὐδαμοῦ τῆς ποιήσεως αὐτῷ χρησάμενος*. Hypſicrates Grammaticus notavit ſolum eſſe vocabulum quod in *οψ* deſinat, *καλαύροψ*, quod refellit Stephanus Byz. in *Αἰθίοψ*. Prætereo alias Grammaticorum argutationes, qui verſus *ἰσοψήφους*, * *παρασίχιδας*, verſus Rophalicos ſive per ſingula vocabula ſingulis ſyllabis creſcentes qualis eſt Iliad. *γ'*. 182. & alia ejusmodi in Homero inquirebant, memorata Gellio L. XIV. c. 6. & Euſtathio ad Iliados *ώ*. ſub initium. Tale eſt quod Zopyrion Grammaticus apud Plutarchum IX. 2. ſympoſ. notat primum Iliadis verſum *ἰσοσύλλαβον* eſſe cum primo & poſtremum cum poſtremo verſu Odyſſeæ. Quod Appion obſervavit in prima Syllaba verſus primi Iliados in voce *μῆνιν* numerum literarum XLVIII. utriusque poëmatis contineri, ut ex Senecæ Epiſt. LXXXVIII. notavi ſupra cap. 2. num. 9. Denique quod apud Plutarchum quæſt. 10. Platonica animadvertitur in uno verſu Iliad. *ά*. v. 185. omnes occurrere partes orationis.

XVII. His Grammaticorum difficilibus nugis, affinia erant problemata Homerica quibus ſeſe in conviviis exercebant eruditi, ut conſtat ex Plutarchi libro IX. ſympoſ. Iisdem hoc loco à me aliorum in deſcribendis Homeri carminibus *περιεργία* non abſurde adjicietur. Cujus generis eſt quod Ciceronis teſtimonio tradunt Plinius VII. 21. & Solinus c. 6. *Iliada Homeri omnem ita ſubtiliter in membrana deſcriptam, ut teſta nucis clauderetur.* Plutarchus adverſus Stoicos p. 1083. *Οἱ δὲ περὶ Καλλικράτη καὶ Μυρμηκίδην λέγονται δημιουργεῖν ἅρματα μυίας πτεροῖς καλυπτόμενα, καὶ διατορνεύειν ἐν σησάμῳ γράμμασιν ἔπη τοῦ ὁμήρου.* Et quod Zonaras ac Cedrenus narrant in Bibliotheca CPolitana ** 120000. librorum, quæ ſub Baſiliſco Imperatore conflagravit, inter alia fuiſſe *τὸ τοῦ δράκοντος ἔντερον ποδῶν ἑκατὸν εἴκοσι, ἐν ᾧ ἦν γεγραμμένα τὰ τοῦ ὁμήρου ποιήματα ἥτε ἰλιὰς καὶ ἡ ὀδυσσεία χρυσέοις γράμμασι μετὰ καὶ τῆς ἱστορίας τῆς τῶν ἡρώων πράξεως draconis inteſtinum pedes CXX. longum, cui Homeri poëmata Ilias & Odyſſea aureis literis fuerant inſcripta cum hiſtoria rerum ab heroibus geſtarum.* Conſtantinus Manaſſes in Leone Iſauro de eadem Bibliotheca diſſerens:

Ἦσαν

* Vide Muretum Lib. XIV. Var. Lect. c. 13. Homeri verſus *ἰσοψήφους* exſtare in codice Regis Chriſtianiſſimi MSto. 2216. teſtatur Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 234. Confer Jac. Gronovii notas ad Gellium p. 655. ſeq.

** De hac Bibliotheca conſules Cangium in CPoli Chriſtiana Lib. II. p. 150. ſeq.

Ἦσαν ἐκεῖ τὰ κάλλιστα πάντων τῶν παιδευμάτων
Καὶ τόμος εἷς ἐξαίσιος ἐκ δράκοντος ἐντέρου
Τὰς δέλτους τὰς Ὁμηρικὰς φέρων ἐγγεγραμμένας
Τὴν Ἰλιάδα δέ φημι καὶ τὰ τῆς Ὀδυσσείας.

CAPUT VII.

De imitatione Homerica, de Parodiis, Homero-Centris, Paralipomenis ad Homerum, ac denique de Homeri Zoilis ac detractoribus.

Homerus à Græcis & latinis propositus ad imitandum. In oraculis ipsis frequentia imitationis Homericæ vestigia. I. *Parodiæ Homericæ, earumque auctores & scriptores varii.* 2. *Homerocentones.* 3. *De Homerocentonibus qui exstant hodie & à quibusdam Eudociæ vel Pelagio Patricio tribuuntur.* 4. *Paralipomena Homeri scripta à Cyclicis Poëtis & inter latinos à Camerino & Æmilio Macro.* 5. *De Quinto Smyrnæo ejusque editionibus & interpretibus.* 6. *De Colutho.* 7. *De Tryphiodoro.* 8. *De Isaacio Porphyrageneto, Joh. Tzetza atque aliis Paralipomenon Homeri scriptoribus. Et de Illustris Fenelonii Telemacho.* 9. *De iis qui Homeri laudibus detraxerunt.* 10. *Homeri plures.* II.

I.

QUanquam Vellejo judice *neque ante Homerum quem ille imitaretur, neque post illum qui eum imitari posset inventus est*, certum tamen & notissimum ab eo ceu fonte perenni vatum tantum non omnium ora Pieriis rigata aquis, ut canit Ovidius III. 8. amor. cui præter Manilium II. 8. seq. suffragatur trita Galatonis* pictoris tabella, qua Homerum evomentem, alias Poëtas ea quæ ipse evomuerat haurientes pinxit teste Æliano XIII. 22. Var. & Scholiaste Luciani T. I. p. 14. Ut adeo fuerit *fons* veluti quidam *Ingeniorum*, quomodo eleganter dicitur à Plinio XVII. 5. suis potius verbis Dionysii Halicarnassensis judicio appellandus:

—βα-

* Cœlio Rhodigino Παλάτων XXI. 44. Scholiastæ Luciani Γελάτων, ut pridem in illo antequam à Clariss. Clerico in lucem ederetur legit Franciscus Junius, pro quo doctissimus Perizonius conjicit Γελάδας qui aliis Ἐλάδας Phidiæ præceptor, statuarius. Sed Æliani lectionem non crediderim sollicitandam propter corruptos manifeste Cœlii & Scholiastæ codices, perinde ut ab illustri Cupero p. 63. ἀποθεώσ. recte puto rejici sententiam Volaterrani, Nannii & Kircheri, qui Homerum in Galatonis pictura introducunt non vomentem sed mejentem.

— — *βαθυῤῥόιταο μέγα σθένος Ὠκεανοῖο*
Ἐξ οὗπερ πάντες ποταμοὶ καὶ πᾶσα θάλασσα
Καὶ πᾶσαι κρῆναι καὶ φρήατα μακρὰ νάουσιν. Odyſſ. Φ. 195. ſeq.

De imitatione *Poëtarum Græcorum* Homerica plenius dicere inſtituentem tempus citius quam materia defecerit, verum non is mihi ſcopus cui ſufficit lectores meos hac de re verbulo monuiſſe, & exempla quædam illuſtria hujus rei cernere geſtientes amandaſſe ad Cæſaris Scaligeri Criticum ſive librum quintum poëtices & Henrici Stephani diſſertationem de Sophoclea Homeri imitatione, de qva egerat haud dubie etiam Philoſtratus Alexandrinus in ſua *πραγματείᾳ περὶ τῆς τοῦ Σοφοκλέους κλοπῆς* memorata Euſebio X. 3. præparationis Evangelicæ. Non prætereundum vero eſt quod haud tantum in Sibyllinorum libris quos habemus, ſed & in aliis quæ apud Ethnicos ſcriptores feruntur *oraculis* frequentia & manifeſta imitationis Homericæ veſtigia ſibi notabunt *φιλόμηροι*, ut ex gentilium ſententia non hominibus modo ſed ipſis etiam Diis Homerus ad imitandum videatur propoſitus fuiſſe. Quam frequenter ac feliciter eundem è *latinis Poëtis* horum princeps imitatus ſit *Virgilius*,* poſt Gellium IX. 9. Macrobium lib. v. Saturnal. Cæſarem Scaligerum & H. *Stephanum* docet egregius Vir Fulvius Urſinus in Virgilio Græcorum ſcriptorum collatione illuſtrato Antwerp. 1568. 8. Jacobus Tollius capite XIII. fortuitorum, Renatus deniq; Rapinus in collatione Virgilii cum Homero, quæ poſt iteratas Gallicas editiones ab elegantiſſimo Brouckhuſio latine verſa vidit lucem Trajecti ad Rhen. 1684. 12. & hoc ipſo Ao. 1704. 8. à Jano Berkelio adjuncta eſt Palmerii Apologiæ pro Lucano & ſcriptis hujus generis aliis. E *recentioribus* unum feliciſſimæ Homeri imitationis adducam exemplum *Jacobum Du-Portum* cujus Metaphraſi Græca Pſalmorum Davidis, librorum Salomoneorum & Jobi nihil exſtare ὁμηρικώτερον, omnes qui Homerum familiarem habuerint & Duporti libros legerint, lubenter fatebuntur.

II. Singulare genus imitationis Homericæ ſunt *parodiæ* ſive verſuum Homericorum vel ſingulorum vel plurium ad aliud argumentum paucis verbis mutatis plerumq; in jocum facta flexio & accommodatio. Quanquam interjecto tempore ad aliorum quoq; Poëtarum tum Epicorum tum Tragicorum, Comicorum & quorumcunq; cæterorum verſus parodiæ uſurpari cœperunt, antiquiſſimæ tamen & frequentiſſimæ fuerunt Home-

* Homero Virgilium præferunt Cæſar Scaliger, Joh. Dunæus in Scazonte adverſus Lipſium pro Scaligero ſive Vindiciis Virgilianis (quas exhibet Georgius Hackevvill in opere præclaro de Providentia Anglice edito p 288. ſeq.) Denique Carolus Perraultus in collatione veterum cum recentibus, Gallice vulgatâ. Saltim non in omnibus locis vicit Homerum, qui tunc quoque vix poterit viciſſe dici, quando illius ſententias exornavit. At cum nusquam meminerit Homeri, *ingratiſſimus* fuiſſe arguitur *erga eum cui nihil non debebat*, ut ait Caſaubonus ad Strabonem Lib. XIV. p. 236.

ricæ, quarum exemplo latini etiam in hoc genere elaborarunt, ut notum est vel è Virgilii parodia ad Phaselum Catulli. Primam parodiam scriptam ab *Hippye* Rhegino tradit Svidas, testatus eum temporibus Persicis. hoc est si Vossium de Hist. Gr. p. 441. audimus Darii & Xerxis temporibus floruisse. Sed Polemo apud Athenæum Lib. XV. p. 698. *Hipponacti* hoc tribuit εὑρετὴν μὲν οὖν τοῦ γένους Ἱππώνακτα φατέον τὸν ἰαμβοποιόν. Aristoteles vero c. 2. Poëtices, *Hegemoni* Thasio: Ἡγήμων δὲ Θάσιος ὁ τὰς παρῳδίας ποιήσας πρῶτος. Atqve primum inter Comicos Hegemonem parodiis (ut Rhapsodi antea Rhapsodiis, confer Cæsarem Scaligerum Lib. I. Poëtices c. 42.) in theatro certasse legas apud eundem Athenæum p. 699. καὶ τούτων δὲ (τῶν ἀρχαίας κωμῳδίας ποιητῶν) πρῶτος εἰσῆλθεν εἰς τοὺς ἀγῶνας τοὺς θυμελικοὺς Ἡγήμων καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐνίκησεν ἄλλαις τε παρῳδίαις καὶ τῇ Γιγαντομαχίᾳ. Mentio ejusdem Hegemonis παρῳδοῦ & ejus Γιγαντομαχίας apud Eustathium. Eodem in loco Athenæi memorantur *Eubœi* Parii, qvi Philippi Macedonis ætate floruit parodiarum Libri IV. Præterea *Bœotus* qvidam Parodiarum scriptor. Docet ibidem Polemo hoc genere subinde usum in fabulis suis veteris Comœdiæ poëtas, *Epicharmum* Syracusanum, & *Cratinum* in dramate quod inscripserat Εὐνείδας, itemqve *Hermippum*. *Sopatri* præterea παρῳδοῦ mentionem Svidas facit, & ante Svidam Athenæus pluribus in locis modo παρῳδὸν modo φλυακογράφον appellans. Neqve alium existimo esse Sopatrum qui ab Eustathio quandoq; allegatur. Sed & *Matronem* * παρῳδὸν non infreqventer laudat Eustathius, cujus perelegans carmen centum amplius versuum exhibet Athenæus Lib. IV. p. 134. sq. & pluribus locis illustrat *Is. Casaubonus* c. 5. animadversion. Initium hoc est: Δεῖπνα μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροφα καὶ μάλα πολλά. Hoc ipsum carmen cum aliis ejusdem & aliorum παρῳδῶν Græcorum & latinorum apospasmatiis atq; erudita de parodiis dissertatione edidit *Henricus Stephanus* A. 1575. 8. ad calcem certaminis Homeri & Hesiodi, ubi pag. 178. habes etiam *Josephi Scaligeri* ad Matronis carmen castigationes. Eodem Ao. 1575. 8. prodierunt H. Stephani parodiæ morales, ad qvarum calcem exstant centonum & parodiarum veterum exempla Græca & latina ab illo selecta & illustrata. Pulchre inter alia observat Philosophos quoq; frequenter olim delectatos parodiis ejusmodi concinnandis, ut exemplo suo nos docet Lucianus, tum præ cæteris Laërtius, qvi versus Homericos à Platone, Diogene, Bione, Carneade & aliis ingeniose ac festive inflexos refert: Præcipue vero in componendis parodiis multos fuisse constat, non nunquam etiam parodiam parodiæ oppositam, ut Carneadi à Mentore, quod ἀντι-

παρῳ-

* *Matron Poëta Græcus multa millia Græcorum versuum ad culinam & macellum invertit justo poëmate*, Cæs. Scaliger Lib. I. Poëtic. c. 52.

παρῳδῆσαι dictum, ex Strabonis L. IX. p. 394. jam observavit doctissimus Stephanus: *Cratetem Thebanum* de quo Laërtius, Apulejus in Apologia, p. 28. edit. Casauboni, Plutarchus de laude sui p. 546. & Athenæus, tum Sillographum *Timonem* de cujus parodiis præter H. Stephanum consulendus Dan. Heinsius libro de Satira Horatiana p. 133. Exemplum insigne alludens ad versus primos libri primi Iliados exhibet Eusebius XV. præparat. p. 855. Neq; Oratores à parodia abstinuisse exemplis variis patet, & notatum Hermogeni περὶ μεθόδου δεινότητος c. 18. Prolixior quædam parodia sine auctoris nomine occurrit apud Dionem Chrysostomum orat. XXXII. quæ est ad Alexandrinos: τιγαροῦν οὐ κακῶς τις παρεποίησε τῶν σαπρῶν τούτων ποιητῶν κ. τ. λ. Prætereo qvam plurimas breviores apud Athenæum obvias & in his perquam lepidas plerasq;. Eustathius semel iterumq; mentionem etiam facit παρῳδοῦ νέου, & τῶν τινος νεωτέρων παρῳδῶν. Confer Tzetzæ Chiliad. X. hist. 319. & XIII. hist. 483. Photius qvoqve Cod. CLX. memorat Procopii Gazæi στίχων Ὁμηρικῶν μεταφράσεις εἰς ποικίλας λόγων ἰδέας ἐκμεμορφωμένας. Si quis vero requirat exemplum parodiæ Homericæ nostra ætate quam felicissimum & elegantissimum, is Susiadem legat Græcantissimi *Josuæ Barnesii* Angli, qua Estheræ historiam complexus est, Lond. 1679. 8. Sed quid vetat initium ejus, speciminis causa infra ponere:

Μῆνιν ἄειδε Θεὰ Ἀμαληκιάδεω Ἀμανῆος
Οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἑβραίοις ἄλγε' ἔθηκε
Περσέων δ' ἰφθίμους ψυχὰς ἀΐδι προΐαψεν
Οὐκ αὐτῶν· Αὐτοῖσι δ' ἑλώρια τεῦχε ἑαυτὸν
Ἠδ' ἑὸν οἶκον ἅπαντα· Θεοῦ ἐτελείετο βουλή
Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Μαρδόχιος τ' Ἐσθῆρι φίλος καὶ δεινὸς Ἀμανεύς.

III. Consequens est ut non nihil dicam de *Homero Centonibus* qui Græcis Ὁμηροκέντρωνες sive Ὁμηρόκεντρα appellantur, & sunt carmina ex integris vel dimidiatis Homeri versibus hinc inde per universam ejus Poësin selectis ac novo proprioq; ordine digestis composita, unde alius sensus & novum poëma prodit. Antiquissimum ni fallor Homerocentonis exemplum quod hodie exstat decem constans versibus de Hercule ad inferos misso servatum est ab Irenæo Libro & capite I, p. 43. editionis præclaræ Grabianæ: & qui Irenæi locum Græce nobis tradidit Epiphanio hæresi XXXI. 29. Alterum occurrit libro I. Anthologiæ Epigramm. Græcorum c. 35. f. 73. εἰς τὸν πρώτως ἀκούσαντα ἠχοῦς, itidem versibus decem. Meminit hujus generis scribendi etiam Tertullianus de præscript. advers9 hæreticos c. XXXIX. *Homerocentonas vocare solent qui de carminib9 Homeri propria opera more centonario ex multis hinc inde compositis in unũ sarciunt corp9.* Hieronym9 Ep. 103. ad Paulin. *Quasi non*

legerimus Homerocentonas & Virgiliocentonas &c. Svidas in κέντρων· ὡσαύτως καὶ λόγους ἐκ διαφόρων συνειλεγμένους καὶ ἕνα σκοπὸν ἀπαρτίζοντας, κέντρωνας ἔλεγον, οἷά εἰσι τὰ Ὁμηρόκεντρα. Eustathius ad Iliad. ψ. p. 1425. ὥσπερ ἐγκεντρίζειν ἐστὶ τὸ ἐγκεντεῖν καὶ ἐμβάλλειν φυτῷ τινι κλαδίσκον ἀλλοίου φυτοῦ, οὕτω καὶ κέντρων ῥαπτὸς μὲν ὥσπερ ὡσανεὶ παρακεντοῦνται διάφοροι χροιαὶ ὑφασμάτων, γραπτὸς δὲ ᾧ παρατίθενται τοιούτου παρακεντήματος δίκην μέρη ποιημάτων καὶ στοιχείων ἄλλοθεν ἄλλα, ὁποῖα καὶ τὰ ἐντεῦθεν κληθέντα Ὁμηρόκεντρα, τουτέστιν οἱ Ὁμηρικοὶ κέντρωνες οἷς ὅμοιοι γένοιντ' ἂν καὶ ἐξ ἑτέρων ποιητῶν ἤδη δέ που καὶ ἐκ πεζολογιῶν, ἐπεὶ οἱ σκωφθήσονται εἶναι οἱ μὴ γλυκῶντες ῥητορείας οἰκείας, ἀλλ' ὡς εἰπεῖν λογοσυλλεκτάδαι ὄντες καὶ δι' ὅλου σπερμολογοῦντες ἐν ἐγκωμίοις. Idem ad Iliad. α. sub initium, docet Homerocentones ejusmodi ex nonnullorum sententia fuisse antiquas rhapsodias, qua de re confer si placet quæ dixi supra c. 2. n. 22. διότι κατὰ μέρος φασὶ τῆς ποιήσεως διαδεδομένης τὴν σύμπασαν ποίησιν ἐπιόντες οἱ ᾄδοντες καὶ τὰ ἐξ ἑκατέρας Ὁμηρικῆς βίβλου συρράπτοντες ὡς ἐβούλοντο, ῥαψῳδοὶ ἐντεῦθεν προσηγορεύθησαν. Τῆς δὲ τοιαύτης ῥαψέως παράδειγμα σαφὲς καὶ οἱ κέντρωνες τουτέστι τὰ λεγόμενα Ὁμηρόκεντρα. Κέντρωνές τε γὰρ κυρίως λέγονται ἐκ διαφόρων χροιῶν συνερραμμένα εἰς ἓν οἷς ὡμοίωνταί πως τὰ Ὁμηρόκεντρα. Καὶ ῥαψῳδία δὲ ἡ ἐκ ἑκατέρων τῶν Ὁμηρικῶν ποιήσεων συρραφεῖσα ᾠδὴ ἀναλόγως τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι, γάμῳ τυχὸν ἢ ἑορτῇ. Τοῦ δὲ ἀπαγγέλλειν Ὁμήρου ποίησιν σκεδασθεῖσαν ἀρχὴν ἐποιήσατο Κίναιθος ὁ Χῖος &c. Confer quæ de hoc Cinætho notavi capite superiore n. 33. Verisimile sane videtur centones * ejusmodi Homericos decantatos fuisse à Rhapsodis, anteqvam de vero ordine carminum Homericorũ constaret, nec Pisistrati cura opus Poëtæ utrumq; digessisset: Postea autem lege Solonis jussi fuerunt Rhapsodi ordine carmina Homerica decantare, ut demonstravi c. 2. n. 11. itaq; ab eo tempore rhapsodia nihil aliud fuit quam pars sive liber alterutrius Poëmatis Homerici, qvantũ una vice absolvere cantando possent: qvo sensu apud Nepotem & alios veteres scriptores græcos & latinos vocabulum ῥαψῳδίας est obvium. Cumq; laurum manu gestarent Rhapsodi Homerici, interjecto tempore adjectum insuper est ut violaceis vestibus induerentur qvi partem Odysseæ, rubris qvi partem Iliadis decantabant. Idem Eustathius: οἱ δὲ καὶ τὴν Ὁμηρικὴν οἱ ὕστερον ὑπεκρίνοντο δραματικώτερον, τὴν μὲν Ὀδυσσείαν ἐν ἁλουργοῖς ἐσθήμασι τὴν δὲ Ἰλιάδα ἐν ἐρυθροβαφέσιν, ἐκεῖνο μὲν κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὴν ἐν θαλάσσῃ πλάνην τοῦ Ὀδυσσέως, τοῦτο δὲ διὰ τοὺς ἐν Τροίᾳ φόνους καὶ τὰ ἐντεῦθεν αἵματα. Ἀλλὰ τοῦτο μὲν σύμβαμα καὶ καινότερον ἐπινόημα τῶν ὑστέρων. Forte à Demetrio Phalereo hoc fuit, qvi Rhapsodos Homeristas prim9 in theatrũ produxisse dicitur, ut superiore capite notavi ex Eustathio ad Il. Ω. p. 1497. Athenæo XIV. p. 620.

IV. Ex-

* Lucianus in Convivio T. 2. p. 641. meminit centonis è pluribus consuti poëtis. Ὁ δὲ Ἱστιαῖος ὁ γραμματικὸς ἐρραψῴδει ὕστερος κατακείμενος, καὶ συνέφερεν ἐς τὸ αὐτὸ τὰ Πινδάρου καὶ Ἡσιόδου καὶ Ἀνακρέοντος, ὡς ἐξ ἁπάντων μίαν ᾠδὴν παγγέλοιον ἀποτελεῖσθαι.

IV. Exſtant etiamnum Homerocentones in ſacrum argumentum deflexi, in quibus hiſtoria paradiſiaca, primum peccatum protoplaſtorum, hinc Dei de hominibus in gratiam per Chriſtum recipiendis conſilium, præcipue vero hiſtoria Evangelica & Geſta Servatoris noſtri fuſe exponuntur per capita LV. Primus illos cum Latina interpretatione *Petri Candidi* in lucem edidit *Aldus Manutius Venetiis* A. 1504. (non ut in Eliæ Du Pinii Bibliotheca ſcriptorum Eccleſ. excuſum eſt 1554.) 4. Hinc Græce & Latine recuſi ſunt Francofurti 1541. 8. & 1554. 8. cum Probæ Falconiæ* (ſive ut vir præſtantiſſimus Thomas de Simeonibus nomen ejus efferendum monet, Faltoniæ) centonibus Virgilianis & Nonni paraphraſi Evangelii Johannei: *Henricus* quoq; *Stephanus* Græce excudit additis iisdem Probæ Virgiliocentonibus & jam commemorato Nonni poëmate 1578. 12mo. Ab eo tempore Claudius Chapeletus Pariſ. 1609. 8. in uſum Gymnaſii ſocietatis Jeſu typis ſuis exſcripſit Poëtas Græcos Chriſtianos cum Latina verſione, in quibus familiam ducunt iſti Homerocentones. Sed & in appendice Bibliothecæ Patrum Græcolatina Bigneana occurrunt Pariſ. 1624. Fol. pag. 95. & Tomo XI. Bibliothecæ Patrum Græcolatina Pariſ. 1644. p. 572. Ne dicam in latinis Bibliothecæ Patrum editionibus plus ſimplici vice vulgatos latine. Deniq; Græce ſubjecti ſunt editioni Homeri Græcolatinæ Amſt. 1648. 8vo. Illuſtrantur varia horum centonum loca ab H. Stephano in diſſertatione quam parodiis ſuis moralibus ſubjecit A. 1575. 8. Eos Aldus, Francofurtenſes, H. Stephanus & Chapeletus ſine nomine auctoris ediderunt. At in Appendice Bigneana & in Græcolatina Bibliotheca Patrum inſcribuntur *Homerici centones Eudociæ Auguſtæ ſive Pelagii Patricii.* Equidem *Athenais*, filia Leontii Philoſophi Athenienſis, quæ cum Theodoſio juniori Imp. nubſiſſet & lavacro baptiſmatis tincta eſſet, EUDOCIÆ nomen accepit, à Poetica facultate celebratur apud Socratem VII. 21. Photiumq; Cod. CLXXXIII. & CLXXXIV. Sed cum alia ejus Poëmata Heroica memorent, Metaphraſin Octateuchi, Metaphraſin Prophetiarum Danielis & Zachariæ, Hiſtoriam Cypriani Martyris (illius ** cujus pœnitentia ſive confeſſio fertur ad calcem editionis Cypriani præclaræ Oxonienſis) & Juſtinæ Virginis, tum poëma Heroicum in victoriam à Theodoſio marito ex Perſis reportatam: Neuter tamen facit mentionem compoſitorum ab illa Homerocentonum, quemadmodum nec Nicephorus XIV. 23. At Johannes Tzetzes Chiliad. X. hiſt. 306. poſtquam negaſſet ſe Eudociæ Octateuchum & reliqua poëmata nanciſci potuiſſe, duos ejus libellos carmine ſcriptos legiſſe ſe teſtatur, Homerocentones & Metaphraſin Zachariæ ac Danielis.

* De Virgilio centonibus dixi in Bibliotheca latina.

** De hoc Cypriano Jacobus Goar ad Euchologium Græcorum p. 719.

Ἡ δ' Εὐδοκία βασιλὶς ἡ Λέοντος * θυγάτηρ
Ἧς δύο βιβλιδάρια τὰ δι' ἐπῶν ἀνέγνων
Τὸ εἰς τὸν Ζαχαρίαν τε καὶ Δανιὴλ ὁμοίως
Καὶ δὴ τὰ ὉΜΗΡΌΚΕΝΤΡΑ τὰ ταύτῃ συντεθέντα.

In Friderici Sylburgii Catalogo MSS. Bibliothecæ Palatinæ p. 100. memorari videas *Patricii Presbyteri de Christi incarnatione, vita, morte, resurrectione poëmation, Homericis versibus & semiversibus concinnatum*, Ὁμηρόκεντρα *vulgo dictum. Eudociæ Augustæ in eadem* Ὁμηρόκεντρα *epigramma.* Et p. 121. *Patricii Homerocentra, seu Christiadem ex Iliade & Odyssea.* Hic est PELAGIUS Patricius quem interfecit Zeno Imperator, à quo Pelagio Homerocentones compositos testantur Cedrenus & Zonaras. Cedreni verba hæc sunt in Zenone p. 291. Ἀναιρεῖ δὲ καὶ τὸν θαυμαστὸν καὶ περὶ ποίησιν ἐπῶν ἀξιόλογον ἄνδρα Πελάγιον τὸν Πατρίκιον ἐλευθεροστομεῖν εἰδότα — οὗτινος φέρεται ἱστορία δι' ἐπῶν γεγραμμένη ἀπὸ Αὐγούστου Καίσαρος. Τούτου ποίημα καὶ τὰ καλούμενα ὉΜΗΡΌΚΕΝΤΡΑ καὶ ἄλλα μυρία θαύματος ἄξια. Zonaras quidem in Theodosio juniore T. 3. Annal. p. 37. ait Homerocentonibus à Pelagio imperfectis relictis ultimam manum additam esse ab Eudocia Theodosii uxore: Οἵα δὲ περὶ λόγους ἦν ἡ βασιλὶς ἐκείνη, δηλοῦσι τὰ λεγόμενα Ὁμηρόκεντρα. Πατρικίου γάρ τινος ἐπιχειρήσαντος τῷ σπουδάσματι, ἀτελὲς δὲ καταλιπόντος αὐτὸ καὶ οἷον εἰπεῖν ἀνοργάνωτον (in membra non digestum) ἐκείνη καὶ εἰς τέλος ἤγαγε καὶ ὠργάνωσεν· ὡς καὶ ἡ παρ' ἐκείνης διὰ στίχων ἡρωϊκῶν τῷ ποιήματι γενομένη ἐπιγραφὴ τοῖς ταύτην ἐπιοῦσι παρίστησι. Verum huic sententiæ temporum ratio repugnare videtur, Eudocia enim prius mortua existimari potest quàm Homerocentones à Pelagio componerentur. Et forte Epigramma Eudociæ quod in codice Bibl. Palatinæ Homerocentonibus præmittebatur respi-

* h. e. Leontii Philosophi. Ceterum, lubens hoc loco cum lectore communico quæ ex clarissimi Boivinii præclara observatione me monuit doctissimus vir Ludolphus Neocorus, Quod Codex 2891. Bibl. Reg. Paris. exhibet Homerocentones quales à *Patricio* primùm collecti sunt, idq; opus tantum constat versibus 203. Porro Codex 2977. & 3260. eundem Centonem exhibet ab *Eudocia* concinnatum & auctum qui constat versibus 615. Sed in Codice 2977. illud carmen non Eudociæ Theodosii conjugi sed alii Eudociæ, sorori nempe Cyrzoës Monomachi uxoris tribuitur. Præterea alius Codex Homerocentones exhibet quales Aldus primùm deinde H. Stephanus & alii ediderunt, quadruplo ampliores quàm qui Cod. 2977. Eudociæ adscribuntur. *Prima* Collectio quæ Patricium auctorem habet & cujus apographum apud laudatum Neocorum exstat, quanquam est brevior, ea tamen omnia attingit quæ de CHRISTO in Symbolo Apostolorum & Nicæno continentur: *Secunda* collectio quæ Eudociæ est, præter illa quæ attigerat Patricius, varias continet de CHRISTI miraculis narrationes, suis quasque locis insertas, & supremi judicii peculiarem habet in fine descriptionem. *Tertiæ* collectionis auctor præfixit operi suo capita quatuor de Mundi creatione, de Paradiso, de astu serpentis, & de violata à primis parentibus lege divina. Ad hæc non solum integros passim versus, sed & episodia poëtica & descriptiones frivolas adtexuit tanta licentia, ut sæpe ab Evangelica veritate discrepet. Hæc præstantissimus Neocorus, cui & eruditissimo Boivinio pro insigni hac annotatione gratias mecum habebunt Studiosi.

respiciebat non Pelagii poëma sed ipsius Eudociæ quæ & ipsa teste Johanne Tzetza Homerocentones scripserat. Porro illos qui editi hodie exstant Homerocentones Pelagio potius tribuerim quàm Eudociæ, propter ejusdem codicis Palatini fidem, quæ Vossium etiam ut idem sentiret, videtur permovisse. Aubertus vero Miræus qui in auctario de scriptoribus Ecclesiasticis hos centones adscripsit Eudociæ Augustæ non Theodosii jun. sed Constantini XII. cognomento Ducæ conjugi, recte reprehensus est à Gvilelmo Caveo, viro de Ecclesiastica historia si quisquam præclare promerito. E recentioribus Carmen Ὁμηροκεντρικὸν in somnum concinnavit Jacobus Duportus, quod in ejus Poëmatis p. 231. legitur.

V. Quandoquidem Homerus, non Historicus sed Poëta, bellum Troicum neq; ab ovo repetiit neq; ad exitum perduxit, jam olim paralipomena ejus exsequuti sunt scriptores *Cyclici*, de quibus supra c. II. sect. 24. n. 12. 15. & 18. atq; è latinis *Camerinus*, de quo Ovidius Lib. IV. ex Ponto Elegia 16. *Quique canit domitam Camerinus ab Hercule Trojam.* Tum *Æmilius Macer*, inde *Iliacus* dictus ab Ovidio IV. 16. ex Ponto, & de quo idem Poëta L. II. Amorum Elegia 18.

Carmen ad iratum dum tu perducis Achillen
Primaque juratis induis arma viris.

Et Lib. II. ex Ponto Elegia 10.

Tu canis æterno quicquid restabat Homero
Ne careant summâ Troica bella manu.

VI. Exstant quoque COINTI cujusdam sive QUINTI, * quem ex nomine ut existimo *Romanum* suspicati sunt Volaterranus & Ptolemæus Flavius, τῶν μεθ' Ὅμηρον sive παραλειπομένων Ὁμήρῳ Libri XIV. versu græco Heroico bellum Iliacum ab Hectoris interitu usq; ad reditum sive naufragium Graecorum persequentes. In primâ editione dicitur *Quintus Calaber*, ** nullam aliam quantum scio ob rationem, quicquid paratragœdietur Dausquejus, quam quod Poëma ejus in *Calabria* repertum est ad Hydruntem, maritimum Calabriæ opidum, in veteri templo S. Nicolai. Vita Coluthi *** ab Aldo Manutio poëmati ipsius de Helenæ raptu præfixa: Κολούθῳ ἐπιγέγραπται καὶ τὸ παρὸν ποίημα Ἑλένης ἁρπαγὴ ἐν Ἀπουλίᾳ σύνηθες καὶ γνώριμον ὅπου καὶ ἡ ποίησις τοῦ Ὁμηρικοῦ ΚΟΪΝΤΟΥ πρῶτον εὕρηται ἐν τῷ ναῷ τοῦ θείου Νικολάου τῶν Κασούλων ἔξω τοῦ Ὑδρόντου. Ὁ ἀνασώσας ὁ θεῖος Βησσαρίων ὁ Νικαίας Καρδινάλις Θουσκουλάνου τοῖς βουλομένοις ἐκοίνωσε, καὶ τοῦτο δὲ ἀπόκρυφον γεγονὸς νῦν κοινὸν ἔσται. Constantinus Lascaris in Grammatica institutione ab eodem Aldo edita: *Poësis autem Homericissimi† Quinti jam multo tempore ignota*

* Idem plane nomen est Κόϊντος & *Quintus*, neq; alia est differentia nisi quod unum sit scriptum literis latinis, alterum Græcis. Sic Quintus Fabius apud Dionysium Halic. Plutarchum, Appianum & alios Græcos scriptores Κόϊντος Φάβιος, & Quintius Κόϊντιος. Apud Dionem Cassium modo Κόϊντος scribitur pro Quinto modo Κύϊντος & pro Quintilio Κυϊντίλιος, Κόϊντος Medicus memoratur apud Galenum T. 4. edit. Basil. p. 370. & alibi.

** Quintum Calabrum à Cointo male diversum facit Anna T. Fabri ad Dictyos IV. c. 1. notata eo nomine à præstantissimo Perizonio diss. de Dictye sect. 13. Quintus Catabius typographi vitio dicitur apud Montacutium T. 1. Orig. Eccles. p. 378.

*** Ex hac idem referunt Rhodomannus in præf. & Leonhardus Nicodemus in additionibus ad Bibl. Neopolitanam Nicolai Toppi p. 215. seq. ut Vossium, Bailletum & Laur. Crassum de Poëtis Græcis prætercam.

† *Alterum Homerum* vocat J. Thomas Freigius Epistolâ Quinto præmissâ. *Homero proximum*, Barthius II. 8. Adversar. *Optimum Poëtam & solum legi dignum post Homerum*, Dan. Heinsius ad Nonni Dionysiaca.

ignota fuit & tanquam extincta: sed propius Bessarion Nicæas Cardinalis Tusculani; ille sane quam bonus & ut Homerice dixerim similis Deo vir, aliaque plurima in nos & hanc ex Apulia cum servasset, volentibus tradidit, quam & ipse olim desiderabam. De se ipso pauca hæc commemorat Qvintus libro XII. v. 302.

Τῦς μοι νῦν καθ' ἕκαςον ἀρειρομένῳ σάφα Μῦσαι
Ἔσπεθ' ὅσοι κατέβησαν ἔσω πολυχανδέος ἵππυ.
Ὑμεῖς γάρ πᾶσαν μοι ἐνὶ φρεσὶ θήκατ' ἀοιδὴν
Πρίν μοι ἀμφὶ παρειὰ καταςκίδναθαι ἴυλον
Σμύρνης ἐν δαπέδοισι περίκλυτα μῆλα νέμοντι.

Ex hoc loco *Smyrnaum* appellat post Tzetzem Chiliad. 2. versu 488. & *Benedictum* Ægium Spoletinum p.10. ad *Apollodor.* Rhodomannus, & cum Parrhasio inde colligit Scholam Smyrnæ habuisse & discipulos instituisse; quod postremum Vossio licet & Reinesio aliisq; viris doctis probatum merito in dubium vocat Clarissimus *Baylius* T. 3. Lexici Historico Critici p.2540. quia nihil aliud affirmat hoc loco Poëta quam se adolescentem adhuc & in Smyrnæ campis inclytas oves pascentem (ex qvo ipso ne Smyrnæum qvidem certo colligas) à Musis carmen edoctum fuisse, perinde ut Hesiodus dum puer paterna armenta custodiret (Ἄρνας ποιμαίνων Ἑλικῶνος ὑπὸ ζαθέοιο) à Musis amatus fuisse traditur à Luciano T.2.p.310. Idem Reinesius in Epistola ad Johannem Weitzium, & Epist. LXVII. ad Rupertum p. 591. Cointum nostrum eundem esse existimat cum *Corintho* * *Smyrnæo* Grammatico non adeo antiqvo cujus libellus de dialectis, infra suo loco commemorandus exstat. Sed utut non indignum poëma istud Grammatico esse fateor tum ob argumentum tum propter accuratiorem & χαμμαλ.κώτερον in carmine & descriptionibus locorum Characterem, qvem in illo notarunt viri docti, hæc tamen Reinesii conjectura levi nominum similitudine nixa refellitur ab auctore scholiorum minorum in Homerum & ab Eustathio tum à Tzetza in Chiliadibus, & ad Hesiodum ac Lycophronem qvi non uno in loco ejus mentionem facientes semper Κόϊντον appellant, illorum testimoniis suffragante consensu MStorum codicum & illius qvo Aldus usus est & alterius in *Bibl. Barberina* scripti manu Georgii Hermonymi Typhernatis qui primus Græcas literas docuit Lutetiæ & Reuchlini in his literis præceptor fuit (Allat. de Georgiis p.393. sq.) aliorum item duorum in *Bibl.* Cæsarea quorum meminit Nesselius IV. p.5. & 52. Neq; Casp. *Barthii* suspicio multum habet verisimilitudinis qvi pag. 960. b. in Claudianum cum Cointo nostro eundem esse putat *Milesium* illum

* Corinthum vocat etiam Rev. Johannes Faës in notis ad Gyraldum de sepultura veterum pag. 692. b.

illum Smyrnæum, cujus poëticam facultatem laudat Eunapius in Proæresio p. 121. Sane per tot secula plures potuerunt esse Poëtæ patria Smyrnæi, neq; de ætate Cointi adeo certi quicquam constat, licet ex Charactere carminis, lubrico nimis argumento, Rhodomannus & post eum alii conjecerunt propinquum fuisse ætati Nonni, Coluthi, Tryphiodori, & Musæi qui de Ero & Leandro poëmation composuit. Barthius vero ipse alibi (II. 10. Adversar.) Cointum putat sub primis scripsisse Imperatoribus, idque colligit è vaticinio Calchantis XIII. 336. seq. sed quod scriptum potest esse ad imitationem vetustioris Poëtæ. Primam Quinti Smyrnæi editionem Græcam, licet plenam mendis ut notat Gesnerus, studiosi debent *Aldo Manutio*, una cum Tryphiodoro ac Colutho sine temporis nota vulgatam in 8. Hinc recusus est Basileæ, 1569. 8. itidem parum emendate: Latina prosa vertit *Jodocus Valaræus* Antwerp. 1539. 8. & Lugd. 1541. 8. *Bernardi Baldi* versionem (latinam an Hetruscam) non vidi. *Casparis Barthii* Metaphrasis qui Tomo I. ad Statium p. 584. testatur se adolescenti ætate Quintum Smyrnæum correxisse & latino carmine transtulisse, lucem non adspexit. *Johannis Brodæi* notæ & castigationes in Oppianum, Q. Smyrnæum & Coluthum prodierunt Basileæ 1552. 8. In Poëtis Græcis principibus Henrici Stephani Q. Smyrnæus est omissus, sed Græce & latine exstat in corpore Poëtarum Græcorum Heroicorum curâ *Jacobi Lectii* edito Genev. 1606. fol. Tom. 2. pag. 137. Libri tres postremi cum *Michaëlis Neandri* qui in Schola Ilfeldensi illos interpretatus fuerat versione prosaria editi sunt à *Laurentio Rhodomanno* in parte posteriore operis aurei Neandri Lips. 1575. 4. Rhodomannus in eleganti quod præmisit carmine Græco & latino refert se inter auditores Neandri tunc fuisse, atq; ipsum Quinti libros prælegentem auscultasse. Idem Rhodomannus postea integrum Cointum recensuit, & cum versione nova sua prosaria post triginta annos, per quos in privatis scriniis delituerat, secundis auctoris curis emendata, & castigationibus edidit Græce & latine Hanoviæ typis Wechelianis 1604. 8. In eadem editione occurrit Rhodomanni Poëma duplex Græcolatinum, quorum alterum inscribitur Ilias parva * complexa epitomen singulorum librorum Homeri & Cointi, alterum Troica sive breviarium historiæ Trojanæ undiquaque decerptum. Præterea Dionis Chrysostomi Oratio XI. de Ilio non capto, cum Rhodomanni versione & notis, & *Johannis Hartungi* in Quintum Smyrnæum breves observationes quæ uno alteroq; folio constant. Hujus Rhodomannianæ editionis exempla quædam cum in officina libraria Wecheliana adhuc superessent Ao. 1614. quo lucem viderunt *Claudii Dausquii* notæ & observationes, (quibus Brodæanæ subinde interspersæ sunt) in Quintum Smyrnæum, Tryphiodorum & Coluthum, Francof. ex eadem Wecheliana sive

* Confer quæ de hoc poëmate notavi supra c. 2. sect. 24. num. 12.

Aubriana officina, 8vo, quo facilius junctim venderentur, novus à typographo titulus Quinto præfixus est, atque inde factum ut in quibusdam exemplis editionis Rhodomannianæ compareat annus non 1604. sed 1614. De Rhodomanno apponam unicum idque rectissimum judicium Casp. Barthii LIX. I. Adversar. *Locus is Calabri vulgo corruptus circumfertur, sed nos eruditissimi Rhodomanni emendationem merito sequemur, qui eum divinum Poëtam totum in se redegerat, adeo ut similia eidem rara felicitate scribere posset. Quo quidem viro graecum Poëtam neminem unquam meliorem habuisse Germaniam nostram existimo, cujus Poëmatis plerusque talibus si nomen abesset, nos antiquum auctorem & non de bucconibus aliquem adscripturum fuisse rectissime judicavit Josephus Scaliger.* Loca quædam Cointi emendat Guil. Canterus lib. I. Novar. Lect. cap. VII. Quintum ut Historici magis quam Poëtæ officio functum reprehendi ab Udeno Nisiello in parte 4. progymnasmatum Italice editor. notavit Laurentius Crassus in opere de Poëtis Græcis eadem lingua vulgato p. 438. At Bailletus Gallus fallitur, qui judic. de Poëtis T. 2. p. 524. affirmat Quinto præter XIV. libros paralipomenon Homeri, binos tribui seorsim scriptos de Ilii excidio. Nam duodecimus & decimus tertius ex illis XIV. sunt quos Michaël Neander seorsim in aureo opere edidit sub titulo ἰλίȣ ἁλώσεως βιβλία δύω.

VII. COLUTHUS è Lycopoli Thebaidis in Ægypto civitate clarus sub Imperatore Anastasio (qui Ao. Christi DXVIII. obiit) præter Καλυδωνικῶν Libros VI. ἐγκώμια versibus Heroicis & περσικὰ quæ universa Svidæ memorata interciderunt, scripsit Ἑλένης ἁρπαγὴν sive *de raptu Helenæ* poëma Heroicum versibus CCCLXXXIV, repertum à Cardinali *Bessarione* in Calabria una cum Quinto Smyrnæo, & Græce primum editum ab *Aldo* in 8. sine temporis notatione, deinde recusum emendatius in Poëtis principibus *H. Stephani* Paris. 1566. fol. Latina prosa vertit *Jodocus Valaraeus* Antw. 1539. 8. Lugd. 1541. 8. carmine *Helius Eobanus Hessus*, quod inter alia ejus poëmata recusum Francof. 1564. 8. Porro cum versione & notis *Mich. Neandri* exstat in hujus opere aureo T. 2. Lips. 1577. 4. Prætereo quod legitur Coluthus ad calcem nonnullarum Homeri editionum ut in Græca & Græcolatina quam curavit *Æmilius Portus* Genev. 1609. 12. tum in corpore Græcorum Poëtarum cum latina versione, ex recensione *Jac. Lectii* ibid. 1606. fol. Notas & castigationes *Johannis Brodæi* & *Claudii Dausqueji* paulo ante de Quinto differens memoravi. Cum versione & notis *Stephani Ebelii* Coluthus prodiit Franequeræ 1600. 8. Cum metaphrasi latina *Eob. Hessi* & Musæi poëmatio de Herone & Leandro, Hamburg. 1617. 8. curante *Henrico Rumpio*. Hunc poëtam emendatiorem cum scholiis Græcis, variis lect. Observationibus Philologicis, glossario Coluthiano & dissertatione de CLII. Trojani belli scriptoribus edere ante aliquot annos * recepit Rev. D. *Valentinus Ernestus Læscherus*, qui fidem quo minus hactenus exsolveret à sacro quod ornat mune-

re

* Confer Nova litteraria Hamburgens. A. 1704. p. 265.

re prohibitus fuit. Est & mihi Coluthi itemque Tryphiodori codex scriptus ante annos circiter trecentos, qui olim fuit Eliæ Putschii. *Germanico* carmine haud infeliciter à se expressum Coluthum ante aliquot annos ostendit mihi nobilissimus Vir *L. Christianus Henricus Postellus* Hamburgensis. *Anglico* redidit & notis illustravit *Eduardus Sherburne*, quod prodiit Londini 1651. & 1702. 8. una cum aliis eruditi & præclari viri poëmatis.

VIII. Coluthum in plerisq; editionibus, ut Græcis *Aldina* & emendatiore *H. Stephani*, tum Græcolatinis *Mich. Neandri*, qui notas addidit, *Æmiliique Porti* & *Jacobi Lectii* comitatur TRYPHIODORUS * seu Tryphiodori Ægyptii Poëma Epicum versuum DCLXXVII. quod inscribitur ἰλίου ἅλωσις sive *de Troja eversione*. Græce separatim editum est A. 1617. 8. curante H. Rumpio in usum Gymnasii Hamburgensis. Nonnulla ejus loca emendat & illustrat *Paulus Leopardus* vir harum literarum apprime peritus XIX, 1. & Libro XX. emendationum. Præstantissima editio est quæ cum versione latina duplici (prosa & eleganti carmine) ac notis *Nicodemi Frischlini* ac castigationibus *Laurentii Rhodomanni* lucem vidit Francof. 1588. 4. Vertit & *Guil. Xylander* carmine, ad calcem Diodori Siculi Basil. 1578. fol. post priorem versionem quam similiter carmine elaboraverat vix sedecim annos natus & inscio ipso Oporinus ediderat. *Claudii Dausqueji* notis in Quintum & Coluthum animadversiones ejusdem in Tryphiodorum exstant adjectæ, ut paulo ante monere me memini. Scripta Tryphiodori deperdita sunt: Μαραθωνιακὰ & τὰ καθ' ἱπποδάμειαν, tum παράφρασις τῶν ὁμήρου παραβολῶν, & Odyssea λειπογράμματος de Ulyssis laboribus & fabulis eum spectantibus, de quâ dixi capite superiore num. CXVIII.

IX. ISAACUS COMNENUS PORPHYROGENETUS cujus scholia inedita in Homerum memoravi c. III. num. 15. scripsit præterea prosa Græca libellum de prætermissis ab Homero & χαρακτηρίσματα Græcorum Trojanorumque ducum ex Dictye ut ait decerpta. Posterioris partis editionem è MS. Bibl. Amstelodamensis debemus *Jano Rutgersio* V. 20. Variar. lect. Lugd. Bat. 1618. 4. Utriusque *Leoni Allatio* in excerptis Rhetorum antiquorum & Sophistarum, Græce cum versione ipsius vulgatis Romæ 1644. 8. JOHANNIS TZETZÆ Ante Homericorum & Post Homericorum mentionem feci cap. III. num. 14. Videntur etiam Paralipomenon Homeri scriptoribus adjungendi qui singulis Homericis versibus de suo versum intercalarunt & subjunxerunt ut *Pigres* & *Timo-*

* Coluthi æqualem plerique conjiciunt è carminis similitudine. Sed Gyraldus longe antiquiorem existimasse videtur, commemorat enim inter Poëtas qui sub Ptolemæis vixerunt, T. 2. Opp. p. 166. Antiquissimus quod sciam qui mentionem Tryphiodori fecit est Hesychius Illustris ubi de Nestore Lycio. Post Hesychium (qui sub Anastasio Imp. claruit) Suidas, Tzetzes ad Lycophronem & Chil. IV. 997. Eustathius ad Odyss. θ. p. 324. &c.

Timolaus Larissæus de quibus superiori capite, & de quo ibidem dicere neglexi IDÆUS Rhodius Lisli F. Heroicorum carminum scriptor, qui Suidâ teste παρεμβαλὼν στίχον στίχῳ ἐδίπλασε τὴν ποίησιν Ὁμήρου. E recentioribus nemo amœnius dissertiusque in paralipomenis Homeri scribendis versatus est ArchiEpiscopo Cameracensi illustrissimo *Francisco Salignaco Fenelonio*, cujus *Telemachus* sive continuatio libri quarti Odysseæ Gallica prosa scripta & pulcherrimis monitis Ethicis ac Politicis Principi potissimum observandis referta simulac (auctore ut ferunt inscio) adspexit lucem, tanto omnium applausu excepta, tam avide ab omnibus lecta est, ut intra breve tempus non modo plus decies recusa fuerit, sed & sua eum lingua exstare jusserint Itali, Angli, Belgæ, Germani: solis Gallis quibusdam iniquiorem de tanti civis sui ingenio sententiam ferentibus, sed in qua plus malignitatis atque invidiæ quam candidi judicii facile agnoscas.

X. Antequam de Homero dicere desino, cujus commentatoribus merito suo adjungendum doctum & laboriosum scriptum doctiss. Medici Leidensis *Caroli Drelincurtii* Homericus Achilles, Lugd. *Bat.* 1693. & 1694. 4. commemoranda etiam nonnulla de ejus Zoilis ac detractoribus sunt. Equidem haud negandum videtur multos in ejus laude & admiratione modum excessisse, * atque dum omnia, pugnantia etiam ex Homero exsculpere voluerunt, justam dedisse ansam Senecæ Epist. LXXXVIII. scribenti: *apparet nihil horum esse in illo cui omnia insunt.* Itaque pedibus eo in sententiam Antonii Van Dalen acutissimi Medici & Philologi Harlemensis, qui in libro de oraculis p. 84. editionis secundæ & libro de Aristea c. 26. p. 200. seq. ostendit se non magnam admodum *Hebraicarum* rerum vel linguæ notitiam Homero tribuere, etsi de illius allusionibus ad phrases & ritus Hebraicos multa disputantur à viris eruditissimis ut à Jacobo Cappello in Vindiciis pro If. Casaubono c. 11. & 12. à Merico Casaubono de Schreveliana Homeri editione p. 46. seqq. Zacharia Bogano in Homero Hebraizonte Oxon. 1655. 8. ut Dan. Heinsium, Crœsium aliosque prætereaın. Quemadmodum vero parum hoc detrahit Homeri Græci poëtæ laudibus, ita sibi potius quam ejus famæ nocuerunt iniqui & inepti censores οἱ τοὺς ἀκεφάλους καὶ μειούρους Ὁμήρου στίχους ἐκλέγοντες, τὰ δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα τῶν πεποιημένων ὑπερεῦ παρορῶντες, de quibus Plutarchus in consolatione ad uxorem p. 644. præcipue cum Homerus confidentia ingenii sui adeo non curaverit Grammaticas minutias, ut primum etiam Iliadis versum ἄμετρον posuerit notante Plutarcho, de profectu in virtute p. 80. Sed vitio humani ingenii factum esse videtur, ut nimias Homeri laudes ferre quidam non valentes, in vituperatione ejusdem & ipsi nimii essent, & ex reprehensione ejus quem

omnes

* His merito annumeres Jo. Tzetzem Chil. XIII. v. 670. qui non dubitat appellare τὸν ὑπὲρ πάντας ἅπαντα τὸν Ὅμηρον τὸν μέγαν.

omnes admirarentur, captarent laudem defæcatioris judicii. Talis fuisse videtur ZOILUS, qui in Scholiis minoribus ad Iliad. E. 4. & ab Eustathio p. 387. *Ephesius* appellatur, sed Heraclito in allegoriis Homericis p. 427. & Plutarcho Sympos. V. 4. Æliano XI. 10. Var. & Svidæ * variis in locis *Amphipolites*. Vitruvio etiam præfat. ad Librum VII. à Macedonia venisse Alexandriam dicitur & Plinio indice Libri XII. & XIII. Zoilus Macedo: atqui Macedoniæ opidum Amphipolis. Idem Heraclitus eodem loco *Thracium mancipium* appellat; quodq; plures allatrasset & reprehendisset, dictus fuit teste Æliano *Κύων ῥητορικὸς Canis Rhetoricus*. Ætas illius eo usq; certa est, quod vivendo superavit Philippum Macedoniæ Regem, ad hujus enim mortem historiam suam perduxisse traditur. Cum vero Demosthenes ex orationibus ejus profecisse dicatur, & discipulus fuerit Zoilus Polycratis Atheniensis qui Socratis æqualis fuit, aut ad summam senectutem pervenisse eum est necesse (Tanaquillo Fabro enim in notis ad Longinum, Zoilum Rhetorem qui contra Platonem scripsit à Zoilo Homeromastige distinguenti contra veterum sententiam assentiri nolim) aut errasse Vitruvium Architecturæ certè quàm historiæ & Chronologiæ peritiorem, qui illum sub Ptolemæo Philadelpho post Aristophanem Grammaticum Alexandriam venisse scribit. Sed locus ejus insignis non est prætermittendus. *In sequentibus annis à Macedonia Zoilus qui adoptavit cognomen ut HOMEROMASTIX vocitaretur Alexandriam venit suaq; scripta contra Iliadem & Odysseam comparata Regi recitavit. Ptolemaus vero cum animadvertisset Poëtarum parentem Philologiaq; omnis ducem absentem vexari, & cujus à cunctis gentibus scripta suspicerentur, ab eo vituperari, indignatus nullum ei dedit responsum. Zoilus autem cum diutius fuisset in regno inopia pressus, summisit ad Regem postulans ut aliquid sibi tribueretur. Rex vero respondisse dicitur Homerum qui annos mille decessisset, avo perpetuo multa millia hominum pascere. Item debere qui meliori ingenio se profiteretur non modo se unum sed etiam plures alere posse. Et ad summam mors ejus ** ut parricidii damnati varie memoratur.*

* Vide Svidam in Ἀναξιμένης, Δημοσθένης & Ζωίλος. Apud Plutarchum quoque in Demosthenis vita memorantem τοῦ ζήθου τοῦ Ἀμφιπολίτου λόγους, legendum Ζωίλου τοῦ Ἀμφιπολίτου, ut ex Dionysio Halic. libro de Demosthenis gravitate & Svida monuerunt Reinesius p. 328. Var. & Jonsius p. 42. & 126. Confer etiam quæ de Zoilo notavit Vossius lib. I. de Histor. Græcis c. 15. & Boilæus (Mr. Boileau Despreaux) reflex. V. sur Longin.

** Tam diversæ de morte Zoili narrationes docent parum certam esse universam illam traditionem, & forte deberi illis qui tam malo mortis genere hominem dignum esse temere & parum humane opinabantur, ex iniqua admiratione Homeri, vel sui ipsorum potius nimia æstimatione, in quos Homeri contemtum redundare existimabant. Quis jam miretur religionem tantundem mali svadere potuisse mortalibus, ut quos tanquam hæreticos detestabantur, de illis fœdas mortes vel si essent libenter commemorarent, vel si non essent fingegerent. Zoili enim exemplo videmus unius Poëtæ causa, quem ipsi omnibus encomiis efferebant, ille vero aspernabatur, truculentissimo supplicio dignum habitum fuisse, Vitruvii etiam judicio, qui post verba à me jam adducta subjungit: *Utrum ei acciderit, merenti digna constitit pœna. Non enim aliter videtur promereri, qui citat eos, quorum responsum quid senserint scribentes non potest coram indicari.*

tur. Alii eum scripserunt à Philadelpho esse in crucem fixum, nonnulli in eum lapides esse conjectos, alii Smyrnæ vivum in pyram conjectum. Diversum ab his genus mortis Zoili commemorat Svidas, ait enim in Olympia de Scironiis saxis esse deturbatum. ἐπεκλήθη Ὁμηρομάστιξ ὅτι ἐπέσκωπτεν Ὅμηρον, διὸ αὐτὸν διώξαντες οἱ ἐν τῇ Ὀλυμπίᾳ κατὰ τῶν Σκιρωνίδων πετρῶν ὤθησαν. Ab eodem Svida discimus novem libros à Zoilo compositos adversus Homeri Poësin (τὰς καθ' Ὁμήρου συντάξεις vocat Dionysius Halicarnass. in Isæo p. 111.) & præterea Homeri vituperationem. Ῥήτωρ δ' ἦν καὶ φιλόσοφος, ἔγραψε μέντοι τινὰ καὶ γραμματικὰ καὶ κατὰ τῆς Ὁμήρου ποιήσεως λόγους ἐννέα. Ἱστορίαν ἀπὸ Θεογονίας ἕως τῆς Φιλίππου τελευτῆς βιβλία τρία. Περὶ Ἀμφιπόλεως, καὶ κατὰ Ἰσοκράτους ῥήτορος καὶ ἄλλα πλεῖστα ἐν οἷς καὶ ψόγον Ὁμήρου. Qualia fuerint quæ reprehendit in Homero Zoilus, vide si placet apud Longinum p. 70. edit Jac. Tollii, Heraclitum qui vulgo Heraclides, loco laudato, Plutarchum V. 4. symposiacorum, scholia minora ad Iliad. ε. 4. & 20. Eustathium ad Iliad. Ε. p. 512. Ω. p. 1510. Odysseæ ι. p. 335. Non absurde quædam notasse & in principe Poëtarum carpsisse certissimum est, quod tamen tot libros reprehensione implevit poëmatum multis nominibus svavissimorum & pulcherrimorum, in ipsum præterea Homerum, candidissimum omnium laudatorem, singulari oratione invectus, nescio quam arguit animi vel vanitatem vel loliginem, præcipue si verum est quod legas apud Ælianum XI. 10. Var. Galenum Method. Therapeut. Lib. I. c. 3. T. 4. Opp. p. 37. Homeri iconem à Zoilo flagris * cæsam ἀλλ' οὕτω γε καὶ Ζωΐλος ἔνδοξος τὴν Ὁμήρου μαστίζειν εἰκόνα. Ibidem addit Zoilum non magni fieri nisi à φιλολοιδόροις, Dionysius tamen Halicarnassensis Epist. ad Pompejum p. 127. eum refert inter eos qui Platonem (nam adversus hunc qvoqve & adversus Isocratem scripsit) reprehenderint οὐ διὰ φθόνον ἢ διὰ φιλαπεχθημοσύνην κωμῳδοῦντες, ἀλλά τὴν ἀλήθειαν ἐξετάζοντες. Ab hoc viro obtrectatores qvicunqve vocantur non modo *Zoili*, ut apud Martialem & alios, sed etiam *Homeromastiges* ** ut Plinio in præf. historiæ: *ut ob id caveam istos Homeromastigas*. Homero ipsi tamen Zoilus debuit ut posteris innotesceret, judice Ovidio remed. amor. vers. 365. ita enim intelligendus ille locus:

Ingenium magni detrectat livor Homeri,
Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.

Primus pro Homero contra Zoilum scripsit Arati Poëtæ frater *Athenodorus*, ut legitur in Vita Arati Græcis in illum scholiis præmissa. Definitionem schematis seu figuræ hanc è Zoilo profert Philammon Rhetor p. 98. edit. Laurentii Normanni τοῦ μακαρίτου· σχῆμά ἐστιν ἕτερον μὲν προσποιεῖσθαι ἕτερον δὲ λέγειν.

* Similiter Theagenis Thasii athletæ statuam ab inimico, sed haud impune, (collapsa enim ipsum oppressit) cæsam flagris narrat Dio Chrysost. XXXI. p. 339. seq.

** Sic Largi Licinii olim liber ferebatur, infando (ut ait Gellius XVII. 1.) titulo *Ciceromastix*.

λέγειν. Reprehendit Quintilianus IX. 1. *Verum id ipsum anguste Zoilus terminavit, qui id solum putaverit schema quo aliud simulatur dici quàm dicitur.* Zoilus Rhetor ὁ τὸν Ὅμηρον ψέγων ὡς μυθογράφον, laudatur ἐν τῷ Τενεδίων ἐγκωμίῳ apud Strabonem VI. p. 271. Plures autem fuere Zoili præter Amphipolitam nostrum. 1.) Zoilus Patruus Pythagoræ. Laërt. VIII. 2. 2.) Zoilus Lampsacenus Themistonis Epicureæ filius, Clemens Alex. IV. Strom. p. 522. 3.) Zoilus Cedrasensis (ὁ Κεδρασεὺς) Etymolog. M. in ἀῶος. Forte Grammaticus ille hoc nomine, qui ab Athenæo inter Dipnosophistas collocutores introducitur. 4.) Zoilus *Pergæus* quem de Diogene Cynico quædam commemorantem laudat Laërtius VI. 37. 5.) Zoilus Sacerdos Boeotius Plutarchi æqualis qui ejus meminit quæst. Græc. XXXVIII. p. 297. 6.) Zoilus Cyprius artifex ferrarius, de quo idem Plutarchus in Demetrio p. 898. 7.) Zoilus Medicus cujus antidotum memorat Galenus II. 13. de antidotis. nescio diversusne sit à Zoilo Ophthalmico cujus meminit idem IV. 7. de medicamentis κατὰ τόπους. 8.) Zoilus Trevirensis apud Ausonium in Epistola cupidini crucifixo præmissa, ad quem locum Scriverius notavit alios Zoilos tres ex Gruteri Inscriptionibus p. 302. 2. p. 438, 2. p. 900. 9.) alios item tres Zoilos Martyres ex Adone & Usuardo 24. Maj. & 27. Jun. & Martyrolog. Rom. 24. Nov. His adde 15.) Zoilum Alexandriæ Episcopum de quo Nicephorus XVII. 8. & 26. 16.) Zoilum qui sub Theodosio jun. Antiochiæ porticum exstruxit. id. XIV. 46. 17.) *Publium Ælium Flavianum Zoilum*, Apollodori Aspendii Philologi fratrem, in veteri inscript. apud Sponium 1. itinerar. p. 107. 18) Zoilum Milesium, in veteri anaglypho apud Bernhardum de Montfaucon p. 70. Diarii Italici. 19.) Zoilum Tyrannum Cæsareensem de quo Josephus XIII. 20. & 20.) L. Nostium Zoilum coheredem *Ciceronis* XIII. 46. Epist. ad familiar. Sed ut ad Homerum & alios ejus reprehensores nostra redeat oratio, ei viventi æmulum & adversarium fuisse *Sagarin* sive *Syagrum*, defuncto *Xenophanem*, tradit Laërtius in Socratis vita, II. 46. Καὶ Σάγαρις ἐφιλονείκει Ὁμήρῳ ζῶντι, ἀποθανόντι δὲ Ξενοφάνης ὁ Κολοφώνιος. De Syagro dixi Lib. I. c. XXXIV. num. 3. *Xenophanem* idem Laërtius IX. 18. testatur graviter perstrinxisse quæ Homerus & Hesiodus scripserant de Diis: γέγραφε δὲ καὶ ἐν ἔπεσι καὶ ἐλεγείαν καὶ ἰάμβους καθ᾽ Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου ἐπικόπτων αὐτῶν τὰ περὶ Θεῶν εἰρημένα. Sextus Empiricus VIII. adversus Mathemat. p. 341. ἔνθεν καὶ Ξενοφάνης διελέγχων τοὺς περὶ Ὅμηρον καὶ Ἡσίοδον φησί.

Πάντα Θεοῖς ἀνέθηκαν Ὅμηρος θ᾽ Ἡσιόδος τε
Ὅσσα παρ᾽ ἀνθρώποισιν ὀνείδεα καὶ ψόγος ἐστὶ
Κλέπτειν μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλοις ἀπατεύειν.

Idem lib. I. p. 57. Ὅμηρος δὲ καὶ Ἡσίοδος κατὰ τὸν Κολοφώνιον Ξενοφάνη ὡς πλεῖστα (ita videtur legendum pro ὃς πλεῖστα) ἐφθέγξαντο Θεῶν ἀθέμιστα ἔργα κλέπτειν μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατεύειν. Eo nomine & penes inferos poenas dare finguntur Homerus & Hesiodus apud Laërtium VIII. 21. & Suidam in Πυθαγόρας. Ab *Atheniensibus* (ob eandem ut suspicor causam) multatum Homerum tanquam insanientem quinquaginta drachmis, tradit Heraclides, eodem Laërtio teste II. 43. *Heraclitus* vero Philosophus (id. IX. 1.) Homerum affirmabat dignum qui ex certaminibus ejiceretur & colaphis cæderetur. Adde Augustin. IV. 26. & 30. de C. D. *Plato* * quoque in libris de legibus testatus se fabulas illas & fictiones indignas Diis improbare, tertio *Politias* è Republica sua excesse Homerum jubet & aliorsum ablegat quanquam honoris causa unguento delibutum lanâque Dei instar (confer Grævium ad Hesiodi ἔργα v. 499.) coronatum, qua de re scripserat olim Ælius Serapion teste Svida: Interim vide si placet quæ ad Dionis Chrysostomi Diss. LIII. & ad dissertationem VIII. Maximi Tyrii Isaacus Casaubonus & Daniel Heinsius: Caspar Barthius ad Zachariam Mitylenæum p. 300. Tho. Reinesius lib. V. var. lect.

* Confer Euseb. XIII. 3 p & *Proclum* in Politiam p. 368.

lect. cap. 6. post Epistolas ad Daumium p. 322. seq. G. J. Vossius de Poëtices natura cap. VIII. & Lud. Thomasinus, in methodo Christiana legendi Poëtas p. 105. seqq. Huc refer & *Sibyllæ* illud quod laudat Lactantius Lib. I. c. VI. *Homerum mendacia scripturum*, & quæ in eandem sententiam Lucianus Gallo T. 2. p. 73. Usque adeo ut Ὁμηρίζειν & Ἡσιοδίζειν veteribus quibusdam idem sit ac mentiri, & Ὁμηρισταὶ *Aretalogi* velut notatum Salmasio ad Suetonium c. 74. August. Nec prætereundus *Daphidas* Telmissensis Grammaticus (Ciceroni de fato & Straboni XIV. p. 647. *Daphitas*) Svidâ teste γεγραφὼς περὶ Ὁμήρου καὶ τῆς αὐτοῦ ποιήσεως ὅτι ἐψεύσατο. Reprehensus quoque Homerus à *Metrodoro* in pluribus scriptis Plutarch. p. 1087. quod non svaviter vivere liceat sec. Epicurum, à *Pammene* Thebano. id. lib. 1. Sympos. qv. 2. à *Parthenio* Phocaënsi, Vide Epigramma Erycii quod edidit Clariss. Neocorus ad Svidam in Παρθένιος, à *Bione* Sophista de quo Acron ad Horatii II. 2. Epist. à *Protagora* denique, de quo Aristoteles c. 19. Poëtices. Quibus accedit *Dio Chrysostomus* Oratione XI. de Ilio non capto quam separatim cum notis & versione sua edidit ad calcem Quinti Rhodomannus, confutandum in se suscepit *Georgius Henricus Ursinus* Oratione de Ilio capto quæ subjicitur egregiis viri illius eruditi observationibus Philologicis, editis Ratisbonæ 1679. 8. ut prætercam quæ Dioni Chrysostomo opposita sunt à *Godofredo Kirbach* in dissertatione vulgata Witebergæ 1687. Quanquam Origenes quoque 1. adversus Cellum p. 32. fassus est difficillimum esse tueri quæ de bello Iliaco ab Homero tradita sunt. Non repetam in præsenti exprobatam Homero in prosodia vocum licentiam, & illud Ἄρες Ἄρες apud Martialem, tum quod idem sæpius repetit & in epithetis usurpandis non pari semper delectu versatur: neque persequar eorum criminationem qui parum verisimiliter plagium Homero in Sibyllam, Dictyn, Musæum, Orpheum, aliosque quos jactant antiquiores Poetas commissum objecerunt, qua de re dictum passim Libro superiore: Nec quod de Homeri poematis abolendis cogitarunt *Caligula* Sveton. c. 34. & qui illis Antimachum præferebat *Hadrianus*. Dio LXIX. p. 790. Nec denique quæ in Homero reprehenderunt recentiores, *Julius Cæsar Scaliger* Poëtic. V. 2. seq. *Paulus Benius* in collatione Homeri ac Virgilii cum Tasso & Ariosto, *Renatus Rapinus* in comparatione Homeri & Virgilii, *Alexander Tassonus* * *Jacobus Gaddius* ** *David* & *Johannes Clericus* *** & in invidiosa fastidiosaque comparatione veterum ac recentiorum *Carolus Perraultus*, vir ingeniosissimus à Boilæo in observationibus ad Longinum confutatus, nedum quæ *Boisrobertus*, **** *Maresius Sorlinus* & similes. Jam pridem enim tempus est ut misso tandem Homero ad alios scriptores Græcos noster sermo descendat.

XI. Fuere

* Erythræus Pinacothec. I. 486. in Tassoni vita: *Narravit mihi se quingentas Homeri sententias & amplius in unum volumen collectas habere, quas editurus esset, stulte ridiculas.* præfationem ad annotationes Tassoni posthumas in Vocabularium Academicorum della Crusca Venet. 1698. fol. ubi inter alia memorantur Censuræ ejus in Homerum, Petrarcham, & Boccacium.

** De scriptoribus non Ecclesiasticis T. 1. p. 208.

*** Johannes Clericus Vir Cl. in arte Critica T. 1. p. 100. David Clericus Oratione quarta lectu non indigna quæ est in vituperationem Homeri. Præclarum tamen ejusdem Jo. Clerici de Homero judicium exstat T. XI. Bibl. selectæ p. 355. seq.

**** Baillet. Judic. de Poëtis T. 1. p. 40 seq. Adscribam denique hæc Abulfaragii p. 40. *Dicitur Analinias* (al. Anabias) *scurra ad Homerum dixisse, dicteriis me incesse, ut ex convicciis tuis gloriam captem, cum laude tua non sim dignus: Dicenteq; illo, nunquam id facturus sum, respondisse, adiens ergo principes Græcorum pusillanimitatem illis tuam notam faciam. Cui statim Homerus: Accepimus petente cane ut cum leone pugnam iniret in insula Cypro, abnuisse leonem, dedignatum hoc facere. Dixit ergo canis: abiens ego ad leones, ignaviam tuam illis indicabo, Cui leo: ut exprobrent mihi leones quod haud ausus fuerim tecum congredi, satius mihi est, quàm ut mystaces meas sanguine tuo oblinam.*

XI. Fuere & alii Homeri, 1.) Phocensis Euphronis F. Hesiodi æqualis, si fides Tzetzæ Chiliad. v. 209. & schol. ad Hesiod. p. 3. & 69. 2.) Byzantinus, Tragicus, de quo infra c. XIX. 3.) Homerus Sellus Grammaticus, de quo Suidas. Ut omittam 4.) Omerum Esavi nepotem à quo Homeritas dictos suspicatur Holstenius ad Stephanum Byz. p. 235. & 5.) Regem quintum Arabiæ felicis (apud Pocokium specim. Hist. Arabum p. 57. Hamyar Sabæ F.) à quo potius Homeritarum nomen repetendum contendit Jobus Ludolfus Comment. ad Hist. Æthiop. p. 231. Pseudo Archilochi vero nugæ relatu indignæ sunt, qui ex diversa patria Homero Poëtæ assignata octo Homeros effinxit, ut mirum sit ab illo verba sibi dari passum Jacobum à Cruce Bononiensem, qui ejus testimonio tanquam fide digno ac certissimo usus est in annotatione, pulcherrima ut ipse vocat, ad Gellium, quam in face artium recudi curavit Janus Gruterus T. 1. p. 693. seq. Recte illa rejiciuntur etiam ab Allatio lib. de patria Homeri cap. ult.

CAPUT VIII.

De HESIODI ASCRÆI *ætate, scriptis editis ac deperditis, eorumque quæ exstant editionibus atque interpretibus.*

De Hesiodi ætate. 1. *Certamen cum Homero an genuinum.* 2. 3. *De vita ejus scriptores, & observationes quædam.* 4. ἔργα καὶ ἡμέραι. 5. *An ex Orphei & Melampodis descripta.* 6. *Argumentum.* 7. *Poëma illud admiratus Seleucus Nicator.* 8. *Primi decem versus utrum genuini.* 9. *Græci Scholiastæ* ἔργων *Hesiodi.* 10. Ἀσπὶς *à multis Hesiodo abjudicata.* 11. *Num fuerit pars* ἠοιῶν μεγάλων *sive quarti* καταλόγου? 12. *Græca in Aspidem scholia.* 13. *Theogonia Hesiodi & in eam veterum scripta deperdita.* 14. *Alii Theogoniæ scriptores, eorumque scopus, & num Theogoniæ Hesiodeæ quædam inserta sint è Theogonia Orphei.* 15. *Scholia edita & inedita in Hesiodi Theogoniam. Et deperditi quidam in alia Hesiodi scripta commentarii.* 16. *Catalogus scriptorum Hesiodi deperditorum cum variis observationibus.* 17. *Non videri scripsisse de herbis, de re Medica, nec separatim fabulas. Euthydemi poëmata sub Hesiodi nomine vulgata.* 18. *Editiones Hesiodi Græcæ.* 19. *Cum scholiis Græcis.* 20. *Græcolatinæ & notis illustratæ.* 21. *Metaphrases Hesiodi latinæ & vernaculæ.* 22. *Hesiodi fragmentum in Fulgentii Mythologia tentatum.* 23. *Hesiodus Homeri imitator &* ἐβραΐζων. 24. *Catalogus scriptorum à Græcis Hesiodi interpretibus allegatorum.* 25.

 I. De

I.

De ætate Hesiodi, Patria Cumani, sed ab educatione in Ascra* Bœotiæ vico Ascræi, dicere quædam me memini libro superiore c. XIII. ubi eorum testimonia in medium attuli, qui Hesiodum non dubitant Homero ipso facere antiquiorem. Jam iis placet accedere, qui eum cum Euthymene & Archemacho apud Clementem I. Strom. p. 327. Homero supparem, annis tamen aliquantò juniorem fuisse statuunt. Varro quidem apud Gellium Lib. III. c. 11. non dubium esse ait quin aliquo tempore eodem vixerint, idque ex epigrammate ostendi, quod in tripode scriptum est qui in monte Helicone ab Hesiodo positus traditur Lib. III. Antholog. p. 389. & apud Dionem Chrysostomum orat. 2. de regno statim sub initium, & in certamine Homeri atque Hesiodi p. 327.

Ἡσίοδος Μούσαις Ἑλικωνίσι τὸν δ' ἀνέθηκε
Ὕμνῳ νικήσας ἐν Χαλκίδι θεῖον Ὅμηρον.

Sed ab admiratoribus Hesiodi hoc confictum esse contendit Salmasius p. 869. ad Solin. perinde ut alterum quod refertur ab Eustathio ad Iliad. ά p. 5. & Scholiaste Pindari ad Nemeonic. Od. 2.

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
Μέλπομεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν.

Georgius Syncellus p. 172. Ἡσίοδος ἐγνωρίζετο, ὃν Ἔφορος ἀνεψιὸν καὶ σύγχρονον Ὁμήρου φησίν. Ita legendum, male enim editum ὁμοῦ φησίν, quod pejus etiam vertit Goarus: *quem Ephorus nepotem & sibi coævum celebrat.* Idem Syncellus p. 176. temporibus Davidis Regis: ἐπ' αὐτοῦ ὁ μέγας ποιητὴς Ὅμηρος παρ' Ἕλλησιν καὶ Ἡσίοδος.

II. Idem judicium viri eruditi ferunt de libello inscripto ἀγὼν Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου quem græcè primus edidit H. Stephanus A. 1573. 8vo. (una cum Matronis & aliorum parodiis Homericis & reliquiis Pepli Aristotelis sive epitaphiis Homericorum Heroum) & Dan. Heinsius itidem Græce tantum Hesiodo suo Lugd. Bat. 1603. 4to. subjecit. Hoc certamen Hesiodus cum Homero iniisse dicitur ad exequias Amphidamantis in Chalcide, coram Panide Rege, defuncti fratre, qui tripodem victoriæ præmium adeoque & primas non Homero sed Hesiodo tribuit. Mentio hujus rei apud Plutarchum Lib. V. Symposiacon quæst. 2. & in Convivio septem Sapientum p. 153. seq.

* Hesiodi Ἐργ. v. 540. Strabo IX. p. 409. & 413. Ovid. IV. 14. 31. seq. è Ponto. Alius Hesiodus servus, cujus meminit Lysias apud Svidam in Μουσαῖος. Alius Hesiodus qui adversus hæreses scripsit teste auctore Prædestinati in limine Libri I. & hæresi LXXXIII. Effigies Hesiodi nostri exstat T. 2. thesauri Antiquitatt. Græcar. Gronoviani tabula XXII. è Fulvio Ursino p. 23. Epitaphium à Pindaro positum apud Suid. in Ἡσιόδειον γῆρας. Aliud in appendice Vaticana proverbior. IV, 3.

153. seq. & apud Philostratum in Heroicis, Libanium in Socratis Apologiâ T. I. Opp. p. 653. Themistium Orat. XXX. p. 349. Præterea apud Joh. Tzetzam prolegomenis ad Hesiodum. Vide & Jani Rutgersii Varias lectiones p. 423. Heinsiii introductionem ad Hesiodum p. 42. seq. & Apostolium XV. 88. Erasmum in Adagio πάνδημος ψῆφος. Sanè victoriæ & tripodis Musis dedicati meminit ipse Hesiodus in ἔργοις v. 655. seq. Sed Homerum â se victum non memorat, de quo ambigit etiam Eustathius prolegom. ad Iliad. εἰ δὲ καὶ ἤρισεν Ὅμηρος Ἡσιόδῳ τῷ Ἀσκραίῳ καὶ ἡττήθη, ὅπερ ὀκνοῦς τοῖς Ὁμηρίδαις καὶ λέγειν, ζητητέον ἐν τοῖς εἰς τοῦτο γράμμασιν, ἐν οἷς ἔκκεινται καὶ τὰ ῥητὰ τῆς ἔριδος. Homerum in campis Elysiis victum ab Hesiodo licet longe inferiore, fingit Lucianus 2. de vera Hist. T. I. p. 677.

III. Quanquam verò certamen illud quale hodiè fertur & post Adriani Imperatoris tempora cujus nominetenus meminit scriptum constat, totum confictum fortassis est, non minus quam σύγκρισις *Philistionis atque Menandri* edita â præstantissimis Viris Rigaltio ac Rutgersio, rem ipsam tamen contra tot tamque antiquos testes in dubium vocare non ausim. Neque id facere audet Clarissimus Dodvvellus, qui diss. 3. de Cyclis Græcorum eruditè de Homeri & Hesiodi ætate agit, & certamen illud circa annum primum Olympiadis undetrigesimæ * certatum esse concludit. Vicerit itaque Homerum ætate provectum (neque enim Tzetzæ de juniore nescio quo Homero conjectura probanda videtur) Vicerit inquam Homerum illum celebratissimum Hesiodus florens adhuc annis, ut Æschylus senex victus est â juvene Sophocle.

IV. Præterea *Cercopem* quendam (Milesium haud dubie Athenæo memoratum) cum Hesiodo certasse legas in Thomæ Magistri argumento ranarum Aristophanis: τῷ ὑπὲρ φύσιν Ὁμήρῳ τις ἀνώνυμος ἤριζε Σάτυρος (lege Σύαγρος) Ἡσιόδῳ δὲ Κέρκωψ. Laërtius II. 46. Καὶ Κέρκωψ ἐφιλονείκει Ἡσιόδῳ ζῶντι, τελευτήσαντι δὲ Ξενοφάνης. De vitâ Hesiodi non indiligenter agit Lilius Gyraldus dialogo 2. de Historiâ Poëtarum â Colomesio illustratus: & multa præfatur Joh. Tzetzes in suis ad ἔργα prolegomenis, quæ hoc loco â me repeti nihil est necesse. A Musis edoctum se testatur ipse in Theogoniâ v. 22. seq. & in ἔργοις v. 659. de quâ re videndus Dio Chrysost. diss. 77. & Maximus Tyrius diss. 22. illustratus â *Petro* Petito Lib. I. Miscellan. c. 20. Vaticinandi facultatem Hesiodo ereptum it Lucianus in

* Plerique omnes veterum ac recentiorum longe antiquiorem faciunt tum Hesiodum tum præcipue Homerum. Sed si verum est Thaletem qui natus est Olymp. XXXV. 1. fuisse inventorem æquinoctii, τροπῶν solis, & aliarum ejusmodi observationum Astronomicarum, non video quid responderi possit doctissimi Dodvvelli argumentis, cum non tantum apud Hesiodum illarum vestigia occurrant, sed & Heliotropii in Syra insula (â Pherecyde ut refert Laërtius lib. 1. sect. 119. positi) diserta mentio apud Homerum Odyss. ό. v. 403. Quamvis vero hanc potius probo loci istius Homerici interpretationem quam *Perraulti* & Boilæi p. 130. Observatt. ad Longinum, Fateor tamen in plerisq; illis traditionibus de inventis veteres neq; ita sibi constare, neq; adeo tantam meo judicio mereri fidem, ut ex illis certa argumenta Chronologica duci possint. Sic Anacharsidi inventam figuli rotam tribuunt Posidonius, Euphorus, Plinius, ut Laërtii & Suidæ testimonia omittam. Atqui τροχὸν κεραμέως diserte memorat Homerus Iliad. Σ. 600. Quid itaque? num Homerus junior Anacharside? Aut num audiendus Posidonius, qui *malebat versus* in Homeri libris *falsos esse quam fabulam*, ut ait Seneca Epist. 90. Neutrum puto verisimile, sed potius assentior Straboni & Senecæ, qui figlinæ rotæ usum pridem ante Anacharsin hominibus innotuisse existimarunt.

διαλέξει πρὸς Ἡσίοδον T. 2. Opp. p. 487. non abre quidem, si propriè hoc accipias de vi prædicendi futura, quicquid etiam adversus Samosatensem disputet Barthius Lib. II. Adverſ. c. 8. Vellejo judice *Vir* fuit Hesiodus *perelegantis ingenii & mollissima dulcedine carminum memorabilis, otii quietisq; cupidissimus, ut tempore Homero, ita operis auctoritate proximus.* L. I. c. 7. Ad Hesiodi sepulchrũ hirundines convolasse innuit Lucianus de morte Peregrini p. 588. T. 2. χελιδόνας enim illo in loco non κορώνας legendum esse contendit Menagius ad Laërtium p. 255. suavem hirundinum cantum observans fuisse Moscho, Achilli Tatio aliisque. *Plutarchi* liber de vita Hesiodi, Lampriæ memoratus intercidit, quemadmodum & *Cleomenis* liber de Hesiodo cujus meminit Clemens Alex. 1. Strom. p. 300. Et quæ de Hesiodo scripserat *Heraclides Heracleotes*, *Chamæleontis* civis sui scripta expilans, de quo Laërtius L. V. sect. 92.

V. Per opus Hesiodi cui auctoritatem Homericis scriptis proximam tribuit Vellejus, suspicari liceat peculiariter ab eo intelligi Poëma cui titulus ἜΡΓΑ καὶ ἩΜΈΡΑΙ, *Opera & Dies*: nihil enim inter omnia Hesiodi scripta isthoc unico est celebrius, nihil in veterum scriptis frequentius usurpatum, imo quod solum pro Hesiodio agnoscebant Bœotii Heliconis accolæ teste Pausaniâ in Bœoticis p. 771. Hoc perperam in duo diversa scripta distingui, quorum alterum ἔργα alterum â v. 763. ἡμέραι inscribatur, probat Dan. Heinsius in introductione c. 18. Olim enim doctrina τῶν ἡμερῶν sive de diebus homini œconomo observandis, sine ulla distinctione ἔργα sive vitæ præcepta subsequebatur, ita ut communis ac generalis esset inscriptio ἔργα καὶ ἡμέραι, quo nomine etiam allegant passim veteres unum aliquem versum Poëtæ producentes, licet sæpius brevitatis causâ tantum ἔργα appellant, neque causa est cur post versum 380. secundus liber ἔργων incipiat, neque enim constat ab Hesiodo in plures libros hoc opus divisum fuisse, neque hanc distinctionem vel scriptores antiqui vel codices MSS. probæ notæ agnoscunt, ut docuit Joh. Georgius Grævius elegantioribus literis quas cum singulari laude ornabat nuper ereptus lection. Hesiod. c. 9. Quanquam Poëmatis istius â citharœdis per partes decantari soliti, partes singulæ pro argumenti varietate â veteribus Grammaticis laudantur interdum sub titulis: δαιμονολογία, πανδώρα, πιθοιγία, * λήξεις &c. Quemadmodum partes poëseos Homericæ similiter ab argumento appellatas notatum â me supra est c. 3. num. 28. Sic & ἡμέρας Hesiodi seorsim quandoque laudant Grammatici recentiores, ut Johannes Tzetzes Chiliad. 12. v. 174. καὶ ἐν τῇ βίβλῳ ἡμερῶν ἀστρολογεῖ ἢ πόσα; Eustathius ad Odyss. Σ. p. 661. ἢ καὶ ὅτι πρὸς τὰς ἡλιακὰς ἡμέρας βιοῦμεν ὁποῖον τι καὶ τὸ Ὀρφέως καὶ Ἡσιόδου περὶ Ἡμερῶν.

VI. Dici-

* Vide Eustath. in Iliad. ω. p. 1501. Heinsii introduction. c. 7. Hesiodum ῥαψῳδὸν vocat Lucianus in Hermotimo, T. 1. p. 522.

VI. Dicitur Hesiodus in hoc opere imitatus esse ἔργα καὶ ἡμέρας Orphei, de quibus dixi Lib. I. c. XIX. §. III. Sed Plinius Lib. XIV. c. 1. affirmat Hesiodum præcepta agricolis pandere orsum, & Lib. XVIII. c. 25. principem omnium de agriculturâ præcepisse. Ac valde incertum est, poëmata Orpheo tributa Hesiodo fuisse antiquiora, perinde ut fallitur idem Joh. Tzetza qui in scholiis p. 180. b. editionis Heinsianæ putat Hesiodum quædam hausisse ex * *Melampode*, cum Melampus ille ex quo ibi nonnulla à Tzetza proferuntur longe sit Hesiodo junior & libros suos Ptolemæo Philadelpho inscripserit.

VII. Quanquam verò vocabulum ἔργον peculiariter interdum dicitur de agriculturâ, operisque rura colentium, ut notavit Eustath. ad Iliad. ρ΄. p. 1135. & de hoc ipso Hesiodi poëmate agens Olympiodorus in 1. Meteor. praxi 17. Salmasius de usuris p. 299. Petrus Moll ad Longum p. 37. & Anna Daceria p. 22. ad Anacreontem, ac novissime Clariss. Lambertus Bos Observ. Critic. c. VI. p. 32. seq. Præterea Manilius quoque non aliud scriptum intellexit cum Lib. II. v. 19. sq. de Poëta nostro cecinit:

Quin etiam ruris cultus legesque rogavit
Militiamque soli, quos colles, &c.

Neque Plinius XIV. 1. *Tanto priscorum cura fertilior aut industria felicior fuit, ante millia annorum* (scripsit Plinius circa Annum U. C. 830.) *inter principia litterarum Hesiodo præcepta agricolis pandere orso, subsecutisque non paucis hanc curam ejus.* Neque Themistius Orat. XXX. ubi ei Hesiodus dicitur τὴν ποίησιν διανείμας εἰς Ἡρώων τε καὶ Μουσῶν ἐπαίνους, καὶ τὴν γεωργίαν ἐν τούτοις τάξας. Tamen Hesiodi scopus princeps in hoc Poëmate non fuit agri colendi rationem tradere, sed *Persen* fratrem suum (quem ἐποποιὸν nescio quam vere Svidas vocat) à voluptatibus & otio avocare, Ethicisque atque œconomicis præceptis imbuere; ἔγραφε δὲ βιβλίον τὸ παρὸν πρὸς Πέρσην τὸν ἀδελφὸν παραινέσιν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν περιέχον παντοίαν, quam Tzetzæ observationem introductione sua multis confirmavit Dan. Heinsius, & capite ult. ostendit vocabulum ἔργα latius sumi debere, ac de universis quæ bono œconomo facienda incumbunt, esse intelligenda. Illam viri docti sententiam Scholiastes Nicandri quoque comprobare videtur dum p. 27. b. Hesiodum laudat ἐν τοῖς περιπλομένοις, præcipue vero Maximus Tyrius Heinsio ipsi commemoratus qui diss. 16. ait Hesiodum scripsisse τὰ εἰς τὸν βίον ἔργα τε ἃ δραστέον καὶ ἡμέρας ἐν αἷς δραστέον. Sic Θαλάσσια ἔργα scripserat Pancrates Arcas laudata Athenæo VII. p. 283. & alibi.

VIII. In deliciis hoc Poëma fuit olim Seleuco Nicatori, ita ut capiti ejus mortui appositum fuerit inventum teste Ptolemæo Hephæstione Lib. V. apud Photium cod. 190.

IX. Primos decem versus Hesiodum autorem agnoscere negat Plutarchus

* Hunc locum ni fallor respicit Salmasius p. 825. de annis Climactericis, ubi Melampodem refert inter eos qui ἡμέρας scripserint. Sed & Hesiodi loca quædam illustrat ibidem vir doctissimus.

tarchus, qui Lib. IX. Sympoſiacon problem. I. verſum οὐκ ἄρα μοῦνον ἦην ἐρίδων γένος vocat πρῶτα τῶν ἔργων. Negat Pauſanias in Boeoticis p. 771. ex mente accolarum Heliconis, qui procœmium in Muſas Heſiodo abjudicabant & initium poëmatis affirmabant eſſe τοὺς ἐρίδας, demonſtratis ſcriptori illi antiquiſſimis plumbeis laminis in quibus τὰ ἔργα eo modo inſcripta erant. Similiter Joh. Tzetzes auctor eſt procœmium Heſiodo abjudicatum eſſe ab Ariſtarcho, Praxiphane Theophraſti diſcipulo, aliisq; ἰστέον ὅτι Ἀρίσταρχος καὶ ἕτεροι ὀβελίζουσι τὸ προοίμιον, καὶ Πραξιφάνης ὁ μαθητὴς θεοφράστου, λέγων ἀπροοιμιάστῳ βιβλίῳ ἐντυχεῖν, ἀρχομένῳ ἐντεῦθεν. Οὐκ ἄρα μοῦνον ἦην ἐρίδων γένος. Rejicit etiam Heinſius c. 17. introductionis, profeſſus mali Poëtæ eſſe ſed boni Philoſophi & qui cum cura hunc librum perlegerit. Neq; defuiſſe olim, qui Heſiodi poëmata interpolarent, docet Pauſanias in Corinthiacis p. 171. At enim Dio Chryſoſtomus diſſ. 12. p. 199. ita hoc procœmium Heſiodi eſſe non dubitat, ut propter illud Heſiodũ etiam præferat Homero.

X. In ἔργα καὶ ἡμέρας triplicia Græca extant ſcholia atque commentaria, in quibus ſingulis procœmium quoque explicatur. Antiquiſſima ſunt *Procli* neque integra illa ſed excerpta tantum * ἐκ τῶν Πρόκλου Διαδόχου, argumenti maximam partem Philoſophici, moraliaque & παιδευτικὰ perſequentis. Secunda ſunt ** *Joh. Tzetzæ* hominis non inerudití, ſed vani & Proclo ſæpe præter rem petulanter inſultantis. Tertia *Emanuelis Moſchopuli* Grammatica & intelligendæ Poëtæ dictioni utiliſſima. Denique ſubjecta eſt *Joh. Protoſpatharii* ἐξήγησις φυσικὴ τῶν ἡμερῶν Ἡσιόδου in filii gratiam ab auctore ſcripta & pauciſſimorum foliorum. Porro ediſcendum pueris Heſiodum datum eſſe jam olim, docet vel Ciceronis illud Lib. VI. ad familiar. Ep. 18. *Lepta ſuaviſſimus ediſcat Heſiodum, & habeat in ore*: τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα. Etiam à Rhapſodis cantatum ad lyram, teſtis Plutarchus IX. ſympoſ. p. 736. 743.

XI. Solet Heſiodi ἔργοις vulgô ſubjici ἈΣΠΙΣ ἩΡΑΚΛΕΟΥΣ ſive *de ſcuto Herculis poëma*, quod plurimi olim negarunt eſſe Heſiodi. Nam præter Bœotos quos ſola ἔργα pro genuino Heſiodi ſcripto habuiſſe ex Pauſania ante notavi, Ariſtophanes Grammaticus eam ſuppoſitiam eſſe ratus eſt & ex Homeri deſcriptione ἀσπίδος Iliad. Σ. expreſſam, teſte anonymo græco ſcholii quod in editione Aldina Ἀσπίδι ſubjicitur. Longinus in libro περὶ ὕψους p. 56. verſum Ἡσιόδειον ex Aſpide proferens addit; εἴγε Ἡσιόδου καὶ τὴν ἀσπίδα θετέον. Theodoſius Alexandrinus in ſcholiis ineditis ad Dionyſium Thracem: δεῖ γὰρ τὸν Γραμματικὸν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ βιβλία γινώσκειν. Ἐστὶ γὰρ

* Ita conjicio ex his verbis Græcis quæ in editionibus præponi video. In MSto tamen codice Gudiano, qui editis locupletior non eſt, inſcribitur; Πρόκλου Διαδόχου εἰς τὰ ἔργα καὶ ἡμέρας Ἡσιόδου.

** Meminit Tzetzes ipſe Chil. VI. v. 842.

γὰρ καὶ ἐν αὐτοῖς ὁμώνυμα βιβλία ψευδῆ, οἷον ἡ ἀσπὶς Ἡσιόδου καὶ τὰ Θηριακὰ Νικάνδρου, ἑτέρων γάρ εἰσι ποιητῶν. In aliis ad eundem Dionyſium ſcholiis ineditis: ζητοῦμεν δὲ καὶ τὸν συγγραφέα, ἵνα τὸ ἀξιόπιστον ἢ μὴ τοῦ συγγραψαμένου καταλάβωμεν. Τοῦτο δὲ διὰ ἐπίγραφα (forte ψευδεπίγραφα) τῶν βιβλίων, ὡς ἔχει ἡ ἀσπὶς Ἡσιόδου, ἑτέρου γάρ ἐστιν. Ἐπιγραφῇ δὲ καὶ ὀνόματι ἐχρήσατο τοῦ Ἡσιόδου, ἵνα τῇ ἀξιοπιστίᾳ τοῦ ποιητοῦ ἀξία κριθῇ ἀναγνώσεως. Euſtathius ad Iliad. Σ. p. 1218. ex Homeri æmulatione (ὁμηρικῷ ζήλῳ) quædam in illa expreſſa notat, ſed p. 2110. tamen tantum ait intereſſe inter Homeri Ἀσπιδοποιΐαν* & Heſiodi aſpidem, quantum inter divinum opus & hominis.

XII. In veteri ſcholio quod in editione Aldina ſubjicitur, notatur illius initium legi in quarto Heſiodo Catalogo. Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ'. καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν'. καὶ σ'. Hunc quartum Catalogum viri docti non abſurde ſentiunt complexum fuiſſe Heſiodo tributas μεγάλας ἠοίας, Eunapio in Ædeſio aliisque pluribus commemoratas, quarum partem eſſe Aſpidem, prima hujus poëmatis vox ἠοίη dubitare nos vix permittit, & jam pridem perſvaſum fuit Guil. Cantero Lib. IV. nov. lect. c. 3. Tres priores Catalogi ſubinde laudantur ſub titulo κατάλογοι γυναικῶν. Sane Harpocrationi in μακροκέφαλοι & Svidæ in ὑπὸ γῆς οἰκοῦντες laudatur Heſiodus ἐν τρίτῳ γυναικῶν καταλόγῳ. Poſt librum quartum ἠοίας μεγάλας complexum fuit quintus ἡρωϊκὴ γενεαλογία ſive ἡρωογονία, heroum natales ex fœminis illuſtribus deſcribens. Nam teſte Maximo Tyrio diſſ. 16. Heſiodus χωρὶς μὲν τῶν ἡρώων, ἀπὸ γυναικῶν ἀρχόμενος, κατέλεγε τὰ γένη, ὅστις ἐξ ἧς ἔφυ. Vide quæ in hanc rem diſputata ſunt viris doctiſſimis Samueli Petito ad leges Atticas p. 460. ſeqq. Iſ. Caſaubono ad Strabonem Lib. I. p. 26. Dan. Heinſio ad Heſiodi interpretes p. 76. ſeq. & Joh. Meurſio Atticarum lectionum Lib. II. c. 20. Quanquam vero Aſpidem ita ponimus fuiſſe ἠοιῶν μεγάλων partem, nihilominus incerta res fuerit de auctore Heſiodo, quoniam totum illud opus ſuſpectum doctis jam pridem fuiſſe teſtatur Ælianus, ubi ad illud reſpiciens, ſubjungit: εἰ μὴ ἄρα οὐκ εἰσιν Ἡσιόδου τὰ ἔπη, ἀλλ᾽ ὡς πολλὰ καὶ ἄλλα κατέψευσαι αὐτοῦ Lib. XII. Var. Hiſt. p. 726. edit. præclaræ Perizonianæ. Joſephus Scaliger Epiſtola 247. ad Salmaſium p. 530. *Ut anni ſic poëſeos græca quatuor tempeſtivitates fuiſſe animadverti. Prima fuit illa in qua princeps Homerus & Heſiodus. Hanc potes judicare atque adeo vocare ver Poëtices, pubertatem potius*

* Ut Homeri partem poſtremam Iliados Σ ἀσπιδοποιΐαν vocat Euſtathius & Pſeudo Didymus ad v. 491. ita Servio ad 12. Æneid. v. 161. Heſiodus etiam laudatur in Ἀσπιδοποιΐᾳ. Philoſtratus junior teſte Svida ſcripſerat Παράφρασιν τῆς Ὁμήρου ἀσπίδος. Judice Ludovico Heſtello (Clovis Heſteau) Heſiodus Homericum Achillis ſcutum in ſuo poëmate fideliter expreſſit. *Heſiode en ſon Aſpis n' a fait que rebatre le bouclier d' Achilles forgé par Homere.* Vide Antonii Verderii Bibliothecam Gallicam p. 232.

potius quam infantiam. Excipit eam æstas, non fervida quidem sed quæ ex illo vere vestigia non obscura retinuit, in qua Onomacritus, Solon, Tyrtæus, & quisquis auctor fuit τῶν ἠοιῶν καὶ τῆς ἀσπίδος, quam præpostero judicio Criticorum natio Ascræo illi tribuit. Scaligero assentiuntur Heinsius & in libro de poëtis Vossius. Apollodoro tamen aliter olim visum, qui libro secundo Bibliothecæ Aspidem audacter Hesiodo adscribit. Ad quem locum Tan. Faber p. 274. *Sane miror fuisse olim atque adeo hodieque reperiri qui ea de re dubitant. Certa enim res est, & qui Hesiodi non esse putant τὴν ἀσπίδα, ne illi poësin græcam haud satis norunt.* Audacter etiam Aspidem Hesiodo tribuit Athenæus lib. 4. p. 180. Sed & Megacles Atheniensis & Apollonius Rhodius & Stesichorus Hesiodi esse illud poëma non dubitarunt, ut notat auctor vetus scholii quod in editione Aldina Aspidi subjici dixi & hoc loco integrum describam: Τῆς Ἀσπίδος ἡ ἀρχὴ ἐν τῷ δ' Καταλόγῳ φέρεται μέχρι στίχων ν' καὶ σ'. Ὑπόπτευκε δὲ Ἀριστοφάνης οὐχ ὁ κωμικὸς ἀλλά τις ἕτερος Γραμματικὸς, ὡς οὐκ οὖσαν αὐτὴν Ἡσιόδου, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς, τὴν Ὁμηρικὴν Ἀσπίδα μιμήσασθαι προαιρουμένου. Μεγακλῆς δὲ ὁ Ἀθηναῖος γνήσιον μὲν οἶδε τὸ ποίημα, ἄλλως δὲ ἐπιτιμᾷ τῷ Ἡσιόδῳ, ἄλογον γάρ φησιν ποιεῖν Ἥφαιστον τοῖς τῆς μητρὸς ἐχθροῖς ὅπλα παρέχοντα. Ἀπολλώνιος δὲ ὁ Ῥόδιος ἐν τῷ γ' φησὶν αὐτοῦ εἶναι ἔκ τε τοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐκ τοῦ τὸν Ἰόλαον ἐν τῷ καταλόγῳ εὑρίσκειν ἡνιοχοῦντα τῷ Ἡρακλεῖ. Ὡσαύτως δὲ καὶ Στησίχορός φησιν Ἡσιόδου εἶναι τὸ ποίημα.

XIII. In hoc Poëma exstant commentarii Græci *Johannis Tzetzæ* & alterius *Johannis Pediasimi*, Diaconi, junioris utique Joh. Philopono quem laudat p. 197. In Etymologico MS. apud doctissimum Kusterum in ἀλκαία allegantur *Hieronymus & Epaphroditus* ἐν ὑπομνήμασι ἀσπίδος Ἡσιόδου.

XIV. Superest ex iis quæ exstant Hesiodo tributis scriptis dicenda, longe celeberrima ΘΕΟΓΟΝΙ´Α, hoc est *Deorum generatio* ut Lactantius transfert lib. I. c. 5. sive *origines Deorum* γεννητῶν* quam non memini â quoquam vocari in dubium aut Hesiodo abjudicari nisi ab unis Boeotiis de quibus supra dixi ex Pausania p. 771. Neque tamen per omnia fidem Boeotiis habuit ipse Pausanias sed p. 781. laudans Hesiodum in Theogonia subjungit: προσιέσθω δὲ ὅτῳ φίλον τὴν θεογονίαν. Confer eundem p. 634. Neque dubitarunt illam Hesiodo tribuere Pythagoras, (qui finxit Hesiodi animam vidisse se apud inferos vinculis adstrictam columnæ æreæ, stridentemque, propter ea quæ de Diis finxerat teste Laërtio lib. VIII. sect. 21.) Herodotus lib. II. c. 53. Plato, qui Theogoniam subinde sequitur notante Proclo in Timæum lib. 5. p. 291.

* Vide Radulphum Cudvvorthum libro de vero Systemate intelligibili universi p. 211. 212. 216. Johannem Clericum ad v. 44. & 106. Porro Theogoniam ante ἔργα καὶ Ἡμέρας ab Hesiodo editam non dubitat *Proclus* p. 24. ad Hesiodum δῆλον δὲ ὡς προεκδέδοται ἡ Θεογονία. Confer quæ de ordine scriptorum hujus Poëtæ notavi infra num. 19.

p. 291. Aristoteles Lib. III. de cœlo c. 1. & alibi, Manilius Lib. II. v. 12. seq. nec Agatharchides Cnidius apud Photium p. 722. edit. Hœschelii, neque Eratosthenes in Catasterismis c. 9. & 1. & 19. & 32. neq; *Acusilaus* b) Argivus, qui in Thegonia sua Hesiodum sæpe numero castigavit teste Josepho lib. 1. contra Apionem p. 1034. neq; *Eumelus* Corinthius, à quo non minus atque ab Acusilao, Hesiodi Theogoniam prosario sermone expressam & pro suâ venditatam esse tradit Clemens Alexandr. 6. Strom. p. 629. Neque *Xenophanes Colophonius*, quem in elegiis suis ac Jambis perstrinxisse ea quæ Hesiodus de Diis scripserat, testatur Laërtius IX. 18. & Sextus Empiricus adversus Mathematicos lib. 1. p. 57. & 341. Neq; *Demosthenes Thrax*, à quo ejusdem Theogoniæ Hesiodeæ metaphrasin prosariam scriptam esse Svida referente cognoscimus, vel *Aristonicus* Grammaticus aut *Zenodotus* Alexandrini, quos in Hesiodi Theogoniam scripsisse, ut Sabinum Sophistam in Acusilai, ex eodem Svida constat. Nec *Zeno Stoicus*, quem Cicero lib. 1. de natura Deorum c. 36. testatur Theogoniam interpretatum esse, nec *Chrysippus* denique, quem idem Cicero lib. II. auctor est fabulas Orphei, Musæi, Hesiodi, Homerique ad rerum naturam accommodasse.

XV. Nihil vero aliud significare videntur veterum Genealogiæ ac Theogoniæ, quales præter Hesiodum scripserunt Abaris c), Musæus d), Pherecydes Atheniensis e), Orpheus f) Aristeas, Epimenides g), Antiphon h), Hecateus, * Andron, ** Dromocrides i), Æmilius

Eee Ma-

b) Acusilai Argivi genealogias laudant præter Strabonem & alios Vossio dictos in Hist. Græcis p. 436. Tertullianus lib. 2. ad Nationes c. 2. (ubi male viri docti reponunt *Arcesilaus.*) Schol. Hesiodi ad Theogon. p. 269. Scholiastes Homeri & Svidas, qui refert Acusilaum genealogias scripsisse ἐκ δέλτων χαλκῶν. Miror Clarissimo Dodvvello in Diss. de ætate Phalaridis p. 25. seq. Acusilaum antiquiorem videri Hesiodo, vel saltim ἡρώων μεγαλῶν scriptore. Arduum enim mihi esse videtur in tam remota antiquitate veritatem historicam argumentando assequi vel tueri contra diserta veterum scriptorum testimonia. Præcipue observandum, quod apud Svidam in συγγράφω diserte legitur, τὰ Ἀκυσιλάυ νοθέυεσθαι. Confer Valesium ad Harpocrat. in Ὁμηρίδαι. Alius fuit Acusilaus Atheniensis Rhetor, sub Galba, de quo idem Svidas. Alius denique Acusilaus Tarentinus Pythagoricus Jamblicho memoratus.

c) Svidas in Ἄβαρις.

d) Laërtius in procemio.

e) Vide quæ viri docti notant ad Laërtium in Pherecyde, & Svidam in Φερεκύδης. Idem opus ni fallor respicitur ab Eratosthene in Catasterismis, Scholiaste Homeri, Germanici, Pindari & Apollonii, quando Pherecydem laudant.

f) De hoc dixi supra Lib. I. c. 19. Adde Theodor. Canterum I. 26. & II. 26. Var. Lect. & Rich. Bentleium in limine Epistolæ ad Joh. Millium.

g) Vide de Epimenide supra Lib. 1. c. VI. §. 3. & de Aristea Lib. I. c. II. §. 6.

h) Irenæus Lib. II. 19.

* Athenæus lib. IV.

** Schol. Apollonii. Confer H. Lindenbrogium ad Censorinum p. 33.

i) Fulgent. II. 17. Mythol.

Macer. k), itemq; alii, nihil inquam videntur significare aliud, quam Cosmogoniam φυσιογονίαν ac Geogoniam fabulis Poëticis obumbratam, ut recte observatum est acutissimo Philosopho Thomæ Burneto in Archæologia Philosophica p. 297. 399. seq. & in theoria telluris lib. 2. c. 7. ubi inter alia locum insignem in Aristophanis avibus p. 395. edit. Froben. confert cum Orpheo atq; Hesiodo. Adde Simplicium ad 3. de cœlo, comment. VI. & Cotelerii notas ad recognitiones Clementis lib. X. c. 31. Nescio satisne firmum argumenti genus sit Thomæ Galei viri cum insigni græcarum literarum jactura nuper denati, qui in notis ad Apollodorum p. 6. ex eo quod in Theogonia Hesiodi v. 218. Parcæ noctis filiæ esse dicuntur, at v. 913. Jovis ac Themidis; concludit, Poëma hoc non unius esse auctoris, & fortasse partem Theogoniæ Orphei Hesiodo adsutam.

XVI. In Theogoniam exstant commentarii græci duplices, quorum unus inscribitur: τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου Κυροῦ Ἰωάννου Διακόνου τοῦ Γαληνοῦ εἰς τὴν Ἡσιόδου θεογονίαν ἀλληγορίαι, l) alter vero: σχόλια εἰς τὴν Ἡσιόδου θεογονίαν παλαιά, quorum auctorem *Didymum* existimasse videtur Natalis Comes lib. 6. c. 18. Mythologiæ p. 633. Joh. Alexander Brassicanus A. 1530. præf. ad Salvianum testatus est se habere *Johannis Philoponi* cognomento Grammatici commentarios in Hesiodum, fortassis non alios intelligens quam quos sub *Johannis Galeni* nomine habemus, vel commentarios in ἔργα καὶ ἡμέρας sed qui Tzetzæ sunt non Philoponi. Alium tamen ineditum Hesiodi Scholiasten allegat Henr. Stephanus de instituendis Græcæ linguæ studiis p. 8. & Demetrii Triclinii Scholia in *Theogoniam Hesiodi* MSta exstare in Bibl. Vindobonensi testatur Nessellius IV. p. 21. ne deperditos Poëtæ exegetas memorem, *Demetrium Ixionem Adramyttenum* & *Dionysium Corinthium* de quibus Suidas; tum commentarios *Plutarchi* m) laudatos Gellio lib. XX. c. 8. & in græcis ad Hesiodum scholiis passim: *Aristotelisque* ἀποφήματα Ἡσιόδου, quæ inter Philosohi scripta refert Anonymus vitæ ejus auctor à Menagio vulgatus ad Laërtium p. 202. *Aristonici* Alexandrini περὶ τῶν σημείων τῶν ἐν τῇ θεογονίᾳ Ἡσιόδου. Suid.

XVII. Theo-

k) Nisi apud Nonium in *picumnus* (quæ avis est Marti dicata) legendum *Ornithogonia*, ut sane videtur. Confer Colomesium ad Gyraldum p. 217. Idem p. 120. notat *Cynæthonem* Lacedæmonium, cujus etiam Ἡρακλείαν laudat Schol. Apollonii, non *Theogoniam* scripsisse, ut affirmat Gyraldus, sed *Telegoniam*. Atque ita Vossius quoque p. 13. de Poëtis Græcis ex Eusebii Chron. ad Olymp. V. 3. quanquam Meursius IV. 17. Misc. Lacon. apud Hieronymum & Marianum Scotum putat legendum *Genealogiam*, quia Pausanias testatur eum γενεαλογῆσαι ἔπεσι. Sed hoc etiam in Telegonia facere potuit. Constat tamen alioqui Telegoniam scriptam ab Eugamone Cyrenæo, quem Æsopo æqualem facit Syncellus p. 239.

l) Allegoricos in Theogoniam interpretes legisse se innuit Eustathius ad Iliad. Ξ. p. 982.

m) *P.* Lambecius in lucubratt. Gellianis p. 117. pro verbis Gellii *in IIII. in Hesiodum commentario*, omnino scribendum suadet *in Isin & Osiridem commentario*. Sed quanquam in libro de Iside & Osiride gemina quædam leguntur iis quæ Gellius è Plutarcho producit, non audeo tamen conjecturæ Lambecianæ accedere contra fidem Codicum MSS. cum rem eandem tradere Plutarchus potuerit & tradiderit non semel pluribus in scriptis suis.

XVII. Theogoniam suam ita claudit Hesiodus, ut post genealogiam Deorum ad fœminarum genus decantandum Musas adhortetur:

Νῦν δὲ γυναικῶν φῦλον ἀείσατε Ἡδυέπειαι
Μοῦσαι Ὀλυμπιάδες κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Nimirum ut ad DEPERDITA HESIODI SCRIPTA (sedecim enim poëmata ab Hesiodo composita esse affirmat Joh. Tzetzes) pedem promoveamus, in iis primo statim loco memorandus venit:

ΓΥΝΑΙΚΩ͂Ν sive ut Eustathius ad Iliad. ί. p. 643. allegat ἩΡΩΊΔΩΝ ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ Α, Β, Γ. tum

ΓΥΝΑΙΚΩ͂Ν ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ Δ, sive ἨΟΐΑΙ ΜΕΓΆΛΑΙ (quarum forte pars super est, Scutum Herculis) Et

ἩΡΩΓΟΝΊΑ sive ἩΡΩΙΚῊ ΓΕΝΕΑΛΟΓΊΑ. Vide si lubet quæ de quinque hisce libris ita distinguendis dixi paulo ante §. 12. ubi agebam de Aspide sive Scuto, nec male hac ratione constabit numerus librorum à Suida assignatus, cui inter Hesiodi scripta memorantur Ἡρωικῶν γυναικῶν κατάλογος ἐν βιβλίοις πέντε, quod opus ab Aspide ibidem distinguit non minus ac Tzetzes in suis ad Hesiodum prolegomenis. In illis Catalogis Hesiodum etiam de Deorum nuptiis egisse testatur Menander Rhetor p. 628. πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν γυναικῶν περὶ θεῶν συνουσίας καὶ γάμους. Hesiodi exemplo Ἡρωικὰς θεογαμίας scripsit *Pisander* Poëta memoratus Zosimo Lib. V. c. 29. Catalogi Hesiodei mentio etiam apud Lucian. in amoribus T. 1. p. 875. Stephanum in γερηνία &c. Dio autem Chrysostomus. 2. de regno p. 21. ex hoc probat Hesiodum ipsum se Homero inferiorem libenter agnovisse, quod Heroibus Homero relictis, ipse celebrandas sibi sumserit mulieres.

Præterea Hesiodo adscriptæ fuerunt ΠΑΡΑΊΝΕΣΙΣ sive ὙΠΟΘῆΚΑΙ ΧΕΊΡΩΝΟΣ ad Achillem instituendum, de quo scripto dictum est supra libro primo in *Chirone*.

ΜΕΛΑΜΠΟΔΊΑ sive ΕἸΣ ΤῸΝ ΜΆΝΤΙΝ ΜΕΛΆΜΠΟΔΑ. De hoc quoque poëmate, cujus librum tertium laudat Athenæus Lib. XIII. p. 609. egi superiore libro in *Melampode*.

ἈΣΤΡΟΝΟΜΊΑ ΜΕΓΆΛΗ sive ἈΣΤΡΙΚῊ ΒΊΒΛΟΣ. Plinius lib. XIIX. c. 25. *Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus, nam hujus quoque nomine exstat Astrologia, tradidit fieri cum æquinoctium autumni conficeretur.* Scholiastes Arati ad v. 255 τὰς καλουμένας ὑάδας, ὧν καὶ Ἡσίοδος ἐν τῇ ἀστρικῇ αὐτοῦ τὰ ὀνόματα διδάσκει βίβλῳ, λέγων. Φαισύλη ἠδὲ κορωνὶς εὐστέφανός τε κλέεια φαιώ θ' ἱμερόεσσα καὶ εὐδώρη τανύπεπλος. Eosdem versus profert Joh. Tzetzes in scholiis ad ἔργα p. 92. & Variar. Hist. Chil. 12. v. 169. seq. βίβλον ἀστρικὴν Hesiodi laudans, quam tamen non videtur ipse inspexisse. Respectu hujus operis potissimum Callimachus opinor Aratum ut Hesiodi ζηλωτὴν perstrinxit in notissimo epigrammate, quod

exstat in Arati vita apud Petavium in Uranologio p. 270. & emendatum est ab Is. Casaubono in Lectionibus Theocriticis c. IV. à Fulvio Ursino in Virgilio cum Græcis scriptoribus collato p. 251. ab Hugone Grotio ad Aratum, à Salmasio ad Solinum p. 525. sq. ab Is. Vossio ad Melam p. 68. ab Holstenio ad Stephanum p. 301. & novissime à Rich. Bentleio in Græviana Callimachi editione p. 204. & 232. Hesiodo tamen suppositam fuisse Astronomiam innuit præter Plinium Athenæus lib. XIII. p. 491. καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον δὲ ἀναφερομένην ποιήσας ἀστρονομίαν. Cum admodum simplices & rudes essent observationes in illo opere & in ἔργοις traditæ, hinc apud Platonem & alios dicuntur ἀστρονομοῦντες καθ' Ἡσίοδον, qui populariter & ad vulgi captum, non accuratius & μαθηματικῶς Astronomica trabactant.

ἘΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕἸΣ ΒΑΤΡΑΧΟΝ τινα τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ. Memorat Svidas.

ΠΕΡῚ ἸΔΑΊΩΝ ΔΑΚΤΎΛΩΝ. Idem Svidas. Et ex hoc Poëmate fortassis scripsit Plinius lib. VII. c. 56. Hesiodum tradere quod ferrum in Creta repererint Idæi Dactyli.

ἘΠΙΘΑΛΆΜΙΟΣ ΠΗΛΈΩΣ καὶ ΘΈΤΙΔΟΣ. Hujus versiculos binos primores profert Isaacius Tzetzes prolegom. in Lycophronem, atque ex illo loco, licet dissimulet, Ismaël Bullialdus ad Theonem p. 283. Barnesius ad Euripidis Phoenissas v. 829.

ΓῊΣ ΠΕΡΊΟΔΟΣ memoratur à Strabone lib. VII. p. 302. Cæterum obiter notare liceat versum quem inter Hesiodi fragmenta ponit Heinsius ex Etymologico magno in βύβλος, non esse Hesiodi sed Dionysii Periegetæ. v. 912.

ΑἸΓΊΜΙΟΣ sive *in Ægimium Poëma* ab aliquibus Hesiodo, ab aliis tributum *Cercopi* Milesio. Athenæus Lib. XI. p. 503. καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον δὲ ποιήσας εἴθ' Ἡσίοδός ἐστιν, ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος. Dalechampius Αἰγινόμιον legendum conjicit, *de pascendis & alendis capris*, sed Scholiastes Apollonii quoque in libro 4. ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας, ἐν δευτέρῳ φησὶν, ὅτι ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος &c. Porro *Cercopem* illum Hesiodi æqualem atque æmulum fuisse notavi supra §. 4. è Laërtio in vita Socratis, & ex argumento Aristophanis ranarum. Alius fuit & junior Cercops Pythagoræus de quo dixi L. I. c. XIX. sect. 2. Etiam Svidæ Αἰγίμιος est nomen proprium. Sed fuit quoq; Ægimius quidam Eleus, Medicus antiquissimus, cujus περὶ παλμῶν memorat Galenus IV. de pulsibus, T. 3. p. 44. 50. περὶ πλακούντων Athenæus XIV. p. 643.

ΘΗΣΕΩΣ ΕἸΣ ΤῸΝ ἍΙΔΗΝ ΚΑΤΆΒΑΣΙΣ. Pausanias in Boeoticis p. 772. inter scripta Hesiodo tributa commemorat καὶ ὡς Θησεὺς εἰς τὸν Ἅδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη. Confer Joh. Meursium in Theseo c. 27.

ἜΠΗ ΜΑΝΤΙΚᾺ καὶ ἘΞΗΓΉΣΕΙΣ ἐπὶ ΤΈΡΑΣΙΝ. Idem Pausanias: οἱ δὲ

δὲ αὐτοὶ οὗτοι λέγουσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων, καὶ ἔστιν ἔπη μαντικὰ, ὁπόσα περ καὶ ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τεράσιν. Nescio iidem ne fuerint.

ΘΕῖΟΙ ΛΌΓΟΙ, de quibus Maximus Tyrius diss. 16. de Hesiodo agens, χωρὶς δὲ αὐτῷ, inquit, πεποίηνται οἱ Θεῖοι λόγοι, ἅμα δὲ τοῖς λόγοις θεογονία.

ΚΕΡΑΜΕῖΣ. Vide supra, c. 2. inter scripta Homeri deperdita num. 13.

ΜΕΓΆΛΑ ἜΡΓΑ. Athenæus lib. 8. p. 364. ἅπερ πάντα ἐκ τῶν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένων μεγάλων Ἠοιῶν καὶ μεγάλων ἔργων παρῴδηται. Confer Langbænium ad Longinum p. 57. edit. Tollianæ.

ΚΉΫΚΟΣ ΓΆΜΟΣ. Idem Athenæus lib. II. p. 49. ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήυκος γάμῳ, κἂν γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι, τρίποδας τὰς τραπέζας φησί. Plutarchus VIII. 8. sympoſiac. ὡς ὁ τὸν Κήυκος γάμον εἰς τὰ Ἡσιόδου παρεμβαλὼν εἴρηκεν.

XVIII. DE HERBIS scripsisse Hesiodum colligunt viri docti ex Plinii Lib. 15. c. 1. Lib. 21. c. 17. & 20. Lib. 22. c. 22. Lib. 25. c. 2. Sed fortasse obiter in aliis poëmatis ista tractaverat Hesiodus, ut de scolymo & asphodelo dixit in ἔργοις.

DE MEDICINA scripsisse singulari quodam libro, minus adhuc mihi persuadeo, licet *Cleodemus* Medicus apud Plutarchum in convivio septem sapientum p. 158. contendit Hesiodum Medicum fuisse, qui tam accuratè & perite de victus ratione, vini temperie, aquæ bonitate, lavacris, mulieribus, congressus tempore & infantum sessione disseruerit.

Neque FABULARUM quæ Æsopo tribuuntur auctor fuit, aut singulari quodam opere *apologos* scripsit Hesiodus, licet eodem Plutarchi loco legas Æsopum sese Hesiodi discipulum jure profiteri posse, propter fabulam de accipitre & luscinia apud Hesiodum in ἔργοις v. 202. seq. & Quintilianus Lib. 5. c. 11. negat fabulas originem accepisse ab Æsopo, sed videri primum auctorem earum Hesiodum. Hermogenes in progymnasm. Prisciano interprete: *Ubi sunt fabulæ vetustissimi quoque auctores ut Hesiodus, Archilochus, Horatius. Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem vulpis, Horatius muris.* Theon Alexandrinus in progymnasm. p. 22. Αἰσώπειοι δὲ ὀνομάζονται οἱ μῦθοι ὡς ἐπίπαν, οὐχ ὅτι Αἴσωπος πρῶτος εὑρετὴς τῶν μύθων ἐγένετο, Ὅμηρος γὰρ καὶ Ἡσίοδος (confer Svidam in μῦθος) καὶ Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι τινὲς πρεσβύτεροι γεγονότες αὐτοῦ φαίνονται ἐπιστάμενοι, καὶ δὴ καὶ Κόννις ὁ Κίλιξ (ita recte Colomesius in Opusculis p. 224. & p. 103. ad Gyraldum) καὶ Θοῦρος ὁ Συβαρίτης καὶ Κυβισσὸς ἐκ Λιβύης μνημονεύονται ὑπό τινων ὡς μυθοποιοὶ, ἀλλ' ὅτι Αἴσωπος αὐτοῖς μᾶλλον κατακόρως καὶ δεξιῶς ἐχρήσατο. Deniq; Euphorion, teste Svida, Heroicum Poëma edidit quod inscripsit Ἡσίοδον. Inter Teleclidis Comœdias quoq; fuit Ἡσίοδος memorata eidem Svidæ in οὐδαμῆ & Scholiasti

 Aristo-

Ariſtophanis, Athenæo Ἡσιόδοι. Neque prætereundum eſt quod *Euthydemus* Athenienſis verſus quosdam ſub Heſiodi nomine vulgaſſe traditur ab eodem Athenæo L. III. p. 116. Pythagoram Homeri & Heſiodi carminibus decantatis animum ſuum delinire ſolitum refert Porphyrius in ejus vita p. 21. Neque Homeri tantum ſed Heſiodi quoque carmina μελῳδηθῆναι teſtatur Athenæus Lib. XIV. p. 620.

XIX. Supereſt ut jam deinceps editiones præcipuas ſcriptorum Heſiodi quæ exſtant, ſuccinctè perſequamur.

Editiones Heſiodi Græcæ.

Prima *Aldi Manutii* Romani, dicata Guarino Veronenſi, & luculentis typis exſcripta Venetiis 1491. fol. In hac poſt Theocritum & Catonis diſticha à Max. Planude Græce verſa ſententiasque Theognidis, Pythagoræ ac Phocylidis, ſequitur Heſiodi Theogonia, poſt Theogoniam ſcutum Herculis, & poſtremo loco ἔργα καὶ Ἡμέραι. Quem ordinem in noviſſima editione Heſiodi ſervavit Vir Cl. Johannes Clericus. Eſt mihi exemplum editionis hujus Aldinæ idem, quo uſus olim Daniel Heinſius, qui manu ſua nonnulla annotavit, & quædam non vulgaria ex hac in reliquis recentioribus emendari poſſe monuit.

Ἔργα καὶ ἡμέραι Pariſ. 1507. 4. curante Franciſco Tiſſardo Confer A. Chevillierium de origine typographiæ Pariſ. p. 249.

Heſiodus Græce apud Juntas, 1515. 8. & Baſil. ap. Joh. Frobenium 1521. 8vo. Venet. 1542. 8. Francof. 1549. 8.

Inter Poëtas Principes Henrici Stephani A. 1566. fol. typis majoribus & luculentiſſimis.

XX. *Editiones Heſiodi cum ſcholiis Græcis.*

Prima Veneta, ex officina *Joh. Franciſci Trincavelli* Ao. 1537. in 4to. elegans & emendata, quam ex codice MSto ſuppletam me memini videre in Bibliotheca Gottorpienſi Sereniſſimi Holſatiæ Ducis, inter libros Wowerianos. In hac editione, quædam melius legi quam in poſterioribus etiam Heinſiana, notatum Seldeno ad marmora Oxonienſia p. 36. ſeq.

Secunda *Baſileenſis* A. 1542. 8. in qua Heſiodus cum verſione *Bonnini Mombricii*: ſcholia Græca pleniora quàm in priore ſed longe minus emendata, & augmentis quibusdam non uno in loco interpolata potius quam ſuppleta, & hinc inde vitiata atque corrupta, adjunctis *Joh. Tzetzæ* ſcholiis latine verſis à *Georgio Heniſchio.*

Tertia cum ſcholiis ſive commentario ejusdem Tzetzæ, ad libri calcem. Baſil. 1574. 8.

Quarta *Heinſiana* Lugd. Bat. ex officina Raphelengii Ao. 1603. 4to. in qua poſt dedicationem ad Ordines Hollandiæ, ſequuntur *Dan. Heinſii* prolegomena, in quibus Poëtæ Heſiodi character ſimplex â Grammaticorum calumniis vindicatur. Inde poſt nonnulla ex Svida, Anthologia, Gyraldô aliisque de Heſiodo adſcripta, legitur elegans Heinſii in Pandoram hymnus Græcus, quem cum primum nomine auctoris diſſimulato ſeorſim ex-

excusum Josepho Scaligero typographus communicasset, vir ille doctissimus antiquo Poëtæ tribuere non dubitavit, teste auctore Apologiæ pro Heinsio adversus Crojum p. 129. Quin Heinsio ipso teste in literis ineditis ad Æliam Putschium, negavit se, ex quo renatæ sunt literæ, simile quid Poëmatis græci compositum vidisse. Penultimus in appendice hymni versus: Γρωτιάδην τ' ἐξέπερα φίλων ζυγὸν αἰὲν ἐόντε omissus est in editione Heinsiana 1622. 8vo. post Synodum Dordracenam edita, (etiam in aliis recentioribus) * quod Heinsius non auderet tantis laudibus mactare nomen Hugonis Grotii, laudatissimum profecto, sed prævalentibus tum in Belgio partibus invisum. Post alia in Hesiodum Heinsii Epigrammata occurrit argumentum ἔργων Hesiodi ab Heinsio græce scriptum, in quo nonulla ut parum græcismo congruentia perstringit Johannes Crojus p. 251. seq. Observationum sacrarum. Deinceps succedit Hesiodus ipse græce & latine cum græcis scholiis, quæ ex editione Veneta per Bonav. Vulcanium MSti codicis auctoritate suppleta & castigata, collata insuper Basileensi editione Heinsius recensuit. Iconem variorum instrumentorum rusticorum quæ exstat p. 310. quamque in sua editione p. 261. repeti curavit Johannes Clericus, debuit Heinsius Conrado Gesnero pag. 81. Operis de quadrupedibus. Deniq; subjiciuntur *fragmenta Hesiodi* ex veteribus scriptoribus collecta à *Jos. Scaligero* & *Dan. Heinsio*, tum Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου ἀγὼν Græce ex editione Henr. Stephani Ao. 1573. 8vo. Catalogus scriptorum Hesiodi, Heinsiique introductio in doctrinam quæ libris Hesiodi ἔργων καὶ ἡμερῶν continetur: notæ emendationes & observationes ejusdem Heinsii in Hesiodi ἔργα, & Scholiastas Græcos, latinumque interpretem, & spicilegium fragmentorum Hesiodi à *Joh. Meursio* suppeditatum, atque in græcos Hesiodi commentatores locupletissimus index Græcus.

XXI. *Editiones Hesiodi præcipuæ Græcolatinæ cum versione & notis doctorum Virorum.*

Cum versione latina & variantibus lectionibus è MSS. Palatinis & notis doctorum virorum ex officina *Hieronymi Commelini* A. 1591. 8vo.

Cum versione emendata ab *Erasmo Schmidio* & in ἔργα enarratione *Melanchtonis* & 23. tabulis synopticis ejusdem Schmidii. Witebergæ 1601. 8vo.

Cum versione emendata à *Dan. Heinsio*, ejusdem introductione, notisque in opera & dies, & Hesiodi fragmentis. Lugd. Batav. 1613. & 1622. 8vo.

Cum

* Johannis quoque Clerici. Vide memorias Dombenses sive Trevoltianas Anni 1701. p. 269. edit Amstelod.

Cum versione ab Heinsio castigata, notis *Cornelii Schrevelii* & indice *Georgii Pasoris* longe quam in ejus collegio Hesiodeo Amst. 1632. 8vo. prodierat, locupletiore. ibid. typis Elzevirianis nitidissimis Anno 1657. 8vo. Huic editioni in quibusdam exemplaribus etiam additur fusior *Lamberti Barlai* in Theogoniam commentarius, in quo analysis & Mythologia in tironum gratiam perspicue traditur.

Cum *Joh. Georgii Grævii* lectionibus Hesiodeis. Amst. 1669. 8vo.

Cum versione à *Joh. Clerico* * emendata, Grævii lectionibus Hesiodeis auctioribus, Dan. Heinsii introductione notisque: & *Josephi Scaligeri* ac *Francisci Guieti* in Hesiodum, tum in partem ἔργων *Stephani Clerici* annotatis, & filii ejus *Johannis Clerici* Viri Cl. animadversionibus in universa Hesiodi opera, Theogoniam præsertim, & fragmenta, quæ latine vertit & illustravit, indicemque Georgii Pasoris addi curavit Amst. 1701. 8vo.

Familiam quoque ducit Hesiodus in editionibus Græcolatinis Poëtarum Georgicorum, Bucolicorum & Gnomicorum, sæpius editorum non uno in loco 8. & 12.

Olai Wormii quæstionum Hesiodearum heptades duæ lucem adspexerunt Hafniæ A. 1616. 4to. *Radulphi Wintertoni* notæ in Hesiodum cum ejus Poëtis Græcis minoribus Cantabrig. 1652. 8vo. Prætereo *Johannis Spondani* in ἔργα notas vulgatas Rupellæ A. 1592. 8vo. & in idem poëma passim edita scholia *Joh. Castelli*, *Jacobi Ceporini*, *Johannis Frisii*, *Matthiæ Garbitii*, *Matthiæ Flacii* & notata Ethica atque Oeconomica *Joh. Conradi Dieterici*, Lexilogiamque ejusdem Hesiodeam vulgatam Giessæ 1659. 8vo. & *Georgii Henischii* schematismos, Basil. 1508. tabulasque *Johannis Posselii*. Tum ineditum *Zach. Lundii* commentarium in Opera & dies, qui Hafniæ servatur MS. in Bibl. Excellentissimi Viri Johannis Moth.

XXII. Latino carmine ἔργα καὶ ἡμέρας vertit paulo liberius *Nicolaus Valla* sive *de Valle*, Paris. & Lips. 1507. 4to. Strictius *Ulpius* Franeckerensis Frisius Basil. 1540. 8vo. Utraque metaphrasis addita est versioni prosariæ & commentario *Stephani Riccii* in Hesiodi ἔργα recuso Lipsiæ A. 1611. 8vo. & prima vice edito ibid. A. 1580. 8vo.

Georgius Rotallerus carmine elegiaco reddidit Francof. 1576. 8.

Theogoniam transtulit versibus hexametris *Boninus Mombritius* Patricius Mediolanensis & uberiore carmine elegiaco in libros quinque distributo *Burchardus Pylades*, Brixianus, Basileæ ap. Oporin. 1544. 8.

Scutum Herculis Heroico carmine *Johannes Ramus de Goës*, quod cum *Nicolai Vallæ* Metaphrasi ἔργων, & *Mombritii*, *Pyladeque* Theogonià exstat in calce editionis Hesiodi Græcolatinæ Lipsiensis 1597. 8.

Opera & dies *Gallico* carmine per *Jo. Antonium Bayfium*, cum aureis Pythagoræ carminibus sententiisque Phocylidæ & Naumachii Paris. 1574. 4. Hesiode traduit par *le Gras*. ibid. 1586. 12.

Rhythmis *Danicis* Hesiodum expressit *Henr. Thomas Gerner*.

XXIII.

* Confer ejus Bibliothecam selectam T. XI. p. 349. & Memorias litterarias Trivultinas sive Dombenses A. 1701. T. I. p. 250. seq.

XXIII. Inter fragmenta Hesiodi ab Heinsio Clericoque omissus est locus, servatus utcunque â Fulgentio Lib. III. Mytholog. c. 1. quem hoc loco restituere conabor. Fulgentii verba hæc sunt: *Proetus Pamphylia lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in Bucolico ludicro scribit, dicens:* PEPRIGROSISTAFVLVEVLACTISMENESEMORUM. *Id est: sordidus instar uvarum bene calcatarum sanguineo rore.* Antiquæ Fulgentii editiones, verba Græca plane omisere. MSti codices cum editione Munckeri non sapiunt ultra ea quæ adscripsi. Vere monuit Reinesius, Græca latinis scripta literis, per librarios præcipue adeo imperitos, lectu & intellectu difficillima esse c. 13. de lingua Punica num. 24. seq. Tentavit tamen Is. Casaubonus ad Suetonii Augustum cap. 67.

Προῖτος ἐυστιβέων βοτρύων δρόσῳ αἱματόεντι

Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Dodone. p. 36.

Βελίθωσι σταφυλῆς ἐυστάκτης μῆνες ἔνωροι

Videndum veterine lectioni proprius accedat & Fulgentii versioni melius respondeat, quomodo scribendum conjicio:

Προῖτος ῥ ὡς στάφυλ᾽ ἐῢ λακτισμέναι αἵματος ἔρσῃ.

Alium Hesiodi versum de Prœti filiabus servavit Suidas in μαχλοσύνη.

Εἵνεκα μαχλοσύνης στυγερῆς τέρεν ὤλεσαν ἄνθος.

XXIV. Hesiodum *Homeri Imitatorem* multi observarunt, ita ut jam olim notaverint Critici, Eustathius, aliique versiculos pæne eosdem apud Homerum & Hesiodum pariter occurrentes. Adde Bochartum in Hierozoici T. 1. p. 681. Convenit & in hoc Poëtæ nostro cum Homero, quod similiter atque ille visus est interdum parum abhorrere â *Phrasi Orientalium*, ut ostendit *Zacharias Boganus* in Homero & Hesiodo Hebraizonte. Oxon. 1655. 8vo. Ne dicam de variis Etymologiis ex Phœnicia lingua petitis, quibus Hesiodi Theogoniæ lucem afferre conatus est præ cæteris Johannes Clericus.

XXV. Concludam hoc caput indiculo scriptorum ab interpretibus Græcis Hesiodi allegatorum, qui cum in Heinsii editione desideretur, illum non ingratum studiosis harum literarum esse futurum confido.

Index Scriptorum ab interpretibus Græcis Hesiodi laudatorum.

Variis locis auctior ex observationibus Illustris viri GISBERTI CUPERI.

Philo-

CAPUT IX.

De ÆSOPO & aliis fabularum scriptoribus.

Æsopi ætas. 1. *Vita à Max. Planude scripta indigna fide & plena fabulis atque anachronismis.* 2. *Plures Æsopi.* 3. *Æsopi Phrygis libri de iis quæ ipsi apud Delphos acciderunt.* 4. *Fabulæ num ab ipso scriptæ, ambigitur.* 5. *Variæ fabularum collectiones Græcæ deperditæ.* 6. *De fabularum scriptoribus Græcis qui exstant.* 7. *De Gabria sive Babria.* 8. *De ejus fragmentis & Metaphrasi sive Epitome Ignatii Diaconi.* 9. *De fabulis Aphthonii.* 10. *Collectio fabularum Æsopiarum à Neveleto edita.* 11. *Collectio Maximi Planudæ.* 12. *Latini veteres fabularum scriptores.* 13. *Locmannus Arabs neutiquam idem cum Æsopo.* 14. *Recentiores fabularum interpretes & scriptores qui latine illas ediderunt.* 15. *Versiones fabularum Æsopi Hebraica, Græcobarbara & in varias linguas vernaculas.* 16.

I.

ÆSOPUS è Cotieo Phrygiæ, æqualis Solonis, Periandri, Chilonis & aliorum sapientum, floruit circa Olympiadem LII. * cujus annus primus incidit in 572. ante Christum. Postquam Demarcho Atheniensi & postea Xantho Samio denique cum Rhodope Threissâ Jadmoni itidem Samio ** serviisset, ab hoc libertati redditus est, quam pridem meruerat ob ingenium liberale ac peramœnum. Crœso Regi charum fuisse Svidas *** auctor est, missumque ab eodem Delphos **** & Corinthum ad Periandrum tradit Plutarchus. Sed Sosicrate apud Laërtium ***** teste, Periander obiit Olympiade XLVIII.

* Laërtius in Chilone Lib. I. sect. 72. è Sosicrate.

** Hinc Samius quibusdam dicitur Æsopus. Confer Julianum Orat. VII. p. 207.

*** Svidas de Æsopo: διετέλεσε παρὰ Κροίσῳ φιλούμενος. Idem & in μᾶλλον ὁ Φρύξ. Plutarchus in Solone p. 94. Ab Idmone libertati redditum testatur Heraclides in politia Samiorum.

**** Plutarch. in convivio VII. sapientum p. 151. ἐτύγχανε γὰρ ἀπὸ Κροίσου νεωστὶ πρός τε Περίανδρον ἅμα καὶ πρὸς τὸν θεὸν εἰς Δελφοὺς ἐπεσταλμένος.

***** Laërt. Lib. I. Sect. 95. de Periandro: Σωσικράτης δέ φησι πρότερον Κροίσου τελευτῆσαι αὐτὸν ἔτεσι τετταράκοντα, καὶ ἑνὶ πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος. XL. Annis ante finem regni Crœsi, & ante Olympiadem XLIX. anno uno.

XLVIII., annis XL. ante Crœsi calamitatem, & Crœsus cum quatuordecim annos regnasset, à Cyro victus est Olympiade LVIII. Æsopi mors refertur ab Eusebio & Svida ad Olymp. LIV. Atqui Olymp. LV. 1. Pisistratus primò tyrannidem occupavit Athenis, quo facto fabulam de ranis regem petentibus ab Æsopo relatam testatur Phædrus Lib. I. fab. 2.

II. Equidem Maximus Planudes refert inter alia Æsopum laudantem dictum Euripidis in mulieres, qui natus fuit Olymp. LXXV. anno primo. Sed à multis eruditis jam animadversum fuit illam vitam fide prorsus indignam & pluribus Anachronismis atque absurdis commentis refertam esse. Ita Franciscus Vavassor Lib. de ludicra dictione p. 19. seq. & Libro de epigrammate p. 192. Petrus Baylius in Lexico Historico Critico ubi de Æsopo erudite disserit, p. 1172. seq. editionis secundæ, Menagius ad Laërtium p. 27. David Clericus quæst. III. & Rich. Bentlejus in diss. Anglice edita de fabulis Æsopi p. 147. seq. qui & illa fabulis adscribunt, quod ab eodem Planude traditur fuisse

— — — — *Macer turpi * gibbâque figurâ*
Busonisque oculis, & naso rhinocerotis.

De Æsopo præterea videndus Gisbertus Cuperus libro & capite quarto observationum, M. Z. Boxhornius in oratione de sapientiâ Æsopi, & qui vitam ejus latine composuit Joachimus Camerarius. Gallicè Caspar Bachetus Meziriacus, Burgis Anno 1632. 16. & fabulator nostri temporis ingeniosissimus Johannes Fontanus.

III. Fuere itidem alii Æsopi in veterum monumentis memorati, de quibus Nobilissimus Vir Petrus Axenius ὁ μακαρίτης in limine notarum ad Phædrum.

1.) Mithridatis Regis anagnostes, qui ejus elogium & de Helenâ librum scripsit. Hesych. illustris & Svidas in Αἴσωπος, tum idem Svidas in Πάν.

2.) Claudius Æsopus pater, tragœdiarum histrio excellens, qui arte sua magnas opes coacervavit. Vide ad Plin. X. 51. XXXV. 12. Salmasium ad Tertul. de pallio p. 427. seq. Lindebrogium ad Terentium p. 588. & Octavii Ferrarii electa p. 128. Servum ejus Licinium memorat Cicero ad Q. fratrem Lib. I. Epist. 2. Idem Cicero Æsopo huic perinde ut Roscio histrioni Comico præstantissimo operam dedit ut ab iis actionem disceret. Confer Plutarch. in Cic. p. 863. Mentio hujus Æsopi etiam apud Symmachum X. 2. Epist. Macrobium &c.

3.) Claudius Æsopus superioris filius, luxuriosissimus. Horat. 2. serm. 3. Valerius Max. IX. 1. extern. 2. Plin. IX. 35. &c. Confer Baylii Lex. p. 1177. seq. atque iterum Tertullianum cap. V. de pallio.

* Frid. Nomius Satira XIII. p. 164.

4.) Æsopus

4.) Æsopus Demosthenis libertus. Macrob. Lib. I. c. XI. Saturnal.

5.) T. Curtilius Æsopus in Vet. inscript. apud Gruterum p. 868. 8.

6.) L. Herennius Æsopus apud eundem p. 913. 13.

7.) Q. Lælius Æsopus. id. p. 347. 4.

8.) Æsopus Cæsaris Aug. dispensator Apsyrtianus, apud Reines. Inscript. IX. 79.

9.) Æsopus scriptor Historiæ Alexandri M. de quo infra, Libro VI.

IV. Cæterum priscum illum Æsopum de quo in præsenti agimus Phrygem Svidas refert scripsisse *Libros II. de iis quæ ipsi apud Delphos acciderunt*, τὰ ἐν Δελφοῖς αὐτῷ συμβάντα, ἐν βιβλίοις β΄. quod Scaliger repetit in ἀναγραφῇ Olympiadum ad Olymp. XL. sed in notis ad Eusebium hoc absurdum esse notat, quia Æsopus à Delphis interfectus sit Olymp. LIV. Ne vero sit opus comminisci Æsopum revixisse, * aut bis fuisse apud Delphos, & de priori suo accessu scripsisse, atque in opere illo Sacerdotes Delphicos offendisse, atque ita ad eos reversum periisse: Svidas ipse parum tribuit famæ de libris illis ab Æsopo ipso compositis: Μᾶλλον δέ τινές φασι τὸν Αἴσωπον ἀποκρίματα (h. e. λόγους sive fabulas unde λόγοι & ἀποκρίματα conjunguntur apud eundem Svidam in λογοποιός.) γεγραφέναι μόνον. ἐν γὰρ Δελφοῖς ἀδίκως ἀπολέσθαι ὑπ' αὐτῶν κατακρημνισθέντα ἀπὸ τῶν Φαιδριάδων καλουμένων πετρῶν κατὰ τὴν νδ' Ὀλυμπιάδα. Causam interfecti Æsopi ultionemque ita refert Plutarchus de sera numinis vindicta p. 556. seq. Λέγεται Αἴσωπον ἐν ταῦτα ἐλθεῖν &c. *Æsopum huc (Delphos) advenisse ferunt allato à Cræso auro, ut & magnifico sacrificio Apollinem veneraretur, & Delphis viritim quaternas minas distribueret. Cum vero ei offensa quædam & discordia cum Delphicis esset oborta, sacris quidem fuisse operatum, sed pecuniam Sardes remisisse, ut qui homines istos beneficio indignos judicaret. Delphos è composito sacrilegii insimulatum* (phialam nempe auream ejus supellectili permixtam deprehenderant, ut auctor est Heraclides in Politia Magnetum) *eum interfecisse præcipitatum è saxo quod ὑάμπειαν nominant. Ex eo Deum iras in ipsos exercuisse, ** & cum solo sterilitatem, cum Hominibus omnis generis tetros morbos intulisse, ita ut Delphi singulis Græcorum conventibus edixerint, se paratos esse si quis Æsopi gratia pœnas ab ipsis exigere vellet. Tertia demum ætate venisse Idmonem Samium* (sive Jadmonem Herodot.

* Ptolemæus Hephæst. apud Photium p. 252. edit. Hœschelii: ὡς Αἴσωπος ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Δελφῶν ἀνεβίωσε καὶ συνεμάχησε τοῖς Ἕλλησι περὶ Θερμοπύλην. Zenobius I. proverb. 47. Svidas in Αἴσωπος & ἀναβιῶναι. Scholiastes Aristoph. p. 357. ad Vesp. & p. 387. ad Aves.

** Vindicatæ ab Apolline Æsopi cædis meminit etiam Libanius in Apologia Socratis T. I. p. 687.

rodot. 2. 134.) *qui genere Æsopum nequaquam attingeret, sed prognatus ab iis esset qui Æsopum Sami emissent. Huic pro delicto satisfecisse Delphos, atque ita malis eos liberatos fuisse. Ferunt ex hâc re tractum, ut supplicium sacrilegorum ab Hyampeia in Naupliam petram transferretur.* Etiam à Delphis στήλην sive statuam erectam interfecto injustè Æsopo tradit Maximus Planudes. * Similiter statuam ingentem Æsopo Athenis positam memorat Phædrus ** in epilogo libri 2. quam à Lysippo statuario factam colligitur ex epigrammate Græco Agathiæ. Prætereo quod incerta fide idem Planudes refert Lycerum Regem Babylonis tanti æstimasse Æsopi ingenium, ut statuam auream ei consecraret, quem suspexerat tanquam *κίονα τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας*, & quod teste Tatiano adversus Græcos p. 55. non tantum fabulæ sempiternam Æsopo memoriam pepererunt, sed & Aristodemi plastie eum clariorem reddidit, & quod Philostratus denique Lib. I. imaginum c. 4. describit Æsopum cum oculis in terram defixis in medio choro vulpium aliorumque animalium imitantium humanum habitum atque incessum.

V. FABULIS Æsopi quidem jampridem nihil fuit celebrius, quas ob singularem venustatem Ausonio Epist. 17. celebratam creditus fuit sive à Mercurio votis obtinuisse, ut legas apud Philostratum V. 5. de vita Apollonii, sive jussu Apollinis in medium protulisse, ut est apud Avienum qui in præfat. fabularum *Æsopus*, inquit, *responso Delphici Apollinis monitus ridicula ausus est, ut legenda firmaret.* Ridicula vocat, quæ Aristophanes in avibus & vespis fabulas memorans vocat Αἰσώπου γελοῖα, unde Clariss. Bentlejus recte reprehendit Scholiasten Aristophanis qui p. 33. ad

Ggg Vespas

* In vitâ Æsopi extremâ: *ὡς συνειδότες ἑαυτοῖς ἀδίκως φονευθέντι Αἰσώπῳ καὶ στήλην ἀνέστησαν.*

** Verba Phædri hæc sunt:

Æsopo ingentem statuam posuere Attici,
Servumque collocarunt æternâ in basi,
Patere honoris scirent ut cunctis viam,
Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

Ingentem statuam, accipio splendidam, illustrem, neque necesse arbitror cum Clarissimo Jun dio rescribere *Æsopi ingenio.* Agathiæ Epigramma in Æsopum exstat Libro IV. Anthologiæ tit. 33. in Philosophos, & ex Grotii versione sic se habet:

Fictorum Lysippe decus Sicyonie, laudo
Æsopi Samii quod senis effigiem
Ante locas septem Græcis sapientibus; horum
Nam dictis vis est plurima, suada deest.
Ille docet verum blanda sub imagine falsi,
Sed docet & monstrat seria cuncta joco:
Astra juvent alios: Samii me fabula mulcet,
Utile sub dulci quæ clepit illecebra.

exstat in Arati vita apud Petavium in Uranologio p. 270. & emendatum est ab Is. Casaubono in Lectionibus Theocriticis c. IV. â Fulvio Ursino in Virgilio cum Græcis scriptoribus collato p. 251. ab Hugone Grotio ad Aratum, â Salmasio ad Solinum p. 525. sq. ab Is. Vossio ad Melam p. 68. ab Holstenio ad Stephanum p. 301. & novissime à Rich. Bentleio in Græviana Callimachi editione p. 204. & 232. Hesiodo tamen suppositam fuisse Astronomiam innuit præter Plinium Athenæus lib. XIII. p. 491. καὶ ὁ τὴν εἰς Ἡσίοδον δὲ ἀναφερομένην ποιήσας ἀστρονομίαν. Cum admodum simplices & rudes essent observationes in illo opere & in ἔργοις traditæ, hinc apud Platonem & alios dicuntur ἀστρονομοῦντες καθ' Ἡσίοδον, qui populariter & ad vulgi captum, non accuratius & μαθηματικῶς Astronomica trabactant.

ἘΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕἸΣ ΒΑΤΡΑΧΟΝ τινα τὸν ἐρώμενον αὐτοῦ. Memorat Svidas.

ΠΕΡῚ ἸΔΑΊΩΝ ΔΑΚΤΎΛΩΝ. Idem Svidas. Et ex hoc Poëmate fortassis scripsit Plinius lib. VII. c. 56. Hesiodum tradere quod ferrum in Creta repererint Idæi Dactyli.

ἘΠΙΘΑΛΆΜΙΟΣ ΠΗΛΈΩΣ καὶ ΘΈΤΙΔΟΣ. Hujus versiculos binos primores profert Isaacius Tzetzes prolegom. in Lycophronem, atque ex illo loco, licet dissimulet, Ismaël Bullialdus ad Theonem p. 283. Barnesius ad Euripidis Phoenissas v. 829.

ΓῆΣ ΠΕΡΊΟΔΟΣ memoratur à Strabone lib. VII. p. 302. Cæterum obiter notare liceat versum quem inter Hesiodi fragmenta ponit Heinsius ex Etymologico magno in βύβλος, non esse Hesiodi sed Dionysii Periegetæ. v. 912.

ΑἸΓΊΜΙΟΣ sive *in Ægimium Poëma* ab aliquibus Hesiodo, ab aliis tributum *Cercopi* Milesio. Athenæus Lib. XI. p. 503. καὶ ὁ τὸν Αἰγίμιον δὲ ποιήσας εἴθ' Ἡσίοδός ἐστιν, ἢ Κέρκωψ ὁ Μιλήσιος. Dalechampius Αἰγινόμιον legendum conjicit, *de pascendis & alendis capris*, sed Scholiastes Apollonii quoque in libro 4. ὁ τὸν Αἰγίμιον ποιήσας, ἐν δευτέρῳ φησὶν, ὅτι ἡ Θέτις εἰς λέβητα ὕδατος &c. Porro *Cercopem* illum Hesiodi æqualem atque æmulum fuisse notavi supra §. 4. è Laërtio in vita Socratis, & ex argumento Aristophanis ranarum. Alius fuit & junior Cercops Pythagoræus de quo dixi L. I. c. XIX. sect. 2. Etiam Svidæ Αἰγίμιος est nomen proprium. Sed fuit quoq; Ægimius quidam Eleus, Medicus antiquissimus, cujus περὶ παλμῶν memorat Galenus IV. de pulsibus, T. 3. p. 44. 50. περὶ πλακούντων Athenæus XIV. p. 643.

ΘΗΣΕΩΣ ΕἸΣ ΤῸΝ ἍΙΔΗΝ ΚΑΤΆΒΑΣΙΣ. Pausanias in Boeoticis p. 772. inter scripta Hesiodo tributa commemorat καὶ ὡς Θησεὺς εἰς τὸν Ἅδην ὁμοῦ Πειρίθῳ καταβαίη. Confer Joh. Meursium in Theseo c. 27.

ἜΠΗ ΜΑΝΤΙΚᾺ καὶ ἘΞΗΓΉΣΕΙΣ ἐπὶ ΤΈΡΑΣΙΝ. Idem Pausanias: οἱ

δὲ αὐτοὶ ἔτοι λέγυσι καὶ ὡς μαντικὴν Ἡσίοδος διδαχθείη παρὰ Ἀκαρνάνων, καί ἐστιν ἔπη μαντικὰ, ὁπόσα περ καὶ ἐπελεξάμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ ἐξηγήσεις ἐπὶ τέρασιν. Nescio iidem ne fuerint.

ΘΕΙΟΙ ΛΟΓΟΙ, de quibus Maximus Tyrius diss. 16. de Hesiodo agens, χωρὶς δὲ αὐτοῦ, inquit, πεποίηνται οἱ Θεῖοι λόγοι, ἅμα δὲ τοῖς λόγοις θεογονία.

ΚΕΡΑΜΕΙΣ. Vide supra, c. 2. inter scripta Homeri deperdita num. 13.

ΜΕΓΑΛΑ ΕΡΓΑ. Athenæus lib. 8. p. 364. ἀπερ πάντα ἐκ τῶν εἰς Ἡσίοδον ἀναφερομένων μεγάλων Ἠοιῶν καὶ μεγάλων ἔργων παρῴδηται. Confer Langbænium ad Longinum p. 57. edit. Tollianæ.

ΚΗΥΚΟΣ ΓΑΜΟΣ. Idem Athenæus lib. II. p. 49. ὅτι Ἡσίοδος ἐν Κήυκος γάμῳ, κἂν γραμματικῶν παῖδες ἀποξενῶσι τοῦ ποιητοῦ τὰ ἔπη ταῦτα, ἀλλ' ἐμοὶ δοκεῖ ἀρχαῖα εἶναι, τρίποδας τὰς τραπέζας φησί. Plutarchus VIII. 8. sympofiac. ὡς ὁ τὸν Κήυκος γάμον εἰς τὰς Ἡσιόδου παρεμβαλὼν εἴρηκεν.

XVIII. DE HERBIS scripsisse Hesiodum colligunt viri docti ex Plinii Lib. 15. c. 1. Lib. 21. c. 17. & 20. Lib. 22. c. 22. Lib. 25. c. 2. Sed fortasse obiter in aliis poëmatis ista tractaverat Hesiodus, ut de scolymo & asphodelo dixit in ἔργοις.

DE MEDICINA scripsisse singulari quodam libro, minus adhuc mihi persuadeo, licet *Cleodemus* Medicus apud Plutarchum in convivio septem sapientum p. 158. contendit Hesiodum Medicum fuisse, qui tam accuratè & perite de victus ratione, vini temperie, aquæ bonitate, lavacris, mulieribus, congressus tempore & infantum sessione disseruerit.

Neque FABULARUM quæ Æsopo tribuuntur auctor fuit, aut singulari quodam opere *apologos* scripsit Hesiodus, licet eodem Plutarchi loco legas Æsopum sese Hesiodi discipulum jure profiteri posse, propter fabulam de accipitre & luscinia apud Hesiodum in ἔργοις v. 202. seq. & Quintilianus Lib. 5. c. 11. negat fabulas originem accepisse ab Æsopo, sed videri primum auctorem earum Hesiodum. Hermogenes in progymnasm. Prisciano interprete: *Ubi sunt fabulæ vetustissimi quoque auctores ut Hesiodus, Archilochus, Horatius. Hesiodus quidem lusciniæ, Archilochus autem vulpis, Horatius muris.* Theon Alexandrinus in progymnasm. p. 22. Αἰσώπειοι δὲ ὀνομάζονται οἱ μῦθοι ὡς ἐπίπαν, οὐχ ὅτι Αἴσωπος πρῶτος εὑρετὴς τῶν μύθων ἐγένετο, Ὅμηρος γὰρ καὶ Ἡσίοδος (confer Svidam in μῦθος) καὶ Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι τινὲς πρεσβύτεροι γεγονότες αὐτοῦ φαίνονται ἐπιςάμενοι, καὶ δὴ καὶ Κόννις ὁ Κίλιξ (ita recte Colomesius in Opusculis p. 224. & p. 103. ad Gyraldum) καὶ Θοῦρος ὁ Συβαρίτης καὶ Κυβισσὸς ἐκ Λιβύης μνημονεύονται ὑπό τινων ὡς μυθοποιοὶ, ἀλλ' ὅτι Αἴσωπος αὐτοῖς μᾶλλον κατακόρως καὶ δεξιῶς ἐχρήσατο. Deniq; Euphorion, teste Svidâ, Heroicum Poëma edidit quod inscripsit Ἡσίοδον. Inter Teleclidis Comœdias quoq; fuit Ἡσίοδος memorata eidem Svidæ in ὑδαμῇ & Scholiasti

 Aristo-

Aristophanis, Athenæo Ἡσιόδου. Neque prætereundum est quod *Euthydemus* Atheniensis versus quosdam sub Hesiodi nomine vulgasse traditur ab eodem Athenæo L. III. p. 116. Pythagoram Homeri & Hesiodi carminibus decantatis animum suum delinire solitum refert Porphyrius in ejus vita p. 21. Neque Homeri tantum sed Hesiodi quoque carmina μελῳδηθῆναι testatur Athenæus Lib. XIV. p. 620.

XIX. Superest ut jam deinceps editiones præcipuas scriptorum Hesiodi quæ exstant, succinctè persequamur.

Editiones Hesiodi Græcæ.

Prima *Aldi Manutii* Romani, dicata Guarino Veronensi, & luculentis typis exscripta Venetiis 1491. fol. In hac post Theocritum & Catonis distícha à Max. Planude Græce versa sententiasque Theognidis, Pythagoræ ac Phocylidis, sequitur Hesiodi Theogonia, post Theogoniam scutum Herculis, & postremo loco ἔργα καὶ Ἡμέραι. Quem ordinem in novissima editione Hesiodi servavit Vir Cl. Johannes Clericus. Est mihi exemplum editionis hujus Aldinæ idem, quo usus olim Daniel Heinsius, qui manu sua nonnulla annotavit, & quædam non vulgaria ex hac in reliquis recentioribus emendari posse monuit.

Ἔργα καὶ ἡμέραι Paris. 1507. 4. curante Francisco Tissardo Confer A. Chevillierium de origine typographiæ Paris. p. 249.

Hesiodus Græce apud Juntas, 1515. 8. & Basil. ap. Joh. Frobenium 1521. 8vo. Venet. 1542. 8. Francof. 1549. 8.

Inter Poëtas Principes Henrici Stephani A. 1566. fol. typis majoribus & luculentissimis.

XX. *Editiones Hesiodi cum scholiis Græcis.*

Prima Veneta, ex officina *Joh. Francisci Trincavelli* Ao. 1537. in 4to. elegans & emendata, quam ex codice MSto suppletam me memini videre in Bibliotheca Gottorpiensi Serenissimi Holsatiæ Ducis, inter libros Woweríanos. In hac editione, quædam melius legi quam in posterioribus etiam Heinsiana, notatum Seldeno ad marmora Oxoniensia p. 36. seq.

Secunda *Basileensis* A. 1542. 8. in qua Hesiodus cum versione *Bonnini Mombricii*: scholia Græca pleniora quàm in priore sed longe minus emendata, & augmentis quibusdam non uno in loco interpolata potius quam suppleta, & hinc inde vitiata atque corrupta, adjunctis *Joh. Tzetzæ* scholiis latine versis à *Georgio Henischio.*

Tertia cum scholiis sive commentario ejusdem Tzetzæ, ad libri calcem. Basil. 1574. 8.

Quarta *Heinsiana* Lugd. Bat. ex officina Raphelengii Ao. 1603. 4to. in qua post dedicationem ad Ordines Hollandiæ, sequuntur *Dan. Heinsii* prolegomena, in quibus Poëtæ Hesiodi character simplex â Grammaticorum calumniis vindicatur. Inde post nonnulla ex Svida, Anthologia, Gyraldô aliisque de Hesiodo adscripta, legitur elegans Heinsii in Pandoram hymnus Græcus, quem cum primum nomine auctoris dissimulato seorsim

ex-

excuſum Joſepho Scaligero typographus communicaſſet, vir ille doctiſſimus antiquo Poëtæ tribuere non dubitavit, teſte auctore Apologiæ pro Heinſio adverſus Crojum p. 129. Quin Heinſio ipſo teſte in literis ineditis ad Æliam Putſchium, negavit ſe, ex quo renatæ ſunt literæ, ſimile quid Poëmatis græci compoſitum vidiſſe. Penultimus in appendice hymni verſus: Γρωτιάδην τ' ἐθέλησα φίλων ζυγὸς αἰὲν ἐόντα omiſſus eſt in editione Heinſiana 1622. 8vo. poſt Synodum Dordracenam edita, (etiam in aliis recentioribus) * quod Heinſius non auderet tantis laudibus mactare nomen Hugonis Grotii, laudatiſſimum profecto, ſed prævalentibus tum in Belgio partibus inviſum. Poſt alia in Heſiodum Heinſii Epigrammata occurrit argumentum ἔργων Heſiodi ab Heinſio græce ſcriptum, in quo nonulla ut parum græciſmo congruentia perſtringit Johannes Crojus p. 251. ſeq. Obſervationum ſacrarum. Deinceps ſuccedit Heſiodus ipſe græce & latine cum græcis ſcholiis, quæ ex editione Veneta per Bonav. Vulcanium MSti codicis auctoritate ſuppleta & caſtigata, collata inſuper Baſileenſi editione Heinſius recenſuit. Iconem variorum inſtrumentorum ruſticorum quæ exſtat p. 310. quamque in ſua editione p. 261. repeti curavit Johannes Clericus, debuit Heinſius Conrado Geſnero pag. 81. Operis de quadrupedibus. Deniq; ſubjiciuntur *fragmenta Heſiodi* ex veteribus ſcriptoribus collecta à *Joſ. Scaligero* & *Dan. Heinſio*, tum Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου ἀγὼν Græce ex editione Henr. Stephani Ao. 1573. 8vo. Catalogus ſcriptorum Heſiodi, Heinſiique introductio in doctrinam quæ libris Heſiodi ἔργων καὶ ἡμερῶν continetur: notæ emendationes & obſervationes ejusdem Heinſii in Heſiodi ἔργα, & Scholiaſtas Græcos, latinumque interpretem, & ſpicilegium fragmentorum Heſiodi â *Joh. Meurſio* ſuppeditatum, atque in græcos Heſiodi commentatores locupletiſſimus index Græcus.

XXI. *Editiones Heſiodi præcipuæ Græcolatinæ cum verſione & notis doctorum Virorum.*

Cum verſione latina & variantibus lectionibus è MSS. Palatinis & notis doctorum virorum ex officina *Hieronymi Commelini* A. 1591. 8vo.

Cum verſione emendata ab *Eraſmo Schmidio* & in ἔργα enarratione *Melanchtonis* & 23. tabulis ſynopticis ejusdem Schmidii. Witebergæ 1601. 8vo.

Cum verſione emendata à *Dan. Heinſio*, ejusdem introductione, notisque in opera & dies, & Heſiodi fragmentis. Lugd. Batav. 1613. & 1622. 8vo.

Cum

* Johannis quoque Clerici. Vide memorias Dombenſes ſive Trevoltianas Anni 1701. p. 269. edit Amſtelod.

Cum versione ab Heinsio castigata, notis *Cornelii Schrevelii* & indice *Georgii Pasoris* longe quam in ejus collegio Hesiodeo Amst. 1632. 8vo. prodierat, locupletiore. ibid. typis Elzevirianis nitidissimis Anno 1657. 8vo. Huic editioni in quibusdam exemplaribus etiam additur fusior *Lamberti Barlai* in Theogoniam commentarius, in quo analysis & Mythologia in tironum gratiam perspicue traditur.

Cum *Joh. Georgii Grævii* lectionibus Hesiodeis. Amst. 1669. 8vo.

Cum versione à *Joh. Clerico* * emendata, Grævii lectionibus Hesiodeis auctioribus, Dan. Heinsii introductione notisque: & *Josephi Scaligeri* ac *Francisci Guieti* in Hesiodum, tum in partem ἔργων *Stephani Clerici* annotatis, & filii ejus *Johannis Clerici* Viri Cl. animadversionibus in universa Hesiodi opera, Theogoniam præsertim, & fragmenta, quæ latine vertit & illustravit, indicemque Georgii *Pasoris* addi curavit Amst. 1701. 8vo.

Familiam quoque ducit Hesiodus in editionibus Græcolatinis Poëtarum Georgicorum, Bucolicorum & Gnomicorum, sæpius editorum non uno in loco 8. & 12.

Olai Wormii quæstionum Hesiodearum heptades duæ lucem adspexerunt Hafniæ A. 1616. 4to. *Radulphi Wintertoni* notæ in Hesiodum cum ejus Poëtis Græcis minoribus Cantabrig. 1652. 8vo. Prætereo *Johannis Spondani* in ἔργα notas vulgatas Rupellæ A. 1592. 8vo. & in idem poëma passim edita scholia *Joh. Castelli*, *Jacobi Ceporini*, *Johannis Frisii*, *Matthiæ Garbitii*, *Matthiæ Flacii* & notata Ethica atque Oeconomica *Joh. Conradi Dieterici*, Lexilogiamque ejusdem Hesiodeam vulgatam Giessæ 1659. 8vo. & *Georgii Henischii* schematismos, Basil. 1508. tabulasque *Johannis Posselii*. Tum ineditum *Zach. Lundii* commentarium in Opera & dies, qui Hafniæ servatur MS. in Bibl. Excellentissimi Viri Johannis Moth.

XXII. Latino carmine ἔργα καὶ ἡμέρας vertit paulo liberius *Nicolaus Valla* sive *de Valle*, Paris. & Lips. 1507. 4to. Strictius *Ulpius* Franeckerensis Frisius Basil. 1540. 8vo. Utraque metaphrasis addita est versioni prosariæ & commentario *Stephani Riccii* in Hesiodi ἔργα recuso Lipsiæ A. 1611. 8vo. & prima vice edito ibid. A. 1580. 8vo.

Georgius Rotallerus carmine elegiaco reddidit Francof. 1576. 8.

Theogoniam transtulit versibus hexametris *Boninus Mombritius* Patricius Mediolanensis & uberiore carmine elegiaco in libros quinque distributo *Burchardus Pylades*, Brixianus, Basileæ ap. Oporin. 1544. 8.

Scutum Herculis Heroico carmine *Johannes Ramus de Goës*, quod cum *Nicolai Vallæ* Metaphrasi ἔργων, & *Mombritii*, *Pyladæque* Theogonià exstat in calce editionis Hesiodi Græcolatinæ Lipsiensis 1597. 8.

Opera & dies *Gallico* carmine per *Jo. Antonium Baysium*, cum aureis Pythagoræ carminibus sententiisque Phocylidæ & Naumachii Paris. 1574. 4. Hesiode traduit par *le Gras*. ibid. 1586. 12.

Rhythmis *Danicis* Hesiodum expressit *Henr. Thomas Gerner*.

XXIII.

* Confer ejus Bibliothecam selectam T. XI. p. 349. & Memorias litterarias Trivultinas sive Dombenses A. 1701. T. I. p. 250. seq.

XXIII. Inter fragmenta Hesiodi ab Heinsio Clericoque omissus est locus, servatus utcunque â Fulgentio Lib. III. Mytholog. c. 1. quem hoc loco restituere conabor. Fulgentii verba hæc sunt: *Proetus Pamphylia lingua sordidus dicitur, sicut Hesiodus in Bucolico ludicro scribit, dicens:* PEPRIGROSISTAFVLVEVLACTISMENESEMORUM. *Id est: sordidus instar uvarum bene calcatarum sanguineo rore.* Antiquæ Fulgentii editiones, verba Græca plane omisere. MSti codices cum editione Munckeri non sapiunt ultra ea quæ adscripsi. Vere monuit Reinesius, Græca latinis scripta literis, per librarios præcipue adeo imperitos, lectu & intellectu difficillima esse c. 13. de lingua Punica num. 24. seq. Tentavit tamen Is. Casaubonus ad Suetonii Augustum cap. 67.

Πρõιτος ἐυςιβέων βοτρύων δρόσῳ ἁιματόεντι

Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Dodone. p. 36.

Βρίθωσι ςαφυλῆς ἐυσάκτης μῆνες ἔνωροι

Videndum veterine lectioni proprius accedat & Fulgentii versioni melius respondeat, quomodo scribendum conjicio:

Πρõιτος ῥ ὡς ςάφυλ᾽ ἐῢ λακτισμέναι ἅιματος ἕρσῃ.

Alium Hesiodi versum de Prœti filiabus servavit Suidas in μαχλοσύνῃ.

Εἵνεκα μαχλοσύνης ςυγερῆς τέρεν ὤλεσαν ἄνθος.

XXIV. Hesiodum *Homeri Imitatorem* multi observarunt, ita ut jam olim notaverint Critici, Eustathius, aliique versiculos pæne eosdem apud Homerum & Hesiodum pariter occurrentes. Adde Bochartum in Hierozoici T. 1. p. 681. Convenit & in hoc Poëtæ nostro cum Homero, quod similiter atque ille visus est interdum parum abhorrere â *Phrasi Orientalium*, ut ostendit *Zacharias Boganus* in Homero & Hesiodo Hebraizonte. Oxon. 1655. 8vo. Ne dicam de variis Etymologiis ex Phœnicia lingua petitis, quibus Hesiodi Theogoniæ lucem afferre conatus est præ cæteris Johannes Clericus.

XXV. Concludam hoc caput indiculo scriptorum ab interpretibus Græcis Hesiodi allegatorum, qui cum in Heinsii editione desideretur, illum non ingratum studiosis harum literarum esse futurum confido.

Philo-

CAPUT IX.

De ÆSOPO & aliis fabularum scriptoribus.

Æsopi ætas. 1. *Vita à Max. Planude scripta indigna fide & plena fabulis atque anachronismis.* 2. *Plures Æsopi.* 3. *Æsopi Phrygis libri de iis quæ ipsi apud Delphos acciderunt.* 4. *Fabulæ num ab ipso scriptæ, ambigitur.* 5. *Variæ fabularum collectiones Græcæ deperditæ.* 6. *De fabularum scriptoribus Græcis qui exstant.* 7. *De Gabria sive Babria.* 8. *De ejus fragmentis & Metaphrasi sive Epitome Ignatii Diaconi.* 9. *De fabulis Aphthonii.* 10. *Collectio fabularum Æsopiarum à Neveleto edita.* 11. *Collectio Maximi Planudæ.* 12. *Latini veteres fabularum scriptores.* 13. *Locmannus Arabs neutiquam idem cum Æsopo.* 14. *Recentiores fabularum interpretes & scriptores qui latine illas ediderunt.* 15. *Versiones fabularum Æsopi Hebraica, Græcobarbara & in varias linguas vernaculas.* 16.

I.

ÆSOPUS è Cotieo Phrygiæ, æqualis Solonis, Periandri, Chilonis & aliorum sapientum, floruit circa Olympiadem LII. * cujus annus primus incidit in 572. ante Christum. Postquam Demarcho Atheniensi & postea Xantho Samio denique cum Rhodope Threissâ Jadmoni itidem Samio ** serviisset, ab hoc libertati redditus est, quam pridem meruerat ob ingenium liberale ac peramœnum. Crœso Regi charum fuisse Svidas *** auctor est, missumque ab eodem Delphos **** & Corinthum ad Periandrum tradit Plutarchus. Sed Sosicrate apud Laërtium ***** teste, Periander obiit Olympiade XLVIII.,

* Laërtius in Chilone Lib. I. sect. 72. è Sosicrate.

** Hinc Samius quibusdam dicitur Æsopus. Confer Julianum Orat. VII. p. 207.

*** Svidas de Æsopo: διέτελεσε παρὰ Κροίσῳ φιλούμενος. Idem & in μᾶλλον ὁ Φρύξ. Plutarchus in Solone p. 94. Ab Idmone libertati redditum testatur Heraclides in politia Samiorum.

**** Plutarch. in convivio VII. sapientum p. 151. ἐτύγχανε γὰρ ἀπὸ Κροίσου νεωστὶ πρός τε Περίανδρον ἅμα καὶ πρὸς τὸν θεὸν εἰς Δελφοὺς ἐσταλμένος.

***** Laërt. Lib. I. Sect. 95. de Periandro: Σωσικράτης δέ φησι πρότερον Κροίσου τελευτῆσαι αὐτὸν ἔτεσι τετταράκοντα, καὶ ἑνὶ πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς Ὀλυμπιάδος. XL. Annis ante finem regni Crœsi, & ante Olympiadem XLIX. anno uno.

XLVIII., annis XL. ante Crœsi calamitatem, & Crœsus cum quatuordecim annos regnasset, à Cyro victus est Olympiade LVIII. Æsopi mors refertur ab Eusebio & Svida ad Olymp. LIV. Atqui Olymp. LV. 1. Pisistratus primò tyrannidem occupavit Athenis, quo facto fabulam de ranis regem petentibus ab Æsopo relatam testatur Phædrus Lib. I. fab. 2.

II. Equidem Maximus Planudes refert inter alia Æsopum laudantem dictum Euripidis in mulieres, qui natus fuit Olymp. LXXV. anno primo. Sed à multis eruditis jam animadversum fuit illam vitam fide prorsus indignam & pluribus Anachronismis atque absurdis commentis refertam esse. Ita Franciscus Vavassor Lib. de ludicra dictione p. 19. seq. & Libro de epigrammate p. 192. Petrus Baylius in Lexico Historico Critico ubi de Æsopo erudite disserit, p. 1172. seq. editionis secundæ, Menagius ad Laërtium p. 27. David Clericus quæst. III. & Rich. Bentlejus in diss. Anglice edita de fabulis Æsopi p. 147. seq. qui & illa fabulis adscribunt, quod ab eodem Planude traditur fuisse

*— — — — Macer turpi * gibbâque figurâ*
Bufoniisque oculis, & naso rhinocerotis.

De Æsopo præterea videndus Gisbertus Cuperus libro & capite quarto observationum, M. Z. Boxhornius in oratione de sapientiâ Æsopi, & qui vitam ejus latine composuit Joachimus Camerarius. Gallicè Caspar Bachetus Meziriacus, Burgis Anno 1632. 16. & fabulator nostri temporis ingeniosissimus Johannes Fontanus.

III. Fuere itidem alii Æsopi in veterum monumentis memorati, de quibus Nobilissimus Vir Petrus Axenius ὁ μακαρίτης in limine notarum ad Phædrum.

1.) Mithridatis Regis anagnostes, qui ejus elogium & de Helenâ librum scripsit. Hesych. illustris & Svidas in Αἰσωπος, tum idem Svidas in Πάν.

2.) Claudius Æsopus pater, tragœdiarum histrio excellens, qui arte sua magnas opes coacervavit. Vide ad Plin. X. 51. XXXV. 12. Salmasium ad Tertul. de pallio p. 427. seq. Lindebrogium ad Terentium p. 588. & Octavii Ferrarii electa p. 128. Servum ejus Licinium memorat Cicero ad Q. fratrem Lib. I. Epist. 2. Idem Cicero Æsopo huic perinde ut Roscio histrioni Comico præstantissimo operam dedit ut ab iis actionem disceret. Confer Plutarch. in Cic. p. 863. Mentio hujus Æsopi etiam apud Symmachum X. 2. Epist. Macrobium &c.

3.) Claudius Æsopus superioris filius, luxuriosissimus. Horat. 2. serm. 3. Valerius Max. IX. 1. extern. 2. Plin. IX. 35. &c. Confer Baylii Lex. p. 1177. seq. atque iterum Tertullianum cap. V. de pallio.

* Frid. Nomius Satira XIII. p. 164.

4.) Æsopus

4.) Æsopus Demosthenis libertus. Macrob. Lib. I. c. XI. Saturnal.

5.) T. Curtilius Æsopus in Vet. inscript. apud Gruterum p. 868. 8.

6.) L. Herennius Æsopus apud eundem p. 913. 13.

7.) Q. Lælius Æsopus. id. p. 347. 4.

8.) Æsopus Cæsaris Aug. dispensator Apsyrtianus, apud Reines. Inscript. IX. 79.

9.) Æsopus scriptor Historiæ Alexandri M. de quo infra, Libro VI.

IV. Cæterum priscum illum Æsopum de quo in præsenti agimus Phrygem Svidas refert scripsisse *Libros II. de iis quæ ipsi apud Delphos acciderunt*, τὰ ἐν Δελφοῖς αὐτῷ συμβάντα, ἐν βιβλίοις β′. quod Scaliger repetit in ἀναγραφῇ Olympiadum ad Olymp. XL. sed in notis ad Eusebium hoc absurdum esse notat, quia Æsopus à Delphis interfectus sit Olymp. LIV. Ne vero sit opus comminisci Æsopum revixisse, * aut bis fuisse apud Delphos, & de priori suo accessu scripsisse, atque in opere illo Sacerdotes Delphicos offendisse, atque ita ad eos reversum periisse: Svidas ipse parum tribuit famæ de libris illis ab Æsopo ipso compositis: Μᾶλλον δέ τινές φασι τὸν Αἴσωπον ἀποκρίματα (h. e. λόγους sive fabulas unde λόγοι & ἀποκρίματα conjunguntur apud eundem Svidam in λογοποιός.) γεγραφέναι μόνον. ἐν γὰρ Δελφοῖς ἀδίκως ἀπολέσθαι ὑπ' αὐτῶν κατακρημνισθέντα ἀπὸ τῶν Φαιδριάδων καλουμένων πετρῶν κατὰ τὴν νδ' Ὀλυμπιάδα. Causam interfecti Æsopi ultionemque ita refert Plutarchus de sera numinis vindicta p. 556. seq. Λέγεται Αἴσωπον ἐν ταῦτα ἐλθεῖν &c. *Æsopum huc (Delphos) advenisse ferunt allato à Cræso auro, ut & magnifico sacrificio Apollinem veneraretur, & Delphis viritim quaternas minas distribueret. Cum vero ei offensa quædam & discordia cum Delphicis esset oborta, sacris quidem fuisse operatum, sed pecuniam Sardes remisisse, ut qui homines istos beneficio indignos judicaret. Delphos è composito sacrilegii insimulatum* (phialam nempe auream ejus supellectili permixtam deprehenderant, ut auctor est Heraclides in Politia Magnetum) *eum interfecisse præcipitatum è saxo quod ὑάμπειαν nominant. Ex eo Deum iras in ipsos exercuisse,* ** *& cum solo sterilitatem, cum Hominibus omnis generis tetros morbos intulisse, ita ut Delphi singulis Græcorum conventibus edixerint, se paratos esse si quis Æsopi gratia pœnas ab ipsis exigere vellet. Tertia demum ætate venisse Idmonem Samium* (sive Jadmonem Herodot.

* Ptolemæus Hephæst. apud *Photium* p. 252. edit. Hœschelii: ὡς Αἴσωπος ἀναιρεθεὶς ὑπὸ Δελφῶν ἀνεβίωσε καὶ συνεμάχησε τοῖς Ἕλλησι περὶ Θερμοπύλην. Zenobius I. proverb. 47. Svidas in Αἴσωπος & ἀναβιῶναι. Scholiastes Aristoph. p. 357. ad Vesp. & p. 387. ad Aves.

** Vindicatæ ab Apolline Æsopi cædis meminit etiam Libanius in Apologia Socratis T. I. p. 687.

rodot. 2. 134.) *qui genere Æsopum nequaquam attingeret, sed prognatus ab iis esset qui Æsopum Sami emissent. Huic pro delicto satisfecisse Delphos, atque ita malis eos liberatos fuisse. Ferunt ex hâc re tractum, ut supplicium sacrilegorum ab Hyampeia in Naupliam petram transferretur.* Etiam à Delphis στήλην sive statuam erectam interfecto injustè Æsopo tradit Maximus Planudes. * Similiter statuam ingentem Æsopo Athenis positam memorat Phædrus ** in epilogo libri 2. quam à Lysippo statuario factam colligitur ex epigrammate Græco Agathiæ. Prætereo quod incerta fide idem Planudes refert Lycerum Regem Babylonis tanti æstimasse Æsopi ingenium, ut statuam auream ei consecraret, quem suspexerat tanquam κίονα τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας, & quod teste Tatiano adversus Græcos p. 55. non tantum fabulæ sempiternam Æsopo memoriam pepererunt, sed & Aristodemi plastie eum clariorem reddidit, & quod Philostratus denique Lib. I. imaginum c. 4. describit Æsopum cum oculis in terram defixis in medio choro vulpium aliorumque animalium imitantium humanum habitum atque incessum.

V. FABULIS Æsopi quidem jampridem nihil fuit celebrius, quas ob singularem venustatem Ausonio Epist. 17. celebratam creditus fuit sive à Mercurio votis obtinuisse, ut legas apud Philostratum V. 5. de vita Apollonii, sive jussu Apollinis in medium protulisse, ut est apud Avienum qui in præfat. fabularum *Æsopus*, inquit, *responso Delphici Apollinis monitus ridicula ausus est, ut legenda firmaret.* Ridicula vocat, quæ Aristophanes in avibus & vespis fabulas memorans vocat Αἰσώπου γελοῖα, unde Clariss. Bentlejus recte reprehendit Scholiasten Aristophanis qui p. 33. ad

Ggg Vespas

* In vitâ Æsopi extremâ: ὡς συνειδότες ἑαυτοῖς ἀδίκως φονευθέντι Αἰσώπῳ καὶ στήλην ἀνέστησαν.

** Verba Phædri hæc sunt:

Æsopo ingentem statuam posuere Attici,
Servumque collocarunt æterna in basi,
Patere honoris scirent ut cunctis viam,
Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.

Ingentem statuam, accipio splendidam, illustrem, neque necesse arbitror cum Clarissimo Ludio rescribere *Æsopi ingenio.* Agathiæ Epigramma in Æsopum exstat Libro IV. Anthologiæ tit. 33. in Philosophos, & ex Grotii versione sic se habet:

Fictorum Lysippe decus Sicyonie, lauda
Æsopi Samii quod senis effigiem
Ante locas septem Græcis sapientibus; horum
Nam dictis vis est plurima, suada deest.
Ille docet verum blanda sub imagine falsi,
Sed docet & monstrat seria cuncta joco:
Astra juvent alios: Samii me fabula mulcet,
Utile sub dulci qua clepit illecebra.

Vespas putabat ab Aristophane respici gestus ridiculos Æsopi Tragici histrionis* Αἴσωπος Τραγῳδίας ἐγένετο ὑποκριτὴς γελοιώδης. Verum histrio ille Romæ clarus non uno post Aristophanem sæculo, respici à Comico neutiquam potuit, & clarè Hesychius: Αἰσώπου γελοῖα, οὕτως ἔλεγον τοὺς Αἰσώπου μύθους. *Æsopei logi* vocantur Senecæ consolat. Polyb. c. 27. unde Æsopus λογοποιὸς* apud Eustathium, Theonem, Laërtium, Herodotum, & alios. Non primum sed præcipuum fuisse fabularum auctorem sive ut Macrobii verbo utar fabulonem, notavit præter Quintilianum ** V. 11. idem Theo in progymnasmatis, cujus locum insignem produxi supra c. 8. §. 18. Fabulas scripto consignasse hunc ut Julianus Imp. Orat. 7. τῶν μύθων ὅμηρον, diserte affirmat Aphthonius. Νικᾷ δὲ μᾶλλον Αἰσώπειος λέγεσθαι (ὁ μῦθος) τῷ τὸν Αἴσωπον ἄριστα πάντων συγγράψαι τοὺς μύθους. Confer Suidam in loco ante allato & Eustathium ad Iliad. ά. p. 22. cui Æsopus vocatur μυθογράφος quemadmodum etiam Tzetzæ IX. hist. 260. & VII. hist. 105. Videtur etiam scriptas fabulas innuere Plutarchus contra Stoicos p. 1067. & convitium Aristophaneum in Avibus p. 387. οὐδ' Αἴσωπον πεπάτηκας, nisi hæc verba Apostolio etiam laudata VIII. 85. proverb. sic malis interpretari: *nec de tristi illa Æsopi fabula inaudivisti.* Apud Galenum XI. de simplic. medicam. T. 2. p. 149. excusum invenio, οὐδ' Αἴσωπον μεμάθηκας. Omitto verba Planudæ in Æsopi vita: καὶ μετὰ τοῦτο τοὺς οἰκείους συγγραψάμενος μύθους τοὺς μέχρι καὶ νῦν φερομένους παρὰ τῷ βασιλεῖ (Κροίσῳ) κατέλιπε. Occasionem componendarum fabularum his verbis refert Phædrus in prooemio libri tertii:

--- Ser-

* At λογογράφος plerumque denotat scriptorem prosarium, quales sunt tum alii, tum qui Historias scribunt. Itaque apud Plutarchum V. 2. sympos. τῶν λογογράφων καὶ ποιητῶν ἔθνος minus bene reddit eruditus Interpres: *Fabularum scriptores & poëtarum gentem* p. 674. Neque rem acu tetigit Amiotus, qui de Oratoribus hunc locum intellexit. Licet enim illi quoque dicuntur λογογράφοι, tamen alios etiam qui pedestri sermone utuntur illo vocabulo denotari constat.

** Quintiliani verba sunt: *Illæ quoque fabulæ quæ etiamsi originem non ab Æsopo acceperunt, nam videtur earum primus auctor Hesiodus, nomine tamen Æsopi maxime celebrantur.* Hunc locum ita intellexit scriptor libelli Anglice editi sub titulo: a vievv of the dissertation upon the Epistles of Phalaris Lond. 1698. 8. ac si Quintilianus existimasset fabularum quæ ipsius ætate sub Æsopi nomine ferebantur, verum auctorem esse non Æsopum sed Hesiodum. At enim epitheton *primi* auctoris non respicit fabulas Æsopias quæ unum tantum possunt habere auctorem, sed fabulas universe, neque aliud docet Quintilianus, ut Theo quoque, quam Hesiodo ante Æsopum idem scribendi genus placuisse: in Hesiodi enim poëmatis etiam fabula occurrit de accipitre & luscinia. Vide quæ supra. c. VIII. 18. Sic Augustinus lib. 2. c. 3. adversus Academicos fabulam fingens de Philocalia & Philosophia, *quam totam*, inquit, *nam subito Æsopus factus sum, Licentius carmine suavius indicabit, poëta est enim pæne perfectus.*

— — — *Servitus obnoxia* (i. e. Æsopus servus)
Quia quæ volebat non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamque fictis elusit jocis.

Incertum tamen est utrum veteres qui Æsopias fabulas memorant * Aristophanes, Plato & Aristoteles usi sint Æsopi ipsius scripto, aut potius eas retulerint quales vel ore traditas vel ab alio collectas acceperunt, ut *Socrates* in Platonis Phædone ait se Æsopi fabulas versibus complexum quas memoria repetere potuit. Monitum enim somnio ut Musicæ operam daret, scripsisse pæana, deinde ὡς προχείρους inquit εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτων ἐποίησα οἷς πρώτοις ἐνέτυχον. Tum in initio operis quod refert Laërt. II. 42. Socrates Æsopum dicentem inducit, non scribentem:

Αἴσωπός ποτ' ἔλεξε Κορίνθιον ἄστυ νέμουσι
Μὴ κρίνειν ἀρετὴν λαοδίκῳ σοφίῃ.

VI. Fabulas Æsopi à Socrate versibus expressas memorat præterea Suidas in Σωκράτης, Plutarchus de audiendis poëtis, & Avienus in præfat. fabular. *Diagoras* quoque Melius qui Olymp. XCI. Athenis exulavit, fabularum Æsopiarum collectionem edidisse videtur, nam ejus Φρυγίους λόγους Tatianus memorat, certe constat λόγους Φρυγίους dici ut Φρύγιον αἴνιγμα apud Maximum Tyrium Diss. XXXIII. ab Æsopo Phryge, ut *Sybariticos* ** à Thuro Sybarita, cujus meminit Theon & Li-

* Aristophanes in Vesp. & pace. Plato Alcibiade 1. Aristoteles 2. 20. Rhetor. Dio Chrysostomus Orat. XXXII. ad Alexandrinos p. 380. ἔχω δὲ καὶ ἄλλον εἰπεῖν λόγον ἀνθρώπου Φρυγὸς ἀκούσας, Αἰσώπου συγγενοῦς &c. adde XII. p. 195. XXXIII. p. 398. LXXII. p. 631. Lucianum Hermotimo T. 1. p. 569.

** Aristoph. Vespis p. 357. Αἰσωπικὸν γέλοιον ἢ Συβαριτικόν. Hesychius in Συβαριτικοὶ λόγοι. Exemplum est apud Aristoph. ibid. p. 362. quod è versione Grotii adscribam:

Sybarita quidam praeceps de curru datus
Grave vulnus & quidem ipso in capite acceperat
Ignarus quippe frena regere quadrupedum,
Quem sic amicus adstans cœpit alloqui:
Quam quisque callet artem in ea se exerceat.

Meminit & Aphthonius: καλεῖται δὲ Συβαριτικὸς ὁ μῦθος, καὶ Κίλιξ (à Conno Cilice) καὶ Κύπριος, πρὸς τοὺς εὑρόντας μεταθεὶς τὰ ὀνόματα. Fabulam de Mida Φρύγιον λόγον vocat Nazianzenus Orat. XX. p. 331. Hermogenes Prisciano interprete: *Nominantur autem ab inventoribus fabularum alia Æsopia, alia Cypria, alia Libyca, alia Sybaritica, omnes autem communiter Æsopia dicuntur, quoniam in conventibus frequenter solebat Æsopus fabulis uti.* Theo progymnasm. καλοῦνται δὲ Αἰσώπειοι (μῦθοι) καὶ Λιβυστικοὶ (Dio Chrysost. IV. de regno p. 71. & diss. V. p. 82.) ἢ Συβαριτικοί τε καὶ Φρύγιοι

& *Libycos* * à Cybisso qui ex Libya oriundus fuit, *Jonicos* à Sotade qui Jonice scripsit teste Suida in Σωτάδης. Neque obstat quod Hesychius illustris & Suidas, quibus illud Diagoræ scriptum dicuntur ἀποπυργίζοντες λόγοι, ** notant in illo parum reverenter tractatos esse Deos, nam hoc in fabulis etiam fieri potuit, ut Bernhardi Ochini apologi redarguunt superstitiones Ecclesiæ Romanæ. Inter *Demetrii Phalerei* scripta à Laërtio V. 81. Αἰσωπείων ά, atq; iterum 80. referuntur λόγων Αἰσωπείων συναγωγαί quod interpres latinus, etiam in edit. Wetsteniana male reddit *orationum Æsopiarum collectiones*, cum per λόγους fabulas indicari ex jam dictis clarissimum sit, unde λογοποιήσαντες apud Hesych. πλασάμενοι λόγους ψευδεῖς. Confer Suidam in λογοποιῶν & Varinum in λόγος, ubi ex Eustathio (quem non nominat) ad Iliad. α. p. 22. docet λόγον veteribus fuisse qui postea μῦθος, contra μῦθον qui antea pro

γιοι καὶ Κιλίκιοι καὶ Καρικοὶ, (horum exemplum in appendice Vaticana proverb. 61.) Αἰγύπτιοι καὶ Κύπριοι ἀπὸ Κυπρίας γυναικός. Scholiastes Aphthonii p. 4: οἱ μὲν Συβαρῖται ἐκ μόνων λογικῶν ζώων μύθους ἐξεῦρον (hoc utcunque confirmatur exemplo quod ex Aristophane attuli) οἱ δὲ Κίλικες καὶ Κύπριοι ἐμπορευόμενοι καὶ τόπους ἀγνώστους διερχόμενοι ἐνεπλάσαντο τοὺς ἐξ ἀλόγων ζώων μύθους, ὡς ἑωρακότες ἐν τόποις τισὶ ξένην μορφὴν ἔχοντα ζῶα. Ὁ δὲ Αἴσωπος τοὺς ἐξ ἀλόγων καὶ λογικῶν μύθους ἀνεπλάσατο πρὸς βιωφελῆ παραίνεσιν. Aliter Isidorus Hisp. Lib. I. c. 39. *Fabulas primus invenisse traditur Alcmaon Crotoniensis: Appellantur Æsopicæ quia is apud Phrygiam in hac re pollebat. Sunt autem fabulæ aut Æsopicæ aut Libysticæ. Æsopicæ sunt cum animalia muta inter se sermocinasse finguntur, vel quæ animam non habent, ut urbes, arbores, montes, petræ, flumina. Libysticæ autem dum hominum cum bestiis aut Bestiarum cum hominibus fingitur vocis esse commercium.* Aliter denique Theo nullam ejusmodi differentiam agnoscens, cui assentit Vossius II. 15. 2. Instit. Or.

* Hesychius: Λιβυκοὶ λόγοι. Χαμαιλέων φησὶ Λίβυν τὸν (ex Theone scribendum puto Κυβισσὸν τὸν Λίβον) εὑρεῖν τοὺς λόγους τούτους. Meminit eorundem etiam Æschylus Myrmidonibus apud Suidam in ταυτὶ. ὧδ' ἐστὶ μύθων Λιβυστικῶν λόγος. Vide A. Schottum ad proverbia p. 543. Aristoteles. 2. 20. Rhetor. ἓν μὲν παραβολὴ, ἓν δὲ λόγοι οἷον οἱ Αἰσώπειοι καὶ Λιβυκοί. Male clarisf. Bullialdus in versione Theonis Smyrnæi p. 112. *Libyca oratio*, fabulam enim notari ipse agnoscit in notis: itaque reddendum erat *Libycus logus*. Confer veterem λόγον sive fabulam de leone Virginis nuptias petente apud Diodorum Sic. XIX. T. 2. p. 672. Etiam Λυδίους λόγους memorat Schol. Aphthonii.

** Quasi de *turre præcipitantes* dicas. Hoc nomen videtur libro impositum ab iis qui Diagoram exosum reddere volebant. Nam si ab auctore ipso fuisset, opportunior scopo Tatiani, neque ab illo prætermissus. Cæterum re diligentius considerata fateor parum certam esse hanc de Φρυγίοις Diagoræ λόγοις conjecturam, neque me præterit, in alia abire Vossium de Hist. Gr. & clariss. Baylium in Lexico p. 1041. edit. secundæ. Inter Democriti quoque scripta Φρύγιον λόγον memorat Laërtius.

pro narratione vera accipiebatur, frequentatum pôſt deinde pro ficta & fabuloſa. Perinde ut latinis quoque *fabulam* vero ſermone dictam multis exemplis docet Voſſius in Etymologico. Fabulas ſcripſerat etiam *Myro* Rhodia, ut Suidas auctor eſt. Forte & *Pataecus*, qui Æſopi ſe animam nactum jactabat teſte Plutarcho in Solone p. 81.

VII. Ab eo tempore *Babrius* quidam, ab aliis *Babrias* vel *Gabrias** nominatus, non invita ut ex fragmentis apparet Minerva ſcripſit Æſopios μύθους ſive μυθικὰ libris decem, ut Svidas, vel ut Avienus, *duobus*, & quidem verſu Choliambo ſive Scazonte. Primus qui ejus meminit eſt Julianus Imperator Epiſt. 59. ad Dionyſ. τῶν μύθων τῶν Γαβρίου ἀκήκοας. Γαλλῆ ἀνδρὸς εὐπρεποῦς ἐργαθεῖσα. τὰ δ᾽ ἄλλα ἐκ τῶν βιβλίου μάνθανε. Ita ſe in Baroc-ciano Codice reperiſſe Petavius teſtatur. Avienus in præfat. *quas* (fabulas) *Græcis jambis Gabrias repetens in duo volumina coartavit.* Babrium vocat Etymologici M. auctor in ἔμφαξ & in πεπρωμένον, ubi hos elegantes ex eo verſiculos profert:

Ἅ σοι πέπρωται, ταῦτα τλῆθι γενναίως
Καὶ μὴ σοφίζου, τῶν χρεῶν γὰρ οὐ φεύξῃ.

Γαβρίας dicitur in Johannis Tzetzæ codicibus chil. VIII. v. 516. ſed Βαβρίας XIII. v. 258. ὥσπερ Βαβρίας γράφει ἐν μυθιάμβοις τοῖς χωλοῖς &c. Affert deinde ex illo verſus quosdam ſcazontes qui duobus auctiores leguntur apud Natalem Comitem IX. 5. Mythologiæ. Fabula ipſa legitur in Proſaicis Græcis à Neveleto vulgatis fab. 245. Tzetzes idem XIII. verſ. 494. τοῖς Μύθοις τοῖς Αἰσώπου τεχνοστίχοις τοῦ Βαβρίου Λέων καθεύδων πλάττεται &c. mox adducit verſum non ſcazontem ſed Jambicum:

Οὐ μοῦν πλοῦμαι τὴν δ᾽ ὁρμὴν ἐκτρέπω.

qui verſus inemendatus legitur fabula 2. inter eas quas ſub Gabriæ nomine habemus. Suidas quam frequentiſſime Babrium laudat & plurimos ex eodem profert Choliambos: aliquos etiam hinc inde, Babria non laudato, quos ex argumento facile agnoſcas illius eſſe. At verba apud eundem in παλαμναῖος, οὐκ ἔδοξαν ἄνθρωποι εἶναι ἀλλὰ δαίμονες παλαμναῖοί τινες, non Babrii ſunt ſed Procopii Hiſt. arcanæ c. 12. ut doctiſſimo Neocoro probe animadverſum. Ceterum non male Carolus Boylius in examine diſſertationis Bentlejanæ de fabulis Æſopi p. 245. ſuſpicabatur verſus binos quos ἐκ τῶν τοῦ Αἰσώπου μύθων profert Scholiaſtes Thucydidis, Babrii noſtri eſſe, ſunt autem hi;

— — ἄλλος ἄλλον ἀγρεῦσαι θέλων
Τρέχει τις ἄλλος ἐκ κακοῦ σώζων.

 Sed

* Michaëlis Gabriæ Epiſtolas MSS, memorat Geſnerus in Bibl.

Sed & verſus Hexametros laudato eodem Babria profert idem Suidas in ἑταιρεία, in quo niſi fefellit eum memoria, credibile eſt etiam verſus Hexametros & Pentametros quos ex μύθοις vel μυθικοῖς producit in ἀγωνιῶ, ἄδεν, ἀκηδὴς, δὴν & συφελός, Babrii eſſe, ut forte diverſo carminis genere interdum uſus ſit Babrius in fabulis exſcribendis, quæ ejusdem Boylii conjectura eſt, licet Bentlejus hanc Heroïcam vel Elegiacam Metaphraſin mavult tribuere Anonymo alicui Babriâ antiquiori. Galenus etiam in protreptico T. 1. p. 6. fabulam de athletis quos beſtiæ in ſtadio facile vincunt proferens ait ſe adducere μῦθον ὅν τῶν οὐκ ἀμούσων ἀνδρῶν τις ἐντείνας ἔπεσι διεσκεύασεν. Potuit tamen hoc facere poëta aliquis in alio opere quam meras fabulas complexo.

VIII. Exſtant hodie ſub *Gabriæ* nomine fabulæ LIV. ex quibus XLIII. editæ ſunt Græce & latine ab *Aldo Manutio*, cum Phurnuto, Palæphato & aliis Venet. 1505. fol. & à Frobenio Baſileæ 1518. 8vo. Tubing. 1546. 8. Γαβρίου Ἕλληνος τετράστιχα, reliquas XI. è codicibus Palatinis addidit Heidelb. 1610. 8vo. *Iſaacus Nicolaus Neveletus*. Hæ ſingulæ Epimythion proſa ſubjunctum habent, nec Choliambis conſtant ſed tetraſtichis Jambis exceptâ quadrageſimâ tertiâ quæ tredecim choliambis abſolvitur & ſola videtur eſſe Babrii ipſius. Reliquæ ſunt ab *Ignatio Magiſtro* & *Diacono* cui in MStis codicibus tribuuntur teſte Fabio Paulino Utinenſi: Ἰγνατίου Διακόνου τετράστιχα δι' ἰάμβων εἰς τοὺς μύθους Αἰσωπικοὺς μεταφραστικά ſive ut Lambecius in codice Cæſareo reperit: Βαβρίου ἐν ἐπιτομῇ μεταγραφὲν ὑπὸ Ἰγνατίου Μαγίστορος. Vide ejus commentar. VII. de Bibl. Vindob. p. 137. & 254. Similem inſcriptionem in Palatinis codicibus invenerat Neveletus & ſub Ignatii nomine fabulæ eædem editæ ſunt ad calcem Phædri à Rittershuſio & aliis illuſtrati Lugd. Bat. 1598. 8. apud Plantinum, tum à *Johanne Fidlero* Reichenbacenſi Variſco, qui poſt *Fabium Paulinum*, & Anonymum in edit. Plantiniana (quem *Joſephum Scaligerum* Fidlerus, Daumius & alii vocant, licet Scriverius in editione poëmatum Scaligeri cum prætermiſit) Jambis latinis vertit & Epimythia ſingulis Hexametris expreſſit, notulasque addidit. Cygneæ 1668. 12. cum Fidleri verſione additis Neveleti & uberioribus *Johannis Hennigii* Solquella Marchici, Conrectoris Quedlimburgenſis & poſtea Paſtoris ad S. Ægidii A. 1694. denati animadverſionibus recuſæ ſunt hæ fabulæ Quedlimburgi 1679. 12. parum emendate. De Ignatio præterea notabis quod hujus *Jambi in Adamum* Labbeo in Bibl. novâ MSS. p. 134 memorati exſtant in variis Bibliothecis, & pars illorum edita eſt à clariſs. Grabio Tom. 2. ſpicilegii Patrum p. 229. Occurrunt quoq; in Actis Sanctorum 25. Febr. & 13. Mart. *Vitæ Taraſii & Nicephori, Patriarcharum CPolitanorum* ab

Ignatio

Ignatio ſcriptæ, cum quibus vixit circa ſæculi à Chriſto nato noni initia. Vide Martinum Hanckium de ſcriptoribus Byz. p. 247. ſeq. Suidas teſtatur Grammaticum hunc ex Diacono & vaſorum in Eccleſia CPolitana cuſtode evectum eſſe ad dignitatem Metropolitæ Nicæni, & præterea ſcripſiſſe elegos funebres, Epiſtolas, Jambos in Thomam Antartem ſive τὰ κατὰ Θωμᾶν quorum nihil ad nos pervenit.

IX. Ut ad fabulas Æſopi revertar, earum nonnullas quoque ſelegit & proſa Græca eleganti breviter expreſſit adjunctis Epimythiis Rhetor notiſſimus *Aphthonius*, Antiochenſis, Babriâ ut puto antiquior Quadraginta fabulas Aphthonii cum verſione Jacobi Kimedontii filii primum editæ ſunt apud Commelinum 1597. 8vo. ad calcem progymnaſmatum quæ recuſa etiam Lugd. Bat. 1623. 8. apud Abrahamum Commelinum. Cum eadem verſione vulgavit Neveletus Anno 1610. in jam laudata fabularum collectione Anno 1660. repetita, & caſtigationes addidit. Prodierunt etiam minori forma Græce & latine una cum progymnaſmatis Pariſ. 1648. auctæ & recognitæ à patribus Societatis Jeſu.

X. Exſtat præterea duplex collectio proſaria fabularum Æſopiarum Græca, utraq; ordine Alphabetico digeſta, quarum alteram fabularum CXXXVI. ex Bibliotheca Palatina primus edidit & latine vertit caſtigationibusque ac notis illuſtravit laudatus Neveletus. Monachorum mentio cum laude occurrit fabulâ 3. (ſive 152. ſi pridem vulgatas annumeres) & in Epimythio fab. 122. (271.) quale Neveletus producit in notis p. 632. In fabula 181. Demades Rhetor Athenienſis fabulam narrans inducitur, qui diu poſt Æſopum vixit. Fabula 193. Momus alia reprehendere fingitur quàm Momus Æſopi apud Ariſtotelem III. 2. de partibus animalium & Lucianum in Nigrino atque Hermotino. Nonnulla quoque contraxit & verbotenus repetiit ex Babria auctor quiſquis fuit, ita ut integros quoque ſcazontes in hac collectione obſervarint Neveletus ac Bentlejus fab. 157. 173. 243. 261. 263. 293.

XI. Alteram collectionem fabularum CXLIX. cum vita Æſopi à *Maximo Planude* ſcripta Græcè & latine primus edidit Aldus Manutius Venet. 1505. fol. teſtatus ſe in illis vertendis multum elaboraſſe. *Nam*, inquit, *quæ ante tralata habebantur, infida admodum erant.* Prodierant Æſopi vita & fabulæ per *Rimitium* neſcio quem latinè verſæ Mediolani 1480. 4. ut notavit Beughemius in incunabilis typographiæ, qui etiã Æſopi fabulas à *Laur. Valla* ante Aldum latine verſas memorat, quæ tamen ab Aldina illa collectione nonnihil differunt: ne in præſenti dicam de fabulis Æſopi in latinum ſermonem verſis ab *Omnibono Leonicenſi* ad Franciſcum Gonzagam, quas MSS. habuit

buit Naudæus teste Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 233. Cæterum quales ab Æsopo ipso profectæ vel scriptæ sunt (si ullas unquam scripsit fabulas) neque in altera illa neque in hac collectione reperiri, viris eruditis jampridem est persuasum. Et hanc quidem valde credibile est eundem auctorem agnoscere *Planudem* Monachum * CPolitanum, qui annis ab hinc trecentis vitam Æsopi composuit. Neque alia multorum fuit sententia jam medio sæculo decimo sexto, ut docet Michaël Neander Erotem. Hebraic. p. 560. Idem senserunt Gesnerus in Bibl. & Henricus Stephanus qui Æsopiarum fabularum auctoritatem negligit in thesauro Græcæ linguæ. Neveletus in præfat. Franc. Vavassor p. 21. de ludicra dictione, & nostrâ ætate Viri clarissimi Bentlejus in diss. de Æsopi fabulis, & Baylius in Lexico. Neque in ullo codice MSto qui ætatem Planudis excedat hactenus fabulæ illæ sunt repertæ, & majus examen requirit quod de codice MSto Isaaci Vossii 500. annorum legas apud Car. Boylium in examine dissertationis Bentlejanæ p. 266. Unde Æsopiarum fabellarum Græcam farraginem qui fecit, pro auctore probato Græcæ linguæ frustra obtrudi monet Gatakerus c. 30. & 23. de stylo N. T. Prætereo quod observatum est in fabula 145. laudari dictum Jacobi IV. 6. vel 1. Petr. V. 6. (uti fab. 288. in collectione à Neveleto editâ verba Joh. I. 21.) & quod fabula 75. verbotenus repetita est ex Aphthonii fabula sextâ, quemadmodum fabula 4. refert paraphrasin fabulæ 284. collectionis Neveleti. Hæc collectio fabularum Planudæ post Aldinam editionem frequentissime una cum vita Æsopi à Planude scripta lucem aspexit Græcè quidem Basileæ apud Frobenium 1521. & 1550. 8. & Paris. 1546. 4. apud Rob. Stephanum quæ perquam nitida est editio. *Græce & latine* Basil. 1518. 1538. 1544. & Antwerp. apud Plantin. 1560. 8. Tum forma minore ibid. 1574. Paris. 1549. ex officina Arnoldi Birckmanni tum apud Benedictum Prævotium & Basileæ apud hæredes Nic. Brylingeri 1574. cum Gabriæ fabulis, Homeri Batrachomyomachia, Hippocratis jurejurando, Musæo, Agapeto, Galeomyomachia & aliis quibusdam. In laudata *Neveleti* collectione fabularum cum ejus notis, Heidelb. 1610. & 1660. 8. Exstat & editio Græcolatina Londinensis cum Batrachomyomachia

* Clarus fuit circa A. C. 1350. Vide quæ infra Libro V. Clariss. Montfauconius in Diario Italico memorat Codicem MS. Grammaticæ Planudis in cujus extremo notatur annus mundi è computo Græcorum 6849. Deme 5508. & habes Annum CHRISTI 1341. Idem Montfauconius pollicetur se editurum esse è Codice MS. Monasterii S. Mariæ Florentiæ Vitam Æsopi cum fabulis quales ante *Planudem* ferebantur, Stylo χυδαίῳ Planudem enim fabulas quasdam omisisse, & longe diverso stylo suoque more Vitam fabulasque conscripsisse. In illo Codice incipit: Βίος τοῦ πανθαυμάστου Αἰσώπου. Οὐ κατὰ πάντα τὸν βίον βιωφελέστατος ἦν Αἴσωπος.

chia & aliis nonnullis Lond. 1657. 8. Tum Sexaginta fabulæ Æsopi selectæ una cum versione, paraphrasi & scholiis *Georgii Sylvani* Lond. 1685. 12. Mythologia Æsopi & Gabriæ, ac tabula Cebetis. Lond. 1682. 12. Præterea Oxonii *A. Alsop* è Collegio Corporis Christi typis Sheldonianis A. 1698. 8. vulgavit fabularum Æsopicarum delectum, in quibus occurrunt Græcæ CLVIII. rescissis (ne usum restringerent) ἐπιμυθίοις, recensitæ ad fidem editionis nitidissimæ Rob. Stephani, nec non Westmonasteriensis & Etonensis, præsertim vero Neveleti, collatæ cum MS. If. Vossii & binis codicibus Bibl. Bodlejanæ: Quas excipiunt fabulæ Hebraicæ X. è libro fabularum Venet. 1545. 8. * excuso excerpta, denique Arabicæ Locmanni totidem, ex editione Erpeniana. Singulis Metaphrasis Poëtica latina subjecta est è Phædro, Avieno, Faërno, & qui Locmanno operam impendit Tan. Fabro. Denique Historiarum fabellarumque delectus novus Græce & latine cum notis editus est Lond. 1701. 8.

XII. È veteribus latinis fabulas Æsopiarum exemplo composuere versu quidem Jambico *Phædrus*, & ante Phædrum fortassis *C. Cilnius Melissus* libertus Mæcenatis, vide Nic. Heinsium ad Ovidii IV. 16. 30. è Ponto Elegis *Festus Avienus* & alter sine nomine vulgatus tùm ab aliis tum à Neveleto, & viris doctis quibusdam laudatus sub nomine *Accii* vel *Romuli* sive ** *Romalii* vel denique *Salonis* aut *Bernardi*. De his dictum à me est in Bibliotheca latina. Prosa latina Æsopi fabulas scribi à Polybio suo nolens voluisse videtur Seneca in consolatione ad eum scripta c. 27. *Non audeo te usque eo producere ut fabellas quoque & Æsopeos logos intentatum Romanis ingeniis opus solita tibi venustate connectas.* De prosa non de versibus loqui Senecam colligo è verbo *connectas* & quod c. 30. ejusdem consolationis Seneca Polybium laudat quod utriuslibet auctoris carmina ita *resolverit*, ut quamvis structura illorum recesserit, permaneat tamen gratia. *Sic enim illa ex alia lingua in aliam transtulisti, ut quod difficillimum erat, omnes virtutes in alienam te orationem secutæ sint.* Non mirum igitur quod *intentatum Romanis ingeniis opus* vocavit Seneca, quod neque Phædrus neque alius quisquam ante id tempus fecerat, fecit autem post illa tempora *Julius Titianus* Rhetor, à quo *Æsopiam Trimetriam* hoc est, ut ego conjicio fabulas Babriæ græcis Choliambis scriptas, prosario sermone latino expressas testatur Ausonius Epistola 16. ad Probum.

* Vide Bartoloccium Bibl. Rabbin. T. 1. p. 98. ubi notat Æsopi fabulas (non integras) versas Arabice & inde Hebraice ab Anonymo.

** H. Bebelius Epistolâ, qui auctores legendi sint ad eloquentiam comparandam Argent. 1513. 4. *Æsopus - - uti etiam Quintiliano visum est, jucundus esset pueris, verum à Romulo quodam Grammatico, ut dicitur, translatus est in carmen, nulla Venere & lepore, Musis scilicet & Gratiis repugnantibus, ubi puritas quoque verborum desideratur.*

Apologos en misit tibi
Ab usque Rheni limite
Ausonius nomen Italum
Præceptor Augusti tui
Æsopiam trimetriam
Quam vertit exili stylo
Pedestre concinnans opus
Fandi Titianus artifex.

Alia hujus Titiani scripta breviter perstringit Jacobus Sirmondus ad Sidonium p. 11.

XIII. De fabulis *Pilpai* sive de antiquissimo libro fabulari Indorum *Kelila Va Dimna*, dicendi infra locus erit libro V. ubi de scriptis Simeonis Sethi, qui librum illum Græce vertisse dicitur, agam. Septentrionalibus celebratur *Edda* Snorronis Sturlesonii A. 1215. Islandice scripta & à Petro Joh. Resenio illustrata Hafniæ 1665. 4. Germanis Anonymus sub Friderico II. clarus, quem edidit illustravitque Jo. Georgius Schertz * Argentorat. 1706. 4. Inter Arabes non obscurus liber Al-Amthal sive fabularum *Locmanni*, quem propterea cum Æsopo nostro viri nonnulli eruditi confuderunt. Vide Hottingeri Hist. Oriental. p. 68. seq. Jac. Golium ad Grammaticam Erpenii p. 189. Joh. Molleri Homonymoscopiam p. 252. Maraccium ad Alcorani Suram XXXI. Stephani Clerici Quæstiones p. 325. seq. & Huetium de fabulis Romanensibus p. 11. Bartholomæo tamen Herbeloto aliud videtur, quem adibis in Bibliotheca Orientali vocabulo Locman p. 517. vel si ea ad manus non sit, Clarissimum Neocorum in Bibliotheca novorum libror. A. 1697. p. 451. seq. Prodierunt fabulæ Locmanni, ** quæ eodem Herbeloto judice longè recentius ab aliquo ex Locmanni (quem Davidis Regis æqualem *** fuisse putat, alii Josiæ Regis Judæ)

* Vide Nova litterar. Hamburg. A. 1706. p. 345.

** Aliud opus est de quo Kircherus T. 2. Oedipi part. 1. p. 39. seq. *Alter Arabum auctor, qui elegantissimum fabularum* opusculum *condidit, est* Locman *sapiens, cujus in Alcorano suo meminit Muhamed, patria ut ajunt Persa, gente vero & religione Judæus, qui uti corporis deformitate animique & ingenii pulchritudine atque amœnitate* Æsopo *fuit simillimus, ita eodem quoque tempore videtur vixisse, regnante scil.* Cosroë *septimo ante Darium Persarum Imp. tantamque apud suos sapientiæ famam est consecutus, ut indicaturi aliquem alterius institutione & consilio non indigere, dicere soleant,* non est necesse docere Locmannum. *Hic itaque* ingens volumen *quod hodie adhuc in Bibl. Vaticana continetur conscripsit, in quo mira eruditione per ingeniosas animalium actiones mores hominum, Regum gesta, corruptos Reip. mores aliaque ad civilem vitam necessaria docte, eleganter & jucunde describit.*

*** Confer Abulpharagium p. 33. Non defuerunt qui *Assaphum* Prophetam, Davidis itidem æqua-

dæ) traditis ſermonibus digeſtæ fuerunt, Arabicè cum verſione *Tho. Erpenii* Lugd. Bat. 1615. 8. qui in præfat. teſtatur hunc Locmannum ab Arabibus, & natione Perſam & religione Judæum haberi. Repetita editio A. 1636. & 1656. ad calcem Grammaticæ Arab. Erpenii. Decem fabulæ Arabicè exhibentur ab A. Alſop in ſuo fabularum delectu, Oxon. 1698. 8. Octo & decem fabulas Locmannianas eleganti carmine Jambico latino ornavit *Tanaquillus Faber* in cujus Epiſtolis præmiſſa ſingulis Erpenii verſione leguntur Tomo primo p. 268. ſeq. Salmur. 1674. 4. & ſeparatim prodierant ibidem 1673. 12. Fuit & alius Locmannus junior cui ſapientiam datam à Deo traditur in cap. XXXI. Alcorani. Confer Pocockii notas ad Abulfaraium p. 36. Locmanni nomen cum Alcmane confundunt Chriſtianus Ravius in verbis ab Hottingero p. 13. Hiſt. Or. productis & Jobus Ludolfus ad Hiſt. Æthiopicam p. 53.

XIV. E recentioribus latine fabulas ſcripſerunt vario verſus genere quidem 1.) *Gabriel Faërnus* Cremonenſis, ingenii verſuumque elegantia alter quidam veluti Phædrus, Rom. 1564. 4. Antwerp. apud Plantinum, forma minore: & cum præf. Joh. Caſelii Roſtoch. 1569. 8. tum Lugd. Bat. 1600. Lipſ. 1618. 8. Lond. 1672. 8. Bruxell. 1682. 8. & Hamburgi in Mythologia Metrica curante exoptatiſſimo ſocero meo Johanne Schultze edita 1698. 8. Easdem Faërni * fabulas, verſibus Gallicis expreſſit Carolus Perraultus Pariſ. 1699. qui Phædrum à Faërno ne viſum quidem nedum exſcriptum aut ſuppreſſum obſervat. 2.) *Pantaleon Candidus* Auſtriacus. Francof. 1604. & Hamburgi in eadem Mythologia Metrica. 3.) *Caſpar Barthius* fabularum Æſopiar. libris quinque. Francof. 1623. 8. Hoſce magno numero ſequuntur *Hieronymus Oſius* Witteb. 1564. & emendatius Francof. 1574. *Lucas Loſſius* Argent. 1575. *Carolus Utenhovius* Francof. 1615. *Johannes Poſthius* Germersheimius qui fabulis proſâ à ſe editis *epimythia* ſingula ſubjecit diſticho vel tetraſticho comprehenſa. Francof. 1566. quæ parte 2. ejus poëmatum Lib. III. Sylvarum p. 170. ſeq. repetuntur & cum Epimythiis *Hartmanni Supperi* Norici inſertæ ſunt etiam Mythologiæ metricæ à laudato ſocero meo editæ Hamb. 1698. 8. In eadem præter *Georgii Sabini* nonnullas habentur etiam fabulæ verſu vulgatæ à *Joh. Baptiſta Arigonio*, *M. Antonio Fiducio Utinenſi*, *Alexandro Paulino*, *Leonharto Goricio Carga*, *Franciſco Amulio* & *Jano Dominico Canciano*, quæ junctim

 lu-

æqualem, propter nonnullam nominis convenientiam confunderent cum noſtro Æſopo. Abſurde profecto, ut variis Argumentis demonſtrat Joh. Jacobus Schudt in Compendio Hiſt. Judaicæ p. 88.

* De hoc Faërno vide Gaddium de ſcriptoribus non Eccleſiaſticis T. 1. p. 191. & Teiſſerium ad elogia Thuanea *A.* 1561. qui Faërno emortualis fuit.

lucem adſpexerant Venetiis 1592. Non contemnenda collectio nova fabularum fieri poſſet ex poëmatis *Joh. Commirii* (qui diem obiit die XXV. Decembr. A. 1702.) & aliorum, qui noſtra ætate cum laude in hoc genere ſcribendi verſati ſunt.

Proſa latina præter *Rimicium, Laur. Vallam* & *Omnibonum Leonicenſem*, de quibus paulo ante memini, fabulas ſcripſit *Poggius Florentinus* in facetiis Argentor. 1513. fol. *Laurentius Abſtemius Maceratenſis* in hecatomythio ſive fabulis ducentis ſcriptis ad Octavianum Ubaldinum comitem Mercatelli Argent. 1522. Heidelb. 1610. 1660. 8vo. *Joachimus Camerarius* Anno 1539. primum, deinde Anno 1564. & Lipſiæ Anno 1570. quæ pleniſſima & elegantiſſima eſt editio. *Chriſtianus* vero *Daumius* fabulis Camerarianis ſelectis quas Lipſiæ 1689. 8. recudi fecit, addidit notulas in quibus loca ſcriptorum veterum recentiumque, in quibus fabulæ eædem perſtringuntur vel exponuntur. Variorum quoque fabulas congeſſerat *Martinus Dorpius*, Guilelmi Goudani, Hadriani Barlandi, Guilhelmi Hermanni ex Aniano (Avieno) Eraſmi in Chiliadibus, Abſtemii & aliorum. Lipſ. 1532.

XV. *Hebraicam* verſionem fabularum Æſopi ſed ineditam memorat Plantavitius Bibl. Rabbin. p. 571. De edita fabularum collectione Hebraica dixi paulo ante §. 12. cui utpote ab inſtituto noſtro alieniora adjicere nolo R. Iſaaci ben Salamonis (A. 1268. defuncti) proverbia & apologos antiquorum, rhythmis ſive verſibus conſcriptos. At R. Barachiæ Nikdani liber neutiquam prætereundus, inſcriptus parabolæ vulpium, quas cum latina Melch. Henelii Jeſu ſocii translatione excuſas evolvi, Pragæ 1661. 8. Tum fabulæ Variorum, Conſtantin. 1517. 4.

Italice Vitam Æſopi & fabulas transtulit *Julius Landi* & *Bentivolus*, pluries excuſas Venetiis, ut præteream *Franciſci de Tuppo* vitam Æſopicam fabulasque Italice translatas additis allegoriis, Aquilæ 1493. fol. *Angeli Firenzuole* Colloquia animalium &c. quæ ex Italic o Gallice etiam exſtant Lugd. 1656. 16.

Gallica proſa *Joh. Balduinus* Pariſ. 1627. fol. & ab eo tempore ſæpiſſime variis in locis. Sed & hujus verſio cum iconibus & moralibus obſervationibus noviſſime iterum typis exſcripta eſt Amſtelodami 1700. 12. Poſt Balduinum *Antonius Fureterius* proſa Pariſ. 1694. Bruxellis 1695. * 12. & verſu *Johannes de la Fontaine*, qui ſuo ex ingenio quam plurimas novas adjunxit vel ex aliis veteribus repetiit IV. Volum. Pariſ. 1678. 12. Prætereo fabulas obvias Comicis in dramatibus de Æſopo, quæ Gallice ediderunt Nobilius

* Titulus Libri: *Eſope en belle humeur.* Prodiit etiam hic Gallicus Æſopus cum Germanica verſione, additis ſelectis Fontani fabulis, & Gallica translatione fabularum Pilpai 1707. 12. Hamb. apud Benjamin Schiller.

bilius Parif. 1691. aliique. * Verfibus Gallicis fabulas Æfopias expreffit etiam pridem *Ægidius* quidam *Corrozetus* Parif. 1548. forma minore. Sed & Tetrafticlis, incertus auctor Parif. 1678. 12. apud Cramoifium. Confer Ephemerides Parif. ejus anni p. 347.

Anglica Metaphrafi Poëtica *Joh. Ogilby*, five Oglebius eques Lond. 1651. 8. 1673. fol. Prodierunt & Anglica profa è Gallico Joh. Balduini 1702. & 1704. 8. (cui editioni præfixa vita Æfopi è Gallico Meziriaci Anglice translata) tum in præclaro opere fabularum undique fingulari ftudio collectarum à *Rogerio Eftrangio*. Lond. 1692. 1699. fol. 2. Volum. Exftat præterea nova fabularum centuria edita fub titulo *Æfop naturalized and expofed to the publick view in his own and dreff, by Way of effay on* 100. *fables*. A. 1703. 12.

Hifpanicè quoque viderunt lucem Madrit 1621. 8 & plus fimplici vice *Belgicè*.

Hungaricè, Vindobonæ, 1536. *Danicam* verfionem civis cujusdam Hafnienfis *Hermanni Weigeri* Lubec. 1555. 4. memorat egregius Vir Juvenis Joh. Chriftophorus Wolfius Wernigerodenfis in erudita diatriba de Mythica moralia tradendi ratione novantiqua Witemb. 1704.

Germanicè XVI. Æfopi fabulas tranftulit D. *Martinus Lutherus* nofter, perquam utile ejusmodi fcribendi genus effe exiftimans, licet à Melanchtone ad reliquas transferendas invitatus, propter alia negotia rem perficere non potuit. Cæterum Gotfridi Arnoldi, Melanchtonem eo nomine perftringentis acumen Tom. 2. hiftoriæ five potius apologiæ hærefium p. 107. b. non magis credo lectori cordato fe probabit, quam quod Pontificii quidam Lutherum arguunt quod facras literas non majoris habuerit quam fabulas Æfopi. Hanc quidem calumniam retudit fingulari fcripto A. 1701. Rev. D. Georg. Henr. Goezius Lubecenfium Antiftes digniffimus: at Hofium non puduit lib. 3. de auctoritate S. Scripturæ contra Brentium p. 271. fuffragio fuo comprobare Wolfgangi Hermanni vocem, affirmantis, Scripturas fi defit Ecclefiæ auctoritas, tantum valere quantum fabulæ Æfopi. Has porro poft D. Lutherum Germanicè verterunt Joh. Mathefius, Nathan Chytræus, & verfu Burchardus Waldis. Vide Martini Lipenii Bibliothecam Philofophicam & pandectas Brandenburgicas Chriftophori Heidenreichii.

Denique Fabulæ Æfopi *Græco-Barbaro* quoque idiomate editæ funt Venetiis A. 1603. & 1644. 8vo. quibus fubinde in Gloffario fuo græco utitur Cangius, merito addubitans utrum verfio illa Græco-Barbara auctorem agnofcat *Simeonem Cabafilam*, licet hic Martino Crufio promiferat

* Vide Ephemerides Parif. 1690. p. 482.

ſe Æſopi fabulas vel Iſocratis orationes quasdam ſermone vulgari Græco interpretaturum. Conſule Cruſii Turcogræciam p. 461.

CAPUT X.

De Epiſtolis quæ ad PHALARIDEM *referuntur, ac de aliis Epiſtolarum græcarum ſcriptoribus.*

I. PHA-

I.

PHALARIDIS * patria Aſtypalæenſis, Agrigentinorum (quæ urbs non condita ante Olymp. L.) Tyranni tempora pro veterum diſſenſu & virorum noſtra ætate doctiſſimorum diſſidiis determinare accurrate, difficillimum eſt. Itaque h. l. ſuffecerit nobis ab eo tyrannidem non exercitam ultra annos XXVIII. nec minus annis XVI. Cædemque ejus non priorem fuiſſe Olymp. LVII. 4. quæ doctiſs. Bentleji, nec poſteriorem Olymp. LXIX. 1. quæ præſtantiſſimi Dodwelli eſt ſententia. Jam pridem ſub Phalaridis nomine feruntur Epiſtolæ CXLVIII. (quinquageſima ſeptima Aberidis nomine legitur ad Phalaridem) quas memorat Joh. Stobæus floríleg. ſerm. 7. 47. & 84. Photius Epiſt. 207. Suidas in Φάλαρις (cui θαυμάσιαι πάνυ ſunt) Joh. Tzetzes Chiliad I. hiſt. 25. & Chiliad. V. hiſt. 31. Nonnus ſive Maximus in Gregorii Naz. invectiv. p. 144. Apoſtolius XX, 13. prov. ac recens auctor ſcholiorum Græcorum in Ariſtophanis Plutum v. 142. Pro genuinis habent præter editores Volaterranus in Commentar. Urbanus Thomas Fazellus in rerum Sicularum hiſtoria, Andreas Arnaudus in Apologia Phalaridis Eraſmus Vindingius in Hellene T. XI. theſauri Gronoviani p. 557 ſeq. Joh. Seldenus ad marmora Arundeliana p. 106. Ioſua Barnes ad Euripidem T. 2. p. 523. Henricus Dodwellus in præclaro opere de Cyclis Græcorum, & diſſ. de ætate Phalaridis, in cujus præfatione uſum Epiſtolarum ſcribendarum ante Atoſſæ tempora cui inventum hoc tribuit Hellanicus apud Tatianum & Clementem, ** invaluiſſe clariſſime & non inficiandis teſtimoniis evincit, Lond 1704. 8. Guilelmus denique Templeus in Miſcellan. T. 2. p. 77. aliique. Poſt Photium addubitavit & primus Luciano tribuit Angelus Politianus Lib. I. Epiſt. 1. cujus judicium ſecuti ſunt Janus Parrhaſius in oratione habita ante prælectionem Epiſtolarum Ciceronis ad Atticum T. 1. facis artium Gruterianæ p. 826, Lilius Gyraldus dialogo 3. & 9. de hiſtoria Poëtar. Voſſius de Poëtis Græcis p. 16. & Janus Bourdelotius præf. poſteriore ad Lucianum. Sed Luciani neutiquam eſſe videntur, quæ cum Lucianicis de Phalaride orationibus non tantum nihil habent commune, ſed & illis in quibuſdam diſerte adverſantur, ut obſervatum Caro-

* Taurum Phalaridis (de quo videnda Epiſt. 122. *Pindarus* Pythionic. I. v. 185. Diodorus Sic. XIX. T. 2. p. 741. Plutarchus parallelis minoribus p. 315. Lucianus in utroque *Phalaride*) fruſtra olim in dubium vocavit Timæus confutatus â Polybio & Diodoro Sic. Lib. XIII. Vide excerpta Peireſciana p. 57. Ciceronem Verrina 4. c. 33. *Alia* ejusmodi commenta ingenioſæ crudelitatis commemorat Diodorus Sic. XX. T. 2. p. 802. ſeq. ubi de Agathoclis lecto: Franciſcus Junius Lib. II. de pictura c. 8. Cerda Adverſar. ſacr. p. 262. ſeq. & Motanus Vayerus T. 2. Opp. p. 561. ſeq. edit. in fol.

** Clem. I. Strom. p. 307. ſeq.

Carolo Boylio in præf. ad Epistolas, & Rich. Bentlejo in diss. de Epistolis Phalaridis §. 16. Forte igitur sunt *Adriani* Sophistæ sub M. Antonino Imp. clari, qui teste Suida scripsit ἐπιςολὰς, λόγȣς ἐπιδεικτικȣ̀ς, Φάλαριν. Phalaridis certe ipsius esse ut dubitem, facit præter silentium antiquiorum scriptorum, & dialectum Epistolarum, quæ contra morem Siculorum illius ætatis Attica est, non Dorica; mentio Thericleorum * poculorum, aliaque argumenta â Clarissimo Bentlejo producta in dissertatione de Phalaridis Epistolis quam Anglice scripsit ad Guil. Wottonum Lond. 1697. 8vo. ejusq; erudita Apologia adversus Carolum Boylium ibid. 1699. 8vo. paginar. 549. Neq; videntur ex animo refragari huic sententiæ vel ipse Boylius vel hujus Hyperaspistæ, quibus per varios quos Anglico idiomate emiserunt libellos magis ni fallor cordi fuit adversario suo ægre facere ** quàm Phalaridi Epistolas vindicare. Bentlejũ vero adversus se armaverat editor Epistolarũ, quod in præfatione

* Epist. 70. In transcursu observa quod *Phalarin* pro quolibet tyranno ponit Hyginus fab. 257. ubi vide notas Tho. Munckeri. Sic Drepanius *Pacatus* c. 29. panegyrici, Cicero in Pisonem c. 30, *te non Aristarchum sed Phalarin Grammaticum habemus*. Vide & Lucian. 2. de vera historia T. 1. p. 678. Apologiam Phalaridis scripserunt præter eundem Lucianum in duabus Orationibus T. 1. p. 731. seq. *Mathæus Bossius* adversus Benedictum Calchum & *Andreas Arnaldus*, cujus scriptum exstat in Casp. Dornavii *Amphitheatro* sapientiæ Socraticæ jocoseriæ T. 2. p. 18. Vide elegantissimi Bælii Lex. in *Bossius* (C) & *Epicure*. (L)

** Titulus libri Boyliani est: *Dr. Bentley's dissertations on the Epistles of Phalaris and the fables of Æsop, examined, by the honourable Charles Boyle Esque* Lond. 1699. tertia editio paginar. 266. 8vo. Ex cæteris scriptis quæ circa hanc controversiam incredibili contentione animorum agitatam viderunt lucem sine nomine auctoris, hæc ad manus meas pervenerunt: *A view of the dissertation upon the Epistles of Phalaris.* Lond. 1698. 8. paginar. 78. Ex ipso litigantium testimonio auctor quiquis est docet nihil incertius esse Chronologicis hisce quas tractent controversiis. Ab eo tempore prodiit: *A short review of the controversy between Mr. Boyle and Dr. Bentley* 1701. 8vo. paginar. 158. Verum auctor libelli qui inscribitur: *Essay concerning Critical and curious learning, in which are contained some short reflections on the controversie. &c. by T. R. Esque.* Lond. 1698. paginar. 77. ita acerbe perstringit Wottonum & Bentlejum, ut nec Boylio parcat nec cumulatissimo laude viro H. Aldrichio. Ad risum ciendum compositus est alius qui inscribitur: *X. Dialogues of the Dead, relating to the present controversy concerning the Epistles of Phalaris, by the author of the journey to London* 1699. 8. paginar. 83. sub Bentivoli nomine insultat Bentlejo ejusque argumenta ridet. Inde lucem vidit aliud scriptum magis serium sub titulo: *A short account of Dr. Bentleys humanity and Justice to those Authors who have written before him, with an honest vindication of Tho. Stanley Esquire and his notes on Callimachus, to which is added an appendix by the Bookseller Tho. Bennet.* Lond. 1699. 8vo. pag. 140. De hoc dixi infra libro III. in Callimacho, cap. 19. p. 481. Tangit quoque hanc controversiam sed joco magis quam serio liber cui titulus: *a full and trie account of de bittel fought last friday between the ancient and the modern books in St. James library.* Lond. 1704. 8. ad calcem libri qui inscribitur: *a tale of a tub.*

tione scripserat: *Epistolas ipsas cum duobus MSS. Bodlejanis è Cantuariensi & Seldeni Museo contuli, collatas etiam curavi usque Epist. 40. cum MS. in Bibliotheca Regia, cujus mihi copiam ulteriorem Bibliothecarius* (Bentlejus) *pro singulari sua humanitate negavit.* Cæterum licet Phalaridis fortassis, ut dixi, minime sunt, elegantes tamen esse & cum fructu ac voluptate legendas, pauci qui expendent negabunt. Græce editæ primum sunt inter Variorum scriptorum Epistolas Græcas ab Aldo Manutio vulgatas Venet. 1499. 4. Latina versio in collectione Genevensi Epistolarum Græcolatina A. 1606. Jacobo Cujacio tributa his verbis incipit: *Polycletus Messenius quem tu apud cives proditionis arcessis*, & repetitur in Epistolis Phalaridis Græce & latine octennio pôst excusis Ingolstadii A. 1614. 8vo. Aliam pridem versionem adornaverat *Franciscus Aretinus* Florent. 1480. Venet. 1491. Paris. 1493. & Cremonæ 1505. sed valde imperfectæ sunt illæ editiones, cum & ordo turbatus sit, & loca hinc inde omissa, etiam Epistolæ integræ, ut VII. LII. LVII. LIX. & LXXV. Aretini versionem elegantem alioqui nec contemnendam supplevit & restituit *Thomas Savius* Medicus Lugdunensis, ex cujus recensione Phalaridis Epistolæ ab Aretino versæ leguntur latine in Gilberti Cognati Nozerini farragine Epistolarum Laconicarum Basil. 1554. 12mo. & Colon. 1606. 12mo. tum in Thesauro Epistolarum Laconicarum Joh. Büchleri â Gladbach. Post Aretinum, cujus versio â Savio recensita prodiit etiam Lugd. 1550. 8vo. Phalaridis Epistolas ad verbum transtulit & cum Apollonii & Bruti Epistolis similiter versis Græce ac latine edidit *Bartholomæus Justinopolitanus* Venetiis Anno 1502. 4. Vertit etiam *Thomas Naogeorgus* Straubingensis & cum Græcis vulgavit Basil. 1558. 8vo. Quæ editio cum MSS. Vulcanii annotationibus fuit in Bibliotheca Nic. Heinsii. Omitto tredecim breviores Phalaridis Epistolas in H. Stephani collectione vulgatas Græce Anno 1577. 8vo. Exstat etiam editio omnium 148. Phalaridis Epistolarum Græca curante *Eilhardo Lubino* Rost. 1597. 8vo. & Græcolatina Commeliniana eodem anno eâdemque forma impressa. Denique *Carolus Boyle* Eques Anglus* has Epistolas ad MStos codices recensuit, nova versione latina per singulas paginas infra contextum posita, & brevibus notis illustravit, Sheldonianisque typis describendas dedit Oxonii 1695. 8vo. Hujus editionis & versionis loca quædam non absurde castigavit *Rich. Bentlejus* Vir Clariss. in dissertatione quam paulo ante memorabam. Fuit etiam qui in Italicam linguam Phalaridis Epistolas transfunderet *Bartholomæus Fontius* Florentiæ 1491. & in Gallicam *Claudius Crugetus* Parisinus, Paris. 1550. 8. & qui in Anglicam, *Savagius* in selecta collectione

* Hodie Comes d'Orery.

Epiſtolarum veterum Græcarum latinarumque Anglice edita Lond. 1703. 8vo. in qua etiam occurrunt Epiſtolæ tributæ Soloni, Socrati, Pythagoræ, Euripidi, Xenophonti, Ariſtoteli, Philippo Regi Macedoniæ, Alexandro M. Democrito, Heraclito, Diogeni Cynico, Iſocrati, Hippocrati, Juliano Imp. &c. Parentis ſui *Ioſuæ Arndii* τȣ̃ μακαρίτȣ affectum in Phalaridis Epiſtolas commentarium memorat filius Carolus Arndius in ſchediaſmate quodam edito Roſtochii A. 1702. 4to. in quo de Phalaride, M. Antonini ſcriptis, & Agapeti Scheda Regia agit.

II. Facturum me exiſtimavi operæ pretium, ſi data hac occaſione alias quoque quæ exſtant Græcorum ſcriptorum Epiſtolas recenſuerim, ac primum illas quæ occurrunt in collectione Aldi Manutii à Marco Muſuro recenſita, & Antonio Codro Urceo inſcripta, quæ Romæ A. 1499. 4to. Græce lucem adſpexit ſub hoc titulo: *Epiſtolæ diverſorum Philoſophorum, Oratorum, Rhetorum &c.* Eadem collectio * Græce & latine edita eſt Coloniæ Allobrogum ſive Genevæ A. 1606. fol. in cujus præfatione *Pyrrhus Caldoræus* præfat. ad Barthol. Camelinum Forojulienſem Dominum: *Volumen Epiſtolarum Græcarum eſt, quas vir Clariſſimæ memoriæ Iacobus Cujacius, I. C. Romana civitate donavit, ut perſancte aſſirmarunt mihi ii, qui manum ſcripturamque ejus probe norunt. Scin tu porro unde illas acceperim? Ex arce ipſius Minervæ, vel ſi mavis ex Bibliotheca doctiſſimi atque clariſſimi Pithœi, qui benigne nobis illarum copiam fecit, ut quoad fieri poſſet emendatiſſime eas typis excudendas curaremus.* Non ab re tamen multi viri docti dubitant Cujacium illius verſionis eſſe auctorem, certè verſiones nonnullæ in hac collectione vulgatæ aliis auctoribus manifeſto debentur, & ante Cujacium lucem viderunt, ut ſuo loco dicam; ſed neque aliæ in iſthac editione primùm excuſæ Cujacii eruditione dignæ eſſe videntur. Unde Joh. Frid. Gronovius in elencho antidiatribes Mercurii Frondatoris (Emerici Crucei) ad Statii Silvas p. 99. *Quis æſtimabit ſcriptum nihili, cui docti Viri nomen adſcribitur? Quis verſionem Græcarum Epiſtolarum laudat, aut parcere ei velit, quia Cujacio mendaciter attributa eſt?* Paulus Colomeſius ad Gyraldum de Poëtis p. 170. ubi de Epiſtola quadam Theophylacti Simocattæ: *Habetur,* inquit, *hæc Epiſtola inter Græcancas, Genevæ A. 1606. excuſas, quarum interpretatio magni Cujacii nomen falſo oſtentat.* Occurrunt autem in collectione Aldina & Genevenſi, hoc ordine, vel nullo ordine potius:

III. 1.

* In Actis Eruditor. A. 1696. p. 501. hæc collectio traditur eſſe locupletior quam Aldina, & 150. Auctorum Epiſtolas continere. Quanquam vero index qui Genevenſi editioni Græcolatinæ præfigitur, colligit tot nomina, ſub quibus Epiſtolas confinxere Alciphron, Theophylactus & alii, neutiquam tamen plures auctores Epiſtolarum nec plures Epiſtolas quam Aldina exhibet.

III. 1. BASILII Cæsareensis ad Libanium aliosque, Epistolæ XXXII, & LIBANII Epistolæ XII. ad Basilium. Latina versio incipit: *Pudet me singulos tibi Cappadoces adducere.* Ex his, Epistolas duodeviginti mutuas Basilii & Libanii Græce etiam edidit H. Stephanus in collectione sæpius infra laudanda, cui titulus: *Epistolia, Dialogi breves, oratiunculæ, poëmatia ex variis utriusque linguæ scriptoribus* A. 1577. 8vo. Ex innumeris LIBANII Epistolis elegantiores selectioresque numero CCLXIV. in unum volumen olim digessit *Georgius Lecapenus*, quas puerum se undecennem in Collegio Græcorum furtim exscripsisse refert *Allatius* de Georgiis p. 364. Duodecim Epistolas Libanii ad Aristænetum ab Holstenio acceptas ex Cod. Vaticano Græce edidit Lambecius Lib. VI. de Bibl. Vindob. p. 244. seq. testatus has aliasque MStas etiam in Bibl. Cæsarea exstare, & p. 255. memorans codicem ejusdem Bibl. membranaceum, in quo CCCCXVIII. & alium chartaceum in quo CCLXXXIX. Libanii Epistolæ continentur. Duodecim illas quas dixi laudabili studio sed infeliciter vertit & Græce ac latine separatim edidit Bartholdus Christianus Richardus. Jenæ 1707. 8. Singulas quasdam Libanii Epistolas ediderunt *Fred. Morellus* ante tomum I. operum Libanii (cum alioqui Epistolas in sua illius scriptoris editione prætermisisset,) *Henr. Valesius* præfat. ad Ammianum, *Cotelerius* T. 2. monument. Ecclesiæ Gr. p. 96. itemque alii. Plures Libanii Epistolæ latine translatæ sunt à *Francisco Zambicario* Bononiensi, editæque unà cum argumentis *Joh. Sommerfeldii* Cracov. 1504. 4to. Græce etiam Parisiis quasdam vulgavit *Guil. Morellus*, & ibidem libros duos Epistolarum cum versione sua *Antonius Pichonus* Chartensis. Paris. 1576. 4. Libri IV. Epistolam 284. laudat Valesius ad Ammianum p. 556. Longe plurium vero editionem moliti sunt viri doctissimi *Leo Allatius, Ezechiel Spanhemius, Laur. Normannus* cum incredibili Græcarum literarum jactura anno 1703. denatus, & *Gotfridus Olearius.* Sed nemo hac provincia defungi felicius poterit Nobilissimo *Friderico Rostgaardo*, â quo mille & sexcentas amplius Libanii Epistolas ex omnibus Europæ Bibliothecis conquisitas descriptas & cum variis codd. collatas videre me memini. Lubens quoque novissime vidi *Joannem Boivinum* eruditissimum virum præfat. ad Nicephorum Gregoram testari se Libanii Epistolas edere instituisse & multas jam latine vertisse.

IV. BASILII Epistolæ cum quibusdam Nazianzeni Græce, præfixa *Vinc. Obsopæi* præfatione prodierunt Haganoæ A. 1528. 8vo. & in prioribus Basilii operum editionibus exstant CLXXX., quarum plerasque verterunt *Guil. Budæus* & *Jac. Mycillus.* In postremis editioni-

 bus

bus * Parisiensibus Græcolatinis præter Epistolas illas cum eadem versione â *Godfrido Tilmanno* recognita, accesserunt aliæ CCXLVIII. (ita ut numerus adscendat ad CCCCXXVIII.) in lucem protractæ â *Wolfg. Musculo, Flaminio Nobilio, Davide Hœschelio* ** & *Richardo Montacutio*, qui postremas CCIV. primus eruit & latinitate donavit, nisi quod *Abrahamus* quoque *Scultetus* parte quarta Medullæ Patrum p. 253. sexaginta Basilii Epistolas ab Hœschelio ex MSS. collectas vulgavit ex versione *Joh. Iacobi Beureri* in quibus occurrit etiam *Epistola Apollinarii ad Basilium* & *Basilii ad Apollinarium* quæ in omnibus Opp. Basilii editionibus desiderantur, & forte spuriæ sunt, ut de Epistolis Basilii â *Cotelerio* T. 2. monument. Ecclesiæ Gr. vulgatis persuadent sibi eruditi. Epistolas Basilii tanquam normam ἐπιςολιμάιυ χαρακτῆρος prædicat Photius Cod. 143. & Epistola 207. ad Amphilochium Cyzici Metropolitam. Nihilque illis melius aut præstantius reperiri affirmat Suidas in Βασίλειος.

V. 2. CHIONIS Heracleensis, Matridis F. qui cum Leonida, sive, ut Memnoni vocatur, Leone Platonis discipulus *** fuit, Epistolæ XVII. Latina versio incipit: *Reddidit mihi Epistolam Lysis jam tertium diem.* Epistolæ VII. p. 28. verba: ἔτως ἀμέιβεται χίων τὺς βλασφημήσαντας reddenda sunt: *ita Chion solet maledicta* (beneficiis) *rependere*, non ut interpres: *insulam Chio excipere maledicos.* Has Epistolas uti Æschinis quoque (de quibus mox) ex collatione vetusti codicis, locis quibusdam meliores reddere possum. Separatim quoque edidit Epistolas Chionis *Johannes Caselius* Græcè, Rostoch. 1583. 4. Crebra in illis laus Socratis, Xenophontis ac Platonis. Inprimis vero qui eas scripsit conatus est demonstrare, quod Philosophia non reddat homines inertes, verùm ad negotia publica non minus quam privata idoneos. Epistolam tertiam latinè à se versam Xenophonti præmisit H. Stephanus A. 1581. fol.

VI. 3. ÆSCHINIS Oratoris Epistolæ XII. conscriptæ ad Athenienses in exilio, cum accusato frustra Ctesiphonte, cessisset Athenis, atq; Rhodum se contulisset. Latina versio incipit: *Cum vespere solvissemus è Munichia.* Leguntur etiam in editione operum Æschinis ac Demosthenis ante Orationem Demosthenis XIX. cum versione *Hieronymi Wolfii* T. I. p. 121. seq. Sed diversa hæc versio est, nescio an etiam diversa sit â translatione *Petri Nannii*, qui itidem Æschinis Epistolas latine vertit, sed jam non est.

* Utraque, tàm 1618. quàm anni 1638. fol. Fallitur enim accuratissimus Caveus, qui parte 1. hist. literariæ editionem anni 1638. plusquam ducentis Epistolis illa Anno 1618. auctiorem esse affirmat.

** In notis ad Phrynichum p. 130. seq.

*** Vide Justinum Lib. XVI. c. 5.

est ad manus. Photius novem tantum Æschinis Epistolas memorat, totidem Musarum nomine celebratas cod. 61. & 264. De morbo Deliorum quem in Epistola ad Philocratem describit, videndus Hieron. Mercurialis III. 18. Var. Lect.

VII. 4. ISOCRATIS Rhetoris Epistolæ VIII. Latina versio incipit: *si tam essem ætate juvenis, quam senex.* Quatuor primæ scriptæ sunt ad Philippum, quinta ad Alexandrum (nondum Regem Macedoniæ) sexta ad Jasonis Thessalorum ducis liberos, septima ad Timotheum Heracleæ (diversum à Timotheo Cononis F. Atheniensi Tyrannum, à quo pro Epistolis ad Athenienses mittendis talentum præmii loco tulisse Isocratem testantur Plutarchus & Photius in ejus vita) octava ad Magistratus Mitylenæorum. Photius Codice CLIX. novem Epistolas Isocratis ait se legisse, deinde refert duas ad Philippum, & singulas ad Alexandrum, Dionysium, Archidamum, Antipatrum, Timotheum & ad Mytilenæorum Magistratus; quæ non plures sunt quàm octo. Hieronymus Wolfius in sua Isocratis editione & aliam translationem â se elaboratam, & nonam Isocratis Epistolam ad Dionysium juniorem, Siciliæ Tyrannum, adjunxit. Cum eadem versione prodierunt separatim, Paris. 4. & leguntur ad calcem Phraseologiæ Isocrateæ Mich. Neandri. Basil. 1558. 8. Prodierunt etiam Isocratis Epistolæ Paris. 1557. 4to. Græce, unà cum Epistolis Demosthenis, Æschinis, Platonis & Bruti. Tum Londini 1685. 12mo. cum versione, paraphrasi & scholiis *Georgii Sylvani*, Pannonii, Medici, quæ editio recensetur in Actis Eruditor. A. 1686. p. 259. Epistola ad Archidamum Lacedæmoniorum Regem Photio laudata primùm è Codice Fulvii Ursini descripta ab A. Schotto est & edita Græce ab *Hæschelio* in notis ad Photium. Deinde eandem latine *A. Schottus* vertit ad Cod. CLIX. Photii. Deniq; separatim cum Schotti & nova sua versione excudi curavit, emendationesque adjunxit *Io. David Kolerus*, Coldicensis. Witeberg. 1706. 4.

VIII. 5. PHALARIDIS Epistolæ de quibus dictum supra §. 1.

IX. 6. PYTHAGORÆ Philosophi Epistola ad Hieronem Siciliæ Tyrannum, qua ad illum venire recusat. Latina versio incipit: *Mea vita in securitate & otio posita est.* Hanc epistolam ex sua versione (diversa quidem illa) latine edidit in farragine Epistolarum Laconicarum p. 424. *Gilbertus Cognatus*: tum Græce ac latine ad calcem protreptici Jamblichiani cum alia *Ioh. Curterii* Angli versione Joh. Arcerius. Cum alia denique translatione *Iohannis Northi* & hanc ad Hieronem, & alteram Pythagoræ ad Anaximenem * ex Laërtii Lib. VIII. sect. 49. petitam recudi jussit Thomas

 Galeus

* Respondet hac Epistola Pythagoras (Athleta ut videtur, non Philosophus) ad Epistolam quam sub Anaximenis nomine exhibet Laërtius Lib. II. sect. 4. seq.

Galeus Vir Cl. in Opuſculis Phyſicis Mythologicis & Ethicis p. 735. ſeq. Joachimus Zehnerus inter fragmenta Pythagoræ Lipſ. 1602. 8vo. edita has Epiſtolas, quod miror, omiſit. Anglice exhibet utramque Tho. Stanleius p. 512. Hiſt. Philoſoph.

X. 7. M. BRUTI, illius qui C. Julium Cæſarem interfecit, Epiſtolæ XXXV. cum totidem aliorum reſponſoriis ad eum, præmiſſa præfatione Mithridatis ad Regem Mithridatem, ſuum conſobrinum. Latina verſio incipit: *Bruti Epiſtolas iterum ac ſæpius ſum admiratus.* Ex alia verſione *Rainutii Florentini* Nicolao V. Pontifici inſcripta leguntur in farragine Epiſtolarum Laconicarum Gilberti Cognati, in Joh. Buchleri theſauro Laconicarum Epiſtolarum, & in editione Græcolatina Commeliniana, adjuncta latina Bruti ad Ciceronem Epiſtola, quæ incipit: *quanta ſim lætitia affectus*, A. 1597. 8vo. Alia verſio *Bartholomæi Iuſtopolitani*, in Græcolatina editione Ao. 1502. 4to. Exſtant & Græce cum Demoſthenis, Æſchinis, Platonis & Iſocratis Epiſtolis Pariſ. 1557. 4to. & omiſſâ Mithridatis præfatione in collectione H. Stephani A. 1577. 8vo. Equidem Cicero jam pridem brevitatem Epiſtolarum Bruti laudavit, & Phrynichus apud Photium cod. 167. auctor eſt Marcianum, qui Cretica ſive de rebus Cretenſium ſcripſit, Brutum in ſtylo Epiſtolari prætuliſſe Demoſtheni, Platonique. Καὶ Μαρκιανόν φησι τῶν Κρητικῶν συγγραφέα ὑπερορᾶν μὲν Πλάτωνος καὶ Δημοσθένους, καὶ κανόνα τῆς ἐν λόγῳ ἀρετῆς ἀποφαίνειν. Philoſtratus quoque Epiſt. 1. in charactere Epiſtolico inter duces bellicos præſtare ait Brutum, ᾗ ὅσῳ Βροῦτος πρὸς τὸ ἐπιστέλλειν ἐχρῆτο. Laudat & Photius Epiſt. 207. Nihilominus Epiſtolia hæc Græca quæ habemus, quæque ſcripta feruntur eo tempore quo Brutus & Caſſius extincto Cæſare bellum cum Dolabella geſſerunt, tanquam â Sophiſta quodam exercitii gratia compoſita pro ſuſpectis habent viri eruditi. Ita Eraſmus libro & Epiſtola primâ: *Porro Epiſtolæ quas nobis reliquit neſcio quis* Bruti *nomine, nomine Phalaridis, nomine Senecæ & Pauli, quid aliud cenſeri poſſunt quam declamatiunculæ?* Latinas Bruti Epiſtolas, ex quibus nonnullæ etiamnum inter Ciceronianas leguntur, allegant Diomedes Lib. I. p. 383. & Priſcianus Lib. IX. p. 863. Vide & Plinium Lib. XXXIII. c. 3. Ovidium 1. de ponto eleg. 1. v. 24. Auctor dialogi de oratoribus: *Legiſti utique & Calvi &* Bruti *ad Ciceronem miſſas Epiſtolas, ex quibus facile eſt deprehendere Calvum quidem viſum Ciceroni exſanguem & attritum, Brutum autem otioſum atque disjunctum.* Quo in loco *otioſum* legi debere, non ut Lipſius *odioſum*, contendit Gevartius p. 223. lection. Papinian. ad hæc Statii IV. 9. ſilvar. *Sed Bruti ſenis oſcitationes.* Litteras Bruti eruditiſſimè ſcriptas laudat Cicero in oratore c. 52.

XI. 8.

XI. 8. APOLLONII TYANENSIS Epistolæ LXXXV. in quibus sunt binæ *Musonii* Philosophi, singulæque *Claudii* Imperatoris, *Garmi* Regis Babylonii, *Phraotæ* Indorum Regis, *Vespasiani* Imp. & Lacedæmoniorum. Epistolæ â XLIII. ad XLVIII. & ab LXXXI. ad LXXXV. passim occurrunt apud Philostratum in vita Apollonii qui Lib. I. c. 2. testatur se ea quæ de Apollonio tradit accepisse tum aliunde tum ex Epistolis ab eo scriptis. ἐπέσταλκε γὰρ βασιλεῦσι, σοφισταῖς, Ἠλείοις, Δελφοῖς, Ἰνδοῖς, Αἰγυπτίοις, ὑπὲρ θεῶν, ὑπὲρ ἐθνῶν, ὑπὲρ ἠθῶν, ὑπὲρ νόμων παρ' οὓς ὅ, τι ἂν πράττοιτο ἐπηνώρθου. Idem Epistola 1. affirmat inter Philosophos Epistolarem characterem optime tractatum ab Apollonio & Dione. Passim Epistolas Apollonii laudat & ex iis nonnulla producit in florilegio Stobæus. Epistola ad Jarcham occurrit apud Philostratum III. 15. Epistolæ octogesimæ tertiæ, quæ est ad Titum Imp. miror ex eodem Philostrato non adjunctam esse Titi responsionem quæ his verbis absolvitur: *Et meo & Patris nomine tibi gratias habeo, & officiorum tuorum memor ero. Ego enim Hierosolymam, tu autem me cepisti.* Epistolam Apollonii ad Brachmanas memorat & Porphyrius ap. Stobæum in fragmento de styge. Epistolas mutuas Apollonii & Musonii Svidas in Μουσώνιος. Epistolas ad Bassum Corinthium, in Βάσσος. Ad Scopelianum in Σκοπελιανός. Svidas in Σοφοκλῆς à Philostrato notat Euphratem Philosophum ψευδῆ γράμματα adversus Apollonium composuisse. Latina versio primæ Epistolæ in editione Genevensi Cujacio adscripta incipit his verbis: *Ego quidem Philosophis amicus sum, Sophistis vero* &c. Alia versio *P. Nannii* exstat in farragine Epistolarum Laconicarum Gilberti Cognati p. 404. seq. & Buchleri thesauro p. 584. seq. Alia *Eilhardi Lubini*, cum qua excusæ Apollonii Epistolæ Græcè & lat. apud Commelinum Ao. 1601. 8vo. Supra quoque memoravi editionem Græcolatinam cum versione *Bartholomæi Justinopolitani* Ao. 1502. 4to. Epistolam ad Valerium Virum Consularem de contemtu latine vertit & separatim edidit *Io. Alexander Brassicanus*. 4.

XII. 9. JULIANI Imp. Epistolæ XLVIII. Latina versio incipit: *Ego te jamdudum Nilum tenere putabam, sæpiusque mihi* &c. Nescio sitne eadem translatio quæ in editione Epistolarum Juliani Græcolatina Wecheliana cum ejusdem Misopogone vulgata A. 1565 8vo. Alia certe est *Petri Martinii* Navarri Paris. 1583. 8vo. in qua Juliani opusculorum editione Græcolatina præter jam dictas XLVIII., aliæ Juliani novem Epistolæ Lugd. Ao. 1617. Græce primum editæ accedunt, cum ejusdem Martinii versione. Epistolam ad Alexandrinos primus in lucem protulit vertitque *Nicolaus Rigaltius* adjunctam funeri Parasitico, Paris. 1601. & â *Dionysio*

Peta-

Petavio deinde in sua Juliani editione Græcolatina Parif. 1630. 4to. in binas Epiſtolas (numero LVIII. LIX.) diviſam. Addidit & duas alias Juliani Epiſtolas Petavius, à Patricio Junio ad ſe miſſas (LX. & LXI.) Denique inter Opera Juliani Lipſ. A. 1666. fol. ab illuſtri *Ez. Spanhemio* poſt Petavium ad MSS. codices recenſita ac ſuppleta, leguntur Epiſtolæ Juliani LXIII. & una ſub nomine *Galli* Cæſaris * ad Julianum fratrem, adjuncta Martinii & in poſtremis Rigaltii, Petavii atque ejusdem Spanhemii verſione. Intellexi etiam nobilem atque doctiſſimum virum *Fridericum Roſtgaard* Danum plures Juliani Epiſtolas ineditas (ſedecim numero ni fallor) poſſidere, & ex itinere domum ſecum tuliſſe. E primoribus Epiſtolis XLVIII. H. Stephanus ſeptem breviores ſelectas Græce edidit in ſua collectione jam ſæpius memorata A. 1577. 8vo. Ex Epiſtolis Juliani quædam profert Svidas in Ἡρόδοτος, Μυσώνιος &c. Decima ad Alexandrinos legitur apud Socratem Hiſt. Eccleſ. III. 3. Quadrageſima ſecunda continet edictum de Chriſtianis ** â munere docendi literas humaniores arcendis, de quo præter Rufinum I. 32. Socratem III. 12. Sozom. V. 17. Theodoritum III. 8. Oroſium VII. 30. & Annalium ſcriptores meminit Ammianus Lib. XXII. p. 324. & XXV. p. 427. Epiſtolas ad Jamblichum Juliano ſuppoſitas conjicit vir præſtantiſſimus H. Dodwellus Exerc. de Pythagoræ ætate p. 187. *Has diu mihi*, inquit, *ſuſpectas fateor. Agunt certe omnes de Argumentis admodum levibus Sophiſta profecto quàm principe dignioribus. Negotium in illis ſerium nullum eſt, & ſtyli curam majorem ſapiunt quam quæ deceat vel Philoſophum. Præcipuum vero in illas argumentum eſt neglecta Chronologiæ. Sopatrum hîc* (Epiſt. XL.) *redivivum legimus, ſub Conſtino M. interfectum.* Sed forte non neceſſe eſt Sopatrum Syrum Jamblichi diſcipulum eundem exiſtimare cum Sopatro quem Ablabii ſycophantiâ interemit Conſtantinus, quemque Sozomenus I. 5. Hiſt. Eccleſ. Plotini diſcipulum fuiſſe, non Jamblichi innuit. Non prætereundum eſt quod Epiſtolis etiam accenſendæ ſunt, quæ propter prolixitatem editæ fuere inter Juliani Orationes, *octava* propemticum ad Salluſtium Philoſophum iter meditantem: *nona* ad Themiſtium itidem Philoſophum in qua plures ſuas ad eum Epiſtolas memorat p. 260. edit. Lipſienſ. *Decima* ad Senatum popu-

* Hanc è Bibl. Vaticana deſcriptam, latine vertit Nic. Alemannus. Petavio autem conficta videtur ab otioſo quodam Græculo, quia tradit ἐκ προγόνων Julianum accepiſſe, ut eſſet Chriſtianus. Confer *Petavii* Epiſt. 25. Libri II.

** Vide Baron ad A. C. 362. n. 275---297. Jac. Gothofredum ad L. V. Cod. Theodos. de Medicis & Profeſſor. Montacutium ad Nazianzeni Stelitevt. Valeſium p. 119. ad excerpta Peireſc.

populumque Athenienſem, & *undecima* qua de humanitate & libertate colenda, imaginibusque Deorum & ſacerdotibus honorandis præcipit. Ex deperdita Juliani Epiſt. ad Corinthios quædam profert Libanius T. 2. pag. 217.

XIII. 10. Ἐπιστολικοὶ τύποι ſive *Ratio, formulaque ſcribendarum Epiſtolarum varii generis, ad Heraclidam.* Latina verſio incipit: *cum viderem, Heraclida, te ſtylorum Epiſtolarium* &c. Hic libellus qui ſine nomine auctoris in Aldina Græca Epiſtolarum collectione, & Græcolatina Genevenſi exſtat, ab aliis tribuitur *Libanio*, ab aliis *Theoni* Alexandrino. Similem libellum inſcriptum *Characteres Epiſtolici*, ſub auctoris *Libanii* nomine ex verſione latina *Wolfgangi Anemœcii* præmiſſum video farragini Epiſtolarum Laconicarum a Gilberto Cognato collectæ editæque ap. Joh. Oporinum Baſil. 1554. 12mo. Eundem ſub eodem Libanii nomine Græcè cum verſione *Caſp. Stiblini* & *Chriſtophori Caſſeani* præmittit editio Commeliniana Græcolatina Epiſtolarum Phalaridis & Bruti A. 1597. incipit: *Ratio conſcribendi Epiſtolas varia eſt.* Sine nomine auctoris ſeorſim excuſus eſt Græcè typis Regiis in officina Fed. Morelli Ao. 1577. 4to. Græce & latine Baſil. 1548. 8vo. In MSS. quibusdam ut Vindobonenſi, Oxonienſi Barocciano, & tribus Regis Chriſtianiſſimi memoratis Labbeo p. 109. Bibl. novæ MSS. hoc ſcriptum non ad Libanium ſed ad *Proclum* refertur, ut in elencho ſcriptorum ejus num. XV. obſervavi, Lambecius vero Lib. III. commentar. de Bibl. Vindob. p. 150. cum retuliſſet eundem libellum MStum exſtare in theſauro librario Auguſtiſſimi Imp. addit integram illam conſcribendarum Epiſtolarum methodum variis exemplis illuſtratam, ex qua hæc Epitome excerpta eſt, editam eſſe latine tantum & absque nomine auctoris à *Iohanne Sambuco* Tirnavienſi, typis Joh. Oporini Ao. 1588. 8vo. in præfatione autem Sambucum teſtari quod auctor ſibi videatur *Libanius.* De Epiſtolarum charactere videndus etiam Iſidorus Peluſiota Lib. V. Epiſt. 133. Philoſtratus Epiſt. I. Photius Epiſt. 207. & Gregorius Nazianzenus Epiſt. 2. ad Nicobulum, quam cum verſione ſua dat etiam Aldus Manutius Pauli F. in quæſitis per Epiſtolam T. 4. facis artium Gruterianæ p. 231. ſeq. ubi plura hujus argumenti ex Demetrio περὶ ἑρμηνείας, & aliis Rhetoribus collecta poſſunt videri.

XIV. 11. SYNESII Cyrenæi, Philoſophi, & Ptolemaidis Epiſcopi Epiſtolæ CLV. Latina verſio incipit p. 169. *Liberos ego genui orationes &c.* Prodierunt etiam inter alia Syneſii ſcripta Græce edente Turnebo A. 1553. fol. & latine ex verſione *Iani Cornarii* Baſil. 1560. fol. Seorſim præterea Græce ac latine cum translatione *Thomæ Naogeorgi* Baſil. 1558. 8vo. &

cum versione & animadversionibus *Adr. Turnebi*, qui publicis prælectionibus est interpretatus, notisque *Francisci Porti*, edente Fed. Morello, Paris. 1605. 8vo. Denique cum versione *Dionysii Petavii* inter Synesii opera ab illo junctim edita & illustrata Paris. 1612. 1631. 1640. fol. Exstant Epistolæ Synesii MSS. in Bibl. Paulina, Lipsiæ, ex quo codice editionem Petavianam in non paucis locis emendari posse monuit me qui ante aliquot annos contulit *Iohannes Fridericus Fellerus* Joachimi τȣ̃ μακαρίτȣ Filius. Breviores Epistolas Synesianas XXVIII. selegit & suæ collectioni inseruit Henr. Stephanus A. 1577. 8vo. Transtulit etiam nonnullas *Petrus Nannius* Alcmarianus, undecim enim Epistolæ Synesii ex latina Nannii versione leguntur in farragine Epistolarum Laconicarum Gilb. Cognati Basil. 1554. 12mo. Epistolam ad Orum cum libris de providentia Græce edidit & latine vertit *Esromus Rudingerus* Bambergensis Basil. 1656. 8vo. Nicephorus Lib. XIV. c. 55. Epistolas Synesii CLX. memorat, easque θαυμαζομένας vocat Svidas, quæ Photio cod. 26. judice ita venustate ac dulcedine exuberant, ut non minus afficiant pondere ac densitate sententiarum. Præter rem ni fallor Synesio nostro tribuitur Epistola ad Dioscorum Serapidis Alexandrini sacerdotem, sive *scholia ad Chemicum Democriti Librum*, in editionibus operum Synesii recte omissa, de quibus dixi Libro sexto, in recensione scriptorum variorum Chemicorum.

XV. 12. DEMOSTHENIS Oratoris Epistolæ VI. in exilio non diu ante mortem scriptæ, ex quibus quatuor * primores & postrema scriptæ sunt Senatui populoque Atheniensium, quinta Heracleodoro. Latina versio adjuncta est *Hieron. Wolfii*, â quo Demosthenis opera latine translata & notis illustrata, Epistolas vero post Orationem XVIII. subjectas esse constat. Vertit etiam Demosthenis Epistolas *Petrus Nannius* Alcmarianus. Et Græce Æschinis Demosthenisque Epistolæ separatim editæ sunt Parisiis in 4to. Cicero in Oratore c. IV. ait ex Demosthenis Epistolis intelligi posse, quam frequens fuerit Platonis auditor.

XVI. 13. PLATONIS Philosophi Epistolæ XIII. quas Demetrius libro de elocutione §. 237. 243. Plutarchus de vitioso pudore p. 533. Lucianus de lapsu inter salutandum T. I. p. 497. Origenes libris contra Celsum, Eusebius in præparat. & Julianus Imp. lectas sibi testantur, & agnoscit inter γνήσια Platonis scripta Thrasyllus apud Laërtium III. 61. & Aristopha-

* Secunda ὑπὲρ τῆς ἑαυτȣ̃ καθόδȣ & tertia ὑπὲρ τῶν Λυκȣ́ργȣ παίδων allegatur ab Hermogene lib. 2. περὶ ἰδεῶν cap. 8.

ſtophanes Grammaticus ibid. 62. ut Svidam (qui etiam *Dionis* principis Syracuſani ad Platonem Epiſtolas memorat) Photium Epiſt. 207. & alios juniores omittam. Vide & Lambecium T. 7. commentar. de Bibl. Vindob. p. 10. Latina verſio adjuncta eſt *Marſilii Ficini*, præter quem Epiſtolas Platonis latine vertit & argumentis illuſtravit *Petrus Ramus* Veromanduus Baſil. 1580. 4. ad calcem prælectionum ſuarum in Ciceronis & nonnulla Quintiliani. Tum *Johannes Serranus* in ſua Platonis editione. Prodierunt etiam ſeorſim Græce & latine cum *Ioh. Iacobi Beureri* Profeſſoris Friburgenſis notis Logicis Ethicis & Politicis Machiavelliſmo oppoſitis, Baſileæ 1585. 4. Epiſtola Platonis ad Dionem quâ centum minis ſibi emi rogabat commentarios Pythagoricos Philolai Crotoniatæ memorata *Laërtio* VIII. 15. & 85. inter tredecim illas quas dixi non exſtat ſed intercidit. Platonis Epiſtolam ad Archytam exhibet idem *Laërtius* VIII. 81. quæ inter editas eſt duodecima. Decima *ad Ariſtodorum*, in ejusdem *Laërtii* codicibus III. 61. inſcribitur *ad Ariſtodemum*. Duodecimæ ad Archytam & tertiæ decimæ ad Dionyſium neſcio quare in Platonis editionibus, Criticorum νοθεύεται præfigitur, cum à Thraſyllo & Laërtio agnoſcantur. Fallitur etiam Menagius ad *Laërtium* p. 155. & 158. ſcribens inter tredecim illas deſiderari Epiſtolam ad Eraſtum & Coriſcum quæ laudatur à Clemente & Origine, & videri à Chriſtianis ſuppoſitam. Eſt enim ſexta inter eas quas habemus, & quas agnoſcit Thraſyllus. Alterius Epiſtolæ ad Dionyſium ſeniorem meminit *Laërtius* III. 21. Coriſci & Eraſti ad Platonem Pollux lib. X. ſect. 150.

XVII. 14. ARISTOTELIS Philoſophi Epiſtolæ VII. binæ ad Philippum, ad Alexandrum tres, ad Olympiadem una, una ad Theophraſtum & una *Philippi* Regis ad Olympiadem, alteraque ad Ariſtotelem *Alexandri*, quæ cum Ariſtotelis reſponſione occurrit etiam ex Andronici libro apud Gellium Lib. XX. c. 5. Plutarchum in Alexandri vita p. 668. & Themiſtium præf. ad Phyſica Ariſtotelis. Latina Verſio Epiſtolarum Ariſtotelis incipit: *Qui imperia ad ſubditorum beneficium atque utilitatem referunt.* Quinque ex his Epiſtolis cum verſione ſua refert Franciſcus Patricius diſcuſſ. Peripatet. lib. VII. p. 99. Aliam Ariſtotelis ad Alexandrum Epiſtolam ſive volumen potius (σύγγραμμα ἀνὶ ἐπιστολῆς) memorat Demetrius libro de elocutione §. 253. Cujus judicio §. 239. Ariſtoteles ὡς μάλιστα ἐπιτετυχέναι δοκεῖ τοῦ τύπου ἐπιστολικοῦ. Ex illa longiore Epiſtola, περὶ τοῦ παντὸς, fragmenta exſtant apud Stobæum Eclog. p. 7. 14. & 70. ſeqq. quæ omnia ad verbum leguntur in libro quem ſub Ariſtotelis nomine habemus *de Mundo*. Unde perſpicuum eſſe puto & ſcriptum illud vere eſſe Ariſto-

 telis

telis & tanquam Epistolam missum esse ad Alexandrum. De deperditis *Aristotelis* Epistolis agit Casaubonus ad Athenæum XIV. 22. Jonsius de scriptoribus hist. Philos. p. 70. & Menagius ad Laërtii Lib. V. sect. 27. quorum observationibus eruditis adde Epistolam Aristotelis de Alexandro *ad Antipatrum* memorari a Plutarcho de profectu Virtutis sentiendo pag. 78. & in Alexandri vita p. 675. 688. 691. 699. 705. 697. 694. Idem p. 668. post allatam Alexandri Epistolam ad Aristotelem de qua jam dixi, testatur, ex aliis etiam Regis Epistolis apparere quod Medicinæ studio ab Aristotele fuerit imbutus, & amicos laborantes consilio juverit & victus rationem præscripserit. Epistolas Alexandri iterum allegat pag. 674. 686. 698. Epistola ad *Philoxenum* pag. 676. ad *Parmenionem* pag. 677. ad *Agnonem* Tejum, ibid. ad *Leonidam* p. 679. ad *Athenienses* de Samo p. 681. ad *Darium* p. 681. ad *Græcos* p. 685. ad *Phocionem* p. 687. ad *Peucorstam* p. 688. ad *Hephæstionem* p. 689. ad *Pausaniam* Medicum, ibid. ad *Megabyzum*, ibid. ad Medicum *Alexippum* ibid. ad *Craterum*, *Attalum* & *Alcetam* p. 696. Ad *Cleomenem*, de morte Hephæstionis. Arrian. VII. de Alexandro p. 164. seq. Plures Alexandri M. Epistolas laudat præter Hesychium in Lexico tribus locis, idem Plutarchus de laude sui p. 545. Laërtius VI. 44. Dio Chrysost. XLVIII. p. 525. & Plinius Lib. VI. Hist. natural. c. 17. Curtius Lib. IV. c. 1. &c. Vide & Eusebium de præparat. XV. 2. p. 792. A. 793. B. Plutarchum in Phocione p. 749. ubi è Duride & Charete narrat Alexandrum post victum Darium in Epistolis suis nemini scripsisse χαίρειν nisi Phocioni & Antipatro. Confer Ælian. lib. 1. Var. c. 25. Calani Epistolam ad Alexandrum, Philo περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον εἶναι ἐλεύθερον p. 680. Illas vero ad diversos quæ Alexandri nomine leguntur in collectione latina Epistolarum quæ prodiit Argentor. A. 1593. 8vo. sub titulo : *Epistolæ procerum mundi, Regum, Principum, Rerump. & sapientum virorum*, pro supposititiis habet Tho. Reinesius in Epistola 38. ad Christoph. Adamum Rupertum p. 312. præsertim quas Illyriis, Lacedæmoniis, Dario, Poro (ita p. 201. legendum pro Pyrrho) & Didymo (lege Dindimo) Brachmannorum Regi, qui apud Syncellum p. 261. male Ἀβδαμις, misisse dicitur. Idem dixeris de Epistola Alexandri quæ *de situ & mirabilibus Indiæ* ad Aristotelem interprete ut falso jactant *Cornelio Nepote* fertur, editaque est latine (non Græce ut affirmat auctor Pandectarum Brandenburgensium) à *Jacobo Catalanensi* in officina Joh. Gormentii, sine nota loci vel anni quo impressa est, tum Venetiis 1499. Bononiæ 1501. Paris. 1537. 8vo. & ad calcem quarundam editionum Curtii, ut Basil. 1517. Recusa novissime est curante Andrea Paulino, qui nec de auctore neque de interprete dubitat, atque ideo in Schola Darmstadiensi prælegendum disci-

discipulis suis instituit Giessæ 1706. 8. Exstat & MSta in membrana, Hamburgi in Bibl. Johannea, & in aliis Bibliothecis passim. Memoratur etiam Palladio lib. de Bragmanibus pag. 2. edit. Bissei: διήγημα δὲ, inquit, φέρεται Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδόνων βασιλέως, ἐξηγησαμένου πρὸς ὡς τὸν βίον αὐτῶν (Ἰνδῶν.) Ad calcem ejusdem Palladii p. 85. seqq. latine subjiciuntur Epistolæ mutuæ *Dindimi* Regis Bragmanorum & Alexandri. De Alexandri Epistola *ad matrem Olympiadem* memorata Plutarcho in vita Alex. pag. 680. Athenagoræ pag. 31. Apologiæ. Polluci VI. sect. 87. Tertulliano cap. 3. de pallio, Minucio Felice, Augustino VIII. 5. & 27. & XII. 10. de Civ. Dei aliisque, vide notas Episcopi Oxoniensis Joh. Felli ad Cyprianum de Idolorum vanitate p. 12. & Georgium Gentium ad Canones Ethicos Maimonidis p. 111. Fallitur itaque Cellarius ὁ μακαρίτης qui ex Alexandri Polyhistoris Ægyptiacis petita illa existimat p. 70. ad Minucium. *Artemon ὁ τὰς Ἀριστοτέλους ἀναγράψας Ἐπιστολὰς qui Aristotelis Epistolas recensuit* memoratur à Demetrio Lib. περὶ ἑρμηνείας. Ita enim locum illum intelligo, licet alii putant eum Aristotelis Epistolas exscripsisse ut Menagius p. 157. ad Laërt. III. 27. & 50. vel commentario illustrasse, ut Meursius in Bibl. Græca. Sic Laërtius in Democrito IX. 45. τὰ δὲ βιβλία αὐτοῦ καὶ Θράσυλλος ἀναγέγραφε κατὰ τάξιν οὕτως. Prætereo Epistolia quædam Alexandri, è variis scriptoribus collecta à *Gilberto Cognato* & latine edita in ejus farragine Epistolarum Laconicarum p. 441. seq. *Philippi* Regis Epistolæ quædam in Demosthenis Orationibus scriptis memorantur & exhibentur, quibus adde sis Epistolam ejus ad *Aristotelem*, apud Gellium IX. 3. Epistolarum scriptione σφόδρα εὐδοκιμεῖν Philippum scribit Dio 2. regno p. 23. Ejus Epistolam ad *Menecratem* Medicum memorat Athenæus VII. p. 289. λόγου δεινότητι σοφιστικῶς καλλωπιζόμενος Philippus perstringitur à Plutarcho in vita Alex. p. 668. Cicero II. 14. Offic. *Exstant Epistolæ & Philippi ad Alexandrum, & Antipatri ad Cassandrum & Antigoni ad Philippum filium, trium prudentissimorum (sic enim accepimus) quibus præcipiunt, ut oratione benigna multitudinis animos ad benivolentiam alliciant, militesque blande appellando deliniant.* *Parmenionis* Epistola ad Alexandrum memoratur ab Athenæo XIII. p. 607. *Theopompi* p. 595. *Gorgi* μεταλλευτοῦ Chalcidensis apud Strabonem IX. p. 407. ubi confer Casauboni commentar. *Olympiadis* ad eundem Alexandrum Pollux VII. sect. 28. & Plutarch. in vita Alex. pag. 688. *Antipatri* longa Epistola Olympiadem criminantis, ibid. & Arrian. VII. de Alex. p. 155. *Antigoni* ad Zenonem Citieum Epistola, Laërt. VII. 7. &c.

XVIII. 15. HIPPOCRATIS Coi, Medici, & aliorum Epistolæ XIV. quarum 1.) Artaxerxis ad Pætum 2.) Pæti ad Artaxerxem 3.) Artaxerxis ad Hystanem. 4. Hystanis ad Hippocratem 5 —— 12.) Hippocratis

ad Hystanem, ad Abderitas, ad Philopœmenem, ad Dionysium, ad Damagetum, * iterum ad Philopœmenem, ad Craterum & ad Damagetum 13.) Democriti ad Hippocratem 14.) Hippocratis ad Democritum. Latina versio adjuncta est *Anutii Foësii*, qui Hippocratis scripta latine vertit post *Janum Cornarium*, cujus versio servatur tum in aliis tum in editione Græcolatina Lindeniana. Cæterum in Foësiana edit. Sect. ult. in Parisiensi Renati Charterii Tomo I. in Lindeniana & editionibus plerisque Hippocratis, præter illas quatuordecim Epistolas (quas solas etiam *Eilhardus Lubinus* Græce & latine cum nova versione sua recudendas dedit apud Commelin. 1601. 8vo.) aliæ sex occurrunt: 15.) Hippocratis ad Demetrium Regem 16.) Hystanis ad Artaxerxem 17.) Artaxerxis ad Coos 18.) Coorum Responsio 19.) Abderitarum ad Hippocratem, & 20.) Hippocratis ad Thessalum filium. Has viginti Epistolas latine ex Cornarii versione *Christianus Thomasius* recudendas dedit in Historia sapientiæ & stultitiæ Tomo 2. observationibusque moralibus illustravit sub titulo: *Democritus & Hippocrates Philosophi morales*, Halæ Sax. 1693. 8vo. Ex versione *Rainutii Florentini* eædem XX. Epistolæ leguntur in farragine Epistolarum Laconicarum Gilberti Cognati Basil. 1554. 12mo. Binas Democriti ad Hippocratem cum Hippocratis Epistola ad Democritum & altera ad Damagetum, Græce in Poësi sua Philosophica p. 181. seq. recudit H. Stephanus. Epistolas hasce memorat Svidas, itemque Soranus in Hippocratis vita. Cæterum suspectæ sunt viris ** eruditis ex quibus Josephus Scaliger Epistola CCCVI. ad Everhardum Vorstium: *De Epistolis Hippocratis quod ex me quæris, antiquas eas esse scio, ut Democriti, Solonis, Pittaci Mitylenæi, quæ apud Laërtium leguntur. Sed quia omnes illas quæ illis Philosophis à Laërtio attribuuntur multis argumentis confictas a Græcis quibus nunquam mentiendi voluntas aut facultas defuit probare possum, ideo cur & de his Hippocrateis dubitem justissima causa est. Et certe si animi nervos intendere velim, facile non esse Hippocratis vincam. Unicuique judicium suum relinquimus, tutius tamen est de eo dubitare quod facilius est confutare quam asserere.*

* Hujus Epistolæ ad Damagetum interpretationem & paraphrasin edidit Alardus Amstelodamus. Saligniaci *A.* 1530. 8vo.

** Ita jam olim Demetrius Magnes libro de scriptoribus Homonymis apud Laërtium Lib. I. sect. 112. confictam arguit Epistolam sub *Epimenidis* nomine ad Solonem. Idem de Epistola *Pherecydis* ad Thaletem judicat Salmasius p. 842. seq. ad Solin. edit. Parif. De Epistolis *Thaletis* Menagius ad Laërt. Lib. I. sect. 42. Petavius in paralipomenis libror. de doctrina temporum p. 858. Huetius pag. 77. demonstrationis Evangelicæ. Ita *Telaugis* Epistola ad Philolaum memorata Laërtio VIII. 53. & 74. tanquam supposita parumque exploratæ fidei rejicitur apud eundem VIII. 55.

asserere. Longe minus pro genuinis habendæ sunt Epistolæ duæ quæ Hippocratis nomine ad Antiochum & Mæcenatem leguntur latine ante librum Marcelli Empirici de Medicamentis & inter Opera Hippocratis T. I. edit. Lindenianæ p. 646. seq. Et altera quidem ad Mæcenatem rectius in editionibus quibusdam ut Norimb. 1588. tribuitur *Antonio Musæ.* Confer Labbæum Bibl. nov. MSS. p. 215.

XIX. 16. HERACLITI Philosophi Epistolæ VI. cum binis Darii, una ad Heraclitum, altera ad Ephesios. Latina versio incipit: *Emisisti scriptum sermonem de natura.* Græce exstant etiam in Poësi Philosophica H. Stephani p. 142. seq. Græce & latine edidit *Eilhardus Lubinus* cum latina sua versione (diversa ab illa quæ in Genevensi editione Græcolatina exstat) ap. Commelin. 1601. 8vo. Epistola Darii qua Heraclitum rogat ad se venire cum Heracliti id facere abnuentis responsione legitur etiam apud Laërtium Lib. IX. sect. 13. seq. Contemtamque Regis Persarum invitationem â Philosopho scribit Clemens Alex. I. Strom. pag. 302. Verba Epistolæ Heraclito tributæ hæc sunt: ἐγὼ δὲ ἀμνηστίην ἔχων πάσης πονηρίης, καὶ κόρον φεύγων παντὸς οἰκειούμενον φθόνῳ διὰ τὴν ὑπερηφανίην, οὐκ ἂν ἀφικοίμην ἐς Περσικὴν χώρην, ὀλίγοις ἀρκεόμενος κατ' ἐμὴν γνώμην.

XX. 17. DIOGENIS Cynici Philosophi Epistolæ XXVII. Latina versio incipit: *Vos me exilio damnastis, ego vos domo*, neque diversa est ab ea quam *Franciscus Aretinus* edidit, dicavitque Pio IV. Pontifici. Non integram tamen exhibent Genevenses Aretini translationem. In illa quippe qualis exstat in farragine Epistolarum Laconicarum *Gilb. Cognati*, & *Ioh. Buchleri* thesauro, & alius ordo est, & numerus Epistolarum longe major, surgit enim ad *XLVII. Eilhardus* quoque *Lubinus* Diogenis Epistolas Græce & latine recudendas dedit, novaque versione donavit ap. Commelin. A. 1601. 8vo. Sed ab eo post XXVII. illas tantum duæ adduntur, una ad Cratetem, altera ad Dionysium. Diogenis Epistolas laudat Laërtius in ejus vita Lib. VI. sect. 23.

XXI. 18. CRATETIS, Philosophi itidem Cynici, Epistolæ XIV. quarum una est ad nescio quem Originem. Latina versio incipit: *Redi summa cum celeritate.* Alia versio est *Eilhardi Lubini*, cum qua hæ Cratetis Epistolæ alio ordine dispositæ & Epistolis hactenus memoratis Hippocratis, Heracliti ac Diogenis subjectæ exhibentur A. 1601. ap. Commelin. 8vo. Laërtius in Hipparchiæ vita Lib. VI. sect. 98. Φέρεται δὲ τοῦ Κράτητος βιβλίον Ἐπιστολαὶ, ad quem locum Menagius p. 266: *Exstant hodie Cratetis Epistolæ quædam sed supposititiæ.* Eodem loco putat verba Laërtii

Laërtii legenda esse sic: *Φέρεται δὲ πρὸς τὸν Κράτητα βιβλίον Ἐπιστολαί.* Sed non necessarium duxerim contra codicum fidem hæc ita mutare, quia Cratetis Epistolis Epistolas Hipparchiæ adjunctas Laërtius intellexit qui & alias & longe plures quam hodie exstant Cratetis Epistolas evolvisse videtur. Parisiis circa A. C. 1470. excusum volumen in 4. latine, hoc titulo: *Epistolæ Cynicæ*, h. e. Phalaridis Epistolæ à Francisco Aretino, M. Bruti cum Mithridatis ad eas rescripto à Raimitio, Cratetis Cynici ab Athanasio CPolitano Archiensi Abbate in latinum translatæ. Memorat A. Chevillierius de origine typographiæ Paris. p. 36. qui p. 51. refellit Mentelium suspicatum, hoc volumen excusum fuisse Argentorati.

XXII. 19. ANACHARSIDIS Scythæ, Philosophi qui Solonis temporibus vixit & Athenas accessit, Epistolæ IX. Latina versio incipit: *Ridetis meam vocem quia non plane atque exquisite &c.* Cum alia versione prodierunt separatim Paris. 1581. 4. ex typographia Steph. Prævostæi heredis Guil. Morellii in Græcis typographi Regii in clauso Brunello. Cum alia denique versione a se elaborata Anacharsidis Epistolas Græce & latine edidit *Eilhardus Lubinus* ap. Commelin. 1601. 8vo. Quintam ad Hannonem latine refert Cicero 5. Tusc. Quæst. p. 246. Nona ad Crœsum scripta est, sed aliam Anacharsidis ad Crœsum Epistolam leges apud Laërtium in Anacharsidis vita Lib. I. sect. 105.

XXIII. 20. EURIPIDIS Tragici Epistolæ V. Latina versio incipit: *Argentum iterum ad te remisimus.* Prodierunt & cum alia versione *Eilhardi Lubini* Græce & latine ap. Commelin. 1601. 8vo. Denique cum nova versione *Josuæ Barnesii* ad calcem præclaræ editionis tragœdiarum Euripidis Cantabrig. 1694. fol. Quanquam vero Anonymus Græcus vitæ Arati scriptor notat fuisse olim qui Epistolas â *Pollone* sive *Pollione* quodam Euripidi suppositas esse crederent, ita enim ille: Ἀπολλωνίδης ὁ Κηφεὺς (Richardus Bentlejus ex Ammonio in κατοίκησις probe observavit legendum Νικαεὺς) ἐν τῷ ὀγδόῳ περὶ κατεψευσμένης ἱστορίας οὐκ εἶναι αὐτὰς Ἀράτου φησὶ ἀλλὰ Σαβειρίου Πόλλωνος (*Sabidii* vel *Sabini Pollionis*, nisi legendum Οὐαλερίου *Valerii Pollionis*) τοῦ αὐτοῦ δὲ φησὶν εἶναι ἐπιγεγραμμένας Εὐριπίδου Ἐπιστολάς. Nihilominus Clariss. Barnesius tam præclare de his Epistolis sentit tum in Euripidis vita p. 27. tum in argumento Epistolis præfixo T. 2. p. 523. ut affirmet neminem facile futurum *adeo perfrictæ frontis aut judicii imminuti*, qui si tempus & phrasin vere Atticam & res & personas & simplicitatem & stylum minime elaboratum, cum summa tamen puritate nitentem penitus introspexerit, easdem vel Euripide hoc nostro indignas pronunciet, vel ab alio Euripide scriptas, vel ab ullo alio ætatis minus

puræ

puræ auctore confictas suspicetur. Vicissim Richardus Bentlejus in singulari diss. Anglice *Lond.* 1697. 8vo. edita & Barnesio opposita illas *Epistolas* & vocavit in dubium, & argumentis non absurdis easdem *Euripidi* suppositas esse contendit. Subjecta est ejusdem viri doctissimi diatribe de Epistolis Phalaridis, quam paulo ante commemorare me memini.

XXIV. 21. THEANUS (quæ Pythagoræ sive uxor * sive discipula fuit) Epistolæ tres, una ad Eubulen de liberis educandis, altera ad Nicostratam zelotypam, & tertia ad Callistonem de familia recte gubernanda: Adjuncta est MELISSÆ una ad Claretam, & MYIÆ ad Phyllidem. *Latina versio incipit: audio te delicatam & luxuriosam &c.* Cum eadem translatione in Opusculis Mythologicis Physicis & Ethicis edidit *Thomas Galeus* p.740. seq. Amst. 1688. 8vo. Cum alia versione sua ad calcem Jamblichi de vita Pythagoræ vulgavit *Ioh. Arcerius Theodoretus*, Franekeræ 1598. 4to. professus se primum illas latine vertisse. Græce ediderat H. Stephanus ad calcem Laërtii sui inter fragmenta Pythagoræorum. Exstant & Græce ac latine cum nova versione *Eilhardi Lubini* ap. Commelinum A. 1601. 8vo. Epistolam Theanûs ad Nicostratam ex *Ioh. Brechæi* versione leges apud Andream Tiraquellum p. 395. de legibus Connubialibus edit. Basil. 1561. fol. Alia quatuor Epistolia sub ejusdem Theanûs nomine ex codice Vaticano vulgavit Lucas Holstenius in notis ad vitam Pythagoræ a Porphyrio scriptam pag. 78. seq. In illarum postrema memoratur Parmenides Platonis, unde supposititias esse non est dubitandum.

XXV. 22. ALCIPHRONIS Sophistæ Epistolæ ἁλιευτικαὶ καὶ ἑταιρικαὶ sive piscatoriæ & amatoriæ XLIV. sub variorum ad varios nominibus scriptæ. Latina versio incipit: *Opportune nobis hodierno die &c.* Sunt in his etiam nonnullæ argumenti parasitici, ut Epistola V. XV. seq. XX. XXI. XXII. &c. Octo Epistolas Alciphronis Parasiticas MSS. habuit Petrus Lambecius, ex quibus unam vulgavit in Prodromo Gelliano p.78. seq. (in Gellio Jac. Gronovii p.215.) Idem L. VI. Commentar. de Bibl. Vindob. p.259. testatur in Cæsarea illa Bibliotheca exstare XXXVIII. Epistolas ejusdem Alciphronis ἀγροικικὰς sive rusticas. Loca quædam Alciphronis illustrat Caspar Barthius Lib. III. adversar. c. 17. ubi vocat scriptorem venustum & acutum sed Atticismi nimium affectatorem, insuavioremque & cui interprete erudito opus sit. Incertum est ecquis sit ille Alciphron Epistolarum jam recensitarum auctor. Nam alius ni fallor fuit Alciphron, Mæandrius ab Athenæo appellatus Lib. I. p. 31. sive ut a Svida-

* Vide Menagium in mulierum Philosopharum historia.

da annotatum est, Alciphron Philosophus ex Magnesia prope Mæandrum, memoratus Marco Antonio Lib. X. sect. 31. Sane Epistolæ quæ exstant, Rhetorem ac Sophistam potius auctorem referunt quam Philosophum. Antiquiorem tamen putem Aristæneto, qui eum quandoque imitatur, ut notavit Josias Mercerus ad hujus Lib. I. Epist. 2. quam Luciani nomine Aristenætus inscripsit ad Alciphronem. Laudatur Alciphron quidam, (noster fortassis) ab Etymologico magno in ἀσελγαίνειν. Alius Alciphron fuit pater Demosthenis ducis, nisi locus apud Themistium est corruptus, idem enim qui Themistio Orat. 10. p. 138. vocatur Δημοσθένης ὁ Ἀλκίφρονος, a Thucydide Lib. III. p. 234. Δημοσθένης ὁ Ἀλκισθένους appellatur, ut ad Themistium observavit Joh. Harduinus.

XXVI. 23. PHILOSTRATI Lemnii (ejusdem ut existimo qui Juliæ conjugis Alexandri Severi jussu conscripsit vitam Apollonii Tyanensis) Epistolæ LXIII. Latina versio incipit: *Epistolarem orationis stylum post veteres* &c. neque alia est quam *Antonii Bonfinii*, qui has Epistolas una cum Heroicis & vitis Sophistarum, iconibusque Philostrati latine vertit & Matthiæ Corvino Hungariæ Regi dicavit, ut notatum etiam Lambecio est Lib. II. commentar. p. 995. Eædem Epistolæ cum Bonfinii versione exstant ad calcem operum Philostrati Græce & latine editorum à Fed. Morello Paris. 1608. fol. Idem Lambecius Libro sexto p. 259. testatur se admodum juvenem Philostrati Epistolas recensere atq; latina versione illustrare instituisse. Fragmentum de charactere Epistolico qnod idem Lib. I. p. 377. memorat, nihil aliud est quam Epistolarum Philostrati ab Aldo editarum prima. Philostrati Epistolas ex MSS. Palatinis auctiores & *Iodoci Kimendoncii* notis copiosis ineditis illustratas habere se testatus est Gothofredus Jungermannus, in Epistola MS. ad Eliam Putschium data 16. Febr. 1603. Alias Philostrati Epistolas VIII. eousque ineditas, & quinas editarum auctiores, Græce ex cod. MS. membranaceo Bibl. Lugd. Bat. edidit & dissertatiunculam de tribus Philostratis adjecit *Iohannes Meursius*, Lugduni Batav. 1616. 4to. Notas *Casanovani* (Mr. de Caseneuve) in Philostrati Epistolas laudari vidi, ipsas non vidi. Svidas inter scripta Philostrati qui vitam Apollonii composuit, refert, ἐπιστολὰς ἐρωτικάς.

XXVII. 24. THEOPHYLACTI Scholastici ac Sophisti cognomento SIMOCATÆ patria Locrensis religione Christiani, qui temporibus Heraclii Imp. vixit, & conscripta Mauritii Imp. historia celebris est, Epistolæ LXXXV. ex quibus Ethicæ XLIX. Rusticæ XXVIII. & amatoriæ totidem. Latina versio incipit: *Cicada musica, simulac ver apparuit, cantandi facit initium.* Has Epistolas Græce Lugd. Bat. A. 1596. 12mo. recudi

cudi curavit *Bonaventura Vulcanius* cum ejusdem Theophylacti quæstionibus Physicis, Cassii Medicis quæstionibus, præterea Epistolis quibusdam Juliani Imp. & Galli ad Julianum, Basiliique & Gregorii Naz. Græce vero & latine cum *Iacobi Kimendoncii* Filii, vix septendecim tum annos nati versione separatim excusâ Janus Gruterus easdem Epistolas recudendas dedit, cum excerptis legationum ex historia Theophylacti Mauritiana, & problematis sive quæstionibus *P*hysicis. Heidelbergæ ap. Commelin. 1598. 8vo. è Bibliotheca A. Schotti.

XXVIII. 25. Ex ÆLIANI rusticis sive variorum Atheniensium rusticorum nomine scriptis *E*pistolæ XX. *L*atina versio incipit: *Reficienti mihi ad solis splendorem botros, accedens.* Has Epistolas cum *Sebastiani, Guldenbeckii* versione inter Claudii Æliani scripta edidit Conradus Gesnerus A. 1556. fol. Vide quæ infra *L*ibro quarto, ubi de Æliano.

XXIX. 27. ÆNEÆ Sophistæ sive Rhetoris Gazæi, Christiani, qui circa tempora * persecutionis Vandalicæ, hoc est extrema sæculi a nato Christo quinti claruit, ac dialogum insignem Theophrastum de immortalitate animarum & corporis resurrectione scripsit, Epistolæ XXV. *L*atina versio incipit: *si tuus esset liber, & amarem, penes me optimo jure esset.* Quare decima *E*pistola ab interprete est prætermissa. Christianum scriptorem indicat *E*pistola XV. ad Stephanum presbyterum. Procopius Gazæus ab eo respicitur Epistola XIX. ὁ ἐμὸς Προκόπιος. Etiam ad eosdem fere scribit ad quos datæ sunt Procopii de quo mox, Epistolæ, ut æquales illos fuisse non dubitem. Neque fides temere habenda Barthio *L*ib. III. Adversar. c. 20. qui nomina in hisce *E*pistolis conficta esse affirmat. Hujus puto Æneæ *E*lenchum τῆς παρ' ἕλλησι λογομαχίας in Bibliothecis quibusdam MStum exstare Gesnerus ac Simlerus referunt. Svidas post memoratum Ænicum Poëtam veteris Comœdiæ, ἔστι δὲ, inquit, Αἴνειος σοφιστὴς οὗτινος βιβλία αἱ μετάβολοι. Sed forte hic pro Αἴνειος legendum non Αἰνέας ut Simlerus & alii, sed Αἴνικος.

XXX. 27. PROCOPII Sophistæ Gazæi itidem Christiani *E*pistolæ *LX.* in quibus undequinquagesima est *Megethii* ad Procopium quâ laudat ejus 'Αττικὰς μελίττας, svavitatemque orationis cujusdam funeris ab eo habitæ, ac testatur aureos ingenii illius fœtus in omnium admiratione esse, quod judicium confirmat Photius cod. 160. & 206. Ut adeo haut dubitem *P*rocopium hunc eundem Sophistam Gazæum,

 quem

* Vide Æneæ Theophrastum pag. 81. & Barthii notas pag. 155. Latine dialogum illum verterat ante Barthium Ambrosius Camaldulensis & Joh. Wolfius Tigurinus.

quem in funere laudavit *Choricius* ejus discipulus. Hujus Choricii * orationem memoriæ Procopii dicatam habeo & ipse MStam ac luci publicæ donatum iri confido â Clariss. cive & amico nostro *Godfrido Oleario*, qui eam Procopianis in Octateuchum & alios V.T. libros commentariis Græce ex Bibliotheca ** Augustana Vindelic. descriptis & cum nova sua versione edendis præmittet. Non solum vero orator egregius fuit Procopius, sed teste Choricio tanta quoque rerum divinarum scientia & sacrarum literarum cognitione fuit instructus, ut miraculi instar posset videri usque adeo eundem in dicendi facultate profecisse. Nec minus probis quoque moribus exstitit, ut solo habitu excepto referret sacerdotem, & multos ad meliorem frugem oratione sua converteret. Declamationes quasdam hujus Procopii ineditas memorat Nicolaus Alemannus in notis ad Anecdota alterius Procopii itidem Palæstini licet non Gazæi sed Cæsariensis. Omnino autem fallitur vir doctus If. Vossius qui in responso ad tertias Rich. Simonis objectiones pag. 118. ex vigesima sexta Epistola ad nescio quem Hieronymum Ægyptium concludit Procopium hunc Hieronymi Stridonensis fuisse æqualem, quem longe fuisse juniorem ex Ænea & Choricio certissime constat.

XXXI. 28. DIONYSII Sophistæ Antiocheni, Christiani ni me omnia fallunt & ejusdem ad quem scripta est Epistola Æneæ Gazæi undevicesima, Epistolæ XLVI. Latina versio incipit: *Optata mihi res est Epistola vestra.* Ex eadem incerti translatione hæ Epistolæ leguntur latine in farragine Epistolarum Laconicarum Gilberti Cognati Basil. 1554. 12mo. & in Joh. Buchleri thesauro Epistolar. Laconicarum Colon. 1606. 12mo. Græce eas in sua collectione recudendas dedit H. Stephanus Ao. 1577. 8vo. Jo. Meursius libro de Dionysiis has Epistolas tribuit Dionysio Milesio, de quo Philostratus; sed nullam sententiæ hujus suæ affert rationem.

XXXII. 29. LYSIDIS Pythagorei Epistola aureola ad Hipparchum Magistri sui communis Pythagoræ Philosophiam vulgo prostituentem. Latina versio incipit: *Postquam ex hominum consortio Pythagoras excessit.* Cum eadem versione quæ exstat etiam in Theodori Canteri Var. Lect. Lib. I. c. 12. & in farragine Epistolarum Laconicarum Cognati pag. 523. hanc Epistolam recudendam dedit Thomas Galeus in Opusculis Mythologicis Ethicis Physicis p. 736. Amst. 1688. 8vo. Alia Versio *Cardinalis Bessarionis* occurrit in hujus libro primo adversus calumniatorem Plato-

* Editionem ejus ex MS. codice Vaticano promiserat Holstenius in Porphyrii vita. Allegat & Allatius ad Georgium Acropolitam p. 269. & ante hunc If. Casaubonus ad Polybium pag. 89.

** Laudat illum Codicem Georg. Hieron. Welschius de Vena Medinensi p. 66.

Platonis c.2. Græce eam edidit H. Stephanus inter Pythagoreorum fragmenta ad calcem sui Laërtii qui L. VIII. sect.42. quædam ex illâ producit: quemadmodum & Jamblichus eam inseruit Vitæ Pythagoræ cap. XVII. Mentio hujus Epistolæ apud Synesium Epist.143. & Eustathium ad Iliad. β'. p.360. edit. Rom. ut doctissimo Neocoro notatum. De Lyside atque Hipparcho dixi infra c.XIII. in catalago Pythagoreorum.

XXXIII. 30. Denique post AMASIDIS Ægypti Regis Epistolam ad Polycratem Principem Sami ex Herodoti Thalia sive Lib.III. c.40. petitam, universa collectio Græca Aldina, eamque presso pede sequens Græcolatina Genevensis editio clauditur elegantissimâ MUSONII Philosophi, qui sub Nerone Imp. claruit, ad Pancratidem Epistola de liberis ad Philosophiam instituendis.

XXXIV. Præter collectionem hactenus recensitam exstant & aliæ Græcorum Epistolæ paucis hoc loco â me commemorandæ. THEMISTOCLES dux Atheniensis inclytus, & rerum gestarum gloria, ex Herodoto, Thucydide, Diodoro Siculo, Plutarcho, Nepote ac Justino notissimus, in exilio exstinctus est Magnesiæ * A. 470. ante natum Christum, Olymp. LXXVII. anno 3. Sub ejus nomine feruntur quas exul scripserit *Epistolæ XXI.* historici fere argumenti, & â Thoma Lydiato ad Epochas marmoreas Arundelianas p.77. aliisque nonnullis viris doctis pro genuino Themistoclis fœtu habitæ. Primas illas in lucem protulit ex MSto Cod. Vaticano, & latina versione donavit *Joh. Matthæus Caryophilus* ** Iconiensis Episcopus, Romæ 1627. 4to. quæ editio cum emendationibus MSS. Lucæ Holstenii fuit in Bibliotheca instructissima Bigotiana. Postea Græce & latine è Bibliotheca *Eliæ Ebingeri* *** recusæ sunt Francofurti 1629. 8vo. Cæterum Themistoclis non esse colliguntur ex silentio veterum (si ab uno Svida, qui Ἐπιστολὰς φρονήματος γεμούσας vocat, discesseris) & quod Epistola 10. mentio fit Bojorum, tum quod uno vel altero modo prodit se dictio Sophista dignior, quam Themistocle. Unde Leo Allatius dialogo de scriptis Socratis p. 78. *Nuper etiam vulgatæ sunt Epistolæ Themistoclis, quarum concinnitas nonnisi acutioribus omnibus fucum fecit. Eas tamen Themistoclis non esse, uno vel altero loco, in quo se prodit auctor, dum declamatorio modo rem effert & Sophistico penicillo depingit, manifesto evincitur.* Similiter Vir Clariss. Conradus

* Vide Usserii Annales ad A. Per. Jul. 4248. De genere mortis Cicero in Bruto c.11. Effigies Themistoclis in Tomo 2. Thesauri Antiqvitat. Græcarum Gronoviani tabula 59.

** Laudat eo nomine Coryophilum Janus Nicius Erythræus 1. Pinacothec. p.224. neque suspectas sibi esse Themistoclis Epistolas vel verbulo innuit.

*** Fallitur Reinesius qui Ehingero primam Epistolarum Themistoclis tribuit editionem p. 467. Var. Lection.

radus Samuel Schurzfleischius in dissertatione quadam has Epistolas recentius confictas esse non dubitat ab aliquo vitæ morumque Themistoclis gnaro, ac cum primis in Herodoti, Thucydidis, Diodori ac Plutarchi lectione versato. Hoc idem singulari dissertatiuncula Anglice scripta ad Guil. Wottonum Lond. 1697. 8vo, demonstravit *Richardus Bentleius* Vir Doctissimus. Porrò longe recentius commentum est Epistola sub nomine *Themistoclis ad Chrysippum*, in qua de gracculo Æsopio agitur, quadragesima inter Epistolas Theophylacti Simocattæ. Fuit & Themistocles quidam Philosophus Stoicus, Porphyrii æqualis, cujus iste mentionem facit in vita Plotini, & de quo Oraculum apud Syncellum p. 361. ἐσθλὸς ἀνὴρ μακάρεσσι τιμημένος ὀλβιοδαίμων.

XXXV. *Leo* præterea *Allatius* Parisiis A. 1637. 4. Græce cum versione sua notisque edidit Epistolas XXXV. sub nomine SOCRATIS & SOCRATICORUM. Ac septem quidem primores Socrati ipsi tribuuntur, reliquæ *Antistheni*, 8. *Aristippo*, 9. 11. 16. 27. *Simoni* * coriario, 12. *Xenophonti*, 15. 18. 19. 21. 22. *Æschini* 23. *Platoni* 24. ac *Phædro* 25. Octavam sub Antisthenis nomine ab Allatio editam, Codex Bibliothecæ Bodlejanæ Baroccianus non Antistheni tribuit sed Platoni (male quidem, nam à Platone, qui & ipse Siculis ** assedit mensis, scriptam non esse argumentum ipsum evincit) & in duas (recte sane) Epistolas dispescit. Atque ita quales in hoc codice repererat cum versione sua edidit Clarissimus *Godfridus Olearius*, in Exercitatione adversus Allatium de scriptis Socratis edita Lipsf. A. 1696. 4to. In hac eâdem alias binas Epistolas ἀνεκδότους ex eodem Barocciano codice sub *Platonis* nomine vulgavit & latine vertit: tum has pariter & cæteras omnes ab Allatio vulgatas non fœtus illorum quibus tribuuntur Philosophorum, sed Sophistarum longe recentiorum μελέτας esse contendit, Allatiumque qui in illis asserendis p. 105. seq. desudaverat, ex affectato scribendi genere, silentio veterum & aliis argumentis refellit. Johannes quoque Pearsonus parte 2. Vindiciar. Ignatii p. 12. seq. ex Chronologicis rationibus demonstraverat Epistolas illas Socratis & reliquorum quibus inscribuntur esse non posse. Quam opinionem, præter alios viros doctos plerosque omnes, amplectitur etiam Menagius p. 23. ad Laërtium. Thomas vero Stanleius illas Epistolas quas Allatius ediderat aliquot locis emendâtas Anglice vertit & Historiæ suæ Philosophicæ illo idiomate editæ p. 95. seq. inseruit.

XXXVI.

* Epistolam Simonis Coriarii laudat Stobæus serm. 15. & Xenophontis ad Æschinem, à Theodorito quoque allegatam lib. 2. Therapert. p. 25. & lib. 12. p. 175. Plures ejusmodi Epistolas è Stobæo exhibet Anglice Stanleius p. 117. seq. Hist. Philosoph.

** Perstringit eo nomine Platonem Xenophon Epistola ad Æschinem apud Euseb. XV. 12. præparat.

XXXVI. GILBERTUS COGNATUS, Nucerinus, in farragine alterâ Epistolarum Laconicarum (quæ Græcas ex latinâ versione, ut prior latinas complectitur) editâ ap. Joh. Oporinum p. 179. seq. exhibet præter supra passim suo loco memoratas Epistolas M. Bruti, Hippocratis, Diogenis Cynici, Phalaridis, Synesii, Apollonii Tyanensis, Dionysii Sophistæ & Lysidis Pythagorici, quiq; his præmittuntur Libanii characteres Epistolicos: Viginti septem Epistolia Philosophorum *Thaletis, Pisistrati, Solonis, Chilonis, Pittaci, Cleobuli, Periandri, Thrasybuli, Anacharsidis, Epimenidis, Pherecydis, Anaximenis, Archytæ, Arcesilai, Zenonis, Pythagoræ, Platonis & Heracliti* (è Laërtio, & ab Ambrosio Camaldulensi latine versas. Deinde p. 198. sq. subjungit alias septendecim Epistolas varias ex Plutarcho, Gellio aliisq; scriptoribus hinc inde collectas & p. 424. seqq. alias Epistolas breves variorum â Cognato latine redditas *LXXXIV.* Tum Epistolia *XXX.* NUCILLI (an *Lucilli Tarrhæi?*) & *XL. Magni Turci* sive Mahumedis Turcarum Imp. Syriaco & Græco, partim etiam Scythico sermone ut fuerunt scripta, & â Landino Equite Hierosolymitano latine edita. Eadem hæc omnia ex Cognato repetita ac recusa videre licet in parte secunda thesauri Epistolarum Laconicarum JOH. BUCHLERI à GLADBACH, Colon. 1606. 12. Nisi quod Libanii characteres Epistolicos, Synesii Epistolas & Lysidis Epistolam prætermisit.

XXXVII. EPISTOLÆ PROCERUM MUNDI, Regum, Principum, Rerump. & sapientum virorum, Græcorum & latinorum; Veterum & recentium, nullo ordine undiquaque collectam farraginem sistunt, nec integras quasdam Epistolarum συναγωγὰς hactenus recensitas, sed singulas vel paucas singulorum Epistolas & in his dubiæ nonnullas fidei * complectuntur. Prodiere latine Venetiis primum deinde Argentor. A. 1593. 8vo. typis Jacobi Folieri typograghi Basileensis.

XXXVIII. JOACHIMUS CAMERARIUS Tubing. 1540. 8. edidit ἐκλογὴν καὶ οἷον ἀπάνθισμα διαφόρων ἐπιστολῶν Ἑλληνικῶν, Epistolas selectas *LXXXVI* Græcè cum versione separatim subjuncta ejusdem Camerarii, Jo. Scurri, Pauli Vadini, Christophori Bustii Papeber gensis, Matthiæ Illyrici, Laur. Durrii Norici, Hieron. Schnœdi, Matthiæ Irenæi & Jo. Schelii. Subjiciuntur & aliæ undecim Epistolæ Græcolatinæ in quibus & mutuæ Sopatri atque Dionysii Areopagitæ, & binæ ipsius Camerarii.

A. MDLXXXVII. 8. Heidelbergæ apud Commelinum prodiit libellns 64 paginarum in quo continentur Colloquia septem Scholastica πρὸ τῆς ὄρθρου ἐγρηγόρησα ἐξ ὕπνου, &c. (ejusmodi ferè qualia composuit Jo. Posselius Græce & latine edita 1588. & Witeb. 1648. 8.) Æsopi fabulæ selectæ XXXVII. Epistolia Phalaridis XIV. Bruti XVIII. &c.

A. MDLXXXIII. 4. Parisiis lucem vidit τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιστολῶν ἀνθολογία Epistolæ selectæ LIII. Græcè è typographia Stephani Prevosteari. EIL-

EILHARDUS LUBINUS Græce & latine edidit Epistolicos characteres incerti auctoris, Epistolas Phalaridis, & Bruti; tum Epistolas Hippocratis, Democriti, Heracliti, Diogenis Cynici & Cratetis: Denique Apollonii Tyanensis, Anacharsidis, Euripidis, Theanus, Melissæ & Myiæ. Apud Commelin. 1597. & seqq. annis, ut suo subinde loco indicavi, 8.

XXXIX. *Platonis* & *Aristotelis* Epistolæ de anima hominis quatuor temporibus, aliæque Epistolæ Medicæ *Hippocratis*, *Galeni*, *Praxagoræ*, *Sorani* & *Urviasii* (forte *Oribasii*) memorantur Labbeo pag. 215. Bibl. novæ MSS. & p. 216. Epistolæ Magicæ Pelagii ac Libanii.

XL. ARISTÆNETUS Nicæâ Bithynus, religione Ethnicus, amicus Libanii Rhetoris, qui ejus meminit in orat. de vita sua T. 2. p. 21. & ad ipsum varias Epistolas scripsit, quarum nonnullæ ab Holstenio ex MS. Vaticano exscriptæ, editæque à Lambecio sunt Lib. VI. commentar. de Bibl. Vindob. p. 244. seq. Periit in terræ motu quo Nicomedia obruta est A. C. 358. sub Constantio Imp. ut refert præter Libanium eloquentiam ejus & svavissimos mores prædicantem Ammianus Marcellinus Lib. XVII. c. 7. his verbis: *Quosdam domorum inclinata fastigia intrinsecus ferebant intactos, angore & inedia consumendos. Inter quos Aristænetus affectatam recens diœcesin curans vicaria potestate, quam Constantius ad honorem uxoris Eusebiæ Pietatis cognominaverat, animam hoc casu cruciatam diutius exhalavit.* Huic Aristæneto tribuendi videntur libri duo Epistolarum amatoriarum, tersi, elegantes, eruditi, optimorum scriptorum Platonis, Luciani, Philostrati aliorumque flosculis & imitatione exornati, ac proverbiis sensibusque jucundissimis referti, quos Græce primus cum Epitaphiis Heroum sive Peplo Aristotelis non Stagiritæ edidit *Johannes Sambucus* Antwerpiæ ex officina Plantiniana A. 1561. 4to. usus cod. MS. qui nunc exstat in Bibliotheca Augustissimi Imp. Dignam amœnissimo scriptore versionem & notas in illum pereruditas composuit *Josias Mercerus* *, qui nomine suo suppresso Aristæneti Epistolas cum versione sua ac notis edidit & Jacobo Bongarsio dicavit Paris. 1595. 8vo. recusas ibidem 1600. & 1610. 8. Post Mercerum *Petrus Lambecius* in Aristæneto illustrando versatus est, cujus commentarium ineditum etiamnum servat Bibliotheca Cæsarea, & à Nesselio communicatum memini cum Excellentissimo Potentissimi Danorum Regis Archiatro *Georgio Franco de Franckenau* ** qui novam earun-

* Non Jacobus Bongarsius, ut traditum Laur. Lundio in compendio Bibl. Græcæ p. 28.

** Diem obiit supremum Hafniæ A. 1704. 14. Junii annos natus LXI. Vide Rev. Henrici Pippingii memorias Theologor. p. 1134.

earundem Epiſtolarum editionem jampridem parat, quanquam ſpem perſequendi operis & extenuari indies & forſan evaneſcere affirmat C. S. Schurzfleiſchius in Epiſtola ad Neſſelium p. 965. ubi ſe quoque notas in Ariſtænetum MSS. Romæ nactum teſtatur. Loca quædam Ariſtæneti illuſtravit Caſpar Barthius in Adverſariis, qui p. 261. ſui in illum ſcriptorem indicis meminit ſed hactenus ἀνεκδότου. Fuere & alii Ariſtæneti 1.) ad quem eſt Phalaridis Epiſtola LXXXVII. 2.) Ariſtænetus Dymæus Achivus dux Romanorum, Philopœmenis æqualis de quo Svidas in Ἀρίσταινος. Plutarchus in Philopœmene p. 363. 366. & Polybius. 3.) Ariſtænetus Nicæenſis memoratus Plutarcho Lib. III. ſympoſ. quæſt. 7. 4.) Ariſtænetus cujus Liber primus de Phaſelide allegatur â Stephano in Γέλα, idem forte qui Ariſtænetus hiſtoricus dicitur Nonno Monacho in συναγωγῇ hiſtoriarum ad Nazianz. 2. 25. ἀνέγνων δὲ παρὰ Ἀρισταινέτῳ ἱστορικῷ ὅστις ἱστορεῖ ὅτι ἑορτάζουσιν Αἰγύπτιοι τῷ Νείλῳ πανδημεί. 5.) Ariſtænetus ad quem lex. 2. Cod. de rei vindicatione, data Antonino IV. & Balbino Coſs. A. C. 214. 6.) Ariſtænetus Byzantinus Rhetor, auditor Chreſti Byzantii laudatus Philoſtrato Lib. II. de vitis Sophiſtar. p. 587. 7.) Ariſtænetus qui cum Honorio conſulatum geſſit A. C. 404. & memoratur Socrati Lib. VI. Hiſt. Eccleſiaſticæ cap. 18.

XLI. Omitto Epiſtolas IV. * Κρονικὰς ſive ad Saturnum & Saturni nomine ſcriptas à *Luciano* T. 2. Opp. edit. Amſt. 1687. 8. p. 619. ſeq. Tum Epiſtolas deperditas variorum ſcriptorum amatorias, aliasque, ut *Zonæi* cujusdam de quo Svidas ſic: Ζωναῖος ἔγραψεν Ἐρωτικὰς Ἐπιστολὰς καὶ περὶ τοῦ σφαιρίζειν. φέρονται δὲ αὐτοῦ καὶ ἕτεραι Ἐπιστολαὶ ἀγροικικαὶ, ἀλλ' ἀποπίπτουσι τοῦ χαρακτῆρος. Vel *Meleſermi* de quo idem: Μελήσερμος Ἀθηναῖος σοφιστὴς ἔγραψεν Ἐπιστολῶν ἑταιρικῶν βιβλία ιδ, καὶ ἀγροικικῶν ἕν, μαγειρικῶν ἐπιστολῶν ἕν, συμποσιακῶν βιβλίον ἕν. Vel *Lyſiæ* Rhetoris, inter cujus ſcripta idem Svidas memorat Epiſtolas ſeptem, unam πραγματικὴν ſive de negotio aliquo, reliquas ἐρωτικὰς, quarum una laudatur etiam à Svida in Φαῦλον. Vel *Monimes* ad *Mithridatem*, hujusque ad illam Epiſtolæ parum pudicæ, quas in Pompeji manus veniſſe narrat Plutarchus in Pompejo p. 639. Vel *Menandri* Comici denique cujus Epiſtolas ad Ptolemæum Svidas idem memorat. Ptolemæi Lagi Epiſtolas collegerat Dionyſodorus teſte Lucian. T. 1. p. 500. Eumenis Sardiani ad Antipatrum id. p. 499. Arati Solenſis Epiſtolas carmine & proſa ſcriptas, Ariſtoclis item Pergameni, Ariſtogenis Thaſii Medici Ἐπιστολικὰ, Auſonii Sophiſtæ Epiſtolas ad Nonnum, Theocriti Chii Epiſtolas θαυμασίας Svidas laudat. Archigenis Medici

* Vide Sam. Petitum Lib. I. c. IX. obſervat.

Pneumatici librum undecimum Epiſtolarum Galenus T. 3. edit. Baſil. pag. 272.

XLII. Ex Eccleſiaſticis ſcriptoribus non prætereundæ Epiſtolæ CCXLII GREGORII NAZIANZENI ex quibus decem poſtremæ à *Rich. Montacutio* primum editæ Græce Etonæ 1610. 4to. deinde cum Fed. Morelli verſione in editione operum Nazianzeni Pariſ. 1630. Lipſ. 1690. fol. Tomo I. In primis editionibus Epiſtolæ non plures LXXX. Ceteras usque ad CCVII. Pariſ. 1583. fol. primus edidit & univerſas latine vertit Jac. Billius, conqueſtus ſe duas Epiſtolas (quarum Beatus Rhenanus meminit) ad Themiſtium nec Græce potuiſſe nanciſci, nec latine. Præter illas Epiſtolam ad Nectarium vulgavit *Joh. Baptiſta Cotelerius* in notis ad Patres Apoſtolicos T. 1. p. 37. qui p. 588. b. agit etiam de prima Epiſtola quæ in MS. Vindobonenſi male tribuitur *Baſilio*, & inſcribitur πρὸς Κελεύσιον ἄρχοντα, ἡνίκα ἐν τῇ Λαμύδι ἡσύχασεν. Baſilii & Nazianzeni Epiſtolæ Græcè editæ ſeparatim Hagenoæ 1528. 8. Selectarum Nazianzeni Epiſtolarum Libri quatuor Græce & latine in uſum ſcholarum aliquoties editæ ſunt Ingolſtadii, quarum editio quarta ad manus mihi eſt Anni 1619. 12mo.

XLIII. JOH. CHRYSOSTOMI Epiſtolæ CCCXLII. Græce Tomo ſeptimo editionis Græcæ Savilianæ Etonæ 1612. fol. & cum latina verſione *Jacobi Billii* Prunæi, qui Epiſtolas CLXXIII. ac *Frontonis Ducæi* qui Epiſtolas LXIX. tranſtulit, Tomo quarto editionis Ducæanæ Græcolatinæ Pariſiis Anno 1609. & 1636. & Francof. 1699. fol. Epiſtolam CXXV. (in aliis CXLIII.) ad Cyriacum exulantem, pro ſpuria habent Boiſius & Haleſius, pro genuina agnoſcit Photius, neque aliud fere Boiſius quàm ſtyli diverſitatem objicit, quæ facile oriri potuit à cauſa quam ignoramus, in Epiſtola familiari, ſcripta exilii tempore. Exſtat etiam *latina verſio* antiqua *Epiſtolæ* (in editionibus operum Chryſoſtomi hactenus quidem omiſſæ, ab aliquot annis autem celeberrimæ ſæpiusque recuſæ) *ad Cæſarium Monachum*, adverſus hæreſin Apollinaris. Ex hac diſertum * contra μετουσιώσιν teſtimonium pridem laudavit *Petrus Martyr* Florentinus, ſed mala fide egiſſe viſus eſt Perronio & poſt Perronium aliis, donec *Emericus Bigotius* in codice anti-

* Verba hæc ſunt: *Sicut enim antequam ſanctificetur panis, panem nominamus, divina autem illum ſanctificante gratia prædicante Sacerdote, liberatus eſt quidem appellatione panis, dignus autem habitus eſt Dominici Corporis appellatione, etiamſi natura panis in ipſo permanſit, & non duo corpora ſed unum Filii prædicatur &c.* Similis locus S. Nili Epiſt. CCLXIV. edit. *Poſſini*, quem pro μετουσιώσει invitum teſtem citat *Poſſinus* in notis p. 399. Ait ibi Nilus chartam ex papyro & glutine confectam vocari chartam, ſed poſt ſubſcriptionem vocari Cæſarem.

antiquo Florentino * (eodem quo usus fuerat Martyr) illam Epistolam reperit, & cum Palladio de vita Chrysostomi edere constituit. Sed jam typis exscriptæ manus injecerunt Censores Sorbonici *Martinus Grandinus* & *Favrius*, atque in libro Bigotiano Paris. 1680. 4. post paginam 236. hiatum apparere jusserunt. Frustra tamen ex hominum memoria eam delere sunt conati, jam tum enim A. 1682. *Petrus Allixius* in expostulatione Libro XII. Anastasii in Hexaemeron præmissa, Londini in 4. & separatim recusa Amstelodami in 12mo. tum *David Abercrombius* in fure Academico sect. 35. Amst. 1689. 1701. 12. hac de re publice sunt conquesti: sed & *Stephanus Le Moyne* Epistolam Chrysostomi ex eodem Codice Florentino descriptam latine edidit T. I. Varior. Sacrorum p. 530. seq. Lugd. Bat. 1685. & 1694. 4. Quid quod ipsum folium editionis Bigotianæ à Censoribus suppressum nactus *Eduardus Stillingfleetus* cum parte inedita præfationis Bigotii & fragmentis Græcis ab eo collectis inseruit Vindiciis suis Anglice editis expositionis doctrinæ Ecclesiæ Anglicanæ Episcopo Meldensi Bossueto ejusque hyperaspistæ Anglo oppositis p. 146. seq. Lond. 1686. 4. Stillingfleetum secutus *Jacobus Basnagius* est, qui eandem Epistolam ex Bigotiana editione iterum vulgavit Trajecti ad Rhenum 1687. 8. præmissum suis de hæresi Apollinaris & aliis quibusdam dissertationibus. Insigne hujus Epistolæ fragmentum ex Arundelianæ Bibl. Codice MS. Græce descriptum publico haud invidit *Guil. Caveus* in Chartophylace Ecclesiastico Lond. 1685. & Lips. 1687. 8. pag. 82. Denique *Johannes Harduinus* Jesu Socius Paris. 1689. 4. nec ipse dubitavit novam hujus Epistolæ editionem cum commentario atque dissertationibus suis procurare, vanoque timore suppressam contendit, quæ pro viri illius singulari perspicacia, non repugnat sed potius favet transsubstantiationi. Quam paradoxam suam opinionem adversus objectiones Joh. Clerici T. XV. Bibl. Universal. p. 254. mordicus tuetur in Ephemeridibus Paris. A. 1690. p. 524. Vicissim repressus T. XIX. Bibl. p. 527.

 XLIV.

* Ejusdem Epistolæ exemplum Romæ in Altaempensi Bibliotheca vidisse se affirmat Mabillonius T. I. Musei Italici p. 178. At Florentini Codicis inspectionem propter disertum vetitum Magni Ducis negatum sibi esse testatur Maximilianus Missonus in itinerario Italiæ Gallice edito p. 157. Similiter Sandius in Appendice ad Hist. Eccles. p. 39. negat Laurentium Panciatichum sibi vel copiam hujus Epistolæ facere vel argumentum ejus indicare voluisse. Chrysostomo suppositam & post damnatum Nestorium scriptam contendit auctor libelli Avis importants à Mr. Arnaud p. 28. Confer Rich. Simonis Epistolas selectas p. 86. Natalis Alex. Sec. X. & XI. part. 3. p. 571. tribuit eandem Johanni Nesteutæ sive Jejunatori. Gardinerus quoque Wintoniensis eam Johanni Eleemosynario vel Johanni cuidam CPolitano juniori adscripsit. Sed ad Chrysostomum auctorem candide refert Elias du Pin, tantum explicatione commoda juvandam innuit.

XLIV. ISIDORI PELUSIOTÆ Epistolæ 2013. exstant Libris V. distinctæ, in quibus præter alia præclara occurrunt egregiæ variorum locorum S. Scripturæ explanationes. Libros tres primores quibus Epistolæ 1213. continentur, Græce cum versione sua & sacrarum observationum Libris edidit *Iacobus Billius* Paris. 1585. fol. Quartum Librum Epistolarum 230 in sua editione adjecit, latine vertit, & notas in omnes quatuor Libros subjunxit *Conradus Rittershusius*. Heidelb. ap. Commelin. 1605. fol. Librum quintum Epistolas 570. complexum, in quarum centesima quinquagesima tertia præcipit de recta scribendarum Epistolarum ratione, Græce edidit *Andreas Schottus* Antwerp. 1623. latine cum argumentis scholiisque Rom. 1624. Græce & latine recusum Francof. 1629. fol. Junctim omnes Libri quinqui excusi Græce & latine Paris. 1638. fol. Latine exstant tomo VII. Bibliothecæ Patrum edit. Lugd. *Petrus Possinus* Romæ A. 1670. 8vo. edidit collationes Isidorianas, in quibus MStorum ope plura Isidori loca emendat. Andreæ Schotti versio Libri quinti sæpe numero â sensu scriptoris aberrans emendationem desiderat. Facundus Hermianensis Isidoro nostro bis mille Epistolas tribuit: Sed Nicephorus Lib. XIV. c. 53. affirmat ab eo scripta decem millia Epistolarum, ex quibus tria millia teste Suida fuere in loca Scripturæ, septem millia varii argumenti. Neq; dubium quin ineditæ adhuc nonnullæ in variis Bibliothecis delitescant, v. g. inter illas 2000. quas in Bibl. Vindobon. testatur Lambecius exstare Lib. I. p. 149. vel inter illas 1148. quas in Bibl. S. Marci Venetiis vidisse se refert Sixtus Senensis Lib. IV. Bibl. S. præcipue cum initium primæ â Sixto notatum *ἐπειδὴ κυκλικόν ἐςι χρόνε* nulli ex editis congruat, ut clariss. Caveus in historia literaria annotavit. Vel denique inter illas 1600. quas in Codice Bibl. Cryptæ Ferratæ A. C. 986. exarato exstare testatur Clariss. Montfauconus, Diario Italico p. 336. Chrysostomi doctoris sui sententias passim imitatum esse Isidorum, variis exemplis docet Rittershusius suis in Pelusiotam notis & in sacris lectionibus Lib. IV. c. 16. seqq. Lib. V. c. 13. Lib. VI. c. 13. Lib. VII. c. 7.

XLV. CYRILLI ALEX. Epistolæ LXI. in editione Græco latina *Iohannis Auberti* Paris. 1638. fol. parte posteriore Tomi quinti. Ex illis Epistolas XXXIX. latine verterat *Wolfgangus Musculus*, cujus translatio etiam in antiquioribus Cyrilli editionibus occurrit.

XLVI. THEODORITI Epistolæ CXLVI. cum *Iacobi Sirmondi* versione, Tomo tertio operum edit. Paris. 1642. fol. Præter quas aliæ XV. exhibentur in auctario Theodoriti edente Johanne Garnerio, cum Epistolis variorum Episcoporum Paris. 1684. fol. Confer Epistolarum & Actorum

rum

rum Synodi Ephesinæ Syllogen vulgatam â *Christiano Lupo* A. 1682. 4to. Lovanii, ex MSto codice, quem ab eo tempore à Romanis diligenter suppressum esse testatur Elias du Pin T. 4. Bibl. novæ Scriptorum Eccles. p. 112. editionis Amstelod.

XLVII. NILI CPolitani Epistolæ CCCLV. cum versione & notis *Petri Possini* editæ, Paris. 1657. 4to. & plurimis aliis Epistolis additis in quatuor Libros divisæ cum versione *Leonis Allatii* & ejus diatriba de Nilis Rom. 1668. fol & latine T. 7. & 27. Bibl. Patrum edit. Lugd. Pleræque potius excerpta sunt ex variis scriptoribus, quàm Epistolæ; ut notatum Cotelerio in notis ad Patres Apostolicos T. 1. p. 509. Binæ Nili Epistolæ recitantur in Synodo Nicæna II. Actione IV. Menologium 12. Nov. de Nilo: Ἐπιστολάς τε καὶ κεφάλαια συνθεὶς πλεῖστα.

XLVIII. PHOTII Patriarchæ CPolitani, qui medio sæculo nono post Christum natum floruit, Epistolæ CCXLVIII. disertæ, eruditæ & lectu dignissimæ. Cum versione & notis *Rich. Montacutii*, Londini A. 1651. fol. Epistola secunda ex his est celebris illa adversus Nicolaum Papam Circularis, quam integris libris impugnarunt Æneas Parisiensis, Ratramus, & cujus scriptum intercidit Odo. Epistola 207. ad Amphilochium Cyzici Metropolitanum continet judicium de Epistolarum scriptoribus præcipuis, quod upote ab hoc loco non alienum adjiciendum putavi. Οἱ μὲν ἄλλοι τοῦ ΠΛΆΤΩΝΟΣ λόγοι τοῦ πολιτικοῦ λόγου πεφύκασι γνώμονες, πλὴν εἴ τι καὶ τὴν ἐκλογὴν ὀνομάτων ἐνιαχοῦ παρημέληται. Αἱ δὲ τούτου Ἐπιστολαὶ ἴσον τε τῆς ἐκείνου λογιότητος καὶ τοῦ ἐπιστολιμαίου τύπου ἀπολείπονται. Αἱ δέ γε τοῦ ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΟΥΣ τῶν μὲν ἄλλων αὐτοῦ γραμμάτων εἰσί πως λογοδέστεραι, πλὴν οὐδὲ ταῖς Πλατωνικαῖς ἐξισάζουσι. ΔΗΜΟΣΘΈΝΟΥΣ δέ οἱ μὲν ἄλλοι πόνοι καὶ ῥητόρων καὶ κριτικῶν πληροῦσι τὰ στόματα, τὰς ἐπιστολὰς δὲ οὐδὲν ἀμείνους εὑρήσεις τῶν Πλάτωνος. Τίσιν οὖν ἐπιστολαῖς ὁμιλητέον; καὶ τίσι τὸν ἐπιγνωσθέντα ἡμῖν διὰ τῆς τέχνης χαρακτῆρα ἐφαρμόζοντες τὴν γυμνασίαν συλλεξόμεθα; Ἔστι μὲν ἄλλο πλῆθος ἄπειρον. Ἔχεις δὲ ἵνα μηδὲ μακρὸν ᾖ σοι τὸ τῆς γυμνασίας στάδιον, τὰς εἰς ΦΆΛΑΡΙΝ ἐκεῖνον οἶμαι τὸν Ἀκραγαντίνων Τύραννον ἀναφερομένας Ἐπιστολάς, καὶ ἃς ΒΡΟΥ͂ΤΟΣ ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐπιγράφεται, καὶ τὸν ἐν βασιλεῦσι φιλόσοφον (Marcum Antoninum potius intelligere videtur, quam ut Montacutius existimavit Julianum, Marci Antonini certe Epistolas cum Bruti Epistolis conjungit & tanquam normam characteris Epistolici Regii laudat Philostratus Epistola 1.) καὶ τὸν σοφιστὴν ἐν ταῖς πλείσταις scil. Ἐπιστολαῖς, male enim interpres eruditus qui reddit: *sophistam apud vulgus*, ac si esset ἐν τοῖς πλείστοις) ΛΙΒΆΝΙΟΝ. Εἰ δὲ βούλει σὺν τῷ χαρακτῆρι καὶ πολλῶν ἄλλων καὶ μεγάλων συλλέξαι ὠφέλειαν, ἀρκήσει σοι ΒΑΣΊΛΕΙΟΣ ὁ γλυκύς, καὶ ὁ κάλλους εἴ τις ἄλλος ἐργάτης ΓΡΗΓΌΡΙΟΣ (Nazian-

zianzenus) καὶ ἡ ποικίλη καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς Μῦσα ΙΣΙΔΩΡΟΣ (Isidorus Pelusiota, quem ἡμετέρας αὐλῆς vocat, ut Christianum distinguat ab Isidoro Ethnico, cujus vitam scripsit Damascius. Miror eximium interpretem qui vertit: *variata illa Isidori Musa qui ut nos Monachus fuit.* Metaphora αὐλῆς petita est ex Joh. X. 16.) ὃς ὥσπερ λόγων ὅτω δὲ καὶ ἱερατικῆς καὶ ἀσκητικῆς πολιτείας κανὼν ἐςὶ χρηματίζειν ἀξιόχρεως. Καὶ εἴ τις ἕτερος μετὰ τῆς ὁμοίας προαιρέσεως τὴν ἐκείνων ἰδέαν ταῖς ἰδίαις Ἐπιςολαῖς ἐνεδυναμώθη μορφῶσασθαι.

XLIX. THEOPHYLACTI Bulgarorum Archi Episcopi circa A. C. 1077. clari Epistolas LXXV. ab *Andrea Schotto* acceptas primus vulgavit. *Joh. Meursius* Græcè cum castigationibus Lugd. Bat. 1617. 4to. Latine convertit *Vincentius Marinerius* Valentinus, Colon. 1622. cujus versio recusa est in Bibliotheca Patrum edit. Lugdunens. Tomo XVIII.

L. Exstant denique Epistolæ octo THOMÆ MAGISTRI, cum versione latina editæ â *Laurentio Normanno* τῷ μακαρίτῃ Upsaliæ 1693. 4to. Ut præteream Epistolas XI. sub *Dionysii Areopagitæ* nomine sæpius vulgatas, & *Simeonis* Magistri & Logothetæ cursûs Epistolas IX. editas cum versione Allatii ad calcem libri de Simeonum scriptis Paris. 1664. 4. Feruntur etiam in Bibliothecis hincinde delitescentes plures ineditæ Epistolæ tum ejusdem Thomæ Magistri, tum aliorum. Ut *Eustathii* Archi Episcopi Thessalonicensis & *Pselli** ad Eustathium, quas descriptas exstare memini apud Clariss. Frid. Rostgaardum: alias *Johannis Zonaræ*, *Nicetæ Scutariotæ*, *Theodori* ArchiEp. Cæsariensis, *Nathanaëlis Chumni* & *Georgii Gemisti*, quas memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 98. seq. *Georgii* sive *Gregorii* Rhetoris Antiocheni Epistolas laudatas Allatio diatriba de Georgiis p. 358. Epistolas *Georgii Nicetæ*, *Georgii Lecapeni* & *Andronici Zaridæ* Epistolas τεχνολογημένας XXXII. de quibus idem p. 359. 363. *Georgii Pachymeræ* Epistolas quas in Italiæ Bibliothecis delitescere pridem scripserat Gesnerus, licet idem Allatius p. 369. ullas se ejus unquam reperire potuisse negat. *Michaëlis Apostolii* Epistolas XLV. quæ teste Nesselio habentur in Bibliotheca Vindobonensi. *Joannis Tzetzæ* tres tantum Epistolæ cum quarta initio editæ sunt ad calcem Chiliadum. Sed longe plures è Codice MS. Bibliothecæ Regiæ Paris. descriptas servat Clariss. Neocorus. Ex his unam publicavit in notis ad Svidam in Λυκόφρων, & doctissimus Potterus in posteriore editione Lycophronis, è qua constat, Scholia sive commentarios in Lycophronem non esse Isaacii Tzetzæ sed Joannis, qui sub fratris nomine illas in manus hominum dedit.

CAPUT

* Pselli Epistolæ XXXIII. fuere in Bibl. Palatina teste Sylburgio p. 105. Catalogi MSS.

CAPUT XI.

De THEOGNIDE, PHOCYLIDE *& aliis quibusdam ſententiarum Græcarum Auctoribus ac Collectoribus.*

De Theognide Megarenſi. 1. *& ejus editionibus,* 2. *De Phocylide Mileſio & carmine νȣθετικῷ quod ſub ejus nomine habemus.* 3 *Collectio ſententiarum Græcarum Aldina, & obiter de vocibus variarum animantium Græce efferendis* 4. *Collectio Frobeniana.* 5. *Joach. Camerarii.* 6 *Jacobi Hertelli, repetita à Joh. Criſpino & Joh. Commelino atque à Frid. Sylburgio recenſita.* 7. *De Solone, Tyrtæo, Naumachio, Eveno utroque, Rhiano, Panyaſide, Menecrate, Poſidippo, Metrodoro & Simonide. ibid. Mich. Neandri variæ collectiones Gnomologicæ, & Jac. Du Porti Gnomologia Homerica.* 8. *Sententiæ Comicorum Græcorum XLII. à Guil. Morellio editæ.* 9 *Quinquaginta Comicorum ſententiæ collectæ à Jac. Hertelio* 10. *H. Stephani Gnomæ Comicorum Græcorum & Latinorum.* 11. *Hug. Grotii excerpta è Tragicis & Comicis Græcis.* 12. *Poëtæ Græci minores editi â Radulpho Wintertono.* 13.

I.

THEOGNIS * è Megara, non Siciliæ (ut è Platonis 1. de legibus Suidas & alii) ſed Atticæ, ut ex ipſius verſu 781. Ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελήν ποτε γαῖαν probat Harpocration in Θεόγνις, & agnoſcit Stephanus Byz in Μέγαρα. Joachimo Camerario viro paucis comparabili verſus ille, Theognidis ſcriptis videtur ab aliquo fuiſſe inſertus. ** Sed eſt & alter locus v. 772. Harpocrationis

* Hinc μεγαρικὸς ποιητὴς pro Theognide, apud Athenæum XIII. p. 559. Ceterum fuere & alii hoc nomine 1.) Theognis unus è XXX. Tyrannis Athenis, (Xenophon 2. Ἑλληνικ. Lyſias Orat. XI.) idemque Tragicus ſubfrigidus, de quô in notitia Tragicorum. 2.) Theognis Demetrii Phalerei amaſius Athen. Lib. XII. p. 542. 3.) Theognis cujus περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ θυσιῶν laudat Athenæus. 4.) Theognis ſub Tiberio Conſtantino Imp. de quo Menander Protector in Excerptis p. 109. 149. edit. Hœſchelii.

** Camerarius prolegom. ad Theognidem. Εἰ μὲν ȣ̓ν ἀναμφήριστον ἦν πεποιηκέναι ἐκεῖνα τῶν ἐπῶν τὸν Θεόγνιν, καὶ μὴ εἶναι παρενθήκην ἄλλȣ τινὸς αὐτὰ, σαφῶς ἐδείκνυτ' ἂν εἶμαι ὅτι Μέγαρα τὰ τῇ Ἀττικῇ προσχωρȣ̃ντα πατρίδ' εἶχεν ὁ ποιητής. Νῦν δὲ φανερὸν ὅτι τὰ Θεόγνιδος ἐπιγραφὴν ἔχοντα ἔπη συναθροισμός τίς ἐστι ποιημάτων διαφόρων, περιαιρεθέντων δηλαδὴ ἐκ τȣ́των ἐκείνȣ ὅσα

tionis Stephanique sententiam confirmans & Scaligero p. 94. ad Eusebium, Eliæ Vineto ac Erid. Sylburgio observatus, quo Megaram illam suam ab Alcathoo Pelopis F. conditam docet atque adeo Athenis vicinam se intelligere innuit. Floruit Theognis circa Olympiadem LVIII. (medio sæculo ante Christnm natum sexto) ut è Chronico Eusebiano Suidas in Θεόγνις, Φωκυλίδης & Φερεκύδης. Sed longe pôst vitam produxisse est necesse, ut fortasse haud erraverit qui circa Olymp. LVIII. natum fuisse suspicetur. Nam meminit Simonidis v. 469. & Onomacriti v. 503. & Medorum adventus sub Dario Hystaspis, Olymp. LXXII.

Μηδὲν τῶν Μήδων δειδιότες πόλεμον.

* Perstringit cives suos qui Megaris fovebant partes Corinthiorum Cypselidarum à Periandro Cypselida v. 890. Scripsit ad eos quoque teste Svida elegiam, qui è Syracusarum obsidione sunt servati, ante tyrannidem puta à Gelone Olymp. LXXII. 2. occupatam. Ex quibus singulis ratio temporis, quo vixit noster, confirmatur. Genere nobili fuisse & Thebas missum in exilium cum uxore Argyri docet v. 1209. seqq. Exstant ejus ΓΝΩΜΑΙ *sententiæ* sive præcepta egregia vitæ, singulari svavitate elegiaco carmine scriptæ Versus 1238. in quibus sæpissime affatur Cyrnum, quem à patre Polypæde Πολυπαΐδην vocat. Interdum alloquitur æquales Academum, Clearistum, Democlem, Onomacritum, Simonidem, Theotimum & Timagoram. Svidas testatur Theognin scripsisse sententias versibus Heroicis 2800. Et ad Cyrnum amasium suum, Gnomologium carmine elegiacô: Et alias ὑποθήκας παραινετικάς, in quibus obscœna nonnulla. Ex his duobus opusculis postremis videatur coaluisse quod habemus poëma obscœnis quidem rescissis & illorum loco insertis aliis, vel hiatu relicto. Est enim quando parum dicta cohærent, & cum eadem diversis locis repetuntur, sunt & nonnulla quæ ab aliis tribuuntur Soloni vel Tyrtæo vel Eveno Pario, aut inter Phocylidea leguntur, ut Camerario & Sylburgio animadversum. Neque vero Dorica utitur dialectô Theognis ut legas in Censuris Thomæ Pope Blount, sed Jonica. Passim a .egatur à veteribus, ut Platone, Xenophonte, Aristotele; Plutarcho, Athenæo, Dione Chrysostomo, Stobæo aliisque. Meminit etiam Isocrates p. 44. Orat. ad Nicoclem. Poëtam veterem ac prudentem vocat Am-

ὅσα τινὸς αἰσχρολογίας ἔχεσθαι ἔδοξεν καὶ ἀντὶ τούτων ἐμβληθέντων ἄλλων. · Διὸ καὶ ἀσυνάρμοστά ἐστι τὰ πλεῖστα, καὶ τὰ αὐτὰ ἀναπολυτικῶς παλιλλογεῖται. Ὅτι δὲ καὶ Σόλωνος καὶ Εὐήνου καὶ Τυρταίου ἔπη κατεμέμικτο τοῖς Θεογνιδείοις, σαφῶς ἐνδείξομεν ἐν τοῖς ὑπομνήμασι.

* v. 792. adde Scalig. ad fragmenta Græcor. p. 48.

Ammianus Marcellinus XXIX. 5. *Antisthenis περὶ Θεόγνιδος* memorat Laërtius VI. 16.

Editiones Theognidis.

H. *Græcè* luculentis typis unà cum Theocrito, Hesiodo, Pythagoræ aureis, Phocylide, Catone Planudis & aliis quibusdam Gnomicis primùm prodiit Venet. 1495. fol. apud Aldum Manutium.

Cum fabulis Æsopi &c. Basil. 1521. 8. apud Joh. Froben.

Cum Pythagoræ, Phocylidis, Solonis, Tyrtæi, Simonidis, Eveni Parii & Callimachi quibusdam carminibus & *Joachimi Camerarii* eruditis commentariis Græcis, præcipue in Theognidem. Basil. apud Oporinum 1551. & 1555. 8. Usus est Camerarius quinque Codd. MSS.

Inter Poëtas Græcos Principes H. Stephani Paris. 1566. fol. typis luculentis & nitidissimis.

Latine verterunt, prosâ *Elias Vinetus*, *Philippus Melanchthon*, & *Mich. Neander*: versu *Iacobus Scheckius* & cujus nescio an edita est interpretatio, coætaneus Scheckii *Cyriacus Lindemannus*. Etiam *Eobanum Hessum* aliquando hoc molitum, sed destitisse ab incepto, deterritum depravatione codicum græcorum, testatur Camerarius, quem vide præf. ad Theognidem & Epistola ad Lindemannum p. 189. Epist. posthum. Pythagoras, Phocylides ac Theognis carmine latino expressi *Petrejo Tiara* auctore. Franequ. 1589. 8.

Græcè & latinè Paris. 1554. 4. apud Morell. & 1553. 8. Antwerp. apud Plantin. 1577. 8. & cum Hesiodo, Theocrito, Moscho, Musæo & Gnomicis Paris. 1628. 8. Præterea in corpore Poëtarum per Jac. Lectium Genev. 1607. fol. & inter Gnomicos Genev. 1613. 8.

Cum versione & scholiis *Eliæ Vineti* Paris. 1543 & Basil. 1550. cum Metaphrasi Poëticâ Theognidis per *Jacobum Schegkium*.

Cum versione & scholiis Eliæ Vineti, aliis Gnomicis adjuncta translatione Jac. Hertelii, & in Phocylidem ac Pythagoram scholiis *Viti Amerbachii* selectis, Genev. apud *Joh. Crispinum* 1569. & 1584. 12.

Cum versione, prolegomenis & *Commentariis Mich. Neandri* Soraviensis Basil. 1559. 4. & Lips. 1577. 4. in ejus opere aureo, parte I,

Cum *Philippi Melanchthonis* versione recusa Lond. 1639. 8.

Cum scholiis græcis & notis Joach. Camerarii ex recensione *Wolfg. Seberi* Lips. 1603. 8.

Cum versione Eliæ Vineti & scholiis castigationibusque *Frid. Sylburgii*. Heidelb. 1596, 8. apud Commelin. cujus nonnullæ castigationes

in præf. ad Hœschelium præmissæ. Repetita editio Francof. 1603. 8. Ultraj. 1651. 12.

Cum versione Eliæ Vineti scholiisque & *Iac. Schegkii* Metaphrasi; additis aliis Gnomicis à *Iac. Hertelio* Curiensi collectis cum ejusdem prosaria & aliorum poëticâ translatione. Basil. 1561. Lipf. 1600. Helmst. 1668. 8.

In *Iohannis Vorstii* Apospasmatiis selectis Poëtarum Græcorum, Berolini 1674. 8. cum latina versione, præter Librum sextum Iliados & Hesiodi *Ἔργα καὶ ἡμέρας*, occurrunt Theognidis quæcunq; supersunt (quibus alienum aliquid assutum esse Vorstius quoq; suspicatur) Pythagoræ aurea carmina, Phocylidis poëma, Pindari Olymp. Od. 1. & Pythionicor. Od. 7. Nemeonic. Od. 2. & Isthmionic. Od. 3. Euripidis Hecuba, pars ex Ajace flagellifero Sophoclis, Æschyli Prometheo vincto & Pluto Aristophanis. Theocriti Idyllium 4. 9. 16. & 17. Moschi 4. Bionis 5. & 6. Pars ex Arati phænomenis, Argonauticis Apollonii, Callimachi hymnus in Jovem, Particula ex Perigiesi Dionysii (quem sub Antonino Caracalla vixisse perperam tradit) & Oppiani Cynegeticis, tum XXXVIII. selecta Epigrammata ex Anthologia Maximi Planudæ.

David Hœschelius Gnomicorum atque adeò Theognidis *ἔκδοσιν* meliorem ad 3. MSS. codices meditatus est, ut didici ex epistolis Gudianis p. 188. Miserat & nonulla ad Sylburgium, sed quæ periisse ille sibi conqueritur in limine suarum animadversionum. Hodie editionem novam Theognidis accuratam cum notis, molitur Dresdæ Amicus noster Vir Cl. *Johannes Gideon Gellius*. Sententias quasdam ejusdem Poëtæ cum dogmatis moribusque Judaicis congruentes notavit Joh. Henricus Ernesti, Professor Lipsiensis, ad calcem Exercitationis de Pharisaismis in Libris profanorum Scriptorum occurrentibus. Lipf. 1690. 12.

III. PHOCYLIDES Milesius Philosophus, Theognidis æqualis fuit, ut post Eusebium Suidas testatur: Sane ab Isocrate, Plutarcho, Dione 2. de regno p. 19. & aliis junctim laudatur cum Theognide. Isocrates Orat. ad Nicoclem: *σημεῖον δ' ἄν τις ποιήσατο τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεόγνιδος καὶ Φωκυλίδου ποίησιν. Καὶ γὰρ τούτους φασὶ μὲν ἀρίστους συμβούλους γεγενῆσθαι τῷ βίῳ τῶν ἀνθρώπων.* Idem Suidas ei tribuit *ἔπη* & *ἐλεγείας* tum *παραινέσεις* sive *γνώμας* quas ait à quibusdam inscripta *κεφάλαια* sive *capita exhortatoria.* Etiam Phocylidis carmina *μελῳδηθῆναι* olim non minus quàm Homeri, Hesiodi, Archilochi ac Mimnermi, testatur Chamæleon apud Athenæum Lib. XIV. Exstat sub Phocylidis nomine hodieque *carmen νουθετικὸν* versuum 217. elegantissimis sententiis refertum. Sed præter Scholiasten Alexipharmacon Nicandri qui versum 160. una cum tribus proximis allegat, ne-

mo

mo fere veterum quicquam ex eo profert; non Justinus, non Clemens, Eusebiusvè aut Theodoritus, qui tantô studiô Ethnicorum dicta cum Judæis vel Christianis dogmatis conspirantia collegerunt, qualia ex hoc carmine siquidem illis innotuisset quàm plurima afferre potuissent. Contra quæ è Phocylide laudant Plato, Aristoteles, Strabo, Lucianus, Dio Chrysostomus, Plutarchus, Clemens Alex. & Stobæus, in νȣθετικῷ nostro frustrà quæres. Itaq; Josephus Scaliger ad Eusebium p. 96. *Noli*, inquit, *putare hoc carmen illius Phocylidæ esse, sed ἀνωνύμȣ Christiani. Et fortasse fuerit idem auctor cum illo Naumachio, qui Christianum carmen νȣθετικὸν scripsit de Virginitate. Neque vero puto ullius veterum carmen exstare, quod cum Poësi hujus Phocylidis, si modo ei nomen id fuit, aut elegantia, aut nitore, aut cultu verborum conferri possit.* Scaligeri judicio subscribunt Daniel Heinsius Exerc. Sacr. ad Hebr. IV. 12. & ad Theocritum p. 20. Huetius demonstrat. Evangel. p. 113. & 608. & Alnetan. quæst. p. 136. Vossius de Poëtis Græcis p. 22. & de Philosophia p. 146. Joh. Reiskius p. 67. de Sibyllinis, Georgius Calixtus de resurrectione carnis §. 6. Marquardus Freherus p. 64. parergon: ut Barthium, Taubmannum, aliosque prætercam. Vetustissimi scriptoris *Judæi* gnomas, sub Phocylidis nomine legi contendit Is. Vossius de Sibyllinis oraculis. c. 5. quæ sententia probatur Joh. Fello Oxoniensi Episcopo in notis ad Cypriani Lib. I. adversùs Judæos p. 27. Sed non facile mihi persuaserim à Judæo scriptum v. 35. ἔςωσαν ὁμότιμοι ἐπήλυδες ἐν πολιήταις, neque constat inter Judæos frequentatum criminis genus de quo v. 202. neque adeò multa video in Phocylidis carmine, quæ non potuerint ab Ethnico scribi æque atque à Judæo vel Christiano, sive ut auctor Græcorum in Phocylidem Jamborum, χελςομύςη. Nam quod de morticinio non edendo Scaliger objicit è v. 132. 137. seq. notum est Pythagoricis quoque illud inter prohibita fuisse, vel è Laërtii VIII. 33. Ità quam plurimis aliis Mosaicis institutis consenserunt Ægyptii & Græci, ne alias gentes jam commemorem, ut ostensum Viris Clariss. Spencero in opere de legibus Hebræorum, Marshamo in Chronico canone & Grotio ac Clerico commentariis in Pentateuchum. Resurrectionis dogma v. 97. seqq. neutiquam ita à Phocylide declaratur, ut non possit de Metempsychosi exponi, neque clariùs adstruitur, quàm in hisce Epicharmi:

Συνεκρίθη καὶ διεκρίθη
Καὶ ἀπῆνθεν ὅθεν ἦνθε πάλιν
Γᾶ μὲν εἰς γᾶν, πνεῦμα δ' ἄνω. Apud Plutarch. in consolat. ad Apollon.

Vel in Euripidis, Chrysippo:

Χωρεῖ δ' ὀπίσω τὰ μὲν ἐκ γαίας
φύντ' ἐς γαῖαν τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου
βλαςόντα γονῆς εἰς οὐράνιον
πόλον ἦλθε πάλιν.

Clausulam quoque carminis Phocylidei Christiano homine parum dignam esse observat elegans scriptor Historiæ operum eruditorum Henricus Basnagius Bellovallius A. 1699. p. 183.

Ταῦτα δικαιοσύνης μυςήρια οἷα βιεῦντες
Ζωὴν ἐκτελέοιτ' ἀγαθὴν μέχρι γήραος οὐδοῦ.

Alia, inquit Basnagius, *præmia pietatis proposita fuissent ab auctore Christiano.*

Cæterum quod Svidas auctor est κεφάλαια Phocylidis è Sibyllinis surrepta fuisse, ita verum esse comprobatur, ut in Sibyllinorum codicibus quibusdam MSS. libro secundo multi legantur versus, qui αὐτολεξεὶ iidem occurrunt etiam in Phocylideis. Vide editionem Græcolatinam Sibyllinorum Parisiensem p. 405. seqq. Sed & Lib. III. p. 235. Versus:

Κ' οὐ φιλοχρημοσύνη τις γ' ἡ κακὰ μυρία τίκτει respondet Phocylidis v. 38. & libro 5. Sibyllin. p. 335.

Οὐδὲ γαμοκλοπίαι καὶ παίδων κύπρις ἄθεσμος efformatus est è Phocylidis versu primo. Hoc enim malo credere, Phocylidea Sibyllinis inserta esse, quam contrà. Codicem MS. Phocylidis antiquissimum, in quo versus plerique inediti, memorat Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 372. Solet carmen hujus Poëtæ plerumque Theognidi subjici, quamobrem ad illius editiones paulo antè notatas lectorem remitto. Primus liber Græce in Gallia excusus Parisiis. A. 1507. 4. curante Francisco Tissardo apud Guil. Gurmontium prodiit hoc titulo: *In hoc volumine contenta: Alphabetum Græcum, Regulæ pronunciandi Græcum. Sententiæ septem Sapientum. Opusculum de invidia. Aurea carmina Pythagoræ. Phocylidæ poëma admonitorium. Carmina Sibyllæ Erythrææ de judicio CHRISTI venturo. Differentiæ Vocum succincta tractatio.* Vide A. Chevillierium de origine typographiæ Paris. p. 249. qui p. 251. & 253. memorat & Gnomologiam h. e. Theognidem, Phocylidem &c. excusam Paris. 1512. curante Hieron. Aleandro. Latina prosa vertit præter *Iacobum Hertelium*, *Vitus Amerbachius* & commentario illustravit Argentorat. 1539. 1561. 8. Lips. 1594. 8. Prodiit etiam Græce & latinè per *Ioh. Setzerium*, Hagenoæ 4. & Basil. 1547. 8vo. & versibus redditum Elegiacis à *Steph. Rigelio*, Nissæ, 1561. 8. Phocylidis Poëma & Pythagoræ aurea carmina Græce & latine *cum indice Græco omnium verborum phrasium-*

sium-

ſiumque & altero locorum communium, additis *Ioach. Camerarii ſcholiis Græcis*, & notis *Wolfg. Seberi*. Lipſ. 1604. 8. Hiſpanicè tranſtulerat Judæus celebris *Menaſſe ben Iſraël* & cum notis edere voluit teſte Theoph. Spizelio. p. 383. coronidis Philologicæ ad ſacra arcana Bibliothecarum retecta. Gallicè prodiit Bruxellis A. 1699. 12mo. hoc titulo :

Les preceptes de Phocylide traduits du Grec avec des penſées & des peintures critiques de ce ſiecle, & une diſſertation ſur la biſarrerie des Hommes par Mr. -- del Academie Francoiſe.

IV. Non ab re fuerit hoc loco recenſere collectiones varias ſcriptorum Gnomicorum & ſententiarum è pluribus græcis vetuſtis ſcriptoribus, recentiorum induſtriâ congeſtarum, & in lucem editarum. Primus *Aldus Manutius* Venet. 1494. fol. typis luculentis, cum Heſiodo, Theocrito, Theognide & Phocylide edidit Catonis diſticha a) a Maximo Planude Græcis Hexametris expreſſa, Sententias ſeptem ſapientum, b) Varia adverſus invidiam eleganter dicta & cogitata: *Setentias jambicas* c) *monoſtichas* è variis poëtis collectas ſub titulis alphabeti ordine digeſtis εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας, εἰ ἀλήθειαν &c. Pythagoræ aurea carmina, Acroſtichin Sibyllinam ex Euſebio, & Διαφορὰν φωνῆς, ſive expoſitionem verborum quibus Græci ſonos variarum rerum & voces variorum animalium exponunt, quam hoc loco integram ſubjiciam : ἐπὶ κύκνου ᾄδειν, ἐπὶ ἀηδόνος τερετίζειν, ἐπὶ τέττιγος ἠχεῖν, ἐπὶ κίχλης κιχλίζειν, ἐπὶ κορώνης καὶ κοράκων κρώζειν, ἐπὶ σφηκὸς καὶ μελισσῶν βομβεῖν. ἐπὶ πυρὸς βρόμος, ἀνέμων πάταγος, κάλων συριγμός. Ἐπὶ ἀνθρώπων κεκραγέναι, ἐπὶ κυνῶν ὑλακτεῖν (latini *birrire*, *rabire*) ἐπὶ λύκων ὠρύεσθαι, κυρίως δὲ καὶ ἡ τῶν κυνῶν φωνὴ ὠρυγή. Ἐπὶ προβάτων βληχᾶσθαι, ἐπὶ βοῶν μυκᾶσθαι, Ἐπὶ ἵππων χρεμετίζειν, ἐπὶ ὄνων βρωμᾶσθαι, λέγουσι δὲ καὶ ὀγκᾶσθαι, ἐπὶ λεόντων βρυχᾶσθαι, ἐπὶ ἄρκτων καὶ παρδάλεων ὁμά-

a) Hæc poſt Planudem Græce verterunt *Matthaus Zuberus*, *Joh. Mylius* Libenrodenſis & feliciſſime *Joſephus Scaliger*, qui etiam ſelectas ſententias Publii Syri totidem verſibus Græcis reddidit. Vide quæ notavi in Bibliotheca latina.

b) Sententias haſce præter Laërtium lib. 1. tradunt Hyginus fab. CCXXI. Clemens 1. Strom. p. 300 Auſonius p. 270. ſeq. edit. Jac. Tollii, Sidonius carmine 15. Scholiaſtes Luciani T. I. p. 34. &c. A. *Leonhardo* quoque *Lycio* ſeptem Sapientum ſententiæ Græcè & latine editæ ſunt cum notis Lipſ. 1562. 8. collectæ ex variis ſcriptoribus Demetrio Phalereo & *Soſiada* apud Stobæum, Plutarcho conviv. 7. Sapient. Laërtio, Auſonio atque recentioribus Alciato & Joach. Camerario. Pro Periandro Corinthio tyranno alii ſeptem ſapientibus annumerarunt Myſonem Cæneum (Χηνεύς dicitur in Platonis Codicibus, Protagora p. 295.) vel Pherecydem Syrium, vel Acuſilaum Argivum, vel Anacharſin Scytham, vel Cretenſem Epimenidem. Vide Clementem 1. Strom. p. 299.

c) Haſce ſententias quingentas amplius cum latina verſione qualicunque ſua ſeparatim edidit *Othmarus Nachtgall* Argentinus. Argentorati 1515. 4.

ζειν, ἐπὶ ὄφεων καὶ δρακόντων συρίζειν, ἐπὶ ἀετῶν κλαγκάζειν, ἐπὶ ἀλεκτρυόνων κοκκύζειν καὶ ἠχεῖν, ἐπὶ χοίρων γρυλίζειν καὶ γρύζειν, ἐπὶ περδίκων κοκκυβάζειν, ἐπὶ γλαύκων κακκιβάζειν καὶ κλώζειν, ἐπὶ ὀρνίθων καγκάζειν, ἐπὶ ἁμαξῶν τετριγέναι. Dolendum est Isaaci Casauboni diatribam de vocibus animaliũ intercidisse qua scriptor eruditissimus testatur* se opes Græciæ hujus generis in vocibus non segniter contulisse cum paupertate sermonis latini. Vide interim Cæsarium quæst. LXXVIII. p. 218. Carmen de philomela quod Ovidio tribuitur, Joach. Camerarium in commentariis utriusque linguæ p. 198. seqq. Joh. Textoris Officinam p. 280. seq. Andream Schottum Lib. II. c. 51. Observatt. human. Samuelem Bochartum in limine Hierozoici, Jul. Cæs. Bulengerum de venatione Circi cap. 20. Frid. Hofmanni Epigramata p. 158. seqq.

V. Alteram longe copiosiorem collectionem Gnomicorum è MSto Codice descriptam ad *Hieron. Frobenium* misit *Matthæus Aurogallus*, quæ cum Callimachi hymnis græcisque in illos scholiis lucem adspexit Græce Basil 1532. 4. à pag 69. usque ad p. 245. De hac ita scribit *Sigismundus Gelenius* in præfatione ad Carolum Utenhovium: *Levius certe ferretur Menandri desiderium, si vel unica ejus fabula exstaret. Quando vero aliter fatis visum est, quid vetat minutissimas quoque tantorum ingeniorum reliquias toto complecti pectore, maximé si tales sint, ut ob sui pretium non una cum cæteris periisse videantur, perinde ac si ex incendio quopiam horribili gemmæ duntaxat unionesve incolumes eripiantur. In quo genere non memini me quicquam videre conferendum Gnomologiæ, Callimacho in hac editione subjunctæ, ex celeberrimis quibusque Poëtis, Oratoribus ac Philosophis ante bibliothecarum panolethriam excerptæ. Habentur quidem non pauca priscorum poëmatum fragmenta apud Athenæum, sed ea magis ad exhilarandum comicis salibus lectorem, quàm ad instituendam vitam moresve formandos accommoda. Prodierunt jampridem Græci senarii gnomici* (ab Aldo, ut jam notabam, editi) *sed magis opinor vulgo olim jactati quàm ex veterum monumentis collecti. At hic mira in omnibus sententiis utilitas, in plerisque haud minor majestas quam in illis quæ in Delphico sacrario scriptæ memorantur: sunt quæ nec Ecclesiarum quidem parietes dedecere possint. Varietas vero tanta, ut plus centum auctores habeant.* Elenchus scriptorum è quibus sententiæ excerptæ sunt libro præmissus ita se habet: Ἀγάθων. Ἀγησίλαος. Αἰλιανός. Αἰσχίνης. Αἰσχύλος. Ἄλεξις. Ἀλκαῖος. Ἄμφις. Ἀνακρέων. Ἀναξάμαρυς. ** Ἀναξανδρίδης. Ἀναξιμένης. Ἀνάχαρσις. Ἀντίγονος. Ἀντισθένης.

* Casaub. in notis ad Antonium Getam Ælii Spartiani.

** Versus qui sub Anaxamarydæ nomine leguntur in hac collectione p. 116. apud Stobæum in floril. tit. 68. ὅτι οὐκ ἀγαθὸν τὸ γαμεῖν, exstant sub nomine Anaxandridis. Incipiunt: ὅστις γαμεῖν βουλεύετ' οὐ βουλεύεται ὀρθῶς &c.

νης. Ἀντιφάνης. Ἀπολλωνίδης. Ἄρατος. Ἀριανός.* Ἀρίσαρχος. Ἀριστοτέλης. Ἀρισοφῶν. Ἀρίσων. Ἀρχίλοχος. Ἀςυδάμας. Βακχυλίδης. Βίας. Βίων. Βροῦτος. Δημόκριτος. Δημόνικος. Δημοσθένης. Δίφιλος. Εἰρήνη.** Ἐπίκουρος. Ἐπίχαρμος. Ἐρασίστρατος. Ἐρατοσθένης. Ἕρμαρχος.*** Εὔηνος. Εὔπολις. Εὐελπίδης. Εὐσέβιος. Εὐφορίων. Εὔφρων. Ζήνων. Ἡλιόδωρος. Ἡνίοχος. Ἡρόδοτος. Ἡρώδης. Ἡσίοδος. Θαλῆς. Θέογνις. Θεόγονος. Θεοδέκτης. Θεόκριτος. Θουκυδίδης. Ἱέραξ. Ἱππόθοος. Ἱπποκράτης. Ἱππώναξ. Ἰσαῖος. Ἰσοκράτης. Καλλίμαχος. Καλλῖνος. Καρκῖνος, Κάτων. Κλεάνθης. Κλεινίας. Κλείταρχος. Κλεόβουλος. Κράντωρ. Κράτης. Λεωνίδης. Λυκοῦργος. Λυκόφρων. Λυσίας. Μένανδρος. Μενεκράτης. Μητρόδωρος. Μίμνερμος. Μοσχίων. Μόσχος ὁ Σικελός. Μουσώνιος. Ναυμάχιος. Νεοπτόλεμος. Νεόφρων. Νικόλαος ὁ Δαμασκηνός. Ξενοφάνης. Ξενοφῶν. Ὄβριμος. Ὀλυμπιάς. Ὅμηρος. Πανύασις. Περίανδρος. Πείσανδρος. Πίνδαρος. Πιττακός. Πλάτων. Πλούταρχος. Πολύαινος. Πολυΐδης. Πομπήϊος μακρός. Πορφύριος. Ποσίδιππος. Πυθαγόρας. Πυθίας. Ῥαδάμανθυς. Σαπφώ. Σεῖρνος. Σιμωνίδης. Σόλων. Σοφοκλῆς. Στάσιμος. Σωκράτης. Σώπατρος. Σωσίθεος. Σωτάδης. Σωτίων. Τέλης. Τιμοκλῆς. Τυρταῖος. Ὑπερίδης. Φαβωρῖνος. Φάλαρις. Φανοκλῆς. Φερεκράτης. Φιλέας. Φιλήμων. Φίλων. Φιλήτας. Φιλιππίδης. Φιλίσκος. Φωκυλίδης. Χαιρήμων. Χείλων. Χοίριλος. Sententiæ ex his ſcriptoribus verſu & proſa collectæ exhibentur ſub titulis, literarum ordine digeſtis: περὶ αἰδοῦς, περὶ ἀναιδίας, περὶ ἀδικίας, περὶ ἀκρασίας, περὶ ἀληθείας, περὶ ἀνεξικακίας, περὶ ἀφροσύνης, περὶ ἀπορρήτων, περὶ ἀσωτίας, περὶ ἀφροδίτης καὶ ἔρωτος. &c. Cæterum facile apparet conferenti, hanc collectionem ſententiarum integram ſelectam eſſe neſcio quo auctore è florilegio *Iohannis Stobæi* tunc nondum edito, de quo perinde ut de *Antonii*, *Maximique* & *Ioh. Damaſceni* ſimilibus Collectaneis dixi infra Libro V. Nam *Ori* quidem ſive *Orionis* συναγωγὴ γνωμῶν ſive ἀνθολόγιον Suidæ memoratum diu eſt quod intercidit.

VI. In præſenti paucis commemorandus *Joachimus Camerarius* eſt, vir ſummus, à quo præter editionem Theognidis Phocylidiſque ſupra à me laudatam, cui Pythagoræ aurea carmina, tum Solonis, Tyrtæi, Simonidis

* Verſus Hexametri ἢ ἄρα δὴ &c. ſub Ἀριανοῦ nomine in hac collectione p. 85. obvii, apud Stobæum tit. 4. περὶ ἀφροσύνης tribuuntur Rhiano.

** Verſus bini Hexametri ſub εἰρήνης nomine exſtant in hac collectione p. 157. τοῦτόκεν εἰς ἀΐδαν &c. qui apud Stobæum tit. 119. περὶ θανάτου p. 486. edit. Grotii tribuuntur incerto. In aliis Stobæi editionibus nomina ſcriptorum hoc loco ut in aliis paſſim plane ſunt perturbata.

*** Stobæi codicibus Ἕρμαχος. Pro Στάσιμος alii Στασῖνος.

nidis, & Callimachi quædam adjunxit, adolescentum studiis etiam consecratus fuit libellus alter Gnomologicus Græcolatinus, excusus Lipsiæ in 8. Inter alia in hoc Græce & latine quamvis sine nomine auctoris offendes * narrationem de gentibus Indiæ & Bragmanibus, quam postea vertit ac velut ante ineditam sub vero *Palladii*** nomine cum Ambrosio de moribus Bragmanum & Anonymo de Bragmanibus Græce ac latine vulgavit Eduardus Bissæus, Lond. 1668. 4. Omitto ejusdem Camerarii, à quo etiam Sirachidis sententiæ castigatæ & versione ac notis illustratæ sunt, ἀρεθμολογίαν ἠθικὴν, & disticha sacra ac moralia præceptaque honestatis vulgata Argentorati 1568. 8.

VII. Sed & *Iacobus Hertelius* Curiensis Sententias variorum Poëtarum veterum cum ex aliis tum è Stobæo maxime collegit & latina prosa vertit Τὰ τῶν παλαιοτάτων ποιητῶν γνωμικὰ ποιήματα σωζόμενα. Basil. 1561. 8. & frequenter recusa, ut Lips. 1600. Helmst. 1608. 8. In hac collectione præter Theognidem cum versione Vineti & notis, Phocylidemque de quibus jam dixi, continentur Pythagoræ aurea carmina a) Fragmenta ex elegiis *Solonis* b) & ejusdem sententiæ quædam

* Hanc observationem fateor me debere Clarissimo Viro *Samueli Kn...* qui Witebergæ mihi aliquando versanti ejus rei fidem fecit producto statim libro, ut ipse est λειψάνων Camerarianorum indagator diligentissimus. Ad eum potissime recurrent si qui editionem Operum Camerarii in se suscipere cogitaverint, quod Andreæ Schotti quondam consi... fuisse à Thoma Segeto vehementer ac merito probatum intelliges ex hujus literis ad Jungermannum, datis IX. Dec. A. 1606. ad calcem Hottomannianarum p. 463.

** Lubens assentior Rev. Viro Guil. Caveo, qui parte 2. Hist. literar. Palladium hunc eundem esse docet cum eo cui Johannis Chrysostomi Vitam ab Emerico Bigotio *Paris.* 1680. 4. editam & Historiam Lausiacam debemus. Nam & in codice Colbertino 973. post Lausiacam Historiam descripta legitur, teste Cangio.

a) De his infra cap. XII. quemadmodum de Demophili, Democratis, Sixti & Secundi Pythagoræorum sententiis cap. XIII.

b) Solonis scripta qui Archon exstitit Athenis Olymp. XLVI. 3. fuerunt (præter leges de quibus infra cap. XIV.) δημηγορίαι, εἰς ἑαυτὸν ὑποθῆκαι, ἐλεγεῖα adversus Pisistrati tyrannidem. Diodor. Sic. XIX. 1. tum ad Cypranorem Regem aliaque, τὰ περὶ Σαλαμῖνος versibus elegis centum, τὰ περὶ τῆς Ἀθηναίων πολιτείας Poëmate Heroico versibus 5000. Ἴαμβοι καὶ ἐπῳδοί. Vide ad Laërt. I. 61. Meursium in Solone c. V. & in Bibliotheca Attica. Mnesiphilus Solonis ζηλωτὴς sive discipulus quem Themistocles frequentavit teste Clemente 1. Strom. p. 302.

dam. Fragmenta *Tyrtæi* c) *Naumachii* d) & *Mimnermi* e) Sententiæ nonnullæ *Callimachi*, f) *Eveni Parii*, g) *Rhiani* h) *Eratosthenis* i) *Pan-*

c) *Tyrtæus* Atheniensis, junior Licurgo, Solone antiquior, in bello Messenio circa Olymp. *XXV.* (Suidas *XXXV.*) ab *Atheniensibus* missus Spartanis dux, cujus anapæstis (Vales. ad Ammian. *XXIV.* 6.) & elegis ad virtutem bellicam excitati victoriam reportarunt: Vide Lycurgi Orat. adversus Leocratem p.167. seq. Strabonem VIII. p.362. Justinum III. 5. & *Pausaniam* Messenicis. *Ampelium* c.14. ubi male *tertiusque*, pro *Tyrtæus*. Scholion Græcum ad Dionem 2. de regno p.24. & Tzetzam Chil. 2. hist. 26. qui προτρεπτικὰ πρὸς πόλεμον ᾀσμάτων μέλη vocat. Ex Tyrtæi εὐνομίᾳ quam laudat Aristoteles V.7. Polit. videntur petiti versus quos producit Plutarchus in Lycurgo f.43. Plura de Tyrtæo lege apud Franciscum Floridum Sabinum III. 10. lect. subcesiv. T.1. facis artium Gruterianæ p. 1213. seq. Meursium ad Hesych. illustrem p.207. seq. & in Miscellaneis Laconicis II.3. & IV. 17. Vossium *III.* Inst. Poët. p.53. Fragmenta Tyrtæi, Mimnermi & Simonidis diligentius collegit *Fulvius Ursinus* post carmina IX. illustrium fœminarum, Antvv. 1568. 8. Svidas Tyrtæum ait scripsisse πολιτείαν Λακεδαιμονίοις, καὶ ὑποθήκας δι᾽ ἐλεγείας, καὶ μέλη πολεμιστήρια βιβλία έ. Meminit & Dio Chrysost. *XXVI.* p.440. & Plutarch. Cleomene pag. 805.

d) *Naumachii* versus in laudem virginitatis & de officiis probæ uxoris ante Arsenium produxit Stobæus. Videtur Christianus esse Erasmo, Gyraldo, Scaligero, Vossio aliisque licet nihil illius legere me memini, quod non ab Ethnico Poëta proficisci potuerit. Exstant & versiculi [illegible] in vituperationem divitiarum Nescio diversus ne fuerit à Naumachio Medico Epirota Galeni æquali cujus mentio apud Svidam in Φιλάγριος, & Proclum MS. in X. Platonis de Rep. quo in loco ait eum vixisse temporibus suorum πάππων. Vide Alex. Morum ad Johann. XI. 39.

e) Solonis æqualis hic fuit. Vide Laërtium I.60. Colophonius, inventor Pentametri, qui ideo *Mimnermi versus* dicitur apud Propertium 1.9. Meminit Mimnermi Hipponax apud Plutarchum lib. de Musica p.1134. Gyraldus *Mnemermum* vocare mavult ratione levissima ductus contra veterum Codicum testimonia. Fragmenta ejus à *Fulvio Ursino* collecta esse jam dixi. Vide præterea *A.* Schottum II.52. Obs. Human. Et quæ viri docti ad Ælian. XII.36. Var.

f) De Callimacho infra Lib. *III.* suo loco.

g) Duos Evenos Parios Elegiographos fuisse tradit Eratosthenes apud Harpocrationem. Alter horum, (junior ut existimo, quem solum γνωρίζεσθαι sive celebritatem assecutum scribit Eratosthenes) Socratis æqualis fuit. Plato in Apologia Socratis & in Phædone, Aristoteles *VII.* 11. Nicomacheor. & *V.* 5. Metaphys. &c. Plutarchus quæst. Platon. pag. 616. Evenum ἐν τοῖς εἰς εὔνομον ἐρωτικοῖς Artemidorus Lib.I.c.5. Cum Aristide Milesiarum scriptore conjungit Arrianus Epictetear. *IV.* 9. Apud auctorem fragmenti Censorino subjecti c. 8. pro Evemero Evenum reponit Nic. Loënsis *IX.* 1. Epiphyllidum. Vide & Politianum c. 26. Misc. ubi Ovidii locum ex Eveno expressum notat. Eveni nonnulla occurrunt in Anthologia & apud Stobæum. Philistum Historicum Socrate paulo juniorem, Eveni Elegiographi discipulum fuisse, auctor Svidas in Φίλιστος.

h) *Rhianus* Benæus Cretensis Poëta cujus nomen cum Arriano subinde confundunt librarii, sub Ptolemæo Evergete clarus scripsit pluribus libris Ἀχαϊκά, Ἠλιακά, Ἰλιακά, Θεσσαλικά & Μεσσηνιακά, tum Ἡρακλειάδα Libris *XIV.* Vide Stephanum Byz. in Βήνη, Vossium de Historicis Græcis L.I. c.17. & Meursium in Creta. Cæterum Versus Rhiani quos

 Herc-

i) *Panyasidis*, k) *Lini*, l) *Menecratis*, m) *Posidippi*, n) *Metrodori* o) & *Simonidis*. p) Tum Variorum Jambica Monosticha, quæ ab Aldo Græce vulgata esse supra §. 3. notabam. Denique sententiæ selectæ *Comicorum*, Philemonis, Alexidis, Amphidis, Anaxandridis, Antiphanis, Apollodori, Diphili, Menandri, Diodori Sinopensis, Eubuli, Hipparchi, Nicostrati, Pherecratis, Philippi, Philippidis, Sotadis, Cratetis, Eriphi, Posidippi, Timoclis & Clearchi. Hanc Hertelii collectionem integram Græce & latine recudit *Joh. Crispinus* Genevæ 1569. & 1584. 12. *Jacobus Lectius* in corpore Poëtarum Græcorum Genev. 1606. fol. Recensuit & castigavit *Frid. Sylburgius*, latinamque versionem passim emendavit, *Joh. Commelino* etiam nonnulla inter præfandum loca Gnomicorum notante Heidelb. 1596. 8. Francof. 1603. 8. Ultraj. ad Rhen. 1651. 12.

VIII. Non minus diligenter in hoc sententias græcas colligendi & in

Hertelius produxit petiti sunt ex Stobæi florilegio serm. *IV.* p. 31. seq. edit. Grotii. Rhiano hoc delectatum Tiberium Imp. tradit *Svetonius* c. 70.

i) De Eratosthenis scriptis qui Rhiani æqualis fuit ago infra Libro III. cap. 18.

k) *Panyasis* Teognide junior, Herodori, ut ajunt civis ac patruelis, Heroico poëmate scripsit Ἡρακλείαν libris XIV. versibus 9000. quam præter alios laudat Eratosthenes in Catasterismis c. 11. Si Clementem Alex. audimus, in hoc poëmate Οἰχαλίας ἅλωσιν à Creophylo compositam exscripserat Panyasis, quam Ἡρακλείαν Pausanias vocat. *Vide* supra Lib. I. c. 4. Pentametro etiam carmine Panyasis composuit Ἰωνικὰ de Codro & Nileo coloniisq; Jonum versus 7000. *Vide* Svidam, & *Vossium* Hist. Gr. IV. 6. Panyasin juniorem qui libros 2. de insomniis scripsit & meliore jure quam prior Τερατοσκόπος nomen à Svida alteri tributum meretur, allegat Artemidorus L. I. c. 66. & L. II. c. 35. p. 124.

l) De hoc dictum Lib. I. c. XIV.

m) Duos tantum versiculos *Menecratis* affert Hertelius, qui leguntur in Anthologia Græcorum Epigrammatum Lib. I. c. XVI. & apud Stobæum serm. *CXVIII.* Puto autem esse Menecratis Smyrnæi, cujus Epigramma legitur in eadem *Anthologia* L. I. c. *LXXXVII.* Menecratis Grammatici mentio apud Artemidorum IV. 62. p. 247. Alios Menecrates commemoro infra in notitia Comicorum ubi de Menecrate Syracusano Comico.

n) *Posidippi* unicum Epigramma dat Hertelius sed perelegans in vitam humanam ex Stobæi serm. 96. & Anthologiæ L. I. c. 13. in qua additur, illud ab aliis tribui Crateti Cynico. At *Ausonii* Idyllium XV. quod ex hoc Epigrammate expressum est, inscribitur: *Ex Græco Pythagoricon de ambiguitate vitæ.* Felici Metaphrasi latina præter Georgium Buchananum & Joh. Gorræum reddidit princeps eruditorum Josephus Scaliger, quæ incipit: *Quod vitæ insistemus iter si plena tumultu Rebus & implicitis sunt fora, cura domi.* Non minus feliciter Grotius in Stobæo suo & Anthologiæ versione inedita. Alia hujus Posidippi Epigrammata in *Anthologia* occurrunt. Ab isto Ἐπιγραμματογράφῳ diversus Posidippus Comicus de quo infra suo loco.

o) *Metrodori* Epigramma Posidippeo oppositum eodem Anthologiæ loco legitur & Buchanani, Gorræi, Grotiique Metaphrasi illustratum est.

p) De *Simonide* dixi infra cap. *XV.*

& in adolescentum usum separatim edendi studio versatus est vir Optimus *Mich. Neander* * Soraviensis, cujus industriæ debemus versione & notis illustrata 1) *Anthologicum Græcolatinum* h. e. insigniores sententias decerptas ex Hesiodo, Theognide, Pythagora, Phocylide, Arato, Theocrito &c. Basil. 1556. 8. 2) *Aristologiam Pindaricam* sive sententias è Pindaro & *Lyricis* selectas. ibid. 3.) *Gnomologiam Græcolatinam* sive insigniores sententias Philosophorum, Poëtarum, Oratorum & Historicorum ex magno Anthologio Johannis Stobæi excerptas & in locos supra bis centum digestas. ibid. 1557. 8. 4.) *Gnomologicum Græcolatinum* in duos distributum libros, & sententias ex omni genere veterum scriptorum Historicorum quoque & Philosophorum Rhetorumque, non tantum Poëtarum complexum. ibid. 1564. 8. 5.) *Opus aureum* & Scholasticum, in quo præter Pythagoræ aurea Carmina, Phocylidem ac Theognidem, Gnomologicique libros duos jam memoratos continentur libri totidem Græcorum Apophthegmatum collecti à Matthæo Gotho Elrichensi, *Nili*** sententiæ, Coluthus, Tryphiodorus, Quinti Smyrnæi Libri III. postremi, Laurentii Rhodomanni Poëmata tria Græca & latina (I. Vaticinium Nerei Marini de Trojæ excidio, II. Mithridates, III. Arion) ac denique Luciani Somnium. 6) *Patrum* sive Ecclesiæ veteris doctorum ac Theologorum *Græcorum sententias* selectiores, una cum Catechismo Lutheri Græce reddito, Protevangelio pseudo Jacobi & aliis Apocryphis de Christo narrationibus. Basil. 1564. 8. In Gnomologico suo Homeri quoque sententias Neander exhibuit, quod præter *Boëtium Rordahusanum* majore deinde studio atque apparatu fecit in Gnomologia sua Homerica *Jacobus Duportus*, ut dixi hoc ipso Libro II. cap. 6. num. 8.

IX. E Comicis Græcis XLII. deperditis sententiæ collectæ lucem viderunt Parisiis ex Officina *Guil. Morelii* 1553. 8. Græce & latine.

 Et no-

* De hoc Neandro consulenda Antonii Teisserii elogia Thuanea ad A. 1595. quo diem obiit supremum. Catalogus scriptorum Neandri occurrit in ejus Erotematibus Græcæ linguæ p. 486. seq. editionis Witeb. 1586. 8vo.

** *Nilus* Asceta patria CPolitanus Chrysostomi discipulus, clarus circa A.C. 440. â Neandro & aliis Episcopus vocatur, perperam quidem ut notatum Allatio lib. de Nilis p. 16 Sententiæ ejus Græce & latine exstant in Orthodoxographis (editionis secundæ, nam in prima latine tantum) & in Auctario Ducæano Bibliothecæ Patrum T. 2. in quo etiam Græce & latine reperiuntur *Thalassii* Abbatis circa A.C. 640. clari quatuor centuriæ sive Hecatontades sententiarum cum versione Joh. Oecolampadii. Nili sententias latino carmine reddidit Antonius Meierus Uleteranus Flander, Cameraci 1561. 4. Prosa post Neandrum & alios Stephanus (Petrum facili memoriæ lapsu vocat præstantissimus Caveus) Schoning Doccumiensis Scholæ in Frisia Rector, Franequeræ 1608. 8vo. Cum Schonigii versione recudi curavit Christianus Weisius, Zitaviæ decus singulare, Gorlicii 1679. 8.

Et nomina quidem Comicorum hæc ſunt: Alexis, Amphis, Anaxandrides, Antiphanes, Apollodorus, Axionicus, Batho, Clearchus, Crates, Crito, Crobylus, Damoxenus, Demetrius, Diodorus, Dionyſius, Diphilus, Ephippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Eupolis, Euphron, Hermippus, Hipparchus, Menander, Mneſimachus, Nicoſtratus, Pherecrates, Philemo, Philippides, Philippus, Phrynichus, Plato, Poſidippus, Sotades, Strato, Theognetus, Theophilus, Theopompus, Timocles, & Xenarchus. Scriptores vero qui has ſententias in Libris ſuis ſervarunt præter Athenæum, Clementem Alex. Euſebium, Harpocrationem, Stobæum, Philonem, Plutarchum ac Svidam laudantur Auctor Collectaneorum impreſſorum cum Callimacho, de quibus ſupra §. V. dixi, & *Hieronymus Spartanus* in libello MS. cui titulus: ἐκ τῶν Μενάνδρου γνῶμαι μονόστιχοι, quem ſine nomine auctoris evolvere me memini in Bibliotheca Gudiana.

X. Morellum ſecutus *Jacobus Hertelius* eſt, qui Baſil. * 1560. 8. edidit collectas à ſe & latine verſas ſententias Comicorum quinquaginta, præmiſſa ſingulorum vita breviter ſcripta vel perſtricta potius, & dramatum Catalogo. Nomina Comicorum hæc ſunt: Alexis, Amphis, Anaxandrides, Antiphanes, Apollodorus, Ariſtophon, Axionicus, Bathon, Chæremon, Clearchus, Crates, Cratinus, Crito, Crobylus, Damoxenus, Demetrius, Diodorus, Dionyſius, Diphilus, Ephippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Euphron, Eupolis, Heniochus, Hermippus, Hipparchus, Machon, Menander, Mneſimachus, Moſchion, Nicoſtratus, Pherecrates, Philemon, Philippides, Philonides, Phœnicides, Phrynichus, Plato, Poſidippus, Sotades, Straton & Theognetus. Collectioni huic præmiſit *Platonii* Grammatici fragmentum περὶ διαφορᾶς τῶν παρ' Ἕλλησι Κωμῳδιῶν & περὶ διαφορᾶς χαρακτήρων cum latina ſua verſione, quod Græcis in Ariſtophanem ſcholiis præfixum eſt à Thoma Magiſtro.

XI. *Henricus Stephanus* non modo inter Poëtas ſuos Græcos Principes emendatiſſime & elegantiſſime excuſos Pariſ. 1566. fol. locum dedit Gnomicis ſupra §. 7. commemoratis, ſed & ſingulari parvo licet volumine congeſſit virtutum encomia ſive gnomas de virtutibus ex Poëtis & Philoſophis utriusque linguæ, Græcis verſibus adjecta interpretatione ſua A. 1563. 12. Denique forma minore Comicorum Græcorum latinorumq; ſententias ſelectas cum interpretatione & ſcholiis, A. 1569. *Græcorum* quidem Alexidis p. 4. & 453. Amphidis p. 12. Anaxandridis p. 19. Antiphanis p. 26. & 455. Apollodori p. 50. Axionici p. 418. Bathonis p. 419. Clearchi p. 420. Cratetis p. 421. Crobyli p. 423. Diodori p. 424. Dionyſii p. 425. Diphili p. 63. & 458. Ephippi p. 426. Eriphi p. 427. Eubuli p. 428. Euphronis p. 431.

* In Kœnigii Bibl. perperam legitur A. 1616.

431. Hermippi p.432.Hipparchi p.433. Menandri p.89. & 459. Nicostrati p.434. Pherecratis p.435.Philemonis p.369.&462. Philippi p.436. Philippidis p.438. Phœnicidis p.441.Posidippi p.439. Sotadis p.447.Timoclis p. 449. & Xenarchi p.452. *Latinorum* Afranii, Cæcilii, Nævii, Plauti, Pomponii, Sex. Turpilii, Terentii & Publii Syri. Sententias Comicorum Græcorum ab H. Stephano editas recudi fecit, & præter H. Stephani versionem latinam duplici interpretatione metrica auxit *Christianus Egenolphus.* Francof. 1579. 8.

XII. His universis longe anteferenda est collectio non plenior modo sed emendatior quoque & selectior *Hugonis Grotii*, tum in aliis scribendi generibus, tum in græcis latino versu reddendis & universe in poësi latinâ (Salmasio etiam, & illo in loco ubi ejus laudibus detrahit, judice*) Magni & excellentis Viri, quæ inscribitur: *Excerpta ex Tragædiis & Comœdiis Græcis tum quæ exstant tum quæ perierunt, emendata & latinis versibus reddita ab Hugone Grotio, cum ejus castigationibus & notis.* Paris. 1626. 4. *Tragicorum* ex quibus sententias delegit Grotius, nomina sunt XXVI. Achæus, Æschylus, Agathon, Alcæus, Antiphon, Apollonides, Aristarchus, Astydamas, Carcinus, Crates, Critias, Dicæogenes, Diogenes Oenomanus, Dionysius Tyrannus, Euripides, Jon, Lycophron, Melanippides, Melanthius, Moschion, Neophron, Sophocles, Sositheus, Theodectes, Thespis & Timotheus. *Comicorum* LXXXI. Alexis, Anaxandrides, Anaxilaus, Anaxippus, Antiphanes, Apollodorus Gelous, Apollodorus Carystius, Archippus, Aristophanes, Aristophon, Athenion, Axionicus, Bato, Callias, Chæremon, Clearchus, Crantor, Crates, Cratinus, Cratinus junior, Crobylus, Damoxenus, Demonax, Diodorus Sinopensis, Diphilus, Ecdorus, Ephippus, Epicharmus, Epicrates, Eriphus, Eubulus, Euphron, Eupolis, Hegesippus, Heniochus, Hermippus, Hipparchus, Hippothoon, Jophon, Laon, Lysippus, Machon, Menander, Metagenes, Moschion, Nausicrates, Nicochares, Nicomachus, Nicophron sive Nicophon, Nicostratus, Pherecrates, Philemon major, Philemon junior, Philæterus, Philippides, Philippus, Philiscus, Philonides, Philoxenus, Phœnicides, Phrynichus, Phyllidius, Plato, Posidippus, Sclerias, Serapion, Simylus, Sopater, Sophron, Sosicrates, Sosipater, Sositheus, Strato, Strattis, Teleclides, Theognetus, Theophilus, Theopompus, Timocles, Xenarchus & Xenon. De singulis hisce Poëtis eorumque dramatis ago infra in notitia Tragicorum & Comicorum deperditorum. Dolendum interim est à Grotio non notata esse loca ve-

 terum

* In Epistola ad Sarravium, qua G. J. Vossium Grotio præfert, edita à Tho. Crenio parte 1. animadvers. Historico Philolog. p. 23.

terum scriptorum unde singula fragmenta petita sunt, & vix hinc inde Auctoris nomen in notis, obiter veluti adspersum. Quamquam accepi hunc defectum in Codice suo supplevisse singularis doctrinæ virum Thomam Gatakerum * qui in Adversariis suis cap. IX. seq. & hinc inde in notis ad Marcum Antoninum non vulgaria quædam in excerptis Grotianis emendat & corrigit, quod etiam locis quibusdam factum à *Richardo Bentlejo* in fragmentis Callimachi & in Epistola ad Joh. Millium in qua pag. 21. affirmat se fragmenta omnium Poëtarum Græcorum cum emendationibus & notis grande opus edere pridem constituisse, sed mutato vitæ instituto hoc consilium, quod merito dolent harum literarum studiosi, abjecisse. Porro Grotius testatur se usum esse collectione inedita *Theodori Canteri*, quæ ab eo tempore pervenit in Bibliothecam Petri Francii ** Poëtæ & Oratoris nostra ætate elegantissimi. Verba Grotii hæc sunt, cum de Æschylo, Sophocle, Euripide Tragicis; tum de Comicis Epicharmo, Aristophane, Menandro ac Philemone judicium tulisset, *Collegeram*, inquit, *ex iis qui exstant Tragicis & Comicis ea quæ mihi utilissima videbantur. Eorum vero qui perierunt fragmenta Comicorum quidem prodierant aliqua pridem Lutetiæ à Morello, Basileæ ab Hertelio edita, sed mendose admodum. His multa adjeceram, Tragicorum quoque nunquam editas ante reliquias annotaveram, lectis in hoc Platone, Aristotele & eorum explicatoribus, Philone præterea, Plutarcho, Sexto Empirico. Oratoribus Græcis & Oratoriæ artis Magistris, Historiarum scriptoribus, Æliano, Athenæo & tragœdiarum atque Aristophanis Scholiastis, Justino quoque, Theophilo, Athenagora, Clemente aliisque scriptoribus Christianis, cum vir natus demerendis literis Andreas Schottus me monuit factam à viro non mediocriter erudito* Theodoro Cantero *diligentissimam utriusque generis Comici ac Tragici collectionem, cui additas a se, item à Scaligero emendationes nonnullas, & ex libris antea editis latinam solutæ oratione versionem. Eos Codices ipso monente à Roverianis typographis utendos sumsi, unde habere poterit si quis implere velit quod nostro operi deest. Multa enim omisimus, quæ ad vocum duntaxat significationem discendam afferuntur, nonnulla etiam ob insignem spurcitiem, cujus tamen generis quædam melioribus connexa in alieno opere ponere coacti sumus, eo minore periculo, quod etiam talium usum comparatione melioris institutionis, Christiani scriptores pridem monstraverint.* In Opere ipso Grotius subinde remittit ad sententias Poëtarum excerptas à Stobæo & à se emendatas ac latine redditas quæ lucem viderant *Paris.* 1623. 4.

XIII.

* Ejus codex fuit in Bibl. Is. *Vossii* quæ perlata est ut audio Lugdunum Batavorum.

** Th. Jans. Almeloveenius *Vir* Clariss. præf. ad Epigramma & Poëmatia *Vetera* latina: *Theodori Canteri veterum Poëtarum Græcorum collectanea sæpe numero à V. C. Isaaco Casaubono expetita in Clarissimi atque amicissimi Viri Petri Francii Poëtarum facile principis Bibliotheca instructissima plus semel vidimus.* Obiit Francius Amstelodami A. 1704.

XIII. Denique *Radulphus* etiam *Wintertonus* in adolescentum usum Gnomicos scriptores Græcos edidit cum latina versione, Cantabrigiæ 1661. 8. inter Poëtas minores Græcos, in qua collectione occurrunt Hesiodus, Theocritus, Moschus, Bion, Simmias, Musæus, Theognis, Phocylides, Pythagoræ aurea carmina: tum fragmenta ac sententiæ quædam Solonis, Tyrtæi, Simonidis, Rhiani, Naumachii, Panyasis, Orphei, Mimnermi, Lini, Callimachi, Eveni Parii, Eratosthenis, Menecratis, Posidippi, Metrodori: dehinc Comicorum Philemonis, Alexidis, Amphidis, Anaxandridæ, Antiphanis, Apollodori, Diphili, Menandri, Diodori Sinopensis, Eubuli, Hipparchi, Nicostrati, Pherecratis, Philippi, Philippidæ, Sotadis, Cratetis, Eriphi, Posidippi, Timoclis, Clearchi & aliorum incertorum, subjunctis ad calcem libri Observationibus Wintertoni Grammaticis ad Hesiodum.

CAPUT XII.

De Pythagora & Empedocle, scriptisque ad hos relatis.

Pythagoræ Samii ætas 1. *Vitæ scriptores.* 2. *Plures Pythagoræ.* 3. *Scripta Pythagoræ Philosopho tributa quæ interciderunt.* 4. *Interpretes Symbolorum Pythagoricorum.* 5. *Sphæra & tabula Pythagorica. Epistolæ. Aureorum Pythagoræ Carminum auctor Empedocles Agrigentinus.* 6. *Horum editiones, & de Hierocle aureorum Carminum interprete.* 7. *Empedoclis scripta.* 8. *Sphæra ei tributa exhibetur integra cum Florentis Christiani notis Græce & latine.* 9.

I.

PYTHAGORAS Samius * duabus rebus pulcherrimis nomen dedit apud Græcos, Philosophiæ, cujus cultor studiosissimus, & Mundo, cujus contemplator sollertissimus fuit. De ætate ejus vehementer inter se pugnant veteres; dum incauti fortassis diversos Pythagoras permiscent ac confundunt, non minus ac quam contraria narrant de vita ejus universa morteque & mortis genere, ut arduum sit verum hîc à falso nisi divinando distinguere.

* Diversas virorum doctorum de ætate *Pythagoræ* sententias vide sis apud H. Dodvvellum p. 114. diss. de ætate Pythagoræ. In Samiorum numis *Pythagoras* conspicitur, sidera in orbe stellato indicans virga sive radio. *Vide* Jo. Harduini Chronologiam *V.*T. p. 90. seq. Alius numus apud Fulvium Ursinum pag. 62. elog. è quo expressa *Pythagoræ* imago in Laërtio Wetsteniano & apud Jac. Gronovium T. 2. thesauri Antiqv. Græc. tabula XL. & in Jamblicho Clariss. Neocori. Vide & Nobilissimum Virum Jacobum de Wilde ad numisma *CXXXIX*, & *CXL*, Pythagoræ imagines à Carpocratianis cultas referunt Nicetas & alii.

re. Nec minus in diversa abeunt, ne de aliis jam dicam, triumviri nostra ætate doctissimi qui de hoc argumento imprimis diligenter egerunt *Guil. Lloydius* a) Episcopus Coventrensis & Lichfeldensis, (hodie Vigorniniensis) *Rich. Bentlejus* b) & *Henricus Dodwellus*. c) Inter extrema medium * ni fallor tutissimum sit, nec certe natus Pythagoras ante Olympiadem XLIII. 4. quæ Bentleji: (Lloydius malit XLVIII. 3.) nec post Olymp. LII. 4. quæ opinio est insignis plane viri H. Dodvvelli. Postquam audiisset Thaletem, Epimenidem, Pherecydem, Biantem, & per plures annos (XXII. quidam ponunt) sapientiæ causa peregrinando consumsisset, & Olymp. LVIII. naturam Luciferi indagasset, teste Plinio II. 8. Hist. captivus à Cambyse ** ductus fuit in Persiam Olymp. LXIII. 3. *** Inde in Italiam venit Bruto Consule, si Ciceronem ac Solinum audimus, hoc est Olymp. LXVII. 1. quam sententiam firmat Gellius XVII. 21. Non vixisse traditur ultra CXVII. annum ætatis, cum alii anno XCIX. (ut Tzetzes XI. hist. 366.) alii citius d) referant obiisse: vel Metaponti, vel in prælio inter Agrigentinos & Syracusanos, postquam per annos viginti Crotone commoratus fuisset teste Justino XX, 5. indeque propter ingravescentem forte Cylonianam factionem se mature recepisset.

II. Vitam Pythagoræ è veteribus præter deperditos quamplurimos, Aristoxenum cumprimis, Hermippum, Nicomachum aliosque, de quibus *Job. Jonsius* in opere eximio de scriptoribus Historiæ Philosophicæ videri potest, scripserunt hi quatuor: 1. *Diogenes Laërtius* Libro VIII, doctissi-

a) In libro Anglice edito paginarum 76. cui titulus: A Chronological account of the life of Pythagoras and of other famous men his contemporaries, vvith an Epistle to the Rd. Dr. Bentleji about Porphyry's and Jamblichus's lives of Pythagoras Lond. 1699. 8.

b) In Apologia dissertationis pro Epistolis Phalaridis, itidem Anglice editâ.

c) Diss. III. de Cyclis Græcorum, §. 12. & in diss. de ætate Pythagoræ Philosophi, Lond. 1704. 8.

* Livius XXVI. 49. *Si aliquibus assentiri necesse est, media simillima veris sunt.* Antilochus Historicus apud Clementem 1. Strom. p. 309. Pythagoræ ἡλικίαν ponit 312. annis ante mortem Epicuri, hoc est Olymp. XLIX. 2. Olympiade LXI. claruisse ait Diodorus. Sic in excerptis Peiresc. p. 241.

** Syncellus p. 210. narrans Ægyptum à Cambyse subactam, ἔνθα, inquit, καὶ Πυθαγόραν εὑρὼν ἐπιξενωθέντα διὰ φιλοσοφίαν σὺν τοῖς αἰχμαλώτοις εἰς Πέρσας τελεῖ, ἡνίκα φασὶν αὐτὸν πρὸς Χαλδαίους ἐλθεῖν, καὶ τὴν παρ' ἐκείνοις σοφίαν μετελθεῖν, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀναζεύξαντα εἰς Ἰταλίαν χωρῆσαι, φυγόντα τὴν πατρίδα Σάμον διὰ Πολυκράτην τὸν τύραννον, καὶ διαζῆσαι τὴν Ἰταλικὴν διατριβὴν συστησάμενον.

*** Non LXIV. 3. ut excusum est in V. C. Joannis Clerici Bibliotheca selecta T. X. p. 96. ubi compendio exhibet quæ de ætate Pythagoræ disputarunt viri præstantissimi, Bentleius, Lloydius, Dodvvellus & Dacerius.

d) Vide Lloydium ad Olymp. LXVIII. 3. & LXX. 4.

ctiſſimorum hominum commentariis illuſtratus: 2. *Malchus* ſive Græco nomine *Porphyrius*, in quem exſtant notæ Conr. Rittershuſii & Lucæ Holſtenii. 3. *Jamblichus* ab anonymo veteri inedito, tum ab Arcerio & longe felicius denique ab illuſtri Ulrico Obrechto latine verſus & nuper à Clariſſimo Kuſtero emendatus atque illuſtratus. Et 4. *Anonymus*, cujus excerpta tantum exſtant apud Photium Bibl. Codice CCLIX. ab Holſtenio latine verſa & cum Porphyrio ac Kuſteri Jamblicho, cui etiam Porphyrius cum Holſtenii & Rittershuſii notis acceſſit, edita. De primis tribus infra Libro IV. dicturus ſuo loco, nunc tantum profiteor me non omnino probare ſuſpicionem eruditi viri, cui Porphyrii antiquiorum uſque quaqve veſtigiis inſiſtenti & qui eum in plurimis ſequitur Jamblichi liber videtur compoſitus & variis de induſtria commentis refertus in opprobrium noſtræ religionis: cum uterque pars fuerit majoris operis, longe alium ſibi finem propoſitum habentis. Quemadmodum viciſſim neque illos puto audiendos, qui Pythagoram à contemtis apud gentes, & ab illis ſua viciſſim occultantibus Judæis e) neſcio quæ edoctum fuiſſe ſentiunt, confutati ab Antonio Vandalen libro de Ariſtea c.XXVII.p.206. ſeq. Jo. Clerico T. X. Bibl. ſelectæ p.163. ſeq. Nic. Hieron. Gundlingio parte 1. Hiſt. Philoſophiæ

Ppp Mora-

e) Placuit hoc perquam multis, ut Pythagoram vel ex Cabbaliſtarum traditis ſapuiſſe crederent, uti Reuchlinus Lib. I. de Cabbala probante Clariſſ. Campegio Vitringa Lib. I. Obſ. 5. diſſ. 2. p. 120. 130. Vel ab Eſſæis ſua eſſe mutuatum (Pythagoræ ætate forte nondum cognitis) ut vir ſummus Hugo Grotius Epiſt. 552. Vel certe ad Arabas Chaldæos & Hebræos perveniſſe & ab iis edoctum fuiſſe & ex Judæa in Græciam ſua intuliſſe, ut ex Hermippo apud Joſephum & Origenem & ex Porphyrio p. 185. jactari ſolet; Ita Seldenus de Diis Syris & Lib. I. de jure Nat. c. 2. Huetius demonſtrat. Ev. p. 89. *Godfr. Wendelinus* Epiſt. de tetracty Pythagoræ, Gothofredus Voigtius in imagine Trinitatis p. 69. ſeq. *Joh. Franciſcus Buddeus* in diſſ. de peregrinationibus Pythagoræ Jen. 1692. *Joh. Jacobus Syrbius* in Pythagora intra ſindonem noſcendo Jen. 1702. 8. Sed Hermippi teſtimonium (quem Ἰδαίων non Ἰȣδαίων ſcripſiſſe ſuſpicatur Jo. Clericus X. Bibl. ſelectæ p. 167.) ambiguum eſt Origeni ipſi non lectum, forte nec Joſepho inſpectum accurate, ſi genuinum. Cyrillus X. contra Julianum Porphyrii locum laudans, verba καὶ Ἑβραίȣς omittit. Et Mochus Sidonius Jamblicho memoratus tam diverſus mihi eſſe videtur à Moyſe Propheta quam Nazaratus Aſſyrius à Propheta Ezechiele vel quocunque Judæo Nazareo, aut Ælaræ nomen filiæ Pythagoræ, à nomine Saræ vel Sarræ uxoris Abrahami. Qui è Κοινοβίȣ apud Gellium 1. 9. memoratione Monachum faciunt Pythagoram exploduntur à Scaligero præf. ad Euſebium perinde ut riſiſſet ſi cum Monachis hodie conferentes vidiſſet quod apud Jamblichum p. 33. Pythagoras dicitur acceſſiſſe ad litora ὑπὸ Κάρμηλον τὸ Φοινικικὸν ὄρος ἔνθα ἐμόναζε τὰ πολλὰ ὁ Πυθαγόρας κατὰ τὸ ἱερὸν & p. 211. Pythagoræi traduntur μονάζοντες ἐν ταῖς ἐρημίαις. Sane ad Judæos penetraſſe Pythagoram diſerte negat Lactantius IV. 2. licet in Ægypto adiit Sonchidem Archiprophetam teſte Clemente 1. Strom. p. 303. & ab Hebræis τὴν ὀνείρων γνῶσιν ἠκριβωκέναι refert Porphyrius pag. 8.

Moralis p.75. ſeq. & à Venerando D. Joh. Friderico Mayero in Exercitatione *Utrum Pythagoras fuerit Judæus an Monachus Carmelita*, Hamb. 1700. Ex recentiorum vitæ Philoſophi ſcriptorum numero præter triumviros paulo ante laudatos unum alterumque nominare mihi liceat *Thomam Stanlejum* equitem Anglum, in Hiſtoria Philoſophica Johanni Marshamo inſcripta & tertia jam vice edita Anglice Lond.1701. fol.parte IX. tum Andream Dacerium qui vitam Pythagoræ ſcripſit & cum Hierocle Gallice translato edidit Pariſ.1706.12.eodem anno recuſam Anglicè Londini. Nam Bælius quidem lapſus memoria eſt qui in Lexico ſuo etiam ſecundæ editionis ubi de Pythagora agit, nota P. Lucam Holſtenium ait edidiſſe diſſertationem de Vita & ſcriptis Pythagoræ. Porphyrii enim dicere voluit, non Pythagoræ. Philoſophiam Pythagoricam illuſtrandam ſibi præter Stanlejum peculiariter ſumſerat *Johannes Scheferus* â Regina Sveciæ Chriſtina ad hoc invitatus, cujus tamen nihil quod præſens argumentum ſpectet lucem vidit excepto libello de natura & conſtitutione Philoſophiæ Italicæ f) Upſal.1664. & Witeberg.1701.8. Tum civis Scheferi doctiſſimus *Joachimus Kuhnius*, qui libros de vita & Philoſophia Pythagoræ promittit ad Æliani Var.II.26. ſed operi immortuus nihil plane illius argumenti edidit. Horum jacturam penſatum iri ſperamus ab ingenioſiſſimo *Rondello*. Pythagoræ incunabula in veteri marmore obſervata & eleganter atque ingenioſe illuſtrata videre licet ab illuſtris doctrinæ viro Laurentio Begero in ſpicilegio antiquitatt.p.136. ſeq. Omitto ſchediaſmata varia ad Pythagoricam Philoſophiam illuſtrandam facientia ut Ambroſii Rhodii & Paganini Gaudentii de Metemphychoſi Pythagoræ: Schilteri diſſ. de diſciplina Pythagorica, Marci Mappi ſive Schalleri & Magni Dan. Omeiſii Ethicam Pythagoricam, Claudii Lignierii de ſecta Pythagorica, Mich.Bohnii ſive Anton. Guntheri Heshuſii τȣ̃ μακαρίτου de abſtinentia carnium Pythagorica, Pythagoram Roderici à Caſtro &c.

III. Pythagoras *decem* Laërtius VIII. ſeq. ex Demetrio ut veriſimile eſt Magneſio commemoravit, Meurſius ad Ariſtoxenum p.150. ſeq. *viginti*: utriusque induſtriam vicit Jonſius à quo *undetriginta* Pythagoræ obſervati ſunt libro IV. de ſcriptoribus Hiſt. Philoſ. p.343. ſeq. Et plures etiam fuerint, ſi ſequimur Dodwellum p.114. diſſ. de ætate Pythagoræ. Ex his illos tantum in præſenti ſubjungam, qui aliquid ſcripſiſſe vel Pythagoræ Philoſophi æquales aut majores fuiſſe traduntur.

1) Pythagoras Laco, qui Olympiade XVI. ſtadio vicit, æqualis Numæ.

2) Py-

f) Hic tantum prodromus eſſe debuit juſſi Operis quod in tres libros diſtinctum vir eruditus moliebatur, primo libro acturus de vita & diſciplina Pythagoræ, ſecundo de Pythagoræ Philoſophia, quam ipſam tribus diſtinctis partibus explicare voluit, & tertio de claris Pythagoricis. Vide Scheferi literas ad Joh. Vorſtium, datas, Upſal. 1655. prid. Id. Junii & præmiſſas Vorſtii libro de Hebraiſmis N. T.

2) Pythagoras Eratoclis F. Phliasius σωμασκητὴς & ἀλείπτης, qui athletas primus carne aluisse traditur. Ejus ἀλειπτικὰ συγγράμματα Jamblich. vita Pythag. c.5. Hujus forte Epistola apud Laërtium VIII.49.

3) Pythagoras Samius, pugil, ὁ ἐν Σάμῳ κομήτης, qui vicit Olympiade XLVIII. Hunc cum Philosopho confundit Jamblichus, & proverbium in bonam partem accipit, quod parœmiographi in malam. Vide Vaticanam appendicem Centur. 1. 87.

4) Pythagoras Crotoniates Tyrannus.

5) Pythagoras Tyrannus Ephesius, ante Cyri tempora.

6) Pythagoras Zacynthius Musicus, Aristoxeno. 2. Harmonicorum p.36. cum Agenore Mytilenæo memoratur: inventor tripodis organi Musici, qui & aliquid de Musicis scripsisse & sectatores habuisse ex eodem Aristoxeno colligitur. De illo Laërtius: οὗ φασὶν εἶναι τὰ ἀπόρρητα* τῆς φιλοσοφίας αὐτῶν διδάσκαλον· ἐφ' ᾧ καὶ τὸ αὐτὸς ἔφα. Sed hoc αὐτὸς ἔφα Samio Philosopho tribuunt præter Menagio ad Laërtium laudatos auctor constitutt. Apostol. IV. 96. Philostratus in vita Apollon. f. 117. Hierocles p.225. Chalcidius p.225. Theodoritus serm.1. de fide &c.

7) Pythagoras Cyrenæus Rhetor frigidus, cujus præter Laërtium meminit Philostratus in Sophista Niceta p. 511.

8) Pythagoras Medicus qui περὶ κήλης *de hernia*, scripsit teste Laërtio, sive ut Muretus IX. ult. Variar. è Plinio XIX. 5. legebat, περὶ σκίλλης *de scilla* herba. Quanquam priorem lectionem tuetur Menagius ad Laërtium p.376. Idem forte Pythagoras laudatur à Plinio XXIV. 13. & 17.

9) Pythagoras περὶ Ὁμήρου συντεταγμένος. Diversus à Medico, siquidem καί τινα apud Laërtium VIII.47. non reddatur *ac quedam*, sed *quendam* (incertæ patriæ atque ætatis) qui scripserit de Homero. Sic eidem Laërtio memoratur V.35. Aristoteles περὶ Ἰλιάδος πεπραγματευμένος.

10) Pythagoras qui scripsit Δωρικὰ *de rebus Doriensium*, ut refert Laërtius.

11) Pythagoras qui de mari rubro scripsit teste Athenæo & Æliano XVII. 8. hist. animal. Non diversus forte à superiore. Vide Vossium de Hist. Græcis p. 410.

12) Pythagoras Rhodius è quo nonnihil de Diis profert Porphyrius apud Euseb. V. 6. præparat.

13.) Pythagoras μάντις. Plutarch. Alexandro p.705. idem qui Arriano VII. p. 160. Πειθαγόρας.

Fuit & Pythagoras Samius, initio pictor deinde statuarius, Pythagoræ Rhegini circa Olymp. LXXXVII. clari discipulus & sororis filius. Plin. XXXIV. 8. De utroq; vide sis Franciscum Junium in Artificum Catalogo. At Pythagoram Evagoræ Regis Cypriorum filium alii Πειθαγόραν appellant, Isocrates Protagoram, notante Meursio in Cypro L.II. c.12.

* Operis titulum esse putabat Vossius de scientiis Mathemat. p.343. sed potest etiam esse sensus, eum fuisse qui Philosophiam arcano & recondito more tradiderit.

IV. Ut ad Pythagoram Samium Philosophum noster sermo recurrat, ab eo nullum ingenii monumentum relictum fuit quod ab omnibus pro genuino ejus fœtu haberetur. Josephus 1. contra Apionem p. 1046. loquens de Pythagora, αὐτȣ̃ μὲν, inquit, ȣ̓δὲν ὁμολογεῖται σύγγραμμα. Quo ex loco alter intelligendus Josephi locus ubi Pythagoram refert inter eos qui pauca scripserunt apud Euseb. X. 7. p. 478. præparat. Plutarchus de fortuna Alex. p. 329. ȣ̓δὲ Πυθαγόρης ἔγραψεν ȣ̓δὲν, ȣ̓δὲ Σωκράτης, ȣ̓δὲ Ἀρκεσίλαος, ȣ̓δὲ Καρνεάδης οἱ δοκιμώτατοι τῶν φιλοσόφων - - ἀλλὰ καὶ σχολάζοντες τὸ γράφειν παρίεσαν τοῖς σοφισαῖς. Lucianus T. 1. p. 497. de lapsu in salutat. ὁ μέν γε θεσπέσιος Πυθαγόρας εἰ καὶ μηδὲν αὐτὸς ἡμῖν ἴδιον καταλιπεῖν τῶν αὐτȣ̃ ἠξίωσεν &c. Laërtius proœmio sect. 16. οἱ δ' ὅλως ȣ̓ συνέγραψαν, ὡς κατά τινας Πυθαγόρας, Ἀρίσων ὁ χῖος, πλὴν ἐπισολῶν ὀλίγων. Idem de Pythagora repetit, licet huic opinioni repugnans Lib. VIII. sect. 6. Porphyrius in Pythagoræ vita p. 40. narrans Pythagoricos dogmata sua diligenter occultasse, addit: ȣ̓τε γὰρ Πυθαγόρȣ σύγγραμμα ἦν. Aristides Orat. 2. pro Rhetorica T. 3. p. 495. Καὶ Σωκράτης μὲν καὶ Πυθαγόρας &c. Rufinus invectiva 2. in Hieron. *Denique inter cætera etiam Pythagoræ libros legisse se jactat, quos ne exstare quidem eruditi homines asserunt.* Cui respondens Hieronymus non ait sibi scripta Pythagoræ esse cognita, sed *de dogmatibus, non de libris locutus sum, quæ potui in Cicerone, Bruto, ac Seneca discere.* Et aliquibus interjectis: *Igitur etiamsi docere non possem ipsius Pythagoræ exstare monumenta, nec à filio ejus ac filia aliisque discipulis probata* (legendum existimo *prolata*) *convincerem, me non teneres mendacii, quia non libros, sed dogmata legisse me dixi.* Augustinus Lib. I. de consensu Evangelistar. c. 7. *Nam Pythagoras quo in illa contemplativa virtute nihil tunc habuit Græcia clarius, non tantum de se, sed nec de ulla re aliquid scripsisse perhibetur.* Idem lib. 2. de Ordine c. ult. Pythagoram celebrans quod regendæ Reip. disciplinam suis auditoribus ultimam tradiderit jam doctis, jam perfectis, jam sapientibus, jam beatis, addit: *si quid litteris memoriæ mandatis credendum est, quamvis Varroni quis non credat?* Claudianus Mamertus L. II. de statu animæ cap. 3. *Pythagoræ igitur, quia nihil ipse scriptitavit, à posteris quærenda sententia est.* Contra sentit è veteribus Laërtius, ita ut etiam errare vel nugari existimet eos qui nihil scripto consignatum à Pythagora fuisse existimant, VIII. 6. ἔνιοι μὲν ȣ̓̃ν Πυθαγόραν μηδὲ ἓν καταλιπεῖν σύγγραμμά φασι, διαπαίζοντες, sive ut Scaliger legebat, διαπαίοντες. Quod vero ex Heraclito profert testimonium, non probat librum extitisse ab ipso scriptum Pythagora, sed tantum laudatam ab Heraclito Pythagoræ scientiam ex scriptis variis (inter peregrinandum maxime) collectam. Neque scripta tria quæ tanquam Pythagoræ Diogenes deinceps memorat, videre

Hera-

Heraclitus potuit, ut pulchre obſervat Dodwellus, diſſ. de ætate Pythagoræ, p. 119. ſeq. quoniam illa à Philolao primum publicata ipſe tradit *Laërtius* VIII. 15. confirmante hoc Jamblicho cap. 31. vitæ Pythog. p. 172. neq; Pythagoricus fuit Heraclitus, ut ei ab aliis hujus ſectæ ante publicationem communicatos quiſpiam ſuſpicetur. Neminem enim audivit, teſte Laërtio IX. 5. Tatiano, Dione Chryſoſt. Orat. LV. & aliis. *Leoni* autem Allatio qui inter recentiores paulo operoſius Pythagoræ ſcripta aſſerere conatus eſt in dialogo paradoxo de ſcriptis Socratis, una cum ſuppoſitiis Socraticorum Epiſtolis edito Pariſ. 1637. 4. ſatisfecit erudita Godfridi Olearii Exercitatio dialogo illi oppoſita *Lipſiæ* 1696. 4. Interim cum ſub Pythagoræ nomine jamdudum plura ſcripta jactata fuiſſe non ſit obſcurum, de hinc illa ſuccincte referre congruens inſtituto meo eſſe putavi.

1. 2. 3. *Συγγράμματα τρία*, ΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ, ΦΥΣΙΚΟΝ. Phyſici hoc initium affert *Laërtius* VIII. 6. *Οὐ μὰ τὸν ἀέρα τὸν ἀναπνέω, οὐ κατοίσω ψόγον περὶ τοῦ λόγου τοῦδε.* Primus ut jam dixi hos tres libros ex quibus aliqua profert idem Diogenes VIII. 9. in lucem edidit Philolaus. Id. *Laërt.* VIII. 15. *Μέχρι δὲ Φιλολάου οὐκ ἦν τι γνῶναι Πυθαγόρειον δόγμα, οὗτος δὲ μόνος ἐξήνεγκε τὰ διαβόητα* ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ *ἃ Πλάτων ἐπέστειλεν ἑκατὸν μνῶν ὠνηθῆναι.* Jamblichus c. XXXI. p. 172. *Θαυμάζεται δὲ καὶ ἡ τῆς φυλακῆς ἀκρίβεια. Ἐν γὰρ τοσαύταις γενεαῖς ἐτῶν οὐδεὶς οὐδενὶ φαίνεται τῶν Πυθαγορείων ὑπομνημάτων περιτετυχηκὼς πρὸ τῆς Φιλολάου ἡλικίας, ἀλλ' οὗτος πρῶτος ἐξήνεγκε τὰ θρυλλούμενα ταῦτα* ΤΡΙΑ ΒΙΒΛΙΑ, *ἃ λέγεται Δίων ὁ Συρακούσιος ἑκατὸν μνῶν πριάσθαι, Πλάτωνος κελεύσαντος, εἰς πενίαν τινὰ μεγάλην τε καὶ ἰσχυρὰν ἀφικνουμένου τοῦ Φιλολάου.* Non Pythagoræ ſed Philolai Pythagorici tres libros decem millibus denariûm ** mercatum Platonem legas apud Gellium III. 17. *Laërtius* III. 9: *Λέγουσι δέ τινες (ὧν ἐστὶ καὶ Σάτυρος) ὅτι Δίωνι ἐπέστειλεν εἰς Σικελίαν, ὠνήσασθαι τρία βιβλία Πυθαγορικὰ παρὰ Φιλολάου μνῶν ἑκατόν. Καὶ γὰρ ἐν εὐπορίᾳ φασὶν ἦν* (Dio, non Plato, ut ad Gellium perperam tradit A. Thyſius;) *παρὰ Διονυσίου λαβὼν ὑπὲρ τὰ ὀγδοήκοντα τάλαντα.* Diverſus autem ab his liber fuit, quem à *Philolai* (jam defuncti ut eſt credibile) cognatis *Plato* ſibi comparavit minis argenti Alexandrinis XL, teſte eodem Laërtio VIII. 85. ubi hoc illorum *πυθαγορικῶν*

* Ambroſius Camaldul. *non admittam*, Aldobrandinus *non effugiam*. Rectius Stanlejus pag. 511 Hiſt. Philoſoph. *i ſhall not bear the blame of this diſcourſe non perferam* ſive *non experiar* reprehenſionem, nemo me reprehendet hujus diſputationis cauſa.

** Summa centum minarum ſive quod eodem recidit 10000. denariorum (centum enim denarii unam minam valent) eſt thalerorum 1250. De centum minarum ſumma meminit etiam Tzetzes Chil. X. hiſt. 355. & XI. hiſt. 362. & 364.

ρικῶν περὶ Φύσεως à Philolao compoſitorum affertur initium: Φύσις ἢ ἐν τῷ κόσμῳ ἁρμόχθη ἐξ ἀπείρων τε καὶ περαινόντων, καὶ ὅλ☉ κόσμ☉ καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα. Phyſicorum Pythagoræ meminit & Vitruvius IX. 7.

4. Aliud ab his fuit ſcriptum ſub Pythagoræ nomine Laërtii etiamnum temporibus jactatum, quod à Lyſide conſcriptum obſervat VIII. 7. Τὸ δὲ φερόμενον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου Πυθαγορικοῦ φυγόντ☉ καὶ εἰς Θήβας καὶ Ἐπαμινώνδα καθηγησαμένου. Laërtium non cepit Svidas in Πυθαγ. cujus hæc ſunt verba: Συνέγραψε δὲ ὁ Πυθαγόρας μόνα τρία βιβλία παιδευτικὸν, πολιτικὸν, τὸ δὲ φερόμενον τρίτον ὡς Πυθαγόρου Λύσιδός ἐστι τοῦ Ταραντίνου μαθητοῦ αὐτοῦ γενομένου &c. Quis non videt ridicule Pythagoræ ſola tria relinqui ſcripta & iisdem verbis eripi tertium. Quam ob cauſam nec Meurſio ſubſcribere auſim, qui in notis ad Ariſtox. pag. 153. apud Laërtium reſcribere jubet τὸ δὲ τρίτον ὡς φερόμενον Πυθαγόρου. Menagius aurea Carmina a Diogene ſignificari conjicit, de quibus agam infra §. 6. ubi Empedocli non Lyſidi illa deberi evincam.

5. ΠΕΡῚ ΤΟΥ͂ ὍΛΟΥ, ἐν ἔπεσι. Primum eſt ex ſex deinceps commemorandis ſcriptis quæ Pythagoræ tribuit Heraclides in Sotionis (qui ſub Ptolemæis ſcripſit) Epitome apud Laërtium VIII. 7. Fortaſſis ex hoc opere petiti verſus quatuor Hexametri, quos Pythagora auctore laudat Juſtinus de Monarchia p. 105.

6. 7. 8. ἹΕΡῸΣ ΛΌΓΟΣ duplex, unus verſu ſcriptus & Heraclidi memoratus, cujus initium: ὦ νέοι ἀλλὰ σέβεσθε μεθ' ἡσυχίας τάδε πάντα. Et alter ΠΕΡῚ ΘΕΩ͂Ν, compoſitus proſa Dorica. Vide Menagium ad Diogenem p. 350. b. & quæ dixi ſupra in Orpheo Lib. I. c. XIX. n. 2. Laudatur & ἱερὸς λόγ☉ à Clemente Alex. Hierocle p. 225. Syriano in 2. Metaphyſ. p. 7. & in 12. p. 71. b. & 83. b. & in 13. p. 108. b. Stobæo Phyſ. Auctore Theologum. Arithmeticæ, Jamblicho, Proclo, Etymologico M. Euſtathio &c. Sed diverſa erant ἱερὰ ἀποφθέγματα ſcripto non tradita, de quibus Hierocles p. 301. ſeq. Non ſatis certo ſcio etiam, utrum idem cum alterutro λόγῳ ἱερῷ fuerit, quod tamen vix mihi perſvadeo, λόγ☉ μυστικὸς, quem ab Hippaſo ſub Pythagoræ nomine ſcriptum ſed ἐπὶ διαβολῇ αὐτοῦ *in calumniam ejus* ſcriptum Laërtius refert loco laudato. Vide infra c. XIII. in Hippaſo. Diodorus Sic. libro I. Πυθαγόραν τέ τὰ κατὰ τὸν ἱερὸν λόγον, καὶ τὰ κατὰ γεωμετρίαν θεωρήματα, καὶ τὰ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς, ἔτι δὲ τὴν εἰς πᾶν ζῶον μεταβολὴν μαθεῖν παρ' Αἰγυπτίων. Euſeb. X. præparat. 10. p. 482.

9. ΠΕΡῚ ΨΥΧΗ͂Σ. Heraclides apud Laërt.

10. ΠΕΡῚ ΕΥ̓ΣΕΒΕΊΑΣ. Idem.

11. ΗΛΟΘΑΛΗ͂Σ ſive liber appellatus nomine *Helothalis*, qui Epicharmi Siculi pater fuit teſte Laërtio VIII. 7. & 78.

12.

12. ΚΡΟ'ΤΩΝ. Eidem Heraclidæ memoratus.

13. Quædam ſub ORPHEI nomine edita. Jon apud Laërt. VIII. 8. Forte reſpicit ad ἱερὸν λέγον de quo num. 6.

14. ΟἹ ΚΑΤΑΣΚΟΠΙΑ'ΔΕΣ ſive ut alii Codices Σκοπιάδες vel denique Κοπιάδες. ſcriptum moralis argumenti, ut licet ſuſpicari ex initio, quod eodem in loco refert Laërtius his verbis: μὴ ἀναίδευ μηδενί, quæ folium Sibyllæ ſibi eſſe fatetur Caſaubonus. Non male videtur vertiſſe Aldobrandinus: *Ne impudenter agas in quemquam.* Sed Palmerius pag. 459. Exerc. in ſcriptores græcos, legit ἀνάδευ & reddit *obnoxius eſto nemini.* Ambroſius: *nullius rei egens eſto*, ita enim ſcripſerat Camaldulenſis, non ut in tot editionibus vitioſe recuſum eſt: *nullius rex egens eſto.* Tan. Faber probante Menagio: μὴ ἀηδεῦ μηδενὶ, *moleſtus ſis nemini*, Joachimus Kühnius: μὴ ἀνειδεῦ, *ne ſis improbus erga quenqnam.*

15. ΛΟ'ΓΟΣ πρὸς Α'ΒΑΡΙΝ. Proclus L. III. in Timæum p. 141.

16. ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΑ` ΒΙΒΛΙ'Α διάφορα. Tzetzes Chiliad. 2. v. 891.

17. Υ'ΜΝΟΣ. Proclus V. in Timæum. p. 331.

18. Α'ΡΙΘΜΗΤΙΚΗ'. Joh. Malalas Chron. T. 1. p. 201. Πυθαγόρας ὁ Σάμιος τὴν ἀριθμητικὴν συνεγράψατο. Iſidorus III. 2. Orig. *Numeri diſciplinam apud Græcos primum Pythagoram autumant conſcripſiſſe.* Meminit & Cedrenus duobus in locis.

19. ΠΕΡΙ` ΠΟΛΕ'ΜΟΥ ΚΥ'ΡΟΥ ΚΑΙ` ΣΑΜΙ'ΩΝ, teſte itidem Malala & Cedreno, quem falſum non dubitat Voſſius pag. 435. de Hiſt. Græcis.

20. DE VIRTUTIBUS MEDICIS HERBARUM, ex quo profert nonnulla Plinius XXIV. 17. *Nec me fallit*, inquit, *hoc volumen à quibusdam Cleemporo Medico adſcribi, Pythagoræ pertinax fama antiquitasque vindicavit.* Idem XXV. 2. *Ab eo* (Homero) *Pythagoras clarus ſapientia, primus volumen de earum* (herbarum) *effectu compoſuit, Apolline Æſculapioque & in totum Diis immortalibus inventione & origine aſſignata.* Rurſus XIX. 5. ubi de generibus ſcillæ herbæ: *Unum de his Volumen condidit Pythagoras Philoſophus colligens Medicas vires, quas proximo reddemus libro.* Videntur ex hoc libro petita quæ Pythagoram laudans profert idem Plinius. XX. 9. ubi de braſſica, Pſeudo Dioſcorides c. 62. 136. (ubi de malva) 164. 192. 256. 264. 269. 273. Apulejus Lib. de herbis c. 4. 49. &c.

Denique *Elegos* quosdam ſepulchro Apollinis Pythagoræ inſcriptas teſtatur Porphyrius p. 10. & Epigramma in monumentum Jovis, cujus hoc ait fuiſſe initium: ὧδε θανὼν κεῖται ζὰν ὃν Δία κικλήσκουσιν.

Non

Non mirum eſt tot ſcripta olim tributa Pythagoræ fuiſſe, cum Pythagorici omnia ſua ad Magiſtrum ſuum referrent. Jamblichus cap. XXXI. p. 171. ſeq. Καλὸν δὲ καὶ τὸ πάντα Πυθαγόρᾳ ἀνατιθέναι τε καὶ ἀποκαλεῖν, καὶ μηδεμίαν περιποιεῖσθαι δόξαν ἰδίαν ἀπὸ τῶν εὑρισκομένων εἰ μήπου τι σπάνιον. Πάνυ γὰρ δή τινές εἰσιν ὀλίγοι ὧν ἴδια γνωρίζεται ὑπομνήματα. Quanquam idem cap. XXIX. p. 143. non dubitare tamen videtur quædam ſaltim ex illis eſſe Pythagoræ ipſius, pleraque Pythagoricorum. Cum enim dixiſſet in omni genere doctrinæ exſtare ſcripta Pythagorica præſtantiſſima & accuratiſſima, εἰ τοίνυν ὁμολόγηται, inquit, τὰ μὲν Πυθαγόρου εἶναι τῶν συγγραμμάτων τῶν νυνὶ φερομένων, τὰ δὲ ἀπὸ τῆς ἀκροάσεως αὐτοῦ συγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ ἑαυτῶν ἐπεφήμιζον αὐτὰ ἀλλὰ εἰς Πυθαγόραν ἀνέφερον αὐτὰ ὡς ἐκείνου ὄντα, φανερὸν ἐκ πάντων τούτων ὅτι πάσης σοφίας ἔμπειρος ἦν ἀποχρώντως. *Lyſidis*, *Hippaſi* & *Philolai* ſcripta & *Cleempori* Medici ſub Pythagoræ ambulaſſe nomine jam à me animadverſum eſt, ſic plura *Aſtonis* Crotoniatæ, eidem Philoſopho adſcripta refert Laërtius VIII. 7. Et *Archippum* ac *Lyſidem* memoriter tenentes præcepta doctoris, ingenio pro libris uſos ſcripſit Hieronymus apolog. 2. adverſus Rufinum p. 166. & poſt quædam interjecta addit *à filio & filia diſcipulisque Pythagoræ prolata monumenta*, filiam reſpiciens *Theanonem* vel *Arignotem*, filium *Telaugen*. Equidem filiæ ſuæ *Damoni* quoque commiſiſſe Pythagoram commentarios à ſe ſcriptos nemini extra familiam communicandos, legitur in Epiſtola *Lyſidis* ad Hipparchum, teſtati Damonem nullo pretio eos vulgare ſed *Biſtaliæ* filiæ ſuæ eâdem arcani lege cuſtodiendos crediſſe.

Dorica dialecto cujus tunc uſus in parte Italiæ Pythagoræis * frequentata erat, ſcripta fuerunt Pythagorica commentaria pleraque, quemadmodum tum ex fragmentis patet, tum notatum Porphyrio eſt, qui hoc inter cauſas decrementi ſectæ illius retulit in vita Pythag. p. 40. Ἔπειτα διὰ τὸ καὶ τὰ γεγραμμένα Δωρίδι γεγράφθαι, ἐχούσης τι καὶ ἀσαφὲς τῆς διαλέκτου. Καὶ μηδὲν διὰ τοῦτο ὑπονοεῖσθαι καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς (ἀριθμητικῆς πραγματείας) ἀνιστορούμενα δόγματα ὡς νόθα καὶ παρηκουσμένα, τῷ μὴ ἄντικρυς Πυθαγορικοὺς εἶναι τοὺς ἐκφέροντας ταῦτα. Doricum idioma tanquam optimum & antiquiſſimum placuiſſe Pythagoræ, contra diſputat Jamblichus cap. XXXIV.

V. Conſtat Pythagoram & Pythagoreos quando apud extraneos agerent, uſos inter ſe certis *Symbolis* atque ænigmatis, brevibusque ſententiis & obſcuris. Jamblichus c. XXXII. pag. 191. ἐπὶ δὲ τῶν θυραίων καὶ ὡς εἰπεῖν βεβήλων εἰ καί ποτε τύχοι, διὰ συμβόλων ἀλλήλοις οἱ ἄνδρες ἠνίττοντο.

* Pythagoras ipſe tamen utpote Samius non videtur abhorruiſſe ab Jonica dialecto.

τουτο. Confer ejusdem protrepticum p. 130. Ea in libros etiam relata, morti vicini ſuis diligenter commendarunt, ne alienis à ſecta ſua hominibus vulgarentur. Idem c. XXXV. p. 211. *διευλαβούμενοι ἦ μὴ παντελῶς ἐξείη ἀνθρώπων τὸ φιλοσοφίας ὄνομα, καὶ θεοῖς αὐτοὶ διὰ τοῦτο ἀπεχθάνωνται, διολέσαντες ἄρδην τὸ τηλικοῦτον αὐτῶν δῶρον, ὑπομνήματά τινα κεφαλαιώδη καὶ σύμβολα συνταξάμενοι τά τε τῶν πρεσβυτέρων συγγράμματα καὶ ὧν διεμέμνηντο συναλίσαντες κατέλιπον ἕκαστος οὗ ἐτύγχανεν ἐτελευτῶν, ἐπισκήψαντες υἱοῖς ἢ θυγατράσιν ἢ γυναιξὶ, μηδενὶ διδόμεναι τῶν ἐκτὸς τᾶς οἰκίας.* Hæc Symbola * ſive *ἱερὰ ἀποφθέγματα* ut vocat Hierocles p. 301. ex veteribus explicaverant *Ariſtoteles*, a) *Androcydes*, b) *Alexander Polyhiſtor*, c) *Anaximander Mileſius* junior, d) & alii, quorum ſcripta interciderunt: forte etiam *Ariſtoxenus* & *Theano* â quibus Pythagorica Apophthegmata tradita conſtat è Stobæo ac Svida. At enim ex his qui ætatem tulerunt, videndi *Plutarchus*, e) VIII. 7. ſympoſiac. ſeq. & lib. de educatione liberorum p. 12. *Laërtius* VIII. 17. ſeq. *Hierocles* p. 297. ſeq. *Suidas* in Πυθαγ. *Hieronymus* contra Rufin. T. 2. p. 166. edit. Francof. præcipue *Jamblichus* in protreptico ad Philoſ. cap. XXI. Inter recentiores hoc argumentum attigerunt *Philippus Beroaldus* Bononienſis, cujus libellus de Symbolis Pythagoricis ſeparatim recuſus cura Petri Fabricii Roſtoch. 1604. 12. *Cœlius Rhodiginus* XVI. 17. ſeq. Antiqv. lect. *Deſiderius Eraſmus* in præclaro adagiorum opere ſub initiũ, *Marſilius Ficinus*, *Ioh. Reuchlinus* Lib. II. de arte Cabbaliſtica (cujus diſputationem Anglice vertit & Hiſtoriæ ſuæ Philoſophicæ inſeruit Stanlejus) *Lilius Gyraldus* cujus eruditus liber & ſeparatim & Tomo poſteriore Operum & ad calcem Hieroclis edit. Lond. habetur, *Cœlius Calcagninus* in dictis moralibus, inter Opera Baſil. 1544. fol. *Paulus Scalichius* libro de Myſteriis Pythagoræ, *Ioach. Zehnerus* in fragmentis Pythagoræ Lipſ. 1603. 8. *Claudius Minos*, *Athanaſius Kircherus* T. 2. Oedipi parte 2. p. 157. *Tho. Stanlejus* parte IX. Hiſtoriæ Philoſophicæ

Qqq

* Demetrius de elocutione §. 254. *διὸ καὶ τὰ σύμβολα ἔχει δεινότητας, ὅτι ἐμφερῆ ταῖς βραχυλογίαις. Καὶ γὰρ ἐκ τοῦ βραχέως ῥηθέντος ὑπονοῆσαι τὰ πλεῖστα δεῖ, καθάπερ ἐκ τῶν συμβόλων.*

a) Meminit Porphyrius, Hieron. adverſus Rufin. &c. Vide infra Libro III. ubi de ſcriptis Ariſtotelis deperditis.

b) Jamblich. Vit. *Pythag.* c. 28. & Theologumena Arithmeth. p. 41.

c) Vide Jonſium p. 199. Clemens Alex. 1. *Strom.* p. 304. *Cyrillus* IV. contra Julian. p. 133.

d) *Svid.* in Ἀναξιμ.

e) Conferenda LX. Pythagorica præcepta Myſtica à Plutarcho interpretata, quæ latine manu Pandulphi Collenutii *Piſaurenſis* deſcripta reperit Gyraldus, & cum libro ſuo de Symbolis Pythagoræ edidit. *Libellus, inquit, eſt ſcitu dignus, ſed qui minime inter Plutarchi ſcripta Græca reperiatur, ſumma ſit licet à me & cura & diligentia conquiſitus.*

phicæ p. 556. *Nic. Scutellius* Jamblichi interpres, *Franciscus Bernius* Comes in Moralitate arcana è Pythagoræ Symbolis. Ferrar. 1669. 4. ac denique *Paulus Pater*, Professor nuper Thoruniensis, hodie Gedanensis, in Arcanis moralitatis ex XLI. Pythagoræ Symbolis Francof. 1687. 8. Ad Symbolum *Chœnici ne insideas* exstat ingeniosa & erudita dissertatio *Ioh. Rondelli* * Gallice edita Amst 1690. 12. De eodem Symbolo agit Caspar Waserus Lib. II. c. 3. de mensuris Hebræorum.

VI. Feruntur & hodie nonnulla Pythagoræ nomine incerta fide, ut *Speculum Magiæ* & *Sphæra Pythagorica divinatoria* de decubitu ægrorum quam ab *Apulejo* ut fertur latine redditam affert Caspar Barthius XXX. 7. Adversar. Similem Rotam vitæ & mortis exhibet simul atque explodit Kircherus T. 2. Oedipi Ægyptiaci parte 2. p. 491. ** & canoras ejusmodi nugas non assis facere se, recte affirmavit Josephus Scaliger Epist. CLXXXI. Solet etiam *abacus Pythagoricus* vulgo appellari, utilior longe & rationabilior tabula multiplicationis numerorum (das Einmahleins) Confer Boëthium lib. I. Geometriæ p. 1517. 1518. & Bedam T. I. Operum p. 77. seq. qua tamen aliâ longe usus fuerit Pythagoras, siquidem exploratum esset Pythagoræ tetractyn fuisse rationem numerandi non ultra quaternarium, inde facta reflectione ad unitatem, simili artificio, quo hodie per denarium facimus, quamcunque multitudinem quatuor numeris efferendi, de qua videndus Erhardus Weigelius in Tetracty Pythagorica, & Aretologisticæ p. 350. seqq. Joh. Wallisius T. I. Opp. 25. & 66. Joh. Sturmius Mathesi enucleata p. 6. seq. Sed ingeniose magis quam vere hoc â præstantissimo Weigelio excogitatum esse existimo, & sententiæ huic refragari universam Pythagoræ scholam, ut ex Nicomacho, Theologumenon Arithmeticæ scriptore, Jamblichi in Nicomachum Commentario, & Joh. Meursii denario Pythagorico constare cuilibet potest. Itaque si numerorum mysterium tetractyos nomine â Pythagora significatum esse dicendum sit, denarium potius respexisse cum viris doctissimis mihi persuaserim, qui ex additione unitatis binarii ternarii & quaternarii coalescit. Notum & Pythagoricorum πεντάλφα sive πεντάγραμμον Symbolum ὑγείας, quo in Epistolis usos notat præter alios Scholiastes Luciani T. I. p. 26. seq. Vide Vossium IX. 36. de idololatria, & Jac. Tollium c. 2. fortuitorum.

Nec

* Vide Acta Er. A. 1691. p. 77. ubi disces Virum hunc doctissimum universæ Philosophiæ Pythagoricæ illustrandæ animum appulisse.

** Eadem rejicitur à Naudæo in Apologia pro Magis c. X. Exbibetur & in Geomantia Gallicè edita à Christophoro Cattano, Nobili Genevensi, Paris. 1567. 4. Exstat etiam libellus hoc titulo: Nobilissimus & antiquissimus ludus Pythagoreus qui Rhythmomachia appellatur. Gallice, auctore Claudio de Boissiere Delphinate, Paris. 1556. 8.

Nec minus trita *quinque corpora Pythagorica*, è quibus, pyramidem igni, cubum terræ, aëri octaëdron, icosaëdron aquæ, Universo δωδεκάεδρον congruere opinabantur. Vide Platonem Timæo, p. 487. Laërtium III. 70. Plutarchum II. 6. de placitis Philos. & quæst. Platon. p. 609. seq. &c. Euclidem Lib. XIV. & XV. & Joh. Keplerum Mathematicorum principem in opere eximio de Mundi Harmonia. Prætereo *Monochordum* sive κανόνα ἐκ μιᾶς χορδῆς inventum à Pythagora, de quo Laërtius VIII. 12. & Henr. Lindebrogius ad Censorin. c. X. Gassendus c. III. Theoriæ Musicæ. Tum nobile εὕρημα Geometricum de area parabolæ, vel alterum de potestate Hypothenusæ in Angulo Orthogonio, Pythagoræ ipsi hecatombe dignum visum, teste Apollodoro apud Plutarch. p. 1094. de non suaviter vivendo secundum Epicurum, quod præter Laërtium & alios celebrat Vitruvius IX. 2. & demonstrat Euclides Lib. I. propos. 47. & lib. VI. proposit. 31. Confer Proclum lib. IV. ad primum Euclidis p. 110. Hæc propositio quia in Academiis quibusdam demonstranda proponi consveverat creandis Philosophiæ Magistris, ideo appellata est Magistralis. Denique imaginem Cœli & Terræ, quam ex ære factam Tarenti à Pythagora, scribit Varro IV. de Lingua latina.

De 2. *Epistolis* sub Pythagoræ nomine exstantibus egi supra c. X. §. 9.

Jam dicendum non nihil est de versiculis præcepta moralia continentibus qui propter usum & elegantiam χρυσᾶ ἔπη sive *aurea carmina* appellari consueverunt, & ad nostram ætatem pervenere cum commentario aureolo & ipso lectuque dignissimo *Hieroclis* * Philosophi, non illius Nicomedi-

* Fuere & alii Hierocles qui à Joh. Pearsonio prolegom. ad Hieroclis commentarium enumerantur: 1) Hierocles Alabandeus, Asiaticorum princeps Rhetorum, Cicerone puero clarus, qui ejus meminit in Bruto & 2. de Oratore, Strabo Lib. XIV. 2) Hierocles Strabone junior, cujus Φιλίστορας λόγους allegat Stephanus Byz. in Βραχμᾶνες & Ταρκυνία. Tzetz. Chil. VII. hist. 144. & forte respicit Schol. Pindari. Pyth. Od. 4. Svidas in ἐμποδὼν & Apostolius VIII. 20. prov. laudantes Hieroclem ἐν δευτέρᾳ φιλοσοφουμένων παρὰ τῶν φιλοσόφων. 3) Hierocles Hyllarimensis Philosophus Stoicus, ab Athletica ad Philosophiam qui se contulit. Gell. IX. 5. & Steph. in Ὑλλάριμα. 4) Hierocles causarum patronus qui libros binos περὶ ἵππων θεραπείας scripsit ad Cassianum Bassum, de quo infra Lib. VI. ubi scriptores Veterinarios recenseo. 5) Hierocles Grammaticus, qui συνέκδημον scripsit sive notitiam Imperii CPolitani, de qua ago Libro IV. cap. 2. §. 19. 6) Hierocles scriptor facetiarum. His adde 7) Hieroclem qui à Demosthene memoratur contra Aristogitonem. 8) Hieroclem Imp. Heliogabali παιδικὰ, quem Caricum sive Hyccaricum mancipium vocat Dio in excerptis Libri LXXIX. 9) Hieroclem patrem Hieronis, tyranni Siculorum Justin. XXIII. 4. Athen. V. p. 209. 10) Hieroclem Cassianum in Inscriptione Veteri Palmyrena, &c. 11) Hieroclem Arcesilai Philos. familiarem ap. Laërt. 12) Hiero

mediensis qui adversus * Christianos scripsit, sed *P*latonici Alexandrini qui diu post vixit τὰς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ διατριβὰς ὑψηλοφροσύνῃ καὶ μεγαληγορίᾳ κοσμήσας μετὰ τοῦ σεπτοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς, ut de eo Damascius apud *P*hotium Cod. CCXCII. p. 551. Aurea quidem carmina ipsi *Pythagoræ* vulgo tanquam auctori tribuuntur & olim à multis adscripta sunt, ut à Chalcidio p. 229. *Pythagoras etiam in suis aureis versibus:*

Corpore deposito cum liber ad æthera perges,
Evades hominem, factus Deus ætheris almi.

Sic Clemens Alex. Lib. I. c. 10. pædagogi, Hieronymus contra Rufin. *Respice omnem oram Italiæ quæ quondam magna* Græcia *dicebatur, & Pythagoricorum dogmatum incisa Publicis litteris æra agnosces. Cujus enim sunt illa* χρυσᾶ παραγγέλματα ** *nonne Pythagoræ, in quibus omnia ejus ita breviter dogmata continentur, & in quæ latissimo opere Philosophus commentatus est Jamblichus, imitatus ex parte Moderatum virum eloquentissimum & Archippum ac Lysidem Pythagoræ auditores.* Etiam Proclus 3. in Timæum, Pythagoram appellat τὸν τῶν χρυσῶν ἐπῶν πατέρα. At Galeno subdubitanti lib. de dignotione affectuum T. 6. edit. *P*aris. p. 528. laudantur παραινέσεις φερόμεναι ὡς Πυθαγόρου. Et Chrysippus apud Gellium VI. 2. & in consolatione ad Apollonium Plutarchus, Jamblichus in Vita Pythag. p. 138. aliique non Pythagoræ ipsi sed Pythagoræis illa tribuunt. Et Hierocles p. 318. appellat non unius Pythagorici sed

Hieroclem Alypii F. Antiochenum Libanii Sophistæ discipulum, de quo H. Valesius ad Ammian. XXIX. 1. Idem Libanius in Epist. testatur Hieroclem cum Aristæneto periisse in terræ motu Nicomediensi, qui contigit A. C. 358. 13) Hieroclem *P*iræei præfectum Laërt. II. 127. IV. 39. 40. eundem forte Hieroclem Carem de quo Polyænus V. 17. 14) Hieroclem Augurem, Aristoph. in *P*ace, v. 1068. 1069. 15) Hieroclem Strategum Mytilenæum, in numo apud Sponium p. 130. Misc. eruditæ Antiqv. *P*orro apud Athenæum Lib. XIV. ubi quid sit στρεπτίτας placentæ genus explicat, pro Ἱεροκλῆς legendum Ἰατροκλῆς, ut idem *P*earsonus observat.

* Hic ex Vicario præses Bithyniæ, atque inde Ἀλεξανδρείας ἔπαρχος (siquidem is ipse est de quo Epiphan. hæres. LXVIII. 1. & qui ab Ædesio Martyre cæsus pugnis, vide Vales. p. 177. ad Euseb.) auctor & consiliarius ad faciendam persecutionem Diocletiano fuit, teste Lactantio de mortibus persecutor. c. 16. scripsit λόγους φιλαλήθεις δύο πρὸς τοὺς χριστιανούς. Vide eundem Lactantium Lib. V c. 2. seq. Hujus operis particulæ qua Christum Servatorem nostrum cum Apollonio Tyanensi contulerat, suum adversus Hieroclem librum opposuit *Eusebius*, qui etiamnum exstat, cum Eusebii ejusdem demonstrationis Evangelicæ libris Græce & latine ex versione *Zenobii Accioli* Florentini non usquequoque optima sed à *Luca Holstenio* interpolata & in notis subinde castigata. Exstat etiam cum Accioli versione ad calcem Philostrati de *V*ita Apollonii, Paris. 1608. fol.

** Ex iis quæ apud Hieron. sequuntur possis colligere eum de symbolis potius Pythagoricis & Apophthegmatis loqui, quam de aureis quæ habemus carminibus.

sed ὅλου τοῦ ἱεροῦ συλλόγου ἀπόφθεγμα κοινόν, testatus in more positum fuisse ut quotidie mane & vesperi hosce πυθαγορικοὺς θεσμοὺς ab illius sectæ hominibus legerentur vel audirentur. Alibi p. 230. ὁ τῶν ἐπῶν τούτων συγγραφεύς. Qui vero ad unum quendam è *P*ythagoricis putarunt esse has (ut idem Hierocles & Simplicius vocant) συνθήκας referendas, vel *Lysidem* cogitaverunt, quæ sententia probavit se quoque nuper Clariss. Andreæ Dacerio: vel *Philolaum*, vide Labbei Bibl. nov. MSS. p. 385. vel denique *Epicharmum*, quæ Stanlei conjectura est p. 512. Hist. *P*hilosoph. licet Jamblichus cap. XXIX. p. 150. & cap. ult. p. 221. potius observat sententias Pythagoricas ab Epicharmo in Comœdiis hinc inde fuisse adspersas, non quod auctor aureorum Carminum fuerit Epicharmus. Itaque si auctor illorum è *P*ythagoricis quærendus sit, nullum quidem magis quam *Empedoclem* Agrigentinum nominaverim, cujus καθαρμῶν forte nobilis particula fuerunt. Equidem omnia illi mirifice convenire videntur, dialectus, dictio, argumentum, tum clausula plane digna Empedocle, ἔσσεαι ἀθάνατος &c. Neque adeo nova est hæc sententia, ut propterea incredibilis alicui videri possit, cum diserte confirmetur ab auctore veteri Θεολογουμένων ἀριθμητικῆς p. 20. Τοιαύτης δ' οὔσης, ἐπώνυμον δι' αὐτῆς τὰ Πυθαγόρου οἱ ἄνδρες θαυμάζοντες δηλονότι καὶ ἀνευφημοῦντες ἐπὶ τῇ εὑρέσει, καθάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς.

Οὐ μὰ τὸν ἀμετέρᾳ γενεᾷ παραδόντα τετρακτύν.
Παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν.

VII. *Procli* Laodicensis Syri commentarius in χρυσᾶ ἔπη, Svidæ memoratus intercidit. Editiones carminum aureorum plerasque insigniores retuli capite superiore cum Gnomicos recenserem, quorum non contemnenda pars esse solent. Eorum editionem novam ad MStos codices meditatus *David Hæschelius* * non perfecit, licet ejus indicio constat in *P*ythagoricis post versum 39. in MS. Augustano legi versiculos binos, qui in vulgatis fere editionibus desiderantur, sed exstant apud *P*orphyrium p. 27.

Πρῶτα μὲν ἐξ ὕπνοιο μελίφρονος ἐξυπαναστὰς
Εὖ μάλα ποιπνύειν ὅσ' ἐν ἤματι ἔργα τελέσσεις

Et post versum 44. hunc tertium, itidem in editis libris prætermissum:

Ταῖς αὐταῖς ἀρεταῖς ποιοῦ φίλον, ὅν κ' ἐθέλῃσθα.

Paraphrasin *Arabicam* cum versione latina *Jo. Elichmanni* edidit Claudius Salmasius ad calcem suorum in Epictetum commentariorum, unà cum paraphra-

* Vide ejus Epist. ad Kirchmannum, datam 7. Id. April. 1603. Post Gudianas p. 188. ubi & Variæ lectiones quædam notatu dignæ in νουθετικῷ Phocylidis.

raphrasi Arabica tabulæ Cebetis. Lugd. Bat. 1640. 4. Græce vero & latine cum commentario Ethico exhibet carmina aurea *Magnus Daniel Omeis*, Altdorfii 1693. 8. qui p. 91. ineditum *Mathiæ Georgii Kœnigii* commentarium celebrat. In calce paraphraseos Arabicæ legas Galenum hæc Pythagorica recitasse sub initium & sub finem cujusque diei. Loca quædam illustrat Salmasius in præfat. *Olai Celsii* observationes in aurea carmina lucem viderunt Upsaliæ 1706. 8. Video etiam memorari editiones Guil. Canteri & Jo. Spondani, atque expositionem Henrici Bremcuriensis, G. Sartorii, Joannisque Straselii.

Davidis Clerici patrui sui ineditas in carmina aurea animadversiones memorat Joh. Clericus Vir Cl. T. 1. Bibl. selectæ p. 158. Cum erudito itidem commentario vulgata sunt à *Gvilelmo Dietzio* Professore Gymnasii Ulmensis ante hos annos amplius viginti. Sed & *Vitus Amerbachius* carmina hæc perinde ut Phocylidea cum animadversionibus suis edidit Lips. 1594. 8. Utraque *Wolfgangus* quoque *Seberus* Sulanus, Rector olim Schleusingensis, excudi fecit cum latina versione, indice græco omnium verborum phrasiumque & locorum communium, Joach. Cammerarii scholiis græcis & suis ipsius latinis animadversionibus. Lips. 1604. 8. In fragmentis Pythagoræ à *Joach. Zehnero* collectis & Græce ac latine editis ibid. 1603. 8. præter vitam Pythagoræ è variis scriptoribus contractam, habentur carmina aurea, præfixo iisdem ex Georgii Cedreni historia argumento: tum plures sententiæ apud varios scriptores ad Pythagoram auctorem relatæ, & symbola quædam Pythagorica. Habes etiam fragmenta Pythagoræ & magis quidem selecta ac disposita licet perpauca ante commentarium *Hieroclis* in aurea carmina editionis Londinensis, quam antequam recenseam, observo Hieroclem illum fuisse præceptorem Æneæ Gazæi * ut ex limine dialogi ejus de resurrectione colligitur, atque adeo circa medium sæculi post Christum natum quinti floruisse. Quam ætatem aliis argumentis etiam adstruit Jonsius III. 18. Sed male eundem ** Hieroclem putat qui ab Eusebio est confutatus, cum diversi sint & majore quam sæculi spatio à se invicem distent Hierocles Bithyniæ & post Alexandriæ ἔπαρχος (de quo Lactantius atque Eusebius) & *Hierocles* Philosophus Platonicus Alexandrinus (de quo Photius ac Svidas.) Neque audiendus est idem Jon-

* Vide quæ de Æneæ ætate notavi supra cap. *X.* §. 29.

** Communis hic error multis eruditis ut vel cum Stoico Philos. de quo Gellius, vel cum Lactantii æquali nostrum confundant. Eadem sententia videtur fuisse H. Mori qui p. 276. Opp. Theolog: *Hierocles egregius ille paganus moralis, miracula Christi non negat, nec personæ præstantiam, sed contendit Apollonium Tyaneum cum eo saltim conferri posse.* Pro Heraclito, Hierocles legendus est in Lipenii Bibl. Philosophica T. 2. p. 1276.

Jonſius juniorem neſcio quem Euſebium comminiſcens, cum etiam Lactantium ita neceſſe foret alium comminiſci juniorem. At ne alia argumenta à doctiſſimis viris Gvil. Caveo in Hiſt. literaria, Tillemontio T. 5. Memor. Hiſt. Eccleſ. p. 606. ſeq. & Petro Baylio edit. 2. Lexici in medium allata producam, idem ille quem dixi Æneas probe diſtinguendos monens p. 24. edit. Barthii, ἱεροκλῆς δὲ inquit, ὐχ ὁ διδάσκαλος ἀλλ' ὁ προβαλλόμενος τὰ θαυμάσια, ἄπιστον καὶ τοῦτο προσέθηκεν. Quod nec à Pearſonio in eruditis & luculentis ad Hieroclem prolegomenis, nec à Jonſio animadverſum fortaſſe mirabitur lector, ſed & ſimiles vel etiam minores hallucinationes ſi mihi cum tantis viris neutiquam comparando hinc inde exciderint, veniam dare non gravabitur. Hieroclis Commentarium in aurea carmina, inſignem plane nec Grammatiſticum ſed Philoſophicum & auctore ipſo teſte compendium dogmatum Pythagoricorum complexum, primus è MS. Codice Venetiis à ſe emto vertit, *latine* edidit & Nicolao V. Pontifici dicavit *Iohannes Auriſpa* Siculus, Petavii 1474. 4. (vide Lambecium VII. p. 133.) Rom. 1475. 4. (Beughem. incunab. typograph. p. 73.) Rom. 1495. (Bibl. Thuan. part. 2. p. 2.) Eandem verſionem à ſe emendatam recudi curavit Uldaricus Zaſius, JCtus, Baſil. 1543. 8. *Græce* primus in lucem protulit è MS. Codice Abbatis Rupefucaldi ad varias lectiones è Vaticano Codice depromtas emendato, novamque ſuam addidit verſionem *Johannes Curterius* Pariſ. 1583. 12. Hinc *Italice* vidit lucem interprete *Dardi Bembo* Venet. 1604. 4. Ab eo tempore Curteriana editio Græcolatina recuſa eſt Londini 1654. 8. ſed cum inſignibus acceſſionibus, nam præter fragmenta & Joh. Pearſonii (Epiſcopi poſtea Ceſtrienſis) prolegomena, & Merici Caſauboni in Hieroclis Commentarium animadverſiones, acceſſere *Theodori Marcilii* verſio aureorum carminum & eruditus in illa Comentarius Pariſiis 1585. pridem editus, Hieroclis neſcio cujus (Philoſophum habet inſcriptio, quam veram eſſe neutiquam præſtiterim) ἀστεῖα ſive * *facetiæ*, Græce & latine cum notis, poſt edit. Lugd. 1605. 8. Ex Hieroclis Philoſophi Alexandrini libro cujus etiam Svidas meminit περὶ προνοίας καὶ εἱμαρμένης καὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν πρὸς τὴν θείαν ἡγεμονίαν συντάξεως ad Olympiodorum, excerpta à Photio Cod. CCXIV. & CCLI. Tum altera excerpta ex eodem libro (vel ex Photio potius ut Pearſonius obſervat) quæ cum Libanii quibusdam vulgaverat Fed. *Morellus* Græce & lat. Pariſ. 1597. 8vo. *Hugo* quoq;

Grotius

* Sunt 29. narratiunculæ ſatis ridiculæ de ſtolidis & ſimplicibus dictis & factis quorundam σχολαστικῶν. Marcus Velſerus Epiſtola ad Goldaſtum p. 858. Opp. *Hieroclis facetias ex codice Auguſtano auctas P. Pontanus jampridem convertit & edendi occaſionem exſpectat.* Locum horum γελοίων è MS. Iſaaci Voſſii corrigit Sarravius Epiſt. LXXVIII.

Grotius eadem latine verterat in Variorum ſcriptorum ſententiis de fato Pariſ. 1624. 4. Amſt. 1648. 12mo. & T. 3. Opp. Theolog. Amſt. 1679. fol. Utraque Morelli & Grotii verſio in hac collectione exhibetur, alia item nonnulla Hieroclis fragmenta è Stobæo. Denique Lilii Gyraldi de Symbolis Pythagoræ Commentarius ſupra laudatus. Neſcio hujusne Alexandrini *P*latonici an alterius antiquioris Stoici Hieroclis ſint *Philoſophumena* laudata Suidæ & Etymol. in ἐμποδὼν & Apoſtolio XI. 90. proverb. Londinenſis editio ſcriptorum Hieroclis Alexandrini quam jam recenſui repetita in eadem urbe eſt A. 1673. 8. à quo tempore ibidem 1682. 8. prodiit elegans verſio Anglica commentarii Hieroclis in carmina aurea, neſcio quo auctore, non ex verſione latina ſed ex græco ſtudioſe confecta, & præfationis loco præfixam habens Apologiam doctrinæ moralis Ethnicorum, quos *profanos ſcriptores* promiſcue vocari, cū non pauci ſanctiſſima doceant, ægre fert & indignatur. Sane hæc ipſa carmina aurea * tam vehementer ſe probarunt judicio Johannis Auriſpæ qui Hieroclem primus latine reddidit, ut in Epiſtola ad Nicolaum V. ſcribat ſe jamjam octogenarium nihil aut græcè aut latine legiſſe quod magis ſibi profuiſſe intelligat. Hieroclis quibusdam locis lucem affundit Mericus Caſaubonus p. 336. ad Laërtium editionis præclaræ Wetſtenianæ, & Lambecius Lib. VII. Commentar. de Bibl. Vindobonenſi p. 131. 133. ubi teſtatur in illo theſauro librario Auguſtisſimi Imp. reperiri Codicem Hieroclis optimum MS. ex quo loca univerſa mutila editionis Curterianæ ſuppleri & corrupta emendari queant. Eximius quoque Codex MS. hujus ſcriptoris occurrit in Bibliotheca Medicea, è quo Varias lectiones deſcriptas habeo. Ex eodem Codice Varias Lectiones ab Antonio Maria Salvini, Græcæ Linguæ Profeſſore Florentino deſcriptas accepit *Andreas Dacerius*, qui Codicem præterea Curterianæ editionis à Renaudoto nactus Variis lectionibus alterius Codicis MSti notatum a Viro docto neſcio quo, Hieroclis commentarium Gallice vertit & animadverſionibus illuſtravit, ediditque cum vita *P*ythagoræ à ſe adornata & verſibus aureis, ſymbolisque Gallico itidem idiomate luculenter explicatis. *P*ariſ. 1706. 12. Quod vero præſtantiſſimus Bælius probè notat ab Hierocle in libro de providentia affirmari, ex *P*latonis Magiſtri ſui ſententia hoc univerſum conditum eſſe è nihilo, ** ut a *P*latonis ipſius opinione alienum

haud

* Ad imitationem horum Pythagoricorum carminum dicta etiam ſunt ἔπη χρυσᾶ *Chryſomalli* cujusdam apud Balſamamonem in can. LX. Apoſtolor. Vide Cotelerium III. monument. Eccleſ. Gr. p. 571. Allatium de Conſenſu p. 653.

** Ἐκ μηδενὸς προϋποκειμένου. Photius ex Hierocle p. 749. v. 17. ſeq. p. 750. v. 27. ſeq. p. 283. v. 29. edit Hœſchelii.

haud diffiteor, ita video pluribus junioribus Platonicis Christianismi florentis tempore claris in mentem venisse. Neque enim Syriani tantum, Hermiæ, Damascii & Prisciani Lydi loca in hanc sententiam profert Livius Galantes in comparatione Theol. Christianæ cum Platonica p. 237. Sed in Plotino etiam Porphyrioque, Jamblicho, Proclo ac Simplicio hoc observavit Radulphus Cudworthus in systemate intelligibili Universi pag. 197. quem vide etiam p. 749. 751. 753. 763. Si Claudiano Mamerto fides, Philolaus quoque Pythagoricus docuit *Deum ex nihilo fecisse omnia, & sicut opere instituit ita materiam rebus omnibus incorporasse.* Lib. 2. de statu animæ cap. 3. Equidem haud defuisse inter vetustissimos Philosophos qui hoc dogma tuerentur, colligas vel ex Aristotelis libro de Xenophane p. 3. edit. Sylburgii, & ex Empedoclis versibus apud Plutarch. contra Colotem p. 972. quibus disputat contra eos οἳ δὴ γίνεσθαι πάρος οὐκ ἐὸν ἐλπίζουσιν, quos in exordio poëmatis sui oppugnat etiam Lucretius. Prætereo Epicharmum ex divinatione eruditissimi Gudii apud Menagium p. 144. ad Laërtium, sed ingeniosa potius quam vera vel necessaria, ut eidem Menagio demonstratum. Seneca præf. quæstion. natural. *quam utile existimas ista cognoscere & rebus terminos ponere, quantum Deus possit, materiam ipse sibi formet, an data utatur.* τίς ὁ δημιουργὸς, κατ' οὐσίαν ἢ ποιότητα, καὶ τί διανοηθεὶς ἐποίει; Philo de Abrahamo p. 292. quem locum male reddit interpres, ita vertendum: *quis opifex? materiamne, an formam tantum dederit mundo? & quem in usum?* Aristotelem quoq; creationis è nihilo Patronum introduxit Trapezuntius, sed infeliciter prorsus ac falso, ut docuit Bessarion III. 13. & 20. & 27. contra calumniatorem Platonis. Saltim ita non sensit Peripateticorum haud postremus Averroës, qui in 3. Physicorum eo nomine reprehendit Avicennam, quod ex nihilo aliquid posse fieri adversus Philosophorum opinionem disputaverit. Platonis porro sententiam prioribus illis Æthiopem dealbantibus candidius explicavit Chalcidius, p. 103. commentarii egregii in Timæum, hunc enim si audimus, Plato statuit *non Deum ex his quæ non erant, fecisse mundum, sed ea quæ erant sine ordine ac modo, ordinasse.* Ex Pythagoræ vero mente innatum & infectum hoc mundi corpus est, ut notat Tertullianus in Apologetico cap. XI.

VIII. Quandoquidem ab EMPEDOCLE Siculo * Agrigentino celeberrimo inter Pythagoricos, Carmina aurea profecta fuisse non improbabili conjectura paulo ante tradidi, congruens existimo, illius quoque

* Hinc per Σικελικὰς Μούσας Plato Empedoclem intelligit. At Luciano T. 1. p. 677. lib. 2. de vera Hist. Empedocles dicitur περίεφθος *ambustus*, quoniam scilicet *Deus immortalis haberi dum cupit, ardentem fervidus Ætnam insiliit*, si vera est fabula.

que ingenii monumentorum brevem notitiam, licet fere perditorum & ex hominum memoria elapſorum, hic ſubjungere. *P*armenidis propinquum & æmulum vocat Simplicius in 1. *P*hyſic. p. 5. Archyta Magiſtro uſum ſcribit Suidas in Ἀρχύτας. Quin imo *P*ythagoram ipſum Magiſtrum habuiſſe teſtantur Timæus apud Laërtium VIII. 54. & 50. Porphyrius p. 19. & Jamblichus qui c. 23. eum refert inter eos qui juvenes Pythagoram jam ſenem audiverunt. At temporum rationi hoc non congruit plane, cum Empedocles natus fuiſſe ponatur demum Olymp. LXXVI. 4. quamobrem juniorem Pythagoram Alipten prioris diſcipulum ab illo auditum contendit Dodwellus p. 220. Scripta Empedoclis hæc apud veteres memorata reperiuntur:

1. ΠΕΡῚ ΦΥ΄ΣΕΩΣ βιβλία γ' *Libri III. de Natura*, Pauſaniæ Medico inſcripti, carmine Hexametro. Hujus operis Galeno T. 5. p. 1. edit. Baſil. & Tzetzæ Chil. VII. v. 523. aliisque memorati & adverſus usque bis mille pertingentis pars ni fallor fuit quod ab Æliano XVI. 2. hiſt. animal. laudatur περὶ ζώων ἰδιότητος, tum quod Pſellus laudat περὶ λίθων, & Tzetzes ad Lycophronem, περὶ νείκους: *Hymni* denique *Phyſici*, quorum Menander Rhetor meminit. Phyſicam Empedoclis expoſuiſſe partim, partim ad examen revocaſſe videtur Hermachus Epicureus in XXIV. libris Ἐπιστολικῶν περὶ Ἐμπεδοκλέους quos memorat Laërtius Lib. X. ſect. 25. Plurimum Empedocli tribuiſſe Epicurum patet è Lucretio, quo judice *Carmina divini pectoris ejus*

> *Vociferantur & exponunt præclara reperta,*
> *Ut vix humana videatur ſorte creatus.*

Mirum eſt Dorice eum non ſcripſiſſe, quæ dialectus familiaris fuit Pythagoræorum Scholæ, & Siculis præcipue, ſed ut ex innumeris fragmentis conſtat, Jonice, quod ipſum ſententiæ de Empedocle aureorum carminum ſcriptore, quæ itidem Jonica dialecto decurrunt, velificatur. De illo vero dialecti Jonicæ apud Siculos uſu videre non injucundum eſt, quæ à Bentlejo nuper & Car. Boylio diſputata ſunt ad Epiſtolas Phalaridi adſcriptas. Epitheta in carminibus ſuis non ornatus gratia adhibuit, ſed ejusmodi quæ naturam rei quam optime declararent ut teſtatur Plutarchus V. 8. Sympoſ. In Ciceronis Academicis quæſtionibus Lib. I. pleræque editiones Empedoclem referunt inter Poëtas Græcos, quos Ennius, Pacuvius aliique latine expreſſerunt. Sed Turnebus teſtatur ſe vidiſſe MStum codicem antiquum, quo Empedoclis nomen abfuit. Nec usquam alibi latina Empedoclis Metaphraſis vetus memoratur.

2. ΚΑΘΑΡΜΟΙ΄ *de expiatione & purgatione, verſus Hexametri ter mille,*

Hujus

Hujus operis partem fuisse existimo aurea quæ vocantur Pythagoræ carmina, Empedocli diserte tributa ab auctore Θεολογȣμένων ἀριθμητικῆς p. 20. ut jam ante, cum de his carminibus agerem, monere me memini. Initium καθαρμῶν servavit Laërtius VIII. 54. idem sect. 63. testatur illos in Olympiis decantatos â Rhapsodo Cleomene. Confer Athenæum Lib. XIV. p. 620. Meminit & Apulejus in Apologia. De lustrationibus Pythagoricis confer Salmasium sub finem præfationis in Cebetis versionem Arabicam.

3. ἸΑΤΡΙΚῸΣ ΛΌΓΟΣ. *Liber Medicus versibus Hexametris sexcentis* εἰς ἔπη ἑξακόσια, ut diserte Laërtius in Empedoclis vita. Fallitur itaque Suidas, qui καταλογάδην scripta esse ab Empedocle ἰατρικὰ tradit.

4. ΞΈΡΞΟΥ ΔΙΑ'ΒΑΣΙΣ sive ΠΕΡΣΙΚΆ.

5. ΠΡΟΟΙ'ΜΙΟΝ sive Hymnus in Apollinem imperfectus. Hæc duo Empedoclis poëmata nunquam in lucem edita sed â sorore ejus vel filia suppressa abolitaque esse Laërtius auctor est VIII. 57. Itaque apud Aristotelem XXI. 22. problem. non legendum Empedoclis περσικὰ, sed φυσικὰ ut ex IV. 4. meteorolog. observavit Meursius ad Chalcidium p. 29.

6. & 7. *TRAGOEDIAS* quoque nonnulli & ΠΟΛΙΤΙΚΆ ad hunc Empedoclem retulere teste Laërtio VIII. 58. alii tragœdias rectius ad alium juniorem hujus nominis, ut notavi in notitia Tragicorum.

8. Abulpharajus p. 33. memorat Empedoclis librum nescio quem, resurrectioni oppositum. Ibidem ait primum fuisse Empedoclem, qui attributa DEI docuerit ab ejus essentia haud differre.

Fragmenta quædam Empedoclis Philosophi, sed perpauca (ex ejus περὶ φύσεως * præcipue) collegit H. Stephanus in Poësi Philosophica A. 1573. 8. Longe plura congessi & illustravi in Syntagmate singulari de vita Philosophia ** ac scriptis Empedoclis, quod in lucem dare animus est, si tempus & occasio ferat & Deus vitam concesserit ac valetudinem. Fuere & alii Empedocles 1) nostri avus qui Olymp. LXXI. κέλητι vicit. 2.) sororis filius Tragicus. 3) qui à Plutarcho loquens inducitur VIII. 8. sympos. nisi fictum ab antiquo sit nomen. Cæterum novus Empedocles apud Themistium Orat. V. ad Iovinianum Imp. pag. 70. edit. Harduini, nullus est, neque ibi sermo est de Peregrino Philosopho Cynico, ut opinabatur Petrus Petitus II. 13. Misc. Observatt. neque de S. Polycarpo, ut

Rrr 2

* Zenonis Eleatæ ἐξήγησιν τῶν Ἐμπεδοκλέȣς πρὸς τȣ̀ς φιλοσόφȣς περὶ φύσεως memorat Suidas in Ζήνων, Plutarchi εἰς Ἐμπεδοκλέα περὶ τῆς πέμπτης ȣ̓σίας. Lamprias n. 42.

** Philosophiam Empedoclis instaurare conati sunt Campanella, Maignanus, &c.

ut in mentem venit Stephano Le Moyne præf. ad Varia sacra, multo minus de Servatore nostro Iesu Christo quem ab Ethnico homine perstringi conjiciebat Petavius in notis ad Themistium, sed ut optime illum locum interpretatus est Mericus Casaubonus ad M. Antoninum p. 78. seq. hic est verborum Themistii sensus: Dignus Imperator quem venerantes admiremur tum ob alia quæ lege ipsius continentur, tum præcipue quod non solum religionis libertatem indulgeat, sed & æternas illas leges à Deo latas de malorum bonorumque indissolubili nexu non minus perite, (ὐ φαυλότερον) non per Jovem (ὐ μὰ Δία) quam vetus ille Empedocles φιλίαν & νεῖκος explicet. Præplacet hæc mihi expositio simplicitate sua nativa præ conjectura Harduini quam videbit qui volet in notis ad Themistium p. 404.

IX. Denique sub Empedoclis Philosophi nomine fertur *Sphæra* * sive poëma non inelegans Astronomicum versibus Jambicis CLXVIII. in plerisque consonans Arato, & stellas tum erraticas describens tum ἀπλανεῖς. Primus è Bibliotheca Johannis à S. Andrea edidit folio fugitivo *Federicus Morellus* Paris. 1584. 4. hac inscriptione: Ἐμπεδοκλέους ΣΦΑΙΡΑ, ἢ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου. Sed *Demetrius Triclinius*, qui ante trecentos circiter annos vixit, auctor esse poëmatii hujus non potest, quia præfixa in Codice MS. nota testatur illud à Demetrio tantummodo emendatum & in ordinem redactum. Οἱ παρόντες στίχοι ἰαμβικοί εἰσι τρίμετροι ἀκατάληκτοι. Εἰσὶ δὲ γεγραμμένοι κατὰ τὸν τρόπον τῶν ποιητῶν. Δέχονται γὰρ σπονδεῖον, δάκτυλον, ἀνάπαιστον, τρίβραχυν, ἤτοι χόρειον καὶ πυρρίχιον. Ἰστέον δὲ ὅτι διορθώθησαν παρὰ Δημητρίου τοῦ Τρικλινίου. Ἦσαν γὰρ ἐν πολλοῖς μέρεσι διεφθαρμένοι καὶ πολλοὶ ἐκ τούτων παρελείφθησαν ὡς ἀδιάγνωστοι. Latinis Jambis vertit & castigationes quasdam adjunxit *Q. Septimus Florens Christianus*, ** cujus translatio separatim ab eodem Morello edita est Paris. 1687. 4. sub titulo *Sphæra Vetus Græca.* Hic Florens Christianus Vir Græce & latine doctissimus levi conjectura poëmation istud tribuit *Georgio Pisidæ.* Nam *Empedoclis*, inquit, *hos esse versus nunquam in animum induxi ut crederem, & qui credunt, sunt sane quam* ταχυπειθεῖς, *nulloque, ut mihi videtur, probabili nituntur argumento. Ab iis temporibus longissime absunt qui Triclinio Demetrio imputant. Sed con-*

* Mundus Empedocli dictus σφαῖρος, unde σφαῖρος Ἐμπεδόκλειος, de quo Gatakerus ad M. Antonini XII. 3.

** Fallitur Labbeus qui cum versione Morelli excusam Empedoclis Sphæram tradit p. 133. Bibl. nov. MSS. poëmaque hoc affirmat constare versibus Jambicis & Heroicis. Idem testatur quater exstare manu exaratum in Bibl. Regis Christianissimi, num 1213. 1334. 1662. 2226.

conjectura tamen ſcopum veritatis propius attingunt. Quamvis enim materia hæc ſit vetus, recentior tamen eſt forma, & meruit nihilominus antiquum obtinere. Profecto Poëſis iſta non longe diſcedit à Piſida vel ſtylo vel ætate, quod judicium facio aliorum & eruditiorum. Toto & perpetuo carmine nihil aliud reperias extra ſtellarum & ſiderum poſituram ordinemque ſecundum diagrammata vulgaria. Poſt deſcriptum ſitum percurrit his auctor ſigna Zodiaci, ſed moratur præcipue circa Etymologias, quæ mihi interdum imo fere ſemper φορτικαὶ videntur, neque ſatis fidem facientes. Ejuſmodi multa habemus Græculorum λεπτολογήματα, nugas ingenioſas & curioſas φλυαρίας, præcipue in Aſtronomicis. Nos in interpretatione ſimioli fuimus, multum voluimus, pauca præſtitimus. Nam Græca veriloquia Latinis mutare, & illorum elegantiam (ſi qua in his nugis) præſtare, operoſum eſt magis quam utile vel ingenioſum. Cæterum Piſidam auctorem eſſe vix crediderim, neutiquam enim Chriſtianiſmum ejus ac religionem ſpirant hi verſus (75, ſeq.)

Τοιᾶδε τάξει σχηματίζοντ' ἀστέρες
Θεῶν βροτοῖσι τὴν χάριν δωρουμένων.
Εἶτ' οὖν ἀμήτωρ Παλλὰς ὤρισε βροτοῖς,
Εἴθ' ἥλιος τηλωπὸν ἀστέρων θέσιν,
Θεῶν τὸ μηχάνημα — —

Video etiam ab amica & erudita Dieterici Dobleri manu notata remotioris antiquitatis argumenta non contemnenda, quod hic ſcriptor non meminit libræ, quod v. 16. Cancri aſteriſmum refert ad ſolſtitium, quod quod Hydræ caudam v. 59. ad poſteriores Centauri deflectit pedes ſecus quam Ptolomæus à quo extremitatem caudæ hydræ ſupra caput Centauri ponere edocti ſunt Aſtronomi: quod Zodiacum v. 110. vocat ἀριθμόν, quod Taurum denique antiquioribus tradit v. 99. dictum οὖρον. Quoniam vero vetuſtiores poteſt ſecutus eſſe auctores quisquis hæc ſcripſit, & Sphæræ Empedoclis vel jamborum ab illo ſcriptorum nemo veterum meminit quod ſciam, incertum etiam eſt utrum Empedocles junior Tragicus attigerit Aſtronomica, itaque univerſam rem arbitrio lectoris relinquere, quam divinando temeritatis notam incurrere malo. At enim quoniam Carmen ipſum perbreve eſt, & præterea tam raro obvium & parvitate ipſa ſua Bibliothecis ita ſubductum, ut ineditum videri poſſit, quid vetat illud hoc loco integrum una cum notulis doctiſſimi interpretis Q. Septimi Florentis Chriſtiani ſubjungere.

ἘΜΠΕΔΟΚΛΕΌΥΣ ΣΦΑΊΡΑ.

Ἡ δ' ἐςὶν ἄςρων τάξις, ἀμφὶ μὲν πόλον
Ἄρκτους διπλᾶς πρὸς νῶτα νεύσας τύποις
Ἀντιςρέφοις οὐρανῖσιν ἀλλήλαιν φοραῖς
Σκολιαῖσιν εἴργει μὴ πελάζεσθαι δράκων.
Τῶ δ' ἀμφὶ χάσμ' ἐν γουνάσι δεξιὸν πόδα.
Ἔχει· κάρα δὲ κρατὸς ὀφιούχου πέλας.
Ὃς ἐν μετώπῳ Σκορπίου βαίνει ποδί.
Τῆς μείζονος δ' ὄπισθεν ἵςαται φύλαξ
Ἄρκτου. ποσὶν δὲ τῶδε παρθένος κυρεῖ,
Ἔχουσα λαμπρὸν χειρὶ Δήμητρος ςάχυν.
Μεταξὺ δ' ἄςρων τῶν δὲ κυκλοῦται τύποις.
Ὤμου μὲν ἀρκτούροιο δεξιοῦ πέλας
Στέφανος, ὕπερθεν τ' ὄφιος, ὃν φέρει χερὶ
Ὀφιοῦχος, ἄρκτου δ' ἐν κυκλουμένος ποσὶν
Ὀπισθίοις ἐν βήμασιν κεῖται λέων.
Μέσαις δὲ θερειναῖς ἐν τροπαῖσι καρκίνος
Διδύμοις ἔνερθεν προσθίων κεῖται ποδῶν.
Κεφαλὴν δ' ἐπ' αὐτὴν ἁρματηλάτης, ποδὶ
Ταύρου κέρατι τῷ δεξιῷ ςηρίζεται.
Λαιῷ δ' ἐν ὤμῳ Ζηνὸς αἴξ ἐςὶ τροφὸς,
Ἣν αὐτὸς ἄςροις ἐγκαθίδρυσεν καλῶς
Θρόνων κρατήσας οὐρανοῦ σκηπτουχίας.
Ἔριφος δὲ ταύτης νέρθεν εἴληχεν τόπον
Καρποῦ κατ' ἄκρας χειρὸς ἡνιοςρόφου·

Ἀρκ-

Verſ. 2. νευούσας τύποις) ſic Avienus in Arataeis, Conſurgit in aëra forma. Alias vocat ſpeciem.

v. 4. εἴργει μὴ πελάζεσθαι) Manilii Verbum uſurpavi, qui dixit. Ne coeant.

v. 5. ἀμφὶ χάσμα) Impetum dixi, non neſcius cultiſſimum poëtam Tibullum de Scylla dixiſſe, Impetus oris. Sic cœli impetum pro vaſtitate Lucretius. Patorem dixiſſe videtur Mileſiarum ille venuſtus ſcriptor in Onochryſo.

ibid. ἐν γούνασι) lege, ἐνγόνασι, una voce. Avienus, ἐκφραςικῶς, ex Arato dixit, dextræque impreſſio plantæ Tempora deculcat maculoſi prona Draconis. ubi tempora prona non ſunt χάσμα. Melius hic auctor.

18. κεφαλὴν δ' ἐπ' αὐτὴν) Mallem ὑπ' αὐτὴν, & ſic legendum ratio τῶν τύπων poſtulat.

24. ἔριφος) Alii Hœdos vocant, ſunt enim ſtellæ duæ in manu Erichtonii Aurigæ. Sed ſingularem fecit etiam Manilius, & Propertius, Lib. II. *Purus & Orion, purus & Hædus erit,* Sic pro piſcibus ſæpe Piſcem legimus.

SPHÆRA VETUS GRÆCA,

Q. Sept. Florente CHRISTIANO interprete.

HIC ſiderum ordo eſt ætheris: Circa polum
Arctos duas in terga vergentes, ſitu
Contrario caudarum, inerrans flexibus
Coire prohibet invicem obliquis Draco.
Ad impetum hujus dexterum Engonaſis pedem
Habet, caputque propter Ophiuchi caput,
Qui frontem acuti Scorpii ingreditur pede;
Dein ſtat Urſam pone majorem ſequens
Cuſtos: ad hujus Virgo ſtat veſtigia,
Cereriſque ariſtam fulgidam præfert manu.
Hæc inter aſtra forma in orbem vertitur
Humerum Corona dexterum Arcturi propè,
Superior Angue quem manu Anguitenens tenet:
Majoris Urſæ juſta poſtremos pedes
Infra volutus igneus jacet Leo.
Sed Cancer intra media ſolſtitia adjacet
Geminis, ſub Urſæ pedibus anterioribus:
Auriga capiti ſubjacet trucis feræ,
Plantâque Tauri dexterum cornu premit:
Læuum hujus armum poſſidet nutricula
Jovis Capella, cuíque gratus Jupiter
Cælo potitus inter aſtra locum dedit.
Succedit Hœdus, & habet inferius locum
In fine brachii & manu Aurigæ ultima.

Arcti

24. *καρπῷ*) In brachio Germanicus dixit, Auienus expreſſit *καρπὸν*, cùm ait: fine manus.

Ἄρκτου δὲ μικρᾶς ἐς τὸν ἔσχατον πόδα
Κηφεὺς τριγώνου τάξιν ἐξεργάζεται.
Ὄρνιθα χειρὶ δεξιᾷ θηρώμενος·
Πτέρυγα δ' ὑπ' αὐτὴν ἵππος ἰθύνει πόδα,
Μέσαις γε χώραις, ἰχθύων, ὁρώμενος.
Ἄστρων δὲ τῶν περὶ τῶν τε νῦν εἰρημένων,
Ὅσ' ἐξικνεῖται καὶ πεπλήρωται, τόπος.
Ἔμπροσθε κεῖται Κασσιέπεια Κηφέως,
Αὐτός θ' ὁ Περσεὺς ὠκὺς ὧδ' ἅρπην ἔχων,
Πόδας τιθεὶς νώτοισιν ἁρματηλάτου.
Ἵππῳ συνάπτουσ' Ἀνδρομέδα τὸν κρᾶτ' ἔχει
Τὸν αὐτὸν ἵππου γαστρὶ κοινὸν ἀστέρα.
Μεταξὺ δ' ὄρνιθός τε καὶ τ' ἐν γούνασι
Λύρα τέτακται πρὸς μέσον δὲ τοὔμπαλιν
γρ. δὲ — Πρὸς ἀντολάς τε" τῶν δὲ Δελφίνων δέμας.
Ἵππου τε κεφαλὴ πλησίον, φαντάζεται.
Ὕδωρ χέοντα δ' ὕπερθεν, αἰγόκερως ἔχει
γρ. αἰετόν — Οὐρὰν παρ' αὐτὴν * ἐξικνούμενος κάρα.
Δελφὶς δ' ὕπερθεν, ὀϊστὸς, αἰετός θ' ὁμοῦ·
Αὐτὸς, δράκοντα, δ', ἐν διπλαῖς χερσὶ κρατῶν
Ὀφιοῦχός, ἐστιν. ἀλλὰ ὅρα τόν δε γε κάρα
Στεφάνῳ συνάπτων, νέρθεν ἐξικνούμενος.
γρ. ὤκι- — Τούτοις μὲν οὖν βορέος ὥρισαι * τόπος.
σαι γρ. — Τὸ πρὸς νότον δὲ τήνδε τὴν τάξιν "κρατεῖ,
ἔχει — Ὑπ' αὐτὸ κέντρον Σκορπίου, βωμὸς τέως.
Γρ. Χηλὰς — Χηλαῖς * δ' ὑπ' αὐταῖς, Σκορπίου τε σώματα
δ' ὑπ' αὐ- — Τὰ πρόσθε Κενταύροιο φαίνεται μέλη.
τὰς — Νέρθεν χεροῖν δὲ θηρίου δέμας.
Ἐμπροσθίοιν δὲ τοξότου χεροῖν ὕπο
Δινωτὸς ἄστρων κύκλος ἀμφελίσσεται.

Ἔνθεν

39. τῶν δὲ δελφίνων) Nisi legas δελφῖνος, nescio quare usus est numero multitudinis, cùm singulare sit signum. Sed cùm paulò pòst Delphini injiciat mentionem, suspicor aliam vocem desiderari ἀντὶ τῶν δελφίνων.

45. ἀλλ' ὅρα) Non est ut negem mendosa hæc esse, quamvis eliciatur sensus legenti, ἐξικνούμενον.

48. τὸ πρὸς νότον) Malim τὰ πρὸς. Mox pro σώματα, melius σῶμά τι, quia dixit χηλαῖς, neque enim Nepa duplex habet corpus, nisi Chelas ipsas, quæ pro Libra usurpantur, corpus aliud facis ab ipso corpore, id est, partes sejungis à toto.

Arcti minoris ponè postremum pedem
Cepheus figuram conficit Trianguli.
Manu fugacem dextera captans avem,
Sub cujus alam dirigit pedem Ferus,
Quem media latè Piscium vident loca.
Sic ista sedes pondere astrorum gemit
Quæ dicta supra, quæque nunc novissime.
Suum antè Cepheum Cassiepia sedem habet,
Et ipse Perseus celeripes falcem tenens,
Pedibúsque terga fortis Aurigæ premens.
Equo cohærens aptat Andromedæ caput,
Cum ventre equino stella eadem fulgerans.
Intérque Olorem & altero Nixum genu
Lyra collocata est: Delphis at contra sedens
In medio ad ortus siderum horum visitur.
Tum verò equinum proximè apparet caput.
At Capricornus supra habens Aquarium
Caudam prope ipsam vertice adfectat suo:
Supráque Delphin & Sagitta, Aquila & simul.
Tenet Ophiuchus ipse utraque Anguem manu.
Ipse Anguis infra (quod volenti cernere est)
Caput videtur cum Corona jungere.
En sidera hæc sunt partis ad Boream sitæ:
Quæ versus Austrum, hunc ordinem contra obtinent:
Sub ipsum acumen Scorpii Ara visitur.
Chelis sub ipsis & Nepaï corpore
Priora parent membra Centauri senis:
Corpus ferinum noscitur subter manus.
Verùm sub anticas Sagittarî manus
Rotatus orbis siderum convolvitur.

Ἔνθεν δὲ ἄλλος κύκλος ὃς κικλήσκεται
Ὁ νότιος, ἰχθύς τ' ἄλλος ἐσθ' ἐρώμενος.
Ὕδρα δ', ὑπ' αὐτὴν παρθένον λέοντά τε
Μέσον, πρὸς αὐτὸν καρκίνον δὲ, κρᾶτ' ἔχει:
Οὐρὰν δὲ, Κενταύρου πρὸς ὀπισθίους πόδας:
Καμπαῖς δ' ὑπ' αὐταῖς, ἐστὶν εὔσημος μάλα
Κρατὴρ, κόραξ τε, πρὸς τὰ Κενταύρου μέλη.
Ἴδοις δ' ἂν, Ὠρίωνος ἐξ ἀριστερῶν,
Ποταμόν· ποσὶ θ' ὑπ' αὐτοῖσιν, ὠκύπουν λαγών,
Ὃς λαμπρὸν αὐγαῖς στέρνον φλέγει κύνα.
Κυνὸς δ' ὀπισθίοις πελάζεται ποσὶ,
Πηδάλιον. ἀστὴρ τ' ἐξαναστράπτων φλογί
Μέλεσι συνάπτει· καὶ πεπλήρωται τόπος·
Ταύρου δὲ δεινὸν πρὸς πόδι ἐντείνων χέρα
Λαμπροῖς ἐν ἄστροις λαμπρὸς Ὠρίων μέγας,
Διδύμοισι προτείνει χεῖρα δεξιούμενος·
Προκύων δὲ, χειρὸς δεξιᾶς ἐστιν πέλας,
Κριός θ' ὑπ' αὐτὸν, ἰχθύων τε σώματα.
γρ. πρωχ- Παρ' οὓς ἵκνηται κῆτος· ἐν πρώτοισι δὲ
τοῖσι Σύνδεσμον ἰχθῦς κοινὸν ἔχον ἀστέρα.
Τοιᾶδε τάξει σχηματίζοντ' ἀστέρες,
Θεῶν βροτοῖσι τὴν χάριν δωρουμένων.
Εἴτ' οὖν ἀμήτωρ Παλλὰς ὤρισε βροτοῖς,
Εἴθ' ἥλιος τηλωπὸν ἀστέρων θέσιν,
Θεῶν τὸ μηχάνημα. πάντας δ' ἐν βραχεῖ
Φράσαι βρότειος οὐκ ἂν ἐξεύροι νόος.
Ἀθρει δὲ κόσμου τοῦ δέ τ' αἰῶνος δρόμον
Ὡς εὖ διεστάθμησεν αὐτουργὸς φύσις.
Κριός Πρῶτος χορείας Κριὸς ἡγεῖται κύκλου
γρ. Εἶθ' * Ὅτι κριὸς γε πάντα συγκρίνας ἔχει·
ὅτι Συνῆλθε γὰρ πρὸς αὐτὸ τοῦτο συγκριθείς.

Ἐξ

70. διδύμοισι) lege, διδύμοις. Quorsum enim in alteram sedem Anapæstum non necessarium inducas?

73. ἐν πρώτοισι δὲ) non puto primarium verbo postremo & flagitioso mutandum esse. Potius dixisset, ἐν οὐραῖσι δὲ. neque enim cohærent Pisces posterioribus, cùm mutuò sint obversi.

79. θεῶν τὸ μηχάνημα) Vera & pia sententia, non à Christianis solum, sed bonis illis paganis celebrata; puta Arato & Dionysio, περιηγητῇ.

Hinc orbis alius qui vocatur Circulus
Auſtrinus, alius Piſciúmque cernitur.
At Virgini & medio Leoni ſubjacet
Dira Hydra, ad aſprum quæ caput Cancrum refert.
Caudámque Centauri ad pedes retrò ultimos.
Spiris ſub ipſis maximè illuſtris manet
Crater, & inde membra Centauri propè
Stat Corvus, Orionis ad lævam ſedet
Flumen, ſub ipſis pedibus eſt levipes Lepus,
Qui fulgerantem Sirium fugit Canem.
Pedibus propinquat ultimis Caniculæ,
Servaculum Argûs; & cohæret artubus
Flammis coruſcum ſidus, atque implet locum:
Manumque tendens ad gravem Tauri pedem
Micantia inter ſidera Orion micans,
Tendit gemellis alteram Laconibus:
Sed eſt propinquus dexteræ Antecanis manus.
Aries ſub ipſum eſt, Piſciúmque corpora:
Quîs ſæva *P*iſtrix adjacet, ſed *P*iſcibus
Commune vinclum & ſidus in primis nitet.
Tales figuras ſidera & ſedes habent,
Benignitas quæ Numinis mortalibus
Conceſſit: Ergo ſeu patrima Pallas, aut
Sol ordinavit huncce ſtellarum ſitum,
Opus eſt Deorum, humana nec ſollertia
Referre poſſit omnia in compendium.
Mundi atque vitæ aduerte curſum, quàm benè
Natura diſpenſavit ipſa opifex ſui.
Præſul choreæ circuli dux eſt gregis, *ARIES.*
Quòd congregata cuncta diſcernat catè,
Nam comparatus hoc ad ipſum convenit,

Et

12: Κριὸς) Hoc Etymon, ἀπὸ τῆς κρίσεως, Græce tantum linguæ conuenit: nam ſi Arietem vocas, aliud excogitandum eſt. Alii tamen κριὸν, dictum volunt propter κάρα, quia cornibus pollet, & eſt ἀσελγόκερως: unde κυρίττειν, ex κορύπτειν, cornu ferire Virgilio. Itaque rectè Suidas, κριὸς ὁ τὸ καρδιέμενος: quique ut ait idem Marco iraſcitur in cornua.

Ἐξ οὗγε τοῦτο Κριὸς ὄνομ' ἔσχε βροτοῖς.
Κριῶν μὲν ἔαρος χείματος τε μεταβολάς,
Κριῶν δὲ μῆκος ἡμέρας νυκτός τ' ἴσον.
ἰσ. γ' Ὅθεν γε κόσμου κόσμον ἀντηλλάξατο,
ἀκόσμως Ὃ δ' γὰρ βροτοῖς ἔνειμε, παρὰ θεῶν ἔχει:
γρ. δ' ἄρ Διὸ δὴ κρίσει καὶ τοὔνομ' ὤρισαν θεοί·
Κριὸν κριτήριον γὰρ οὗ διείλετο
Ἴσην πρὸς ἠῶ καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔχειν.
Ταῦρος Κεῖται δ' ἐφεξῆς Ταῦρος, ὡς γεωμόροις
Τύποις ἐοικὼς κεῖνος ὃς κατ' αὐχένα
Στερρῷ τένοντι τοῖον ἁρμόζει ζυγόν,
Γαμψοῖς ἀρότροις αὔλακος σχίζων γύας·
Ἡ δ' ἀστέρων ἡ τάξις ὅς πάλαι ποτὲ
Ἐκλήζετ' οὐχὶ Ταῦρος, ἀλλ' οὖρος βροτοῖς
Ὅσπερ καλεῖται πᾶσι πρεμόνων φύλαξ.
Δίδυμοι Δίδυμοι δὲ κεῖνται τάξεσι σαφεστάταις
Ἐπεὶ τότ' ἤδη καρπὸς αὔξεται διπλοῦς.
Χλόη δ' ὑπὲρ γῆς ἄρχεται σχίζειν φύσιν,
Καὶ δισσὰ φύλλων αὔξεται βλαστήματα
Πρὸς εὐδιεινὴν ἠέρος κατάστασιν.
Καρκῖνος Ὁ δ' ἀλλαγὴν στοιχείων ἀντιλαμβάνων
ἰσ. καρπί- Καρκῖνος ὑπάρχων ἐν χρόνοισι καρπιμος.
μοις. Ἐκ γῆς τέλειον καρπὸν ἐμφαίνων βροτοῖς,
Ἑξῆς τέτακται τάξεσι σαφεστάταις.
Λέων Ἔχει δ' ἀριθμὸν ἐν μέρει πέμπτῳ Λέων,
γρ. χα- Λεαίνεται γάρ, εἶτα καὶ χαράσσεται,
λάζεται, Θερμαῖς πυριφλόγοισιν ἡλίου βολαῖς,
Τὰ πρὶν βρύοντα γῆς ὕπερθεν αὔεται,
Ὁ δ' ὀλλύων χρόνοισιν αὐδᾶται Λέων.

Ἐγγὺς

98. ἡ δ' ἀστέρων) Quorsum hæc verba quibus initium fecit ? Sane hîc mihi videntur ἀπροσδιόνυσα, & alia censeo substituenda, quæ fortassis alia scripta exemplaria suppeditabunt.

Ibid. ὃς πάλαι ποτὲ) Vetus aureum seculum innuit, quo boum nullus erat custos, imo ipse bos erat (ut cum Frontino loquar) arvifinius. Tanta erat ejus ætatis innocentia probitásque. Nam limites (ut ait idem bonus auctor Grammaticus) ante Jovem nulli erant, proinde lites nullæ, ideóque tandem positus limis litem ut discerneret aruis, ut ait divinus Agricola Maro. Itaque non mirum si tanta bovem reverentia coluit antiquitas, ut eum occidisse juxta periculosum fuerit atque civem. Sanè verò οὖρον, de bove recte dici, vel ipse

Et inde Grajum nomen hoc indeptus eſt
Crion, quòd hiemis veris & diſcrimina,
Noctíſque cernat & diei horas pares:
Ex mole confuſiſſima hunc mundum excitans.
Nam dona Divûm impertiit mortalibus,
Unde indidere nomen à Criſi dii,
Crion vocantes, namque decretorius
Occaſum & ortum ſcindit æquo examine.
Tauri ſecunda ſedes eſt, & formam habet *TAURUS.*
Arvum colentis qui jugum cervicibus
Poſcit torofis, & recurvi pondere
Gemens aratri ſulcat arva proſecans.
Hic ordo ſiderum, neque hunc antiquitus
Taurum vocabant, Urus huic nomen fuit
Qua Terminorum voce cuſtos noſcitur.
Gemini ſequuntur ordinem clariſſimum, *GEMINI.*
Dicti inde quòd tunc fructus augeſcat duplex,
Supérque terris herba Naturam ſecet,
Binæque creſcant frondium propagines,
Tepente terſi molliter ſtatu aëris.
At qui movetur greſſibus retrogradis, *CANCER.*
Gaudètque cancer fructuoſo tempore,
Frugesque monſtrat perficas mortalibus,
Clarum deinde ſedis ordinem tenet.
Quintam jubatus occupat ſedem Leo, *LEO.*
Nam iiditurque læditurque perdite
Compunctus aſſi ardore Solis igneo.
Tunc omnis arbos, omne marceſcit ſatum:
Per tempora autem perbitans, audit Leo.

ipſe Bootes fidem faciet qui Urſæ οὖρος, vel φύλαξ, dictus eſt. Tum iſte ſeſqui-verſus, καὶ βοὸς οὖρον, Ἀσκητὶν χρυσῷ παμφανόωντι κέρας ex Anthologia puto, facit ut exiſtimem priſcis illis temporibus, quibus antè Jovem nulli ſubigebant arua coloni, bovem pro cane fuiſſe ad cuſtodiam, ut poſtea ad laborem.

111. λεαίνεται γὰρ) Neque placet hoc Leonis etymon. Alii melius, παρὰ τὸ λεύσσειν. Sunt enim ardentes & ignei oculi illius feræ, quæ merito à Sole ſubſtantiam & naturam trahere exiſtimatur cenſente Macrobio.

114. ὁ δ' ὀλλύων) Sententiam hanc nuſpiam alibi quod meminerim, legi. Si qui ſint meliore memoria, ſcire velim ecquid recordentur. Hujus indicii maximam à me inibunt gratiam.

Παρθένος Ἐγγὺς δὲ τούτου, παρθένου κεῖται τύπος.
Πρὸ τοῦ γὰρ εἰς τόδ᾽ ἄστρον ἥλιον μολεῖν,
Ἄφθαρτα γήης πάντα τηρεῖται φύη.
Τὸ δ᾽ οὐδέπω τὴν πεῖραν εἴληχος φθορᾶς,
Κατωνόμασαι πᾶσι παρθένου βίος.
Χηλαὶ Χηλαὶ δ᾽ ἐπειδὴ σῖτος εἰς δόμους βροτῶν
Γεωμόροισι χερσὶν ἐξηθροισμένος
Πόνοισιν εἰς τὰ δώματ᾽ ἐνσωρεύεται·
Τότ᾽ εἰς μέλαθρα συμφορούμενος τροφὰς
Παρέχει τροφαῖσι ταῖσιν ἠελθμημέναις.
Σκορπίος Ὅταν δὲ πλάξας ὥριμον τύχῃ σπόρον,
Ὁ δ᾽ ἐκκομίζει σπέρμα γῆς ἐν ἀγκάλαις
Μόχθων ἐπ᾽ ἄκρων ἐκτὸς εἰσφορούμενος
Ὕπερθεν ἤδη σκορπίος τότ᾽ οἴχεται.
Σκορπίζεται γὰρ σῖτος εἰς δόμους χθονὸς,
Ὅπως τέλειος καρπὸς αὐξηθῇ βροτοῖς.
Τοξότης. Μεθ᾽ ὃν κύκλου φοραῖσι ταῖς πολυστρόφοις
Εὔσημος, οὐκ ἄσημός ἐστι τοξότης,
Ἐκ γῆς γὰρ ἤδη καρπὸς ἐκτοξεύεται,
Τὰ νέρθε δεικνὺς γαστρὸς οὐ κεκρυμμένα·
Νέοις γὰρ ὕπερθε φύεται κεντέσμασι.
Ὁ δ᾽ ἐκ διμόρφου σώματος φαίνων μέλη
Αἰγόκερως Τηλωπὸς ἄστρων Αἰγόκερως κεκλημένος,
Καλῶς τετύχηκεν ὀνόματος τοῦδ᾽ ἐν βροτοῖς.
Τὰ πρόσθε μὲν γὰρ αἰγόπλαστα δείκνυται,
Οὐραῖ τ᾽ ὄπισθεν ἰχθύος θαλασσίου.
Ἡ μὲν γὰρ ἐν γῇ φέρβεται χλοηφόρῳ,
Ἡ δ᾽ ἐν κλύδωνι νήχεται γλαυκηπόρῳ.

Εἰς

am. Tamen quia in Mesopotamia vehementi vi Solis Leones à culicibus ita per oculos infestari dicuntur ut in flumen se proripiant & mergantur, suspicor huc respexisse hunc Sphæræ ἰαμβογράφον. Existimaverit etiam aliquis dictum hoc de longævitate, quia μακρόβιον esse Leonem, etiam Aristoteles in historiis persuadet fidemque factam ait ex claudo capto, cujus dentes vetustas infregerat & minuerat. Sed profecto χρόνοισιν, non idem est quod χρόνῳ, Græce scientibus. Itaque priori sententiæ potius subscribo. *(Forte non opus inquisitione ulteriore, si observetur ad solis vires in dodecatemoriis a poëtâ respici, neque enim cancer per se κάρπιμος nec λέων ὀλλύων sed κάρπιμος in Cancro sol, & ὀλλύων in Leone.)*

Hunc proximè aſtat forma puræ Virginis, *VIRGO.*
Quia ante quam Sol ſidus hoc percurrerit
Servantur incorrupta terrea omnia:
Corruptionis quidquid autem expers manet
Omnes vocare virginis vitam ſolent.
At Libra quando meſſe collecta domos *CHELÆ vel LIBRA.*
Implent coloni, acervus ingens tritici
Servatur horreis, tunc alibres ſufficit
Conferta fruges in numerum alimonia.
Mox alma Pleias quando ſementem facit, *SCORPIUS.*
Et ſummo in arua ſe labore conferens
Exportat ulnis cultor agri ſemina,
Tunc Sparſor exit Scorpius, nam ſpargitur
Et diſſipatur triticum in terræ domos,
Ut intus hominis perſica augeſcat ſeges.
Poſt tortuoſis circuli in ſpiris ſequens *SAGITTARIUS.*
Miſſor ſagittæ apparet haud ignobilis,
Nam fructus omnis jamque terræ emittitur,
Jam jam retectis ventris imi partibus
Creſcens novello per ſuperna acumine.
At Capricornus corpore ambiguo nitens *CAPRICORNUS.*
Sidus remotum, nomen hoc jure obtinet:
Priora membra ſcilicet produnt Capram,
Piſcem marinum cauda poſtrema arguit,
Illa in virente vivit herbarum ſolo,
Hæc æſtuoſi gurgitis natat ſalo,

Natura

119. παρθένου βίος) Hinc apud Græcos Παρθενία, dicitur pura vita, & Parthenii dicti teſte Suida, οἱ ἄφθοροι: neque hoc ſolum, purum pelagus & piratis intentatum, dictum eſt, παρθένιον πέλαγος.

120. χηλαὶ) Nomine Chelarum intelligitur Libra. Quia Chelæ (cujus dodecatemorion in Libra finitur) partem occupant ipſius Libræ. Et vero ſic uſurpant Aratus & Manilius. Cæterum inter alia ſignificata χηλὴ, etiam eſt alimentum, hinc illud φορβικὸν Etymon, cui ſi non credidero non deſinam propterea Chriſtianus eſſe

124. τροφαῖσι) Non ſatis intelligo hæc verba. Itaque Problematice inquiram: An quia triticum expenditur ad ſtateram & fit demenſum? An potius per τροφὰς pecudes, id eſt, τὰ θρέμματα, intelligi. Ignoſcant eruditi ignaro & ambigenti.

129 σκορπίζεται) Neque hic auſculto huic Etymologiæ. Nam ſi hæc in Scorpio valet ratio, rogo vos, quare Nepam non ſequetur?

135. νέοις γὰρ) melius, νέοις γ'.

γρ. ταὐτό Εἰς ταὐτὸν ἤχθη· πᾶσα γὰρ θνητῶν φύσις
γ Ἔχει δίυγρον πνεῦμα καὶ ξηρᾶς τροφάς.
τδροχοός Δεινὸν δ' ὕπερθεν τάξιν ἐκλιπὼν, ὕδωρ
γρ. Νέφος. Νέφος προβάλλει λοξὸς ἐκχῦσαι δέπας,
Ὃς συνταράσσει χείματος κόσμον πάγους.
ἴσ. διαρ- Ἐκ γῆς ἢ νοτίδα νάματος διαρπάσαι
πάσας. Ἐπάγει πολλὼ χειμῶνα καὶ πνοὰς βροτοῖς,
Κόσμον καλύπτων οἷάπερ λευκῷ πέπλῳ,
Δεικνὺς ἐν οἵοις σῆμα δηλοῦται κύκλου.
Διὸ δὴ καλῶς εἴληχε καὶ τοῦτ' ἐπώνυμον·
ἴσ. ἐν, ἧ, Ὑδροχόος * δίναισιν εἰς τάξιν μολών.
ὡς, δι. Μεθ' ὃν κυκλεῖται κύκλος εἰλίοσων πνοαῖς
ἰχθῦς Ἀνέμοις ἐναλλὰξ σχῆμα τηλαυγὲς διπλοῦν
Ἀντίστροφον δρόμοισιν ἐμφαίνων τρόπον.
Οὐ γὰρ κάρα μὲν λοξὸν, οὐ δ' ἀπόστροφον
Πρόσωπον, ὀρθὴν τάξιν εἱλεῖται κύκλου,
Ὁ μὲν βορείου κλίματος νεύων πόλῳ,
Ὁ δ' εἰς νότου κέλευθον εἰσδύων βίᾳ.
Διὸ δὴ πνοαῖσι τὰν βυθῷ κεκρυμμένα
Ἔδειξαν ἰχθῦς, πᾶς γὰρ εἰς βυθὸν πεσὼν
Ἄνεμος, ταράσσει κῦμα, σημαίνων βροτοῖς
Χειμῶνα ταχτόν· ἐξ ἐπιστροφῆς κλύδων
Εἰλιγμὸν ἐκ γῆς ὕδασι προσφέρων, σφοδρόν·
Δείκνυσι καιροῦ σχῆμα, χειμῶνος φύσιν·
Ὅθεν διπλοῖσι χρώμενοι καιροῦ δρόμοις
Ἀνέμων ἔχουσι τάξιν οὐ μετρουμένην.

143. εἰς ταυτὸν ἤχθη) vel lege, τοῦτον, cum eruditorum Phœnice Jos. Scaligero, vel αὐτόν. Hoc enim innuitur, Ad Capricorni naturam omnia referri, qui siccus est & humidus: Quibus qualitatibus & hominis natura constat, & omnia in orbe terrarum viventia Deus naturæ auctor perficit.

145 δεινὸν) non placet, τὸ δεινόν. Potius δεινῶν, qui vortices sunt, legendum suspicer nisi aliter censeant acutiores & eruditiores viri, quorum probabilioribus rationibus non solum manus, sed etiam suram præbebo libens.

142. εἴληχε καὶ) Dele illud καὶ, quod ex præcedenti syllaba χε supercrevit, lapsu usitato & facili: ut contra versu sequenti ὑδροχόος, geminata ultima syllaba ος, sed degenerans in ω magnum.

Natura fertur omnis huc mortalium,
Siccisque vescens humidoque spiritu.
At verticosæ sedis emansor Puer
Obliquat urnam, & fundit undas desuper:
Colles honorem turbat hibernum movens,
Laticisque terræ raptor humentis, nigram
Hiemem, procellas atque ventos invehit,
Operitque mundum veste tanquam candida,
Et obstinet quà circuli signum patet.
Jure ergo Aquari nomen huic sorte obtigit
Sedem obtinenti propter undarum globos.
Post hunc rotator gyrat auras circulus *PISCES*
Ventósque mutat, forma longi luminis,
Gemella, cursu versa stat contrario:
Aversa quamvis frons & obstitum caput,
Tamen sequuntur circuli rectum ordinem.
Septentrionis iste vergit ad polum,
Hic vi capessit humidas Austri Vias.
Itaque in profundo quæ latent perflamina
Pisces revelant: ventus in fundum cadens
Conturbat undas, nuntians mortalibus
Hiemem & procellas, æstus ut reciprocus,
Qui verticem undis addit è terræ sinu,
Portendit atræ tempus hiemis asperum.
Hinc est quod illi duplici cum temporis
Cursu, fruuntur flaminum immenso ordine.

Finis Sphæræ veteris.

CAPUT XIII.

1. *Elenchus *) Alphabeticus Pythagoricorum apud veteres memoratorum.*

ABaris Hyperboreus ad quem liber ferebatur sub Pythagoræ nomine, & cum quo de rebus præclaris Pythagoras cum apud Phalaridem captivus esset disseruisse dicitur. Vide quæ dixi Libro I. c. 2. sect. 7. ubi Abarin Pythagorâ antiquiorem ex Harpocratione observavi. Quæ porro de Abaride in veterum scriptis sive vera sive commentitia feruntur, ea non indiligenter collegit singulari diatriba Carolus Godfridus Zapfius, Lipsiæ 1706.

Abroteles Tarentinus.

Achmonidas Tarentinus.

Acrion Locrus, quem inter alios Pythagoricos adiit Plato teste Cicerone Lib. V. de finibus. In Valerii Maximi Codicibus VIII. 7. extern. 3. *Arion.*

Acron Medicus Agrigentinus, de quo Svidas, Hesychius illustris & viri docti ad Empedoclem Laërtii VIII. 65. Hippocrati æqualis fuit.

Acusilaus Tarentinus.

Adicius Locrus.

Æetius

* Quibus nullum testimonium additum vides, ii apud solum Jamblichum c. ult. de vitâ *Pythagoræ* memorantur. Neque assentior Præstantissimo Lloydio, qui pleraque nomina Pythagoricorum (ex 218. ducenta) conficta esse à Jamblicho conjicit. Quorsum enim tot falsa confinxisset, qui multa vera prætermisit. Notum porro est discipulorum Pythagoræ alios fuisse ἐσωτερικοὺς, ut auctor Philosophumenon sub Origenis nomine, appellat, quos Jamblichus c. 18. Πυθαγορείους: alios ἐξωτερικοὺς quos Jamblichus vocat Πυθαγοριστάς. Aristophontis quoque Comici drama fuit Πυθαγοριστὴς, laudatum Athenæo VI. p. 238. Sive ut Anonymus Vitæ scriptor apud Photium Cod. CCLIX. p. 712. Svidas in Πυθαγ. & Schol. Theocriti Idyll. XIV. p. 207. eos distinguit, alii fuere Πυθαγορικοὶ propriè dicti, qui cum ipso Pythagora versati sunt: alii Πυθαγόρειοι horum discipuli, alii denique Πυθαγορισταὶ οἱ ἄλλως ἔξωθεν ζηλωταί. Certum tamen est hanc distinctionem, veterum scriptorum usu non comprobari, & recentius commentum videtur Dodwello p. 163. de vita Pythag. De distinctione in ἀκουσματικοὺς & μαθηματικοὺς, vide infra in Hippomede.

Æetius Parius.

Ægon Crotoniata.

Æmon Crotoniata.

Æneas Metapontinus.

Ænesidamus. Vide Agesidamus.

Æschylus Poëta Tragicus, Pythagoreus dicitur Ciceroni 3. Tusc. quæst. p. 179. Diversus ni fallor Æschylus discipulus Hippocratis Chii itidem Pythagorici. Aristotel. Lib. I. Meteorolog. c. 6.

Ageas Crotoniata.

Agelas Crotoniata.

Agesarchus Metapontinus.

Agesidamus Metapontinus, sive ut in veteri inedita Jamblichi versione legitur Ænesidamus.

Agylus Crotoniata.

Alcæus cujus gener & hæres fuit Pythagoras. Jamblich. c. 30.

Alcias Metapontinus, sive ut ab illustri Obrechto id nominis rectius exprimitur, Alceas.

Alcimachus Parius Aristocratiæ retinendæ Crotoni suasor cum Dimacho, Metone & Democede. Vide Jamblich. c. 35

Alcmæon Crotoniata juvenis *P*ythagoram senem audivit teste Jamblicho c. 23. quod confirmat Aristoteles Lib. 1. Metaphysc. c. 5. Scripsit *φυσικὸν λόγον* ad Brontinum, Leonem & Bathyllum vide Laërt. VIII. 83. Meminit illius libri etiam Galenus T. 5. p. 1. Contra hunc Alcmæonem liber Aristotelis eidem Laërtio V. 25. memoratus intercidit.

Alexander *P*olyhistor *ἐν τῷ περὶ πυθαγορικῶν συμβόλων* allegatur à Cyrillo IV. contra Julian. p. 133.

Alexicrates. Plutarch. VIII. 7. sympos.

Alopecius Metapontinus.

Amœnus Parius.

Amyclas Heracleotes, quem inter claros Geometras celebrat *P*roclus 2. in Euclidem: Pythagoricum vocat Laërtius IX. 40

Anatolium ex quo auctor Theologumenorum Arithmeticæ non pauca descripsit Pythagoricum fuisse mihi persuadeo.

Anaxilaus Larissæus, de quo dixi infra in notitiâ Comicorum, ubi de Anaxilao Comico. Pythagoricum & Magum vocat Eusebius Chronico ad Olymp. CLXXXVIII. ubi urbe Italiaque ab Augusto pulsum refert.

De Anchito Vide infra in *P*ausania.

Androcydes allegatur à Nicomacho 1. Arithmet. p. 5. & Clemente Alex. 7. Stom. p. 718. (ubi profert dictum ejus * quod Androcydis nomine suppresso legitur etiam in Plutarcho περὶ εὐθυμίας) Apostolio proverb. XVII. 33. Ejus περὶ συμβόλων Πυθαγορικῶν Jamblich. vit. Pythag. c. 28. p. 134. & in Theologumenis Arithmeticæ quorum idem forte Jamblichus auctor p. 41. ubi de senario. Respicit id ipsum opus Clemens Alex. 5. Strom. p. 568. Apud Apostolium XVII. prov. 33. male vocatur Ἀνδοκύδης & apud Grotium ad Act. XIX. 19. Ἀνδοκίδης. Fuit & Androcydes quidam Cyzicenus pictor, cujus meminit Plutarchus *P*elopida p. 291. Confer Franciscum Junium in Catalogo pictorum.

Anthen Carthaginiensis.

Anthimedon Crotoniata.

Antimenes Metapontinus.

Antocharidas Laco.

Aphranor. Vide infra Euphranor.

Apollonius Tyanensis. Vide infra Lib. IV. & quæ ad Eunapii prooemium adnotavi. Ἐν τοῖς περὶ Πυθαγόρου laudatur à *P*orphyrio, & Suidas inter alia eum testatur scripsisse Πυθαγόρου βίον. Effigies Apollonii exhibetur à Jac. Gronovio T. 3. thesauri Antiquitat. Græcar.

Apollophanes. Euseb. VI. 19. Hist.

Appii Cæci carmen Pythagoræorum videri sibi ait Cicero IV. Tusculan. cap. 2.

Arceas Tarentinus.

Arcesus. Plutarch. de genio Socratis f. 583.

Archemachus Tarentinus.

Archestratus Gelous apud Athenæum VII. p. 288. per ironiam Pythagoricus appellatur, cum esset luxuriæ Magister & gulæ.

Archippus Samius.

Archippus Tarentinus. Thebis scholas habuit teste Hieron. in Rufin. Inter primos hic fuit qui cum Lyside commentarios Philosophiæ Pythagoricæ edidit. Vide Porphyr. p. 40. & infra in Cylon. De anima quædam scripto prodidisse Archippum, Epaminondam, Aristæum, Gorgiadem & Diodorum notat Claudianus Mamertus Lib. II. c. 7. de statu animæ.

AR-

* Sententia hæc est: οἴνου καὶ σαρκῶν ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ῥωμαλέον ἀπεργάζονται, ψυχὴν δὲ νωχαλεστέραν. Confer Theodor. Canterum Lib. I. Var. Lect. c. 16.

ARCHYTAS Tarentinus πρεσβύτερος, præceptor * Platonis, & à Pythagora in ſucceſſione octavus. Anonym. apud Phot. 259. Ariſtoxenum in Archytæ vita laudat Athenæus XII. p. 545. Archytæ effigies duplex occurrit in Clariſſ. Gronovii theſauro Antiq. Græcar. T. 2. tabula 49.

Scripta Archytæ hæc apud veteres memorata reperi:

Περὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἀνδρὸς καὶ εὐδαίμονος. Stob. Serm. 1. & 3.

Περὶ Ἀντικειμένων. Simplicius in Categorias Ariſtotelis p. 97. & 103. notans ex hoc Archytæ ſcripto hauſiſſe Ariſtotelem quæ de oppoſitis diſputat.

Ἁρμονικόν. Nicomachus Lib. I. Arithmet. p. 5. Reſpicit & Plutarchus Archytam laudans p. 1147. de Muſica, Ptolemæus lib. 1. Harmonic. cap. 5. cui Archytas dicitur μάλιστα τῶν Πυθαγορείων ἐπιμεληθεὶς Μουσικῆς. Theo Smyrnæus p. 94. Porphyrius in Harmonica Ptolemæi. p. 210. 276. 317.. Confer Alex. Morum ad Lucæ VI. 45.

Περὶ Ἀρχῶν. Stob. Eclog. p. 80. 82.

Περὶ Αὐλῶν. Athenæus Lib. IV. ſub. extrem.

Περὶ τῆς Δεκάδος. Theo Smyrnæus. p. 166. ubi vetus Theonis interpres latinus ineditus decadem vertit *denitatem*. Ceterum non aſſentior Rev. Joh. Andreæ Schmidio qui hunc librum eundem eſſe ſuſpicatur cum Libro Archytæ περὶ τοῦ παντός. Nam in illo de natura & affectionibus numeri egerat, quod in libello περὶ παντὸς minime facit. Geometricalis menſæ traditionem ſive abacum Pythagoricum (Das Ein mahl eins) ab Archyta non ſordido hujus diſciplinæ auctore repetit Boëthius lib. 1. Geometriæ p. 1516. 1518. Tabulam item minutiis menſurarum diſpertiendis lib. 2. p. 1535. 1536.

Epiſtola ad Dionyſium apud Laërtium III. 22. ad Platonem. id. VIII. 80.

Περὶ τῆς Ἠθικῆς παιδείας. Stob. ſerm. 1. Vide & quæ de educatione puerorum ex Archyta Philoſtratus VI. 14.

Librum Archytæ de *eventibus in natura*, è monaſterio neſcio quo Alemanniæ ad ſe perlatum eſſe teſtatur auctor Luminis Animæ. Heidenreich in pandectis Brandeb.

Περὶ Μαθηματικῆς ἐπιστήμης. Stob. ſerm. 41. Jamblich. 3. de diſciplina Pythag. c. 11. (p. 59. in Scutellii verſione.) Porphyrius in Harmonica Ptolemæi p. 236. ubi addit Archytæ hujus μάλιστα γνήσια eſſe,

 hoc

* Archytæ ſervum fuiſſe Platonem, emtum à Polide navarcho, legas apud Tzetzam XI. hiſt. 362. Polidi illum dediſſe ſive vendidiſſe Dionyſium tyrannum. id. X. hiſt. 359. ab Archyta ſervatum Platonem quo minus à Dionyſio interficeretur. Suid. Ἀρχύτ. Rempublicam geſſiſſe Archytas & exercitũ duxiſſe traditur à Plutarcho de liberis educandis p. 8. & 10.

hoc est Philosophiam Pythagoricam quam rectissime referre. Ex Porphyrio deprompsit *H. Stephanus* fragmentum Archytæ quod Græce A. 1657. 8. p. 80. seq. edidit cum Aristotele περὶ ἀκουστῶν per eundem Porphyrium servato, & nonnullis ejusdem Aristotelis ac Theophrasti, & Sotionis libello de flum. quæ suo loco libro III. recensui. Idem Archytæ fragmentum cum versione sua, & disquisitione de ætate Archytæ, qua binos Archytas Pythagoricos, seniorem alterum, alterum juniorem fuisse disputat, in lucem edidit V. C. *Ioannes Grammius* Havniæ 1707. 4. Idem opus Archytæ περὶ μαθηματικῆς videtur respicere Boëthius Archytam laudans in libris Geometriæ & III. 11. Music. & V. 16.

Μηχανικὰ s. de Machinationibus. Vitruv. præf. Lib. VII. quanquam Laërtius VIII. 82. Archytam Architectum libri περὶ Μηχανικῆς auctorem à nostro distinguit. Idem tamen de nostro, sect. 83. οὗτος πρῶτος τὰ μηχανικὰ ταῖς μαθηματικαῖς προσχησάμενος ἀρχαῖς ἐμεθόδευε.

Περὶ νόμου καὶ δικαιοσύνης. Stob. serm. 41. & 44.

Περὶ νοῦ καὶ Αἰσθήσεως. Stob. Eclog. 92. Jamblichus 3. de disciplina Pythag. c. 8. (in Scutellii versione p. 56. seqq. græce enim liber ille Jamblichi hactenus ineditus.)

Περὶ ὄντος. Stob. Eclog. p. 158. Magnificum Archytæ opus de rerum natura. Claudian. Mamertus. II. de statu animæ.

Ὅροι. Aristot. VIII. 2. Metaphys.

Περὶ τοῦ παντὸς Φύσιος libellus Dorice scriptus etiamnum exstat, quo primus universa in decem classes quæ vulgo categorias sive prædicamenta vocamus Archytas distribuit. Prodiit Græce & lat. Venet. 1571. 8vo. Memorat Syrianus in Hermogenem & Simplicius * in Categorias passim. Tum Boëthius II. 41. Arithmet. & Ammonius in quinque voces Porphyrii p. 23. b. Themistius vero negat Archytam qui de decem prædicamentis scripsit fuisse Pythagoricum illum antiquum, sed juniorem Peripateticum hoc nomine, qui novo operi vetustate nominis auctoritatem conderet. Vide Boëthii præfat. ad Categorias. Græce edidit *Joachimus Camerarius* Lipsiæ sine temporis nota in 8vo. sub titulo: Ἀρχύτου Φερόμενοι δέκα λόγοι καθολικοί, additis duobus Anonymi scriptis & Georgii Pachymeræ de sex Philsophiæ definitionibus

* Notandum est ea quæ Simplicius ex Archyta affert in libello qui sub ejus nomine exstat haud reperiri. Ut spurius ille libellus videatur Savilio lect. 2. in Euclidem p. 29. quanquam sit Dorice scriptus dialecto Tarentinorum & illius tractus familiari, ad fucum fortassis faciendum.

nibus. Scriptorum Anonymorum eousque ineditorum hi sunt tituli: Διάληψις περὶ τῆς καλυμένης λογικῆς, τί πη καὶ ποιόν τι ἐςίν. Et Μέθοδος εἰς τὰς τρόπυς τῆς φιλοσοφίας.

Forte nostri quoque Archytæ sunt ὀψαρτυτικὰ Athenæo laudata. Sane Jamblichus c. 29. p. 148. & c. 34. p. 204. testatur Pythagoræos primos fuisse qui de cibis recte præparandis commentarios ediderint.

Περὶ Σοφίας. Jamblich. protreptic. c. 3. p. 12. seq. 15. 17. & 18. seq. Emendatius cum versione *Johannis North* in opusculis Mythologicis Thomæ Galei p. 732.

Allegatur præterea Archytas à Jamblicho in Nicomachum p. 6. 9. 141. 159. 163. 168. In vita Pythag. c. 29. p. 145. à Theone Smyrnæo p. 27. 30. Cic. Plin. Censorin. Plutarch. Boëthio 1. Geometr. p. 1516. & 2. p. 1523. 1526. &c. Aristotele, Theophrasto in Metaphys. Meminit & Vitruvius Lib. I. c. 1.

Sermonem Archytæ adversus voluptatem, cui Tarenti interfuit Plato, relatum vide à Cicerone in Catone Majore.

De Philosophia Archytæ tres libros scripserat Aristoteles teste Laërtio. V. 25. quo loco memorat etiam ejusdem Aristotelis librum τὰ ἐκ τῦ Τιμαίυ καὶ τῶν Ἀρχυτείων.

Inter Archytæ inventa fuit 1.) Datis duabus lineis duas medias proportionales è dimidii Cylindri sectione inveniendi. Laërtius VIII. 83. Plutarchus Marcello. p. 305. Eutocius ad 2. Archimedis de sphæra ac cylindro.

2.) Cubi duplicatio, Plato de Rep. apud Laërt. VIII. 83. Vitruv. IX. 3.

3.) Columba volans lignea. Gell. X. 12. è Favorino. Confer Rev. Joh. Andreæ Schmidii diss. de Archyta Tarentino Jenæ A. 1683. editam, Georgii Paschi inventa novantiqua p. 640. sq. & Monantholii præf. ad Mechanica Aristotelis. Bonifacius XVIII. 2. Hist. ludicræ.

4.) Πλαταγὴ sive Crepitaculum. Aristoteles VIII. 6. de Rep. Diogenianus III. 98. Apostolius XVI. 21. proverb. & è recentioribus Fridericus Adolphus Lampe Lib. I. de Cymbalis veterum c. 9.

Egregie quoq; observavit Archytas in motu naturali quocunq; esse τὴν τῦ ἴσυ ἀναλογίαν, κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλογον πάντα. Aristot. XVI. 10. problem.

Dictum ejus ad servos inobsequentes, cæderem vos nisi irascerer. Jamblichus c. 31. Obscœnitatem in sermone diligenter vitasse notavit Ælianus XIV. 19. Var.

Memorantur præterea 1.) Archytas Mitylenæus Musicus sive ἁρμονικὸς Athe-

Aristeas Metapontinus.
Aristides Quintilianus, de quo infra lib. III. cap. X.
Aristides Rheginensis.
Aristippus Tarentinus.
Aristoclides Tarentinus.
Aristocrates Rheginensis qui civibus suis leges tulit. Jamblich. cap. 30. meminit ejusdem c. 27.
Aristomenes Metapontinus.
Aristotelis scripta deperdita de Philosophia Pythagorica recenseo infra Lib. III.
Aristoxenus Tarentinus in Stobæo passim appellatur Pythagoricus. De illo infra Libro III. capite X. dixi, æqualis enim fuit Dionysii junioris, & in libro περὶ βίου Πυθαγορικοῦ apud Jamblichum c. 33. memorat se ex ore illius tyranni sed tyrannide jam exuti nonnihil audivisse.
Arytus Metapontinus, pro quo inedita Jamblichi versio vetus latina, rectius Eurytus.
Arytus Tarentinus, pro quo in eadem versione melius Eurytus scriptum invenio.
Asteas Tarentinus.
Aston Crotoniata, quem sub Pythagoræ nomine plures libros scripsisse narrat Laërtius VIII. 7.
Astræus Pythagoræ à Mnesarcho donatus, Porphyr. p. 8. seq. Mentio hujus apud Photium Codice CLXVI.
Astylus Metapontinus.
Athamas Pythagoricus allegatur à Clemente Alex. Lib. VI. p. 624. ubi notat Empedoclem ab eo quod cecinit de quatuor elementis accepisse.
Athosion Rheginensis.
Bathylaus Posidonius sive Bathyllus, cui *Physicum* suum commentarium inscripsit Alcmæon Crotoniata.
Bion Abderita Mathematicus, de quo vide sis notas ad Laërtium IV. 58. & Hesychium Illustrem.
Bolus Mendesius Svida teste scripsit περὶ τῶν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱστοριῶν εἰς ἐπίστασιν ἡμᾶς ἀγαγόντων.
Περὶ θαυμασίων Φυσικὰ δυναμερά. *
Περὶ συμπαθειῶν καὶ ἀντιπαθειῶν λίθων κατὰ στοιχεῖον.
Περὶ σημείων τῶν ἐξ ἡλίου καὶ σελήνης καὶ ἄρκτου καὶ λύχνου καὶ ἴριδος.
Præter Bolum Pythagoræum eidem Svidæ memoratur Bolus De-

* De vocabulo hoc Vide supra Lib. I. c. 4. num. 8.

Cercops. Vide quæ ſupra *Lib.* I. cap. XIX. num. 2.

Charondas Catanæus. De hoc dixi infra c. XIV. ubi de legislatoribus.

Chilas Metapontinus.

Chryſanthius Sardianus, de quo dixi ad Eunapium.

Chryſippum Tyrrhenum à Iamblicho inter Pythagoricos memoratum puto ab eodem reſpici in commentario ad Iamblichi Arithmetica pag. 12. ubi χρυσιππαίως nominat. De Chryſippo Cnidio Eudoxi Pythagoræi auditore *Laërt.* VIII. 89. ubi & de altero Chryſippo Aethlii F.

Cleanor Laco.

Clearatus Tarentinus.

Cleon Tarentinus.

Cleophron Crotoniata.

Cleoſthenes Crotoniata, ſive Cleophanes, ut in inedita latina Iamblichi verſione legitur, quæ exſtat MS. Hamburgi in Bibl. Iohannea.

Clinagoras Tarentinus.

Clinias Tarentinus Heracleæ vixit, æqualis Philolai. Allegatur in Theologum. Arithmeticæ pag. 19. & à Stobæo ſerm. 1. Baſilius de legendis Græcorum libris p. 96. edit. Grotii tradit eum maluiſſe ſolvere tria talenta quam vel ſemel jurare, quod de Syllo Iamblichus narrat. Idem Iamblichus c. 31. teſtatur Cliniam iræ moderandæ egregium artificem fuiſſe & cap. 33. Proro Cyrenæo ſingularem fidem ſuam probaſſe. Vide & Ælianum XIV. 23. Var. Laërtium IX. 40. Plutarchum III. 6. ſympoſ. p. 654.

Colais Selinuntius.

Cranius Poſidonius.

Crito Ægeus, ex cujus libro de prudentia & felicitate fragmentum exſtat apud Stobæum ſerm. 3. quod alii codices tribuunt Damippo.

Cronius. Porphyr. vita Plotini & apud Euſeb. VI. 19. Hiſt. & *Lib.* de antro Nymphar. Ejus περὶ παλιγγενεσίας laudat Nemeſius cap. 2. pag. 35.

Pro Crotino Pythagorico apud Syrianum in XIII. Metaphyſ. p. 114. videtur legendum Cronius vel Brontinus.

Cylo Crotoniates propter ingenii aſperitatem à Pythagora inter diſcipulos non admiſſus, Pythagoricos circiter XL. in Milonis æde congregatos exuſſit & lapidibus obruit, ſolo Archippo & Lyſide elapſis. Diodorus Sic. in excerptis Peireſc. p. 246. Neanthes apud Porphyr. p. 37. & 40.

Jamblich. c. 35. Vide & infra in *Perilao*. Pro Archippo Archytam male nominant Laërtii codices VIII. 39. Nam Archytas junior fuit quam ut ſceleri Cylonio intereſſe potuerit. Philolaum pro Archippo habet Plutarchus de Socratis genio p. 583.

Dacydas Metapontinus.

Damarmenus Metapontinus.

Damippus. Vide ſupra in Critone.

Damo Syracuſius. Vide infra in Phintia.

Damocles Crotoniata.

Damotages Metapontinus.

Dardaneus Lucanus.

Deanax Sybarita.

Democedes. Vide ſupra in Alcimacho. Cum Ariſtocratiam Crotone retinendam fruſtra ſuaſiſſet, plebe in Pythagoræos furente Plateas cum juvenum manu ſeceſſit, victus itaque & interfectus à Theage, qui à Crotoniatis recepit pretium 3. talentorum. Jambl. c. 35.

Democrates. Infra in Secundo.

Democritus Abderites. Vide Laërtium IX, 46. & ſupra in Arimneſtus, ac Bolus.

Demon Sicyonius.

Demophilus. Infra in Secundo.

Demoſthenes Rhegienſis.

Dexitheus Parius.

Dicæarchus Tarentinus.

Didymus Muſicus de differentia Muſicæ Pythagoricæ ab Ariſtoxenica περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Ἀριστοξενίων τε καὶ Πυθαγορείων præclare commentatus, quem in plurimis ſecutus eſt etiam ubi non nominat Ptolemæus in Harmonicis, ut notat Porphyrius in Ptol. p. 191. Idem p. 193. obſervat Ptolemæum in plerisque veſtigia legere Pythagoræorum. Didymi librum iterum laudat p. 209. 210. 212.
Ejusdem librum I. περὶ ὁμοιοτήτων. p. 210. Didymum ἐν τῷ περὶ Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας. Clemens I. Strom. p. 309.

Dicon Caulonienſis.

Dimachus. Vide ſupra in Alcimacho.

Dinarchus Parius. Idem ni fallor Dinarchus cujus meminit Jambl. c. 35.

Dinocrates Tarentinus.

Dinoſtratus Menæchmi frater, inter eos qui Geometriam reddidere perfectiorem celebratur à Proclo 2. in Euclidem p. 19.

Dio-

Dionem Syracusanum ἀπὸ συγγενείας Πυθαγορείων, h. e. Philosophiæ illorum addictum fuisse, notat Jamblichus c. 31.

Diochætes, quem à Parmenide auditum tradit Laërtius IX. 21.

Diocles Phliasius. Vide infra in Phanton.

Diocles Sybarita. Alius ab his Diocles Carystius laudatus in Theologumenis Arithmeticæ p. 47. & 49. ubi male editum Δικλῆς.

Diodorus Aspendius sub Aresa Lucano inter Pythagoreos receptus. Jambl. c. 36. de anima nonnihil scripsisse innuit Claudianus Mamertus II. 7. Cynicis moribus vixisse refert Athenæus IV. p. 163.

Diodorus Crotoniata, Democratiæ in patria svasor cum Theage & Hippaso. Jamblich. c. 35.

Diophantus Syracusanus, cujus de mundi originibus sententiam producit Theodoritus IV. θεραπευτικ.

Diotogenes. Ex ejus περὶ ὁσιότητος fragmentum apud Stobæum Eclog. p. 16. & serm. 41.

Dius allegatur à Stobæo serm. 63.

Drymon Cauloniensis.

Dymas Crotoniata.

Eccellus Lucanus, ab Ocello diversus, Jamblicho memoratur. Cæterum incertum Menagio videtur, num apud Syrianum in Metaphys. Aristotelis XIII. p. 109. ubi memorantur τὰ Ἐκκέλου περὶ τῆς τοῦ παντὸς φύσιος sit legendum Ὀκκέλου, an Eccellus quoque, quod tamen non facile mihi persvadeo, librum de natura universi, perinde ut Ocellus, scripserit. Sed & in Censorini quibusdam editionibus c. 2. pro Ocello sed male excusum videas Eccellum Lucanum.

Echecrates Locrus à Cicerone 5. de finibus refertur inter Pythagoreos quos Plato Philosophiæ causa adiit. Mentio in Platonis Epistolis. Sed alius Echecrates quem affatum se ait Timæus Historicus apud Polybium in excerptis Peiresc. p. 50. Alius denique cujus meminit Lucianus in Hermotimo T. 1. p. 567.

Echecrates Phliasius. Vide infra in Phanton.

Echecrates Tarentinus.

Ecphantus Crotoniata.

Ephantus Syracusanus de quo Origenes in Philosophumenis, & Stobæus c. 25. Eclog. Physic. pag. 48.

Eiriscus Metapontinus.

Elephantus Pythagoricus nullus est, legendum Ecphantus. Jamblich. vita Pythag. c. 36. Stob. eclog. περὶ βασιλείας.

Elicaon, ſive ut Arcerii codd. Ἐλικάων. Jamblich. c.27.

Empedocles Agrigentinus, de quo dixi capite ſuperiore.

Empedotimus Pythagoricus fuiſſe videtur laudatus Juliano Imp. in fragmentis p. 295. & in Κρονίοις apud Svidam in ἰȣλιανὸς & Ἐμπεδότιμος. Confer Leopardum XII. 2. emendationum.

Epaminondas. Infra in Lyſis, & ſupra in Archippus. Dignum virtute Epaminondæ encomium habes apud Plutarchum variis in locis, Nepotem in ejus vita, Juſtinum L. VI. c. 8. & Diodorum Sic. excerptis Peireſc. p.247. ἀνὴρ ἔνδοξος ἐπὶ παιδείᾳ καὶ φιλοσοφίᾳ dicitur Plutarcho in Ageſilao p. 611. Apud eundem Plutarchum de liberis educandis p.8. ubi de Dione & Epaminonda additur: ὧν ἑκάτερος Πλάτωνος ἐγένετο συνȣσιαςής, male Xylander: *de quibus poſteriores duo Platonis fuerunt familiares.* Vertendum enim erat: *de quibus alter* (Dio) *Platonis familiaris fuit.* Apud Syncellum p. 260. pro Ἐπαμηνοδότῳ lege Ἐπαμινώνδα τῷ κατὰ Θήβας &c.

Epicharmus Thyrſi F. Comicus τῆς Πυθαγορικῆς διατριβῆς μετεσχηκὼς dicitur Plutarcho in vita Numæ. Ejus ſententiæ ad vitam utiliſſimæ in omnium ore Philoſophorum, ut recte Jamblichus c.29. & exemplo ſuo probant Plato, Ariſtoteles, aliique. De fratre Epicharmi Metrodoro qui pleramque doctrinam patris ſui Thyrſi ad rem Medicam traduxit ejusque libros expoſuit ad fratrem ſcribens, vide Jamblich. c.34. Egi de Epicharmo infra cap. XIX.

Epimenides à Jamblicho c.23. refertur inter eos qui juvenes audivere Pythagoram jam ſenem. Alii, ut Apulejus in floridis, Pythagoræ Magiſtrum fuiſſe affirmant. Apud Platonem 1. de legibus dicitur Athenas perveniſſe decem annis ante Perſicam expeditionem, h. e. Olymp. LXX. 1. ut obſervat Clariſſ. Bentleius. Contra à pluribus traditur Solonem in condendis legibus juviſſe Olymp. XLVI. 3. & idem circiter tempus Athenas Cylonio ſcelere purgaſſe. Aut itaque errarunt Plato & Jamblichus, aut duo fuerunt Epimenides, quod non abſurdum videtur H. Dodwello diſſ. de ætate Pythag. p.234. De Epimenide dixi ſupra Lib.I. cap. VI. quem juniorem, idem Dodwellus, de Pythagora aliquid ſcripſiſſe obſervat è Jamblicho vit. Pythag. cap. 2. p. 29.

Epiphron Metapontinus.

Epiſylus Crotoniata.

Eratus Crotoniata.

Erome-

Eromenes Tarentinus. Ejus de anima sententiam refert Claudianus Mamertus II. 7. de statu animæ.

Essæi Judæorum, γένος δὲ τοῦτ' ἐστὶ διαίτῃ χρώμενον τῇ παρ' Ἕλλησιν ὑπὸ Πυθαγόρου καταδεδειγμένῃ. Josephus XV. 13. p. 541.

Estiæus Tarentinus.

Evæus Sybariata.

Evander Crotoniata.

—— Metapontinus.

—— Leontinus.

Evanor Sybarita.

Eubulus Messenius quem prædonibus ereptum Messanam deducendum curavit Nausithus Tyrrhenus cum Pythagoreum agnovisset. Jamblich. c. 27.

Eubulidem Pythagoricum allegat Boëthius II. 18. Musices & Jamblichus in Theologum. Arithmet. p. 41.

Eudorum qui dogmata Pythagoræorum diligenter tradiderit memorat Simplicius in 1. Physic. Confer Jonsium p. 220.

Eudoxus Cnidius allegatur à Jamblicho in Nicomach. p. 11. 142. Theone Smyrnæo p. 94. Vide & Plutarchum Marcello pag. 305. Laërtium in Eudoxi vita VIII. 86. seqq. & quæ de Eudoxi scriptis Meursius ad Apollon. p. 123. seqq. & ego infra Lib. III.

Eucritus Parius pro Evephano itidem Pario vadem mortis se sistens Polyæn. Strategem. V. 22.

Evelthon Ægæus.

Evephanus. Vide paulo ante in Eucritus.

Evetes Locrus.

Evmaridas Parius, pro quo Thymaridam in Jamblicho malebat legere Reinesius p. 344. Var. Lect.

Euphantus apud Porphyrium IV. de abstinentia ab animatis p. 379. idem fortassis cum Ecphanto de quo supra.

Evphemus Metapontinus.

Evphranor. Vide infra in Temnonide. Meminit & Aristoxenus, & Athenæus Lib. IV. extremo testatur scripsisse περὶ αὐλῶν. Adde XIV. pag. 634.

Alius pictor & fictor celebris Euphranor, de quo fuse Franciscus Junius p. 87. 88. Catalogi Artificum.

Eurycratus Laco.

Eurymenes Samius Athleta. Porphyr. pag. 10. Diversus ab Eurymene Syracu-

Syracusano Dionis fratre duce cohortis quam à Dionysio Tyranno adversus Pythagoreos missam tradit Jamblichus c. 31.

Euryphamus Metapontinus, ex cujus libro περὶ βίȣ fragmentum occurrit apud Stob. serm. 101. hic est quem Lysidis miram promissi servandi fidem expertum narrat Jamblichus c. 30. malè Ευρίφημος in Jamblicho Arcerii p. 220.

Eurysus sive Eurytus Metapontinus inter eos refertur qui juvenes audiverunt Pythagoram jam senem. Jamblich. c. 23. Alius Eurytus Tarentinus Philolai discipulus memoratur apud Jamblich. c. 28. & Laërt. VIII. 46. ubi eorum discipuli vocantur Xenophilus, Phanto, Echecrates, Diocles & Polymnastus postremi Pythagoreorum, undecima generatione sive successione à Pythagora. Ex Euryso περὶ τύχης fragmentum apud Stobæum Eclog. p. 16. Vide & Theophrasti Metaphys. c. 3. ex Archyta, & Aristotelem Metaphys. Lib. ult. c. 5. Eurytum hunc ac Philolaum audivit Plato teste Laërtio III. 6. Apud Syrianum in XIII. Metaphys. p. 118. male vocatur Pythagoricus Eurpius & mox Euryticus.

Euthycles Rheginensis. Jamblich. c. 27.

Euthynus Locrus.

Euthynus Tarentinus.

Euxenus Heracleota. Apollonii Tyanæi præceptor, dogmatum Pythagoræ ita gnarus, notante Philostr. p. 8, ut aviculæ voces humanas edoctæ.

Euxitheus allegatur à Clearcho Peripatetico apud Athenæum IV. p. 157.

Exæretus. Vide infra in Spensippo.

Glorippus Samius.

Glycinus Metapontinus.

Gorgiades. Vide supra in Archippo.

Gyptius sive ut illustri Obrechto appellatur, Gyttius Locrensis.

Helicaon Rheginensis, qui civibus suis leges tulit. Jamblich. c. 30.

Heloris Samius.

Heraclides Ponticus Pythagoreorum auditor fuit teste Laërtio. V. 86. & περὶ τῶν Πυθαγορείων scripsit. id. 88. Allegatur & Pythagoricus Heraclides in inedito Josephi, Christiani scriptoris Hypomnestico. Heraclidis locum de Musica per Pythagoram reperta & exculta habes apud Porphyrium in Harmonica Ptolemæi p. 213. Quædam de Pythagora ex Heraclide refert Clemens 2. Stromate.

Hicetas Syracusius, qui stante cœlo terram moveri docuit. Laërt. VIII. 85. Ciceroni IV. Academ. Quæst. *Nicetas*.

Hiero-

Hierocles auctor commentarii in carmina aurea Pythagoræ, de quo dixi capite superiore.

Hipparchides Rheginensis.

Hipparchus ex cujus Libro περὶ εὐθυμίας fragmentum occurrit apud Stobæum serm. 106. Ad eum exstat Lysidis epistola qua illi dissuadet δημοσίᾳ φιλοσοφεῖν. Confer Laërt. VIII. 42. & Synesii Epistolam ad Herculianum. Hic ipse est Hipparchus de quo Clemens Alex. V. Strom. p. 575. φασὶ γοῦν Ἵππαρχον τὸν Πυθαγόρειον αἰτίαν ἔχοντα γράψασθαι τὰ τοῦ Πυθαγόρου σαφῶς, ἐξελαθῆναι τῆς διατριβῆς, καὶ στήλην ἐπ' αὐτῷ γενέσθαι οἷα νεκρῷ. Confer Theodor. Canterum Lib. I. c. 12. Var. Lect. & quæ infra in *Perilao*.

Hippasus Metapotinus sive Crotoniata à Jamblicho c. 23. relatus inter eos qui juvenes audivere Pythagoram jam senem. De eo Laërtius VIII. 84. qui nihil eum scripsisse ex Demetrii Homonymis notat. Idem tamen Laërtius VIII. 7. ait nonnullos tradere quod μυστικὸν λόγον Hippasus sub Pythagoræ nomine, in ejus quidem ignominiam composuerit. Hoc scriptum ἱερὸν λόγον videtur vocare Jamblichus cap. XXXV. p. 216. diversum ab altero λόγῳ ἱερῷ * apud eundem memorato c. XXVIII. p. 135. & à λόγῳ ἱερῷ tertio cujus initium habet Laërtius VIII. 7. Plura de Hippaso hoc Menagius in notis p. 387. seq. Et Reinesius Epistolis ad Hofmannum p. 504. Quemadmodum vero apud Cœlium Aurelianum Præf. ad libros de morbis acutis, Hippasi nomen corruptum in *Ipalli*, sic apud Nemesium p. 55. in *Hipparchi*. Pythagoræ quoque avus Hippasus vocabatur. Præterea inter Pythagoricos Jamblichus memorat Hippasum Sybaritam. Omitto Hippasum Laconem qui de Republica Lacedæmoniorum libros quinque composuit. Laërt. VIII. 84. De Hippaso Metapontino adscribam adhuc locum Jamblichi è libro tertio de Philosophia Pythagorica Græce necdum edito p. 64. ex versione Nic. Scutellii: *Hippasus* (videtur legendum Hipparchus) *ejicitur è Pythagoræ schola eo quod primus sphæram duodecim angulorum* (Dodecaëdron) *edidisset* (adeoque arcanum hoc evulgasset) *Theodorus etiam Cyrenæus & Hippocrates Chius Geometra ejicitur qui ex Geometria quæstum factitabant.* Confer Vit. Pythag. c. 34. & 35. Ἀκουσματικὸς dicitur Syriano in XII. Metaphys. p. 71. b. & eidem Jamblicho ad Nicomachum p. 11. Allegatur p. 142. 159. 163. & apud Theonem Smyrnæum p. 91. Syrianum in XII. Metaphys. p. 85. b. & Marcianum Capellam IX. p. 317. ubi alii Codices *Lasus*, sed prima Marciani editio Vicentina *Hippasus*. Alterius Hippasi mentio in Veteri inscriptione apud Sponium p. 138. Misc.

* Vide quæ supra Lib. I. c. XIX. num. 2. & Lib. II. c. XII. p. 454. seq.

Hippocrates Chius, Geometra. Meminit Proclus L. II. in Euclidem p. 19. & Iamblichus in loco quem paulo ante in Hippaſo adduxi. Idem eſt Hippocrates Mathematicus apud Plutarch. in Solone p. 79. In reliquis omnibus excepta Geometria ſtultum ac ridiculum fuiſſe teſtatur Ariſtoteles Ethic. ad Eudemum VIII, 14. Præter alia ingenium exercuit in quadratura circuli demonſtranda, teſte eodem Ariſtotele I. de Sophiſt. Elench. c. 10. Themiſtio & Eutocio. Vide Meurſium ad Chalcid. p. 5. ſeq. Olympiodorum in I. Meteor. πρᾶξει VI. p. 17. & Io. Grammaticum p. 170. edit. latinæ.

Hippodamus Thurius, ex cujus libro περὶ εὐδαιμονίας fragmentum apud Stobæum ſerm. 101. ex Lib. de Rep. id. ſerm. 41. & 96. Mureto idem eſt Hippodamus Mileſius qui ab Ariſtotele reprehenditur Lib. II. Politicor. Vide Mureti Varias Lect. Lib. I. c. 14. & Lib. XV. c. 18.

Hippomedon Ægæus idem ut ſuſpicor qui in Jamblichi codicibus c. 18. p. 89. vocatur Ἱππομέδων ἀγελαῖος Αἰνεύς Πυθαγόρειος τῶν * ἀκουσματικῶν. Pro ἀγελαῖος Αἰνεύς Stanleius p. 519. Hiſt. Philoſophicæ legebat Ἀγελανεύς, ſed lubens aſſentior clariſſimo Neocoro qui ex capite 36. Jamblichi, Αἰγεῖος reponere jubet.

Hippon, Samius Ariſtoxeno, aliis Metapontinus, vel etiam Rheginus. Vide quæ de eo infra c. XXIII. §. 20.

Hippoſtratus Crotoniata.

Hippoſthenes Crotoniata.

Hippoſthenes Cyzicenus.

Jamblichus Chalcidenſis Syrus, ſcripſit vitam Pythagoræ aliaque ad Philoſophiam Pythagoricam ſpectantia, de quibus infra L. IV. Diſcipuli ejus Sopater, Ædeſius, Euſtathius, Plutarchus Athenienſis, Theodorus, Euphraſius &c. Vide quæ ad Eunapium.

Ibycus.

Iccus vel Icmus Tarentinus.

Ippallus. Vide ſupra, in Hippaſo.

Itanæus Crotoniata, ſive ut vir Clariſſ. Obrechtus edidit, Itmæus.

Laco Samius.

Lacritus ſive Lacrates Matapontinus.

Lamiſcus. Laërt. III. 22.

Laphaon ſive Laphion Metapontinus.

Leo Metapontinus. Vide ſupra in Alcmæon. Idem forte Leo, Neoclidis diſcipulus, qui inter claros Geometras celebratur à Proclo lib. II.

* Ἀκουσματικοὶ vocantur Jamblicho auditores & diſcipuli familiares Pythagoræ, quibus opponit μαθηματικούς, quos pro veris Pythagoræis habitos à prioribus negat L. III. de ſecta Pythagorica p. 64. edit. Scutellii. Confer eundem Vit. Pythag. c. 18. & Gellium Lib. I. c. 9. Schefferum de natura & conſtitutione Philoſ. Italicæ cap. 10.

in Euclid. & perinde ut præceptor multa priorum adjecisse inventis, elementa etiam hujus scientiæ accurate consignasse traditur p. 19. alius *Leo* Phliasiorum Tyrannus, cui se Philosophum professus Pythagoras est apud Laërtium VIII. 8. Cicero V. Tusc.

Leocritus Carthaginiensis.

Leocydes Metapontinus.

Leodamas Thasius, cujus meminit Proclus lib. 2. in Euclidem p. 19. & lib. 3. p. 58. Laërtius III. 24.

Leonteus Tarentinus.

Leophron Crotoniata.

Leptines Syracusius.

Leucippus à Jamblicho c. 23. refertur inter eos qui Pythagoram jam senem audierunt juvenes. Laërtio Leucippus sexta demum à *Pythagora* γενεᾶ memoratur procem. sect. 15.

Sub Lini nomine carmen Heroicum à Pythagoricis confictum memorat Jamblichus c. 28.

Lithagus. Jamblich. c. 35.

Longinus Pythagoricis accensetur ab Eusebio VI. 19. Hist.

Lucius Hetruscus. Moderati Pythagorici discipulus. Plutarch. VIII. 7. quæst. convival.

Lycon Tarentinus. Jamblich. c. ult. Alius Λύκων ὁ Ἰασεὺς qui ἐν τῷ περὶ Πυθαγόρου laudatur ab Athenæo. Lyconis Pythagorici, qui Aristotelis suppar fuit, mentio exstat apud Eusebium XV. 2. præparat. *Laërtium* V. 69. Theodoritum lib. VIII. & XII. Therapevt.

Lyramnus Ponticus.

Lysiades Catanæus.

Lysibius Tarentinus.

Lysis Tarentinus, cujus exstat Epistola ad Hipparchum de qua supra c. X. n. 32. A Jamblicho c. 23. refertur inter eos qui juvenes Pythagoram auscultarunt jam senem. Epaminondam * instituit teste Dione Chrysost. XLIX. p. 537. Æliano III. 17. Var. *Porphyrio* p. 38. & Jamblicho c. 35. Commentarios de Philosophia Pythagorica composuit, id. p. 40. Vide Hieronymum adversus Rufinum Apologia 2. p. 166. ac Laërtium VIII. 7. qui Lysidis quædam sub *Pythagoræ* nomine ætate sua lecta esse testatur. Aurea carmina illi à nonnullis tribui, notatum à me est capite superiore §. 6. Vide & supra, in Cylone. Fidem singularem servandi etiam in re levi promissi Euryphamo testatus est, ut narrat Jamblich. c. 30. Allegatur Lysis ab Athenagora in Apologia. Scholam habuit Thebis, teste Hieronymo, sepultus etiam Thebis, unde reliquias ejus à Pythagorico Theanore relatas in Italiam memorat Plutarchus de Deo Socratis p. 579. adde p. 583. Xxx 2 Mal-

* Ab eodem cum Thebis diem Lysis obiisset conditus est, Vide Plutarchum de genio Socratis f. 585. seq.

Malchus. Vide infra Porphyrius.

Malias Lucanus.

Mamercus sive Marcus cognomine Αἰμύλιος, Πυθαγόρου παῖς τοῦ σοφοῦ. Plutarch. in Pauli Æmilii vita p. 256.

Megillus ἐν τῷ περὶ ἀριθμῶν. Theologum. Arithmeticæ p. 28. Meminit hujus Megilli Plato. Alius Megillus apud Lucian. in Cataplo T. 1. pag. 438.

Megisteas Metapontinus.

Melanippus Cyrenæus.

Melisias Metapontinus.

Melissus Samius. Plutarch. Pericle. p. 166. Themistocle p. 112. Aristotelis librum πρὸς τὰ Μελίσσου memorat Laërtius V. 25.

Menæchmus Eudoxi discipulus cujus meminit Proclus 2. in Euclid. pag. 19. Plutarchus VIII. cap. 2. sympos. & Eutocius in 2. Archimedis de Sphæra ac cylindro.

Menestius Sybarita.

Meno Crotoniata, Pythagoræ gener, nisi legendum Milo. Jamblich. c. 30.

Meno, cujus nomine Dialogus exstat in Platone.

Meto Parius. Vide supra in Alcimacho.

Metopus Metapontinus. Ex hujus an Sybaritæ Metopi libro de virtute exstat fragmentum apud Stobæum, serm. 1. Emendat Salmasius ad Simplicium p. 151.

Metrodorus Cous Medicus, Pythagoricus, Epicharmi frater Thyrsi filius memoratur à Jamblicho c. 34.

Millias Crotoniata, sive potius Myllias. Iamblich. c. 31. & ult. ubi & uxor ejus quemadmodum & Porphyrio memoratur Timycha.

Milon Crotoniata, in cujus ædibus convenire soliti & Cylonio scelere reperiere Pythagoræi. Vide Jambl. c. 35. apud quem p. 208. edit. Arcerii male Μύλλωνος & in MS. Paris. Κύλωνος, pro Μίλωνος, ut è Porphyrio restituit Neocorus, & è MS. Memmiano Sam. Tennulius apud Jac. Gronovium ad T. 2. thesauri Antiqv. Græcar. tab. 50. ubi Milonis effigies imberbis. Idem robustus athleta fuit ut docet Diodorus Siculus XII. 9; cui addes Tzetzen Chil. II. hist. 39. & Scholiasten Luciani T. 1. pag. 14. seq. Porro plures fuisse Milones recte observatum Casaubono cap. VI. lectionum Theocriticarum. Milonis uxor Myia de qua infra. E Milonis Physicis fragmentum apud Stobæum Eclog. p. 67. Alius Milo qui Tarentum tradidit Romanis teste Syncello p. 271. Fuit & Milo Ætolus Landamiæ percussor, Iustin. XXVIII. 3. 8.

Mil-

Miltiades Carthaginensis fidem suam probans Possidi Argivo itidem Pythagorico. Jamblich. c. 27. Sed legendum Μυτγιάδης ex emendatione Jac. Gronovii T. 2. Antiqv. Græcar. ad tab. 23.

Mimas. Hujus esse quinque διαλέξεις de bono & malo, honesto & malo, honesto & turpi, justo & injusto, mendacio & veritate, sapientiaque ac virtute num doceri possit: quas cum fragmentis Pythagoreorum ad Laërtii calcem edidit H. Stephanus, verisimile visum Nobili Viro *Johanni North*, qui illas latine vertit & notis illustravit. Exstant inter opuscula Mythica, Physica & Ethica Tho. Galei V.C. edit. Amstelod. p. 704. & Mimantis nomen occurrit p. 722.

Mimnomachus Leontinus.

Mnemarchus sive Mnesarchus Pythagoræ F. Aristæi in schola Pythagorica successor, si credimus Jamblicho c. 36. At juvenem decessisse tradit Anonymus apud Photium cod. 259. Pater quoque Pythagoræ Mnesarchus appellabatur, & solenne Græcis nomina avorum infantibus imponere, ut Empedoclis Philosophi avus vocabatur itidem Empedocles. Sic Nicomachus Aristotelis Pater. Cimonis nepos Cimon apud Plutarchum. Ovid. IX. Metamorph. fab. 12. *Vota pater solvit, nomenque imponit avitum, Iphis avus erat.*

Mnesilaus Rheginensis.

Moderatus Gaditanus sub Nerone clarus Pythagoricus de placitis sectæ suæ scripsit libros XI. teste Porphyr. p. 32. sive libros V. Πυθαγορικῶν σχολῶν ut Stephanus ac Svidas in Γάδειρα, idem enim opus esse puto. Hunc Moderatum virum eloquentissimum ex parte imitatus Jamblichus, teste Hieronymo 2. adversus Rufin. De Moderato vide Tennulium ad Jamblichi Arithmetic. p. 60. Jonsium p. 229. infra in Oderatus, & paulo ante, in Lucius. Fragmentum ejus apud Stobæum Eclog. pag. 3.

Mœrus Hygino fab. 257. idem qui aliis Phintias, sponsorem mortis habens Selinuntium qui aliis vocatur Damon. Apud Laërtium VIII. 7. laudatur quidam Mœris, Geometricorum principiorum ante Pythagoram repertor.

Molon à Jamblicho c. 23. annumeratur iis qui juvenes Pythagoram jam senem auscultarunt.

Mummius, apud Gotfridum Viterbiensem, lege Numenius.

Myiès Posidonius.

Myllias Crotoniata Timychæ maritus. Porphyr. p. 42. ex Hippoboto & Neanthe. Jambl. c. 31. Hunc Midam olim fuisse monuit Pythagoras ap. Jamblich. c. 28.

Myonides. Infra in Temnonide.

Mytgiades. Supra in Miltiade.
Naſtas Caulonienſis.
Nauſitheus Athenienſis.
Nauſithus Tyrrhenus. Vide ſupra in Eubulus.
Nearchus, cujus hoſpitio uſus eſt Cato major, & ab eo Philoſophiæ meditationibus imbutus. Vide Plutarchum Catone majore p. 337.
Neoclides. Supra in Leo.
Neocritus Athenienſis.
Nias Tarentinus. Lege Clinias.
Nicetas Syracuſius. Supra in Hicetas.
Nicomachus Geraſenus, de quo dixi infra Lib. IV.
Nigidius Figulus, de quo in Bibliotheca latina, Pythagoricus & Magus vocatur ab Euſebio in Chron. ad Olymp. CLXXXIII.
Ninon Rhetor, Pythagoreorum, Crotone, accuſator & hoſtis, Jambl. c. 35.
Numa Pompilius Rex Romanus Pythagorâ antiquior fuit, licet à multis, veteribus quoque, propter nonnullam dogmatum convenientiam Pythagoreus appellatur. Confer Dionem Chryſoſt. *XLIX.* p. 538. & Nicephorum Gregoram *XXIII.* p. *695.* editionis præclaræ Boivinianæ, ubi vitam Numæ à Plutarcho ſcriptam laudat. De hoc dixi infra in legislatoribus. Vide etiam Stillingfleetum in Orginibus ſacris poſterioribus Poſthumis *L.* I. c. 1. p. 59. ſeq. Floridum Sabinum lect. ſubciſiv. c. 13. Rualdum ad Plutarch. p. 74. Commentariorum Numæ mentio apud *Livium* lib. I. c. 31. De libris Pythagoricis in Numæ ſepulchro repertis *Livius XL.* 29. Plin. *XIII.* 13. *La*ctant. I. 22. Auguſtin. *VIII.* 5. de Civ. Dei. Aurelius Victor. c. 3. de Viris illuſtr. Plutarchus &c.
Numenius Apameenſis, inter Pythagoricos & Platonicos numeratur à Porphyrio in vita Plotini. De eo Meurſius ad Heſych. & *J*onſius III. 10. Fragmenta ejus ἐκ τοῦ πρώτου περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διαστάσεως apud Euſebium *XIV.* 5. ſeq. è libro περὶ τἀγαθοῦ. *XV.* 17.
Obſis. Vide Opſis.
OCELLUS (Ὤκελλος ſive Ὄκελος ſive Ὄκκελος denique) Lucanus, cujus nepotes conveniſſe ſe ſcribit Archytas Epiſt. ad Platonem, & ab ejus nepotibus ſcripta Ocelli περὶ νόμου, περὶ βασιλείας καὶ ὁσιότητος & τῆς τοῦ παντὸς γενέσιος accepiſſe: apud Laërt. VIII. 80. Ex ejus libro de lege fragmentum apud Stobæum Eclog. p. 32. Libellus περὶ τοῦ παντὸς φύσιος etiamnum exſtat integer, quanquam non Dorica dialecto qualis primum ſcriptus ab Ocello fuerat, ut ex fragmentis à Stobæo ſervatis perſpicuè apparet: ſed à Grammatico aliquo ut facilius à lectoribus intel-

intelligeretur, in κοινὴν dialectum transfusus. Primum Græce prodiit Paris.1539. 4to. atque iterum apud Gvil. Morellum 1555.8. Latinè vertit *Guilelmus Christianus Francisci* I. Medicus & Quinti Florentis Septimii Christiani pater, Lugd.1541. deinde Græce cum versione sua & notis *Ludovicus Nogarola*, addita Epistola ad Adamum Fumanum Canonicum Veronensem de viris Illustribus genere Italis qui Græce scripserunt, Venet. 1559. 8vo. Fallitur Nogarola, qui se primum latine Ocellum dare credidit: sed non minus fallitur Gaddius qui T. 2. pag. 128. affirmat Nogarolam non sui ipsius sed Gvil. Christiani versioni notas suas adjunxisse. Ab illo tempore Ocellum cum versione & commentariis suis edidit *Joh. Boscius Lonæus* (male Zonæus in Labbei Bibl. nov. MSS. p. 114.) Lovan.1554. 8vo. Prodiit etiam Græce cum Nogarolæ versione & variis lectionibus ex officina Commelini 1596. 8vo. Deinde cum versione nova, paraphrasi & commentariis *Caroli Emmanuelis Vizanii* Bononiensis, qui duobus MSS. Vaticanis & uno Thomæ Bartholini codice ad emendandum Græcum contextum usus est, Bonon. 1646. 4to. Amst. 1661. 4to. Deniq; *Thomas Galeus* præmissis de Ocello veterum testimoniis à Johanne Pearsonio collectis eundem librum cum Lud. Nogarolæ versione & notis recudendum dedit in opusculis Mythologicis Physicis & Ethicis Cantabrig. 1671. 8. in qua editione exstat etiam ejusdem Nogarolæ Epistola ad Fumanum paulo ante memorata, & Amst. 1688. 8. ubi hæc Epistola desideratur. Occurrit Ocellus Græcè MS. in Bibl. Christianissimi Regis cod.547. 1018. 2240. teste Labbeo. Loca ex hoc Ocelli libro apud Stobæum Eclog. Phys. p.44.45. Vide & p.59. ac quæ supra in Eccello. Et Joh. Pearsonium ad symbolum Apostol. pag. 90. seq. edit. latinæ, Theodorumque Canterum Lib.I. var. lect. c.17. Argute de eo Jacobus Duportus p. 384. poëm.

Dum mundum æternum putat, haud bene cernit Ocellus:
Verâ Lucanus denique luce caret.

Ocylus Ocelli Lucani frater.

Pro Oderato apud Syrianum in XII. Metaphys. p.91.b. legendum Moderatus, de quo supra.

Odias Carthaginiensis.

Oecetes. Plutarch. III. 9. de placitis Philos.

Oenopides Chius Astronomiæ peritus, auctor periodi LIX. annorum. De quo H. Dodwellus in opere de Cyclis p.262. Menagius ad Laërtium IX. 37. & Perizonius ad Æliani Var. lib. 10. cap. 7. Fabulatus est solem antea

antea iter illac fecisse, ubi nunc est lacteus Circulus, donec Thyestearum epularum scelere aversus Zodiacum ingrederetur. Vide Achillem Tatium Isagoge in Aratum c.24. Meminit hujus Oenopidis Plato in ἐρασταῖς, Seneca Nat. quæst. IV. 2. Censorinus &c.

Onatus Crotoniata. Ex ejus libro περὶ θεοῦ καὶ θείου affert quædam Stobæus Eclog. Phys. p. 1. & 4.

Opsis Pythagoricus allegatur ab Athenogora in Apologia, una cum Lyside & Philolao.

Opsimus Rhegiensis.

Oresander Lucanus.

Orestades Metapontinus Laërtio IX. 20. memoratus; male *Arestades* in Jamblicho Arcerii.

Sub Orphei nomine scripta quædam jactabant Pythagorei, quorum ipsi videntur fuisse auctores. Vide quæ supra Lib. I. c. XIX. §. 1.

Paction Tarentinus.

Panacmeus laudatur ab Aristide Quintiliano præf. Musicæ. μαρτυρεῖ δέ μοι καὶ θεῖος λόγος ἀνδρὸς σοφοῦ Πανάκμεω τοῦ Πυθαγορείου.

Parmenides Eleates audivit Diochætem Pythagoricum teste Laërtio IX. 21. & ipse Pythagoricus dicitur à Syriano in II. Metaphys. p. 20. Hesperum & Luciferum primus observavit, quod alii tribuunt ipsi Pythagoræ. Vide Is. Casaubonum ad Laërtii VIII. 14. Inter præcipuos Physicos citari solere notat Jamblichus c. 29.

Parmeniscus Metapontinus. Laërt. IX. 20. & Athen. Lib. XIV. p. 614. Jamblichi codd. *Parmiscus*.

Paron Pythagoreus occurrit in latina Argyropoli versione L. IV. Physicorum Aristotelis c. 13. atque inde apud Muretum ad *L.* I. Ethic. p. 107. sed παρὼν Πυθαγόρειος apud Aristotelem vertendum est: *præsens forte quidam Pythagoreus*, ut pridem notatum Francisco Luisino Lib. III. parergon c. 17.

Pausanias Anchiti F. Medicus cui Empedocles Poëma Physicum inscripsit, & cui dicitur ὑφηγήσασθαι sive suppeditasse quæ ille περὶ τῆς ἄπνου vulgaverat. Vide Laërtium VIII. 60. De illo Anchito confer Jamblichum c. XXV. p. 110.

Pempelus, è cujus libro περὶ γονέων fragmentum exstat apud Stobæum sermone LXXVII. de honore parentibus præstando.

Perilaus Thurius ex Pythagorica schola ejectus. Jamblich. cap. 17. Δυσκίνητος εἴ τις καὶ δυσπαρακολούθητος εὑρίσκετο, στήλην δέ τινα τῷ τοιούτῳ καὶ μνημεῖον ἐν τῇ διατριβῇ χώσαντες, κατὰ καὶ Περιλάῳ τῷ Θουρίῳ, λέγεται

γεται καὶ Κύλωνι τῷ Συβαριτῶν ἐξάρχῳ ἀπογνωσθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν ἐξήλαυνον ἂν τοῦ ὁμακοΐου &c. Adde c. 34. p. 206 c. 35. p. 210. & quæ supra in *Hipparcho*.

Phædo Posidonius, diversus à Phædone Eliensi Socratico.

Phænecles Parius.

Phanton Phliasius, Echecrates, Polymnastus & Diocles itidem Phliasii & Xenophilus Chalcidensis, Aristoxeni æquales, undecima à Pythagorâ generatione. Laërt. VIII. 46. licet Jamblichus c. 35. de illis loquitur tanquam de Pythagoræ ipsius auditoribus.

Philinus. Plutarch. VIII. 7. sympositac.

Philo à Clemente Alex. I. Strom. p. 305. & Sozomeno Lib. I. c. 12. Pythagorius appellatur. Incertum an Clemens alterum intellexerit Philonem antiquiorem de quo Josephus p. 1051. contra Apion. Clemens ipse p. 337. & Eusebius IX. 20. & 24. præparat. Sed & Eusebius Lib. II. hist. Eccles. c. 4. notat quod Philo Judæus cujus scripta exstant Platonicam pariter & Pythagoricam Philosophiam sectatus fuit. Et Plato ipse ut infra observo in multis Pythagoræ vestigia traditur legisse.

Philodamus Locrus.

Philolaus Crotoniates Heracleæ vixit. Jamblich. c. 36. Archytæ discipulus, in cujus demortui sepulchro audita divina Harmonia, si fides eidem Jamblicho c. 28. Metaponto profugit propter Cylonium scelus in Lucanos teste Plutarcho de genio Socratis p. 583. Primus è Pythagoricis commentarium de rebus Physicis vulgasse fertur ut idem Jamblichus c. 31. Laërtius aliique. Ac ne vulgavit quidem ipse, si verum est quod ajunt Platonem qui in Italia ipsum adierat teste Laërtio III. 5. 400. aureis numis sive unum sive tres Philolai libros ab ejus consanguineis pauperis Philolai heredibus vel ipsum redemisse vel emptum â Philolao accepisse, atque inde Timæum suum composuisse. Vide quæ viri docti ad Laërtium VIII. 8. & Gellium III. 17. Vide & supra in Eurytus. Apud Laërtium VIII. 55. verba Φησὶ δὲ Νεάνθης ὅτι μέχρι Φιλολάου καὶ Ἐμπεδοκλέους ἐκοινώνουν οἱ Πυθαγορικοὶ τῶν λόγων. ἐπεὶ δὲ αὐτὸς διὰ τῆς ποιήσεως &c. ita sunt reddenda: *Refert Neanthes Pythagoricos cum Philolao & Empedocle etiam dogmata sua communicasse. Postquam vero Empedocles Poëmata illa vulgare cœpit, latam esse legem ut versificator omnis inde arceretur.* Allegatur Philolaus ab Athenagora in Apologia, à Jamblicho in Nicomachum p. 7. 11. 109. 168. Theologum. Arithmet. p. 61. Luciano pro lapsu in salutatione T. 1. p. 498.

Syriano in XII. Metaphys. p. 71. b. 85. b. 88. b. in XIII. p. 102. a. Theone Smyrnæo p. 27. E Philolai Βάκχαις fragmenta apud Stobæum Eclog. Phys. p. 57. 51. 34. *De mundo* p. 49. *De anima* p. 44. Περὶ φύσεως, Theologum. Arithmet. p. 22. & Theo Smyrnæus p. 166. Claudiani vero Mamerti locus non prætermittendus Lib. II. de statu animæ c. 2. *Pythagoræ quia nihil ipse scriptitavit à posteris quærenda sententia est. In quibus vel potissimum floruisse Philolaum reperio Tarentinum, qui multis voluminibus de intelligendis rebus & quid quæque significent opido obscure dissertans priusquam de animæ substantia decernat, de mensuris, ponderibus & numeris juxta Geometriam Musicam atque Arithmeticam mirifice disputat, per hæc omnia universum exstitisse confirmans.* &c. Confer. Lib. II. c. 7. ubi profert locum Philolai è tertio voluminum περὶ ῥυθμῶν καὶ μέτρων. Boëthius II. 32. Arithmet. *Philolaus vero, necesse est, inquit, omnia quæ sunt, vel infinita vel finita esse.*

Quomodo Philolaus tonum diviserit, tradit idem III. 5. Music. & 8. Jo. Tzetzes Chiliad. XI. hist. 362.

Καὶ ἐκ τῆς Φιλολάου μὲν κλέπτει τὸ πỶν ὁ Πλάτων,
Ὅσον δὴ περὶ ψυχῆς, καὶ ἔπος μυρία,
Καὶ Τίμαιον γεγράφηκε καὶ ἄλλους διαλόγους.

Philolaus Tarentinus insignis Mechanicus celebratur à Vitruvio libro & capite primo.

Philonides Tarentinus.

Phintias Syracusanus, aliis Pythias, amicitiæ Pythagoricæ fide adversus Damonem celebris. Vide excerpta Peiresc. è Diodoro Sic. p. 242. Plutarchum περὶ πολυφιλίας. Porphyr. p. 41. Jamblich. p. 197. Cic. 5. Tusc. & 3. de offic. Valerium Max. IV. 7. Drepanii Pacati Panegyricum c. XVII. Lactant. V. 18. Vide & supra in *Mærus*.

Photides. Laërt. III. 22.

Phrontides Tarentinus.

Phryciadas Crotoniata.

Phrynichus Tarentinus.

Phytius Rheginensis, qui civibus suis leges tulit. Jamblich. c. 30. Meminit ejusdem c. 27.

Pindarus Poëta celebris à Clemente Alex. 5. Stromate p. 598. vocatur Πυθαγόρειος, quod è Clemente repetit Eusebius XIII. 13. præparat. p. 675.

Piserrhydus Tarentinus.

Pisicrates Tarentinus.

Plato

Plato. Vide supra in Archyta & Philolao & Anonymum Photii c. 259. p. 46. edit. Holsten. Jamblich. c. 30. Numenium apud Euseb. XV. præparat. p. 728. 729. Augustinum III. 17. contra Academicos & Boëthium lib. 2. c. 41. Arithmeticæ. Apulejus 2. florid. *Porro noster Plato nihil ab hac secta vel paululum devius Pythagorissat.* Sed & Aristoteles Platonis Philosophiam τὰ πολλὰ τοῖς Πυθαγορείοις δόγμασιν ἀκολουθοῦσαν notat Lib. I. Metaphys. c. 6. & Dicæarchus apud Plutarchum VIII. 2. sympos. ait Platonem τὸν Πυθαγόραν ἀναμιγνῦναι τῷ Σωκράτει. Adde Laërtium III. 8.

De Plotino Porphyrius inter alia, quod τὰς Πυθαγορείους ἀρχὰς καὶ Πλατωνικὰς ὡς ἐδόκει πρὸς σαφεστέραν τῶν πρὸ αὐτοῦ κατεστήσατο ἐξήγησιν, οὐδὲ ἐγγύς τι τὰ Νουμηνίου καὶ Κρονίου καὶ Μοδεράτου καὶ Θρασύλλου τοῖς Πλωτίνου περὶ τῶν αὐτῶν συγγράμμασιν εἰς ἀκρίβειαν.

Ptolemæus Sybarita.

Polemarchus Tarentinus. Hic Poliarchus dicitur apud Athenæum Lib. XII. p. 545. ubi Archytæ γνώριμος appellatur. Ob nimium voluptatis studium cognominatus est Ἡδυπαθής.

Poliades Sicyonius.

Polus Lucanus, ex cujus libro de justitia fragmentum exstat apud Stobæum serm. 9.

Polyctor Ægeus

Polymnastus Phliasius, vide supra in Phanton.

Polymnis, Simmiæ Thebani Pater, hospes Lysidis, Pythagoricis adscribendus videtur. Consule Plutarchum de genio Socratis p. 583.

Porphyrius Pythagoræ vitam ita scripsit ut satis appareat eum quam plurimum tribuisse illius Philosophiæ. De Porphyrii scriptis post præstantiss. Holstenium ago infra Lib. IV.

Possis Argivus. Supra in Miltiades

Praxidamantem quendam Pythagoræis adscribit Reinesius lib. 1. c. XI. Var. lect. p. 39. Vide tamen Jonsium p. 76.

Proclus Laodicenus, qui teste Svida scripserat in χρυσᾶ ἔπη, & Nicomachi Arithmeticam, aliaque.

Proclus Metapontinus.

Prorus Sicyonius ἐν τῷ περὶ ἑβδομάδος laudatur â scriptore Theologumenon Arithmeticæ p. 44. De Proro Cyrenæo Cliniæ Tarentini miram fidem experto Jambl. c. 33.

Proxenus Posidonius.

Proxenus Sybarita.

Ptolemæus Philadelphus Philosophus Pythagoricus Jonsio p. 77. & 114.

memoratur auctore Beda. Sed falsum fuisse Bedam, & pro Claudio Ptolemæo Harmonicorum scriptore Pythagoricum quendam *P*tolemæum Philadelphum finxisse observavi lib. IV. cap. 14.

Pyrrhon Metapontinus.

PYTHAGORAS Philosophus sectæ hujus Princeps *Præceptores* habuisse fertur Anaximandrum, Biantem, tum Creophyli ἀπόγονον cognomento Hermodomantem, sive ut Apulejus Leodamantem, præterea Epimenidem, Pherecydem, Thaletem. *Parentes* Mnesarchum & Pythaidam: avum Euphronem, proavum si Pausaniam Corinthiacis audimus Hippasum, qui pulsus Phliunte ab Heraclidis. Aliis apud Laërtium *P*ater ejus Marmacus est, Hippasus avus, atavus Euthyphron, Cleoniusque abavus Phliunte pulsus. *Uxor*, Alcæi filia, sive Theano Brontini Crotoniatis (Porphyrio Pythonactis Cretensis.) *Filius* Telavges, quibus alii addunt Arimnestum itemque Marmacum, quem sunt qui Mnesarchum vocant & juvenem obiisse referunt. *Filia* Theano, nupta Aristæo, & Arignote: quibus alii addunt Damonem, Myiam & Æsaram, Damonisque filiam Bitalem. Ipse se jactabat, antequam Pythagoras esse cœpisset, fuisse Pyrrhum, Hermotimum, Euphorbum & ante tempora Trojana Æthalidem. *Successio Scholæ* ipsius varie refertur. Per *Telavgen* quidem hoc modo, ut Telavgi filio successerit Xenophanes, huic Parmenides, illi Zeno Eleates, Zenoni Leucippus, huic Democritus, Democrito Nausiphanes, Naucidesque, his Epicurus. Ita Laërt. proœm. sect. 15. Per *Aristæum* generum sic: Aristæo successit Mnesarchus, isti Bulagoras, Bulagoræ Tydas Crotaniates, Tydæ Oresander Lucanus, huic Diodorus Aspendius. Ita Jamblichus cap. ult. Archytas octavus fuit à Pythagora, *P*lato nonus, Aristoteles decimus, ut notatum Anonymo apud Photium Cod. CCLIX. Undevigesima à Pythagora generatione sive successione defecisse illius scholam legas apud Laërtium VIII. 45. Sed utique legendum ἐννέα καὶ δέκα è Lipsii emendatione, quam Codex Regius teste Menagio confirmat. Nam Aristotelis fere æquales fuere Echecrates & alii quos τελευταίους τῶν Πυθαγορείων vocat idem Laërtius VIII. 46. cui suffragatur Diodorus Siculus XV. p. 497. ad Olymp. CIII. 3.

*P*ythagoras junior, Aliptes Samius κομήτης, cum *P*hilosopho cognomine in Italiam venisse, eumque inde frequentasse & Empedoclis Magister fuisse creditur Cl. Dodwello. Vide ejus diss. p. 145. 220. &c.

*P*ythias, Valer. Max. IV. 7. idem qui rectius *P*hintias aliis, de quo supra.

Vide

Vide Turneb. XX. 13. Adversar. Salmasium ad Solin. p. 111. edit. Parif. Phintiæ cujusdam Tyranni mentio in Excerptis Peirescianis. p. 265.

Pythodorus Cyzicenus.

Rhexibius Metapontinus.

Rhodippus Crotoniata.

Scythinum ex cujus περὶ φύσεως fragmentum affert Stobæus p. 21. Eclog. Pythagoræum fuisse existimo. Alius ni fallor cujus versus tres de Lyra produxit Plutarchus lib. cur Pythia non fundat oracula carmine.

SECUNDUS Atheniensis, Herodis Sophistæ Magister sub Adriano Imp. clarus, à Vincentio Bellovacensi XI. 70. speculi Historialis traditur Pythagoricam vitam duxisse & omni tempore silentium servasse. Ravisius Textor in Officina auctorem nescio quem Diogenem vel Diogenianum laudans p. 1320. *Secundus Philosophus cum matri nesciente esse filium se commiscuisset, & illa facto cognito, sceleris horrore intulisset sibi mortem, ipse quoque cum incestus pœnitentia tum dolore materna mortis æternum tacuit, ut ulcisceretur vocem quâ in concubitu matri innotuerat.* Fertur narratiuncula MS. ejusdem argumenti græca scriptore anonymo, cujus & ipse apographon possideo, in qua perinde ut apud Vincentium subjungitur, Secundum hunc frustra ab Adriano Imp. etiam mortis injecto per spiculatorem metu sollicitatum ad loquendum, denique ad quæsita ejus scripto respondisse. Nihil ejusmodi de hoc Secundo legas apud Philostratum, qui de illo agit Lib. I. Sophist. p. 543. & quod fabri filius esset ἐπίθυρον vocatum testatur, pro quo ἐπίουρον* legunt Meursius VI. 9. Attic. Lect. Bochartus in Geographia S. p. 718. & Holstenius in præf. ad Secundum; facili è Suida emendatione, apud quem & ipsum altum est de fabula illa silentium, contra non levis occurrit error, quod Secundum hunc cum Plinio Secundo confundit. Sed propemodum assentior Meursii conjecturæ, qui negandi particulam in Svidæ codicibus excidisse putat, legitque οὐχ ὃς ἐχρημάτισε

* Hoc vocabulum quod clavum ligneum sive paxillum significat, Jacobus Thomasius ὁ μακαρίτης suspicabatur transformatum esse in nomen *Epicteti* Philosophi ab iis qui altercationem Adriani Imp. & Epicteti confinxerunt. Sane altera sic dicta altercatio, sive colloquium, & responsiones Epicteti, quæ incipiunt: *primum est quid sit mundus.* quasque Enchiridio Epicteti subjecit Abrahamus Berkelius Amst. 1670. 8. & Delphis 1683. 8. simillima est Secundi responsis. At enim altera altercatio Adriani & Epicteti ab eodem Berkelio edita, cujus initium: *Quid erit nobis si cinctum solvas* &c. plane alia est & alterius argumenti. vulgata pridem Paris. 1611. 4. ad calcem Pseudo Berosi, & Basil. 1552. fol. ad calcem Notitiæ utriusque Imperii. Cæterum Epictetum Adriani familiarem fuisse testatur Spartianus, qui etiam quæstionibus semper agitatos tradit ab Adriano Philosophos non minus quàm Grammaticos, Rhetoresque.

πλίνιθ, ut paulo post Ηρώδυ pro alieno ac vitioso Ηροδότυ. Quanquam certum est hunc errorem erratum etiam ab aliis, quandoquidem in editionibus quibusdam sententiarum Secundi, ut Monasteriensi A. 1597. quam in sua notitiæ dignitatum Imperii editione Paris. 1651. 12, ab hoc tamen errore immunis secutus est Philippus Labbeus, hunc videas titulum præfigi : *Altercatio Hadriani Imp. & Plinii Secundi.* Cæterum responsa Secundi Atheniensis ingeniosa & ænigmatica Græce & latine primus è Bibl. Regis Christianissimi in lucem edidit *Lucas Holstenius* cum Sallustii Philosophi libello de diis, DEMOPHILI * *similitudinibus & sententiis* elegantissimis ἐκ τῶν Πυθαγορείων, (quas βίου θεράπειαν sive Vitæ curationem inscripsit auctor) & DEMOCRATIS ** Philosophi vere *aureis sententiis*, sententiisque non minus egregiis *Sexti* Pythagorei, sed his quidem postremis ex sola quæ ætatem tulit Rufini versione Rom. 1638. 12mo. Lugd. Bat. 1639. 12. & in Opusculis Mytho-

* Has similitudines sive γνωμικὰ ὁμοιώματα separatim cum observationibus suis moralibus Græce & latine recudi curavit *Jesperus Swedberg* Cuprimontanus, Upsal. 1682. 8. Holstenio videntur ejusdem forte Demophili esse, cujus scholia quædam in *Ptolemæi* tetrabiblum edita sunt. Demophilum de ritibus Ægyptiorum laudat Kircherus III. Oedipi pag. 358. Demophilum Apolloniatem exhibet thesaurus Golzii in numo. Demophilus quoque Comicus quidam fuit, de quo Plautus in Prologo Asinariæ. *Alius* Demophilus Cumanus Ephori historici pater teste Strabone. Sed & Ephori hujus filius Demophilus quidam fuit, itidem historicus, teste Diodoro Sic. *Alius* denique Demophilus Bithynus, apud Julianum in Misopogone, & Suid. Δαμόφιλ. Demophilus Rhodius navium præfectus Olymp. CXIX. Diodor. Sic. XX. T. 2. p. 819. Demophilus alius ni fallor de quo id. p. 738. Demophilus Episcopus CPolitanus, quem nonnulla parum sana dogmata effudisse *Suidas* memorat in οἶον. Porro noster Demophilus sua similia *Asclepiadi* cuidam inscripsit, quem in extremo appellat φίλτατον & ἱερώτατον.

** Democratis ætatem, patriam & sectam, judice Holstenio, vetustissimus Jonici sermonis character ostendit. Ejus dicta & sententias nonnullas Stobæus & Antonius Melissa proferunt, apud quos sæpius cum Democrito librariorum imperitiâ confunditur, quorum error in tanta rerum antiquarum ignoratione haud facile emendari potest. In Bibliotheca quoque Palatina teste Sylburgio p. 106. *Catalogi* hæ sententiæ fuere MSS. sub nomine Democriti in binis Codicibus occurrunt. *Plutarchus* vero in Politicis præceptis Democratis cujusdam meminit, qui in Atheniensi Rep. versabatur circa Olymp. CX. Neque ab hoc fortasse diversus est ille, quem ab Epicuro ob libros transscriptos exagitatum in libello contra Epicurum idem *Plutarchus* refert. Fuit & Democrates Medicus qui sub Augusto Imp. vixit memoratus Plinio XXIV. 7. Ejusdem φιλίατρον, Κλινικὸν & de antidotis librum laudat Galenus, notante ad Plinium Harduino. Democrates Athleta de quo Ælianus IV. 15. *Var.* Democrates Rhetor, præceptor Augustini, qui ejus meminit in principiis Rhetoricæ c. 8. Prætereo Democratem cui sacra facere à Pythia jussi sunt Platæenses, teste Clemente *Alex.* p. 26. protreptici. Democrates Αἰξωνεὺς memoratur in Platonis Lyside, Lysidis Pater, qui fortassis auctor harum sententiarum.

Mythologicis Ethicis & Physicis junctim editis à Tho. Galeo Cantabrig. 1670. 8. & Amst. 1688. 8. in qua posteriore editione, Holstenii præfatio ad Carolum & Maphæum Barberinos, & præfatio ad Lectorem desideratur, ex qua discas Demophilum è Vaticana, Democratem è Barberina depromsisse Bibliotheca, Secundi vero sententias vel potius ænigmata verum existimasse & genuinum Sophistæ illius arguti & βραχυλόγου fœtum, *de quo post Antonii*, inquit, *& Vincentii testimonia dubitare non licet.* Observo interim Antonium Melissam longe alium codicem sententiarum Secundi habuisse quam Holstenius. Eadem autem descriptio mulieris quæ ex Secundi ore apud Antonium exstat, à Lambecio è codice Cæsareo producitur Lib. VII. p. 270. Diversa ab Holstenii pariter & Antonii, est in codice Gudiano in plurimis ab Holsteniana editione discrepante, cujus apographum servo, & ex illo nihil aliud in præsenti produco quam hanc Monachi descriptionem, ab Holstenio vel non inventam, vel quod auctorem neutiquam habere potest Philosophum istum Secundum; ab eo prætermissam: Τί ἐστι Μοναχός; Θάνατος πωλούμενος, ἀγωνοθέτου θυμὸς, γαστριμαργίας ἐπιθυμία, τύχης παράπτωμα, ὀξὺς θάνατος, περισαλπιζομένη μοῖρα, παραμένων μόρος, κακὴ νίκη. Quam varii olim circumlati sint responsionum Secundi codices, videre etiam licet ex Vincentio supra laudato XI. 71. speculi historial. ex auctore semibarbaro Operis de vitis Philosophorum cap. 119. & è Caspare Barthio XV. 17. Adversar. si vel inter se vel cum Græcis codicibus conferantur. Vide etiam, si placet, Jonsium p. 278. Itaque si quid argutiarum & ingenii, veteris illius Secundi, in his sententiis, quod non negaverim, superest, valde tamen interpolatas ad nos pervenisse manifestum est. Alias præterea ab editis *Democratis* sententias exstare in Cæsareo Codice refert Lambecius Lib. III. p. 39. Nonnullæ etiam sententiæ eædem jam sub Demophili, jam sub Democratis jam sub Sexti leguntur nomine, quædam alibi tribuuntur ipsi Pythagoræ, ut apud Stobæum hæc non indigna tanto Philosopho: μεγάλης δεῖ παιδείας τὸ ἀπαιδευσίαν δύνασθαι φέρειν, quæ inter *Demophili* gnomas literarum ordine dispositas est duodevigesima, inter gnomas Sexti ducentesima septuagesima quinta. In Isaaci quoque Vossii Bibliotheca illæ sententiæ exstiterunt in membranis scriptæ, è quibus novam earum editionem accuratiorem cum Jamblicho adornare volebat præstantissimus Galeus, his & aliis laudatissimis conatibus non ita pridem immortuus.

Seli-

Selinuntius quidam. Supra in Mœrus.

SEXTUS, sive Sixtus, cujus sententias ex *Rufini* versione latine tantum & ab interprete fortean hinc inde interpolatas habemus, exceptis paucis quibusdam illarum, quæ Græce sparsim occurrunt inter sententias Democratis, Demophilique, & apud Origenem. De hoc Sexto quem Pythagoricum vocat Eusebius num. 2010. & cum Sixto Episcopo Romano sciens forte confudit Rufinus, dixi in Bibliotheca latina, editione præsertim quarta, ubi etiam de Sextis patre & filio, quos Romanis Philosophis accenset Claudianus Mamertus Lib. II. c. 8. de statu animæ. Sextum Philosophum sub Hadriano Imp. floruisse ait Syncellus p. 349.

Sicas Tarentinus.

Silius Crotoniata sive Sileus ut legitur in veteri inedita latina Jamblichi versione c. 36. vitæ Pythag.

Simus Posidonius. Idem fortassis quem *Ἁρμονικὸν* vocat Porphyrius p. 3.

Smichéas Tarentinus.

Sosistratus Locrus.

Sosthenes Sicyonius.

Sostratius Sicyonius.

Sotion Alexandrinus, à quo amorem Pythagoræ sibi injectum affirmat Seneca Epistola 108. neque tamen propterea Pythagoreum fuisse credit Lipsius Lib. I. Manuduct. c. 12. sed non alienum ab ea abstinentia fortasse & aliis magnanimi viri scitis aut institutis.

Speusippus, successor Platonis *ἐκ τῶν ἐξαιρέτως σπουδασθεισῶν ἀεὶ Πυθαγορικῶν ἀκροάσεων, μάλιστα δὲ Φιλολάου συγγραμμάτων βιβλίδιόν τι συντάξας γλαφυρὸν ἐπέγραψε μὲν αὐτὸ περὶ Πυθαγορικῶν ἀριθμῶν.* Theologumena Arithmetica p. 61. In doctrina de bono, vestigiis Pythagoricorum institisse Speusippum notat Aristoteles lib. I. c. VI. Ethic. Nicomach. ad quem locum Eustratius p. 13. b. & auctor paraphraseos sub Andronici Rhodii nomine vulgatæ, bonorum malorumque ordinem e Pythagoricorum mente refert in hunc modum: Bona: 1. *τὸ πέρας.* 2. *τὸ περιττόν.* 3. *τὸ ἕν.* 4. *τὸ δεξιόν.* 5. *τὸ ἄρρεν* 6. *τὸ εὐθύ.* 7. *τὸ φῶς.* 8. *τὸ τετράγωνον.* 9. *τὸ ἠρεμοῦν,* 10. *τὸ ἀγαθόν.* Contraria: 1. *τὸ ἄπειρον.* 2. *τὸ ἄρτιον.* 3. *τὸ πλῆθος.* 4. *τὸ ἀριστερόν.* 5. *τὸ θῆλυ* 6. *τὸ καμπύλον.* 7. *τὸ σκότος.* 8. *τὸ ἑτερόμηκες.* 9. *τὸ κινούμενον.* 10. *τὸ κακόν.*

Spintharus Tarentinus. Jamblich. c. 31. Hujus dictum de Epaminonda, apud Plutarch. de genio Socratis f. 592. seq. *μηδενί πω τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀνθρώ-*

ἀνθρώπων ἐντετυχηκέναι μήτε πλείονα γινώσκοντι μήτι ἐλάττονα φθεγγομένῳ, *in neminem se hominem ætatis suæ incidisse, qui & plura nosset & pauciora loqueretur.* Pater Aristoxeni fuit ac præceptor, teste Suida in Ἀριστόξ. Apud Cyrillum Alex. VI. in Julian. pro Spintharo Pinthari nomen irrepsisse, jam notavit Jonsius p. 75.

Stenidas Locrus, ex cujus libro de regno, fragmentum apud Stobæum serm. 46.

Sthenorides Locrus.

Syllus qui maluit judicatum solvere, quam semel jurare. Iamblich. c. 28.

Symichus Centorupinorum tyrannus, qui Pythagora audito imperium deposuit, opesque suas partim sorori partim civibus donavit. Porphyr. p. 14.

Telavges Pythagoræ F. (Porphyr. p. 3.) & successor. (Anonymus p. 14. apud Phot. cod. 259.) Theanus & Pythagoræ filium vocat Empedocles apud Laërtium VIII. 42. ubi Empedoclis præceptor fuisse & nihil scripsisse dicitur. Apud eundem Sect. 53. profertur aliquid ex Telavgis Epistola ad Philolaum, sed sect. 55. negatur illa esse ἀξιόπιστος. Sane supervixerit Empedocli Telavges, si scripserit quæ sect. 74. adducuntur. Jamblichus c. 28. ait Pythagoricos quosdam ad Telavgen referre librum Pythagoræ de Diis sive sacrum sermonem. De tetractye libros IV. scripsisse notat Svidas. Hunc Telavgen singulari dialogo sive laudavit sive derisit Æschines Socraticus. Vide Menagium ad Laërtium II. 61.

Teles ex cujus libro περὶ αὐταρκείας fragmentum in florilegio Stobæi, serm. 5. è libro de exilio serm. 38. de comparatione divitiarum & virtutis serm. 89. & 93. de vita & quod voluptas non sit summum boni serm. 96. è libro περὶ περιστάσεων serm. 106.

Temnonides & Euphranor juniores Pythagorici allegantur à Jamblicho in Nicomachi Arithmet. p. 163. Alii Codices legunt [illegible]yonides.

Theætetus qui Rheginis leges tulit. Jamblich. c. 30.

Theages ex cujus libro περὶ ἀρετῶν fragmenta exstant apud Stobæum serm. 1. Democratiæ suasor Crotone fuit cum Diodoro & Hippaso ut narrat Jambl. c. 35. adde quæ supra in Democede. Mentio & hujus Theagis apud Æneam Gazeum de immortalitate animæ p. 25.

Theanor Crotoniata. Plutarch. de genio Socratis f. 582.

Theocles. Jamblich. c. 27. Pro quo Euthyclem legit Obrechtus.

Theodorus Cyrenæus. Vide Jamblichi locum supra in Hippaso. Meminit Geometræ hujus Pythagorei etiam Proclus in Euclidem Lib. II. p. 19. testatus eum Pythagora paulo juniorem. Idem forte

Theodorus Mathematicus, quem à Platone auditum refert Laërtius III. 6.

Theodorus Sicyonius.

Theodotus Tarentinus. Hic ni fallor fuit Theodotus Pythagoreus, quem linguam abscissam, ne conscios prodere cogeretur in Tyranni faciem conspuisse refert Theodoritus VIII. Therapeutic. p. 120.

Theorides Metapontinus Euryti æqualis.

Thestor Posidoniates Thymaridem Parium singulari fide complexus. Jamblich. c. 33.

Theudius Magnes, cujus elementa Geometriæ laudat Proclus ad Euclidem p. 19.

Thraseus Metapontinus.

Thrasydamus Ægeus.

Thrasymedes Metapontinus.

Thymarides Parius. Vide paulo ante in Thestore.

Thymarides Tarentinus, à Jamblicho in vit. Pythag. c. 23. refertur inter eos, qui Pythagoram senem juvenes auscultarunt. Meminit ejus idem Jamblichus c. 28. ubi refert eum non voluisse quæ ipse sed quæ Deus vellet, & ad Nicomachi Arithmetica p. 11. 36. 88. 91. 95. Vide & Petrum Petitum Misc. Obs. p. 19. ubi Dionysium Tyrannum in Thymaridis hujus Heroium illatum esse notat ex Ciceronis Lib III. de natura Deorum, etsi in Ciceronis editionibus non *Thymaridis* sed *Tympanidis rogum* legitur, pro quo Lescaloperius p. 685. *tympanidiis in rogum illatus est*.

Thyrsus, Epicharmi & Metrodori Pater. Vide Jamblichum c. 34.

Timæus Crotoniata.

Timæus Locrus tanquam Ἀστρονομικώτατος & naturæ universæ diligentissimus inquisitor laudatur à Platone, qui dialogum suum quem Timæum inscripsit, maximam partem ex Pythagorici illius libello (qui à Proclo servatus etiamnum exstat) περὶ φύσιος sive περὶ τοῦ παντὸς expressit, ut jam olim notavit Timon Sillographus. Vide quæ infra in scriptis Platonis. Ocellum Lucanum Timæi πρόοδον sive anteambulonem vocat Proclus Lib. III. in Platonis Timæum. Cicero Lib. V. de finibus, Timæum hunc, qui Doricè scripsit, refert inter Pythagoricos quos Plato Philosophiæ causa ipse adiit.

Timæus Parius.

Timaratus qui cum Zaleuco Locrensibus leges tulit. Jamblich. c. 30. Timares idem vocatur c. 27.

Tima-

Timares Locrus, alibi Timaratus; ut jam dixi.

Timasius Sybarita.

Timesianax Parius.

Timolaus, Platone antiquior. Syrian. in Metaphys. p. 7. (an legendum Philolaus?)

Timosthenes Ægeus.

Tydas Crotoniata, Bulagoræ in schola Pythag. successor. Jambl. c. 36.

Tyrsenus Sybarita.

Vatinius quoque Pythagoricus audire volebat, & hominis doctissimi nomen suis immanibus & barbaris moribus prætendere, ut ait Cicero.

Xenocides Metapontinus, Ξενοκάδης, ut edidit Arcerius. In veteri inedita Jamblichi versione Xenochades, Eliæ Obrecto Xenocades.

Xenócratis Platonici Πυθαγόρεια. ά. Laërt. IV. 13.

Xenon Locrus.

Xenophantes Metapontinus.

Xenophilus Chalcidensis ex Thracia. Laërt. VIII. 16. & 46. unde apparet eum Aristoxeni qui eum audivit temporibus vixisse, circa decimam à Pythagora generationem sive successionem exstitisse. Confer Gellium IV. 11. Valerium Max. VIII. 13. Svidam in Ἀριστόξενος. & quæ supra in Phanton, & Pythagoras. Hic est Xenophilus Musicus Pythagoricus quem centum & quinque annos natum Athenis obiisse refert Lucianus in Macrobiis. T. 2. p. 472.

Xenophilus Cyzicenus.

Xentas Caulonensis.

Xuthus Pythagoreus. Vide interpretes ad Aristot. IV. 9. Phys.

Zaleucus Locrus. } de his dixi infra capite proximo ubi de legislatoribus.
Zamolxis Thrax. }

Zaratas (de quo supra Lib. I. in Zoroastre) Pythagoræ præceptor fuisse traditur, aliis Nazaratus Assyrius.

Zeno Eleates, τῆς Πυθαγορείου διατριβῆς. Anonym. ap. Phot. cod. 259. Laërtius procem. sect. 15. Zeno Citieus quoque scripsit Πυθαγορικά teste eodem Laërtio VII. 4.

Zopyrus Tarentinus.

En tibi, Lector, Sectatores Pythagoræ paucos è multis. Nam ut Porphyrius pag. 13. è Nicomacho retulit, Pythagoras uno sermone ad Crotoniatas habito plures quam bis mille homines permovit ac cepit, quod affirmat etiam Jamblichus c. VI. Et in veteri versione inedita

Jamblichi cap. XXXVI. post catalogum bene longum sequuntur hæc verba, quæ in Græcis omissa potius, quam ab interprete addita, mihi persvadeo: *Hi vero sunt Pythagorici non omnes, sed ex omnibus gloriosiores.* Svidas in γνώριμ☉. Πυθαγόρας ὁ Σάμι☉ γνωρίμους ἔσχε πλείους ἢ ἑξακοσίους

II. *Catalogus Mulierum* PYTHAGORICARUM.

PYthagoræ concessum à Crotoniatis fuit fœminas separatim à viris docere in templo Junonis, ut refert Jamblichus in vita c. 9. qui cap. 11. nonnulla speciminis loco affert præcepta, quæ fœminis Pythagoras proposuit. Porphyrius itidem p. 12. auctor est eum ταῖς γυναιξὶ καὶ γυναικῶν συλλόγῳ dogmata ac præcepta sua tradidisse. Et Justino teste XX. 4. *Matronarum quoque separatam à viris doctrinam & puerorum à parentibus frequenter habuit. Docebat nunc has pudicitiam & obsequia in viros, nunc illos modestiam & literarum studium: —— consecutusque disputationum assiduitate erat, ut matronæ auratas vestes cæteraque dignitatis suæ ornamenta velut instrumenta luxuriæ deponerent, eaque omnia delata in Junonis ædem ipsi Deæ consecrarent, præ se ferentes, vera ornamenta matronarum pudicitiam, non vestes esse. In juventute quoque quantum profligatum sit, victi fœminarum contumaces animi manifestant.* Plures autem fuisse mulieres Πυθαγορικὰς ut vocat Laërtius VIII. 41. sive Πυθαγορίζουσας, constat, quas perstrinxere singularibus dramatis Comici *Alexis* & *Cratinus*, ac de quibus egit olim *Philochorus* Atheniensis Grammaticus Ptolemæi Philopatoris temporibus clarus in Συναγωγῇ Ἡρωΐδων γυναικῶν ut ex Svida observat Menagius * qui & ipse Pythagoricas recenset in Historia mulierum Philosopharum. Sunt autem hæ:

Abrotelia filia Abrotelis Tarentini, solo Jamblichi testimonio nota, licet in vulgatis p. 224. legitur Λασθένεια Ἀρκάδισσα. Ἀβροτέλους θυγάτηρ τοῦ Ταραντίνου. Sed in Codice Regio & versione illustris Obrechti diserte Ἀβροτέλεια *Abrotelia* legitur, neque insolitum Græcis à Parente

* *Mirum*, inquit, *videri possit tot Pythagoricas Philosophas exstitisse, cum silentium Pythagorici per quinquennium servarent, & plurima arcana haberent quæ vulgare eis fas non erat; sunt autem mulieres ut plurimum loquaculæ & quæ secretum custodire vix possint.* Ut vero loquaculas multas esse concedas, non negabis esse in eodem sexu alias aliquam multas, sive constantes, sive pertinaces, quæ ubi animum semel obstinaverint in silentium, quovis viro servare illud sanctius poterint. Quod si tacere posse virtus est, neque ita hoc negandum fœminis, cum virtutes universas non viros sed fœminas & virgines finxerint antiqui.

te nomen filiabus imponere, ut in hoc ipso Pythagoricarum apud Jamblichum Catalogo χειλωνὶς filia Chilonis Lacedæmonii, in veteri versione inedità, *Chilonissa.*

Æsara Lucana, ex cujus libro de natura hominis, fragmentum exstat ap. Stobæum Eclog. p. 105. Saram vocat Anonymus in vita Pythagoræ, ejusque filiam fuisse testatur. Sed Æsaræ nomen præfert Clarissimus Bentleius p. 383. Apologiæ diss. de Epistolis Phalaridis, non improbante Dodwello p. 124. de ætate Pythagoræ.

Agrinote Samia à Porphyrio p. 3. accensetur Telavgi & Myiæ ὧν φασιν καὶ συγγράμματα Πυθαγόρεια σώζεσθαι. Svidas vero in Πυθαγ. testatus quosdam illam habere pro filia Pythagoræ, alibi in Ἀριγνώτη non filiam Pythagoræ fuisse innuit, sed Theanus & Pythagoræ discipulam, & scripsisse Βακχικὰ, ἔστι δὲ περὶ τῶν τῆς Δήμητρος μυστηρίων ἐπιγράμματα, γράφεται δὲ καὶ ἱερὸς λόγος. Ἔγραψε δὲ καὶ τελετὰς Διονύσου καὶ ἄλλα φιλόσοφα, Si ἱερὸς λόγος fuit titulus Βακχικῶν, quartus fuit hic liber ista inscriptione inter Pythagorica monumenta, reliquos tres enim memoravi supra in Hippaso. Sed possint etiam verba Svidæ ita accipi, ut ἱερος λόγος respiciatur alter eorum qui Pythagoræ auctori tribuebantur, à Bacchicis hisce plane diversus, quem nonnulli scripserint auctorem agnoscere Arignoten. Sed præplacet in præsenti prior sententia, licet alterius in mentem venerat Lib. I. c. XIX. num. 2. Ἀριγνώτη ἡ περὶ τὰ Διονύσου (ita legendum, non Διονυσίου) γεγραμμένη memoratur etiam Clementi Alex. 4. Strom. p. 522. Meminit & Harpocration in Εὐοῖ.

Aristoclea Sacerdos Delphica ἡ ἐν Δελφοῖς (non ἡ ἀδελφή) à qua Pythagoras non pauca dogmata sua moralia accepisse se est professus. & Porphyr. p. 27. Eadem *Themistoclea* Aristoxeno apud Laërt. VIII. 8. 21. *Theoclea* Svidæ in Πυθαγόρας. Vide & Apostolium XVII. 86. proverb. qui Pythagoram fratrem Aristocleæ fuisse tradit.

Babelyma Argiva.

Baro. Svidas: Βαρὼ καὶ Δημὼ ὀνόματα σοφῶν γυναικῶν. ἐξένισεν ἡ Βαρὼ τὴν Δημώ. Demo poterat videri Damo de qua infra. Sed apud Svidam legendum Βαυὼ sive Βαυβὼ quæ τὴν Δηώ, h. e. Cererem hospicio excepit, ut notatum præclaro Neocoro in luculenta sua Svidæ editione. Itaque hæc Baro ex elencho Pythagoricarum mulierum est expungenda. Clemens Alex. in protrept. p. 10. Ξενίσασα ἡ Βαυβὼ τὴν Δηὼ ὀρέγει κυκεῶνα αὐτῇ.

Bisorronde vocatur Menagio quæ in MSto Regis Galliæ & in veteri versione

ne latina Pisorronde Arcerio Pisirronde, Obrechto Pisirrhonde, Tarentina.

Bistalia Damonis filia. Βιτάλη Jamblich. c. 28. p. 135. alibi Βιςαλία, & apud Bessarionem qui Lysidis Epistolam latine exhibet, *Vitalia*. Ita vero Lysis: Φαντὶ δὲ ὅτι καὶ Δαμὼ Θυγάτηρ Βιςαλία τῇ ἑαυτῆς θυγατρὶ τὰν αὐτὰν ἐπιςολάν (idem præceptum de non vulgandis Pythagoræ commentariis) ἀπέςειλεν.

Byndacis, soror Ocelli & Ocylli Lucanorum. Ita enim invenio in veteri Jamblichi versione, quod longe aliter Arcerius & Menagius. Vide infra in *Philtatis*. Sed cum veteri interprete observo consentire etiam Obrecti codicem, apud quem memorantur *Byndaice soror Ocelli & Ocyli Lucanorum*. Sane Ocellum & Ocylum fratres fuisse paulo ante notaverat Jamblichus. Arcerio & Menagio Ὀκελλὼ & Ἐκκελὼ præter rem hoc loco sunt nomina Pythagoricarum.

Byo, Argiva.

Callisto, ad quam exstat Theanus Epistola.

Chilonis, sive ut in inedità Jamblichi versione, Chilonissa, Chilonis Lacedæmonii filia.

Clearata, ad quam Melissæ Epistola fertur.

Cleæchma, Avtocharidæ Lacedæmonii soror. Arcerio Κλεαίχμα rectius forte quam in MS. codice Κληαίχμα.

Cratesiclea Lacæna, Cleanoris Lacedæmonii uxor, in MSS. codicibus Græcis Jamblichi quibus Acerius & Menagius usi sunt desideratur, sed in veteri versione inedita in qua Cratistolia scribitur & in Obrecti codice exstat post Chilonidem, ut adeo numerus Pythagoricarum XVII. apud eundem Jamblichum non sit sollicitandus.

Damo sive Demo, Pythagoræ filia, qui illi commentaria sua tradidit fideliliter servanda ac fidelissime ab eadem servata. Vide Lysidis Epist. apud Laërt. VIII. 42. Jambl. c. 28. Alia Demo amasia Antigoni Regis apud Athenæum XIII. p. 578. & Plutarch. Demetrio p. 901.

Eccello, & Occello quæ tanquam duæ mulieres Pythagoricæ in quibusdam Jamblichi codicibus & à Menagio p. 100. seq. celebrantur, fortasse chimæricæ sunt, Jamblicho certe non memoratæ. Vide quæ supra in Byndacis.

Eche[illegible]tia Phliasia, Echecratis Phliasii, Philosophi Pythagorici filia, ut verisimillima suspicione conjecit acutissimus Senex Menagius in sua Mulierum Philosopharum historia, quam frigidiore quam ipsum est senium scommate personatus Vignolius Marvilius T. 2. Misc. p. 30. vocat

vocat *un petit livre tres maigre, & qui se sent fort de la vieillesse de l' Auteur.*

Eubule, ad quam Theanus Epistola exstat.

Lasthenia Mantinea, Arcadissa, Pythagoricis fœminis à Iamblicho, sed à Laërtio III. 46. & IV. 2. Clemente Alex. IV. Strom. p. 523. Athenæo VII. 5. & XII. 12. Platonis discipulis accensetur.

Melissa Samia, cujus Epistola ad Claretam exstat, ut notavi supra cap. X. num. 24. Alia Melissa Periandri uxor, de qua Menagius ad Laërtii lib. I. sect. 94. Melissa item uxor Philosophi Carneadis, teste Valerio Max. VIII. 5.

Myia Theanus & Pythagoræ filia, Porphyr. p. 3. Clemens Alex. 4. Strom. p. 522. Svid. in Πυθαγ. &c. Milonis Crotoniatæ uxor, teste Jamblicho. Sub nomine Myiæ Epistola exstat ad Phyllidem. Vide supra c. X. num. 24. Alias fœminas celebres hujus nominis memorat Lucianus in Muscæ encomio T. 2. p. 376. Fuerunt enim Lyricæ poëtriæ duæ, Spartiatis una quæ Svida teste hymnos in Apollinem ac Dianam conscripsit, quam cum Sapphone videtur conjungere Clemens 4. Strom. p. 523. altera Thespiaca itidem Svidæ memorata, & denique tertia famosa meretrix Atheniensis.

Nestheadusa, sive ut Obrechtus Nisteadusa, Lacæna. Arcerius vitiose edidit Πισιρρόνδη Ταραντίς, Νιςεάδυ Σαλάκερα, unde Pisirrhondem Nisteadis filiam effinxit præstantissimus Stanlejus.

Nicostrata ad quam exstat Epistola Theanûs quâ eam à Zelotypia dehortatur.

Occello quæ à viris doctis inter Pythagoricas recensetur, nulla fuit. Vide paulo ante in Byndacis.

Perictione (diversa à matre Platonis) è cujus libro περὶ σοφίας & alio περὶ γυναικὸς ἁρμονίης fragmenta leguntur apud Stobæum, licet illa Perictionæ supposita esse contendit Clariss. Bentlejus in Apologia pro diss. de Epistolis Phalaridis p. 381. seq.

Philtatis, Φιλτατίς sive Φίλτις, (Arcerio male Φίλτης) Theophridis Crotoniatæ filia, Bynthaici soror, Βυνθαίκυ enim pro Βυνδαίκυ legitur in Codice Jamblichi, manu exarato. Vide tamen supra in *Byndacis.*

Phintys Callicratis filia. Ex ejus περὶ γυναικὸς σωφροσύνης fragmentum exstat apud Stobæum.

Phyllis, ad quam Myiæ Epistola exstat.

Pisirrhonde. Vide supra in Bisorronde.

Ptolemais Cyrenæa ἐν τῇ Πυθαγορικῇ Μυστικῆς ςοιχειώσει laudatur à Porphyrio in Harmonica Ptolemæi p. 207. 208. 209. Quod antequam

Por-

Porphyrii liber à Joh. Wallifio ante aliquot annos ederetur, & ante Menagium obſervavit Iſmaël Bullialdus notis ad Theonem Smyrnæum p. 276

Rhodope, ad quam Epiſtola ſub Theanus nomine edita à Luca Holſtenio. De altera Rhodope celebri meretrice quæ cum Æſopo ſerviit, vide præſtantiſſimi Bælii Lexicon tum ſuo loco, tum ubi de Naucrate agit. Binas Rhodopas memorat Athenæus XIII. p. 596.

Sara. Vide ſupra Æſara.

Theano Pythanactis filia, genere Creſſa, Pythagoræ uxor, Mater Telavgis, Mneſarchi, Myiæ & Arignotes. Vide Porphyrium p. 3. Svidam & Laërt. VIII. 43. Ab aliis Brontini Crotoniatæ filia dicitur, ab aliis Brontini uxor, Laërt. VIII. 42. Apophthegmata ejus nonnulla refert Clemens Alex. 4. Strom. p. 522. Theo progymnaſm. ubi de Chria, & idem Laërtius VIII. 43. qui & ſcripſiſſe nonnulla innuit. Ex libro *περὶ Ευσεβείας* fragmentum apud Stob. p. 27. Eclog. De Epiſtolis quæ ſub Theanus nomine exſtant, egi ſupra c. X. num. 24. Eas Theanus poſterioris, de qua mox dicturus ſum, eſſe malebat Voſſius libro de Poëtis Græcis. Epiſtolam Theanus ad Timaretam laudat Pollux X. 3. Svidas eam ait ſcripſiſſe *ὑπομνήματα φιλόσοφα καὶ ἀποφθέγματα, καὶ ποιήματα δι᾽ ἐπῶν.* Allegatur Theano à Cenſorino c. 7. Meminit & Theophylactus Simocatta in *ἀπορίαις φυσικαῖς* & Apoſtolius XVIII. 39. proverb. è Plutarcho, cui cicada fœmina eſt *ᾠδῆς ἄμοιρος, οἷά τις Θεανὼ τὰ ἄῤῥητα.* Alia doctiſſ. Menagio obſervata prætereo, niſi quod video præter rem ab eo carpi Didymum, quod libro de Philoſophia Pythagorica ſcripſerit Theanonem ſolam è mulieribus philoſophatam fuiſſe & carmina ſcripſiſſe. Non enim ſolam ſed primam philoſophatam inter fœminas fuiſſe ſcripſit, mox addit eam ſcripſiſſe poëmata, nec primam hoc feciſſe affirmans, nec ſolam. Vide Clementem Alex. 1. Strom. p. 309.

Fuit & altera Theano junior, Pythagoræ filia. Anonym. ap. Photium. cod. 259. Vel Pythagorica ſaltem, *ἡ τῆς Πυθαγορείου σοφίης θυγάτηρ Θεανώ.* Lucian. amoribus T. 1. p. 895. filia Leophronis, quam Svidas ait ſcripſiſſe *περὶ Πυθαγόρου, περὶ ἀρετῆς Ἱπποδάμῳ Θουρίῳ, παραινέσεις γυναικείας, καὶ ἀποφθέγματα Πυθαγορείων.* Vide Jonſium p. 22. ubi & alias duas hoc nomine commemorat, Ciſſei filiam Iliad. ζ. 298. Athen. XIII. p. 560. & Pauſaniæ matrem Polyæn. VIII. 51. quibus addenda tertia Locrenſis Lyrica poëtria, â quâ *ἄσματα λυρικὰ καὶ μέλη* Svidas teſtatur. Euſtathius ad Iliad. β. p. 247. *ὡς δὲ καὶ*

Θεανὼ

Θεανώ τις γυνὴ Λοκρὶς Αυρικὴ ἦν, ἱστορῦσιν οἱ παλαιοί. Quarta Menonis filia, è pago Agravlensi Atheniensis, quæ cum diris devovere Alcibiadem jussa esset, facere hoc renuit, ajens se εὐχῶν ὦ καταρῶν ἱέρειαν γεγονέναι. Plutarch. Alcibiade. p. 202.

Themistoclea sive Theoclea. Vide supra in *Aristoclea*.

Timareta ad quam Theano scripsit teste Polluce X, 3.

Timycha Lacæna. Vide supra in Myllio Crotoniata, cujus uxor fuit. Jamblich. c. 31. & 32. & 36. in quo postremo loco p. 223. male ab Arcerio editum γυνὴ Εὐμυλλία pro τ̃ Μυλλία. Fidem hujus Timychæ in arcana servando prædicat etiam Olympiodorus ad Phædonem Platonis, ne alia à Menagio p. 93. seq. observata repetam.

Tyrsene Sybaritis, in quibusdam MSS. Jamblichi codicibus Τυρσηνὶς, unde Menagius Τυρσηνώ. Sed in veteri inedita versione *Tyrsenis*, Τυρσηνίς.

Vitalia vocatur apud Bessarionem, quæ aliis Βιτάλη vel Βιταλία, ut supra notavi.

III. *PYTHAGOREORUM Fragmenta junctim edita.*

Duplex collectio exstat fragmentorum ex veteribus Pythagoricis, una *Moralis* argumenti, altera *Politici*, quæ utraque maximam partem est petita ex Stobæo. Non defuerunt viri docti, quibus tota visa est vacillare illorum fides & auctoritas, & qui Stobæum in supposita scripta putarunt incidisse, non in genuina veterum Pythagoricorum monumenta. Ita quidem Hermannus Conringius in Propolicitis cap. XV. p. 104. qui Timæi quoque Locri & * Ocelli Lucani libellos incertæ fidei esse putat. Sed admodum levia sunt viri docti argumenta, licet iis assentiri non dubitat Jacobus Thomasius ὁ μακαρίτης diss. 1. de quatuor virtutibus cardinalibus §. 20. qui cum Conringio suspicatur illa sæculo Christiano secundo vel tertio conficta esse ab iis, qui Pythagoricæ veteris Philosophiæ restauratores voluerunt videri. Novi Clarissimum Bentleium, Zaleuci quoq; & Charondæ fragmentis, & Perictiones, quæ apud eundem Stobæum occurrunt, non multum fidei tribuere, sed nec ipse plane certo affirmare audet veram & indubitatam esse quam propugnat sententiam, ut ipso etiam auctore liceat nobis de illa addubitare, quemadmodum capite proximo sum dicturus. Utcunque vero ista se habeant, elegantia & lectu dignissima esse illa sub Pythagoreorum nomine collecta fragmenta, pauci in dubium vocaverint. Vossio certe

* Ocelli librum pro suppositio habet etiam Antonius Van Dalen libro de Aristea p. 53.

certe Lib. de Philosophorum sectis adeo pretiosa videntur isthæc monumenta, ut illa non magis frequentari, miretur simul, indigneturque. *Moralia* quidem è Stobæo petita Græce ac latine edidit Guil. Canterus Basil. 1566. 4. Diogeni Laërtio suo Græce, ut ex parte Græce atque latine, plus simplici vice subjecit *Henricus Stephanus*, in quibus præter *Archytæ*, *Cliniæ Critonis*, *Euryphami*, *Hipparchi*, *Hippodami*, *Metopi*, *Poli*, & *Theagis* loca quædam è Stobæo, occurrunt *incerti* cujusdam διαλέξεις quinque Dorice scriptæ, quas H. Stephanus primus edidit, nullo unde sumserit indicio facto, denique *Archytæ* loca è Jamblichi protreptico, & *Pythagoræ*, *Lysidis*, *Theanus*, *Melissæ* & *Myiæ* Epistolæ. Eadem fragmenta priori suæ Maximi Tyrii editioni Græce subjicienda curavit *Daniel Heinsius*. Denique Thomas Galeus in Opusculis Mythologicis, Ethicis & Physicis Cantabrig. 1671. 8. & Amst. 1688. 8. non solum ex Stobæo petita exhibuit cum versione *Guil. Canteri*, sed & διαλέξεων illis nunquam antea latine editis adjunxit latinam versionem & notas Nobilis viri *Johannis North*, qui ex loco pag. 722. edit. Amst. auctorem conjicit Pythagoricum quendam, *Mimantem* nomine. Archytæ quoque locis è Jamblichi protreptico descriptis latina versio & castigationes ejusdem Northi accedunt, ut Pythagoræ & Pythagoricorum Epistolis VIII. translatio latina non unius auctoris.

Pythagoricarum sententiarum libellus à Rittershusio collectus prodiit ad calcem Malchi sive Porphyrii de vita Pythag. Altdorf. 1610. 8.

Pythagoreorum fragmenta *Politica* ex Stobæo collecta & a *Ioh. Spondano* latine versa, passimque emendata, leguntur ad calcem Politicorum Aristotelis quæ cum Dionysii Lambini & Petri Victorii versionibus Theodorique Zwingeri argumentis, scholiis & Commentariis ejusdem Victorii integris prodierunt Basileæ 1589. fol.

CAPUT XIV.

De Zaleuco, Charonda, Zalmolxi, Lycurgo, Dracone, Solone, aliisque Legumlatoribus.

Zaleucus Locrensium legislator inclytus. 1. *Pythagora forte antiquior, perinde ut Numa, quem aliqui falso Pythagoricum esse tradiderunt.* 2. *Falli eos qui nullum fuisse Zaleucum existimant.* 3. *Quædam Zaleuci leges. ibid. Clarissimi Bentleii sententia de supposita Zaleuco legum συναγωγῇ.* 4. *Zaleuci & Charondæ res inter se confusæ, ibid. Charondas num Pythagoræ discipulus.* 5. *Quibusnam*

bunam leges tulerit. 6. *An versibus scriptæ leges ab ipso Charonda.* 7. *Utrum ei suppositæ, quas legerunt Diodorus Sic. & Stobæus?* 8. *De Zamolxi legislatore Getarum.* 9. *De Thalete & Lycurgo.* 10. *Ῥῆτραι sive leges Lycurgi scripto non comprehensæ. Earum decantatio, interpolatio, neglectus &c.* 11. *De Rhadamanto.* 12. *Minoë.* 13. *Triptolemo.* 14. *Dracone.* 15. *Et Solone.* 16. *Scriptores deperditi de legibus & legislatoribus.* 17. *Catalogus Alphabeticus Legislatorum veterum celebriorum.* 18. *Legislatores frequenter mediocris conditionis homines, non principes ipsi.* 19.

I.

PRimi Græcorum leges scriptas a) habuisse dicuntur Locrenses, (non illi b) qui Phocidi proximi sunt, sed Epizephyrii, qui in magna Italia) auctore ZALEUCO. Marcianus Heracleota sive potius Scymnus Chius. v. 313.

Τούτους δὲ πρώτους φασὶ χρήσασθαι νόμοις
Γραπτοῖσιν οὓς Ζάλευκος ὑποθέσθαι δοκεῖ,

Atque ita intelligendus Clemens Alex. 1. Stom. pag. 309. Ζάλευκός τε ὁ Λοκρὸς πρῶτος ἱστόρηται νόμους θέσθαι, scriptos nimirum, nam de Locrensibus & Strabo Lib. VI. p. 259. πρῶτοι δὲ, inquit, νόμοις ἐγγράπτοις χρήσασθαι πεπιστευμένοι εἰσί. Is itaque Zaleucus, servus & pastor, sed ob merita deinde libertatem consecutus, (vide Svidam in Ζάλευκος & Scholia Pindari ad Od. 10. Olympionic. p. 97.) leges suas, quas à Minervâ per insomnium accepisse se professus est, teste Chamæleonte Heracleota libro de ebrietate, Aristotele in Rep. Locrorum apud Clementem 1. Strom. p. 352. Scholiaste Pindari loco laudato, tum Valerio Max. Lib. I. c. 2. Plutarcho libro de sui laude. pag. 543. illas inquam leges expresserat ex consvetudinibus legibusque non scriptis Cretensium, Lacedæmoniorum & Atheniensium, & pœnas primus definiverat, quas ante eum leges permiserant judicibus. Idem Strabo p. 260. ex Ephoro: Τῆς δὲ τῶν Λοκρῶν νομογραφίας μνησθεὶς Ἔφορος ἣν Ζάλευκος συνέταξεν ἔκ τε τῶν Κρητικῶν νομίμων καὶ Λακωνικῶν καὶ τῶν Ἀρεοπαγιτικῶν φησὶν

a) Νόμος de lege scripta proprie accipitur. Schol. Euripidis ad Hippolytum v. 90. Νόμος τὸ γεγραμμένον διάταγμα, τὸ κρατοῦν καὶ γεγραμμένον. Ἔθος δὲ τὸ μὴ γεγραμμένον.

b) Fallitur itaque Theodoritus, qui Lib. IX. de curat. *Græcar.* affection. p. 124. Locros intelligit Acarnanibus Phocensibusque vicinos. De utrisque Locris vide Salmas. ad Solinum p. 66. seq. De Epizephyriis præter alios Pindarum Olympionic. Od. 10. His leges à Zaleuco datas recte scribit Nicephorus Gregoras XXIII. p. 695. edit. præclaræ Boivinianæ. Zaleuci effigies laureata occurrit in Jac. Gronovii T. 2. Antiquitatum Græcar. tabula 48.

ειν ἐν τοῖς πρώτοις καινίσαι τοῦτον τὸν Ζάλευκον, ὅτι τῶν πρότερον τὰς ζημίας τοῖς δικασαῖς ἐπιτρεψάντων ὁρίζειν ἐφ' ἑκάστοις τοῖς ἀδικήμασιν, ἐκεῖνος ἐν τοῖς νόμοις διώρισεν. Atque legum illarum quantumvis ſeveriorum (ut notat Zenobius IV. 10. Diogenianus IV. 94. & Apoſtolius IX. 50. proverb.) beneficio, εὐνομώτατοι per longum tempus fuere Locrenſes, ut præter eundem Strabonem agnoſcunt Pindarus, Plato ac Demoſthenes & Proclus in Timæum Lib. I. p. 22. Viciſſim Sybaritæ, neglectu legum Zaleuci periere, notante Scymno Chio v. 345. ſeq.

II. Hunc verò Zaleucum *Pythagoræ* fuiſſe diſcipulum, diſerte tradit Diodorus Siculus Lib. XII. p. 84. Cui ſuccinit Seneca Epiſt. 90. Laërtius libro 8. ſect. 16. tum Nicomachus apud Porphyrium in vitâ Pythagoræ p. 14. & Jamblichus c. 7. 24. 27. & 30. qui Pythagoram Locrenſibus leges per Zaleucum ſanxiſſe affirmat, denique Suidas qui illum vocat Πυθαγόρειον φιλόσοφον. Sed quemadmodum Numa qui Romanis leges tulit & Pythagoram ætate longe anteceſſit, tamen Pythagoræ auditor eſt vulgò exiſtimatus, quoniam *ii, qui* ut ait Cicero 4. Tuſc. Quæſt. ſub init. *cum Pythagoræ diſciplinam & inſtituta cognoſcerent, Numæque æquitatem & ſapientiam à majoribus ſuis accepiſſent, ætates autem & tempora ignorarent propter vetuſtatem, eum qui ſapientia excelleret Pythagoræ auditorem fuiſſe crediderunt.* Confer quæ de libris Pythagoricis in Numæ ſepulchro repertis Livius, Plutarchus & ex Caſſio Heminâ Plinius Lib. XIII. c. 13. quæque de convenientia legum Numæ cum Pythagoræ dogmatis notat idem Plutarchus in Numâ. Undè Pythagoreum faciunt Clemens 1. Strom. p. 304. & 5. p. 548. Ovidius XV. Metamorphoſ. aliiq; quorum ſententiam pridem fabulis adſcripſere Livius Lib. I. c. 18. Lib. XXXX. c. 29. & Dionyſius Halicarnaſſeus Lib. II. p. 120. Licet Plutarchus initio ſtatim vitæ Numæ ex Clodii indice temporum obſervat magnam fuiſſe jam olim de ætate Numæ concertationem, monumentis ex quibus certiora peti poterant per Gallos combuſtis. Eundem in modum Zaleucus quoque à quibusdam videtur Pythagoricus appellatus fuiſſe, qui Pythagòra ipſo fuit antiquior, ut ex Demoſthenis oratione adverſus Timocratem p. 469. (ubi ait * per plures quam ducentos annos unam ſolummodo legibus Locrenſibus acceſiſſe,) ex Euſebii Chronico qui Zaleucum refert ad Olympiad. XXIX. & ex aliis argumentis evincit vir clariſſ. Richardus Bentleius in Apologia Anglice edita diſſertationis de Epiſtolis Phalaridis p. 339. ſeq. Sane Porphyrius ipſe in Pythagoræ vita p. 38. narrat Pythagoram

* Oratio Demoſthenis habita fuit Olympiad. CVI. anno 4. Pythagoras vixit in Italia poſt Olympiadem L. vel ut alii LX. *Vide* Bentlejum libro laudato pag. 50. & 59. ſeq.

goram cum scelus Cylonium effugiens ad Locrenses se contulisset, ab iisdem dimissum fuisse his verbis: Ἡμεῖς ὦ Πυθαγόρα σοφὸν μὲν ἄνδρα σε καὶ δεινὸν ἀκούομεν, ἀλλ' ὑπὸ τοῖς ἰδίοις νόμοις οὐθὲν ἔχομεν ἐγκαλεῖν, αὐτοὶ μὲν ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων πειρασόμεθα μένειν. Τὸ δ' ἑτέρωθί πη βάδιζε. Meminit & Pythagoræ à Locris Tarentum dimissi Themistius Orat. 4. (23.) p. 285.

III. Fuisse ullum Zaleucum Legum conditorem, jam olim negavit Timæus, audacter magis quam rectè, quin Polybii judicio, ubi reprehensi à Timæo circa Locrorum Remp. Aristotelis & Theophrasti meminit, Excerpt. Peiresc. pag. 51. manifesti erroris convincendus. Cicero 2. de legibus p. 91. *Quid quod Zaleucum istum negat ullum fuisse Timæus? At Theophrastus auctor haud deterior, meâ quidem sententia melior: Eum multi nominant, commemorant verò ipsius cives, nostri clientes* * *Locri.* Et Lib. VI. ad Atticum Epist. 1. *Quis Zaleucum leges Locris scripsisse non dixit? Num igitur jacet Theoprastus, si id à Timæo tuo familiari reprehensum est.* Meminerat Zaleuci *Theophrastus* opere περὶ νομοθετῶν, quod in libros quatuor distributum inter ejus scripta recenset Laërtius, post libros XXIV. de legibus, Alphabeti serie digestis, (cujus operis librum tertium decimum laudat Suidas in ὅτι οἱ ἁλόντες) & Epitomen legum, libris decem. Sed & ante Theophrastum Aristoteles de Zaleuco egerat in Rep. Locrorum (teste Clemente Alex. 1. Strom p. 352.) & Lib. II. Politic. c. 10. inter legumlatores primo loco meminit Zaleuci: Νομοθέται δ' ἐγένοντο Ζάλευκός τε Λοκροῖς τοῖς Ἐπιζεφυρίοις. Idem facit Plutarchus in Numa, & Ælianus Lib. 3. c. 17. Var. Hist. qui Lib. II. cap. 37. legem quandam Zaleuci refert, Athenæo quoque Lib X. p. 429. memoratam, de vino extra Medici præscriptum non bibendo, & Lib. XIII. c. 24. de adulteris effossione oculorum puniendis, cui legi cum filius ipse obnoxius fieret, pater alterum oculum ** sibi erui est passus, quod narrat etiam Valerius Max. Lib. VI. c. 5. extern. 3. & Heraclides in politiis, licet hic non adulterio sed furto illam pœnam Zaleuco propositam tradit, quod tanto minus credo, quo minus verisimile est Zaleuci filium furti crimine se obstrinxisse, præterea oculorum effosio accomodata adulteris pœna, qui capere & capi ocellis solent, ut recte animadversum erudito Æliani interpreti Jacobo Perizonio. Sed forte non adspernanda Eduardi Simsoni conjectura, qui in Chronico Catholico ad A. M. 3560. notat apud Heraclidem per furtum

* Hinc Zaleucum civitate à Romanis donatum scribit Symmachus Lib. X. Epist. 25. ad Theodosium.

** Utrum recte hoc fecerit Zaleucus, vide disquirentes Grotium de satisfactione Christi p. 62. seq. & Martinium in Ethica p. 416.

intelligi non qualecunque ſed Veneris, *ὕδωρ κλοπῆς γλυκερὸν* Prov. IX. 17. de quo Pindarus apud Clementem in Pædagogo III. p. 252. *γλυκύτι κλεπτόμενον μέλημα Κύπριδος*, ſive ut Ælianus lib. I. c. 2. vocat, *κλέμμα ἐρωτικόν*. Aliam Zaleuci legem profert Polybius eclog. è libro XII. p. 920. ut rem controverſam, pendente adhuc lite poſſideret is, penes quem erat, cum in jus fuit adducta. Idem teſtatur Zaleucum ſanxiſſe, ut qui de legis alicujus ſententia diſſerere vellent, hoc facerent in conſeſſu mille virorum, laqueis de collo pedentibus, quique male legem explicaſſe eſſet judicatus, mox laqueo vitam finiret. Hierocles quoque apud Stobæum ſerm. 39. pag. 229. affirmat Zaleucum conſtituiſſe, ut quisquis novam legem ferre vellet, laqueo circa collum poſito hoc faceret. Et Stobæus ſerm. 42. p. 280. ex procemio legum Zaleuci hæc refert ad verbum: *Ἐὰν δέ τις βούληται τῶν κειμένων νόμων κινεῖν, ἢ ἄλλον εἰσφέρειν νόμον, εἰς βρόχον εἴρας τὸν τράχηλον λεγέτω τοῖς πολίταις περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἐὰν μὲν διαψηφιζομένων* &c. Diodorus vero Siculus â *Charonda* conſtitutum hoc narrat Lib. XII. p. 82. ut legem aliquam emendaturus collum laqueo insereret, emendationeque ſuâ in concilio populi comprobata ſolveretur, rejectâ periret. Eodem loco tres leges per totum illud tempus hac conditione emendatas refert, quarum una eſt lex talionis â Charonda inſtituta, ſed ab unoculo quodam cui per vim neſcio quis unum qui ſolus illi erat oculum excuſſerat ita correcta, ut, qui unoculum hominem lumine privaſſet, ambos amitteret: At hoc apud Locrenſes in Zaleuci lege accidiſſe ſcribit Demoſthenes oratione adverſus Timocratem, unde à Diodoro Siculo Charondam cum Zaleuco confuſum mihi perſuadeo. Procemium legum Zaleuci elegantiſſimum refert Stobæus ſermone 42. quod lectum ſibi teſtatur etiam Cicero Lib. II. de legibus p. 91. ſcribens Zaleucum & Charondam ante leges ſuas de legum laude dixiſſe. Tum idem Diodorus, qui & ex procemio illo verba quædam de Diis ante omnia colendis refert & leges nonnullas Zaleuci recitat Lib. XII. p. 84. ſeq. inter alia obſervans hunc legiſlatorem delictis fœminarum non multam pecuniariam ſed ignominiæ notam pœnæ loco ſtatuiſſe.

IV. Verba quædam ex lege Zaleuci ſervavit Heſychius in *Λεπταλέον* etſi ibi *λεῦκος* legitur pro *ζαλεῦκος*, ut notatum Salmaſio contra Cercoëtium, Gronovio de ſeſtertiis & Rich. Bentleio, qui ex eo ipſo loco & aliis argumentis (quod v. g. meminit *κόσμου* & *τραγῳδίας*, quod non ſcripta eſt Dialecto Dorica &c.) contendit legum Zaleuci *συναγωγὴν* Diodoro Sic. Stobæo aliisque lectam totam eſſe ſuppoſitam poſt tempora hiſtorici Timæi, inſertis quibusdam legibus vere antiquis, apud

apud Demosthenem & alios ejus ætatis memoratis. Vide Apologiam dissertationis de Phalaridis Epistolis p. 343. seq. Aliam Zaleuci legem de non danda pro fœnebribus pecuniis syngrapha memorat Zenobius V. proverb. 4. Libello singulari leges Zaleuci latine collegit & utcunque illustravit *Joh. Wilhelmus Engelbrechtus* Lips. 1699. 4to. Cui addes Joannis Lodei Nannetensis dialogum de justitia & pietate Zaleuci Locorum Regis. Paris. 1513. 8. Mentio Zaleuci apud Origenem quoque 3. contra Celsum p. 155. aliosque quam plurimos, in quibus interdum corrupte vocatur *Seleucus*, ut apud Petrum Blesensem Epist. 95. Dicitur ipse ferro districto incubuisse, atque ita se interfecisse, cum forte belli tempore armatus in concionem prodiisset, quod alioqui facere legibus ipsius, capitali supplicio erat interdictum. Eustathius ad Iliad. *α*. p. 62. Φέρεται δὲ καὶ περὶ Ζαλεύκου τοῦ Λοκροῦ ἱστορία, ὡς νομοθετήσοι μὲν ὁ ἀνὴρ, μηδένα φορεῖν ὅπλα ἐν βουλευτηρίῳ· ἐπεὶ δέ ποτε πολέμου ἐπικειμένου ἔνοπλος ὢν εἰσῆλθε καὶ ἀνάγκην οὕτως ἔχων εἰς τὴν βουλὴν, ὑπέκρουσεν μέν τις ὡς ἤδη τὸν νόμον ὁ Ζάλευκος λέλυκεν. ὁ δὲ οὐ λύσειν ἔφη, ἀλλὰ κυρώσειν. (Similis phrasis Matth. V. 17.) Καὶ ἅμα τῷ ξίφει δοὺς ἑαυτὸν ἀπέρρηξε τὸ ζῆν ὅπερ ἦν ποινὴ τῷ παραβάντι τὸν νόμον. Verum hoc alii referunt ad *Charondam*, ut Valerius Max. Lib. VI. c. 5. extern. 4. & Diodorus Siculus Lib. XII. p. 84. qui addit à quibusdam istud tribui *Diocli* legislatori Syracusanorum. Sane res Zaleuci & Charondæ frequenter confundi, pluribus jam exemplis patuit: quibus adde, quod Zaleucum Thuriis leges dedisse affirmat Athenæus Lib. XI. p. 508. cum quo consentit Scymnus Chius, Sybaritis neglectum legum Zaleuci exprobrans. v. 345. seq. Sybaritas enim Thurios postea esse dictos, notum est ex Plutarcho in Pericle p. 158. Stephano, Svida, aliisque. Sed & Ephori verba apud Strabonem Lib. VI. p. 260. ita accipit clariss. Bentlejus libro laudato, p. 365. ut Thurios legibus â Zaleuco latis subtiliora quædam addidisse dixerit, quibus gloriam quidem nonnullam, sed Remp. deteriorem retulerint. Sane postquam simplicitatem legum Zaleuci celebrasset, addit Ephorus: Θουρίους δὲ ὕστερον ἀκριβοῦν θέλοντας περὶ τῶν ἄκρον ἐνδοξοτέρους μὲν * γενέσθαι, χείρονας δέ. E contrario Charondam Thuriorum legislatorem tradunt Diodorus & alii, ut mox ubi de eo agam sum dicturus.

V. CHA-

* Possunt alioqui etiam hæc verba ita accipi de legibus Thuriorum nimis circa subtilitates ingeniosorum, ut non Zaleuci legibus superadditæ, sed tantum iisdem subtiliores fuisse dicantur: neque ἐνδοξοτέρους aut χείρονας necesse est ad Thurios referre magis quam ad νόμους. Et de Charonda *Aristoteles* libro II. *Politic.* c. 10. τῇ ἀκριβείᾳ τῶν νόμων ἐστὶ γλαφυρώτερος καὶ τῶν νῦν νομοθετῶν.

V. CHARONDAS Catanæus * Jamblichi judicio unus ex optimis legumlatoribus, *Pythagoræ* itidem discipulus fuit, si credimus Senecæ Epist. 90. Laërtio, Porphyrio & eidem Jamblicho tribus in locis hoc diserte tradenti. Verum hæc sententia non majorem fortassis fidem meretur, quam eorum, quos Aristoteles Lib. II. Polit. c. 10. ait â temporum ratione refelli, cum affirmarunt *Onomacritum* primum exstitisse scriptorem legum eximium, qui se exercuerit in eo studio in Cretâ, cum Locrus esset, illuc autem se contulisset ob artem divinandi: hujusque fuisse sodalem *Thaletem* (Cretensem non Milesium) Thaletis autem auditorem *Lycurgum* & *Zaleucum*, Zaleuci *Charondam*.

VI. Leges tulit Charondas, teste eodem Aristotele, suis civibus Catanæis & aliis Chalcidicis civitatibus Italiæ atque Siciliæ. Et apud Catanæos quidem cives suos divinis honoribus propterea mactatum, perinde ut apud Locros Zaleucum, & Timantum, refert Jamblichus de vitâ Pythagoræ c. 30. quod ex numo Catanensi quoque demonstrare voluit Raphael Trichetus du Fresne in Epistolâ ad Petrum Seguinum Paris. 1658. 8. & ad calcem Seguini numismatum p. 189. seq. Paris. 1665. 4. & T. 10. antiquitatum Græcarum Jac. Gronovii pag. 569. seq. effigiem enim cornibus decoram in numo illo Charondam referre contendebat. Sed illustris Vir Ez. Spanhemius p. 370. de usu & præstantia numismatum potius Silenum illa exprimi sentit, feliciore ni fallor conjectura. Chalcidicæ vero civitates quibus leges Charondam tulisse Aristoteles affirmat, à Scymno Chio X. 280. seq. in Sicilia nominantur præter Catanam Callipolis, Eubœa, Himera, Leontini, Mylæ, Naxos, Zancle: in Italia Rhegium. Theodoritus quoque libro 9. de curat. Græcarum affection. p. 124. Charondæ meminit primi Italiæ & Siciliæ legislatoris. Ac Rheginenses Charondæ legibus usos testatur Heraclides de politiis, & Ælianus III. 17. Var. Porphyrius vero p. 14. & post eum Jamblichus c. 7. de vitâ Pythagoræ, probaturus ab hoc Philosopho libertatem vindicatam civi-

* Patriâ Catanæum fuisse, ex Aristotelis & aliorum certissimis testimoniis patet. Itaque qui Thurium appellant, Valer. Max. Lib. VI. c. 5. Themistus Orat. 2. p. 31. & alii, leges quas Thuriis tulisse fertur, respiciunt. Pro Thuriis autem quidam male legerunt Tyrios, atque inde Carthaginensium legislatorem dixere Charondam, ut Joh. Ravisius Textor in officina p. 622. & Alexander Alexandrius Lib. VI. genial. dierum c. 10. Marsilius Ficinus argumento in Minoëm Platonis, & Cœlius Rhodiginus XVIII. 19. Antiqv. lect. notati à Vossio de sectis Philosophor. c. 6. §. 27. & Joh. Jonsio in diss. 1. de historia Peripatetica p. 33. quo in loco observat, Charontem Carthaginiensem historicum Svidæ & aliis memoratum male aliquando confundi cum Charonda.

civitatibus Crotoni, Sybari, Catanæ, Rhegio, Himeræ, Agrigento, Tauromenio, aliisque nonnullis; ſubjungit, leges iisdem latas eſſe à Pythagora, per diſcipulos videlicet ſuos Charondam Catanæum & Zaleucum Locrum: quarum ope & ipſæ fuerint ἐυνομώτατοι & per longum tempus ἀξιοζήλωτοι τοῖς περιοίκοις. Huc referendum eſt, quod *Laërtius* VIII. 3. teſtatur Crotone Pythagoram leges ſanxiſſe τοῖς ἰταλιώταις, quibus verbis ad Numæ Pompilii νομοθεσίαν reſpici, præter rem ſuſpicabatur Thomas Aldobrandinus. Apud Stephanum in Κατάνη Charondas vocatur ὁ διάσημος τῶν Ἀθήνησι (niſi legendum ἐν Κατάναις) νομοθετῶν, non quod Athenis leges tulerit, ſed quod Thurii, quibus Charondas leges tuliſſe multorum teſtimonio ſcriptorum traditur, fuerint coloni Athenienſium, teſte *Plutarcho* in vita Lyſiæ & Periclis: & quod leges Charondæ apud Athenienſes celeberrimæ fuerint, atque ut Hermippus libro ſexto de legumlatoribus apud Athenæum Lib. XIV. p. 619. auctor eſt, inter pocula decantari ſolitæ ſint Athenis. Quemadmodum & Mazaceni in Cappadocia legibus Charondæ uſi, teſte Strabone Lib. XII. p. 539. adhibuerunt νομῳδὸν *legum decantatorem*, qui ipſis fuit legum interpres, perinde ut apud Romanos JCti.

VII. Utrum vero hinc certo concludere liceat, verſibus ſcriptas * ab ipſo Charonda leges fuiſſe, aliorum eſto judicium. *Potuerunt* enim poſtea ab ejusmodi νομῳδῶ fuiſſe verſibus expreſſæ, atque adeo memoriæ cantantium commendatæ. Et quemadmodum literarum uſu nondum reperto leges apud gentes quasdam decantari ſvaſit neceſſitas, quo minus illarum obliviſcerentur, ita deinde ſine neceſſitate idem faciendi potuit obtinere conſvetudo, nec injucundus uſus, ut de Agathyrſis tradit Ariſtoteles problem. XIX. 28. Sane fragmenta legum Charondæ, quæ apud Diodorum Sic. Lib. XII. pag. 79. ſeq. & Stobæum ſermone 42. exſtant, proſa ſunt concepta, non verſu. Apud eosdem, uti apud alios quoque ſcriptores perquam multos, legislator fuiſſe Thuriorum perhibetur. Et *Plutarcho* lib. de curioſitate pag. 519. ὁ τῶν θυρίων νομοθέτης nullus alius intelligitur quam Charondas, à Xylandro in latina verſione recte nominatus.

VIII. Equidem vir jam plus ſimplici vice mihi laudatus Cl. Bentleius ** variis argumentis & Chronologicis rationibus evincere conatur, nec Thuriis leges tuliſſe Charondam, nec leges quæ à Diodoro, & Stobæo afferuntur, genuinas Charondæ, ſed illi perinde ut priores illas Zaleuco

* Hæc ſententia eſt clariſſimi Bentleii, libro laudato pag. 373.

** Apologia pro diſſ. de Epiſtolis Phalaridis pag. 358. ſeq.

ſuppoſitas eſſe. Cæterum nec ipſe p.377. tantum tribuit ſuis argumentis, ut ea plane certa atque apodictica eſſe affirmet ad ſententiam hanc confirmandam; & quæ apud Stobæum referuntur ac Diodorum, Charondæ leges, etiam ante illos lectæ ſunt Ciceroni, qui Lib. I. de legibus p.91. refert Zaleucum & Charondam in procemio ſuæ νομοθεσίας, de legum laudibus dixiſſe: & alibi ad legem Charondæ, quæ adhuc exſtat apud Stobæum, alludit, notante Petro Victorio Lib. XVI. c.21. Var. Lect. Tum veteres Comici fabulis ſuis leges Charondæ inſeruerunt, quorum verbis à Diodoro Lib. XII. p.80. ſeq. laudatis reſpondent leges ipſæ apud eundem Stobæum occurrentes. Homines ejusdem familiæ ὁμοσιπύυς à Charonda dictos, ut ab Epimenide ὁμοκάπυυς teſtatur Ariſtoteles L.I.c.1. Politic. Leges quasdam Charondæ illuſtravit ſingularibus diſſertationibus Samuel Skunk, Theologus Upſalienſis. Vide & Ehregot Danielis Colbergii τῦ μακαρίτυ diatribam de Legislatoribus Græcorum Moſaizantibus.

IX. ZAMOLXIS ſive SAMOLSES Thrax, itidem Pythagoræ Philoſophi diſcipulus, & ſervus fuiſſe traditur à Laërtio Lib. VIII. ſect. 2. Jamblicho. c.23. & 30. & Porphyrio p. 9. in Pythagoræ vita, qui Dionyſiphanem auctorem laudat. Sed & Straboni Lib. XVI. p.762. Pythagoreus dicitur, & Lib. VII. pag.297. fama de Zamolxi Pythagoræ ſervo confirmatur. Ne Origenem 3. contra Celſum p.144. Cyrillum Lib. VI. contra Julian. p.208. Etymologicum M. Svidam aliosque juniores laudem. Nam diu ante hos omnes Herodotus Lib. IV. cap.95. idem ſe à Græcis accepiſſe tradit, mox vero cap.96. addit ſe exiſtimare Zamolxin multis ante Pythagoram annis vixiſſe. Primus * Thracum Getarumque legislator fuiſſe conſentitur, qui ei divinos honores tribuerunt teſte etiam Antonio Diogene apud Photium Cod. CLXVI. pro Saturno, ſive ut Porphyrius auctor eſt pro Hercule eum colentes, atque quotannis præſtantiſſimum ex ſenibus ei ſacrificantes, teſte Clemente Alex. 4. Strom. p.497. & Ænæa Gazæo p.43. Theophraſti. Vide & Lucianum T.1. p.592. edit. Amſtelod. & p.594. ubi Anacharſis jurat per Acinacem & Zamolxin, patrios Deos. De hoc Zamolxi ejusque Philoſophia ac legibus, quas à communi Veſta accepiſſe ſe ja-

* Jornandes cap. V. de rebus Geticis, auctor eſt ante Zamolxin Thracibus fuiſſe Zeutam quendam & Diceneum. *In ſecunda* (Scythiæ parte) *id eſt Dacia Thraciaque & Mæſia ſolo Zamolxen* (habuiſſe noſcuntur) *quem mira Philoſophicæ eruditionis fuiſſe teſtantur plerique ſcriptores annalium. Nam & Zeutam prius habuerunt eruditum, poſt etiam Diceneum, tertium Zamolxen.* Poſt Zeutam & Diceneum tertius neſcio quis *Comoſicus*, & tum demum quartus Zamolxis memoratur ab Abbate Urſpergenſi. Idem Diceneum æqualem facit Syllæ, ſed eo longe antiquior fuit Zamolxis.

se jactabat teste Diodoro Siculo Lib.I. pag.48. videndus *Carolus Lundius* in libro edito Upsaliæ A.1687. 4. & recensito in Actis Eruditorum Lipsiensibus Tomo 2. supplementi p. 282. Zamolxidis ἐπῳδὰς memorat Julianus Epist. ad Sallustium p.244. & in Cæsaribus p.309. & Apulejus in Apologia, è Platonis Charmide, quem si placet vide.

X. THALES quoque à nonnullis nominatus fuit idem Zamolxis, ut scriptum est à Porphyrio. Sed & ab Aristotele Lib. II. Polit. c.10. Thales inter celebres Nomothetas commemoratur, * quem audiverit LYCURGUS, legislator & ipse Spartanorum nobilissimus. De utroque dicere me memini libro superiore c.XXXV. ubi ostendi Thaletem hunc Cretensem distinguendum esse à Philosopho ejus nominis Milesio sectæ Jonicæ auctore. Lycurgus leges suas retulit ad Apollinem tanquam auctorem, teste præter alios quam plurimos Diodoro Siculo Lib.I. p.48. Libanio T.2. p.479. & Aristide Orat.1. Platonicâ T.3. p.19. Polybio apud Svidam in πόπλιος. Sed & Apollo ipse apud Theodoritum Lib.X. de curat. Græcarum affectionum p. 140.

Ἥκεις εὐνομίην διζήμενος· αὐτὰρ ἐγώ τοι
Δώσω — — — Confer Herodotum Lib.I. c.65. & Galenum protreptico. T. 1. p. 4. Nempe Oraculum Delphicum pecunia à Lycurgo corruptum fuisse refert Polyænus Lib. I. Strategem. p. 16. Cretensium porro & Ægyptiorum leges in multis imitatus est hic Nomotheta, ut ostendit Nic. Cragius Lib. III. de Rep. Laconica c.1. Quanta auctoritate fuerit Lacedæmone, antequam leges conderet, vide Plutarchum Solone p.87. Tempus quando leges sanxerit Lacedæmoniis, præter Scaligerum & alios Chronologos, inquirit Joh. Meursius Lib. II. c. 1. Miscellan. Lacon. nec desunt præclari scriptores; hoc factum ajentes annis circiter XXX. ante primam Olympiadem. Vide Dodwellum ** in Annalibus Thucydideis p.39. De legibus ejus ita senserunt scriptores præstantissimi, Plato Lib.I. de legibus, Aristoteles Lib.II. politic. c. 7. Polybius Lib.6. Hist. & Plutarchus in Lycurgi vita, ὡς ἱκανῶς μὲν ἔχουσι πρὸς ἀνδρείαν, ἐνδεῶς δὲ πρὸς δικαιοσύνην. Confer Dacerium ad Plutarchum. p.302. seq. Viros solùm non etiam fœminas suis legibus ad virtutem & continentiam constrinxisse Lycurgum, notat Aristoteles II. 7. Politic. Omitto alia quæ in illis præter Aristotelem reprehendunt Theodor. L.IX. & X. de curat. græcar. affection.

Bbbb 2 aliiq;

* Apud Svidam in νομοθέται, legas, Thaletem Atheniensibus leges tulisse μετὰ Σόλωνα. Sed μετὰ ibi, ut sæpè aliàs, reddendum *præter*.

** Homerum Lycurgo antiquiorem notavi Lib. *I.* cap. 35. Lib. *II.* c. 2. §. 11.

aliique Christiani, & nuper Petrus Bælius Vir Cl. in Lexico Historico Critico Compendium quoddam legum Lycurgi, (non adeo multæ autem fuerunt, ut testatur Plutarchus in Apophtegmatis p.189.) dat Svidas in Λυκοῦργος & ex Trogo Pompejo Justinus *L.*III. histor. c.2. seq. adjungens eundem nihil lege ulla in alios sanxisse, cujus non ipse primus in se documenta daret. Sane in proverbium abiit nomen Lycurgi, pro viro honestatis & virtutis tenacissimo, quemadmodum apud Plautum in Bacchidibus Act. 1. Scen. 2. v. 3. Et καταλυκουργίζειν pro severe ac rigide adversus aliquem agere, apud Alciphronem Epist. 41. Unde & Ciceronis illud L.I. Epist. 13. ad Atticum, *nosmet ipsi qui Lycurgei à principio fuissemus*, ad Lycurgum hunc legislatorem potius, quam alterum (de quo infra c.ult.) Atticum Oratorem hujus nominis respicere crediderim. Fuit & alius Lacedæmone Tyrannus Lycurgus junior, cujus filium Pelopem interfecit Nabis Tyrannus. Vide Diodorum Sic. in Excerptis *P*eiresc. p. 285.

XI. Non prætereundum denique est, leges Lycurgi, quarum plerasque persequitur etiam Xenophon libro de Rep. Lacedæmoniorum, scripto * vulgatas non fuisse, sed modo tanquam ῥήτρας Apollinis totidemque oracula Delphis allatas ut memoriæ tradendas, ac sub Regum custodia servandas, nec versu concinnatas sed prosa, ut observat Plutarchus de Pythiæ Orac. p. 403. Idem Plutarchus in vita *L*ycurgi p. 47. νόμους δὲ γεγραμμένους οὐκ ἔθηκεν ——— τὰ μὲν τοιαῦτα νομοθετήματα ῥήτρας ὠνόμασεν, ὡς παρὰ τοῦ θεοῦ νομιζόμενα καὶ χρησμοὺς ὄντα. Confer Scholia Græca ad Lucianum T.1. p.26. Herodotus L. VI. c. 57. de Regibus Lacedæmoniorum: τὰς δὲ μαντηΐας τὰς γενομένας τούτους φυλάσσειν, συνειδέναι δὲ τοὺς πυθίους. Vide Antonium VanDale de origine idololatriæ p. 310. sq. Ubi p. 314. inter alia docet à Regibus interdum aliquid tanquam novum oraculum sive novam legem ῥήτραις Lycurgi adjectum, ut à Polydoro & Theopompo Regibus factum refert Plutarchus in Lycurgi vita p. 43. Similiter Ephori Epitadæ novam ῥήτραν commemorat Plutarchus in Agide & Cleomene p. 797. & ei oppositam Regis Agidis ῥήτραν Lysandro Ephoro consentiente latam p. 798. Mentio ῥητρῶν Lycurgi apud Svidam, Etymologici magni auctorem & alios. Plutarcho in Agesilao p. 610. & de esu carnium diss. 2. p. 997. laudatur ὁ θεῖος Λυκοῦργος ἐν ταῖς τρισὶ ῥήτραις. Justinianus Imp. L.I. institutionum tit. 2. *In his enim civitatibus ita agi solitum erat, ut Lacedæmonii quidem magis ea quæ pro legibus observabant memoriæ mandarent, Athenienses verò ea quæ in legibus scripta comprehendissent, custodirent.*

* Non desunt quidem qui Lycurgum dicunt γράψαι νόμους, ut Libanius T. 2. p. 476. sed notum est Græcos hac phrasi uti pro eo, quod latini dicunt *leges ferre*.

rent. Videntur autem leges à Spartanis decantari ſolitæ, modulos muſicos adoptantibus *Thalete* Cretenſi, *Terpandro*, *Tyrtæo* aliisqve. De Thalete jam ſuperiore Lib. dictum a me eſt, & de *Tyrtæo* hujus libri c. XII. De *Terpandro* ita Clemens Alex. 1. Strom. p. 308. Μέλος τε αὖ πρῶτος περιέθηκε τοῖς ποιήμασι, τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους ἐμελοποίησε Τέρπανδρος ὁ Ἀντισσαῖος, ubi verbum ἐμελοποίησε interpres reddit: *numeroſis verſibus ſcripſit*, ſed Marcus Meibomius ad Ariſtoxenum p. 76. rectius ita intelligit, ut leges Lacedæmoniorum à ſe, vel jam ante ab alio, verſibus incluſas, modulandas atque decantandas populo exhibuerit Terpander Antiſſæus. Quod autem Cicero in Orat. pro *L.* Flacco c. 26. affirmavit Lacedæmonios per ſeptingentos amplius annos *unis moribus & nunquam mutatis legibus* vixiſſe, hoc non de quacunque ſed univerſali mutatione eſt accipiendum, quia *Lycurgi* legum quarundam adhuc uſus fuit Lacedæmone ſub Romanis Cæſaribus, ut ex Xiphilino in vita Neronis & *Philoſtrati Lib.* IV. de vita Apollonii Tyanenſis cap. 10. conſtat. Alioqui non tantum à victoribus Lacedæmoniorum Philopœmene præſertim, confer Plutarchum in hujus vita p. 365. f. & Meurſium de Regibus Laconicis c. 20. & Miſc. Lacon. lib. 2. cap. 5. ſubinde complura in ipſorum inſtitutis alterata ſunt, ſed & neglectæ Lycurgi leges à Lyſandro ap. Ælian. XIII. 29. Var. Hiſt. tum ab Ageſilao, de quo clariſſimus Perizonius ad ejusdem Æliani varias L. XIV. c. 27. Ac ſuperſtite etiamnum Lycurgo Lacedæmonios quædam ex ejus inſtitutis immutare auſos tradit Tertullianus c. 4. Apologetici: *Nonne & ipſius Lycurgi leges à Lacedæmoniis emendatæ tantum auctori ſuo doloris incuſſerunt, ut in ſeceſſu inediâ de ſemetipſo judicarit.* Hoc idem Tertullianus cap. 46. vocat *apocartereſin optaſſe.* Sed aliam inediæ Lycurgi cauſam reddit ſcriptor vetus apud Svidam in ἀποκαρτερήσαντα & in Λυκοῦργος, atque ex Plutarcho conſtat valde incerta eſſe, quæ de obitu illius viri traduntur. Complura ſapienter & acute ab eo dicta refert idem Plutarchus in Apophtegmatis Laconicis pag. 225. ſeq. apud quem inter alia p. 227. interrogatus cur leges ſcripto non ſanxiſſet, fertur reſpondiſſe: ὅτι οἱ πεπαιδευμένοι καὶ ἀχθέντες τῇ προσηκούσῃ ἀγωγῇ τὸ τοῦ καιροῦ χρήσιμον δοκιμάζουσι, *quia viri recte inſtituti atque educati probe perſpiciunt quid tempus & occaſio requirat*, adeoque leges non ſcriptas pro re nata optime interpretabantur, cum ſcriptæ magis ſint obnoxiæ fraudibus & cavillationibus. Lycurgo legislatori ſuo quem LXXXV. annos vixiſſe tradit Lucianus in extremo libri de Macrobiis, templum poſt fata dedicaſſe Spartanos tanquam Deo, præter alios memorat Pauſanias in Laconicis p. 248. De legibus Lycurgi videndus Nic. Cragius libris de Rep. Lacedæm. (Hafn. 1593. 4. Lugd. Bat. 1670. 8. & Antiqv. Græcar. theſauro

Tom.V.) præcipue libro III. ubi eas duodecim Tabulis complexus fuit. *P*latonem Lycurgi imitatorem inducit *P*lutarchus VIII. 2. sympos.

XII. RHADAMANTHYS * sive RHADAMANTHUS Minois Sarpedonisque frater, Europæ & Asterii Cretensium Regis filius notante Syncello p. 153. primus Cretensibus leges tulit, ex quibus hunc versiculum affert Aristoteles Lib.IV. Ethic. ad Eudemum c.3.

Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

Quæ fecit si quisque ferat, jus fiet & æquum.

Aliam legem, *ne in jurejurando Deos nominare fas esset*, refert Svidas in Λάμπων. Confer Zenobium V. proverb. 81. & Hesychium Apostolium ac Svidam in Ῥαδαμάνθυος ὅρκος Porphyrius 3. de abstinentia à cæde animal. p. 285. Κρησὶ δὲ νόμος ἦν Ῥαδαμάνθυος, ὅρκον ἐπάγεσθαι πάντα τὰ ζῶα. Professus autem est Rhadamantus à Jove se accepisse, quas promulgaret, leges, ut docet Ephorus apud Strabonem *L*ib.X.p.476. Vide & Schol. Euripidis ad Hippolytum v.98. & quæ Viri docti ad Virgil. VI. Æneid. 566. seq. Diodorum Sic. lib. V. p. 238.

XIII. Rhadamantum, teste eodem Ephoro, imitatus est MINOS, legifer & ipse inclytus, Jove ** itidem laudato auctore fidem auctoritatemque legibus suis conciliare conatus. De hoc videndus Joh. Meursius in Creta Lib.III.c.3. & 8. 14. Justitiæ & honestatis studiosissimum celebrat Diodorus Sic.V. p. 237. Minoëm vero πρεσβύτατον vocat, Rhadamanti fratrem ex Jove & Europa genitum. Confer p.240. & Clementem 1. Strom. p.309. Tabulis æneis descriptas leges illius fuisse testatur *P*lato in Minoë, ubi Apologiam ejus & laudes breviter persequitur, & (contra quàm Ephorus) Rhadamantum scribit institutum à Minoë: Ῥαδάμανθυς ᾗ ἀγαθὸς μὲν ἦν ἀνὴρ, ἐπεπαίδευτο γὰρ ὑπὸ τοῦ Μίνω -- ὅθεν καὶ δικαστὴς ἀγαθὸς ἐλέχθη εἶναι, νομοφύλακι γὰρ αὐτῷ ἐχρῆτο κατὰ τὸ ἄστυ. Ibidem Homeri & Hesiodi de Minoë loca, & *Talum* administrum Minois memorat, & inter alia hanc Minois legem refert, *ne compotent inter sese usque ad ebrietatem.* *** Idem Lib.I. de legibus testatur Minoëm prohibuisse ne quisquam juniorum in leges rectène an secus latæ essent inquireret: senex vero si quid forte animad-

* Jocorum sive γελήων usum à Rhadamanto ac Palamede repetit Anaxandrides apud Athenæum lib. XIV. p. 614.

** Libanius T.2. p.479. Dio Chrysost. Orat.I. de regno p. 20. edit. Caselii & IV. p. 128. ex Homero qui Minoëm vocat Jovis ὀαριστήν. *V*ide & Syncellum p.163. In Gnossiorum numo Minos occurrit cum labyrintho Cretensi. Vide Beger. 1. thesaur. Brandenburg. pag. 400.

*** μὴ συμπίνειν ἀλλήλοις εἰς μέθην.

animadvertiſſet emendandum, hoc æqualium alicui vel Magiſtratui, nullo juvenum præſente indicaret. Leges ipſius magnifecere & ex parte in ſuis expreſſerunt *Lycurgus, Solon* ac *Plato*. *Pythagoram* quoque Minoïs imitatorem tradit Jamblichus in vita c. 5. antrum Philoſophi memorans, quod extra urbem Samiorum habuit exemplo antri Idæi in Creta Jovi ſacri, quod à Minoë pridem frequentatum Pythagoras in itinere adiit, teſte Porphyrio. p. 11. Confer Meurſium Lib. II. c. 3. Sic σπηλαίȣ Moyſis in quo commoratus ſit poſtea Elias Propheta, ſub Monte Sinai, meminit Syncellus p. 189. ſeq. De Minoë & ejus legibus plura conſtarent nobis, ſi ætatem tuliſſet liber *Hippoſtrati* de Minoë quem laudat Phlegon libro de longævis c. 30. Vel *Charontis Lampſaceni* Hiſtoria, quem Minois leges recenſuiſſe teſtatur Svidas in χάρων. Antonius Verderius Bibliotheca Gallica p. 132. *Bonet Paucheville de Saint Bonnet en Foreſts a composé en rime Françoiſe la Vie de Minos, ſouls le nom du quel il depeint de ſes vives couleurs un certain juge pedanée.*

XIV. Primus Athenienſibus leges tulit TRIPTOLEMUS, ex quibus tres Eleuſine exſtantes memoravit Xenocrates apud Porphyrium quarto περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων p. 431. & Hieronymum 2. adverſus Jovinianum: *Honorandos Deos, venerandos parentes, & carnibus non veſcendum.* Γονεῖς τιμᾶν, Θεȣ̃ς καρποῖς ἀγάλλειν, Ζῶα μὴ σίνεσθαι.

XV. Poſt Triptolemum leges ſive θεσμȣ̀ς Athenienſibus tulit DRACO jam ſenex, circa Olympiade XXXIX. 1. (Clem. 1. Strom. p. 309.) Republica jam conſtituta, notante Ariſtotele Lib. II. Polit. c. 10. ubi addit nihil proprium ejus leges habuiſſe, quod dignum memoria ſit, præter aſperitatem, propter pœnæ magnitudinem, unde notum Herodici dictum apud eundem Ariſtotelem 2. Rhetor. cap. 23. *leges non hominis eſſe, ſed Draconis:* itemque aliud judicium Demadis, relatum à Plutarcho in Solone *quod ſanguine non atramento leges ſuas ſcripſiſſet.* Adde Gellium Lib. XI. c. 18. Svidam in Νίκων & Tzetzen Chiliad. 5. hiſt. 5. De ejus ſtatutis conſulendus *Pardulphus Pratejus* in juriſprudentia veteri Draconis & Solonis cum Romano jure legum Regiarum ac Decemviralium diligenter collata Lugdun. 1559. 8. Vide & Johannem Meurſium in Solone c. 13. Marshamum Can. Chron. p. 639. ſeq. & Dan. Friderici Jani diſſ. de Dracone. Lipſ. 1707. De Deo & rebus divinis ac de virtute nihil præcepiſſe σεμνȣ̀ς Draconis νόμȣς, ac ne Solonis quidem, notavit Maximus Tyrius diſſ. XXXIX.

XVI. SOLON utut pauper, verùm Vir sapiens, & qui diu in Asia & Ægypto peregrinatus erat, (Lucian. in Scytha T.1 p.595.) ab Atheniensibus anno tertio Olympiadis XLVI. * Archon electus, leges Draconis omnes sustulit, exceptis iis, quæ de nece allata cuiquam scriptæ forent, ut post alios traditum Æliano *L*ib. VIII. Var. hist.c.10. ipse consilio Epimenidis usus teste *P*lutarcho, nova jura dedit, quæ partim ab Ægyptiis, ut Diodoro Sic. observatum, partim à Cretensibus dicitur esse mutuatus, alia ipse addidisse. De legibus Solonis (qui obiit Archonte Hegestrato Olymp. LV.1.) inter veteres agunt Plutarchus & Laërtius in Solonis vita, è recentioribus *Joh. Meursius* in Solone c. 2. seq. & in Themide Attica sive libris duobus de legibus Atticis, qui post auctoris fata lucem viderunt Trajecti ad Rhen.1685. 4. novissime recusi in thesauro Antiquitatum Græcarum Jacobi Gronovii, Tom.V. Videtur in hoc opere Meursius interdum fictas à Rhetoribus in declamationem leges pro veris Atheniensium statutis admisisse, quod recte ac diligenter cavit *Samuel Petitus* egregio ad leges Atticas commentario in octo libros distincto Paris. 1635.fol. ex quo leges ipsas integras Græce ac latine, additis auctorum qui eas referunt nominibus è Petito exhibet Joannes Potterus, Archæolog.Græcæ lib.1. c.12. T.12. thesauri Antiqv. Græcar. Gronoviani p. 127--194. *Pardulphus* quoque *Pratejus* præter jurisprudentiam veterem Draconis ac Solonis cum legibus Regiis ac Decemviralibus Romanis collatam Lugd.1559.8.paralipomena legum XII. Solonis subjecit ad calcem librorum de jurisprudentia media Lugd. 1561. Sat notæ præterea sunt eruditis observationes *Desiderii Heraldi* ad jus Atticum & Romanum, *Claudiique Salmasii* ejus adversarii Lugd. Bat.1645.8. qui in Epistolis pag. 272. memorat collectionem legum Atticarum ineditam auctore *Josepho Scaligero*, quæ manu exarata exstat in Bibliotheca Academiæ Batavorum *L*ugdunensis. Prætereo *Phil. Melanchthonis* collationem legum Atticarum & Romanarum Witeb. 1546. 8. *Conradi* item *Rittershusii* ad calcem commentarii in Institutiones. Argentor. 1618. tum Solonis leges latine versas vulgatasque cum additamentis *Valentini Wilhelmi Forsteri* Witteb. 1616. 8. & *Gotfridi Schmidii* de Solone legislatore diatribam

* Ita Sosicrates apud Laërtium 1. 110. licet Tatianus referat ad Olymp.XL. & Gellius XVII. 21. ad annum Tarquinii Prisci XXXIII. h. e. Olymp. XLIX. 3. Conferatur Meursius in Solone c. 10. & Lib. I. de *A*rchontibus cap. 12. Porro Solonem leges scribendo obscuriores & multis cavillationibus obnoxias judicum auctoritatem amplificasse, animadversum *P*lutarcho in Solone p.88. & 92. adeoque leges quæsitiores licet & plures ut ait Tacitus *III.* 26. Annal. tamen dedisse non quas ipse crederet justissimas, sed quibus Atheniensium conditio maxime indigeret, observat Dio Chrysostomus diss. *LXXX.* pag. 666. Alius Solon Platæensis. Plutarch. in Phocione pag. 757. Eunostus Solon, Rex Cypri. Athen. *XIII.* pag. 576.

tribam in lucem editam Lipsiæ Anno 1688. 4. Denique *August. Milagii* Orationem de lege Solonis qua ignominia notarat eos qui in seditione alterutrius partis non fuissent, Helmstad. 1655. Solonis effigies in numo apud Sponium p.141. Miscell. & apud Fulvium Ursinum p.49. elog. tum in Laërtio Wetsteniano, & in Gronovii Tomo 2. thesauri Antiqv. Græcar. tabula 31. Leges Solonis, quæ res privatas spectabant, scriptæ erant in ἄξονας * ligneos roboreos quadratos, sed quæ agebant de sacrificiis & publicis negotiis, in κύρβεις saxeos sive æneos (Tzetz. Chil. 12. hist. 406.) triquetros. Ælian. XV. 9. Hist. animal. Confer Andream Schottum ad Zenobii IV. proverb. 77. Diogenianum V. 72. Meursium in Solone c.24. Joh. Philippi Pfeifferi antiquitates græcas Lib.II. c.34. Scriptæ autem erant βυςροφηδὸν, Vide Harpocrationem & Svidam in ὁ κάτωθεν νόμος. De quo genere scribendi dixi Lib.I. c. XXVII. n.4. Servabanturque in Prytaneo, ut testis præter Plutarchum Solone p.92. est Pausanias in Atticis p.41. Ex arce in curiam translatæ ab *Ephialte*, ut tradit Harpocration & Svidas laudato loco. Adi & Apostolium XII.77. proverb. Contra *Nicomachum*, leges inter describendum corrumpentem, Vide Orationem Lysiæ XXIX. Ex Draconis & Solonis legibus vivere Athenienses etiamnum permisit Hadrianus Imp. teste Syncello p. 349.

XVII. *Demetrius Phalereus* περὶ τῆς Ἀθήνησι νομοθεσίας memoratur à Laërtio, sed illud opus cujus liber tertius laudatur à Svida in σκαφηφόροι, jam pridem intercidit, non minus, quam ea quæ in Solonis Ἄξονας scripserat *Aristoteles*, *Seleucus* & *Didymus*. (Consule Menagium ad Laërtium pag.202. & pag. 26.) De his aliisque legumlatoribus multa nos docere poterant, si ad nos pervenissent libri de legumlatoribus sive legiferis scripti à *Theophrasto*, ** & *Apollodoro* qui ambo apud eundem Laërtium memorantur, vel à *Callimacho* quem ἐν τῷ τρίτῳ πίνακι τῶν νόμων allegat Athenæus XIII. p.585. vel ab *Heraclide Pontico* cujus liber περὶ νόμων Laërtio V. 87. memoratus videtur respici à Plutarcho in Solone ubi Heraclidem in testimonium citat: vel ab *Hermippo* denique, cujus *primum* περὶ νομοθετῶν laudat Athenæus Lib.IV. pag. 154. & Origenes 1. contra Celsum, *secundum* Porphyrius quartô περὶ ἀποχῆς. *Sextum* Athenæus Lib.XIV. pag. 619. Huc refer quod Hermippus ἐν θεσμοφόροις allegatur

* Ab eodem vocabulo carmina Saliorum videntur dicta *axamenta*. Confer Tobiam Gutberlethum de Saliis cap. XIX. Et *axiculi* pro tabulis apud Ammianum Marcellin. XXI. 2. Etiam LXX. interpretes inde Numeror. l. 18. deduxere verbum ἐπαξονόω. Vide Barnesium ad Hippolytum Euripidis v. 1252. Tertii decimi axonis legem octavam allegat Plutarchus in Solone pag. 88. sextumdecimum axonem & primum pag. 91.

** De hoc Theophrasti opere dixi paulo ante num. 3.

tur à Polluce Lib. X. c. 26. Neque enim hoc nomen fabulæ Hermippi Comici esse duxerim cum Meursio Bibl. Attic. p. 1512. sed opus de legumlatoribus quod puto etiam respici à Plutarcho cum in Solone subinde laudat Hermippum.

XVIII. Cæterum in præsenti suffecerit nobis præcipuos legumlatores in veterum scriptis memoratos ordine literarum digestos lectori exhibere.

Æacus leges tulit Æginensibus. Confer Tzetzæ Chil. VII. hist. 133.

Æschylus Atheniensibus. Svid. in *νομοθέται*, & Cedren.

Agatharchides Lacedæmoniis.

Amasis Ægyptiis, *ut Bocboris, Hephæstus, Mnevis,* qui leges suas ad Mercurium referebat, *Sasyches, Sesostris* & *Trismegistus*. Vide Diodorum Sic. Lib. I. p. 84. seq.

Anacharsis Scythis. Svidas in Σκύθης ὁρᾷ.

Androdamas Rheginus Chalcidensibus. Aristoteles II. c. ult. Politic.

Apis Argivis. Theodoritus Lib. IX. curat. gr. affect.

Archias Cnidiis. Idem Theodorit.

Archytam legislatorem facit Hubertus Goltzius, forte ex Æliani III. 17. Var.

Aristocnites Rheginis. Jamblich. c. 30. vit. Pythag.

Aristoteles Stagiritis & Abderitanis. Plutarch. contra Colotem. Stagiritarum lex, *quod non posuisti ne tollas,* apud Ælian. III. 46. Var.

Arribas Epirotarum. Justin. XVII. 3.

Bacchus θεσμοφόρος apud Orpheum. Sic *Ceres* θεσμοφόρος, quæ Siculis leges dedit.

Bocchoris Ægyptiorum. Syncell. p. 184.

Brachman scripsit *νόμους Βραχμάνων καὶ πολιτείαν,* si credimus Svidæ.

Cecrops Atheniensibus, ut *Clisthenes, Critias* de quo Dio Chrysost. XXI. p. 270. *Demetrius* * *Phalereus, Hipparchus, Ion,* notante præter alios Plutarcho contra Colot. p. 1125. *Lycurgus Orator, Pericles, Pisistratus, Sophocles, Theseus.* Demosthenes quoque apud Libanium T. I. pag. 449. *μέσον γὰρ τὸ μη-*

* Demetrium cum Athenas pro Cassandro regeret, Remp. quam optime digessisse ait Cicero pro Rabirio. Confer Plutarchum Aristide p. 335. Ælian. III. 17. Var. Syncellum p. 273. & 274. ubi Demetrius ei audit ὁ τρίτος νομοθέτης Ἀθηναῖος, post Draconem scilicet ac Solonem. Durius apud Athenæum lib. XII. de Demetrio: ὁ τοῖς ἄλλοις τιθέμενος θεσμοὺς καὶ τοὺς βίους τάττων, ἀνομοθέτητον ἑαυτῷ τὸν βίον κατεσκεύαζεν.

τὲ μητρῷον τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων καὶ νόμων. Sed ita omnes magistratus & Archontes legiferis adscribere fas esset.

Cephalus & *Dionysius* Corintho missi Siculis. Plutarch. in Timoleonte pag. 248.

Cercidas Arcadibus. Ptolemæus Hephæstionis apud Phot. Apud Eustathium ad Iliad. β. pag. 199. edit. Basil. pro Κερδίας legendum Κερκίδας.

Ceres θεσμοφόρος variis populis. Vide Diodorum Siculum lib. V. pag. 201. 232.

Charondas Catanæis & aliis civitatibus Italiæ ac Siciliæ, Thuriis item & Mazacenis. Vide quæ de hoc supra.

Clisthenes Atheniensium legislator. Meminit præter Plutarchum Pericle p.153. Theodoritum & alios Themistius Orat. 23. p. 287. edit. Harduini. Apud Max. Tyrium diss. IX. male Κληδοσθένης.

Crem sive Cremus, Avarum. Svid. in Βύλγαροι.

Demonax Cyrenæis. Theodorit. 9. curat. Græc. affect.

Deucalion, Græcis. Plutarch. p. 1125. contra Colotem.

Diagoras Mantinensibus. Vide infra, in Nicodoro.

Diceneus Scythis, teste Jornande, qui addit leges illius conscriptas *Bellagines* appellari. Vide Loccenium Antiquitatt. Sveo Gothic. p. 49. seq.

Diocles Syracusiis.

Dorymachus Ætolis. Polybius in excerptis Peiresc. p. 58.

Draco Atheniensibus, de quo supra.

Eudoxius Milesiis, sive potius Cnidiis. Vide Menagium ad Laërtium pag. 390.

Habis Cunetibus in Hispania. Justin. XLIV, 3.

Helianax Stesichori frater, teste Svida, legislator fuit, unde suspicio est eum leges tulisse in aliqua civitate Siciliæ.

Helicaon Rheginis. Jamblich. c. 30. vit. Pythag.

Heraclitus Ephesiis suis leges ferre rogatus abnuit, teste Laërtio.

Hippodamus Milesiis.

Lacritus Isocratis discipulus Atheniensibus. Plutarch. in Isocratis vitâ. Photius cod. 260.

Lucullus Cyrenæis. Plutarch. in ejus vita p. 492.

Lycurgus Lacedæmoniis, de quo supra. Agesilaus vero post pugnam Leuctricam à Lacedæmoniis creatus legislator non novas leges condidit, sed per unam diem tantùm jussit veteres dormire, ne qui è pugna aufugerant ignominia afficiendi essent. Plutarch. Agesilao p. 612. seq.

Lycurgus Rhetor, Atheniensibus. Ælian. XIII. 24. Var. Plutarchus in Vitis decem Rhetorum.

Macareus Lesbiis. Diodor. Sic. lib. V. p. 240.

Mercurius Ægyptiis. Vide Ælianum lib. XIV. Var. c. 34.

Minos Cretensibus, de quo supra.

Mnesion Phocensibus. Vide Lambecium 3. Commentar. p. 66.

Nestor Pyliis. Theodorit 9. curat. Græcar. affect.

Nicodorus Mantinensibus leges dedit auctore Diagora Melio, ut refert Ælianus Var. lib. 2. c. 23. qui c. 22. εὐνομωτάτους fuisse testatur Mantinenses, non minus quàm Locrenses, Cretenses, Spartanos & Athenienses. Confer Bælii Dictionarium in Diagora, nota (H.) Noli tamen credere Diagoram tanquam Atheum fecisse εὐνομωτάτους Mantinenses. Neque enim probari potest tunc cum leges ferret jam in Atheismum prolapsum fuisse. Certe illum in legibus suis dissimulavit atque ut credibile est rejecit, alioqui non laudandis ab Æliano Atheorum, si quisquam, hoste & providentiæ assertore strenuo.

Numa Pompilius Romanis. Vide Dionem Chrysost. XXV. p. 283. & Plutarchum in Numæ vita, qui inter alia testatur illum leges suas Nymphæ * Ægeriæ in acceptis retulisse, quod tradit etiam Livius, itemq; alii. Ennius Annal. *Olli respondet suavis sonus Egeriai.* Quanquam hoc pro fabula habet Cicero 1. de legibus sub init. Sed perinde Romulus suas se accepisse leges ajebat à Conso. ** Et Lycaon Pelasgi filius Arcadibus persvadebat Jovem subinde ad se accedere viri peregrini specie εἰς ἐπόψιν δικαίων καὶ ἀδίκων *ut inspiceret justos & injustos*, teste veteri scriptore apud Svidam in Λυκάων, quem vide etiam in νόημα. Leges duodecim tabularum à Decemviris latæ in æs fuerunt incisæ, ut testatur Livius III. 57. Ex libris Solonis translatas affirmat Aurelius Victor cap. 21. de viris illustribus. Numam in legibus ferendis perinde ut in aliis rebus imitatus est Hadrianus Imp. Vide H. Dodwelli prælect. Cambdenianas VII. 9.

Onomacritus Locrus Cretensibus. Aristoteles 2. Politic. c. ult.

Pagondas Achæis. Theodoritus, 9. curat. Græcar. affect.

Parmenides Eleatis. Laërt. IX. 23. Plutarch. contra Colotem p. 1126.

Phaleus Chalcedoniis. Aristot. II. 7. Politic. non Carthaginiensibus, ut scribit-

* Vide si placet ejus antiquam iconem ære descriptam T. 2. thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani tabula 28.

** Plura ejusmodi Legislatorum leges suas ad Deos referentium exempla collegit Balthasar Bonifacius Historiæ ludicræ *XIX*, 1. E veteribus Diodorus Siculus lib. I. p. 48. & Valerius Max. lib. 1. c. 2.

bit Christophorus Hendreich de legibus & Rep. Carthaginiensium disserens p.166. & 329.

Phido Corinthiis.

Philolaus Corinthius Thebanis. Aristoteles 2. Politic. c.ult.

Phoroneus Græcis primus leges judiciaq; constituit teste Isidoro Hisp. Lib. V. Originum c. 1. Argivis leges tulisse innuit etiam Clemens Alex. in protreptico p. 67. Confer Syncellum p. 67. & 125.

Phytius Rheginis. Jamblich. c.30. vit. Pythag.

Pisistratus Atheniensibus, etsi plerasque Solonis leges servavit. Plutarch. Solone p.96.

Pittacus Mitylenæis. Aristoteles 2. politic. c. ult Clemens 1. Strom. p.300.

Plato *** (de cujus opere de legibus infra dicturus sum suo loco) Arcadibus, Cyrenæis & Thebanis rogatus leges ferre noluit. Vide Menagium ad Laërtii III. 23. p.148. & de Cyrenæis Plutarchum Lucullo p. 492. Sicilia & Thracia per ejus dogmata Tyrannis liberata. id. p.155. Professus quidem est Plato virum sapientem leges patriæ suæ laturum esse, *nisi per summam plebis corruptionem judicavit operam suam Reip. inutilem fore.* Laërt. III. 78.

Polybius Achæis. Pausan. Arcadicis p.663. & Excerpta Peiresciana p.195.

Protagoras Thuriis.

Rhadamanthus Cretensibus, de quo supra.

Salæthus Crotoniatis, qui cum gravissimam in adulteros legem sancivisset, ipse non diu pòst in adulterio fratriæ suæ deprehensus fuit teste Luciano in Apologia pro mercede conductis T. 1. p. 486.

Saon Samothracibus. Diodorus Sic. lib. V. p.223.

Scopas Ætolis. Polyb. in excerptis Peiresc. p.58. & ex eo Suidas in Σκόπας.

Solon Atheniensibus: à quibus per decemviros deinde leges ejus mutuati sunt Romani. Vide Meursium in Solone. c.23. Suidam in νομογράφοι.

Thales, cum Lycurgo, Lacedæmoniis.

Theætetus Rheginis, & *Timaratus* Locrensibus, quos è Pythagoræ schola prodiisse auctor est Jamblichus in ejus vita c.30.

Triptolemus Atheniensibus.

Zaleucus Locris Epizephyriis.

Zamolxis Thracibus & Getis; de quo, ut de quatuor præcedentibus quoque, supra dictum.

*** Plato genus suum maternum referebat ad Solonem. Vide Laërtium *III.* 1. Olympiodorum in Platonis vita & Proclum 1. in Timæum p.25. Themistium Orat. 2. p.32. Sarisberiensem *VII.* 5. Policratici &c.

Zarades Perſis. Theodorit.9. curat. Græcar. affect. & Agathias. Incertum an idem cum *Zarata* Pythagoræ Præceptore, qui aliis *Zabratus* vel *Nazaratus.* Hunc eundem qui eſſe putant cum Propheta Jeremia vel Ezechiele, eos non magis audiendos eſſe exiſtimo, quam Alexandrum Polyhiſtorem qui apud Svidam in Ἀλέξανδρος tradidit Hebræam fuiſſe mulierem *Moſo* nomine, quæ leges ſcripſerit Hebræis.

Zathrauſtes, Arianis, vel, ut aliqui codices, Arimaſpis. Hic leges ſuas retulit ad ἀγαθὸν δαίμονα, teſte Diodoro Sic. Lib. I. p. 84.

XIX. Obſignabo hanc de legislatoribus diatribam obſervatione Ariſtotelis Lib. IV. Polit. c. 11. τοὺς βελτίστους νομοθέτας εἶναι τῶν μέσων πολιτῶν. *Optimos legum ſcriptores exſtitiſſe* (non ipſos principes ſed) *è mediis civibus.* Σόλων τε γὰρ ἦν τούτων, δηλοῖ δ᾽ ἐκ τῆς ποιήσεως, καὶ Λυκοῦργος, οὐ γὰρ ἦν βασιλεύς, καὶ Χαρώνδας, καὶ σχεδὸν οἱ πλεῖστοι τῶν ἄλλων. *Solon enim unus horum fuit, declarat hoc ipſe ſuis verſibus: & Lycurgus, non enim fuit Rex, & Charondas, & fermè plurimi aliorum.* Hoc Ariſtotelis ipſius, Zaleuci, Eudoxi, & Protagoræ exemplis confirmat Bentleius in Apologia pro diſſertatione de Epiſtolis Phalaridis, pag. 496.

CAPUT XV.

De Pindaro aliisque Lyricis.

Pindari Thebani ætas & vita. 1. *Scripta edita, & obiter de Græcorum Olympiis, Pythiis, Nemeis, Iſthmiisque.* 2. *Laudata & reprehenſa in Pindaro.* 3. *Scholia Græca in Pindarum edita, & Scholiaſtæ deperditi.* 4. *Editiones Pindari, Verſiones, & in Pindarum commentaria.* 5. *Varia ſcripta recentiorum illuſtrantia Pindarum.* 6. *Deperdita Pindari ſcripta.* 7. *Catalogus ſcriptorum in Scholiis ad Pindarum allegatorum.* 8. *De præcipuis Lyricis aliis quorum vel nihil vel pauca admodum fragmenta hodie habemus, Alcæo,* 9. *Alcmane.* 10. *Alpheo.* 11. *Anacreonte.* 12. *Atque ita de reliquis ſecundum ordinem literarum.*

1. PIN-

I.

PINDARUS Daiphanti tibicinis * Myrtus F. natus Olymp. LXV. ** 1. ante Christum A. DXX. in ipso Pythiorum festo, futurus πολλῶν καὶ καλῶν ὕμνων τῷ Θεῷ Χορηγὸς, ut ait Plutarchus VIII. 1. sympos. Patriam Thebas Bœotiæ habuit, cujus opprobrium facile effugit ingenii elegantiâ, & carminum suavitate. Vide Erasmum in adagio *Bœotica sus*, Galenum protreptico ad artes T. 1. p. 3. & scholia Pindari Olymp. Od. 6. ad verba:

Γνῶναί τ' ἔπειτ' ἀρχαῖον ὄνειδος ἀλα-
θέσι λόγοις εἰ φεύγομεν Βοιωτίαν
ὗν — — —

Expositum infantem nutritum fuisse ab apibus, multi tradiderunt: Antipater in Epigrammate 4. Antholog. c. 26. Philostratus 2. Icon. Pausanias Bœoticis, & Ælianus XII, 45. Var. Instituerunt Pindarum præter parentes *Lasus* Hermionensis & *Simonides*. Quinquies victus est à *Corinna*, de qua vide ad eundem Ælianum XIII. 25. Var. Cum vero Xerxes pugna Salaminia profligatus est ab Atheniensibus Olymp. LXXV. 1. (ante Christum CCCCLXXX.) quadraginta annos natus fuit Pindarus teste Svida. Diodorus Siculus ad eundem annum Lib. XI. pag. 22. τῶν δὲ μελοποιῶν Πίνδαρος ἦν ἀκμάζων κατὰ τούτους τοὺς χρόνους. Itaque non tantum ad LV. vel LXVI. vel LXXX. annorum ætatem pervenerit Pindarus, sed nona-

* Alii patrem vocant *Scopelinum*, alii *Pagonidam*, ut Mater aliis dicitur *Clidice* aliis *Myrtis*. Frater *Erotion*. Uxor *Timoxena*, filius *Daiphantus*, filiæ binæ, *Eumetis* sive *Polymetis* & *Protomache*. Verum de his aliisque quæ de industria prætermisi vide Svidam, Thomam Magistrum & è recentioribus Erasmum Schmidium, Joh. Benedictum, & Oxoniensis editionis curatores in Pindari vitâ. Josua quoque Barnesius Vir Cl. in vita Euripidis sect. 4. Pindari vitam scripsisse se testatur, quæ adhuc inedita delitescit. Fuere & alii Pindari. Nam 1) Pindarus è nostri majoribus, Scopelini filius, Lyricus Poëta, Svid. 2.) Pindarus Melanis Filius, Ephesiorum Tyrannus, de quo Polyænus VI. 50. & Ælian. *III*. 26. Var. 3.) Pindarus libertus Cassii & in propricidio adjutor, apud Plutarch. in Bruto, p. 1004. & in Antonio p. 925. Dionem Lib. XLVII. p. 354. Valer. Maxim. VI. 8. 4. & Appianum Lib. IV. de bello civili. 4.) Pindarus Grammaticus, qui laudatur in scholiis ineditis ad Dionysium Thracem, & Sexto Empirico p. 41. contra Grammaticos est *Pindadarion*. 5.) Pindarus sub cujus nomine latinum carmen exstat de bello Trojano, de quo dixi in Bibl. latina. Est & *Pindarus* fluvii nomen in Plutarchi Alexandro p. 675. sed *Pinarum* vocat Polybius, Tom. 2. p. 922. ex Callisthene. H. Stephanus vero in indice scriptorum à Pindari scholiastis laudatorum, Pindarum male facit *Orestiri filium*. Nam in loco scholiorum ad Pyth. 2. nihil aliud legitur quam quod Pindarus dixit ὀρεσκίτου υἱὸν pro filio hominis in montibus enutriti. Effigies Pindari occurrit ante editionem Oxoniensem 1697. & in Jac. Gronovii T. 2. Antiquitt. Græcar. tabula 60. In Fulvii vero Ursini elogiis p. 36. antiqua Pindari statua capite trunca.

** Male LXVII. excusum in Scaligeri notis ad Eusebium p. 100. b, editionis secundæ.

nonagenario major obierit, est necesse. Nam Olympionic. 6. canit laudes Agesiæ Syracusani, qui vicit Olymp. LXXXV. Præterea Pythionic. 7. laudat Megaclem Atheniensem qui vicit *Pythiade* XL. quæ incidit in Olympiadis LXXXVII. vel LXXXVIII. annum 3. Tum Isthmionic. 7. celebrat mortem Strepsiadis, qui bello occubuit Peloponnesiaco, quod cœpit Olymp. LXXXVII. 1. Secta Pythagoreum fuisse Pindarum tradit Clemens Alex. V. Strom. p. 598. Fertur inopinato animam exhalasse in Gymnasio (ut Valerius Maximus IX. 12. extern. 7.) sive (ut Svidas) in theatro, cum super gremium pueri *Theoxeni* quo unice delectabatur, capite posito, quieti se dedisset. Epitaphium illius memorat Svidas in χαλκευτής. Pridem defuncti generi pepercit Rex Alexander, captis Thebis, ut præter alios narrat Libanius T. 2. p. 218.) & Dio Chrysost. 2. de regno p. 25. Ac Plutarchi etiamnum ætate in Theoxeniis major portio addicebatur per præconem posteris Pindari, ut ipse testatur p. 157. de sera Numinis vindicta.

II. Extant Pindari quem μεγαλοφωνότατον vocat Athenæus XIII. p. 564. carmina XLV. epinicia Lyrica, quæ Strophis * Antistrophis & Epodis constant, dialecto Doricâ scripta

In ὈΛΥΜΠΙΟΝΊΚΑΣ *XIV.*
ΠΥΘΙΟΝΊΚΑΣ *XII.*
ΝΕΜΕΟΝΊΚΑΣ *XI.*
Et ἸΣΘΜΙΟΝΊΚΑΣ *VIII.*

De quatuor illis Græciæ celeberrimis agonibus præsenti loco agere supervacuum esse existimo, tantum noto *Olympia* ** celebrata esse apud Eleos in honorem Jovis, peracto quovis quadriennio, & primam Olympiadem numerandam ab anno ante Christum 776.

Pythia apud Delphos celebrata similiter post singula quadriennia in honorem Apollinis Pythii, non quovis anno tertio (ut Scaliger) sed ut Sam.

* Schol. Euripidis ad Hecub. v. 647. τὴν μὲν στροφὴν κινούμενοι πρὸς τὰ δεξιὰ οἱ χορευταὶ ἦδον, τὴν δ' ἀντιστροφὴν πρὸς τὰ ἀριστερά, τὴν δ' ἐπῳδὸν ἱστάμενοι ἦδον. Ἐδήλου δὲ ὥς φασιν ἡ μὲν στροφὴ τὴν οὐρανοῦ ἐκ τῶν ἑώων πρὸς τὰ δυτικὰ μέρη κίνησιν, ἡ δ' ἀντιστροφὴ τὴν τῶν πλανητῶν, ὡς ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἕω γενομένην, ἡ δ' ἐπῳδὸς τὴν τῆς γῆς στάσιν, ἱσταμένων τῶν ᾀδομένων. Confer Galenum *XVII.* ult. de usu partium, *V*ictorinum 1. Grammaticæ p. 2501. Atilium Fortunatum p. 2699.

** Olympia erant agon, festum, ludi, atque ut Justinus XIII. 5. notavit, mercatus totius Græciæ, quo durante erat ἐκεχειρία atque à bello cessatio teste Plutarcho in Lycurgo. Quinquagesimo mense celebrata Olympia scribit Tzetzes Chil. 1. versu 580. quod si verum est, sequitur non semper æstivo tempore celebrata esse ut contendit Petavius IX. 48. doctrinæ temporum, nec autumno semper, ut alii malunt. De aliis minoribus Olympiis per diversas *Græciæ* urbes celebratis vide Jac. Palmerii notam ad Luciani Harmonidem T. 1. p. 570.

ut Sam. Petitus p. 63. ad leges Atticas & Dodwellus p. 239. de Cyclis, secundo Olympiadis exeunte. Prima Pythias incidit in Olympiadem. XLIX. Pythia suo tempore celebrata memorat Plutarchus de Oraculorum defectu p. 410. & an seni gerenda Resp. p. 792.

Nemea celebrata apud Argivos in honorem Herculis (aut vero Achemori Lycurgi F. vide Lud. Nonnium ad Græciam Hub. Goltzii p. 66.) singulis bienniis, anno cujusque Olympiadis primo & tertio, ut Scaliger, Petavius & Dodwellus: vel ut Samuel Petitus, anno secundo & quarto. Sane Olymp. CXVI. 2. Nemea celebrata esse testatur Diodorus Siculus Lib. XIX. p. 705. Prima Nemea incidunt in Olympiadem. LIII.

Isthmia apud Corinthios in honorem Neptuni singulis itidem bienniis. Prima incidunt in Olymp. XLIX. Ita singulis quadrienniis universi quatuor agones, & Olympia quidem ac *Pythia* semel, Nemea vero & Isthmia bis acta sunt, ut notat Julianus. Epist. 35. Mentio Isthmiorum illo tempore adhuc celebratorum etiam apud Libanium T. 2. p. 211. Seriem Chronologicam Olympiadum, Pythiadum, Isthmiadum & Nemeadum & quotquot potuere reperire victorum accuratiorem edidit *Guilelmus Lloyd* Rev. Episcopi Vigornensis F. Oxon. 1700. fol. cui addendæ doctissimi Dodwelli observationes in præclaro opere de Cyclis Græcorum. Olympionicas scripserant olim *Agriopas* Plin. VIII. 22. (ubi codices quidam *Acopas* vel *Copas*) tum *Aristarchus*, *Aristoteles*, *Eratosthenes*, *Hippias*, *Hippostratus*, *Julius Africanus*, *Philochorus*, *Stesiclides* & *Timæus Siculus*, de quibus adi Jonsium Lib. IV. p. 344. de scriptoribus Hist. Philosophicæ, & Marshamum Canonis Chronici p. 486. seq. edit. Lipsiensis. Syncello p. 196. Chronographiæ allegantur de Olympiorum ludorum origine & Olympionicis *Aristodemus*, *Polybius*, *Callimachus*. A Svida in Κυψελιδῶν laudatur *Agaclytus* ἐν τῇ π' ὀλυμπιάδι. Phlegontis Tralliani ὀλυμπιονικῶν καὶ χρονικῶν συναγωγὴν recenset Photius cod. 97. ex quo scripto superest fragmentum περὶ τῶν ὀλυμπίων. Cœterum ὀλυμπιάδων ἀναγραφὴν quam Scaliger post Chronicon Eusebii p. 313. *seqq*. Græce edidit, & p. 343. *seqq*. indice ὀλυμπιονικῶν Alphabetico ornavit, vir incomparabilis ipse ex veteribus scriptoribus editis atque ineditis videtur singulari studio ita collegisse ac digessisse, licet à Meursio * G. Joanne Vossio & aliis viris doctis non paucis pro veteri passim laudatur, & Reinesio viro summo p. 585. Epistolar. ad Hofmannum habita est pro Epitome Phlegontis concinnata ante Eusebium.

III. Ut ad Pindarum revertar, ex plurimis quæ in ejus ingenium

 & με-

* Meursium eo nomine reprehendit Petavius doctrin. temp. Lib. XIII. ad *A.* Per. Jul. 4029.

& *μεγαλοφωνίαν* apud veteres effunduntur elogiis tantum adscribam verba Quintiliani X. 1. *Novem Lyricorum longe Pindarus princeps, spiritu, magnificentia, sententiis, figuris: beatissimus rerum verborumque copia & velut quodam eloquentiæ flumine propter quæ Horatius* (IV. 2. Od.) *nemini credit eum imitabilem.* Neque tamen reprehensoribus caruit, cui præter *Corinnam*, de quo paulo ante, fuit æmulus & adversarius *Amphimenes* Cous, memoratus à Laërtio in vita Socratis Lib. II. sect. 46. Arguitur etiam avarus fuisse & Musam mercenariam habuisse, quod à Magistro suo *Simonide* hausit, nec magis hoc erubuit fateri, quam Simonides, qui ut est apud Tzetzam VIII. hist. 228. dicebat binas sibi esse arcas * domi, unam gratiarum in quam referret bona verba hominum elegantium sed donantium nihil, alteram præmiorum, ac donorum quæ pro labore suo acciperet. Si qua re opus sit, ex hac posse se quævis necessaria depromere, alteram vacuam opisque invalidam inveniri. Similiter Pindarus Oda 2. Isthmionic. ex Metaphrasi Sudorii.

Musa nam nondum radiantis auri
Capta nitore
Ditibus suaves operas locabat
Ære venales, neque cantiones
Ore fucato populum movebat
Laudis emacem.
Sed modo Argivus nimis ille verax
Qui sibi elapsis opibus fugaces
Intuens una comites abisse
Fœdere rupto.
Dixit ingenti gemitu, quid ô Dii
Est vir aut virtus, nisi magna numûm
Copia, hæc docta tibi non operta
Canto Thalia.

Pindarus assiduus prædicator sui ὐ πάνεται μεγαληγορῶν περὶ αὐτοῦ δυνάμεως notante Plutarcho laude sui p. 539. qui alibi testatur Pindarum etiam professum quod Panem ipsum auscultaverit aliquod è suis (Pindari) carminibus modulantem. Πίνδαρος ἀκούων ᾄδεσθαί τι μέλος ὧν αὐτὸς ἐποίησε. p. 1103. quod non suaviter possit vivi secundum Epicurum.

IV. Scholia Græca in Pindarum collecta sunt à *Thoma Magistro & Deme-*

* Plutarch. de sera Numinis vindicta p. 555. & lib. de curiositate. Stobæus sermone περὶ ἀδικίας Suid. in Σιμωνίδης. Schol. Aristophanis ad pacem, Theocriti ad χάριτας &c. Vide Fulvii Ursini fragmenta Lyricorum p. 188.

Demetrio Triclinio ex commentariis deperditis variorum, *Ammonii*, *Aristarchi* & ejus discipuli *Aristodemi* Alexandrini, cujus meminit Athenæus, tum *Callistrati*, *Chæridis*, *Didymi* & *Dionysii Phaselitæ*, qui passim in scholiis illis allegantur. Christianus Wasius in libro erudito quem senarium inscripsit p. 3. *Pindari scholiastes sive is quatenus rem metricam spectamus fuerit* Heliodorus *sive alius*. *Palamedis* quoque electa ὑπομνήματα in Pindarum & *Seleuci* Emiseni commentarium in Lyricos memorat Svidas. *Gorgonem* Pindari scholiasten laudat Michaël Neander in præfat. ad Catechismum Lutheri Græce à se redditum p. 67. sed ex male intellecto initio scholiorum ad 7. Olympionic. Nescio autem quid moverit Valentinum Rotmarum, ut in notis ad Apollonium Rhodium p. 63. Scholiastes Pindari ipsi diceretur *Tarreus*. Nec probo judicium auctoris Bibliographiæ curiosæ, Joh. Henrico Bœclero à plerisque tribui solitæ, cui Scholiastes Pindari est vilissimus omnium, & in quo pauca majoris momenti reperiantur. *Tho. Magistri* & *Emanuelis Moschopuli* scholia MSS. in Pindarum exstant in Bibl. Augustæ Vindel. ut testatur Reiserus ὁ μακαρίτης in Catalogo MSS. p. 78. Utraque illa scholia, & alia interlinearia in Pindarum occurrunt in Bibliotheca Augustissimi Imperatoris, notante Nesselio.

V. *Editiones Pindari.*

Græca cum scholiis Græcis 1.) Romæ A. 1515. 4to.

2) Florentina editio Gesnero memorata in 8vo.

3) Francof. 1542. 4. apud Petrum Burbachium, cum scholiis in unaquaque pagina contextui adjectis.

4) Paris. 1558. 4to.

Græca sine scholiis.

1) Venet. apud Aldum 1513. 8vo.

2) Basileæ apud Cratandrum 1526. 8vo. ad emendatum *Jac. Ceporini* exemplar, cum præfat. *Huldrici Zwinglii*.

3) Paris. apud Morellum 1558. 4to. typis perquam nitidis.

4) Lugd. B. 1590. 8vo.

Latinæ.

1) *Philippi Melanchthonis* interpretationem liberiorem qua verbis se non adstrinxerit, sed pondus eorum examinarit, laudat, eâque adjutum se fatetur H. Stephanus Præf. ad Pindarum A. 1566.

2) Ex versione *Joh. Loniceri* prodiit Pindarus Basil. 1528. 8vo. & cum enarrationibus è Græcis scholiis, ibid. 1535. Tiguri 1543. & 1560. 8vo.

3) Pindarus latino carmine pereleganti redditus â *Nic. Sudorio* in curia Parisiensi inquisitionum præside, cum ejus commentario in Nemea Venet. 1582. 12. Paris. 1592. 12.

Antonius Clementius in vita Salmasii p. 19. *Pindarum anno ætatis decimo exacte admodum interpretatum esse, manifesta fides est.* Quæ verba sic intelligo, qvod illa ætate jam tantos in Græcis fecerit progressus, ut Pindarum interpretari potuerit, non quod totius Poëtæ versionem composuerit ut existimavit Bailletus p. 257. libro de pueris eruditis. Certe Pindari versio Salmasio auctore nunquam vidit lucem: Neque *Benedicti Lampridii* Cremonensis quantum sciam, â quo Pindarum felicissimis latinis versibus redditum scribit Gaddius T. 1. de scriptoribus non Ecclesiasticis p. 269.

Græcæ & Latinæ (sine scholiis Græcis.)

1) Cum interpretatione *H. Stephani* latinâ ad verbum, & fragmentis aliorum Lyricorum, minore forma. A. 1560. & 1566. Antwerp. apud Plantin. 1567. & apud Paulum Stephanum 1600. & 1612. Præterea Lugd. 1598. 12.

2) Ex recognitione *Æmilii Porti.* Heidelberg. apud Commelin. 1598. 8vo. cum Lyricorum fragmentis & H. Stephani notis ad Anacreontem.

3) Græce & latine prodiit Pindarus in corpore Poëtarum Græcorum Trag. Com. Lyric. Gnom. & Epigrammatar. Genev. 1614. fol. edente *Jac. Lectio.*

4) Cum versione latina & commentario luculento *Erasmi Schmidii*, qui præterea contextum è tribus MSS. Palatinis emendavit, & carminum rationem explicuit, singulorumque dispositionem sive Analysin Logicam præmisit. Witeberg. 1616. 4. Specimen hujus editionis suæ vulgaverat ibid. 1611. 4.

5) Cum versione latinâ recognitâ, paraphrasi & commentario *Joh. Benedicti*, Salmurii A. 1620. 4.

Græcæ & Latinæ cum scholiis Græcis.

1. Cum scholiis Græcis & interpretatione latina ad verbum, Genevæ A. 1599. 4to. apud *Paulum Stephanum*, qui in præfatione ait *Isaacum Casaubonum* sibi spem fecisse suarum in Pindarum observationum. Huic editioni etiam subjectus index scriptorum in scholiis allegatorum, sed perquam mancus.

2) Luculentam denique poëtæ hujus editionem cum versione *Erasmi Schmidii*, & *Joh. Benedicti* argumentis ac paraphrasi, variis lectionibus

bus & notationibus criticis ex Codd. MSS. Bodlejanis & prioribus editionibus (Schmidii commentario maxime) tum scholiis Græcis emendatioribus exornarunt duo Collegii Magdalenensis socii eximii *Richardus West* & *Robertus Welsted.* Oxoniæ è theatro Sheldoniano A. 1697. fol. Præmittitur vita Pindari recens adornata, *Phlegontis* Tralliani de Olympiis fragmentum, & chronologica series Olympionicarum, cum annis mundi, Olympiadum, urbis conditæ & æræ ante Christianæ collata à *Gvil. Lloydio* Episcopo hodiæ Vigorniensi. Subnexa est præter indices omnium fere Pindari verborum & phrasium, Auctorumque in scholiis laudatorum longe quàm Stephanus dederat pleniorem, *Nicolai Sudorii* * quam ante dixi poëtica Metaphrasis, qui Pindarum varii generis carminibus latinis reddidit Horatianis, & Henrico III. Galliæ ac Poloniæ Regi inscripsit.

Versiones Pindari in linguas vernaculas.

Pindaro tradotto da *Alessandro Adimari* in parafrasi & in rima Toscana, è dichiarato con osservazioni è confronti d'alcuni luoghi imitati o tocchi da Orazio Flacco. in Pisa 1631. 4°. Liber dicatus Urbano VIII. Pontifici Max.

Gallica versio 1) *F. Marini* cum notis, Paris. 1618. 8vo. & 2) P. *de la Gousie* prosa partim, partim versu scripta additis iconibus ibid. 1626. 8. cum neutram harum viderim, pono utramque ex fide Martini Lipenii in Bibl. Philosophica p. 1171.

Specimen novæ versionis sive potius Paraphraseos Gallicæ Pindari editum est in memoriis Dombensibus sive Trevoltianis (de Trevoux) Anno 1702. part. 1. p. 75. seq.

Pindari Odas quasdam Anglice vertit notisque illustravit, & ad Pindari exemplum alias ipse lingua patria composuit *Abraham Coulejus* Lond. 1681. 8vo.

VI. *Varia scripta Pindarum illustrantia.*

1) *Francisci Porti* commentarii in Pindari Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia. Genev. 1583. 4to. In Bibliotheca Petri Francii fuere hæc commentaria, manu Æmilii Porti variis locis aucta & ad editionem parata.

2) *Benedicti Aretii* Bernensis commentarii in Pindarum. Genev. 1587. 4.

* De hoc Nic. Sudorio consulenda elogia Scævolæ Sammarthani Lib. IV. p. 95. Alius fuit Johannes Sudorius Theologus Paris. circa A. C. 1520. de quo Johannes Launojus parte 2. Hist. scholæ Navarreæ p. 642.

3) *Mich. Neandri* Aristologia Pindarica, sive sententiæ & loca selecta (v. g. Pythionic. 4. de Argonautarum expeditione) cum versione & notis. Basil. 1556. 8vo. Argumenta etiam singularum Odarum Pindari Neander adjunxit, & aliorum Lyricorum sententias.

4) Comparaison de Pindare & d'Horace, par Mr. *Franc. Blondel* Maitre des Mathematiques de Monsigneur le Dauphin. Paris. & Amst. 1686 12mo. & latine, Jano Berkelio interprete, una cum Jacobi Palmerii Apologia pro Lucano. Lugd. Bat. 1704. 8. Rem paucis complexus personatus scriptor Vignolius Marvillius in Miscellaneis suis T. 2. p. 127. *Pindare à plus d' elevation qu' Horace; Horace a plus de delicatesse, d' agrement & d' egalité, que Pindare. L'un donnoit plus à entousiasme, & l' autre au bon sens.* Confer Boilæum ad Longinum (reflex. VIII.) ubi Pindarum adversus Perraulti obelos tuetur.

Æmilii Porti Lexicon Pindaricum, Hanov. 1606. 8vo. *Erasmi* quidem *Schmidii* Πινδαροταμεῖον, sive *Concordantiæ Pindaricæ*, quarum specimen dat in suis prolegomenis, lucem nunquam viderunt.

Ex Pindari Odis excerptæ Genealogiæ Principium Veteris Græciæ, gnomæ illustres &c. studio *Davidis Chytræi.* Rostoch. 1695. 8vo.

Dan. Heinsii Oratio XXVII. Pindari Pythiis præmissa, & Poëtæ majestatem atque sapientiam prædicans.

VII. *Pindari scripta deperdita apud veteres memorata.*

Ἄσιγμος ᾠδή. Eustathius ad Iliad. ω. sub init. λέγεται γοῦν καὶ Πινδάρῳ ποιηθῆναι ἀσιγμοποιηθεῖσα ᾠδὴ καὶ τῷ Ἑρμιονεῖ δὲ Λάσῳ ἄσιγμος ὕμνος εἰς Δήμητραν. Confer Athenæum Lib. X. p. 455.

Βακχικά. Suidas in Πίνδαρος.

Δαφνοφορικά. Svid.

Διθύραμβοι. Svid. Scholiastes Pindari, & Anonymus Græcus in Rhetorica Aristotelis lib. 3. p. 55. b. Strabo Lib. IX. p. 404. Dionysius Halic. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων (confer locum insignem Pindari quem Dionysius ibi allegat restitutum & versione donatum à Josuo Barnesio T. 2. p. 350. editionis Dionysii præclaræ Hudsonianæ) & Harpocratio. Plures libros fuisse, constat ex Etymologico in θώραξ ubi laudatur Pindarus ἐν διθυράμβων πρώτῳ.

Δράματα τραγικά ιζ. Svid.

Ἐνθρονισμοί. Svid.

Ἐπιγράμματα ἐπικά. Svid. *Epigrammata in Panem* memorat Eustathius in Iliad. χ. p. 771. *In Hesiodum* Svid. in τὸ Ἡσιόδειον γῆρας & appendix Vaticana IV, 3. ex Aristotelis Rep. Orchomeniorum.

Pinda-

Pindarum ἐν τοῖς περὶ Ηρακλέας laudat Zenobius VI. 49. proverb. Idem V. 20. allegat Pindarum in Ἐυμεονικαῖς, sed legendum Νεμεονίκαις, respicitur enim Odæ 3. Nem. v. 56. seq.

Θρῆνοι. Svid. & Scholiastes Pindari. Plutarchus in Romulo & consolat. ad Appollon. p. 120. Georgius Galesiotha apud Allatium p. 210. de Simeonum scriptis.

Κεχωρισμένα τῶν Παρθένων. Schol. Pindari 3. Pythionic. πάρεδρος γάρ ὁ Πὰν τῇ Ῥέᾳ, ὡς ἀυτὸς ὁ Πίνδαρος ἐν τοῖς κεχωρισμένοις τῶν παρθένων φησί. Idem Poëma Svidas vocat Παρθένια Προσῴδια, forte è loco Plutarchi de Musica p. 1136.

Παιᾶνες, Svidas, Schol. Pindari Sophoclis & Apollonii Lib. I. Tzetzes ad Lycophronem v. 446. Plutarchus Lib. de Musica p. 1134. 1136. & de garrulitate p. 511. ex quo loco prolixiores paulo fuisse conjicias. Athenæus, Pausanias Bœotic. Didymum ἐν ὑπομνήματι πρώτῳ τῶν παιάνων Πινδάρου laudat Ammonius in Θηβαῖοι. Hominum & Deorum laudes illud Pindari opus continuisse docet Servius ad 10. Æneid. Apud Galenum comm. 3. in Lib. περὶ ἄρθρων T. 5. p. 615. laudatur Pindarus ἐν τοῖς πλείαςιν ubi legendum suspicor παιᾶςιν.

Παραινέσεις τοῖς Ἕλλησι, prosa, non ut cætera carmine. Svid.

Προσῴδια Παρθένια. Vide supra κεχωρισμένα τῶν παρθένων.

Σκολιὰ ἐγκώμια. Svid Athenæus Lib. X. & XIII, & XIV. Etymolog. magnum. Sed horum pleraque hodie exstant. Quæ enim habemus in Olymp. Pyth. Nem. & Isthmionicas, nihil aliud sunt quam σκολιὰ ἐγκώμια & ab Athenæo diserte ita appellantur ut XIII. p. 573. ubi respicit locum ex Ὀλυμπιονικ. ιγ′.

Ὕμνοι Svid & Schol. Pindari. Pausanias (qui & hymnum Pindari in Persephonem sive *Proserpinam* post mortem suam anui cuidam per somnium dictatum & ab eâ cum evigilasset missum in literas, Tum προοίμιον in *Sacadam* Argivum memorat: est autem προοίμιον hymnus, ut ex ipso Pindaro constat, Pythionic. c. 1. v. 6.) Scholiastes Aristidis ad orationem quæ inscribitur Pericles. Etymolog. magnum in ὡμήρησεν.

Ὑπορχήματα Svid. & Schol. Pindari. Plutarchus p. 1134. de Musica.

Fragmenta deperditorum Pindari scriptorum utcunque post Mich. Nedrum & H. Stephanum collegit Erasmus Schmidius ὁ μακαρίτης, cujus industria contenti fuere Oxonienses. Poterant autem & pro diversis Poëtæ scriptis melius disponi, & quam plurima adjungi. Vide sis etiam Andream Schottum Lib. II. Observatt. humanar. c. 62.

VIII. CATA-

VIII. CATALOGUS SCRIPTORUM

In Scholiis Græcis ad Pindarum allegatorum, illo qui est in editione Oxoniensi, nonnullis locis plenior.

* Anacreontem libenter imitatur Pindarus, ut observatum clarissimo Barnesio in præclara sua Anacreontis editione p. 18.

** Hujus τρίτον περὶ Πινδάρου laudat Athenæus Lib. XI. p. 495. Chamæleontem Heracleotem ἐν τῷ περὶ Πινδάρου. XIII. p. 573.

IX. Jam post Pindarum alios deinceps *LYRICOS* celebriores, *LYRICASq;* ordine literarum persequamur, idque tanto brevius, quo pauciora ex illorum scriptis ad nos pervenerunt. ALCÆUS Mytilenæus Lesbius, Tyrannis *minaci Camœna* sua & στασιωτικοῖς carminibus infestus, sed libenter obsequens vino, (confer Athenæum X. p. 430.) æqualis ac civis Sapphonis, clarus fuit circa Olymp. XLIV. Vide Herodotum V. 95. Strabonem Lib. XIII. p. 617. & Laërtium Lib. I. sect. 81. ubi quædam ejus in Pittacum convicia refert. Adde Plutarchum VIII. 7. sympos. p. 726. *Carminibus* suis & ᾠδαῖς in eundem concitavit animos civium suorum Mytilenæorum, ut testatur Maximus Tyrius diss. XXI. Confer locum quem ἔκ τινος Ἀλκαίου σκολιῶν μελῶν profert Aristoteles III. 10. politic. Etiam *bellicas res* scripsit Alcæus & *navigationem suam*, cum à tyrannis Mytilenensibus pulsus est, si fides Porphyrioni & Acroni ad Horatium Lib. II. Od. 13. *Hymnum in Apollinem* memorat Plutarchus Lib. de Musica p. 1135. Pausanias Phocicis p. 817. vocat προοίμιον * εἰς Ἀπόλλωνα quod eruditus interpres perperam reddit *prolusionem*. *Hymni in Mercurium* meminit idem Pausanias Achaicis p. 574. ac Porphyrio ad Horatii Lib. I. Od. 10. Alcæum ἐν τῷ ἐννάτῳ laudat Etymol. M. in ὑδέεις. Liber secundus μελῶν Alcæi laudatur à Polluce, tum ejus Γανυμήδης, Ἐνδυμίων & Πασιφάη. Æolica dialecto scripsit Alcæus, & ma-

* Προοίμιον idem est quod hymnus. Vide Ez. Spanhemii notas ad Callimach. p. 3. Menag. ad Laërt. p. 379. Scripsit & Alcæus *Epigrammata*. Porphyr. apud Euseb. X. 3. præparat: Ἀλκαῖος ἢ ὁ τῶν λοιδορῶν ἰάμβων καὶ ἐπιγραμμάτων ποιητὴς παρῴδηκε τὰς Ἐφόρου κλοπὰς ἐξελέγχων. Nisi Eusebius hunc Alcæum Lesbium confudit cum altero juniore ἐπιγραμματογράφῳ hujus nominis.

gni existimatus est à veteribus. Ἔκδοσιν poëmatum Alcæi Ἀρεσοφάνειον & Ἀρισάρχειον memorat Hephæstio in Enchiridio p. 74. In Alcæi ᾠδὰς sive ᾄσματα scripserat *Callias* Lesbius teste Strabone, quem Athenæus vocat ex eadem qua Alcæus urbe Mitylenæum. *Horapollinem* quoque in Alcæum scripsisse testatur Suidas. *Dicæarchum* ἐν τῷ περὶ Ἀλκαίου laudant Athenæus & Scholiastes Aristoph. uti *Chamæleontem* Ponticum idem Athenæus Lib. X. *Seleucum* Grammaticum scripsisse nonnihil de Alcæo vel in Alcæum, colligas ex Athenæi X. p. 430. Lusibus & amoribus non aptissimam fuisse Alcæi Musam, post Quintilian. X. 1. notat Julianus in Misopogone Eodem autem Fabio judice Alcæus *in parte operis aureo plectro* * *merito donatur quo tyrannos insectatur: multum etiam moribus confert, in eloquendo quoque brevis & magnificus, & diligens, & plurimum Homero similis, sed in lusus & amores descendit, majoribus tamen aptior.* Hodie nihil hujus Poëtæ exstat præter perpauca quædam fragmenta, quæ collecta sunt à *Mich. Neandro* a) in Aristologia Pindarica p. 425. seq. *Henr. Stephano* b) in Lyricis p. 12. 419. & 433. ac diligentius à *Fulvio Ursino* c) in carminibus novem illustrium fœminarum & Lyri-

* Horat. *Hunc Lesbio sacrare plectro*
Teque tuasque decet sorores. Idem lib. 1. Oda. 32. *Barbite carmen Lesbio primum modulate civi, qui ferox bello tamen inter arma sive jactatam religarat udo litore navim, Liberum & Musas Veneremque & illi semper harentem puerum carebat, & Lycum nigris oculis nigroque Crine decorum.*

a) *Mich. Neander* Gnomologiæ sive Aristologiæ Pindaricæ Basil. 1556. 8. Græcè & Latine cum notis editæ subjecit collectas à se aliorum Lyricorum vitas ac sententias, Simonidis p. 395. Anacreontis p. 410. Bacchylidæ p. 416. Stesichori p. 421. Alcæi p. 424. Sapphus p. 427. & Alcmanis p. 430. quibus denique p. 431. vitam Ibyci subjungit, nullas ejus sententias reperire se potuisse testatus.

b) *H. Stephanus* Græce & Latinè edidit Carminum Poëtarum novem Lyricæ Poëseos Principum fragmenta Alcæi, Sapphus, Stesichori, Ibyci, Anacreontis, Bacchylidis, Simonidis, Alcmanis, Pindari, nonnulla etiam aliorum, Archilochi, Melanippidæ, Telesti, Pratini, Timocreontis, Hybriæ Cretensis, Aristotelis, Erinnæ Lesbiæ, Alphei Mitylenæi, incerti in Anacreontem, Juliani Ægyptii & Theocriti. Plures hujus collectionis (Marco & Johanni Fuggero dicatæ) exstant editiones supra in Pindaro jam mihi notatæ, quarum binæ jam scribenti mihi sunt ad manus, una Platiniana Antverp. 1567. 12. altera ad calcem Pindari Græcolatini, forma minore, apud Paulum Stephanum Ao. 1600. editio quarta, multis versibus ad calcem adjectis locupletata, cujus paginas subinde allego hoc capite. Exstant & fragmenta hæc Græcolat. ex H. Stephani collectione in Corpore Poëtarum Græcorum Genev. 1614. fol. Et Gallice les sentences illustres des Poëtes Lyriques Comiques & autres Grecs & latins par G. L. D. T. Paris. 1580. forma minore.

c) *Fulvius Ursinus* Romanus vir eruditus & MStorum Codicum Bibliothecæ Farnesianæ ruspator tractatorque sollertissimus A. 1568. 8. ex officina Christoph. Plantini edidit Græce, Alex. Farnesio Cardinali inscripta, & diligentius à se quam Stephano factum fuerat collecta notisque illustrata Carmina, sive fragmenta potius carminum novem illustrium fœminarum

& Lyricorum, p. 100. ſeq. 300, ſeq. Videndus etiam Janus Rutgerſius cap. 4. Venuſinarum Lectionum, & Caſp. Barthius Lib. I. Adverſar. c. 19. Verſus de duplici pudoris genere, laudato altero altero ruſtico & inepto, Euripidis eſt Hippolyto v. 385. non Alcæi, inter cujus fragmenta ab H. Stephano perperam referri notavit Theodorus Canterus Lib. II. Var. Lect. cap. 18. Alcæi effigies exſtat T. 2. theſauri antiquitatum Græcarum Gronoviani tabula 33. & melior in addendis ad illum tomum.

Fuerunt & alii Alcæi. 1) Avus Herculis. Pauſan. Arcadic. p. 627. 2) Herculis filius. Herodot. 1. 7. 3) Socer Pythagoræ. Jamblich. in hujus vita c. 30. 4) Tragicus Athenienſis de quo infra in notitia Tragicorum. 5.) Comicus veteris Comœdiæ, de quo infra in Comicis. 6) Alcæus Meſſenius ἐπιγραμματογράφος, qui Philippi Macedonis æqualis fuerit, ſiquidem is ſit auctor Epigrammatis quod refert Plutarchus in Flaminio pag. 373. Sed Iſ. Voſſius in Catullum pag. 42. Epigramma illud putat compoſitum ab Alcæo Comico, cui reſpondit Philippus ἀντικωμῳδῶν. Saltim antiquior Meſſenius ille Alcæus fuit Meleagro Gadareno, qui ſub ultimo Seleuco floruit & Coronæ ſuæ Epigrammata ejus intexuit. Vide Allatium de patria Homeri cap. XIV. 7.) Alcæus Sardianus à Mithridate interfectus quod in ludis ipſum viciſſet aurigando. Plutarch. Pompejo p. 643. 8) Alcæus Epicureus, qui Româ cum aliis ſectæ ſuæ pulſus eſt Anno U. C. 581. Olymp. CLI. 4. L. Poſtumio Albino Coſ. ut auctor Athenæus Lib. XII. p. 547. Ælian. Var. Hiſt. IX. 12. 9) Alcæus Epigrammatum ſcriptor ſub Tito Imperatore. Tzetzes ad Lycophronem prooœmio: Ἐπιγραμματογράφοι δὲ ποιηταὶ Σιμωνίδης ὁ παλαιὸς καὶ Ἀλκαῖος ὁ νέος, ὃς ἦν Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου. Neſcio an Tzetzæ fraudi ſuerit obiter inſpectus Plutarchus, in quo mentio Titi indignantis Alcæo, Epigrammatis quod paulo ante dicebam conditori. Verum iſte Titus haud Veſpaſianus eſt ſed Flaminius.

X. ALCMAN patria Lydus * Sardianus, civitate Meſſoates

 * ſive

narum Sapphus, Erinnæ, Myrus, Myrtidis, Corinnæ, Teleſillæ, Praxillæ, Noſſidis, Anytæ, & Lyricorum: Alcmanis, Steſichori, Alcæi, Ibyci, Anacreontis, Simonidis: Elegias Tyrtæi & Mimnermi & Bucolica Bionis ac Moſchi. Denique Orphei quædam & Cleanthis, ac Moſchionis Comici, Euripidisque, Theodectæ, Menandri & Philetæ Coi, ſubjecta ad calcem Metaphraſi Bucolicorum Bionis ac Moſchi latina concinnata à *Laurentio Gambara* Brixiano. Fallitur enim Antonius Teiſſerius Vir Cl. qui in additionibns ad Elogia Thuanea. T. 2. p. 71. univerſam hanc Fulvii Urſini collectionem carmine à Gambara expreſſam tradit.

* Vide Clariſſ. Perizonium ad Æliani XII. 50. Variar. & Salmaſium ad Solin. p. 825. edit. Pariſ. ubi illuſtrat Alexandri Ætoli Epigramma, quod inemendatum & ſine auctoris nomine extat de Alcmane apud Plutarchum libro de exilio p. 599.

*ſive Spartanus, Alcæo antiquior jam circa Olymp. XXVII. teſte Euſebio ac Svida claruit, cum in Lydia regnaret Ardys II. Crœſi proavus. Nomen hujus Poëtæ cum *Alcmæone* ſubinde confunditur à librariis ut docent Scaliger ad Euſeb. p. 82. & Menagius ad Laërtium VIII. 83. Heraclides in Politia Lacedæm. οἰκέτης Ἀγησίδου, εὐφυὴς δὲ ὢν ἠλευθερώθη καὶ ποιητὴς ἀπέβη. Archytâ autem Harmonico teſte (apud Athenæum Lib. XIII. p. 600.) Alcman fuit ἡγεμὼν & primus vulgator τῶν ἐρωτικῶν μελῶν. Amaſia ipſius eodem loco memoratur Poëtria & ipſa *Megaloſtrata*. Clemens Alex. Ἐρωτικὰ ab Anacreonte, ab Alcmane choream initium duxiſſe tradit, à Pindaro ὑπόρχησιν I. Strom p. 308. ἄριστος μελῶν ποιητὴς Plutarcho p. 1136. de Muſica. Non minus ἀκόλαστος quam ſuo ipſius teſtimonio ἀδδηφάγος Alcman, denique periit phtiriaſi. Vide Meurſium ad Antigoni Caryſtii cap. 95. Agit etiam de Alcmane idem Meurſius in Miſcellaneis Laconicis, p. 321. ſeq. & in Lexico ſuo ingenioſiſſimus Bælius. Dicæarchum ἐν τῷ περὶ Ἀλκμᾶνος laudat Athenæus XV. p. 668. Scripta Alcmanis fuerunt Μελῶν libri VI. Svidæ memorati, quæ eadem ut ſuſpicor παρθένια ᾄσματα vocat Stephanus Byz. librum eorum ſecundum laudans in Ἐρυσίχη. Alcmanem ἐν τρίτῳ & πέμπτῳ laudat Athenæus, ſed ἐν τῷ πεντεκαιδεκάτῳ, forte non libro ſed μέλει ſive ᾄσματι, niſi numerus ſit corruptus. Memorat ᾄσματα Alcmanis Hephæſtio quoque in Enchiridio pag. 39. Alcmanis Κολυμβώσας ſive *natantes* ante Svidam memoravit Ptolomæus Hephæſtio Lib. V. apud Photium. Adi Meurſii Bibl. Græcam p. 1205. Fragmenta Alcmanis qui Dorice ſcripſerat, perpauca exſtant apud Neandrum p. 430. H. Stephanum p. 334. 425. & 455. & Fulvium Urſinum p. 63. & 297. Cornelius Alexander ἐν τῷ περὶ τῶν παρ᾽ Ἀλκμᾶνι τοπικῶς** εἰρημένων laudatur à Stephano Byz in Ἄραξα & Ἀσσός. Monumentum antiquum marmoreum Alcmanis memoriæ conſecratum, allatumque è Græcia exſtat Venetiis apud Bernardum Juſtinianum Abbatem S. Leonhardi, niſi fefellit conjectura Joh. Antonium Aſtorium Venetum, in expoſitione ſive commentariolo ad illud monumentum quod A. 1697. fol. edidit & illuſtri Magliabecho dicavit. Sed

* Svid. Ἀλκμὰν Λάκων ἐκ Μεσσόας, κατὰ δὲ τὸν Κράτητα τῷ ὄντι Λυδὸς ἐκ Σάρδεων. Nimirum Strabone auctore Μεσόα μέρος τῆς Σπάρτης Lib. VIII. p. 364. Stephano Byz. τόπος Λακωνικῆς. Hinc forte alterum Meſſenium Alcmanem Lyricum, nulli alii veterum cognitum, procudit idem Svidas.

** Alexander Polyhiſtor illo opere non commentatus erat in neſcio quos locos communes Alcmanis, ut putavit Berkelius Stephani interpres, ſed egerat de regionibus & locis quorum mentio fuit in Alcmanis poëmatis. Sic Euſebius ſcripſit περὶ τῶν τοπικῶς εἰρημένων ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ.

Sed omnino falli Astorium affirmavit mihi doctrina non minus quam genere nobilissimus Frid. Rostgaardus, qui monumenta ipso Venetiis inspecto nullum inde Alcmanem exsculpere potuit, sed longe alia deprehendit nomina, hæc nempe:

ΦΑΝΟΣΤΡΑΤΗ ΕΞΗΚΕΣΤΙΔΟΥ . . . . . .
ΑΥΤΩΙ ΤΙΩΝΟΙ Μ . . . ΛΟΠΙ ΤΗΔ ΑΝΕΘΗΚΑΝ
ΖΗΛΩΤΟΝ ΣΤΕΦΑΝΟΝ ΤΟΙΣ ΠΑΡΙΟΥΣΙΝ ΟΔΟΝ.
ΕΞΗΚΕΣΤΙΔΗΣ ΠΡΩΤΙΩΝΟΣ ΑΙΞΩΝΕΥΣ.
ΖΑΝ ΧΑΙΡΕ

XI. ALPHEI Mytilenæi nihil exstat præter Epigrammata quædam in Anthologia Planudæ relata, atque in his quatuor pulcherimos phalæcos Lyricorum fragmentis ab H. Stephano p. 404. adjunctos, quorum postremus est:

Τὸ μηδὲν γὰρ ἄγαν ἄγαν με τέρπει
Illud nil nimium nimis suave est.

Confer Scholia ad Euripidis Hippolytum v. 265. Quando vixerit & qualis fuerit, non mihi liquet.

XII. ANACREON ex Joniæ civitate Tejus a) nobili familia, (Solonis enim cognatum innuit Plato in Charmide) ingenio nobilior, sub Cyro maxime floruit, notante Zenobio V. 80. proverb. & quo tempore Polycrates Sami, Hipparchus Pisistrati filius (qui navi quinquaginta remorum Anacreontem Athenas arcessivit teste Platone in Hipparcho) tyrannidem tenuit Athenis, & ut ex Herodoto, Platone, Æliano, Pausania, aliis constat. Crœsi meminit carmine XXVI. 373. Interfectus est Cyrus Olymp. LXII. 4. Anacreon autem ætatem produxit teste in Macrobiis Luciano, usque ad annum ætatis LXXXV. uvæ passæ acino tandem suffocatus, si credimus Svidæ in οἰνοπότης alii enim hoc mortis genere periisse tradunt Sophoclem. Neque adeo incredibile mihi videtur Sapphonem & Anacreontem aliquo tempore eodem vixisse, licet amores quo Sappho Anacreontem arsisse fertur commentis & lusibus Poëticis cum Athenæo lubens adscribo. De vita hujus poëtæ præter editores, (Daceriam maxime ac Barnesium) & qui de Poëtis scripserunt, consulendum Lexicon Clarissimi Bælii, editione altera. Poësin Anacreontis totam amatoriam esse jam olim affirmavit Cicero 4. Tusc. neque aliud fere præcipit Teja Musa Lyrici senis, nisi quod ait Ovidius, *cum multo Venerem confundere vino*. Scripsit dialecto Jonicâ, nisi quod interdum Homerico more aliis etiam dialectis nativam

a) De Teo Anacreontis patria Vide præter Geographos A. Morellum in specimine rei numariæ veteris p. 202

nativam temperavit, ut notatum Barnesio est p. 32. Mininia pars ejus poëmatum tulit ætatem, nam Svida teste, scripserat dialecto Jonicâ Ἐλεγεῖα καὶ ἰάμβους, παροίνιά τε b) μέλη (Athenæo hinc inde laudata) καὶ τὰ καλούμενα Ἀνακρεόντεια sive *proprio carminis genere* c) *quod Anacreonticum ab autore appellatur composita*, qualia sunt pleraque ejus quæ hodie supersunt & quod servavit Gellius XIX. 9. *Hymni in Dianam* fragmentum affert Hephæstio in Enchiridio p. 69. Glyconium carmen cujus initium ὦ ναξ ὦ Δαμάλης ἔρως, Dio Chrysost. 2. de regno p. 31. Videntur & hymni esse quæ hodie exstant IX. LXII. & LXIV. *Epigrammata* quædam Anacreontis nomine leguntur in Anthologia. Anacreontis *Odas*, quarum undecimam in antiqui libri tegmine reperit (teste P. Victorio XX. 17. Var. Lect.) reliquas è duobus MSS. Codicibus d) quorum unum à Joh. Clemente Anglo Tho. Mori contubernali acceperat collegit, primus in lucem protulit, ediditque Græce typis nitidissimis & latine *H. Stephanus*, addita *Eliæ Andreæ* & sua ipsius versione latina, utraque carmine Anacreontico Paris. 1554. 4. Versionem sub H. Stephani editam nomine, Josephus Scaliger in codice suo notaverat auctorem agnoscere *Johannem Auratum* ut ex If. Vossii fide refert Colomesius p. 109. Opusc. Anacreon porro Græce & latine frequenter recusus est inter Lyricos primum à Guil. Morello Paris. A. 1556. 8vo. collectos, tum ex H. Stephani Officina plus simplici vice, tum apud Plantinum, Commelinumque, tum in corpore poëtarum Græcorum denique Genevæ vulgatos, ut supra in Pindaro dicere me memini. Præterea recusus est Anacreon cum versione prosaria *Frid. Hermanni Flayderi* Prof. Tubing. & H. Stephani atque Eliæ Andreæ jam dictis Metaphrasibus & Flayderi notis, Tubing. 1622. 12. Cum fragmentis *Sapphonis*, notisque eruditis *Tan. Fabri*. Salmur. 1660. & 1680. 12mo. Anacreon Græce & latine curâ *Guil. Baxteri*. Lond. 1693. 8.

Denique Anacreon prodiit è recensione Græcantissimi viri *Josua*

b) Julian. Misopogone: Ἀνακρέοντι τῷ ποιητῇ πολλὰ ἐποιήθη μέλη σεμνὰ καὶ χαρίεντα. Τρυφᾶν γὰρ ἔλαχεν ἐκ Μουσῶν. Elegias ejus laudat Hephæstio p. 4. Δεύτερον τῶν μελῶν Athenæus XV. p. 671. quo in loco *Aristarchum* in Anacreontis carmina commentarium scripsisse innuit, & alios eorum ἐξηγητὰς olim exstitisse docet. *Hephæstionis* liber περὶ τοῦ παρ' Ἀνακρέοντι λυγίνου memoratur eidem p. 673. Anacreontis icon laureata exstat in tabula 41. Tomi secundi thesaur. Antiquitat. Græcarum Gronoviani & in fronte præclaræ Barnesianæ editionis.

c) Sunt & alia genera carminum quæ ab Anacreonte Anacreontia vocantur. Vide Marium Plotium p. 2638. & 2655.

d) Vide Bælii Lex. edit. 2. p. 214.

Jsuæ Barnesii, qui MS. Vaticani e) lectionibus usus notisque *Jo. Cottoni* f) Baronetti & *Tho. Stanlei* g) hunc poëtam ingenio ac doctrina sua mire expolivit castigavitque, & numeris suis (qua in re aliquid indulgere sibi videtur vir doctiss.) restituit, præterea versione prosaria notisqve perpetuis, & fragmentis plurimis undique conquisitis (à v.903. ad 1385.) & justis aliquot poëmatis auxit, præmissa Anacreontis vita & dissertatione de Lyrica Poësi, subjectoque, quem ipse clarissimus editor felici vena Poëtam imitatus composuit ac separatim quoque edidit, Anacreonte Christiano. Dicata est hæc egregia Anacreontis editio Duci inclyto ac belli præsentis fulmini Marlboræo, lucemque vidit Cantabrigiæ 1705. 12.

Anacreon & Sappho cum versione *Gallica* prosaria & notis perelegantibus *Annæ Daceriæ* T. Fabri filiæ Paris. 1682. 12. & Amst. 1693. 12. cui editioni, latinæ T. Fabri notæ sunt adjunctæ.

Anacreon & Sappho cum versione metrica, Gallica & notis haud minus eruditis *Longapetræi* (de Longepierre de Reicquelaine) Nobilis Burgundi, Paris. 1684. Amst. 1692. 12mo.

Prodierat etiam Anacreon Ao. 1556. & 1585. 12. ap. Patissonium è Gallica Metaphrasi *Remi Belleau* sive *Remigii Bellaquæ*, quam è latina versione H. Stephani composuit, & *Richardus* quidam *Renvoisius* circa A. 1557. modulis animavit Musicis, licet ab hoc Richardo & ipso Anacreontem Gallice redditum tradit Antonius Verderius. Vide Bælii Lexicon edit. 2. p. 214. Sed & *Henricus Stephanus* in præfatione ad editionem suam Græcolatinam Ao. 1554. testatur se odas Anacreontis prius jam tum Gallicas fecisse: & *Petrus Ronsardus* nobilis Poëta Gallus plerasque illarum Patrio carmine induit. De versione Gallica (prosa an versu, edita an inedita,) *Armandi Johannis Bouthillerii Rancei*, postea notissimi sub nomine *Abbatis de la Trappe*, h) mentio exstat apud Adr. Bailletum libro de infantibus doctrina claris pag. 359. & Malpeolum (Mr. de Maupeou) in Rancei vita, ubi testatur ab eodem Armando vix tredecim annos nato illustratum præterea Anacreontem *scholiis Græcis*, vulgatumque Parisiis 1639. 8. & recusum Ao. 1647. Exstat & Metaphrasis Gallica *Gaconi* & altera Poëtæ insignis *Fossei* Paris. 1704. 12. Gallico carmine cum notis.

e) Barnesius pag. 40. Hoc MS. Vaticanum toties laudatum pervetustum est, & à Domino Isaaco Vossio in D. Joannis Cotton Baronetti gratiam olim delibatum, à Scaligero, Salmasio aliisque magnis viris visum, ut ex eorundem nominibus, propria singulorum manu ad eundem MS. codicem adscriptis constat. Vossii exemplar mihi communicavit Baronettus prædictus. f) id. p. 36. 40. &c. g) id. p. 6. 54. &c.

h) Obiit die 26. Sept. 1700. natus 9. Jan. 1626. De Vita ejus consule Ephemerides Paris. 1702. mense Nov. pag. 87. & Memorias litterarias Trevultinas Ao. 1704. mense Martio pag. 174.

Hetrusco carmine Anacreontem reddidit *Bartholomæus Corsini* Paris. 1672. 12. & novissime *Franciscus Seraphinus Regnerius Maresius* Secretarius Academiæ Gallicæ, ibid. 1693. 12. additis notis. Idem Regnerius Gallicam suam Metaphrasin Poëticam plerarumq; odarum Anacreontis exhibet ad calcem Libri I. Iliados Gallico versu à se translatæ Paris. 1700. 8vo. *Antonii* præterea *Mariæ Salvini* versio Hetrusca Anacreontis celebratur, quemadmodum *Alexandrum Marchettum* itemq; *Petrum Franciscum Toccium* novas ejusdem Poëtæ Metaphrases moliri didici è Jo. Marii Crescimbeni commentar. 1. in Historiam Poëseos Italicæ lib. 3. c. 18.

Carmine Anglico Anacreontem maximam partem expressit *Abrahamus Cowlejus*, & cum Bione, Moscho aliisque *Thomas Stanleius* Lond. 1651.

Nobilissimum virum *Lucam Langermannum* Anacreontis editionem molitum constat ex Reinesii ad Daumium Epistolis pag. 148. Specimen novarum emendationum nescio cujus auctoris in Anacreontem (audacium nimis, si quid judicio) occurrit in memoriis Trevoltianis Anni 1702. mense Januar. pag. 96. seq. Fragmenta quædam Anacreontis ab H. Stephano omissa persequitur A. Schottus II. 61. Obs. human. Alius Anacreon fuit quem ἐν τῷ περὶ ῥιζοτομικῆς laudat Scholiastes Nicandri ad Theriaca.

XIII. α. ANANIAS sive Ananius Jambographus antiquissimus, æqualis Hipponactis, memoratur Athenæo Lib. VII. p. 282. Lib. III. p. 78. & Lib. IX. p. 370. Tzetzæ prolegom. ad Lycophronem & Hephæstioni p. 16. Enchirid. ubi ait Scazontici carminis inventionem (non Jambici ut Vossius 3. Institut. poëtic. cap. 18. §. 8.) ab aliquibus Hipponacti, ab aliis Ananiæ tribui. Vide & Scholiasten Aristophanis ad Ranas v. 671.

XIII. β. ANTIMACHUS *Tejus* circa Olymp. VI. clarus ab interprete Plutarchi Cruserio Lyricus vocatur, sed in Græco, in vita Romuli p. 24. est ἐποποιός. Clariss. Dacerius hunc confundit cum Antimacho Colophonio qui Platonis tempore vixit, notis ad Plutarchi Romulum Gallice a se redditum p. 178. Versum Teji Antimachi Hexametrum quem imitatus sit Augias, producit Clemens VI. Strom. p. 622. Antimachum verò *Colophonium* Diodorus Sic. XIII. p. 390. ex Apollodoro docet floruisse Olymp. XCIII. Hic est quem Homero præferebat Hadrianus Imp. de quo multa viri docti ad Spartian. Hadriano c. 16. Ejus poëma Elegiacum Λύδη pluribus constans libris laudatur à Stephano, Plutarcho, Scholiaste Apollonii, Euripidis, aliisque.

que. Confer Clariss. Neocorum ad Suid. & Meursium in Bibl. Græca, ubi etiam de hujus Antimachi *Thebaide* è quo sunt quæ profert Strabo IX. pag. 409. de Teumesso: tum de poëmate tertio cui titulus Ἄρτεμις, & quarto Ἐπιγόνοις. Ejusdem quoque videntur esse δέλτοι laudati Athenæo VII. p. 300. Tanquam obscurum ac tumidum poëtam perstrinxere multi. Confer quæ viri docti ad Horatium & Is. Vossii notas ad illud Catulli p. 323. *Et populus tumido gaudeat Antimacho*, Ciceronem item in Bruto c. 51. Homerus præ Antimacho βραχυλογώτατ☉ judice Nazianzeno Epist. 3. Antimachi hujus Poëmata emendavit olim *Zothicus* Plotini familiaris teste Porphyrio in Plotini vita c. 7. De Antimachi Poësi scripserat *Dionysius Phaselites*, ut legas in scholiis ad Nicandrum. De Antimachi & Heracleonis vocibus *Longinus*, Svida teste. Fuit & Antimachus Lyricus cognomento ψεκὰς i) quod minutim subinde exspuendo soleret adstantes veluti compluere. Id. in ψεκὰς & Ἀντίμαχ. ac Diogenianus VIII. prov. 71. De Antimacho Heliopolita qui Κοσμογραφίαν scripsit Heroico carmine & de aliis Antimachis meminit idem Svidas.

XIV. ANYTE non Epidauria ut è Pausaniæ Phocicis colligebat Fulvius Ursinus, sed Tegeatis, ut ex ipsius inedito antea Epigrammate docet Holstenius ad Steph. Byz. in Τέγεα, apud quem scriptorem pro Αὐγὴ μελοποιὸς Τεγεᾶτις legendum esse Ἀνύτη, primus observavit perspicacissimus in hisce literis Leopardus II. 16. emendat. licet & apud Leopardum in Gruteri editione (T. 3. Lampadis artium p. 37.) & in notis Berkelii ad Stephanum, pro Ἀνύτη perperam excusum Ἀκύτη. Præter XIV. hujus Anytes Epigrammata ex Anthologia Planudis petita, quæ in fragmentis fœminarum descripsit Fulvius Ursinus pag. 56. seq. & Epigramma quod ab Holstenio primum in lucem editum dixi, Vide aliud apud Pollucem V. 5. quod incipit: ὤλεο δήποτε &c. Celebratur Ἀνύτης σόμα in celebri Antipatri Epigrammate Lib. I. Antholog. cap. εἰς ποιητάς. De ætate hujus Poëtriæ non aliunde constat quam quod Tatianus narrat ejus statuam factam ab Euthycrate & Cephisodoto, quos CXX. Olympiade floruisse testatur Plinius XXXIV. 8.

XV. ARCHEBULUS Thebanus circa idem tempus floruit, ut colligitur è Svida in Εὐφορίων. Ab eo genus carminis Ἀρχεβούλειον dictum

i) Ob eandem causam ψεκάδ☉ cognomen adhæsit tum Olympico olim, tum recentiore memoria Andreæ Alciato & Francisco Malherbio.

dictum refert Hephæstio in Enchiridio p. 27. Exempli instar est hoc apud Terentianum Maurum:

Generi datur auctor huic vetus Archebulus.

Et apud Attilium Fortunatianum:

Tibi nascitur omne pecus, tibi crescit herba.

XVI. α. ARCHILOCHUS Parius k) Gygis temporibus vixit, ut auctor est Herodotus Lib. I. c. 12. sive regnante Romulo ut Cic. 1. Tusc. hoc est circa l) Olymp. XV. quo tempore à Pariis colonia deducta est, cui deductioni præfuisse certe interfuisse Archilochum constat. Confer Perizon. ad Æliani Var. X. 13. Thalete Cretensi fuit antiquior teste Glauco apud Plutarch. de Musica p. 1134. Terpandro junior, id. pag. 1132. Apud eundem p. 1133. f. pro Ἀντίλοχον crediderim legendum Ἀρχίλοχον. Vide & quæ de Archilochi inventis tradit idem pag. 1140. seq. *Heraclidis Pontici* περὶ Ἀρχιλόχου καὶ Ὁμήρου libros duos memorat Laërtius V. 87. *Aristarchi* Grammatici ὑπομνήματα Ἀρχιλόχεια sive commentarios in Archilochum Clemens Alex. I. Strom. p. 326. Inter recentiores de Archilochi rebus non indiligenter egit Petrus Bælius in Lexico. Scripta ejus quædam recenset in Bibliotheca Græca p. 1242. Joh. Meursius. Jambicum genus carminis m) reperisse multi tradiderunt, sed & summam in eo tulisse laudem innuit Quintilianus X. 1. & Vellejus Lib. I. *neque enim quenquam alium cujus operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter Homerum & Archilochum reperiemus.* Confer Vossium Inst. Poëtic. III. 18. Utrumque porro carminis jambici genus Archilocho usurpatum constat, & illud quod communiter jambicum vocamus, & alterum scazonticum, sive extremum quod pedem trahit, ut loquitur Ovidius 1. remed. amor. v. 378. In *carmine Jam-*

k) Parius Poëta pro Archilocho apud Dionem Chrys. Orat. 2. de regno p. 18. & alios. Oraculum parenti Archilochi Telesicli datum refert Steph. in Θάσος.

l) Thasum conditam Olymp. XV. è Dionysio tradit Clemens Alex. I. Strom. p. 333. & ex Phaniæ fide Terpandrum æqualem Midæ, cujus mors ab Eusebio refertur ad Olymp. XX. 3. juniorem existimatum Archilocho. Hinc malo assentiri Herodoto & Ciceroni, quam aliis scriptoribus qui Archilochum referunt ad Olymp. XXVII. vel XXIX. vel ad seriora etiam tempora, & amasium faciunt Sapphonis, ut Diphilus apud Athenæum.

m) In Scholiis ad Nicandri Alexipharmaca p. 64. Jambe quædam inventrix carminis Jambici traditur. Ἴαμβη δούλη Μετανείρας τῆς Ἱπποθόωντος γυναικὸς ἥτις τὴν Δήμητρα λυπουμένης ἰδοῦσα ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς Περσεφώνης εἶπέ τινα ἔμμετρα γελοιώδη ἐπὶ τῷ παραμυθήσασθαι. Ἐξ ἐκείνης οὖν τὸ μέτρον Ἰαμβεῖον. Pag. 71. additur hanc Jamben fuisse filiam Panos & Echus, gente Threissam, quod legas etiam in Scholiaste ad Euripidis Orestem cujus verba lib. 1. c. 14. §. 4. produxi.

Jambico virulentissimo aliis subinde versuum lyricorum generibus permixto, quo Lycamben socerum ejusque filias n) perstrinxerat & ad restin adegerat, fabulâ usum Archilochum testatur Philostratus Lib. I. imaginum c. 3. fabulâ nimirum de vulpe, ut ex Hermogene constat & Apostolio procem. proverbior. ubi verba ipsa Archilochi habes. Adde quæ supra cap. VIII. §. 18. Julianus Orat. 7. Ἀρχίλοχος ὥσπερ ἥδυσμά τι περιτιθεὶς τῇ ποιήσει μύθους ὀλιγάκις ἐχρήσατο &c. Validas brevesque ac vibrantes sententias in illo celebrat Quintilianus, quarum nonnullæ servatæ apud Stobæum. Obscœnitatem jamborum Archilochi perstringit præter Svidam Origenes 3. contra Cels. pag. 125. Archilochi ἐπῳδοὺς memorat Zenobius V. 68. prov. & Stephanus Byz. in Πάρος. Ex his Semielegi quidam fuerunt ita ut Hexametris singulis dimidius versus pentameter sive dactylica tome subjiceretur, quod ab Archilocho repertum tradunt Diomedes Lib. III. p. 502. Terentianus p. 2422. & Victorinus p. 2551. De aliis Epodon Archilocheorum generibus vide eundem pag. 2564. seq. & 2589. Ἐλεγεῖα Archilochi laudantur ab Athenæo Lib. XI. & videtur ex illis petitum quod profert Svidas in ξενία, Stobæus serm. 123. tum versus de abjiciendo scuto propter quos à Lacedæmoniis expulsum o) narrat Plutarchus in Laconicis institut. Archilochi *melos Olympionicis adcantari solitum* memorat Pindarus Olymp. Od. IX. ἰοβάκχους Stephanus Byz. in Βέχειρ, & Hephæstio in Enchirid. p. 55. qui addubitare videtur de auctore, ait enim: οἷόν ἐστι ἐν τοῖς ἀναφερομένοις εἰς Ἀρχίλοχον ἰοβάκχοις. Exemplum carminis hoc profert:

Δήμητρος ἁγνῆς καὶ κόρης τὴν πανήγυριν σέβων.

Τήλεφος Archilochi citatur ab Athenæo Lib. III. Allegat Poëtam istum Heraclides politia Cretensium Dio Chrysost. XXXIII. p. 399. etiam hinc inde Longinus, Etymologici M. auctor, & Eustathius, sed hic ex aliorum fide ferme, ut illius ætate jam interiisse scripta Archilochi videantur. ὁ κάλλιστος τῶν ποιητῶν dicitur Synesio in laude calvitiei pag. 75. & Dione Chrysostomo judice XXXIII. pag. 397. Homerus & Archilochus per Poëtarum quibus post hominum memoriam nullus alius mereatur comparari. Itaque & Archilochi interfector cum oraculum accederet ab eo

 repul-

n) *V*ide quæ viri docti ad Horatium lib. 1. Epist. 19. Defendit filias Lycambis adversus *A*rchilochum Epigramma Dioscoridis Lib. III. *A*ntholog. c. 12.

o) Non Archilochum ipsum sed ejus libros Lacedæmone exportari jussos tradit *V*alerius Max. *VI.* 3. quod eorum parum verecundam ac pudicam lectionem arbitrarentur. Archilochi & Hipponactis scripta â sacerdote legi vetat Julianus Imp. in fragmento p. 300. edit. Lipsiens.

repulsus est his verbis: Μουσάων θεράποντα κατέκτανες, ἔξιθι νηοῦ, ut refert Galenus protreptico ad artes T.4. p.1. Archilochi quædam fragmenta collegit H. Stephanus in Lyricis suis p.376. 426. 459. Rhetor ille à quo proverbium κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν, Abulpharagio p.44. dicitur Archilochus Siculus. De Pseud Archilocho Annii Viterbiensis dixi in Bibl. latina. Nec sane videtur fuisse ullus Archilochus Historicus, neque alius Archilochus poëta junior Lacedæmonius qui veteribus memoretur. Licet sunt qui cum Antilocho etiam confundunt, aut cum Amphilocho, cujus celebre quondam oraculum exstitit. Plato Philosophus à Gorgia dictus νέος Ἀρχίλοχος, quod probe nosset ἰαμβίζειν sive criminari, teste Athenæo XI. p.505.

XVI. β'. ARION Methymnæus Lyricus p) Cyclei F. discipulus Alcmanis, clarus circa Olympiadem XXXVIII. scripsit ᾄσματα sive carmina Lyrica, tum προοίμια sive hymnos versibus Heroicis bis mille. Vide de hoc Arione Suidam, Vossium Instit. poëtic. III.16.3. & quæ viri docti ad Gellium XVI.19. Raderum ad Martial. pag.582. & Rhodomanni Carmen græcum de Arione editum à Neandro Lips. 1588. 8.

XVII. α'. ARIPHRONIS Sicyonii nihil reliquum est præter *pæanem in sanitatem*, quem servavit Athenæus in calce Lib.XV. Admodum vetustum scriptorem fuisse observo è Maximo Tyrio diss.41. qui ejus meminit his verbis: ᾄδεταί τι ἐξ ἀρχαίου ᾆσμα ἐν εὐχῆς μέρει·

Ὑγίεια πρεσβίστα μακάρων
Μετὰ σοῦ ναίοιμι
Τὸ λειπόμενον βιοτᾶς.
Divarum Dea sanitas,
Tecum sit mihi vivere
Vitæ quod superest meæ.

Respicit hoc σκολιὸν Svidas in Ἀρχίας, laudat & Lucianus in Apologia pro lapsu inter salutandum T.1. p.499.

XVII. β'. ARISTOMACHE Poëtria, de qva Plutarchus lib.V. cap.2. symposiacon.

XVIII. ARISTOTELIS Stagoritæ scolium q) sive ut alii Pæanem

p) Alius Arion Pythagoreus de quo supra c. 13. Alius quoque Rhetor hoc nomine, cujus ἔλεγχοι allegantur à Theone in progymnasmatis p.65. Prætereo eqvum Arionem de quo Mythologi & Loënsis lib.2. c.6. Epiphyllid.

q) Etymolog. M. σκολιὰ τὰ συμποτικὰ ᾄσματα. Videntur autem dicta σκολιὰ carmina quæ ex inæqualibus & diversi generis versibus conflabant, ut sonuli quidam sive sonetti & Madrigalia hodie. Confer Scholiasten Luciani T.1. p.27. Alias notationes nominis profert Cæsar Scaliger 1. Poëtic. c.44. è Plutarchi sympos. lib.1. c.1. p.615. Pindari quoque ἐπινίκια quæ habemus, Athe-

nem vel hymnum in Hermiam Atarnensium Tyrannum ex Athenæi Lib. XV. c.16. exhibet H. Stephanus in Lyricis p.398. occurrit & apud Laërtium V. 7. Stobæum sermone p.6. edit. Grotii, & apud Cæsarem Scaligerum p.109. Poëtic. cui tantopere se probavit, ut ex hoc maxime perpendere cupiat lectores, qvantus vir Aristoteles fuerit in Poësi, neqve ipso Pindaro minor. Vide Meursium ad Hesych. p.123. & Andreæ Schotti vitam Aristotelis p.137. De aliis Aristotelis poëmatis, ut peplo ei tributo, ἔπεσι, Elegiis, προοιμίοις sive hymnis, atque encomiis, dixi infra ubi de Aristotele, Libro III. Scaliger affirmat Aristotelem scripsisse etiam pæana in Lysandrum Lacedæmonium, qui ob dignitatem in Samo olim publice canebatur. Sed Plutarchus qui de hoc pæane memorat in Lysandri vita p. 437. ab Aristotele compositum non docet. Neque Athenæus Lib. XV. p. 696. qui præterea Pæanem in Craterum Macedonem laudat scriptum non ab Aristotele sed ab Alexino Dialectico.

XIX. ARTEMO μελοποιὸς memoratur Svidæ in ὄζων & Scholiastæ Comici in Acharnens. v.830. Fuere autem plures Artemones: 2) Artemo Lacedæmonius (Servio ad IX. Æneid. p.578. Clazomenius) machinarum bellicarum inventor, Diodor. Sic. XII. 28. Plutarch. in Pericle p.167. & Athenæus L. XII. p.531. 3) Artemo pro Antiocho Syriæ Rege ab uxore hujus Laodice post interfectum maritum suum venditatus. Plin. VII. 12. Valerius Max. XII. 14. Solin. &c. 4) Artemo Milesius, qui scripsit Onirocritica libris XXII. (non XXIV. ut Hadr. Junius I.13. animadvers.) teste Artemidoro L. II. c.49. Memoratur & ab Eustathio ad Iliad. π. p.1119. & inter alios somniorum scriptores à Tertull. de anima c.46. & Fulgentio I. Mythol. c.13. 5) Artemo Pergamenus qui de rebus Siculis scripsit, ut è variis Scholiorum in Pindarum locis colligit Vossius de Hist. Gr. p.335. 6) Artemo Medicus apud Plin. XXVIII. 1. cujus collyrium memorat Galenus. 7) Artemo Laodicensis, Pater Andronis quo familiariter usum se scribit Cicero XIII. 67. ad famil. 8) Artemo Cassandreus, cujus scripta quædam laudantur ab Athenæo, ut περὶ συναγωγῆς βιβλίων, & liber II. περὶ βιβλίων χρήσεως ut Jonsius p.331. legit, sive ut Meursius περὶ χρήσεως τῶν περὶ τὰς συνουσίας ἀδομένων. Hic ipse forte est Artemo, quem Aristotelis Epistolas recensuisse notavi supra c.10. n.17. è Demetrio Rhetore. Et quem περὶ ζωγράφων scripsisse tradit Harpocratio in πολύγνωτος. 9) Artemo Clazomenius, cujus ὅρους Κλαζομενίους allegat Ælianus XII.38. hist. animal. Librum de Homero Svidas in Ἀρκτῖνος. Nescio idemne sit auctor operis περὶ Διονυσιακοῦ συστήματος cujus librum primũ laudat Athenæus L. XIV. p.636. Meursius quidem in Bibl. Gr. p.1266. sed sine causa tribuit Artemoni Cassan-

næus subinde vocat scolia. Specimen σκολιῶν Ἀττικῶν vide si placet apud Dionem Chrysost. 2. de regno p.32. Plutarch. l. V. sympos. c.3. p.676. & Lucianum de lapsu inter salutandũ T. 1. p.498. seq.

Caſſandreo, male vero titulus libri eo in loco latine redditur *de Dionyſiaca columna ſepulchrali*, nec melius Dalechampius: *de Bacchica intelligentia*, nam ἐπίςημα hic ut ex contextu patet eſt vocabulum Muſicum idem fere notans quod σύςημα, ut adeo Artemo in iſto libro perſecutus eſſe videatur hiſtoriam inſtrumentorum Muſicorum in Dionyſiis uſurpatorum. 10) Artemo Magneſius, ex cujus opere de virtute mulierum ἐκ τῶν Ἀρτέμωνος τοῦ Μάγνητος τῶν κατ' ἀρετὴν γυναιξὶ πεπραγματευμένων διηγημάτων profecit Sopater apud Photium cod. CLXI. p. 176. Denique 11) fuit Artemo hæreticus, quem confutavit Cajus presbyter teſte Photio cod. XLVIII. Meminit illius operis, Caji nomine omiſſo, Euſebius V. 28. Hiſt. Eccleſ. De Artemonis vero hæreſi quam à Paulo Samoſateno iterum reſuſcitatam ait Epiphan. LXV. 1. ſtrictim agit Theodoritus II. 4. hæret. fab. ubi Artemonem hunc à nonnullis Arteman appellari ait, quemadmodum factum obſervo Methodio in convivio decem virginum p. 113. & à Felice III. Papa in Epiſt. ad Petrum Fullonem p. 543. Eſt & appellativum *artemo*, quod in gloſſario Iſidori *Inſtrumentum arietis* exponitur, & ita dictum poſſit videri ab Artemone Lacedæmonio, quem machinam bellicam, cui arieti nomen, reperiſſe tradit Servius loco ſupra laudato. Malunt tamen viri docti apud Iſidorum reſcribere *inſtrumentum ratis*, quorum rationibus aſſentior. Eſt enim artemo velum quod ad antennam expanditur, atque ita Papias Iſidori exſcriptor, ita alibi ipſe Iſidorus.

XX. Ab ASCLEPIADE Lyrico nomen accepit metrum carminis *Aſclepiadeum*, non differens à Choriambico, ut ex Hephæſtione p. 34. apparet. Attilius Fortunatianus p. 2700. *Aſclepiadion metrum vocatur, non quod repertor ejus Aſclepiades fuerit, ſed quod eo familiarius & frequentius ſit uſus. Ante illum enim uſi Alcæus, & Sappho hoc integro uſa eſt in libro quinto.* Male Gyraldus p. 493. ait Sapphonem libros quinque illo genere compoſuiſſe. Junior fuit Aſclepiades Ægyptius, cujus hymnos in Deos patrios & alia ſcripta laudat Svidas in Ηραΐσκος. De Aſclepiade Poëta ἐπιγραμματογράφῳ Samio Theocriti Magiſtro, cujus non pauca Epigrammata occurrunt in Anthologia Maximi Planudæ, conſulenda Scholia ad Idyllion VII. v. 21. & 40. Qui vero in aliis eorundem ſcholiorum locis allegatur Aſclepiades fuit Bithynus Myrleanus Grammaticus junior qui in Theocritum ſcripſit. De utroque Myrleano Aſclepiade & aliis hujus nominis vide Jonſium p. 167. & 205. ſeq. Voſſium Hiſt. Gr. Tiraquellum de nobilitate pag. 343. Meurſium Bibl. Græca p. 1195. & 1267. & ad Chalcidium p. 24. ſq. Hendreichii Pandectas Brandenburg. pag. 305. ſeq. De Aſclepiade Tragilenſi Tragœdumenon ſcriptore ago infra in notitia Tragicorum.

XXI. BACCHYLIDES è Julide* civitate Ceus, Simonidis civis & fratris vel sororis filius (ἀδελφιδοῦς) Pindari vero æmulus ** à quo hinc inde perstringitur in suis ad Hieronem Regem odis, siqvidem apud illum in gratia fuisse Bacchylidis Musa dicitur. Vide Schol. Pindari 2. *Pyth.* p. 211. & Ælian. IV. 15. Var. In Peloponneso scripsisse notat Plutarchus de exilio p. 605. Usus est dialecto Dorica perinde ut Pindarus & Simonides, licet non essent Δωριεῖς φύσει ut ait Corinthus de dialect. Scripta ejus à Meursio in Bibl. Græca pag. 1273. recensentur. Sunt autem hæc: 1.) Ἐρωτικὰ, Athen. *Lib.* XV. p. 667. 2.) Ἐπινίκια quæ præter Stobæum Meursio notatum memorat Ammonius in Νηρεΐδες laudans *Didymum* ἐν ὑπομνήματι Βακχυλίδου ἐπινικίων. 3.) Προσῳδία Stob. serm. 96. 4.) Διθύραμβοι Schol. Pindari 1. Pyth. & Servius ad VI. Æneid. 5.) Ὕμνοι qvorum præter Stobæum & Schol. Aristophanis meminit Menander Rhetor capite περὶ τῶν ὕμνων τῶν εἰς τοὺς Θεούς. Verba ejus hæc sunt: Κλητικοὶ μὲν οὖν ἐπόσοι εἰσὶν οἱ πολλοὶ τῶν τε παρὰ τῇ Σαπφοῖ ἢ Ἀνακρέοντι ἢ τοῖς ἄλλοις μετρικοῖς (forte leg. μελικοῖς) κλῆσιν ἔχοντες πολλῶν Θεῶν. Ἀποπεμπτικοὶ δὲ ὁποῖοι καὶ παρὰ Βακχυλίδῃ ἔνιοι εὕρηνται ἀποπομπὴν ὡς ἀποδημίας τινὸς γενομένης ἔχοντες. 6.) Παιᾶνες. Clemens V. Strom. Zenobius II. 36. prov. & Stobæus serm. 53. His adde 7.) Bacchylidis Ὑπορχήματα Meursio præterita, qvæ laudat Stobæus serm. XI. teste Fulvio Ursino, nam in editis Stobæi codicibus solum Bacchylidæ nomen est adscriptum. Ex iisdem videtur petitus Bacchylidis locus qvi legitur apud Dionysium Halic. περὶ συνθέσεως Ὀνομάτων. *Fragmenta* hujus Poëtæ post Neandrum p. 416. & H. Stephanum p. 250. 424. collegit laudatus Ursinus pag. 199. & 340. *Lectione* Bacchylide delectatum Julianum Imp. narrat Ammianus Marcellinus XXV. 4. *Recolebat sæpe dictum Lyrici Bacchylidis, quem legebat jucunde, id asserentem, quod ut egregius pictor vultum speciosum effingit, ita pudicitia celsius consurgentem vitam exornat.* Fuit & Bacchylides qvidam Opuntius. Svidas in σοφιστής. Πλάτων γοῦν ὁ Κωμῳδοποιὸς ἐν δράματι σοφισταῖς καὶ τὸν Ὀπούντιον ποιητὴν Βακχυλίδην εἰς τοὔνομα κατέταξε τῶν σοφιστῶν. Incertum an hujus sit Epigramma qvod sub Bacchylidæ nomine exstat in Anthologia *Lib.* VI. c. 7. Cæterum Gyraldus qui ab Æliano duos præterea Bacchylides commemorari affirmat, Athe-

* Stephanus Byz. in Ἰουλίς.

**Etiam civem Pindari, Bœotum, ex nescio qua Alcmena vel Alalcomenio Bœotiæ civitate facit Lutatius sive Lactantius ad Statium, ut verba illius lecta sunt à Gyraldo dialog. IX. pag. 474. & Fulvio Ursino in Lyricis p. 341. Sed nihil tale in emendatioribus Lutatii libris. Vide editionem Frid. Tiliobrogæ sive Lindenbrogii pag. 254. Sane Ceum Bacchylidem fuisse consentiunt Strabo, Plutarchus, Ælianus, Stephanus Byz. Svidas & alii.

Athenienſem alterum, tertiumque Arcadem, falſus haud dubie memoria eſt, nam Bacides tres (non Bacchylides) atque in his Athenienſem alterum, tertium Arcadem commemorat Ælianus XII. 35. Var.

XXI. β'. BION, Lyricus Poëta cujus meminit Laërtius IV. 58.

XXII. α'. De CHARIXENA inter Lyricas Poëtrias mentionem facit Euſtathius ad Iliad. β. p. 247. Ἦν δὲ ποιήτρια κρυμάτων καὶ Χαριξένη, ὅθεν παροιμία παρὰ τῷ Κωμικῷ ἐν Ἐκκλησιαζούσαις (v. 938.) οὐ γὰρ τὰ πὶ Χαριξένης τάδ' ἐστίν. Ad quem locum Scholiaſtes atque inde Svidas in Χαριξένη· εὐήθης καὶ μωρὰ ἡ Χαριξένη.

XXII. β'. CERCIDÆ Megapolitani Μελίαμβοι. Laërt. IV. 76.

XXIII. α'. CINESIAS Evagoræ F. Athenienſis Plutarcho Lib. de ſuperſtitione μελοποιὸς dicitur, & dithyrambos ſcripſit, unde κυκλιοδιδάσκαλος ſive κυκλίων ᾀσμάτων ποιητὴς dicitur ab Ariſtophane. Vide Scholia ad Aves v. 1379. & 1403. & ad ranas v. 153. Ælian. X. 6. Var. Svidam in Κινησίας. E recentioribus Gyraldum p. 483. Eraſmum proverbio *Camelus pyrrichiam didicerit* & Joach. Kühnii ſpecimen notarum ad Pollucem p. 132. ſeq. Duos fuiſſe Cineſias notaverat Ariſtoteles in διδασκαλίαις, teſte Scholiaſte Comici ad Aves v. 1379. unde forte Cineſias à quibusdam vocatur Thebanus. Allegat Cineſiam quendam Erotianus in ῥεμβοειδέα τρόπον.

XXIII. β'. CLEON ἐν δευτέρῳ μελῶν allegatur à Polluce lib. X. ſect. 113.

XXIII. γ'. CLEOBULUM ᾄσματα ſcripſiſſe, h. e. Lyrica carmina teſtatur Laërtius lib. 1. ſect. 89. Ibidem tribuit ei quoque γρίφους ſed verſibus ſcriptos Hexametris, uti filia ipſius Cleobuline (alio nomine Eumetis) ſimiliter ænigmata Hexametris verſibus ſcripſerat.

XXIV. CORINNA Thebana Poëtria Pindari temporibus floruit quem quinquies ſuperavit teſte Æliano XIII. 25. Var. confer Pauſaniam Bœoticis p. 753. & Svidam. Euſtathius ad Iliad. β. pag. 247. εἰ δὲ γυνὴ ἐποποιὸς τὴν Πινδάρου λυρικὴν ἀπήλεγξεν ἡττηθέντος ἱστόρηται καὶ αὐτό, Βοιωτία δὲ ἦν ἐκείνη τὸ ἔθνος. Pindari juvenis adhuc à Corinna reprehenſi meminit Plutarchus libro de gloria Athenienſium pag. 347. ſeq. At enim apud Apollonium libro de pronominibus Corinna reprehendit Myrtidem, quod mulier cùm eſſet non dubitavit cum Pindaro contendere. Μέμφομαι δὲ καὶ λιγουρὰν Μουρτίδα, μέμφομαι, ὅτι βάνα φοῦσα ἔβα Πινδάροιο ποτ' ἔριν. *Quantivis pretii* (inquit Salmaſius Epiſt. XIV. ad Voſſ.) *hoc fragmentum, etiam ad Hiſtoriam. Vides hoc carmine argui Myrtidem poëtriam à Corinna, quod mulier nata deſcenderit in certamen cum Pindaro. Atqui Ælianus & cæteri antiquorum de Corinna hoc ipſum tradunt. Notat & Heſychius* βάννα vel

βάνα

βάνα ex Æolica (ita leg. non *Ætolica*) *lingua esse mulierem.* In eodem libro qui MS. exstat Codice 3243. Bibl. Regiæ Parif. Apollonius laudat Corinnam ἐν ἰολάῳ & ἔπ' ἐπὶ Θήβαις, ut me docuit Clarissimus Neocorus. Scripsit Corinna teste Svida *libros quinque* (ἐπῶν ut ex Hephæstionis Enchiridio colligo p. 9. ἔστι μέντοι καὶ ἐν ἔπει, ὡς τῷδε Κορίννη ἐν τῷ πέμπτῳ.

Ἦ διηνεκῶς εὕδεις οὐ μὰν πάρος ἦσθα Κόριννα.)

Præterea νόμους λυρικοὺς ab illa scriptos ex eodem Svida discimus, quæ ἄσματα ni fallor vocat Pausanias pag. 753. In his fuit unum *in Tanagram* Pœmandri uxorem, memoratum eidem Pausaniæ pag. 748. ex quo versiculos quosdam mihi videtur repetere Hephæstio pag. 60. Enchirid. Sed & Θοῦριν Ἀθηναίης ἀσπίδα μελψαμένη Corinna dicitur ab Antipatro in veteri Epigrammate, atque *Epigrammata* etiam condidisse ipsa à Svida traditur, licet in Anthologia editâ nullum illius occurrit. Corinnæ vel potius Pindari *librum primum* παρθενίων laudat Scholiastes Aristophanis ad Acharn. v. 719. Nescio quod poêmation aliud Corinnæ suppositum innuit Athenæus Lib. VII. Κόριννά τε ἢ ὁ πεποιηκὼς τὸ εἰς αὐτὴν ἀναφερόμενον ποιημάτιον. Denique Antoninus Liberalis c. 25. allegat Corinnæ librum primum ἑτεροίων sive Metamorphoseon. Fragmenta quædam hujus poëtriæ collegit *Fulvius Ursinus* p. 46. & 295. seq. Svidæ binas præterea Corinnas videas memorari, Thespiam unam, quæ Corinthia aliis, νόμων λυρικῶν auctorem. Altera junior Thebana, itidem Lyrica, ἡ καὶ μυῖα κληθεῖσα. Sed & primæ illi Thebanæ νόμους λυρικοὺς paulo ante Svidas tribuerat, & affirmaverat dictam μυῖαν λυρικὴν *Muscam Lyricam* (ita enim legendum apud Vossium de Poëtis Græcis pag. 29. non *Musam*) fortassis propter styli tenuitatem. Statius V. 3. silv. v. 158. *tenuisque arcana Corinnæ.* Ovidius quoque amicam suam Corinnæ nomine celebrat, sed ut ipse testatur IV. 10. Trist. v. 60. *nomine non verô dictam.* Confer Joh. Savaronem ad Sidonii Lib. II. Epist. 10. pag. 155. & carm. 23. pag. 186. Alteram Thespiacam Corinnam à Pausania itidem celebrari, præter rem, ut existimo, tradit Tiraquellus in catalogo fœminarum eruditarum, Comment. ad leges connubiales p. 297.

XXV. CRITONIS μελοποιοῦ mentio apud Svidam in Μελανιππίδης. De aliis ejusdem nominis adeundus Svidas in Κρίτων & Meursius in Bibl. Græca.

XXVI. CTESIPHON ποιητὴς τῶν καλουμένων κολάβρων, sive auctor carminum quæ inter κολαβρισμὸν, lascivæ saltationis genus, decanta-

cantabantur. Athenæus Lib. XV. c. 16. & ibi Casaubonus. Alius Ctesiphon fuit pro cujus decreto celebris exstat Demosthenis Oratio. Alius item Ctesiphon Atheniensis alter, de quo Suidas. Alius Ctesiphon sive Ctesiphron Cnossius, Architectus, Metagenis pater, condita æde Dianæ Ephesiæ, & scripto de hoc volumine clarus, de quo Vitruvius præf. Lib. VII. Salmas. ad Solin. & Franciscus Junius in Catalogo Artificum. Alius Ctesiphon cujus Persica & Bœotica laudat Plutarchus in parallelis, & libro de flumin. Alius forte cujus περὶ δένδρων & φυτῶν idem Plutarchus libro de flum. allegat. Alius denique Ctesiphon ad quem literas exaravit Hieronymus. Fuit & vicus sive opidum Parthiæ hoc nomine ad Tigrim situm, ad quod occisus Gordianus & Carus Imperator ictu fulminis interiit. De illa civitate præter Geographos consules Valesium ad Ammiani XXIII. 6. p. 371. & Rittershus. ad Oppianum p. 8.

XXVII. DIONYSIUS Thebanus Epaminondæ in Musicis Magister, teste Nepote XV. 2. ab Aristoxeno apud Plutarchum Lib. de Musica p. 1142. accensetur claris Poëtis Lyricis sive λυρικῶν κρουμάτων ποιηταῖς ἀγαθοῖς, Lampro, Pindaro, Pratino. Hujus nullam mentionem fieri miror à Meursio in libro singulari quo claros Dionysios recenset, T. X. Antiquitatt. Græcarum.

XXVIII. ά. ERINNA Lesbia * æqualis, ut ajunt, Sapphonis, innupta discessit admodum juvenis vix nata annos undeviginti, & Heroico carmine dialecto Æolica scripserat Ηλακάτην sive *colum* versibus trecentis qui elegantia nec Homericis cedere viderentur. Præterea epigrammata, è quibus unum itemque alterum exstat in Anthologia. In his mentio monumenti quod cicadæ fecerat non Myro statuarius, ut Varro apud Plin. XXXIV. 8. sed Myro Poëtria, Μυρὼ παρθένιον σάξασα κόρα δάκρυ. Apud Stobæum serm. VII. habes oden sapphicam sub Erinnæ nomine *in laudem fortitudinis*, ut recte Grotius in Metaphrasi sua p. 48. non *in laudem urbis Romæ* ut Gesnerus Stobæi interpres, H. Stephanus in Lyricis p. 403. & Lipsius Lib. I. c. 2. de magnitudine Romana. Cæterum à Fulvio Ursino Erinnæ reliquias colligente pag. 39. & 295. Ode illa prætermissa est, nescio an quod illam Erinnæ non esse existimaret. Agit de Erinna etiam Tiraquellus in catalogo mulierum eruditarum, sed nonnulla tradit parum accurate, ut cum ait Myrus Epigramma in Erinnæ statuam legi Lib. VI.

* Alii aliam ejus patriam nominant. Vide Stephanum in Τῆνος, Suidam in Ηριννα, Eustathium ad Iliad. β p. 247. & Scholia Græca (recentis licet Scriptoris) ad Anthologiam Epigrammatum Græcorum p. 155. edit. Wechel. De tempore quoque non conveniunt scriptores, nam ab Eusebio refertur ad tempora Alexandri M. circa Olymp. CVI. & à Syncello p. 260. quod eodem recidit, æqualis fuisse Demosthenis traditur.

VI. Anthologiæ c.1. quod est in Cleonymum, scribit etiam Laërtio in vita Cleobuli Erinnam appellari Hexametrorum ænigmatum vatem. Sed Cleobulinam sive Cleobuli filiam Eumetin seu Eumetidem Laërtius vocat ἐξαμέτρων αἰνιγμάτων ποιήτειαν, quæ illius ænigmata sive γρίφοι Plutarcho, Athenæo & Svidæ celebrantur. Sed & ænigma de cucurbitæ applicatione in balneo quod tangit Aristoteles III. 2. Rhetor. Demetrius de elocut. §.102. Cleobulinæ esse, ex Plutarchi Convivio observat Menagius ad Laërt. p.52. & in Historia mulierum Philosopharum p. 4.

XXVIII. β'. ERIPHANES μελοποιὸς memoratus Athenæo XIV. pag. 619.

XXVIII. γ'. EUTYCHIDES μελογράφος ineptus, in quem Lucilii Epigramma p.237. Anthologiæ, edit. Wechel.

XXIX. De GLYCONE qui Glyconium carmen reperit, nihil fere restat præter exiguum fragmentum apud Hephæstionem in Enchiridio. pag. 33. Fuere & alii hoc nomine, ut Glyco Atheniensis statuarius, Glyco medicus dati Pansæ veneni suspectus, (Sveton. August. c. XI.) Glyco vocis absonæ tragœdus de quo Casaub. ad Persium V. 9. Glyco denique sive Lyco Philosophus de quo Laërtius V. 65. idemque (ut Heinsio visum) athleta de quo Horatius Lib. I. Epist. 1.

—— —— *invicti membra Glyconis.*

XXX. HERACLIDES Ponticus junior præter poëmata Heroica scripserat libros tres carmine Sapphico & Phalæcio, λέσχας inscriptos, pro Didymo Alexandrino præceptore suo adversus æmulum ipsius Aprum Grammaticum Aristarchi discipulum, de variis difficilibus quæstionibus & controversiis. Vide Svidam in Ἡρακλείδ. & λέσχαι, Artemidor. IV. 65. Onirocrit.

XXXI. HIPPODROMUS Larissæus, Sophista, Philostrati Lemnii familiaris, Athenis ac Smyrnæ docuit, & præter declamationes sive μελέτας, etiam Lyrica poëmata composuit. ᾄδονται δὲ αὐτοῦ καὶ λυρικοὶ νόμοι, καὶ γὰρ δὴ καὶ τῆς νομικῆς λύρας ἥπτετο. Philostr. 2. de Sophist. p. 615.

XXXII. HIPPONAX Ephesius circa Olymp. LX. claruit, ut præter Plinium *XXXVI.* 5. confirmat Chronicon Marmoreum Arundelianum, quod post Cyrum eum ponit, & Proclus in Chrestomathia qui ait floruisse sub Dario. Ejus de Biantis justitia eulogium refert Strabo Lib. *XIV.* p.636. & Laërtius I. 84. Clazomenem concessisse, cum à tyrannis Athenagora & Coma, pulsus Epheso esset, testatur Svidas, unde Clazomenium appellatum in Sulpitiæ Satira v. 6. viri docti observarunt.

Vide Adr. Junii animadverf. Lib. I. c. 16. *Hipponacti notabilis fœditas vultûs erat* ut ait Plinius, (adde Ælian. X. 6. Var.) *quamobrem imaginem ejus lascivia jocorum Anthemus* (Athenis Svidæ) & *Bupalus propofuere ridentium oculis, quod Hipponax indignatus amaritudinem carminum distrinxit in tantùm, ut credatur aliquibus ad laqueum * eos compulisse, quod tamen est falsum, complura enim in finitimis insulis simulacra postea fecere.* Licet vero ἰαμβογράφος passim appellatur, tamen non vulgari jambico versu usus est, sed scazonte sive choliambo: λοιδορῆσαι γὰρ βουλόμενος τοὺς ἐχθροὺς, ἔθραυσε τὸ μέτρον καὶ ἐποίησε χωλὸν ἀντὶ εὐθέος καὶ ἄρυθμον, τουτέστι δεινότητι πρέπον καὶ λοιδορίᾳ. Τὸ γὰρ ἔρρυθμον καὶ εὐήκοον ἐγκωμίοις ἂν πρέποι μᾶλλον ἢ ψόγοις. Demetrius de elocut. §. 325. Tetrametri sive octonarii scazontis Hipponactei exemplum exstat apud Hephæstionem p. 16. Jambos senarios & choliambos confuse protulisse observat Priscianus de metris pag. 1328. seq. Jambicum syllabarum quindecim in penultima claudicans Hipponacti tribuit Terentianus pag. 2436. Leges jambici carminis præterea subinde transgressum ex Heliodoro metrico observat idem Priscianus pag. 1327. ubi librum primum ejus ἰάμβων allegat, quemadmodum Pollux primum ac secundum. Parodiam ipsius ad primos versus libri primi Iliados versibus Heroicis scriptam ex ejus Hexametris profert Athenæus Lib. XV. & primum parodias conscripsisse affirmat. Perpauca alioqui Hipponactis fragmenta ** exstant, quem non tantum petulanter atque acerbe, sed etiam αἰσχρῶς scripsisse, perinde ut Archilochum, ait Clemens initio primi stromatis. Hipponacteum præconium pro carmine probroso dixit Cicero VII. 24. ad familiar. Scripta Hipponactis ideo à sacerdote legi noluit Julianus Imp. uti supra in Archilocho dixi. Hipponactem ἐν πρώτῳ ἰάμβῳ κατὰ Βουπάλου laudat Tzetzes in Chil. X. v. 380. & ad Lycophronem v. 219. & ex ejus χωλοῖς ἰάμβοις adversum *Mimnem*, sive *Mimnetum* sex versus producit ad v. 424. Juniorem Hipponactem Grammaticum intelligo, cujus συνώνυμα laudat Athenæus Lib. *XIII.*

XXXIII. HYBRIÆ Cretensis scolium ex Athenæi Lib. XV. refert H. Stephanus in Lyricis p. 398.

XXXIV.

* Exempla eorum qui dictis vel scriptis acerbis alios ad mortem compulerunt, collegit Clariss. Bælius in Lexico ubi de Hipponacte agit, nota F. confer eundem in *Cerasi* & in *Hochstrato*, *Pighioque* itidem nota F.

** Apud Aristotelem, Strabonem, Laërtium, Plutarchum, Stobæum, Athenæum, Eustathium ad Homer. interpretes Hesiodi, Sophoclis, *Aristoph.* Apollonii, Lycophronis, Hesychium, Etymolog. M. Harpocrat. Tzetzem Chiliadibus. Svidam in βούπαλος &c.

XXXIV. α'. IBYCUS Rheginus Simonide * antiquior, æqualis Anacreontis, in Samo versatus est temporibus Polycratis, & teste Svidâ Dorice scripsit libros septem carminum sive μελῶν, ex quibus liber primus allegatur in scholiis ad Apollon. Lib. IV. Liber quintus ab Athenæo Lib. II. dipnos. In iisdem scholiis ad Lib. III. Apollonii laudatur Ibycus ἐν τῇ εἰς Γοργίαν ᾠδῇ, qui Gorgias diversus sit oportet à Gorgia Rhetore. Stesichorum potius auctorem esse ἄθλων Ibyco tributorum docet Athenæus Lib. IV. Invenit præterea Ibycus instrumentum Musicum σαμβύκην teste Athenæo Lib. IV. & Svida in σαμβύκαι, perinde ut Anacreon invenit barbitum. *Maxime omnium flagrasse amore*, sive ut ait Svidas ἐρωτομανέστατον fuisse, ex scriptis ejus pridem observavit Cicero 4. Tusc. quæst. Apud Eusebium in Chron. num. MCCCCLXXVII. pro *Hippico* legendum *Ibycus, carminum* ** *scriptor agnoscitur*, ut pulchre notavit Salmasius ad Solin. p. 52. & ante Salmasium Arnoldus Pontacus Eusebii editor Scaligero etiam judice præstantissimus, quemadmodum Gvil. Canteri emendationem qui apud Statium V. 3. silvar. v. 153. pro *Obsitus* legit *Ibycus*, recte adversus Barthium tuetur Reinesius Epist. ad Hofmannum p. 504. Prætereo quæ de Ibyci rebus & fato Gyraldus, tum Erasmus in Adagio *Ibyci grues*, & Bonifacius historiæ ludicræ Lib. I. c. VI. Fragmenta hujus Poëtæ collegit *H. Stephanus* p. 90. & 423. *Fulvius Ursinus* p. 115. & 318. Allegatur Ibycus etiam à Galeno 1. in sextum epidem. T. 5. pag. 455. Marino in vita Procli c. 1. &c.

XXXIV. β'. ITHYPHALLICUM Carmen, Demetrio Poliorcetæ cum Athenas ingrederetur decantatum castigatius exhibet & illustrat Casaubonus VI. 15. ad Athenæum.

XXXV. JULIANI Ægyptii carmen Anacreonticum quod incipit: στέφος πλέκων ποθ' εὗρον, ex libro VII. Anthologiæ exhibet H. Stephanus in Lyricis p. 408. Ejusdem Juliani, præfecti Ægypti, alia Epigrammata quamplura occurrunt in eadem Anthologia, quemadmodum & Juliani cujusdam Antecessoris *** & Juliani Dioclis. Fuit & Julianus Ægyptius Medicus Olympiani discipulus, cujus libro 48. contra Aphorismos Hippocratis, & Philonium sive librum de methodo, & alium περὶ ψυχικῶν καὶ σωματικῶν παθῶν idem Galenus memorat, qui eum Alexandriæ audiverat & postea Hippocratem adversus illum scriptis defendit.

De

* Schol. Apollonii Lib. IV. ὅτι δὲ Ἀχιλλεὺς εἰς τὸ Ἠλύσιον πεδίον παραγενόμενος ἔγημε Μήδειαν, πρῶτος Ἴβυκος εἴρηκε, μεθ' ὃν Σιμωνίδης.

** Ita Hieronymus solet reddere vocabulum μελοποιός ut carmina ponat κατ' ἐξοχὴν pro Lyricis carminibus.

*** De Juliano Antecessore qui Justiniani Imp. temporibus claruit, Vide Menagii Amœnitates juris p. 141. seq.

De Juliano Theurgo patre & filio dixi supra Lib.I. cap. XXXVI. §. 11. Julianum Apsilarum dynastam qui ab Adriano Imp. regnum accepit, memorari videas ab Arriano, periplo ponti Euxini. Antonium Julianum historicum qui de Judæis scripsit, à Minucio Felice p.37. De Juliano Cappadoce Sophista, adeundi Eunapius, Svidas & qui Lexicon ejus Rhetoricum memorat Photius Cod.150. Julianus JCtus (νομικῆς φάος) in quem est Epigramma Theæteti IV.1. Antholog. non est Salvius *Julianus* * qui jussu Adriani Imp. edictum perpetuum condidit, sed alter junior qui sub Justiniano vixit & conscripsit Epitomen Novellarum, idem cui opus suum Grammaticum dicavit Priscianus. Julianum ἐν Ἀθήναις κληρωτὸν ἄρχοντα sæculo post Christum natum tertio clarum memorat antiqvum scholion Christiani scriptoris ad Vitam Procli scriptam à Marino, sed apud Marinum c.36. potius respicitur Julianus Imperator, à quo Epocham quod repetat Philosophus paganus natione Syrus, tanto minus mirari licet, siquidem Vir.Clariss. Joh. Harduinus in Chronologia V.T. è numis illustrata p.62. observat in more positum fuisse Orientalibus, ut æram inchoarent ab exortu Principis alicujus qui de ipsis esset optime meritus, eamqve producerent quam diutissime liceret, donec alius majore beneficio prioris recordationem delevisset.

XXXVI. α'. LAMPRUS inter *Lyricos* poëtas celebratur ab Aristoxeno apud Plutarchum. Vide supra n. *XXII.* Idem ni fallor Lamprus à qvo Musicam edoctum se profitetur Socrates apud Platonem Menexemo, & à qvo Sophoclem Musicam & saltandi artem didicisse testatur Athenæus lib. 1.p.20. male Λάμπτιος in vita Sophoclis. Hunc ipsum magna in Musicis gloria fuisse testatur Cornelius Nepos in vita Epaminondæ c.2. Alius fuit & junior longe *Lamprus* Erythræus, cujus auditorem fuisse Aristoxenum tradit Svidas Ἀριστόξ. Alius quoque ni fallor Lamprus Grammaticus, cujus meminit Aristoteles II.7. Ethicor. ad Eudemum.

XXXVI. β'. LICYMNIUS Chius μελοποιός, laudatus à Parthenio cap. 22. Ex ejus pæana in sanitatem vide si lubet quæ profert Sextus decimo adversus Mathematicos pag.447.

XXXVII. LYSIMACHUS quidam μελοποιὸς εὐτελής sive Lyricus mediocris fuit cujus mentionem fecit Lycurgus Rhetor in oratione περὶ διοικήσεως teste Harpocratione ac Svida. Fuere præterea Lysimachus Aristidis Justi Pater, teste Platone, sed & filius teste Demosth. in orat. περὶ τῶν ἀτελειῶν. Lysimachus Macedo leoni ** objectus impune ab Alexandro,

* Ita visum Alciato II. 27. dispunction.
** Fabula videtur Curtio *VIII.* 1. 17.

dro, inter cujus duces ac successores postea fuit, & Lysimachiam in Ætolia condidit. Justin. XV. 3. Seneca, Plin. &c. Lysimachus Acarnan ejusdem Alexandri præceptor. Plutarch. Alexandrô. Præceptor Regis Attali, Athen. VI. 13. Lysimachus Alexandrinus qui libros περὶ νόσων scripsit teste Athenæo, Schol. Apollonii, Pindarique & Apostolio, (corrrupte Tzetzæ ad Lycophronem Symmachus) vide Jonsium p. 12. & Vossium de Hist. Græcis p. 384. Idem ut videtur Lysimachus cujus Αἰγυπτιακὰ allegat Josephus I. contra Apion. Θηβαϊκὰ παράδοξα Scholiastes Apollonii Euripidis & Sophoclis. Confer Gisb. Cuperi Varias observationes Lib. I. c. 4. Opus de *agricultura* quod memorant Varro, Plinius, Columella, forte fuerit Lysimachi Hippocratii, cujus mentio in scholiis ad Alexipharmaca Nicandri. Prætereo Lysimachum Ptolemæi F. Hierosolymitanum, in additamentis ad librum Estheræ memoratum, & Lysimachum Menelai fratrem atque ejus in Pontificatu maximo successorem, 2. Maccab. IV. 29. Tum Lysimachum fratrem Apollodoti. Joseph. XIII. 21. Lysimachum Cyrenæum. Tzetz. VI. Chil. v. 921.

XXXVIII. MEGALOSTRATA amica Alcmanis Poëtæ, poëtria & ipsa, ut paulo ante in Alcmano observabam.

XXXIX. MELANIPPIDÆ duo fuerunt Lyrici, unus Melius (male apud Athenæum Lib. II. sub init. & XIV. p. 651. Μιλήσιος) circa Olymp. *LXV.* cui διθυράμβων βιβλία πλεῖστα, poëmata Epica, Epigrammata, elegias & alia multa Svidas tribuit. Alter prioris è filia nepos, cum Perdicca Rege versatus, & qui multa in dithyramborum modulatione innovavit, auctor & ipse plurium ᾀσμάτων & διθυράμβων. Ex alterutrius horum poëmate *Marsyâ* quædam profert Athenæus Lib. *XIV.* p. 616. & Danaides ejusdem allegat p. 651. Clemens Alex. V. Strom. p. 602. ὁ μελοποιὸς δὲ Μελανιππίδης ᾄδων κλῦθί μοι ὦ πάτερ, θαῦμα βροτῶν τᾶς ἀειζώου ψυχᾶς μεδέων. Vide H. Stephani Lyricos pag. 390. seq. & Gyraldum p. 476. Democriti Chii Musici (qui cognominis Philosophi æqualis fuit) scomma in Menalippidem refert Aristoteles III. 9. Rhetor. ἡ δὲ μακρὰ ἀναβολὴ τῷ ποιήσαντι κακίστη. Parodia ad Hesiodi Εργ. 266. Melanippides enim pro antistrophis longiores anabolas fecerat, ut notat Petrus Victorius ad Aristotelis Rhetor. p. 532. Meminit Melanippidæ etiam Plutarch. p. 1095. de insuavi vita sec. Epicurum, atque in amatorio p. 758. tum libro de Musica p. 1136. & 1141.

XXXX. α. MESOMEDES Cretensis, Lyricus, libertus Adriani Imp. non exigua apud illum gratia valuit, & delicias ejus, *Antinoum* carmine celebravit. Svidas: Μεσομήδης λυρικὸς γεγονὼς ἐπὶ τῶν Ἀδριανοῦ χρόνων,

νων, ἀπελεύθερος αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς μάλιστα φίλοις. γράφει οὖν εἰς Ἀντίνοον ἔπαινον (ὃς ἦν Ἀδριανοῦ παιδικά) καὶ ἄλλα διάφορα μέλη. Ab Antonino Pio salarium ei imminutum refert Julius Capitolinus cap. 7. ab altero Antonino (Caracalla ut notat Scaliger ad Euseb. p. 219.) positum ei (jam ante aliquot annos ut videtur) defuncto honorarium monumentum, testatur vetus scriptor apud Svidam. Carmen hujus Mesomedis Anacreonticum de vitro (in Anthologia Epigrammatum Lib. IV. c. 32. male in trochaicos numeros redactum) emendavit & rectius disposuit Salmasius T. I. ad Hist. August. p. 263. ubi præterea exhibet ineditum ante ejusdem Mesomedis ænigma quod incipit: ἔρπυζα πετωμένα βεβῶσα κόρα. Quanquam vero ποιητὴς νόμων κιθαρῳδικῶν vocatur ab Eusebio in Chron. & apud Svidam ὁ τοὺς κιθαρῳδικοὺς νόμους συγγράψας, hoc est ut interpretatur Scaliger, qui modulos musicos fecit, sive cantica musicis notis expedivit: tamen poëtam quoque fuisse certissimum est, & in altera editione Eusebii sui agnovit ipse Scaliger, multis vero docet Salmasius, νόμους & μέλη tam de modulis Musicis quam de ipsis carminibus dici, sicut jampridem Musicos eosdem quoque fuisse Poëtas tradidit Cicero 3. de Oratore. Diomedes in Scholiis ineditis ad Dionysium Thracem: οὐ γὰρ τινὰ ποιήματα ἃ οὐ μόνον ἐμμέτρως γέγραπται ἀλλὰ καὶ μετὰ μέλους ἐσκέπτοντο ἃ καὶ διπλασίονα κάματον παρεῖχε τοῖς σκεπτομένοις τὸ μέτρον σπουδάζουσι διασώζειν καὶ τῶν μελῶν ἐπινοεῖν τὴν εὕρεσιν. Ταῦτ' οὖν τὰ ποιήματα καλεῖται λυρικὰ ὡς ἀπὸ λύρας ἐσκεμμένα καὶ μετὰ λύρας ἐπιδεικνύμενα.

XXXX. β'. MOSCHINE Atheniensis, Jamborum Poëtria memorata Athenæo VII. p. 297.

XLI. MUSÆUM Thebanum Thamyræ & Philammonis filium μελῶν & ᾀσμάτων Poëtam antiquissimum memorat Svidas.

XLII. De MYIA utraque Lyrica Poëtria, Spartiatide altera, altera Thespiaca dixi supra cap. XIII. 2. cum Pythagoricas recenserem. Nunc tantum addo Thespiacam non diversam videri à Corinna, de qua paulo ante num. XXIV.

XLIII. MYRO sive MOERO Byzantia Homeri Tragici qui temporibus Ptolemæi Philadelphi * claruit filia vel potius ut in Σωσίθεος & Ὁμη-

* Antiquior videtur Myro Byzantia cujus simulachrum æneum Tatianus factum tradit à Cephisodoto Statuario quem Olymp. CII. floruisse constat è Plinio. Epigramma etiam Erinnæ quo Myronis virginis cicadam celebrari dixi supra, cum de Erinna agerem, aliam antiquiorem hujus nominis respicit; siquidem auctor epigrammatis sit Erinna, Sapphonis ἑταίρα & ut volunt æqualis; Verum ab Eusebio Erinna refertur ad Olymp. CVI. & ἑταῖρος non semper indicat æqualem, ut infra in Isocrate observabo. Fuerunt & plures

ὅμηρ@ à Svida traditum eſt, mater, conjux Andronici Philologi, poëtria ἐπῶν καὶ ἐλεγείων καὶ μελῶν. Heroicis verſibus ſcripſerat poëma cui titulus Μνημοσύνη, ex quo nonnulla profert Athenæus Lib. XI. Forte eodem carminis genere etiam compoſuerat *diras* ſive ἀρὰς, quæ laudantur à Parthenio cap. 27. erotic. *Hymnum* illius in Neptunum memorat Euſtathius ad Iliad. β. p. 247. Antipater in Epigrammate:

Τάσδε Θεογλώσσους Ἑλικὼν ἔθρεψε γυναῖκας
Ὕμνοις καὶ Μακεδὼν Πιερίας σκόπελος,
Πρήξιλλαν, Μυρὼ, Ἀνύτης στόμα &c.

Epigramma Myrûs occurrit in Anthologia IV. 1. Fragmenta quædam collecta à *Fulvio Urſino* p. 42. & 295. At Pauſaniam quidem miror, cui non fœminæ ſed viri nomen eſt, Μύρων ὁ Βυζάντιος ποιήσας ἔπη καὶ ἐλεγεῖα. pag. 721. Bœotic. ubi quædam ex eo refert de Amphione. Myro filia Ariſtotimi Eleorum tyranni memoratur à Plutarcho de virtute mulierum p. 253. De Myrone ſtatuario celeberrimo Elevthereo fuſe agit Franciſcus Junius in Artificum catalogo, præter quem fuit & Myron alter* Lycius itidem ſtatuarius diſcipulus Polycleti. Apud eundem Pauſaniam in Atticis p. 55. legendum videtur Λυκίου τοῦ Μύρωνος χαλκοῦν παῖδα, non Λύκιον. Idem in Eliacis poſterioribus pag. 454. & alibi ſtatuas Myronis celebrans eum vocat Athenienſem. De Myrone Prienenſi ſcriptore Μεσσηνιακῶν, vide quæ ex Athenæo & Pauſania Voſſius p. 391. de Hiſt. Græcis. Myronis Sicionyorum Tyranni mentio apud Ariſtotelem V. 12. Politic. Sed & in commentitia Prochori de S. Johanne narratione inducitur Myron quidam pater trium filiorum Rhetorum. Omitto quod Myrto à Socrate in domum recepta (vide Plutarchum in Ariſtide p. 335, & Athenæum Lib. XIII. p. 553. ſeq.) alicubi per librariorum negligentiam vocatur Myro, ut apud Eraſmum in ſcholiis ad Hieron. in Jovinian. T. 3. p. 23.

XLIX. MYRTIS Anthedonia ποιήτρια μελῶν laudatur à Plutarcho in quæſtionibus græcis p. 300. ubi ex illa refert quare Eunoſti herois lucum intrare nefas fuerit fœminis Tanagræenſibus. De ætate ejus inde conſtat, quod Pindarum & Corinnam teſte Svida inſtituit. Vide *Fulvium Urſinum* p. 44. Ex fragmento Corinnæ, quod ſupra num. XXIV. retuli, apparet Myrtidem cum Pindaro ingenii certamen iniiſſe & propterea à Corinna fuiſſe reprehenſam.

res fœminæ, *Myronis* nomine celebres, ut Myro Rhodia Philoſopha, quam Svidas ait ſcripſiſſe χρείας γυναικῶν βασιλίδων καὶ μύθους. Tum Myro de qua Epigramma vetus quod explicat Salmaſius p. 1221. ad Solinum.

* Fuit & Elevthera urbs Lyciæ, vide Steph.

L. α΄. NOSSIS Locrensis, æqualis fuit Rhinthonis Tarentini vel Syracusani, qui claruit circa Olymp. CXVI. Unicum ejus Epigramma ex Anthologiæ Lib. III. refert *Fulvius Ursinus* p. 55. quod in illum quem dixi Rhinthonem est compositum. Aliud legitur apud Holstenium & Berkelium in notis ad Stephanum Byz in λοκροί. Hoc ipsum emendatius exhibuit & alia insuper tria antea inedita vulgavit illustravitque Clarissimus Bentleius in Apologia pro diss. de Epistolis Phalaridis Anglice edita p. 355. seq. Meminit hujus Nossidis Antipater in Epigrammate de novem Poëtriis.

Νοσσίδα θηλύγλωσσον ἰδὲ γλυκυαυχέα Μύρτιν.

L. β΄. PARMENONIS Byzantii ἰάμβων librum primum laudat Stephanus in βυδινη & Φέγκιον.

LI. PHALÆCUM à quo genus carminis Phalæcium nomen accepit, Gyraldus & Laur. Crassus confundunt cum Philisco sive Philico qui fuit ex Plejade Tragicorum. Mentio hujus Phalæci apud Ausonium Epist. 4. aliosque complures, Grammaticos præcipue Metricos. At scripta ejus qui commemoraret neminem reperi, nisi quod Hymnos in Cererem ab eo compositos testatur Terentianus pag. 2424. & Epigrammata Athenæus X. Dipnosophist. p. 440.

LII. PRATINÆ Phliasii quædam ex Athenæo retulit H. Stephanus in Lyricis p. 394. seq. De hoc dixi infra cap. XIX. in notitia Tragicorum.

LIII. α΄. PRAXILLA Sicyonia scripsit διθυράμβους ex quibus Odam cui titulus *Achilles* laudat Hephæstion in Enchiridio pag. 9. Antiquissima fuisse videtur, siquidem Praxilles trimetris usum Sapphonem notat idem Hephæstio pag. 36. Potuerunt tamen Praxillea metra dici quibus post Sapphonem Praxilla frequentius uteretur, nam & ab Eusebio in Chron. diu post Sapphonem Praxilla ponitur Olymp. LXXXII. Admirationi fuisse Praxillam ἐπὶ τῇ τῶν σκολιῶν ποιήσει ait Athenæus Lib. XV. At σκολιὸν illud de Admeto, ab aliis Alcæo vel Sapphoni tributum testatur Pausanias in Lexico apud Eustath. ad Iliad. β. p. 247. Ex Praxillæ παροινίοις petitum ait Scholiastes Aristoph. ad Σφῆκας v. 1191. *Sed & hujus Praxillæ*, inquit Gyraldus, *nunc etiam carmen legitur ad Calain puerum de amoris mutatione.* E Gyraldo Tiraquellus ad leg. conubial. p. 303. *Praxilla - cujus etiamnum exstat carmen ad Calain puerum de amoris mutatione.* Laur. Crassus de Poëtis Græcis p. 432. *De suoi Ditirambi và celebrato quello à Calai Fanciullo della Mutazion d' Amore.* Vossius: *Superest ejus carmen ad puerum Calain.* Lud. Morery in Lexico: *nous avons encore des vers qu'elle envoya à un jeune homme nommé Calais.* Hoc non occurrit apud *Fulvium Ursinum*, qui pauca quædam Praxillæ colligit p. 53. & 296.

& 296. Neque alibi hoc potui reperire, non magis quam quod Tan. Faber eam affirmat composuisse hymnos, & à Græcis recentioribus appellari *Basilicam*. Μελοποιὸς dicitur à Polemone apud Zenobium IV. 21. proverb. pro quo male in explicatione proverbii Vaticana apud A. Schottum γελοποιός. Male etiam in proverbiis è Svida VII. 47. Ἠλιθιώτερος τῆς Πραξίλλης Ἀδώνιδος idem præstantissimus Schottus vertit: *Stupidior Praxillis Adonidos*, pro *Praxillæ*. Neque Apostolii interpres probandus IX. 81. prov. qui bis habet *Praxelles*, magis vero peccavit ipse Apostolius, cui Ἄδωνις Πραξίλλης est Praxillæ filius, cum intelligatur poëma ejus de Adonide.

LIII. β'. PYTHERMON Auctor σκολιῶ carminis, cujus initium habes in appendice proverbiorum Vaticana Centur. 3. proverbio 14.

LIII. γ'. SACADAS Argivus, ποιητὴς μελῶν τε καὶ ἐλεγείων μεμελοποιημένων. Vide Plutarchum de Musica p. 1134.

LIV. ά. SAPPHO Scamandronymi filia, Lesbia Mytilenensis, æqualis Alcæi fuit, ut patet vel ex Aristotelis 1. Rhetor. cap. IX. & ex Sapphonis loco apud Demetrium de elocutione §. 145. ubi Alcæum celebrat. Fœminas illi familiares has refert Maximus Tyrius diss. VIII. *Gyrinnam*, *Atthidem*, *Anactoriam*, *Gorgonem*, *Andromedam*. Ibidem amores Sapphonis cum Socraticis amoribus contendit, eosque non minus atque Anacreontis honestos fuisse ac pudicos disputat, ut Archilochum contrà ὑβριστήν. Svidas præter Atthidem amicas Sapphûs nominat Telesillam, Megaramque (quibus ex Ovidio addi possunt *Cydno*, *Mnais*, & *Pyrino*. Discipulas *Anagoram* Milesiam, *Gongylam* Colophoniam & *Eunicam* Salaminiam. *Damophilam* præterea, uxorem Pamphyli, quæ cum Sapphone versata sit, & ἐρωτικὰ, tum hymnos in Dianam Pergæam aliaque poëmata ejus exemplo composuerit, celebrat Philostratus I. 20. de vita Apollonii. *Gellonis* quoque Lesbiæ virginis meminit Sappho apud Zenobium III. 3. prov. In *Doricham* vero quæ *Charaxi* (fratris Sapphonis) amore capta non optima fide cum eo egerat, invecta est teste Athenæo Lib. XIII. Meminit illius Dorichæ etiam Strabo Lib. XVII. & Svidas in Ῥοδώπιδος ἀνάθημα, Herodoto enim II. 135. eadem Doricha vocatur Ῥοδῶπις, licet Athenæo observante Rhodopis sive Rhodope illa de qua Herodotus, longe diversa fuerit à Dorichâ Sapphonis. Reliqui duo fratres hujus Poëtriæ, *Larichus* fuere & *Eurygius*, *Cercolas* autem maritus & Κλεὶς sive *Cleis* * filia. Ille vero

* Sappho ipsa apud Hephæstion. p. 55. Enchirid.

Ἔστι μοι καλὰ πάϊς χρυσέοισιν ἀνθέμοισιν
Ἐμφερῆ ἔχοισα μορφὴν ΚΛΕΪΣ ἀγαπητά.

cujus amore exarsit fuit *Pampho*, ex cujus ἔπεσι nonnulla didicisse Sapphonem testatur Pausanias Bœotic. p. 767. Falluntur enim meo judicio, qui Sapphonem poëtriam â Lesbia Pamphonis sive Phaonis amasia diversam faciunt, ut Apostolius XX. 14. proverb. & ante eum Ælianus XII. 19. Var. Menandri versus de Sapphone ob Pamphus amores in Leucadem se præcipitante servavit Strabo X. p. 452. Ipsa quidem Sappho κατ᾽ ἐξοχὴν dicta est Poëtria teste Galeno in lib. quod animi mores temperamentum corporis sequantur. Plutarchus de Musica p. 1136. Ἀριστόξενος δέ φησιν Σαπφὼ πρώτην εὕρασθαι τὴν μιξολυδιστὶ ἁρμονίαν, παρ᾽ ἧς τοὺς τραγῳδοποιοὺς μαθεῖν. Scripta Sapphonis hæc apud veteres memorantur:

1. Μελῶν λυρικῶν libri IX. Svid. Maximam partem de amoribus fuere, unde ἐρωτικὰ μέλη vocant Plutarchus, Athenæus, Dio Chrysost. Orat. 2. de regno, Librum secundum & tertium laudat Hephæst. in Enchirid. quintum Pollux, Athenæus & Atilius Fortunatus: Septimum idem Hephæstio. Odarum Sapphonis quarundam argumenta refert & ad legendum quam ad decantandam aptiores fuisse notat Demetrius libro de elocutione §. 167. Inter illas fuere etiam ᾠδαὶ ἐπιθαλάμιοι, ut ex Demetrio Rhetore, Dionysio Halicarnass. Hephæstione constat & Servio. Sed & Catulli Epithalamium de Hespero, & alterum Thetidis & Pelei ex Sapphone expressum suspicatur Is. Vossius p. 189. ad Catull. Alia duo illustria Sapphonis carmina recensita & emendata videre licet in notis ejusdem Vossii ad Catull. p. 113. seq. * Jacobi Tollii ad Longin. p. 76. seq. & in Dionysio Halicarnasseo editionis præstantissimæ Hudsonianæ T. 2. p. 47. & 350. 351. Sunt & nonnulla Sapphonis Horatio in Odis pulchre transcripta & imitata, ut ab Ursino & eruditis Poëtæ Venusini interpretibus animadversum.

2. Ἐλεγεῖα. Svid. Ex his forte est, quam latino carmine ad Phaonem expressit Ovidius in Epistolis Heroidum. Eam recensitam habes in Fulvii Ursini Lyricis p. 29. Consulendus & Bachetus Meziriacus in erudito ad Epistolas Ovidii Commentario Gallice edito, & Ursinus libri laudati p. 289.

3. Ὕμνοι. Menander Rhetor, & Julianus Epist. 30. ad Alypium. Hymnus in Venerem apud Dionysiū Halicarnass. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων.

4. Μονῳ-

* Conferre præterea juverit notas eruditissimi Boivinii ad Longinum p. 263. seq. qui è MS. antiquissimo Longini quod exstat in Bibliotheca Regis Christianissimi quædam Sapphonis loca non infeliciter restituit. Respicit & locum Sapphonis Lucianus in amoribus T. 1. p. 905. cui p. 895. celebratur τὸ μελιχρὸν αὔχημα Λεσβίων Σαπφώ. Eadem ἐνάτη λυρικῶν, Ἀονίδων δεκάτη, Ausonio Epigrammate 32.

4. Μονῳδίαι. Svid.

5. Ἐπιγράμματα. Svid. Ex his bina ſuperſunt in Anthologia, & unum quidem in Timadem, quæ innupta deceſſerat.

6. Ἴαμβοι. Svid.

7. Verſus ad Anacreontem, quos ex Chamæleonte ἐν τῷ περὶ Σαπφοῦς refert Athenæus Lib. XIII. non dubitat Sapphoni eſſe ſuppoſitos ab Hermeſianacte.

Exiguæ quædam carminum Sapphonis reliquiæ, aliquoties lucem viderunt cum Anacreonte, ut ſupra cum de hoc agerem notare me memini. Diligentius Fragmenta ejus collegit Fulvius Urſinus p. 7-36. & 281.-295. quanquam video ejus induſtriæ tum in hac tum in reliquis Lyricis nonnulla accedere poſſe. *Callias* Lesbius olim ut Alcæi ita Sapphonis quoque poëmata commentario illuſtraverat, teſte Strabone. Varii quoque Comici Sapphonis nomine dramata ediderunt, ut *Antiphanes*, *Diphilus*, *Ephippus*: de quibus infra in notitia Comicorum. Non in flore ætatis deceſſiſſe, ſed ſenium attigiſſe ipſa teſtis eſt apud Stobæum ſerm. LXIX. οὐ γὰρ τλάσομ' ἐγὼ συνοικεῖν οὖσα γεραιτέρα. Mytilenæis tanti poſt mortem viſa eſt Sappho, ut ejus vultu numos ſuos ſignarent teſte Polluce IX. 6. 437. qualem numum exhibet Urſinus pag. 2. fragmentor. & in elogiis Virorum illuſtrium p. 38. alium Sponius p. 130. Miſc. eruditæ antiquitatis: alios præterea binos Clariſſimus Hemſterhuſius p. 1064. ad Pollucem. Sed & Alcæum in numo Mytilenæorum obſervat Holſtenius ad Steph. p. 216. Confer Harduinum in numis urbium illuſtratis. De Sapphonis ſtatua ærea à Silanione Artifice fabricata meminit præter Tatianum Cicero IV. 57. in Verrem. Sunt, ut dixi, qui etiam alteram volunt fuiſſe Sapphonem Lesbiam, meretricem non poëtriam, ut ait Ælianus XII. 19. Var. Sed & huic poëmata Lyrica à quibusdam tribui Svidas non accuratiſſimus in diſtinguendis ſcriptoribus auctor retulit. Confer ſi placet quæ in hanc rem elegans & eruditus ſcriptor Bælius in Lexico, ubi de Sapphone. De Sapphus Poëtriæ & Phaonis amoribus conſulendæ notæ Hiſtoricæ Humfredi Prideaux ad Chronicon Marmoreum Arundelian. pag. 200. 201. Sapphûs icon in tomo 2. theſauri Antiqv. Græcar. Gronoviani tabula 34. è ſchedis Pirrhi Ligorii, ubi quod mireris Ereſia appellatur.

LIV. β'. SCYTHINUS Tejus, Jamborum Poëta, cujus mentio eſt apud Stephanum Byz. in Τέως.

LV. SIMONIDIS Julitæ Cei magnum encomium legitur apud Platon. I. de Rep. Σιμωνίδῃ γε οὐ ῥᾴδιον ἀπιστεῖν, σοφὸς γὰρ καὶ θεῖος ὁ ἀνήρ. Natus Olymp. LV. 4. Verſatus eſt cum *Pittaco* Mytilenæo, *Hipparcho* tyranno Athen. *Pauſania* Rege Lacedæmonior. & *Hierone* Syracuſ. Tyranno: ut ex

eodem

eodem Platone constat. Sed & cum *Themistocle*, ut docet Plutarchus in Themistoclis vita, & cum *Alevadis* Thessaliæ Regibus teste Sozomeno præf. ad Hist. Eccles. Annos vixit Simonides circiter nonaginta, & cum ætate provectus Pindarum instituisset, diem obiit supremum Olympiade LXXVIII. Æmulus ejus fuit *Lasus* * Hermionensis teste Aristophane in Vespis, tum *Timocreon*, Rhodius, Poëta Lyricus & ipse, de quo infra suo loco. De dictis & factis Simonidis operæ pretium est videre Xenophontem in Hierone testantem inter alia eum in acie quoque adversus hostes stetisse, & quæ collegerunt Gyraldus, atque in edit. 2. Lexici Clarissimus Bælius. Nam meo quidem instituto satis fuerit scriptorum Simonidis catologum hic exhibere, quæ ad unum omnia interciderunt exceptis fragmentis collectis a Camerario & Hertelio inter Gnomologos de quibus supra cap. XI. tum in Aristologia Pindarica Mich. Neandri p. 395. & in Lyricis H. Stephani p. 272. 424. & 451. longeque diligentius â Fulvio Ursino p. 153. - 198. & 328. - 340. quibus nonnulla addidit Theodorus Canterus lib. 2. Var. Lect. cap. 7. Scripserat itaque Simonides Dorica dialecto:

1. Καμβύσȣ καὶ Δαρείȣ βασιλείαν. Svid. in Σιμωνίδης & Schol. Aristophanis ad Vespas.
2. Ναυμαχίαν Ξέρξȣ sive τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, μελικῶς. Svid. & Schol. Aristophanis. Schol. Apollonii Lib. I. Ex hoc opere videtur Diodorus Sic. lib. XI. p. 248. referre encomium Lacedæmoniorum qui ad Thermopylas fortissime pugnantes cecidere cum duce suo Leonida.
3. Τὴν ἐπ' Ἀρτεμισίων Ναυμαχίαν, δι' ἐλεγείας. Svidas, Schol. Aristoph. Priscianus de metris Comicis.
4. Θρήνȣς. Svid. Scholiastes Aristoph. & Theocriti. Ex his threnis videtur petita *Danaë* miseriam suam ὀδυρομένη apud Dionysium Halicarnass. in calce libri περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Threnum Simonidis in Lysimachum Eretriensem memorat Harpocratio in Ταμύναι. Confer Meursium Attic. Lect. IV. 7. *Threnos sive Planctus optime scripsit Simonides*, inquit Porphyrio ad Horat. Meminit & Georgius Galesiota apud Leonem Allatium Lib. de Simeonum scriptis p. 210. Quintiliano autem X. 1. Inst. judice, præcipua Simonidis in commovenda miseratione virtus fuit, quod præter Catullum, Dionysium Halic. & Horatium confirmat Basilius Cæsareensis Epist. 379. ad Martinianum. Nihilominius idem Simonides propter singularem svavitatem meruit ut diceretur *Melicertes*, teste Svida & Schol. Aristoph.

5. Ὕμνȣς

* De hoc Laso consules ubi lubebit scriptores à me laudatos supra Lib. I. c. XVI. §. 4.

5. Ὕμνους & Παιᾶνας. Menander Rhetor, Svidas, & Schol. Aristoph. Hymnum Simonidis *in Neptunum* memorat Schol. Euripidis ad Medeam v. 4. Ad Hymnus *in memoriam* de quo Philostratus Lib. I. c. XI. de vita Apollonii, & inde Svidas in Σιμωνίδ. non Simonidis fuit sed Apollonii. Falsum interim apparet quod plane nullos in Deum hymnos scripserit Simonides, ut tradit Joh. Tzetzes Chil. VIII. hist. 228.

Οὐδ' ὕμνους ἔγραφε Θεοῖς αὐτὸς ὁ Σιμωνίδης
Ἐκκλίνων τὸ ἀνάργυρον, ἔγραφε δ' αἴνους παίδων
Ἀφ' ὧν ἐλάμβανε πολὺ καὶ διαρκὲς χρυσίον.
Ἐρωτηθεὶς δὲ πρός τινων, τί πρὸς Θεοὺς οὐ γράφεις,
Πρὸς παῖδας αἴνους γράφεις δε; ὁ Σιμωνίδης εἶπεν
Ὅτι οἱ παῖδές μοι Θεοὶ, ὡς ἐξ αὐτῶν λαμβάνων.

6. Μέλη varii generis, præcipue ἐπινίκια, atque ἐγκώμια. Theocritus * Idyll. 16. v. 44. Svidas, Schol. Aristophanis, Theocriti & Pindari. Περὶ Βατύλου. Apostolius centur. XV. proverb. 97. Carmen Simonidis *in Evalcidem* Eretriorum ducem (scriptum ante Olymp. LXIX) memorat Herodotus V. 102. *In Anaxilam* Messenium, qui mulis Olympia vicerat, Aristot. 3. Rhetor. & Heraclides in Politia Rheginens. *In Leophronem*, Athenæus. *In Megarenses*, Scholiastes Theocriti: in *Scopam* ** Thessalum (quod laudibus Castoris & Pollucis majorem partem repleverat) Cic. 2. de Oratore, Valerius Max. & Svidas. *In Xenocratem*, Schol. Pindari. Hisce epiniciis Carminibus etiam adscripserim, quod Simonidem ἐν πεντάθλοις laudant Lucillus Tarrhæus ab Aldo editus, Suidas, Apostolius in ἀλκυονίδες, & quod Scholiasti Comici ad Equites allegatur aliquid ἐκ τῶν Σιμωνίδου τετρίππων. At enim *in Alcibiadem* ἐπινίκιον ab aliis rectius tribuitur Euripidi. Vide Valesium ad Ammiani XIV. 6. In Scholiis vero ad Comici Nubes, τοῦτο τὸ μέλος Σιμωνίδου καὶ ἐπινίκου v. 1359. pro Ἐπινίκου legendum ἐπινίκιον. De Epiniciis etiam potissimum intelligendum suspicor, quod Palæphatum Ægyptium Svidas refert scripsisse argumenta sive ὑποθέσεις εἰς Σιμωνίδην. Primum mercede ἐπινίκια scripsisse, legas in Scholiis Pindari ad Isthm. 2. & apud Tzetzam VIII. hist. 228. & X. hist. 354. ne hoc loco repetam quæ de mercenaria Simoni-

* Apud Allatium p. 211. pro *Theostisto in Eratiis* legendum *Theocriti in Gratiis.*

** *Alii in Glaucum Carystium*, in *Leocratem* alii, alii denique in *Agatharchum fuisse* affirmarunt, teste Quintiliano XI. 2. Nullum nomen adscripsit Phædrus IV. 24. idem carmen memorans. Ἆσμα Simonidis ad Scopam Creontis Thessali F. memorat Plato Protagorà p. 294. Vide & Rich. Bentleium ad fragmentum Callimachi LXXI.

monidis Musa ad Phædrum notant viri docti: & quæ de ἡμιόνοις ab eodem laudatis, Anonymus Græcus Scholiastes ad Aristotelis Rhetorica lib. 3. p. 55. Satis tamen acutum est, quod apud Stobæum serm. 10. rogatus cur senex etiam numos corradere non cessaret, ὅτι βϐλοίμην ἂν, inquit, ἀποθανὼν τοῖς ἐχθροῖς μᾶλλον ἀπολιπεῖν, ἢ ζῶν δεῖσθαι τῶν φίλων. Aliam ejus responsionem notavit Plutarchus p. 786. an seni gerenda sit Resp. *quod per senium reliquis spoliatus voluptatibus, sola lucrandi oblectatione gravem recrearet ætatem.*

7. Τραγῳδίας. Svid. & Schol. Aristoph.

8. Ἐπιγράμματα sive Ἐλεγεῖα. Merito enim hæc duo conjungo, quoniam Epigrammata Simonidis uno disticho constantia à Pausania & aliis ἐλεγεῖα vocari, contra à Scholiaste Aristophanis ac Svida, qui Epigrammata Simonidis memorant, nullam Ἐλεγείων mentionem fieri video. Horum Epigrammatum non pauca adhuc supersunt tum in Anthologia, tum apud Herodotum VII. 228. Thucydidem, Aristotelem, Pausaniam, Hephæstionem, Stobæum, Pollucem, Laërtium, Athenæum & Aristidem, quæ collegit & descripsit Allatius de Simeonum scriptis p. 214. seq. longe plura atque emendatiora Fulvius Ursinus p. 157. seq. quem ab Allatio non consultum miror. Ἐλεγεῖα in Athenienses, qui prælio * Marathonio adversus Persas occubuerant, tumulis ipsorum inscripta memorat Pausanias Bœoticis p. 715. in quibus componendis superatum à Simonide Æschylum legitur in Tragici hujus vita. Videntur adhuc superesse Lib. III. Anthologiæ cap. εἰς ἀνδρείας. Similia exstant apud Strabonem IX. p. 425. 429. Epigramma in mortuum quem repertum humaverat & à quo per somnium monitus naufragium evaserat, præter Valerium Max. & Joh. Tzetzem in Chiliad. I. hist. 24. memorat Scholiastes Aristidis apud Ursinum p. 330. Fuerunt & in Simonidis Epigrammatis *Griphi* quidam, ut uno alteroque exemplo constat, quod producit Athenæus. Mentio Simonidis tanquam Ἐπιγραμματογράφου etiam in prolegomenis Tzetzæ ad Lycophronem, & in Scholiaste Pindari.

Locus quem ex Luciani Scytha T. 1. p. 599. producit Fulvius Ursinus p. 181. non Simonidis est, sed alterius Cei, Bacchylidis: ut observat Colomesius p. 463. ad Gyraldum. Idem Ursinus p. 181. ex Lucillo Tarrhæo in Σαρδώνιος γέλως & Theocriti Scholiaste in Idyll. I. producit loca in quibus allegatur Simonides *libro secundo de Sicilia*, & *libro 2. de Syracusis*,

* Gestum est Olymp. LXXII. 3.

cusis, sed is alius Simonides, Platone junior fuit, ut probe notatum Vossio I. 8. de Historicis Græcis. Strabonis vero locus Lib. XV. p. 728. edit. Morelli, in vitio forte cubat, licet aliud videtur Allatio p. 211. nam pro verbis ὡς εἴρηκε Σιμωνίδης ἐν Μέμνονι διθυράμβῳ τῶν Δηλιακῶν, Causabonus è Svida legit Σῆμος ὁ Ἠλεῖος sive ὁ Δήλιος. Sic *ovum* quod sub Simonidis nomine laudat Franciscus Blondellus in comparatione Pindari cum Horatio p. 32. Simmiæ esse constat, de quo infra suo loco Libro tertio cap. 17. Vicissim pro Simmia Simonidis nomen male positum à Svida in Σιμμίας. Vide Jonsium p. 23. Quod porro Scholiastes Apollonii Lib. I. p. 56. τὴν γὰρ Ἰωλκὸν Μινύαι ᾤκησαν, ὥς φησι Σιμωνίδης ἐν συμμίκτοις, aut subintelligendum fuerit μέλεσι, aut alius fuerit Simonides illorum συμμίκτων scriptor, siquidem ejusmodi exstiterunt qualia σύμμικτα Philemonis, Callistrati &c. de quibus Woweranus c. 13. Polymath. Fuit & alius *Simonides Jambographus* * Amorginus, qui & elegiarum libros duos Svida teste scripsit, cujus meminere Strabo, Clemens Alex. Athenæus, & alii: confer Vossium III. Instit. poët. p. 97. Allatium p. 206. Huic forte σύμμικτα rectius tribueris, & Epigramma in Sophoclis mortem. Fuit præterea qui Amorginum videtur ætate antecessisse, *Simonides Ceus junior*, circa Olymp. LXXXII. clarus, quem Svidas ait scripsisse libros III. περὶ ** εὑρημάτων, & libros tres de genealogiis. Simonidis qui Historias suas Speusippo Philosopho inscripsit, in quibus egerat de rebus Dionis ac Bionis, meminit Laërtius IV. 5. Longe junioris Simonidis Philosophi sub Valente Imp. combusti meminit præter Zosimum & Svidam Ammianus XXIX. 1. p. 555. De aliis Simonidibus consulendus præter Vossium Lib. de Hist. Græcis, Leo Allatius libro de Simeonibus p. 217. seq. Chamæleontem Heracleotam ἐν τῷ περὶ Σιμωνίδου laudat Athenæus: nimirum de pluribus Poëtis egerat ille scriptor, ut accurate notavit Jonsius p. 93. De dialectis Simonidis & aliorum poëtarum Lyricorum, Homerique, scripserat *Tryphon* Alex. teste Svida. *Protagoram* vero poëmata Simonidis mercede accepta interpretatum esse refert Themistius Orat. XXIII. p. 289. edit. Harduini.

* Tzetzes Chil. XII. v. 52. notat Simonidem fuisse inventorem literarum η & ω, dubitat vero utrum τὸν Ἀμόργου, (Amorgi filium vocat etiam Chil. *I.* v. 619.) τὸν Σάμιον ἐκεῖνον, an Ceum. Sed Amorginum à patria non à Parente appellandum esse Stephanus Byz. & alii perspicue testantur. De literarum inventoribus consule si lubet scriptores supra à me laudatos Lib. *I.* c. XXIII. §. 2.

** Præter Simonidem hunc scripsere περὶ εὑρημάτων Antiphanes, Aristodemus, Aristoteles, Cydippus, Dinias, Ephorus, Philostephanus, Scamon Mytilenæus, Strato Peripateticus & Theophrastus. Confer Clementem Alex. *I.* Strom. p. 308. Athenæum & Plinium VII. 56.

LVI. SIMON Magnesius de quo Strabo Lib. XIV. p. 648. Musicus fuisse videtur & simul Poëta. Καὶ Σίμων ὁ μελοποιὸς καὶ αὐτὸς παραφθείρας τὴν τῶν προτέρων μελοποιῶν ἀγωγὴν, καὶ τὴν Σιμῳδίαν εἰσαγαγὼν, καθάπερ ἔτι μᾶλλον Λυσιῳδοὶ καὶ Μαγῳδοί. Mentio hujus Simonis sive Simi Magnesii etiam apud Athenæum. Videndum quoque sitne diversus ab hoc Σῖμος Ἁρμονικὸς, cujus meminit Porphyrius in vita Pythagoræ p. 3.

LVII. STESICHORUS * Hesiodi filius à quibusdam habitus, ex Himera ** Siciliæ civitate fuit. Natus Olympiade XXXVII. antiquior Simonide, qui ejus meminit apud Athenæum Lib. IV. p. 172. Phalaridis Tyrannidi in Patria sua restitit, narratâ fabulâ de equo, qui ut cervi levem injuriam ulcisceretur, frena injici sibi passus esset. Vide Aristotelem II. 20. Rhetor. Quæ præterea in tributis Phalaridi Epistolis & inde apud Tzetzen Chil. I. hist. 25. & Chil. V. hist. 31. leguntur, tanquam virorum doctorum disputationibus controversa, prætereo, licet illa non præter historiæ fidem scripta mihi videntur. Obiit apud Catanenses, Olymp. LVI. ut tradit Svidas, vel serius etiam, si ætatis annum attigit LXXXV. ut Lucianus habet in Macrobiis. Dorica dialecto poëmata composuerat libris XXVI. ut ab eodem Suida annotatum. Poësis ejus Epodica è Strophe, Antistrophe & epodo constans, unde proverbium: ὐδὲ τρία Στησιχόρυ de quo Suidas. In sepulchro Stesichori apud Himerenses πάντα ὀκτώ, unde in astragalorum ludo Stesichorus octonarium denotabat. Vide quæ Viri docti ad Pollucem lib. IX. c. 7. sect. 100. Tituli vero poëmatum ipsius apud veteres scriptores mihi observati hi sunt;

Ἆθλα, quæ Ibyco ab aliis, sed male, tributa, ex Simonide observat Athenæus Lib. IV. p. 172.

Βυκολικὰ μέλη. Ælian. X. 18. Var.

Γηρυονίς. Athenæus, Pausanias Arcad. p. 602. ubi male in Kühnii quoque editione, Γηρυόνῃ Διῒ pro Γηρυονίδι, & Schol. Apollonii. Respiciunt & Schol.

* Hesiodi filium tradidere Philochorus, Aristoteles &c. ut Svidam ac Tzetzen prætercam. Sed alia aliorum sententia. Prius dicebatur *Tisias*, Stesichori vero nomen accepit ὅτι πρῶτος κιθαρῳδίᾳ χορὸν ἔστησεν, ut est apud Svidam. Confer de illa στάσει χορῦ differentem Clariss. Dodvvellum Lib. de ætate Phalaridis p. 62. seq. Κύκλιος χορὸς sine ulla στάσει erat διθυραμβικῶν, ut supra dixi in Cinesia. Vide & si placet quæ de Choro Lyrico habet Tzetzes Chil. XI. hist. 377.

** Silius XIV. 223. *Littora Thermarum priscâ dotata Camœna.* Cicero 2. in Verrem c. 35. *Erat etiam Stesichori poëta statua senilis, incurva, cum libro, summo ut putant artificio facta, qui fuit Himeræ: sed & est & fuit tota in Græcia summo propter ingenium honore & nomine.* Iconem Stesichori juvenili facie exhibet Jac. Gronovius T. 2. Antiquitat. Græcar. tabula 38.

& Schol. Hesiodi ad Theogon. & Strabo Lib. 3. Vide Fulv. Ursinum pag. 309.

Ἑλένης κατηγορία sive ψόγος, in cujus scripti pœnam excœcatus, sed post compositum oraculi monitu Ἑλένης ἐγκώμιον sive *Palinodiam*, visum recepisse traditur. Meminit Plato Phædro, Isocrates Helenæ encomio, Dio 2. de regno p. 21. & diss. XI. p. 162. Lucianus secundo de vera Hist. T. I. p. 673. Hieronymus 1. contra Rufin. multique alii, quos laudat Fulvius Ursinus p. 305. seq. & Allatius c. VIII. de patria Homeri. Stesichori Ἑλένην allegat Athenæus Lib. III. Ptolemæus Hephæst. Lib. IV. Ex primo Helenæ epithalamio à Stesichoro scripto Theocritum in Idyll. XVIII. quædam mutuatum notat ejus Scholiastes.

Ἐυρωπεία. Schol. Eurip. Phœnissis.

Ἰλίου πέρσις. Dio Chrysost. Orat. 2. de regno, p. 25. ait Alexandrum Regem Stesichori æstimatorem fuisse, ὅτι μιμητὴς Ὁμήρου γενέσθαι δοκεῖ καὶ τὴν ἅλωσιν οὐκ ἀναξίως ἐποίησε τῆς Τροίας. Mentio in veteri tabula Iliaca apud Fabrettum p. 342. Meminit & Pausanias Phocicis p. 856. Harpocrat. in καθελών. Tzetzes ineditus apud Clariss. Dodwellum opere elaboratissimo de Cyclis pag. 802. Hoc poëma videtur respicere Quintilianus, cum Epici carminis onera, lyrâ sustinentem Stesichorum celebrat X. Inst. Or. cap. 1.

Καλύκη. Athen. Lib. XIV. Eustath. Iliad. Φ.

Κύκνος. Schol. Pindari Olymp. 10.

Ὀρεστεία. Schol. Aristoph. ad Pacem, Athen. Lib. XII. pag. 513. qui Xanthi Lyrici hoc in poëmate imitatorem fuisse Stesichorum observat.

Παιδιὰ sive παιδικά. Athen. Lib. XIII. Καὶ Στησίχορος δ' οὐ μετρίως ἐρωτικὸς γενόμενος συνέστησε καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἀσμάτων ἃ δὴ καὶ τὸ παλαιὸν ἐκαλεῖτο παιδιὰ καὶ παιδικά. Ejusmodi ἄσματος Stesichorei initium mihi videtur afferre Strabo Lib. VIII.

Ἄγε Μοῦσα λίγεια ἄρξον ἀοιδᾶς
Ἐρατῶν ὕμνους Σαμίων περὶ παίδων
Ἐρατᾷ φθεγγομένα λύρᾳ.

Παλλάδος ἐγκώμιον quod ab aliis tributum *Lamprocli*. Initium ejus affert Tzetzes Chil. I. v. 683. & Schol. Aristidis, tum Aristoph. ad Nubes qui Lamprocli tribuit.

Συοθῆραι. Athen. Lib. III.

Angelicum metrum, celeritate nunciis aptum reperit Stesichorus,

rus, cujus hoc exemplum profertur à Diomede Lib. III. p. 512. *Optima Calliope miranda poëmatibus.*

Fragmenta nonnulla Stesichori collecta sunt à Neandro pag. 421. H. Stephano pag. 76. & 443. majorique industria à Fulvio Ursino pag. 79-97. & 304-309. Socrati in carcere constituto quendam scite lyrici carmen Stesichori admodulatū refert Am̄ianus XXVIII. 4. p. 529. Allegatur Stesichorus à Vibio Sequestro, Christiano scriptore, ubi de Himera fluvio agit, sed Ctesichorum perperam ibi exhibent quædam editiones.

LVIII. TELESILLA Argiva Lyrica poëtria claruit temporibus Cleomenis Spartanorum* Regis circa Olymp. CXXXIX. ut constat è Plutarcho Lib. de virtutibus mulierum p. 245. Itaque longe fuit junior Laide meretrice, licet Theophylactus Simocata Epistolam Telesillæ ad Laidem confinxit. Ejus ἄσματα sive μέλη memorant Pausanias, Max. Tyrius, & alii. Auctor fragmenti Censorino subjecti c. 9. *Alcman numeros etiam minuit in carmen, hinc poëtriæ melicæ; at Telesilla etiam Argiva minutiores edidit numeros.* Athenæus Lib. XIV. ἡ δὲ εἰς Ἀπόλλωνα ᾠδὴ Φιληλιὰς, ὡς ἡ Τελεσίλλα παρίστησιν. Versum ejus producit Hephæstio Enchirid. p. 36. Confer Ursini Lyricas p. 49. seq. & 296.

LIX. TELESTÆ Selinuntii quædam ex Athenæo describit H. Stephanus in Lyricis p. 392. Si idem est Telestus Poëta cujus monumentum memorat Plinius XXXV, 10. vixerit circa tempora Philippi Macedonis. Sed cujus Ἀργὼ & Ἀσκλήπιος ab Athenæo laudantur, Comicus fuit teste Svida in Τελέστης. Telestæ Dithyrambos memorat Plutarchus in Alexandro, Diodorus Sic. XIV. 47. & Athenæus Lib. XIV. laudat Τελέστην ἐν ὑμεναίῳ διθυράμβῳ. Aristoxenum de hoc Teleste agentem allegat Apollonius Discolus hist. mirab. c. 40. Alius fuit Telestes Æschyli ὀρχηστής, quem Tragici illius Septem Thebanam egregie saltasse tradit idem Athenæus Lib. I. pag. 22. Alius quoque Telestes Corinthi Rex apud Eusebium Chron. ad Num. MCCXXV.

LX. TELLEN tibicen pessimus, ** nec multo forte melior poëta Lyricus, etsi propter dicacitatem nonnullis probatus. Si idem qui Τέλλις Plutarcho in Apophthegmatis, Epaminondæ temporibus vixit. Zenobius proverbio ἄειδε τὰ Τέλληνος. ἐπὶ τῶν σκωπτικῶν τίθεται ἡ παροιμία. Τέλλην γὰρ αὐλητὴς ἐγένετο καὶ μελῶν ποιητὴς, παίγνια τε *** κατέλιπεν

* Vide Luciani amores T. 1. p. 895

** Plutarch ἦν γὰρ αὐλητὴς ὁ μὲν Τέλλις κάκιστος, ὁ δὲ Ἀντιγενίδας κάλλιστος.

*** Παίγνια ejusmodi scripserant *Botrys*, *Mnaseas* Locrus, & *Salpe* Lesbia. Vide Jo. Brodæum ad Anthologiam p. 562. edit. Wechel.

πεν ἐυρυθμοτατα καὶ χάριν ἔχοντα πλείςην καὶ σκώμμαζα κομψότατα. Idem alibi: ὗτος ὁ Τέλλην ἐγένετο αὐλητὴς καὶ μελῶν ἀνυποτάκτων (licentioſorum & liberæ dicacitatis carminum) ποιητὴς, μέμνηται αὐτῦ Δικαίαρχος ὁ Μεσσήνιος. Meminit & Diogenianus, Apoſtolius &c.

LXI. THEANO Lyrica Poëtria commemorata mihi fuit ſupra cap. XIII. cum de fœminis Pythagoricis agerem.

LXII. TIMOCREON Rhodius pugil ac Poëta, Simonidis adverſarius fuit, ut notatum Laërtio II. 46. Comicus veteris Comœdiæ, ſed qui præter Drama in Themiſtoclem ac Simonidem ſcripſit præterea Svida teſte ψόγον ſive *vituperationem Themiſtoclis* carmine Lyrico. Verſus hujus Timocreontis ante ineditos profert Allatius de Simeonum ſcriptis p. 213. è quibus colligas eum à Simonide prius læſum fuiſſe:

Κηΐα μὲ προσῆλθε φλυαρία ὐκ ἐθέλοντα
Οὐκ ἐθέλοντά με προσῆλθε Κηΐα φλυαρία.

Scolium Timocreontis *in Plutum* memorat, & ejus initium refert Ariſtophanis Scholiaſtes ad Acharnenſes v. 531. & ad ranas v. 1335. Svidas in σκολιόν. ex quo transſcriptum exhibet H. Stephanus in Lyricis ſuis p. 396. Reſpicit &, Clariſſ. Kuſtero ad Svidam obſervante, Iſidorus Peluſiota lib. 2. Epiſt. 146. Mortuum hoc Epigrammate Simonides perſtringit quod exſtat in Anthologia Lib. III. c. 6.

Πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ πιὼν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπὼν
Ἀνθρώπυς, κεῖμαι Τιμοκρέων Ῥόδιος.

Confer Jo. Meurſium in Rhodo lib. 2. c. 13. p. 108. ſeq. De voracitate hujus Timocreontis mentio apud Ælianum I. Var. Hiſt. c. 27. & Euſtathium ad Iliad. ψ. p. 1447. At Simonides notante H. Stephano in diſſ. de Parodiis pag. 68. alluſit ad hunc epitaphii Sardanapali verſiculum: πολλὰ πιὼν καὶ πολλὰ φαγὼν καὶ πολλὰ τρυφήσας.

LXII. XANTHUS Poëtis Lyricis antiquiſſimis annumerandus Steſichoro antiquior eſt, qui Oreſtiam ſuam & alia ex illius carminibus compoſuit, ut teſtatur Athenæus Lib. XII. p. 513. Meminit & Ælianus IV. 26. Var. ubi conſulendæ præſtantiſſimi Perizonii notæ. De Xantho Hiſtorico Meurſius ad Heſych. pag. 173. ſeq. & Voſſius de Hiſt. Græcis. De aliis Xanthis Illuſtris Ex. Spanhemius ad Callimachum pag. 356.

LXIII. XENOCRITUS Locrenſis per omnem vitam oculis captus teſte Heraclide in Rep. Locr. poëta fuit, ac vel pæanas vel dithyrambos ſcripſit, & à Plutarcho Lib. de Muſica antiquiſſimis pæanum ſcriptoribus

bus

bus Thaleti ac Xenodamanti accensetur. Incertum, idemne sit XENOCRATES ἄσματα γεγραφὼς quem ex Aristoxeno memorat Laërtius IV. 15.

CAPUT XVI.

De Thespide & ÆSCHYLO Tragicis.

Thespis primus Tragicus Athenis. Dramata ei ab Heraclide supposita. 1. *Plures Thespides ibid. Æschyli ætas.* 2. *Quantum ab eo Græcæ accesserit Tragœdiæ.* 3. *Æschyli μεγαλοφωνία, dramata ipsius etiam defuncto illo acta publice proposito præmio.* 4. *Alia in ejus laudem, & quod in luctu movendo plurimum valuit. ibid. Sectâ Pythagoræus; Impietas ac vinositas ipsi objecta. Mors.* 5. *De Septem Æschyli Tragœdiis quæ exstant.* 6. *Catalogus deperditorum dramatum Æschyli, cum variis observationibus.* 7 *Alia scripta Æschyli deperdita, atque obiter de Tynnicho Chalcidensi.* 8. *De editionibus, Scholiastis & interpretibus Æschyli.* 9. *Catologus Scriptorum in scholiis Græcis ad Æschylum allegatorum.* 10

I.

Quanquam Plato in Minoë, Tragœdiam Thespide & Phrynicho longe antiquiorem fuisse contendit, quod etiam innuit Laërtius III. 56. & Svidas nominat Tragicos Thespide antiquiores *Arionem* Methimnæum & *Epigenem* * Sicyonium; Nicephorus quoq; Gregoras (lib. X. p. 289. edit. doctissimi Boivinii) τὴν Ὀρφέως ἐν τραγῳδίαις δύναμιν celebrat: communis tamen sententia jampridem obtinet, quod primus Tragœdias docuit THESPIS Icariensis (vide Sponium de populis Atticæ & Reines. Var. Lect. p. 364.) ut præter Horatium, Plutarchum in Solone, aliosque testatur marmor Arundelianum: Θέσπις ὁ ποιητὴς - - - πρῶτος ** ὃς ἐδίδαξεν - - - καὶ ἐτέθη ὁ τράγος ἆθλον νενικηκότι, Ἄρχοντος Ἀθήνησιν Ἀλκαίου τοῦ προτέρου, hoc est Olymp. LX. 4. sive LXI. 1. Confer Meursium in Solone cap. XXVII. Plutarchum p. 95. Dioscoridis Epigramma editum à præstantissimo Bentleio:

> Θέσπις ὅδε Τραγικὴν ὃς ἀνέπλασε πρῶτος ἀοιδὴν
> Κωμήταις νεαρὰς καινοτομῶν χάριτας.

Βάκ-

* De *Arione Epigene* & *Phrynicho* egi infra cap. XIX.

** Hoc vocabulum πρῶτος diserte legitur in edit. Prideausii p. 168. itaque Seldeni ἔκδοσιν intelligit dum illud legi in editis negat. Clariss. Bentleius in Apologia pro diss. de Epistolis Phalaridis p. 231.

Βάκχος ὅτε τρίτον * κατάγοι χορὸν, ὧ τράγος ἆθλον
Χ᾽ ὠ ᾽τθικὸς ἦν σύκων ἄῤῥιχος ἆθλον ἔτι.
Οἱ δέ με νῦν πλάσσουσι νέοι, τὰ δὲ μῦθος αἰὼν
Πολλὰ πρόσθεν, φήσει, χἄπερα τἄλλα δ᾽ ἐμά.

Cæterum Tragœdia hujus Thespidis non hodie tantum nulla superest, sed nec Platoni nec Aristoteli lecta ulla videtur, & quæ à junioribus scriptoribus allegantur, suppositæ fortassis sunt, ut idem Bentleius conjicit: sane *Heraclidem* Ponticum sub Thespidis nomine Tragœdias vulgasse testatur Aristoxenus apud Laërtium V. 92. Allegatur autem a Polluce VII. 12. Thespidis Πενθεύς, præter quod drama, Svidæ memorantur ἆθλα πελίου ἢ Φορβάς, ἱερεῖς, ἠΐθεοι. Thespidis *Alcestin*, sed ex sola & parum verisimili conjectura, in marmore Arundeliano exhibuit Seldenus, cum Svida teste primus Phrynichus fœminæ personam in tragœdia introduxerit. Profert præterea Thespidis sub nomine versiculos tres Plutarchus Lib. de audiendis poëtis p. 72. edit. Grotii, & alios sex Clemens Alex. V. Strom. p. 570. in quibus omnes literæ Alphabeti, quarum nonnullæ post Thespidis demum traduntur repertæ esse ætatem. Vide si placet quæ illustrandis hisce versibus scripta sunt à Salmasio ad Solinum p. 896. edit. Paris. à Tho. Galeo in diss. Apollodoro præfixa p. 16. seq. & â laudato Bentleio Epistolâ ad Millium p. 48. Nescio alius ne sit Thespis sive Thespides, cujus Apophthegma, ἀδαπάνητός ἐστι τῆς εὐπορίας ὁ πλοῦτος, laudat Apostolius I. proverb. 53. adscripto nomine Θεσπίδου. Alius certe Thespis Thebanus citharœdus cujus meminit Lucianus adversus indoctum. Alius denique Thespis Erechthei F. unde Thespiadæ de quibus Diodorus Sic. Lib. IV. p. 234. De Thespide Tragico egerat qui de aliis etiam Poëtis scripsit *Chamæleon* Heracleotes, teste Svida & Apostolio in οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον.

II. ÆSCHYLUS Euphorionis F. (a) Atheniensis ex civitate Atticæ

* Id. p. 233. hæc verba exponit de Dionysiis, quæ ter quotannis Athenis celebrabantur, Διονύσια τὰ ἐν Λίμναις & Διονύσια τὰ κατ᾽ ἄστυ & Διονύσια τὰ κατ᾽ ἀγροὺς, tempore quod respondet nostro Martio, Aprili & Januario. In his Dionysiis Comœdiæ agebantur & Tragœdiæ.

(a) Macrobio Lib. V. Saturnal. cap. 19. *vir Siculus* dicitur, quia in Siciliâ diu extrema ætate est versatus, unde Siculis vocibus multis usum notat Athenæus Lib. IX. pag. 402. Alius fuit Æschylus Mathematicus, discipulus Hippocratis Chii (Aristot. l. 6. Meterolog.) Hujus ut putabat in Bibl. Gr. Meursius ποικίλα χρώματα laudat Svidas in Κάλαϊς. Sed illa mihi potius tribuenda videntur Æschylo Alexandrino, cujus Amphitruo & Μεσσηνιακὰ ἔπη ab Athenæo allegantur. Nescio cujus Æschyli περὶ παροιμιῶν laudat Zenobius in proverbio Σαρδώνιος γέλως. Æschyli Cnidii Rhetoris Cicero ut tempo-

cæ Eleusine natus anno 525. ante Christum, postremo Olympiadis LXIII. (b) ut testantur Epochæ marmoreæ Arundelianæ. Clarus fuit virtute bellicâ, quam tribus celebribus pugnis Marathonia (c), & navali ad Salaminem (d) & Platæensi (e) demonstravit, sed ingenio clarior. Puer admodum in somnio monitus est â Baccho, ut tragœdias scriberet, factôque periculo comperit feliciter hanc rem sibi procedere, ut ipse refert apud Pausaniam in Atticis p. 49. Sanè Thespin, Phrynichum & alios, qui ante ipsum hôc in genere Athenis versati sunt, non minùs superasse visus est, quàm ipse ætate jam provectior cessit juveni Sophocli. Primum tragœdiâ vicit, ut in iisdem marmoribus Arundelianis annotatum est, Archonte Philocrate Olymp. LXXIII. $\frac{3}{4}$

III. Quantum ab Æschylô accesserit Græcæ Tragœdiæ, docet hoc Epigramma Dioscoridis ab eruditissimô Stanleiô editum;

Θέσπιδος εὕρεμα ἔτο, τὰ δ' ἀγροιῶτιν ἀν' ὕλαν,
 Παίγνια καὶ κώμους τοὺς δὲ τελειοτέρους
Αἰσχύλος ἐξύψωσε (f) νεοσμίλευτα χαράξας,
 Γράμματα χειμάῤῥῳ δ' οἷα καταρδόμενα
Καὶ τὰ κατὰ σκηνὴν μετεκαίνισεν. ὦ στόμα πάντων
 Δεξιὸν ἀρχαίων, ἦσθά τις ἡμιθέων.

His addas licet, quæ viri docti observant ad ista Horatii art. poët. v. 279.

Post hunc (Thespin) *personæ pallæque repertor honestæ*
Æschylus, & modicis instravit pulpita signis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.

Vitru-tempore suo florentis meminit in Bruto, quemadmodum eidem Meursio observatum. Fuit & Æschylus quidam Menedemi Eretriensis inimicus, de quo Laërtius lib. 2. sect. 141. ne dicam de Æschylo Agamestoris F. qui Atheniensibus imperavit circa initium Olympiadum: vel de Æschylo Corinthio ap. Plutarch. in Timoleonte p. 237. aut Æschylo Argivo, id. in vita Arati p. 1038.

(b) Hanc sententiam ut verisimillimam secutus sum, licet in diversa abeant veteres pariter & recentiores. Vide Casaub. de Satyricâ Poësi Lib. I. cap. 5. Sam. Petitum Lib. III. Misc. cap. 14. & qui diligentissimè doctissimèque de Æschylô egit, Thomam Stanleium in notis ad vitam hujus Poëtæ ab Anonymô scriptam & Scholiis Græcis præfixam. Cui addes præstantis ingenii virum Petrum Bælium in Lexicô Historicô Criticô Gallicè vulgatô pag. 1166. seq. editionis secundæ. Abulpharajus vero p. 55. male Æschylum Comicum appellat.

(c) Olymp. 72. anno 3.

(d) Olymp. $\frac{74}{75}$ anno $\frac{4}{1}$

(e) Olymp. 75. anno $\frac{1}{2}$

(f) Ita legit clarissimus Bentleius diss. de Epistolis Phalaridis p. 232. pro eô quod Stanleius ediderat, ἐψύχωσε νοήσιμα * ετα, verteratque: *gratum spectanti modulatus & utile carmen*, quasi legisset ὀνήσιμα. Sed Bentleius in MS. reperit ἐξύψωσε νοήσμια ευτα undè hæc ipsi lectio subnata.

Vitruvius præfatione Libri VII. *Primum Agatharchus Athenis, Æschylo docente tragœdiam, scenam fecit, & de eâ commentarium reliquit.* Arist. c. 4. poët. καὶ τότε τῶν ὑποκριτῶν πλῆθος ἐξ ἑνὸς εἰς δύο πρῶτος Αἰσχύλος ἤγαγε, καὶ τὰ τοῦ χοροῦ ἠλάττωσε, καὶ τὸν λόγον πρωταγωνιστὴν παρεσκεύασεν. *Mox histrionum numerum auxit Æschylus, pro uno enim uti duobus cœpit, chorica contraxit, ac primarum partium sive præcipui histrionis actionem introduxit.* Idem tradit Laërtius Lib. III. sect. 56. ad quem locum Menagius affert luculentam explicationem Ludovici Castelvetrii ex ejus commentario ad Aristotelis verba jam adducta, cui addes ubi lubebit Stanleium p. 708. Athenæus Lib. I. p. 121. Καὶ Αἰσχύλος δὲ οὐ μόνον ἐξεῦρεν τὴν τῆς στολῆς εὐπρέπειαν καὶ σεμνότητα ἣν ζηλώσαντες οἱ ἱεροφάνται καὶ δᾳδοῦχοι ἀμφιέννυνται, ἀλλὰ καὶ πολλὰ σχήματα ὀρχηστικὰ αὐτὸς ἐξευρίσκων ἀνεδίδου τοῖς χορευταῖς. Χαμαιλέων γοῦν πρῶτον αὐτόν φησι σχηματίσαι τοὺς χορούς, ὀρχηστοδιδασκάλοις οὐ χρησάμενον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τοῖς χοροῖς τὰ σχήματα ποιοῦντα τῶν ὀρχήσεων, καὶ ὅλως πᾶσαν τὴν τῆς τραγῳδίας οἰκονομίαν εἰς ἑαυτὸν περιϊστᾶν. Ὑπεκρίνετο γοῦν μετὰ τοῦ εἰκότος τὰ δράματα. *Æschylus non tantum pallarum & abollarum decorum & gravem habitum excogitavit, quam æmulati sacerdotes, & qui faces in sacris gestant ministri, iis induuntur; Sed etiam multos saltatorios gestus à se inventos chori personis tradidit. Chamæleon* (g) *igitur scribit ab eô fuisse primùm formatos choros absque saltationum doctoribus, eumque gestus chori præscripsisse, ut totam prorsus dispositionem tragœdiæ atque actionem in se transtulerit. Agebat enim quasvis in scena personas & fabulas, ut decebat agere.* Eandem rem deinde confirmat Athenæus allatis Aristophanis testimoniis, quæ hic prætereunda duxi. Philostratus Lib. I. Sophistar. ubi de Gorgia, p. 496. Εἰ γὰρ τὸν Αἰσχύλον ἐνθυμηθείημεν ὡς πολλὰ τῇ Τραγῳδίᾳ ξυνεβάλετο, ἐσθῆτι τε αὐτὴν κατασκευάσας καὶ ὀκρίβαντι ὑψηλῷ, καὶ ἡρώων εἴδεσιν, ἀγγέλοις τε καὶ ἐξαγγέλοις (h) καὶ οἷς ἐπὶ σκηνῆς τε καὶ ὑπὸ σκηνῆς χρὴ πράττειν. *Si Æschylum consideremus, quam multa is Tragœdiæ contulerit, nam & syrmate ornavit, & sublevavit cothurnis, & pulpito excelso grandiorem fecit, & Heroûm*

(g) Chamæleon Heracleotes, qui de Poëtis egit, & ἐν τῷ περὶ Αἰσχύλου laudatur ab eodem Athenæo Lib. IX. p. 375. & X. pag. 428. Glaucum ἐν τοῖς περὶ Αἰσχύλου μύθων memorat Anonymus Scholiastes Græcus in argumento Persarum Æschyli. Heraclides quoque Ponticus teste Laërtio V. 88. scripserat περὶ τῶν τριῶν τραγῳδοποιῶν *de Æschylo, Sophocl & Euripide.* Cæterum de Glauco Rhegino consules Jonsium, uti de Chamæleonte quoque, de quo præterea agunt Vossius in Historicis & Meursius in Bibl. Græca.

(h) Schol. ad Euripidis Hippolytum vers 776. ἐξάγγελος ὁ τὰ πεπραγμένα ἔνδον τῆς σκηνῆς τῷ χορῷ ἀναγγέλλων. Mentio ἀγγέλου τραγικοῦ apud Lucianum Nigrino T. 1. p. 25. Hinc linguam Nemesius p. 10. edit. Oxon. eleganter vocat ἐξάγγελον τῶν κατὰ νοῦν κινημάτων.

roûm formis, nunciis, & iis omnibus quæ in scenâ aut sub scenâ agenda sunt. Alter Philostratus Lib. VI. vitæ Apollonii c.6. p.258. Συνέστειλε τοὺς χοροὺς ὁ Αἰσχύλος ἀποτάδην ὄντας, καὶ τὰς τῶν ὑποκριτῶν ἀντιλέξεις εὗρε, παραιτησάμενος τὸ τῶν μονῳδιῶν μῆκος, καὶ τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποθνήσκειν ἐπενόησεν, ὡς μὴ ἐν φανερῷ σφάττοιεν. Ὀκρίβαντάς δὲ τοὺς ὑποκριτὰς ἐνεβίβασεν ὡς ἴσα ἥρωσι βαίνοιεν; ἐσθήμασί τε πρῶτος ἐκόσμησε ὃ πρέσφορον ἥρωσι. *Cum Æschylus artem tragicam confusam nimis & rudem immitemque videret, eam aliquantùm moderatus est. Itaque contraxit choros nimiùm productos, reperitque ut histriones inter se colloquerentur, refugiens monodias illas prolixas, excogitatâ etiam cæde sub scenâ, ne in omnium oculis homines interficerentur.* (i) *Cothurnos prætereà histrionibus induit, ut gradientes Herôas repræsentarent, & vestes idoneas Heroibus attribuit.* Themistius Orat. 26. p. 316. Ἀλλὰ καὶ ἡ σεμνὴ τραγῳδία &c. *Immo & gravis ipsa ac severa tragædia num cum omni simul apparatu, cum choro & actoribus in theatrum pervenit? Nec Aristoteli credimus, cum ait initio chorum ingredientem in Deorum aliquod præconium cecinisse, Thespin vero prologum ac* ῥῆσιν *sermocinationem invenisse, Æschylum vero* τρίτον ὑποκριτὴν καὶ ὀκρίβαντας *tertium actorem & pulpitum; cætera nos à Sophocle & Euripide accepisse?* Primus etiam præter arbylas cothurnosque in scenâ induxit usum personarum sive larvarum, cum anteà ore & vultu fæcibus inunctô tragœdias egissent. Svidas in Αἰσχύλος. Οὗτος πρῶτος εὗρε προσωπεῖα δεινὰ κεχρισμένα ἔχειν τοὺς τραγικοὺς, καὶ ταῖς ἀρβύλαις τοῖς καλουμένοις ἐμβάταις κεχρῆσθαι. *Hic primus invenit, ut tragici uterentur personis terribilibus & unctis, arbylisque, calceamenti genere ita appellatô.* Idem tradit Porphyrion ad Horatium, & Horatius ipse in locô ante adductô. De reliquâ scenæ διαθέσει sive apparatu, quem ab Æschylô repertum ait anonymus auctor vitæ ejus Græcus, suffecerit adscripsisse, quæ notat præstantissimus Stanleius pag. 702. *Scenæ antiquitus, cum adhuc tragœdia in lacte quasi & fasciis esset, è ramis & frondibus confectæ erant cum racemis & corymbis, quasi umbracula quædam, quæ parietes non haberent, ait Servius, Ovidium sequutus:*

> Illic quas tulerant nemorosa palatia frondes
> Simpliciter positæ Scena sine arte fuit.

Posteà casæ cum cellis effectæ; postremò magnifice exornatæ sunt. Hanc demùm perfectionem contulit Aeschylus - - & primus scenam ornavit picturis, machinis, aris, sepulchris, tubis, spectris & Divis, quæ omnia in alterâ vitâ Aeschyli, MS. Oxoniensi & editioni Robortelli præfixa, enumerantur: Τὴν δὲ σκηνὴν ἐκόσμησε, καὶ τὴν ὄψιν τῶν θεωμένων κατέπληξε τῇ λαμπρότητι, γραφαῖς καὶ μηχαναῖς, βωμοῖς τε

(i) Huc refer illud Horatii v. 185. poëtic.
Nec pueros coram populo Medea trucidet.

τι καὶ τάφοις, σάλπιγξιν, εἰδώλοις, ἐρινύσι. *Machinis usum fuisse tradit & Eustathius in Iliad. Σ. ubi clypeorum insignia ait in ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις descripsisse, quasi essent animata, quod & fecerat anteà Homerus in Achillis clypeo. Tumulos etiam adhibuisse, ex principio* Χοηφόρων *discimus: Umbras, ex Prometheo vincto & Persis, Diras, ex Eumenidibus.*

IV. Cum priores Tragici ludicrô ferè sermone ac γελοίᾳ λέξει fuissent usi, Aeschylus primus sectatus est μεγαλοφωνίαν & genus dicendi ἁδρὸν de quô cum idem Stanleius p.705. agat, adscribam tantùm verba Quintiliani Lib. X. Institut. cap. I. *Tragœdias primus in lucem Aeschylus protulit, sublimis & gravis & grandiloquus sæpe usque ad vitium:* (confer Svidam in ψόφω πλέως, & in λῆμα Θέλον.) *Sed rudis in plerisque & incompositus, propter quod correctas ejus fabulas in certamen deferre posterioribus poëtis Athenienses permisere, suntque eô modô multi coronati:* Hoc est, ni fallor, quod apud Philostratum Lib. VI. de vita Apollonii c. 6 p. 258. legas: ὅθεν Ἀθηναῖοι πατέρα μὲν τῆς Τραγῳδίας αὐτὸν (Αἰσχύλον) ἡγοῦντο, ἐκάλουν δὲ καὶ τεθνεῶτα εἰς Διονύσια. Τὰ γὰρ τοῦ Αἰσχύλου ψηφισαμένων ἀνεδιδάσκετο καὶ ἐνίκα ἐκ καινῆς. *Athenienses inde eum Tragœdiæ parentem habuerunt, & jam defunctum vocârunt ad Dionysia* (sive jam defuncti tragœdias in Dionysiis agi jusserunt) *Aeschyli enim dramata ex decreto iterum docebantur, qua ratione de novo ille vicit.* Adde Scholiasten Aristophanis ad Archanenses pag. 261. & ad Ranas pag. 164. Anonymus auctor vitæ Aeschyli addit præmium propositum iis qui illius tragœdias docerent. Confer Plutarchum in vita Lycurgi Rhetoris, Sam. Petitum ad leges Atticas p. 68. & Stanleium pag. 708. Etiam in conviviis ramum myrti gestantes pueri, poëmata Æschyli recitabant, ut præter alios docet Svidas in μυρρινῶν. Tanti quoque visæ sunt Ptolomæo Evergeti tragœdiæ Æschyli, Sophoclis & Euripidis ut pignore XV. talentorum interposito eas describendas sibi peteret ab Atheniensibus, & antiquis codicibus sibi servatis pulcherrime descriptas restitueret & quindecim insuper talenta eis relinqueret, teste Galeno comment. 2. in 3. Epidem. T. 5. pag. 412. Plurimùm valuisse Æschylum in movendô mœrore & rebus tristibus commemorandis notavit Basilius M. Epist. 379. ad Martinianum: Σιμωνίδου ὄντως ἤ τινος τοιούτου μελοποιοῦ ἐδεόμεθα, ἐναργῶς εἰδότος ἐπιστενάζειν τοῖς πάθεσι. Καίτοι τί λέγω Σιμωνίδην; δέον Αἰσχύλον εἰπεῖν, ἢ εἰ δή τις ἕτερος παραπλησίως ἐκείνῳ συμφορᾶς μέγεθος ἐναργῶς διαθέμενος μεγαλοφώνως ὠδύρατο.

V. Pythagoræ dogmata secutum testatur Cicero Lib. II. Tusc. quæst. p. 179. *Veniat Æschylus, non Poëta solum, sed etiam Pythagoreus, sic enim accepimus.* Ni Cicero forte Æschylum Tragicum confudit cum altero Æschylo Hippocratis Chii discipulo de quo supra cap. XIII. Porro è Platonis Lib. II.

II. de Republ. ſub extremum, apparet ab eô referri inter Poëtas, quorum lectionem, quòd de Diis parùm reverenter loquantur, interdicendam juventuti exiſtimat, & quorum dramata nolit publicè doceri aut ſpectari. Etiam apud Athenienſes impietatis accuſatum, vix pœnam captis evaſiſſe interceſſione fratris Amyniæ * narrat Aelianus Lib. V. Variar. cap. 19. ſive quod Eumenidum crinibus primus angues inſeruit, ſive quod choro quinquaginta Eumenidum ita exterruit ſpectatores, ut infantes deliquium, gravidæ abortum paterentur: ſive quod primus Poëtarum Aegyptiam potius quam Græcam ſecutus Theogoniam, Dianam auſus ſit vocare filiam non Latonæ ſed Cereris; ſive potius, cui ſententiæ eruditus Æliani interpres Jacobus Perizonius meritò adſtipulatur, quod Myſteria Eleuſinia in theatro propalaſſet, cauſatus deindè ſe haud initiatum, ἀπόρρητα illa quod eſſent, ignoraſſe, ut docent Clemens Alex. II. Stromatum p. 387. & Ariſtoteles Lib. III. Nicomach. cap. 1. ad quem locum Euſtratius: *Videtur Æſchylus in ſagittariis, in ſacerdotibus, in Siſypho ſaxum volvente, in Iphigenia item & Oedipode, de Cereris ſacris curioſius quædam evulgaſſe, de quô Heraclides Ponticus in primo de Homero libro ſcribit parum abfuiſſe, quin in ſcena eâ de cauſa fuerit interemptus, quod nonnulla de myſteriis prodere videretur: Præſenſiſſe enim populi tumultum, atque ad aram Bacchi confugiſſe, cumque Areopagitæ interceſſiſſent, dicerentque nihil prius de eo temerè conſulendum quàm judicio ſuo fuiſſet decretum: Ita fuiſſe in judicium adductum, atq; abſolutum, clementiâ judicum maximè veniam conſecutum, quod ſtrenuè apud Marathonem pro patria pugnaverat. Nam & fratri Cynægyro manus obtruncatæ fuerant, ipſe graviter ſaucius ex eò prælio fuerat exportatus.* Δοκεῖ γὰρ Αἰσχύλος λέγειν μυστικά τινα ἔν τε ταῖς τοξότισι καὶ ἱερείαις καὶ ἐν Σισύφῳ πετροκυλιστῇ καὶ ἐν Ἰφιγενείᾳ καὶ ἐν Οἰδίποδι. Ἐν γὰρ τούτοις πᾶσι περὶ Δημήτρας λέγων τῶν μυστικωτέρων περιεργοτέρον ἅπτεσθαι ἔοικε. Λέγει δὲ καὶ περὶ Αἰσχύλου καὶ Ἡρακλείδης ὁ Ποντικὸς ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Ὁμήρου, ὡς κινδυνεύοντος ἐπὶ σκηνῆς ἀναιρεθῆναι, ἐπὶ τῷ τῶν μυστικῶν περιφέρειν τινὰ δοκεῖν, εἰ μὴ προαισθόμενος κατέφυγεν ἐπὶ τὸν τοῦ Διονύσου βωμὸν, καὶ Ἀρεοπαγιτῶν αὐτὸν παραιτησαμένων ὡς ὀφείλοντα κριθῆναι πρῶτον, ἐδόκει ὑπαχθῆναι εἰς δικαστήριον καὶ ἀποφυγεῖν, αὐτῶν δικαστῶν ἀφέντων, μάλιστα, διὰ τὰ πραχθέντα αὐτῷ ἐν τῇ ἐπὶ Μαραθῶνι μάχῃ. ὁ μὲν γὰρ ἀδελφὸς αὐτοῦ Κυναίγυρος ἀπεκόπει τὰς χεῖρας, αὐτὸς δὲ πολλὰ τρωθεὶς ἀνηνέχθη φοράδον. Cum vino incaluiſſet, tragœdias ſcribere ſolitum Æſchylum tradit Plutarchus Lib. I. Sympoſiac. qu. 5. & lib. VII. qv. 10. Lucianus in Demoſthenis encomio. Victus Athenis Archonte Apſephione Olymp. LXXVII. ¾ a juvene Sophocle

* Hujus Amyniæ qui in pugna Salaminia fortiter fecit, mentio exſtat apud Diodorum Siculum lib. XI. T. 2. p. 22.

cle, indignabundus ſeceſſit in Siciliam, ubi defunctus & circa Gelam humatus eſt teſte eodem Plutarcho in Cimone. p. 483. Obiit Olympiad. LXXVIII. anno 2. ante Chriſtum 467. (ætatis undeſexageſimo *) cum aquila in illius temerè confidentis calvum caput teſtudinem dejeciſſet, ut præter alios refert Svidas in χελώνη μυῶν. Epitaphium ejus hoc refert Plutarchus libro de exilio p. 604.

Αἰσχύλον Εὐφορίωνος Ἀθηναῖον τόδε κεύθει
Μνῆμα καταφθίμενον πυροφόροιο Γέλας.

VI. Exſtant Æſchyli Tragœdiæ ſeptem.

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ *Prometheus vinctus* ſive *religatus*. Cicero Lib. II. Quæſt. Tuſc. p. 179. profert verſus duodetriginta Æſchyli latinè à ſe redditos, in quibus loquitur Prometheus affixus ad Caucaſum. Sed in hâc Æſchyli tragœdia verſus illi haut leguntur, quæ Prometheum inducit vinctum non ad Caucaſum, ſed *πρὸς τοῖς Εὐρωπαίοις μέρεσι τοῦ Ὠκεανοῦ*, *ad Europaeas partes Oceani*, ut obſervat Græcus Scholiaſtes. Videntur itaque petiti è Tragœdiâ deperdita, quæ inſcribebatur Prometheus λυόμενος. Prometheum vinctum latina proſa vertit *Matthias Garbitius*, Græceque & latine adjectis notis edidit Baſil. 1559. 8vo. Cum eâdem verſione recuſus in tragœdiis ſelectis H. Stephani A. 1567. 12mo. Ex Prometheo Æſchyli multa translata in parabatem J. Aug. Thuani, notat Grotius Epiſt. 139. *Matthiam* quoque *Flacium* in hâc Tragœdiâ latinè transferenda verſatum memorant Pandectæ Brandenburgicæ, Flacium fortaſſe pro Garbitiô per auctoris memoriæ lapſum appellantes. Prometheum docuit Æſchylus victor anno ætatis 53. Olymp. LXXVI. 4. archonte Menone. Reliqua tria tetralogiæ dramata fuere *Phineus*, *Perſæ* & *Glaucius Potnienſis*.

2. ἙΠΤᾺ ἘΠῚ ΘΗΒΑΙΣ ** *Septem Duces adverſus Thebas*, actæ poſt Olymp. LXXVI. Teleſten Æſchyli ὀρχηστὴν qui hoc drama ſaltavit, admirationi fuiſſe tradit Athenæus Lib. I. pag. 22. Stylo veteri tragicô expreſſa ſeptem Thebana à *Quintô Septimiô Florente Chriſtiano* Pariſ. 1585. 4to. Idem Prometheum quoque ſimili Metaphraſi illuſtraverat, ſed quod ſciam

* Petavius Scholiaſten Græcum ſecutus ponit Æſchylum anno ætatis LXV. obiiſſe Olymp. LXXVI. 1. ut adeo natus fuerit LX. 1. Auctor vitæ Sophoclis natum teſtatur Ol. LXVII. 1. *Verùm* malui ſequi rationes marmoris Arundeliani.

** Plutarch. VII. 10. ſympoſ. ὥσπερ καὶ τὸν Αἰσχύλον ἱστοροῦσιν τὰς τραγῳδίας ἐμπίνοντα ποιεῖν, καὶ οὐχ ὡς ὁ Γοργίας εἶπεν ἓν τῶν δραμάτων αὐτοῦ μεγίστον Ἄρεως εἶναι τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ἀλλὰ πάντα Διονύσου.

sciam adhuc inedità. Latina prosaria versio *Joannis Caselii* prodiit Rostoch. 1582. 8. Et idem drama Græce ac latine, Caselio edente ibid 1581. 4.

3. ΠΈΡΣΑΙ ante septem Thebanam actæ sunt, ut testatur Schol. Aristoph. ad Ranas, Archonte Menone Olymp. LXXVI. anno 4. Hanc Tragœdiam è Phœnissis *Phrynichi* concinnatam notavit Glaucus Rheginus in libro de fabulis Æschyli, & innuit in ranis Aristophanes. Quæ de successione Regum Persarum leguntur v. 765. seq. non temere alibi invenias. Confer Chronologorum Principes Scaligerum, Petavium, Marshamum: ac si placet Barnabam Brissonium opere de regnô Persarum.

4. ΑΓΑΜΈΜΝΩΝ Acta Archonte Philocle Olymp. LXX. (non XXVIII. ut in argumento græco perperàm legitur) anno 2. De hâc ita Salmasius præf. ad librum de Lingua Hellenisticâ p. 37. *Quis Æschylum possit affirmare, Græcè nunc scienti magis patere explicabilem quàm Evangelia aut Epistolas Apostolicas? Unus ejus Agamemnon obscuritate superat, quantum est librorum sacrorum cum suis Hebraismis & Syriasmis, & tota Hellenistica suppellectile vel farragine.* Agamemnonem Æschyli in primâ editione mancam & cum Choëphoris confusam distinxerunt & integritati suæ ex MStis codd. restituerunt *Franciscus Robortellus, Bartholomæus Barbadorus, Hieronymus Mæus, & Petrus Victorius.*

5. ΧΟΗΦΌΡΟΙ *Inferiæ.* Tragœdia itidem acta Olymp. LXX. 2. cum Agamemnone atque Eumenidibus. Hanc primus edidit *Franciscus Robertellus* A. 1552. sed initio mutilam, quod ex Aristophanis Ranis, nec integrum tamen, reposuit *Stanleius.*

6. ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ *Furiæ* sive *Diræ*, quæ cum Agamemnone, Choëphoris, & dramate Satyrico deperdito, cui titulus erat Proteus, constituerunt tetralogiam, quam *Orestiam* vocat Aristophanes, ut ex veteribus διδασκαλίαις observat Scholiastes Comici ad Ranas. Itaque & Eumenides Æschylus docuit Olymp. LXX. 2. Has stylo veteri Pacuviano vertisse se testatur *Josephus Scaliger* p. 111. ad Varronem, ubi Eumenides Æschyli ab *Ennio* olim translatas observat. Ejusdem versionis suæ meminit Epistola 30. ad Florentem Christianum. In illis Poëta chorum quinquaginta Eumenidum in theatrum induxerat, quo spectaculo ita perterriti spectatores, ὥστε τὰ νήπια ἐκ ψύξαι, τὰ δὲ ἔμβρυα ἐξαμβλωθῆναι, ut narrat anonymus vitæ Æschyli auctor. Ab eo tempore numerus chori Tragici ad quindecim reductus est, teste Julio Polluce Lib. IV. c. 15. Confer Samuelem Petitum ad leges Atticas p. 66.

7. ΙΚΕ-

7. ἹΚΕΤΙΔΕΣ *Supplices.*

VII. Anonymus scriptor Græcus vitæ Æschyli, ait eum fecisse dramata *septuaginta*, & quinque Satyrica. Svidas ipsi tragœdias *nonaginta* tribuit. Sed utrumque numerum excedunt nomina fabularum jam à me recensenda, sive quod una tragœdia sub duplici nomine laudatur ab antiquis, sive quod nomina corrupta numerum auxere, sive quod falso quædam hujus Aeschyli nomine ferebantur, sive quod Svidas & alter anonymus pariter in numero drámatum falsi fuerunt. Cæterum nomina deperditarum Æschyli tragœdiarum hæc sunt, partim memorata in Catalogo qui græcis in Aeschylum scholiis præfigitur, partim observata à Joh. Meursio in diatriba de Aeschyli Sophoclis & Euripidis Tragœdiis (quæ post editionem Lugd. Bat. 1619. 4. ex auctoris Chirographo auctior edita est Tom. 10. Antiquitatum Græcarum Clarissimi Gronovii) ab eôdem Meursio in Bibliothecâ Græca pag. 1197. seq. à Thoma Stanleio in Æschyli fragmentis, ab Hugone Grotio in excerptis Tragicorum, & à Thoma Gatakero in Adversariis posthumis cap. 10. quibus plures observationes nostræ accedunt.

Ἀθάμας Athen. Hesych.

Αἴας Λοκρὸς Zenob. VI. 14. prov. & Αἴας alter μαστιγοφόρος, si audimus Gatakerum hoc è quôdam Scholiastæ Sophoclis locô colligentem.

Αἰγύπτιοι. Catalog.

Αἴτνα, Αἴτναι, Αἰτναῖαι, Αἰτναῖοι γνήσιοι & Αἰτναῖοι νόθοι. Vide Holsten. ad Stephanum in παλική. Et Macrobium V. 19. Pro Αἰτναίαις male Αἰτανίαις legi apud Hesychium in ἀναξίαν, post Meursium notavit Salmasius.

Æschylum *in Alcibiade*, laudari videas in Svida latino Hieron. Wolfii, voce σκύμνος. Sed in græco tantum est: Αἰσχύλος λέγει περὶ Ἀλκιβιάδου. Sic Plutarch. de audiendis Poëtis p. 32. Αἰσχύλος περὶ τοῦ Ἀμφιαρέου γράφων. Et in Aristide p. 320.

Ἀλκμήνη. Hesych.

Ἀμυμώνη. Athen. Hesych. Ammonius in γῆμαι.

Ἀμφιτρύων & Μεσσηνιακὰ ἔπη, perperàm in Meursii Bibl. Græca referuntur inter tragœdias Aeschyli Atheniensis: Alexandrini enim esse, probe ex Athenæo observaverat idem vir doctus alibi.

Ἀργεῖοι Catalog. & Etymol. M. Pro quo male Ἀργεία apud Hesychium in ἀπόσκημμα & in ἐμμέλεια non minus corrupte ἀργύεια.

Ἀργεῖαι. Vide Jac. Gronov. præfat. ad Harpocrat. **** 4.

Ἀργὼ sive κωπευστής. Catalog.

Ἀταλάντη id.

Βάκχαι id.

Βάσσαραι sive Βασσαρίδες Hesych. Scholiastes Nicandri ad Theriac.

Γλαῦκος Πόντιος. Strabo Lib. X. p. 447. Pausan. Bœoticis, & Athenæus.

Γλαῦκος Ποτνιεύς. Strabo Lib. IX. Scholiastes Aristoph. ad Ranas, Euripidis ad Phœniss. Æschyli in argumento Persar. unde hausit Scaliger in descriptione Olympiadum Græce edita ad Olymp. LXXVI. 4. Cæterum duo diversa Æschyli dramata fuisse Glaucum Pontium & Glaucum Potniensem, adeoque distinguenda, contra Casaubonum Meursius docet. Glaucus Æschyli, uter, incertum, memorantur à Schol. Theocriti Idyll. 4. Pindari Pythionic. Od. 1.

Δανάη sive Δαναΐδες Hesych. Schol. Pindari Od. 3. Athen.

Δικτυουλκοί. Hesych. Ælian. VII. 47. de animal.

Δικτυουργοί sive potius Δικτυουργικοί. (quæ fortè à superiore haud diversa fuit) Catalog. Pollux VII. sect. 35.

Διονύσου τροφοί. Schol. Euripidis argumento Medeæ.

Ἕκτορος λύτρα, ἢ Φρύγες. Auctor vitæ Æschyli, idemque (ut puto) catalogi tragœdiarum. Etiam Æschylum ἐν Ἕκτορι laudat Stobæus & ἐν Φρυξὶν ἢ λύτροις Pollux & Scholiastes Comici ad Ranas: ἐν Φρυξὶ Athenæus & Hesych. eandem tragœdiam innuens. Æschyli imitatione *Lutra* quoque Ennius scripsit.

Ἐλευσίνιαι sive Ἐλευσίνιοι. Plutarchus Theseo. Hesych.

Ἑλλάδιος vide infrà in Ἡλιάδες.

Ἐπίγονοι. Schol. Pindari Isthm. Od. 6.

Εὐρώπη sive Κᾶρες Stob. serm. 49. Steph. in μύλασα.

Ἠδωνοί. Strabo Lib. X. Schol. Aristophanis ad aves, Athenæus, Erotianus in ἴκταρ, Svid. in αὐγίζειν & μυσόμαντις, Hesych.

Ἡλιάδες. Hoc drama Athenæo & in anonymi Catalogo memoratur. Verùm Schol. Sophoclis laudat Æschylum ἐν Ἰλιάσι. Fortè, inquit Meursius, *scriptæ fuerunt & Æschylo* Ἰλιάδες, *ut Euripidi* Τρῳάδες. Sed magis eo propendeo ut legam ἐν Ἡλίασι. Similiter etiam apud Harpocrationem in μαλακίζομαι legit Gatakerus, pro ἐν Ἑλλαδίῳ sed ibi verior videtur lectio Viri Clariss. Jacobi Gronovii, qui ad Harpocrationem p. 91. ἐν Λαΐῳ reponendum esse suspicatur.

Ἡρακλεῖδαι. Hesych. Stob. serm. 121.

Θαλαμοποιοί. Pollux.

Θεωροὶ ἢ Ἰσθμιασταί. Æschylum in Θεωροῖς laudat Athenæus. Sed male apud Hesych. in ὀπωρας citatur Æschylus ἐν Ἰσθμιασταῖς. Perperàm

râm & in anonymi Catalogo Æſchyli tragœdiarum: Θεόδωροι ἢ ἰσομοιασαί.

Θρῆσσαι Heſych. Scholiaſtes Sophocl. ad Ajacem. Comici ad ranas.

Ἱέρειαι *ſacerdotes* Macrob. V. 22. Heſych. Euſtratius ad Ethic. Ariſtotelis III. 1. Schol. Sophoclis ad Oedip. Colon.

Ἰλιάδες. Vide ſupra in Ἠλιάδες.

Ἰξίων. Heſych.

Ἰσθμιασταί. Vide ſupra in Θεωρά.

Ἰσοστάσιον. Vide infra, ψυχοστασία.

Ἰφιγένεια Euſtratius, ubi ſupra. Schol. Ariſtoph. ad ranas. Svid. in κυδάζεται.

Κάβειροι. Athenæus, & Plutarch. lib. 2. quæſt. 1. ſympoſ. p. 632. Sed male apud Schol. Pindari Pythionic. Od. 4. laudatur Aeſchylus in Κιβήραις.

Καλλιστώ. Heſych.

Κᾶρες. Vide ſupra Εὐρώπη.

Καμικοὶ tam recte in libro de Æſchyli tragœdiis à Meurſio omittuntur quàm in Bibliotheca ejusdem Græca perperam accenſentur Aeſchyli fabulis, ex corrupto loco Athenæi Lib. II. pag. 51. nam pro καμικοῖς legendum ibi eſt κατὰ τῆς βάτε, ut ex MSS. codicibus docuit Caſaubonus Lib. II. c. 11.

Κεραυνών. Corrupta vox pro Κερκύων in prioribus Harpocrationis editionibus in ὅρον.

Κερκύων Σατυρικός. Heſych. Pollux X. ſect. 175. Harpocrat. in ὅρον ex Salmaſii emendat.

Κήρυκες. Pollux lib. IX. ſect. 136.

Κήρυκες Σάτυροι. Pollux lib. X. ſect. 186. & Photii Lexicon MS. in πυρσοκόμε λέοντος laudante Clariſſimo Bentlejo.

Κίρκη Σατυρική. Heſych. Corrupte in anonymo Catalogo Κίρκοι Σατυρικοί.

Κρῆσσαι. Athen. Heſych.

Κωπευστής. Supra in Ἀργώ.

Λαΐος. Vide ſupra in Ἠλιάδες. Memoratur in Catalog. & apud Heſych.

Λέων Σατυρικός. Ita enim apud Stephanum in χώρα rectè legunt Salmaſius & Gatakerus. Sic omnium quinque Satyricorum Aeſchyli dramatum nomina tenemus. Quæ ſunt Κερκύων, Κήρυκες, Κίρκη, Λέων & Πρωτεύς. Ex his ne unam quidem ad nos perveniſſe, eſt quod doleant literarum harum amantes, cum in iſtô genere primas Æſchylo tribuerit Menedemus Eretrienſis teſte Laërtio Lib. II. ſect. 133. & Heſychio Illuſtri ubi de Menedemo agit, tum Pauſanias in Corinthiacis.

Λήμνιοι tum in Catalogo memorantur tum apud Hesychium in Ἀγκυρόβολα, ubi Johannes Vitus Pergerus legit: *ὡς καὶ ἐν Λημνίοις Αἰσχύλος.*

Λυκοῦργος. Aristarchi Grammatici commentarius in Aeschyli Lycurgum memoratur in Scholiis Græcis ad Theocriti Idyll. 10. Fabulam ipsam allegant vel ad eam respiciunt Aristophanes Thesmophoriaz. Longinus *περὶ ὕψους*, Athen. Hesych. & Schol. Sophoclis ad Oedipum Colon. Schol. Aristoph. ad Equites.

Λύτρα Ἕκτορος sive *Φρύγες.* Vide supra *Ἕκτορος λύτρα.*

Μέμνων, Catalog.

Μήδεια, nescio satisne certo colligatur ex Aristotelis Poëtices capite 17.

Μυρμιδόνες. Strabo Lib. XIII. Harpocrat. Hesych. Athen. Scholiastes Aristoph. ad ranas, pacem, aves, & Ecclesiaz. Svid. in *ἀβδέλυκτα*, *ἱππαλεκτρυὼν* & *τελέμβολον.* Ex eadem fabula Æschyli petitum quod affert Aristides Orat. I. Platonica pag. 27. T. 3. & Philo de mundo incorruptibili pag. 737.

Μυσοί. Svid. in *Ὀργεῶνες.* Steph. in *οἶος* Aristoteles cap. 24. Poëtic. *ἐν Μυσοῖς ὁ ἄφωνος ἐκ Τεγέας εἰς Μυσίαν ἥκων.*

Μῦσαι memorantur Harpocrationi in Ὀργεῶνας, sed *μυσοὺς* reponi jubent Meursius & Maussacus, quod confirmat Svidas eadem voce.

Νεανίσκοι. Athen. Hesych.

Νέμεα. Catalog.

Νηρεύς. Hesych.

Νηρηΐδες. Schol. Euripidis ad Phœniss. Pindari Nemeonic. Od. 6. Hesych.

Νιόβη. Strabo Lib. XII. Hephæstio Enchirid. Aristot. c. 17. Poëtic. Hesych. Anonymus auctor vitæ Æschyli & Scholiastes Aristoph. ad aves & ranas: Euripidis ad Phœniss. Æschyli ad Prometh.

Ξάντριαι Schol. Æschyli ad Eumenid. Svid. in Ὀχλῶπτιν.

Οἰδίπους Eustratius III. ad Ethic. Nicomach.

Ὅπλων κρίσις. Respicit Aristot. c. 23. Poëtic. laudat Stob. & Scholiastes Sophoclis ad Ajacem. Aristophanis ad Acharnenses.

Ὀρεστεία tetralogia tragœdiarum Æschyli acta Olymp. LXX. 2. Schol. Aristophanis ad ranas v. 1153. *Τετραλογίαν φέρουσι τὴν Ὀρεστείαν αἱ διδασκαλίαι, Ἀγαμέμνονα, Χοηφόρους, Εὐμενίδας, Πρωτέα σατυρικόν. Ἀρίχος* (lege *Ἀρίσταρχος*) *καὶ Ἀπολλώνιος τριλογίαν λέγουσι χωρὶς τῶν σατυρικῶν.*

Ὀστολόγοι. Athen.

Παλαμήδην quoque vel *Ναύπλιον* inter Aeschyli *δράματα* fuisse suspicatur Gatakerus, ex loco quodam Athenæi.

Περ-

Πενθεύς. Catalog. & Galenus I. in 6. Epidem. T. 5. p. 455.
Περραιβοὶ, Περραιβίδες. Hesych. Athen.
Πηνελόπη. Etymol. M.
Ποικίλα χρώματα. Svid. in Κάλαϊς, nisi locus est corruptus, perinde ut alter in κάλλη, ubi Æschylus in ποικίλοις κάλλεσι allegatur.
Πολυδέκτης. Catalog.
Προμηθεὺς πυρκαεὺς Polluci memoratur: Ab eo non diversus est πυρφόρος laudatus Gellio Lib. XIII. c. 18. & in Catalogo Anonymi recensitus. Vide Guil. Canterum Lib. VII. c. 21. novar. lect.
Προμηθεὺς λυόμενος Strabo Lib. I. Dionys. Halic. Lib. I. antiquitt. Stephanus in ἄβιοι, Hyginus Poëtic. Astronom. Lib. II. cap. 6. Hesych. Athen. Scholiastes Apollon. ad Lib. IV. Arrianus in periplo Ponti Euxini. Ex hoc dramate H. Stephanus depromtos esse conjicit Aeschyli versus, quos de Prometheo laudat Strabo Lib. IV. & alios item quos adducit Galenus comment. I. in sextum ἐπιδημίων Hippocratis, quanquam ibi (memoriæ ut videtur vitio) allegat Prometheum Æschyli δεσμώτην. Vide & quæ de Ciceronis loco notavi suprà, ubi de edito Aeschyli Prometheo.
Προπομποί. Hesych.
Πρωτεὺς Σατυρικός. Hesych. Athen. Scholiastes Æschyli in argumento Agamemn. atque inde Scaliger in descriptione græca Olympiadum ad Olymp. LXXX. * 2. Vide quæ supra inter editas Æschyli tragœdias in Eumenidibus.
Σαλαμίνιαι sive Σαλαμίνιοι. Perperam apud Hesychium duobus in locis Σαλαμίνι.
Σατυρικὰ δράματα quinque Æschylum docuisse auctor est anonymus Græcus, qui vitam ejus scripsit. Horum nomina habes suprà in λέων. Utrum vero tanquam singulares Tragœdiæ & ab aliis diversæ memorandæ sint Σατυρικὸς ex Hesychio, & Σάτυροι ex Pausaniæ Corinthiacis, cum doctissimo Gatakero jure dubites, imo non esse, ne dubites quidem.
Σεμέλη ἢ ὑδροφόρος. Catalog. Hesych.
Σίσυφος δραπέτης. Catalog. Laudant etiam Sisyphum Æschyli Ælianus XII. 5. animal. Erotianus in διοπῶ & Pollux.
Σίσυφος πετροκυλιστής, quod nomen dramatis corruptè legitur apud Hesychium

* Olympiade LXXX. jam obierat Aeschylus, itaque ad illam non magis quadrat tempus acti hujus dramatis, quam ad Olympiadem XXVIII. quæ in græco Agamemnonis argumento designatur, illâ enim Æschylus natus nondum erat.

ſychium in θώψεις. Integrum in Catalogo Anonymi, & apud Euſtratium III. 1. ad Ethic. Nicomach.

Σφύγξ. Athen. Heſych. Scholiaſtes Ariſtoph. ad ranas.

Τήλεφος Heſych. Clemens Alex. 4. Strom. Scholiaſtes Comici ad ranas.

Τοξότιδες ſ. Τοξόται. Antigonus Caryſtius hiſtor. paradox. * c. 127. Euſtratius ubi ſupra, Heſych. Plutarch. in amatorio & Lib. de profectus indiciis.

Τροφοί Heſych.

Ὑδροφόρος ſive Σεμέλη, quam vide.

Ὑψιπύλη. Heſych. Scholiaſtes Apollonii ad Lib. I.

Φιλοκτήτης Ariſtot. c. 22. Poëtic. Athen. Schol. Ariſtophanis ad ranas. Plutarchus Lib. de tranquillitate. Dio Chryſoſt. diſſ. 52. Scholiaſtes Sophoclis in Philoctetæ argumento. Svid. in ἔνθ' οὔτε μίμνειν ἄνεμος οὔτ' ἐκπλεῖν ἐᾷ, quo proverbio utitur etiam Ariſtænetus Epiſt. 27.

Φινεύς. Athen. Scholiaſtes Æſchyli in argumento Perſarum & inde Scaliger deſcript. Olympiadum ad Olymp. LXXVI. 4.

Φοινίσσαι, Pollux.

Φορκίδες. Eratoſthenes cap. 22. Cataſteriſm. Hyginus II. 12. poëtic. Aſtronom. Athenæus. Videtur reſpicere Ariſtoteles c. 18. Poëtices.

Φρύγες ἢ Ἕκτορος λύτρα. Pollux VII. ſect. 131. Corruptè apud Heſychium in ἀγαστά, legas, Αἰσχύλος Φράζει, pro Αἰσχύλος Φρυξί. De hac Æſchyli fabula conſulendus Caſaubonus ad Athenæum Lib. 1. c. 19. & quæ ſupra in Ἕκτορος λύτρα.

Φρύγιοι, tanquam diverſum à ſuperiore drama ab Anonymo recenſetur in Catalogo.

Ψυχαγωγοὶ. Pollux, Heſych. Svid. in σταθερὸν, Schol. Apollonii ad Lib. III. & Homeri ad Odyſſ. λ. Ariſtophanis ad ranas. Cæterum pro Ψυχαγωγοῖς, ψυχαγωγίαν habet idem Anonymus in Catalogo.

Ψυχοστασία, Ponderatio animarum Hectoris ac Pollucis, (argumento petito ex Iliad. XXII.) pro qua ἰσοστάσιον infelici conjecturâ reponit Reineſius p. 124. Variar. lect. Neque enim Plutarchus tantum Lib. de audiendis Poëtis, & Pollux IV. ſect. 130. Sed Anonymus quoque in Catalogo & Heſychius drama hoc commemorat, etſi apud iſtum duobus in locis legitur ψυχοστασίαι in voce ἀνηκίδοτι & ἀνερβάτας.

VIII. Præterea Æſchyli ἐλεγεῖα laudantur à Theophraſtô Lib. IX. Hiſtor. plantar cap. 15. & Plutarcho Lib. I. Sympoſ. qv. 10. ut Plinium XXV. 2. & Svidam omittam. Ex his Elegiis Stanleius p. 707. ad vitam Æſchyli, ſuſpicatur petitum eſſe tetraſtichon, quod ſub ejus nomine legitur

* Locum Æſchyli ab Antigono allegatum emendat Salmaſius p. 669. ſeq. ad Solinum, edit. Pariſ.

tur in Anthologia Lib.III. c.5. in eos qui ad Marathonem occubuere. In eâdem quam dixi vita auctor Anonymus refert Aeschylum à Simonide, cujus in eodem Anthologiæ loco versus quidam hujus argumenti leguntur, superatum Elegiaco carmine εἰς τοὺς ἐν Μαραθῶνι τεθνηκότας, quod Æschyli dictio longiùs abesset à tenuitate illâ & λεπτότητι quam Elegia requirit. *Paana in Apollinem* rogatus componere à Delphis, id facere renuit, quod jam exstaret alius Pæan vetustior auctore *Tynnicho** celebris, qui cum suo si conferatur, velut antiquæ imagines cum recentibus, fore, ut minus forte artis atque elegantiæ, verum plus sanctimoniæ & dignitatis habere videretur. Porphyrius de abstinendo ab animatis Lib.II. sect.18. Τὸν Αἰσχύλον, φασὶν, τῶν Δελφῶν ἀξιούντων εἰς τὸν Θεὸν γράψαι παιᾶνα, εἰπεν ὅτι βέλτιστα Τυννίχῳ πεποίηται, παραβαλλόμενον δὲ τὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐκείνου, ταὐτὸ πείσεσθαι τοῖς ἀγάλμασι καινοῖς πρὸς τὰ ἀρχαῖα. Ταῦτα γὰρ καίπερ ἁπλῶς πεποιημένα, θεῖα νομίζεσθαι, τὰ δὲ καινὰ περιέργως εἰργασμένα θαυμάζεσθαι μὲν, θεοῦ δὲ δόξαν ἧττον ἔχειν. Si Romulum Amasæum Pausaniæ interpretem audimus, Æschylus in limine carminis *de pugnâ Marathoniâ* suum & Patriæ nomen commemoravit. Sed verborum Pausaniæ Lib.I. Attic. p.49. longè alius est sensus, ut animadversum Joachimo Kühnio in notis ad Pausaniam, & clarissimo Bælio p.1168. Dictonarii, edit. secundæ. Nempe Æschylum sibi ipsimet composuisse Epitaphium, & in eo nihil commemorasse quàm nomen suum, Patriamque, & quod ad Marathonem fortiter pugnavit.

IX. Jam dicendum mihi est de Æschyli editionibus. Primus omnium *Aldus Manutius* Tragœdias Æschyli Græcè publici juris fecit Venetiis 1518. 8. sed parùm emendatè, atque ita ut Agamemnonis postrema pars cum Choëphoris capite mutilis confusa, pro unâ fabulâ exhiberetur Agamemnone: ut etiam fecit Aldum secutus *Adrianus Turnebus*, qui Græcè & ipse Æschylum elegantissimè excudit, multaque passim in tribus præcipuè prioribus Tragœdiis castigavit, ex MS. codice *Æmarii Ranconeti*, Paris. 1552. 8. adjuncto variarum lectionum Elencho. Eôdem A. 1552. Venetiis in 8vo. *Franciscus Robortellus* non tantùm Aeschylum emendatius vulgavit, adjectis suis & *Mich. Sophiani* castigationibus, versus ac personas distinxit, Agamemnonis, quam solam habebat partem postremam & Choëphoras distinctè ex MS. recensuit; sed & *scholia vetusta* in Aeschylum ex MS. codd. collecta primus vulgavit, separatô volumine in 8. *Petrus* inde *Victorius*, ille tot veterum scriptorũ Græcorũ latinorumq; Aesculapius felicissimus, Agamemnonẽ integram primus exhibuit duobus ex codicibus MSS. ex iisdem aliisq; totum Aeschy-

* Tynnichi Chalcidensis pæanem usquequaque illis temporibus decantatum laudat Plato in Jone pag. 362. Apud Porphyrium male quidam codices habent Phrynichum pro Tynnicho.

Aeschylum castigavit, Scholiaque Græca in plurimis locis locupletata & emendata exhibuit. Plurimum tribuit his scholiis Victorius, * quorum jam apud Eustathium Homeri interpretem magna fuit auctoritas. Neque dubium videtur, plerasque illorum particulas esse justorum commentariorum, quibus veteres Grammatici Aeschylum olim explanarant. Usus est Victorius eximio MSto codice, in quo præter Aeschylum Sophocles & Apollonii Argonautica cum scholiis græcis continebantur. In hac Victorii editione per singulas paginas Tragici verbis subjecta & luculentis typis exscripta prostant operâ *Henrici Stephani* 1557. 4to. Sed & hic ipse Stephanus eruditas suas in Aeschylum castigationes editioni eidem subjecit pag. 356. testatus se quindecim Poëtæ exemplaria manu exarata inspexisse partim Venetiis partim Florentiæ, partim Romæ, & Neapoli, sed in quorum bona parte tantum primæ tres tragœdiæ haberentur. Denique easdem Aeschyli septem tragœdias, sine scholiis, Græcè vulgavit *Guil. Canterus*, Antwerpiæ apud Plantinum Ao. 1580. 12mo. quâ in editione non tantùm plura longe menda sublata sunt, sed & carminum ratio primum perspicue explicata habetur. Latina prosâ reddere Aeschylum ausus est impar planè huic conatui *Johannes Sauromannus* ** Silesius, cujus interpretatio ex officinâ Oporini prodiit Anno 1575. 8vo. *Si modo interpretatio dicenda est* (verba Stanlei agnoscis) *in quâ vix ullibi reperiatur sensus: nemo, qui legerit, dicet secus.* Barthius etiam Lib. XI. Adversar. c. 1. queritur *tam stupidè* latine redditum esse, *ut nesciat, an summo studio quis laborans possit pejori modo, quod non capit, interpretari.* Adjunctam tamen hanc translationem Æschylo videre est in corpore Græcorum poëtarum Tragicorum, Comicorum, Lyricorum & Epigrammatariorum, quod Græcè & Latinè editum est Genevæ Ao. 1614. fol. Cæterum egregios *Guil. Canteri* & *Isaaci Causaboni* conatus, quorum ille in prolegomenis ad Æschylum, latinam versionem, hic in notis ad Lib. I. & V. Strabonis, novam editionem Æschyli cum notis pollicitus est, fata interceperunt. Benè tamen

* En ejus verba præfat. in Æschylum: *Ut libere loquar quod sentio de scholiis iis quæ in tres nobilissimos Tragicos circumferuntur, puto hæc quæ in Æschylum leguntur in vetustissimo præsertim nostro exemplari, meliora cæteris & eruditiora esse, primasque ipsis libenter detulerim: Secundas vero Sophocleis, & illis maxime quæ Romæ primùm separatim excusa fuerunt, nam ipsa postea crevere operâ cujusdam qui magis numerum augere voluit quàm intelligentiam ejus Poëtæ adjuvare studuit, immiscuit enim cum ipsis nonnulla, doctrina & acumine priorum illorum indignissima. Quæ in septem Euripidis tragœdias declarationes editæ sunt, minores multo, inferioresque doctrina esse existimo.*

** *Sanravius* vocatur in Catalogo librorum ab Oporino excusorum.

men se habet, quod Studiosorum manibus teritur editio Æschyli luculenta Londinensis, curante Viro Clariss. *Thoma Stanlejo* A. 1663. fol. In hâc contextus Poëtæ emendatè ex Canteri editione, & typis nitidis ac majoribus descriptus exstat: subjuncta sunt ad imum cujusque paginæ Græca Scholia descripta ex editione Victorii, & ad tres primas tragœdias ex MS. Barocciano locupletata, novis etiam Scholiis Græcis adjectis ex codice MS. quem Seldenus ipsi utendum dederat Arundelianô. Singulis paginis ex adverso respondet recens latina prosaria Stanlei versio, elegans ac perspicua, tùm ad calcem voluminis leguntur ejusdem Stanlei in vitam Æschyli & septem Tragœdias notæ eruditæ, & ex deperditis Aeschyli tragœdiis* fragmenta, notis illustrata. Neque in hâc editione desiderantur priorum editionum præfationes, Turnebi, Robortelli, Victorii, Canteri: nec Variæ lectiones ab iisdem collectæ, novisque ex codice Barocciano & Arundelianô auctæ, neque Henrici Stephani in Aeschylum castigationes: sed & sententias ex Aeschylô collectas & à Cantero in sua Tragici editione, atq; ab Hugone Grotio in Sententiis Tragicorum & Comicorum Græcorum latinis versibus redditas Stanleius exhibuit. Idem dicitur prætereà ab eô tempore parasse amplissimos in Aeschylum commentarios ** octo volumina in folia complentes, qui unà cum aliis viri docti ineditis scriptis manu exarati exstant apud Johannem Morum Episcopum Norvicensem. *Johannis Aurati ἀνεκδότους* in Æschylum glossas memorat, & apud Is. Vossium evolvisse se testatur vir Illustris doctrinæ *Ezechiel Spanhemius* ad Callimachum p. 535. à quo ipso jam dudum est, quod novam & eximiam lucem Æschylo afferendam ex promisso flagitant & impatienter exspectant eruditi. Christophorus Hendreichius fallitur cum in pandectis Brandenburgicis tradit à Johanne Meursio Lugd. Bat. 1619. & à Joh. Fichteliô Lubecæ, Æschylum emendatiorem vulgatum fuisse. Barthius Tom. 3. ad Statium p. 869. testatur se habuisse Æschyli Prometheum, septem ad Thebas & Persas *MSS.* cum scholiis, *quorum* inquit *collatione ad Stephani & Canteri exemplaria, multa loca illustriora fieri poterunt.*

* Iniquissima est suspicio viri docti, qui in præfatione ad tomum decimum thesauri Antiquitatum Græcarum, Stanleium de fragmentis hisce plagii in Meursium commissi arguit.

** Vide Stanlei vitam novæ editioni Historiæ ejus Philosophicæ præmissam, Acta Erudit. Anni 1702. pag. 46. & Catalogum MS. Bibliothecarum Angliæ & Hiberniæ T. 2. pag. 378.

X. Reliqvum est ut hoc loco subjiciam Catalogum Scriptorum in Scholiis Græcis ad Æschylum * allegatorum, ex editione Londinensi:

Æschylus ἐν Ξαντρίαις. Eum. 26.
Alcæus. Theb. 404. Perf. 349.
Anacreon. Perf. 41.
Andron Halicarnassensis. Perf. 185.
Antimachus. Theb. 169. 553.
Apollonius. Prom. 836.
Archilochus. Prom. 617.
Callimachus. Prom. 367. Cho. 436. Eum. 21, 30.
Callistratus ἐν δευτέρῳ περὶ Ἡρακλείας. Perf. 941.
Dionysius ὁ περιηγητής. Prom. 788.
Draco. Theb. 303.
Epaphroditus ἐν ὑπομνήματι Καλλιμάχου αἰτίων, β'. Eum. 2.
Epicharmus. Eum. 629.
Epicurus. Prom. 625.
Euphorion. Perf. 649.
Eupolis Comicus ἐν Μαρικᾷ. Perf. 65.
Euripides. Theb. 103. 275. 781. Perf. 181. 716. Cho. 149. Eum. 47. 276. Supp. 322.
Hellanicus. Perf. 778.
Herodianus. Eum. 189.
Herodotus. Perf. 150.
Hesiodus. Prom. 792. Agam. 185.
Homerus, sæpius.
Lycophron Theb. 170.
Mnaseas. Perf. 747.
Pindarus Prom. 367. 788. 889. Cho. 323. Eum. 2. 11. Sup. 1078.
Pittacus. Prom. 886.
Plato. Theb. 599.
Psalmi ** locus, ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καὶ εὐφράνθην. Agam. 171.
Rhianus. Theb. 169.
Simonides. Cho. 323.
Sophocles. Perf. 181.
ἐν Ξοανηφόροις. Theb. 310.
Τηρεῖ. Prom. 128.
Sophron Cho. 294.
Timoxenus ἐν τῷ περὶ Λιμνῶν. Perf. 302. Lege Τιμοσθένης περὶ λιμένων, jubente Casaubono ad Strabonis IX. p. 181.

* Non est horum scholiorum auctor *Demetrius Triclinius*, quanquam & hunc in Æschyli τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις scripsisse constat ex ejus scholiis ad Sophoclem, Oedip. Tyr. v. 21. & Antigonen v. 1020.

** Addit Scholiastes: ταῦτα δ' ἄγαν ἐστὶν εὐσεβῆ, *sed hac sanctiora sunt*, quam ut huic nempe congruant loco.

CAPUT

CAPUT XVII.

De SOPHOCLE Tragico.

Sophoclis ætas, vita & institutum non Trilogiis neque Tetralogiis sed singulis Tragœdiis certandi. 1. *De septem ejus Tragœdiis quæ exstant.* 2. *Catalogus Tragœdiarum Sophoclis deperditarum, cum variis observationibus.* 3. *Alia ejus scripta deperdita.* 4. *De Scholiastis, versionibus & editionibus hujus Tragici.* 5. *Catalogus scriptorum in Scholiis græcis ad Sophoclem allegatorum.* 6.

I.

SOPHOCLES Sophili * F. Coloneus, Atheniensis, ex nobili ut videtur familia, natus est Olymp. LXXI. 2. Archonte Philippo, anno ** post Æschylum XXXI, ante Euripidem XV, cum quorum utroque deinceps Tragœdiis certavit, perinde ut cum Aristea, Chœrilo, Jophonte filio, aliisque. A *Lampro* *** Musicam & saltandi artem teste Athenæo Lib. I. pag. 20. ab *Æschylo* Poëticam edoctus, ingenio suo non parum decoris addidit Tragœdiæ. Juvenis adhuc vix sedecim annorum & formæ pulcherrimæ, post Victoriam Salaminiam epinicium pæanem cithara prælusit desaltavitque Atheniensibus (τοῖς παιωνίζουσι τῶν ἐπινικίων ἐξῆρχε) nudus & unguentis delibutus, ut Græco vitæ scriptori traditum est: sive ut alii apud Athenæum, vestitus. Ne vero in præsenti alia ab illo inventa atque in usum versa jam memorem, (de quibus auctor vitæ quæ scholiis præmittitur, & Plutarchus de defectu in virtute p. 79. & Svidas in τριταγωνιστής:) primus instituit, ut quando per διδασκαλίας sive commissiones dramatibus esset de palma concertandum, non semper *trilogiis* sive ternis, ut ante à The-

* Fuit & circa idem fere tempus Sophilus Rhamnusius, pater Antiphontis Rhetoris, de quo infra. Sophoclis Pater ab aliis vocatur *Theophilus*, vel *Diphilus*, quæ nomina cum Sophilo, idem sonant. Vide supra Lib. I. c. XXIX. num. 8. Alius Sophocles Agrigentinus, quem laudat Cicero lib. 3. in Verrem. c. 88.

** Auctor Vitæ Sophoclis, ait Sophoclem Æschylo juniorem annis XVIII. seniorem Euripide, annis XXIV. Pro quibus rationibus Æschylus natus fuerit Olymp. LXVII. 1. Euripides Olymp. LXXVIII. quod utrumque aliorum scriptorum testimoniis refellitur. Svidas ait Sophoclem natum Olymp. *LXXIII.* septendecim ante Socratem annis. Effigiem ejus duplicem habes apud Fulvium Ursinum in elogiis Viror. doctor. p. 25. & in tomo secundo thesauri Antiquitatum Græcar. Gronoviani tabula 62.

*** Eodem qui Socratem docuit. *Vide* supra c. *XV.* num. 36.

Thespide usque vel *Tetralogiis* * sive quaternis (quorum quartum Satyricum) adversus quaterna, sed singulis subinde tragœdiis contra singulas certarent Poëtæ. Viginti quinque annorum fuerit, cum primus ἐπεδείξατο, sive ingenii sui opera publicavit, ut legas in Chronico Eusebii ad Olymp. LXXVII. 2.) Æschylumque in tragico certamine vicit. Confer Plutarchum in Cimone p.483. & Sam. Petitum III. 18. Miscell. Raro ipse docuit sua dramata, quod voce tenui & parum firma esset. Victorias retulisse *duodeviginti*, tradit Diodorus Sic. Lib. XIII. pag. 222. auctor vitæ è Carystio, *viginti*, Svidas *viginti quatuor*. Additque vitæ scriptor δευτερεῖα sive secundas aliquando tulisse, τριτεῖα autem sive tertias nunquam. Sed & Ducem exercitus gessit cum Pericle, ab Atheniensibus delectus adversus Anæum Samiorum civitatem, annos natus LXV. Archonte Timocle Olymp. LXXXIV. ¾ anno undecimo ante bellum Peloponnesiacum, ut notat Aristophanes Grammaticus argumento in Antigonem. Vide & Plutarchum in Nicia pag. 533. Vitâ discessit nonaginta ** annos natus Olymp. XCIII. 3. Archonte Callia, eodem quo obiit Euripides, sed qui septuagesimum vix annum attigit, & Sophocle *** prior est defunctus. Confer Diodorum Sic. loco laudato, & notas ad Chronicon Marmoreum Arundelianum p.225. edit. Prideausii. Dictum ejus quo ætate provectus affirmavit se gaudere quod jam libidines velut rabiosum quendam effugisset Dominum ac crudelem, è Platonis 1. de Rep. repetunt Ammianus

* Vide Svidam in Τετραλογία, & Laërtium III. 56. ibiq; Menag. Jonsium L. I. c. 16. tum Notas viror. doctorum ad Ælian. II. 8. & 30. Var. & Casaubonum de Satyrica Poësi L. I. c. V. ubi etiam de quatuor festis in quibus dramata agebantur, 1) Panathenæis, mense Augusto. 2) Dionysiis in urbe, mense Aprili. 3) Chytris atq; Dionysiis veteribus, quæ etiam τὰ ἐν Λίμναις, vel Ἀνθεστήρια mense Martio, & 4) Dionysiis κατ' ἀγροὺς sive Ληναίοις, mense Januario sive potius, (ut Dacerio visum T. 2. ad Platon. p. 480.) sub extremum autumni. De his videri præterea potest Meursius in Græcia feriata & libro de Panathenæis (nam de Dionysiis quidem intercidit) & Scaliger 1. de emendat. temporum p. 29. De quinq; judicibus Poëtarum qui in certaminibus hisce annuis Poëtas coronabant, consules Vossium 2. Inst. Poëtic. p. 55. & proverb. ἐν πέντε κριτῶν γούνασι κεῖται. Scholiastes Horatii ad hæc lib. 1. Sat. 10. *certantia judice Tarpa*. In aliis quoque urbibus certamina hujusmodi Poëtarum in usu fuisse, ut Mytilenæ, docet Plutarchus, Pompejo p. 641. qui in Pythiis quoq; Tragicos certasse refert lib. 5. cap. 2. sympos. De Satyricis Græcorum dramatibus consules Casaubonum libro de Satyrica poësi, & illustris Spanhemii prolegomena ad Juliani Cæsares Gallice à se redditos & eruditissimo commentario illustratos.

** Annos XCV. habet Lucianus in Macrobiis T. 2. p. 475.

*** Thomas Magister in Euripidis vita: Φασὶ δὲ ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς Εὐριπίδου τελευτῆς τοὺς μὲν Ἀθηναίους πάντας πενθῆσαι. Σοφοκλέα δὲ αὐτὸν μὲν καὶ φαιὸν ἐνδεδύσθαι χιτῶνα, τοὺς δὲ ὑποκριτὰς αὐτοῦ ἀστεφανώτους τῷ τότε εἰσαγαγεῖν πρὸς τὸν ἀγῶνα. *Sophoclem vero ajunt ipsum audita Euripidis morte, pulla amictum tunica, & Histriones suos sine coronis in certamen tunc temporis celebratum introduxisse.* Apud Athenæum vero XI. p. 508. Δημοχάρης ὁ Ῥήτωρ ἐν τῷ ὑπὲρ Σοφοκλέους πρὸς Φίλωνα male redditur; *in libro de Sophocle ad Philonem*, intelligitur enim oratio pro Sophocle contra Philonem scripta.

nus XXV. 4. Cicero Catone Majore, Stobæus, itemqve alii. De genere mortis & aliis ad vitam moresque Sophoclis spectantibus, sepultura item (de qua Plinius VII. 29. Hist. Pausanias Atticis, & auctor vitæ Soph.) multa Gyraldus dialogo VII. de Poëtis. Quemadmodum laudes ejus itemque censuræ legi possunt apud Bailletum in judiciis eruditorum de Poëtis cap. CXIII. Filii Sophoclis fuere Jophon, Leosthenes, Ariston, Stephanus, & Meneclides. Ex quibus Jophon Tragœdiis quoque scriptis nomen sibi comparavit, perinde ut avi vestigiis institit nepos cognominis, Sophocles Aristonis F. Sophoclis inprimis studiosus fuit Polemo Philosophus, qui eum ὅμηρον τραγικὸν, perinde ut Homerum ἐπικὸν Σοφοκλέα dicere solebat teste Laërtio IV. 20.

II. *Ex Tragœdiis Sophoclis exstant hæ septem:*

1. ΑἸΑΣ ΜΑΣΤΙΓΟΦΟΡΟΣ, *Ajax flagellifer* sive *lorarius*, de quo Tzetz. Chil. 3. hist. 76. Hæc fabula, cujus titulus apud Dicæarchum * teste Sophoclis Scholiaste fuit Αἴαντος θάνατος, seorsim cum versione *Joh. Loniceri* & eruditis *Balth. Stolbergii* Professoris Witebergensis observationibus edita est Witeb. 1668. 8. Elegantissimo carmine latino tragico reddidit *Josephus Scaliger* Paris. apud Morell. 1573. 4. quod legitur etiam ad calcem poëmatum Julii Cæs. Scaligeri ap. Commelin. 1600. 8. & inter Josephi Scaligeri posthuma ab Is. Casaubono edita Paris. 1610. 4. tum inter poëmata ejusdem junctim vulgata à P. Scriverio Lugd. Bat. 1615. 12. Græce cum *Joachimi Camerarii* prosaria versione & *Georgii Rotalleri* poëtica Metaphrasi occurrit in H. Stephani tragœdiis selectis. Novissime vidit lucem Ajax & Electra Sophoclis nova versione donatæ, scholiisque veteribus tam vulgatis quam nunquam antea editis, notisque perpetuis illustratæ à *Thoma Johnson* A. M. qui varias etiam lectiones addidit. Oxon. 1706. 8. Universarum tragœdiarum, non Sophoclis modo, sed omnium quotquot exstant, hæc princeps est, judice *Francisco Hedelino* Albiniaci Abbate, in examine Ajacis Sophoclei ad regulas theatri, edito ad calcem operis ejusdem scriptoris, cui titulus: *Pratique du Theatre.*
2. ἨΛΕΚΤΡΑ, *Electra*, habetur in Tragœdiis selectis H. Stephani cum versione prosaria *Viti Winsemii*, à *Francisco Porto* locis quibusdam recognita, & Metaphrasi poëtica *Georgii Rotalleri*. A. 1567. 12. Idem Stephanus Græcæ suæ Sophoclis editioni scholiis Græcis ornatæ subjecit *Joach. Camerarii* in Sophoclem notas, atque in his pag. 50. Ajacem lora gestantem, & p. 83. Electram ex ejusdem Camerarii pro-

Mmmm 3

* Dicæarchus teste Sexto Empirico L. 3. contra Mathem. c. 1. scripserat ὑποθέσεις τῶν Εὐριπίδου καὶ Σοφοκλέους μύθων sive *tragœdiarum Sophoclis & Euripidis argumenta*.

proſaria verſione. De *Thomæ Johnſoni* Angli nova verſione & notis jam dixi in Ajace. Vetus *Atilii* translatio, qui Sophoclis Electram optime ſcriptam male vertiſſe dicitur apud Ciceronem I. de finibus, pridem intercidit. Mentio ejus apud Sveton. in Julio c. 84. Electram & Oedipum Tyrannum proſa Gallica luculenter expreſſit additis notis Criticis & examine ſecundum leges theatri, *Andreas Dacerius* Pariſ. & Amſt. 1693. 12.

3. ΟἸΔΊΠΟΥΣ ΤΎΡΑΝΝΟΣ, *Oedipus Tyrannus*, Ariſtoteli inprimis probatus, licet à Rapino in obſervationibus Poëticis aliquot in locis reprehenſus. Hoc drama docenti Sophocli prælatus fuit Philocles, ut teſtatur Scholiaſtes in argumento. Latino carmine reddidit *Brandinus Gvalfreduccius*, & ſeparatim edidit Romæ 1622. 12. Ajax, Electra & Oedipus Tyrannus cum gloſſis Græcis interlinearibus perpetuis ineditis fuit in Bibliotheca Renati Moreau, teſte Labbeo Bibl. nov. MSS. p. 213. Hunc Sophoclis Oedipum in ſuo Oedipo ſecutus eſt *Seneca* Tragicus. Gallica proſa vertit & notis illuſtravit *Andreas* * *Dacerius*, ut jam in Electra dixi. Italice tranſtulit *Orſatus Juſtinianus* Patricius Venetus, Vicentiæ Ao. 1585. Ab Academia Olympicorum publice actum refert Gvaldus in vita Vincentii Pinelli p. 363. editionis Bateſianæ. Ad quædam præſentis dramatis loca conferes ubi lubebit Sam. Petitum Lib. I. Obſ. c. 10.

4. ἈΝΤΙΓΌΝΗ, *Antigone* ſeorſim edita & illuſtrata eſt à *Matthæo Dreſſero* Lipſ. 1607. 8. Habetur etiam in Tragœdiis ſelectis H. Stephani cum verſione *Viti Winſemii*, recognita per *Franciſcum Portum*, & poëtica *Georgii Rotalleri* Metaphraſi. Hoc drama auctori ſuo fatale fuiſſe fertur, ſive (ut è Satyro Peripatetico narrat auctor vitæ Sophoclis) quod inter recitandum eam extinctus eſt, cum longiorem periodum ſpiritu continente abſolvere inſtituiſſet, ſive quod ex illa coronatus victor, gaudium ferre non potuit. Alii tamen admiratione hujus dramatis Athenienſes Sophoclem ſtrategum creaſſe referunt Anno poſt actam Antigonem Olymp. LXXXIV. 4. Confer Sam. Petitum III. 18. Miſc. Alii denique uvâ paſſa guſtata præfocatum narrant, ut Simonides ** in Epigrammate, Sotades & alii.

ΟἸΔΙ-

* Nonnulla verſionis Dacerianæ (utut perelegantis) loca non abſurde reprehendit *Godfridus Olearius* in programmate edito Lipſiæ *A.* 1699.

** Epigramma Simonidis (non priſci illius qui Olymp. *LXXVIII.* atque adeo ante Sophoclem obiit, ſed junioris cujusdam) occurrit in Anthologia Lib. *III.* cap. 25.

Ἔσβεσθης γηραιὲ Σοφόκλεες, ἄνθος ἀοιδῶν,
Οἰνωπὸν βάκχου βότρυν ἐρεπτόμενος.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ἘΠῚ ΚΟΛΩΝῷ. *Oedipus Coloneus*, quam ſenex *** admodum & patriæ gratificaturus (erat enim & ipſe ut dixi è populo Atticæ Coloneo) docuit. Hic Oedipus δεύτερος appellatur ab Euſtathio ad Iliad. θ΄.

6. ΤΡΑΧΊΝΙΑΙ. *Trachiniæ*, è quibus expreſſus *Senecæ* Tragici Hercules Oetæus. Gallico carmine donavit Jo. Antonius Bayſius.

7. ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ *Philoctetes* (divinum drama judice Joh. Scaligero) ſeparatim excuſus eſt cum gloſſis Græcis, & pereleganti Metaphraſi *Q. Septimii Florentis Chriſtiani*. Pariſ. 1586. 8. Integer titulus hujus fabulæ Φιλοκτήτης ὁ ἐν Λήμνῳ. De illa videndus Dio Chryſoſtomus diſſ. 52.

III. Sophoclis **** tragœdiæ deperditæ hæ ſunt, obſervatæ ab Iſaaco Caſaubono ad Athenæum Lib. VII. cap. 4. Johanne Meurſio in opuſculo de Æſchyli, Sophoclis & Euripidis Tragœdiis, Lugd. Bat. 1619. 4. & T. 10. Antiquitatt. Græcar. Clariſſimi Gronovii; & ab Hugone Grotio in excerptis Tragicorum, quibus noſtræ quædam, & Thomæ Gatakeri obſervationes accedunt, ex Adverſariorum poſthumorum capite 10.

Ἄδμητος Sophoclis, perſona in dramate eſt, non dramatis titulus apud Plutarchum p. 417. de Oraculor. defectu aliosque.

Ἀθά-

*** *V*ide Cic. in *C*atone majore c. 7. *V*alerium Max. *VIII.* 7. Lucianum Macrobiis p. 475. *P*lutarch. Libro num ſeni gerenda Reſp. p. 785. *A*pulejum *A*polog. Hieron. Epiſt. 2. ad Nepotian. Schol. Comici ad Ranas v. 73. *P. V*ictorium *XXXVI.* 14. *V*ar. Lect.

**** Περὶ τῶν Σοφοκλέους μύθων quinque libros olim ſcripſerat Philochorus Athenienſis teſte Svida in Φιλόχορος. Cæterum recte notat *S*amuel Petitus ad leges Atticas p. 71. ſq. *S*ophoclis junioris & Jophontis fabulas, veterum quorundam confuſione & negligentia etiam tributas fuiſſe Sophocli majori, qui non plures quam *LXVI.* docuit. Svidas tamen *CXXIII.* ad eum referre non veretur, additque plures etiam illi adſcribi ex quorundam ſententia. Et ſane Anonymus ſcriptor Græcus, qui vitam *S*ophoclis tradidit, *CXXX.* dramata ab eo ſcripta refert, inque his *XVII.* ſpuria eſſe pronunciat, auctorem laudans ſententiæ ſuæ Ariſtophanem Grammaticum. *Sophocles* vero *junior*, majoris ex Ariſtone nepos, dramata *XL.* ab aliis falſo *XI.* docuiſſe apud *S*vidam dicitur, & elegias itidem compoſuiſſe. Diodorus *S*ic. ad Olymp. *XCV.* 4. Lib. *XIV.* p. 278. ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις Σοφοκλῆς ὁ Σοφοκλέους Τραγῳδίαν διδάσκειν ἤρξατο, καὶ νίκας ἔσχε δυοκαίδεκα. Idem Svidas præterea *Sophoclem tertium* hoc nomine Tragicum & Lyricum laudat, noſtri ἀπόγονον, clarum μετὰ τὴν πλειάδα ætate Ptolemæorum, cujus ait fuiſſe dramata XV. Alius denique fuit *S*ophocles, cujus edictum adverſus Philoſophos, contra Philonem defendit Rhetor Demochares, teſte Athenæo. Confer de hoc Jonſium pag. 94. ſq.

Ἀθάμας α΄. Hesych. Forte etiam apud Harpocrationem in ἐπιτοπλον pro ἀκάμαντι legendum ἀθάμαντι. Et laudatur Sophoclis Ἀθάμας etiam Scholiastæ Pindari ad Pythionic. Od. 4. Vide & Apostolium XIII. 46. proverb.

Ἀθάμας. β΄. Hesych. & Schol. Aristophanis ad Nubes.

Αἴας λοκρός. Svid. in σπολὰς, Scholiastes Sophoclis in argumento Ajacis flagelliferi. Aristides Apologia 2. contra Platon. T. 3. p. 477. ubi notat versum vulgatum σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ non Euripidis esse, ut Plato in Theage p. 240. sed Sophoclis ex Ajace Locro, quod monet etiam Gellius XIII. 18. ubi pro Plato *in Theateto* legendum *in Theage.* Fortassis vero apud Euripidem & Sophoclem eadem sententia lecta est, notante Zenobio V. 98. prov. Post Platonem sane Euripidi illam tribuunt Themistius, Stobæus aliique. Sic Æschylo tribuit Libanius T. 1. p. 461. versum, qui legitur in Euripidis Oreste.

Αἰγεὺς sive quæ è Stephani Byz. non bene constituto loco incerta Casauboni conjectura est, Αἰγεὺς ἐκλυόμενος. Hesych. in ταύρειον πόμα, Pollux, Stephanus in χώρα, Athenæus, Schol. Pindari Pyth. Od. 2. & ante hos Strabo Lib. IX. Ejus fabulæ argumentum divinare licet è Plutarchi Theseo, ut docet Casaubonus III. 24. ad Athenæum, quem vide.

Αἰγισθος. Hesych.

Αἰθίοπες. Athen. Hesych.

Αἵμων ὁ Σοφοκλέους apud Aristotelem Poëtic. non est dramatis nomen sed personæ in Antigone.

Αἰχμαλωτίδες. Stephanus Byz. Pollux. Hesych. Etymol M. in φαῦλος, Schol. Aristophanis ad ranas.

Αἰχμάλωτοι. Hesych. Schol. Nicandri ad Theriaca, Aristophanis ad ranas, Pollux X. sect. 190.

Ἀκάμας. vide supra in Ἀθάμας.

Ἀκρίσιος. Hesych. Stob. vide & infra in Λαρισσαῖοι.

Ἀκύρειοι. vide infra in Σκύριοι.

Ἀλεάδαι Ælian. VII. 39. animal. Hesych. Stob. Erotianus in κατεφρόνεε, ubi male legas: Sophocles in Ἀχαιάδῃ. Vide & infra Ἀλευάδαι.

Ἀλεξάνδρα vel Ἀλέξανδρος. Hesych. in δύσαυλος & θηλάστριαι, Steph. in ἔφεσος. Eustathius ad Iliad. ε΄. Rutgers. II. 1. Var. Lect.

Ἀλευάδαι. Clemens 6. Strom. p. 621. Alevadæ nobiles Thessali, Casaub. lect. Theocritic. c. 17. Vales. ad Sozom. p. 79. vide & paulo ante in Ἀλεάδαι.

Ἀλῆτες,

Ἀλήτης, ita enim apud Stobæum pro ἀλείτης legunt Casaubonus & Meursius. Incertum autem est, an *erronem* eo vocabulo denotare voluerit Sophocles, an *Aletam* Corinthi conditorem, à quo urbis illius incolas Aletidas dictos referunt Strabo & Pindari Scholiastes.

Ἀλκμαίων. Porphyr. qv. Homeric. 1. Hesych. in ἀινῶ & ἀραίας Stob. serm. 77. nisi locus ille depromtus ex Alcmæone Euripidis.

Ἄμυκος Σατυρικός. Athen.

Ἀμφιάραος Σατυρικός. Athen. Strabo Lib. IX. Hesych. Scholiastes Aristoph. ad ranas & vespas. Erotian. in κατεφρόνει & πέλον.

Ἀμφιτρύων. Hesych. Scholiastes Sophocl. ad Oedipum Colon.

Ἀμφιτρύων. β΄. Hesych. in ἐπενώτισε è Meursii emendat.

Ἀνδρομάχη. Etymol. M.

Ἀνδρομέδα. Eratosth. cap. 16. & 36. catasterism. Prynich. Athen. Poll. Hesych. Etymol. M. Scholiastes Theocr. Idyll. 9.

Ἀντηνόριδαι. Athen. Hesych. Scholiastes Sophocl. argumento Ajacis.

Ἀπανίς. Hesych. in ἀπάνθρωπος. Sed pro Ἀπᾶνι Meursius legit καπανεῖ, Johannes Vitus Pergerus in notis ad Hesychium editione dignissimis ἀ Πανί. Quamvis neque Καπανεὺς Sophoclis, neque Πὰν prior vel posterior usquam alibi apud veteres memoratur, quod sciam.

Ἀτρεὺς ἢ Μυκῆναι. Hesych. in ἐπιστάσει. Schol. Euripidis ad Hippolytum. v. 307. Fortassis Atreum Sophoclis respicit etiam Achilles Tatius Isagoge ad Aratum.

Ἀχαιάδη. Vox corrupta apud Erotianum. Vide supra Ἀλέαδαι.

Ἀχαιῶν σύλλογος. Pollux, Schol. Pindari ad Isthmionic. Hesych.

Ἀχαιῶν σύνδειπνος sive σύνδειπνοι. Cic. ad Quintum fratrem II. 16. Athen. Hesych. Stob.

Ἀχιλλέως ἐρασταί. Athenæus. Stob. Hesych. in ὀμμάτειος πόθος, Schol. Pindari Nem. Od. 3. & 6. Aristophanis ad Nubes, ranas & vespas quo posteriore ex loco Casaubonus colligit drama hoc fuisse Satyricum. Scholiastes Apollonii Lib. IV. Zenobius & alii in ὁ παῖς τὸν κρύσαλλον.

Δαίδαλος. Pollux. Hesych. apud quem male παιδάλῳ legitur in ἐζέφθη.

Δανάη. Hesych. Stob. Svidas in πεῖρα.

Διονυσιακός. Hesych. in θωχθείς. Casaubonus negat se titulum hujus fabulæ satis capere: Gatakerum autem miror, cui non videtur titulus dramatis alicujus singularis innui, sed tantum notari Tragœdia quæ in Dionysiacis celebritatibus vel certaminibus edita fuerit.

Δόλοπες. Hesych. & Etymol. M.

Ἑλένη. Schol. Aristophanis ad Equites.

Ἑλένης ἀπαίτησις. Strabo Lib. XIV. Erotianus in θεράσει, Schol. Euripidis Phœniss. Hesych. Confer Sam. Petitum Lib. I. Obs. c. 9.

Ἑλένης ἁρπαγή. Schol. Sophoclis in argumento Ajacis.

Ἑλένης γάμος. Athen.

Ἐπὶ Ταιναρίοις. Athen. Hesych. in ἀλαλίαν, ubi male παιενάροις.

Ἐπὶ Ταινάρῳ σατυρικόν. Hesych. in ἀργέμων.

Ἐπίγονοι. Schol. Sophoclis ad Oedipum Colon. Cicero de optimo gen. Oratorum, & 2. Tusc. p. 188. ubi versum ex Epigonis producit, nomine Sophoclis prӕterito.

Ἐρασταὶ Ἀχιλλέως. Vide supra in Ἀχιλ. Schol. Sophoclis ad Oedipum Col. v. 473.

Ἐρεχθεύς. Stob.

Ἔρις. Hesych. in εὔωρος. Forte Ἶρις.

Ἐριφύλη. Clemens. Alex. 6. Strom. p. 621. Stob.

Ἑρμιόνη. Eustathius ad Odyss. δ.

Εὔμηλος. Harpocr. in καθελών. Hesych. in αἵματος.

Εὐρύαλος. Parthen. c. 3. ἐρωτικῶν. Εὐρύπυλον quoque tragœdiam incertum Sophoclis an alterius Tragici memorat Aristoteles c. 23. Poëtices, nisi legendum Εὐρύαλος.

Εὐρυσάκης. Hesych. in ἀδόξαστον.

Ζωστῆρες. Pollux. VII. 14.

Ἡρακλῆς σατυρικός. Pollux IV. 25. Hesych. Steph. Etymol. M. in βουθοίνη, ubi male ὀνομακλεῖ pro ἐν Ἡρακλεῖ. Fragmentum ex hâc fabula apud Strabonem. Lib. X.

Ἠριγόνη. Etymol. M. in τοπάζειν. Erotian. in ὕποφρον ubi male Σμηριγόνη. *Attii* Erigonen fortassis ex hâc Sophoclis expressam suspicatur Casaubonus.

Θαμύρας vel Θάμυρις. Anonym. in vita Sophoclis, Pollux, Athenӕus Lib. I. p. 20. καὶ τὸν Θάμυριν διδάσκων αὐτὸς ἐκιθάριζεν ἄκρως δὲ ἐσφαίριζεν ὅτε τὴν Ναυσικάαν ἔθηκε.

Θεμιστοκλῆς Euripidis vel Sophoclis laudatur in marginibus Stobӕi serm. 119. Sed versus qui ibi afferuntur ex Euripidis Cresphonte petitos esse Gatakerus observavit. Neque quisquam veterum vel Euripidis vel Sophoclis Themistoclem laudat.

Θησεύς. Svid. in ὄμπνιον νέφος.

Θυέστης ἐν Σικυῶνι sive Σικυώνιος. Hesych. Stobӕus Eclog. Phys. c. 8. & serm. 29. Scholiastes Euripid. in Phœniss.

Θυέστης δεύτερος. Hesych.
Ἴαχος. Vide paulo infra Ἴναχος.
Ἰλίου ἅλωσις. Strabo Lib. XIII.
Ἴναχος. Dionysius Halic. Lib. I. p. 20. Athen. Pollux, Svid. in ἀράχνη. Hesych. apud quem in ἀλωπῶς male Ἰάχῳ pro Ἰνάχῳ. Scholiastes Apollonii Lib. I. Æschyli ad Prometh. Aristophanis ad Plutum, equites & aves.
Ἰνώ. Hesych.
Ἰξίων. Schol. Apollonii ad Lib. IV.
Ἰοβάτης. Hesych.
Ἰοκάστη. Eustathius. ad Odysseæ ά.
Ἰοκλῆς. Pollux X. 8.
Ἰόλαος. Schol. Comici ad Equites.
Ἱπποδάμεια. Stob. serm. 27.
Ἱππόλυτος. Arrian. Lib. I. c. 28. diss. Epictet.
Ἱππόνοος. Hesych. & Clemens 6. Strom. p. 621. ubi male codices quidam ὑπόνυ pro ἱππόνυ.
Ἵππων. Pollux. IV. 16. & Steph. in σίλενος, licet Meursius utroque loco ἱππόνυ, rescribere jubet.
Ἶρις. Athen. Vide & supra in Ἔρις.
Ἰφιγένεια. Aristot. c. 13. Poëtic. Athen. Stob. Erotianus in ὑπόφρον, Svid. in πενθερά. Hesych. cui in voce ἀπαρθένευτα laudatur Sophoclis Ἰφιγένεια ἡ ἐν Αὐλίδι.
Ἰφίκλεια. Schol. Sophoclis ad Oedipum Coloneum, nisi cum Meursio legendum Ἰφικλεῖ ά, ut duas in Iphiclem Herculis fratrem tragœdias Sophocles docuerit.
Ἰχνευταὶ σάτυροι. Pollux. X. 7. Athen.
Ἴων. Hesych. Stob.
Καμικοί Athenæus Lib. III. & IX. sed Svidæ & Apostolio in πέρδιξ ἱερὸν laudantur Sophoclis Κωμικοί.
Καπανεύς. Vide supra in Ἀπανίς.
Κασάνδρα. Schol. Hesiodi ad Theogon.
Κηδαλίων. Suid. & parœmiographi in λευκὴ σταθμή (de quo proverbio Mercerus ad Aristæneti Lib. I. Epist. 28.) Athen. Hesych. in αὐτοχίστης & δέατος, ubi male κιδαλίῳ editum pro κηδαλίων.
Κλυταιμνήστρα. Erotian. in ἀντιόνθεον.
Κολχίδες. Schol. Apollonii Lib. IV. Athen. Svid. in ἀνθυπουργῆσαι.

Κόλχοι. Schol. Æschyli in argumento Promethei, Etymol. M. in ἠσμῶν. Galenus comment. 1. in sextum Ἐπιδημ. T. 5. edit. Basil. p. 454.

Κρέουσα. Pollux. Stob. Hesych.

Κρῆτες. Athen. Hesych.

Κύριοι. Vide infra, Σκύριοι.

Κωμικοί. Vide supra Καμικοί.

Κῶμος. Hesych. in ἀνθρωπίσκε. Forte legendum Μῶμος.

Κωφοὶ Σάτυροι. Schol. Apollonii Lib. I. Scholiastes Nicandri laudat Sophoclem in Κωφοῖς. Vide & infra in Σάτυροι. Male hos Gyraldus p. 364. habuit pro poëmate à Dramatibus sive fabulis diverso.

Λάκαιναι Ex hac fabula petitos esse putat Meursius binos Sophoclis versus quos in descriptione Laconicæ profert Strabo Lib. VIII. p. 364. Cœterum Sophoclis λακαίνας laudant Pollux IX. 10. Priscian. Lib. XVIII. p. 1177. Meminit & tragœdiæ hoc nomine Aristoteles c. 18. de Poëtic. licet Sophoclem non nominat.

Λαοκόων. Dionysius Halic. Lib. I. p. 38. Harpocr. Hesych. Stob. Schol. Aristophanis ad Ranas.

Λαρισσαῖοι. Stob. Hesych. Athen. Lib. II. qui Ἀκρίσιον in Larissæis Sophoclis loquentem refert, & Steph. in κράνεια ubi male Σοφοκλῆς Λαρισσαῖος pro Λαρισσαίοις.

Λήμνιαι ἢ Λημνιάδες. Steph. Hesych. Schol. Apollonii ad Lib. I. & Pindari Od. 4. Pythionic.

Λήμνιαι δεύτεραι. Steph. in fragmento de Dodone.

Μάντεις. Stob. Scholiastes Comici ad ranas, Euripidis Phæniss.

Μελέαγρος. Hesych. Respicit & forte Aristoteles tragœdiam Meleagrum memorans c. 13. Poëtices.

Μελανίππη sive Μεναλίππη. Schol. Aristoph. ad ranas.

Μέμνων. Schol. Sophoclis in argumento Ajacis Lorarii.

Μίνως. Clemens. 6. Strom. p. 621.

Μοῦσαι. Pollux X. 49. nisi legendum Μυσοί, ut videtur etiam clarissimo Hemsterhusio.

Μυκῆναι. Vide supra in Ἀτρεύς.

Μυσοί. Strabo Lib. VIII. Athen. Hesych. Stob. Vide & Loënsem Lib. VII. c. 24. Epiphyllid. & supra in Μοῦσαι.

Μῶμος. Heschyus pluribus locis. Vide & supra in Κῶμος.

Ναύπακτος. Schol. Apollon. ad Lib. IV. Sed clarissimus Neocorus ad Svidam in Κατουλᾶς, ex inedito Photii Lexico docet legendum esse Ναύπλιος.

Ναύ-

Ναύπλι☉. Poll. Hesych. Stob. Schol. Aristophanis ad pacem, & Pindari ad Od. 6. Isthmionic. Achilles Tatius Isagoge ad Aratum, ubi Nauplium de Palamede quædam celebrantem inducit.

Ναύπλι☉ καταπλέων. Hesych. apud quem in ἐπίκοτα male legitur καὶ πλέοντι.

Ναύπλι☉ πυρκαεύς. Pollux, Hesyh. in ναύκληρον & πεσσά.

Ναυσικάα. Athen. Pollux & Hesych. apud quem nomen hoc corruptum in ἀναρροιβδεῖ. Tota fuit Homerica, & Satyricis dramatibus annumeranda judice Casaubono.

Νιόβη. Athen. & Harpocration, qui in δερμηστής laudat Aristarchi Grammatici commentarium in Νιόβην. Laudat & Νιόβην Schol. Sophoclis ad Oedipum Colon. Comici ad Vespas, & Lutatius ad Statii Thebaid. Lib. VI.

Νίπτρα. Suid. in παρουσία. Cicero 2. Tusc. ubi docet *Pacuvium* Sophoclis Niptra latina tragœdia expressisse, neque adeo sine dubio est quòd illo in loco à Cicerone respiciatur Sophoclis Ulysses ἀκανθοπλήξ.

Ξοανηφόροι. Schol. Æschyli ad ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις.

Ὀδυσσεὺς ἀκανθοπληγὴς vel ἀκανθοπλήξ. Hesych. Vide & supra in Νίπτρα. Stephanum Byz. fragmento de Dodone.

Ὀδυσσεὺς μαινόμενος. Hesych. Schol. Pindari ad Isthmionic. Od. 4.

Οἰνόμαος. Laërtius IV. 35. Athen. Hesych. Svid. in λήθης πεδίον & διέξοδοι. Pollux X. 13. Schol. Comici ad Aves.

Ὀνομακλῆς. Etymol. M. in βουθοίη nisi legendum Ἡρακλῆς ut Causaub. vel Οἰνόμαος ut Gataker. Aut nisi potius coruptum est scriptoris nomen, versus enim Heroicus affertur.

Παίδαλος. Vide supra in Δαίδαλος.

Παλαμήδης. Hesych. Eustathius in 2. Iliad. p. 172. è Svetonii περὶ τῶν παρ' Ἕλλησι παιδιῶν.

Πὰν ά & β'. Vide supra in Ἀπαυίς.

Πάνδωρα ἢ Σφυροκόποι. Athen. Hesych. Pollux.

Παρθενοπαῖ☉ drama Sophocli suppositum à Spintharo vel Dionysio Metathemeno Laërt. V. 92.

Πελιάς. Erotianus in παιδικὸν πάθ☉.

Περίλα☉. Hesych.

Πηλεύς. Clemens 6. Strom. pag. 625. Harpocr. Steph. Scholiastes Aristophanis ad aves, equites & nebulas.

Πλύντριαι. Pollux VII. 12.

Ποιμένες. Steph. Athen. Harpocr. in νανίον ubi male πόλεσιν pro ποιμέσιν.

Erotianus in πέλον. Sextus I. contra Matth. c. ult. p. 63. Etymol. M. & Tzetz. ad Lycophron.

Πολύειδος. Porphyr. 2. περὶ ἀποχῆς ἐμψύχων, Hesych.

Πολυξένη. Strabo Lib. X. Hesych. Harpocr. Stob. Eclog. Phys. I. Schol. Apollonii ad Lib. II.

Πρίαμος. Pollux X. 31.

Προκρὶς. Pollux IX. 8.

Προμηθεύς. Schol. Pindari Od. 5. Pythionic.

Ῥιζοτόμοι. Hesych. Macrobius V. 19. Schol. Apollonii Lib. III.

Σαλαμίνη (forte Σαλαμίνιοι) Σάτυροι. Galenus comment. I. in 6. Epidem. bis laudat hoc drama T. 5. p. 454. & 455. Licet Gatakerus malit legere Σαλμωνεὺς σατυρικός.

Σαλμωνεύς. Athen. Hesych.

Σάτυροι. Zenobius IV. 80. proverb. & Aristides Orat. 2. Platonica T. 3. p. 512. Vide supra in ἰχνευταὶ σατύρων & κωφοὶ σάτυροι. Σατυρικὸν δρᾶμα Sophoclis laudat Athenæus Lib. X. Confer Casaubonum p. 723. Ab Hesychio in ἄρραγες ὄμμα allegatur Sophoclis σατυρίσκος, ubi Gatakerus legit σατυρικὸν & nomen proprium tragœdiæ putat excidisse. Plura autem Satyrica dramata scripserat Sophocles. Vide in Ἄμυκος, Ἀμφιάραος, ἐπὶ ταιναρῷ, Ἡρακλῆς, Ναυσικάα, Σαλαμίνη, Σίσυφος, ὕβρις.

Σίνων, Hesych. Vide & infra in συνωνύμων. Meminit quoque sed Sophocle haud nominato Aristoteles c. 23. Poetic.

Σίσυφος, Hesych. Hoc drama satyricum fuisse suspicatur Casaubonus, quia Euripidis Sisyphus satyricis accensetur ab Æliano Lib. II. c. 8. Var. Itaque eodem argumento licebit colligere Palamedem Sophoclis quoque fuisse satyricum.

Σκύθαι. Athen. Hesych.

Σκύριαι vel Σκύριοι. Stob. & Hesych. apud quem in αὐτόσυτον male legas ἀκυρίοις, pro σκυρίοις. Et in ἀποσίβης non minus corrupte κυρίοις.

Σμηριγόνη supra in Ἠριγόνη.

Σύλλογος Ἀχαιῶν. } vide supra in Ἀχαιῶν.
Σύνδειπνος Ἀχαιῶν. }

Συνωνύμων ά. & β'. Hesych. in ἄρητον, ubi Meursius legit συνωνύμων ὑστέρῳ, etsi Salmasius Σίνωνι, alii aliter.

Σφυροκόποι. Supra in Πάνδωρα.

Ταιναριοι. Ταίναρος Σατυρικός. Vide supra in ἐπὶ Ταιναρ.

Τάλως. Schol. Apollonii ad Lib. IV.

Τεκμήσ-

Τεκμήσση. Eustathius ad Iliad. λ'.

Τεῦκρος. Stephanus Byz. & Stob. *Τεῦκροι* Schol. Aristophanis ad Nubes.

Τήλεφος. Hesych.

Τηρεύς. Aristot. de poëtica c. 13. Hesych. Stob. Scholiastes Comici ad Aves, Æschyli ad Prometh. Tzetzes ad Hesiod. Ἐργ. β.

Τριπτόλεμος. Strabo Lib. I. pag. 10. Plinius XVIII. 7. ubi innuit eam actam Olymp. LXXVII. 4. anno CXLV. ante mortem Alexandri M. qui obiit Olymp. CXIV. 1. Pollux X. 22. collatus cum Etymolog. M. & Hesych. in *ἀπυνδάκωτος*. Athen. Harpocr. Hesych. Scholiastes Aristoph. ad Acharnenses, Pindari Olympionic. Od. 10. Corinthus de Dialectis, ubi de Jonica.

Τρωΐλος. Pollux, Hesych. Scholiastes Pindari Nemeonic. Od. 3. ubi versiculus quem respicit Hesych. in *ἀνδρόπαις*.

Τυμπανισταί. Athen. Steph. Hesych. Etymol. M. Stobæus serm. 57. Schol. Sophoclis in Antigonen.

Τυνδάρεος. Stob. serm. 103.

Τύραννοι. Hesych. *ἐχθιμα*, nisi legendum *τυράννῳ* & respiciatur Oedipus Sophoclis Tyrannus.

Τυρώ. Athen. Stob. Ælian. XI. 18. animal. Macrob. V. 21. Svid. in *ταυροφάγον*. Etymol. M. Scholiastes Comici ad Ranas. Aristoteli quoque cap. 16. Poëticæ, tragœdia hoc nomine memoratur, incertum Sophoclisne an Euripidis.

Τυρὼ δευτέρα. Stob. Etymol. M. & Scholiastes Aristoph. ad Aves, qui primum hujus fabulæ versum servavit.

Ὕβρις. Athen. & Stob. serm. 26. ex cujus marginibus Casaubonus colligit hoc drama fuisse Satyricum. Integer titulus videtur fuisse *ὕβρις Σατύρων*.

Ὑδροφόροι. Hesych. in *κοινός*.

Ἱππόνους. Vide supra in *Ἱππόνους*.

Φαίδρα. Stobæus. (qui p. 244. florileg. edit. Grotii è Sophoclis Phædra laudat versus aliquot, quos ex Euripidis Phædra petitos Grotius in excerptis Trag. pag. 413. putabat, Euripidi certe tribuit Clemens Alex. 6. Strom. p. 623. d.) Hesych. Parœmiographi in *χαλάσω πλὴν ἱερὴν ἄγκυραν*.

Φθιώτιδες, Sophoclis an alterius Tragici nescio, memorantur ab Aristotele c. 18. Poëtices. Vide infra *Φυλοτίδες*.

Φιλοκτήτης Sophoclis *ὁ ἐν Λήμνῳ* quâ ad Trojam arcessitur, exstat. Sed alter *Φιλοκτήτης ὁ ἐν Τροίᾳ* in quâ casus ejus ad Trojam recensebatur, periit.

periit. Memorat Priscianus Lib. XVIII. p. 1169. & Hesych. in ζηλῶ & forte Gellius XIII. 18. Vide infra in Φυλοτίδες, Gatakerum p. 116. Adversar. Vossium 2. inst. Poëtic. p. 34.

Φινεύς. Pollux., Athen. Hesych. Scholiastes Aristophanis ad Plutum, Apollonii ad Lib. II. Eustathius ad Odyss. δ. p. 168. Steph.

Φινεὺς δεύτερος. Hesych. in ἀχάλκευτα.

Φοῖνιξ. Arrianus Lib. I. c. 28. diss. Epictet. Eustathius in Iliad. π. p. 1117. Athenæus, Socrates III. 7. Hist. Eccles.

Φρίξος s. Φρύξος. Steph. Byz. in ἄστυ.

Φρύγες. Schol. Æschyli ad Prometheum δεσμώτην.

Φυλοτίδες. Gell. XIII. 18. pro quo alii Φυλετίδες, Casaub. Φθιωτίδες, Thysius αἰχμαλωτίδες. Sed in Vet. edit. & MS. Scheferi legitur Φιλοκτήτης. In MS. Petaviano *filotides* teste Jacobo Gronovio qui legit Φιληττίδες quasi furto deditus dixeris.

Χρύσης. Ammonius in βωμός.

IV. Non prætereundum est Svidam præterea testari, scriptam à Sophocle Elegiam,* pæanas, & prosario sermone librum de Choro tragico. Ἔγραψεν ἐλεγεῖά τε καὶ παιᾶνας καὶ λόγον καταλογάδην περὶ τοῦ χοροῦ πρὸς Θέσπιν ** καὶ Χοίριλλον ἀγωνιζόμενος. Plutarch. lib. an seni gerenda sit Resp. p. 787. Τουτὶ δ' ὁμολογουμένως Σοφοκλέους ἐστὶ τὸ ἐπιγραμμάτιον· ᾠδὴν Ἡροδότῳ τεῦξε Σοφοκλῆς ἐτέων ὢν πέντ' ἐπὶ πεντήκοντα. Denique παρθενοπαῖον sub Sophoclis nomine vulgaverat *Spintharus* sive *Dionysius* Metathemenus, teste Laërtio. V. 92.

V. *Editiones Sophoclis Græcæ sine scholiis Græcis.*

1. [illegible] Venet. 1502. 8.
2. [illegible] 8.
3. [illegible] scholiis. 1534. 8. cum *Joachimi Camerarii* notis, quæ recusa etiam
4. [illegible] 1556. 8.
5. [illegible] Francof. 1550. & 1567. 8.
6. Ex recensione *Guil. Canteri*. Antwerp. 1579. 12.

Editiones cum scholiis Græcis.

1. Scholia Græca σχόλια παλαιὰ τῶν πάνυ δοκίμων εἰς τὰς σωζομένας τῶν Σοφοκλέους τραγῳδιῶν. Primum seorsim edita sunt Romæ 1518. 4. præfixo

* Meminerunt Hephæstio, Harpocrat. in ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. Erotianus in χάριτες. Sed & junior Sophocles, nostri nepos, Elegias teste Svida composuit.

** Contra Thespin puta jam defunctum, cujus forte rationes Chœrillus Sophoclis æqualis fuerat secutus.

fixo Johannis Lascaris in Sophoclem Epigrammate elegantissimo, quod ab H. Stephano & aliis prætermissum hîc adscribam:

Πόλλ' ἐκ τεῶν σελίδων εἴποιμί κεν ἠὲ Σοφίλου
  Δείγματα σῆς πινυτῆς· πόλλ' ἀπὸ ματρυείης.
Ὅσσα μεθηρμόσαο Τραγικῆς περὶ κόσμον ἀοιδῆς,
  Ὡς μέρος, εἶδος ἅπαν, πᾶν πάθος ἠυτρέπικας.
Κάλλους, εὐστομίης, ὕψους τέλος ἐξεπόνησας
  Ζῆλον Ὁμηρείης γνήσιον εὐεπίης.
Ὥς σε Δίων, Ξενοφῶν, σκώπτης σῶν τ' ἤνεσ' ἑταίρων,
  Ἀρχέτυπον τραγικοῖς θῆκεν Ἀριστοτέλης.
Σύντε κόθορνον ἄεισεν ὁ κ' εἰς ἑὸν ἡγεμονῆα
  Ἀγνώμων ὄκνου ἔκγονος Ἀονίου.
Ἀργεάδης βασιλεὺς μετάπεμπτον σύμμαχον ἔσχεν
  Ἶσά τε Μαιονίδου τέρπετο σοῖς ὀάροις.
Πολλὰ τεῶν ἀρετῶν σεμνώματα, ἓν δὲ μέγιστον,
  Κρέσσονας ἡμερίους ἔπλασας ἠὲ φύσις.
Δῆμά τε γενναῖον λαοῖς πόρες, οὓς ὑποφήταις
  Εἶν βατὲς οἷα πάρος θέλγε διδασκαλίῃ.

2. Sophocles cum scholiis Græcis Florent. 1518. 8. Cæterum falluntur qui auctores horum scholiorum faciunt Sophoclem Grammaticum, Theonem ac Lucillum, quos in Apollonium Rhodium, non in Sophoclem scripsisse constat. Porro Sophoclem Tragicum illustraverant *Didymus* teste Athenæo, & *Horapollo* de quo Suidas. *Praxiphanes* quoque, ut colligitur è Scholiis ad Oedipum Colon. v. 894. τῶν δὲ ἐξηγησαμένων ἁπάντων Πραξιφάνης δοκεῖ ἄμεινον ἀποδιδόναι. Et *Aristophanes* Grammaticus, cujus argumenta quibusdam dramatibus præfiguntur. *Androtion* Sophoclis Scholiastes appellatur à Morhofio p. 123. Lib. I. polyhist. c. 13. sed vereor ut recte. Idem p. 64. inedita in Sophoclem scholia memorat, quæ edere voluit Vir Clariss. Joh. Andreas Bosius. Ajacem flagelliferum, Electram & Oedipum Tyrannum, cum glossis interlinearibus perpetuis ineditis fuisse apud Renatum de Moreau, testatur Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 213. Ineditum Sophoclis Scholiasten Arundelianum laudat Jo. Pearsonus commentario in Symbolum Apostolicum p. 261. edit. latinæ.

3. Florentiæ 1522. 4. quæ editio fuit in Bibliotheca Petri Francii V. C. cum emendationibus MSS.

4. Francof. 1544. 4. ex officina Petri Brubachii.

5. Adriani Turnebi. Paris. 1553. 4. typis Regiis. Scholia Græca quæ è

Codice Æmari Ranconeti à Turnebo descripta ad calcem hujus editionis leguntur, plane diversa sunt à prioribus editionibus primam Romanam secutis, & auctorem agnoscunt *Demetrium Triclinium.* Περὶ μέτρων οἷς ἐχρήσατο Σοφοκλῆς. Περὶ σχημάτων. Σχόλια. Fuit Demetrius ille junior Planude quem allegat ad Ajacem v. 1096. Hæc vero intelliguntur scholia à Petro Victorio, cum illis præferendam scripsit Romanam Scholiorum ἔκδοσιν præfatione ad Aeschylum. Verba illius vide si placet supra c. XVI. num. 9.

6. Henrici Stephani, Genev. 1568. 4. in qua editione (præstantissima facile earum quæ exstant & emendatissima) utraque scholia & Romana illa & altera Demetrii semper distincta singulis paginis subjunguntur. Denique ad calcem voluminis exhibentur annotationes *Joachimi Camerarii*, & Ajax atque Electra ab eodem latine translata.

Editiones latinæ. *

Versio prosaria *Viti Winshemii.* Francof. 1546. 8.

Joh. Baptistæ Gabriæ. Venet, 1543. 8.

Versibus jambicis latinis redditus Sophocles à *Georgio Rotallero.* Antwerp. 1570. 8. & 1576. 8. ex officina Guil. Silvii.

Inter libros à Joanne Oporino excusos memorantur Sophoclis Tragœdiæ latine versæ à *Thoma Naogeorgo.* 8.

Editiones Græcolatinæ sine scholiis.

Cum Viti Winsemii versione, & Guil. Canteri notis, Heidelberg. 1597. 8vo. apud Commelin.

Ingolstad. 1608. 8. Et in corpore Poëtarum Genev. 1614. fol.

Editiones Græcolatinæ cum scholiis Græcis.

Cum versione *Viti Winsemii*, tùm scholiis Græcis, in qualibet pagina additis, & subjectis ad calcem voluminis notis Camerarii, ex H. Stephani recensione. Genev. apud Paulum Steph. 1603. 4.

Cum versione latina, & scholiis Græcis rejectis ad libri calcem, & minutiore typorum genere exscriptis. Lond. 1661. 8. Cantabrig. 1672. 8.

Ajax & Electra cum scholiis Græcis & vulgatis illis utrisque & aliis antehac ineditis notisque *Thomæ Johnson.* Oxon. 1706. 8.

Notæ

* Sophoclis quædam & Isocratis latine vertisse *Elisabetham* Angliæ Reginam, ex Cambdeno tradit Balzacus VI. 10. Epist. Dicuntur etiam *Thomæ Stanlei* inedita in Sophoclem adversaria exstare in Bibl. Rev. Episcopi Norvicensis.

Notæ in Sophoclem.

H. Stephani in Sophoclem & Euripidem. De Orthographia Sophocli peculiari, & de tragœdia ejusdem. Et dissertatio de Sophoclea * Homeri imitatione. Parif. 1568. 8.

Francisci Porti Cretensis in omnes Sophoclis Tragœdias prolegomena. Vita Sophoclis. De Tragœdia ejusque origine. Sophoclis & Euripidis collatio. Morgiis 1548. 4.

Joh. Baptista Pigna Ferrariensis, ut ipse in commentario ad artem Poëticam Horatii testatur, scripsit quæstiones Sophocleas, in quibus de tota doctrina Tragica, de Senecæ vitiis, de Græcorum Tragicorum virtutibus fuse tractasse se affirmat.

VI. *Catalogus Scriptorum ** in Scholiis Græcis ad Sophoclem allegatorum.*

Acesodorus Oed. C. v. 1047.

Agathiæ Schol. Epigramma in Nioben El. 151.

Agathon Tr. 646.

Aeschylus. Vitâ Soph. AM. 75. 791. 804. Ant. 566. 980. El. 139. 288. Oed. C. 1042. Oed. T. 205. 752. Argument. Phil. p. 377.

Aeschyli *Agamemnon* Oed. C. 928. *ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις* El. 121. Oed. C. 1371. Oed. T. 21. *ἱερείαις* Oed. C. 887. *ἰλιάδες* Oed. C. 1244. *Lycurgus* Oed. C. 667. *ὅπλων κρίσις* AM. 191. *Persæ* El. 158. *Tressæ* AM. 134. 882

Alcæus Oed. C. 948. Oed. T. 56. 154.

Alcman Oed. C. 1244. Lacon patriâ, à quo carminis genus Laconicum nomen accepit. AM. p. 9.

Anacreon v. Ant. 136. Oed. T. pag. 156.

Anacreontium Carmen AM. p. 42.

Androtion Oed. C. 691. 1047

 Anony-

* *Polemoni*, quem Φιλοσοφοκλῆ vocat Laërtius IV. 20. Sophocles dicebatur *Homerus Tragicus*, teste Svida, & Homerus vicissim, *Epicus Sophocles*. Non Homero autem tantum, sed Cyclo Epico etiam frequenter Sophocles est usus. *Athenæus* Lib. *VII.* Ἔχαιρε δὲ Σοφοκλῆς Ἐπικῷ κύκλῳ, ὡς καὶ ὅλα δράματα ποιῆσαι, κατακολουθῶν τῇ ἐν τούτῳ μυθοποιΐα. Confer *Salmas.* p. 600. seq. ad Solin. Philostrati *Alexandrini* scriptum περὶ τῆς τοῦ Σοφοκλέους κλοπῆς memorat Porphyrius apud Euseb. X. 3. præparat.

** Ad hunc Indicem concinnandum usus sum operâ eruditi *Viri* Juvenis *Stephani Bergleri* Transsylvani.

Anonymus ὁ τὴν κυκλικὴν Θηβαΐδα ποιήσας Oed. C. 1371.
Antimachus. Oed. C. 14.
Apollodorus Oed. C. 56. 57. 698. Tr. 268. ἐν τῇ περὶ θεῶν ἑπτακαιδεκάτῃ Oed. C. 481. ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Ant. 992. Ex eadem etiam desumtum argumentum Τραχινίων p. 329.
Apollonius. El. 447. 747.
Aratus, Tr. 132.
Archilochus. Argument. Oed. T. p. 145. El. 96
Argolici Scriptores quidam inter quos *Dinias* El. 283.
Aristarchus ὁ Τεγεάτης Oed. C. 1316.
Aristeas Vita Soph.
Aristides El. 684. ὁ ῥήτωρ Ant. 362.
Aristocrates Tr. 270.
Aristophanes Vita Soph. AM. 753. Ant. 362. El. 147. 476. Tr. 398.
Aristophanis Γηρυτάδης El. 291. *Heroës* Oed. C. 887. *Nubes* Oed. C. 691. *Plutus* Oed. T. 83.
Aristophanis Grammatici argumentum in Antigon. p. 211. in Oed. Tyrannum p. 145.
Aristoteles Oed. C. 691. ἐν Κυμαίων πολιτείᾳ Arg. Oed. T.
Aristoxenus. Vita Soph.
Arizelus Oed. C. 91.
Astydamas Oed. C. 57.
Batrachomyomachia Ant. 102.
Bias. Ant. 183.
Callimachus AM. 26. Ant. 270. 640. Oed C. 306. 3. 481. 502. Oed. T. 938. Tr. 312. Vide & infra, Cyrenæus.
Carystius. Vita Soph.
Chilo Ant. 181.
Chœrilus. Vita Soph.
Cleomacheum Carmen AM. p. 66. Ant. p. 238.
Comicus (Aristophanes) AM. 105.
Crates Atheniensis Oed. C. 100.
Cratinus Ant. 511.
Cratini Dramata: Πυτίνη AM. 105. Χείρων Oed. C. 469.
Creophylus Tr. 270.
Cypriorum Auctor ὁ τὰ Κύπρια ποιήσας El. 158.
Cyrenæus (Callimachus) ἐν τῷ τέλει τοῦ δευτέρου τῶν αἰτίων Oed. C. 250.
Demosthenes Oed. T. C. 6.
Dicæarchus. Vita Soph. Argum. Oed. T. p. 145.
Διδασκαλίαι Vita Sophocl.
Didymus AM. 408. Ant. 4. 45. Oed. C. 229. 756.
Dinias ἐν ἑβδόμῳ Ἀργολικῶν El. 283.
Dioscoridis Epigramma in Sophoclem, vitæ præmissum, una cum aliis, Simonidis junioris, Hercii (Ἑρκίου vel Ἐρυκίου) aliorumque exstant Libro III. Anthologiæ c. 25.
Epicharmus AM. 1085. ἐν Ἀμύκῳ AM. 729.
Epimenides Oed. C. 42.
Eumolpi plures. Eorum series generis talis perhibetur: Eumolpus primus qui ex Thracia Athenas venit auxilii causa sub Erechtheo; hujus F. Cercyon: (male κήρυκα editum) hujus Eumol-

 Liba-

791. Oed. C. 469. 1672. ἐπίγονοι Oed. C. 370. Ἰφικλεία Oed. C. 887. *Oedipus* Vita Sophoclis. AM. 791. Sophocles jam senex scripsit Oedipum Coloneum. p. 269. σωώδεπνος Oed. C. 10. AM. 191. *Thamyras* Oed. C. 370. *Trachiniæ* AM. 651. 318. *Triptolemus* Oed. C. 496. *Tympanistæ* Ant. 992. ὑδροφόροι. Ant. 1.
SophoclesAM. 1209. Ant. 909. Oed. C. 139. Atheniensis. El. 709. Sopholis ὑπομνηματισαὶ, ὑπομνηματισάμενοι, ἐξηγησάμενοι &c. Ant. 45. El. 490 Oed. C. 378. 382.
Synesius AM. 683. El. 983.
Thamyris AM. 118.
Theocritus Ant. 355.
Thespis. Vita Soph.
Thucydides Ant. 111. 132. 266.

CAPUT XVIII.

De EURIPIDE Tragico.

Euripidis ætas & vita. 1. *Tragœdiarum quæ exstant recensio.* 2. *Catalogus deperditarum cum Variis Observationibus.* 3. *Epistolæ Euripidi tributæ quæ exstant, & scripta alia deperdita.* 4. *Scholiastæ, interpretes & editiones Euripidis.* 5. *Catalogus Scriptorum in Græcis ad Euripidem scholiis allegatorum.* 6.

I.

EURIPIDES Mnesarchi & Clitus F. ex demo sive populo Phyle, Atheniensis, natus Salamine a) Olymp. b) LXXV. 1. (ante Christum 480.) æstate media die 20. Boëdromionis, quâ Athenienses ad Salaminem Insulam & ostium Euripi, victoriam navalem de Persis reportarunt, unde Euripidis nomen. Athle-

(a) Euripides in Meleagro v. 21. fragm. Σαλαμῖνα κοσμῶν, πατρίδα τὴν εὐδαίμονα. De matre quæ olera vendidit vide Svidam in σκάνδιξ. Hesych. in ἀρουραία Θεός & διασκανδικήσις.

(b) Ita Laërtius *II.* 45. Plutarch. VIII. 1. sympos. & alii, quos potius audiendos hoc loco quam marmor Arundelianum existimaverim, quod Euripidem natum ponit aliquot annis ante, nimirum Olymp. LXXIII. ¾. Confer Josuam Barnesium & Wilhelmum Piers Viros Clariss. in Euripidis Vita. Philinus Rhetor ἐν τῷ πρὸς Σοφοκλέους καὶ Εὐριπίδου εἰκόνας laudatur Harpocrationi in Θεωρικά. Philochorus Atheniensis, teste Svida, inter alia scripserat περὶ Εὐριπίδου. Respicit Laërtius *II.* 44. Effigies Euripidis varias habes in tomo secundo thesauri Antiquitatum Græcarum Gronoviani tabula 63. quarum una etiam præfixa editioni Barnesianæ & alteri W. Piers, petita è Fulvii Ursini elogiis Virorum illustrium p. 27. Alius fuit Euripides unus è quadraginta qui regnarunt Athenis, unde in ludo Astragalorum Euripides dictus est numerus quadragenarius. Vide quæ viri docti ad Pollucem lib. 9. c. 7. sect. 101. Euripidem penultima longa posuit Sidonius,

Athletica non valde delectatus, pictoriæ operam dedit, & in Rhetoricis *Prodicum* Chium, in Philosophia *Anaxagoram* sectatus est. Confer Menagium ad Laërt. II. 10. Hinc anno ætatis duodevicesimo ad tragœdias docendas animum appellens, tantum profecit, ut pluries victor evaserit: ὐδενὸς ἧττον ἔνδοξος ὢν τῶν ποιητῶν, ut ait Dio Chrysost. XVII. p. 248. XVIII. 254. Philosophicæ autem doctrinæ suæ tot reliquit vestigia, ut *Philosophus Scenicus* sive ὁ ἐπὶ τῆς σκηνῆς φιλόσοφος c) passim appelletur, Σοφώτερος τε καὶ σοφῶ d) Σοφοκλέους, à Q. Cicerone autem singuli ejus versus singula existimentur testimonia. Quintiliano etiam judice *illud quidem nemo non fateatur necesse est, iis qui se ad agendum causas comparaverint, utiliorem longe* (Æschylo & Sophocle) *Euripidem fore. Namque is & vi & sermone (quod ipsum reprehendunt quibus gravitas & cothurnus & sonus Sophoclis videtur esse sublimior) magis accedit oratorio generi, & sententiis densus & rebus ipsis; & in his quæ à sapientibus tradita sunt pæne ipsis par, & in dicendo ac respondendo cuilibet eorum qui fuerunt in foro diserti, comparandus. In affectibus vero tum omnibus mirus, tum in iis qui miseratione constant facile præcipuus.* Socratis Philosophi, quem duodecim ferè annis ætate antecedebat, familiaris fuit, ita ut vulgo crederetur ab eo in tragœdiis componendis juvari. Vide Laërtium II. 18. Et raro theatra adibat Socrates, nisi cum Euripides novis Tragœdiis certaret, ut refert Ælianus L. II. c. 13. Var. Quin à Philochoro diserte traditus est ante Socratem Euripides obiisse. Vide Laërtium II. 44. Parum igitur credibile sit Euripidem cum Platone post Socratis fata Ægyptios Prophetas adiisse, ibique ex gravi morbo à sacerdotibus restitutum, ut tradit idem Laërtius III. 6. Mortuus est e) Euripides Archonte Callia, eodem quo postea Sophocles anno Olymp. XCIII. 3. ætatis LXX. die eodem quo natus Dionysius senior Siciliæ tyrannus teste Plutarcho VIII. 1. sympos. Euripidem pariter atque Homerum admiratus Philosophus Crantor teste Laërtio IV. 26. sed passim perstrinxerunt Comici, f) ut vel ex Aristophanis ranis paulo post Euripidis mortem actis patet, & pluribus

c) Vitruv. præf. Lib. VIII. Origenes 4. contra Cels. p. 215. Clemens *V.* Strom. p. 581. Athen. *XIII.* p. 561. & alibi. Cicero XVI. 8. ad famil.

d) Allusione ad Tragici hujus nomen, per jocum dicti etiam σοφοκλεῖς, plausores laudiceni, qui conducti, aliis recitantibus applauderent & acclamarent σοφῶς. Vide Plin. Lib. *II.* Epist. 14.

e) De genere mortis vide Diodorum Sic. XIII. p. 387. Diogenian. & *A*postol. in πρόμερου κύνες à quibus discerptus traditur, & Gellium *XV.* 20. notas Munkeri ad Hygin. fab. 247. Stephanum Byz. in Βορμίσκος. *P*rideausii ad Chron. *A*rundel. p. 224. Apud *A*rchelaum Macedoniæ Regem vitam exegisse & in honore apud eum fuisse notat etiam Syncellus f. 263. Chronograph. Confer Lucianum in parasito T. 2. p. 255. & Plutarchum de exsilio p. 604.

f) Et Tragici quoque. *V*ide Gatakeri *A*dversar. p. 106. seq. edit. Lond.

ribus nobis constaret, si ad nos pervenisset *Axionici* vel *Philippidæ* φιλευριπίδης. Hodieque in eo notatur σιγματισμός, fatale optimo poëtæ vitium, ut ait Casaubonus p. 13. ad Athenæum. Confer Scholia ad Medeam. v. 475. Et odium in fœminas, quod in Hippolyto v. 664. seq. & alibi interpretes observant, Diphilus quoque Comicus apud Athenæum VI. p. 247. unde veteribus dictus μισογύνης, licet Sophocles apud Athenæum Lib. XIII. pag. 557. affirmavit Euripidem extrà scenam non ita adversus muliebre genus affectum fuisse, & in scena quoque æquum bonarum fœminarum judicem probat Barnesius ad Eurip. T. 2. p. 153. Oris ejus rotunditate uti se affirmat Aristophanes apud Plutarchum de audiendis Poëtis p. 30. χρῶμαι γὰρ αὐτοῦ στόματος τῷ στρογγύλῳ.

II. *Tragœdiæ Euripidis XIX. integræ superstites, cum vicesima initio, hæ sunt:*

I. Ἑκάβη. *Hecuba.* Latinâ prosâ vertit *Mathias Heuslerus*, cum cujus versione & commentario Grammatico seorsim prodiit Lipsiæ 1554. 8vo. In H. Stephani tragœdiis selectis occurrit idem drama cum *Dorothei Camilli*, qui totum Euripidem latine transtulit, versione prosaria, sed à Stephano ex *Philippi Melanchtonis* maxime prælectionibus recognita, & cum Metaphrasi poëtica *Desiderii Erasmi* 1567. 12mo. Cum eâdem Metaphrasi Erasmi Basil. 1524. 8. & Tomo primo operum Erasmi vulgata separatim edidit Henricus Rumpius Hamb. 1617. 8vo. *Rolandi Maresii* Metaphrasis lucem non vidit, de quâ Lib. I. Epistolâ. 29. ad Menagium, *Euripidis*, inquit, *Hecubam carmine institui reddere, quod ex veteribus ipsum Ennium tanti nominis Poëtam facere non piguit. Cujus versio quam libera est & soluta ex paucis quæ supersunt reliquiis apparet. Nam adeo verba non curat exprimere, ut ne sensum quidem ubique reddat. Quam licentiam in poëtis vertendis usurpare mibi conveniens esse videtur. --- Erasmus & Buchananus, tanti viri, aliquot ejusdem Euripidis tragœdias carmine reddiderunt, sed ita ut plerisque in locis versus legere te non putes. Namque dum ita anxie verbis se alligant, ut interpretatio κατὰ πόδα esse videatur, paulo duriusculos versus fecerunt, nec cæsuras in Jambis, qui præcipuus est illorum decor, cum studio servarunt, contra vero in Anapæstis illas quod maximum est vitium admiserunt. Quod se scientem prudentem fecisse in suâ præfatione testatur Erasmus, nec sibi perinde probari illam in vertendis auctoribus libertatem, quam Tullius ut aliis permisit, ita ipse usurpavit. Sed Ciceronis quam Erasmi judicium sequi tutius esse putavi. Liberius ergo transferendi genus, multum tamen infra Ennianam libertatem secutus sum.* Commentarius *Erasmi*

Vindingii in Hecubam Euripidis prodiit Hafniæ. 1616. 4. Loca quædam Ennianæ Hecubæ & Medeæ cum Græcis Euripidis collata exhibet H. Stephanus in Tragœdiis ſelectis p. 944. ſq. Reprehenſus eſt Euripides quod decorum neglexiſſet Hecubam Philoſophantem introducendo. Vide Theonis Progymnaſmata p. 4. Luſit Hecubam apud Latinos etiam *L. Accius*.

2. ὈΡΈΣΤΗΣ. *Oreſtes*, Archonte Diocle Olymp. XCII. 4. egit Hegelochus, deriſus ab Ariſtophane, à Strattide in ἀνθρωπορέςῃ & Sannyrione in Danaë. Vide Scholiaſten ad v. 278. & 371. Expreſſerat latina tragœdia *Oreſte* ſive *Duloreſte* Pacuvius, cujus meminit Cicero in Lælio, Feſtus, Nonius &c. Vide Scaligerum ad Varronem p. 113. Suidas hanc tragœdiam tribuit Euripidi tertio. Latino carmine reddidit *Sigismundus Gelenius* ap. Oporinum, 8°.

3. ΦΟΊΝΙΣΣΑΙ. *Phæniſſæ*, Tragœdiarum Euripidis facile princeps, quam emendatam & verſibus latinis feliſſicime redditam Græce & latine cum luculenta de œconomia hujus dramatis præfatione edidit *Hugo Grotius* Pariſ. 1630. 8. Exſtat & *Georgii Rotalleri* Metaphraſis Phœniſſarum, Hippolyti coronati atque Andromaches, Antwerp. apud Platin. 1581. 12. Tum proſaria M. *Georgii Catamini* verſio, Argentorat. 1577. 8. & *Jani Guilelmii* Roſtoch. 1579. 8. Hoc drama *Johannem Hartungum* magna laude & applauſu Friburgi interpretantem audiviſſe ſe memorat Caſpar Stiblinus præfat. ad Euripidem. Denique Euripidis Medea & Phæniſſæ typis nitidis Græce & latine cum ſcholiis Græcis integris, nonnulliſque ad Phoeniſſas è MS. tunc primum editis lucem viderunt Cantabrigiæ ex typographeo Caroli Ducis Sommerſetenſis, Academiæ Cancellarii, A. 1703. 8. ſtudio *Wilhelmi Piers*, qui vitam Euripidis præfixit recens à ſe ſcriptam, & notas variasque lectiones adjunxit. Docuit Phœniſſas etiam *L. Accius* tragicus latinus, & *Seneca*.

4. ΜΗΔΕΙΑ. *Medea*. Pythodoro Archonte Olymp. LXXXVII. 1. teſte Ariſtophane Grammatico in argumento. Hanc *Neophroni* Sicyonio quidam tribuerunt, ut notat Laërtius II. 34. & 133. & Svidas in Νεόφρων. Idem Svidas alibi eam refert ad Euripidem tertium, prioris fratris filium, quam ſententiam tuetur Samuel Petitus VI. 15. Miſc. Sane Neophronis Medea diverſa fuit, ut dixi in notitia Tragicorum deperditorum, & Euripidi Medea noſtra tribuitur ab Ariſtophane in ranis, & Ariſtotele c. 14. & 15. Poëtic. & Chryſippo apud Laërtium VII. 181. ne alios jam commemorem. E Calliâ & diſpoſitionem fabulæ & verſuum exemplum ſumſiſſe Euripidem in Medea & Sophoclem in Oedi pode

dipode notat Athenæus VII. p. 276. Latine verterat olim Medeam Euripidis *Ennius*, ex cujus Medea initium profert scriptor ad Herennium Lib. II. Nonnulla ipsius fragmenta cum Græcis Euripidis confert Politianus c. 27. Misc. Josephus Scaliger ad Varronem p. 92. & 99. seq. In multis etiam Euripidem expressit *Seneca*, cujus Medea adhuc exstat. Scripsere Euripidis exemplo Medeam Comici quoque, ut Antiphanes, Strattis, Cantharus, Eubulus: è latinis præter Ennium L. Accium & Senecam, Ovidius. Medea Euripidis (quam legenti Ciceroni supervenit emissus ab Antonio percussor C. Popilius Lænas, teste Ptolemæo Hæphæstione Lib. V. apud Photium) separatim Græce cum scholiis Græcis edita Paris. 1545. Et cum versione prosaria *Dorothei Camilli* recognita ex Phil. Melanchtonis maxime prælectionibus, & cum Metaphrasi *Georgii Buchanani*, qui carmine latino Medeam reddidit, exstat in tragœdiis selectis *H. Stephani*. Cum eadem Buchanani Metaphrasi, quæ & separatim & inter poëmata ejus plus simplici vice prodierat, eandem recudi fecit *Henricus Rumpius* Hamburg. 1620. 8. Thomas quoque Hobbesius adhuc in ludo literario degens Euripidis Medeam simili metro latinis versibus eleganter expressit, ut in auctario ad ejus vitam tradit Radulphus Bathurst p. 33. De eximia *Wilhelmi Piers* editione dixi paulo ante in Phœnissis. Adversus eos qui Euripidem corruptum esse confirmarunt ut cædis filiorum Medeæ invidiam à Corinthiis in matrem tranferret, disputat Josua Barnes in Poëtæ vita §. 17. & §. 18. Medeam tragœdiam nostro Euripidi vindicat. Gallico carmine vestivit Jo. Antonius Bayfius, teste Verderio in Bibliotheca Gallica p. 641.

5. ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ *στεφανίας* sive *στεφανηφόρος* *Hippolytus posterior*, sive *coronatus*. Vide Guil. Canterum Nov. Lect. VII. 21. (De Priore sive Hippolyto *καλυπτομένῳ Operto* dixi infra inter tragœdias deperditas.) Acta est Olymp. LXXXVII. 4. quo tempore Jophon quoque & Jon Tragici dramata sua docuerunt. Quod autem in argumento legas, *τὸ δὲ δρᾶμα τῶν πρώτων*, ab interprete male redditur: *est autem hæc fabula inter optimas numeranda*, nam sensus est primum locum inter victores illo dramate Euripidem tulisse, ut contra Andromache tragœdia locum secundum, quemadmodum in ejusdem argumento scribitur: *τὸ δὲ δρᾶμα τῶν δευτέρων*. Auctor vitæ Sophoclis: *πολλάκις δὲ καὶ δευτερεῖα ἔλαβε, τρίτεια δὲ οὐδεπώποτε.* Græce separatim excusus est Euripidis Hippolytus Wittebergæ 1582. 8. latina Metaphrasi donatus à *Georgio Rotallero* Antwerp. 1581. 12. Hippolytum Euripidis & *Senecæ* singulari

gulari dissertatione inter se contulit *Joh. Henricus Boeclerus*. Argentorat. 1651. 4. Adde Sam. Petitum Lib. I. Obs. c. 2. Lucianus quædam ex Hippolyto producens laudat Euripidem in Φαίδρᾳ. Vide Jos. Barnes ad v. 480. sed & ab Eustathio ad. Iliad. ιγ. Euripidis Phædra allegatur p. 586. Et Malela in Chron. p. 109. Euripidem de Phædra composuisse drama ait, Hippolytum innuens.

6. ἌΛΚΗΣΤΙΣ. *Alcestis*, quo nomine apud Latinos etiam tragœdiam docuit *L. Accius*, ex Euripidea ut suspicor expressam. A *Nævio* quoque versam observat Scaliger ad Varronem p. 114. Habetur Alcestis in tragœdiis *H. Stephani* cum Metaphrasi *Georgii Buchanani* & versione *Dorothei Camilli* recognita ex *Melanchtonis* prælectionibus. Ad versum 780. notat Scholiastes quod contra πρέπον Euripides Philosophantem inducit Herculem ebrium.

7. ἈΝΔΡΟΜΆΧΗ. *Andromache*. Acta Archonte Archia Olymp. XC. 2. vide Sam. Petitum III. 16. Misc. & Josuam Barnes ad v. 732. Latino carmine pereleganti donavit *Q. Septimius Florens Christianus*, cum quo edita est Parisiis, dehinc Hamburgi 1619. 8. curante *Henrico Rumpio*. Verterat & olim *Ennius*. Vide Scaligerum ad Varronem p. 12. *Georgii Ratalleri* metaphrasin memoravi paulo ante in Phœnissis. Ex hac fabula Euripidis Clitus jam ab Alexandro interficiendus ingeminavit illud: οἴ μοι καθ' Ἑλλάδ' ὡς κακῶς νομίζεται. Plutarch. in Alexandro p. 694.

8. ἹΚΕΤΙΔΕΣ. *Supplices*.

9. ἸΦΙΓΕΝΕΙΑ. Ἡ ἐν Αὐλίδι IPHIGENIA *in Aulide* Bœotiæ oppido. Hanc Germanico dramate liberius paulo & rationibus ad recentis theatri leges comparatis expressit *Christianus Henricus Postellus* Vir Clariss. Hamburgi in 4. Exstat & Græce cum Metaphrasi sive versione metrica latina *Erasmi* (quæ Londini 1519. & in Tom. 1. Operum ejus lucem vidit.) curante *Henrico Rumpio* recusa Hamb. 1618. 8. Et cum eadem Metaphrasi prosariaque *Dorothei Camilli* sed ex *Philippi Melanchtonis* maxime prælectionibus recognita versione, in tragœdiis selectis *H. Stephani*. Iphigeniam Ennii laudat Gellius XIX. 10. Adeundus & ingeniosissimus Racinus præfatione ad Iphigeniam suam Gallice compositam ubi Euripidem adversus Perraultum defendit.

10. ἸΦΙΓΕΝΕΙΑ ἡ ἐν Ταύροις. *Iphigenia in Tauris* Scythiæ. Vide Hyginum fab. 120. Latine vertisse se sed non edidisse testatur Hugo Grotius Epist. 595. 348.

11. Ῥῆσος. *Rhesus* Sophocli tribuitur à Jos. Scaligero prolegom. ad Manilium,

lium, licet ipse fatetur â veteribus Criticis Euripidi adscriptam hoc argumento, *ὅτι ἡ περὶ τὰ μετάρσια ἐν αὐτῇ πολυπραγμοσύνη τὸν Εὐριπίδην ὁμολογεῖ.* Mihi & Criticorum illorum & Critici summi Scaligeri argumentum in utramvis partem videtur admodum leve: sed quo minus Scaligero assentiar facit scriptorum antiquorum auctoritas, qui Rhesum allegantes sine tergiversatione ad auctorem referunt Euripidem. Samuel Petitus Aristarcho tribuebat Tragico, Euripidis æquali III. 22. Misc. Sed locus Didymi quo incerta ejus conjectura nititur, Grammaticum Aristarchum respicit non Tragicum. Prodiit Euripidis Rhesus separatim Basileæ, 8.

12. ΤΡΩΑΔΕΣ. *Troades*, quas Seneca in Tragœdia cognomine feliciter expressit. Ab hoc dramate diversi fuere Τρῶες, memorati Stobæo serm. 120. & Etymol. M. in Πέλανοι. Acti sunt Τρῶες Olymp. XCI. 1. ubi Euripides & Xenocles inter se de palma concertavere, & victoria cessit Xenocli, quâ de re indignatur Ælianus Lib. II. Var. c. 8. Euripidis tetralogia fuit: *Alexander*, *Palamedes*, *Troes* & *Sisyphus Satyricus:* Xenoclis vero: *Oedipus*, *Lycaon*, *Bacchæ*, & *Athamas Satyricus*, quæ ad unam omnes interciderunt. Cæterum Troades Euripidis Archonte Pisandro Olymp. XCI. 3. actas conjicit Samuel Petitus Lib. I. Obs. c. 3. quo in loco Troades Senecæ confert cum Euripidis Troadibus & Hecuba. Luserat Troades apud Latinos quoque *L. Accius*, sed jam pridem est quod illæ periere.

13. ΒΑ'ΚΧΑΙ *Bacchæ*, quo nomine itidem *L. Accius* latinam olim tragœdiam docuerat, ex Euripide liberius conversam. Vide Scaligeri conjectanea ad Varronem p. 88. seq. Argumentum hujus Dramatis apud Tzetzen Chil. VI. hist. 61.

14. ΚΥ'ΚΛΩΨ *Cyclops* (ex Odysseæ IX. petito argumento,) unicum quod superest nobis ex universis veterum dramatibus Satyricis. Metaphrasin poëticam elegantem, & notas castigationesque *Q. Septimii Florentis Christiani* in Cyclopen edidit post auctoris fata *Isaacus Casaubonus* ad calcem duplicis commentarii sui de satyrica Græcorum poësi & Romanorum Satira Paris. 1606. 8vo. Plura loca ejusdem Cyclopis illustrat Casaubonus ipse Lib. I. cap. 6. ubi præcipue variis argumentis docet esse drama Satyricum. Vide & Dan. Heinsii lectiones Theocriticas c. 14. p. 346. *Josephi Scaligeri* castigationes quædam in idem drama leguntur in Opusculis ejus posthumis, vulgatis cum Is. Casauboni præfatione Paris. 1610. 4. p. 522.—527. Et â *Tho. Crenio* subjunctæ sunt præfationi in Museum Philologicum & Historicum, Lugd. Bat.

Bat. 1699. 8. in quo ipso Casaubonum de Satyrica Poësi & Florentis Cyclopem recudi fecit vir egregie de re literaria hoc & aliis nominibus promeritus. Cyclops Græce cum ejusdem Florentis Metaphrasi prodiit etiam separatim Hamburgi curante in usum Gymnasii Hamburgensis Henr. Rumpio 1618. 8.

15. ἩΡΑΚΛΕΙ͂ΔΑΙ. *Heraclidæ.*

16. ἙΛΈΝΗ. *Helena.* Confer quæ infra inter deperditas noto in Ἑλένης ἀπαιτήσει. Anno 4. Olympiadis XCII. actam suspicatur Sam. Petitus lib. 1. Misc. cap. 13.

17. ἼΩΝ. *Jon*, quam fabulam imitatus *Accius* in Oenomao suo, ut docet Scaliger ad Varronem. p. 94.

18. ἩΡΑΚΛΗ͂Σ μαινόμενος. *Hercules furens*, à Seneca in cognomine Tragœdia latina expressus. Eustathio ad Iliad. κ΄. simpliciter vocatur Ἡρακλῆς pag. 738. Ab Aristophane reprehenditur Euripides, quod induxisset Ἡρακλέα πεινῶντα Διόνυσον δειλὸν, καὶ Δία μοιχόν. Vide Scholiast. Aristophanis ad Pacem & Suid. in μάττοντας.

19. ἨΛΈΚΤΡΑ. *Electra*, primum edita Græce & recensita â *Petro Victorio* Florent. 1545. qui illam â Bartholomæo Barbadoro * & Hieronymo Meo accepit, Nicolaoque Ardinghello Cardinali inscripsit.

20. ΔΑΝΆΗΣ *Danaës* vix initium superest, servatum ab *Hieron. Commelino*, & vulgatum in editione Euripidis Græcolatina A. 1597. 8. Huic in suo Euripide varia fragmenta Danaës ex Stobæo & aliis collecta Græce & Latine subjecit *Josua Barnes* T. 2. p. 442. seq. & pag. 520. Confer Grotii excerpta è Tragicis p. 380. sed & Rich. Bentleii Epist. ad Johannem Millium, Malelæ subjectam, p. 14. seq. Auctor Chronici Paschalis p. 38. περὶ Δανάης ἐμυθολόγησεν Εὐριπίδης ὁ σοφώτατος ἐν τῇ συντάξει τοῦ αὐτοῦ δράματος ἐν κιβωτῷ τινι βληθεῖσαν τὴν Δανάην βληθῆναι κατὰ θάλασσαν ὡς φθαρεῖσαν ὑπὸ Διὸς μεταβληθέντος εἰς χρυσόν. Scripsit etiam Sophocles Danaën, & è Latinis Nævius.

III. Jam deperditas Euripidis tragœdias, quotquot apud veteres memorantur, recensebo, post Meursium in libro de Euripidis tragœdiis, Grotium in excerptis Tragicorum, & Barnesium in fragmentis Euripidis. Quorum observatis Gatakeri quædam ex cap. 10. Adversariorum, Rich. Bentleii V. Cl. ex Epistola ad Joh. Millium, & nonnulla mea adjungam.

Αἰγεῖς. Stephanus Byz. in ἄντρον. Sed ibi pro Αἰξὶ Meursius & Barnesius T. 2. p. 517. legunt αἰγεῖ.

Αἰγεύς

* Horum elogium in Actis Eruditor. A. 1701. p. 503.

Αἰγεὺς Clemens Alex. 6. Strom. p. 622. Stob. Scholiastes Aristoph. ad aves Euripidis ad Medeam v. 167. Svid in δεκαπύειν.

Αἰολ☉. Strabo Lib. VIII. Dionysius Halic. in arte Rhetor. Hesych. Stob. Scholiastes Comici ad ranas, Svid. κλῆρ☉ ἑρμῦ. Plutarch. de legendis Poëtis, Athen. &c. Vide Barnesium in fragmentis pag. 444. & 517.

Ἀλεάδαι vel Ἀλεύαδαι vel Ἀλωίδαι. Stob. Florileg. p. 55. edit. Grotii, Barnesii Fragmenta p. 446. & 517.

Ἀλεξάνδρα. Cicero 1. divinat. c. 31. Stob. Hesych. Scholiastes Aristoph. ad Ranas. Barnesii fragmenta p. 446. seq. & 517.

Ἀλέξανδρ☉. Ælianus Lib. II. c. 8. Var. Hist. & ex eo Scaliger in descriptione Græca Olympiad. XCI. 1. Clemens Alex. 4. Strom. p. 483. & 6. Strom. p. 621. Schol Euripidis ad Hippolytum v. 58. ἕτεροι δὲ εἰσι τ̃ χορῦ, καθάπερ ἐν τῇ Ἀλεξάνδρᾳ οἱ ποιμένες. *Ennius* quoque Alexandrum suam ex Euripide ut videtur scripserat. Confer Reinesii Varias Lectiones p. 374.

Ἀλκμαίων ὁ διὰ ψαφίδ☉. Erotianus in σκεθροτέραν, Hesych. Stob. Priscianus Lib. XVIII. Malelæ Chron. p. 88. Eustath. ad Iliad. β. Scholiastes Aristoph. ad Equites. Barnesii fragmenta p. 448. & 518. Bentleii Epist. ad Millium p. 17. seq.

Ἀλκμήνη. Stob. Poll. & Hesych. in ἀμολγὸν, ubi male ἀλημήνη pro Ἀλκμήνη. Vide Barnesii fragmenta p. 449. & 518. Laudat & hanc tragœdiam Scholiastes Comici ad ranas.

Ἀλόπη. Stob. tùm alibi tùm serm. 103. ubi corrupte ἀλείπη, ut apud Hesych. in ἀπρόσειλ☉. Laudat & Ammonius in τροχοὶ & Etymol. M. in ἠδέαθην. Hyginus fabula 187.

Ἀνδρομέδη. Habita Olymp. XCI. 3. Archonte Pisandro, ut è Scholiis ad Comici ranas observat Samuel Petitus III. 16. Misc. Laudant hoc Euripidis drama Lucianus de historia conscribenda sub init. Eratosthenes c. 17. Catasterism. Hyginus Poët. Astronomic. Lib. II. c. 11. Schol. Theocriti Idyll. 2, Laërtius IV. 29. Stob. (male in Grotii Stobæo p. 130. *Andromache*) Athen. Scholiastes Comici ad Aves & Thesmophoriazusas. Macrobius V. 21. Maximus & Pachymeres ad Dionysii Mystic. Theol. c. 2. Barnesius in fragmentis p. 450. & 518. Latine vertit *Ennius*. Vide Scaligerum ad Varronem p. 12. Lusit apud Latinos & *Livius Andronicus* Andromedam, & *Accius*. Apud Græcos præter Euripidem, Sophocles.

Ἀντιγόνη. Clemens Alex. 6. Strom. p. 621. Aristophanes Grammaticus in argu-

argumento Antigones Sophoclis. Schol. Pindari Pythionic. 3. & Comici ad ranas. Barnesii fragmenta p. 452. & 518.

Ἀντιόπη. Harpocr. Stob. Hesych. Svid in νόσον ἔχειν. Erotianus in κατεφρόνεε. Malelæ Chron. p. 58. Photius Lex. MS. in εὐκεφέ. Vide Bentleii Epist. ad Millium p. 16. ubi notat *Pacuvium* latine docuisse Antiopam de Græca Euripidis conversam & laudatam Ciceroni 1. de finibus, Persio sat. 1. 77. Charisio, Diomedi, Servio & Nonio Marcello. Vide & Euripidis fragmenta à Barnesiio collecta p. 453. 519. *Ennius* quoq; Euripidis Antiopen veterat, ut ex Hygino observat Reinesius p. 373. 374. Var. Lect.

Ἀρχέλαος. Strabo Lib. V. Stob. Justinus Lib. de Monarchia Dei p. 108. Libanius apologia Demosth. T. 1. p. 461. Stephanus Byz. Αἰθίοψ. Schol. Pindari Pythionic. od. 2. Barnesii fragmenta p. 456. 519.

Ἀτρεύς. (quo nomine etiam *L. Accius* tragœdiam docuit) Dio Cassius Lib. LVIII. p. 636. Arrianus Epictet. diss. Lib. I. c. 28. & Joh. Philoponus in Meteorolog. Aristotelis Lib. I. quanquam verba quæ ibi respicit Philoponus occurrunt in Oreste v. 1001. seq. Et Barnesius negat Tragœdiam sub Atrei nomine ab Euripide compositam.

Αὐγή. Laërt. II. 33. Stob. Hesych. Dionysius Halic. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων extrem.

Αὐτόλυκος. ά. Athen. Lib. X.

Αὐτόλυκος Σατυρικός. Pollux X. 24. & 46. Tzetzes VIII. hist. 202. quam cum superiore eandem facit Casaubonus X. 2. ad Athen. Diversam Meursius Lib. de fabulis Euripidis. In Satyricis dramatibus personam Autolyci introduci solitam, notavit Diomedes Grammaticus.

Βελλεροφόντης. Laërt. IV. 26. Suidas in οἴμοι. Justinus Martyr de Monarchia Dei p. 108. Stob. & tragœdia non nominatâ Sextus 1. contra Math. 13. p. 55. seq. Videtur præter Plutarchum de vitioso pudore f. 529. f. etiam respicere Seneca Epist. 115. Confer Barnesii Fragmenta p. 469. & 519.

Βούσιρις Hesych. in αἱρεκήσασα, & ἀγνίσαι ubi Euripidis nomen excidisse videtur. Stob. serm. 60.

Βυτήμενος. Stob. serm. 54. nisi legendum κτίμενος vel potius Τήμενος.

Γλαῦκος. Stob.

Δανάη, cujus initium superest, ut dixi supra inter editas Euripidis tragœdias num. 20.

Δεσμώτις. Vide infra in Μελανίππη.

Δεσ-

Δίδυμοι. Stob. Eclog. pag. 128. ubi nomen tragœdiæ additum non eſt quod ſupplet Grotius in excerptis Tragicorum. p. 380.

Δίκτυς. Acta Archonte Pythodoro Olymp. LXXXVII. 1. Vide argumentum Medeæ. Laudat Plutarchus conſolat. ad Apollon. Stobæus.

Ἑλένης ἀπαίτησις. Sex vel ſeptem verſiculi quos à Clemente III. 2. pædagog. allegatos ad hoc drama refert Clariſſ. Barneſius p. 466. petiti ſunt ex Iphigenia in Aulide v. 71. ſeq. ut idem p. 520. agnoſcit. Cæterum Ἑλένης ἀπαίτησιν Euripideam memorat Etymol. M. in ἤμην, & auctor argumenti Ἑλένης, qui teſtatur Ariſtophanem in Theſmophoriaz. multa ex Euripideo illo dramate πεπαρῳδηκέναι.

Ἑξάμετρος τήρησις. Clemens Alex. 6. Strom. p. 627. quibus verbis nihil aliud ſignificari exiſtimo à Clemente, quam Euripidem Hexametris Jambicis complexum eſſe quæ proſâ Hippocrates ſcripſerat. Meurſius ſibi ipſe diffidit, legens τηρεῖ. Paulo audacius Gatakerus p. 104. Adverſar. ἐν Βελλεροφόντῃ ῥητῶς.

Ἐρεχθεύς. Clemens Alex. 6. Strom. p. 619. 621. Euſtath. ad Iliad. π. p. 1074. Steph. in Αἰθίοψ. Stob. Heſych. Etymol. M. Svid. in ἀνάστατοι & βοῦς ἕβδομος. Plutarch. in parallel. p. 310. Theon in Aratum, ubi male Ἐρχθεῖ pro Ἐρεχθεῖ. Appendix Vaticana in proverbio μίασμα δρυός. *Ennius* quoque Erechtheum ſcripſerat, ex Euripide ut videtur. Laudant Gellius & Macrobius. Confer Hieronymum Columnam ad fragmenta Ennii p. 256. ſeq. ubi Erechtei Euripidei fragmenta è Lycurgi Oratione contra Leocratem &c.

Εὐρυσθένης Σατυρικός. Pollux X. 24. niſi legendum Εὐρυσθεῖ pro Εὐρυσθένει.

Εὐρυσθεὺς Σατυρικός. Steph. in Τάρταρος. Allegatur & Εὐρυσθεὺς à Stob. Athen. Erotiano in τὸ τέρθρον & Scholiaſte Eurip. in Hecubam. Barneſii fragmenta p. 469. & 520.

Εὐρώπη tragœdiis Euripidis ex loco quodam Malelæ minime accenſenda. Vide Rich. Bentleii Epiſt. ad Millium p. 43. 44.

Τὸ ἐκ τῆς Ἠλέκτρας apud Laërtium VII. 172. reſpicit locum in Euripidis Oreſte, ut pulchre notavit Iſaacus Caſaubonus.

Θεμιστοκλῆς. Stob. ſerm. 119. niſi mendum eſt, ut exiſtimant Meurſius & Gatakerus. Idem enim locus alibi laudatur ex Euripidis Creſphonte.

Θερισταὶ Σάτυροι. Ariſtophanes Grammaticus in argumento Medeæ Euripidis, teſtatur hoc drama Satyricum actum Olymp. LXXXVII. Archonte Pythodoro.

Θησεύς. Stob. Athen. Steph. & Scholiastes Aristophanis ad ranas. Cic. Tusc. quæst. Lib. III. Tzetzes Chil. XI. hist. 379.

Θυέστης. Ex qua suum videtur Seneca Thyestem transtulisse. Laudat Stobæus.

Ἰνώ. Hesych. Poll. Stob. Gellius XIII. 18. Hyginus fabul. 2. & 4. (confer Reinesii varias Lect. p. 373. seq.) Plutarch. de Garrulitate pag. 506. Fragmenta à Barnesio collecta p. 475. & 520.

Ἰξίων. Laërt. IX. 55. Pollux, Stob. Plutarchus de audiendis poëtis. Suid. in Δημήτριος Ἰξίων· οὕτως ἐπεκλήθη ὅτι ἀπεσύλησεν Εὐριπίδειον φιλότιμον τὸ δρᾶμα ἔχον τὸν Ἰξίονα.

Ἱππόλυτος καλυπτόμενος. Pollux X. 5. Stob. Vide Barnesii fragmenta p. 474. 520. & Bentleii Epist. ad Millium p. 31. seq. ubi contendit Hippolytum coronatum qui exstat, non fuisse novum drama, sed hujus Tragœdiæ novam tantum & interpolatam διασκευήν.

Κάδμος. Pomponius Sabinus in Eclog. 6. Virgilii.

Καπανεύς non tragœdiæ nomen sed personæ, quæ ab Euripide loquens inducitur. Et verba ad quæ alludit Plutarchus in Pelopida, quæq; profert Athenæus IV. & Laërtius VII. 23. petita sunt ex Euripidis supplicibus v. 861. seq.

Καρκίνος. Stob. serm. 29. Sed Grotius retulit locum illum ad *Carcinum* tragœdum.

Κερκύων. Eustath. ad Odyss. Θ. p. 323. Tragœdia Meursio, Gatakero, Grotio & Barnesio præterita.

Κλειδές. Erotianus in ἀτρεκέως, sed legendum Κρησὶ pro Κλεισὶ, ex Porphyrio enim Lib. IV. περὶ ἀποχῆς constat inde petitum esse quem producit locum, observante Clarissimo Bentleio.

Κλυμένη. Vide infra in Φαέθων.

Κλεοφόντης. Schol. Euripidis ad Phœniss. sed Meursius Κρεσφόντη legit pro Κλεοφόντη.

Κρεσφόντης. Cicero 2. Tusc. Eustratius ad III. I. Nicomach. (Vide & infra χρεσφόντης & paulo ante in Κλεοφόντης & Θεμιστοκλῆς.) Polybius T. 2. p. 929. Stob. Plutarch. consolat ad Apollon. Scholiastes Euripidis ad Medeam v. 85. Barnesii fragmenta p. 476. 520. & 529. Meminit & Aristoteles c. 14. Poëtic. sine Euripidis nomine. *Ennii* Cresphontem laudant Gellius & Festus.

Κρῆσσαι. Athen. Stob. Etymol. M. in Φλήναφος, Schol. Comici ad Vesp. & ranas, ubi male Κρήταις pro Κρήσσαις.

Κρῆτες, Schol. Aristoph. ad ranas, ex quo loco constat in illo dramate actum de

de μίξει Πασιφάης πρὸς τ̃ ταῦρον. Hoc itaque eſt drama περὶ Πασιφάης quod Euripidem docuiſſe affirmat Malelas 1. Chron. pag. 106. Vide Rich. Bentlei Epiſt. ad Joh. Millium Malelæ ſubjectam pag. 22. ſeq. & ſupra in Κλᾶδες.

Κτίμδυ☉. Clemens Alex. 6. Strom. p. 622. Niſi legendum τήμδυ☉.

Κύρλαι. Heſych. in ζεύγλαι. Sed leg. σκυρίαις pro Κυρίαις.

Λαμία. Lactantius Lib. I. cap. 6.

Λικύμνι☉. Laërt. III. 63. Heſych. Etymol. M. Stob. Stephanus Byz. (ubi male Λικυμνία) Macrobius Lib. I. Saturnal. c. 18. Scholiaſtes Comici ad aves. Svid. in μιγνὺς, εἴδεα, φαῦλον &c. Barneſii fragmenta p. 479. 520.

Μελανίππη ſive Μεναλίππη ἡ σοφή. Dionyſ. Halic. in arte Rhetor. p. 47. & 57. Schol. Comici ad ranas.

Μεναλίππη δεσμῶτις. Athen. Lib. XII. Porphyr. apud Euſeb. 10. Præparat. c. 3. Μελανίππην Euripidis laudant præterea Eratoſthenes c. 18. Cataſteriſm. Plato in convivio, Diodorus Sic. Lib. I. cujus locum laudat etiam Euſebius Lib. I. præparat. c. 7. adde hæc Ariſtophanis de Euripide in Theſmophoriaz. Μελανίππας ποιῶν, Φαίδρας τε, πηνελόπην δ' οὐ πώποτ' ἐποίησεν, ὅτι γυνὴ σώφρων ἔδοξεν εἶναι. Vide & Hygin. Lib. II. Poëtic. Aſtronom. c. 18. ubi de equo, & fragmenta à Barneſio collecta p. 479. & 521. Vitamque Euripidis §. 14. & 15. ubi Poëtam adverſus Ariſtotelis reprehenſionem c. 15. Poëtic. tuetur. Forte ex hâc *Ennius* Menalippam ſuam expreſſerat, qvam laudant Gellius V. 11. Priſcianus, Nonius & alii.

Μελέαγρ☉. Macrob. V. 18. Stob. Heſych. Etymol. M. Scholiaſtes Pindari Nemeonic. Od. 10. Comici ad ranas. Svid. in νῦν, Malelæ Chron. p. 210. Plutarchus in parallelis minoribus p. 312. Anonymus Scholiaſtes in Ariſtotelis Rhetoric. lib. 3. p. 61. b. Memorat & Ariſtoteles c. 13. Poëtic. Euripide non nominato. Vide Barneſii fragmenta p. 481. & 521. Latine Meleagrum Euripidis exemplo docuerat *Accius*.

Μεναλίππη. Vide paulo ante Μελανίππη.

Μενησία & Μέλισσαι. Stob. ſerm. 13. & 3. ſed corrupta nomina Meurſio videntur.

Νεοπτόλεμον Tragœdiam Euripidis an alterius memorat Ariſtot. c. 23. Poët.

Νιόβη. Ariſtoteles c. 17. Poëtic. Barneſii fragmenta p. 521. Laërtius VII. 28.

Ξάντριαι. Schol. Ariſtophanis ad ranas. Barneſii fragmenta p. 521.

Οἰδίπους. Heſych. Stob. Confer fragmenta à Barneſio collecta p. 483. & 521. Malelæ Chron. p. 63. Erotian. in ἐξαείλλει.

Οἰλεύς. Stob. A Meurſio cum Oeneo tragœdia confunditur, ſed Grotio & Barneſio diſtinguitur.

οἰνεύς. Clemens Alex. 6. Strom. pag. 619. Stob. Lucianus in convivio s. Lapithis. Hesych. Svid. in ἡρακλειαν λίθον. Schol. Aristophanis ad Acharnenses, Erotianus in ἠμωρέουσα, ubi male οἴνη pro οἰνεῖ. Vide Barnesii fragmenta p. 484. & 521. Prologum Oenei, Euripide non nominato memorat Aristoteles c. 16. Poëtices.

οἰνόμαος. Clemens Alex. 6. Strom. p. 625. Theodorit. therapevt. Lib. VI. pag. 102. Stob.

παλαμήδης. Strabo Lib. X. Laërtius II. 44. Tzetza in Lycophron. Pollux X. 31. Hesych. Stob. Auctor argumenti in Isocrateum Busiridem, diversi ab eo quod H. Wolfius composuit. Ælianus II. 8. Var. & inde Scaliger in Græca descript. Olympiad. XCI. 1. Vide Barnesii vitam Euripidis p. 15. & fragmenta p. 486. & 521. Samuelem Petitum lib. 1. Misc. c. 13. qui actam contendit Olymp. XCII. 3.

πασιφάη, Personæ nomen non dramatis. Confer supra in Κρῆτες.

πειρίθους qui ab aliis teste Athenæo ad Critiam tanquam auctorem relatus est, Euripidi tribuitur à Clemente 5. Stromatum, Hesych. Schol. Apollonii Lib. IV. & Comici ad aves.

πελιάδες Æliani VII. 47. animal. Stob. & Hesych. apud quem duobus locis ut & in Schol. Euripidis πολιάσιν pro πελιάσιν.

πενθεύς. Stob. serm. 39. & 71.

πηλεύς. Hesych. Stob. & Schol. Aristophanis ad nubes.

πηνελόπη. Stobæi margines Eclog. Phys. pag. 142. edit. Grotii. Penelopen tamen ab Euripide scriptam negat Aristophanes in loco quem habes supra in μεναλίππη.

πλεισθένης. Athen. Hesych. Stob. Ammonius in βωμός. Steph. Vide Barnesii fragmenta p. 489. & 522.

πολύδωρος. Corinthus de dialect.

πολύειδος. Stob. Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν. Erotianus in διεβλήθησαν. Schol. Euripidis ad Hippolytum v. 191. Vide Barnesii fragmenta p. 890. & 522. Meursium Lib. de Euripide. T. 10. Antiqv. Gronov. pag. 473.

πολυνείκης. Stob. serm. 39. Lucianus de lapsu inter salutandum T. 1. p. 496.

πολυξένη, Euripidi tertio à Svidâ tributa in εὐελπίδης, locus ex ea apud Philonem Lib. quod omnis probus Liber p. 682.

πρωτεσίλαος. Clemens 6. Strom. p. 628. Stob.

ῥαδάμανθος. Strabo Lib. VIII. Stob.

Σατυρικὰ δράματα Euripidis Αὐτόλυκος, Εὐρυσθένης sive Εὐρυστεύς, Θερισαὶ, Σίσυφος.

Σθε-

Σθενέβοια. Athen. Stob. Scholiastes Comici ad Vespas & ranas, Malelæ Chron. pag. 184. Photii Lex. MS. in ξεναπάτας. Vide fragmenta Barnesii p. 491. & 522. & not. ad Medeam vers. 1392. Bentleji Epist. ad Millium. p. 20. seq.

Σίσυφος σατυρικός. Ælian. II. 8. Var. & inde Scaliger in Græca descript. Olympiad. XCI. 1. Euripidem in Sisypho allegat etiam Plutarch. 1. 7. de placitis Philos. Galenus Hist. Philos. Hesych. & Etymol. M. Alii Sisyphum adscripserunt non Euripidi sed *Critiæ*, ut Sextus Empiricus eundem quem Plutarchus locum è Sisypho allegans Lib. VIII. adversus Mathem. p. 318. Vide tamen Petrum Petitum Misc. Obs. Libro & capite primo.

Σκίρων σατυρικός. Pollux X. 8. Stob. Athen. Hesych. qui emendandus in ἔμβολα, ubi pro σκίρῃ legendum σκίρωνι.

Σκύλλα nullum fabulæ Euripideæ nomen Aristoteli c. 15. Poëtic. ac ne Vossio quidem, qui Ulyssen in Scylla ejulantem ab Euripide introductum scribit. In Scylla enim idem eo in loco est quod ad Scyllam, non in Tragœdia cui Scyllæ nomen esset.

Σκύριαι. Vide supra in Κύριαι. Plutarch. de dignoscendo adulatore pag. 72. c. Stob. & tragœdiâ non nominatâ Cic. XVI. 8. Epist. ad famil. Sextus Empiricus Lib. I. contra Math. c. 13. p. 62. adde Gataker. c. 10. Adversar. p. 104.

Συλεύς. Philo Lib. de Josepho pag. 420. & quod omnis probus sit Liber 672. 681. 685. 686. Eusebius VI. 6. præparat. Stob. serm. 44.

Τέννης. Stob. serm. 2.

Τήλεφος. Clemens 6. pag. 624. Stob. Ammonius in πρεσβεύεσθαι, Scholiastes Comici ad Plutum, ranas & Acharnenses. Eustathius ad Iliad. π. & Odyss. ά. Tzetzes Chil. IX. hist. 299. ubi ait Aristophanem & Æschylum (alium opinor à Tragico) ἐν λόγοις illud Euripidis drama perstrinxisse. Forte ex hâc Tragœdia Telephum suum expresserat *L. Accius*. Memorat & Telephum, Euripide non nominato, Aristoteles cap. 13. Poëtic. Vide fragmenta à Barnesio collecta pag. 495. & 529. Respicit Zenobius 2. proverb. 85. Appendix Vaticana, 29.

Τημενίδαι. Stob. Pollux IX. 4. Ælian. VIII. 39. de animal.

Τήμενος. Hesych. & Stobæus. Vide & supra in Βατήμενος, & κτίμενος, & inferius in τίμαιος.

Τηρεύς. Stob. serm. 13. Vide & supra in ἑξάμετρος.

Τίμαιος. Stobæi margines serm. 31. sed Meursius legit τήμενος.

Τρῶες. Vide ſupra τρῳάδες inter tragœdias Euripidis quæ exſtant.

Ὑψιπύλη. Didymus apud Macrob. V.18. Plutarch. conſolat. ad Apollon. Cicero 3. Tuſc. Stob. Svid. in δωδεκαμήχανον. Galenus comment. 3. ad Hippocrat. περὶ ἄρθρων T. 5. pag. 615. Heſych. Harpocr. Scholiaſtes Comici ad ranas. Euſtathius ad Iliad. ν. p. 940. Vide & Gatakerum ad Antonin. VII. 40. Barneſii fragmenta p. 498. & 522. A. Schottum ad proverbia p. 408.

Φαέθων ἢ Κλυμένη. Strabo Lib. I. Laërt. II. 10. Athen. Vitruvius IX. 4. Plutarch. IV. 2. ſympoſ. Macrobius Lib. I. Saturnal. c. 17. Stob. Theon ad Aratum. Euſtathius ad Odyſſ. ν'. ſub init. Longinus p. 109. edit. Tollii. Vide & Loënſem L. IV. c. 11. Epiphyllid. Euripidem forte reſpicit Scholiaſtes Homeri, ad Odyſſ. ρ'. 208. cum de Phaëthonte differens ſubjungit hiſtoriam occurrere παρὰ τοῖς τραγικοῖς.

Φαίδρα, laudatur à Luciano Lib. ad indoctum multos Libros coacervantem. Sed locus exſtat in Hippolyto Euripidis v. 418. ubi Phædra loquitur. Vide & quæ ſupra ad Phædram Sophoclis & Euripidis Troades ac Μεναλίππην.

Φιλοκτήτης Acta Pythodoro Archonte Olymp. LXXXVIII. 1. vide argumentum Medeæ. Laudant Ariſtoteles VI. 8. Nicomach. (& ibi Euſtathius) Dio Chryſoſt. diſſ. 52. Juſtiuus Martyr de Monarchia Dei p. 109. Heſych. Stobæus. Schol. Comici ad ranas. Theodorus Canterus Lib. I. cap. 2. Var. Lect. & Jacobus Loënſis VI. 17. Epiphyllid. Docuerat & *Accius* Philoctetem latinè ex Euripideo potius quam Æſchyli vel Sophoclis expreſſam. Vide Scal. ad Varron. pag. 101.

Φοῖνιξ. Æſchines in Timarch. Erotianus in διηπέτης. Stob. Eclog. Clemens 6. Strom. p. 625. Apoſtolius XI. 41. proverb. Ex hac videtur ſuam Phœnicem Ennius expreſſiſſe.

Φρίξος. Juſtinus Martyr de Monarchia Dei pag. 109. Heſych. Sextus 1. contra Mathem. Etymol. M. Stobæus. Eratoſthenes cap. 14. Cataſteriſm. Schol. Comici ad ranas. Barneſiii fragmenta pag. 503. 522.

Φρίξος β'. Scholiaſt. Ariſtoph. ad ranas.

Φρύγες. Mneſilochus apud Laërtium II. 18.

Χρεσφόντης. Vide ſupra Κρεσφόντης.

Χρύσιππος. Philo Lib. περὶ κόσμυ (Euripide non nominato) Clemens Alex. 6. Strom. p. 627. Heſych. Stob.

IV. Præ-

IV. *Præterea sub Euripidis nomine à veteribus allegantur:*

Ἀλκιβιάδης, in Alcibiadem ἆσμα sive ἐγκώμιον. Plutarch. in Alcibiade p. 196. & in Demosthene p. 846. ubi alteri auctori ab aliis tributum innuit Scholiastes Aristoph. ad ranas. Valesius ad Ammianum Marcellin. f.21. Fragmenta Euripidis à Barnesio collecta p. 516. 517.

Ἐπιγράμματα, quorum unum servatum ab Athenæo Lib. II. cap. 19. & in Anthologia.

Ἐπικήδειον Νικίᾳ καὶ Δημοσθένης καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν Σικελίᾳ πεπτωκότων Ἀθηναίων. Plutarch. in Niciæ vita p. 534. qui p. 542. refert Siculos vehementer delectatos Euripidis carminibus, & ob ea multos Athenienses manumisisse.

Ὕμνοι. Philostratus Lib. II. Sophist. in Hipprodromi vita p. 613. ἐκ τῶν Εὐριπίδου τε ὕμνων καὶ Ἀμφίονος.

Versus duos Hexametros Euripidis in Apollonis laudem profert Macrobius I. Saturnal. c. 17.

De *Epistolis* quinque quæ sub Euripidis nomine exstant dixi supra cap. X. §. 23.

V. *Editiones Euripidis hæ in notitiam meam venere: Græcæ quidem,*

1) Quatuor tragœdiarum, literis capitalibus (nec sine accentibus tamen) ex MSto codice non contemnendæ notæ, in 4. sine nomine editoris, temporisve aut loci notatione, sed quantum ex ratione literarum conjicere licet Florentiæ circa extremum seculi XV. Confer Mericum Casaubonum in libello Anglico de credulitate & incredulitate p. 101.

2) Tragœdiarum XVIII. Venet. apud Aldum 1503. 8.

3) Aldinam exprimens Basileensis Ao. 1537. 8. apud Hervagium.

Quarta tragœdiarum XIX. Antwerpiensis A. 1571. 12. ex recensione Gvil. Canteri, cum brevibus ipsius notis carminumque ratione explicata & appendice sententiarum Euripidis à Stobæo laudatarum quas idem Canterus reddidit latine.

Scholia Græca in septem primores Euripidis tragœdias, tùm ex antiquioribus * Grammaticis (Scripserant enim in Euripidem complures, ut *Soteri-*

* Antiqvum ejusmodi scriptorem loquentem agnosces in schol. ad Medeam 273. Κορινθίοις μέχρι τῶν καιρῶν τῶν καθ' ἡμᾶς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἑπτὰ κόρους καὶ ἑπτὰ

Soterides Epidaurius teste *Suida*, *Didymus* & *Aristophanes* Alexandrini, *Callistratus*, &c.) tum ex recentioribus *Emanuele Moschopulo*, *Lascari*** & *Thoma Magistro* per *Arsenium* Monembasiæ Archiepiscopũ collecta & Paulo III. Pontifici inscripta, seorsim lucem adspexerunt Venet. 1534. 8. apud Lucam Antonium Juntam, & emendatius Basileæ A. 1544. 8. apud Hervag. Scholia *MSS.* in Euripidem à Galesinio sibi communicata allegat Casaubonus ad Laërtium p. 203. edit. Wetsten.

Latinâ prosâ XVIII. Euripidis tragœdias primus vertit anonymus quidam sub ficto *Dorothei Camilli* nomine latens, fictum enim nomen esse, diserte tradit Gesnerus in Bibliotheca p. 219. b. Lucem adspexit latina illa Dorothei versio Basil. 1550. 8. Francof. 1562. 8. Inter libros autem ab Oporino excusos memoratur Euripides latine ex versione *Philippi Melanchthonis* & *Guil. Xylandri* qui emendavit & Hecubam addidit A. 1558. 8.

Græcolatinæ Euripidis editiones hactenus prodierunt quinque:

1.) Basileensis tragœdiarum XIX. cum versione *Casparis Stiblini**** prosaria ad carmen Jambicum proxime accedente, magnamque partem ex versibus constante Jambicis. Idem Stiblinus dramata singula in Actus distinxit, singulisque præfationes & notas addidit. Accedunt præterea *Jacobi Micylli* de Euripide & tragœdia collectanea quædam, & *Joh. Brodæi* notæ quibus erudite explicat loca quæque difficiliora in Tragœdiis undecim: Rheso, Troadibus, Bacchis, Cyclope, Heraclidis, Hercule furente, Supplicibus, & utraque Iphigenia. Basil. apud Oporin. 1562. fol.

2.) Commeliniana tragœdiarum XIX. adjuncto ex Bibl. Palatina vicesimæ sive Danaës initio. Heidelb. 1597. 8. ex recensione & cum versione *Guil. Canteri*, verbum ex verbo efferente, notisque ejusdem atque *Æmilii Porti*.

3.) Gene-

ἑπτὰ χεῖρας τῶν ἐπιστημοτάτων ἀνδρῶν ἐνατενιδυτίζειν τῷ τῆς Θεᾶς (Ἥρας) τεμένει. *Alioqui* recentis scriptoris in his scholiis vestigia non infrequentia sunt, etiam vocabula Græcobarbara, notata Barnesio ad Hecub. v. 456. 1114. Orest. 364. 834. 1121. Phœniss. 1107.

** Lascaris Scholia in *III.* primores tragœdias MSta in Bibl. Thuana. Scholia è Dionysio Didymo aliisque collecta memorantur in Frid. Sylburgii Catalogo MStorum Palatinæ Bibl. p. 101.

*** Laudat Conradus Dinnerus in præfat. ad Epitheta sua Græca. Sed nimium sinistre de Stiblino Barnesius interpres Euripidis sæpe nominatus T. 2. pag. 425. *Sane in toto illius opere quo in Euripidem functus est nihil omnino docto homine dignum reperio, excepto quod Argumenta in omnes Actus scripserit. Et morales gnomas & Philologicum nonnihil interserit; sed sensus Poëtæ minime vidit, cum etiam Jambici versus leges ignorarit.*

3.) Genevensis cum scholiis Græcis in priores septem tragœdias, versione *Gvil. Canteri*, notisque *Brodæi*, *Stiblini* & *Æmilii Porti* & ejusdem Canteri: apud Paulum Stephanum A. 1602. 4.

4.) Itidem Genevensis, cum versione Gvil. Canteri, in corpore Poëtarum Græcorum Tragicorum, Comicorum, Lyricorum & Epigrammatariorum, quod Latine & Græcè vulgavit *Jacobus Lectius*, Genevæ 1614. fol.

5.) Cantabrigiensis A. 1694. fol. curante viro Clariss. *Josua Barnes*, quæ optima & luculentissima hactenus est Euripidis editio. Nam & textum accurate recensuit, & post Canteri industriam ad metri rationes diligenter castigavit, scholiaque Græca integra ad priores septem tragœdias adjunxit, castigata & ipsa, & ex MS. codice Collegii Corporis Christi, quod Cantabrigiæ est, hinc inde locupletata. Præterea universum Euripidem selectis virorum doctorum notis & suis animadversionibus scholiisque illustravit. Fragmenta quoque Euripidis collegit diligentissime, Græceque & latine exhibuit cum notis, versus ad 2068. Denique Epistolas Euripidi tributas Græce & latine subjunxit, totique operi binas dissertationes unam de Euripidis vita, alteram de tragœdia, scena, illiusque apparatu apud Græcos, musica theatrica & versuum tragicorum legibus præfixit. Euripidis effigies quâ Barnesius suam exornavit editionem, paulo alia cernitur in prima editione imaginum Fulvii Ursini, & apud Albertum Rubenium Lib. II. de re vestiaria c. 6.

Henrici Stephani animadversiones in Sophoclem & *Francisci Porti* Cretensis collationem Sophoclis Euripidisque, supra in Sophocle commemoravi. Aristologiam Euripideam sive sententias ex Euripide excerptas Græce & latine cum notis vulgavit *Michaël Neander*, Basil. 1559. 4. Ne dicam de sententiis Euripidis, quas ex illius dramatis sive iis quæ exstant sive ex illis quæ perierunt selegit & elegantissima metaphrasi latina donavit in excerptis Tragicorum & Comicorum Vir summus *Hugo Grotius*, Paris. 1626. 4to. *Erasmi Vindingii* commentarios Euripideos memorat Olaus Borrichius de Poëtis latinis p. 172. Itaque nescio utrum in alias quoque Tragœdias scripserit præter Hecubam de qua supra. *Thomas* quoque *Stanleius* in Euripidem varia collegit quæ manu ipsius exarata reperiuntur in Bibliotheca Rev. Episcopi Norvicensis. *Johannis Miltoni* atque *Jac. Duporti* ineditas ad Euripidem observationes subinde laudari observo à Clarissimo Barnesio.

VI. Jam Catalogum scriptorum in Scholiis Græcis ad Euripidem allegatorum subjicere juvat, qui in editione Cantabrigiensi non minus quam aliis hactenus vulgatis desideratur:

Catalogus scriptorum in Scholiis Græcis ad Euripidem laudatorum:

Cyclus,

* Athenæo *Agias*, atque inde Voſſio in Hiſt. Græcis.
** Idem Voſſius, & Clariſſ. Hemſterhuſius ad Pollucem p. 1025. legunt *Alexandrides*, è Plutarchi Lyſandro & Scholiaſte Ariſtophanis.

Menan-

* Num Hippys? Ita Voſſius pag. 442. de Hiſt. Græc.

Simonides. Med. argum. & 2. 9. 20. Oreſt. 41. 235. 780.
ἐν τῷ εἰς Ποσειδῶνα ὕμνῳ. Med. 4.
ἐν ἰάμβοις. *Phœn.* 210.
Siſyphus. Hip. 265.
Sodamus. Hip. 265.
Sophocles. Alc. 902. Hec. 177. 328. 570. 1059. Med. argum. & 33. Oreſt. 61. 490. 602. 810. 1655. *Phœn.* 71. 114. 1605.
ἐν Αἴαντι Λοκρῷ. Alc. 446. Med. 93.
— Μαστιγοφόρῳ. Med. 618.
Ἀντιγόνῃ. Med. 1357. *Phœn.* 993. 1804.
Ἑλένης ἀπαιτήσει. *Phœn.* 308.
Ἠλέκτρᾳ. *Phœn.* 1.
Θυέστῃ. *Phœn.* 235.
Μάντεσι. *Phœn.* 1261.
Μυκήναις. Hip. 307.
Οἰδίποδι κολωνῷ. *Phœn.* 1704.
Τραχινίαις. Hip. 551.
Sophron. *Phœn.* 3.
Soſicrates Hip. 47. *Phœn.* 45.
Soſibius. Oreſt. 1637.
Soſiphanes Tragicus *Phœn.* 1017.
Staphylus. Med. argument.
Steſichorus Alc. 1. Oreſt. 41. 249. 268. 1287.
ἐν Εὐρωπείᾳ. *Phœn.* 674.
Στησιχόρειον μέτρον. Oreſt. 980. *Phœn.* 163. 308.
Strattis ἐν ἀνθρωπορέστῃ. Oreſt. 279.
Teleſargus. Alc. 1.
Theodorus (Gaza, opinor, quo junior fuit Arſenius ſcholiorum collector) Oreſt. 1525.
Timachides. Med. 167.
Timagoras ἐν τοῖς Θηβαϊκοῖς. *Phœn.* 162.
Timarchus. Med. 1.
Tragici. *Phœn.* 1743. 1405.
Xanthus Lydus. *Phœn.* 162.

CAPUT XIX.

Notitia Tragicorum Græcorum quorum fabulæ perierunt, digeſta ordine Alphabeti.

ACAS, Svidæ memoratus, ποιητὴς τραγῳδίας, niſi in vitioſo aliquo codice *Acas* legit pro *Sacas*, ſive *Sacadas*, de quo infra.

ACATUS Argivus à Martino Antonio Delrione in prolegomenis ad Senecam Tragicum inter Tragœdiæ ſcriptores refertur, quod ab Athenæo Lib. XIII. pag. 610. allegatur ejus Ἰλίου πέρσις. Sed nec Tragicum eſſe affirmat ibi Athenæus, & in ora libri annotatur nomen Σάκα ſive Σακάδα τοῦ Ἀργείου.

ACES-

ACESTOR de quo Scholiastes Aristophanis ad pacem non longe ab initio, ad verba: νόσον νοσῶμεν τὴν ἐναντίαν Σάκα.) οὗτός ἐστιν Ἀκέστωρ τραγῳδίας ποιητής. Ἐκαλεῖτο δὲ Σάκας διὰ τὸ ξένος εἶναι. Σάκες γὰρ Θρᾳκές εἰσι. Θεόπομπος δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ Σάκα προσαγόρευσεν τισαμενόν. ὁ δὲ αὐτὸς καὶ Μυσὸν ἐκάλεσεν. Ibidem docet poësin hujus Acestoris derisui habitam à Callia & Cratino, non minus quam ab Aristophane qui eum perstringit quod Atticè loqui affectaverit, cum nihil minus esset quam Atticus. ὁ μὲν γὰρ ὢν οὐκ ἀστός, εἰσβιάζεται. Vide & Colomesium ad Gyraldum, p. 163.

ACHÆI duo: unus Pythodori F. Eretriensis, cujus mentio apud Eustathium ad Iliad. β΄. p. 246. & alter junior Syracusanus, uterque tragœdias scripsit, incertum utrius è duobus sunt quæ à veteribus memorantur, observatæ maximam partem à Joh. Meursio in Bibliotheca Græca: Ἄδραστος, ἆθλα. Αἴθων σατυρικός, Ἀλκμαίων Σατυρικός, Ἀλφεσίβοια, Ἥφαιστος Σατυρικός, Θησεύς, Ἶρις σατυρική (unde emendandus Hesychius in ἐκκολλόπωσε, meminit & Svidas in βοῦς ἕβδομος) Κύκλος (Athenæo Lib. VI. sed ibi judice Meursio legendum ex Hephæstione Κύκνος, Grotius legit Κύκλωψ) Λίνος, Μοῖραι, Οἰδίπους, Ὀμφάλη (Hesychio laudata in φαναῖος) πειρίθους, Φρίξος, & Φιλοκτήτης laudata Svidæ in ἐλελεῦ. Fragmenta quædam alterutrius vel utriusque horum Achæorum habes apud Hugonem Grotium in fragmentis Tragicorum & Comicorum p. 441. seq. Apud Artemidorum Lib. II. Onirocritic. cap. 25. male *Archæus* legitur pro *Achæus*. Euripidem aliquid ab Achæo mutuatum esse notat tAhenæus Lib. VI. p. 270. Eretriensem Achæum intelligens, quem tempore Euripidis scripsisse constat; Sophocle, ut docet Svidas, paululum annis juniorem. Tragœdiæ ejus fuere XXIV. vel XXX. sive ut alii XLIV. verum Syracusanus non plures docuisse fertur quam decem. Fuit & alius *Achæus* ἱστοριογράφος, qui ante Pindarum scripsit, laudatus scholiastæ Pindari in Olympionic. Od. 7.

ÆANTIDES in Plejade Poëtarum Tragicorum refertur à Scholiaste Hephæstionis pag. 93. & 32. ab Isaacio Tzetza ubi genus Lycophronis recenset, & à Scholiaste Theocriti, quem in hanc rem laudant post Gyraldum dialog. 7. de poëtis, Delrio prolegom. ad Senecam p. 23. Andreas Schottus Lib. II. Observatt. human. c. 3. Menagius ad Laërtium Lib. II. sect. 133. & Vossius de Poëtis Græcis pag. 64. Idem Delrio affirmat ab Hephæstione vocari *Anantidem* qui aliis est *Æantides*. Verum Hephæstion ipse nusquam illius meminit, & Scholiastæ Hephæstionis bis vocatur Αἰαντίδης.

ÆSCHINES Atheniensis Orator, utrum Tragœdias composuerit,

rit, eſt incertum. Hoc quidem conſtat, adoleſcentem illum tragœdias actitaviſſe, ut tradit Cicero 4. de Rep. apud Auguſtinum 2. de Civ. Dei c. 10. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοῖς βαρυςόνοις ὑποκριταῖς τ̓ ἐν μειρακίῳ χρόνον ὑπετραγῴδη, ut ait Philoſtratus 1. de Sophiſtis, & Plutarchus in vitis decem Rhetorum: λαμπρόφωνος δὲ ὢν τραγῳδίαν ἤσκησεν, ὡς δὲ Δημοσθένης φησὶν ὑπογραμματεύων καὶ τριταγωνιςῶν Ἀριςοδήμῳ ἐν τοῖς Διονυσίοις διετέλει, ἀναλαμβάνων ἐπὶ σχολῆς τὰς παλαιὰς τραγῳδίας. Sane Demoſthenes Orat. de corona p. 343. τριταγωνιςὴν vocat & p. 347. τραγικὸν πίθηκον, (confer Svidam in hac voce & in τριταγωνιςὴς) *hypocritam* Quintilianus Lib. II. cap. 17. Inſtitutionum Orat. adde Libanium argumento Orationis Demoſthenicæ de falſa legatione, & Ulpianum p. 99. Anonymus in vita Æſchinis: Δημοχάρης δὲ ὁ ἀδελφιδοῦς Δημοσθένους φησὶν Ἰσχάνδρου τοῦ τραγῳδοποιοῦ μὲν τριταγωνιςὴν γενέσθαι τ̓ Αἰσχίνην, καὶ ὑποκρινόμενον Οἰνόμαον διώκοντα Πέλοπα αἰσχρῶς πεσεῖν, καὶ ἀναςῆναι ὑπὸ Σαννίωνος τοῦ χοροδιδασκάλου.

AGATHO * Athenienſis, Euripidi & Pauſaniæ peramatus teſte Æliano II. 21. XIII. 4. Var. & Ariſtophani non ſine laude memoratus in Ranis: Cæterum ἐπὶ μαλακίᾳ διεβάλλετο ut notat hujus Scholiaſtes p. 133. ex eoque Svidas, & ante utrumque Lucianus in Rhetorum præceptis. In hujus ædibus convivium ſuum finxit Plato, qui teſte Athenæo V. 18. Dipnoſophiſt. quatuordecim annorum fuit, cum Agatho Tragœdia vinceret. In illo convivio apud Platonem Socrates inter alia probat eum qui Tragœdias bene componere norit, eundem etiam aptum eſſe ad docendas Comœdias. Hinc alii diverſum à Tragico exſculpſere Agathonem Comicum, Socratis diſcipulum, quos refellit Rich. Bentleius diſſ. de Epiſtolis Euripidis §. 2. Ejus Tragœdiæ veteribus memorantur: Ἀερόπη, Ἄνθος, Θυέςης, Μυσοὶ, (in quibus primus Chromaticum genus tragœdiæ immiſcuit teſte Plutarcho lib. 3. c. 1. ſympoſ.) & Τήλεφος. Vide Meurſii Bibliothecam Græcam p. 1202. Fragmenta ejus nonnulla collegit Grotius in excerptis Tragicor. p. 437. Primus fuit Auctor τῶν ἐμβολίμων ſive intercalarium carminum in Tragœdiis, teſte Ariſtotele c. 17. Poëtic. Philoſtratus Lib. I. de Sophiſtis p. 497. Ἀγάθων ὁ τῆς τραγῳδίας ποιητὴς ὃν ἡ κωμῳδία σοφόν τε καὶ καλλιεπῆ οἶδε, πολλαχοῦ τῶν ἰαμβείων γοργιάζει, *frequenter in Jambis exprimit ſive imitatur Gorgiam.* Antithetis delectatum notat Ælianus XIV. 13. Var. hiſtoriæ. Vide & Svidam in Μυρμήκων ἀτραπούς.

ALCÆUS

* Alius fuit *Lucius Agatho Priſcius* in celebri inſcriptione Bononienſi Æliæ Læliæ Criſpidis, licet de hoc noſtro intellectum voluit Gevartius *Lib.* III. elector. c. 1. Alius itidem in quem Platonis diſtichon apud Gellium *XIX.* 11. & Laërtium III. 32. Tragicus enim Agatho Platonem ætate anteceſſit, ſed alter quem duobus illis verſibus venuſtulis proſequitur, junior eſſe videtur, ut non abſurde colligit Petrus Baylius de Agathone Tragico diſſerens in editione ſecunda Lexici ſui Hiſtorico Critici T. 1. p. 65.

ALCÆUS Athenienſis Tragicus, cujus Svidas mentionem facit; in *cælo* Tragœdia laudatur à Macrobio Lib. V. Saturnal. c. 20. An legendum κωμῳδοτραγῳδία? ex Harpocratione in ἀδδηφάγυς Suida in ἀδηφαγία, & Apoſtolio Centuria I. proverb. 51. Incertum quoque, ſit ne referenda ad Alcæum Athenienſem, an ad *Alcæum Mytilenæum* priſcæ poëtam comœdiæ, decem dramatum, Svida teſte, auctorem cujus ſunt Athenæo memoratus ἀδελφαὶ μηχευόμεναι (tragœdiis â Grotio perperam adſcriptæ) Γανυμήδης, quam laudat Pollux & Athenæus, Ἐνδυμίων quam Pollux & Priſcianus, ἱερὸς γάμος denique, καλλιςὼ ac παλαίςρα, quas idem Athenæus memorat.

ALCESTIS Tragicus Poëta apud Valerium Max. III. 7. 1. extern. gloriatus ſe interea quod Euripides tres verſiculos maximo impenſo labore deducere potuiſſet, verſus centum perfacile ſcripſiſſe, ab eo reſponſum tulit in hanc ſententiam: *Sed hoc intereſt, quod tui in triduum tantummodo, mei vero in omne tempus ſufficient.* Non eſt audiendus Joh. Brodæus qui Libr. IX. Miſcellaneorum c. 23. apud Valerium pro *Alceſti* Tragico *Alexin* Comicum reponere jubet; nam Valerius teſtatur Poëtæ illius extemporalis ſcripta ſtatim intra primas memoriæ metas corruiſſe, cum fabulæ Alexidis Comici ab Athenæo aliisque Valerio junioribus frequenter laudentur.

ALCIMENES Megarenſis, Tragicus, Svidæ memoratur, & diſtinguitur ab altero hujus nominis Comico Athenienſi.

ALEXANDER Ætolus ex Pleurone oppido, Grammaticus, in Plejade Tragicorum celebris fuit temporibus Ptolemæi Philadelphi. Vide infra in *Plejas*, & Svidam in Ἀλέξανδρος & Ἄρατος. Pleuronicus â patria cognominatur â Scholiaſte minore Homeri ad Ἰλιάδος π΄. Ejus Tragœdiæ Ἀιτόλοι, (ni ſint Alexidis) tum πότος & τιγὼν ſive τρυγών, obſervatæ Meurſio p. 1206. Bibl. Græcæ. Scripſit præterea Ἐλεγεῖα è quibus eſt quod laudat Athenæus XV. p. 699. ubi eum Τραγῳδιδάσκαλον appellat: *Apollinem* item verſibus Elegiacis, ex quibus locum profert Parthenius c. 14. erotic. & *Muſas*, Servio in X. Æneid. laudatas itemque alia verſu Hexametro, ut ſunt quæ ex Alexandri Ætoli ἐπιγραφομένῳ ἁλιεῖ profert Athenæus VII. p. 296. & p. 283. Ἀλέξανδρος ὁ Ἀιτωλὸς ἐν Κρικαεῖ (al. Κρικεῖ, ſed Caſaub. ἁλιεῖ) εἰ γνήσιον τὸ ποιημάτιον. Deinde binos profert Hexametros, è quibus apparet non Tragœdiam ſed aliud hoc poëma fuiſſe. Ex Muſis ejus petitos puto verſus de planetis, quos edidit Thomas Galeus ad Parthenium p. 149. ſeq. & Chalcidius p. 155. perperam tribuit Alexandro Polyhiſtori. Alios ejus verſus quoſdam proferunt Strabo & Gellius XV. 20. &c. Alexandri hujus Tragici meminit Laërtius in Timone Lib. IX. Sect. 113.

AMPHIANUS Tragœdiarum ſcriptor laudatur à Scholiaſte Germanici p. 130. edit. Pariſ. 1559. 4.

ANANTIADES, Vide ſupra, in *Æantide.*

ANAXANDRIDES Rhodius Camiræus, vel ex aliorum ſententia Colophonius, circa Olympiadem 101. clarus temporibus Philippi Macedonis, fabulas LXV. docuit decies victor, teſte Svida. Has pro Tragœdiis accepit Delrio, adeoque Anaxandridem ſine hæſitatione Tragicis annumeravit. At enim Comicus fuit iſte Anaxandrides, qui primus amores & virginum violationes in ſcenam produxit, atque ab Athenæo aliisque diſerte κωμῳδοποιὸς appellatur. Ejus fabularum titulos ex priſcis ſcriptoribus habes infra in notitia Comicorum. Alia de eo notatu digna Gyraldus dialogo de Poëtarum hiſtoria p. 353. editionis Lugdunenſis Batav. Verſus ejus allegatur ab Ariſtotele 6. Eth. ad Eudem. c. 10. & VII. 10. ad Nicomachum & III. 10. & 11. Rhetor. ubi ejus dictum: καλὸν ἀποθανεῖν πρὸ τοῦ ποιῆσαι ἄξια τοῦ θανάτου.

ANAXIMANDER inter Tragicos computatur ab eodem Delrione p. 26. ni fallor propter hunc locum Laërtii in Empedocle Lib. VIII. ſect. 70. Διόδωρος δ' ὁ Ἐφέσιος περὶ Ἀναξιμάνδρου γράφων φησὶν ὅτι τοῦτον ἐζηλώκει τραγικὸν ἀσκῶν τῦφον καὶ σεμνὴν ἀναλαβὼν ἐσθῆτα.

ANDRONICUS Tragicus hiſtrio, qui Æſchyli drama cui Ἐπίγονοι nomen cum plauſu egit. Vide Athenæum Lib. XIII. p. 584. Alius *Livius Andronicus* Tragicus latinus, de quo dixi in Bibl. Latina.

ANTIPHON Rhamnuſius, Orator, dicitur & tragœdias compoſuiſſe καὶ ἰδίᾳ καὶ σὺν Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ *& ſeorſim & Dionyſium Tyrannum juvans*, ut notat Plutarchus in decem Oratorum vitis, & Photius Cod. 259. Fuerunt itidem qui interfectum eum â Dionyſio affirmarent, ſive quod tragœdias illius exſibilaſſet, ſive quod in Convivio quodam propoſita quæſtione quodnam æs optimum eſſet, reſpondiſſet: *illud ex quo conflatæ eſſent tyrannidarum Harmodii & Ariſtogitonis Statuæ.* Sed Antipho Poëta Tragicus â Dionyſio propter maledictum * â Plutarcho p. 68. de dignoſcendo adulatore traditum ἀποτυμπανισθεὶς, alius omnino fuit ab Oratore proditionis damnato Athenis, ut temporum etiam ratio indicat. Vide quæ de Oratore infra c. 26. Cæterum Antiphontis quem τραγῳδοποιὸν vocat Athenæus, dramata Ἀνδρομάχη, Μελέαγρος & Πλήξιππος ab Ariſtotele & Athenæo laudantur. De Plexippo Antiphontis & Antiphonte ipſo pluribus egerat

* Rogatus à Dionyſio quodnam æs optimum eſſet, illud, inquit, è quo Athenienſes feciſſent ſtatuas Harmodii & Ariſtogitonis tyrannicidarum.

egerat olim Adrantus, & Hephæstion ejus compilator. Vide Jonsium p. 327. 328. de Scriptoribus Historiæ Philosophiæ.

APHAREUS Atheniensis Hippiæ F. privignus & adoptatus ab Oratore Isocrate, præter Orationes quasdam scripsit tragœdias XXXVII. teste Plutarcho in Isocratis vita, ex quibus duæ fuerunt dubiæ fidei. Bis in Dionysiis, totiesque vicit in Lenæis. Cœpit docere fabulas sub Lysistrato Olymp. CII. 4. usque ad Sosigenem Olymp. CIX. 3.

APOLLINARIS Alexandrinus, sæculo post natum Christum quarto celebris scriptor Christianus, & presbyter Laodicensis, cujus Metaphrasin Heroicam Psalmorum habemus, non minus Tragœdias Euripidis quam Comœdias Menandri & Pindari lyram, Homerique poëmata imitatus, ad sacrum argumentum transtulit, teste Sozomeno Lib. V. c. 18. & Joh. Sarisberiensi Lib. VIII. Policratici capite 21. Unde Tragœdiam quæ sub titulo *patientis Christi* legitur inter poëmata *Gregorii Nazianzeni*, ad hunc Apollinarem viri docti quidam referunt. Vide Guil. Cavei Historiam literariam scriptor. Eccles. ad A. C. 362. Alius *Apollinaris tragœdus*, cujus meminit Svetonius in Vespas. c. 19.

APOLLODORUS Tarsensis, Tragicus, cujus mentionem facit præter Svidam Scholiastes Euripidis * ad Medeam, & Aristophanis ad ranas. Dramatum tituli: ἀκανθοπλὴξ, ἕλληνες, Θυέστης, ἱκέτιδες, ὀδυσσεύς, τεκνοκτόνος. Quando vixerit, non inveni qui me doceret. Idem Svidas memorat & Alterum *Apollodorum* Atheniensem Asclepiadis F. Grammaticum, discipulumque Panætii Stoici & Grammatici Aristarchi. Hunc in Ἀπολλόδωρος & τραγήματα refert primum fuisse auctorem τῶν καλυμένων τραγιάμβων.

APOLLONIDES, à Grotio recte Tragicis accensetur, quoniam versiculos quos ex Apollonide repetit Stobæus in florilegio serm. 76. ὅτι κάλλιστον γάμος, eosdem Clemens Alexandrinus Lib. III. pædagogi c. 12. acceptos fert tragœdiæ.

APOLLOPHANES Atheniensis, Poëta veteris Comœdiæ fuit teste Svidâ, non Tragicus. At inter veteres Tragœdiæ auctores illum numerat Delrio, quod tragœdias etiam composuisse videatur. Nimirum conjicit vir doctus *Daulidem* Apollophanis ab Athenæo & aliis memoratam fuisse tragœdiam, in qua Terei & Procnes & Philomelæ atrocia facta comprehenderit. Sed nihil incertius esse ejusmodi suspicione docet Isaacus

* Apollodorus Tarsensis quem Scholiastes Euripidis allegat, videtur diversus fuisse à Tragico: aut saltim tragœdia non est, sed Grammaticum opus & forte commentarius in Euripidem, ex quo repetit quod ambiguitatis auctores sint histriones confundendo partes chori cum verbis Medeæ.

Casaubonus Lib. VII. ad Athenæum c. 23. allatis plurimis exemplis, in quibus Comici Poëtæ Tragicis argumentis comicos soccos aptarunt. Apollophanis tamen Τραγωδοῦ, mentio lib. 2. Anthologiæ c. 24. p. 220.

ARCHELAUS ὁ Τραγῳδὸς, qui Lysimacho imperante clarus apud Abderitanos fuisse traditur à Luciano Lib. quomodo historia scribenda sit, sub init. (T. 1. pag. 601.) histrio fortasse fuit tantum, non Poëta: eodem enim loco Lucianus ait eum Τραγῳδῆσαι Andromedam Euripidis. Abderitæ vero qui fabulam spectaverant plerisque febri ac simul mentis perturbatione singulari corrupti sunt, ut & ipsi per urbem tragicos versus canerent & tragicos referrent histriones.

ARCHIAS Thurius τραγῳδιῶν ὑποκριτής. Plutarch. Demosthene p. 859.

ARION Methymnæus Lyricus circa Olympiadem XXXVIII. floruit, Alcmanis secundum nonnullos discipulos, apud Svidam dicitur (non Tragici carminis ut affirmat Rob. Stephanus in Elucidario, sed) τρόπου Τραγικοῦ hoc est modi cujusdam Musici in Tragœdia inventor fuisse & primus χορὸν * στῆσαι *chorum stantem induxisse*, καὶ διθύραμβον ὀνομάσαι τὸ ᾀδόμενον ὑπὸ τοῦ χοροῦ, καὶ Σατύρους εἰσενεγκεῖν ἔμμετρα λέγοντας. Tzetes præf. ad Lycophronem: Διθύραμβον ἢ ἤτοι Κυκλικὸν χορὸν ἐν Κορίνθῳ πρῶτος ἔστησεν Ἀρίων ὁ Μηθυμναῖος, δεύτερον δὲ Λάσος χαβρίνου Ἑρμιονεύς. Confer Herodotum Lib. I. c. 23. Aristotelem apud Proclum in Chrestomathia, & ex recentioribus Vossium Institutt. Poëtic. III. 16.

ARISTARCHUS Tegeates, ultra centum annos productâ ætate, Euripidis æqualis fuit, & primus, ut auctor est Svidas, tragœdos cothurnis extulit. Ex dramatibus LXX. quæ docuit, bis victor, pauca veteribus memorantur, ut *Achilles* quem Ennius (teste Festo in *prolato ære*) & Plautus in Pœnulo expresserunt, tum *Æsculapius* Svidæ & *Tantalus* Stobæo laudatus. Sed & *Rhesum* Tragœdiam quæ inter Euripidis hodie legitur, & à Delrione Euripidi alteri tribuitur, Samuel Petitus haud verisimili conjectura refert ad hunc Aristarchum Lib. III. Miscellaneorum c. 22. Confer Colomesium ad Gyraldum p. 373. Allegatur Aristarchus Tragicus ab Athenæo, in extremo libri. XIII.

ARISTO Sophoclis Tragici nothus fuit, teste Svida in Ἰοφῶν. Idem ni fallor ποιητὴς Τραγῳδίας, qui inter plures hoc nomine scriptores celebratur à Laërtio in Zenone Lib. VII. sect. 164. Aristonis Λύκων laudatus Plutarcho sub initium libri de audiendis Poëtis, non Aristonis Tragici est ut scribit Meursius in Bibl. Græca, sed ut Menagius ad Laërtium verisimilius

* Confer quæ supra c. XV. num. 57.

milius suspicatur, Aristonis Peripatetici. De Tragœdia Aristonis *in Mnesthenum* virum fortissimum scripta, ex Plutarcho meminere Zarottus in Ovidii Ibin & Gyraldus sub extremum dialogi VII. historiæ Poëtarum. Alius Ariston auctor Tragicus de quo Livius libro & capite XXIV. Aristonis quædam profert Theophilus Lib. III. & Autolycum, quæ Aristophonti Comico tribuit Grotius. Idem ad Agathonem refert Tragicum quæ sub Aristonis nomine produxit Clemens Alex. 2. Strom p. 407.

ARISTOCRITUS, Athenodorus & Thessalus Tragœdiarum ὑποκριταὶ tempore Alexandri Magni. Vide Athenæum Lib. XII. pag. 538. seq.

ARISTODEMUS Atheniensis, teste Cicerone apud Augustinum 2. de Civ. Dei c. 10. *actor Tragicus fuit* antequam maximis de rebus legatus ad Philippum Macedonem mitteretur. Utrum Tragœdias ipse scripserit, atque adeo fuerit Tragœdiarum *auctor* quoque, perinde incertum est, ac de *Æschine* parum constare supra annotavi. De Polo & Aristodemo Tragicis ὑποκριταῖς confer Scholia Græca ad Lucianum T. 2. p. 7. Meminit utriusque Lucianus Apologia pro mercede conductis p. 486.

ARISTOLOCHUS ut malus Poëta Tragicus perstringitur ab auctore Epistolarum quæ ambulant sub nomine Phalaridis Epist. 63. ἐπαίρεσε καὶ ἐμοῦ γράφειν τραγωδίας. Sed hoc ipso loco inter alia utitur Doctissimus Bentleius quibus Epistolas illas demonstret Phalaridi suppositas esse. Primus enim Tragœdias scripsisse traditur Thespis circa Olympiadem LXI. Et Phalaris jam obierat Olymp. LVI. vel certe LVIII. Sed ex Cl. Dodwelli sententia, mors Phalaridis incidit demum in Olymp. LXIX. 1.

ARISTONYMUS, quo auctore inter Tragicos à Delrione referatur, haud comperi. Forte pro tragœdia habuit, ipsius *Thescum* laudatum Athenæo Lib. III. p. 78. Cæterum Comicus fuit iste Aristonymus, pluribus Scriptis inclytus sub Ptolomæo Philadelpho ac Philopatore ut Svidas testatur, Regiæque Bibliothecæ post Apollonium præfuit. Ejus Comœdiam Ἥλιον ῥιγοῦντα allegat idem Athenæus Libro VII. Confer Etymol. M. in βεμβεράς. Alia Stobæus & Plutarch. de fluminibus. Laudat & Aristonymum Hesychius Alex.

ARISTOPHANEM Tragicum Meursius observat ex hoc loco Lutatii ad Stat. 12. Thebaid. *Oedipus expulsus Creontis imperio confugit Epicolono in quo locus erat furiis consecratus. Sed misericordiâ Atheniensium illâ sede est erutus, hospitaliterque tractatus. Hanc tragœdiam Aristophanes scripsit.* Cæterum vix dubito Sophoclem legendum esse pro Aristophane.

ARISTOPHONTIS *Philoctetem* memorat Plutarchus Lib. de audien-

diendis Poëtis p. 14. unde Tragicis Poëtis annumeratur à Delrione, & aliis. Sed Philoctetes ille pictura fuit, non tragœdia, ut Colomesio ad Gyraldum p. 406. pulchre animadversum. Aristophon pictor à Plinio laudatur Lib. XXXV. c. 11. Alius fuit Aristophon Comicus, cujus Pythagoristas laudat Laërtius, tum qui alias ejus fabulas memorant Athenæus ac Stobæus. Aristophontis Pancratiastæ mentio apud Pausaniam in Eliacis posterioribus p. 484. Aristophontem Atheniensem in libris qui *dysarestia* nuncupantur, allegat Fulgentius Lib. III. MythＬolog..

ARISTOTELES Philosophus in Poëtica sua præclare disputat de Tragœdiæ compositione & de multis veterum Tragœdiis fert judicium. Sed scripserat etiam νίκας Διονυσιακὰς & de Tragœdiis librum, ac præterea διδασκαλίας, memoratas Laërtio Lib. V. sect. 26. Anonymo Menagiano in Aristotelis vita, Suidæ in ὄνου σκιά & Scholiastæ Aristophanis ad aves & Harpocationi in διδάσκαλος. In hoc opere Aristoteles egerat de dramatibus celebriorum Poëtarum Tragicorum Comicorumque; ubi, quando quomodo & quo eventu acta fuerunt. Vide Casaubonum ad Athenæum Lib. VI. c. 7. Joh. Woweranum Polymathiæ c, XI. §. 15. & Jonsium Lib. I. c. XI. Διδασκαλίας ejusmodi scripsere Aristotelis exemplo *Carystius* Pergamenus, *Callimachus*, *Aristophanes* Grammaticus, *Aristarchus*, *Eratosthenes*, *Crates*, aliique.

ARISTOXENUS Musicus libro undecimo συμμίκτων egerat de Tragicis & Comicis. Vide infra in *Rufo*. Ejusdem περὶ τραγικῆς ὀρχήσεως. Harpocrat. in κορδακισμός.

ARTABAZES Armeniæ Rex, Tigranis (non Mithridatis ut Rob. Stephanus in elucidario) filius, Straboni & Plutarcho Ἀρταβάσδης, in Valerii Maximi Codicibus corruptè *Sariaster* Lib. IX. c. 11. extern. 3. vel *Ariaster*. Appiano teste καὶ τραγῳδίας ἐποίει, καὶ λόγους ἔγραφε καὶ ἱστορίας, ὧν ἔνιαι διασώζονται Lib. de bello Parthico. p. 155. ex Plutarchi vita M. Crassi. p. 564.

ASCLEPIADES Isocratis discipulus Tragilensis Τραγῳδούμενα scripsit teste Plutarcho in Isocratis vita. Libris sex constitisse illud opus tradit Stephanus Byz. in Τράγιλος. Allegantur à Plinio in indice libri septimi, Athenæo, Harpocratione, Hesychio & Scholiaste Pindari atque Apollonii. Τὰ Τραγῳδούμενα, qualia etiam scripsit *Demaratus* teste Clemente Alex. in protrepico, Harduinus reddit *ea quæ in Tragœdiis decantantur*. Hieron. Wolfius: *tragœdiarum argumenta*. Rectius hic quidem, quam Gyraldus, qui Tragœdias scripsisse Asclepiadem è Plutarcho evincere conatur.

Sic

Sic *Herodicus* Cratetius ſcripſerat Κωμῳδȣ́μενα, ſive *de argumentis Comicis* opus, cujus librum ſextum laudat Athenæus Lib. XIII. p. 586.

ASTYDAMANTES duo, unus Morſimi Tragici filius, Philoclis nepos, Athenienſis, auditor Rhetoris Iſocratis, ducentas & quadraginta tragœdias teſte Svida compoſuit, quindecies victor. Hujus videntur eſſe Ἀλκμαίων, Ἑρμῆς & Ναύπλιος, quæ ab Ariſtotele, Athenæo ac Stobæo allegantur. De hoc Diodorus Sic. Lib. XIV. p. 420. ad Olymp. XCV. 2. Ἀςυδάμας δ᾽ ὁ τραγῳδιογράφος τότε πρῶτον ἐδίδαξεν· ἔζησε ἔτη ἑξήκοντα. Aſtydamanti alteri prioris filio hæ tragœdiæ tribuuntur ab eodem Svida: Αἴας μαινόμενος, Ἀλκμήνη, Βελλεροφόντης, Ἐπίγονοι, Ἡρακλῆς Σατυρικὸς, Παλαμήδης, Τυρὼ, Φοῖνιξ. A priore ortum proverbium: *Aſtydamantis in morem ſe ipſum laudare*, de quo Zenobius V. 100. Svidas in σαυτὸν ἐπαινεῖς & Apoſtolius. Uſi eo adagio ſunt Philemon Comicus & Julianus Epiſtola 12.

ATHENODORUS Tragicus ὑποκριτής. Vide ſupra in Ariſtocrito, & Plutarchum in Alexandro p. 681.

AVTOCRATES Athenienſis, veteris Comœdiæ Poëta, ſed qui multas etiam Tragœdias ſcripſiſſe â Svida traditur. Ejus τυμπανιςὰς præter Svidam laudat Ælianus XII. 9. de animalibus. Alius ni fallor fuit Avtocrates, cujus Ἀχαϊκὰ in teſtimonium citantur ab Athenæo Lib. IX. p. 395.

BION Tragicus inter decem hujus nominis â Laërtio Lib. IV. ſect. 58. recenſetur his verbis: ἔνατος ὁ ποιητὴς τραγῳδίας τῶν Ταρσικῶν λεγομένων. Ad quem locum conferendus Caſaubonus de Satyrica Poëſi Lib. I. cap. 5. ex quo diſces Tarſicos eſſe appellatos qui Characterem Poëſeos extemporalis, quo Tarſenſes delectatos Strabo Lib. XIV. teſtatur, referrent. Junior videtur Tragicus iſte Tarſicus, *Bione* Æſchyli filio, quem & ipſum Tragicum fuiſſe Svidas affirmat.

CALLIAS cujus Τραγῳδία γραμματικὴ laudatur ab Athenæo, incertum eſt idemne ſit cum Callia Athenienſi Comico cujus dramata Svidas enumerat. Alius videtur Johanni Meurſio in Bibliotheca Attica, quanquam & ipſe Athenienſis ab Athenæo appellatur.

CALLIMACHUS Cyrenæus Poëta celeberimus, de quo ſuo loco egi, etiam Tragœdias teſte Suida compoſuit, ſed & quibus nihil quicquam ad noſtram pervenit ætatem. Idem ſcripſit πίνακα τῶν κατὰ χρόνȣς καὶ ἀπ᾽ ἀρχῆς γενομένων διδασκάλων, hoc eſt *de iis qui Tragœdias & Comœdias docuerunt.* Vide Caſaubonum ad Athenæum Lib. VI. c. 7.

CALLIPIDES τραγῳδὸς tempore Alcibiadis, Athenis. Auctor

ctor sive histrio tragœdiarum. Τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς Plutarcho in Agesilao p. 607. & in Alcibiade p. 209. Vide Athenæum Lib. XII. 535. & Pitiscum ad Svetonii Tiber. c. 38. Mentio ejus etiam in vita Sophoclis & apud Apostolium XV. 39. proverb.

CANTHARUM Atheniensem Comicum facit idem Svidas. Sed quia inter ejus dramata primo statim loco Medeam nominat, hinc Delrioni verisimile videtur Cantharum hunc etiam tragœdias composuisse. Vide tamen quæ supra in *Apollophane* notabam.

CARCINI duo fuere Tragici, Atheniensis alter, Xenoclis filius, de quo Harpocration in Καρκῖνος, alter * Agrigentinus. Prior CLX. fabulas docuisse, alter etiam Comœdias scripsisse dicitur, æqualis Dionysii tyranni, Socraticique Æschinis. Incertum est utrius ex his sint quas in veterum scriptis observat Joh. Meursius,

Ἀλόπη Aristot. VII. 7. Ethic. Nicomach.
Ἀχιλλεὺς Athen. Svid.
Θυέστης Aristot. c. 13. Poëtic.
Κύπελος. Hesych.
Μήδεια Aristot. II. 23. Rhetor.
Οἰδίπους Aristot. III. 16. Rhetor.
Σεμέλη Athen. Svid.
Τηρεύς. Stob.

Vide Meursii Bibliothecam Græcam, Atticamque, & Gyraldum dialogo 7. p. 375. Leopardum Lib. XII. emendatt. c. 21. Valesium ad Harpocrationem. Alius Carcinus Sophista, cujus meminit Plato in Euthydemo: Carcinus Rhetor quem laudat Alexander περὶ τῶν τῆς λέξεως σχημάτων. &c. Diversus ab his ni fallor de quo proverbium: ἐν γὰρ ἀμηχανίῃ καὶ Καρκῖνος ἔμμορε τιμῆς. Apostol. VIII. 24. & 56.

CEPHISODORUS veteris Tragœdiæ poëta fuit, si Svidæ credimus. At enim Meursius in Bibl. Attica p. 1458. ex Athenæo, Polluce, ipsisque fabularum Cephisodori apud Svidam titulis observat eum fuisse Comicum.

CHÆREPHON Sphettius Socratis auditor quare à Delrione Tragicis annumeretur nescio. Hoc scio Tragicum fuisse CHÆREMONEM Theophrasto apud Athenæum XIII. p. 562. laudatum, quem Svidas & Anonymus ad Aristotelis Rhetorica lib. 3. p. 69. b. Comicum facit. Ejus fabulæ

* Agrigentinus videtur quem frequenter Syracusis versatum tradit Diodorus Siculus V. p. 201. ubi de raptu Proserpinæ versus Carcini producit. Fuit & Carcinus quidam Rhegiensis, Agathoclis tyranni pater, id. XIX. T. 2. p. 651. seq.

fabulæ apud eundem Svidam atque Athenæum: Ἀλφεσίβοια, Ἀχιλλεύς Θερσιτοκτόνος, Διόνυσος, Θερσίτης (Svid. in ὡς ἐκ ὑπάρχων) Θυέστης, Ἰὼ, Ὀδυσσεὺς, Οἰνεὺς, Πενθεὺς, Τραυματίας. Vide Meursii Bibliothecam Græcam, & Hertelii Comicorum fragmenta. Chæremonis κένταυρος sive ἱπποκένταυρος rhapsodia fuit ex variis metri generibus conflata, teste Aristotele c. 1. Poëtices.

CHOERILUS Atheniensis circa Olympiadem LXIV. clarus, ex quorundam sententia primus personatos induxit, auctor tragœdiarum CL. terdeciesque victor. Vide Svidam & de aliis duobus hujus nominis Samio Poëta Epico & tertio Alexandri M. æquali Jassensi (Steph. in ἰασός) Menagium ad Laërt. Lib. I. sect. 24. & Sam. Petitum Lib. II. Observatt. c. 2. Ex Tragœdiis Choerili Ἀλόπην laudat Pausanias in Atticis. p. 34.

CLEMENS Byzantinus Τραγῳδίας ὑποκριτὴς de quo Philostratus Lib. II. Vit. Sophist. in Hippodromo p. 610. seq.

CLEOMACHUM Tragicum deridet Cratinus apud Athenæum XIV. p. 638.

CLEOPHON Atheniensis, Tragicus, cujus hæc decem dramata Svidæ traduntur: Ἀκταίων, Ἀμφιάραος, Ἀχιλλεὺς, Βάκχαι, Δεξαμενὸς, Ἠριγόνη, Θυέστης, Λεύκιππος, Περσὶς, Τήλεφος. Propria at humili dictione usum notat Aristoteles. c. 22. Poëtices. Ejus Μανδρόβυλον memorat Lib. I. Sophist. Elench. c. 14.

CLITONYMUS in tertio Τραγικῶν allegatur à Plutarcho de fluminibus. Sed legendum Θρᾳκικῶν, ut pridem notavit Jonsius p. 218.

CRATES Tragœdiarum scriptor memoratus Scholiastæ Germanici p. 124. Cratetem intellige Thebanum Cynicum, ex cujus tragœdiis sublimi charactere Philosophico scriptis specimen profert Laërtius Lib. VI. sect. 98. Ejus ποιητικὴν laudat Demetrius de elocutione §. 172. Hymnum & παίγνια Julianus Orat. 6. & 7. Idem & Crates ὁ ποιητὴς laudatus Eratostheni in Catasterismis c. 25.

CRITIAS Callæschri F. Atheniensis, Socratis auditor eloquentia præstans atque unus è trigina Tyrannis, præter alia scripta fertur composuisse tragœdias, & in his Ἀταλάντην Polluci VII. 10. laudatam. *Pirithoum* quoque & *Sisyphum* Euripidis aliqui ad Critiam tanquam auctorem retulere. Vide Meursium in Bibl. Attica, & Clariss. Bælium in Lexico Historico Critico. E veteribus de Critiâ videndi Plato, Cicero, Dionysius Halicarnasseus, & in Libro priore de Sophistis Philostratus. Ex Euripide nonnulla expressisse atque in sua scripta transtulisse notat Clemens Alex. Lib. VI. Strom. p. 620. De Critiæ πολιτείαις sive opere de Rebusp.

Casaub. XI. 3. ad Athenæum. Ejus Elegias allegat & ex illis quatuor versus profert Plutarchus Alcibiade p. 209.

CYLISCUS Gyraldo, Vossio & aliis nominatus, nullus est, nam apud Plinium Lib. XIII. c. 10. legendum haud dubie *Philiscus*, quem tragœdiarum scriptorem, meditabundum pinxit Protogenes. Atque ita repræsentant optimæ Plinii editiones. De hoc Philisco infra suo loco.

DEMARATI τραγῳδούμενα. Vide paulo ante in Asclepiade.

DEMETRIUS τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς memoratus Hesychio, incertum idem ne sit cum δραματοποιῷ hujus nominis, quem ab Horatio perstringi notat ejus interpres. Vide Menagii notas ad Laërtium p. 225.

DEMOLOGUS in *Medeâ* laudatur à Polluce Lib. IV. c. 24. unde Tragicis à Delrione accensetur: sed Meursius in Bibliotheca Græca pro *Demologo* legit *Dinolochum*, quod Comici nomen est memoratum Suidæ. Ejus Ἀμάζονας idem Pollux laudat Lib. X. c. 45. Floruit Dinolochus circa Olympiadem LXXIII. filius Epicharmi, fabularum XIV. auctor.

DICÆARCHUS de tragœdiis & Comœdiis scripsisse ex Scholiaste Sophoclis & Aristophanis colligitur. Vide Casaubonum ad Athenæum Lib. 6. c. 7. Ejus ὑποθέσεις Tragœdiarum Sophoclis & Euripidis laudantur à Sexto Empirico, ut supra in Sophocle notavi. Ejus περὶ μουσικῶν ἀγώνων à Svida in σκολιόν.

DICÆOGENES quoque Tragœdias & Dithyrambos teste Harpocratione & Svida scripsit, ac Κύπριοι ejus ab Aristotele, *Medea* à Scholiaste Euripidis ad Medeam laudatur. Citat & hunc Tragicum Stobæus.

DIDYMUS Grammaticus Alexandrinus scripsit περὶ τραγῳδουμένης λέξεως, teste Macrobio Lib. V. c. 18. & Hesychio in prooemio Lexici. Librum XXVIII. illius operis laudat Harpocration in ξηραλοιφεῖν

DIOCLES ὁ τραγῳδὸς laudatur à Philostrato in Epist. p. 886.

DIODORUS ex Alexandria Troadis, Tragicus Straboni æqualis, ut notatum Gyraldo & Delrione. Alios Diodoros decem recenset Meursius ad Chalcidium p. 20. seq. quibus adde Diodorum Adramyttenum prætorem, philosophum Academicum, causidicum & Rherem de quo Strabo Lib. VIII. p. 814. Diodorum Epicureum qui se ipse interemit teste Seneca de vita beata c. 19. Diodorum amicum Procopii Sophistæ quem laudat Epistola 12. & Diodorum Aspendium Pythagoreum cujus meminit Claudianus Mamertus.

DIOGENES OENOMAUS Atheniensis, Tragœdias in patria docuit, cum Resp. triginta Tyrannis liberaretur, quod factum est sub extremum Olympiadis XCIV. Ejus dramata apud Svidam hæc nominata legun-

leguntur: Ἀχιλλεὺς, Ἑλένη, Ἡρακλῆς, Θυέστης, Μήδεια, Οἰδίπους, Χρύσιππος & Σεμέλη, cujus Athenæus quoque meminit. Obscuritatem hujus Diogenis reprehendit Melanthius apud Plutarchum de audiendis Poëtis. Memoratur & Diogenes ὁ τῆς τραγῳδίας ὑποκριτὴς apud Ælian. III. 30. Var. De DIOGENE Tarsensi ita Strabo Lib. XIV. p. 675. ὁ δὲ Διογένης καὶ ποιήματα ὥσπερ ἀπεφοίβαζε τεθείσης ὑποθέσεως, τραγικὰ ὡς ἐπιπολύ. *Proposito argumento poëmata effudit, velut ab Apolline concitatus, Tragica plerumque.* Tragœdias quæ sub DIOGENIS CYNICI nomine olim ferebantur, *Philisci Æginetæ* fuisse, Diogenis discipuli, notat Julianus Imp. Orat. 6. p. 186. Male *Philistus* vocatur Orat. VII. p. 210. Confer Laërtium Lib. VI. sect. 73. ubi legas illas à quibusdam tributas esse *Luciano Pasiphonti*, & sect. 80. ubi hæc septem tragœdiarum nomina occurrunt: Ἀχιλλεὺς, Ἑλένη, Ἡρακλῆς, Θυέστης, Μήδεια, Οἰδίπους, Χρύσιππος, quæ eadem esse apparet cum illis quas Diogeni Oenomao a Svida tribui jam dixi. *Herculem* Diogenis memorat Tertullianus c. 14. Apologetici. *Thyesten* Laërtius VI. 73.

DION quoque Syracusius, Dionysii junioris Tyranni cognatus & victor inter Tragicos à viris doctis refertur, etsi Tragœdiam ipsius nullam veteribus laudatam potui reperire. Apud Pollucem vero lib. 2. sect. 88. pro Δίωνι Τραγικῷ ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ συνεκδημητικῷ legendum παρὰ δ' Ἴωνι τῷ Τραγικῷ &c. Vide Leopardum lib. 2. c. 20. emendation.

DIONYSIADES sive

DIONYSIDES Tarsensis, de quo Strabo Lib. XIV. pag. 675. ποιητὴς δὲ τραγῳδίας ἄριστος τῶν τῆς πλειάδος καταριθμουμένων Διονυσιάδης. Meminit hujus Dionysiadis etiam Scholiastes Hephæstionis p. 32. plejadem Tragicorum sub Ptolemæo Philadelpho celebrem referens. Alius fortassis *Dionysiades* Mallotes Philarchidæ F. itidem Tragicus de quo Svidas in Μαλλώτης.

DIONYSIUS Senior; Siciliæ TYRANNUS, Tragœdias * & Comœdias composuit, ex quibus laudantur Ἄδωνις, Ἕκτορος λύτρα, Θεσμοφόρος & *Leda*. Antiphon vero & Philoxenus, Philistusque & Leptines, cum easdem sibi haud probari confidenter magis atque aperte quam prudenter præ se tulissent, ab illo supplicio affecti exiliove multati, vel in latomias conjecti dicuntur. Vide de Philoxeno Diodorum XV. T. 2. p. 331. seq. De cæteris Vaticanam appendicem IV. proverb. 37. ibique notas Schotti. Johannem Meursium ad Helladium & in libro de LVIII. Dionysiis, & Allatium ad Socratis & Socraticorum Epistolas p. 250. seq. Joh. Jonsium Lib. III. de scriptoribus Historiæ Philosoph. c. 8. & Lib. IV. p. 327. seq.

* Mentio & apud Plutarchum in Timoleonte p. 243.

ſeq. Melanthii quoque dictum quo tragœdiam Dionyſii ut verbis nimium luxuriantem perſtringens refert Plutarchus de auditione p.41. Magno ſumptu hic Dionyſius Æſchyli defuncti pugillares ſibi comparavit, ſperans ſe ex illorum uſu repente alterum Æſchylum futurum, ut refert Lucianus adverſus indoctum p.387.

DIPHILUS, Tragœdus, quem in Pompejum petulanter invectum eſſe ægre fert Cicero 2. ad Atticum Epiſtola 19. & ex Cicerone narrat Valerius Lib. VI. c. 2. Rom. 9. non Græce egit ſed latine, quando verbis: *miſeria noſtrâ magnus eſt*, ad Magni Pompeji nomen alluſit. Græcum tamen fuiſſe hunc Diphilum vel nomen ipſum arguit, neque eſt incredibile græcas quoque eundem tragœdias docuiſſe.

DORILLUS ſive DORIALLUS Τραγῳδοποιὸς, quem Ariſtophanes deriſit. Vide Svidam, Heſychium & Etymolog. M. in Δορίαλλος & Scholiaſtem Comici ad Ranas.

DURIS Samius Ptolemæi Philadelphi temporibus clarus ſcripſit περὶ τραγῳδίας teſte Athenæo Lib. XIV. De aliis ejus ſcriptis Vide Voſſium in Hiſtoricis Græcis. Alcibiadis ſe ἀπόγονον profeſſus eſt, ut traditum Plutarcho in Alcibiade p. 209.

EMPEDOCLES Empedoclis Pythagorici è filia nepos cognominis, Tragœdiarum XXIV. auctor fuit, ſi Svidam audimus. Alii plures, tres nimirum & qvadraginta numerant, & ad Empedoclem ipſum Phyſicum celeberrimum tanqvam auctorem referunt, qui eas compoſuerit adhuc juvenis, ut affirmat Neanthes apud Laërtium Lib. VIII. ſect. 58. Τραγικὸν τῦφον ſive faſtum Empedocli Philoſopho tribuit Diodorus Epheſius ibid. ſect. 70.

EPHIPPUS Athenienſis à Delrione Tragicis accenſetur, licet Comicum diſerte vocat Athenæus, & mediæ Comœdiæ Poëtam fuiſſe, è Svida conſtat. Sed fortaſſis exiſtimavit vir doctus inter Comœdias illum Tragœdiis qvoqve nonnullis ſcribendis operam dediſſe, & nomina qvædam fabularum Ephippi, his magis qvam illis congruere, qvalia ſunt: *Buſiris* Athenæo & Macrobio V. 21. laudatus, Κίρκη, & Ναυαγός. Laudantur & ejus Ἄρτεμις, Γηρύων, Ἐμπωλή, Ἔφηβος, Κύδων, Ὅμοιοι ἢ Ὀβελιαφόροι, Πελταστής, Σαπφὼ & Φιλύρα, (quod ſcorti nomen.) Vide Athenæum, & Meurſii Bibliothecam Atticam p. 1491.

EPICHARMUS patria Cous, à plurimis Siculus eſt habitus qvia vix trimeſtris venit in Siciliam, & ibi vitam duxit. * Philoſophus Pythago-

* Mirum eſt quod Laërtius Epicharmi Pythagorici ὑπομνήματα memorans, in quibus (ut

thagoricus idemque Comicus veteris Comœdiæ fuit, & in hoc genere princeps vocatur à Platone in Theæteto, οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρας, Κωμῳδίας μὲν Ἐπίχαρμος, Τραγῳδίας δὲ Ὅμηρος. Imitatus est Epicharmum Plautus teste Horatio lib. 2. Epist. 1.

Dicitur Afrani toga convenisse Menandro,
Plautus ad exemplar Siculi properasse Epicharmi.

Cum ob Hieronis tyrannidem quem aliquando paulo acerbius perstrinxit teste Plutarcho p. 68. de distinguendo adulatore, à publica professione Philosophiæ abstinuisset, in theatro subinde dogmata Pythagorica versibus inclusa vulgavit, ut notat Jamblichus cap. 36. vit. Pythag. Tragicis Epicharmus à Delrione accensetur jure haud majore quam Ephippus. Annos vixisse quinque & nonaginta testatur Lucianus in Macrobiis. T. 2. p. 475. *Apollodorum* in sexto περὶ Ἐπιχάρμου laudat Svidas in καρδιώττειν. Ex ejus fabulis 52. tot enim eum scripsisse refert Svidas, quas in decem volumina digesserat idem Apollodorus Atheniensis teste Porphyrio in vita Plotini, & de quibus *Dionysium* juniorem Siciliæ Tyrannum scripsisse idem Svidas docet in Διονύσιος, quadraginta adhuc tituli in veterum scriptis reperiuntur, collecti tum ab aliis tum à Meursio in notis ad Helladii Chrestomathiam p. 61. seq. Sunt autem hi: Ἀγρωστῖνοι, Ἀλκυών, Ἄμυκος, Ἁρπαγαί, Ἀταλάνται, Αὐτομόλος, Βάκχαι, Βούσιρις, Γᾶ καὶ Θάλασσα, Διόνυσοι, Δίφιλος, Ἐλπὶς ἢ Πλοῦτος, Ἑορτή, Ἥβας γάμος, Ἡρακλῆς Παράφορος, Θεωροί, Κύκλωψ, Κωμασταὶ ἢ Ἥφαιστος, Λόγος ἢ Λογική, Μέγαρις, Μοῦσαι, Ναυαγός, Νῆσοι, Νιόβης γάμος, Ὀδυσσεὺς αὐτομόλος, Ὀδυσσεὺς ναυαγός, Ὀρύα, Περίαλλος, Πέρσαι, Πίθων, Πλοῦτος, Προμηθεὺς Πυρκαεύς, Πύῤῥα, Σειρῆνες, Σκίρων, Σφίγξ, Τρῶες, Φιλοκτήτης (al. Φιλογνίδης vel Φιλοκλίνης) χύτραι. Prætereo quod notatum ab Athenæo Lib. XIV. est, *Chrysogonum* tibicinem ψευδεπιχαρμεῖα quædam sive πολιτείαν sub Epicharmi nomine vulgasse: tum alia quæ de Epicharmo ejusque scriptis observata sunt ab Hieronymo Columna ad Fragmenta Ennii p. 272. seq. Gyraldo, Vossioque de Poëtis, & à viris doctis ad Laërtium VIII. 78. seq.. Fragmenta ex Comœdiis Epicharmi videbis ubi lubebit in sententiis Comicorum collectis ab H. Stephano, Guil. Morello, Jacobo Hertelio & Hugone Grotio. Alia quædam Epicharmi fragmenta leguntur

(ut ipse ait) Φυσιολογεῖ, γνωμολογεῖ, ἰατρολογεῖ, ne verbulo quidem innuit Comœdias eum docuisse. Κωμῳδοποιὸν tamen vocat III. 9. ubi Platonem ei multa debuisse & in Philosophiam suam transtulisse refert ex Alcimo. Inter Medicos à Plinio quoque laudatur Epicharmus & à Tiraquello c. 31. de nobilitate num. 261. nescio qua fide refertur ejus commentarios de natura rerum atque Medicina adhuc exstare in Bibl. Vaticana.

tur in ejusdem H. Stephani Poësi philosophica p. 54. seq. è quibus celebre illud apud Polybium XVII. 30. νᾶφε καὶ μέμνασ᾽ ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν, quod ita transtulit Cicero de petitione Consulatus & I. Epist. 16. ad Atticum: *Nervi atque artus sunt sapientiæ, non temere credere.* Epicharmum quoque scripserat *Ennius*, laudatum Varroni IV. de L. L. & Ciceroni, quarto Acad. quæst.

EPIGENES Sicyonius cum Tragœdiam in Bacchum docuisset, ei acclamatum est: οὐδὲν πρὸς τὸν Διόνυσον, * teste Svida & Apostolio. At idem Svidas alibi Epigenem refert Comicum, & inter ejus dramata Βακχείαν, Ἡρωΐνην & μνημάτιον. Comicum quoque diserte vocat Athenæus Lib. VIII. p. 384. Et τῶν νεῶν Κωμικῶν τινα Pollux Lib. VII. c. 10. ubi ejus Ποντικὸν laudat. Pro Βακχεία apud Athenæum male excusum est Βάκχαι & Βραγχία, ut apud Svidam Ἡράνη pro Ἡρωΐνη. Vide Clariss. Bentleium in Apologia dissertationis de Epistolis Phalaridis p. 237. qui præterea notat falli Svidam in Θέσπις qui Egigenem Thespide antiquiorem Tragicum facit.

EPITHERSES Nicænus Grammaticus scripsit de vocabulis Tragicis & Comicis teste Stephano Byz. in Νίκαια.

EUBULIDES Milesius, Comicus fuit, non Tragicus, quanquam â Gyraldo & post eum ab aliis Tragicus appellatur. Gyraldi hallucinationem notavit Colomesius p. 437. ubi hunc Eubulidem vocat Διαλεκτικὸν, quod esset ex secta Euclidis Megarici, quemadmodum ex Laërtio quoque intelligitur.

EUPHANTUS Olynthius, Eubulidis discipulus, Antigoni Macedonum Regis præceptor tragœdias plurimas composuit, quibus valebat & in certaminibus probabatur, ut tradit Laërtius in Euclidis Megarici Vita Lib. II. sect. 110. De aliis ejus scriptis consule Vossium p. 38. de Hist. Græcis.

EUPHORION Æschyli de quo cap. XVI. filius, Bionis de quo supra frater, quem patris Tragœdiis nondum ante editis quater vicisse, & ipsum tragœdias scripsisse Svidas auctor est. De hoc Euphorione & altero hujus nominis Chalcidensi videndus Meursius in Bibliotheca Attica & ad Helladium p. 54. seq. Ac Chalcidensem quidem præter Comœdias Ἀπολλόδωρον ab Harpocratione & Svida (in ὁ κάτωθεν νόμος) & Ἀποδιδοῦσαν ab Athenæo laudatam, & præter amatorias elegias memoratas Diomedi aliisque & à *Cornelio Gallo* versibus latinis teste Servio translatas, nonnulla etiam

* Plutarchus lib. I. sympos. c. I. innuit Epigenem Phrynicho Æschyloque juniorem fuisse. ὥσπερ οὖν Φρυνίχου καὶ Αἰσχύλου τὴν τραγῳδίαν εἰς μύθους καὶ πάθη προαγόντων ἐλέχθη, τί ταῦτα πρὸς τὸν Διόνυσον.

etiam Epico carmine ſcripſiſſe conſtat, inque his *Mopſopiam* ſive ἄτακτα,* in quo opere libris quinque complexus eſt omne genus fabularum hiſtoriarumque, tum Oracula poſt mille etiam annorum ſpatium eventu comprobata. Epicedium in Protagoram Aſtrologum Laërt. IX. 56. Obſcuritatem ejus perſtringit Cicero 2. de divinatione p. 135. Inter poëtas quibus delectatus Tiberius Imp. Euphorion quoque celebratur à Svetonio cap. 70.

EURIPIDES, Athenienſis, celebri illo hujus nominis Tragico, de quo capite ſuperiore dictum eſt, antiquior, duodecim tragœdias compoſuiſſe & in illis bis victor abiiſſe traditur à Svida, qui præterea tertium Euripidem memorat, priores ἀδελφιδοῦν ſive è filia nepotem, ejusque dramata tria, *Oreſtem*, *Medeam* & *Polyxenam*. Huic *Rheſum* quoque tragœdiam, quæ inter Euripidis tragœdias exſtat, tribuit Martinus Delrio.

EZECHIEL ὁ τῶν ἰουδαϊκῶν τραγῳδιῶν ποιητὴς, Judæus fuiſſe videtur, ut plerique ſentiunt cum Joſepho Scaligero ad Euſebium p. 402. confer W. E. Tentzelii dialogos menſtruos, A. 1689. p. 1257. & A. 1690. p. 1142. Alexandro Polyhiſtore & Demetrio Judæo antiquiorem, atque adeo Chriſtianam æram ſæculo ad minimum anteceſſiſſe probat Huetius demonſtrat. Evangel. p. 99 Sane Demetrius ex Ezechiele quædam produxit apud Euſebium Lib. IX. præparat. c. 29. Demetrium vero allegat Alexander Polyhiſtor apud eundem Euſebium Lib. IX. c. 21. Nec defuerunt, qui incerta conjectura hunc Ezechielem haberent pro uno è LXX. Græcis Scripturæ S. interpretibus. Alii vero poſt excidium Hieroſolymitanum demum, vel poſt Barcochbæ plane tempora ad ſolandos popularium ſuorum animos compoſitum ab Ezechiele drama eſſe ſuſpicantur, quibus Demetrii & Alexandri apud Euſebium teſtimonia (citra cauſam forte) ſuſpecta ſunt. Ita poſt Stephanum Lemonium notis ad varia ſacra p. 336. celeberrimus Guil. Caveus in hiſtoria literaria Scriptorum Eccleſiaſt. ad A. C. 190. Tragœdia ipſius de Exodo Iſraëlitarum ex Ægypto Moyſe Duce, quam ἐξαγωγὴν inſcripſerat, intercidit, exceptis fragmentis quibusdam, quæ ſervavit Clemens Alexandrinus Lib I. Strom. p. 344. ſeq. Euſebius Lib. 9. præparat. c. 28. & 29. Euſtathius ad Hexaëmeron p. 25. Illa collecta latinis verſibus reddidit & caſtigationes addidit *Federicus Morellus* Pariſ. 1580. Græce & latine deinde exhibentur inter Poëtas Chriſtianos Græcos Pariſ. 1609. 8. In corpore Poëtarum Græcorum Tragicorum & Comicorum cum latina verſione editorum Genev. 1614. fol. tum in Appendice Bigneana ad Bibliothecam Patrum Græcolat. Pariſ. 1624. fol. & apud Johannem Euſebium

Nieren-

* Ex his videntur depromti verſus quinque Euphorionis Hexametri de Melicerta quos refert Plutarchus V. 3. ſympoſ.

Nierenbergium de Origine Scripturæ Sacræ Lib. X. c. 26. Vide & Joh. Seldenum Syntagm. 1. De Diis Syris c. 3. Salmasium ad Solin. p. 385. & If. Vossium ad Melam p. 296. editionis primæ.

GORGIAS Rhetor & Sophista, de quo suo loco dixi, male Tragicis à Delrione accensetur ob perperam acceptum locum Plutarchi Lib. VIII. Symposiacon, cap. 7.

GREGORIUS Nazianzenus. Vide supra ubi de Apollinari.

HEGELOCHUS Tragicus ὑποκριτής. Vide Schol. ad Euripidis Orestem. v. 278.

HELIODORUM Atheniensem tragœdias conscripsisse testatur Galenus Lib. II. de antidotis c. 7. ubi versus quosdam profert ex ejus poëmate de venenis, ad Nicomachum.

HEPHÆSTION Grammaticus Alexandrinus scripsit λύσεις τραγικῶν καὶ κωμικῶν ἀπορημάτων. Teste Svida.

HERACLIDES Ponticus quoque, auditor Aristotelis, non tantum scripserat περὶ τῶν τριῶν τραγῳδοποιῶν & περὶ τῶν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ libros III. teste Laërtio V. 87. seq. sed & ipse tragœdias composuerat, easque sub *Thespidis* nomine vulgaverat, ut auctor est Aristoxenes apud Laërtium in Heraclidis vita Lib. V. sect. 92. Videtur hoc Aristoxenus notasse in suis historicis commentariis, quæ laudat idem Laërtius Lib. IX. sect. 40. aut certe in Miscellaneis, ex quibus nonnihil profert Lib. I. sect. 107. Sane in commentariis Aristoxeni Musicis, in quibus hoc illum tradidisse affirmat Delrio prolegomenis ad Senecam p. 25. nihil tale legitur.

HERACLIDIS τραγῳδοῦ somnium, μέλλοντος ἀγωνίζεσθαι ἐν Ῥώμῃ τὸν τῶν τραγῳδῶν ἀγῶνα. Artemidor. IV. 35. p. 222.

HERILLUS Carthaginiensis ab eodem Delrione Tragicis accensetur, eam ut puto ob causam, quod inter ejus scripta apud Laërtium Lib. VII. sect. 166. refertur *Medea*.

HIERONYMUS Rhodius ἐν τῷ περὶ τραγῳδοποιῶν laudatur à Suida in Ἀναγυράσιος, & Apostolio XI. 41. prov. Scripserat hic Philosophus Peripateticus libros plures de Poëtis, quorum primum Epicis, alterum Tragicis, Comicis tertium, quartum Melicis tribuisse videtur: Quinto de Citharœdis egisse testatur Athenæus Lib. XIV.

HIPPARCHIA Metroclis soror, tragœdias scripsisse videtur Delrioni, ni fallor propter locum Laërtii. Lib. VI. sect. 98. sed qui de Cratete accipiendus, non de Hipparchia, licet ad hanc referre malit etiam Menagius in suis ad Laërtium notis.

HIPPIÆ ELIENSIS Sophistæ Apulejo in floridis laudati tragœdias

gœdias & dithyrambos memorat Plato in Hippia minore : πρὸς δὲ τούτοις ποιήματα ἔχων ἐλθεῖν, καὶ ἔπη καὶ τραγῳδίας καὶ διθυράμβους, καὶ καταλογάδην πολλοὺς λόγους καὶ παντοδαποὺς συγκειμένους.

HOMERUS junior, è Caria Hierapolitanus, Andromachi Philologi & Myronis Byz. Poëtriæ filius, * Tragicus fuit tempore Ptolemæi Philadelphi, unus ex illis septem qui Plejadis nomine signabantur. Vide Menagium ad Laërtii Timonem Lib. IX, sect. 113. Fabulas XLV. teste Svida composuerat. LVII. legitur in codicibus Tzetzæ, ubi Lycophronis genus exponit.

JASON TRALLIANUS Τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς *Actor Tragicus*, non scriptor Tragœdiarum, memoratus Plutarcho in vita Crassi, & Appiano Alex. Lib. de bellis Parthicis. p. 155. Sed apud Plutarch. de fluminibus ubi allegatur Ἰάσων Βυζάντιος ἐν Τραγικοῖς, legendum Θρακικοῖς, ut Jonsius aliique observarunt.

JON Chius, Orthomenis filius cognomento Xuthus, Æschylum vidit senem juvenis, (adde Plutarch. de profectu in virtute p. 79.) & circa Olympiadem LXXXII, duodecim amplius post Æschyli mortem annis tragœdias docere cœpit, ipse cum Aristophanes Pacem Comœdiam ageret Olympiad. XC. anno secundo jam defunctus. Ex ejus Tragœdiis quarum alii XII. alii XXX. alii XL. numerant, hos titulos in veterum Grammaticorum libris observavit Clarissimus Rich. Bentleius, qui Jonis hujus fragmenta diligenter & erudite collegit in Epistola Chronico Johannis Malelæ subjecta ad Joh. Millium: Ἀγαμέμνων, Ἀλκμήνη, Εὐρυτίδαι, Ἀργεῖοι, Μέγα δρᾶμα, Ὀμφάλη σατυρική. Συνεκδημητικός, (confer supra in Dione) Τεῦκρος. Φοῖνιξ ἢ Καινεύς. ** Φοῖνιξ δεύτερος. Φρουροί. Scripsit præter Tragœdias & alia varii generis. Versu quidem, Dithyrambos, Odas, Pæanes, hymnos, scolia sive carmina convivalia, Elegias, Comœdias & Epigrammata. Oratione soluta, dialecto Jonicâ, Χίου κτίσιν, πρεσβευτικὸν, quem à quibusdam pro supposito habitum notat Aristophanis Scholiastes, Ἐπιδημίας sive de adventibus clarorum virorum in Insulam Chium, Κοσμολογικὸν, Τριαγμὸν sive Τριαγμοὺς & ὑπομνήματα. In Jonis tragœdias commentarium scripserat *Epigenes* tum *Aristarchus*, cui ἀντεξηγήσεις opposuit *Didymus* Alex. Grammaticus teste Athenæo XIII. p. 634. *Baton* quoque Sinopensis librum composuerat de Jone, ut idem Athenæus testatur. Vide & quæ de Jone observant Leopardus Lib. II. emendation. cap. 20. Marcus

* Svidas in Μυρώ Homerum hunc Myronis parentem fuisse affirmat, sed in Σωσίθεος & Ὅμηρος, filium. Apud Hephæstionem in Enchirid. Ὅμηρος ὁ Μυροῦς.

** E Phœnice Jonis petiti versus quos affert Zenobius V. 68. proverb. Plutarch. de sol-

cus Meibomius ad Musicam Euclidis p. 63. Menagius ad Laërtium p. 351. seq. & Andreas Christianus Eschenbachius in commentario de Poësi Orphica p. 196. seq. Alius ni fallor Jon Ephesius Rhapsodus de quo dialogus Platonis & Synesius in calvitiei encomio p. 82. alius quoque Jon junior Platonicus, Κανὼν dictus ob morum severitatem, de quo consules Lucianum in symposio & Philopseude.

JOPHON Sophoclis F. Atheniensis, teste Svida tragœdias docuit quinquaginta, ex quibus fuere Ἀχιλλεύς, Τήλεφος, Ἀκταίων, Ἴλιος, Περσὶς (an Ἰλιουπέρσις?) Δεξαμενὸς, Βάκχαι (quas allegat etiam Stobæus in Eclogis) Πενθεύς. Meminit Jophontis Valerius Maximus. Lib. VIII. cap. 7. extern. 12.

ISAGORAS tragœdiarum scriptor, auditor Chresti Byzantini Sophistæ qui Herodem Atticum audivit. Vide Philostratum in vitis Sophistar. pag. 587. edit. Morelli.

ISCHANDER τραγῳδοποιός. Vide supra, in Æschine.

ISOCRATES Atheniensis, nomen inter Oratores celeberrimum, sub Archonte Lysistrato usque ad Sosigenem, hoc est ab Olymp. CII. 4. ad Olymp. CIX. 3. scripsit tragœdias XXXVII. quarum duæ tanquam alterius auctoris in dubium vocatæ sunt, teste Plutarcho in ejus vita. Junior quoque Rhetor *Isocrates Apolloniates* Ponticus vel Heracleotes, prioris discipulus, inter Tragicos à Delrione refertur, quia Svidas narrat eum in Epitaphio Mausoli Regis superatum esse à Theodecte Rhetore & τραγῳδοποιῷ. Certatum autem fuit tragœdiis. Nam ut idem Svidas in Θεοδέκτης, ἐνίκησε μάλιστα εὐδοκιμήσας ἐν ᾗ εἶπε τραγῳδίᾳ. Confer Hyginum apud Gellium Lib. X. c. 18.

LEONTEUS Argivus, Jubæ Mauritaniæ Regis servus, Athenionis discipulus, tragicus. Ejus *Hypsipyle* perstringitur in Epigrammate Jubæ quod refert Athenæus Lib. VIII. p. 343.

LUCIANUS *Pasiphontes* scripsit paulo post obitum *Diogenis Cynici*, cujus Tragœdias ad illum nonnulli referebant, teste Favorino apud Laërtium Lib. VI. sect. 73.

LYSIPPUS Arcas, Tragicus à Fulvio Ursino p. 28. elog. Virorum illustr. Delrione & Vossio appellatur, sed Polluci aliisque diserte est Comicus. Ejus βάκχας idem Pollux & Athenæus, Hesychius & in θεαστάλια Stephanus: Θυρσοκόμον præterea Svidas memorat. Versus quosdam Lysippi in laudem Athenarum profert Dicæarchus p. 10. edit. Joh. Hudsoni

Viri

lertia animal. & Athenæus. Apud Svidam vero in Σίφνιοι ubi aliquid affertur ἐκ τῶν Ἴωνος Φρουρῶν, H. Wolfius & Æm. Portus male: *ut scribit Jon in opere de præsidiis*. Est enim nomen Tragœdiæ.

Viri Cl. Eos præter Grotium in excerptis p. 876. latina Metaphrasi donarunt Ludov. Nonnius ad Græciam Hub. Goltzii p.84. H. Stephanus Lib. VI. Schediasm. c.15. & ad Dicæarchum c.3. T.XI. Antiquitatum Gronov. & Conr. Rittershusius Lib. VIII. sacrarum Lect. c.10.

MAMERCUS Catanæ Tyrannus ἐπὶ τῷ ποιήματα γράφειν καὶ τραγῳδίας μέγα φρονῶν. Plutarch. Timoleonte p. 251. Ejus tragicum exitum describit p. 12.

MELANIPPIDES Critonis F. Melius, circa Olympiad. LXVI. clarus, præter alia poëmata varii generis, Dithyrambos & Tragœdias scripsit. Ex ejus *Proserpina* nonnihil profert Stobæus in eclogis pag. 165. edit. Grotii. lia duo ejusdem Melanippidis fragmenta exhibet idem Grotius in excerptis Tragicor. & Comicorum p.455. ex Clemente Alex. 5. Strom. p.602. Prætereo qvæ de Melanippide leges apud Athenæum, Svidam, Gyraldum &c. Svidas in φιλόξενος docet servum ejus fuisse Philoxenum Cytherium, de qvo infra.

MELANTHIUS Philoclis F. Atheniensis, Tragicus, cujus luxuriem ac voracitatem aliaque vitia præter Calliam, Leuconem, Pherecratem, Eupolim & Platonem Comicum perstringit Aristophanes in Pace p.466. Vide Svidam in Μελάνθιος & Μόρσιμος & βδελύσσω, & Scholiasten Aristophanis ad aves pag.374. Versum Melanthii Tragici de iracundia post Plutarchum profert Johannes Tzetzes in Hesiodum pag. 82. Plura de Melanthio Tragico Athenæus, qui elegias etiam composuisse illum testatur Lib. VIII. p.343. Idem ut suspicor cujus jocos memorat Plutarchus lib.2. sympos. c.1. pag. 631. 633. Alius ni fallor Melanthius fuit cujus Librum de Mysteriis Eleusiniis laudat præter Scholiasten Aristophanis idem Athenæus Lib. VII. pag. 325. & cujus secundum Ἀτθίδος memorat Harpocratio in γερυτάνιον. Alius certe de quo Homerus, itemque alius hoc nomine pastor apud Theocritum. Alius Melanthius Messeniorum Rex, Codri pater, de quo Strabo & alii. Alius denique pictor celebris de quo Harduinus ad Plinii Lib. XXXV. sect. 32. & Franciscus Junius in Catalogo Pictorum. Alius quoque Melanthius parasitus Alexandri Pheræi qui rogatus quomodo Alexander confossus esset, per latus, inquit, in ventrem meum. Plutarch. de dignoscendo adulatore p. 50.

MELITUS sive Μελίτων Orator & Poëta Tragicus ὑπόψυχρος, accusato Socrate quàm scriptis suis notior. De eo Svidas in Μέλιτος & σκολιά, Lucilius in Epigrammate p. 242. Anthologiæ. & Scholiastes Comici ad Ranas. pag. 180. Ob corporis tenuitatem derisum à Comicis narrat Ælianus X. 6. Var. Singillatim ab Aristophane in Gerytade, Athenæus.

MORSIMUS Philoclis Tragici F. Melanthiique frater, Tragicus & ipſe, ſed frigidus & ineptus, ut Ariſtophanes in Equitibus p. 211. pro dirarum formula uſurpet, ad Morſimi exemplum tragœdiam docere. Vide Svidam in Μελάνθιος & Μόρσιμος & Φιλοκλῆς, Scholiaſten Ariſtophanis ad Ranas, Equites & pacem. Quod vero apud Philoſtratum Apollonius Tyanenſis ad Domitianum, οὐ μὴν με κτενέεις ἐπεὶ οὔτοι μόρσιμός εἰμι, non ad Morſimum Tragicum reſpexit, ut Gyraldo ex Svida perſvaſum, ſed μόρσιμος eſt *maturus morti* ſive *fato*. Vide Adrianum Junium Lib. VI. animadverſ. cap. 19.

MORYCHUS Tragœdiæ Poëta ob gulam & luxuriem perſtringitur ab Ariſtophane & Platone Comico. Vide Svidam in Μώρυχος, ὀρθοφοιτοσυκ. & Φάσις, atque Scholiaſten Ariſtophanis ad Acharnenſes p. 296. & ad Veſpas p. 352. ſeq. De proverbio *ſtultior es Morycho* præter eundem Svidam in Μόρυχος & μωρότερος videndus Andreas Schottus ad Diogenianum, & Eraſmus in Adagiis reprehendens Joh. Baptiſtam Pium c. 101. annotatt. poſterior.

MOSCHIO Tragicus & Comicus (Comicus appellatur à Clemente Alex. 6. Strom. p. 623.) cujus *Themiſtoclem*, *Telephum* ac *Pheræos* laudat Stobæus. Vide Grotii excerpta ex Tragicis & Comicis p. 921. De aliis hujus nominis ſcriptoribus dixi infra libro ſexto.

MYNISCUS, τραγικὸς ὑποκριτὴς, non Poëta Tragicus fuit, cujus voracitatem perſtringit Plato Comicus apud Athenæum Lib. VIII. pag. 445.

NAUCRATES Erythræus, victus eſt tragœdiâ in Mauſolum à Theodecte. Vide Svidam in Θεοδέκτης.

NEANTHES Tragicis Poëtis male accenſetur à Gyraldo & Delrione, ex loco malè intellecto Diogenis Laërtii Lib. VIII. ſect. 57.

NEARCHUS Tragicus una cum Calliſthene ab Alexandro M. interfectus, ut ſcribit Svidas in Καλλισθένης. Fortaſſis idem eſt, cujus navigationem juſſu Alexandri ſuſceptam referunt Plinius Lib. VI. hiſt. c. 23. & Arrianus in Indicis. Meminerunt Strabo, Plutarchus, Curtius aliique. Hiſtoriæ Alexandri ab eo ſcriptæ fidem detrahit idem Strabo. In Inſula Patale ſepultum tradit Philoſtratus Lib. III. de vita Apollonii c. 15. Tragicum nemo vocat ſi à Svida diſceſſeris, qui cum Neophrone fortaſſis, de quo mox, illum confudit.

NEOPHRON ſive NEOPHON Sicyonius, Calliſthenis amicus & ſupplicio una cum ipſo affectus ab Alexandro Magno. Ejus centum & viginti tragœdias exſtitiſſe, & Medeam Euripidis â nonnullis huic

Neo-

Neophonti tributam fuisse Svidas scriptum reliquit. Ex *Medea* Neophontis, versus quindecim producit Stobæus in florilegio p.107. edit. Grotii, qui in Euripidis Medea (eodem loco tanquam diversâ à Stobæo laudata) non leguntur.

NEOPTOLEMUS, celebris Τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς tempore Philippi Regis Macedonum. De eo videndus Leopardus Lib. IX. emendatt. cap. 15. & quæ viri docti ad Sveton. Caligul. c. 57. Tertull. de anima c. 46. Alius Neoptolemus Parianus Poëta, cujus præcepta de arte Poëtica in Epistolam suam ad Pisones Horatium transtulisse Porphyrion observat.

NICOLAUS Damascenus præter alia doctrinæ genera poëticam quoque exercuit, ita ut juvenis adhuc Tragœdias & Comœdias cum laude composuerit. Τραγῳδίας ἐποίει καὶ Κωμῳδίας εὐδοκίμως, inquit Svidas. Ex his fuit Σωσαννὶς, sive Σωσάννης δρᾶμα memoratum Eustathio ad Dionysium Periegetem v. 976. & ab aliis male tributum *Johanni Damasceno.* Vide Colomesium ad Gyraldum p. 303.

NICOMACHUS è Troadis urbe Alexandrinus veteris Comœdiæ poëta; cujus hæ undecim Tragœdiæ à Svida numerantur: Ἀλέξανδρος ἢ Ἐριφύλη, Ἀλετίδης, Γηρυόνης. Εἰλήθυια, (Athenæo etiam laudata) Μετεκβαίνουσαι, Μυσοὶ, Νεοπτόλεμος, Περσὶς ἢ Πολυξένη, Τεῦκρος, Τριλογία, Τυνδάρεως ἢ Ἀλκμαίων. Etiam Μεταλλεῖς Pherecratis ad Nicomachum hunc auctorem retulit Eratosthenes Libro VII. de veteri Comœdia, apud Harpocrationem in μεταλλεῖς. Perperam in Svidæ codicibus his accensetur *Oedipus*, ut pridem notatum Meursio ad Nicomachum Musicum p. 161. Nicomachi Ναυμαχίαν quoque allegat Stobæus in florilegio p. 149. edit. Grotii.

NICOMACHUS alter Atheniensis, itidem Tragicus, cujus *Oedipodem* Svidas memorat, addens ab hoc Nicomacho victos Euripidem & Theognin: Theognin puta Tragicum, de quo infra.

NICOSTRATUS Τραγικὸς ὑποκριτής. Appendix Vaticana proverb. 65.

NOTHIPPUS Tragicus, cujus voracitatem sugillat Hermippus Comicus apud Athenæum Lib. VIII. p. 344.

OENOMAI Cynici tragœdias memorat Julianus Orat. VII. p. 210. De altero vetustiore Tragico Oenomao dictum est supra in Diogene.

PALAMEDES Eleates, Grammaticus, scripsit de vocibus Comicis ac Tragicis, ut ex Svida didici.

PAMPHILUS pictor an Tragicus cujus fuit fabula Heraclidæ. Vide Scholia Comici ad Plutum v. 385.

PARTHENIUS cujus *Herculem* & *Iphiclum* laudat Stephanus Byz. Inter Tragicos ideo refertur à Delrione. Vide quæ de Parthenio dixi infra libro quarto.

PATROCLES Thurius in Tragœdia quadam de Dioscuris egerat teste Clemente Alex. in Protreptico p. 14.

PHILISCUS ut Svidas, sive ut Salmasius ad Simmiæ aras pag. 161. seq. & Vossius p. 64. libri de Poëtis legendum esse docet, PHILICUS Corcyræus, unus è Plejade Tragicorum fuit tempore Ptolemæi Philadelphi, à quo dictum genus carminis *Philicium*, de qvo Hephæstion, Attilius Fortunatianus in arte metrica, Marius Plotius aliique Grammatici.

PHILISCUS Ægineta, Tragicus, qvi sacerdos Bacchi interfuit pompæ Olympicæ Ptolemæi Philadelphi, qvam describit Athenæus V. p. 198. Philistus appellatur apud Plutarchum in Timoleonte p. 243. Vide qvæ supra ubi de *Diogene* Cynico, & *Cylisco*. Atque Lambecium Libro VII. p. 405. seq. qui cum hoc Ægineta confundit Philiscum Isocratis discipulum Lysiæque amicum, qui Lycurgi Rhetoris vitam scripsit. Philiscum Milesium Neanthis Cyziceni Patrem memorat Svidas in Νεάνθης. De Philisco Thessalo Sophista Philostratus Lib. II. p. 617. seq.

PHILOCLES duo, unus Æschyli sororis filius, pater Morsimi, avus Astydamantis. Hic Tetralogiam tragœdiarum *Pandionidem* composuit, ab Aristotele in didascaliis recensitam, teste Scholiaste Comici ad aves p. 379. ubi Aristophanes perstringit hujus Philoclis *Tereum* sive ἔποπα, ex eadem tetralogia fabulam, ad exemplum Terei Sophoclei compositam. Propter amarum & acerbum scribendi genus teste Svidâ, dictus est χολὴ sive *bilis*, & centum tragœdias composuit, ex quibus memorat Ἠριγόνην, Ναύπλιον, Οἰδίποδα, Οἰνέα, Πηνελόπην, Πρίαμον, Φιλοκτήτην. Ab hoc Philocle Atheniensium judicio victus est Sophocles Oedipodem docens, ut memorat & indignatur Aristides T. 2. p. 422. De altero tragico juniore hujus nominis, filio Astydamantis, meminit Scholiastes Aristophanis jam laudato loco.

PHILOSTRATUS Lemnius major natu præter libros tres de tragœdia, etiam à Svida traditur composuisse tragœdias XLIV. & Comœdias XIV.

PHILOXENUS Cytherius Διθυραμβοποιὸς καὶ Τραγῳδιδάσκαλος Svidæ in Τρετ[λ]ανελὸ & Scholiastæ Comici ad Plutum. Hic in latomias conjectus à Dionysio Tyranno, in iisdem Cyclopem suum (Κύκλωπας Aristoteli cap. 2. Poëtices) elaboravit, ut refert Ælianus Lib. XII. Var. cap. 44. ad qvem videas licet qvæ viri docti annotarunt, tum Zenobium

bium V. 45. proverb. Joh. Tzetzen Chiliad. X. hist. 358. & Chiliad. V. hist. 23. De Philoxeno hoc agunt etiam Vossius Lib. III. institutt. poëtic. c. 16. §. 3. Heinsius Lib. de Satira Horatiana p. 35. & 60. Reinesius Var. Lect. pag. 472. Alius Philoxenus πτερνόκοπις parasitus. Athen. VI. p. 239. 241. 242. 246.

PHORMUS apud Athenæum & Svidam, sed apud Aristotelem cap. 5. Poëtic. & Pausaniam in Eliacis prioribus PHORMIS, qvæ vera lectio videtur Rich. Bentlejo Viro Clariss. pag. 201. apologiæ diss. de Epistolis Phalaridis (apud Themistium male ἄφορμος;) Patria Syracusius, & Svida teste Comicus fuit, Epicharmi æqvalis, & filiis Gelonis tyranni præfectus. Delrioni tamen tragœdias etiam scripsisse videtur, qvod Tragœdiam non Comœdiam sapiant ipsius *Cepheus*, *Alcyones*, & Ἰλίου πόρθησις. Sed qvam incerta sit ejusmodi conjectura, paulo ante ubi de Apollophane agebam observavi.

PHRYNICHUS Atheniensis, Polyphradmonis F. discipulus Thespidis, primus fœminæ personam in scenam induxit, & octonariis Jambis in Tragœdia usus est teste Svida in Φρύνιχος, ut idem Svidas in Τετράμετρον & Ὀκτάμετρον hoc in Comœdiis tribuit Aristophani. Fabulæ ejus hæ à Svida memorantur: Αἰγύπτιοι, (Hesych.) Ἀκταίων, Ἄλκηστις, (Hesych.) Ἀνταῖος ἢ Λίβυες, (Schol. Aristoph. ad ranas) Δαναΐδες, (Hesych.) Δίκαιοι, Πέρσαι, Πλευρωνία. sive Πλευρὼν (Pausan. in Phocicis p. 874. Tzetza ad Lycophron.) Σύνθωκοι. Vicit Olympiade LXVII. Themistoclem choragum sive apparatus scenæ ministratorem habuit Olymp. LXXV. 1. Archonte Adimanto, unde inscriptio apud Plutarchum in Themistoclis vita: Θεμιστοκλῆς Φρεάῤῥιος ἐχορήγει, Φρύνιχος ἐδίδασκεν, Ἀδείμαντος ἦρχεν. Idem forte Phrynichus qvem ab Atheniensibus belli ducem creatum narrat Ælianus III. 8. Var. qvod in tragœdia qvadam congruentes & bellicos modulos Pyrrichistis aptasset. Fuit & alter *Phrynichus* itidem Atheniensis, Tragicus, filius Melanthæ, cujus videtur fuisse Μιλήτις sive ἅλωσις Μιλήτου, ob qvam Athenienses (non Persæ ut Svidas tradit) eum mille drachmis multarunt, quod domesticas calamitates refricuisset, teste Herodoto Lib. VI. c. 21. Tzetza VII. hist. 156. Confer qvæ viri docti notant ad Longinum de sublimi dictione c. 24. & ad Ælian. XIII. 17. Var. Tragœdiæ Phrynichi hæ præterea apud veteres memorantur: Ἀνδρομέδα, Ἠριγόνη, Ταντάλος, (Hesych.) Φοινίσσαι. (Athen. Scholiastes Aristoph. ad Vespas, Æschyli ad Persas.) De utroqve Phrynicho Tragico, uti de Comico qvoq; hujus nominis, consulendus Johannes Meursius in Bibliotheca Attica. Alius Phrynichus Diradiotes Alcibiadis adversarius, Plutarch. Alcibiade p. 204.

PINDARUS Thebanus quoque Tragicis annumerandus est, quia inter ejus scripta Svida refert *δράματα τραγικὰ* XVII.

PLATO Philosophus, de quo suo loco egi, ad Tragœdias scribendas primum animum applicuit, & tetralogiâ composita jam certator fieri cupiebat, nisi Socratis Philosophiâ captus hanc prætulisset. Vide quæ viri docti notant ad Æliani Var. Hist. Lib. II. c. 30. & Menagium ad Laërtii Lib. III. sect. 6. De Platone Comico diligenter agit Meursius in Bibliotheca Attica.

PLEIAS TRAGICORUM tempore Ptolemæi Philadelphi celebrium à variis diversimode enumeratur. *A* Scholiaste Hephæstionis quidem hunc in modum:

1. *ÆANTIDES*,
2. *ALEXANDER ÆTOLUS.*
3. *HOMERUS, MYRONIS F.*
4. *LYCOPHRON.*
5. *DIONYSIDES, pro quo SOSIPHANEM* altero loco nominat.
6. *SOSITHEUS*, quem Svidas quoque unum è Plejade fuisse testatur, non minus quam *Sosiclem* Syracusanum, in quo tamen fallitur ut infra suo loco notavi.
7. *PHILISCUS*, sive *PHILICUS.*

Ab Isaacio Tzetza autem, non Tragicos ut videtur, sed Poëtas ex quocunque genere claros ejusdem ætatis celebrante, sic:

1. *ÆANTIDES.*
2. *APOLLONIUS RHODIUS.*
3. *ARATUS.*
4. *HOMERUS junior.*
5. *LYCOPHRON.*
6. *NICANDER.*
7. *THEOCRITUS.*

Vide Vossium Lib. II. Institutt. Poëtic. p. 54. & scriptores supra à me laudatos in *Æantide*. Fuisse etiam videtur clara hujusmodi Plejas Poëtarum Comicorum, ex quibus *Machonem Sicyonium* laudat Athenæus sub extremum Lib. XIV. De Plejade recentium Poëtarum Gallorum adi Menagium T. 2. Antibailleti c. 110.

PLINIUS junior quatuordecim annos natum se tragœdiam Græcam composuisse testatur Lib. VII. Epist. 7.

POLUS Tragicus ὑποκριτὴς celebris. Archiæ Thurii discipulus, Vide supra in Aristodemo. Plutarchum Demosthene p. 859. & Lib.

an

an ſeni gerenda ſit Reſp. p.785. Chariclei F. Sunienſis fuit, teſte Luciano in Necyomantia T. 1. pag. 336. Meminit ejusdem Apologia pro mercede conductis pag. 487.

POLYIDES Sophiſta inter Tragicos etiam locum ſibi vindicaverit, quem laudat Ariſtoteles c. 16. & 17. de Poëtica, memorans ejus *Iphigeniam*. Alius Polyides Medicus apud Palæphatum cap. 27. & Polyides Theſſalus apud Vitruvium Lib. X. c. 19. cujus Mechanica allegat idem in præfatione Lib. VII.

POLYPHRADMON Athenienſis, Phrynichi Tragici F. Tragicus & ipſe, Svidæ in Φρύνιχος memoratus.

PRATINAS, De quo ſic Svidas: Πρατίνας Πυῤῥωνίδου ἢ Ἐγκωμίου Φλιάσιος· ποιητὴς τραγῳδίας ἀντηγωνίζετο δὲ Αἰσχύλῳ τε καὶ Χοιρίλῳ ἐπὶ τῆς ἑβδομηκοστῆς Ὀλυμπιάδος. Καὶ πρῶτος ἔγραψε Σατύρους· ἐπιδεικνυμένου δὲ τούτου συνέβη τὰ ἴκρια ἐφ᾽ ὧν ἑστήκεσαν οἱ θεαταὶ πεσεῖν, καὶ ἐκ τούτου θέατρον ᾠκοδομήθη Ἀθηναίοις. Καὶ δράματα μὲν ἐπεδείξατο ἑξήκοντα, ὧν Σατυρικὰ τριάκοντα δύο. ἐνίκησε δὲ ἅπαξ. Meminit hujus Pratinæ Euſebius in Chron. ad Olymp. 70. & Acron ad Horatii Artem Poëticam p. 579. ubi *Cratinus* pro *Pratinas* male excuſum eſt, ut notavit Caſaubonus Lib. I. de Satyrica Poëſi cap. 5. Acronis verba hæc ſunt: *Tragœdiis ſatyra dicitur amata, in quibus ſalva majeſtate gravitatis jocos exercebant ſecundum Pratinæ inſtitutionem. Is enim primus Athenis Dionyſia cum eſſent ſatyricam fabulam induxit.* Pratinam ἐν Δυμαίναις ἢ Καρυάτισιν allegat Athenæus Lib. IX. Idem Lib. I. pag. 22. teſtatur Theſpin, Pratinam, Cratinum & Phrynichum dictos ὀρχηστικοὺς διὰ τὸ μὴ μόνον τὰ ἑαυτῶν δράματα ἀναφέρειν εἰς ὄρχησιν τοῦ χοροῦ, ἀλλὰ καὶ ἔξω τῶν ἰδίων ποιημάτων διδάσκειν τοὺς βουλομένους ὀρχεῖσθαι. Proferuntur iterum nonnulla ex Pratinæ tragœdiarum quadam apud Athenæum Lib. XIII. & Lib. XIV. pag. 617. ubi hyporchema quoddam & p. 624.

PYTHANGELUS Tragœdiæ Poëta flagitioſus & ignobilis. Vide Scholiaſten Ariſtophanis ad Ranas p. 134.

RHINTHON Syracuſius tempore Ptolemæi Lagi floruit Tarenti, unde Tarentinus aliquibus dicitur, auctor *hilarotragœdiarum*, * quæ ab eo *Rhinthonica* appellatæ ſunt, & res tragicas atque graves ludicro ac Scarronico dicendi genere perſequebantur. Apud Grotium in 2. Tim. IV. 13. pro *Rhetor* Comicus, legendum *Rhinthon*. Hujus Φλύακος ſive jocatoris fabulæ fuere XXXVIII. teſte Stephano Byzantino in Τάρας & Svidâ in Ῥίνθων, ex quibus *Amphitruonem* laudat Athenæus. Vide Gisberti Cuperi

Xxxx

* Alii fuere Ἱλαρῳδοὶ Poëtæ de quibus Feſtus & ex Ariſtotele Athenæus.

peri Observationes Lib. I. c. 10. Vossium Lib. II. Institut. Poëtic. c. 21. & Casaubonum ad Athenæum Lib. III. c. 9.

RUFUS in Musicæ historiæ libris tribus primoribus Tragicorum & Comicorum, tum Dithyrambicorum, & Auletarum, Citharœdorumque & epithalamiorum Carminum ac hymenæorum & saltationum theatricarum historiam persecutus fuerat, & in Dramatica historia recensuerat τραγῳδῶν καὶ Κωμῳδῶν πράξεις τε καὶ λόγους καὶ ἐπιτηδεύματα καὶ τοιαῦτα ἔργα. Ex undecimo libro *συμμίκτων Aristoxeni* & istis Rufi scriptis pleraque hujus argumenti in quartum eclogarum librum esse à *Sopatro* Sophista relata notat Photius cod. 161.

SACAS Τραγῳδίας ποιητὴς Svidæ in Νόμαδες & Σάκας Plutarcho in Lib. de Musica p. 1134. *Sacadas* Argivus, scriptor elegiarum. Confer si placet quæ supra in *Acas* vel *Acatus*.

De SANNIONE Demosthenes Orat. contra Midiam refert quod Choros Tragicos docuerit, ad quem locum notat Ulpianus, eum docuisse canere numerose & aptis modis, μετ' ῥυθμοῦ καὶ προσηκόντως μέλους ᾄδειν διδάσκων. Sed exinde Poëtis Tragicis Sannionem adscribere cum Gyraldo, Delrione & aliis nolim.

SATYRUS Histrio tragicus eximius, Demosthenis æqualis, cui quanta esset vis pronunciationis & actionis in dicendo, primus persvasit, teste Plutarcho. Theognidis F. fuit, patria Marathonius. Lucian. in Necyomantia T. I. p. 336.

M. ÆMILIUS SCAURUS Euripidis exemplo Atreum tragœdiam composuit Græce, ut ex Dionis verbis conjicio. In hac cum Tiberii Imp. ἀσέλγειαν perstrinxisset, crimine alio impacto jussus est sibi ipsi manus inferre. Vide Dionem Cassium Lib. LVIII. p. 636.

SILANIONIS Jocasten laudat Plutarchus de audiendis Poëtis. Sed falluntur Gyraldus, Vossius aliique qui hunc pro Tragœdo habent, fuit enim insignis statuarius, cujus imaginem Thesei celebrat idem Plutarchus in Thesei vita. Sapphonis imaginem Cicero Verrina quarta c. 57. Confer Harduinum ad Plinii 34. 8. & Franc. Junii Catalogum Artificum p. 199.

SIMONIDEM Ceum, de quo in Lyricis dixi, inter alia etiam Tragœdias composuisse auctor est Svidas.

SOPATER Sophista libro quarto & quinto eclogarum egerat de Tragicis & Comicis. Vide paulo ante in *Rufo*.

SOPHOCLES duo. Vide quæ dixi supra ubi de tertio Sophocle Tragico celeberrimo.

SOSIBIUS Tragicus, ex cujus Daphnide versus quidam exhibentur & castigantur a Casaubono Lectionum Theocriticarum c.12.

SOSICLES Syracusius, LXXIII. docuisse Tragœdias & in his septies victor abiisse à Svida traditur. Vixit sub Philippo Macedone & Alexandro Magno, neque adeo ex Plejade illa celebri esse potuit, ut idem Svidas affirmat, aliis præcipue qui Plejadem recensent Sosiclem omittentibus.

SOSIPHANES ex Plejade Tragicorum tempore Ptolemæi Philadelphi clarorum fuit. Meminit ejus Stobæus & Scholiastes Hephæstionis.

SOSITHEUS Syracusanus sive Atheniensis potius, sive ut alii ex Troica Alexandria Alexandrinus, itidem ex Plejade, Tragœdiarum scriptor, laudatus Svidæ, Scholiastæ Hephæstionis p. 93. & Germanici p. 127. Hygino Poëtic. Astronom. c.27. & ante hos ab Eratosthene in Catasterismis c.28. Ex ejus *ἀθλίῳ* nonnihil producit Joh. Stobæus in florilegio p.199. edit. Grotii. *Δάφνιν* sive *Λιτυέρσαν* Sosithei (an Sosibii?) laudat Athenæus. Memoratur hic Tragicus in *συναγωγῇ ἱστοριῶν* à Scaligero edita ad Olymp. CLXIV. *Σωσίθεος, Συρακούσιος ἢ Ἀθηναῖος, μᾶλλον δὲ Ἀλεξανδρεὺς τῆς Τρωϊκῆς Ἀλεξανδρείας, τῶν τῆς Πλειάδος εἰς ἤκμαζε.*

SPINTHARUS Heracleotes, Tragicus, cujus *Herculem ambustum* & *Semelen fulmine tactum* Svidas memorat, idem forte est qvem Laërtius Lib. V. sect.92. refert *Parthenopæum* sub *Sophoclis* nomine evulgasse. Idem qvoqve ni fallor, qvem tanqvam barbarum & stultum à Comicis exagitatum esse narrat Svidas. Alios Spintharos recenset Jonsius Lib. I. de scriptoribus Historiæ Philosophicæ c.14. & Menagius ad Laërtii Lib. II. sect. 20.

STEPHANUS Monachus Sabbaita sive S. Sabbæ sectator, cujus memoriam celebrant Græci in Menologiis die XXVIII. Octobris, auctor à quibusdam, Gyraldo teste, creditur Tragœdiæ de nece Christi, quam idem Gyraldus dialogo V. pag. 288. distinguit à Tragœdia Christi Patientis, quæ legitur inter opera Gregorii Nazianzeni.

STHENELUS Tragicus à Platone sive quisquis auctor fuit Comœdiæ cui titulus erat *Λάκωνες*, plagii accusatus fuit qvod aliena poëmata sibi tribuisset. Vide Harpocrationem in Σθένελος, Svidam latinum Hieronymi Wolfii pag. 358. & Colomesium ad Gyraldum pag. 380. Aristophanes Comicus apud Athenæum IX. I. *καὶ πῶς ἐγὼ Σθενέλου φάγοιμ' ἂν ῥήματα εἰς ὄξος ἐμβαπτόμενος ἢ λευκοὺς ἅλας.*

STRATTIS Atheniensis, non Tragicus fuit ut à Svida perhibetur, sed veteris Poëta Comœdiæ, plurium dramatum auctor, quæ

recenseo infra in notitia Comicorum. Scriptor anonymus περὶ κωμῳδίας qui Aristophani præmitti solet, sedecim dramata à Strattide composita testatur, sed apud veteres scriptores observata sunt nomina fabularum XXI. nisi forte unius dramatis plures fuere tituli.

TELEGONI Ulyssen τραυματίαν memorat Aristoteles cap. 14. Poëtic. Sed Telegonus personæ nomen est in Tragœdia, non Poëtæ, ut probe observavit Clariss. Neocorus.

THEODECTES Phaselites, Isocratis discipulus, Rhetor, Tragœdias etiam scripsit teste Plutarcho in Isocratis vita. Quinquaginta ei Tragœdias tribuit Svidas in Θεοδέκτης & Stephanus in Φασηλὶς qui Epitaphium ejus refert. Ex quibus apud Aristotelem, Stobæum & alios observavi ejus *Ajacem, Alcmaeona,* Dionys. Halic. & Eusebius p.466. præparat. *Bellerophontem, Helenam,* Arist. l.6. Politic. *Oedipodem, Orestem, Philoctetem* & *Tydeum*. Tragicus etiam vocatur à Clemente Alex. 6. Strom. p. 623. Pauca quædam illius fragmenta selegit Grotius in excerptis. p.445. seq. Aristeas libro de LXX. Interpretibus & ex eo Josephus XII. 2. fabulantur eum oculis captum fuisse, cum aliquid è sacris litteris in drama qvoddam suum transferre instituisset.

THEODORUS τραγῳδιῶν ὑποκριτὴς memoratur Aristoteli Lib. VII. Politic. c. ult. Plutarcho in proœmio noni συμποσιακῶν & Lib. de laude sui p.545. & Laërtio Lib. II. sect. 104. ποιητὴς τραγῳδίας.

THEODOTUS, inquit Delrio, *cum Mnesarchum Tyrannum quâdam Tragœdiâ perstrinxisset, ab eo in Apollinis templo quo confugerat occidi jussus est, quam rem Ovidius in Ibin significat.* Verba Ovidii hæc sunt v.465.

Victima vel Phœbo sacras macteris ad aras,
Quam tulit à sævo Theudotus hoste necem.

Verum his alii rectius putant respici Theodotum Bactrianorum Regem ab Arsace Rege Parthorum mactatum. Longe minus credibile est hunc eundem, ut putabat Delrio, Theodotum esse, cujus Poëma Heroicum de Judæis laudat Eusebius IX. de præparat. c.22. Potius enim intellexerim Theodotum Phœnicium, cujus scripta Græcè reddita à Læto memorat Tatianus. Meminit ejusdem Theodoti Josephus quoque 1. contra Apionem pag. 1051. locum hujus Theodoti emendat Grotius ad Joh. IV. 5.

THEOGNIS, diversus à Megarensi, (de quo supra suo loco) unus ex triginta Tyrannis Athenis, ἐκ τῶν λ', ita enim legendum pro eo quod in Svidæ codicibus ἐτῶν λ', nam apud Xenophontem Lib. II. hist. Græc. Theognidis inter triginta tyrannos mentio. Τραγῳδοποιητὴς certe fuit,

fuit, à Nicomacho Athenienſi ſuperatus, ſed adeo ineptus, ut propter frigiditatem diceretur *χιών*, ſive *nix*. Confer Scholia ad Comici Acharnenſes p. 267. & Urbanum Chevræum, Gallum, in Chevræanis T. I. p. 246. ubi notat Arioſtum ab Italo quodam ſimili catachreſi dictum *Aprilem*, veluti floribus, & Taſſum, *Septembrem* fructibus abundantem. Adde quod Philocles Comicus propter acerbam dicacitatem teſte Svida dictus eſt *χολή*, *bilis*: Dionyſius Philadelphenſis, ob dictionis *ἀκυρολογίαν*, *διάκενος*, *vacuus*, ut notat Euſtathius ad Dionyſium Periegetem. Proclides *χέζας Cacator* apud Svidam in *χεζητιάων*. Ecphantis ingenii obſcuri Comicus, *καπνίας*, *captator fumi*, quod legas apud Heſychium Alexandrinum in illa voce.

Ex THEOPHRASTO definitionem Tragœdiæ profert Diomedes Lib. III. Grammat. p. 484. unde ſuſpicari licet eundem ut de Comœdia ſic de Tragœdia quoque peculiari opere egiſſe.

THESPIS Athenienſis, de quo ſuperiore capite XVI. à me dictum eſt, primam Athenis tragœdiam egit è plauſtro, Olymp. LXI.

THESSALUS Tragœdiarum *ὑποκριτὴς* tempore Alexandri Magni. Vide Athenæum Lib. 12. p. 538. Plutarchum Alexandro pag. 669. & 681.

THUGENIDES cujus *δικασαὶ* allegantur à Svida & Photio MS. in *τελαχθῆναι*.

TIMESITHEUS Tragicus, cujus dramatum nomina apud Svidam exſtant: *Δαναΐδες, ά, β'. Ἕκτορος λύτρα, Ἡρακλῆς, Ἰξίων, Καπανεύς, Μέμνων, Μνηστῆρες, Ζηνὸς γοναὶ, Ἑλένης ἀπαίτησις, Ὀρέστης καὶ Πυλάδης, Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης*. De aliis Timeſitheis agit illuſtris Gisbertus Cuperus ad *Ἀποθέωσιν* Homeri p. 296.

TIMOCLES alter Tragicus fuit, ut ex loco reſtituto Athenæi docet Caſaubonus IX, 18. De altero Comico dixi infra in notitia Comicorum.

TIMON Phliaſius ſecta Pyrrhonius ſub Ptolemæo Philadelpho clarus, præter ſillos & alia Tragœdias quoque ſexaginta ſcripſiſſe à Laërtio traditur Lib. IX. ſect. 110. Fuit & alter *Timon* Athenienſis *μισάνθρωπος*, qui tempore Peloponneſiaci belli vixit, & a Delrione neſcio quo auctore Tragicis & ipſe annumeratur.

TIMOTHEUS Gazæus in Anaſtaſium Imperatorem, teſte Svidâ, ſcripſit tragœdiam occaſione *Chryſargyri* tributi, de quo conſules ex veteribus Evagrium, ex recentibus Meurſii, Cangiiqve gloſſaria græcobarbara.

Alius antiquior TIMOTHEUS Milesius, Poëta Tragicus & Dithyrambicus, Musicusque celebris temporibus Euripidis. Hujus Timothei *νόμους κιθαρῳδικοὺς* memorat Hephæstion in Enchiridio. pag. 66. Inter ejus scripta Svidas refert *Persas* sive *Ναύπλιον*, pro quo male *Ναυτίλον* habent codices Athenæi. Timothei *Persas* laudat etiam Plutarchus in Philopœmene p.362. & de audiendis poëtis p.32. & Aristoteles c. 1. Poëtices. Idem Svidas *Phinidas* ac *Laërtem* hujus Timothei memorat, quas tragœdiarum inscriptiones esse existimo. Plutarchus de laude sui p. 359. τὸν Τιμόθεον ἐπὶ τῇ κατὰ Φρύνιδος νίκῃ γράφοντα, Μακάριος ἦσθα Τιμόθεε, ὅτε κάρυξ εἶπε. Νικᾷ Τιμόθεος ὁ Μιλήσιος τὸν κάρβωνος τὸν ἰωνοκάμπταν, εἰκότως δυσχεραίνομεν, ὡς ἀμούσως καὶ παρανόμως ἀνακηρύττοντα τὴν ἑαυτοῦ νίκην. De hoc Timotheo quem videtur etiam laudare Plutarchus in Demetrio p.909. præterea consules Vossium in Institutionibus Poëticis, & libro de Poëtis Græcis, Gyraldum dialogo IX. Fuit & *Timotheus Zacynthius* tragicus histrio, de quo adeunda scholia ad Sophoclis Ajacem v. 871.

TITUS VESPASIANUS Imperator, poëmata & tragœdias græcè composuit. Testis Eutropius Lib. VII. c. 21. Poëmata ejus memorat etiam Svetonius in Tito c. 3.

XENOCLES Duo, Carcini Tragici Pater, & filius, quorum meminit Scholiastes Aristophanis ad Ranas pag. 133. seq. Ac filio quidem, cujus Svidas in ἄξεσος meminit, duo fuere fratres *Xenotimus* & *Demotimus* *χορευταί*, ut docet idem Scholiastes ad Nubes p. 120. Xenocles Pater cum Euripide certavit, Olympiade LXXXI. vicitque tetralogia Tragœdiarum, quarum tituli *Oedipus*, *Lycaon*, *Bacchæ* & *Athamas Satyricus*, contra Euripidis *Alexandrum*, *Palamedem*, *Trojanos* & *Sisyphum satyricum.* Vide Æliani Var. Hist. Lib. II. cap. 8. Alius Xenocles Adramyttenus Rhetor, qvem Asiatico dicendi genere excelluisse testatur Strabo III. Lib. XIII. pag. 614.

XENOPHANEM Physicum, scriptorem Tragœdiarum vocat Eusebius in Chronico ad Annum MCCCLXXX. & ex eo Syncellus p. 238. Φωκυλίδης καὶ Ξενοφάνης Τραγῳδοποιὸς ἐγνωρίζετο. Mihi videtur excidisse Thespidis nomen ante vocabulum Τραγῳδοποιός. Confer Scaligerum in notis ad Euseb. pag. 96. & qvæ de Xenophane dixi infra cap. XXIII.

CAPUT

CAPUT XX.

De HERODOTO Historiarum scriptore.

Herodoti ætas & vita. 1. *Novem Libri Historiarum.* 2. *Reprehensores Herodoti & laudes.* 3. *Liber de Homero.* 4. *Promissi ab eo libri de rebus Assyriacis, Libycisque.* 5. *Loca Herodoti à veteribus allegata quæ in editis non reperiuntur. Lingua Persica ignarus Herodotus. ibid. Editiones latinæ.* 6. *Græcæ.* 7. *Græcolatinæ.* 8. *Versiones in linguas vernaculas.* 9. *Epigrammata in Herodotum. Plures Herodoti.* 10.

I.

HERODOTUS, sive ut viri docti scribendum contendunt a) ERODOTUS, è Cariæ urbe Halicarnassensis, quod ipse in limine Libri I. Historiarum profitetur, b) â quibusdam Thurius c) deinde dictus est, quia propter Patriam â Lygdamo tyranno vexatam d) in Thurios cum aliis profectus fuit, cum ad illam magnæ Græciæ in Italia in sinu Tarentino civitatem restaurandam Athenienses Coloniam misissent anno 3. Olymp. LXXXIII. prætore Callima-

a) Vide Henricum Valesium ad Ammiani Lib. *XXI.* cap. 6. Pater Herodoti ab aliis *Lyxus*, ab aliis *Xylus* forte rectius appellatur. Vide Jac. Gronovium T. 2. Antiqv. Græcar, tabula LXXI. ubi effigies Herodoti è veteri marmore apud Fulv. Ursinum p. 87. elogior. *Lyxi* tamen nomen occurrit etiam apud Lucianum de domo T. 2. p. 461.

b) Ἡροδότου Ἁλικαρνασσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε, quod initium operis laudatur etiam â Demetrio περὶ ἑρμηνείας §. 17. & 44. Licet Plutarchus *Lib.* de exilio p. 604. testatur in quibusdam Codicibus scriptum fuisse Ἡροδότου Θουρίου.

c) Avieno in ora maritima v. 49. Herodotus ipse Thurius. Juliano Epist. 22. & in alia ap. Suidam in Ἡρόδοτος & Plutarch. p. 604. de exsilio ὁ Θούριος λογοποιός. His antiquior Strabo Lib. *XIV.* p. 656. Ἄνδρες δὲ γεγόνασιν ἐξ αὐτῆς (Ἁλικαρνάσσου) Ἡρόδοτός τε ὁ συγγραφεύς, ὃν ὕστερον Θούριον ἐκάλεσαν διὰ τὸ κοινωνῆσαι τῆς εἰς Θουρίους ἀποικίας. Vide & Epitaphium relatum â Stephano Byz. in Θούριοι & Scholiaste Aristoph. ad nubes p. 79. â Salmasio autem latine expressum sic: *Lyxidæ* Herodoti cineres humus ista recondit Historiæ antiquæ Patris Joniacæ, Quem Doris Patria extulerat, patria altera posthac Thurias excepit, dum fugit invidiam. Quod vero in Hygini codd. Lib. II. Poët. Astronom. c. 2. Herodotus Milesius vulgo vocatur, error est â Joh. Schefero recte emendatus.

d) Suidas in Ἡρόδοτος.

limacho e) Thurii f) quoq; si credimus Plinio, Historiam suam condidit circa annum ætatis suæ XL. g) Urbis Romæ CCCX. (sive Olymp. LXXXIV. annum I.) ante Christum natum CCCCXLIV. Vixit annos ad minimum LII. nam Dionysius Halicarnassensis h) testatur eum Peloponnesiaci belli tempora vivendo attigisse. Parentes ipsius & genus haut ignobile commemoratur à Svida in πανύασις. Cenotaphium honorarium Athenis inter monumenta Cimonia Herodoto positum tradit Marcellinus in Thucydidis vita, ad quem locum conferendus H. Dodwellus in Annalibus Thucydideis p. 25.

II. Exstat svavissimum ejus opus ἹΣΤΟΡΙΩ͂Ν λόγοι θ', *Historiarum Libri IX.* quod exorditur Herodotus a Gyge Lydorum Rege, qui uno ac dimidio fere seculo Cyrum antecessit: inde à Cyro res Medo Persicas fusius prosequitur ad Xerxis usque è Græcia fugam i) Ægyptiorum simul Scytharumque & Græcorum res attingens. Dialecto scriptum est Joni-

e) Adi ἱστοριῶν συναγωγὴν Chronico Eusebii Scaligerani subjectam.

f) Plinius Lib. XII. c. 4. tanta ebori auctoritas erat urbis nostræ trecentesimo decimo anno, tunc enim auctor ille (Herodotus) historiam eam condidit Thuriis in Italia. A Plinio dissentit Lucianus in Herodoto T. I. p. 571. seq. qui ex Patria sua eum recta ad Olympicum conventum profectum esse & ibi Historiam suam in Patria Halicarnasso elaboratam recitasse innuit. Dissentit etiam Svidas qui Samum petiisse, & ibidem dialecto Jonicæ adsvevisse (Halicarnassenses enim Dorica utebantur) Historiarumque libros composuisse tradit. Dissentit etiam Eusebius in Chron. qui ad Olympiadem LXXXIV. hæc habet: Herodotus cum Athenis libros suos in Concilio (in Panathenæis ut videtur) legisset, honoratus est. Confer Scaligerum ad Euseb. p. 104. Vossium de Hist. Gr. Lib. I. c. 3. & Petavium, Lib. XIII. de Doctrina temporum p. 574.

g) Nam Olymp. LXXV. anno I. quo Xerxes in Europam trajecit, Herodotus fuit annorum quatuor. Vide Scaligerum ad Euseb. p. 102. hoc colligentem ex testimonio Pamphilæ apud Gellium Lib. *XV.* c. 23.

h) Dionysius Halicarnassensis de charactere Thucydidis p. 138. ὁ δὲ Ἁλικαρνασσεὺς Ἡρόδοτος γενόμενος ὀλίγῳ πρότερον τῶν Περσικῶν, παρεκτείνας δὲ μέχρι τῶν Πελοποννησιακῶν.

i) Diodorus Sic. L. *XI.* p. 262. τῶν δὲ συγγραφέων Ἡρόδοτος ἀρξάμενος πρὸ τῶν Τρωϊκῶν χρόνων γέγραφε κοινὰς σχεδὸν τὰς τῆς οἰκουμένης πράξεις ἐν βιβλίοις ἐννέα. Καταστρέφει δὲ τὴν σύνταξιν εἰς τὴν περὶ τὴν Μυκάλην μάχην τοῖς Ἕλλησι πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ Σηστοῦ πολιορκίαν. Olymp. LXXV. 2. Argumenta librorum Herodoti exposita tirones videre possunt in relectionibus hiemalibus Degorei Whear, & in Vite Historica Christiani Gueintzii, ut præteream Davidis Chytræi scriptum de utilitate Herodoti, & in singulos libros argumenta.

Jonica, k) genere orationis cum lenitate quadam æquabili *instar sedati amnis* profluente, quod *fusum atque tractum* Cicero appellat, Aristoteles λέξιν εἰρομένην. Vide Turnebum ad Ciceronis 1. de legibus p. 14. Divisum est ab auctore ipso l) in Libros novem. Utrum vero totidem Musarum elogium ipse quoque imposuerit scriptor, dubium mihi videtur, nec modestiæ ejus congruens, licet non desint alii, qui scriptis suis Musarum nomina imposuisse dicuntur, ut notavi superiore Libro I. c. 1. §. 3. ex quibus Aurelius Opilius teste Svetonio de illustribus Grammaticis c. 6. variæ eruditionis volumina novem unius corporis existimavit se non absurde ex numero Musarum atque appellatione & scripsisse & fecisse, quia scriptores pariter atque Poëtas sub clientela Musarum esse judicaret. Lucianus vero duobus in locis m) aliorum admirationi tribuit, quod libri Herodoti vocati sint Musæ, & quidem videtur innuere factum hoc esse ab iis qui opus illud in Olympiis ab auctore recitari auscultantes ejus elegantia & svavitate fuerant capti ac permoti. Etiam in theatro decantata fuisse τὰ Ἡροδότου ab Hegesia Comico, testatur Athenæus XIV. p. 620. Procemium à *Plesirrhoo* Thessalo præfixum refert Ptolemæus Hephæstionis lib. 3. apud Photium Cod. CXC. ὡς Πλησίρροος ὁ Θεσσαλὸς ὁ ὑμνογράφος ἐρώμενος γεγονὼς Ἡροδότου καὶ κληρονόμος τῶν αὐτοῦ, οὗτος ποιήσειε τὸ προοίμιον τῆς πρώτης ἱστορίας Ἡροδότου Ἁλικαρνασσέως. Τὴν γὰρ κατὰ φύσιν εἶναι τῶν Ἡροδότου ἱστοριῶν ἀρχήν, Περσέων οἱ λόγιοι Φοίνικας αἰτίους γενέσθαι φασὶ τῆς διαφορῆς.

III. Herodoto ejusque fidei detraxere è veteribus Ctesias apud Photium, Strabo & Diodorus non uno in loco, Gellius, Plutarchus in Libro de malignitate Herodoti Bœotios cives suos vindicaturus, & Ælius Harpocration, qui teste Svida Librum scripserat περὶ τοῦ κατεψεῦσθαι τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν, & Manetho Ægyptius qui ἐν τῷ πρὸς Ἡρόδοτον allegatur ab

k) ἰάδος ἄριστος κανὼν vocatur Herodotus à Dionysio Halicarnass. Epist. ad Cn. Pompejum p. 130. licet Hermogenes περὶ ἰδεῶν Lib. II. p. 513. notat Hecatæum Milesium à quo plurima accepit Herodotus (notante etiam Porphyrio apud Euseb. Lib. X. præparat. c. 2. p. 466.) usum ἀκράτῳ ἰάδι, Herodotum ποικίλῃ. Adde Salmasium p. 41. de Hellenistica.

l) Herodotus ipse libro V. ὡς δεδήλωταί μοι ἐν πρώτῳ λόγῳ.

m) Lucianus de scribenda Historia T. 1. p. 631 ὁ δ᾽ οὖν Θουκυδίδης εὖ μάλα τοῦτο ἐνομοθέτησε, - - ὁρῶν μάλιστα θαυμαζόμενον τὸν Ἡρόδοτον ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι αὐτοῦ τὰ βιβλία; & in Aëtione sive Herodoto T. 1. p. 572. seq. οὐ θεατὴν ἀλλ᾽ ἀγωνιστὴν Ὀλυμπίων παρέσχεν ἑαυτὸν ᾄδων τὰς ἱστορίας καὶ κηλῶν τοὺς παρόντας, ἄχρι τοῦ καὶ Μούσας κληθῆναι τὰς βίβλους αὐτοῦ, ἐννέα καὶ αὐτὰς οὔσας.

Etymolog. M. in λεοντοκόμος & ab Eustathio ad Iliad. λ. unde haud satis accuratè eruditissimus Bochartus I. Hierozoic. p. 715. & ex eo Svicerus in λέων laudant Manethonem in notis ad Herodotum. Sed & Josephus Lib. I. contra Apionem p. 1035. testatur Herodotum ἐν τοῖς πλείστοις ψευδόμενον non ab uno vel altero sed ab omnibus argui, & Photio cod. LX. atque ipso Cicerone judice Lib. I. de legibus, apud Herodotum Historiæ patrem sunt innumerabiles fabulæ: Huic judicio subscribunt è recentioribus Lud. Vives, Joh. Bodinus & infiniti alii: quanquam Herodoti causam agunt non minus celebria nomina Joachimus Camerarius, Henricus Stephanus, * & ante annos non ita multos Bernardus de Montfaucon in Libro gallico quo Historiam Libri Judith tueri & ab objectionibus Chronologorum liberare conatur. n) Saltim Herodotus ipse non omnia pro exploratis venditat, v. g. Libro II. Τοῖσι μὲν νῦν ὑπ' Αἰγυπτίων λεγομένοισι χράσθω, ὅτεῳ τὰ τοιαῦτα πιθανά ἐστι. Ἐμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν λόγον ὑπόκειται ὅτι τὰ λεγόμενα ὑπ' ἑκάστων ἀκοῇ γράφω. Et Lib. IV. cum de monstris Libyæ dixisset: ταῦτα εἰ μέν ἐστι ἀληθέως, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λέγεται γράφω. Epitomen Herodoti duobus Libris concinnatam à *Theopompo Chio* o) & ejus æquali *Ephoro*, memorat Svidas in θεόπομπος. *Sallustii* Sophistæ commentarium in Herodotum, aliumque *Heronis* Rhetoris Atheniensis, idem in Σαλλούστιος. De dictione Herodoti leniter fluente & svavi, nota sunt Ciceronis & Fabii judicia. Quod in medio dicendi genere excellat, pluribus disputat Dionysius Halicarnasseus, qui eum in plerisque præfert Thucydidi, & Xenophontem in charactere πραγματικῷ pariter ac λεκτικῷ Herodoti ζηλωτὴν fuisse observat. Sidonio Apollinari carm. 23. v. 134. torrens Herodotus, tonans Homerus.

IV. Scripsit præterea Herodotus Jonica dialecto ΕΞΗΓΗΣΙΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ ΒΙΟΤΗΣ, *Narrationem de Homeri vita*, quæ itidem exstat, & de qua dixi hoc ipso libro secundo c. I. ubi & eorum expendi sententiam, qui scriptum istud Herodoti nostri esse negant. Herodoto tribuunt præter ibi laudatos Eustathius prolegom. ad Iliadem, & auctor Scholiorum græcorum in Lucianum T. I. p. 32. & T. 2. p. 17.

V. Promisit Herodotus etiam λόγους Ἀσσυρίους Lib. I. c. 184. adde c. 106. & λόγους Λιβυκοὺς Lib. II. c. 161. p) Sed ab eo elaboratos non crediderim

* Multa habentur vulgo pro falsis quia sunt insolita, cum verissima sint. Confer Stephani Stephanii prolegomena ad Saxonem Grammaticum cap. XXIII.

n) De hoc libro agunt Acta Eruditor. T. 2. supplem. p. 49.

o) Quoniam nemo præter Svidam hujus epitomes meminit, hinc *Vossius* de Hist. Gr. p. 16. & 31. conjicit, potius esse Theopompi cujusdam junioris.

p) Camerarius in Herodoti vita.

derim, quoniam nemini veterum memorantur. Aristoteles quidem Lib. VIII. hist. animal. c. 17. reprehendit Herodotum, quod tradiderit aquilam in obsidione Nini bibisse, cum universæ aves γαμψώνυχες sive aduncis unguibus præditæ potu abstineant: illud vero in novem Herodoti Libris neutiquam occurrens, ex Assyriaca ejus historia petitum G. J. Vossius q) suspicabatur. Forte autem integrioribus Herodoti Musis usus est Aristoteles, cum Is. Vossius quoque Colomesio pag. 121. Opusc. testatus sit plura se Herodoti loca observasse, quæ in libris quales hodie habemus non exstant. Ignarum fuisse Herodotum linguæ Persicæ, & nullis Orientis gentium instructum monumentis, affirmat idem Is. Vossius c. 1. libri de Oraculis Sibyllinis. Nimirum Persicæ linguæ ignorantiam Gatakerus c. 21. p. 661. Adversar. edit. Lond. colligit ex eo, quod Herodotus omnia Persarum nomina in literam S desinere tradidit, græcis tantum scriptoribus consultis.

VI. *Editiones scriptorum Herodoti latinæ.*

1. Libri IX. Historiarum ex *Laurentii Vallæ* translatione, Venet. 1474. fol. Hæc cum passim peccet, obscuras tamen quasdam sententias apte expressit, fatente & mirante H. Stephano.

2. Eadem à *Conrado Heresbachio* suppleta & castigata, addito etiam libello de vita & genere Homeri. Colon. 1526. fol. apud Eucharium Cervicornum & 1537. fol. Lugd. 1542. 8vo. & 1551. 12mo. Colon. 1562. fol apud Maternum Cholinum.

3. Utraque recognita ab *H. Stephano* 1566. fol Francof. 1584. 8vo. & 1595. 8vo. cum *Frid. Sylburgii* spicilegio. Præcipue H. Stephanus industriam suam demonstravit in reddendis latine versibus quos græcos longe plurimos in vita Homeri affert Herodotus, & intranslatos Heresbachius reliquerat.

VII. *Editiones Herodoti Græcæ.*

1. Aldina Venet. 1502. fol.

2. 3. Duplex Hervagiana Basileensis Ao. 1541. & 1557. fol. cum *Joachimi Camerarii* præfatione, annotationibus in quædam loca, & de vita Herodoti deq; figuris, & qua usus est Dialecto. In his editionibus Græcis liber de vita Homeri desideratur, vulgatus Græce cum Homero edit. Florent. in fol. Aldinæ & Argentorat. in 8. & ab H. Stephano cum Homeri & Hesiodi certamine A. 1573. 8. adjunctis p. 177. nonnullis Ios. Scaligeri in Hesiodi libellum castigationibus. Vicissim in hac Basileen-

q) Vossius de Histor. Gr. p. 17. Et Lib. III. de idololatria c. 90. Confer Gatakeri Cinnum Lib. II. c. 8. p. 314.

ſileenſi editione Herodoto additi Græce ſunt libri duo Georgii Gemiſti Plethonis de iis quæ poſt pugnam ad Mantineam geſta ſunt. Hos Aldus non cum Herodoto ſed cum Xenophonte & Herodiano vulgaverat. A. 1503. fol.

4. *H. Stephani*, cum Cteſiæ fragmentis A. 1570. fol. cui ad calcem juncta quæ ſeparatim antea A. 1566. prodierat latina ejusdem editio, præter verſionem denuo caſtigatam novem Hiſtoriarum & libri de Homero, exhibet Apologiam H. Stephani r) pro Herodoto, Excerpta è Cteſia latine reddita, & icones memorabilium quarundam apud Herodotum ſtructurarum.

VIII. *Editiones Herodoti Græcolatinæ.*

1. *Henrici Stephani* Ao. 1592. fol. in qua Herodoti Græca iterum à Stephano recenſita, caſtigata verſio, tum præfixa pro Herodoto Apologia, vocabulaque Jonica & genera loquendi Herodotea poſt Camerarii induſtriam diligentius adnotata, & Joniſmi Gallici ſive Jonici Galliciſmi obſervati, teſtimonia veterum & varia in Herodotum Epigrammata, tum appendix ex variis collecta ſcriptoribus veteribus, de legibus & inſtitutis tam Perſicis quam Ægyptiacis, & fragmenta Cteſiæ atque excerpta cum H. Stephani verſione & de Cteſia disquiſitione. Notæ vero in Herodotum quas idem Stephanus editurum ſe promiſit, nunquam lucem adſpexerunt. 2. *Gothofredi Jungermanni* Francof. 1608. fol. qui vir doctiſſimus juxta ac modeſtiſſimus Stephani editioni præclara quædam adjecit, libros Herodoti in capita diviſit, indice locuplete ornavit, librum de vita Homeri ad codicem inſignem MS. emendavit, *Friderici Sylburgii* caſtigationes in non pauca Herodoti loca, gloſſarium breve Græcum in Herodotum s) ex MS. codice Goldaſti, fragmenta Cteſiæ poſt H. Stephani & A. Schotti t) diligentiam locupletiora, & novam appendicem è variis ſcriptoribus collectam de incremento Nili u) adjunxit. Voluit etiam addere notas Dan. Heinſii

r) Toto cœlo differt hæc Apologia à libro Gallico H. Stephani qui inſcribitur l' introduiection au traité de la conformité des merveilles anciennes avec les modernes, ou traité præparatif à l' Apologie pour Herodote A. 1565. 8vo. & ſæpius poſtea editus acerbam ſatiram continens in mores perditos & alios abuſus Cleri Romani, non minus incredibiles futuros poſteris, quam ſint multa quæ de antiquis ætatibus ab Herodoto tradita ſunt.

s) Λέξεων Ἰάδων συλλογή. Multa hujus αὐτολεξεὶ occurrunt apud Corinthum de dialectis, ubi agit de Dialecto Jonica. Etiam inter libros quos Regi Galliæ obtulit Antonius Eparchus, fuere Ἡροδότου λέξεις ἰσορικαί.

t) A. Schottus ad verſionem Photii cod. 72. fragmenta Cteſiæ colligit.

u) Ab iſtis paſſim refutantur ea quæ de Nilo diſputat Herodotus Lib. II. c. 7. ſeq.

ſii, ſi eas nanciſci in tempore potuiſſet, de quibus Hœſchelius in literis ad Jungermannum 7. Cal. Sept. 1608. (poſt epiſtolas Hottomannianas p. 473.) Dan Heinſii notæ ad tuum Herodotum vel ſeorſim edi mererentur, „ ſi alia ſe ratio cum quocunque alio libro conjungendarum non offeret. „ Sed & illæ tenebris hactenus damnatæ nondum in lucem prodiere. „ 3. *Tho. Galei* Rectoris ſcholæ D. Pauli Lond. 1679. fol. qui Jungermannianam editionem integram recudendam dedit, ſed ita, ut & gloſſarium Græcum in Herodotum duplo auctius ex MSto codice vulgaverit, & indicem dictionum Jonicarum notatu digniorum à Nathanaële Nicols confectum & Chronologiam Herodoteam, & ſuas denique eruditas notas & caſtigationes in Herodotûm adjecerit, uſus MSto codice Archiepiſcopi Cantuar. & Variis lectionibus ex alio Herodoti codice manu exarato. Illud vere, „ inquit, dicturus videor, me venam ſaltim aperuiſſe ad Herodotum ſanan- „ dum. Id certe volui, & ut conſequerer, ex Galeno, Heſychio, Georgio „ Pardo Jonicarum dictionum lexicon x) auxi & locupletavi, tum etiam, „ Herodotum non indiligenter contuli cum Athenæo, Euſtathio, Suida, „ aliisque ſcriptoribus qui ab eo quicquam fuerunt mutuati. Linguæ Jo- „ nicæ canon y) fuit olim Herodotus, enimvero in vulgatis libris tot oc- „ currunt gloſſemata, tot ab ea dialecto ad alias aberrationes, ut vix trien- „ tem Ionici idiomatis nunc ſupereſſe crediderim. Infinita ſunt quæ ex co- „ dice Archi Epiſcopi hoc in genere reſtitui poterant, ſed nunc non erat his „ locus. Exoriatur aliquis ita voveo, cui otium ſit uberius & ingenium ad „ perpurgandum Herodotum. Prætereo loca quædam Herodoti illuſtrata à Palmerio in Exercitationibus ad optimos auctores Græcos, à Tan. Fabro in Epiſtolis: & à Cordemoëo in variis Opuſculis editis Gallice Pariſ. 1704. 4. Orationes ex Herodoto excerptas & ſeparatim editas Lipſiæ à Rev. D. Joh. Oleario, tum loca quæ Pomponius Mela latine expreſſit cum Græcis Herodoti παράλλήλως poſita ab Andrea Schotto in ſua Melæ editione. Codicem MS. Herodoti Mediceum impenſe laudat & commendat Jacobus Gronovius Vir Cl. Verſionem latinam Vallæ poſt H. Stephanum & alios viros doctos locis quibusdam emendavit Lambertus Bos vir doctiſſimus in Obſervationibus Miſcellaneis c. 2. 7. & 11.

x) In hac palæſtra ſtudium præ cæteris ſuum demonſtravit Æmilius Portus, cujus lexicon Jonicum lucem vidit Hanoviæ *A.* 1603. 8vo. Ἐξήγησιν γλωσσῶν Herodoti ſcripſerat olim Apollonius Grammaticus, laudatam Etymolog. M. in Κωφὸς & σοφιστής.

y) Photius Cod. 60. de Herodoto: Ἰωνικῆς δὲ διαλέκτου κανὼν οὗτος ἂν εἴη, ὡς Ἀττικῆς Θουκυδίδης. Eadem habet codice 72. extremo.

IX. *Versiones Herodoti vernaculæ.*

Gallice libros historiarum transtulit P. du Ryer Parif. 1658. fol. 1660. 8vo. 2. Vol. & Gratianopoli 1665. 12. tribus Volum.

Belgice libri IX. Historiarum cum vita Homeri ab Olferto Dapper è græco conversi. Amst. 1665. 4to.

Ex latino Germanice per Hieron. Bœmerum Augustæ Vindel. 1535. fol. Alia versio Georgii Schwartzkopf Basil. 1593. fol. Francof. 1612. fol.

Anglicam versionem cum notis, molitur D. Drake.

X. Concludam præsentem de Herodoto tractationem Epigrammate Christodori Coptitæ, quod exstat Libro V. Anthologiæ, atque ita latine expressit Salmasius:

Nec te Alicarnasso Vates divine silebo
Herodote ô sapiens, quo fortia facta virorum
Quicquid in Europa atque Asia labentibus annis
Tempora prisca tulere, novem sacrante Camœnis
Juncta Jadi certat florens facundia lingua.

Aliud in Herodotum Epigramma profert Scholiastes Comici ad Nubes p. 79. & Svidas in λέχαι. Cæterum in veterum scriptis plures memorantur Herodoti nomine, ut docuit Jonsius Libro II. de scriptoribus Hist. Philosoph. c. 1. cujus observatis nonnulla adjungam. Sunt igitur 2) Herodotus Democriti frater, Ælian. IV. 20. Var. 3) Herodotus logomimus qui apud Regem Antiochum in honore fuit teste Athenæo Lib. I. 4) Herodotus Epicuri familiaris, cujus librum de pubertate illius Philosophi memorat Laërtius Lib. X. sect. IV. qui etiam de Democrito mihi laudari videtur apud eundem Lib. IX. sect. 34. 5) Herodotus Tarsensis sive Philadelphæus Ariei F. Medicus Empiricus Sexti præceptor. Svid in Σέξτος & Laërt. IX. ult. Hujus Herodoti librum ἰατρὸν laudat Galenus 2. in 6. Epidem. T. 5. p. 472. 6) Herodotus Musicus de quo Æneas Gazæus Epist. 7. 7.) Herodotus præfectus in numo Dyrracheno apud Laur. Begerum T. 1. thesauri Brandenburg. p. 457. 8) Herodotus Agathini discipulus Medicus Pneumaticus. Galen. 1. de facult. simplic. & 4. de differentiis pulsuum. 9) Herodotus Basilidis F. cujus meminit Herodotus Halicarnasseus Lib. VIII. c. 132. 10) Herodotus, Menandri Protectoris, qui sub Imp. Mauritio historiam scripsit, frater. Svid. in Μένανδρος. Hic ipse est qui in Malalæ Chronico T. 1. p. 200. Ηρόδοτος ὁ ἱστοριογράφος appellatur. 11) Herodotus Olophyxius qui de Nymphis & sacrificiis scripsit, de quo Svidas in Ὀλόφυξις.

12.) Hero-

12) Herodotus Thebanus celebratus Pindaro Isthmionic. 1. 13) Herodotus Brysonis Sophistæ pater, quem allegat Aristoteles VI. 5. & IX. 11. hist. animal. & III. 5. 6. generat. animal. & Antigonus c. 48. hist. mirabil. licet in quibus codicibus non Ἡρόδοτος est & Ἡρόδωρος. Occurrit & Herodotus Sophista discipulus Secundi Sophistæ Atheniensis apud Svidam in Σεκοῦνδος. Sed pro Ἡροδότου ibi legendum Ἡρώδου ut è Philostrato notavit Meursius VI. 9. Attic. Lect. Etiam in indice librorum quos Antonius Eparchus dono obtulit Regi Christianissimo, male editum est φιλοστράτου ἐκ τοῦ κατὰ Ἡρόδοτον σοφιστήν, pro Ἡρώδην, apud Stephanum le Moyne T. 1. Var. Sacr. p. 520. Similiter pro Herodoto Lycio cujus librum de ficubus allegat Athenæus libro III. legendum *Herodorus*. Herodorus quoque est qui in Athenæi Codicibus VI. p. 231. vocatur Herodotus Heracleotes. Confer XI. p. 474. & 504. Simile vitium in scholiis Græcis ad Hesiodum p. 20. b. Sic in Stephani Byz. codicibus in Ἐρυσίχη, Herodoti Technici nomen irrepserat pro Herodiano. Forte etiam apud Plutarchum in vitis decem Rhetorum similis error, cum in vita Antiphontis ait inter ejus orationes præcipue laudari τὸν περὶ Ἡροδότου. Sane περὶ τοῦ Ἡρώδου λόγος etiamnum exstat & laudatur ab Harpocratione in Φερῦδος.

CAPUT XXI.

De ARISTOPHANE Comico.

Aristophanis Comici ætas, censura & laudes. Aristophanes alii quinque ab isto distincti 1. *De undecim Aristophanis Comœdiis quæ exstant.* 2. *Deperditorum dramatum Catalogus cum variis Observationibus.* 3. *Scholia Græca in Aristophanem.* 4. *Editiones.* 5. *Index scriptorum in Scholiis ad Aristophanem laudatorum.* 6.

I.

ARISTOPHANES Philippi sive Philippidæ * F. patria incerta, (fuere enim qui Naucratitem affirmarent teste Athenæo VI. p. 229. alii Æginetam, alii Ægyptium denique,) civitate Atheniensis, Comicus: non constat quamdiu ætatem produxerit ultra Olympiadem XCVII. cujus postremo anno Plutum agendum permisit filio Araroti. Mortuum hoc Epigrammate prosecutus esse dicitur *Plato* Philosophus, teste Thoma Magistro:

Αἱ

* *Vide* Fulv. Ursini elogia *Viror.* illustrium p. 29.

Αἱ χάριτες τέμενός τι λαβεῖν ὅπερ οὐχὶ πεσεῖται
Ζητοῦσαι, ψυχὴν εὗρον Ἀριστοφάνους.

Quod Franciscus Vavassor ita transtulit:

Nunquam casurum cupidæ sibi sumere templum
Invenere animam Gratiæ Aristophanis.

Vel etiam felicius sic:

Trina sibi æternum quærebat Gratia templum,
Unius invenit pectus Aristophanis.

Eosdem Platonis versus referens Olympiodorus in vita Philosophi excerptâ ex ejus commentario in Alcibiadem Platonis & à Merico Casaubono ad calcem Laërtii edita addit Platonem Aristophane & Sophrone peculiariter delectatum, ita ut horum scripta in ejus defuncti lectulo reperta fuerint. Ἔχαιρε δὲ πάνυ καὶ Ἀριστοφάνει τῷ κωμικῷ καὶ Σώφρονι, παρ' ὧν καὶ τὴν μίμησιν τῶν προσώπων ἐν τοῖς Διαλόγοις ὠφελήθη. Λέγεται δὲ οὕτως αὐτοῖς χαίρειν, ὥστε καὶ ἡνίκα ἐτελεύτησε, εὑρεθῆναι ἐν τῇ κλίνῃ αὐτοῦ Ἀριστοφάνην καὶ * Σώφρονα. Vitam Comici exposuit scriptor Græcus qui scholiis præmittitur, & dehinc non indiserte Gyraldus dialogo VII. Effigiem Aristophanis quam post alios exhibuit Clariss. Gronovius T. 2. Antiqu. Gr. tabula LXVIII. commentitiam esse non dubito, & veteri trunco aliunde superimpositam. Acerbam Aristophanis censuram scripsit Plutarchus libro cujus epitomen duntaxat habemus, quo Menandrum longe ipsi prætulit, lususque salesque Menandri sed natos pelago quô Venus orta sales neutiquam conferendos esse contendit cum Aristophanis amara & aspera (adde & sæpius obscœna) scurrilitate. Haud dubie tamen Comœdiæ veteris ** princeps fuit, Eupolidi & Cratino alicui longe prælatus, suæ pariter & posteræ ætatis judicio. Mediæ quoq; Comœdiæ specimen dedit in *Æolosicone* & *Cocalo* dramate, ut infra inter deperditas Aristophanis fabulas annotavi. Vario Carminis genere utitur, unde de eo Terentianus Maurus:

Aristo-

* De solo Sophrone hoc memorant Laërtius III. 18. Hesychius *Illustris*, Quintilianus, Valerius Max. & alii.

** De differentia Comœdiæ *veteris*, *mediæ* & *novæ* Vide Anonymum περὶ Κωμῳδίας Aristophani præmissum, & quæ viri docti ad Horatium Lib. *I.* Sat. *IV.* Idem exponunt è recentioribus Joh. Jonsius de scriptoribus Hist. Philosoph. Lib. I. cap. 6. Samuel Petitus ad leges *Atticas* p. 79. Gerh. *Vossius* Instit. Poëtic. Lib. II. cap. 27. Franciscus Vavassor Lib. de ludicra dictione pag. 72. seq. ubi etiam de *Aristophane* multa nec contemnenda. Mediæ Comœdiæ plus quam octingenta dramata evolvisse se testatur *Athenæus* VIII. p. 336. Μεγαρικὴ Κωμῳδία derisa ab Atheniensibus. Vide Appendicem Vaticanam proverb. 46.

Ariſtophanis ingens emicat ſollertia,
Qui ſæpe metris multiformibus novus
Archilochon arcte eſt æmulatus Muſica.

Propter Atticum dicendi genus à multis tanquam Græcæ linguæ Magiſter unice commendari ſolet, *Ferunt etiam* * Johannem Chryſoſtomum *Ariſtophanis Comœdias duodetriginta, cum ſuperſint nobis undecim duntaxat, lectitaſſe ſtudioſe, atque etiam pulvillo, cum dormitum iret, ſubjeciſſe, perinde quaſi & deponeret tantum ſcriptorem è manibus quam tardiſſime, & primo quoque tempore repeteret intermiſſam lectionem. Ex quo dupliciter imitatione & exemplo profecerit, primum ut acer plerumque ac vehemens eſſet in notandis ac perſtrigendis moribus, mulierum præſertim: deinde ut perbene Græce loqueretur, faciliusque ac ſolutius, quàm cæteri, verbis explicaret ſententias.* Achilles quoque Tatius Lib. VIII. de Amoribus Clitophontis & Leucippes inducit ſacerdotem in perditos Therſandri mores declamantem, quem pag. 493. ita deſcribit: παρελθὼν δ' ὁ ἱερεὺς· ἦν δὲ εἰπεῖν ὐκ ἀδύνατος, μάλιςα δὲ τὴν Ἀριςοφάνȣ ἐζηλωκὼς κωμῳδίαν. Ariſtophanis filii fuerunt *Araros, Philippus* (pro quo *Philetærus* memoratur Svidæ) & *Nicoſtratus*, de quibus infra in Notitia Comicorum deperditorum, ubi etiam de *Calliſtrato* & *Philonide*, quibus hiſtrionibus in fabulis ſuis agendis uſus fuit. Fuere & alii Ariſtophanes ut 1) qui Archon fuit Athenis Olymp. CXII. 2. Diodor. Sic. Lib. XVII. 2) Ariſtophanes Byzantinus Grammaticus de quo dicam Lib. III. 3) Ariſtophanes Mileſius, Plinio; Varroni Mallotes, qui de agricultura ſcripſit, 4) Ariſtophanes Bœotus Plutarcho de malignitate Herodoti p. 874. laudatus, cujus ſecundum Θηβαϊκῶν allegat Svid. in ὁμολωΐος, Θηβαΐȣς ὄρȣς Steph. in ἀντικονδυλέας, librum II. Βοιωτικῶν idem in χαιρωνεία. 5) Ariſtophanes Alexandri Magni ſatelles Plutarch. Alexandro p. 694. 6) Ariſtophanes Corinthius Libanii amicus, qui eum ſingulari tuetur oratione T. 2. Opp. p. 210. Cæterum Ariſtophanes Babylonius, quem ex Stephano refert Hendreichius pandectarum Brandenburgenſium ſcriptor, nullus eſt: nam Stephanus in λακεδαίμων citat Ariſtophanem ἐν βαβυλωνίοις, Comici noſtri drama deperditum reſpiciens. Ariſtophanes quoque Camiræus Comicus ab Athenienſi noſtro perperam diſtinguitur, ut in notitia Comicorum deperditorum annotavi.

II. Ex Comœdiis Ariſtophanis ætatem tulerunt hæ undecim, quas ſolas etiam evolviſſe ſe teſtatur Svidas in Ἀριςοφάνης.

* Vavaſſor libro laudato p. 79. Nec temere antiquiorem teſtem hujus de Chryſoſtomo narrationis reperiri quam Aldum Manutium in præf. ad Dan. Clarium Ariſtophani ſuo præmiſſa, obſervat Menagius præf. ad part. 2. Obſervatt. de Lingua Gallica, & T. 2. Anti Bailleti, p. 48.

1. ΠΛΟΥΤΟΣ. *Plutus* posterior * è duobus Comœdiis quas hoc nomine Poëta fecerat. Acta Archonte Antipatro Olymp. XCVII. 4. postrema earum quas Aristophanes ipse docuit, sive prima potius quam filio suo Araroti agendam permisit. Hanc *Joh. Reuchlinus* Ingolstadii se interpretatum affirmat auditoribus plus quam trecentis. Græce prodiit separatim Argentorat: 1567. 4. & cum versione metrica latina *Nicodemi Frischlini* Hamb. 1613. 8. curante Henrico Rumpio, & Helmst. 1667. 4. Carmine etiam reddidit *Adrianus Chilius* Antwerp. 1533. 8. & *Thomas Venetorius* Norimb. 1531. 4. Latina prosa verterunt præter *Andream Divum* & *Lambertum Hortensium*, *Carolus Girardus*, Bituricensis, cujus versione & commentario copioso (qui in editione Aristophanis Genevensi A. 1607. fol. etiam recusus exstat) illustrata *Græce* & latine prodiit Paris. 1549. 4. tum *Angli*, qui Plutum & Nubes Aristophanis cum nova versione ad verbum, adjectis per singulas paginas veteribus scholiis Græcis, eleganter typis exscribi fecerunt Londin. 1695. 8. In eadem editione habes duos indices in Scholia Græca ad binas hasce Comœdias, unum verborum quæ explicantur alterum auctorum qui allegati sunt. Gallica versio prosaria & notæ *Annæ Daceriæ* T. Fabri filiæ in Plutum ac Nubes cum examine utriusque Comœdiæ ad regulas theatri Paris. 1684. 12. Amstelod. 1692. 12. Gallico pridem carmine transtulerat Joh. Antonius Baysius. Gallica quoque prosa à se conversum & commentariis illustratum memorat Antonius Verderius Bibl. Gallicæ p. 81. Hæc Comœdia ἐγκώμιον πενίας dicitur Tzetzæ Chiliad XI. v. 755. & laudatur à Photio Epist. 150. Etiam una cum Ranis Aristophanis in usum Juventutis Græce separatim edita est Ultrajecti 1561. 4. Plutum & Nubes Aristophanis cum scholiis ineditis fuisse in Bibl. Renati Moreau testatur Labbeus Bibl. nov. MSS. p. 213.

2. ΝΕΦΕΛΑΙ. *Nubes*, quibus Socratem perstrinxit Comicus, ab Anyto ** & Melito ad hoc instigatus. Socrates quidem sciens se petendum salibus & scommatibus, non modo interfuit sed & quo ab omnibus videretur surrexit. Confer si lubet quæ viri docti ad Ælian. II. 13. Var. Plato hoc drama misit ad Dionysium Siciliæ tyrannum, & ex hoc aliis-

* *Sam. Petitus* lib. 1. Misc. c. 16. contendit in *Pluto* dramate quale hodie exstat, multa è posteriore, multa etiam è priore Pluto inserta legi. Confer ibid. c. 11. ubi Plutum priorem ab Aristophane editum docet in *Panathenæis* Olymp. XCII. 4.

** Negat hoc Laur. *Ingevvaldus Elingius* prof. Upsaliensis in Hist. Græcæ Linguæ p. 123. seq. & solennibus philosophorum & *Comicorum* dissidiis hæc unice putat esse tribuenda quæcunque adversus Socratem *Aristophanes* effutiit.

aliisque Ariſtophanis Comœdiis juſſit eum Remp. Athenienſium dicere, ut refert auctor Græcus vitæ. Mirifice populo Nubes Comicis placuiſſe teſtatur eodem in loco Ælianus, qui Ariſtophani, nec ulli alii victoriam à judicibus tribuendam eſſe clamaverunt. Syneſius quoque in Dione p. 40. μήτι κωμῳδία, inquit, τῶν νεφελῶν μᾶλλον εὐδοκιμεῖ, οὐδὲ γάρ ἐστιν ἥντινα μᾶλλον τῆς ἴσης δυνάμεως Ἀριστοφάνης ἀπήγγελκε. Scholiaſtes Ariſtoph. in προθεωρίᾳ νεφελῶν· τὸ δὲ δρᾶμα τοῦτο τῆς ὅλης ποιήσεως κάλλιστον εἶναί φασι καὶ τεχνικώτατον. Judicum tamen ſententia non Ariſtophanes ſed Cratinus pronunciatus eſt victor & Amipſias. Docuit Comicus Nubes poſteriores (quæ ſolæ exſtant, prioribus deperditis, ut ex duobus locis Athenæi & ſcholiis Græcis ad hanc Comœdiam obſervavit Meurſius in Bibl. Attica p. 1445.) anno poſt priores, Archonte Aminia Olymp. LXXXIX. 2. Ariſtophanes viciſſim à Platone Socratem Magiſtrum ſuum ulciſcente in ſympoſio inducitur tanquam homo cui περὶ Διόνυσον καὶ Ἀφροδίτην πᾶσα διατριβή. Vehementer quoque in Ariſtophanem Socratis nomine invehitur Eunapius in Ædeſio p. 35. *Thomæ Magiſtri* ſcholia inedita in Ariſtophanis νεφέλας ex Bibl. Renati Moreau allegat Joh. Pricæus ad Apuleji Apologiam, Cangius in gloſſario voce προζύμι & alibi, quanquam certum eſt ſcholiorum Thomæ partem inter edita in nubes ſcholia legi. Latina proſa hanc Comœdiam verterunt *Andreas Divus*, *Lambertus Hortenſius*, & *Angli* qui etiam ſcholia vetera Græca adjecerunt, ut jam dixi in Pluto. Metaphraſi Poëtica *Nicodemus Friſchlinus*, *Gallica* verſione poſt Petrum de la Rivey & commentariis egregiis illuſtravit *Anna Tan. Fabri* filia. *Anglica* proſa redditæ exſtant in Hiſtoria Philoſophica Thomæ Stanlei p. 99. ſeq. De Νεφέλαις προτέραις quemadmodum etiam de Pluto priore dixi infra inter Comœdias Ariſtophanis deperditas. Ariſtophanis exemplo Hetruſca lingua Nubes ſcripſit ſed adhuc ineditas *Cæſar Cremoninus*, Philoſophiæ Peripateticæ apud Patavinos quondam Doctor celebris, ut è Joh. Maria Creſcimbeno refertur in Actis Erud. A. 1704. p. 512. ſeq.

3. ΒΑΤΡΑΧΟΙ. *Ranæ*; in quibus Æſchylus Euripidi præfertur. Actum eſt hoc drama in Lenæis (quæ in honorem Bacchi ſub extremum autumni Athenis celebrabantur) Archonte Callia Olymp. XCIII. 3. Confer Sam. Petitum lib. 1. Miſcel. c. 14. Latina proſa vertit *Andreas Divus*, carmine *Nicodemus Friſchlinus*. Quæ ex Ariſtoph. βατράχοις profert Suidas in πάνυ, in hoc dramate fruſtra quæres.

4. ΙΠΠΕΙΣ. *Equites*. Acta eſt Comœdia itidem in Lenæis, Archonte Stra-

 tocle

tocle Olymp. LXXXVIII. 4. & graviſſime perſtringit Cleonem Demagogum, effecitque ut quinque talentis* multaretur. Latine reddidit præter *Andream Divum*, *Lambertus Hortenſius*, cujus latina verſio Pluti, Nubium & Equitum prodiit Ultrajecti 1557. 4. Fallitur Menagius qui Græca cum verſione Hortenſii prodiiſſe refert T. 2. anti Bailleti p. 43. Metaphraſi latina Poëtica feliciter hanc quoque Comœdiam donavit *Nicodemus Friſchlinus*.

5. ἈΧΑΡΝΕ͂ΙΣ. *Acharnenſes*. Acta Olymp. LXXXVIII. 3. ſive potius $\frac{8}{8}\frac{5}{6}$ anno $\frac{4}{1}$ Archonte Euthymene: in Lenæis. Hæc ultima eſt quinque Ariſtophanis Comœdiarum quæ cum Metaphraſi Poëtica *Nicodemi Friſchlini* excuſæ ſunt Francof. 1586. & 1597. 8. præmiſſa vita Ariſtophanis & ejusdem adverſus Plutarchum defenſione. Ejus translatione meliorem fieri potuiſſe negat Reineſius p. 416. Var. Lect. Vide & centuriam Epiſtolarum Philologicarum è Goldaſti Bibl. editarum p. 276.

6. ΣΦῆΚΕΣ. *Veſpæ*. Acta Archonte Amynia, itidem in Lenæis Olymp. LXXXIX. 2. Confer Sam. Petitum lib. I. cap. 7. Miſcell. Seorſim cum Metaphraſi pereleganti latina Poëtica *Q. Septimii Florentis Chriſtiani* curante H. Rumpio Hamb. 1620. 8. cum verſione & commentario ejusdem Florentis legitur in editione Ariſtophanis Geneveņſi 1607. fol. ut Andreæ Divi verſionem proſariam omittam.

7. ὌΡΝΙΘΕΣ. *Aves*, quam docuit Ariſtophanes Liberalibus ſive Διονυσίοις τοῖς κατ' ἄστυ die 16. Elaphebolionis, Archonte Chabria, Olymp. XCI. 2. Vide Sam. Petitum ad Leges Atticas p. 316. & Lib. I. Miſc. cap. 10. Allegat præter alios Plutarchus in Nicia p. 528. Hanc fabulam qui præter *Andream Divum* latine verterit neminem novi.

8. ΕἸΡΉΝΗ. *Pax*. Acta afflictis diuturno bello Peloponneſiaco Athenienſibus & tota Græcia pacem anhelante. Vide Tzetzem Chil. XII. hiſt. 436. & Sam. Petitum lib. I. Miſc. cap. 8. qui actam docet Olymp. LXXXIX. 3. Archonte Alcæo. Hæc cum Metaphraſi latina Poëtica *Q. Septimii Florentis Chriſtiani* & commentario luculento excuſa Pariſ. 1589. 8. & Hamb. 1615. 8. curante *Henrico Rumpio*, ſed qui commentarium Florentis prætermiſit, recuſum in editione Ariſtophanis Geneveņſi Græcolatina 1607. fol. In editione Græca Ariſtophanis quam curavit Philippus Junta Florentiæ 1525. 4. primum ex MSto codice huic

* Gyraldus p. 381. ambiguis verbis hoc ita refert, quaſi multatus ſit decem talentis non Cleon, ſed ipſe Ariſtophanes, qui in hoc dramate perſonam Cleonis ipſe egit facie minio oblita, cum hiſtrionum nemo hoc facere propter Cleonis potentiam auſus eſſet. Cleonem ab Equitibus multatum teſtatur Ariſtophanes ipſe in Acharnenſ. v. 6. ubi conſule ſi placet Scholiaſten.

huic Comœdiæ accesserunt versus LX. circiter, qui in prioribus duabus Aldina & Florentina desiderantur. Edita Pax Aristophanis etiam Græce à Morello Paris. 1586. 4. Latina prosa vertit *Andreas Divus*. De Pace posteriore, vide quæ infra in catalogo dramatum Aristophanis deperditorum.

9. ἘΚΚΛΗΣΙΆΖΟΥΣΑΙ. *Concionatrices*. Actum drama Olymp. XCVI. 4. Archonte Demostrato. Vide Sam. Petitum lib. 1. Misc. c. 15. Versione prosa post *Andream Divum* longe meliore & perutilibus ad phrasin ac sensum Poëtæ intelligendum notis illustratæ à Tan. Fabro T. 2. Epistolar. (Salmur. 1674. 4.) p. 165. seqq. Versionem intra triduum, notas sex dierum spatio composuisse se testatur Faber ipse in libello Gallico Journal du Journal. p. 36. Habentur etiam ἐκκλησιάζουσαι cum Tan. Fabri vers. & notis in editione Aristophanis Græcolatina Amst. 1670. 12. Laudat Cuperus Lib. II. c. 13. Var. Obs. Menagius T. 2. anti Bailleti p. 47.

10. ΘΕΣΜΟΦΟΡΙΑΖΟΥΣΑΙ. *Cereris sacris operantes*. Quæ Comœdia in antiquissimis Aristophanis editionibus non minus quàm Lysistrata desideratur. Primum utraque vulgata est à Bern. Junta, hinc in editione Græca quæ ab Andrea Cratandro & Joh. Bebelio curata est Francofurti A. 1532. 4. cum præfat. Simonis Grynæi. Olympiade XCII. 4. actam fuisse disputat Sam. Petitus lib. 1. c. 13. Misc. Scholia Græca in Thesmophoriazusas (vetera enim nulla in hanc Comœdiam & Lysistratam edita habentur) composuit & Francisco I. Galliæ Regi inscripta edidit *Ægidius Bourdinus* Advocatus & Procurator Generalis Parlamenti Paris. 1545. 7. Latina prosa vertit solus quod sciam *Andreas Divus*. Porro duas Comœdias hoc nomine scripserat Aristophanes, itaque ista quæ sola exstat, πρότεραι Θεσμοφοριάζουσαι dicuntur Gellio XV. 20. Hephæstioni in Enchirid. p. 42. & Clementi Alex. 6. Strom. p. 628. ubi notat Aristophanem versus quosdam præsentis dramatis è Cratini ἐμπιμπραμένοις sumsisse. E posterioribus videtur locus esse petitus apud Svidam in ἀλφάνει.

11. ΛΥΣΙΣΤΡΆΤΗ. *Lysistrata*. (in Svidæ codicibus male λυσίστρατος) Acta non Olymp. XCII. 4. ut conjiciebat Samuel Petitus lib. 1. c. 12. Misc. verùm Archonte Callia, cum post Leocritum magistratui præesset Olymp. XCII. 1. ut ex Philochori Atthide refert auctor scholiorum ineditorum in Lysistratam, quæ in codice Barcociano 38. servat Bibliotheca Bodlejana, & licet brevia sint, dignissima tamen quæ edantur judicat Dodwellus de Cyclis Græcorum p. 742. Neque

illa eruditis diutius invidebit exquisitæ ipse eruditionis vir Ludolphus Kusterus qui eadem è Bodlejano codice descripta & collata cum codice Is. Vossii novæ suæ quam parat Aristophanis editioni adjunget. Allegantur à Francisco Junio in Catalogo Artificum p. 124. Galeo ad Antoninum Liberalem p. 146. &c. Hæc Comœdia cum *Q. Septimii Florentis Christiani* Metaphrasi poëtica & commentario legitur in editione Genevensi 1607. fol. ut *Andreæ Divi* prosariam versionem omittam.

III. Deperditarum Aristophanis Comœdiarum longe major est catalogus, quem hoc loco lectori repræsentabo adjutus observationibus Johannis Meursii in Bibliotheca Græca, Atticaque, Guilelmi Canteri & Gvil. Coddæi in fragmentis Aristophanis, & Andreæ Schotti in iis quæ præmittuntur editioni Aristoph. A. 1624. & 1670. 12mo. Svidas & Thomas Magister in ejus vita tradunt ipsum docuisse dramata LIV. ut in altero anonymo vitæ scriptore error esse videatur μδ' pro νδ'. 44. pro 54. Ex his, quatuor: ποίησιν, ναυαγὸν, νήσους & νίοβιν alii maluerunt referre ad Archippum.

Ἄγηρος. Athen Poll. legendum Ἀνάγυρος.

Ἀγωνισταί. Pollux VII. sect. 168.

Αἰολοσίκων. Athen. Poll. Platonius de different. Comœdiar. qui testatur hanc fabulam mediæ Comœdiæ formam & nulla χορικὰ μέλη habuisse. Cœterum per filium suum Ararotem docuit & hoc drama & κώκαλον Aristophanes, ut notat scholiastes Comici in Argumento Pluti. Allegatur etiam in scholiis ad Pacem, Svid. in ἀγυράσαι & ab Hephæstione in Enchirid. Acta post Plutum, adeoque post Olymp. XCVII.

Αἰολοσίκων δεύτερος. Athenæus Lib. IX.

Ἀκέστριαι. Poll. IV. 125.

Ἀχλαὴς sive Ἀχλουὴς sive Ἀχαλλὴς Gell. XIX. 13.

Ἄμετροι παροιμίαι. Schol. Comici ad Aves, v. 1292. Sed videtur eo in loco laudari Aristophanes non Comicus sed Grammaticus.

Ἀμφιάραος. Hephæst. Harpocr. Poll. Svid. in ἀχηνία. Athen, Apostolius, Erotianus in λεβηρίδες. Etymol. M. & Ælian. XII. 9. de animal. Schol. Aristophanis ad ranas. Hoc drama per Philonidem docuit Aristophanes, ut legitur in argumento Avium: docuit autem Archonte Chabria, Olymp. XCI. 2. Vide Sam. Petitum lib. 1. Misc. cap. 9.

Ἀνάγυρος sive Ἀνάργυρος. Svid. in ἀργεῖοι φῶρες, Poll. Etymol. M. Athen. & Scholiastes Aristoph. Vide Casaubonum IV. 4. ad Athen.

Ἀντα-

Ἀνταγωνισαί. Vide infra in *ταγηνισαί*.

Ἀσκλήπιος. Pollux lib. 2. sect. 59. at ibi non est titulus Comœdiæ, sed tantum ex Aristophane refertur Plutum ἐν Ἀσκληπιοῦ in Æsculapii templo visum recepisse.

Αὐτόλυκος. Erotianus in ἄμβην. Galenus in Lib. I. Hippocratis περὶ ἄρθρων. Schol. Aristophanis ad Vespas.

Βαβυλώνιοι. Acta Olymp. LXXXIX. 2. Archonte Epicle. Svid. & Apostolius in Σαμίων ὁ δῆμος quorum locis adde Meurs. III. 21. Attic. Lect. Laudant & Aristoteles III. 2. Rhetor. Steph. Byz. Pollux, Athenæus, Harpocration, Ammonius in χολάδες. Hesych. Etymol. M. Zenobius proverb. αὖθ' Ἑρμίων, Svid. in Σίμος. auctor vitæ Aristoph. & Scholiastes ad aves & Archenens. & in Argumento Pacis. Vide & Casaub. ad Athenæum III. 10.

Ἀριστοφάνης ἐν τῇ βίβλῳ λέγει· Ἀμφιτρύων δ' αὖ γενναιότερον παῖδα γεννᾷ. Schol. Hesiodi. p. 246. b.

Βοηθοί. Priscian. Lib. XVIII.

Γεωργοί. Plutarch. in Nicia p. 528. quem hoc dramate Aristophanes perstrinxerat, Hephæst. Priscian. Lib. XVIII. Etymol. M. Athen. Poll. Harpocrat. Stob. & Zenobius in proverb. αὐτῷ μελητέον. Scholiastes Theocr. & Aristoph.

Γῆρας. Priscian. Lib. XVIII. Etymol. M. in μορμολυκεῖον, Svid. in στλεγγίς. Athen. Poll. Harpocrat. Scholiastes Nicandri Theriac. & Phrynichus in Διονύσειον p. 68. Schol. Aristophanis, Laërt. IV. 18. ubi vide Menag.

Γηρόγαρδος, vel ut alii scribunt γηρίλορδος vel γηρόλορδος *senectus curva* Ælian. hist. animal. XII. 9. pro quo Meursius in Bibl. Græca suspicatur legendum γεωργὸς aut γηρυτάδης.

Γηρυτάδης. Erotianus in γαργαλισμοῦ & ἐκλαπήσεται. Hesych. Athen. Poll. Harpocr. Etymol. M. & Scholiastes Sophoclis ad Electram & Schol. Aristoph.

Γλαῦκος. Pollux III. 3.

Γόητες. Athen. Lib. XIV. nisi legendum ibi Aristomenes pro Aristophane.

Δαίδαλος. Svid. Athen. Poll. Hesych. Phrynichus in κάκκαβον p. 80. Erotianus in ἀνεκάς. Clemens 6. Strom. p. 628. ubi ait Platonem Comicum & Aristophanem Dædalo sua invicem suffurari.

Δαιταλεῖς. Athen. Poll. Harpocr. Etymol. M. Phrynichus & Thomas Magister Lex Attic. in ἀκεστής, Galenus in proœmio Lexici Hippocratei, Svidas. Vide Nunnesium ad Phrynichum p. 13. seq.

Δαναΐδες vel Δαναοί. Athen. Poll. Svid. in ἀταλαίπωρον, αὐλεῖος, ἀργύρειος.

ρειος & κλειταγόρα. Scholiastes Aristoph. ad Plutum & Pacem. Etymol. M. in ἀταλαίπωρον.

Δηλία. Athen.

Διονάυαγος. *Jupiter naufragus.* Pollux X. 8. Vide & infra in ναύαγος.

Διόνυσος. Athen. Lib. XIV. nisi & ibi pro Aristophane legendum Aristomenes.

Δράματα. Apud Pollucem laudatur Aristophanes ἐν δράμασιν ἢ Νιόβη, & ἐν δράμασιν ἢ Κενταύρῳ vel Κενταύροις. Videndus Casaubonus VII. 14. ad Athenæum, ubi suspicatur quatuor Comœdias, de quarum auctore Aristophane an Archippo (vide Anonymum in Comici vita quæ scholiis Græcis præfixa est) Criticis non constabat, Nioben, Centaurum, Insulas & Poësin ab aliquo in unum corpus conjecta, & titulum dramata ei inscriptum fuisse. At enim non de Centauro, sed de ναυαγῷ dubitabant veteres Critici. Apud Hesych. in βύρσαν male ἐν δράμασι pro ἐν δράμασι.

Εἰρήνη. β. Jam Eratosthenis ætate non exstabat, qui dubius hæret an Aristophanes Comœdiam *Pacem* quæ etiamnum habetur bis docuerit, an binas hoc titulo conscripserit, ut innuit Crates Grammaticus apud auctorem argumenti εἰρήνης Aristophaniæ.

Ἐρεχθεύς. Eustath. ad Iliad. μ.

Ἡνίοχος nisi apud Pollucem pro Ἡνιόχῳ legendum ἢ Νιόβη.

Ἥρωες. Laërtius VIII. 34. Athen. Poll. Svid. Scholiastes Comici ad Aves & Stephanus Byz. in Ἄργος. Etymol. M. in πίνω.

Θεσμοφοριάζουσαι sive Θεσμοφοριάσασαι, ut secundas Aristophanis Thesmophoriazusas inscribit Demetrius Trœzenius apud Athenæum Lib. I. Confer Sam. Petitum lib. 1. Misc. c. 13. Ex his locum insignem de muliebri cultu & ornatu proferunt Clemens Alex. III. 12. pædagog. & Pollux VII. 22. Emendat Salmasius p. 1148. ad Solin. (p. 808. edit. Ultraject.) Idem drama allegatur à Svida in λακωνίζω & λύχνος ἔχανεν, & ἀλφάνει, Harpocratione in πύλαι.

Κένταυρος sive Κένταυροι. Pollux, Hesych. Athen. Svid. in πρόδικον. Vide & supra in δράματα, solet enim allegari Aristophanes ἐν δράμασιν ἢ Κενταύρῳ

Κιθαριστής. Athen. Sed illa Antiphanis est, non Aristophanis.

Κιθαρῳδός. Hesych.

Κόραι. Ammon. in διέφθαρται, pro quo legendum quidam suspicantur ὧραι.

Κότυλος. Pollux X. 23.

Κώκα-

Κώκαλος. Erotianus in φῶδες; Stephanus Byz. in Κόρινθος. Athen. Hesych. Pollux, Harpocr. Zenobius in proverbio χρυσὸς ὁ Κολοφώνιος. Macrobius V. 18. Acta est hæc Comœdia post Plutum, adeoque post Olymp. XCVII. & post decretum ne quis nominetenus in theatro perstringeretur. Vide scriptorem Græcum vitæ Aristophanis, & quæ supra in Αἰολοσίκων. Porro Philemonem in ὑποβολιμαίῳ suo hoc Comici drama æmulatum notat Clemens Alex. 6. Strom. p. 628.

Λήμνιαι. Ammon. in τύραννον. Harpocr. Athen. Poll. Etymol. M. Svid. & Hesych. in Δορπαλλός.

Ναύαγος. Vide supra in δράματα.

Νεφέλαι sive *Nubes priores* actæ Archonte Isarcho Olymp. LXXXIX. 1. in festo Lenæis. Vide Græcum argumentum Nubium posteriorum, quæ exstant.

Νῆσοι. Etymol. Pollux. Scholiastes Eurip. Stob. Svid. Hesych. Ab aliis relata est ad auctorem Archippum. Supra in δράματα. Pollux IX. sect. 89. de hoc dramata: Εἰ μὴ ὑποπτεύεται τὸ δρᾶμα ὡς Ἀριστοφάνους οὐ γνήσιον. Ita enim legit illum locum Casaubonus II. 15. ad Athenæum.

Νῖκαι. Svid. nisi legendum νῆσοι vel σκηναί.

Νιόβη, (ab aliis tributa Archippo) Pollux, Schol. Euripidis ad Phœniss. ubi allegatur Aristophanes ἐν δράματι Νιόβης. Forte leg. ἐν δράμασιν ἢ Νιόβη. Vide supra in δράματα.

Ὄβριμος. Pollux X. 3.

Ὁλκάδες. Athen. Schol. Aristophanis, Pollux, Hesych. Svid. Harpocr. & Stephanus Byz. Galenus 1. de alimentorum Facult. T. 4. p. 316.

Πελαργοί. Schol. Aristoph. ad Plutum & Vesp. Athenæus, Harpocr. Pollux, Thomas Mag. vocibus Atticis in σημεῖον.

Πελασγοί. Athen. Lib. VI. sed & ibi legendum πελαργοί. Nam & apud Pollucem X. 44. clarissimus Hemsterhusius ita reperit in MSS.

Περιαγγεύς. Vide mox περιαλγής.

Περιαλγής. Schol. Aristophanis ad Aves, ubi Meurs. legit περιαλγεῖ pro περιαγγεῖ.

Πλατανισταί. Etymol. M. in αἰδοιέστατος, nisi legendum ταγηνισταί.

Πλοῦτος α΄. Acta hæc Comœdia viginti annis ante Plutum secundum (qui exstat) Olymp. XCII. 4. Versus quem ex Pluto secundo profert Athenæus Lib. IX. legitur in Comœdia hujus nominis, quæ exstat, v. 1128. Vicissim quæ in Pluto α΄. affert Scholiastes Aristoph. ad Ranas, in illa non occurrunt. Unde recte colligit Meursius, priorem Plutum periisse, posteriorem ad nos pervenisse.

Ποάστριαι. Schol. Ariſtoph. ad Aves p. 602. Sed hæ Phrynichi vel Eupolidis potius ſunt quam Ariſtophanis. Vide Pollucem IX. 31.

Ποίησις ab aliis tributa Archippo. Vide ſupra in *δράματα.*

Πόλεις. Athen. Lib. III. qui docet idem drama ab aliis tributum Philyllio vel Phrynicho.

Πολύειδος. Etymol. M. Poll. Svid. Stob. Apoſtolius.

Προαγών. Athen. Poll. Svid. in *σταθερόν.*

Πυθαγόρειοι. Athen. Lib. IV.

Σέριφοι. Schol. Ariſtophanis ad Veſpas.

Σκηναί. Athen. Harpocr. Heſych. in *τριτοστάτης.* Alii hoc drama Platoni Comico adſcripſere.

Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι. Heſych. Harpocr. Athen. Poll. Etymol. M. Scholiaſtes Ariſtoph.

Σκῦθαι ἢ ταῦροι. Pollux Lib. X. ſect. 168. Sed eundem verſum idem Pollux Lib. VII. ſect. 59. non Ariſtophani tribuit ſed Antiphani.

Ταγηνισταί. Athen. Svid. in *ἀφύα,* Poll. Harpocr. Etymol. M. Scholiaſtes Comici ad ranas, nubes, Tarrhæus & Didymus, Apoſtolius. Forte apud Svidam in *ἅλις ἀφ.* pro *ἀνταγωνισταῖς* & apud Etymol. M. in *ἀιδοίεστατος* pro *πλατανισταῖς* legendum *ταγηνισταῖς.*

Ταῦροι. Supra in *Σκῦθαι.*

Τελμισσεῖς. (*τελμισσοί, τελμησσεῖς, τελμήσσοντες*) Athen. Heſych. Etymol. Poll. Ariſtides Orat. I. ſacra T. I. p. 486. Stephanus Byz.

Τετράμετροι. Zenob. in *ἀκεστίας.* At non videtur intelligi peculiare drama hoc titulo, verum reſpiciuntur tetrametri jambici quibus paſſim Ariſtophanes utitur & qui ab ipſo nomen habent ut Ariſtophanii dicantur.

Τριφαλής. Athen. Harpocr. Poll. Heſych. Svidas in *τῶν τριῶν κακῶν,* Conſtantinus Porphyrogen. c. 23. de adminiſtr. Imper. Stephanus Byz. in *Ἰβηρίαι.*

Φιάλαι apud Harpocrat. in *ξύσις* corruptum eſt, nam legendum *Ἀριστοφάνης ἐν Νεφέλαις.*

Φιλωνίδης. Athen. Lib. VIII.

Φοινίσσαι. Athen. Poll. Svidas in *ἀχαλήφη.*

Ὧραι. Heſych. Athen. Pollux, Scholiaſtes Ariſtoph. Vide & ſupra in *χόροι* & Sam. Petitum ad leges Atticas p. 2.

IV. Scholia ſive Commentaria Græca in Ariſtophanem edita hactenus ſunt quadruplicia. *Prima* antiqua ſunt & pererudita ad Comœdias novem primores, in variis codicibus priſcis reperta & ad Aldi Manutii

tii preces descripta ac recensita à *Marco Musuro* Cretensi. Collegerant illa *Thomas Magister*, *Demetrius Triclinius* aliique recentiores Græci ex variis Grammaticis antiquioribus qui in Aristophane illustrando operam suam olim collocarunt, quales fuere, ut ex ipsis Scholiis licet colligere, *Apollonius*, *Aristarchus*, *Aristophanes* Grammaticus, *Callimachus*, *Callistratus*, *Didymus*, *Eratosthenes*, *Lycophron* Grammaticus, *Symmachus Atheniensis*, & *Theon*. Unde non mirum est verba Comici in hisce, perinde ut aliorum Poëtarum in suis, frequenter in diversam, haud raro etiam in contrariam exponi sententiam. Facile etiam hinc componi potest controversia, quæ exercuit viros * eruditos, ambiguum esse ducentes, utrum Svidas, in quo iisdem multa verbis atque in Scholiis ad Comicum leguntur, exscripserit Aristophanis Scholiasten, an hic Svidæ fuerit compilator. Nimirum dubitari nequit Svidam, utpote longe juniorem, gnaviter usum fuisse Grammaticorum veterum uti in alios poëtas, ita in Aristophanem præcipue commentationibus, vel certe commentationum illarum antiquioribus excerptis, etiam nonnulla integriora quam hodie exstant habuisse: at vicissim Musurus qui illa Scholia ab aliis ut dixi excerpta digessit ac descripsit, Svidam hinc inde potuit habere ante oculos, & ex eo interdum illa supplere atque emendare.

Secunda Scholia sunt in easdem novem Comœdias hinc inde ad Musuri editionem adjecta à curatore Florentinæ editonis *Arsenio*, Archi Episcopo Monembasiæ, nec adjecta ex Codicibus MSS. verùm ut Richardo Bentleio in Apologia dissertationis de Epistolis Phalaridis p. 22. observatum est, è Galeno, Athenæo, Svida, Eustathio & aliis vulgatis scriptoribus decerpta. Florentinam tanquam auctiorem, non Aldinam sinceriorem editionem secuti sunt, qui postea Aristophanem cum scholiis edidere Basileenses ac Genevenses. Etiam *Thomæ Magistri* MSta ad *νεφέλας* scholia è Bibl. Renati Morelli allegat Jo. Pricæus ad Apuleji Apologiam.

Tertia scholia debentur *Odoardo Biseto* Tricassino, quæ occurrunt in editione Genevensi, & universas undecim Comœdias illustrant. De hoc Bisseto in Francisci Pithœi Pithœanis à Clariss. Teisserio nuper editis legas hæc verba: *Bizet qui a fait sur l'Aristophane, estoit controlleur des guerres & Seigneur de Charlay. Il demeuroit en cette ville, & se retira pour la religion. Il a tout pris des dictionnaires grecs. Il estoit nostre cousin.*

Quarta denique scholia Græca in solas conscripta Thesmophoriazusas sunt ab *Ægidio Burdino* Advocato & Procuratore Generali Parlamen-

Aaaaa 2 ti Pa-

* Vide Jac. Thomasium de Plagio literar. §. 541. & 550. seq. & Georgii Sigismundi Greenii diss. de Scholiaste Aristophanis. Witeb. 1695.

ti Parisiensis, editaque Parisiis 1545.8. & inscripta Francisco I. Galliæ Regi, & ab eo tempore recusa in editione Aristophanis Genevensi.

V. *Editiones * Aristophanis Græcæ cum Scholiis Græcis.*

1. Venet. 1498. (Male Gesneri Bibl. 1502. sive MCCCCCII pro MCCCCIIC) fol. apud Aldum Manutium Romanum, qui in Epistola ad Danielem Clarium Parmensem, Professorem literarum humaniorum Ragusinum, *Accipe*, inquit, *novem Aristophanis fabulas: Nam decimam ** Lysistraten ideo prætermisimus, quia vix dimidiata haberi â nobis potuit. Sint satis hæ novem: cum optimis & antiquis ut vides commentariis, quibus Græce discere cupientibus nihil melius legi potest, non meo solum judicio sed etiam Theodori Gazæ undecunque doctissimi, qui interrogatus quis ex Græcis auctoribus assidue legendus foret Græcas literas discere volentibus, respondit, solus Aristophanes, quod esset sane quàm acutus, copiosus, doctus, & merus Atticus. Hunc item Johannes Chrysostomus tanti fecisse dicitur, ut duodetriginta Comœdias Aristophanis semper haberet in manibus, adeo ut pro pulvillo dormiens uteretur: hinc itaque & eloquentiam & severitatem quibus est mirabilis, didicisse dicitur.* Scholia Græca ut dixi non composuit sed tantum ex veteribus codicibus descripsit & recensuit *Marcus Musurus*, *** cujus præfatio Græca præfigitur, in qua inter alia: Τὰ δ᾽ ὑπομνήματα ταυτὶ καὶ πόνου πολλοῦ καὶ χρόνου ἐδεῖτο μακροῦ, εἴ τις αὐτὰ πρὸς τὸ βέλτιον ἐγχειροίη μεθαρμόσασθαι χρῆμα, ὧν θατέρου μὲν ἐπεκρατήσαμεν καίτοι κρεῖττον ὂν ἢ φέρειν. Περὶ στενὸν δέ μοι κομιδῆ τὰ τοῦ χρόνου συνέβη. Οὐ γὰρ μόνον τὰς ἐξηγήσεις συνείρειν ἠργολαβήσαμεν πεφυρμένας τέως ὡς ἴστε που καὶ αὐτοί, ἀλλὰ καὶ τυπωθείσας ἤδη ἐπετετράμμεθα διορθοῦν. Ad calcem Scholiarum in Comœdiam septimam numero, quæ inscripta est *Aves*, leguntur hæc verba: Ἀριστοφάνους κωμῳδιῶν ἑπτὰ καὶ τῶν εἰς αὐτὰς σχολίων ἀρχαίοις συντεθέντων γραμματικοῖς ἃ δὴ σποράδην ἐν ἀντιγράφοις κείμενα διαφόροις καὶ πεφυρμένως, συνείλεκταί τε καὶ ὡς οἷόν τ᾽ ἦν ἐπιμελέστατα διώρθωται παρὰ Μάρκου Μουσούρου τοῦ Κρητός. Sed & in octavam deinde & nonam scholia sequuntur (in Ecclesiazusas quidem sive nonam paulo breviora) ejusdem haud dubie Musuri industria recensitæ & emendatæ.

* In editionibus Aristophanis recensendis usum me fuisse profiteor inter alia observationibus Ægid. Menagii T. 2. AntiBailleti cap. 113.

** Undecima quoque *Thesmophoriazusa* in hac edit. desideratur.

*** De Musuro, qui diem obiit supremum Romæ A. 1517. agunt Erasmus XXIII. 5. Epist. Paulus Jovius in elogiis p. 57. Paulus Freherus in theatro (qui male affirmat eum fuisse Cardinalem) Isaacus Bullart in Academia scientiarum & artium T. 2. p. 324. Antonius Varillasius in anecdotis Florentinis Libro IV. Petrus Bælius in Lexico, qui merito fidem detrahit Varillasii commentis, & Petrus Lambecius Lib. VI. commentar. de Bibl. Vindobon. p. 278. seq.

datæ. Muſuri præfationi ſubjectum eſt *Scipionis* * *Carteromachi* in Ariſtophanem Epigramma, dehinc ſequuntur excerpta ex *Hephæſtionis* Enchiridio, & alia *Demetrii Triclinii* de metris quibus Ariſtophanes eſt uſus, *Platonii* item de differentia & diverſo charactere Comœdiarum apoſpaſmation, cujus mentionem feci ſupra cap. XI. num. 10. Tum Vita Ariſtophanis ab *Anonymo* ſcripta & alia brevior à *Thoma Magiſtro*: Denique nonnulla lectu digna de Comœdiæ antiquæ, mediæ, novæque ſcriptoribus, & numero ** Comœdiarum. Comœdiis ipſis Ariſtophanis varia ſunt argumenta præmiſſa Græco proſario ſermone, itemque aliud Jambis, qui tribuuntur Ariſtophani Grammatico.

2. Florentiæ Ao. 1525. (malè Geſneri Bibl. 1515.) 4. apud hæredes Philipi Juntæ recuſa editio Aldina eſt perquam nitide, & recenſita ab *Antonio Fracino* Varchienſi, cum ſcholiis Græcis per *Arſenium* auctis, & indice rerum in illis occurentium. Sed Fracinum ipſum audire juvat in Epiſtola ad Benedictum Accoltam Archi Epiſcopum Ravennatem: *Inter alia recognovimus Ariſtophanis Comicorum omnium lepidiſſimi novem Comœdias, vere Græci candoris eloquiique delicias, cum ſale ſuo, lepore facetiisque delectet multum, ſententiarum vero luminibus plurimum prodeſſe poſſit, ad hoc* Arſenii Cretenſis Archi Epiſcopi Monembaſiæ *magna eruditione viri acerrimo judicio uſi, dum is Florentiæ adoleſcentulos illos quos Leo Pont. Max ad reparandam Græcæ linguæ jacturam ex media Græcia accerſiverat, inſtituit. In qua quidem recognitione hoc inprimis gloriari licet, nos omnium primos in Comœdia cui titulus eſt* Pax, *ad* ſexaginta verſiculos *noſtra diligentia repertos reſtituiſſe.*

3. Baſileæ ex Officina Frobeniana A. 1547. fol. typis luculentis & perquam emendate Undecim Comœdiæ Ariſtophanis vulgatæ ſunt, Novem quidem cum ſcholiis ex Florentina editione recuſis, decima vero & unde-

* Hic Scipio Carteromachus Piſtorienſis, Græce & latine citra oſtentationem doctiſſimus. Politiani diſcipulus fuit, & notus eſt ſcripta Oratione de laudibus Græcarum literarum ad Dan. Renerium nobilem *Venetum*, quam H. Stephanus præfixit theſauro Græcæ *Linguæ* & auctiorem ſeparatim edidit Joh. Faſoldus Baruthi *A.* 1690. Græca hujus Carteromachi Epiſtola, cum Epigrammate Græco, præmittitur Lexico Græco *Varini* Favorini Camertis, edit. Venetæ A. 1496. fol. apud Aldum. De hoc Carteromacho idem Clariſſ. Bælius conſulendus in Lexico edit. ſecundæ.

** Veteris Comœdiæ dramata, una cum Pſeudepigraphis, numerat CCCLXV. Poëtas Comœdiæ antiquæ nobiliſſimos Epicharmum, Magnetem, Cratinum, Cratetem, Pherecratem, Phrynichum, Eupolin & Ariſtophanem. Mediæ Comœdiæ Poëtas LVII. dramata DCXVII. poëtarum celeberrimos Stephanum & Antiphanem. Novæ denique Poëtas LXIV. inque his præſtantiſſimos Philemonem, Menandrum, Diphilum, Philippidem, Poſidippum & Apollodorum.

undecima sine scholiis, recensente viro docto *Sigismundo* * *Gelenio* Pragensi, Marci Musuri discipulo, qui hoc opus insigni rerum in scholiis explicatarum indice ornatum inscripsit Philippo Melanchthoni, omnis bonæ literaturæ, ut vere eum appellat, peritissimo.

Editio Græcolatina cum Scholiis & Notis doctorum virorum.

Genevæ Ao. 1607. fol. sumptu Caldorianæ Societatis prodiit Aristophanes recognitus a *Francisco Porto* Cretensi, & a filio ejus *Æmilio Porto* in lucem editus, in qua locupletissima omnium quæ hactenus prodierunt Comici editione, præter Comœdias ipsas undecim cum latina versione, & scholia in priores novem ex editione Basileensi recusa, habentur scholia Græca *Odoardi Bisceti*** in undecim Comœdias, *Ægidii Bourdini* scholia itidem Græca in Thesmophoriazusas, *Caroli Girardi* commentarius in Plutum, & *Q. Septimii Florentis Christiani* notæ in Pacem, Vespas & Lysistratam, eleganti Metaphrasi poëtica latina à se donatas. Cæterum Claudius Christianus, Florentis filius, qui has parentis sui lucubrationes Genevam miserat, vehementer de illa editione conqueritur in literis ad Josephum Scaligerum datis *** 10. Sept. Anno 1608. *Je n'ose vous parler de l' Aristophane que vous avez veu je m' asseure premier que nous; car l' ouvrage en est si laid, que je ne le puis avouer pour parent. Le mal est arrivé de l' avoir envoyé hors d' icy, & en ville où ils ne croyent aujourd' huy que leur teste. Ils ont meprisé l' ordre que je leur avois envoyé, ont retranché plusieurs choses de mon Pere, l' Epitre mesme à Mr. de Thou sur l' Irene* (imprimée à Paris l' An 1589. in octavo avec cette Epitre) *& y ont mis des gens qui n' ont du tout rien contribué à l' œuvre; puis ont tellement meslé ce que je leur avois baillé, qu' il semble que leur dessein ait esté plustost de l' estouffer que de luy faire voir le jour.* Aliqua in scholiis Græcis omissa esse queritur Jungermannus ad Pollucem p. 1370.

Edi-

* De Gelenio videndus Cœlius Sec. Curio in præf. ad Appiani Hispanica à se versa, Antonius Teisserius in elogiis Thuaneis & novis ad ea additionibus, H. Valesius præf. ad Ammianum, P. Bælius in Lex. Paulus Freherus, Tho. Pope Blount &c.

** Ad hunc Bisetum Epistola Æmilii Porti, cum ejusdem Porti præfatione duplici Græca altera, altera latina, operi præfigitur.

*** Ita rectius Colomesius cap. XCVIII. Bibl. selectæ quam Menagius T. 2. anti Bailleti p. 44. ubi has literas datas legas 20. Sept. 1610. Sed tunc jampridem defunctus fuerat Josephus Scaliger. De Florente Christiano præter Colomesium & Sammarthanum agit Teisserius in elogiis Thuaneis. De scriptis ejus editis & ineditis videnda quæ leguntur ad calcem libri Casauboni de Poësi Satyrica Græcorum, recuso ante aliquot annos in Museo Philologico Thomæ Crenii Viri Cl.

Editiones Aristophanis Græcæ sine Scholiis.

1. Florentiæ A. 1515. 8. *Bernardus Junta* Novem Comœdias à se castigatas & Philippi Juntæ typis exscriptas dicavit Francisco Accolto designato Episcopo Anconitano. *Putabam*, inquit, *duas quoque notioribus his addere posse nondum ab aliis impressas, quæ cito forsan abs te nostra ope his novem comitatæ legi poterunt, ni forsan* Euphrosyni Bonini *præceptoris tui & aliorum tuorum pariterque nostrorum amicorum promissæ, quod credere nequeo, in leves abibunt auras.* Sed eodem anno iisdemque forma ac typis idem Bernardus separatim edidit Thesmophoriazusas ac Lysistratam, ut adeo ab illo jam tempore universæ Aristophanis undecim Comœdiæ manibus studiosorum terantur. *Venit jam*, verba editoris sunt in præfat. *exspectata dies illa, in qua ex Urbinate Bibliotheca antiquissimum Aristophanis exemplar nacti sumus, ibique inter alias Lysistratem & Cereri sacrificantes, non aliàs visas Comœdias invenimus..*

2. Parisiis A. 1528. 4. novem Comœdiæ Aristophanis recusæ sunt sumtu *Ægidii Gourmontii*, cujus insignia tanquam nobilis passim in hoc libro conspiciuntur, professi se primum fuisse illorum qui libros Græcos curaverint Parisiis exscribi typis. Singulis Comœdiis Græca *Johannis Cheradami* Epistola præmittitur, primæ ad Johannem Clericum Legatum Angl. secunda ad Thomam Winterum, ad Petrum Danesium tertiæ, quartæ ad Johannem Violam, reliquis ad Joh. Tartassium, Joh. Lapithum, Joh. Beraltum virum eruditum, Joh. Ruellium Medicum & Gvil. Cuinum. ἐτυπώθη ἐν Λευκετίᾳ Παῤῥησίων, ἀναλώμασιν Ἐγιδίου Γορμοντίου, διὰ παραινέσεως καὶ ἐπιμελείας Ἰωάννου χεροδάμου, πόνῳ ἢ καὶ δεξιότητι Πέτρου Ὀυιδαίου.

3. Francofurti A. 1532. 4. cum præfat. latina *Sim. Grynæi* ex officina Andreæ Cratandri & Joh. Bebelii, undecim Comœdiæ Aristophanis primâ vice junctim prodierunt, adjectis, quas separatim prius Bernardus Junta ut dixi ediderat, Thesmophoriazusis & Lysistrata.

4. Venetiis A. 1538. 8. typis Bartholomæi Zanetti.

5. Parisiis A. 1540. 4. apud Christianum Wechelum. Singulæ undecim Comœdiæ separatim excusæ.

6. Venetis 1542. 8. apud Joannem Farreum, absque præfatione. Hanc Clarissimus Kusterus me monuit esse illam editionem, quæ Florenti Christiano notis ad Lysistaratam Veneta appellatur, è qua non paucas varias lectiones annotavit.

7. Francofurti A. 1544. 8. typis Petri Brubachii.

8. Basileæ apud Frobenium, teste Gesnero.

Edi-

Editiones latinæ.

1. Undecim Comœdiæ Aristophanis latina prosa laudatissimo studio, licet non æque felici * successu, translatæ ab *Andrea Divo* Justinopolitano, & inscriptæ Alexandro ** Farnesio Cardinali Venet. 1538. 8. deinde Aloysio Pisano Episcopo Patavino, Johannis Pisani D. Marci procuratoris filio. Basil. 1542. 1552. 8.

2. Plutus, Nubes & Equites Aristophanis ex versione latina *Lamberti Hortensii.* Ultraj. 1557. 4.

Editiones Græcolatinæ sine Scholiis Græcis.

1. Plutus, Equites, Nubes, Ranæ & Acharnenses cum versione metrica doctissima *Nicodemi Frischlini.* Francof. 1586. 1597. 1625. 8vo. Vide quæ paulo ante in Catalogo Comœdiarum Aristophanis quæ exstant, num. 5.

2. Lugduni Batavorum Ao. 1624. 12mo. Undecim Aristophanis Comœdiæ cum versione latinâ, ad quinque primores quidem, Nicod. Frischlini; ad Vespas, Pacem & Lysistratam, Florentis Christiani: ad reliquas, A. Divi. His præter *A. Schotti* præfat. & fragmenta Comœdiarum Aristoph. deperditarum, collecta à *Guil. Cantero* & *Guil. Coddæo*, Vitamque Aristophanis & diss. de Comœdia, auctore Nicod. Frischlino, indicemque proverbiorum Aristophani memoratorum adjunctæ sunt in calce voluminis perbreves notæ Criticæ in Aristophanem, *excerptæ ex variis lectionibus, emendationibus & conjecturis virorum doctorum, ac potissimùm duobus exemplaribus manu* Josephi Scaligeri *emendatis. E Bibliotheca Gerardi Vossii.*

3. Amstelodami A. 1670. 12. Aristophanes ex præcedenti editione Lugdunensi recusus est, quam tamen duplici nomine hæc vincit, nam & notas plures Criticas habet adjectas, & Ecclesiazusas exhibet cum versione & notis *Tan. Fabri.*

Loca

* Tan. Faber T. 2. Epist. p. 164. *Bonus ille A. Divus vix alternos versus Comici nostri intellexit, qui nullum Hellenismi sensum haberet.* Idem p. 296. *infantissimam* versionem vocat, *nihil ut barbarum magis, nec minus intelligibile fingi posset.* Menagius 2. AntiBaillet. p. 41. *Cette traduction est pleine d'ignorances & pour le Grec, & pour le latin.*

** Reinesius p. 416. *Var.* Lect. *Aristophanis Comœdias nugatoria interpretatione (verbum enim verbo reddidit, & quod plane ridiculum est, Græca non intellecta latinis litteris expressit, quasi hoc fuco latina futura) prostituit A. Divus Justinopolitanus, quæsito etiam illiberalibus ineptiis patrono Cardinali Alex. Farnesio A. 1538. Sed ne & hac parte commoda Juventutis laborarent, aliam & quâ melior fieri non poterat dedit Nicodemus Frischlinus.*

Loca nonnulla Ariſtophanis non inepte illuſtrat V. C. Lambertus Bos in Obſervationibus Criticis. Caroli vero Salvagnii commentarius lucem quod ſciam haud adſpexit, de quo ita filius ipſius Dionyſius Salvagnius Boëſſius in commentario ad Ovidii Ibin edito A.1633. p. 107. *Carolus Salvagnius Boëſſii Toparchus, pater meus, vir omnis litteraturæ ad miraculum uſque peritus, quod ipſius in Ariſtophanem commentarii à me prope diem edendi teſtabuntur.* Etiam virum doctum qvem in hoc Comico illuſtrando & emendando occupatum eſſe A. 1704. ſcribebat doctiſſimus Kuſterus ad Svidam in λαῖμα, conſilium illud abjeciſſe accipio, quod tanto æqvius ferent ſtudioſi qvo magis mecum gaudebunt Kuſterum ipſum hanc ſpartam plaudentibus Muſis ornandam in ſe ſuſcepiſſe.

Editiones vernaculæ Ariſtophanis.

Undecim Comœdiæ *Italice* translatæ. Venet. 1545. 8.

Nubes & Plutus *Gallice* per Annam Daceriam. Vide ſupra Catalogum Comœdiarum Ariſtophanis quæ exſtant.

Nubes, *Germanicè.* Argent. 1613. 8.

Plutum *Hiſpanice* vertit Petrus Simon Abril teſte Nic. Antonio T. 2. Bibl. Hiſp. p. 193.

VI. Supereſt ut accuratum indicem ſcriptorum in Scholiis Græcis antiquis ad Ariſtophanem allegatorum ſubtexam, qvalem mecum humaniter communicavit eruditiſſimus Kuſterus, cui nos brevi luculentam Comici editionem in acceptis relaturos eſſe jam dixi. In hoc indice videbis etiam ſcriptores laudatos in ſcholiis hactenus ineditis ad Lyſiſtratam, quæ Ariſtophani ſuo laudatus Kuſterus præter alia egregia adjunget.

Index Auctorum, in Scholiis Græcis veteribus laudatorum.

Abaris Hyperboreus. Vide indicem Rerum in *Abaris.*

Aceſtor Poëta Tragicus O. 31.

Achæus. B. 186. Ei. 1243. Ejus Philoctetes. O. 363.

Ælianus ἐν τοῖς περὶ ζώων. O. 158.

Æſchines ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου. N. 445. ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος. Ex. 290. ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας. I. 1299.

Æſchylus. Pl. 423. N. 534. 1128. 1367. B. 716. 913. 959. 1089. A. 75. 331. I. 361. 1318. O. 808. 1256. 1680. Σ. 18. 139. Dramata ejus citantur ſequentia:

Ἀγαμέμνων. B. 1155. 1295. 1308. 1317. 1320. I. 586.

Cal-

Χρυσοῦν

Hera-

Καρχη-

Ἀχιλλέως ἐραςαί. N. 1064. Σ. 1021.
Ἑλένη. I. 84.
Ἴναχος. Pl. 727. 807. I. 1147. O. 1203. Εκ. 80.
Ἰόλαος. I. 496.
Λαοκόων. B. 678.
Μάντεις. B. 596.
Μεναλίππη. B. 100.
Ναύπλιος. Ει. 1126.
Νιόβη. Σ. 577.
Οἰδίπους. B. 73.
Οἰνόμαος. O. 1337. (858.
Πηλεύς. N. 1419. I. 1096. 1147. O. 852.
Τεῦκροι. N. 583.
Τηρεύς. O. 100. 282.
Τριπτόλεμος. A. 217.
Τυρώ. B. 360. Λ. 138. 139.
Τυρὼ δευτέρα. O. 276.
Φινεύς. Pl. 635.

Sophron. Pl. 1051. N. 754. A. 3. 203. 262. Λ. 17.

Soſicrates. ἐν τῷ δωδεκάτῳ τῶν Κρητικῶν. O. 521. Sic enim ibi legendum eſt pro Σωκράτης.

Staphylus ἐν τῷ περὶ Θεσσαλίας. N. 1064.

Steſichorus. O. 1302. Ει. 775. 800. Ejus Μέλη. Σ. 1217. Ejusdem Ὀρεςεία. Ει. 747.

Strabo. Pl. 149. N. 331.

Strattis. B. 305. Ejus dramata:
Ἀτάλαντος. B. 146. (legendum videtur Ἀταλάντη.)
Κινησίας. Pl. 550. O. 1568. (Male enim ibi nunc legitur Σεράτων.)
Ποταμοί. Pl. 1195.
Πύτισος. Σ. 1337.
Τρώιλος. Σ. 1337.

Svidas. A. 1176.

Symmachus. Pl. 1012. N. 815. B. 757. 1258. I. 84. 752. 959. 975. 1123. 1253. A. 144. 471. 877. 1123. Σ. 1293. O. 17. 59. 168. 340. 440. 705. 989. 995. 1002. 1121. 1283. 1294. 1297. 1363. 1379. 1680. 1702. Ει. 916.

Syneſius. Pl. 7. 42. 621.

T.

Teleclides. A. 860. Σ. 1182.

Teleclides Comicus. O. 17. Ejus dramata:
Ἀμφικτύονες. O. 989.
Ἡσίοδος. O. 1126.
Πρυτάνεις. Σ. 832.
Στερροί. Ει. 1040.

Telephus. Pl. 725.

Terpander. N. 595. A. 13.

Theagenes in Homerum ſcripſit. O. 823. Ει. 927.

Theocritus. Pl. 192. 210. N. 1003. B. 246. 548. A. 218. 753. Σ. 1404. 1478. O. 71. Λ. 473.
Ἐν Ἀδωνιαζούσαις. N. 1128.
Ἐν τῷ εἰς Διοσκούρους ὕμνῳ. Pl. 210.

Theodorus ἐν τῇ εἰκοςῇ δευτέρᾳ. N. 397.

Theognis, Poëta Tragicus. A. 11. 140.

Theon, Scholiaſtes Apollonii Rhodii. N. 397.

Theophraſtus. Pl. 720. B. 246. I. 1061. Σ. 1106.
Ἐν τῷ ζ' Φυτικῶν. I. 420.

Theopompus. (Hiſtoricus.) B. 220. A. 6. 1075. Σ. 523. 941. 1001.

Ἐν

Ἐν τῇ θ´ τῶν φιλιππικῶν. O. 963. Ei. 1071.
Ἐν τῇ ιά τῶν φιλ. I. 226.
Ἐν τῇ ιβ´, τῶν φιλ. O. 881.
Ἐν τῇ κέ. O. 557.
Ἐν τῇ λγ´. O. 1014.

Theopompus ἐν τῷ περὶ εὐσεβείας. O. 1354.

Theopompus (Comicus.) Pl. 1139. N. 663. 1419. O. 31. Ejus dramata:
Ἀφροδίσιοι. Pl. 179.
Βατύλη. Pl. 1012.
Ἡδύχαρις. Pl. 768.
Καπηλίδες. A. 1020. O. 1406.
Ὀδυσσεύς. Ξ. 1337.
Παῖδες. O. 1568.
Σειρῆνες. A. 45.
Τισάμενος. Ξ. 1216. O. 31.

Theorus. *Poëta.* I. 605.

Thomas Magister scripsit Argumentum in *Nubes.* Arg. N. 11. Item in *Ranas.* Arg. B. 1.

Thrasymachus ἐν τῇ μεγάλῃ τέχνῃ. O. 881.

Thucydides. Pl. 69. 445. 469. 1196. N. 980. I. 55. 84. 759. 790. 1051. A. 1. 12. 145. 393. Ξ. 500. O. 557. Ei. 449. 478. 481. Λ. 619. 1096.
Ἐν τῇ πρώτῃ. B. 546. O. 484.
Ἐν τῇ πέμπτῃ. O. 186.
Ἐν τῇ ἕκτῃ. A. 269.
Ἐν τῇ ὀγδόῃ. O. 1568.

Timachidas. B. 55. 624. 651. 873. 1242. 1301. 1315. 1329.

Timocreon Rhodius. Ξ. 1058. Scholium ejus in Plutum, sive Divitias, Ὤφελες, ὦ τυφλὲ Πλοῦτε μήτ' ἐν γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ &c. B. 1337. A. 531.

Timotheus. B. 1501.

Tryphon. ἐν β´ περὶ Ἀττικῆς προσῳδίας. O. 877. (Male enim illic legitur τρύγονα, pro τρύφωνα.)

Tyrannio scripsit ὑπόμνημα περὶ τοῦ σκολιοῦ μέτρου. B. 1337.

X.

Xenagoras. N. 397.

Xenocles, Carcini filius. N. 1267. Poëta impolitus & inelegans. B. 68. Dramata ejus:
Λικύμνιος. N. 1267.
Μύες, i. e. *Mures.* Ei. 749.

Xenomedes (Historicus.) Λ. 448.

Xenophanes. Ei. 696.

Xenophantes (an Xenophanes) ἐν Σίλλοις. I. 406.

Xenophon. N. 144. 360. B. 1469. Σ. 170. Ek. 1081.
Ἐν Ἀπομνημονεύμασι. N. 246. 360. Arg. B. 8.
Ἐν Ἑλληνικοῖς. B. 47.
Ἐν τοῖς περὶ ἱππικῆς. I. 1147.
Ἐν Παιδείᾳ (Κύρου.) A. 811.
Ἐν Συμποσίῳ. Ξ. 542.

Z.

Zenodotus, ὁ τὰς Ταῤῥαίου καὶ Διδύμου παροιμίας ἐπιτεμών. N. 133.

CAPUT

CAPUT XXII.

NOTITIA COMICORUM GRÆCORUM, QUORUM FABULÆ PERIERUNT: DIGESTA ORDINE ALPHABETI.

AGIAS. Pollux III. ſect. 36. Confer quæ de Agia ac Dercylo antiquis ſcriptoribus diſputat Caſaubonus lib. 3. c. 10. ad Athenæum.

AÆNICUS Athenienſis, veteris Comœdiæ Poëta, cujus Ἄντειαν Svidas memorat, & Pollux X. 24. ubi male Εὔνικος pro Ἄινικος excuſum, ut notavit Meurſius in Bibl. Attica.

AGATHONEM Comicum à Tragico hujus nominis diverſum colligunt nonnulli ex male intellectis ejusdem Svidæ verbis, quos refellit Clariſſ. Bentleius diſſertatione de Epiſtolis Themiſtoclis. p. 118.

ALCÆUS Mytilenæus, priſcæ Comœdiæ Poëta. Vide quæ ſupra in notitia Tragicorum, & quæ de ſupplicio hujus Comici notavit Iſ. Voſſius ad Catullum p. 42.

ALCIMENES Athenienſis, Comicus, à Svida memoratur.

ALEXANDER ἐν Ἀιπόλοις laudatur à Zenobio VI. 11. proverb. Sed forte legendum *Alexis*, licet Meurſius in Bibl. Gr. αἰπόλους tribuit Alexandro Ætolo, qui Τραγῳδοδιδάσκαλος fuit, ut notavi ſupra cap. XIX. Sed Ἀιπόλοι Comœdiæ videtur nomen, perinde ut ἁλιεὺς Alexandro huic à quibusdam tributus, fuit titulus poëmatii Heroici. Vide Athenæum Lib. VII. pag. 283. 296. Alexandro Regi quoque tributum eſſe Σατυρικὸν δραμάτιον Ἄγηνα, quod alii retulerunt ad Pythonem Catanenſem, teſtis Athenæus XIII. p. 586.

ALEXANDRIDES. Vide infra in *Anaxandride*.

ALEXIS Thurius, mediæ Comœdiæ Poëta, Menandri πάτρων, teſte Svida, hoc eſt patronus fuit (ſi vocabulum hoc recte interpretatur H. Stephanus in theſauro Græcæ linguæ & Henricus Valeſius in excerptis Peireſc. pag. 305.) ſcripſitque dramata CCXLV. ex quibus titulos CXIII. in veterum Libris ſuperſtites collegit Johannes Meurſius in Bibliotheca Græca p. 1210. ſeq. Titulos CXX. Jacobus Hertelius, duplicia earundem fabularum nomina ſubinde ſeparatim bis computans, in ſententiis quinquaginta Comicorum à ſe collectis. Sunt autem hæc dramatum nomina:

Ἀγκυ-

Ἀγκυλίων, Laërt. III. 27.
Ἄγων sive ἱππίσκος, Athen.
Ἀδελφοὶ, Athen.
Αἰπόλοι, Svid. in τὰ τρία. & forte Zenobius VI. proverb. 11. licet ibi Codices editi: Ἀλέξανδρος Αἰπόλοις.
Αἴσωπος, Athen.
Ἀμφωτὶς, Pollux VII. sect. 20. & X. sect. 175.
Ἀντεία,
Ἀποβάτης, Athen.
Ἀπογλαυκούμενος, Athen.
Ἀποκοπτόμενος, Athen.
Ἀρχίλοχος, Athen.
Ἀσκληπιοκλείδης sive Ἀσκληπιάδης, Poll. Athen.
Ἀσωτοδιδάσκαλος, Athen. quem de hac fabula vide VIII. p. 336.
Ἀτθὶς, (Svid. in μᾶλλον) Athen.
Ἀχαῒς,
Βρεττία sive Βρυτία, Stob. serm. 103.
Βωμὸς, Poll. VII. sect. 72.
Γαλασιεῖς, Poll. lege Καλασιεῖς.
Γαλατεία, Athen.
Γραφὴ, Athen.
Γυναικοκρατία, sive γυναικοκρατεία, Athen. Poll. IX. sect. 44. γυναικοκρατεία,
Δακτύλιος sive Δακτύλιος, Athen.
Δημήτριος ἢ Φιλέταιρος, Athen. Stob.
Δίδυμοι, Athen. Pollux.
Δὶς πενθῶν, Athen.
Δορκὶς ἢ Ποππύζουσα, Athen.
Δρωπίδης. Athen. Poll.
Εἰσοικιζόμενος, Athen.
Ἐκπωματοποιὸς, Athen. Poll.
Ἑλένη ἢ Ἑλένης ἁρπαγὴ, Athen.
Ἑλληνὶς, Athen.
Ἐπίδαυρος, Athen.
Ἐπίκληρος, Athen.
Ἐπίτροπος, Athen.
Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, Athen.
Ἐρετρικὸς, Athen.
Ἔριθοι ἢ παννυχὶς, Athen.
Ἡ εἰς τὸ φρέαρ, Athen.
Ἥπαχος, Athen.
Ἡσιόνη, Athen.
Θεοφορητοὶ, Athen.
Θεσπρωτοὶ, Athen.
Θηβαῖοι, Athen.
Θητεύοντες,
Θράσων, Athen.
Ἱππεὺς (pro quo male apud Grotium & alios ex corrupto Athenæi codice, ἵππος.)
Ἱππίσκος. Athen.
Ἰσοστάσιον, Athen.
Καλασιεῖς. Poll. X. sect. 18.
Καταψευδόμενος, Svid. in ἀνάριστος. Athen.
Καύνιοι, Poll.
Κλεοβουλίνη, Athen.
Κνιδία, Athen.
Κονιάτης, Athen.
Κουρὶς, Athen.
Κρατεύας ἢ Φαρμακοπώλης. Athen.
Κυβερνήτης, Athen.
Κυβευταὶ, Athen.
Κύκνος, Athen.
Κύπριος, Athen.
Λαμπὰς, Athen.
Λέβη, sive Λεβήτιον (pro quo male Λαβήτιος apud Hertelium.) Athen. Λέβης Poll. VI. sect. 65.
Λευκαδία ἢ Δραπέτης, Athen. & Poll. ubi male ἐν Λευκάδι pro ἐν Λευκαδίᾳ.

Λευκὴ, Athen.
Λημνία, Athen. Poll.
Λῖνος, Athen.
Λόκροι, Athen.
Λυκίσκος, Athen.
Μανδραγοριζομένη, Athen.
Μάντεις, Athen.
Μεροπὶς Laërt. III. 27.
Μίδων, Athen. Euſtath.
Μιλήσιοι ἢ Μιλησία, Athen. Stob.
Μίλκων, Athen.
Μίνως, Athen. VII. p. 289.
Μνηστῆρες, Athen.
Ὀδυσσεὺς ὑφαίνων, Athen.
Οἰκιζόμενος, Athen.
Ὀλυμπιόδωρος, Laërt. III. 28.
Ὀλύνθιαι ſive Ὀλύνθιος ſeu Ὀλυνθία Svid. in εὐημερία, Stob. Athen. Lib. III. & VI. quo poſteriore loco legitur ἐν Ὀμυνθίοις φησὶν pro ἐν Ὀλυνθίοις.
Ὁμοία, Athen.
Ὀπώρα, (Scorti nomen) Athen. XIII. p. 567.
Ὀρέστης, Athen.
Ὀρχηστρὶς, Athen. Stob.
Παλλακὴ, Etymolog. in Τοναία.
Παμφίλη, Athen.
Παγκρατιάστης, Athen.
Παννυχὶς ἢ Ἔριθοι Athen.
Παράσιτος, Athen. Laërt. III. 28.
Πάροινος, Athen.
Πεζονίκη, Svid. in μᾶλλον.
Ποιηταὶ, Athen.
Ποιήτρια, Poll.
Πολυκλεία, Athen.
Πονηρὰ, Athen.
Ποντικὸς, Athen.
Πρωτόχορος, Athen. VII. p. 287.
Πυθαγορίζουσα (Pythagoræ vita Gellio 4. 11.) Athen.
Πυλαίαι, Athen.
Πύραυνος, Athen.
Ῥόδιος ἢ ποππύζουσα, Athen.
Σπονδοφορικὸς, Poll.
Στρατιώτης, Athen.
Συναποθνήσκοντες, Athen. Stob.
Συντρέχοντες, Athen.
Σύντροφοι, Athen.
Συρακούσιος. Stob.
Σώρακος. Athen. & Pollux X. ſect. 130.
Ταραντῖνοι, Athen. Poll.
Τηθὺς (pro quâ Hertelio duæ, Τιθύς & Τιτθή) Athen.
Τοκιστὴς ἢ καταψευδόμενος, Athen.
Τροφώνιος, Athen.
Ὕπνος, Athen.
Ὑποβολιμαῖος, Athen.
Ὑπόνοια.
Φαῖδρος ἢ Φαιδρία, Athen.
Φίλισκος, Athen.
Φιλόκαλος ἢ Νύμφαι, Athen.
Φιλοτραγῳδὸς, Stob.
Φιλοῦσα, Athen.
Φρυγὶς διασκευὴ, Athen.
Φρύξ, Athen.
Φυγὰς, Athen.
Χορηγὶς, Athen.
Ψευδόμενος, Athen.
Ψευδυποβολιμαῖος, Athen.

Fragmenta nonnulla Alexidis leguntur in ſententiis Comicorum triginta Græcorum, forma minore A. 1569. editis & illuſtratis ab

*H. Stephano** p. 4. ſq. & p. 453. Tum in ſententiis Comicorum duorum & quadraginta, Græce & latine editis à *Guilelmo Morellio* p. 129. & longe plura in jam laudata *Hertelii* collectione p. 398. ſq. atque in *Hugonis Grotii* excerptis è Tragicis & Comicis Græcis. Quasdam Alexidis fabulas à Comicis latinis expreſſas conſtat ex Gellio Lib. II. cap. 23. Admodum longe produxit vitam Alexis, ut præter alios innuit Plutarchus Libro de defectu oraculorum p. 420. Victorem quoque in Scena & coronatum obiiſſe refert idem Plutarchus Lib. an ſeni gerenda Reſp. p. 785. Alius fuit Alexis Samius cujus Libros Σαμίων ὅρων & Librum περὶ αὐταρκείας laudat Athenæus. Alius Alexis, amanuenſis Pomponii Attici, de quo meminit Cicero VII. Epiſt. 2. ad Atticum. Alius denique Alexis, Aſinii Pollionis ſervus, peramatus celebratusque Virgilio.

AMEPSIAS ſive AMIPSIAS (Ἀμειψίας Athenienſis, Comicus ſubfrigidus notante Svida in Λύκις & Φρύνιχος. Veteris Comœdiæ Poëta fuit, clarus circa Olympiadem LXXXIX. Ejus dramata:

Ἀποκοτταβίζοντες, ἢ Μανία. Athen. & Etymolog. M.

Κατεσθίων, Athen.

Κόννος, Athen. V. pag. 218. ubi teſtatur hanc fabulam actam Olymp. LXXXIX. 1. Scholiaſt. Ariſtoph. in nubium argumento & Anonymus Scaligeri ſive Scaliger ipſe in Olympiadum deſcriptione Olymp. 89. Male aliquando pro κόννος ſcribitur κόνος, vel καινὸς ut apud Pollucem X. ſect. 171.

Κωμασαί, Schol. Ariſtophanis in argumento Avium.

Μοιχοὶ Svid. in ἀναψυχῆναι, ἀνεψύγεισαι & καββαλών. Apud Pollucem VIII. ſect. 100. male μυχοί.

Σαπφὼ, Poll. IX. ſect. 138.

Σφενδόνη, Poll. Athen.

Φείδων. Athen. Lib. X. niſi & ibi legendum σφενδόνη, ut Caſaubono & Meurſio viſum.

Τρίβων. Laërtius in Socrate II. 28.

AMPHIS Amphicratis filius, Athenienſis, Poëta veteris Comœdiæ, cujus dramata memorantur:

Ἀθάμας, Athen.

Ἀλείπτρια, Poll.

Ἀλκμαίων, Poll.

Ἀμπελουργὸς Poll. & Stob.

* Has ſententias Comicorum à Stephano collectas duplici latina Metaphraſi auxit & recudi fecit *Chriſtianus Egenolphus* Francof. 1579. 8. Morelli, Hertelii, & Grotii, Stephanique collectiones recenſui ſupra cap. XI.

Ἀμφικράτης, Laërt. III. 27.
Ἀπογλαυκούμενος,
Βαλανεῖον, Athen.
Γυναικοκρατεία, Athen.
Γυναικομανία, Athen.
Δεξιδημίδης. Laërt. III. 27.
Διθύραμβος, Athen.
Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, Athen.
Ἔριθοι, Athen. & Stob.
Ἰάλεμος, Athen.
Κονάτης. Pollux VII. sect. 125.
Κουρίς, Athen.
Κυβευταί, Poll.
Λευκάς, Athen. Lib. VII. p. 277. neque sane intelligo quid sibi velit notula adscripta Meursii Bibl. Atticæ p. 1405.
Ὀδυσσεύς, Athen.
Οὐρανός, Athen.
Πάν. Athen.
Πλάνος, Athen.
Ῥάθρα, Svid. in νεανισκεύεται.
Φιλάδελφοι, Athen.
Φιλέταιρος, Athen.

Vide Fragmenta ejus collecta ab Hertelio p. 360. seq. & in excerptis Grotii p. 517. Nam in indice quidem ibi Amphidis nomen est prætermissum.

ANAXANDRIDES,* de quo dixi supra in notitia Tragicorum. Mediæ Comœdiæ Poëta fuit, auctor dramatum LXV. ex quibus hi XXVIII. tituli supersunt:

Ἄγροικος, Athen. Macrobius V. 21.
Ἀγχίσης, Athen. Pollux IX. 6. ubi male Alexandrides pro Anaxandride p. 431. 21.
Αἰσχρά, Athen.
Ἀντερῶν, Athen.
Γεροντομανία, Aristot. III. 12. Rhetor. Athen.
Διθύραμβος, Athen.
Ἑλένη, Svid. in ἀβέλτερος ubi male excusum Alexandrides.
Εὐσεβεῖς. Aristot. III. 12. Rhetor.
Ζωγράφοι ἢ Γεωγράφοι. Pollux, sed & ibi male legitur Alexandrides.
Ἡρακλῆς, Athen.
Θησαυρός, Athen.
Θησεύς. Laërt. III. 26.
Κέρκιος, Athen.
Κιθαρίστρια, Poll.
Κυνηγέται, Athen.
Λύκουργος, Athen.
Μελίλωτος, (apud Athenæum Lib. XI. ubi mendose legitur *Alexandrides.*)
Νηρεύς, Athen.
Νηρηίδες, Athen.
Ὀδυσσεύς. Athen.
Ὁπλόμαχος, Athen. Lib. V. & XIV. ubi itidem male Alexandrides.
Πάνδαρος, Athen.
Πείσανδρος, Svid. in Ἀρεοπαγίτης (ubi similiter vitiose Alexandrides) Athen.

πόλεις,

* Interdum male nomen ejus scribitur *Alexandrides:* & in scholiis Græcis ad Rhetorica Aristotelis lib. 3. p. 70. pro ἐξ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, legendum Ἀναξανδρίδου. Confer Casaubonum VI, 18. ad Athenæum.

Πόλεις, Athen.
Πρωτεσίλα@, Athen.
Σαμίαι, Athen.
Σατυρ@, Athen.
Τηρεύς, Athen.
Φαρμακόμαντις, Etymolog. M. in ὀρίγανον & Athen. Lib. VI. ubi iterum perperam Alexandrides.
Φιαληφόρ@. Athen.

Vide Meursii Bibliothecam Græcam, Hertelii fragmenta Comicorum & Grotii excerpta ex Comicis Græcis. Alius Anaxandrides Delphus, qui scripsit περὶ τῶν συληθέντων ἐν Δελφοῖς ἀναθημάτων, cujus operis librum primum laudat appendix Vaticana à Schotto edita Centur. I. prov. 5.

ANAXILAUS sive ANAXILAS, Comicus Poëta, Svidæ & Æliano Lib. I. Var. cap. 27. memoratus, cujus hæc dramatum nomina sunt observata à Joh. Meursio in Bibliotheca Græca:

Αὐλητὴς, Athen.
Ἀυροποιός. Vide infra in Λυτροποιός.
Βοτρυλίων, Laërt. in Platone, III. 28. sed in codicibus Pollucis X. sect. 190. βοτρυδίων.
Γλαῦκος, Poll.
Εὐάνδρεια, Athen.
Καλυψώ, Athen.
Κίρκη, Athen. & Laërt. ubi male Κέρκω pro Κίρκη.
Λυτροποιος (Polluci duobus in locis, sed Athenæo Αυροποιὸς vel Ἀυροποιὸς, in Stobæi libris Μυροποιός.)
Μάγειροι, Athen.
Μονότροπ@, Athen.
Μυροποιός vide paulo ante λυτροποιός.
Νεοττὶς, Athen.
Ὀρνιθοκόμοι, Athen.
Πλάσιοι sive Πλάσιαι Athen. Laërt.
Ὑάκινθ@ sive ὑάκινθ@ πορνοβοσκός. Athen. (male Ζάκινθος apud Meursium.)
Χάριτες, Athen.
Χρυσοχόος, Athen.
Ὧραι. Svid. in μᾶλλον.

Adde Grotium in excerptis pag. 861. seq. Alius *Anaxilaus* Lacedæmonius, de quo Plutarchus in Alcibiade. Alius *Anaxilaus* Larissæus Magus Pythagoreus qui ab Augusto urbe & Italiâ pulsus est teste Eusebio in Chron. Ejus παίγνια sive *ludicra* memorant Irenæus Lib. I. c. 8. Epiphanius hæresi 34. & Plinius Lib. XIX. 1. XXVIII. 11. XXXIII. 10. XXXV. 15. Alius denique *Anaxilaus* Rheginorum tyrannus apud Aristotelem Lib. V. Politic. c. ult.

ANAXIPPUS novæ Comœdiæ Poëta, Antigoni & Demetrii Poliorcetæ temporibus Svida teste claruit.

Ejus dramata: Ἐπιδικαζόμενος. Ælian. XIII. 4. hist. animal.
Κέραυνος sive Κεραυνούμενος, Athen.
Κιθαρῳδὸς, Athen. Poll.
Φρέαρ. Athen.

ANTHIPPUS Comicus. Ejus Ἐγκαλυπτόμενον laudat Athenæus Lib. IX.

ANTIDOTI πρωτόχορος & μεμψίμοιρος ab eodem Athenæo citatur in testimonium.

ANTIOCHUS Alexandrinus scripsit *de Poëtis Mediæ Comœdiæ* περὶ τῶν ἐν τῇ μέσῃ Κωμῳδίᾳ κωμῳδουμένων ποιητῶν teste Athenæo Lib. XIII.

ANTIPHANES Rhodius (licet alii Carystium, * Smyrnæum alii vocant) mediæ Comœdiæ Poëta Alexandri temporibus clarus, ut constat ex Athenæi Lib. XIII. sub init. Terdecies vicit, auctor dramatum CCCLXV. vel saltem CCLX. ex quibus ecce tibi nomina Comœdiarum pleraque observata ab Hertelio in sententiis Comicorum, Georgio Matthia Kœnigio in Bibliotheca, Vossio de Poëtis Græcis, & Meursio in Bibliotheca Attica:

Ἄγροικος sive Ἄγροικοι ἢ Βυζαλίων, Pollux, Athenæus, Svid. in ῥαγδαίους.
Αἴολος, Athen.
Ἀθάμας, Poll. X. sect. 62.
Ἀκέστρια, Athen.
Ἀκοντιζομένη, Athen.
Ἀλιευομένη, Athen. Poll.
Ἄλκηστις, Athen.
Ἀνταῖος. Athen.
Ἀντεία, Athen.
Ἀποκαρτερῶν, Poll.
Ἀρκὰς vel Ἀρκαδία, Athen.
Ἁρπαζομένη, Athen.
Ἀρχεστράτη, Athen.
Ἄρχων, Athen.
Ἀσκλήπιος, Athen.
Αὐλητὴς, Athen. Hoc dramate Antiphanes perstrinxit ineptum tibicinem Battalum, ut docet Plutarchus in Demosthenis vita.
Αὐλητρὶς ἢ δίδυμοι, Athen.
Αὑτοῦ ἐρῶν. Pollux X. sect. 152.
Ἀφροδίσιος Athen. Stob.
Ἀφροδίτης γοναί. Poll. Ammonius in λυχνίον.
Βάκχαι, Athen.
Βάτταλος. Vide supra in Αὐλητὴς, hoc enim verum dramatis nomen.
Βοιωτίς. Athen. & Βοιωτία Poll. X. sect. 88.
Βομβύλιος (male Βομβύκιοι apud Pollucem) Athen.
Βούταλος, Poll.
Βυζαλίων, supra in Ἄγροικος.
Βυζάντιος, Poll.
Γάμοι, Athen.
Γανυμήδης, Athen.
Γάστρων, infra in Κνοῖθις.
Γηρυτάδης, Athen. nisi Aristophanes legendum pro Antiphane, ut visum Casaubono VI. 18.
Γόνθες, Athen.
Γόργυθος, Athen.
Δευκαλίων, Athen.
Δίδυμοι, Supra in αὐλητρίς.
Διπλάσιοι, Athen.

* Svidas Carystium Antiphanem, Thespidis Tragici æqualem, ab Antiphane altero distinguit.

Δραπεταγωγὸς, Athen.
Δυσέρωτες, Athen.
Δύσπρατος, Athen.
Δωδώνη, Athen.
Ἑαυτῦ ἐρῶν Athen. Poll.
Ἐγγναφεὺς,
Ἐπίκληρος,
Εὐθύδικος, Athen. Harpocr. Poll. & Svid. in ξενιτευόμ.
Εὐπλοΐα, Harpocr. Stob.
Ἐφεσία, Stob. & Apostolius VIII. 37. proverb. ubi pro Ἀντιφάνυς ἐ Ἐφεσίυ Meursius legit τῇ Ἐφεσίᾳ.
Ζάκυνθος, Athen.
Ἡνίοχος, Stob.
Θαμύρας, Athen.
Θεογονία, Irenæus II. 19.
Θομβυκίων, Athen.
Θορύκιοι, Athen.
Ἰατρὸς, Athen.
Ἱππεῖς, Athen.
Καινεὺς, Athen.
Κᾶρες, Athen.
Κάρνη, sive καρίνη. Athen.
Κηπυρὸς, Athen.
{Κιθαρισὴς, Athen.
{Κιθαρῳδὸς. Athen. Etymol. M.
Κλεοφάνης, Athen.
Κναφεὺς, Stob.
{Κνοῖθις ἢ Κνοιθιδεία, Athen.
{Κνοισθὶς ἢ γάστρων,
Κορινθία, Athen.
Κοροπλάθος, Poll.
Κοτύλη,
Κυρὶς, Athen.
Κρῆτες, Athen.
Κυβευταὶ, Athen. Pollux X. sect. 137.
Κύκλωψ, Athen. Poll. (Κνοῖθις.
Κνοιθιδεία sive κνισιδεία, Supra in

Κώρυκος, Athen.
Κύκλος Κώρυκος, id.
Λαμπὰς ἢ Λάμπων, Athen.
Λευκὰς ἢ Λευκάδιος, Poll. Svid. in ἀνάρπος.
Λεπτινίσκος, Athen.
Λεωνίδης, Athen.
Λήμνιαι, Athen.
Λυδὸς, Athen.
Λύκων, Athen.
Μαλθακὴ, Clemens Alex. II. 2. pædagog.
Μελανίων, Athen.
Μελέαγρος, Poll. & Scholiastes Rhetoricorum Aristotelis lib. 2. p. 46. ubi male Ἀντιφῶν legitur pro Ἀντιφάνης.
Μέτοικος, Athen.
Μήδεια, Poll.
Μητραγύρτης, Athen.
Μίδων, Poll. X. sect. 152. nisi legendum Μύλον cum Meursio, ex Athenæo, & ipso Polluce VI. sect. 211.
Μισοπόνηροι, Athen.
Μνήματα, Athen.
Μοιχοὶ, Athen.
Μύλων, Supra in μίδων.
Μύσις, Poll. Athen. Porphyrius 2. περὶ ἀποχῆς.
Νεανίσκος sive Νεανίσκοι Athen. Stob.
Νεοττὶς, Athen.
Ὄβελμος. Poll. X. sect. 21.
Οἰνόμαος ἢ Πέλοψ, Athen.
Οἰωνιστὴς, (hanc imitatus Menander in Δεισιδαίμονι) Porphyrius apud Euseb. X. 2. præparat. Evangel.
Ὁμοιαὶ, Athen.
Ὁμοπάτριοι, Athen.

Ὁμ-

ὀμφάλη, Athen.
ὁμώνυμοι, Athen.
ὀρφεὺς, Poll.
παιδεραςὴς, Athen.
παράσιτος, Athen. Poll.
παρεκδιδομένη,
παροιμίαι, Athen.
πλύσιος, Athen.
ποίησις, nisi generale hoc nomen apud Athen. Lib. VI. p. 222. Sed & Archippi sive Aristophanis Comœdia hoc nomine fuit.
ποντικὸς, Athen.
προβατεὺς, Athen.
πρόβλημα, Athen.
πρόγονοι, Athen.
προτρεπτικὸν, Athen.
Σάμος, Athen.
Σαπφὼ, Athen. Poll.
Σκληρίαι, Athen.
Σκύθαι, sive σκύθης. Athen. Poll. VII. sect. 59. Apud eundem X. sect. 168. Σκύθαι ἢ Ταῦροι.
Στρατιώτης ἢ Τύχων. Athen. Poll.
Ταῦροι. Vide paullo ante, σκύθαι.
Τιμοκλῆς, Stob.
Τίμων, Athen.
Τραυματίας, Athen. Poll.
Τριταγωνιςὴς, Athen.
Τυῤῥηνὸς, Athen.
Τύχων, Supra in ςρατιώτης.
Ὕδρα vel Ὑδρεία potius, Athen.
Ὕπνος, Athen.
Φάων, Poll.
Φιλέταιρος, Athen.
Φιλίσκος, Poll.
Φιλοθήβαιος, Athen.
Φιλοκτήτης,
Φιλομήτωρ, Athen.
Φιλοπάτωρ, Athen.
Φιλῶτις, Athen.
Φρεάῤῥιος sive Φρεάῤῥος, Athen.
Φυσιογνωμονικὸς, Athen.
Χρῦσις, Athen.

Kœnigio inter Antiphanis Comœdias etiam Φαινίνδα numeratur. At Athenæus quidem Lib. I. p. 15. profert Antiphanis loca de pilæ lusu qui *Phaninda* appellabatur, sed proprium drama de illo edidisse non docet. Obiit natus annos LXXIV. Clarus circa Olymp. XCIII.

Alii Antiphanes duo Comici, *Antiphanes Bergæus* ἀπίςων scriptor, de quo Scymnus Chius v. 657. seq. unde βεργαΐζειν, *fabulari*, apud Stephanum Byz. in Βέργη. Et *Antiphanes* Atheniensis, Panætio junior, apud Svidam in Ἀντιφάνης. Hic ni fallor est Ἀντιφάνης ὁ νεώτερος cujus περὶ ἑταιρῶν laudat idem Svidas in Νάννιον. Verum ibi & apud Athenæum XIII. p. 586. 587. pro Ἀντιφάνης forte legendum Ἀριςοφάνης. Sane Aristophanem Byzantium περὶ ἑταιρῶν scripsisse testatur idem Athenæus p. 576. & 583. Antiphanis Colophonii Θηβαΐδα laudat Athenæus Lib VII. & inde versum Hexametrum adducit, sed pro Antiphane legendum Antimachus, ut pulchre observatum Johanni Jonsio p. 34. de Scriptoribus Hist. Philosoph. Antiphanem Delium, Medicum, allegat Clemens Alex. Lib. II. c. 1. pædagog.

ANTI-

ANTIPHONTEM Rhetorem, Comicum etiam fuisse ait Philostratus, si audias Heidenreichium in pandectis Brandenburg. Sed à Comicis ob avaritiam perstringi, non Comicum fuisse Antiphontem tradit Philostratus in vitis Sophistar. Lib I. p.503.

APOLLODORUS Atheniensis, Comicus, auctor dramatum XLVII. & quinquies victor, teste Svida. Incertum hujusne, an Geloi, an denique Carystii Apollodori sint Γαλάται, Ἔφηβοι, Λάκαινα & Οἰκέτης, quæ cum aliis Apollodoro Atheniensi tribuit Meursius in Bibliotheca Attica, atque in iis refert etiam Ἑκύραν, nulli quantum memini veterum memoratam, licet Hecyram suam Terentius ex Apollodoro expressit. Sed Phormionem quoque suam ex Apollodoro transtulit Terentius, neque tamen ulla Apollodori Comœdia fuit eo nomine.

APOLLODORUS Carystius Comicus multis veterum laudatus. Hujus, an Geloi, sunt dramata:

*Ἀδελφοὶ,

*Ἀμφιάραος, Poll.

*Ἀντευεργετῶν, Poll.

*Ἀπολίποντες. Svid, in ἐγκομβώσασθαι. Sed ibi ἀπολειπέση pro ἀπολιπέσι legendum ex Athenæo & Photii Epist. 156.

Ἀποκαρτερῶντες. Svid. in σπουδάζω.

Διαβάλλων, Stob.

Ἐνέα, Poll.

*Ἐπιδικαζόμενος.

Ἐπιδικαζομένη (diversa ab Ἐπιδικαζομένῳ & hæc ipsa, ex quâ Phormionem suam transtulit Terentius, teste Donato, qui Hecyram quoque ex Apollodoro expressam esse innuit.)

Ἔφηβοι. Ammonius in χιτῶνι.

Οἰκέτης, Stob.

Πάφιοι. Athen. XI. p.482. Sed ille locus potius docet Κύμβαν apud Paphios poculum denotare, teste Apollodoro Grammatico, qui hoc in Etymologiarum opere animadverterat. Confer ibid. p.483.

Προικιζομένη ἱματιόπωλις, Athen. & Svid. qui tribuit Apollodoro Geloo.

Σφαττομένη. Athen.

APOLLODORUS GELOUS è Gela Siciliæ urbe Comicus, Menandri æqualis, adeoque novæ Comœdiæ Poëta fuit teste Svida. Ejus an Apollodori Carystii dramata:

Αἰχίων, Svid. pro quo Gyraldus legit Αἰσχρίων.

Ἀπολείπουσα, Athen. Photius Epist. 156. Svid. in ἐγκομβώσασθαι.

Ἀποκαρτερῶν ἢ Φιλάδελφοι, Athen. Stob. Svid.

Ἀποτυγχάνων,
Ἀφανιζόμενος, Stob.
Γάλα, vel potius Γαλάται. Stob.
Γραμματόδειπνος, sive potius γραμματιδιοποιός, Athen. Poll. Svid.
Δευσοποιοὶ, Svid.
Ἐυξενὶς, Festus in *Romam.*
Ἡ ἐξ νεῶ ποίησις, Poll.
Ἱέρεια, Athen. Svid.
Λάκαινα, Stob.
Παιδίον, Stob.
Παραλογιζόμενοι, Stob.
Ῥύτιγος, Plutarch. quæst. Gr.
Σίσυφος, Svid.
Φιλάδελφοι Vide superius in ἀποκαρτερῶντες.
Ψευδέας sive potius ψευδαίας. Poll. Svid.

Fragmenta habes apud Hertelium, Grotiumque. Vide & Joh. Crojum Obs. in N. T. p. 282. & Gatakerum Lib. I. Cinni c. 9.

APOLLOPHANES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, ut Svidas auctor est. Ejus dramata:
Δανάη, Svid.
Δαυλὶς (pro quo male interdum excusum Δάλις vel Δαλὶς) Athen. Svid.
Ἰφιγέρων, Harpocr. in ἀδελφίζειν.
Κένταυροι, Svid.
Κρῆτες. Svid. Athen. Hesych. in Θεοὶ ξενικοί. Memoratur hic Comicus Æliano VI. 51. de animal.

Alius *Apollophanes* Epicus, quem allegat Fulgentius 1. Mythol. Alius item Medicus, cujus Plinius mentionem facit: nescio idemne, quem allegat Etymolog. M. in Φιβάλεως & cujus Φυσικὴν laudat Laërtius in Zenone Citieo Lib. VII. sect. 140.

ARAROS, Atheniensis, Comici Aristophanis F. Comicus & ipse, circa Olympiadem CI. docere cœpit fabulas, ex quibus memorantur:
Ἄδωνις Athen. Svid.
Καινεὺς, Poll. Svid.
Καμπυλίων Svid. & Athen. XIII. p. 562. unde disces ab aliis hanc fabulam tributam esse Comico Eubulo.
Πανὸς γοναὶ, Athen. Svid.
Παρθενίδιον, Svid.
Ὑμέναιος. Athen. Svid. in ἀναθεῖναι & Ἀραρώς. Male apud Athenæum VI. p. 237. Ἀραρὼς ἐν Μεναίῳ.

Etiam

Etiam *Cocalus* Aristophanis huic Araroti adscriptus à nonnullis. Vide Casaubonum ad Athenæum Lib. III. c. 9. & 35. ubi de eo quod admodum frigidus fuerit Araros ille, unde Proverbium: ψυχρότερος Ἀραρότος.

ARCESILAUM Antiquæ Comœdiæ Poëtam memorat Laërtius IV. 45.

ARCHEDICUS Comicus. Meminit Polybius in excerptis Peiresc. p. 53. Ejus dramata, Διαμαρτάνων & Θησαυρὸς allegantur ab Athenæo, quod Svidæ etiam pridem observatum, qui addit eundem scripsisse adversus Democharem Demosthenis sororis filium, unde de ætate Archedici constare potest.

ARCHIPPUS Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, qui semel vicit Olympiade XCI. ut Svidas refert. Dramata ejus:

Ἀμφιτρύων ά, β', Athen.

Ηρακλῆς γαμῶν, Athen. Poll.

Ἰχθύες, Poll. Athen. Stephanus Byz. in Γαλεῶται.

Ἱππεῖς,

Ὄνου σκιὰ, Schol. Aristoph. ad vespas, Zenobius VI. 28. & Svid. in ὄνου σκιὰ ex Aristotele. Archippum Ὄνῳ allegat Harpocration in τοκεῖον.

Πλοῦτος, Poll. Schol. Aristoph. ad aves & Porphyr. quæst. Homer. I.

Ῥίνων. Athen.

Vide Meursium in Bibliotheca Attica, ubi etiam ex auctore vitæ Aristophanis observat quatuor hujusce Comœdias Archippo ab aliis tributas esse, Ναυαγὸν, Νήσους, Νιόβην & ποίησιν.

ARIPHRADES Comicus, à quo Tragicos exagitatos testatur Aristoteles c. 22. Poëtic. ut à veteris Comœdiæ Poëtis frequenter factum constat.

ARISTAGORAM in Mammacutho laudat Athenæus XIII. p. 571.

ARISTEAS sive ARISTIUS Phliasius Comicus. * Ælian. VI. 51. animal. Ejus κύκλωπες Zenobius, Svid. & Apostolius in proverb. ἀπόλεσας τὸν οἶνον ἐπιχέας ὕδωρ. Svid. iterum in Ἀρισίας. Ejusdem κῆρες sive *Parcæ* Athen. Lib. XV. Ὀρφεύς. Poll. IX. sect. 43.

ARISTOMENES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta circa Olympiadem LXXXVII. clarus, cognomento Θυροποιὸς, ut præter Svidam testatur Hesychius in hac voce. Ejus dramata:

Ἄδμητος, quo certavit cum Aristophane Plutum docente, ut testatur Scholiastes Comici in fabulæ illius argumento.

* Tragicum *Aristium* facit Erasinus in proverbio *perdidisti vinum*: sed rectius Comicum Gatakerus c. 5. Adversar.

Βοηθοὶ (Macrobii codices V. 20. male μῦθοι) Schol. Ariſtoph. ad Acharnenſes Priſcian. Svid.

Γόητες, Athen. Poll. Harpocr.

Διονύσιος ἀσκητής, Athen. Poll.

Μῦθοι. Vide ſuperius in Βοηθοί.

Ὀλοφυρμοί. Schol. Ariſtoph. in argumento Equitum. Confer Meurſium in Bibliotheca Attica.

ARISTONYMUS Vide ſupra in notitia Tragicorum.

ARISTOPHANEM Camiræum Comicum Kœnigius in Bibl. & Hendreichius in pandectis Brandenb. perperam diſtinguit à celebri Comico hujus nominis Athenienſi. Athenienſis enim hic audit, quod civitate donatus fuerit ab Athenienſibus, cum alioqui patria eſſet Camiræus atque adeo Rhodius, vel ut alii Lindius, vel Ægyptius denique. Incertam enim hac ſuper re hominum variamque opinionem fuiſſe Svidas teſtatur. Ariſtophanes vero Grammaticus notitiam dramatum Comicorum ſcripſerat, perinde ut Callimachus & Pergameni Grammatici Crates aque Ariſtarchus. Vide Athenæum VIII. p. 336.

ARISTOPHON Comicus claruit circa tempora Alexandri M. Ejus dramata ſunt:

Βαβία, Stob.

Δίδυμοι ἢ Πύραυλος. Pollux IX. 6. p. 434.

Ἰατρὸς, Stob. Athen.

Καλωνίδης, Athen.

Παρακαταθήκη,

Πειρίθοος, Athen.

Πλάτων, Athen.

Πυθαγορισής, ex quâ poſtrema poſt Athenæum & Laërtium VIII. 38. nonnulla etiam repetit Svidas in Πυθαγόρης ſed apud quem male Ariſtophanis nomen eſt expreſſum pro Ariſtophontis. Vide Jonſium p. 50. Hertelii Grotiique excerpta Comicorum, & Kœnigium in Bibliothecâ.

ARISTOTELES ἐν τοῖς Κωμικοῖς laudatur ab Erotiano ſive Herodiano in Ἡρακλείης νόσῳ. Subintellige διδασκάλοις vel Κωμικαῖς διδασκαλίαις. Vide quæ ſupra in notitia Tragicorum.

ATHENION Comicus, ex cujus *Samothracibus* prolixum locum affert Athenæus Lib. XIV. latinis verſibus redditum à Grotio in excerptis p. 890. Laudatur etiam à Scholiaſte Apollonii ad Lib. I. ſect. 34. atque ſi Pricæum audimus & Heſychio in ἀνθρώσκιον. Alius fuit Anthe-

Athenion Peripateticus, de quo meminit Athenæus Lib. VI. Alius Athenion Pictor quem Plinius celebrat.

AUGEAS sive AUGIAS Atheniensis, mediæ Comœdiæ Poëta memoratus Polluci Lib. III. c. 3. (ubi male Ἀγίας legitur & Clementi Alex. Lib. VI. Strom. p. 622. quo in loco notat eum ex Antimacho Tejo Poëta Epico expressisse quod scripsit:

Δῶρα γὰρ ἀνθρώπων νόον ἤπαφεν ἠδὲ καὶ ἔργα.

Unde Augiam quoque Epico carmine quædam composuisse constat. Comœdiarum ejus nomina apud Svidam sunt Ἄγροικος, Δὶς κατηγορούμενος, πορφύρα.

AUTOCRATES Atheniensis veteris Comœdiæ Poëta. Vide supra in notitia Tragicorum.

AXIONICUS Comicus, cujus ab Athenæo allegantur Τυῤῥηνὸς sive Τυῤῥηνικὸς, Φιλευριπίδης χαλκιδικὸς & χαλκίς. Laudatur etiam à Stobæo. Perpauca ejus fragmenta collegerunt Hertelius atque Grotius.

BATO sive Βάτων aut Βάτος Comicus, Athenæo, Stobæo ac Svidæ laudatus scripsit dramata:

Αἰτωλὸν,

Ἀνδροφόνον,

Εὐεργέτας, & συνεξαπατῶντα. Vide ubi lubebit, excerpta Hertelii & Grotii. Plutarch. de adulatoris & amici discrimine pag. 55. Καὶ Βάττῳ τὴν σχολὴν ἀπεῖπεν Ἀρκεσίλαος, ὅτε πρὸς Κλεάνθην στίχον ἐποίησεν ἐν κωμῳδίᾳ. Πείσαντος δὲ τὸν Κλεάνθην καὶ μεταμελομένου διηλλάγη.

Alius fuit Bato Sinopensis Rhetor atque Historicus qui post Aratum vixit, de quo consulendus Vossius in Historicis Græcis. Hujus librum περὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τυράννων laudat Athenæus Lib. VII. Alios tres Batones observatos vide à Jonsio Lib. II. c. 13. de scriptoribus Hist. Philosoph.

CALLIADIS Καλλιάδου τοῦ Κωμικοῦ mentio apud Athenæum XIII. pag. 577.

CALLIAS Atheniensis, * Lysimachi σχοινοπλόκου sive restionis filius, unde & ipse dictus σχοινίων. Sophocle & Euripide antiquior, quos ejus vestigia legisse notat Athenæus VII. p. 276.

Ejus dramata apud Svidam:

Αἰγύπτιος,

 Ἀτα-

* In veteri marmore apud Fulv. Ursinum p. 31. Καλλισθένης Λυσιμ. non refert hunc Comicum ut visum Ursino, Gallias enim ille non Callisthenes appellabatur: sed Callisthenem Alexandri M. socium, qui Lysimachi Regis præceptor fuit. Vide illustris Cuperi ἀποθέωσιν Homericam p. 168.

Ἀταλάντη, Zenobius IV. 67. proverb. ubi male ἀταλεςῇ pro ἀταλάντῃ.

βάτεαχοι,

Κύκλωπες, Athen. Poll. Svid. in ἀσχύνη. Alii hoc drama Diocli tribuerunt teste Athenæo XV. p. 667.

Πεδῆται, Athen. Laërtius in Socrate. Etymol. M. Poll. Scholiast. Comici ad Aves ubi male παιδήταις.

Σχολάζοντες.

Allegatur Callias præterea plus ſimplici vice à Clemente, Polluce, Heſychio, Svida & Scholiaſte Ariſtophanis.

CALLIMACHI ſcripta commemorans Svidas teſtatur eum Comœdias quoque compoſuiſſe.

CALLIPPUS, cujus παννυχίδα laudat Athenæus XV. p. 668.

CALLISTRATUS, Ariſtophanis hiſtrio memoratur in Comici hujus vita Græcis ſcholiis præmiſſa.

CALLISTUS Comicus, laudatus Polluci lib. 2. ſect. 112.

CANTHARUS Athenienſis Comicus, cujus dramata apud Svidam memorantur:

Ἀηδόνες,

Μήδεια,

Μύρμηκες,

Συμμαχία quæ ab aliis Platoni Comico tributa eſt, ut docet Harpocratio in ὀρνιθευτής.

Τηρεύς.

Medeam laudat Apoſtolius & idem Svidas in Ἀράβιος αὐλητὴς & *Tereum* in Ἀθηναία. Allegatur etiam Cantharus à Polluce Lib. IV. c. 6.

CARCHIDAMUS Ζώιλος (an Ζωΐωνος) Comicus an Tragicus Athenis fabulas docuit Olymp. CXV. 1. Archonte Neæchmo. Vide Fulv. Urſini elogia Viror. illuſtrium p. 28.

CARCINUM κωμῳδοποιόν qui cum Æſchine apud Dionyſium tyrannum vixerit, è Polycrito Mendeſio memorat Laërtius Lib. II. ſect. 63. Vide ſupra in notitia Tragicorum.

CARYSTII Pergameni didaſcalias ſive librum de argumentis Comœdiarum laudat Athenæus Libro VI. Vide ſupra in Notitia Tragicorum, ubi de Ariſtotele.

CEPHISODORUS Athenienſis, Comicus fuit teſte Polluce & Athenæo: licet Svidæ Tragicus appelletur veteris Tragœdiæ. Dramatum ejus nomina hæc ſunt:

Ἀμαζόνες (Svid. in ὄνος ὕεται) Athen.

Ἀντι-

Ἀντιλαΐς, Svid. in κηφισόδωρος.
Τροφώνιος, Poll. Athen. Svid.
Ὑγιής,
Ὗς. Athen. Svid. Pollux lib. 10. sect. 110.

Vide Meursium in Bibliotheca Attica, & de aliis Cephisodoris Harpocrationem, ac Jonsium Lib. I. c. 13.

CHÆREMON. Vide supra in Notitia Tragicorum.

CHARILAUS Locrus, Comicus an Tragicus docuit fabulas Athenis Olymp. CXIII. 1. Archonte Euthycrito, ut constat è prisco saxo apud Fulv. Ursinum p. 29. elegior.

CHIONIDES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, memoratus Aristoteli c. 3. Poëtices, & Vitruvio præf. Libri VI. Ab Anonymo Scaligeri Olympiadum descriptore sive Scaligero ipso refertur ad Olympiadem LXXIII. Dramata ejus apud Svidam: Ἥρωες, πέρσαι ἢ Ἀσσύριοι, & πτωχοί, Confer Athenæum & Pollucem.

CHAMÆLEON Heracleotes Peripateticus Philosophus, inter alia libros scripsit *de antiqua Comœdia*, περὶ ἀρχαίας Κωμῳδίας, quorum sextum allegat Athenæus Lib. IX. c. 4.

De CLAUDIO Imperatore Svetonius in ejus vitâ c. 11. *Ad fratris* (Germanici) *memoriam per omnem occasionem celebratam, Comœdiam quoque Græcam Neapolitano certamine docuit, ac de sententia Judicum coronavit.*

CLEARCHI Comici Κιθαρῳδὸς, Κορίνθιοι & πάνδροσος laudantur ab Athenæo.

CLEON Comicus quem κυνοκέφαλον h. e. impudentissimum vocat Aristophanes in Equitibus. Confer illustris & doctissimi Viri Gisberti Cuperi Harpocratem p. 147.

CRANTOREM Comicum allegat Stobæus p. 387. & 389. florileg. edit. Grotii.

CRATES Atheniensis, Comœdiæ veteris Poëta, Cratini æqualis, & ejus primum histrio, quem VII. Dramata composuisse testatur Anonymus περὶ Κωμῳδίας Aristophani præmissus. Sed novem Comœdiarum Cratetis nomina vel apud unum occurrunt Athenæum, quibus alia ex aliis adjungi possunt:
Γείτονες, Athen. Poll.
Ἥρωες. Poll. Svid.
Θηρία, Athen. Poll.
Λαμία, Athen. Poll.

παι-

παιδεῖαι Svid in ἄλλ. Athen. Poll.

Laudantur etiam à Svidâ ποδῆται, nisi sub eo nomine latent παιδεῖαι ut suspicatur Meursius in Bibliotheca Attica; cui hæ præterea Cratetis fabulæ sunt observatæ:

Ἑορταὶ, Poll.

Μέτοικοι, Etymol. M.

Ὀδυσσεῖς, Etymol. M.

πανέπται, Schol. Aristoph. ad nubes.

παρακαταθήκη, Poll. IV. sect. 173. sed ibi pro Κράτης in MSS. Codicibus est Σωσικράτης, quæ lectio confirmatur IX. sect. 57.

πυτίνη, Etymol. M.

Ῥήτορες, Athen.

σάμιοι, Athen. Poll. Zenobius IV. 41. proverb.

σέρριφοι, Scholiast. Comici ad nubes.

συναριστῶσαι, Athen.

Τόλμαι, Athen. & Pollux IX. 6. ubi ἐν τοῖς Κρατιτοσόλοις excusum pro ταῖς Κράτητος Τόλμαις, & X. sect. 54.

Τροφώνιος, Etymol. M.

Φοινίσσαι. Schol. Aristoph. ad Vespas.

Χείρονες. Athen.

A Kœnigio in Bibliotheca adduntur porro hæ tres:

Ἀντιφάνης,

Ἐπιστολαὶ, ex versione latina loci corrupti Pollucis IX. 6.

Εὐνεῖδαι.

Equidem idem Svidas alium præterea *Cratetem* Atheniensem fuisse docet, veteris & ipsum Poëtam Comœdiæ, cujus tria eidem dramata laudantur:

Θησαυρὸς,

Ὄρνιθες,

Φιλάργυρος.

Laërtius contra in vita alterius Cratetis Atheniensis, Philosophi Academici, cujus Arcesilas auditor fuit, Lib. IV. 23. sect. decem Cratezes recensens, unum nominat tantum antiquæ Comœdiæ Poëtam. Cæterum *Cratetem Academicum*, de Comœdia libros scripsisse refert idem Laërtius IV. 23. ex Apollodoro. Pauca quædam Cratetis Comici fragmenta habes apud Hertelium & Grotium. De eo Aristoteles cap. 5. Poëtic: Τὸ δὲ μύθους ποιεῖν Ἐπίχαρμος καὶ Φόρμις ἦρξαν. Τὸ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ Σικελίας ἦλθε. Τῶν δὲ Ἀθήνησιν Κράτης πρῶτος ἦρξεν ἀφέμενος τῆς ἰαμβικῆς ἰδέας καθόλου ποιεῖν λόγους ἢ μύθους.

CRA-

CRATINUS Callimedis F. Atheniensis, priscæ Comœdiæ Poëta Horatio laudatus una cum Eupolide atque Aristophane. Novies vicisse & XXI. Comœdias composuisse affirmat Svidas. Idem numerus confirmatur ab Anonymo περὶ κωμῳδίας qui præmittitur Aristophani. Sed longe plura ejus dramata eidem Meursio in Bibliotheca Attica, Kœnigio in Bibl. Hertelio Grotioque in Fragmentis Comicorum annotata sunt:

Ἀρχίλοχοι sive ut Laërtius in procem. sect. 12. Ἀρχίλοχος: (male apud Hesychium in ἐδονῇ, Κρατῖνος Ἀυλλέγω pro Ἀρχιλόχῳ) Plutarch. in Cimone, Clemens I. Strom. p. 280. ubi Ἀρχιλόχιοι legitur: Harpocrat. Pollux VII. 11. (ubi male Ἀρχίλοχος pro ἐν Ἀρχιλόχοις) Harpocrat. in ἰθύφαλλοι, Athen. Stephanus Byz. fragmento de Dodone. Svid. & Apostol. in Διὸς ψῆφος.

Βουκόλοι, Athen. Svid. in ἀνδρακάς.

Βύζιεις, Pollux X. 23.

Γείτονες, Pollux VII. 33.

Γλαῦκος, Athen.

Δηλιάδες, Athen. Hesych. Scholiastes Comici ad Vesp. Svidas. in ῥαζεῖν.

Διδασκαλίαι (Svid. in ἀναρύττειν.)

Διονυσαλέξανδρος, Svid in βῆ & ἀνεπάγγελος. Etymol. M. in βῆ. Athen. & Pollux.

Δραπέται sive Δραπέτιδες. Hesych. & Etymol. M. in ἀγερσικύβηλος Etymol. M. in ἀπόπατος, Athen. Svidas in κυβηλίζειν, ὄνος ὕεται, ὧδε. Zenobius V. 67. VI. 24. Harpocrat in ἱερὰ ὁδός.

Ἐμπιπράμενοι, Clemens Alex. 6. Stom.

Ἐρίφια, Pollux & Hesych. nisi utrobique legendum Περιφίοις pro Ἐριφίοις.

Εὐμένιδες (nisi Εὐνειδῶν apud Schol. Aristophanis legendum pro Εὐμενίδων Vide Meursii Atticas lectiones V. 10.)

Εὐνεῖδαι. Stob.

Ἥρωες, Pollux X. 17. Svid. in ἀνεκάς.

Θράσων, ut Meursius monet legendum apud Hesych. in ἀπέφρησαν.

Θρᾶτται. (In has scripsit Callistratus, teste Athenæo) Plutarch. Pericle. p. 160. Pollux, Hesych, Scholiastes Eurip. in Hecubam & Svid. in ὀκτώπουν. Harpocrat. in ἀρκυωρός.

Ἰλιάδες, Hesych. in Ἄιθρεια.

Κλεοβουλῖναι Pollux X. sect. 105. (Confer Menagium de mulieribus Philosophis. p. 8.) sive Κλεοβουλίνη, ut Pollux, VII. sect. 41. Hephæstion. enchirid.

chirid. Laërtius Lib. I. 89. Hesych. Scholiastes Comici ad aves, Zenobius V. 14. proverb. Athen.

Κρῆσσαι, Hesych. in κωνῆσαι.

Λάκωνες, Clem. Alex. 6. Strom. p. 619.

Μαλθακοὶ, Etymol. M. in κάβαισος, Pollux, Athen. Svid. in κύλλυ πήραν, Constantinus Porphyrog. c. 23. de administrando imperio.

Νέμεσις, Pollux, Athen. Stephanus Byz. in ψύρα, Scholiastes Theocriti Idyll. XI. & Comici ad aves. Plutarch. Pericle p. 153.

Νόμοι, Pollux, Hesych. Athen. Svid. in ἀλώπηξ, Schol. Comici ad Equites.

Ὀδυσσεῖς. Svid. Athen. Pollux, Hephæstion Enchirid. Priscianus Lib. XVIII. Platonius de differentiis Comœdiar. Schol. Comici ad Plutum.

Πανόπται, Schol. Comici ad Nubes & vespas. Hephæstion, Svid.

Πλοῦτοι, Pollux, Athen. Stob.

Πυθαγορίζουσα sive πυθαγορίζοντες vel πυθαγορικοὶ Laërtius VIII. 37. Svid. in Ξενοφάνης.

Πυλαία, Svid. in ἀμύνασθαι & ἔνερον. Hesych. Maximus in Dionysii Areopag. Epist. 8. Schol. Comici ad Pacem. Photius in Lexico MS. apud Clariss. Kusterum ad Svidam in ζωπύρυ.

Πυτίνη, quam ultimam egit & vicit anno ætatis 97. Olymp. 89. 1. cum ebriositatis convitium cujus ab Aristophane insimulatus fuerat removere à se voluisset. Lucian. in longævis, Svid. in κωδίων & ἀράχνη. Laudant præterea Athen. Pollux, Clemens 6. Strom. Plutarch. in Antiphonte & lib. 2. sympos. c. 1. p. 634. Schol. Comici ad Equites & Pacem, Sophoclis in Ajace. Svid. in δεσμώτης.

Σάτυροι, Scholiastes Aristoph. argumento equitum, unde constat actam hanc fabulam Olymp. 88. 4.

Σέριφοι, sive rectius Σερίφιοι. Svid. Hesych. Pollux, Stephanus Byz. Hephæstion, Schol. Comici ad Vespas.

Ταραντῖνοι Laërtius VIII. 37. Svid. in Ξενοφάνης.

Τροφώνιος, Harpocrat. Pollux, Hephæstion, Athen. Svidas in αἱρεῖσθαι.

Χειμαζόμενοι, Scholiastes Aristoph. in argumento Acharnensium, unde patet hanc fabulam actam Olymp. 86. 1.

Χείρονες. Schol. Luciani T. 1. p. 19. Zenobius 2. 66. proverb. & 5. 81. Svid. in πανδελέτιος & alibi, Laërt. I. 62. Athen Pollux, Plutarch. Pericle. Hephæstion. Schol. Comici ad nubes & Vespas. Schol. Thucydidis lib. VIII.

ψευ-

ψευδυποβολιμαῖ☉. Laërt. III. 28. Sed videtur esse Cratini junioris cui ὑποβολιμαῖον tribuit Pollux.

Ψηφίσματα. Harpocrat. in ἀρχτεῦσαι nisi pro Cratino ibi legendnm Craterus. Vide Maussaci notas.

Ὧραι. Hesych. Harpocrat. Hephæstion, Pollux, Athen. Scholiastes Luciani T. I. p. 4. & Comici ad Aves. Svidas tum alibi tum in παιδικά, ubi male, Κρατῖν☉ δὲ ὥραις pro ἐν ὥραις, notante doctissimo Kustero.

Incertum est hujusne Cratini scriptis annumeranda & inter Comœdias referenda sit Θετταλῶν πολιτεία laudata ab Athenæo. Sane facit hoc Hertelius, apud quem uti apud Grotium quoque Cratini fragmenta ubi lubebit videbis. Vixit annos XCVII. teste Luciano in Μακροβίοις. Laudatur & à Svida in Λέρνη & ὄνυ πλόκαμ. Vide & Zenobium in proverbio Ἐπειῶ δειλότερ☉, & Horatium Lib. I. Epist. 19. Tzetzen Chil. XI. hist. 375. In Cratinum scripserat olim commentaria Lycophron Poëta & Grammaticus. Et Galenus testatus est se composuisse libros tres τῶν παρὰ Κρατίνῳ πολιτικῶν ὀνομάτων. Perstringit Cratinum Aristophanes in Equitibus. Vide Svidam in ἀφέλεια.

CRATINUS *JUNIOR* itidem Comicus fuit, cujus Comœdiæ à Meursio in Bibl. Attica observatæ hæ sunt:

Γίγαντες, Athen. Hesych.

Θηραμένης, Athen.

Ὀμφάλη, Pollux, Athen.

Τιτᾶνες, Athen.

Ὑποβολιμαῖ☉, Pollux VII. 33. ψευδυποβολιμαῖ☉ Laërtio III. 28.

Χείρων. Athen. Hesych. in αὐτόφυρτοι, Scholiastes Sophoclis ad Oedip. Colon. Zenobius V. 9. proverb.

CRITONIS Comici Μνηστηρία à Polluce, Φιλοπαίγμων ab Athenæo allegatur. Αἰτωλοί ab eodem Polluce IX. sect. 15.

CROBYLUS. Vide infra in *Hegesippo*.

DAMOXENUS Atheniensis, Comicus, ex cujus συντρόφοις locum prolixum affert Athenæus Lib. III. quem latine reddit Grotius in Excerptis Comicorum pag. 698. Ab eodem Athenæo Lib. XI. laudatur etiam ejusdem Damoxeni αὑτὸν πενθῶν.

DEMETRIUS antiquæ Comœdiæ Poëta inter viginti alios Demetrios à Laërtio nominatur Lib. V. sect. 85. Ejus Ἀρεοπαγίτην laudat Athenæus, Σικελίαν Ælianus Lib. XII. de animal. c. 10. præter eundem Athenæum & Etymologicum magnum in Ἔμμηνοι, Hesych. in ἐμπήρευς ut ex vi-

tioso codice ibi descripsit, quod rectius ipse suo loco scripserat ἐμμήρϛς. Vide Rich. Bentleji Epist. ad Millium p. 38.

DEMONAX Comicus, cujus hoc est apud Stobæum p. 113. florileg. edit. Grotii:

> Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ Θεὸς,
> *Supra Deos ne sapite, mortales sati.*

DEXIPPI Comici Θησαυρὸς allegatur à Svida in Κωρυκαῖος.

DIDYMI Grammatici Alexandrini λέξεις κωμικὰς laudatas ab Hesychio itidem Alexandrino in procœmio lexici, notat Johannes Pricæus in indice scriptorum ab Hesychio allegatorum. Sed de Tragicis vocibus singulari opere egit Didymus, ut supra in notitia Tragicorum observavi, de Comicis vero Theon. Ita intelligenda Hesychii verba, non ut de utrisque (Comicis & Tragicis) uterque, sed de alterutro genere unus egerit οἱ γὰρ τὰς Κωμικὰς λέξεις ἰδίᾳ συντεθείκασι, καὶ τὰς Τραγικὰς, ὡς θέων καὶ Δίδυμος καὶ ἕτεροι τοιοῦτοι.

DINOLOCHUS Comicus. Vide quæ supra in notitia Tragicorum, in *Demologo*.

DIOCLES Atheniensis, vel ut alii, Phliasus, inter Poëtas veteris Comœdiæ, Sannyrionis & Philyllii æqualis fuit. Ejus Dramata memorata veteribus hæc sunt:

Βάκχαι, Athen. Svid. Pollux X. sect. 78.
Θάλαττα (meretricis hoc nomen) Athen. Svid.
Κύκλωπες. Vide supra, in Callia.
Μέλιτται, Athen. Pollux, Hesych. Svid.
Ὄνειροι, Svid.
Ὀρέστης, Svid.

Is ipse fortassis est Diocles, de quo idem Svidas in ξυλυφίων & ὀξύβαφον, quod primus invenerit instrumenta lignea pulsatilia.

DIODORUS SINOPENSIS, Comicus, cujus apud Athenæum & Svidam memorantur:

Αὐλητρὶς,
Ἐπίκληρος,
Πανηγυρισταί.

DIONYSIUS Senior, Siciliæ Tyrannus Comœdias scripsisse à Svida traditur.

DIONYSIUS Sinopensis Comicus quem circa Olympiadem centesimam vixisse verisimile est, laudatur ab Athenæo in Ἀκοντιζομένῳ, ὁμωνύμοις & Σωζούσῃ. His adde Ταξιάρχας è Svida in Φορμίων.

DIO-

DIOXIPPUS Atheniensis, Comicus, cujus Dramata apud Athenæum & Svidam memorata:

Ἀντιπορνοβοσκὸς,

Διαδικαζόμενοι,

Ἱστοριογράφος (confer Vossium de Historicis p. 359.)

Φιλάργυρος.

DIPHILUS teste Strabone Libro XII. p. 546. Sinopensis, novæ Comœdiæ Poëta, auctor dramatum C. γνωμικώτατος * χαρίεις & κωμικώτατος judicio Clementis Alexandrini, etsi frigiditatem ejus perstrinxit jam olim Gnathæna. Cœnanti enim apud se & frigidam laudanti *non mirum*, inquit, *ego enim aquam frigefacio injectis in lacum tuarum Comœdiarum Prologis*, ut refert Athenæus Lib. XIII. Laudatur Diphilus à Clemente Alex. Auctore Scholior. ad Iliad. ί. v. 122. Nomina Dramatum Diphili quæ apud veteres memorantur, hæc fere sunt:

Ἄγνοια, Athen.
Ἀδελφοὶ, Athen. Pollux. Stob.
Αἱρεσιτειχὸς, vel Αἱρεσιτειχεὺς ἢ Εὐνοῦχος, Athen.
Ἀμαστρὶς,
Ἀνασωζόμενοι, Athen.
Ἄπληστος, Athen.
Ἀποβάτης. Harpocrat.
Ἀπολείπουσα, Athen. Poll.
Βαλανεῖον, Ahen.
Βοιώτιος, Athen.
Γάμοι, Athen.
Διαμαρτάνουσα, Athen.
Ἑκάτη, Athen. Pollux.
Ἑλενηφοροῦντες (Hertelius è corrupto Athenæi VI. p. 223. codice Ἑλωνηφοροῦντες.
Ἐμπόριον, sive ut Casaubono scribendum videbatur, Ἔμπορος. Athen.
Ἔμπορος, Athen. & Harpocrat. apud quem male in ναύκληρος scriptum erat ἐν πόῤῥῳ pro ἐμπόρῳ.
Ἐναγίζοντες, Athen. Schol. Aristoph. ad Equites v. 1008.
Ἐμπιδικαζόμενος, Pollux.
Ἐπίκληρος. Pollux.
Εὐνοῦχος ἢ Στρατιώτης. Athen.
Ζωγράφος, Athen. Stob.
Ἡμέραι, Zenobius IV. 18.
Ἡρακλῆς, Athen.
Ἥρως, Athen.
Θησαυρὸς, Stob.
Θησεὺς, Athen. Δίφιλος ὁ τὴν Θησηΐδα ποιήσας laudatur à Scholiaste Pindari ad Olymp. ί. p. 127.
Κιθαρῳδὸς, Pollux.
Κληρούμενοι (quam Comœdiam imitatum se testatur Plautus in Casina.)

* Apud Clementem V. Strom. p. 611. pro γνωμικώτατα Eusebius præparat. Evangel. p. 690. legit γενικώτατον ut referatur ad πατέρα communem omnium Parentem DEUM, quod probatur viro insignis eruditionis Joanni Pottero ad Justinum Martyrem de Monarchia p. 172.

Λήμνιαι, Athen.
Μαινόμενος. Pollux. X. sect. 18.
Μνημάτιον, Athen.
Παιδεραςαί, Athen.
Παράσιτος, Athen.
Πελιάδες, Athen.
πιθραύςης vel Πιθαύςης Athen.
πολυπράγμων, Athen.
πύῤῥα,
σαπφώ, Athen.
σικελικός. Pollux IX. sect. 81.
στρατιώτης,
συναποθνήσκοντες, (hanc Plautus in *commorientibus* expresserat, & Terentius imitatus est in Adelphis.)
σύντροφοι. Harpocrat.
συνωρίς, Harpocrat.
Τελεσία,
Τιθραύςης,
Φρέαρ. Stob.

Fragmenta hujus Diphili videas licet apud Hertelium, Grotiumq;. Alius Diphilus qui ante Eupolidem scripsit & integro Dramate perstrinxit Bœdam (Βοιδᾶν) Philosophum teste Scholiaste Aristophanis ad Nubes p. 64. Alius Diphilus Tragœdus qui Pompejum M. perstrinxit ut dixi in notitia Tragicorum. De eo Lipsius Lib. I. Var. Lect. c. XI. Alius Diphilus cujus Mechanica memorat Vitruvius præf. Lib. VII. Alius Diphilus Crassi scriptor & lector apud Ciceronem I. de Oratore. Alius Diphilus Laodicensis, qui scripsit in Nicandri Theriaca teste Athenæo, à quo etiam allegatur Diphilus Siphnius περὶ τῶν προσφερομένων τοῖς νοσοῦσι καὶ τοῖς ὑγιαίνουσι Alius denique Diphilus sacerdos apud Plutarchum Demetrio p. 893. 911.

ECDORUS Comicus in testimonium citatur à Stobæo in florileg. p. 365. edit. Grotii.

ECPHANTIDES in *Satyris* allegatur ab Athenæo Lib. III. Hic Comicus propter parum luculentum scribendi genus dictus est Καπνίας, teste Hesychio in hac voce. Adde Maussacum ad Harpocrationem p. 402. & Colomesium ad Gyraldum p. 179.

EPHIPPUS, Mediæ Comœdiæ Poëta. Vide quæ supra in Notitia Tragicorum, & infra in Philippo.

EPICHARMUS veteris Comœdiæ Poëta de quo vide quæ in eadem Tragicorum Notitia, Supra cap. XIX.

EPICRATES Ambraciotes mediæ Comœdiæ Poëta cujus laudantur dramata:

Ἀμαζόνες,
Ἀντιλαΐς, Athen. XIII. p. 570. quod drama antiquius est omnibus scriptis *Anti* præ se ferentibus, quæ tam sollicite duobus voluminibus collecta sunt ab Adriano Bailleto.
Δύσπρακτος,

Εμπο-

Ἔμπορος,

Χορός. Vide Svidam atque Athenæum.

Fragmenta apud Hertelium & Grotium, qui p. 669. Ἐπιχεράτην fabulæ nomen perperam ponit, cum sit Poëtæ. Locus est apud Athenæum Lib. II. Sed apud Pollucem lib. IV. sect. 121. pro Ἐπιχεράτης ὁ Κωμῳδιδάσκαλος, viri docti è Falkenburgii Codice legunt Φερεκράτης.

EPIGENES Sicyonius. Vide supra notitiam Tragicorum.

EPILYCUS Comicus cujus Κοραλίσκον laudat Athenæus Lib. IV. atque ita legit Svidas in Ἐπίλυκος, etsi Lib. XIV. apud Athenæum editur Φωραλίσκος. Idem Svidas in Κράτης Epilycum testatur fuisse Cratetis qui veteris Comœdiæ Poëta fuit fratrem, ut adeo Epilycus quoque antiquæ Comœdiæ Poëtis sit accensendus. Sed eo in loco Epilycus iste à Svida dicitur Poëta Epicus, forte per lapsum memoriæ vel quod Heroicum poëma etiam Epilycus iste composuit.

EPITHERSES Nicænus Grammaticus scripsit de vocabulis Comicis & Tragicis, ut jam supra notare me memini è Stephano Byz. in Νίκαια. Similiter voces Comicas illustrarunt Galenus, Palamedes, Theon, de quibus infra. Pro Ἐπιθέρσης male Θέρσις apud Erotian. in ἄμβην.

ERATOSTHENES Cyrenæus scripsit libros περὶ ἀρχαίας Κωμῳδίας, memoratos Athenæo, Scholiaste Aristophanis, Svidæ & Galeno præf. ad glossas Hippocratis: in illis res & verba in antiquæ Comœdiæ Poëtarum dramatis occurrentia explicavit, ut ex Galeni glossis in Hippocratem notatum Johanni Wowerano Lib. de Polymathia c. 14. Septimum illius operis Librum laudat Harpocration in μεταλλεῖς. Idem opus respicitur à Cicerone Lib. VI. Epist. 1. ad Atticum ubi Eratosthenem laudat, & à Plutarcho p. 785. an seni gerenda Resp.

ERYPHUS Comicus integros versus Antiphanis descripsisse arguiter apud Athenæum. Ejus fabulæ:

Αἴολος,

Μελίβοια,

πελτασής.

Vide Hertelium in sententiis Comicorum, & A. Schottum IV. 9. Observatt. humanarum.

EVAGES Hydreates. Steph. Byz. in ὑδρέα.

EUBULIDES. Vide supra in notitia Tragicorum.

EUBULUS Atheniensis, antiquæ & mediæ Comœdiæ quidam veluti terminus ac limes, ut est apud Anonymum Olympiadum descriptorem ad Olympiadem 101. annum 1. Mediæ Comœdiæ poëta dicitur Ammonio

monio in ἔνδον Dramata XXIV: Svidas, Athenæus ei tribuit quinquaginta. Utrumque numerum excedunt nomina fabularum observata à Joh. Meursio in Bibl. Attica:

Ἀγκύλων, Athen.
Ἀγχίσης, Pollux.
Ἀμαλθεία, Athen.
Ἀμφίβολος, Pollux, Athen.
Ἀνασωζόμενοι, Athen.
Ἀντιόπη, Athen.
Ἄστυτοι, Athen.
Αὔγη, Athen.
Βελλεροφόντης, Athen.
Γανυμήδης, Athen.
Γλαῦκος Harpocrat. Pollux.
Δαίδαλος, Athen.
Δάμαλις ά, β', Svid. in ἀσκωλιάζειν.
Δευκαλίων Athen.
Διογένης πεζὸς, Laërtius VI. 30.
Διόνυσος ἢ Σεμέλη. Clemens Alex. 7. Strom. p. 716. Athen. Svid. Zenobius IV. 66. proverb.
Εὐρώπη, Athen.
Ἠχὼ, Athen.
Ἰάλεμος, Athen.
Ἰξίων, Athen.
Ἴων, Athen. Pollux.
Καλαθηφόροι, Ammon. in ἔνδον.
Κάλλαισχρος, Athen.
Καμπυλίων (Svid. in Μάνερως, & ἀντιακκάς. Athenæus qui Lib. XI. testatur hanc fabulam, ab aliis tributam Araroti Aristophanis F.
Κατακολλώμενος, Athen.
Κέρκωπες, Athen.
Κλεψύδρα, (scorti nomen) Athenæus XIII. p. 567.
Κορυδαλὸς Phrynichus in hac voce.
Κυβευταὶ, Pollux VII. 33. cui loco addendus Rich. Bentlejus Epist. ad Millium p. 40. Meminit præterea Hesych. Athen. & appendix proverb. Vaticana 2. 69.
Λάκωνες ἢ Λήδα, Athen.
Λυδία, Athen.
Μήδεια, Athen.
Μυλωτρὶς, Athen.
Μυσοὶ, Athen.
Ναννίον, Athen. XIII. p. 568. ex quo loco patet à quibusdam male hoc drama Philippidi tributum fuisse.
Ναυσικάα, Athen.
Νεοττὶς sive *pullastra*. Athen.
Ξοῦθος, Schol. Euripidis ad Medeam v. 613.
Ὀδυσσεὺς ἢ Πανόπται, Athen.
Οἰδίπους, Athen.
Ὀλβία, Athen.
Ὀρθάνης, Athen.
Πάμφιλος, Athen.
Παννυχὶς, Athen.
Παρμενίσκος, Pollux.
Πέλοψ, Athen.
Πορνοβοσκὸς, Athen.
Προκρὶς, Athen.
Προσουσία ἢ Κύκνος, Athen.
Σεμέλη ἢ Διόνυσος, Vide supra in Διόνυσος.
Στεφανοπωλίδες, Athen.
Σφιγγοκαρίων, Athen.
Τιτθαὶ, Athen.

Τιτᾶ-

Τιτᾶνες, Athen. | Χάριτες, Athen.
Τύραννος, Athen. | Χρυσίλλα. Athen.
Φοῖνιξ, Athen. | Ψάλτρια. Athen.

Apud Hertelium & Grotium fragmenta insigniora hujus Eubuli leguntur. Eidem Hertelio p. 537, memoratur Eubuli Δόλων, Μετακολλώμενος, ὀρτάχνη & Τήθαι. Sed Τήθαι corruptum ex Τιτθαῖς, ὀρτάχνη ex ὀρθάνη, Μετακολλώμενος eadem cum Κατακολλωμένῳ.

EUDOXUS Siculus. Laërt. VIII. 90. Ejus Ναύκληρος. Poll. VII. sect. 201.

EVETES Comicus memoratur Svidæ in Ἐπίχαρμος.

EUNICUS Comicus cujus Ἄντεια (scorti hoc nomen) ab aliis tributa Philyllio. Vide Athenæum XIII. p. 567. & 586. Supra in ÆNICUS. Eunicus ἐν Ἀντίδι allegatur à Polluce X. sect. 100.

EUPHORION Chalcidensis. Vide quæ supra in notitia Tragicorum.

EUPHRONIS Comici hæc Dramata laudantur Athenæo, Stobæo & aliis:

Ἀδελφοὶ, | Θεωροὶ,
Αἰσχρὰ, | Μοῦσαι,
Δίδυμοι, | Παραδιδομένη,
Θεῶν Ἐκκλησία, | Συνέφηβοι.

Fragmenta vide apud Hertelium, Grotiumque. Alius Euphron qui de re rustica scripsit, nisi apud Columellam pro *Euphrone* legendum ex Varrone & Plinio Euphranis.

EUPOLIS Atheniensis, Cratini imitator, Comœdiæ veteris Poëta clarus Olympiad. LXXXVIII. Svida teste docuit fabulas XVII. decies victor. Sed Meursio in Bibliotheca Attica observata dramatum ejus nomina plura quam viginti:

Αἶγες, Plutarchus IV. 1. sympos. Macrobius VII. 5. Erotianus in πρέμαλον & σελαχίοισι, Priscianus Lib. XVIII. Scholiastes Comici ad Vespas, Hesych. Pollux, Etymol. M. Athen. Svidas in χρή.

Ἁλιεῖς, Pollux X. sect. 98. Sed ibi Codices MSS. pro ἁλιεῦσιν exhibent εἵλωσιν, ut in præclara sua Pollucis editione politissimi vir ingenii Ti. Hemsterhusius annotavit.

Ἀστράτευτοι, ἢ Ἀνδρόγυνοι Svid. in Εὔπολις, Laërtius III. 7. Hephæstion Enchirid. Athen. Scholiastes Comici ad Pacem & aves.

Αὐτόλυκος, α΄, β΄. Pollux, Scholiastes Aristoph. ad nubes. Avtolycus primus habitus prætore Aristione, Olymp. LXXXIX. 4. Vide Athenæum

næum V. p. 216. Autolycus secundus è priore διεσκευασμένος. Galen. I. in librum περὶ διαίτης ὑγιεινῆς. T. 5. edit. Basil. p. 38.

Βάπται, Ammonius in ὑπάγειν, Hesych. Harpocrat. Athen. Platonius de different. Com. Scholiastes Juvenal. 2. 92. Hephæstion Enchirid. Pollux, Priscian. Lib. XVIII. & de metris. Themistius Orat. 7. f. 110.

Δῆμοι, Plutarch. in Camillo & Pericle, p. 153. 165. Pollux Athen. Svid. in ἀργύρεος Aphthonius c. περὶ ἠθοποιίας, Priscianus Lib. XVIII. Schol. Aristophanis ad Acharnenses, proferens locum quem emendat Christianus Wasius in senario sive libro erudito de licentia veterum Poëtarum p. 240. Fortasse etiam ex hoc dramate petita sunt quæ Eupolidis de Pericle affert Diodorus Sic. lib. 12. & respicit Lucianus in Nigrino T. I. p. 24. Comicum laudans & Cicero 3. de Oratore & in Bruto c. 9. & 15. Male ἐν δόμοις pro δήμοις Ammon. in τύραννος & Stob. serm. 35. Eustathius ad Odyss. ζ. p. 251.

Δραπέται, Etymol. M. in ἀφαδός.

Δυάς, Pollux IX. 4.

Εἵλωτες, Athen. Pollux. Vide & supra in ἁλιεῖς.

Κλοπαὶ, Erotianus in ἠδύσμασι.

Κόλακες Acta est Archonte Alcæo Olymp. LXXXIX. 3. ut testatur Athenæus V. p. 218. (in Hephæstione male igitur Κόρακες) Pollux, Svid. Phrynichus in Ἐνδυμενία. Harpocrat. Laërtius IX. 50. Macrobius VII. 15. Schol. Comici ad Nubes & Pacem. Plutarchus VII. 1. Sympos.

Λάκωνες, Erotianus in μυττωτόν. Respicit Plutarchus in Cimone & Anonymus in argumento in Cimonem Aristidis.

Μαρικᾶς (male Μαρία apud Erotianum in ψάγδας) Aristophanes nubibus, Plutarchus Nicia, p. 525. Ælianus XII. 30. Var. Harpocrat. Stephanus Byz. Hesych. Pollux, Athen. Quintil. I. 10. Scholiastes Æschyli ad Pers. Sophoclis ad Oedipum Col. & Aristoph. ad Plutum & Nubes.

Νουμηνίαι, Schol. Aristophanis in argumento Acharnens.

Πόλεις, Athen. Harpocrat. Pollux, Stephanus Byz. Schol. Comici ad ranas, Acharnens. Vespas.

Πρόδαμος (hanc inter Eupolidis dramata refert Meursius è Quintiliani Lib. I. c. 10.

Προσπάλτιοι, Athen. Priscian. Lib. XVIII. Scholiastes Comici ad Nubes, Vespas & aves. Confer Casaubonum ad Athenæi Lib. VII. c. 22.

Πύλαι, Schol. Comici ad aves.

Στεφανοπώλιδες, Athen. Lib. IX. licet eo in loco Eubulum pro Eupolide legit Casaub.

σφίγγες, Svid. in νεανισκεύεται.

Ταξίαρχαι sive Ταξίαρχοι (Svid. in ὄνος ἀκροάται σάλπιγγος) Pollux, Athen. Ammonius in ἀμυγδαλῆ, Scholiastes Aristoph. ad aves.

Ὑβρεισοδίκαι, Ptolemæus Hephæstionis Lib. VI. apud Photium.

Φίλοι, Athen. Pollux, Harpocrat. Ammonius in χισαί, Scholiastes Aristophanis ad Acharnenses. Casaubonus VI. 19. ad Athenæum.

χρυσογένης vel χρυσογονεῖς, vel χρυσοῦν γένος, ά, β'. Harpocrat. Pollux, Etymol. M. Svid Athen. Hephæstion Enchirid. Priscianus de metris Comicis, Zenobius 2. 19. proverb. & 6. 2.

Fragmenta hujus Eupolidis exstant apud Grotium & Hertelium cui p. 293. memorantur inter alia Eupolidis δημιοπράται eidem προσπάλτιοι dicuntur pro προσπαλτίοις. Galeni libri περὶ τῶν παρ' Εὐπόλιδι πολιτικῶν ὀνομάτων perinde ut ipsius dramata Eupolidis interciderunt. De morte Eupolidis utrum ab Alcibiade quod in Baptis eum perstrinxerat dejectus fuerit in mare, quod negavit Eratosthenes, vide quæ viri docti ad Ciceronis Lib. VI. Epist. I. ad Atticum, & Vossius in Arte Historica c. IX. Servum ejus Ephialten cum dramata quædam Domino suo surripuisset, à cane ipsius correptum & interfectum narrat Ælianus Lib. X. de animalibus c. 41. Alius junior Comicus Eupolis in διαιτῶντι allegatur à Polluce VII. sect. 168. De hoc fortassis intelligendus Ovidius in Ibin v. 532. & Epigramma lib. 3. Anthologiæ, ubi legas primam ejus connubii noctem eandem novissimam vitæ exstitisse.

EVETES & EVXENIDES Comici antiquissimi, qui Athenis docuerunt fabulas eodem tempore quo in Sicilia Epicharmus. Svid in Ἐπίχαρμος.

EVSCHEMUS ἐν Ἐμπολῇ. Athen. XIII. p. 571.

EUTHYCLES ἐν Ἀταλάντῃ laudatur à Svida ἑβδόμος βοῦς. Scholiastes quoque Aristophanis ad aves memorat τὸν τὰς Ἀταλάντας γράψαντα.

GALENUS Medicus πολυμαθέστατος inter alia scripserat librum εἰ χρήσιμον ἀνάγνωσμα τοῖς πεπαιδευμένοις ἡ παλαιὰ κωμῳδία, ut ipse refert ingenii sui monumenta recensens T. 4. p. 368. sive, *num utilis sit Comœdiarum lectio*, ac præterea τῶν ἰδίως κωμικῶν ὀνομάτων παραδείγματα *Exempla vocum proprie Comicarum*. Tum de vocibus politicis Aristophanis Cratini & Eupolidis libros IX.

GERMANICUM Drusi F. Comœdias Græcas reliquisse testatur Svetonius, in Caji Imperatoris vita c. 3.

GLAUCO Comicus, cujus πρέσβεις memorantur in argumento Vesparum Aristophanis.

HEGEMON Thasius cognomento Φακῆ sive *lenticula* inter veteris Comœdiæ Poëtas à nonnullis habitus est teste Athenæo Lib. I. p. 5. Epicharmi æqualis fuit, ut idem Athenæus auctor est Lib. XV. c. 16.

HEGESIPPUS mediæ Comœdiæ Poëta, patriâ Tarentinus & à capillis retortis Κρωβύλυ cognomentum teste Svida nactus. Ejus Ἀδελφοὶ & Φιλέταιροι ab Athenæo allegantur. Vide Vossium de Historicis Græcis pag. 372. ubi & de aliis Hegesippis. Laudat præterea Athenæus Crobyli Comici, nescio an ejusdem, Ἀπαγχόμενον, Ἀποδειπνῦσαν, Ἀπολείπουσαν & ψευδυποβολιμαῖον. Allegatur & Crobylus à Svida in ὀψοφαγία & Harpocratione in ὅτι χιλίας.

HENIOCHUS Atheniensis, itidem mediæ Poëta Comœdiæ, laudatus à Stobæo serm. 39. & aliis. Svidas hæc ejus dramata recenset, quorum nonnulla etiam ab Athenæo allegantur:

Γοργόνες, Athen. Svid.
Δὶς ἐξαπατώμενος, Svid.
Ἐπίκληρος, Svid.
Θωρύκιον, Svid.
Πολύευκτος, Athen. Svid.
Πολυπράγμων, Athen Svid.
Τροχίλος, Athen. Svid.
Φιλέταιρος. Svid.

Apud eundem Svidam in πολύευκτος male legitur Ἡνίοχον esse drama Polyeucti Comici, cum certissimum sit πολύευκτον esse drama Comici Heniochi. Fuit sane Polieuctus Sycophanta quidam contra quem dixit Dinarchus laudatus Svidæ in παλινάιρετος, tum alius hoc nomine homo itidem pessimus, de quo idem Svidas suo loco.

HEPHÆSTIONIS Grammatici Alexandrini λύσεις Κωμικῶν καὶ Τραγικῶν ἀπορημάτων Svidas memorat.

HERACLIDES κωμῳδιῶν ποιητὴς cujus versus quosdam laudat Athenæus Lib. XII. p. 534. Meminit & Zenobius VI. 34. & Eustathius ad Odyss. Δ. p. 144.

HERACLITUS quem ἐν τῷ ξενίζοντι Ἑλένην laudat Athenæus. Lib. X. p. 414. Comicis recte à me annumerabitur, nisi nomen sit corruptum, quod in antiquioribus Athenæi editionibus legitur Ἡράγκειτος.

HERMIPPUS veteris Comœdiæ Poëta,* Atheniensis, Myrtili, de quo infra, frater altero oculo mancus, auctor dramatum quadraginta, ut Svidas notavit. Ex his allegantur in veterum scriptis:

Ἀθη-

* Aspasiæ impegit dicam violatæ religionis teste Plutarcho, in Pericle p. 169.

Ἀθηνᾶς γοναὶ, Etymol. M. in ἀρναῖ@, Svid. in ἀνθέων & ἢ δ'ὅς.

Ἀρτοπώλιδες, Hesych. Pollux, Athen. Svid. in ἀγῆλαι Schol. Euripidis ad Medeam & Aristophanis ad nubes.

Δημόται, Athen. Hesych. Pollux. Svid. in λεπτολογία & ὁ Φροντὶς Ἱπποκλείδη.

Δίμετροι. Vide infra in Ἴαμβοι.

Εὐρώπη, Svid. in ἐράζειν.

Θεοὶ, Pollux. Hesych. Stephanus Byz. in Τάναγρ@, Athen. Scholiastes Comici ad Vespas & aves.

Θεσμοφόροι Pollux. Lib. X. c. 26. Sed hæc inter fabulas Hermippi Comici male â Meursio refertur, respicit enim Pollux opus Hermippi Smyrnæi in plures libros distributum de legislatoribus.

Ἴαμβοι, (Athenæus Lib. III. & XV.) Δίμετροι (Schol. Aristophanis ad Plutum) Τρίμετροι (id. ad aves.)

Κέρκωπες, Athen. Hesych. Scholiastes Aristoph. ad aves.

Κόθορνοι, Pollux VII. 33.

Μοῖραι Athen. Lib. X. XI. & XV. Pollux. Svid. in Ἴακχ@. Etiam Hermippus in μύροις laudatur apud Athen. Lib. XI.

Στρατιῶται, Pollux, Hesych. Athen. Schol. Comici ad Pacem. Zenobius 2. 23. proverb.

Τρίμετροι. Vide supra in Ἴαμβοι.

Φορμοφόροι. Pollux, Athen. Hesych. Scholiastes Aristoph. ad aves, Svid. in ἀποδεδημηκότες.

Vide Meursium in Bibl. Attica, & Hertelium atque Grotium in Comicorum fragmentis. Jo. Spencerum in notis ad Origenem adversus Celsum.

HERODICUS Cratetius Grammaticus non Comœdias quidem sed κωμῳδούμενα scripsit, de quibus dixi in Notitia Tragicorum ubi de Asclepiade.

HIPPARCHUS Veteris Comœdiæ Poëta, cujus ἀνασωζομένους & Θαΐδα allegat Athenæus, ζωγράφον Stobæus: nescio an idem fuerit cujus Αἰγυπτία ἰλιὰς laudatur ab eodem Athenæo Lib. III. Svidas ait dramata ejus fuisse περὶ γάμων.

HIPPOSTHENES in Hippothoonte allegatur â Stobæo serm. 22.

HIPPOTHOON Comicus aliquoties laudatur â Stobæo. Alius Hippothoon qui in Attica regnavit, unde Eleusinam ἄστυρον Ἱπποθόωντος vocavit Nicander. Vide Scaligerum ad Chronica Eusebii p. 21. editionis secundæ.

HOMERUS cognomento Sellus, Grammaticus, scripsit Svida

teste περὶ τῶν Κωμικῶν προσώπων sive de personis Comicis, & periochas seu argumenta Comœdiarum Menandri. Apud eundem Svidam in σέλλιος legendum περιοχὰς Μενάνδρου non πρὸ Μενάνδρου.

IBYCUS Rheginus Comicis videtur accenseri ab Æliano VI. 51. de animal. Καὶ Ἴβυκος ὁ Ῥηγῖνος, καὶ Ἀριστέας καὶ Ἀπολλοφάνης ποιηταὶ κωμῳδίας ᾄδουσιν αὐτόν. Potest tamen & debet illud ποιηταὶ κωμῳδίας tantum referri ad binos proxime præcedentes Aristeam & Apollophanem, non ad Ibycum, de quo vide sis quæ in Lyricis dixi.

JON Chius. Vide supra in notitia Tragicorum.

JOPHONTIS nomen inter Comicos refertur â Grotio in excerptis p. 876. non quod pro Comico illum haberet vir summus, sed quod vidisset in quibusdam Stobæi codicibus Comœdiam Jophonti tribui, & â Clemente I. Strom. p. 280. ubi ejus αὐλῳδοὶ σάτυροι allegantur, Comicum appellari. Cæterum Tragicus fuit, ut dixi supra, & in codice MS. Stobæi non Comœdiam sed Bacchas Tragœdiæ nomen Jophonti adscriptum Grotius reperit. Fuit & Jophon Cnossius, qui oracula versibus Hexametris reddidit teste Pausania in Atticis p. 84.

LAONIS Comici Διαθήκην allegat Stobæus pag. 505. florileg. edit. Grotii. Versus binos ejusdem Laonis in Laudem Bœotiæ & Bæotorum profert Dicæarchus in vita Græciæ p. 174. edit. Hœschelii.

LEUCON Agnusius veteris Comœdiæ Poëta clarus temporibus belli Peloponnesiaci. Ejus dramata Svidæ memorata:

Ονος ἀσκοφόρος, & Φράτορες, qui etiam ab Athenæo & Hesychio allegantur.

LYCIS veteris Comœdiæ Poëta subfrigidus ab Aristophane & aliis exagitatus, notante Svida in Φρύνιχος & Λύκις, Scholiaste Comici ad ranas.

LYCON Scarphensis. Vide Plutarchum Alexandro p. 681.

LYCOPHRON Chalcidensis Tragicus præter alia suo loco â me recensita scripserat etiam περὶ Κωμῳδίας, teste Athenæo Lib. VII. & XI. ubi nonum librum operis illius allegat. Meminit ejusdem operis sub initium Libri XIII.

LYNCEUS Samius Grammaticus, discipulus Theophrasti ac Menandri æqualis, in certamine Comico vicisse apud Svidam traditur.

LYSIADES Comicus an Tragicus, fabulas docuit Athenis Olymp. CXI. 2. Archonte Evæneto, ut è veteri saxo docet Fulvius Ursinus p. 26. Elog. Virorum illustrium.

LYSIPPUS. Vide supra in notitia Tragicorum.

MA-

MACHON Sicyonius, Ariſtophanis Byzantii Grammatici æqualis, Alexandriæ vixit, ſub Ptolemæo Evergete & poſt: vide Athenæum, & Jonſium de ſcriptoribus Hiſt. Philoſ. p. 167. Ex ejus dramatibus fuere:

Ἄγνοια,

Ἐπιςολὴ,

Χρεῖαι, quæ ab eodem Athenæo allegantur. Fragmenta Machonis leguntur in collectionibus Hertelii & Grotii.

MAGNES Athenienſis, Comœdiæ veteris Poëta memoratus Ariſtoteli c. 3. Poëtic. & Ariſtophani in equitibus, Anonymo περὶ Κωμῳδίας qui Ariſtophani præfigitur, & Svidæ qui novem Comœdias eum docuiſſe ac bis viciſſe teſtatur. Nomina dramatum Magnetis:

Βαρβιτίδες ſive βαρβιτιςαὶ.

Βάτραχοι. Ariſtoph.

Λυδοὶ, Ariſtoph. Heſych. & Photii Lex. MS. in λυδίζων.

Ὄρνιθες,

Πιτακίς. Svid. in νῦν.

Ψῆνες. Heſych. in ψηνίζων. Ariſtoph.

Magnetis νόμυς laudari à Svida in νῦν exiſtimavit Meurſius in Bibl. Attica. Sed locum conſideranti apparebit reſpici locum Platonis ex octavo de legibus paulo ante à Svida productum.

Inter antiquiſſimos Comicos refertur Magnes à Diomede. Vide infra in *Mullo*, & Bentleii Epiſtolam Malelæ ſubjectam p. 32. Alius Magnis ſive Magnes Smyrnæus Poëta Epicus libidinoſiſſimus Gygis tempore claruit, cujus ἔπη, in quibus Lydorum virtutem in pugna equeſtri adverſus Amazonas prædicaverat, memorantur apud Svidam in Μάγνης è Nicolao Damaſceno. Vide excerpta Peireſciana p. 450. ſeq.

MEGARICAM Comœdiam per aliquot tempus in pretio fuiſſe narrat Diogenianus in proverbio γέλως Μεγαρικός.

MELITUS Socratis accuſator, Comœdias quoque teſte Svida, compoſuit.

MENANDER Athenienſis, obſcurus Poëta priſcæ Comœdiæ, de quo idem Svidas mentionem injicit.

MENANDER * Athenienſis alter, novæ Comœdiæ Poëta celeberri-

* Præter Menandros binos Comicos, fuere & alii, ut 3) Menander Smyrnæus victor Olympici certaminis apud Artemidorum IV. 84. neſcio idemne IV. 51. 4) Menander ab Alexandro M. interfectus. Plutarch Alex. p. 697. 5) Menander dux ab Athenienſibus in Siciliam miſſus Olympiade XCII. 2. Plutarch. Nicia p. 536. Idem fortaſſe cujus meminit in Alcibia-

de

berrimus CIX. vel CVIII. vel ut Apollodorus in Chronicis, CV. dramatum auctor, octiesque victor, Philemone & aliis deterioribus Poëtis illi sæpius prælatis. Vide Svidam & Gellium Lib. XVII. c. 4. Natus est Olympiade CIX, anno 3. mortuus sive in Piræeo portu submersus, sive alio fato exstinctus (vide Vossium c. IX. artis Histor. p. 52.) Olympiade CXXII. 3/4 ætatis LII. Confer prolegomena Græca ad Aristoph. & inscriptionem veterem apud Gruterum p. 1027. num. 2. & Oiselium ad Gellii XVII. 21. Theophrasti optimi Magistri & virtutum vitiorumque notatoris acutissimi disertissimique discipulus, teste Pamphila apud Laërtium V. 36. Ingenio Comico & describendis hominum moribus excelluit, ita ut Aristophani à Plutarcho & toti priscæ Comœdiæ â Dione Chrysost. XVIII. p. 255. præferatur. Et Menander Byzantius apud Scholiasten Hermogenis pag. 38. dubium esse ait utrum vita Menandrum, an Menander vitam expresserit ac depinxerit. Ὦ Μένανδρε καὶ βίε, πότερος ἄρ' ὑμῶν πρότερον ἐμιμήσατο; Apud Abulpharagium quoque pag. 22. Menandri nomen reponendum, ubi Mayander Comœdiæ inventor celebratur. Prætereo elogia Menandri apud Ovidium I. Amor. XV. 17. Phædrum * V. I. Manilium V. 469. seq. Propertium Lib. III. XX. 28. Alciphronem Epist. ult. aliosque quam plurimos. E recentioribus Sam. Petitum ad leges Atticas p. 313. Jac. Gronovium T. 2. Antiqv. Gr. tabula 98. (ubi Menandri Icon Vetus è Fulvii Ursini elogiis p. 33. & sex in Menandrum disticha, quæ creduntur esse Æliani) & Vavassorem p. 88. seq. de ludicra dictione, qui cum Josepho Scaligero præterea contendit Menandrum â Phry-

de p. 211. 6) Menander è ducibus Mithridatis. Plutarch. in Lucullo p. 502. 7) Menander δρυμὸς, Diogenis Cynici discipulus. Laërt. VI. 84. 8) Menander Heracleotes qui de re rustica scripsit teste Varrone & Plinio. 9) Menander Prienæus, qui itidem de re rustica commentatus est. Varro, Plin. Columella. 10) Menander Medicus nescio an ab alterutro duorum præcedentium diversus. Svid. in λεχίδης. Scripsit βιόχρηστα, Plinio laudata. Vide Reines. p. 127. Var. Lect. 11) Menander Byzantius Poëta cujus memini è Scholiis Græcis ad Hermogenem p. 38. Idem forte qui Eratosthenis discipulus fuit. 12) Menander Ephesius, de quo Vossius in Hist. Græcis p. 386. 13) Menander Pergamenus, de quo idem Vossius è Tatiano & Clemente. 14) Arrius Menander JCtus sub Alex. Severo, de quo dixi in Bibl. latina. 15) Cn. Publicius Menander de quo Cic. pro Balbo c. 11. 16) Menander Strategus Nysæorum in numo Valeriani apud Seguinum p. 94. 17) Menander Corinthius de quo Liban. T. 2. p. 211. 18) Menander Rhetor de quo infra lib. IV. 19) Menander Protector de quo infra lib. V. inter Hist. Byzantinæ Scriptores. 20) Menander Medicus in Veteri inscript. apud Gruterum p. 634. 7.

* Menandri luxum in vestibus præter Phædrum perstrinxit etiam Tertullianus c. 4. de pallio: *prorsus si quis Menandrico fluxu delicatam vestem humi protrahat.* Hanc enim lectionem Codicis MSti & antiquarum Tertulliani editionum è *Phædro* asserit Salmasius, cùm Cerda & alii, rectius fortassis, malint *Mæandrico*.

Phrynicho & Thoma Magistro temere postulatum fuisse neglecti Atticismi. Nihil vero notius, quam Terentium Principem latinæ Comœdiæ, Menandri imitatione ita fuisse delectatum, ut *dimidiatus Menander* à Julio Cæsare diceretur, teste Donato in Terentii vita. Sic Menander quoque strenue usus fuit Poëtarum qui ante ipsum scripserant laboribus, ut ostendit olim Aristophanes Grammaticus in παραλλήλοις Menandri eorumque quos imitatus est ἐκλογαῖς, & Latinus in sex libris περὶ τῶν οὐκ ἰδίων Μενάνδρου, tum Cæcilius, quos laudat Porphyrius apud Eusebium X. 3. præparat. Pro Latino Cratinum nescio an ex meliori codice legit Gyraldus. De collatione sententiarum Philistionis ac Menandri dixi infra in Philistione. Fragmenta Menandri & sententias collegerunt Henricus Stephanus, Gvil. Morellus, Hertelius præcipue & Hugo Grotius. Diligentiorem etiam συναγωγὴν exspectamus à V. C. Joanne Clerico, cujus edendæ spem fecit T. IX. Bibl. selectæ p. 185. Adriani Barlandi scholia in Menandri carmina sive dicta memorat Valerius Andreas Bibl. Belg. p. 105. Pleraque etiam Monosticha quæ apud Grotium sine nomine leguntur, ad Menandrum referenda esse intellexi ex collectione sententiarum Menandri Alphabetica quam manu exaratam evolvi in Bibliotheca Gudiana. Menandri Comœdiæ XXIV. explicatæ à *Mich. Psello* memorantur in Antonii Verderii supplemento Bibl. Gesnerianæ è Bibliothecis CPolitanis. *O thesauros*, exclamat Allatius hoc referens p. 69. libri de Psellis. Sed nemo hactenus thesauros illos protulit in lucem. Ac Menandri aliorumque Poëtarum Græcorum poëmata bene multa à Græcis Imperatoribus ob amores & nequitias combusta interiisse scribit. Verba Alcyonii hæc sunt p. 69. editionis Lipsiensis, quam nuper curavit Nobilissimus D. Jo. Burchardus Menckenius: *Audiebam etiam puer ex Demetrio Chalcondyla Græcarum rerum peritissimo, sacerdotes Græcos tanta floruisse auctoritate apud Cæsares Byzantinos, ut integra (illorum gratia) complura de veteribus Græcis poëmata combusserint, inprimisque ea ubi amores, turpes lusus & nequitiæ amantium continebantur, atq; ita* Menandri, *Diphili, Apollodori, Philemonis, Alexis fabellas & Sapphus, Erinnæ, Anacreontis, Mimnermi, Bionis, Alcmanis, Alcæi carmina intercidisse, tum pro his substituta Nazianzeni poëmata* &c. Petrus Alcyonius lib. 1. de exsilio. Reliqvum est ut nomina dramatum Menandri quæ in veterum libris restant & magnam partem ab Hertelio Grotioque tum à Kœnigio in Bibl. & præcipue à Meursio in Bibliotheca Attica sunt observata, subjungam.

Ἄγροικος ἢ ὑποβολιμαῖος. Svid. in πέμπειν.

Ἀδελφοὶ, quam fabulam in *Adelphis* suis expressit Terentius, notante Donato. Allegant Athenæus, Stobæus, Svid. in κοινὰ τὰ τῶν φίλων,

Ammon. in διέφθαρται, Justinus Martyr. de Monarchia pag. 109.
Ἁλιεὺς sive Ἁλιᾶς. Athen. Pollux, Stob. Svid. Justinus Martyr. p. 108.
Ἀναλιθεμένη ἢ Μεσσηνία. Harpocr. Poll. Svid. in ἀσέβιος ἄγγελος. Apostolius in ἀληθεστέρα τῶν ἐπὶ Σάγρᾳ & Ἀσέβιος ἄγγελος.
Ἀνδρία, Stob. Terentius *Andriâ*. Cic. de optimo genere Orat. Svid. in νεοττίον.
Ἀνδρόγυνος ἢ Κρής. Athen. Stob. Svid. Apostol. XI. 75. proverb.
Ἀνεψιοί. Athen. Stob.
Ἀντιόπη. Stob.
Ἀξιάγναθος Menandri apud Athenæum, incertum sitne dramatis an personæ in dramate nomen. Vide Casaubonum lib. 6. c. 11.
Ἀπαγγελλόμενος. Vide infra Ἐπαγγελλόμενος.
Ἀῤῥηφόρος ἢ Αὐλητρίς. Athen. Poll. Stob. Svid. Zenobius VI. 5. proverb.
Ἀσπὶς. Poll. Stob. Harpocration, Erotianus in ἔμυξεν, Schol. Aristoph. in Acharnenses, Stephanus in ἰβηρία. Constantinus Porphyrog. c. 23. de administr. Imperii.
Αὐλητρίς. Vide in Ἀῤῥηφόρος. Stephanus Byz. fragmento de Dodone. Svid. in Δωδωναῖον. Justinus Martyr de Monarchia pag. 109. laudat Menandrum ἐν αὐλητρίσι.
Αὐτὸν πενθῶν, Harpocr. Stob.
Ἀφροδίσιοι. Stob. ac Svid. in ἀλήθεια, & ἀναθέσθαι.
Βοιωτία, Stob. Erotianus in ἡμιεκτέα.
Γεωργός. Stob. Etymol. M. in βυβών. Scholiast. Aristophanis in Plut. Stob.
Γλυκέρα. Priscianus Lib. XVIII. p. 1192.
Δαιδαλεῖς. Svid. in ἀπέδοσαν.
Δακτύλιος. Athen. Harpocr. Svid. Ammonius in παιδίσκη. Hanc Menandri fabulam Casaubono judice videtur transtulisse *Plautus*, cujus *Condalium* laudant veteres, Varro & alii.
Δάρδανος. Erotianus in Ἡδύσμασι, Schol. Aristoph. in aves, Priscianus Lib. VI. p. 702. Theon progymnasm. p. 48.
Δεισιδαίμων (ex Antiphanis οἰωνιστῇ teste Porphyrio apud Euseb.) Clemens Alex. 7. Strom. p. 712. Theodorit. 6. Therapeut. p. 88. Stob.
Δημιουργός. Athen. Poll.
Δίδυμαι. Athen. Harpocr. Laërtius VI. 93.
Διεξαπατῶν. Svid. in ζάκορος. Fulgentius 3. Mytholog. c. 1.
Δίφιλος. Justinus Martyr de Monarchia p. 108. nisi locus corruptus, nam eosdem versus Comico Diphilo tribuere videtur Clemens Alex. V. Strom. p. 611. & ex Clemente Eusebius, apud quos ambos esset legen-

dum

dum ὁ Κωμικὸς Διφίλῳ, quod mihi durum videtur, licet fateor dramata quæ apud Justinum seqvuntur Menandri esse non Diphili.

Δύσκολος. Athen. Stob. Harpocr. Julianus in Misopogone. Svid. in πανικῷ δείματι. Ammonius in εὑρεῖν & εὐθύς. Porphyrius 2. περὶ ἀποχῆς. Scholiastes Aristoph. in Acharnenses.

Ἑαυτοντιμωρούμενος. Galen. T. 5. Basil. pag. 592. Athen. Stob. Et Terentii Heavtontimorumenos è Menandro expressa est notante Eugraphio.

Ἐγχειρίδιον. Athen. Stob. Scholiastes Aristoph. in Vespas, Svid. in Κορκυραῖος, Zenobius VI. 28. & IV. 75. proverb.

Ἔλεγχος. Aphthonius progymnasm. περὶ Ἠθοποιΐας.

Ἐμπιμπραμένη. Athen. Stob.

Ἐπαγγελλόμενος. Stob. serm. 35. & 49. Svid. in εἰς τὸ δέον ubi scribitur ἀπαγγελλόμενος.

Ἐπίκληρος, α', β'. Athen. Stob. Harpocrat. & forte apud Svid. & Zenob. in Θρᾶκες ὅρκια οὐκ ἐπίσανται. Quintilian. Lib. X. c. 1. Χρήσης ἐπίκληρος Menandri allegatur à Theone in progymnasm. p. 49. nec satis bene ut existimo Vir summus Joach. Camerarius legit ἐν Χρησῇ & transfert *in præclarâ*, pro ἐν Χρήσῃ *in fæneratore*.

Ἐπιτρέποντες s. Ἐπιτρέπων s. Ἐπιτροπεὺς s. Ἐπιτρέπουσα, Quintilian. Lib. X. c. 1. Alciphron. Epist. ult. Athenæus, Stob. Harpocr. Schol. Aristoph. in Acharnenses, Erotianus in ἐχῖνον, Svid. in ματρυλλεῖον, Priscianus Lib. XVIII. p. 1168. Sidonius Apollinar. IV. 12. adde Casaubonum III. 33. ad Athenæum.

Εὐνοῦχος s. Εὐνοῦχοι. Stob. Poll. Terentius Evnucho. Zenobius & Lucillus Tarrhæus in συστομώτερος σκάφης.

Ἐφέσιος s. Ἐφέσιοι. Athen. Harpocr. Zenob. VI. 9.

Ἡνίοχος. Stob. Harpocr. Ammonius in ἁρπαγὴ & χείμαζει Justinus Martyr de Monarchia p. 107.

Ἥρως s. Ἥρωες. Athen. Stob. Ammonius in ὦθι. Svid. in ἀναλυθῆναι.

Θαΐς. Propert. Lib. 2. V. 3. & Lib. 4. V. 53. Alciphron. Epist. ult. Athenæus, Harpocr. Plutarchus de audiendis Poëtis p. 19. Svid. in Κίγκλος, Ælianus XII. 10. de animal. Martialis Apophoret. 185. Sam. Petitus III. 3. Misc.

Θεοφορουμένη. Stob. Athen.

Θετ]άλη s. Θετ]αλικὴ, s. Θετ]αλοί. Stob. Poll. Stephanus Byz. in Θεσσαλία, Plin. XXX. 1.

Θησαυρός. Stob. Terentius Evnucho. Svid. in κάνθαρος.

Θρασυλέων. Alciphron. Athen. Stob. Harpocr. Respicit fortassis Julia-

nus in Misopogone: ἐνόμισας ἂν Σμικρίνην ὁρᾶν, ἢ Θρασυλέοντα δύσκολον πρεσβύτην, ἢ στρατιώτην ἀνόητον. Apud latinos eodem titulo fabulam docuerat *Turpilius*, (teste Nonio) interpres ut videtur Menandreæ. Casaub. p.435. ad Athenæum.

Θρασωνίδης τὸ μῖσος. Litanius protheoriâ declamat. 31. T.1. p. 701.

Ἱερεία. Zenob. V. 39. proverb. Justinus Martyr de Monarch. p. 107.

Ἴμβριοι. Stob. serm. 3.

Ἱπποκόμος. Laërt. VI. 83.

Κανηφόρος. Stob. Harpocr. Apostolius I. 92. proverb. Svid. in ἀντάλλαγον.

Καρίνη. Athen. Stob. Svid. in ἀλύσιον.

Καρχηδόνιος. s. Καρχηδόνιοι. Athen. Stob. Scholiastes Aristoph. ad Vespas. Pollux X. sect. 73.

Καταψευδόμενος. Stob. Svid. in τὸ ἀφ' ἱερᾶς γραμμῆς & Steph. Byz. in Μύλασα.

Κεκρύφαλος. Athen. Stob. Svidas in ἀβυρτάκη.

Κιθαριστής. Athen. Stob. p.16. Eclog. & serm. 9. 93. 96.

Κνιδία. Stobæus serm. 84.

Κόλαξ. s. Κολακεία. Athen. Stob. Terentius Eunucho, & ad prologum Donatus atque Eugraphius, è quibus disces Plautum quoque & Nævium id Menandri drama fuisse imitatos.

Κόλωνες. Athen. Lib. VII. nisi pro Κόλωσι legendum Κόλαξι.

Κωνειαζόμεναι. Stobæus serm. 106.

Κυβερνῆται. Stob. serm. 22. Priscianus Lib. XVIII. p. 1183.

Λευκαδία. Stob. Harpocr. Schol. Aristoph. in Acharnenses. Etymolog. & Svid. in ζάκορος. Zenobius VI. 13. proverb. Hesychius in λευκάδος, ubi male legitur Μένανδρος ἐν Λευκάσεσιν.

Λοκροί. Zenobius VI. 27. proverb. & Quintil. X. 1. ubi male *Lochos* editum pro *Locros*.

Μέθη. Athen. Svid. in ἄλλο.

Μελαγκώμιος. Stob.

Μεσσηνία. Poll. Ælianus XIII. 4. animal. Svid. in ἴσα & φύλλα, Demetrius περὶ ἑρμηνείας. §. 154. Vide & supra in ἀνατιθεμένη.

Μηναγύρτης s. Μητραγύρτης Stob. Μηναγύρτης Svida teste fuit Rheæ sacerdos qui singulis mensibus stipem colligebat: at Μητραγύρτης qui mulieres initiabat matri Deûm.

Μισογύνης. Phrynichus in γύρος, quo judice princeps hæc fuit Menandri Comœdiarum. Harpocr. Stob. Poll. Athen. Strabo Lib. VII. p. 296. seq. Priscian. Lib. XVIII. p. 1192. 1193. 1213. Ex eadem Comœdia de-

depromti versus Menandri, quos profert Lucianus in amoribus T. I. pag. 903. seq.

Μισούμενος. Alciphron, Poll. Schol. Aristophanis ad Vespas. Justinus Martyr de Monarchia Dei p. 107.

Νάννιοι, vel potius Νάννιον Meurs. Lib. I. c. 17. Attic. Lect. Stobæus serm. XI.

Ναύκληρος s. Ναύκληροι. Athen. Stob. Macrobius V. 21. Schol. Sophoclis ad Oedipum Coloneum.

Νομοθέται s. Νομοθέτης. Athen. Stob. Quintilianus X. 1. Ammon. in λύχνος.

Ξενολόγος s. Ξενολογία. Stob. Theon progymnasm. p. 48.

Ὀλυνθία. Stob. Poll. Svid. in φέρειν, Zenob. VI. 51. proverb.

Ὁμοπάτριοι. Stob. & Svid. in ἀλφάνει.

Ὀργή. Athen. Stob. Hesych. Poll. Prima hæc fuit Menandri quam docuit Comœdia, certe prima earum quibus vicit. Eusebius Chron. Μένανδρος ὁ κωμικὸς πρῶτον δρᾶμα διδάξας Ὀργὴν ἐνίκα. Syncell. pag. 275.

Παιδίον. Athen. Stob. Poll. Svid. in ἀλεξιφάρμακα, & ἄπιστα. Aliis πεδίον, vitiosè.

Παλλακή. Athen. Stob.

Παννυχίδες. Ælian. VII. 19. animal.

Παρακαταθήκη. Athen. Stob. Poll. Harpocr. Ammonius in Θύρα, Hesych. in ὄφεις, Justinus de Monarch. p. 107.

Πέμπτος, Ammon. in Δικαστής.

Περινθία. Athen. Stobæus, Poll. Harpocr. Terentius Andria. Svid. & Schol. Hermogenis.

Πιμπραμένη. Athen. Vide supra Ἐμπιμπραμένη.

Πλόκιον. Stob. Ælian. XII. 10. animal. Zenob. VI. 8. proverb. Gellius II. 23. & III. 16. Hanc Comœdiam in sua Plocio expresserat latinus Comicus Cæcilius, sed parum feliciter, ut Gellio observatum.

Πολέμων, Philostr. Epist. 26. (Meursii edit. 13.)

Προεγκαλῶν. Stob.

Πωλούμενοι. Athen. Harpocr. Clemens Alex. 6. Strom. p. 622. Stob.

Ῥαπιζομένη. Alciphron, Stob. Clemens Alex. Lib. I. pædagog. c. 4. Svid. Pollux VII. sect. 51.

Σαμία. Phrynichus in λίβανον.

Σικυώνιος. Alciphron Epist. ult. Stob. Harpocr. Svid.

Στρατιῶται. Stob.

Συναριστῶσαι. Athen. Stob. Poll. Svid. Plin. XXIII. 9. Etiam apud Svid. in ὦ με-

ὦ μελεὲ pro Μένανδρος συνερῶσῃ Meurſius legit συναρισῶσῃ. Cæcilius fortaſſe latinus Comicus Synariſtuſas ſuas quarum Gellius XV. 15. meminit, è Menandro fuerat mutuatus. Sed & Crates Comicus Græcum drama hoc titulo ediderat, ut ſupra dixi.

Συνέρηθοι, Schol. Ariſtoph. ad Aves.

Συνέφηβοι. Cic. de optimo gen. Oratorum & Zenob. V. 60. proverb.

Τίτθη. Svid. in αἰτήσασθαι.

Τρέποντες. Athen. Vide Ἐπιτρέποντες.

Τροφώνιος. Athen. Harpocr. Stob.

Ὑδρία. Athen. Stob. Heſych. Svid. Athen.

Ὕμνις. Athen. Stob. Heſych. Harpocr. Svid. Ammonius in αὐτῷ.

Ὑποβολιμαῖος, ſ. Ὑποβολιμαῖοι. Athen. Stob. p. 12. Eclog. & ſerm. 11. & 89. Quintil. Lib. I. c. 10. & Lib. X. c. 1. Ammonius in λέμβοι. Vide & ſupra in Ἄγροικος.

Φανός. Athen. aliis Φανίας.

Φάννιον. (Scorti nomen) Athen. XIII. p. 567. (2672.

Φάσμα. Athen. Heſych. Terentius Evnucho. Atilius Fortunatianus pag.

Φιλάδελφοι. Athen. Poll. Stob.

Χαλκεῖα. Athen. Harpocr. Stob.

Χαλκὶς. Svid. in πέμπτη φθίνοντος. Forte eadem cum ſuperiore.

Χαλκηδόνιος. Pollux X. 20. Svid. in λιτυέρσης. Apoſtol. XII. 7. proverb.

Χήρα. Harpocr. in διαστῆσαι. Svid. in ἀνάδοχον.

Χρηστὴς ἐπίκληρος. Vide ſupra Ἐπίκληρος.

Ψευδηρακλῆς. Svid. in ἅβρα & καρκίνου ποιήματα. Stob. Athen. Harpocr. Ammonius in ἦς καὶ ἦσθα, & Plutarchus Lib. de diſcernendo amicum ab adulatore.

Ψοφοδεής. Harpocr. Svid. ἐνὸς λύρας. Confer Meurſium Attic. Lect. Lib. II. cap. 6.

Argumenta Comœdiarum Menandri enarravit teſte Svida *Homerus* cognomento *Sellus*, Grammaticus. Commentarium in Menandrum, *Soterides* Epidaurius Grammaticus. *Lynceum* Samium libro ſecundo περὶ Μενάνδρου laudat Athen. VI. pag. 242. Menandri Comœdias in conviviis olim ab hiſtrionibus non infrequenter actitatas innuit Plutarchus ſub init. libri V. ſympoſ. Qvin imo citius vinum quàm Menandri Comœdias in illis deſideratas ait VII. 8. p. 712.

Scripſit & Menander iſte præterea Epiſtolas ad Ptolemæum & alia quam plurima, ſermone proſario ſi Svidæ credimus. Ἐπιστολὰς πρὸς Πτολεμαῖον τὸν βασιλέα, καὶ λόγους ἑτέρους πλείστους καταλογάδην. At illa quidem

quæ

quæ hodieque ſub Menandri nomine ad Glyceram legitur Epiſtola, non Menandri eſt, ſed Alciphronis, inter cujus Epiſtolas penultimum locum occupat.

MENECRATES Comicus, cujus apud Svidam memoratur Μανέκτωρ ἢ Ἑρμιονεύς.

MENIPPUS Comicus, cujus Κέρκωπας nominat Svidas. De Menippo Gadarenſi Cynico σπουδογελοίῳ à quo dictæ *Satyræ Menippeæ*, tum de aliis Menippis conſulendus Laërtius Lib.VI. & ad eum Ægidii Menagii obſervationes. Menippus Magnes Pancratiaſtes memoratur Artemidoro Lib.IV. c.44.

METAGENES Athenienſis, Comicus. Dramatum ejus nomina Meurſio obſervata:

Ἀσκητής. Vide infra in Ὅμηρος.
Αὖραι, Svid. Harpocrat. Athen. Scholiaſtes Comici ad aves.
Θουριοπέρσαι, Athen. Svid. in Μεταγένης.
Μαμμάκυθος, Athen. Svid.
Ὅμηρος ἢ ἀσκητής. Svid. Scholiaſtes Ariſtoph. ad aves.
Φιλοθύτης. Pollux, Athen. Svid.

MNESIMACUS mediæ Comœdiæ Poëta, cujus hæc apud Svidam dramatum nomina ex Athenæo occurrunt:

Βούσιρις,
Ἱπποτρόφος,
Φίλιππος.

Etiam Δύσκολον Mneſemachi laudat idem Athenæus Lib.VIII. Ἀλκμαίωνα Laërtius VIII.37. Alius Mneſimachus Phaſelites, de quo Voſſius in hiſtoricis Græcis.

MNESITHEUS Athenienſis Medicus περὶ ἐδεστῶν allegatur ab Athenæo Lib.II. III. & VIII. Ejus Epiſtola περὶ κωθωνισμοῦ ſive de potatione, Libro II. Idem ſub initium Libri II. profert eximium locum Mneſithei (incertum an ejusdem) de uſu vini qui ex Comœdia repetitus videtur. Unde Mneſitheum Comicis annumeravit Grotius in excerptis p. 903. Cæterum de Mneſitheo Medico, qui interdum *Mneſtheus*, interdum *Mneſides* ſcribitur vide Reineſium in var. lect. p.36. ſeq. Harduinum ad Plinium, & Jacobi Oiſelii notas ad Gellium Lib. XIII. c. ult.

MOSCHION. Vide ſupra in notitia Tragicorum, & Jac. Gronovium T.2. Antiqv. Gr. tabula 73. ubi effigies Moſchionis ſedentis, incertum an Comici, expreſſa ad vetus marmor Fulvii Urſini, qvod ille edidit p.30. elog.

MULLUS (Μῦλος Diogeniano VI. 40. Zenobio V. 14. proverb.

verb. & Svidæ in Ἐπίχαρμος) Atheniensis, inter primos Comicos refertur à Diomede Lib. III. pag. 486. *Poëtæ primi Comici fuerunt Susarion, Mullus & Magnes. Hi veteris disciplinæ joculatoria quædam minus scite & venuste pronunciabant.*

MYRTILUS, Hermippi Comici frater, Lysidis F. Comœdiæ veteris Poëta, cujus dramata à Svida memorantur Ἔρωτες & Τιτανοπᾶνες, sive ut Meursius in Bibl. Attica p. 1573. ex Aspasio in IV. 2. Ethic. ad Nicomach. legit Τιτανὸ παῖδες. In Scholiis ad Comici aves male editum est Ταυοπάση. Laudat eundem Myrtilum Pollux, Phrynichus in χάλαφαγάς, & Svidas in Λήμνιον κακόν.

NAUCRATES. Vide mox in NAUSICRATE.

NAUSICRATIS Comici Ναύκληρος ac Περσίδα memorat Athenæus & ex hoc Svidas, quanquam in codicibus Athenæi Lib. IX. editur: Ναυκράτης ὁ Κωμῳδοποιὸς ἐν περσίδι. Nam ex Svida constat legendum esse Ναυσικράτης.

NICOCHARES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, filius Philonidis Comici. Ejus dramata:

Ἀμυμιόνη, Athen. Svid.

Γαλάτεια, Pollux X. 23. (ubi male Nicocharmus pro Nicochare) Schol. Aristophanis ad Plutum, Svid.

Ἡρακλῆς γαμῶν (Pollux VII, 11.) Svid.

Δηλιάς. Aristotel. cap. 2. Poëtic.

Ἡρακλῆς χορηγός, Athen. Pollux. Svid.

Κένταυροι, Svid.

Κρῆτες, Pollux. Svid.

Λάκωνες, quibus cum Aristophone Plutum docente certavit, teste Scholiaste Comici in argumento ad illam fabulam. Allegat Athenæus XV. pag. 667.

Λήμνιαι, Athen. Pollux, Etymol. M. in κώδιον, Svid.

Πέλοψ, Svid.

Χειρογάστορες. Athen.

NICOLAUS DAMASCENUS. Vide supra in Notitia Tragicorum.

NICOMACHUS Comicis accensetur à Grotio in excerptis p. 883. & fateor quæ ibi ex Nicomachi Εἰλειθυία ab Athenæo laudata Grotius repetit, Comœdiam potius sapere quam Tragœdiam: præterea constat Pherecratis Comici fabulas quasdam Nicomacho tributas fuisse. Svidas

das tamen inter Nicomachi Tragici fabulas Ἑλλείθυιαν refert. Vide quæ in notitia Tragicorum, & paulo infra in Pherecrate.

NICOPHRON five NICOPHON, Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta. Ejus dramata:

Ἀφροδίτης γοναὶ, Pollux, Schol. Comici ad aves. Svid.
Ἐξ ἄδε ἀνιών, Svid.
πανδώρα, Pollux. Athen. Svid.
Σειρῆνες Athen. Svid.
Χειρογάςορες, ita enim legendum apud Svidam pro ἐγχειρογάςορες, ut ex Polluce, Athenæo & Scholiaste Aristophanis observat Meursius in Bibl. Attica. Ab eodem Scholiaste Aristophanis allegatur Nicophontis Ἄδωνις.

NICOSTRATUS filius Aristophanis idemque histrio eximius, & mediæ Comœdiæ Poëta teste Athenæo XIII. p. 587. Allegatur à Clemente I. Strom. p. 209. & fortasse idem est qui dictus est *Clytæmnestra*, de quo Laërtius in Polemone IV. 17. Vide & Menagium ad Laërtii II. 59. ubi mentio Nicostrati alterius qui *Theseidem* composuit & Xenophontis cujusdam frater fuit. E prioris Nicostrati dramatibus sunt:

Ἄβρα,
Ἀντερῶσα,
Διάβολος,
Ἑκάτη,
Ἡσίοδος,
Κλίνη,
Μάγειρος,
Οἰνοπίων (Svid. in Ἀμφίας) Vide infra in Philetæro.
Ὦτις,
Πάνδαρος ἢ Ἄντυλλος (hanc alii Philetæro Comico tribuerunt.)
Πάνδροσος. Athen. XIII. p. 587.
Πλῦτος,
Σύρος. ἀπελαυνόμενος,
Τοκιςής
ψευδοσιγματίας. Vide Svidam & Athenæum.

OPHELIONIS Comici dramata apud Athenæum & Svidam hæc sunt:

Δευκαλίων,
Καλλαισχρος,
Κένταυρος,
Μονότροποι,
Μῦσαι,
Σάτυροι.

Alius Ophelion Medicus apud Plinium in Hist. Nat.

PALAMEDEM Eleatem Grammaticum de vocibus Comicis & Tragicis ex Svida jam notavi supra in Tragicorum notitia. Sed & Etymologico Magno in ἁρμάτειον μέλος laudatur παλαμήδης ὁ ἱςορικὸς ὁ τὴν Κωμικὴν λέξιν συναγαγών. Vide & infra ubi de Theone.

PENTACLES. Comœdiæ veteris Poëta, Aristophanis, Eupoli-

dis & aliorum naso suspensus. Vide Harpocrationem in διδάσκαλος, & ibi Valesium.

PHERECRATES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta Platoni laudatus in Protagora & dramatum XVIII. auctor ut tradit Anonymus περὶ Κωμῳδίας Aristophani præmissus, licet Svidas XVII. tantum Comœdias ipsi tribuit, & sub Alexandro M. militasse affirmat. Nomina Fabularum Pherecratis observata ab Hertelio in fragmentis Comicorum & Meursio in Bibl. Attica p. 1578. seq. & ad Nicomachi Musica p. 171. seq. hæc sunt:

Ἀγαθοὶ, *P*ollux.

Ἄγριοι. Habita Olymp. LXXXIX. 4. in Lenæis, Archonte Aristione. Athen. V. p. 218. Poll. Plato in Protagora, Scholiastes Comici ad aves, Ecclesiazus. & Vespas. Themistius Orat. 26. p. 323. & ibi Petav.

Αὐτομόλοι. Athen. Poll. Harpocr. Clemens 7. Strom p. 716. Svid. Scholiastes Aristoph. ad Equites.

Γραῦς sive γραῖες Athen. Svid. in ἀθηναία & δέτης.

Γραφεῖς. Athen. & forte apud Svidam in Φερεκράτης.

Γράμματα. Pollux X. 36. nisi cum Meursio legendum γραφεῦσι pro γράμμασι, vel potius ut doctissimus Hemsterhusius è MSS. Codd. docuit legendum γραυσί. Salmasius reperit γραυσί ά, ut fuerint etiam quædam *P*herecratis γραῖες δεύτεραι.

Δουλοδιδάσκαλος. Athen. Poll.

Ἐπιλήσμων sive Θάλασσα. Athen. & Schol. Aristophanis ad Vespas, ubi semel editur ἐν Ἐπιστολῇ pro ἐν Ἐπιλήσμονι.

Ἰπνὸς ἢ παννυχίς. Athen. Harpocr. Eustathius ad Iliad. μ'. Scholiastes Comici ad Pacem & Pollux X. 47. ubi male ἐν Ἰπνῶνι vel ὕπνῳ pro ἐν (ἴπνῳ.

Ἰσὸς. Svid. in ἄξιος.

Κοριαννώ. Athen. Etymol. Svid. in Ξ. Hephæstion in Enchirid. Pollux X. 46.

Κραπάταλλοι. Pollux tum alibi tum p. 436. (ubi in Seberi indice legitur ἐν ὁμωνύμῳ δράματι.) Athen. Svid. Scholiastes Comici ad Plutum.

Λαμία. Schol. Aristophanis ad Pacem.

Λῆροι. Poll. Athen. (ubi male Αὖροι & Μένδηροι pro λῆροι.) Svid. in χρή.

Μεταλλεῖς. Athen. Erotianus in αἱμῷ & Harpocr. in μεταλλεῖς qui testatur ab Eratosthene hoc drama tributum esse Nicomacho. Idem de Πέρσαις & χείρωνι testatur Athenæus, qui Nicomachum illum Rhythmicum vocat.

Μυρμηκάνθρωποι. Etymol. Poll. Athen. Svid. in τεθολωμένος. Scholiastes Aristoph. ad Vespas Zenobius IV. 23. proverb.

Πέρσαι.

Πέρσαι. Poll. & Athen. Schol. Aristoph. ad ranas. Vide & paulo ante in μεταλλεῖς.

Πετάλη. Poll. Harpocr. Svid. Priscian. Lib. XVIII. Hesych. in μετάλλειον, Svid. in ἀίρειν.

Ῥητορική. Etymol. in Ἐγκιλικίζειν, Ἐγρηγόρσιον & ἐγχυσα, vide Thomam Gatakerum c. 10. adversar. p. 517.

Τριπτόλεμος. Athen.

Τυραννίς. Athen. Hesych. Harpocr. Svid. in ἀρέχυη.

Ὕπνος sive παννυχίς. Supra in ἰπνός.

Χείρων. Athen. Harpocr. Etymol. Priscian. Libro XVIII. & Nicomachus 2. Harmonic. p. 35. è quo discimus prolixum locum quem è Pherecrate profert Plutarchus p. 1141. seq. de Musica, ex hoc dramate petitum esse.

Ψευδηρακλῆς. Athen.

De carminis genere quod ab hoc Pherecrate Pherecratium dicitur, videndus Hephæstion & alii Grammatici. Schol. Euripidis ad Hecubam, v. 1077. Fragmenta hujus Comici apud Hertelium & Grotium.

PHILEMON *MAJOR*, Solis sive Pompejopoli Ciliciæ oppido natus teste Strabone Lib. XIV. pag. 671. licet Svidas Syracusanum facit, forte quod ibi versatus esset, novæ Comœdiæ Poëta, in summa ætate, (sæculum enim vivendo superasse fertur) risu * nimio in scena exstinctus: cujus XCVII. dramata servata testatur Anonymus περὶ Κωμῳδίας scriptor præmissus Aristophani. Ex his apud veteres memorantur:

Ἄγροικος. Athen.
Ἀνακαλυπτομένη,
Ἀνανεουμένη. Athen.
Ἀνδροφόνος, Athen.
Ἀπόλλων,
Ἁρπαζόμενος, Athen. Pollux.
Βαβυλώνιος, Athen.
Γάμος, Poll.
Δελφοὶ, Athen.
Ἐγχειρίδιον,
Ἐκδικαζόμενος,
Ἔμπορος quam imitatus Plautus in Mercatore. Scripserat & Pacuvius Mercatorem, sed fortassis Diphili vestigiis insistens.
Εὑρετής, Poll.
Ἔφηβος.
Ἥρωες. Zenob. VI. proverb. 25.
Θησαυρός, Athen.
Θυρωρός, Poll.
Θηβαῖοι,
Ἰατρός, Athen.
Καταψευδόμενος.
Κορινθία, Athen.
Μοιχός, Athen.
Μετίων ἢ Ζώμιον. Athen.
Μυστίς.
Νεαίρα, Athen.
Νεμόμενοι,

* Vide Luciani Macrobios T. 2. p. 475. Plutarch. an seni gerenda Resp. pag. 785. & Apulejum 3. florid.

Παγκρατιαστής.
Παλαμήδης,
Πανήγυρις, Poll.
Παρεισιών. Athen.
Παρῳών, Athen.
Πιτλοκοπέμενος,
Πτέρυξ,
Πτωχὴ ἢ Ῥοδία. (πτωχὸς) Athen.
Πυῤῥὸς,
Πυρφόρος.
Ῥοδία.
Σάρδιος. Poll. Harpocr. Meursius IV. 17. Attic. Lect.
Σικελικὸς, Poll.
Στρατιώτης, Athen.
Συναποθνήσκοντες, Athen.
Συνέφηβος, Clemens Alex. 1. Strom. p. 209.
Ὑποβολιμαῖος, in qua Aristophanis Cocalum expressit teste Clemente Alex. 6. Strom. p. 453.
Φάσμα, Athen.
Φιλητᾶς.
Φιλόσοφοι. Laërt. VII. 27.
Χῆραι sive Χῆρα.

Fragmenta hujus Philemonis collecta videri possunt ab Hertelio & Grotio. Diligentius ea se congessisse & cum Menandri fragmentis editurum affirmavit V. C. Johannes Clericus T. IX. Bibliothecæ selectæ p. 185. Menandro illum prælatum indignatur Gellius Lib. XVII. c. 4. & Quintil. X. 1. Ipseque Menander ad Philemonem Gellio teste *Quæso*, inquit, *Philemo, bona venia dic mihi, quum me vincis, non erubescis?* Effigiem hujus Philemonis videas licet apud Jac. Gronovium T. 2. Antiqv. Gr. tabula 99. & in Laurentii Begeri thesauro Palatino p. 69. Vide & Fulvii Ursinii elogia Viror. illustrium p. 34.

PHILEMON *Junior*, ejus de quo jam dixi filius, & dramatum LIV. Svida teste auctor, ab Athenæo VII. p. 291. allegatur. Ejus fortassis sunt nonnullæ Comœdiæ ex illis quas seniori Philemoni tribui. Alius ab his Philemon Ἀγξωνεὺς (populi Atticæ hoc nomen) Atheniensis, Grammaticus, de quo Meursius in Bibl. Attica. Ejus scripta: Ἀττικαὶ γλῶσσαι, σύμμικτα, & de Oraculis omnis generis.

PHILETÆRUS Atheniensis, Comici Aristophanis F. Comicus & ipse, mediæ Comœdiæ, cujus dramata fuere XXI. ex quibus hæc nomina supersunt: Ἄντυλλος Svid. Ἀσκληπιὸς Athen. Ἀταλάντη. Athen. Svid. Αὐτοφιλέταιρος, Svid. Ἀχιλλεύς. Svid. Κέφαλος. Svid. Κορινθιαστής. Athen. Svid. Κυνηγὶς sive Κυνηγίας. Athen. Svid. λαμπαδηφόροι. Svid. Μελέαγρος Athen. Οἰνοπίων Athen. & Svid. (qui in Φιλέταιρος & Ἀμφίας testatur hoc drama tributum etiam *Nicostrato*) Τηρεύς. Svid. Φίλαυλος. Svid.

PHILIPPIDES Atheniensis, Philoclis F. novæ Comœdiæ Poeta circa

circa Olymp. CX. clarus, fabulas 45. teste Svida composuit, ex quibus sunt ab eodem Meursio observatæ:

Ἀδωνιάζουσαι. Pollux.
Ἀμφιάρεως. Athen.
Ἀνακρέουσα à Kœnigio additur,
Ἀνανέωσις Athen. Stob.
Ἀργυρίου ἀφανισμὸς, Athen.
Αὐλοὶ Athen. Pollux.
Λακιάδαι, Pollux.
Συνεκπλέουσα sive Συμπλέουσαι. Pollux. Athen.
Φιλάδελφοι, Stob.
Φιλάργυρος Athen.
Φιλευριπίδης, Pollux.
Φίλιππος. Stob.

Etiam Ναννίον à quibusdam tributum Philippidi fuit, sed Eubuli esse testatur Athenæus XIII. p. 568. Meminit hujus Philippidis & Plutarchus Libro de garrulitate p. 508. ubi refert eum gratia usum Lysimachi Regis & ab eo jussum petere aliquid, dixisse, quidvis mihi impertias o Rex, modo nihil arcani. Inimicum Stratoclis fuisse notat idem Plutarchus in Demetrio p. 894. & 901. seq. versiculos ejus aliquot afferens: è quibus locis patet Philippidem adhuc vixisse Olympiade CXVIII. extrema. Obiit præ gaudio, ætate jam provectus, cum in certamine præter spem vicisset, ut refert Gellius Lib. III. c. 15. Fragmenta ejus vide sis apud Hertelium, Grotiumque.

PHILIPPUS Comicus, quem Svidas ex Athenæo notat scripsisse Κωδωνιαστάς, licet in Athenæi codicibus hodie legitur *Ephippus* non *Philippus* ut notatum Casaubono VIII. 15. ad Athenæum. Laudantur præterea ab Athenæo Philippi Comici Ὀβελιαφόροι & Φιλύρα. Idem ni fallor est Philippus γελωτοποιὸς apud Maximum Tyrium p. 49. cujus mimos memorat Themistius ad Aristotelem I. de anima c. 3. ubi Philippi κωμῳδιδασκάλου mentio. Notum est Aristophanis patrem, & unum ex filiis venisse nomine Philippi.

PHILISCI Comici dramata apud Svidam sunt:

Ἄδωνις,
Ἀρτέμιδος καὶ Ἀπόλλωνος γοναὶ,
Διὸς γοναὶ,
Ἑρμοῦ καὶ Ἀφροδίτης γοναὶ,
Θεμιστοκλῆς,
Ὄλυμπος,
Πανὸς γοναί.

PHILISTION Nicæus (fuere etiam qui Prusaensem, alii qui Sardianum fuisse affirmarent) à Svida dicitur diem obiisse supremum temporibus Socratis vel Isocratis, sed ab Eusebio Magnesianus vocatur & refertur ad tempora extrema Augusti Imp. præ nimio & ipse risu ex-

ſtinctus eſt, riſûs etiam in ſcriptis ſuis captator. Sane ejus ridicula μιμολογία in proverbium abiit, quo utuntur Julius Africanus, Hieronymus, Epiphanius & pleriquealii. Vide Meurſium ad Heſychium illuſtrem p. 214. ſeq. & Joh. Rudolphum Wetſtenium ad Epiſtolam Africani ad Origenem. p. 162. ſq. Svidas ait Philiſtionem ſcripſiſſe φιλογέλων ἤγουν τὸ βιβλίον τὸ φερόμενον εἰς τ̃ κυρέα quod vertunt in *tonſorem* ſed legendum εἰς ἑρμείαν τ̃ κερμέα ut notavit Reineſius in Var. Lect. p. 15. Idem Svidas Philiſtioni tribuit κωμῳδίας βαυολογικὰς è quibus memorat μισοψηφιςάς. Pro βαυολογικὰς legendum βιολογικάς ſive Mimicas, ut pridem animadverſum Scaligero p. 179. ad Euſeb. Voſſio Libro de Poëtis Græcis p. 40. & Lib. II. Inſtit. Poëtic. p. 162. ubi plura de Philiſtione erudite obſervata. Idem Philiſtion memoratur à Marco Antonino Lib. VI. §. 47. ubi eum conjungit cum neſcio quo *Phœbo* & Origanione, ut Hieronymus 2. adverſus Rufinum cum Lentulo ac Marillo. Σύγκριϛιϛ *ſententiarum Philiſtionis* * *& Menandri* è duobus MSS. Bibl. Reg. edidit *Nicolaus Rigaltius* Pariſ. apud Rob. Steph. nepotem, A. 1613. 8. Exſtant & ad calcem Variarum Lectionum *Jani Rutgerſii*, Lugd. Bat. 1618. 4. Amſt. 1654. 4. Senariis Latinis Jambicis vertit *Nic. Morellus* Federici F. Pariſ. 1614. 8. Alius fuit Philiſtion Locrus Medicus, Eudoxi Cnidii magiſter, laudatus Gellio XVII. 11. Plutarcho VII. 1. Sympoſ. Plinio, Galeno aliisque. Vide Gatakerum ad Antoninum, Harduini elenchum ſcriptorum Plinio laudatorum & Menagium ad Laërt. p. 390.

PHILOCHORUS de Comicis ſcripſiſſe videtur, ut colligo è Plutarcho an ſeni gerenda Reſp. p. 785.

PHILOCLES κωμῳδοποιὸς cujus deformitatem ridet Ariſtophanes. Vide Scholiaſtem ad Theſmophoriazuſas p. 776. & Svid. in Φιλοκλῆς. De aliis duobus Tragicis hoc nomine dixi ſupra ſuo loco.

PHILOCRATEM Athenienſem Comicum, κωμῳδοποιὸν, memorat Scholiaſtes Luciani ad Ἔρωτας p. 44.

PHILONIDES Athenienſis ex fullone Comicus Comœdiæ veteris Poëta, Nicocharis Comici pater. Ejus dramata apud Svidam:

Ἀπήνη,

Κόθορνοι (Athenæo etiam laudati ac Polluci.)

Φιλέταιρος.

Kœnigius in Bibl. male Κόρινθον inter Philonidis dramata refert ex male intellecto loco Svidæ in ἀπαίδευτοι. Allegat Philonidem etiam Stobæus in florileg. p. 59. 139. 140. edit. Grotii. Fragmenta quædam

* Rigaltio nec Menandri videntur eſſe illi verſus, nec Philiſtionis. Apud Stobæum quidam illorum tribuuntur Philemoni.

dam collegit Hertelius. Fuit & Philonides Ariſtophanis Comici hiſtrio, teſte vitæ illius ſcriptore qui ſcholiis Græcis præfigitur.

PHILOSTRATUS Lemnius. Vide ſupra in notitia Tragicorum.

PHILYLLIUS antiquæ Comœdiæ Poëta, idem forte *Phyllidius*. Supra in *Diocle.* Ejus dramata:

Αἰγεὺς, Svid. in ἀνάλφιτον, Steph. Byz. in γαλεῶται.

Ἄγλεια (meretricis hoc nomen) Svid. Athen. XIII. p. 567. ubi docet hanc Comœdiam ab aliis tributam Eunico.

Ἀταλάντη, Svid.

Αὐγὴ, Svid. Athen.

Δωδεκάτη, Svid.

Ἡλένη, Svid.

Ἡρακλῆς, Svid. Athen.

Πλύντρια ἢ Ναυσικάα. Svid. Πλύντρια, Scholiaſtes Ariſtoph. ad aves.

Πόλις ſ. Πόλεις, Svid. Athenæus. Pollux.

Φρεώρυχος. Svid. Poll. Athen.

PHOENICIDES Comicus allegatur à Stobæo in florileg. p. 43. edit. Grotii. Ejus μισουμένην & φύλαρχον laudat Athenæus, quæ duo nomina apud Svidam in unum male coaluerunt φύλαρχος μισούμενος, ut pridem monuit Caſaubonus XIV. 13. Athenæum.

PHORMUS ſive PHORMIS. De hoc dixi in notitia Tragicorum.

PHRYNICHUS τῶν ἐπιδευτέρων veteris Comœdiæ Poëta clarus circa Olymp. LXXVI. decem dramata compoſuiſſe traditur à Scriptore Anonymo περὶ Κωμῳδίας qui Ariſtophani præfigi ſolet. Subfrigidus fuit notante Svida in Λύκις quem vide ſis etiam in παλαίσμασιν. Ab eodem hæc dramata memorantur:

Ἐφιάλτης Athen. Pollux, Schol. Comici ad aves.

Κόννος, Heſych. in ἀεί.

Κρόνος, Pollux, Athen. Heſych.

Κωμασταὶ, Heſych. Pollux.

Μονότροπος, Athen. Pollux. Schol. Comici ad aves, Svid. in ὑπερακοντίζεις.

Μοῦσαι, Harpocr. & Svid. in καδίσκος, Athen. Pollux, Schol. Comici in argumento ranarum.

Μύστης ſive Μύσται. Svid. in τευτάζειν.

Ποά-

Ποάστριαι, Harpocr. Pollux, Athen. Priscian.

Σάτυροι, Phrynichus Sophista in εὐαγγελίζομαι. Athen. Schol. Comici ad nubes & Vespas.

Τραγῳδοὶ ἢ ἀπελεύθεροι. Pollux, Athen. Harpocrat.

Fragmenta quædam pauca Phrynichi Comici collegerunt Hertelius & Grotius. De duobus Tragicis hoc nomine dixi supra in notitia Tragicorum.

PHYLLIDIUS. Vide Grotii excerpta è Comicis p. 899. Nescio sitne idem cum antiquæ Poëta Comœdiæ qui *Phylillius* dicitur in Svidæ codicibus voce Διοκλῆς.

PISANDER Comicus quem perstrinxere singularibus dramatis Plato Comicus & Anaxandrides.

PLATO veteris Comœdiæ Poëta circa Olymp. XCIII. clarus, qui XXVIII. dramata composuit teste Anonymo περὶ Κωμῳδίας qui Aristophani præmittitur. Vide & Laërtium III. 109. Alius junior mediæ Comœdiæ princeps laudatus tum ab aliis tum à Scholiaste inedito ad Dionysium Thracem, floruit circa Olymp. CXX. Incertum utrius horum sunt dramata sub Platonis nomine veteribus laudata:

Ἄδωνις. Pollux, Athen. Scholiastes Aristoph. ad Vespas, Svid. in Πλάτων & ἀφοδεῦσαι ubi male Ἀδώνισι pro Ἀδώνιδι.

Ἀμφιάραος, Schol. Aristophanis ad Plutum.

Ἀνδροφόνος, Athen. Svid.

Ἀτλαντικὸς, male inter Platonis Comici fabulas refertur cum sit dialogus Platonis philosophi, de quo suo loco.

Αἱ ἀφ' ἱερῶν, (fœminæ sacris operantes) Hesych. Pollux, Athen. & Svid. ubi male ἀφιέρων.

Γρύπες, Harpocration, Athen. Svid.

Δαίδαλος, Clemens 6. Strom. pag. 628. ubi Platonem & Aristophanem testatur unum ex altero surripuisse. Schol. Aristophanis ad aves.

Ἑλλὰς ἢ Νῆσοι, Svid. Pollux, Etymol. M.

Ἑορταί. Clemens Alex. 7. Strom. p. 718. Pollux, Svid. Scholiastes Aristoph. ad Aves, & Euripidis ad Medeam.

Εὐμενίδες. Etymol. M. in ἀνωζυγοῦν.

Εὐρώπη. Athen. & Svid.

Ζεὺς κακούμενος. Athen. Svid. Scholiastes Aristoph. ad pacem & Pollux VII. 29. ubi male καλουμένῳ pro κακουμένῳ.

Ἰώ. Athen. Svid.

Κέρκωπες. Vide infra Ξάνται.

Κλεοφῶν. Athen Svid. Pollux, Schol. Ariſtoph. ad ranas.
Κρύφιοι. Zenobius 2.31. proverb.
Λαΐος, Svid. & Athen.
Λάκωνες Athen. Scholiaſtes Ariſtoph. ad aves & Harpocration in Σθένελος, qui dubitare videtur an fuerit Platonis. Apud Svidam in Πλάτων, eſt Λάκωνες ἢ ποιηταί, & deinde ſeparatim alia ejusdem Platonis fabula, ποιηταί.
Μαμμάκυθος. Svid. Heſych. & Schol. Ariſtophanis ad ranas, qui etiam de hac videtur addubitare.
Μενέλεως. Svid. in πλάτων & τί ἐστι, & Athen. Zenobius VI. 17.
Μέτοικοι. Svid.
Μύρμηκες. Svid.
Μωμοθήρα. Heſych. in παλινδορία.
Νῆσοι. Vide ſupra in Ἑλλάς.
Νίκαι, Svid. Scholiaſtes Comici ad aves.
Νὺξ μακρά. Svid. Athen. Pollux.
Ξάνται ἢ Κέρκωπες. Svid. in πλάτων & τευτάζειν. Eadem Comœdia videtur quæ Hephæſtioni in Enchirid. ξάντριαι.
Παιδίον ſive παῖς (παιδάριον Schol. Ariſtophanis ad ranas & pacem & Svid. in παράβασις.) Svid. in Πλάτων & Athen.
Πανηγυρισταί. Svid.
Περίαλγος ſive περιαλγής, Athen. Svid. Scholiaſtes Ariſtoph. ad nubes.
Πείσανδρος. Plutarch. in Antiphonte, Svid. in Ἀρεοπαγίτης. Scholiaſtes Ariſtoph. ad Veſpas, Athen. Apoſtolius IV. 25. proverb. Photius Cod. 259.
Ποιητής, ἢ ποιηταί. Athen. Poll. Svid. Vide & ſupra in Λάκωνες.
Πρέσβεις. Athen. Svid. Maximus ad Dionyſ. Areopagit. 2. 3. de Eccleſiaſtica Hierarchia.
Σκευαί. Svid. niſi legendum Σκύθαι.
Σκύθαι. Schol. Ariſtophanis ad Aves.
Σοφιστής ἢ Σοφισταί. Caſaub. VII. 17. ad Athen. Scholiaſtes Ariſtoph. ad nubes Veſpas & pacem. Pollux, Svid. & Syncellus p. 149.
Συμμαχία. Pollux, Svid.
Συνεξαπατῶν. Svid. Athen.
Σύρφαξ. Svid. Heſych. Athen. Scholiaſtes Ariſtoph. ad aves.
Ὑπέρβολος. Plutarch. in Alcibiade & Nicia. Athen. Svid.
Φάων. Harpocration, Svid. in ἀτηρότατον, Athen. Apoſtolius VI. 33. proverb.
Confer ſi placet Jacobi Hertelii & Grotii è Comicis Græcis excerpta, atq; Joh. Meurſii Bibl. Atticam.

POLYEUCTUS. Vide supra in *Heniocho*.

POLYZELUS Comicus, Svidæ memoratus, à quo hæc ejus dramata nominantur: Ἀφροδίτης γοναὶ, Δημοτυνδάρεως, Διονύσου γοναὶ, Μουσῶν γοναὶ, Νίπτρα. Alius Polyzelus Rhodius historicus & Philosophus, de cujus scriptis consules Meursium in Rhodio Lib. II. cap. XI.

POSIDIPPUS * Cassandreus ex Cassandra civitate Macedoniæ, vel saltem (ut Steph. Byz. in Κασάνδρεια) Cynisci Cassandrei filius, novæ Comœdiæ Poëta, qui triennio post Menandri mortem teste Svidâ docuit. Ejus dramata fuerunt usque ad XXX, è quibus memorantur à veteribus:

Ἀναβλέπων. Athen.
Ἀποκλειομένη, Athen. Pollux.
Γαλάτη. Poll.
Δημόται. (Svid. in νεανισκεύεται.)
Ἐπίσταθμος. Pollux.
Ἐφεσία. Pollux.
Κώδων. Athen.
Λοχροί. Athen.
Μεταφερόμενος. Athen. Μεταφερόμεναι apud Laërt. VII. 27.
Μύρμηξ.
Παιδίον. Athen.
Πορνοβοσκός. Athen.
Σύντροφοι. Athen.
Φιλόσοφοι (quod drama alii tribuerunt Philemoni) Laërt. VII. 27.
Χορεύουσαι. Athen.

Quasdam Posidippi Comœdias à latinis etiam Comicis expressas fuisse, constat è Gellio Lib. II. cap. 23. In Bibliothecæ Mediceæ pluteo LXXXVII. exstat volumen teste Gronovio continens fragmenta ex Posidippo Comico de vitæ necessariis Carmine Jambico, qualia nulla exstant inter fragmenta Posidippi ab H. Stephano, Hertelio vel Grotio collecta. Alius videtur Posidippus scriptor Epigrammatum de quo alibi.

PRONOMUS Thebanus Tragicus an Comicus fabulas docuit Athenis Olymp. CXXVII. 2. Archonte Pytharato. Vide Fulvii Ursini elogia viror. illustr. pag. 28.

PYTHON Catanensis. Vide supra in Alexandro.

Pro RULLO Comico apud Bulengerum Lib. I. de Theatro c. 2. legendum MULLUS, de quo supra.

SANNYRION Atheniensis, Poëta Comicus veteris Comœdiæ,

* Imago Posidippi præsidentis in theatro & volumen manu tenentis apud Gronovium Virum Cl. T. 2. Antiqv. Græcar. tabula 100. Confer numum Posidippi Cassandrei hujus an Posidoniatæ apud Laur. Begerum T. 1. thesauri Brandenburgici p. 273.

diæ, Dioclis & Philyllii æqualis fuit teste Suida in Διοκλῆς. ob corporis λεπτότητα sive tenuitatem ac macilentiam à Comicis derisus. Ælian. X. 6. Var. Athen. XII. p. 551. ex Aristophanis Gerytade. Sannyrionis *Danaë* laudatur à Scholiaste Euripidis ad Orestem v. 279. & Aristophanis ad ranas, adductis ejus verbis in quibus exagitat Hegelochum ὑποκριτὴν qui Euripidis Oresten egit Olymp. XCII. 4. unde post illud tempus fabulas docuisse intelligitur. Ejus γέλωτα laudant Harpocration, Pollux & Athenæus. Confer Meursium in Bibl. Attica & Pearsonium parte 2. Vindic. Ignatii c. 1. ubi castigat ea quæ scripserat Casaubonus ad Athenæi Lib. VII. c. 9. & in auctore περὶ Κωμῳδίας qui scholiis Aristophanis præfigitur, pro Σαννυρίωνα docet legendum esse Συσαρίωνα, de quo infra suo loco. Fuit præterea Sannyrionis fabula ἰώ & altera ψυχασαί ut Svidas notavit.

SATYRUS Κωμικὸς ὑποκριτής, memoratus Plutarcho de laude sui pag. 545.

SCIRAS Tarentinus, Comœdiæ Italicæ Poëta, cujus Meleagrum laudat Athenæus Lib. IX. Καὶ Σκίρας ὅς δέ ἐστιν ἕτερος τῆς Ἰταλικῆς καλυμένης Κωμῳδίας ποιητής, γένος Ταραντῖνος, ἐν Μελεάγρῳ φησίν. Sed pro Scira, Colomesio judice legendum Sclerias de quo mox dicam.

SCLERIAS male Σκληριὸς vocatur apud Photium cod. 167. p. 194. ut Sciras apud Athenæum Lib. IX. Sed & Casaubonum fugit ratio, cum Lib. III. ad Athenæum c. 4. putaret nomen *Sclerias* apud Stobæum à quo ter laudatur, Comœdiæ esse, non Poëtæ Comici. Laudatur Sclerias etiam apud Antonium Melissæ Lib. II. c. 79. & Maximum in Collectaneis c. 63. Vide Colomesium ad Gyraldum de Poëtis p. 406.

SERAPION Comicus allegatur in Stobæi florilegio p. 67. edit. Grotii. Alius Serapion Poëta, quem Athenis advenisse ait & loquentem inducit Plutarchus libro de Pythiæ Oraculis. Hunc ni fallor Serapionem ἐν ἔπεσι sive carmine Heroico nonnulla tradidisse de Sibyllæ vi μαντικῇ etiam post fata durante, notat Clemens Alex. I. Strom. p. 304.

SIMYLUM Comicum laudat Stobæus in florileg. p. 229. edit. Grotii. Alius Simylus Chalcidensis Nauclerus, quem memorat Lucianus in Toxari T. 2. p. 45.

SOPATER Paphius sub Alexandro M. & post claruit usque ad tempora Ptolemæi secundi, ut ex Sopatro ipso observat Athenæus Lib. II. Idem L. IV. laudat locum ex incerto Paphii Sopatri dramate, quem dat Grotius in excerptis p. 871. Φλύαξ sive Φλυακογράφος fuit Sopater, qualis Rhinton & Sotades, de quibus suo loco. Apud eundem Athenæũ allegatur Sopatri huj9: Βακχὶς, licet Svidas eam tribuat Βακχίδος γάμος,

Sopatro Parodo. Βακχίδος μνηστῆρες,

Εὐβουλοθεόμβροτος,
Ἱππόλυτος. Svid.
Ἡ Κνιδία, Svid.
Μυςάκυ Θητίον,
Νεκύα, Svid.
πύλαι, Svid.
Σίλφαι, (Svid. Σιλφία.)
Φακή. Svid.
Φυσιόλογος. Svid.

Alius Sopater Phacius, Parodus, cujus ab eodem Athenæo laudantur:
Βακίδης,
Μύσαι, & Ὀρέςης, ac Φακή quæ duo postrema dramata Sopatro Paphio male Svidas tribuit.

SOPHILUS Sicyonius vel Thebanus, mediæ Poëta Comœdiæ, cujus dramata hæc apud veteres memorantur:
Ἀνδροκλῆς. Athen.
Γάμοι. Laërt. II. 120.
Δημία. Svid.
Ἐγχειρίδιον. Athen.
Κιθαρῳδός. Svid.
Λήδα. Vide paulo post Τυνδάρεως.
Παρακαταθήκη, Athen. Svid.
Συντρέχοντες, Athen.
Τυνδάρεως ἢ Λήδα. Svid.
Φίλαρχος, Athen. Svid.
Χοιρίδιον, Svid. sed legendum ex Athenæo ἐγχειρίδιον.

SOPHRONEM Comicum, à Sophrone Syracusano Mimographo qui Euripidi æqualis erat, male diversum facit Svidas. Scripsit Dorica dialecto, & obscurius paulo, unde implicitum vocat Statius 5. Silvar. III. 157. μίμους ἀνδρείους καὶ γυναικείους *Mimos in viros & fæminas*, quorum lectione delectatus fuit Plato Philosophus. De hoc Sophrone consules Vossium Lib. II. Institutt. Poëtic. p. 161. Vide ad Laërt. III. 18. & Athenæum XI. p. 504. Salmasium ad Solinum p. 76. Henr. Valesium ad Ammianum Marcellinũ XXIII. 5. Meursium ad Hesych. Illustrem p. 199. seq. Ex ἀνδρείοις videntur:
Ἄγγελος. Schol. Germanici.
Ἀγριώτης. Athen. Ἁλιεύς. Athen.
Νυμφοποιός. Pollux. Athen. Παῖς. Athen.
E Mimis γυναικείοις: (quos præter Pollucem laudat frequenter Athenæus, perinde ut ἀνδρείους) Ἀκέςριαι Svid. in κάπηλος. Θυννοθήρα sive Θυννοθήραι Etymol. M.
Πενθερά. Svid. Athen.
Idem Athenæus VII. p. 281. allegat Apollodorum Atheniensem ἐν τῷ πρώτῳ περὶ Σώφρονος, ubi interpres male, *de temperante*, mox enim mentio μίμων ἀνδρείων. Confer Casaubonum VII. 6.

SOSICRATES Comicus allegatur à Stobæo p. 117. florileg. edit. Grotii, & Svida in Ἀμφίας, Polluce quoque qui laudat ejus παρακαταθήκην, etsi nomen Sosicratis corruptum jam in *Crates*, jam in *Hippocrates*, ut præclaris editoribus annotatum.

SO-

SOSIPATER Comicus, ex cujus *καταψευδομένῳ* prolixum locum profert Athenæus Lib.IX. quem cum Metaphrasi sua dedit Grotius in excerptis pag. 886. Nescio tamen an pro *Σωσιπάτρῳ* apud Athenæum legi debeat *Σωπάτρῳ*.

SOSITHEUS Comicis accensetur in excerptis Grotii pag. 900. quem idem vir summus pag. 456. recte inter Tragicos retulerat. Vide quæ in notitia Tragicorum. Videntur tamen, fateor, Comicum sapere quæ de Sositheo refert Laërtius VII. 173.

SOTADES Atheniensis, mediæ Comœdiæ Poëta Svidæ laudatus, cujus *παραλυτρούμενον* & *ἐγκλειομένας* memorat Athenæus, neutiquam confundi debet cum altero Maronita, auctore *ἰωνικῶν ᾀσμάτων* molliumque & obscœnorum carminum, quæ ab eo dicta sunt Sotadea. Vide Athenæum VII. p.293. De hujus poëmatibus scripserat filius *Apollonius*, teste Athenæo Lib.XIV. p.620. ubi *Carystii* quoque Pergameni librum de Sotade commemorat, & refert hunc Poëtam Ptolemæi Philadelphi jussu inclusum cistæ plumbeæ & in mari immersum, quod ipsius cum Arsinoë sorore nuptias paulo liberius perstrinxisset. Apud Juvenalem II. 10. pro Socraticis cinædis male Sotadicos reponit vir doctissimus Leopardus XIII. 10. qui de Sotade & aliis *Ἰωνικῶν λόγων* auctoribus sive *κιναιδολόγοις* verba Strabonis, Athenæi ac Svidæ eodem loco adscripsit. Mirum est Strabonem videri affirmare, quod Sotades & Alexander Ætolus scripserint non versu * sed prosa, cum alii veteres contrarium innuant, & Demetrius de elocutione §.193. Sotadi *ἄσεμνον* quidem & *κεκλασμένον* sed tamen tribuat *μέτρον*. Gyraldus vero p.490. verba Strabonis *κατὰ μέλους* ita intellexit, quod cantum addiderint Simus & Lysis, at Sotades & Alexander tantum recitaverint cinædica sua poëmata. Hephæstion p.13. laudat hujus ut opinor Sotadis *Ἄδωνιν*, & p.8. *Ἰλιάδα*. Svidæ memoratur *εἰς ᾅδου κατάβασις, Πρίηπος, εἰς Βελεστίχην, Ἀμαζών*. E latinis Sotadica scripsere Ennius, L. Accius, aliique: Usus est Sotadico quoque genere Terentianus Maurus & è recentioribus Jul. Cæs. Scaliger, Caspar Barthius &c. Arium hæreticum in Thalia sua dicendi genere usum fuisse molli ad *Σωτάδεια ᾄσματα* proxime accedente, post Athanasium Orat. 2. contra Arianos, notat Socrates Lib. I. Hist. Eccles. c. 9. Fuit & Sotades Victor. Olymp. XCIX. Cretensis, de quo Pausanias Eliac. posterior p.497. Alius Atheniensis Philosophus qui teste Svida librum de mysteriis composuit. & alter Philosophus Byzantinus.

SOTERIDES Epidaurius Grammaticus scripsit *περὶ κωμῳδίας* & Historiæ Musicæ libros III. ut Svidas in *Σωτηρίδης*.

* *Ἦρξε δὲ Σωτάδης μὲν πρῶτος τοῦ κιναιδολογεῖν, ἔπειτα Ἀλέξανδρος ὁ Αἰτωλός, ἀλλ' οὗτοι μὲν ἐν ψιλῷ λόγῳ, κατὰ μέλους δὲ Λύσις, καὶ ἔτι πρότερος τούτου ὁ Σίμος.* Strabo XIV. pag. 654. Alii Cinædologi fuere Pyrrhus sive Pyres Milesius, Theodoras, Xenarchus, Alexus &c.

STEPHANUS mediæ Comœdiæ Poëta, filius Alexidis Comici, Svidæ in Ἄλεξις memoratur. Sed & idem in Ἀντιφάνης auctor est Antiphanis filium Comicum & ipsum Stephani nomine venisse.

STRATO, siquidem Svidæ credimus, mediæ Comœdiæ Poëta, cujus apud Athenæum laudatur Λημνομέδα & Φοινικίδης, sive ut apud Svidam legitur Φοῖνιξ. In Scholiis Aristophanis ad aves allegatur ejusdem Κινησίας. Sed verisimile est Svidam deceptum vitiosis Athenæi codicibus, & apud Athenæum, Svidam & Scholiasten Aristophanis pro Στράτω legendum Στράττις, de quo mox. Stratonis Comici, qui Athenis magnam laudem retulerit, tanquam æqualis sui meminit Plutarchus lib. 5. cap. 1. sympos.

STRATTIS, Atheniensis, Comœdiæ veteris Poëta, de quo dixi nonnulla superius in notitia Tragicorum. Præsenti loco subjicio nomina dramatum ejus, observata ab Isaaco Casaubono Lib. VII. ad Athenæum c. 23. & Johanne Meursio in Bibl. Attica.

Ἀγαθοὶ ἢ ἀργυρίε ἀφανισμός. Svid. & Athen. qui Pherecrati à quibusdam tributum auctor est.

Ἀνθρωπορέστης Athen. Svid. Scholiastes Euripidis ad Orestem v. 278. qvam Tragœdiam riserat illa fabula sua Strattis.

Ἀταλάντη Svid. in σκῶρ & Athenæus. Ἀταλάνται Hesych. Scholiastes Aristoph. ad aves & Svidas in διφροφόροι, Sed Ἀτάλαντος in scholiis ad Aristoph. ranas.

Ζώπυρος περικαιόμενος Hesych. in ὦ μάλα κυκᾶς, ut ex Lucillo Tarrhæo, Diogeniano & Apostolio recte legunt Erasmus & Meursius, licet Casaubono præplacet ὦ μάλα κικκᾶς, quod putat respondere Plautino illi, *ciccum non interduim.*

Ἰφιγέρων Svid.

Καλλιππίδης Athen. Svid.

Κινησίας Pollux, Harpocrat. Athen. Scholiastes Aristoph. ad Plutum & ad aves ubi male Στράτων pro Στράττις.

Κυρηγόι Erotianus in καμμάρω.

Λιμνομέδα sive Λημνομέδα sive deniq; Λημνομέδων Harpocrat. in ἀπαλᾶς Svid. & Athen. L. VII. & XI. ubi iterum male Στράτων ὁ Κωμικὸς pro Στράττις.

Μακεδόνες Harpocration & Etymol. M. in τοπεῖον, Svid. Athen. XIII. p. 589. Στράττις ἐν Μακεδόσιν ἢ παυσανίᾳ.

Μήδεια Athen. Harpocrat. in Μυσῶν λεία. Svid.

Μυρμηδόνες Pollux IX. 6.

Παυσανίας Athen. Svid. Supra in Μακεδόνες.

Πίτυσος sive ut in Aristophanis scholiis ad Vespas scribitur πύλος. Casaubonus legit πίτυλος, & videtur, inquit, Strattis nauticæ turbæ ἀταξίαν exagitasse. Vel fuit similis argumenti Monotropo Anaxilæ, nam πίτυλον interpretantur veteres etiam Φαντασιοκόπον. Πολι-

Πολιτεία Svid. in ὁ λίνον λίνῳ συνάπτεις.
Τρώϊλος Athen. Scholiastes Aristoph. ad Vespas. Svid.
Φιλοκτήτης Pollux, Athen. Svid.
Φοινίσσαι Erotianus in λεβηρίδες, & Pollux. Athenæo vocatur L. VIII. Φοινικίδης, Svidæ Φοῖνιξ, & utrinque pro Strattide appellatur Strato. Sed & L. IV. Athenæus allegat Strattidis Phœnissas, docens ex illis depromtum versum, quo Euripidem derisum à Strattide refert Aristoteles, de sensu & sensili c. 5. ὅταν φακῆ ἕψηται, μὴ 'πιχεῖν μύρον.
Φορμικὸς Hesych. in κολεκάνοι.
Χρύσιππος Athen. Svid. Pollux.
Ψυχασταί Athen. Svid. Pollux.

SUSARION Megarensis Tripodiscius, (apud Clementem 1. Strom. p. 308. Σισαρίων ὁ Ἰκαριεύς) primus Comœdiam versibus docuit Athenis Olymp. LIV. 2. anno 562. ante natum Christum. Comœdiæ ejus & ipsæ & nomina earum perierunt, præter quatuor versus quos servarunt Svidas, Stobæus, & Diomedes commentar. MS. in Dionysium Thracem. De Susarione videndi Joh. Pearsonius in Vindiciis Ignatii P. 2. c. 1. p. 345. seq. & Rich. Bentlejus in Apolog. diss. de Epist. Phalaridis p. 202. seq. Vide & supra in *Sannyrion.*

TELECLIDES Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, quem VI. dramata composuisse testatur Anonymus scriptor περὶ Κωμῳδίας qui Aristophani præmitti solet. Sunt autem hæc observata à Meursio in Bibliotheca Attica:
Ἀμφικτύονες. Svid. Pollux. Athen. Scholiastes Aristoph. ad aves.
Ἡσίοδοι. Athen. sive ut Svid. & Schol. Aristophanis ad aves, Ἡσίοδος.
Πρυτάνεις. Hesych. Athen. Pollux, Svidas in ῥαγδαῖος, Scholiastes Comici ad Vespas.
Στερροί. Svid. Athen. Scholiastes Aristoph. ad Pacem.
Ψευδεῖς. Pollux.

Laudatur Teleclides à Plutarcho in Nicia p. 525. & in Pericle p. 153. 161. &c.

THEO Grammaticus singulari opere Κωμικὰς λέξεις complexus laudatur Hesych. Alexandrino in proœmio Lexici. Forte idem auctor Κωμικῆς λέξεως συμμίκτου, quam allegat Scholiastes Apollonii L. IV. p. 280. & Κωμικὸν Λεξικὸν vocat p. 305. Nisi potius intelligendus Palamedes Eleates, de quo dixi supra.

THEOGNETUS Thessalus, Comicus, cujus Κένταυρον, Φάσμα ἢ Φιλάργυρον & Φιλοδέσποτον laudat Athenæus, & ex hoc Svidas.

THEOPHILUS Epidaurius, veteris Comœdiæ Poëta, Polluci Athenæo & Svidæ memoratus. Ejus hæc supersunt fabularum octo nomina:
Βοιωτία, Athen.
Ἐπίδαυρος, Athen. Svid.
Ἰατρὸς, Athen. Svid.
Κιθαρῳδὸς, Athen.
Νεοπτόλεμος, Athen. Svid.

Παγκρα-

Παγκρατιαστὴς sive παγκράτεια, Pollux, Athen. Svid.
Προιτίδες, Athen. Svid.
Φίλαυλος. Athen.

Fragmenta ejus nonnulla collegit Hertelius p.878. seq. & Grotius in excerptis p.706. Dicitur & Euripidis Epitaphium composuisse.

THEOPHRASTUS Aristotelis discipulus, inter alia scripsit librum de Comœdia, teste Laërtio Lib. V. sect. 47. & Athenæo. VI. p. 261.

THEOPOMPUS Atheniensis, veteris Comœdiæ Poëta, filius Theodoctis vel Theodori Tragici. Ejus dramata XVII. fuisse tradit Anonymus περὶ Κωμῳδίας Aristophani præmissus, sed Svidas XXIV. Nec pauciora fabularum Theopompi nomina in veterum libris observantur. Hæc nempe:

Ἄδμητος, Athen.
Ἀλθαία, (nisi apud Athenæum ex Polluce legendum ἀλφαία.)
Ἀλφαία. Pollux X. 46.
Ἀσκληπιός, Svid. (pro Theopempto.
Αὐτύχαρις. Legendum Ἡδύχαρις apud Laërt. III. 26. ubi Theopompus
Ἀφροδίσιοι, Schol. Aristophanis ad Plutum.
Ἀφροδίτη, Athen.
Βατύλη, Schol. Aristoph.
Εἰρήνη, Pollux & Athen.
Ἐποποιοὶ, Schol. Apollonii Lib. IV. (Aristoph.
Ἡδύχαρις Laërtius III. 26. Athen. Harpocration in καταχύσματα. Schol.
Θησεὺς, Plutarch. in vita Isæi Rhetoris, Athen. Svid. in ἀβυρτάκη.
Κάλλαισχρος, Pollux IX. 6. Athen.
Κάπηλοι, (Svid. in μέτρησον.)
Καπηλίδες, Plutarch. Lysandro, Pollux VII. 32. Zenobius IV. 44. prov. Svid. in Ἄτης, Schol. Aristoph. Vide & infra in πόλεις.
Μῆδος, Athen. Scholiastes Pindari Pythionic. 2.
Νεμέα, Athen.
Ὀδυσσεὺς sive Ὀδυσσεῖς, Schol. Aristophanis ad Vespas, Athen. Pollux. Theopompum ἐν Ὀδυσσεῖ ά. laudat Erotianus in λάσιον.
Παῖδες, Pollux, Hephæstion in Enchirid. & Schol. Comici ad aves, ubi male παιάσι pro παισί.
Παμφίλη, Athen. Etymol. M. in ἐπιληθῆ.
Πανταλέων, Pollux IX. 1. qui testatur X. 8. dubitatum esse num vere esset Theopompi.
Πηνελόπη, Athen.

Πόλεις

Πόλεις (nisi apud Poll. X. 31. pro πόλεσιν legendum καπηλίσιν.)
Σειρῆνες, Athen. Etymol. M.
Στρατιώτης sive Στρατιώτιδες, Priscianus Lib. XVIII. Pollux, Athen.
Φινεύς, Athen.
Τισάμενος. Harpocration, Aristophanis Schol.
Τριχάρανος. Syncell. p. 65

De hoc Theopompo præter Hertelium p. 384. adeundus Meursius ad Hesych. illustrem p. 185. seq. ad Apollonium Dyscolum p. 98. seq. & in Bibl. Attica. Pauca quædam illius fragmenta selecta habes apud Grotium in excerptis p. 552.

THRASONIDIS Comici meminere præter Clementem Alex. & Laërtium, Svidas ἔρως,

TIMOCLES Atheniensis unus an duo * hoc nomine, ut Svidas docet, Comœdiis scriptis inclaruerunt. Earum nomina hæc observata sunt ab Hertelio in sententiis Comicorum p. 641. & Meursio in Bibl. Attica:

Αἰγύπτιοι, Svid. Athen.
Βαλανεῖον, Pollux.
Δάκτυλος, Athen. Svid.
Δῆλος, Athen. Svid.
Δεξαμενός. Vide infra, in Κένταυρος.
Δημοσάτυροι, Athen. Svid.
Διόνυσος, Athen. Svid.
Διονυσιάζουσαι, Athen. Stob.
Δωρεὺς ταυτοκλείδης (an Δωρεὺς ἢ Αὐτοκλείδης) Athen. Harpocrat. in περίβυσον, ubi viri docti legunt Ὀρεσαυτοκλείδῃ.
Δρακόντιον, Athen. Svid.
Ἐπιστολαὶ, Athen. Svid.
Ἐπιχαιρέκακος, Athen. Svid.
Ἥρωες, Athen. Svid.
Ἰκάριοι σάτυροι, Athen. Svid.
Καύνιοι, Athen. Svid.
Κένταυρος ἢ Δεξαμενός. Athen. Svid.
Κονίσαλος, Athen Svid.
Λήθη, Athen. Sv d.
Μαραθώνιαι, Athen. sive ut Svidas, Μαραθώνιοι,
Νέαιρα, Athen. Svid.
Ὀρέστης, Svid.

* Alterum Tragicum fuisse contendit Casaubonus ad Athenæum IX. 18.

Ὀρεςαυτοκλείδης, Vide supra in Δωρεύς.
Πολυπράγμων, Athen. Svid.
Πορφύρα (quæ Xenarcho tribuitur ab Athenæo) Svid.
Πύκτης, Athen. Svid.
Σαπφώ, Athen. Svid,
Φιλοδικαςής, Athen. Svid.
Ψευδολησαί, Athen.

Fragmenta quædam Timoclis selecta habes apud Grotium in excerptis p. 698. seq. Allegatur etiam à Clemente Alex. IV. Strom. p. 476. Theophilo Antiocheno lib. 2. Stobæo &c.

TIMOCREON Rhodius, Comœdiæ Veteris poëta, Themistoclem * & Simonidem dramatis suis perstrinxit, teste Svida in Τιμοκρ. qui in σκολιὸν memorat ejusdem ut suspicor Timocreontis (licet ἐπόπαιον illo in loco vocat) carmen invectivum in divitias, cujus initium: ὄφελες τὺ φλὲ πλῦτε μήτε ἐν γῆ μήτε ἐν θαλάττῃ μήτε ἐν ἠπείρῳ φανήμεναι, quod etiam habet Schol. Aristoph.

TIMON Phliasius, Scepticus Philosophus, præter Sillos aliaque scripsit Comœdias triginta, Antigono Carystio teste apud Laërtium IX. 110.

TIMOTHEUS Comicus, cujus Κυνάριον drama memoratur Athenæo ac Svidæ. Vide Casaubonum ad Athen. VI. 10.

XENARCHUS Sophronis mimographi F. Comicus, Zenobio V. 83. Apostolio XVII. 13. proverb. Athenæo & Svidæ laudatus, apud quos hæc illius dramatum nomina occurrunt:

Βυταλίων,
Δίδυμοι,
Πένταθλος,
Πορφύρα quæ ab aliis Timocli tributa est,
Πρίαπος,
Σκύθαι,
Στρατιώτης,
Ὕπνος.

Fragmenta vide apud Hertelium p. 658. seq. & Grotium. p. 697. seq. Xenarchi mimos memorat Aristoteles c. 1. Poëtic. adde Svidam in Σωτάδης. Incertum est, idemne sit Xenarchus Rhodius compotator, quem ob bibacitatem dictum esse μετρητὴν refert Athenæus libro & capite 10. Nisi pro Xenarcho ibi legendum Xenagoras ex Æliani Lib. XII. c. 26. Variar.

XENO-

* Non Thucydidem ut excusum est in Meursii Rhodo Lib. II. cap. 13.

XENONIS binos verſus profert Dicæarchus in vita Græciæ p.170.

Πάντες τελῶναι πάντες εἰσὶν ἅρπαγες,
Κακὸν τέλος γένοιτο τοῖς ἱερωπίοις.

Hunc Xenonem Comicum vocat Grotius in Excerptis & ad Lucæ III.13. & Henricus Stephanus Lib. VI. ſchediaſm. c.17. Alius Xenon ſive Xenion hiſtoricus, cujus Italica laudat Macrobius Lib. I. Saturnal. c.9. Cretica ſive τὰ περὶ Κρήτης Stephanus Byz.

XENOPHON antiquæ Comœdiæ Poëta memoratus Laërtio II. 59.

CAPUT XXIII.

De PHILOSOPHIS plerisque ante Socratem, tum de SOCRATE, CEBETE, & aliis quibusdam Socraticis.

H. Stephani Poëſis Philoſophica. Et Scipionis Aquiliani de placitis Philoſophorum ante Ariſtotelem. 1. *Ætas & ſcripta Xenophanis Colophonii.* 2. *Parmenidis.* 3. *Heracliti.* 4. *Democriti.* 5. *Anacharſidis.* 6. *Anaxagoræ.* 7. *Anaximandri.* 8. *Anaximenis.* 9. *Archelai.* 10. *Biantis.* 11. *Bionis.* 12. *Botonis.* 13. *Chilonis.* 14. *Cleobuli.* 15. *Diagoræ Melii, ubi obiter recenſentur Philoſophi quibus objectatus fuit Atheiſmus.* 16. *Diogenis Apolloniatæ.* 17. *Diomenis Smyrnæi.* 18. *Hippiæ.* 19. *Hipponis.* 20. *Leucippi.* 21. *Meliſſi.* 22. *Myſonis.* 23. *Neſſæ Chii.* 24. *Periandri.* 25. *Pherecydis.* 26. *Pittaci.* 27. *Protagoræ.* 28. *Zenonis Eleatæ.* 29. *Socratis.* 30. *Æſchinis Socratici.* 31. *Antiſthenis.* 32. *Ariſtippi.* 33. *CEBETIS.* 34. *Critonis.* 35. *Euclidis Megarenſis.* 36. *Glauconis.* 37. *Menedemi.* 38. *Phædonis.* 39. *Phædri.* 40. *Prodici Chii.* 41. *Simmiæ & Simonis coriarii.* 42. *Stilponis.* 43. *Nomina aliorum quorundam Socraticorum.* 44.

I.

HENRICUS STEPHANUS A.1574. 8. edidit librum qui inſcribitur *Poëſis Philoſophica*, in quo continentur reliquiæ quædam poëſeos Philoſophicæ antiquiſſimæ Græcorum, ſive fragmenta nonnulla utcunque è ſcriptis veterum collecta & Græce deſcripta: *Empedoclis* p.1—31. *Xenophanis*, p.35—39. *Parmenidis* p.41—46. *Cleanthis* p.49—52. & p.124—127. *Epicharmi* p.54—58. *Timonis Phliaſii*, p.60—74. *Critiæ* p.75. & 76. *Orphei* p.78—107. *Muſæi* p.109. 110. *Lini* p.112. 113. *Pythagoræ* aurea carmina & alii quidam verſus Pythagoræ vel Pythagoræorum p.114—123. *Heracliti* Epheſii fragmenta p.129—140. &

Epistolæ p. 142—155. tum *Democriti* fragmenta p. 156—179. & Epistolæ p. 181. seq. Ad calcem libri subjiciuntur breves *Josephi Scaligeri* in pleraque hæc fragmenta notulæ & castigationes.

SCIPIO quoque AQUILIANUS Pisanus, eques D. Stephani, scripsit librum de placitis Physicis Philosophorum qui ante Aristotelis tempora floruerunt, editam à discipulo ejus Georgio Morales, Medico ac Philosopho, Venet. 1620. 4. Hic *Anaximandri* opiniones exponit cap. 2. *Anaxagoræ* c. 3—7. *Democriti* & *Leucippi* c. 8—17. *Pherecydis* c. 18. *Thaletis* c. 19. *Pythagoræ* & *Alcmæonis* c. 20. *Anaximenis* & *Diogenis Apolloniatæ* c. 21. *Hippasi* & *Empedoclis*. c. 22. 23. & 24. *Archelai* denique & *Heracliti* c. 25.

De Empedoclis scriptis jam dictum est à me supra c. 13. uti de Critiæ cap. 19. de Pythagoræ cap. 12. & de Orphei, Musæi ac Lini, Libro superiore. De Epicharmo dicendi locus fuit capite superiore, uti de Cleanthe ac Timone dicam Libro III. c. 15. & 33. In præsenti igitur de Xenophane, Parmenide, Heraclito ac Democrito paucis agere juvat, eximioque huic virorum sapientum quaternioni alios celebriores qui ante Socratem vel Socratis ætate floruerunt, & alibi à me dicti * non sunt, Philosophos adjungere, hinc denique ad Socratem ipsum ac Socraticos progredi.

II. XENOPHANES natus Colophone, Olympiade quadragesima, ut testatur Apollodorus apud Clementem 1. Strom. p. 301. quod confirmat Sextus Empiricus I. contra Mathemat. c. 12. p. 51. nec obstat Eusebius in Chron. qui quinquagesima sexta, vel Laërtius IX. 20. qui sexagesima Olympiade claruisse scribit, Vixit enim Xenophanes annos non XCI. tantum, ut Lucianus in Macrobiis: sed centum amplius, ut Censorinus c. 15. Certe versiculos anno ætatis XCV. ab eo scriptos profert Laërtius IX. 19. Ex patria exsul, concessit in Siciliam, teste eodem Laërtio qui ait auditum ab eo fuisse *Botonem* Atheniensem, & ex quorundam sententia etiam Archelaum Physicum, quod licet à Luciano quoque confirmatur, parum tamen congruere cum ratione temporum videtur, neque alium Archelaum celebrem Physici nomine in veterum scriptis observare licet, quam qui Anaxagoræ successit.

Scripta Xenophanis (à quo Secta Eleatica originem ducit teste Clemente 1. Strom. p. 300.) hæc memorantur apud veteres:

Κολοφῶνος κτίσις ** καὶ ὁ εἰς Ἐλέαν τῆς Ἰταλίας ἀποικισμός, ἔπη δισχίλια. Laërt. IX. 20.

Ἐλε-

* Nonnullos enim jam attigi, ut Epimenidem Lib. I. c. 6. Thaletem Lib. I. c. 35. Solonem Lib. II. c. 11. & 14. Hippasum aliosque Pythagoreos c. 13.

** Alios κτίσεων scriptores collegit Jonsius Lib. I. c. 12. de scriptoribus Hist. Philos.

Ἐλεγεῖαι. Laërt. IX. 18. & 19. VIII. 36. Athen. Lib. VIII. p. 368. Svid. in Ξενοφ.

Ἴαμβοι καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου, in quibus perstrinxit quæ de Diis illi scripserant, unde dictus ὁμηροπάτης *calcans Homerum*, ut recte illam vocem exponit Joachimus Kühnius ad Laërt. IX. 18. ubi forte legendum καὶ ἰάμβους καὶ καθ' Ἡσιόδου καὶ Ὁμήρου, nam versiculi quos adversus Homerum & Hesiodum à Xenophane scriptos profert Sextus (relati à me supra cap. VIII. num. 10.) Heroici sunt non Jambici. Potuit tamen alio etiam opere Homerum & Hesiodum perstringere Xenophanes, v. g. in Sillis de quibus mox.

Σίλλοι. Strabo Lib. XIV. inter celebres Colophonis viros post Mimnermum memorat Ξενοφάνην τὸν φυσικὸν τὸν τοὺς Σίλλους ποιήσαντα διὰ ποιημάτων. Eustathius ad Iliad. β. p. 154. ὅτι οὐ μόνον Ξενοφάνης πεποίηκε σίλλους ἐν οἷς εὐδοκίμησεν &c. Fallitur itaque Stanlejus qui in Historia Philosophica Anglice edita p. 746. Timonis Sillos à Strabone perperam Xenophani tributos existimat. Heroico versu scriptos perinde ut Timonis & aliorum sillos constat ex Schol. Aristophanis ad Equites v. 403. ubi versum è Zenophanis sillis profert, licet male ibi sit excusum Ξενοφάντης pro Ξενοφάνης.

Παρῳδίαι sive ut Menagius (qui sillorum fuisse partem suspicatur) παρῳδίαι Athen. Lib. II. p. 54. ubi versus quinque Heroicos profert, quorum postremus meminit fugæ Medorum:

πηλίκος ἦσθ' ὅθ' ὁ Μῆδος ἀφίκετο;

Xenophanem περὶ φύσεως laudat Pollux VI. 9. ex quo non dubito petita esse Physica ipsius dogmata, quæ passim celebrantur, vel etiam impugnantur in scriptis Aristotelis, Ciceronis, Plutarchi, Sexti, Clementis Alex. Galeni, Stobæi, Censorini aliorumque, ex quibus recte etiam concludas, versibus Heroicis opus illud fuisse compositum, uti Eustathius ad Iliad. Λ. p. 759. sententiam ejus de Iride proferens laudat Xenophanem ἐν ἡρωικοῖς ἔπεσι.

Tragœdias quoque scripsisse Xenophanem Physicum tradit Eusebius in Chron. quod merito miratur Scaliger in notis p. 96. Menagius non Tragœdias sed Elegias in Eusebio legendas suspicatur. Fuit & alius Xenophanes Lesbius, Jamborum (teste Laërtio) scriptor, nam Xenophanem Heracleopoliten quidem omitto, pro cujus nomine apud Fulgentium 1. 14. Mythol. reponi debet Theophanes, qui Physicus memoratur Stephano in Ἡρακλεούπολις. Xenophanis vero dogmata cognosci possunt ex Aristotele, illo præsertim libro quo

Xenophanis, Zenonis Eleatæ & Gorgiæ placita quædam ad examen revocat, Laërtio & Hesychio illustri, quibus è recentioribus addendi præter Laërtii interpretes Tho. Stanlejus in Hist. Philosophica, & in Lexico suo Clariss. Baylius. Successio sectæ Eleaticæ hæc est apud Clementem I. Strom. p. 300. & Eusebium XIV. præparat. p. 758. Xenophani successit Parmenides, huic Zeno Eleates, Zenoni Leucippus, Leucippo Democritus: Democritum audivere Protagoras Abderita ac Metrodorus Chius, Metrodoro successit Diogenes Smyrnæus, Diogeni Anaxarchus, huic Pyrrho, Pyrrhoni Nausiphanes, & Nausiphani Epicurus.

III. PARMENIDES Eleates, Xenophanis ut plerique tradunt auditor, atque ut alii, Anaximandri quoque, & Aminiæ, & Pythagorei Diochætæ, circa Olymp. LXIX. floruit, ita enim apud Laërtium IX. 23. legendum ex Palmerii conjectura p. 461. Exerc. Parmenidem in Physicis secutus est Zeno Eleates teste Plutarcho in Pericle p. 154. Eum audivit quoque Anaximenes ut nonnullis apud Laërtium lib. 2. sect. 3. visum. A Socrate juvene auditum Parmenidem senem, refert Plato in Theæteto ac Sophista, magnisque afficit encomiis, & dialogum de Ideis, Parmenidis nomine inscripsit. Πυθαγόρειον καὶ παρμενίδειον βίον pro vita optima & honestissima dixit Cebes in tabula. Scripsit Parmenides φυσιολογίαν δι᾽ ἐπῶν, ut ait Svidas, sive (ut traditum Laërtio) ἐφιλοσόφει διὰ ποιημάτων. Confer Meursium ad Chalcidium p. 41. Initium operis ejus περὶ φύσεως carmine descripti Heroico bene longum affert Sextus VII. contra Math. p. 157. Sed & Porphyrius Lib. de antro Nympharum laudat Parmenidem ἐν τῷ φυσικῷ. Meminit & Galenus T. 5. p. 1. edit. Basil. Laërtius vero IX. 23. cum dixisset hunc Philosophum primum ex Phavorini sententia deprehendisse quod eadem stella jam sit Lucifer jam Hesperus, subjungit: οἱ δὲ Πυθαγόραν. Καλλίμαχος δέ φησι μὴ εἶναι αὐτοῦ τὸ ποίημα. *Alii Pythagoræ hoc tribuunt*, (quod nempe in poëmate quodam sub Pythagoræ nomine hoc legebatur) *Verum Callimachus negat ejus* (Pythagoræ * puta) *esse istud poëma*. *Leges* etiam dedit civibus suis optimas Parmenides, in quas jurare quotannis adactos à magistratibus cives narrat Plutarchus contra Colotem p. 1126. adde eundem p. 1114. ubi de Parmenidis dogmate quo τὸ πᾶν ἓν esse affirmavit. Quæ porro Svidas καταλογάδην sive prosâ scripsisse Parmenidem ait, memorataque Platoni, ea si ulla usquam fuerunt, (merito enim dubites) Dialectici argumenti esse existimaverim. Xenocratis librum περὶ τῶν

* Stanlejus p. 747. Hist. Philosoph. hunc locum ita intellexit, quasi è Callimachi Sententia nullum unquam poëma scripsisset Parmenides.

τῶν Παρμενίδου memorat Laërtius IV, 13. De dogmatis Parmenidis consulendi præter Platonem, Aristotelem, Plutarchum, Ciceronem, Censorinum, Sextum Empir. Proclum in Timæum, Laërtium & alios veteres, è recentioribus Bessario Lib. II. contra calumniatorem Platonis c. 11. ubi opus Parmenidis de veritate & opinione memorat: Lescaloperius ad Cic. 1. De Natura Deor. p. 45. seq. qui ex Simplicio observat duos* omnino libros à Parmenide scriptos esse, alterum de ente uno intelligibili, obscuriuscule quidem, sed vereàtque ut ipse reipsa sentiebat, alterum de Diis, ex vulgi opinione. Et qui placita Parmenidis incrustanda utcunque in se suscepit *Bernardinus*** *Telesius*, in libris IX. de rerum natura Neapol. 1586. & Lugd. 1588. fol. Fragmentis Parmenidis ab H. Stephano collectis nullo negotio possis plura adjicere tum ex Galeno, Stobæo & iis veteribus quos nominavi, tum è Simplicio in Phys. Aristotelis & aliis Philosophi interpretibus Græcis, atque è Cœlio Aureliano qui IV. 9. tardarum passionum sex versus Hexametros latine à se redditos affert è Parmenidis libris quos de Natura scripsit. Euclides Megarensis quoque τὰ Παρμενίδεια μεταχειρίζετο Laërtio teste lib. 2. sect. 106. & Hermogenes τὰ Παρμενίδου φιλοσοφῶν. Platonis Magister. id. III. 6. Fuit & Parmenides Rhetor τεχνογράφος eidem Laërtio IX. 23. memoratus.

IV. HERACLITUS Blysonis F. Ephesius, Parmenidis æqualis, auditor fuisse*** Xenophanis traditur, atque ut Svidas addit, Hippasi Pythagorei, licet se ipsum αὐτοδίδακτον gloriatus est, teste præter Laërtium IX. 5. Tatiano f. 143. & Olympiodoro comment. MS. in Phædonem. Ad Darium Hystaspis F. venire rogatus renuit, & magistratus**** dignitati quam fratri concessit prætulit vitam privatam, quam impendit severo virtutis studio & diligenti naturæ inquisitioni. Melancomæ persvasit tyranni-

* Unum tantummodo scriptum Parmenidi tribuit Laërtius procem. sect. 16.

** Baco Verulamius in scriptis de naturali & universali Philos. p. 238. *Parmenidis placita instauravit nostro sæculo Telesius, vir Peripateticis rationibus, si aliquid illa essent, instructus, quas etiam in illos ipsos vertit, sed affirmando impeditus, & destruendo melior.*

*** Miror in Morerii Lexico etiam nonæ editionis Heraclitum venditari præceptorem Hesiodi, Pythagoræ, Xenophanis, & Hecatæi, quibus omnibus fuit junior. Sed non est unius hominis quantumvis doctissimi & laboriosissimi vel *Lexicon* ejusmodi sine erroribus componere, vel errores universos qui in Moreriano occurrunt eluere. Errat quoque interpres eruditus Eusebii XV. præparat. p. 729. qui Zitieum facit auditorem Heracliti, quo centum amplius annis fuit junior. Nam Eusebius tantum scripserat Zenonem hunc Heracliti secutum rationes, τῶν λόγων Ἡρακλειτείων μετεσχηκέναι.

**** Laërtius IX. 6. ex Antisthene refert Heraclitum ἐκχωρῆσαι τἀδελφῷ τῆς βασιλείας. Nempe antequam Pythagoras Ephesius tyranni dem invaderet, judices Ephesi vocabantur βασιλεῖς sive βασιλίδες. Vide Svidam in Πυθαγ. Hesych, βασιλεῖς.

rannidem deponere, ut refert Clemens. I. Strom. p. 302. A quibusdam arrogantiæ * arguitur, ab omnibus ** obſcuritatis, ea quæ vellet dicere ὔτι λέγων, ὔτε κρύπτων, ἀλλὰ σημαίνων *nec clare eloquens, nec penitus occultans, ſed innuens*, quod ipſe de oraculis pronunciavit apud Jamblichum de Myſteriis Ægypt. p. 79. Iconem Heracliti duplicem exhibuit Vir Cl. Jac. Gronovius T. 2. Antiqv. Gr. tabula LVI. quarum neutram genuinam præſtare auſit vel ipſe, uti nec præſtantiſſimus Begerus I. Theſauri Brandenburg. p. 113. ita paſſim in numis, marmoribus ac gemmis veteribus ingenium artificum potius, quam vera eorum quos referre debent forma conſpicitur. Apud Fulvium Urſinum quidem p. 63. elog. occurrit ſtatua vetus ſed capite trunca, cum inſcriptione: Ἡράκλειτος Βλύσωνος, Ἐφέσιος. Periit Heraclitus ex ventris hydrope, (ἀσκίτην Græci vocant) vide H. Mercurialem lib. 3. Var. lect. c. 19.

Scripſit Heraclitus unum opus, proſa Jonica compoſitum, cujus varios titulos ſive elogia potius refert Svidas in Δηλίυ κολυμβητῦ è Laërtii IX. 12. Ἐπιγράφυσι ἢ αὐτὸ οἱ μὲν Μὔσας, οἱ ἢ περὶ Φύσεως, (ita vocat & Galenus T. 5. p. I. edit. Baſil.) Διόδοτος ἢ ἀκριβὲς οἰάκισμα πρὸς σάθμην βίυ. Ἄλλοι γνώμην ἠθῶν, κόσμον τρόπων ἑνὸς τῶν συμπάντων. Quæ ſequuntur apud Svidam, petita ſunt è Laërtii II. 22. Porro idem Laërtius IX. 5. teſtatur Heracliti ſcriptum quod in templo Dianæ Epheſiæ auctor repoſuerat, *Crates* vero quidam Græcis vulgavit primus (id. ſect. 12.) univerſe quidem fuiſſe περὶ Φύσεως (quo titulo etiam allegatur à Clemente V. Strom. p. 571. aliisque, ut Heraclitus paſſim veteribus vocatur Phyſicus) cæterum diviſum in tres λόγυς, unum περὶ τῦ παντὸς, alterum πολιτικὸν, tertium Θεολογικόν. Diodorus vero exiſtimavit præcipuum argumentum operis hujus fuiſſe de Republica, cui illa quæ de natura, tantum ἐν παραδείγματος εἴδει præmiſſa eſſent. Vide Laërtium IX. 15. ubi obſervat à multis commentario illuſtratum Heracliti ſcriptum, ut ab *Antiſthene* (non Cynico ſed altero quem Ἡρακλεί-

* Proclus 3. in Tim. ἀλλ᾽ Ἡράκλειτος μὲν ἑαυτὸν πάντα εἰδέναι λέγων, πάντας τὺς ἄλλυς ἀνεπιστήμονας ποιεῖ.

** Quibusdam tantummodo in locis obſcurum, in aliis perſpicuum ſatis fuiſſe teſtatur Laërtius IX. 7. Inter cauſas obſcuritatis fuit ſcribendi genus ambiguum, diverſæ interpunctioni patens. Unde Ariſtoteles III. 5. Rhetor. Τὰ γὰρ Ἡρακλείτυ διαστίξαι ἔργον. Theo progymnaſm. p. 36. παρὰ ταύτην ἢ τὴν ἀμφιβολίαν τὰ Ἡρακλείτυ τῦ φιλοσόφυ βιβλία σκοτεινὰ γέγονε, κατακόρως αὐτῇ χρησαμένυ ἤτοι ἐξεπίτηδες, ἢ καὶ δι᾽ ἄγνοιαν. Demetrius de elocutione §. 196. ἄδηλος γὰρ ἡ ἑκάστυ κώλυ ἀρχὴ διὰ τὴν λύσιν, ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτυ. Καὶ γὰρ ταῦτα σκοτεινὰ ποιεῖ τὸ πλεῖστον ἡ λύσις.

κλείτειον vocat VI, 19.) *Cleanthe* Pontico quatuor libris, id VII. 174. *Heraclide* Pontico, quatuor libris, id. V. 88. *Sphæro* Stoico, *Pausania* qui appellatus est Ἡρακλειτιστὴς, *Nicomede*, *Dionysio*, & *Diodoto* quem jam dixi Grammatico: tum à *Scythino* versibus græcis jambicis expressum esse, ita enim potius intelligo verbum ἐκβαλεῖν cum M. Meibomio, quam cum Stanleio p. 724. Hist. Philos. & Laërtii interpretibus, explosum & oppugnatum. *Aristonem* ἐν τῷ περὶ Ἡρακλείτου laudat idem IX. 5. & II. & Alexandrum ἐν διαδοχαῖς καθ' Ἡράκλειτον, III. 5. Heracliti sectatores testatur dictos Ἡρακλειτείους, id. IX. 6. Eorum meminit & Plato in Theæteto, Sextus &c. *Cratyli* Ἡρακλειτείου Laërtius III. 6. Antisthenis Heraclitii VI. 19. Intelliguntur etiam Heraclitii quando συντονώτεραι Μοῦσαι & Ἰάδες apud Platonem in Sophista & Themistium Orat. XVI. memorantur. Nam & Platonem antequam Socrati se traderet, Heracliti secta fuisse imbutum refert Apuleius de dogmate Platonis, præcipue in naturali Philosophia Heracliteos secutum observans, uti in intellectuali Pythagoreos, in rationali ac morali Socratem. Adde Laërt. III. 8. & P. Petitum II. 10. Miscell. Initium operis ab Heraclito compositi hoc refert Aristoteles III. 5. Rhetor. τοῦ λόγου τοῦ δ' ἐόντος αἰεὶ ἀξύνετοι ἄνθρωποι γίγνονται. Ita enim legendum esse (non τοῦ δέοντος, ut in Clementis Alex. V. Strom. p. 602. excusum est) præter Sextum Empiricum VII. contra Mathemat. p. 162. docet Amelius apud Eusebium XI. 19. præparat. καὶ οὗτος ἄρα ἦν ὁ λόγος καθ' ὃν αἰεὶ ὄντα τὰ γινόμενα ἐγίνετο, ὡς ἂν καὶ ὁ Ἡράκλειτος ἀξιώσειε. Patet etiam ex hoc aliisque Heracliti quæ passim occurrunt fragmentis, eum non scripsisse carmine sed sermone prosario, ut notavi supra Lib. I. cap. 1. num. 2. seq. Fallitur itidem Nic. Nourritus Vir Cl. qui in apparatu ad Bibliothecam maximam Patrum, de scriptoribus à Clemente Alex. allegatis disserens, putat versus Heracliti Jambicos laudari à Clemente Lib. IV. Strom. p. 494. nam qui locum inspexerit, videbit dictis Heracliti prosario sermone conceptis, à Clemente subjici versus Tragici, perinde ut locum Plutarchi lib. de oraculorum defectu p. 415. ὥσπερ τὰ Ἡρακλείτου καὶ τὰ Ὀρφέως ἐπινεμομένην ἔπη, eruditus interpres minus accurate reddit sic: *quæ ut Heracliti & Orphei versus invasit*, vertendum enim erat, *quæ ut Heracliti scripta & Orphei versus invasit*. Toto etiam cœlo aberrat elegantissimus Menagius in notis ad Laërtium p. 395. edit. Wetsten. nostro Heraclito tribuens libros quos commemorat Plutarchus in commentario contra Colotem p. 1115. τὸν Ζωροάστρην, τὸ περὶ τῶν ἐν ᾅδου, τὸ περὶ τῶν φυσικῶς ἀπορουμένων, manifestum enim est eo in loco Plutarchum agere de Heraclito quodam juniore Peripatetico. Sed & in eo fugit Menagium ratio, quod subjungit Heraclitum Ephesium scripsisse etiam libros περὶ πολιτείας,

& Diodotum Grammaticum negasse quod volumen περὶ φύσεως esset Heracliti. Nam in illo ipso opere Physico Heraclitus περὶ πολιτείας egerat, atque ita quidem, ut Diodotus sibi persvaserit, quæcunque de natura præmisit, consideranda esse tanquam partem minus principalem, ut jam è Laërtio annotavi. Aliis Heraclitis novem vel decem supra p. 3. & 142. à me nominatis, addes Heraclitum Tyanensem, in veteri inscriptione apud V. C. Bernhardum Monfauconium p. 424. diarii Italici. Heraclitum Cynicum, ad quem scripsit Julianus Imp. πρὸς τὸν κύνα Ἡράκλειτον, πῶς κυνιστέον, teste Svida in Ἰουλιανός, etsi in Codicibus Juliani Ἡράκλειος vocatur ille Cynicus, & Heraclitum * scriptorem Christianum Irenæi æqualem, cujus commentarios in Apostolum (Pauli Epistolas) memorat Eusebius V. 27. Hist. Philosophiam Heracliti Ephesii jam pridem illustrandam in se suscepit civis atque amicus noster charissimus, patriæque Academiæ Lipsiensis ornamentum non inficiandum *Godfridus Olearius*, cujus rei specimen insigne jam una ** alteraque diatriba vulgata dedit, & priorem harum pro suo in me amore mihi inscribere dignatus est. De sex Epistolis quæ sub Heracliti nomine hodie exstant, & in Stanleii Historia Philosophica Anglice translatæ occurrunt, dixi supra cap. X. §. 19. Apud Laërtium Lib. I. sect. 88. ὁ δυσάρεστος Ἡράκλειτος non est reddendum *insuavis Heraclitus*, sed *morosus*, sive *is cui vix quisquam placebat Heraclitus*. Sic apud Diodorum Sic. lib. XIX. T. 2. p. 720. Τὸ γὰρ πλῆθος ἀεὶ δυσάρεστον. Ceterum in loco Marciani Capellæ p. 21. *Vulcanus licet crederetur Junonius, totius Mundi ab Heraclito dictus est democrator.* Ita lego pro *demorator*, vel quod malebat Grotius tum admodum adolescens, *devorator*. Nam & Cleanthes apud Ciceronem IV. 41. Academ. quæst. solem dixit *dominari, & rerum potiri*.

V. DEMOCRITUS, ex nobili genere, Abderites, opibus honoribusque longe prætulit seriam inquisitionem naturæ, ita ut professus sit, se malle unam causam in rebus naturalibus investigatam reperire quàm Regnum Persarum consequi, teste Dionysio Alex. apud Eusebium XIV. 27. præparat. p. 781. Itaque & in Græcia Leucippum, atque ut nonnulli volunt Pythagoreos quoque & Anaxagoram quo annis XL. junior fuit auscultavit, & apud alias gentes, Ægyptios Persas Indos Æthiopes, quicquid usquam fuit sapientum, ad octogesimum usque ætatis annum peregrinatus, adiit. Cum quam plurima observasset & in literas misisset ita ut *Philosophiæ* nomi-

* Lectionem codicum Eusebii confirmant Nicephorus, Honorius, aliique, etsi in Hieronymi Catalogo c. 46. & Sophronii versione Græca editur Ἡράκλειος.

** De principio Rerum Naturalium ex mente Heracliti Physici cognomento σκοτεινοῦ exercitatio. Lips. 1697. De rerum Naturalium Genesi ex mente Heracliti Physici dissertatio. Lips. 1702.

nomine appellaretur teste Æliano IV. 20. Var. extinctus est Olymp. XCIV. centenario major. Ab Heraclito diversus non modo in eo, quod res humanas risu * potius excipiendas esse duceret quam lacrymis, sed etiam quod Cicerone observante 2. de divinat. *Valde Heraclitus fuit obscurus, minime Democritus*, etsi peculiaribus quibusdam vocabulis hic uti non dubitavit, (vide Svidam in ἀειεςώ, ῥυσμὸς, &c.) quas præter *Callimachum* illustraverat olim *Hegesianax* teste Stephano in Τρωιάς. Fuere qui Democriti perinde ut Platonis sermonem poëtici aliquid habere putarent, quod incitatius ferretur, & clarissimis verborum uteretur luminibus, ut ait idem Cicero in Oratore c. 20. Nusquam ejus meminit Plato, quod mirum jam olim multis visum, teste Laertio III. 25. Insultavit ei Colotes Epicureus, licet Epicurum ipsum Democrito quam plurima debuisse professi sunt Leonteus & Metrodorus Epicurei apud Plutarchum libro contra Colotem p. 1108. Inimicus fuit Democritus Sophistarum quos ipse apud Clementem 1. Strom. p. 279. suis verbis vocat λεξειδίων θηράτορας, ζηλωτὰς τεχνυδρίων, ἐριδαντέας καὶ ἱμαντελικτέας. Inter Heraclidis Pontici scripta fuere πρὸς τὸν Δημόκριτον ἐξηγήσεις, ά. Laert. V. 88. De vita Democriti vereque ac falso de eodem jactatis, tum de ejus dogmatis consulenda sunt quæ Viri docti ad Laertium & Hesychium illustrem, Stanleius & Abr. Gravius in Hist. Philosoph. Gassendus in Philos. Epicuri, Dan. Clericus in Hist. Medicinæ, Cudworthus in Systemate νοητῷ vero universi, Naudæus in Apologia pro viris doctis Magiæ accusatis, Bælius Vir Cl. in Lexico, *Nicolaus H ll.* in Philosophia Epicurea Democritea & Theophrastica Genev. 1619. 8. *Scipio Aquilianus* de placitis Philosophorum qui ante Aristotelis tempora floruerunt c. 8-17. *Joh. Christoph. Magnenus* Prof. Patavinus in Democrito reviviscente Lugd. Bat. 1648. 12. & Hagæ 1658. 12. &c. *Petri* vero *Borelli* opus quod tres in folio impleturum tomos molitus est de Vita & Philosophia Democriti, cum auctore intercidit.

Scripta Democriti (prosa autem scripsit, dialecto Jonico) recensuerat *Callimachus* in πίνακι τῶν Δημοκρίτου γλωσσῶν καὶ συνταγμάτων, teste Svida: & per tetralogias perinde ut Platonica digesserat *Thrasyllus* teste Laërtio IX. 45. ex quo titulos eorum hoc loco persequar, ut quidem distinguendos puto, subinde nonnulla additurus præclaris interpretum Laërtii observationibus.

Ethici argumenti hi fuere:

1) πυθαγόρης, ἢ περὶ τῆς τοῦ σοφοῦ διαθέσιος. Confer Laert. IX. 38. ubi ἐν ὁμωνύμῳ συγγράμματι, vertendum: *in opere ejusdem nominis*. Vide Jonsium p. 24.

* Juvenal. X. 33--53.

2) περὶ τῶν ἐν ᾅδου. Athen. IV. p. 168. Proclus MS. apud Alex. Morum ad Joh. XI. 39. Suidas in Τριτογένεια.

3) Τριτογένεια Minerva, sive de prudentia, quæ hæc tria generat prorsus præclara: ut recte consulant homines, ut recte eloquantur, & ut recte agant. Eustath. ad Iliad. Θ. p. 576. Tzetz. ad Lycophr. v. 519.

4) περὶ ἀνδραγαθίης, ἢ περὶ ἀρετῆς.

5) Ἀμαλθείας κέρας ἢ περὶ εὐθυμίης, ὑπομνημάτων ἠθικῶν ἡ. Ἡ γὰρ εὐεστὼ οὐχ εὑρίσκεται. *Cornucopiæ, sive commentariorum Ethicorum de animi tranquillitate libri VIII. nam liber* (IX.) *cui titulus εὐεστὼ* * sive *bonum stabile* (jam Thrasylli ætate qui sub Tiberio vixit) *non amplius exstat*. Ita puto scribendum & exponendum illum locum. Ac singulis horum commentariorum libris crediderim fuisse titulum peculiarem argumento respondentem, quo singularis quædam dignitas summi boni describeretur, uni quidem κέρας ἀμαλθείας, alteri εὐθυμίην, alii ἀταραξίην, ἀθαμβίην, ἀθαυμασίην &c. alii denique περὶ τέλους, quem librum allegat Clemens Alex. 2. Strom. p. 417. Cæterum opus Democriti *de tranquillitate animi* laudant vel respiciunt Cicero V. de fin. Plutarchus & Seneca libris ejusd. argumenti. Præclarum fragmentum servavit Stobæus serm. 101. de felicitate. Præterea memorantur Democriti ὑποθῆκαι, quarum initium refert Dionysius Alex. apud Eusebium XIV. 27. præparat. p. 782. Plures ex illis ut suspicor sententias Stobæus. Magnenus etiam existimabat librum à Democrito scriptum sub titulo λόγος ἐργαστική, sed hoc merito rejiciunt Menagius ad Laërtii IX. 37. & Stanlejus Hist. Philos. p. 767.

Physici argumenti apud eundem Laërtium scripta Democritea hæc sunt:

1) Μέγας διάκοσμος ** Magnum digestum, *de universo* ut videtur, opus omnium Democriti scriptorum facile præstantissimum. Laërt. IX. 39. Athen. IV. p. 168. Suidas in Δημόκρ. Prima ejus operis verba videtur afferre Cicero in Lucullo: *Hæc loquor de universis*. Plura Volumina de rerum natura scripsisse innuit Vitruvius IX. 3. & 7. At nescio unde hauserit Stanleius p. 761. Hist. Philos. tradens divisum fuisse in libros XII. Theophrastus (libro de Democrito) auctorem ejus existimavit non Democritum sed *Leucippum*, Laërt. IX. 46. Quod vero Menagius itemque Stanlejus ajunt ab Epicuro in Epist. ad Herodotum tanquam Democriti genuinum opus laudari, in illa Epistola incassum quæsivi. Porro

* Suid. in ἀεστὼ & εὐεστώ.

** De hac voce Menagi. s, Kühniusque ad Laërt. & Salmasius ad Simplicium pag. 168. seq. Τρωϊκὸν διάκοσμον scripserat Demetrius Scepsius, teste Athenæo VII. p. 300.

Porro in hoc opere inter alia Anaxagoræ Philosophiam perstrinxisse videtur Democritus. Confer Laërt. IX. 35.

2) Μικρὸς Διάκοσμος, quem se ait scripsisse Anno DCCXXX. post captam Trojam. Laërt. IX. 41. Troja capta A. Periodi Jul. 3521. scripsit ergo hunc librum Democritus Olymp. LXXIX. 2.

3) Κοσμογραφίη. Opus diversũ à Democriti Geographia, quæ infra memoratur inter Scripta Mathematica. περὶ κόσμου διαθέσεως scripsisse se affirmat Democritus ipse, si modo ipse Democritus Epist. ad Hippocratem.

4) περὶ τῶν πλανητῶν, in quo libro suspicatus est *plures esse Stellas quæ currunt, sed nec numerum illarum posuerat, nec nomina, nondum comprehensis quinque siderum cursibus. Seneca quæst. Nat. VII. 3.* Aristoteles I. 6. Meteor. testatur Anaxagoram & Democritum docuisse quod Cometæ essent σύμφασις sive conjunctio τῶν πλανητῶν ἀστέρων. Adversus Democritum περὶ τῶν εἰδώλων scripserat Heraclides Ponticus, teste Laërtio V. 87.

5) περὶ φύσιος α΄. Svidæ περὶ φύσεως κόσμου. Fulgent. III. 7. Mythol. *Physiologumena.*

6) περὶ ἀνθρώπου φύσιος * ἢ περὶ σαρκὸς β΄.

7) περὶ νοῦ καὶ περὶ αἰσθήσεως, quem duplicem titulum alii unico complexi sunt περὶ ψυχῆς. Et Democritus animam sensitivam mentemque non dubitavit idem esse. Vide Aristot. Lib. I. c. 2. de anima, Tertull. c. 12. Observavit etiam, ab affectibus animi alterari sanguinis motum. Boëthius lib. 1. c. 1. de Musica: *Ut sese corporis habet affectus ita etiam pulsus cordis motibus incitatur: quod scilicet Democritus Hippocrati Medico tradidisse fertur, cum eum quasi insanum cunctis Democriti civibus id opinantibus in custodia medendi causa inviseret.*

8) περὶ χυμῶν, etiamnum exstat, siquidem Democritus auctor sit libri hujus argumenti qui legitur inter scripta Hippocratis, de quo tamen merito dubites.

9) περὶ χροῶν.

10) περὶ τῶν διαφερόντων ῥυσμῶν sive *de differentibus figuris* atomorum, quod opus respicit Aristoteles Lib. I. cap. IV. Metaphys. Vide Menagium ad Laërt. IX. 47.

11) περὶ ἀμειψιρρυσμιῶν *de mutationibus figurarum*; sive *fluxionum* quibus infinitis modis quotidie alterantur omnia ῥέοντα ποταμοῦ δίκην.

12) Κρατυντήρια sive ἐπικρατητικὰ aut vero ἐπικριτικὰ τῶν προειρημένων. *Superiorum librorum confirmatio.* Male enim interpres *Remedia prohibentia*, nec melius Stanlejus, *of the mixtures of things before said*, quasi esset à κε-

* Inter Epistolas Democrito tributas hodie exstat una hujus argumenti ad Hippocratem, quæ incipit: χρὴ πάντας ἀνθρώπους &c. In Poësi Philosoph. H. Stephani pag. 181.

κεράννυμι. Svidas in κρατυντήρια. ἔγραψεν Δημόκριτος ὁ Ἀβδηρίτης βιβλίον ὅπερ ἐστιν ἐπικρατικὸν πάντων τῶν γραφέντων αὐτῷ βιβλίων. Laudat Sextus VII. contra Math. p. 163.

13) περὶ εἰδώλων ἢ περὶ προνοίας, quo libro formas rerum quas videmus divinitate præditas esse disputavit. Vide Ciceronem I. de natura Deor. sect. 29. & 121. Plutarch. VIII. 10. Sympos. Augustin. Epist. 56. & Bælii Lex. in Democrito notâ (O) ubi hanc Abderitani senis sententiam confert cum dogmate acutissimi Malebranchii, quas percipimus visu, rerũ ideas, existimantis esse divinas, à Deo proficisci, & in Deo percipi.

14) περὶ λοιμῶν ἢ λοιμικῶν κακῶν. α. β'. γ'. Ita enim legendum ex Gellii IV. 13. vidit jam Joh. Meursius in Bibl. Græca.

15) Ἀπορρημάτων sive dubiorum Physicorum Volumen.

Physico quoque argumento affinia sunt quæ deinceps referens Laërtius ἀσύντακτα appellat.

16) Αἰτίαι οὐράνιαι.

17) Αἰτίαι ἀέριοι.

18) Αἰτίαι ἐπίπεδοι. *Causæ* * *planorum*, sive eorum quæ in superficie corporum eveniunt.

19) Αἰτίαι περὶ πυρὸς καὶ τῶν ἐν πυρί.

20) Αἰτίαι περὶ φωνῶν.

21) Αἰτίαι περὶ σπερμάτων καὶ φυτῶν καὶ καρπῶν. Plin. XIV. 1. XXIV. 17. XXV. 2. Petronius p. 22. Respicit & Martianus Capella Lib. II. p. 27. Pseudo Dioscorides & Apulejus de herbis.

22) Αἰτίαι περὶ ζώων, γ'. Ammianus Marcell. XXVIII. 4. *ut discissarum pecudum exta rimari cum anatomicis Democritum putes, docentem quibus modis posteritas mederi doloribus possit internis.* Ex his Democriti libris videtur Aristoteles referre quæ de aranearum telis habet IX. 29. Hist. animal. Neque incredibile est unum ex his tribus libris fuisse *de chamæleonte*, cui singularem librum tribuit Democritus teste Plinio XXVIII. 18. licet Gellius X. 12. Democrito indigna putat quæ à Plinio referuntur.

23) Αἰτίαι σύμμικτοι.

24) περὶ τῆς λίθου. Non tantum de Magnete, neque de lapide Philosophorum, ut parum verisimiliter existimat Olaus Borrichius vir doctiss. p. 69. de Medicina Hermet. sed de quovis genere lapidum egit Democritus, quem ne *lapidum* virgultorumque vis lateret, ætatem inter experimenta consumsisse scribit Petronius. Vide & quæ Seneca Epist. 90. Plin. XXXVII. 10.

Librum

* Magnenus de planis Atomis accipit, quibus opponuntur rotundæ, acutæ &c.

Librum Laërtio præteritum περὶ ἰδεῶν laudat Sextus VII. contra Math. p. 163. sed & *de metallorum natura* scripsisse Plinius innuit.

Mathematici argumenti hos libros Laërtio memoratos videas:

1) περὶ διαφορᾶς γνώμης ἢ περὶ ψαύσεως κύκλου καὶ σφαίρας.

2) περὶ γεωμετρίας ἢ γεωμετρικόν.

3) Ἀριθμοί.

4) περὶ ἀλόγων γραμμῶν καὶ ναστῶν, β'.

5) Ἐκπετάσματα. Vitruvius præf. Lib. VII. *quemadmodum oporteat ad aciem oculorum radiorumque extensionem certo loco centro constituto ad lineas ratione naturali respondere.*

6) Μέγας ἐνιαυτὸς ἢ Ἀστρονομίης παράπηγμα. Vide Salmas. ad Solin. p. 741. Hoc respici puto à Gemino, quando Democritum laudat element. Astronom. c. 16.

7) Ἅμιλλα Κλεψύδρας. Magnenus: *examen motus Clepsydræ cum motu cæli.* Alii tanquam duo distincta legunt, ἅμιλλα, Κλεψύδρα.

8) Οὐρανογραφίη. Democritum ἐν τῷ περὶ ἀστρονομίης laudat Schol. Apollonii Lib. II.

9) Γεωγραφίη. Democritus inter antiquissimos Geographos celebratur à Strabone & Agathemere Lib. I.

10) Πολογραφίη. Epistola Democrito tributa ad Hippocratem: ἐτύγχανον μὲν γὰρ τὸ περὶ κόσμου διαθέσεως καὶ πολογραφίης, ἔτι γὰρ ἄστρων οὐρανίων ξυγγράφοντες.

11) Ἀκτινογραφίη.

Hinc *Musica* scripta sequuntur, eo quidem sensu accepto vocabulo, ut non solam Musicam proprie sit dictam, sed quoque Grammaticam, Poësin & alias humaniores literas quas ἐγκυκλίους λόγους supra de Democrito loquens Laërtius * vocaverat, complectatur: de quo sensu vocabuli μουσικῆς videndus Woweranus Polymathiæ cap. XXIV. Fuerunt itaque:

1) περὶ ῥυθμῶν καὶ ἁρμονίης.

2) περὶ ποιήσεως. Classis in qua præsens Liber memoratur, perspicue ostendit non esse cogitandum hoc loco de ποιήσει Chemica, ut in mentem venisse video præstantissimo Borrichio p. 70. de Hermete Ægyptior. Ac Democritus ipse qualem intelligat Poësin docet his verbis apud Clementem Alex. VI. Strom. p. 698. ποιητὴς δὲ ἅσσα μὲν ἂν γράφῃ μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἱεροῦ πνεύματος, καλὰ κάρτα ἐστίν.

3) περὶ

* Καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς ἐν φιλοσοφίᾳ πένταθλος ὁ Δημόκριτος. Τὰ γὰρ φυσικὰ καὶ τὰ ἠθικά, ἀλλὰ καὶ τὰ Μαθηματικὰ καὶ τοὺς ἐγκυκλίους λόγους, καὶ περὶ τεχνῶν πᾶσαν εἶχεν ἐμπειρίαν.

3) περὶ καλλοσύνης ἐπέων.
4) περὶ εὐφώνων καὶ δυσφώνων γραμμάτων.
5) περὶ Ὁμήρου ἢ ὀρθοεπείης καὶ γλώσσεων. Respiciunt Dio Chrysost. Orat. 53. & Eustath.
6) περὶ ἀοιδῆς.
7) περὶ ῥημάτων, ἢ Ὀνομαστικόν. (leg. ὀνοματικόν.)

His Laërtius *Technica* subjecit, hac serie:

1) πρόγνωσις.
2) περὶ διαίτης, ἢ διαιτητικόν, ἢ ἰητρικὴ γνώμη.
3) Αἰτίαι περὶ ἀκαιριῶν καὶ ἐπικαιριῶν.
4) περὶ Γεωργίης ἢ γεωργικόν. Ita recte hunc locum ante Menagium emendaverat Meursius in Bibl. Græca. Democriti librum quem *Georgicon* appellavit laudat Columella XI. 3. & de agricultura scripsisse, notat post Varronem Lib. I. c. 2. Palladium & Columellam Isidorus XVII. 1. Orig. ubi pro *Democritus Magnus Carthaginiensis* legendum *Democritus, Mago Carthaginiensis* ut observatum Jonsio p. 25. Democritus sed non solo ex hoc opere frequentissime allegatur in Geoponicis Græcis, ut ex indice scriptorum, quem alibi* dedi patet. Petrus vero Needhamus in præclara sua Geoponicon editione alium nescio quem juniorem Democritum, sive ut rectius ni fallor dixisset, juniora sub veteris Democriti jactata commenta Δημοκρίτεια παράδοξα in Geoponicis laudari observat.
5) περὶ ζωγραφίης.
6) Τακτικόν.
7) Ὁπλομαχικόν.

Denique agmen claudunt scripta quædam peculiaria à nonnullis seorsim teste Laërtio posita:

1) περὶ τῶν ἐν Βαβυλῶνι ἱερῶν γραμμάτων. Clemens 1. Strom. pag. 303. Δημόκριτος τοὺς Βαβυλωνίους λόγους ἠθικοὺς πεποίηται. Idem è Clemente Eusebius X. 4. præparat. sed addit Clemens: Λέγεται γὰρ τὴν Ἀκικάρου στήλην ἑρμηνευθεῖσαν τοῖς ἰδίοις συντάξαι συγγράμμασι. De hac *Acicari* sive ut Strabo vocat Achaicari columna dixi infra in Theophrasto, ubi inter ejus scripta deperdita memoro Ἀκίχαρον.
2) περὶ τῶν ἐν Μερόῃ ἱερῶν γραμμάτων.
3) Ὠκεανοῦ περίπλους. In Aldobrandiniana Laërtii editione. Nam in aliis desideratur.
4) περὶ ἱστορίης.
5) Χαλδαϊκὸς λόγος. 6) Φρύ-

* In Decade Decadum sive Centuria plagiariorum edita Lipsiæ. A. 1689. 4.

6) Φρύγιος λόγος.
7) περὶ πυρετῶ, καὶ τ̃ ἀπὸ νόσε βησσόντων.
8) Νομικὰ αἴτια.
9) χερνικὰ ἢ προβλήματα. Salmasius p. 1100. ad Solin. legit χειρόκμητα προβλήματα, quasi *manu notata*, nam ut docet Vitruvius IX. 3. in illo commentario, annulo usus erat Democritus, *signans cera molli quæ esset expertus*. Miras ac portentosas observationes in hoc libro obvias fuisse testatur Plinius XXIV. 17. Confer Menagium ad Laërtii IX. 49. Zosimus Chemicus Gr. MS. legit χειροτμήματα. Borrichius p. 70. de Hermete χειροτεχνήματα. Sed & Suidas Zosimi χειρόκμητα commemorat.

Quæcunque alia tanquam Democriti feruntur, aut ex ejus scriptis decerpta (tales forte sunt ὑποθῆκαι de quibus paulo ante in Ethicis, & liber περὶ ἰδεῶν de quo in scriptis Physicis dixi) aut manifeste aliena ac supposita esse affirmat Laërtius. Hujus postremi generis fuere:

1) *Commenta Boli*, Mendesii, sub Democriti nomine edita, de quibus dixi supra cap. XIII. Atque ex his puto fuisse librum περὶ παθῶν laudatum Etymol. M. in νένωται, & alterum περὶ ἀντιπαθῶν Columell. Lib. XI.
2) *Magica Volumina* quæ ex nescio cujus *Apollonicis* & *Capidenis*, & scriptis *Dardani*, e sepulchro petitis, à Democrito composita credidit Plinius XXX. 1. pro hominum male sollertium commentis habuit Laërtius, & Gellius X. 12.
3) Liber *de Elephantiacis*, Cœl. Aurelian. IV. 1. tardar. passion. & alius *de morbis consulsivis* id. acutar. passion. III. 14.
4) Φυσικὰ καὶ Μυστικὰ *de arte Sacra* sive CHEMICA, quæ cum *Synesii* ac *Pelagii* commentariis latine edita sunt Patavii 1572. 8. Græce vero adhuc ἀνέκδοτα in variis Bibliothecis (etiam Germaniæ) asservantur. Democriti sane nomen falso venditare non dubitant Salmasius ad Solin. & ad Tertullian. de pallio, fœtum infimæ Græciæ agnoscens: Conringius de Hermetica Medicina p. 29. seq. Naudæus Apologia pro Magis p. 216. seq. Dan. Clericus in Historia Medicinæ, Menagius &c. Mottanus Vayerus T. 1. p. 301. *Ceux qui sçauront comme on parloit Grec du temps du Democrite & long temps aprés reconnoitront facilement que ce traitté qu' on lui attribue ne peut estre de lui, & ils s' apperceuront mesme par beaucoup de dictions que son veritable auteur a eu connoissance du Christianisme.* Syncellus p. 248. Δημόκριτος ἀβδηρίτης φυσικὸς φιλόσοφος ἤκμαζεν. Ἐν Αἰγύπτῳ μυηθεὶς ὑπὸ Ὀστάνε τ̃ Μή-

δὲ τελευτήσας ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τῶν τηνικαῦτα βασιλέων Περσῶν ἄρχειν τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱερῶν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μέμφεως σὺν ἄλλοις ἱερεῦσι καὶ φιλοσόφοις, ἐν οἷς ἦν καὶ Μαρία τις Ἑβραία σοφή, καὶ παμμένης. Συνέγραψεν (Democritus scil.) περὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ λίθου καὶ πορφύρας λοξῶς, ὁμοίως δὲ καὶ Μαρία. Ἀλλ' οὗτοι μὲν Δημόκριτος καὶ Μαρία ἐπῃνέθησαν παρὰ Ὀστάνου, ὡς πολλοῖς καὶ σοφοῖς αἰνίγμασιν κρύψαντες τὴν τέχνην. Παμμένης δὲ κατέγνωσεν, ἀφθόνως γράψαντος. In Scholiis quoque Græcis Synesio tributis ad pseudo Democritum, quatuor ipsi tribuuntur libri: de Auro, argento, lapidibus (gemmis) & purpura. Δημόκριτος ἐλθὼν ἀπὸ Ἀβδήρης φυσικὸς ὢν καὶ πάντα τὰ φυσικὰ ἐρευνήσας καὶ συγγραψάμενος τὰ ὄντα κατὰ φύσιν. Ἄβδηρα δέ ἐστι πόλις Θρᾴκης. Ἐγένετο δὲ ὁ ἀνὴρ λογιώτατος, ὃς ἐλθὼν ἐν τῷ Αἰγύπτῳ ἐμυσταγωγήθη παρὰ τοῦ μεγάλου Ὀστάνου ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Μέμφεως σὺν πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν Αἰγύπτου. Ἐκ τούτου λαβὼν ἀφορμὰς συνεγράψατο βίβλους τέσσαρας βαφικὰς, περὶ χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, καὶ λίθων, καὶ πορφύρας. Plurimum huic testimonio tribuit Borrichius de Hermete Ægypt. p. 70. qui cap. III. §. 15. multis contendit Democritum Chemica scripsisse, etsi ea quæ hodie exstant ab exscriptoribus interpolata esse pag. 72. non diffitetur.

Quod de *Aphorismis Medicis* à Democrito scribi cœptis Menagius p. 417. ad Laërtium ait apud Oribasium frustra quæri, legitur in præfatione ad Commentarium in Aphorismos Hippocratis quem sub Oribasii nomine latine tantum edidit Joh. Gvinterius Andernacus. Verba scriptoris illius veteris hæc sunt: *Tentavit quidem Democritus tale* (Aphorismorum Medicorum opus) *etiam conscribere, sed non potuit.* Idem Menagius pag. 416. in Gerberti Epistola IX. ubi Demosthenis Philosoph. Ophthalmicus memoratur, conjectura infelici reponendum conjicit Democriti nomen, intelligitur enim Demosthenes Medicus Massiliensis, Alexandri Philalethæ præceptor Philalethes & ipse cognominatus Herophileus cujus libri III. περὶ ὀφθαλμῶν Galeno, Oribasio & aliis laudantur. Vide Reinesii Varias Lect. p. 9. & Menagium ipsum cap. 20. Anti Bailleti. Meminit hujus Demosthenis Gerbertus iterum Epist. 130 Cæterum apud Etymologici M. scriptorem in Ἡραία pro τῷ Βιθυνῷ Δημοσθένους legendum Βιθυνῷ Δημοσθένει, neque enim *Bithynus* est nomen scriptoris, ut visum Meursio p. 1278. Bibl. Gr. sed Bithynus Demosthenes intelligitur auctor Βιθυνιακῶν & κτίσεων, Meursio ipsi è Suida & Stephano Byz. minime ignotus. Denique in Nicetæ thesauro Orthodo-

xæ

xæ fidei IV. 9. male tribuitur Democrito quod aquam habuerit DEum.

De EPISTOLIS quæ ſub Democriti nomine hodieque exſtant, & a Suida ſolæ cum utroque Διαζκόσμῳ pro genuino illius Philoſophi fœtu habentur, dixi ſupra cap. X. §. 18. Quæ apud Plinium VII. Hiſt. Nat. 55. notatur *reviviſcendi promiſſa Democrico vanitas*, videtur mihi reſpicere Democriti dictum ad Regem Darium conjugis morte afflictum quod refert Julianus Epiſt. 37. parum enim cum Democriti Philoſophia commune habet, neque cum illa facile conciliabitur quod viri docti ex illo Plinii loco colligunt Democritum à fide Chriſtiana de reſurrectione corporum alienum non fuiſſe.

A Democrito hoc dicti *Democritei*, apud Plutarchum VIII. 9. ſympoſ. p. 733. ut *Anaxarchus* apud Ciceronem 3. de Nat. Deor. & 2. Tuſc. qu. *Bion* Abderita apud Laërtium IV. 58. *Bolus* apud Svidam *Protagoras*, *Neſſas* Chius, *Metrodorus* Chius & alii. *Epicurus* quoque diu ſe Δημοκρίτειον eſt profeſſus teſte Plutarcho p. 1108. adverſus Colotem, unde *Democriti heres* dicitur ab Auguſtino III. 10. contra Academicos. De *Pyrrhone* Numenius apud Euſebium XV. præparat. p. 731. Ὁ δὲ πύῤῥων ἐκ Δημοκρίτου ὥρμητο ὁπόθεν γέ ποθεν. Adde p. 758. 763. Confer Sextum Empiricum lib. 1. Pyrrhon. Hypotypoſ. cap. 30.

Heraclides Ponticus ſcripſerat περὶ εἰδώλων πρὸς Δημόκριτον, teſte Laërtio V. 87. & πρὸς Δημόκριτον ἐξηγήσεις. α. id. 88.

Democriti plures memorantur a Laërtio IX. 49. cui adjungendæ obſervationes Meurſii ad Chalcidium p. 23. & in Bibl. Græca: Jonſii p. 24. ſeq. de Scriptoribus Hiſt. Philoſ. & Menagii ad Laërtium. De Democrito Epheſio qui de Dianæ Epheſiæ templo & de Samo ſcripſit puto accipiendum locum Heſychii viris doctis præteritum in Βαστας. Democriti ſtatuarii meminit præter Pauſaniam ac Laërtium Plinius XXXIV. 8. Inſcriptio vetus apud Sponium p. 138. Miſcell. ΑΥΣΙΣ ΜΙΛΗΣΙΑ, ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ ΕΠΟΙΕΙ. Democritum Sicyonium memorat Cicero XIII. 78. Epiſt. ad familiar. E Democrito Hiſtorico Suidas in Ἰούδας refert Judæos aureum aſini caput adoraſſe niſi ibi pro Democrito legendum Demetrius. Pro Democrito Trœzenio autem apud Laërtium VIII 74. recte reſtitutus eſt Demetrius in Wetſteniana & Aldobrandiniana Diogenis editione, probantibus hanc lectionem Jonſio, & Menagio, quos ſi placet vide. Democritum quem in Dipnoſophiſticis colloquentem inducit Athenæus, μουσικώτατον h. e. doctiſſimum vocat p. 669.

Volumen Anglice ſæpius vulgatum ſub nomine *Democriti junioris*

niorie, cujus septima mihi est editio Anni 1660. fol. auctorem agnoscit *Robertum Burtonum*, & eleganter atque amœne disputat de origine, caussis, generibus & remediis Melancholiæ. Miser vero auctor, dum tempus quod sibi ex astris fatale futurum prædixerat, videt appropinquare, præ animi mœrore ipse est extinctus Oxoniæ 8. Id. Jan. Anni 1639. itaque tumulo ejus præter thema genethliacum hæc inscripta sunt verba: * *Paucis notus, paucioribus ignotus hic jacet Democritus junior, cui vitam dedit & mortem Melancholia.*

VI. ANACHARSIS Dancetæ F. ** Scytharum Regis frater, æqualis Solonis circa Olymp. XLVII. 1. Athenas adiit, vir egregius & qui opibus ac Tyrannidi studium sapientiæ præferret, scripsit teste Laërtio I. 101. & Svida τῶν τε παρὰ τοῖς Σκύθαις νομίμων καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἕλλησιν εἰς εὐτέλειαν βίου καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἔπη ω, sive Poëma Heroicum versibus DCCC. De Epistolis quæ sub illius nomine exstant, dixi supra cap. X. §. 22. Dicitur reperisse ancoram, rotamque figuli. *** Dicta ejus plura obvia sunt apud Laërtium notis doctorum virorum illustratum, Lucianum, præcipue in Scytha (T. 1. pag. 591. seq.) Plutarchum & alios. Imago Anacharsidis ex veteri gemma exstat etiam in Jac. Gronovii thesauro T. 2. tabula XXXV. Philosophia vero Scytharum fuerit ne indignum ingenio aliquo haud barbaro argumentum, quod paulo diligentius illustraretur post leviorem operam Johannis Lomeieri Viri Cl. in parte 1. genialium dierum & Francisci Otrococsii in Originibus Hungaricis. Apud Joh. Sarisberiensem VIII. 5. Policratici p. 465. Anacharsidis nomen male irrepsit pro Anaxarcho. *Alexandri pectus laudis insatiabile, qui Anacharsi comiti suo ex auctoritate Democriti præceptoris innumerabiles*

mun-

* Antonius Wood Athen Oxon. T. 1. p 535.

** Illorum puta qui Nomadici appellabantur. Scymnus Chius;

Καὶ τὸν σοφὸν δ' Ἀνάχαρσιν ἐκ τῶν Νομαδικῶν
Φασί γενέσθαι τῶν σφόδρ' εὐσεβεστάτων.

De Regia stirpe ejus vide Herodotum IV. 76. Tertull. cap. 5. de pallio: *An aliter mutavit Anacharsis, cum regno Scythiæ Philosophiam prævertit?* Confer Lucianum in Toxari Tom. 1. p. 591. & 597. Nomen ipsum Anacharsidis Regem Scytharum sonare putat Olaus Rudbeckius T. 1. Atlanticæ p. 199.

*** Ita præter Laërtium ac Svidam Euphorus, Posidonius, Plinius & alii. At enim τροχὸν κεράμεως diserte memorat Homerus Iliad. Σ 600. *Quid itaque?* Num Homerus junior Anacharside? Aut num audiendus Posidonius, qui *malebat versus* in Homero *falsos esse quam fabulam*, ut ait Seneca Epist. XC. Neutrum puto verisimile, sed potius assentior Straboni & Senecæ, qui figlinæ rotæ usum (quem Scytharum gens Anacharsidi fortasse debuit) Græcis pridem ante illum innotuisse existimat. Confer quæ de ejusmodi narrationum fide notavi supra cap. VIII. §. 3.

mundos esse referenti, Heu me, inquit, miserum, quod nec uno quidem adhuc potitus sum.

VII. ANAXAGORAS Clazomenius * Anaximenis auditor quadraginta annis ante Democritum natus, teste ipso Democrito apud Laertium IX.41. incertum plane an vixerit usq; ad Olymp. LXXXVIII. Discipuli ejus vulgo celebrantur Archelaus, Democritus, Empedocles, Euripides, Pericles, ** Socrates & Themistocles. Primus e Physicis Græcorum de causa efficiente rerum sollicitus fuit, & materiæ νοῦν, χάλλυς αἰτίαν καὶ κινήσεως adjunxit, licet hoc dogma suum quod ex Chaldæorum Philosophia petiisse putat Eugubinus Lib. I. de perenni Philos. c. 4. & 10. non satis pro dignitate prosecutum queritur Socrates apud Platonem in Phædone. Neque tamen ideo Philosophos qui Anaxagoram ætate præcesserunt pro Atheis omnes merito habueris, ut recte monet Samuel Parkerus diss. de Deo p. 10. & 25. seq. Longe iniquius Atheis accensitus Anaxagoras ipse est, ut notat Eusebius XIV. præparat. p. 750. Primus à quibusdam dictus est prosa librum edidisse de argumento Philosophico, ita enim puto accipienda verba Laërtii II. 11. & Clementis 1. Strom. p. 308. quod alii Anaximandro (vide locum Themistii allatum à me Lib. I. c. XXXV. §. 3.) alii (apud Clementem 1. Strom. p. 308.) Alcmæoni Crotoniatæ, alii Pherecydi (apud Svidam in ἐκαταῖος) tribuerunt. Scripta ejus hæc memorantur:

1) Φυσικά. Athenæus Lib. II. p. 57. Horum ut puto initium refert Laërtius II. 6. & Simplicius in III. de cœlo commentar. 35. neque opus est cum doctissimo Meursio in Bibl. Græca peculiare hujus Philosophi opus περὶ ὕλης comminisci: neque λόγους περὶ ἀρχῶν à Physico opere diversos ex Eusebii XIV. præparat. p. 750. Illa Anaxagoræ Physica respiciunt qui passim eum vel laudant vel castigant Socrates apud Platonem & Xenophontem, Aristoteles, Plutarchus, Cicero, Plinius, Galenus, Sextus, Censorinus &c. Putem etiam in his Physicis fuisse σαφέστατον illum καὶ θαρραλεώτατον περὶ σελήνης καταυγασμῶν καὶ σκιᾶς λόγον, quem ab Anaxagora primum proditum notat Plutarchus in Nicia p. 538. In hoc scripto videtur solem vocasse μύδρον (sive μύλον, vide notas ad Chronicon marmoreum Arundel. p. 221.) διάπυρον, quare in vincula conjectus & Periclis ope vix est liberatus.

 2) Τετρα-

* De Clazomene civitate Joniæ, dicta antea *Cryna*, hodie à Turcis vocata *Keluman*, vide Andreæ Morelli specimen rei numariæ p. 201

** Confer Ciceronis c. 11. Oratorem c. 4. Plutarchum Pericle p 154. 162. Julianum Epistola ad Sallustium p 245. sq. edit. Spanhemianæ, & Olympiodorum in Meteora p. 8. b

2.) Τετραγωνισμὸς κύκλου quem in carcere scripsisse testatur Plutarchus Lib. de exsilio p. 607. Hoc opus videtur respicere Vitruvius Anaxagoram laudans præfat. Libri VII. & fallitur Laertius qui Anaxagoram in proœmio §. 16. refert inter eos qui singula tantum scripta composuerunt. Theophrasti Libri περὶ Ἀναξαγόραν & περὶ τῶν Ἀναξαγόρου Laertio V. 42. & Svidæ memorati jampridem interciderunt. Ex recentioribus de hujus Philosophi vita & Philosophia præter Laertii interpretes, & scriptores Historiæ Philosophicæ Gravium, Stanlejum &c. Bæliumque in secunda Lexici editione, consulenda est diatriba Rev. D. Joh. Andreæ Schmidii auspiciis Jenæ edita A. 1688. de Anaxagora ejusque Philosophia à Godofredo Lonero Augustano. Apud Ælianum IV. 14. Var. ubi allegatur Anaxagoras ἐν τῷ περὶ βασιλείας, suspicor reponendum nomen Anaxarchi, ex cujus Libro περὶ βασιλείας quædam profert Clemens Alex. 1. Strom. pag. 210. Fuit præterea teste Laertio Anaxagoras Rhetor Isocrateus, & alius Grammaticus è Zenodoti sectatoribus, is forte qui allegatur in Scholiis ad Apollonium, tum Anaxagoras statuarius quem Æginetam Pausanias appellat: denique Anaxagoras Rex Argivor. (de quo præter eundem Pausaniam Diodorus Sic. IV. p. 271.) & Anaxagoras Ephesius Tyrannicida.

VIII. ANAXIMANDER Thaletis discipulus, Patre * Praxiade, Milesius, Olymp. LVIII. 2. egit annum ætatis LXIV, non diu post defunctus. Scripsit teste Laertio II. 1. primus γῆς καὶ θαλάσσης περίμετρον. Videtur eo usus Plinius quem Solinus exscripsit. Strabo autem Lib. I. & ex eo Agathemer ait primum ab eo editum πίνακα γεωγραφικόν. Præterea composuit *Compendiariam expositionem placitorum suorum de rebus naturalibus.* Τῶν δὲ ἀρεσκόντων αὐτῷ πεποίηται κεφαλαιώδη τὴν ἔκθεσιν. Hæc superfuit adhuc tempore Apollodori Atheniensis. Horoscopia etiam construxisse & forte Horoscopicos scripsisse Libros (vide Fulgentium 1. Mythol. c. 21.) & Sphæram, gnomonem ad sciothera invenisse traditur, de quibus Salmasius ad Solin. & Gassendus T. 5. Opp. p. 376. Harduinus ad ista Plinii II. 8. Hist. *obliquitatem signiferi intellexisse, h. e. rerum fores aperuisse Anaximander Milesius traditur primus, Olympiade quinquagesima octava.* Coloniam Mileto Apolloniam deduxit teste Æliano III. 17. Var. De altero juniore Anaximandro vide Vossium Histor. Gr. p. 25.

IX. ANAXIMENES Eurystrati F. Milesius, Anaximandri auditor, præter Physicum opus ex quo sententias ejus referunt veteres (licet

* Simplic. in 1. Physic. p. 5.

(licet nemo quod meminerim scriptum ipsius nominetenus allegat) fertur scripsisse Epistolas binas ad Pythagoram, quas servavit Laërtius II. 4. seq. sed quas supposititias esse non dubito. De hujus Vita & Physiologia diatribam edidit Jenæ Rev. D. Jo. Andreas Schmidius. Anaximenem alterum Chium Sophistis annumerat Lucianus in Aëtione sive Herodoto T. 1. p. 573. De Anaximene juniore Lampsaceno Rhetore atque Historico utroque, illo præsertim Alexandri M. æquali, qui primus Sophistarum ex tempore dicere instituit teste Pausania p. 496. Eliac. posterior. ῥήτωρ ταχὺς Laërtio judice in Diogenis vita VI. 57. cui tamen Rhetoricam ad Alexandrum (quæ legitur inter Aristotelis scripta) nonnulli tribuunt, diligenter egerunt Meursius ad Chalcidium p. 37. seq. & in Bibl. Gr. pag. 1218. Vossius de Hist. Gr. p. 75. seq. & ad Laertium Menagius. Apud Fulgentium Lib. I. Mytholog. c. 14. pro Anaximandro Lampsaceno, legendum Anaximenes.

X. ARCHELAUS patria Milesius, Philosophus Atheniensis, discipulus Anaxagoræ, & præceptor Socratis ut volunt, ut alii, etiam Xenophanis & fortassis Euripidis quoq;, ita enim puto scripsisse Svidam in Ἀρχέλαος, οὗ δὲ μαθητὴς Σωκράτης, οἱ δὲ καὶ Εὐριπίδην φασί. Itidem Physicum opus scripsisse perhibetur ab eodem Svida, neque à Laertio in procemio §. 16. accensetur iis Philosophis qui nihil scripsere, & placita ejus passim in libris veterum traduntur. Vide de eo præter Laërtii interpretes II. 16 seq. Lexicon Clarissimi Bælii editione secunda & Eliam Boherellum in notis ad Origenis libros contra Celsum Gallice à se translatos pag. 383. seq. qui verba Laërtii II. 17. ita legit: πηγνύμενον φησὶ τὸ ὕδωρ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, καθὸ μὲν εἰς τὸ πυρῶδες συνίσταται ποιεῖν γῆν. Ingeniose profecto. At apud Apostolium XX. 13. proverb. pro Ἀρχέλαον Ἀθηναῖον legendum Περίλαον sive Πέριλλον. De reliquis junioribus Archelais nihil habeo quod addam industriæ Virorum præstantissimorum Vossii de Hist. Gr. Meursii in Bibl. Græca & Harduini ad Plinium. Nisi quod Archelai Episcopi Christiani Acta cum Manichæo longe integriora non ita pridem ex veteri latina versione edidit & eruditis notis illustravit Alexander Zacagnius custos hodie dignissimus Bibliothecæ Vaticanæ.

XI. BIAS Prienensis ex Joniæ civitate, æqualis Halyattis ejusque filii Crœsi, unus è VII. sapientibus, & in gerenda Rep. (vide Plutarchum de Monarchia, Aristocr. & Democratia p. 826.) atq; causis dijudicandis singulari justitiæ & æquitatis studio insignis, ita ut etiam proverbio locum dederit & Hipponacti laudatus sit atque Heraclito qui paucissimos laudabant. Scripsit de Jonia patria sua, τίνα μάλιστα ἂν τρόπον εὐδαιμονοίη,

μονίη, *qua maxime ratione felix esse possit*, Poëma Heroicum versibus 2000. Laërt. I. 85. Alius Bias Amythaonis F. de quo Mythographi, Apollodorus Lib. I. p. 43. &c.

XII. BION Proconnesius Pherecydis Syrii æqualis libros duos scripsit teste Laërtio IV. 58. Cadmi epitomator ut notavi supra Lib. I. c. XXIII. §. 2. è Clementis VI. Strom. p. 629. Bionis dictum ad Theognidem refert Plutarchus de audiendis poetis p. 27. edit. Grotii. Alius Bion junior, cujus meminit Laërtius in Menedemo II. 135.

XIII. BOTON Atheniensis, præceptor Xenophanis fuit teste Laërtio IX. 18.

XIV. CHILO Lacedæmonius, cujus *Epistolium ad Periandrum* producit Laërtius Lib. I. sect. 73. *Elegiaco carmine* scripserat versus circiter ducentos. id. 68. tria ejus præcepta γνῶθι σεαυτὸν, μηδὲν ἄγαν, & ἐγγύα πάρα δ' ἄτα, aureis literis fuere inscripta Delphis teste Plinio VII. 32. Hist. Alius Chilo Lacedæmonius junior, prærogativâ generis regnum affectans. Polyb. Lib. IV. pag. 47. Chilo Eleus, de quo Pausanias in Eleis p. 384. Chilo Grammatista Catonis majoris servus, cujus meminit Plutarch. Catone Majore p. 348. Tzetzes &c. Chilo Athleta Achivus & alter Patarensis de quo idem Pausanias: Agrippa Curtius Chilo Cos. Romanus, cujus Diodorus Sic. XII. 31. & Chilo Atheniensis cujus meminit Æschines apud Harpocrationem. Mallius Chilo denique, ad quem Epistola Aureliani Imp. apud Vopiscum c. 23.

XV. CLEOBULUS Lindius, atque si Plutarchum audimus Lib. de ει Delphico, Lindiorum * Tyrannus, à Laërtio traditur scripsisse ᾄσματα & *griphos* versibus Hexametris ad ter mille. *Epigramma* ejus in Midam quod ab aliis male refertur ad Homerum, & ænigma ** de anno, *Epistoliumque ad Solonem* refert Laërtius I. 89. seq. Inter scriptores rei rusticæ etiam laudatur Cleobulus quidam à Columella libro & capite primo. Cleobulo usus præterea Plinius Hist. Naturalis scriptor in opere ut videtur Geographico. Fuit & Cleobulus quidam Sophista Manichæi æqualis, cujus mentio in Actis Archelai p. 23. edit. Clariss. Zacagnii & apud Epiphanium LXVI. 10. ubi præterea memoratur Μάρσιπος quidam, qui in iisdem Actis est Menippus. De Cleobulina Cleobuli Lindii filia Vide Menagium in mulierum Philosophorum Historia & quæ a me notata sunt supra cap. XV. §. 28.

XVI.

* Hoc est Æsymneta sive Prytanis in Civitate δημοκρατουμένῃ. Vide Perizonii viri Cl. notas ad Æliani III. 17. Var. & quæ supra § 4. observari de vocabulo βασιλεύς.

** Confer ἄγαλμα Naturæ apud Porphyr. fragmento de Styge.

XVI. DIAGORAS patria Melius, *** Philosophus, Democriti servus & auditor, Atheismi **** ab omnibus fere (non sine causa ut videtur) accusatus, licet Christiani quidam veteres excusandum illum esse existiment, & è recentioribus Theoph. Raynaudus T. 12. Opp. p. 411. ac Godofredus Arnoldus parte II. Apologiæ hæresium p. 598. Discessit Athenis quo supplicium effugeret Olympiade XCI. Ejus scripta pridem deperdita hæc memorantur:

ᾄσματα Lyrica. Hesych. Illustris & Svid.

Φρύγιοι λόγοι. Tatian. qui Hesychio Illustri & Svidæ sunt λόγοι ἀποπυργίζοντες. Vide quæ supra cap. IX. §. 6.

Diagoræ beneficio εὐνομωτάτους fuisse Mantinenses & optimas leges à Nicodoro accepisse docet Ælianus II. 22. & 23. Var. Lyncei Samii Epistola ad Diagoram laudatur ab Athenæo. Fuit & alius Diagoras Cyprius Medicus, qui de rebus hortensibus scripsit laudatus Plinio, Dioscoridi Lib. IV. & Erotiano in πτρόνες. Omitto Diagoram cui Eretrienses statuam posuere, de quo Aristoteles V. 6. de Rep. & Heraclides de Eretriensium politia. Diagoram item Rhodium victorem Olympicum, de quo præter Ciceronem, Plutarchum, Pausaniam, Gelliumque videnda Scholia ad Pindari Olymp. p. 33. Diagoræ Melii sectatores memorat Hieronymus in Chronico Eusebiano, male, cum in Græco Eusebii esset οἱ περὶ Διαγόραν quod ex notissimo Græcismo reddendum erat Diagoras. Vide Scaligeri notas p 101.

XVII. DIOGENES Nachytennus F. Apolloniates * Cretensis Physicus, Anaximenis auditor fuit, teste Laertio, qui initium operis

Ooooo ejus

*** In quibusdam Libris male vocatur Μιλήσιος quod ex compendio scriptionis Μήλιος factum suspicatur Joh. Clericus vir acutissimus parte 2. Artis Criticæ p. 209. Ab hujus Diagoræ patria Μήλιος dicitur Socrates ab Aristophane in Nubibus, hoc est ἄθεος ut notat Scholiastes. Sic Hipponem Melium dici notabo infra § 29.

**** Vide Mariangelum Bonifacium à Reuten de Atheismo Diagoræ & eruditissimi Bælii Lexicon in Diagora. Alii, Philosophi maxime veteres, quibus Atheismus jure an injuria impactus fuit, sunt Archagoras, Anaximander, Apollophanes, Aristagoras Melius, Aristoteles, Averroës, Bion Borysthenites, Callimachus, Carneades, Cinesias, Clitomachus, Critias, Daphidas, Democritus, Dicæarchus Messenius, Diogenes Phryx, Epicurus, Evemreus Tegeates, Gorgias, Hippias Eleus, Hippon Melius, Leucippus, Nicagoras Cyprius, Plinius Historiæ Nat. scriptor, Prodicus Chius, Protagoras Abderita, Pyrrho & alii Sceptici, præterea Sosias, Stilpo Megarensis, Strato Lampsacenus, Theodorus Cyrenæus, Xenophanes. Fuere etiam qui Anaxagoram, Ciceronem, Empedoclem, Euripidem, Heraclitum, Panætium, Pythagoram, Socratrem & alios ejusmodi arguerent hoc nomine, sed minore longe ut videtur specie verisimilitudinis. *Lysippi* Epirotæ Catalogus ἀσεβῶν memoratur in Scholiis ad Apollon. p. 288,

* Stephanus Byz. in Ἀπολλωνία.

ejus adducit VI. 81. & IX. 57. Scripserat autem libros plures περὶ φύσεως quorum secundum allegat Rufus Ephesius apud Galenum 2. in VI. Epidem. T. 5 p. 473. quod eruditis ad Laertium & Hesychium illustrem interpretibus haud observatum. Hic Diogenes Sidonio carm. XV. v. 91. audit *junior Collega Anaxagoræ* ut docet Lipsius Lib. I. manuduct. Stoic. c. 8. Sed idem sine necessitate sollicitat verba Laertii quæ bene se habent IX. 59. aërem ex Diogenis sententia, quam notavit etiam Hesychius illustris, esse γεννητικὸν τῶν κόσμων. Infinitos enim mundos statuebat hic Diogenes, & aërem compotem rationis divinæ, atque ut Minucius Felix c. 19. & ante eum Cicero 1. de natura Deor. c. 12. testatur, Deum. Vide Augustin. VIII. 2. de C. D. Sententiam ejus de Nili incremento memorat Aristoteles lib. de Nilo.

XVIII. DIOGENES (ut Eusebii in Chron. & Epiphanii T. 1. p. 1088. atque Clementis Codices I. Strom. p. 301.) sive (ut Laertii IX. 58.) DIOMENES Smyrnæus, Nessæ sive Nessi Chii discipulus fuit, illius qui audivit Democritum. Cyrenæum quoque habitum à nonnullis, & eadem sensisse cum Protagora, Epiphanius dicto loco tradidit, neq; causam video quare pro eodem sit habendus cum Diogene de quo jam dixi Apolloniate, licet ita sentire video viros eruditos, Meursium ad Hesych. p. 146. & Menagium ad Laert. p. 423. Certe Laertius utrumque distinguit & patriâ & præceptore, ne de nominis diversitate jam dicam. Distinguit etiam Clemens Alexandrinus.

XIX. HIPPIAS Eleus Protagoræ tempore qui Democritum audiverat clarus, sed annis junior fuit, ut referens ipse inducitur apud Platonem. Discipulus *Hegesidemi* * non Philosophiæ modo & liberalium artium sed popularium quoque & sellulariarum ** ita peritus, ut nec annulo nec veste nec ulla re uteretur quam non manu sua, confecisset ipse vel apparasset: quemadmodum post Platonem in Hippia minore & Ciceronem 3. de Oratore tradit Lucianus in descriptione balnei Hippiæ T. 2. pag. 356. Quintilianus XII. ult. Apulejus 2. Florid. & Dio Chrysost. diss. LXXI. περὶ φιλοσόφου. Hippiæ λόγοι ac ποιήματα ab eodem Dione memorantur; Poëmata Heroica, Tragœdiæ & Dithyrambi, à Platone: ὀλυμπιονικῶν ἔλεγχος à Plutarcho in Numa sub init. & à Scholiaste Theocriti IV. Idyll. λόγος εἰς Λυκοῦργον, à Plutarch. in Lycurgo.

* Svidas Ἱππίας, Διοπείθους, Ἠλεῖος, σοφιστὴς καὶ φιλόσοφος, μαθητὴς Ἡγησιδάμου, non illius ut puto Hegesidemi Cythnii qui allegatur à Plinio & Solino cap. 12.

** Confer quæ de *Julio Cæsare Bottifanga* Janus Nicius Erythræus II. 7. Pinacothec. De *Anna Schurmannia* Salmasius in Schurmanniæ opusculis p. 323.

go. Τρωϊκὸς διάλογος à Philostrato Lib. I. de Sophistis p. 503. ubi memoriam Hippiæ stupendam celebrat, quam tangit etiam Ælianus VI. 10. de animal. Proclum Naucratitam in dictione sua ἱππιάζοντα notavit idem Philostratus p. 600. Fuit & Hippias tyrannus Atheniensis Pisistrati F. Atheis à quibusdam accensitus, cujus nomen vel Gorgiæ apud Ælianum II. 31. Var. reponendum pro Sosia (sed ita etiam Eustathius ad Odyss. γ. p. 135.) Casaubonus suspicatur, denique Hippias Erythræus, cujus ἀναγραφὰς τῆς πατρίδος ἱστοριῶν laudat Athenæus Lib. VI. p. 258.

XX. HIPPON Rheginus, cujus Physica dogmata * perstringit liber Philosophumenon qui exstat sub nomine Origenis p. 279. non diversus forte est ab Hippone Pythagoreo quem frequenter laudat Censorinus, & ab aliis Metapontinum, ab Aristoxeno (quem secutus est Jamblichus) Samium habitum testatur cap. 5. Præter opus *Physicum* quod respiciunt Aristoteles, Hermias, Nemesius, Sextus, Origenes, Censorinus, Plutarchus & alii Hipponis dogmata referentes: scripserit etiam librum περὶ τῶν λεγομένων τόπων φθείρειν τὰ ἐμπίπτοντα *de locis quæ dicuntur perdere quicquid in illa inciderit*, nisi apud Antigonum Carystium c. 131. mirabil. pro Hippone legendum Hippys Rheginus, quæ Vossii conjectura est p. 378. & 442. de Hist. Gr. Atheis accensitum Hipponem constat ex Simplicio in 1. de anima comment. 32. & Alexandro Aphrodis. ad 1. Metaphys. 3. Aristot. tum ex Clementis Alex. protreptico p. 15. & 36. Æliano II. 31. Var. Arnobio Lib. IV. pag. 147. & Eustathio ad Odyss. γ'. p. 135. &c. Hinc eidem Clementi & Arnobio Melius dicitur, non à patria sed quod idem cum Diagora Melio Atheo sentiret. Alius fuit Hippo Cratistotelis F. cujus ψήφισμα pro Zenone Citieo affert Laertius VII. 10.

XXI. LEUCIPPUS incerta patria, Zenonis Eleatæ atque ut Tzetzes II. Chil. v. 980. testatur Melissi discipulus, & præceptor Democriti, scripsit Opus *Physicum*, ex quo dogmata ejus repetunt Laërtius IX. 30. seq. Aristoteles, Cicero, Plutarchus &c. Librum περὶ νοῦ ex quo non-

* Aquam & ignem putavit esse rerum principia, ut testantur Origenes, Sextus &c. sive aquam accedente calore ad generandum idoneam, ὕδωρ γονοποιόν ut est apud Hermiam, innuitque Simplicius in 1. Physic. p. 4. non terram, quod ei tribuitur in Scholiis Græcis ad Hesiodi Theogoniam v. 116. p. 237. & in Observatt. Hallens. T. 2. pag. 433 seq. è Gassendi T. 1. Opp. p. 236. Ceterum εὐτέλειαν διανοίας in Hippone arguit Aristoteles lib. 1 c. 3. Metaphys. adeoque post Thaletem summum virum ne memorandum quidem existimat, quod nihil singularis aut eximii prodidisset. Sane terram, quantum Aristoteli innotuerat, non fuisse neque ab Hippone neque ab ullo alio Philosopho celebri venditatam pro rerum omnium principio, diserte docet lib. I. Metaphys. cap. 7.

nonnulla profert Stobæus Eclog. Phyſ. cap. VIII. p.10. Theophraſtus huic Leucippo etiam tribuit Democriti μέγαν διάκοσμον ut notavi ſupra è Laërtii IX.46. Quod vero apud Laertium X.13. legas: ἀλλ᾽ οὐδὲ Λεύκιππόν τινα γεγενῆσθαι φησὶ φιλόσοφον οὔτ᾽ αὐτὸς (ὁ Ἐπίκουρος) οὔθ᾽ Ἕρμαχος, non ita accipiendum eſt, quaſi Epicurus & Hermachus negaſſent ullam unquam in rerum natura Leucippum exſtitiſſe, ſed ne verbulo quidem ejus meminiſſe in ſuis ſcriptis, quaſi nunquam ille exſtitiſſet, ita ſibi omnia adſcribebat Epicurus, cum certum ſit ipſum plurima Philoſophiæ ſuæ capita Democrito, ut Democritum Leucippo debuiſſe. Impugnat Leucippum Lactantius Lib. de ira Dei c.10.

XXII. MELISSUS Ithagenis F. Samiorum prætor de quo Plutarchus in Pericle p.166. & contra Colotem p. 1126. Parmenidis auditor, præceptor Zenonis Eleatæ & æqualis Heracliti impugnatur à Platone in Theæteto, Ariſtotele in Sophiſticis Elenchis & alibi. Scripſerat *de Ente & Natura* librum, ut conſtat è Simplicio in 3. de cœlo, meminitque Galenus Tom. 5. edit. Baſil. p. 1. & ex Alexandro Aphrodiſeo notat Beſſarion, qui præter Laertium IX. 24. de Meliſſi dogmatibus videndus eſt Lib.II. contra calumniatorem Platonis c.11. Ariſtotelis librum περὶ τῶν Μελίσσου memorat Laertius V. 25. Fragmentum Meliſſi ſervavit Ariſtocles apud Euſebium XIV. præparat. p. 757. Idem ni fallor eſt Meliſſus quem laudat Palæphatus procœmio περὶ ἀπίστων & Svidas in γεννητική, non aliena enim ab antiquo illo Phyſico ſcriptore ſententia utroque loco legitur, licet Meliſſum neſcio quem Euboicum notari putet præſtantiſſimus Voſſius & ad Palæphatum Cornelius Tollius. Equidem Fulgentius parum accuratus ſcriptor II. 16. Mytholog. Euboicum vocat Meliſſum Phyſiologum *qui omnium Phyſiologorum ſententias* (de animalibus puta non de Poëtarum fabulis) *diſputavit.* Quæ vero de cygno ibi profert petita ſunt è Meliſſi *libro de animalibus* quem laudat Albertus Magnus, & à Plinio in Hiſtoria Nat. reſpici putat Joh. Harduinus. Fuit & Meliſſus Grammaticus Mæcenatis libertus, de quo Viri docti ad Sveton. c.21. de Grammaticis, Harduinus ad Plinii XXVIII. ſect. 17. & Nic. Heinſius ad Ovidii IV.16 ex Ponto. Alius Meliſſus tibicen, cujus meminit Plutarchus p. 582. de genio Socratis.

XXIII. MYSON Cheneus Lacedæmonius laudatus Anacharſidi & Hipponacti: ac ſeptem ſapientibus à Platone in Protagora & dehinc ab aliis annumeratus, de quo Laertius ejusque interpretes Lib. I. ſect. 106. Valeſius ad excerpta Peireſc. p.41. & Holſtenius ad Stephanum Byz. in Χὴν, & ἤτεια.

XXIV. NESSAS sive NESSUS Chius Democriti discipulus, cujus meminit Eusebius in Chron. & XIV. præparat p. 758. & Laertius IX. 58. Fuit hic Nessus præceptor *Metrodori Chii* teste eodem Eusebio, qui p. 765. exordium profert ex Metrodori hujus libro περὶ φύσεως laudatum ab Aristocle.

XXV. PERIANDER *Corinthius*, cum per quadraginta annos tyrannidem tenuisset, obiit quadragesimo anno ante victum à Cyro Crœsum, hoc est Olymp. XLVIII. 4. Hujus an alterius *Ambraciotæ* Periandri (sunt enim qui hunc, non Corinthium tyrannum ajunt septem accensendum sapientibus) fuerunt ὑποθῆκαι εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον versus Heroici circiter bis mille, quarum meminit Laertius I. 79. & Suidas. Bina sub Periandri nomine *Epistolia* idem Laertius servavit, unum *ad Sapientes* Delphis congregatos, & alteram *ad Procleum* Epidauriorum Tyrannum, cujus filiam Melissam in matrimonio Periander habuit. Itemque Epistolam *Thrasybuli ad Periandrum* de consilio quod Periandro dedisse tradit Herodotus V. 92. Periandro quodam usum se testatur Plinius Libro V. Ob tyrannidem a multis expunctus est Periander e numero septem sapientum. Vide Clementem 1. strom. p. 299. & Lucian. 2. Veræ Hist. T. 1. p. 674. ubi à campis quoque Elysiis eum solum exsulare sapientium fingit. Fuit & Periander Medicus quidam non majus, sed pessimus Poeta, de quo Apostolius III. 16. proverb.

XXVI. PHERECYDES Syrii ex Syro Insula duo quibusdam fuisse videntur, unus Astrologus, cujus fuerit Heliotropium, de quo supra cap. VIII. num. 3. præceptor Thaletis à Tzetza dictus: & alter Theologus, Præceptor Pythagoræ. Ita è veteribus diserte Andron Ephesius apud Laertium Lib. I. sect. 119. in quam sententiam multa & inter se pugnantia disputantur à Salmasio ad Solin. p. 841. seq. edit. Paris. De Pherecyde Pythagoræ Magistro (qui ab altero forte haud diversus fuit, licet ante Thaletem atque adeo ante Olymp. LVIII. defunctus) consulere juvat spicilegium Antiquitatis Laur. Begeri viri præstantissimi nec sine insigni elegantiorum literarum jactura hoc ipso anno 1705. extincti, p. 136. seq. & qui imaginem Pherecydis itidem conspiciendam offert Jac. Gronovium V. Cl. Thesauro Antiqv. Gr. Tomo 2. tab. XXXVII. Scriptum hujus Pherecydis, quem nullo præceptore usum sed Phœnicum arcana scripta evolvisse Suidas refert, fuit

Περὶ φύσεως καὶ θεῶν, quo de argumento primus Græcis eum scripsisse ait Theopompus apud Laertium Lib. I. sect. 127. Initium ejusdem Libri (non Genealogici operis â Pherecyde Atheniensi scripti, ut

Salmasius suspicabatur) affert idem sect. 119. unde prosa eum scripsisse constat, quod etiam diserte testantur Apulejus & alii, licet μίησιν vocat Maximus Tyrius diss. 29. qua de re dixi Lib. I. c. I.

Epistola sub Pherecydis nomine ad Thaletem legitur apud Laertium Lib. I. sect. 122. qua morti vicinus scripta sua de Theologia ipsi committit, si videatur, evulganda.

Fabula à Pherecyde scriptæ memorantur Abulpharajo p. 53. *Pharachudis auctor fabularum, praceptor Pythagora.* Fortassis quoniam Theogoniam refertam commentis Poetarum ad Pherecydem Syrium retulit, ut facit etiam Suidas.

Fuit & Pherecydes alter non multo junior Atheniensis, auctor Theogoniæ * in decem libros tributæ, qui Historicus & γενεαλόγος dicitur veteribus. Collegisse etiam Orphei scripta, & scripsisse αὐτόχθονας sive περὶ τῆς Ἀττικῆς ἀρχαιολογίας libros decem & Παραινέσεις carmine Heroico. Ab hoc Pherecyde Atheniensi diversum tertium Pherecydem Lerium agnoscit Svidas, qui scripserit tum alia tum περὶ Λέρυ, περὶ Ἰφιγενείας & περὶ τῶν Διονύσυ ἑορτῶν. Sed eundem esse cum Atheniensi disputat Vossius, quem vide Lib. IV. de hist. Gr. cap. 4. vide etiam Salmasium loco laudato commentarii ad Solin. & Meursium ad Helladii Chrestomath. p. 58.

XXVII. PITTACUS Mytilenæus qui Olymp. LII. 3. obiit & Pherecydis præceptor fuit, à Rep. abstinuisse, perinde ut Bias ac Thales traditur à Platone in Hippia majore, sub init. quanquam à Mytilenæis creatum Tyrannum referunt alii ut Plutarchus in Solone pag. 85. Scripserat teste Laertio Lib. I. sect. 79. & Svida, ἐλεγεῖα ἔπη DC. & *De legibus, ad cives* librum, soluta oratione. Legem ejus qua ab ebriis duplicem poenam repetiit memorat Alexander Aphrodisiensis IV. 29. ἀπειρῶν καὶ λύσεων & Anonymus in scholiis ad Aristotelis Rhetorica p. 49. Apophthegma Pittaci ad Amphiaraum vatem qui oblatas ab ipso opes recipere nolebat οὐ δ' ἔτι χρυσοῦ ἔρωτος ἐγεύσω, ἢ σὺ δ' ἂν χεῖρας ἑτοίμως εἶχε λαβεῖν, annotavit idem Anonymus pag. 38. Ab Alcæo Poeta versibus quamlibet proscissus, communi tamen voce septem sapientibus accenseri meruit, & singularem modestiæ atque abstinentiæ tulit laudem, quod non modo modicas facultates immensis opibus, sed & vitam privatam prætulerit tyrannidi. Vide Isidorum Pelus. Lib. V. Epist. 6.

Episto-

* Suidas hoc opus parum verisimiliter tribuit Pherecydi Syrio. ἔστι δὲ ἅπαντα ἃ συνέγραψε ταῦτα· ἑπτάμυχος ἤτοι Θεοκρασία ἢ Θεογονία, ἔστι δὲ Θεολογία ἐν βιβλίοις δέκα, ἔχουσα γένεσιν καὶ διαδόχους. At eum Pherecyden γενεαλόγον à Syrio distinguit Eratosthenes apud Laert.

Epistolium quod sub Pittaci nomine ad Crœsum legitur in Laertii Lib.I. sect.81. vel temporum ratio svadet suppositum esse, cum Crœsus regnare cœperit Olymp. LV. 3. duodecim post Pittaci mortem annis. *At* responderi potest binos fuisse Pittacos,& Mytilenæum legislatorem à priore distinguendum, & ætate juniorem. Laertius è Favorino & Demetrii Magnesii Homonymis: ἐγένοντο δὲ καὶ ἕτερος Πιττακὸς νομοθέτης ὅς καὶ μικρὸς προσηγορεύθη. Pittaci imaginem videbis ubi lubebit apud Fulvium Ursinum & in Laertio Wetsteniano, tum in Jac. Gronovii thesauro *A*ntiqv. Gr. Tom. 2. tab. XXXII.

XXVII. PROTAGORAS *A*bderites è bajulo** Democriti auditor, σοφία dictus & λόγος, *** cum & *P*hilosophiæ & eloquentiæ dedisset operam, claruit circa Olymp. LXXIV. Discipulos habuit complures, è quibus *Antimœrum* Mendæum celebrat Plato. *Leges* scripsit Thuriis teste Heraclide apud Laertium IX. 50. Præterea composuit *librum de Diis*, cujus initio (ex Magorum *P*ersarum disciplina si credimus *P*hilostrato 1. de Sophist.p.498. professus est se nescire εἴθ᾽ ὡς εἰσὶν, εἴθ᾽ ὡς οὐκ εἰσὶν, εἴθ᾽ ὁποῖοί τινες ἰδέαν. Euseb. XIV. præparat. p. 720. & 766. Confer Leopardum XI 11. emendat. Woveranum ad Minucii Felicis Octavium pag.8. & Menagium ad Laert.p.420. *A*pud Valerium Max. Lib.I. cap. 1. extern. pro *Diagora* nomine recte *Protagora* agnoscit MS. codex Petavianus quem penes If. Vossium inspexit Marqu. Gudius ὁ μακαρίτης. Sed & apud Sarisberiensem V.4. *P*olicratici p.222.pro *Pythagora* nomine legendum *Protagora*. Verba hæc sunt: *Sed forte quid de natura Deorum sentiret, in auribus corrupti populi proloqui non audebat,* (Plutarchus *qui legeret combustos esse libros Philosophi Protagoræ, & ipsum actum esse in exilium ab Atheniensibus, eo quod dubitaverat an de Diis vera essent quæ vulgo dicebantur.* Plures libros de Diis scripsisse colligas è latina versione Laertii IX. 54. sed colligas male, quia nihil aliud in græco legitur, quam primum omnium scriptorum suorum recitatum à *P*rotagora librum de Diis. *A*lia ipsius scripta fuere: περὶ τοῦ ὄντος * ἢ περὶ φύσεως, Porphyr. apud Euseb. X. 3. præparat. περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ ** καταστάσεως Laert. IX. 55. Ἀντιλογιῶν duo. ibid. & III. 37. & 57. ubi *P*latonem in libris de Rep. ex hoc ope-

** Hinc Epicuri scomma Laërt. X. 8.

*** Vide ad Ælian IV. 20 Var.

* Apud Sextum VII. contra Mathemat. p 149. non memoratur hic liber Protagoræ περὶ τοῦ ὄντος, ut visum Menagio, Sexti codices mendosos esse existimanti: sed Gorgiæ περὶ τοῦ μὴ ὄντος, ut infra c. 26. §. 5. annotavi.

** Varie hic titulus redditur. Aldobrandinus: *de prima commendatione* quasi συστάσεως legisset. Alius interpres: *de statu rerum in principio.* Sed Stanleius pag. 769. Hist. Philos. *De constitutione Principatus*, quæ non absurda est interpretatio.

opere profecisse notat. Περὶ πολιτείας id. IX. 55. Περὶ φιλοτιμίας. περὶ ἀρετῶν. περὶ τῶν ἐν ᾅδου περὶ τῶν οὐκ ὀρθῶς ἀνθρώποις πρασσομένων. προςτακτικός. Τέχνη ἐριστικῶν. περὶ πάλης. Δίκη ὑπὲρ μισθοῦ. περὶ τῶν μαθημάτων. ibid. Protagoræ μῦθον de natura benignissima animantibus matre, & mente instar omnium à Jove data hominibus, memorat Julianus Imp. Orat. VI. p. 194. Locum ejus de Pericle obitum filiorum fortiter ferente refert Plutarchus consolat. ad Apollonium p. 118. qui cum Protagora versatum Periclem refert in hujus vita p. 172. Videndus & Plato in Protagora, & Cicero in Bruto c. 12. Protagoræ *rerum illustrium disputationes* commemorans, qui deinde *communes* appellati sunt *loci*. Scepticismum ejus multis confutavit Democritus teste Plutarcho adversus Colotem p. 1109. Alius Protagoras astrologus, in quem Epicedium scriptum ab Euphorione testatur Laertius IX. 56. nescio an diversus à Protagora * Cyziceno cui Alexipharmaca sua inscripsit Nicander Colophonius. Protagoram etiam quendam Stoicum Laertius memorat, cujus forte libros Geographiæ laudat Marcianus Heracleota, & Tzetza Chil. VII. v. 648. videtur memorare inter scriptores mirabilium Historiarum. Fuit & Protagoras Cyprius Evagoræ F. frater Pythagoræ ac Nicoclis, cujus meminere Xenophon ac Pausan. Critonis Protagoras dialogus intercidit.

XXIX. ZENO Eleates, Parmenidis ** auditor, & Melissi, præceptor Leucippi ac Periclis clarus circa Olymp. LXXIX. De hujus vita & placitis non repetam quæ viri docti ad Laertium IX. 25. seq. & acutissimus Baylius in Lexico. Exstat & Aristotelis liber de dogmatibus Zenonis, Xenophanis & Gorgiæ. Scripta illius plurima olim ferebantur. Laertius: Γέγονε δὲ ἀνὴρ γενναιότατος καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ ἐν πολιτείᾳ. Φέρεται γοῦν αὐτοῦ βιβλία πολλῆς συνέσεως γέμοντα. Idem III 48. Διαλόγους τοίνυν φασὶ πρῶτον γράψαι Ζήνωνα τὸν Ἐλεάτην. Et dialecticæ inventorem laudat in proœmio sect. 18. & lib. IX. 25. Svidas ait eum scripsisse ἔριδας, & πρὸς τοὺς φιλοσόφους & περὶ φύσεως. Addit etiam composuisse ἐξήγησιν τῶν Ἐμπεδοκλέους, quod temporum ratio vix patitur, neque enim Empedocles Zenone hoc Eleate antiquior sed junior fuit, natus demum Olymp. LXXVI. 4. Fuere & Zenones alii, *** ut *Zeno Citieus* Stoicæ se-

ctæ

* Etiam Protagoridam quendam Cyzicenum laudat Athenæus, ejusque libros περὶ τῶν ἐν Δάφνῃ ἀγώνων ἢ πανηγύρεων itemque alios περὶ τῶν Κωμικῶν ἱστοριῶν.

** Plutarch. adversus Colotem p. 1126. Euseb. XIV. præparat. p. 758. Plutarch. in Pericle p 154.

*** Apud Valerium Max. III. 3. extern. 3. *ejusdem nominis Philosophus* non est alius Zeno, sed idem de quo ante dixerat Zeno Eleates.

ctæ conditor(Olymp.CXXX.adhuc superstes), quem cum Eleate confundunt Epiphanius hæresi V. 1. & Ammianus Marcellinus XIV. 9. atque è recentioribus Jacobus Gronovius T. 2. Antiquitatt. Græcar. tabula LXIV. imaginem Zenonis referens quam habes etiam in Fulvii Ursini elogiis p.65. & in Laertio Wetsteniano. *Zeno Sidonius* Philosophus Megaricus, quem hic de quo jam dixi Citieus audivit. Vide Menagium pag.279. ad Laert. *Zeno* alter *Sidonius* junior, Philosophus Epicureus à Cicerone & Pomponio Attico frequentatus, de quo vide si placet Petrum Baylium in Lexico edit. secundæ, *Zeno Tarsensis* Chrysippi Stoici discipulus, de quo Lipsius Lib.I. Manuduct. cap.11. *Zeno Medicus* Herophileus, de quo Harduinus ad Plinium. Itemque alii Meursio ad Chalcidium p.30. Jonsio p.116. seq. de Scriptoribus Hist. Philos. & viris doctis ad Svidam, ac Laertium VII. 35. dicti. De *Zenone Cyprio* Juliani Imp. temporibus archiatro dixi ad Eunapium. Zenonis cujusdam somnium refert Artemidorus IV. 33. Mitto Zenonem Tyri episcopum, Zenonem Veronensem & alios huj9 nominis, in Historia Ecclesiastica obvios.

XXX. SOCRATES Sophronisci F. Philosophus egregius Atheniensis, cicutam jussus bibere Archonte Lachete Olymp. XCV. 1. ætatis 70. teste Eusebio Chron. Aristide Orat. 2. Platonica, & Laërtio II, 44. licet auctor Chronici Paschalis pag. 168. Socrati tribuit annos ætatis nonaginta, & toxicum hausisse refert Olymp. CIV. 1. Audivit Anaxagoram & Archelaum, atque ut nonnulli apud Laertium II. 19. Damonem. De quo Damone Sophista ac Musico meminit præter Platonem Plutarchus lib. de Musica & in Pericle p. 153. seq. ut alios in præsenti omittam. Scholam ipse non habuit Socrates, sed vitæ omni tempore cum amicis & quiqui eum accederent est philosophatus, ut præter alios notatum eidem Plutarcho an seni gerenda Resp. p.796. A Rep. gerenda abstinuit, sed cum pro patria esset decertandum, hoc neutiquam recusavit. Vide Ælian. III. 17. Var. Lucianum parasito T. 2. pag. 259. Plutarchum Alcibiade pag.194. seq. & Athenæum V. p.215. seq. Sed non equidem de Socratis militia vere dixeris quod Alexandro M. majora Socratem gessisse ait Julianus Imp. Epistola ad Themistium pag. 264. Cato Major hoc unice in illo est admiratus quod cum uxore difficillima & stupidis liberis comiter vixisset, ut refert Plutarchus in vita Catonis p. 347. non alioqui eum contemsit ut λάλον & βίαιον. id. p. 350. Nihil scripsisse Socratem affirmant Cicero 3. de Oratore, Plutarchus, *Aristides,

* Plutarchi & Aristidis loca attuli supra c.12. num.4. Vide & Allatium de scriptis Socratis p 80. seq. & eruditam diatribam Godfridi Olearii, qua Allatium plura Scripta Socrati levibus argumentis vindicantem impugnat. Lips. 1696. 4.

stides, quibus adde Dionem Chrysost. diss. LIV. Origenem Philosophumenis p. 279. Laertium procem. Sect. 16. Hieronymum adversus Rufinum Apologia, & Augustinum lib. I. c. 7. de consensu Evangelistar. Alii scripta ei tribuunt non unius generis.

De *Fabulis Æsopiis* à Socrate in versus translatis dixi supra cap. IX. num. 5. & 6. Nunc tantum addo hoc eum fecisse in carcere, uti Anaxagoras Circuli quadraturam in carcere scripsit, Boëthius Consolationem Philosophiæ in carcere composuit.

De *Epistolis* tributis Socrati, c. X. num. 35.

Paanâ in Apollinem, meminit Plato Phædone & Themistius Orat. 14. (edit. Harduini, 2. p. 27.) qui προοίμιον vocant, ut Suidas ὕμνον. Laërtius II. 42. à Dionysodoro abjudicatum Socrati παιᾶνα testatus, hoc affert initium:

Δήλι Ἄπολλον χαῖρε καὶ Ἄρτεμι παῖδε κλεεινώ.

Unde de uno eodemque accipiendum quod Dio Chrysost. diss. XLI. p. 507. ait Socratem fecisse παιᾶνα εἰς τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Apulejus in floridis: *Canit Empedocles carmina, Plato dialogos, Socrates hymnos, Epicharmus modos, Xenophon Historiam, Xenocrates Satiras.*

Ἐγκώμιον Γρύλλου. Hermippus apud Laert. II. 55. sed pro Socrate eo loco legendum Naucrates ex Dionysii Halic. τέχνῃ c. 6. uti recte observavit Clariss. Gotfridus Olearius.

Ἐπιτάφιος. Aristoteles III. 14. Rhet. at ibi Isocratis nomen pro Socrate reponendum, uti apud Dionysium loco laudato male legebatur ὁ τοῦ Σωκράτους ἑταῖρος Ναυκράτης pro ὁ τοῦ Ἰσοκράτους. Vide Meursium V. 14. & IV. 4. Attic. Lect.

Euripidem in scribendis Tragœdiis à Socrate adjutum jactabant Comici Mnesilochus, Callias & Aristophanes apud Laertium II. 18.

Æschines Socraticus quoque arguebatur dialogos, qui revera Socratis essent, à Xanthippe accepisse & pro suis edidisse. Vide quæ viri docti ad Laert. II. 60. & Hesychium Illustrem. Allatii dialogum de scriptis Socratis. 103. 108.

Plato denique scripta sua pro Σωκρατείοις λόγοις venditare ipse voluit ut ex Epistolis ejus constat. Confer Julianum Orat. VI. p. 189. Allatium p. 91. seq. Sed & alii passim ad scripta Platonis respicientes, Socratem laudant auctorem. Ita locus Salviani lib. VIII. de provident. ex quo Meursius in Bibl. Græca p. 1606. colligit Socratem scripsisse de Legibus & de Rep. manifeste respicit Platonis Politiam & libros de legibus. Sic Platonis Jonem in animo habuit Suidas, Socratem laudans

in

in Διθυραμβοδιδάσκαλοι. Meletius Lib. de hominis structura videtur respicere Platonis Timæum, cum ait: Σωκράτης ἢ ἐτυμολογίας μᾶλλον μορίων καὶ ὀνομάτων ἐν τῷ περὶ φύσεως ἀνθρώπου συντάγματι αὐτοῦ ὡς γραμματικὸς ἢ φιλόσοφος συνετάξατο. Arrianus quoque Lib. II. c. 1. Epictetearum diss. ita intelligendus, τί οὖν; Σωκράτης οὐκ ἔγραφε; καὶ τίς τοσαῦτα; *Quid itaque? nihilne scripsit Socrates? imo quis tot ac tanta?* si nimirum dissertationes ejus à Platone, Xenophonte & aliis discipulis in literas missæ computentur.

Apud scriptorem Altercationis Synagogæ & Ecclesiæ Socrates traditur XXIV. libros Ethicos composuisse, sed Meursius in libro de scriptis Theophrasti notavit excidisse nomen hujus Philosophi, ut totus locus legendus sit in hunc modum: *Ethica inventor Socrates fuit, de qua* (Theophrastus) *XXIV. libros secundum positivam justitiam scripsit.* Confer Menagium ad Laert. V. 44.

Dolendum est fatis præmaturis Joh. Jonsii interceptam Historiam ejus Socraticam, quam vir doctissimus pollicetur p. 37. libri de Scriptoribus Hist. Philosoph. Idem p. 12. testatur viginti fere Socrates se in veterum scriptis observasse, in quibus fuerunt haud dubie 2) Socrates historicus Argivus à Scholiaste Pindari & aliis laudatus. 3) Socrates Aristotelis Magister, 4) Socrates Bithynus, Peripateticus. 5.) Socrates Cous qui ἐπικλήσεις Θεῶν scripserat de quibus Reinesius p. 437. Var. Lect. 6) Socrates Epigrammatum Poëta, 7) Socrates Rhodius. 8) Socrates socer Pisistrati, 9) Socrates Achæus Cyri hospes, 10) Socrates Thebanus statuarius, 11) Socrates histrio, 12) Socrates Thracicarum rerum scriptor: de quibus singulis Menagius ad Laertii II. 47. Præterea 13) Socrates pictor Plinio memoratus, 14) Socrates Grammaticus, Etymol. M. in εὐθοῖς 15) Socrates CPolitanus, cujus Historia Ecclesiastica ad Theodorum scripta exstat. 16) C. Valerius Socrates in veteri inscriptione apud Sponium p. 60. Miscellaneor. 17) Socrates Chirurgus, Cœl. Aurelian. V. 1. Chron. passionum. 18) Alius ut videtur Socrates Medicus, cujus ecligma pro tabidis refert Nicolaus Myrepsus de antidotis sect. 1. c. 174. Nescio quem Socratem respicit Schol. Apollonii ad Lib. I. ubi laudat Σωκράτην ἐν τῷ περὶ Εἰδοθέαν. Sane apud Suidam in χιάζειν laudatur Ἰσοκράτης ἐν τοῖς περὶ Εἰδοθέαν. Similiter Socrates Dinarchi Rhetoris Pater alius est Sostrotus. Vide Plutarch. pag. 850. At quando apud Scholiasten Aristophanis laudatur Socrates in libris Κρητικῶν, legendum Sosicrates, quemadmodum etiam in Laertii codicibus Socratis nomen pro eodem Sosicrate male irrepsit, ubi laudatur ἐν

πρώτῳ διαδοχῆς, etsi uterque locus imposuit Vossio pag. 414. de Hist. Græcis. Fuit & Socratides quidam Pamphilæ Epidauriæ maritus. Suid. Παμφ. tum Socration laudatus Galeno.

Forma * Socratis Philosophi licet passim ex Zopyri Physiognomonis sententia apud Alexandrum Aphrodisiensem lib. de fato pag. 31. ut nequam & tetrica describitur, nec admodum amœna occurrit apud Chiffletium libello de gemmis Socratem referentibus, Fulv. Ursinum pag. 50. & 51. elog. tum in Laërtio Wetsteniano & apud Gronovium Tom. 2. thesauri tab. LXVI. aliosque, tamen si Epictetum audimus sive Arrianum IV. 11. diss. illi fuit τὸ σῶμα ἐπίχαρι καὶ ἡδὺ ὥς' ἥρων αὐτοῦ οἱ ὡραιότατοι καὶ εὐγενέστατοι καὶ ἐπεθύμουν ἐκείνῳ παρακατακλίνεσθαι μᾶλλον ἢ τοῖς εὐμορφοτάτοις. Et quicquid criminetur Aristophanes, nihilominus ut ait idem Epictetus, πάντες οἱ γεγραφότες περὶ Σωκράτους πάντα τἀναντία αὐτῷ προσμαρτυροῦσιν, ὅτι ἡδὺς οὐ μόνον ἀκοῦσαι ἀλλὰ καὶ ἰδεῖν ἦν. Neque omittendum quod de Socrate Plutarchus in Catonis vita p. 339. è Platone, quod iis qui cum ipso versarentur, eminus quidem visus sit ἰδιώτης καὶ σατυρικὸς καὶ ὑβριστής, at propius inspicientibus cognitus σπουδῆς καὶ πραγμάτων μεστὸς, καὶ δάκρυα κινῶν τοῖς ἀκροωμένοις.

De Socrate olim scripserat Tiberianus, quem laudat Fulgentius de continentia Virgiliana: Aristoxenum enim, Porphyrium aliosque Jonsio notatos, & qui de Socraticis egerunt Idomeneum ac Phaniam libenter prætereo. Demetrius Phalereus ἐν Σωκράτει, sive libro de Socrate allegatur à Plutarcho in Aristide p. 318. & 319. ubi ex eo refert Socratem non fuisse egenum. Panætium ἐν τοῖς περὶ Σωκράτους laudat idem p. 335. Apologiam Socratis composuerunt Plato, Xenophon, itemque alii, ut infra Lib. III. dixi in Platone. Derisus Socrates ab Eupolide quoque, ut testatur Lucianus in reviviscentibus T. 1. p. 404.

XXXI. ÆSCHINES Lysaniæ F. Atheniensis, ab Oratore ** Atrometi F. (de quo infra c. XXVI.) distingendus, Socratis auditor & cul-

* Ventrosum Socratem fuisse innuit Syrianus in XIII. Metaphys. p. 103. simum Athenæus V. p. 219. simum & calvum Boëthius 2. de interpretat. p. 326. & 5. pag. 416. Simplicius in 3. de anima commentar. 39. Chrysippo vultu consimilem alii notarunt. Vide Augustinum capite undecimo de categoriis.

** Confunditur in editione Laërtii Amstelodamensi p. 115. ubi Æschinis Oratoris imago exhibetur pro Æschine Socratico, ut notatum Jacobo Gronovio T. 2. thesauri in addendis ad tabulam 94. sed notatum nimis acerbe ab eo qui similem ἀβλεψίαν in Zenone commiserat, ut monebam §. XXIX. Æschinis Sphettii Socratici Philosophi circa Olymp. CIII. 3. clari meminit Diodorus Sic. XV. p. 497. Alius Æschines Neapolitanus, Platonicus, de quo infra lib. III. c. 2.

cultor assiduus, sed Platoni non valde amatus, vide Laert. III. 36. & Athenæum XI. pag. 507. ubi narrat unicum discipulum Xenocratem inopi Æschini à Platone fuisse subtractum. Dionysio tamen Tyranno Æschinem commendavit Plato ut refert Plutarchus pag. 67. de dignoscendo adulatore. Aristotelis Mythi qui Æschinis discipulus fuit, mentio apud Laertium V. 35. Dialogi Æschinis μακροὶ καὶ ἀσεῖοι (ut ait Lucianus in Parasito) & Socraticum servantes Characterem, fuere hi septem teste Laertio II. 61. & Svida in Αἰσχίνης:

Ἀλκιβιάδης. Aristides Orat. 1. Platon. p. 35. Athen. Lib. XIV. p. 656.

Ἀξίοχος, in quo Alcibiadem acerbe perstrinxit tanquam vinosum & mulierum corruptorem teste Athenæo V. p. 220. quod in Axiocho qui inter Platonis scripta occurrit, non legitur. Meminere Axiochi Æschinis Harpocratio, Pollux, Svid.

Ἀσπασία. * Harpocrat. in Ἀσπασ. Athen. Lib. V. p. 220.

Καλλίας. Athen. Lib. V. p. 220.

Μιλτιάδης primus ordine dialogus, ideoque reliquis etiam judice Laertio imbecillior, sed quo tamen gratiam Dionysii Siciliæ Tyranni sibi Æschinem conciliasse testatur Lucianus in parasito T. 2. p. 254.

Ῥίνων. Pollux. Lib. VII.

Τηλαυγής. Athenæus, ac Demetrius περὶ ἑρμην §. 310. respicit & §. 172. & M. Antonius VII. 66. ex Menagii emendatione.

Præterea sub Æschinis nomine ferebantur dialogi alii dicti ἀκέφαλοι, sed minus elaborati atque ingeniosi, sive ut ait Laertius II. 60. σφόδρ' ἐκλελυμένοι, καὶ οὐκ ἐπιφαίνοντες τὴν Σωκρατικὴν εὐτονίαν. Hi à Svida referuntur itidem septem: Περὶ ἀρετῆς, Δράκων, Ἐρασίστρατος, Ἐρυξίας, Πολύξενος, Σκυθικοί, Φαίνων.

Arguebatur Æschines ut qui Antisthenis scripta expilasset, vel qui

* De Aspasia Milesia Axiochi filia, quæ Socratem docuit & Periclem, hujusque linguam ad Gorgiæ imitationem exacuit ut ait Philostratus Epist. pag. 817. vide Platonem Menexemo, Aristoph. Acharnenses, Plutarchum Pericle, p. 165. & 169. Athenæum XIII. p. 569. seq. Lucianum in Gallo & amoribus, Harpocrationem, Svidam &c. E recentioribus Bælium in lexico, ubi de Pericle agit, sub littera M. & N. Effigies ejus, (si tamen ejus effigies, de quo dubitat Menagius in Historia mulierum Philosophar. p. 10.) galeata apud Jac. Gronov. T. 2. Antiqv. Gr. tabula LXXXV. Antisthenes quoque librum Aspasiæ nomine scripserat. Laërt. VI. 16. & Herodicus Cratetius vulgaverat ἔπη sub Aspasiæ nomine, è quibus nonnulla producit Athenæus V. p. 219. idem Antisthenis dialogum laudat Aspasia inscriptum, pag. 220. Fuit & alia Aspasia Cyro & postea Artaxerxi dilecta, de qua Plutarchus Pericle p. 165. & Artaxerxe p. 1024. seq. & Ælianus XII. 1. Var. Itemque alia meretrix de qua Svidas.

qui Socratis ipsius à Xanthippe acceptos dialogos pro suis publicasset. Alii à Pasiphonte Eretrico sua Æschinis nomini supposita esse notarunt.
Λόγων περὶ Θαργηλίας in quo Gorgiam fuerit imitatus, laudat Philostratus Epist. ad Juliam Augustam p. 887. seq. Ἀπολογίαν τοῦ πατρὸς Φαίακος τοῦ στρατηγοῦ, Laert II. 63. *Epistolam ad Dionysium* id. Alia sub ejus nomine Epistola inter editas ab Allatio exstat, numero XXIII.

XXXII. ANTISTHENES Atheniensis, Gorgiæ primum deinde Socratis auditor & auctor sectæ Cynicæ ἡρακλεωτικός τις ἀνὴρ τὸ φρόνημα, *Herculeo * vir animo*, varia scripsit distributa in tomos decem, quæ vide si placet apud Laertium VI. 16. seq. & quæ ad illum locum Menagius ac Casaubonus. Inter alia ibi memorantur Antisthenis Αἴας & Ὀδυσσεύς quæ hodieque exstant, & sunt breves μελέται sive declamationes sub Ajacis & Ulyssis nomine compositæ. *Græce* eas edidit *Aldus* cum Æschinis, Lysiæ & aliorum Orationibus. Venet. 1513. fol. Inde *H. Stephanus* inter Oratores veteres A. 1575. fol. *Latine* vertit *Guil. Canterus*, ad calcem Aristidis, Basil. 1566. fol. Legitur quoque Epistola sub Antisthenis nomine ad Aristippum, inter Socraticorum Epistolas ab Allatio editas. Vide supra cap. X. num. 35. Dissertationem περὶ τοῦ μὴ εἶναι ἀντιλέγειν & simultatem inde cum Platone ortam, scriptumque adversus hunc dialogum Σάθωνα memorat Laertius III. 35. Sed & Platonem in dialogos suos quædam ex Antisthenis diatribis transtulisse notavit Athenæus XI. p. 508. è Theopompo Chio. Antisthenis προτρεπτικός allegatur à Polluce VI. 98. & X. sect. 98. Æschinem Socraticum olim arguit Persæus quod Antisthenis scripta quædam sibi tribuisset, apud eundem Laertium II. 61. De libro Magico quem huic Antistheni à quibusdam tributum ait Suidas, dixi in Elencho scriptorum Aristotelis deperditorum. Antisthenis sectatores Ἀντισθένειοι appellantur Aristoteli VIII. 3. Metaphysic. Antisthenes qui τῶν Φιλοσόφων Διαδοχὰς scripsit non Cynicus fuit, ut Meursio in Bibl. Attica visum, sed junior quidam, fortasse Rhodius ** ille Historicus qui Historiam patriam consignasse colligitur è Polybio excerpt. Peiresc. p. 69. seq. & Peripateticus vocatur à Phlegonte c. 3. Mirabil. Alius teste Laertio VI. 19. fuit Antisthenes Ἡρακλείτειος, alius item Antisthe-

* Sic reddenda sunt verba illa apud Euseb. XV. 13. præparat. non, ut eruditus interpres, *sensu animoque tenus Heracleoticus*. Notum est Cynicos sese Herculis præcipue æmulos atque imitatores venditasse.

** Ita quidem Vossius p. 325. de Hist. Gr. & Jonsius p. 329. de scriptoribus Hist. Philos. Sed pace Menagii alius fuit Antisthenes non Rhodius sed cognomento ῥόδος, Agrigentinus, cujus opes ac magnificentiam in nuptiis filiæ describit Diodorus Sic. Lib. XIII. p. 205.

tisthenes Medicus de quo Schol. Aristophanis ad Ecclesiazus. alius Antisthenes Parius, quem à se arcet Apollonius apud Philostratum IV. 4. alius Antisthenes quem Alexandri res gestas scripsisse ait Volaterranus, nisi eum confudit cum Callisthene, uti Hendreichius in pandectis Brandenburgicis affirmat Antisthenem Thasium, qui cum Nearcho navigarit, à Strabone allegari. Sed is Straboni Lib. XVI. p. 766. est Androsthenes. Incertum est quem Antisthenem laudet Plinius XXXVI. 12. inter eos qui de pyramidibus Ægypti scripserunt, itemque cujus librum tertium Μελεάγριδ☉ in testimonium citat Plutarchus de fluminibus.

XXXIII. ARISTIPPI Cyrenæi, Socrati familiaris, & qui primus Socraticorum didactrum ab auditoribus exegit, (teste Svida) imago ex F. Ursini gemma occurrit in Laertio Wetsteniano & in Thesauro Gronovii T. 2. tabula LXXXIV. Apud Dionysium in Sicilia versatus esse traditur à Luciano in parasito T. 2. p. 254. De simultate ejus cum Xenophonte Svidas meminit in Ἀρίστιππ☉. De inimicitiis cum Platone vide Laertium III. 36. & Athenæum XI. p. 507. qui p. 508. è Theopompo Chio notat Platonem ex Aristippi diatribis argumenta dialogorum quorundam suorum repetisse. Scripta ejus refert idem Laertius II. 83. seq. & alibi laudat ejus περὶ τῆς ἡδονῆς X, 4. & libros περὶ παλαιᾶς τρυφῆς pluribus locis, tum περὶ φυσιολόγων VIII. 21. Sub Aristippi nomine Epistolæ quædam editæ à Leone Allatio, ut dixi c. X. num. 25. Apophthegmata hujus aulici * vere Philosophi è Laertio, Plutarcho, Svida, aliisque exponit Paulus Leopardus in Aristippi vita pag. 44 seq. Alios præterea octo Aristippos refert Menagius ad Laert. p. 114. ex quibus fuit Aristippus, hujus de quo agimus Cyrenaicæ sectæ Principis ex filia Arete nepos, à qua institutus μητροδίδακτος nomen meruit. Alios μητροδιδάκτους celebrat Menagius in Historia mulierum Philosoph. ubi de Arete. Rufinum, *Aristippum sui temporis* appellat Hieronymus in Apologia.

XXXIV. CEBES Thebanus, Socratis teste Xenophonte 1. ἀπομνημονευμ. p. 418. auditor, qui à Platone loquens inducitur in Phædone, & Phædonem hortante Socrate servum emisse traditur apud Gellium II. 18. Macrobium lib. I. c. 11. Saturnal. & Lact. III. 24. Scripsit & ipse dialogos tres, ut notatum Laertio II. 125. & Svidæ, quorum tituli: Ἑβδόμη, Φρύνιχ☉ & ΠΙΝΑΞ. Sed duobus prioribus deperditis solus ad nos tertius pervenit, in quo continetur elegans & lectu digna expositio philosophica Fabulæ sive imaginis miræ ac singularis, universam vitæ humanæ

* Horat. *Omnis Aristippum decuit color, & status, & res.* Confer Aristippum Balsaci.

manæ rationem * adumbrantis, quam Athenis, vel Thebis potius, in templo Saturni dedicaverat aliquis (Arabi Paraphrastæ si credimus Lacedæmonius) Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον. Hunc dialogum Cebetis illius antiqui esse suadent præter Laërtium & Svidam Lucianus lib. de mercede conductis T. I. p. 479. & in Rhetorum præceptis T. 2. p. 311. tum Julius Pollux III. 16. Tertullianus de præscript. c. 39. & Chalcidius in extremo commentarii ad Timæum Platonis pag. 462. quorum omnium loca Jacobus Gronovius Vir Cl. suæ præfixit Cebetis editioni. Idem in notis p. 105. & 108. observavit Dionem Chrysostomum Orat. 2. de Regno & Aristænetum lib. I. Epist. 2. quædam ex hac Cebetis tabula expressisse. Præ cæteris autem omnibus Chalcidii locus annotandus est, quia ex illo colligere licet verba ex quibus viri quidam docti conjiciunt dialogum hunc Cebeti suppositum, à Chalcidio lecta non fuisse. Hodie quidem in Cebete hæc legenti occurrunt p. 29. laudatæ edit. Τίνες ἂν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν ποιηταὶ, ἔφη, οἱ δὲ ῥήτορες, οἱ δὲ διαλεκτικοὶ, οἱ δὲ μουσικοὶ, οἱ δὲ ἀριθμητικοὶ, οἱ δὲ γεωμέτραι, οἱ δὲ ἀστρολόγοι, οἱ δὲ ἡδονικοὶ, οἱ δὲ περιπατητικοὶ, οἱ δὲ κριτικοὶ, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις παραπλήσιοι. Merito mirantur Viri eruditi ** quomodo Cebes meminisse potuit Peripateticorum & ἡδονικῶν sive Aristippeorum Epicureorumque, qui ipso fuere posteriores, tum Criticorum, quorum ab Aristotele demum vocata est natio? Neque Dialecticæ *** illa ætate erat tam contemtum vel abusu dehonestatum nomen, ut ψευδοπαιδεία & non ipsi Philosophiæ accenseretur. Sed in Chalcidii verbis præsentem Cebetis locum laudantis nihil horum occurrit, sed tantum mentio fit Geometricæ, Musicæ, Arithmeticæ & Astrologiæ. Cum Chalcidio consentit paraphrasis Arabica, quam vide p. 58. nisi quod pro Astrologia habet Geodœsiam.

Versio-

* Addit Svidas: ἔστι δὲ τῶν ἐν ᾅδου διήγησις, enarrantur enim in tabula quæ animabus contingunt antequam in corpora immittantur. Deinde varii hominum mores in hac vita, varia studia, & quis illa maneat exitus, si vel per angustam virtutis semitam ambulent, vel latam voluptatis ac vitiorum viam ingrediantur. Stanleius p. 121. Hist. Philosoph. illam τῶν ᾅδου διήγησιν putat diversam à Tabula, quod a mente Svidæ videtur esse alienum. Verba Cebetis sub init. ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, sic reddit Salmasius præf. ad paraphrasin Arabicam: *in quo inerat pictura quadam nova ac mira* (non *peregrina*, ut alii transferunt) *& fabulas continens sibi peculiares.* Has deinde persequitur hospiti senex ὁ περιηγητὴς τῆς εἰκόνος, ut possit appellari è Luciano lib. de calumnia T. 2. p. 403.

** Vide Sam. Petiti Miscellanea Lib. IV. cap. 4.

*** Jac. Thomasius dissertat. XXXIV. de septem artibus liberalibus p. 380. seq.

Versiones & Editiones Tabulæ Cebetis.

Tertullianus cap. 39. de præscript. testatur a propinquo quodam suo Pinacem Cebetis versibus explicatum Virgilianis. Sed illa Metaphrasis pridem intercidit.

Latina prosâ non ineleganter ex integriore codice Græco vertit *Ludovicus Odaxius* Patavinus, (qui Igubii in Italia vixit circa A. C. 1485. teste Gesnero, cujusque aliquot ad Politianum Epistolæ exstant libro III.) A. 1497. fol. edente Philippo Beroaldo. Recusa est hæc versio cum scholiis *Huldrici Fabri* Rheti, Viennæ 1519. 4.

Marsilius Ficinus quoque Cebetem latine reddidisse traditur, saltim editam esse ejus versionem non puto.

Justi Velsii Hagani translatio cum commentariis ejusdem copiosis lucem vidit Lugd. 1551. 4.

Odaxii versio cum animadversionibus *Joh. Camertis*, ad calcem Solini & Flori ab eodem Camerte illustrati. Basil. 1557. fol.

Hieronymi Wolfii translatio cum notis ejus plus simplici vice recusa post primam editionem Basil. 1560. 8. *Casparis Barthii* in Variis ejus opusculis, Hanoviæ A. 1612. 8. editis p. 319. seq.

Latinis versibus Heroicis Cebetis Tabula reddita à *Samuele Scharlachio*, adjecta ejus Satira de ingruente iterum barbarie. Francof. ad Viadr. 1614. 4.

Erici Ericii Pantoppidani Metrica Paraphrasis. Paris. 1642. fol.

Græce editus Cebes cum Pythagoræ aureis carminibus &c. Paris. 1557. 4. apud Martinum Juvenem, quæ editio valde commendatur à Jac. Gronovio ut non solum elegans sed etiam præ cæteris emendata.

Ex *Joh. Caselii* recensione. Helmst. 1594. 4.

Græce & Latine Cebetis pinacem primus in lucem edidit Aldus, inde recuderunt Basileenses, additis Batrachomyomachia, Galeomyomachia &c. A. 1541. 8.

Cum versione *Hieronymi Wolfii* & notis prodiit frequentissime in 8. & minore forma cum notulis *Joh. Danielis Snecani* Medici. Vide infra lib. IV. ubi de Epicteto.

Cum versione & notis *Johannis Caselii* primus edidit Geverhartus Elmenhorstius Lugd. Bat. 1618. 4. Cum eadem versione excusa exstat Hannoveræ 1646. 12. Animadversiones quædam in editionem Cebetis Caselianam occurrunt in libro primo Observationum *H. Ernstii* cap. 1. seq.

Cum versione & notis *Danielis Clasen*. Magdeb. 1652. 4.

Cum argumentis capitum à *Mich. Boschio*. Argentor. 1604. 8.

Cum versione Lud. Odaxii latina, & *Arabica* *. Metraphrasi è Bibl. *Joh. Elichmanni* cujus latina Arabicæ Metaphraseos translatio adjuncta est. Lugd. Bat. 1640. 4. è Bibl. *Claudii Salmasii* ad calcem Epicteti & Simplicii, ejusd. Salmasii commentariis illustrati, & aureorum *Pythagoræ* carminum Arab. & Lat.

Cum versione Hieron. Wolfii & notis *Merici Casauboni*, Lond. 1659. 8. ad calcem Epicteti. Cum eadem Versione Oxon. 1680. 8. & in editione Epicteti ac Cebetis, quam cum variorum notis curavit *Abraham Berkelii*, Lugd. Bat. 1670. & Delphis Batav. 1683. 8.

Cum versione ad literam, concinnata in tironum usum à Socero meo dilectissimo *Johanne Schulze* Hamb. 1694. 12.

Præ cæteris commendanda editio Viri Cl. *Jacobi Gronovii*, qui Cebetem edidit cum H. Wolfii versione & notis suis Amst. ex H. Wetstenii officina 1687. 8. Edidit autem recensitum ad tres codices MSS. vetustum unum, alterum juniorem, tertium à Jano Lascari exaratum & ad editionem Paris. 1557. Habet præ reliquis hoc peculiare, quod clausulam ejusdem argumenti cum ea quam habet Arabicus Metaphrastes, licet breviorem longe atque adeo eandem quam Odaxius pridem latine vertit, nulla autem alia ante Gronovianam editio exhibet Græce, repræsentavit è MS. codice, quam hoc quoque loco, quia paucis verbis constat, in eorum gratiam qui Gronoviana editione destituuntur apponere volui. *Ἀγνοοῦσι γὰρ ὅτι οὐ γίνεται ἐκ κακῶν ἀγαθόν. Πλοῦτον δέ ἐστι πολλοὺς κτησαμένους ἰδεῖν ἐκ κακῶν καὶ αἰσχρῶν ἔργων. Οἷον λέγω ἐκ τοῦ προδιδόναι καὶ λῄζεσθαι καὶ ἀνδροφονεῖν καὶ συκοφαντεῖν καὶ ἀποστερεῖν καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν καὶ μοχθηρῶν.* C. *ἔστι ταῦτα.* D. *Εἰ τοίνυν γίνεται ἐκ κακοῦ ἀγαθὸν μηδέν, ὥσπερ εἰκὸς, πλοῦτος δὲ γίνεται ἐκ κακῶν ἔργων, ἀνάγκη μὴ εἶναι ἀγαθὸν τὸν πλοῦ-*

* Salmasius in præfat. testatur Paraphrasin illam incerti auctoris depromtam è Codice ante annos sexcentos exarato, qui Ethici & Politici argumenti ex auctoribus Indicis, Arabicis & Persicis compilatus est, & ex Oriente à Jac. Golio allatus servatur in Bibliotheca Academiæ Lugd. Bat. Eodem Salmasio observante non optima fide in Cebete vertendo Arabs iste est versatus, *nam & multa adtexuit, alia vero detraxit, plurima interpolavit, immutavit, invertit, nec pauciora non ipsi intellecta perperam & contra mentem Græci auctoris expressit. Quod non huic tantum versioni vel paraphrasi peculiare est, sed fere omnibus commune quæcunque hodie ab Arabibus è Græco expressa visuntur.* Auctor versionis hujus sive Paraphraseos loquentem cum Cebete inducit Herculem Philosophum quem ipse commentus est Socraticum, quoniam nempe in Græco codice bis vel ter occurrere vidit tritam admirandi formulam, ὦ Ἡράκλης!

πλοῦτον. C. συμβαίνει οὕτος ἐκ τούτου τοῦ λόγου. D. Ἀλλ' οὐδὲ τὸ φρονεῖν γε οὐδὲ δικαιοπραγεῖν οὐκ ἔστι κτήσασθαι ἐκ κακῶν ἔργων, ὡσαύτως δὲ οὐδὲ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀφρονεῖν ἐκ καλῶν ἔργων, οὐδὲ ὑπάρχειν ἅμα αὐτὰ δύναται. Πλοῦτον δὲ καὶ δόξαν καὶ τὸ νικᾶν καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τούτοις παραπλήσια, οὐδὲν κωλύει ὑπάρχειν τινὶ, ἀλλὰ (forte ἅμα) μετὰ κακίας πολλῆς, ὥστε οὐκ ἂν ἢ ταῦτα ἀγαθὰ ὅτε κακὰ, ἀλλὰ τὸ φρονεῖν μόνον ἀγαθὸν, τὸ δὲ ἀφρονεῖν κακόν. C. ἱκανῶς μοι δοκεῖς λέγειν, ἔφην. Hæc Odaxius ita vertit: *Illud enim ignorant, bonum ex malo fieri nequaquam. Multos a. videre licet in divitiarum possessionem ex pessimis ac turpissimis facinoribus devenisse, veluti proditionibus, deprædationibus, homicidiis, calumniis, rapinis, aliisque compluribus & pravis operibus. C. ita res est. D. si igitur ut par est ex malo bonum nullum provenit, divitiæ vero ex malis facinoribus proveniunt, divitias nequaquam bonum esse necesse est. C. Sic ex isto sermone contingit. D. Cæterum ne sapientia quidem & justitia ex malis operibus acquiri potest, neque ibidem injustitia & insipientia ex bonis, siquidem ipsa eadem simul consistere non possunt. Divitias vero & gloriam & victorias & reliqua id genus multa cum pravitate cuiquam contingere nihil prohibet. Quapropter hæc neque bona neque mala censeantur. Cæterum sapientia duntaxat bonum, insipientia vero malum. C. Recte, inquam & sufficienter mihi dicere videris.*

Nonnulla Cebetis loca ab eo tempore illustravit Lambertus Bos V. C. in observationibus Criticis capite 27.

Hispanice Pinacem Cebetis verterunt *Ambrosius de Morales*, Cordubæ 1585. 4. *Petrus Simon Abril*, Cæsar Augustæ 1586. 8. *Gundisalvus Correa* Salmanticæ 1630. 8. & *Joannes de Jarava*, Antvv. 1549. 8.

Italicè Augustinus Mascardus, cujus insignes ac disertæ in Cebetem dissertationes adjunctæ Venet. 1627. 4.

Anglicè Job. Davies. Lond. 1670. 8. Alia translatio Cebetis adjuncta M. Antonino Anglice edito Londini A. 1701. per *G. Stanhope*.

Gallice cum Epicteto Cebetis tabulam edidit elegantissimi vir ingenii & variis scriptis notissimus *Bellegardeus*. Trevoltii Ao. 1700. 12.

Germanice Georgius Jacobus Schultzius Norimbergensis, Francof. 1656. 4. apud heredes *Matthæi Meriani*, in qua editione etiam tabula ex Cebetis descriptione in æs incisa exhibetur, quod idem fecerunt & alii, præcipue *Goltzius*, licet neque hic mentem Cebetis per omnia assecutus Jacobo Gronovio videtur. Prodiit etiam Cebetis tabula itemque Epicteti enchiridion, cum Bruti, Apolloniique Epistolis, Agapeto & Isocratis & Luciani quibusdam, Græce typis majoribus, & adjuncta ad calcem Germanica versione, Cothenis Anhaltinor. 1620. 8.

Belgice, *M. Antonius Gillis.* Antvverp. 1564. ap. Plantin. Alia Belgica versio lucem vidit Amst. 1658.

XXXV. CRITO Atheniensis, cujus nomine Plato Dialogum inscripsit & Euclides Megaricus, composuerat dialogos XVII. uno volumine comprehensos teste Laertio II. 121. quorum tituli: 1) ὅτι οὐκ ἐκ τοῦ μαθεῖν οἱ ἀγαθοί. 2) περὶ τοῦ πλεῖον ἔχειν. 3) τί τὸ ἐπιτήδειον, ἢ Πολιτικός. 4) περὶ τοῦ καλοῦ. 5) περὶ τοῦ κακουργεῖν. 6) περὶ* εὐθημοσύνης. 7) περὶ νόμου. 8) περὶ τοῦ θείου. 9) περὶ τεχνῶν. 10) περὶ συνουσίας. 11.) περὶ σοφίας. 12) Πρωταγόρας ἢ Πολιτικός. 13) περὶ γραμμάτων. 14) περὶ ποιητικῆς. 15) περὶ τοῦ καλοῦ. 16) περὶ τοῦ μαθεῖν. 17) περὶ τοῦ γνῶναι ἢ περὶ ἐπιστήμης, τί τὸ ἐπίστασθαι. Mirum est omissam à Laertio Apologiam Socratis, quam à Critone scriptam Svidas auctor est, nisi tamen falsus est Svidas. Critonis hujus filii, Socratis itidem discipuli: *Critobulus, Hermogenes, Epigenes, Ctesippus.* Alius fuit *Criton Ægeus*, Pythagoricus, cujus περὶ προνοίας καὶ ἀγαθῆς τύχης à Stobæo serm. 3. laudari puto, non Critonis nostri Atheniensis, ut Meursio visum in Bibl. Attica. Alius *Crito historicus Pieriotes*, de quo Vossius in Hist. Gr. & idem Meursius in Bibl. Græca, ubi inter alia observat hunc male Κρίτωνα vocari apud Svidam in Βοιωτία. Alius *Crito Comicus*, cujus drama est Μεσσηνία Polluci laudata, non opus historicum Critonis Pieriotæ, ut Vossius existimabat. Alius *Crito Medicus discipulus Acronis*, temporibus Artaxerxis Longimani. Vide Vossium de Philosophia pag. 86. Alius *Crito* itidem *Medicus Empiricus* sub Imperatoribus clarus, cujus an superioris libros IV. κοσμητικῶν, & περὶ φαρμάκων & de morbis medendis laudant Galenus, Oribasius, Paulus Ægineta & Aëtius. Mentio Critonis Medici etiam apud Martialem, Plinium aliosque, & forte apud Celsum, ubi Crato laudatur. Incertum cujusnam Critonis ὀψαρτυτικὰ laudet Athenæus. Sed & *Critonem Naxium* Svidas memorat auctorem Octaëteridos.

XXXVI. EUCLIDES Megarensis, auditor Socratis** inter primos, & auctor sectæ Megaricæ, cui Eristicorum postea & Dialecticorum nomen hæsit, scripserat dialogos VI. Λαμπρίαν, Αἰσχίνην, Φοίνικα, Κρίτωνα, Ἀλκιβιάδην, & Ἐρωτικόν. Laert. II. 108. & Svid. Scripta ejus jam videntur intercidisse cum hæc scriberet Censorinus c. 3. *Euclides Socraticus duplicem omnibus omnino nobis genium dicit appositum, quam rem apud Lucilium*

* Aldobrandin. *de animi securitate.* Stanleius *de securitate.* M. Meibomius *de felicitate.* Ambrosius Camaldul. *de fertilitate.* Sed vertendum est *de recta rerum administratione.* Vide Leopardum V. 2. emendatt.

** Confer Gellium lib. VI. cap. 10.

tium in libro Satirarum nono licet agnoscere. Iconem hujus Euclidis habes etiam in Gronovii Thesauro T. 2. tabula LXXXII. De altero Euclide Mathematico celebri, qui Ptolemæi Lagi temporibus Alexandriæ docuit, egi infra libro III.

XXXVII. GLAUCO Atheniensis, Platonis frater, composuerat dialogos novem, Laërtii etiamnum ætate exstantes. Καὶ ἦσαν (inquit II. 124.) *φέρονται ἐν ἑνὶ (βιβλίῳ) διάλογοι ἐννέα.* Φείδυλος, Εὐριπίδης, Ἀμύνταχος, Εὐθίας, Λυσιθείδης, Ἀριστοφάνης, Κέφαλος, Ἀναξίφημος, Μενέξενος. Ait & alios sub ejus nomine ferri dialogos XXXII. sed suppositios. Alius fuit Glauco Rhapsodus, cujus meminit Plato Ione sub init. Alius Comicus, cujus drama πρέσβεις memoratur in argumento ad Vespas Aristoph. Alius Glauco Medicus laudatus Plinio, alius forte Glauco scriptor γλωσσῶν quas allegat Athenæus, alius denique L. Glauco Romanus fortissime contra Hasdrubalem militans, quem cum Cynegiro confert Plutarchus parallel.

XXXVIII. MENEDEMUS auctor Eretriacorum, auditor Stilponis, & æqualis Antagoræ Rhodii, Arati, Lycophronisque, nullum librum scripsit teste Antigono Carystio apud Laërtium II. 136. Initium Epistolæ ejus ad Demetrium Regem legitur apud eundem 141. qui 140. refert Lycophronem drama satyricum edidisse sub titulo Menedemi, quo Philosophum illam laudabat, sive naso suspendebat potius, ut docet Athenæus. Asclepiadem quocum adeo familiariter versatus est Menedemus, Phliasium fuisse constat è Laertii VI. 91. & II. 105. Alius Menedemus Medicus cujus meminit Dioscorides. Alius quoque Menedemus Cynicus, patria Lampsacenus, de quo idem Laertius VI. 102. seq. Sed Eretriensem intelligit Josephus XII. 2. Antiqv. idemque *Providentiæ vindex* dicitur à Tertulliano c. 18. Apologet.

XXXIX. PHÆDO Eliensis, Eliacæ sectæ auctor, cujus nomine Dialogum perelegantem inscripsit Plato. Composuit Dialogos, quorum tituli: Ζώπυρος (Laërt. II. 105. Zvid. & Pollux) Σίμων. Et de quibus dubitatum est utrum ipsius essent, Νικίας, Ἀντίμαχος ἢ πρεσβύται sive ut Svid. πρεσβύτης: tum Μῆδιος (quem alii Polyæno, Æschini alii tribuerunt) Σκυθικοὶ λόγοι (quos & ipsos quidam retulerunt ad Æschinem) tum quos solus commemorat Svidas: Σιμμίας, Ἀλκιβιάδης & Κριτόλαος. Successor Phædonis Plistanus, Plistani Stilpo, Stilponis Menedemus, de quo jam dixi, & Asclepiades Phliasius. Phædoni δουλείας δίκην impingere non dubitasse Platonem refert Athenæus XI. p. 507.

XL. Sub PHÆDRI nomine Epistola ad Platonem edita ab

Allatio est vigesima quinta inter Socraticas de quibus dixi supra c.X. §.35. In hac sic inter alia de se loquitur Phædrus, sive potius loquens inducitur ab auctore Epistolæ: Ἐμοὶ γὰρ ἥδιον φιλοσοφίας οὐδὲν καὶ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ λόγων. Ἐπεδημήσαμεν γὰρ ἐκ νέου ἐπὶ πάλαι Σωκρατικοῖς ὡς ἄν τις εἴποι βαυκαλήμασιν ἐν παντὶ ἁρμοδίῳ καὶ ἱερῷ τόπῳ. Τοῦτο μὲν Ἀκαδημίᾳ τοῦτο δὲ Λυκείῳ τι καὶ Ἰλισσῷ ὑπὸ τῇ θείᾳ Πλάτωνος ἐνισταμένης μεσημβρίας, ἵνα Λυσίας ὁ Κεφάλου τὰ περὶ ἔρωτος διωρθοῦτο. Amantissimus sane Phædri Plato fuit (vide Laertium III. 29. & 31.) & ejus nomine dialogum suum de pulchro inscripsit. Sed ea cum Phædro juniore locutum Socratem quæ Plato fingit, temporum rationi repugnare notat Athenæus.

XLI. PRODICUS Patria Ceus fuit, Simonidis (teste Platone in Protagora) civis, pro quo male Chium * vocant alii, vel Coum. Junior autem longe Simonide, claruit circa Olymp. LXXXVI. Protagoræ auditor, æmulus Gorgiæ, & à Socrate, Theramene, Euripide, ** Isocrate, Xenophonte auscultatus, qui postremus cum carcere detineretur, vadem sistere quam Prodici λόγοις non interesse maluit, ut refert Philostratus 1. Sophist p.503. Ingenio cum valeret, licet infirma valetudine usus, ut monet Plutarchus p.791. an seni gerenda Resp. eloquentiam ἔμμισθον sive mercenariam per varias jactavit civitates, & ad Protagoræ exemplum ut docet Laertius IX. 50. certo pretio ab auditoribus exacto, recitavit λόγους sive dissertationes, lectiones & declamationes suas, alias drachmis *** singulis, alias binis, alias quaternis, alias denique ut idem notavit Plato quinquagenis. Philosophici argumenti fuisse λόγους ipsius plerosque, è veterum Prodicum memorantium testimoniis jure colligas. Et Schol. Aristoph. ad Aves v.694. reprehendit Callimachum, quod Oratoribus potius quam Philosophis Prodicum accensuerit. Inprimis nihil celebrius est ipsius fabula de Hercule ante bivium constituto, cujus post Platonem in Axiocho meminit Xenophon 2. de dictis Socratis, καὶ Πρόδικος δὲ ὁ σοφὸς ἐν τῷ συγγράμματι τῷ περὶ τοῦ Ἡρακλέους ὅπερ δὴ καὶ πλείστοις ἐπιδείκνυται &c. Philostratus 1. de Sophist.p.487. Προδίκῳ τῷ Κείῳ συνέγραπτό τις οὐκ ἀηδὴς λόγος &c. Suidas: φέρεται καὶ βιβλίον Προδίκου ἐπιγραφόμενον ὧραι, ἐν ᾧ ἐποίησε τὸν Ἡρακλέα τῇ ἀρετῇ καὶ τῇ κακίᾳ συντυγχάνοντα. Confer Schol. Aristoph. ad Nubes p. 81. Cic. 1. Offic. & XII.5. ad famil. Quintil. IX.2. Clement. V. Strom. p. 561. & Maximum Tyr.

* Vide Clariss. Bælii Lexicon, ubi de Prodico erudite differit.

** Gell. XV. 20.

*** Drachma idem valebat quod denarius, pars sicli quarta, thaleri octava, 50. drachmæ sunt sex thaleri cum quadrante.

Tyr. diss.IV. E recentioribus, elogia Fulvii Ursini p.60. Imitatus etiam est Philo libro de mercede meretricis & Silius Italicus XV.20. seq. Dio Chrysost. Orat. 1. de regno p.14. Lucianus somnio, T.1.pag.4. & è recentioribus Steph. Vin. Pighius in Hercule Prodicio. Notum est Prodicum hunc accenseri Atheis à Cicerone 1. de natura Deor. sect. 119. & Sexto Empirico VIII. contra Math. p.318. seq. tum à Svida tradi, jussum ab Atheniensibus cicutam bibere, utpote qui juventutem corrupisset. Prodicum hunc perstrinxerat Æschines Socraticus in dialogo Callia, ut refert Athenæus V. p.220. Alius fuit Prodicus, cujus meminit Hippocrates sexto Epidem. ubi ambiguus hæret Galenus utrum Prodicum intelligat Leontinum an Selymbrianum. Lib.III. comment. in 6. Epidem. T.5. p.488. Alius Prodicus Samius, cui Poëma Orphicum quod inscribebatur ἡ εἰς ᾅδου κατάβασις tributum à nonnullis tradit Clemens 1 Strom. p.333. Alius denique Prodicus hæreticus Gnosticus, cujus sectatores jactabant se possidere libros Apocryphos * Zoroastris, teste eodem Clemente 1. Strom. p.334. De hoc Prodico auctore Adamitarum consule Bælii Lexicon & Tillemontii Memor. Hist. Eccles. Tom.2. part.2. p.162. seq.

XLII. SIMMIAS Thebanus, Socratis familiaris scripserat dialogos XXIII uno volumine comprehensos, quorum titulos nonnullos Svidas, universos commemorat Laërtius II.124. Apud Svidam pro περὶ φιλίας legendum περὶ φιλοσοφίας. Deinde περὶ ἐπιμελείας & περὶ ψυχῆς pro ἐπιμελείας ψυχῆς. Mentio hujus Simmiæ apud Platonem, Ælianum I. 16. Var. &c. Alius Simmias Syracusanus, cujus meminit Laërt. II. 114. De Simmia Rhodio dixi infra Libro III. SIMON Atheniensis coriarius, Socratis & ipse captus disciplina & primus ut ajunt Socraticos edisserens sermones, dialogorum XXXIII. auctor, quos coriaceos à quibusdam per ludibrium vocatos, & perinde ut Simmiæ unum volumen implesse narrat Laërtius II. 121. ubi tituli eorum referuntur. Inter Epistolas Socraticorum ab Allatio editas duodecima legitur sub nomine hujus Simonis, & extrema ejus verba laudantur à Stobæo serm XV. de continentia, ex Epistola Simonis ad Aristippum. Alios Simones refert Allatius libro de Simeonibus.

XLIII. STILPO Megaris ortus & auditor Euclidis ** Megarici, de quo supra dixi, atque Magister ut ajunt Zenonis Citiei, clarus circa

ca

* Vide quæ supra Lib.I cap.XXXVI. §.6.

** Male Διοκλείδου apud Svidam in Στίλπων. Vide Reinesii Var. Lect. p.363. seq.

ca Olymp. CXXI. composuerat dialogos novem, sed judice Laertio II. 120. frigidos, quorum tituli: Μόσχος, Ἀρίστιππος ἢ Καλλίας, Πτολεμαῖος, Χαιρεκράτης, Μητροκλῆς, Ἀναξιμένης, πρὸς τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα, Ἀριστοτέλης. Suidas Stilponi tribuit dialogos οὐκ ἐλάττους τῶν κ΄ non pauciores viginti, nisi κ irrepsit pro θ΄. Alia de ejus dogmatibus & vita, tributoque ipsi Atheismo vide si placet in notis virorum doctorum ad Laertium, & in Lexico præstantissimi Bælii.

XLIV. Memorantur & alii quidam Socratici in veterum scriptis ut *Apollodorus* apud Athenæum XI. p.507. *Aristoteles Mythus* Æschinis discipulus de quo Laertius in Æschine: *Chærephon*, *Corinthus* qui Argis docuit teste Justino in dialogo cum Tryphone, *Coriscus* Scepsius cujus meminit Strabo lib. XIII. *Critobulus*, *Ctesippus*, *Diodorus*, *Dioxippus* apud Gellium XVII,11. *Ellopius* Peparethius de quo Plutarch. p.578. de Dæmonio Socratis. *Epigenes*, *Erastus* Scepsius, cujus itidem Strabo meminit, *Evenas & Evmatetus* Phliasius, *Hermogenes*, *Ichthyas*, *Lysanias* Sphettius, *Neleus* Corisci F. Scepsius de quo Athenæus: *Satyrion* de quo M. Antoninus X. 31. *Terpsionis* etiam Megarici meminit Plutarchus de Dæmonio Socratis p.581.

Philosophis antiquis qui appellati sunt Physici accensendus *Theophanes* Heracleopolita de quo Stephanus Byz. in Ἡρακλεόπολις.

CAPUT XXIV.

De HIPPOCRATE Medicorum Principe, & Polybo ejus discipulo.

Hippocratis genus, ætas, Vita. Plures Hippocrates. 1. *Scriptorum Hippocratis recensio cum variis observationibus.* 2. *Editiones & interpretes.* 3. *Epistola Theophrasti Renaudoti de exiguo operæ pretio quod ex collatione versionum Hippocratis Syriacarum & Arabicarum sperari potest ad Hippocratem emendandum.* 4. *Scripta Polybo tributa Hippocratis genero ac discipulo.* 5. *Alii Medici illius ætatis strictim indicati.* 6.

I. HIPPO-

I.

HIPPOCRATES Cous, ad Herculem & Æsculapium genus suum a) retulit, si credimus auctori vitæ ejus quæ sub

a) Stirpem Hippocratis post Joh. Tzetzen Chil. 7. hist. 155. Reinerum Reineccium in histor. Julia & Hieron Henningesium in tabulis genealogicis (adde Vanderlinden Hippocr. l. 2 p. 956.) plenius & accuratius exposuit (quamvis & in hoc quædam haud sine ratione castigat Daniel Clericus parte 1. Hist. Medicinæ Lib. IV. c. 1.) Joh. Henricus Meibomius comment. in jusjurandum Hippocr. c. 1. Idem plures Hippocrates eodem loco recenset, quos hîc additis nonnullis observationibus paulo plenius ac distinctius repetam. 1) Hippocrates Gnosidici F. nostri avus, Medicus, qui ex quorundam sententia nihil scripsit, ex aliorum vero, duos composuit libros, qui inter nostri scripta hodie leguntur, τὸ περὶ ἀγμῶν καὶ τὸ περὶ ἄρθρων unum de fracturis & alterum de articulis. Galen. 1. in Hippocr. de victu in morbis acutis T. 5. p. 43. & in lib. de fracturis p. 525. Palladius in eundem lib. 2) Hippocrates Thessali F. Hippocratis nostri Nepos, à quo & ipso ἰατρικὰ scripta fuisse Svidas auctor est. Idem ut existimo contra quem Antiphon Rhetor scripsit teste Plutarcho, & Photio, ubi male ἰατροῦ nomen ab imperito librario accessit. Confer Jonsium p. 324. 3) Draconis F. Cous & ipse & nostri gentilis, qui sub Cassandro Antipatri F. è vita discessit. Etiam hunc ἰατρικὰ scripsisse Svidas refert. 4 & 5) uterq; Thymbræi filius, Cous ex eâdem familia, qui & ipsi ambo de re Medicâ scripserunt, Svidâ teste. 6) Praxianactis filius Cous Medicus itidem ex nostri posteris, & scriptor. 7) Hippocrates Chius Mathematicus, de quo dixi in notitiâ Pythagoræorum 8) Hippocrates Pisistrati Pater Atheniensium tyranni. Herodot. 1. 59. Demosth. Orat. in Midiam & Plutarch. Solone. 9) Hippocrates Megaclis ejectoris Pisistrati F. avus Periclis, pater Megaclis, Agaristæ & Xantippi. id. VI. 131. 10) Hippocrates Atheniensis, cujus filios Telesippum, Demophontem & Periclem tanquam fatuos perstringunt Eupolis apud Svidam in τοῖς ἱπποκράτεις & Aristophanes in Νεφέλ Meminit & Galenus libro quod animi mores temperamentû corporis sequantur. Adde Gatakerum p. 133. Adversar. & Vossium Inst. Orator. Lib. II. c. 14. sect. 8. & de Philosophia c. 11. §. 22. 11) Hippocrates Atheniensium in bello Peloponnesiaco dux, Thucydidi Lib. IV. Diodoro Sic. Lib XII. Plutarcho in Nicia p. 526. & Pausaniæ in Laconicis ac Boeoticis memoratus, & cui Dioscorides teste Galeno 1. in 6. Epidem. T. 5. p. 456. tribuit librum de morbis. Vide & eundem commentar. 2. in lib. de natura humana sub init. 12) Hippocrates Smyndiritis Sybaritæ Pater. Herodot. Lib. VI. 12. Athenæus Lib. XII. 13) Lacedæmoniorum in Chalcedone præfectus. Plutarch. in Alcibiade p. 207. seq. 14) Hippocrates Xenodici filius Capyos frater, ex Thebanorum Regum familia, Theronis consobrinus. Schol. Pindari Olymp. Od. 2. extrem. 15) Hippocrates Pataræus Cleandri frater, pater Euclidis & Cleandri Tyrannus Geleorum. Herodot VI 154. seq. Diodorus Sic. in excerptis Peiresc. p. 254. 16) Hippocrates Apollodori F. Phasonis frater. Plato Protagorâ. 17) Hippocrates Aramiteus, cujus filius Atyanas in Olympiis periodo vicit, Phlegon. Trall. apud Phot. cod. 97. 18) Hippocrates Mindaro Lacedæmonium duci ab Epistolis.

Xenoph.

sub falso b) *Sorani* nomine exstat. Natus Olympiade LXXX. 1. die XXVI. mensis Agriani c) regnante apud Coos Abriada, qui Hippocratis natalem deinde quotannis festum habuerunt. A Patre Heraclida d) Medicinæ artis scientia imbutus est, postea ab Herodico * Selymbriano Medico Gorgiæ Rhetoris fratre, quem & ipsum ac Prodicum ** Democritumque ab Hippocrate auditum sunt qui testantur. Cæterum de Democrito quamvis apud Celsum & alios hoc scriptum lego, non abre dubitarim, quia non prius cognitus Hippocrati videtur fuisse Democritus, cum ad illum curandum Abderam vocaretur, præcipue si vera sunt quæ habet Ælianus lib. IV. Var. cap. 20. In Philosophia Hippocrates Heracliteam maxime sententiam secutus fuisse, ignemque omnium rerum statuisse principium, ac Deo igneam naturam tribuisse videtur, ut è libro de principiis sive carnibus observat Rad. Cudvvorthus

Xenoph. I. rerum Græcar. 19) Hippocrates prætor Syracusanus de quo Livius Lib. XXIV. & Plutarchus Marcello pag. 305. 308. 20) Hippocrates curator testamenti Stratonis Lampsaceni, apud Laertium V. 62. Cæterum Ἱπποκράτης Ἴων apud Erotianum in Τριταιοφυὴς, non diversus est à magno nostro Hippocrate qui Jonice scripsit & vocabulo Τριταιοφυὴς utitur VI. Epidem. & alibi.

b) Vitam Hippocratis quam habemus non a Sorano scriptam sed à nescio quo ex Sorani Coi βίοις ἰατρῶν (Soranum Ephesium vocat Svidas & Tzetzes) Histomachi Ephesii libris περὶ τῆς Ἱπποκράτους αἱρέσεως & Andreæ Medici περὶ τῆς ἰατρικῆς γενεαλογίας opere utcunque collectam esse existimo. Soranus ipse bis in illa laudatur, & Soranus Ephesius scripserat teste Svidâ βίους ἰατρῶν καὶ αἱρέσεις, in hac autem quæ exstat vita nihil occurrit quod ad hæresin & dogmata Hippocratis intelligenda faciat. Neque in ea leguntur pleraque quæ e Sorano Ephesio de Hippocrate affert Tzetzes Chil. 7. hist. 155. Hippocratis effigiem exhibet præter Fulv. Ursinum, Dan. Clericum aliosque Jacobus Gronovius Vir Cl. T. 2. Antiqv. Gr. tabula LVIII. Aliam præfixam videre licet editoni Vander Lindenianæ, aliam Charterianæ. Alia denique occurrit in notis Jo. Boivinii ad Nicephorum Gregoram p. 777.

c) Nomen mensis apud Coos, solum forte cujus memoria ad nos pervenit, itaque cuinam parti anni respondeat, incertum, nec tanti. Fuit & festum apud Græcos dictum Agrania sive Agriania & Agrionia, de quo Castellanus & Meursius.

d) Fallitur Joh. Woweranus c. 16. Polymathiæ §. 8. Hippocratem nostrum quem Coum vocat ab Hippocrate Heraclidæ filio distinguens. Galeni locus quem respicit est T. 5. edit. Basil. p 422. nec quicquam aliud innuit, quam ex communi sententia Aphorismos & προγνωστικὸν haberi pro genuino fœtu magni Hippocratis. Eundem in lapidem impingunt & præterea προγνωστικὸν cum spuriis προῤῥητικῶν libris confundunt Placcius ὁ μακαρίτης. p. 209. Pseudonym. & Vir Clariss. Jo. Mollerus p. 315. Homonymoscopiæ.

* De hoc Herodico cujus meminit in Gorgia Plato, vide Plutarchum de sera Numinis vindicta pag. 554.

** Non Coum illum sed Leontinum vel alium Medicum hujus nominis, cujus meminit 6. Epidem. Vide quæ notavi capite superiore XLIII. §. 41.

thus Anglus p. 109. ſyſtem. intellectual. & Rev. D. Johannes Andreas Schmidius in exercitatione de Theologia Hippocratis, atque ante hos Johannes Stephanus Bellunenſis in Hippocratis Theologia. Argumentis minime certis atque evidentibus, qualia in tam gravi criminatione merito deſiderantur, Hippocratem Atheis nuper adſcripſit ſingulari diatriba Nic. Hieronymus Gundlingius acuti vir ingenii, parte ſecunda Otiorum Germanice editorum Halæ Saxonum 1707. 8. Somnio monitus Hippocrates Theſſaliam petiit, ibique magnam vitæ partem verſatus & in ea ſepultus eſt, unde Theſſalum vocat vetus Epigramma. e) Tzetzes quidem ideo in Theſſaliam profugiſſe refert, quod Bibliothecæ cuſtos in patria ſua conſtitutus libros vetuſtiorum Medicorum & Bibliothecam integram exuſſiſſet f). Sed neſcio temerène quis fidem habiturus ſit rei abſonæ atque aliis vetuſtioribus ſcriptoribus præteritæ, quamvis idem Tzetzes res Hippocratis exponere ſe teſtatur ex Epheſio Sorano. Et Plinius XXIX. 1. ex Varrone: *Medicinam revocavit in lucem Hippocrates, genitus in inſula Co, inprimis clara ac valida & Æſculapio dicata. Is cum fuiſſet mos liberatos morbis ſcribere in templo ejus Dei quid auxiliatum eſſet, ut poſtea ea ſimilitudo proficeret, exſcripſiſſe ea traditur, atque jam templo cremato inſtituiſſe Medicinam hanc quæ Clinice vocatur.* Sane artem hanc tanta cum laude fecit, ut Athenis g) & per univerſam Græciam quam peſtilentia liberavit, tum apud Regem Perdiccam in admiratione eſſet, atque vivus ab omnibus veluti præſens Deus quidam haberetur, & poſt mortem divinis afficeretur honoribus, tanta etiam cum laude de arte Medica ſcripſit propriis obſervationibus & privata experientia fultus, quamvis ſcripſit ſuccincte atque obſcurius, ut jam pridem ex plurium judicio ſententiæ ejus totidem oracula ac voces divinæ h) ſint. Dignum quoque tanto Viro

 inge-

e) Antholog. Epigramm. f. 348. Lib. III. c. 15.

f) Tzetzes Chiliad. p. 139.

Ἐν Κῷ βιβλιοφύλαξ δὲ δειχθεὶς ὁ Ἱπποκράτης
Τὰ παλαιὰ τῶν ἰατρῶν ἐνέπρησε βιβλία
Καὶ τὸ βιβλοφυλάκιον. Διὸ φυγὼν ἐκεῖθεν
Ἐν Ἡδωνοῖς διέτριβεν Ἑλλάδι Θετταλίᾳ

g) Olymp. LXXXVII. 3. anno ætatis XXXI. Confer decretum Athenienſium apud Lindenium l. 2. p. 936. Mercurialem III. 6. & 12. Var. Lect. Ægrotos gratis ſanaſſe affirmat Abulpharajus p. 55. ubi & inter alia, *Galenum*, inquit, *erudiit lectio, Hippocratem Natura.*

h) Svid. in Ἱπποκράτης Galenus lib. 1. de uſu partium cap. 9. πάλιν οὖν ὥσπερ ἀπὸ Θεοῦ φωνῆς τῆς Ἱπποκράτους ἀρξώμεθα λέξεως. Idem c. 8. Ἀλλ᾽ οὐδὲ τὰ Ἱπποκράτους οὖν ἱκανὰ τὰ μὲν ἀσαφῶς εἰπόντος, τὰ δ᾽ ὅλως παραλιπόντος. Κακῶς μὲν γοῦν ἐκεῖνος οὐδὲν ἔγραφεν ἐμοί γ᾽ οὖν κριτῇ. T. 1. p. 370. Laudat Hippocratem tanquam magnum Medicum etiam Ariſtoteles VII. 4. Politic.

ingenuitatis documentum præbuit Hippocrates, quod cum errorem ſuum quem in Avtonomo quodam circa ſuturas capitis læſo admiſerat, deinceps obſervaſſet, hunc ipſe annotare * in ſcriptis ſuis, caſtigareque non dubitavit. Patria utut Doricus, uſus eſt in ſcriptis dialecto Jonica ſive Attica veteri i) vel in Democriti k) gratiam, vel potius quod illam dialectum tanquam ſuaviorem pluribus ſciret probari. Ad barbaros & Perſarum Regem *Artaxerxem* l) venire rogatus renuit, opum non minus contemtor quam Græcorum ſuorum amantiſſimus. Denique poſtquam ipſe artis ſuæ ope quam plurimos morti ſubduxiſſet, mortuus ipſe eſt m) apud Lariſſæos, quo ætatis anno incertum: qui vero minimum dicunt, octoginta quinque annos natum deceſſiſſe affirmant Olymp. CI. anno 1. aliis XC. aliis CIV. aliis denique CIX. tradentibus, qua ratione vitam produxerit ad Olymp. CVI. 1. Capite velato plerumque pingi ſolitum, in ejus vita & apud Tzetzam, Svidamque legitur. Filii ipſius duo, Theſſalus n) & Draco, gener Polybus, diſcipuli inter alios quam plurimos Prodicus o) Selymbrianus, Apollonius Dexippus Cous, qui Gellio XVII. 11. & Plutarcho eſt Dioxippus VII. 1. quæſt. Convival. De filia Hippocratis in Draconem mutata à Diana, ridiculam fabulam ex Jo. Mandevillii itinerario c. 6. exponit Lindenius T. 2. Hippocr. p 977.

II. Scripta Hippocratis recenſere juvat ordine *Alphabeti*, ita tamen ut præter varias obſervationes Criticas ſingulis tractatibus adjectas, præfigam numeros editionis Lindenianæ in binos diſtinctæ tomos, quorum prior deſinit in numero ſexageſimo: addamque tomos editionis Charterianæ Pariſienſis, atque deſignationes commentariorum Galeni, aliorumque veterum, & præcipuorum è recentibus.

82. περὶ

* Plutarch. de profectu in virtute p 82. Confer Hippocratem V. 14. Epidem. T. 1. edit. Linden. p. 778. ſeq.

i) Galen. in librum de fracturis T. 5 p. 525: ἐςι γὰρ ἀμέλει καὶ τοῦτο σύνηθες τοῖς Ἀττικοῖς ὧν τῇ διαλέκτῳ χρῆται κατά τι καὶ ὁ Ἱπποκράτης ὡς ἀποφήνασθαι τινὰς αὐτὴν ἀρχαίαν Ἀττίδα.

k) Ita Ælianus IV. 20. Var. Confer Menag. ad Laërt p 381. 387. & Mercurialem II. 18. Var. Lect.

l) Pſeudo Soran. in Vita. Galenus. ὅτι ἄριστος ἰατρὸς καὶ φιλόσοφος. T. 1. p. 9. Plutarch. Catone Majore p. 350.

m) Marcus Antoninus lib. 3. §. 3. Ἱπποκράτης πολλὰς νόσους ἰασάμενος, νοσήσας ἀπέθανεν.

n) Hujus πρεσβευτικὸς ſive oratio ad Athenienſes legitur in editionibus operum Hippocratis Foëſiana p. 12. Lindeniana T. 2 pag. 937. Idem dicitur recenſuiſſe atque interpolaſſe libros quosdam parentis ſui περὶ ἐπιδημιῶν. Vide Galenum T. 5. p. 470. 422. 461.

o) Plin. XXIX. 1. ubi non neceſſe eſt Herodici nomen reponi.

82. Περὶ ἀγμῶν sive κατηγμάτων, *de fracturis* liber, quem aliqui perinde ut librum περὶ ἄρθρων ad Hippocratem Gnosidici filium nostri avum retulerunt, teste Galeno T. 5. p. 43. edit. Græcæ Basil. & Palladio. Et utriusque libri inscriptio fuit τὰ κατ' ἰητρεῖον. *Galeni* libri 3. comment. in hunc librum T. 5. edit. Basil. & Paris. T. 12. Commentarius sive fragmenta commentariorum *Palladii* scriptoris Græci Galeno quem allegat junioris (qui in MS. Sophista appellatur) cum versione & brevibus notis *Jacobi Santalbini* Metensis Medici, occurrit in Hippocrate editionis Foesianæ sect. VI. p. 917. —932. & in Parisiensi Tom. 12. Eadem latine exstant in editione Hippocratis latina Francof. 1596. 8.

31. Περὶ ἀδένων, *de glandulis* liber, Erotiano inter Hippocratis scripta præteritus, & juniori cuidam à Galeno T. 5. p. 591. tributus qui Hippocratis dictionem & mentem in eo requirit, etsi Hippocrates libro περὶ ἄρθρων promisit se alibi dicturum περὶ ἀδένων οὐλομελίης sive de universa glandularum natura per totum corpus humanum. Exstat Tom. 4. edit. Paris. Illustravit Theodorus Zvvingerus.

28. περὶ ἀέρων, ὑδάτων, τόπων, *de aëribus, aquis, locis*, atque ut in Erotiano & Galeno additur, περὶ οἰκήσεων, ὡρῶν καὶ χωρῶν *de habitationibus, tempestatibus anni & regionibus* valetudinis causa observandis. Gallice vertit *Dacerius* T. 2. p. 407. At cum *Galeni* libris 3. commentariorum latine tantum editis occurrit T. 6. Paris. Cum commentario *Ludovici Septalii* idem Hippocratis liber prodiit Græce & lat. Col. A. 1590. Illustrarunt præterea Theodorus Zvingerus, Adrianus Alemannus, Hieron. Cardanus, ut Camilli paraphrasin præteream, editam Venet. 1596. 4. In editionibus priscis hujus libri magnus hiatus & trajectio, quam recentiores restituerunt.

69. περὶ αἱμορροΐδων, *De hæmorrhoidibus*. Cum libro περὶ συρίγγων olim conjungebatur, ut inferius notavi. Exstat T. 12. edit. Paris.

25. 26. περὶ αἰῶνος *de ætate hominis* libellus sive fragmentum extremam partem libri περὶ ἀρχῶν in aliis quibusdam editionibus occupat. Sed locus ejusdem argumenti à Philone libro de mundi opificio ex Hippocrate laudatus, quem Lindenius libello de ætate subjecit, fortasse petitus est ex libris Hippocratis περὶ ἑβδομάδων *de hebdomadibus* quos laudat Chalcidius p. 111. & Favonius Eulogius ad somnium Scipionis p. 441. edit. Grævii. Locum è Philone Charterius exhibet ad calcem Tomi 5. Paris. Libellum de ætate hominis illustrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Lalamantius.

21. *περὶ ἀνατομῆς* de resectione sive anatomia corporis humani T.12. edit.Paris.

44.45. Hippocratis *antidota* ex Actuarii methodo medendi lib.V.c. 6. & Nicolai Myrepsi Alexandrini de compositione medicamentorum lib.I.c.378.

83. *περὶ ἄρθρων de articulis* sive *περὶ τῶν ἐξαρθρημάτων* ut interdum vocat Galenus. In MS.Vaticano occurrit post librum de natura pueri, sub titulo *περὶ ἄρθρων ἐμβολῆς.* Vide & quæ paulo ante de libro *περὶ ἀγμῶν.* Cum libris 4.commentariorum Galeni T.5. Basil. & T. .12.Paris.

1. *περὶ ἀρχαίης ἰητρικῆς, de veteri Medicina,* unde initium sumserit & quomodo aucta locupletataque fuerit, necessitate ipsa homines docente. In hoc libro, ut passim alias perspicue testatur Hippocrates, alios ante se fuisse qui de Medicina dicere & scribere sunt aggressi, licet nil eorum ad nos pervenit, & ipse à quibusdam Medicæ artis inventor existimatur. Idem lib.I. de diæta: *νῦν δὲ πολλοὶ μὲν ξυνέγραψαν, ὐδεὶς δὲ ἔγνω ὀρθῶς καθότι ἂν αὐτοῖς ξυγγραπτέον.* Occurrit. T. 2.edit.Charterii & Gallice in Daceriano T.1.p.53. Illustrarunt Michaël Antonius Blondus, Theod. Zvvingerus, Joh. Heurnius, Joh. Gorræus. Quibus addes in textum 24. Wilhelmi ten Rhyne meditationes Lugd.Bat.1672.12. Gallice vertit etiam *Joh.Massardus* in tractatu de panaceis Amst. 1676. 12. *Lucæ Antonii Portii* elegans paraphrasis latina exstat ad calcem Bernhardi Ramazzini de morbis artificum, Ultraject. 1703.8.

9. *περὶ ἀρχῶν ἢ σαρκῶν, De principiis aut carnibus.* In hoc libello Hippocrates Heracliteum se esse Philosophum demonstrat, & sententiam suam de principiis universi & singillatim ex quibus homo consistit & quomodo corpus ejus constitutum sit exponit. Exstat T. V. edit. Charterii, & Gallice à *Dacerio* T.I.p.323. Illustrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Heurnius.

8. Ἀφορισμοὶ, Aphorismorum sive brevium regularum Medicarum è longa observatione atque usu collectarum sectiones

1 - -	25.
2 - -	54.
3 - -	31.
4 - -	83.
5 - -	72.
6 - -	60.
7 - -	79.
8 - -	18.
Aphorismi	422.

Sectio

Sectio Octava παρεμβλημένους sive adjectitios complectitur, quos Galenus & alii non agnoscunt. Neque distinctio in sectiones est ab ipso Hippocrate, nam ut Oribasius docet, *Soranus* aphorismos divisit in partes tres, *Rufus* in quatuor, *Galenus* in septem, cujus divisionem plerique sunt secuti. Praeter Galeni commentarium T. 5. Basil. & Tom. 9. Paris. exstat alius in septem aphorismorum libros latine tantum editus sub *Oribasii* nomine, Paris. 1553. Venet. eodem anno, & Patavii 1658. 8vo. *Theophili* sive *Philothei* commentarium Gr. MS. memorat Labbeus pag. 212. Bibl. nov. MS. Latine prodiit Spirae Anno 1581. 8vo. Venet. 1549. 8vo. Corrado interprete. Interciderunt latina *Pelopis* versio & commentarii ejusdem *Pelopis* ac *Lyci*, *Rufi*, *Sorani*, *Domni*, *Attalionis*, quos universos laudat in praef. Oribasius. Adversus Aphorismos scripserant *Thessalus Trallianus* & libris XLVIII. *Julianus Alexandrinus* à Galeno singulari libro qui T. 5. edit. Basil. p. 337. & T. 9. Paris. legitur, oppugnatus: Praeterea *Lycus*, contra quem ejusdem Galeni liber in iisdem tomis habetur pro defendendo aphorismo 14. sectionis primae. E recentioribus *Mich. Aloysius Sinapi* in paradoxis Medicis Parte 3. & G. F. Laurentius in Exercitationibus ad nonnullos minus veros Hippocratis Aphorismos. Hamburg. 1646. 4. At Oribasius in praef. refellens eorum sententiam qui Hippocratis esse negarunt, *nemo*, inquit, *tale opus aggressus est post Hippocratem, quem Philosophi amicum naturae dixerunt. Tentavit quidem Democritus talem conscribere, sed non potuit.* Forte legendum *non perfecit.* Ex Hippocratis scriptis per alium quendam bono judicio excerptos hosce aphorismos existimabat Gerhardus Vossius lib. de Philosophia p. 83. Sane in illis compendio contineri quae in scriptis Hippocratis hinc inde fusius exponuntur, observatum Galeno 1. de crisibus T. 3 p. 393. Confer editiones Aphorismorum ab *Adolfo Vorstio* & novissime A. 1685. à *Theodoro Jansonio Almeloovenio* curatas cum locis parallelis ex Hippocrate & Celso. E recentioribus plurimi hunc libellum illustrarunt, quorum nomina vide sis in parte 2. Bibliothecae Medicae Lindenio Merklinianae in voce Aphorismi. His ade Commentaria *Lucae Tozzi* Neapolitani, Neapoli 1704. 4. quatuor voluminibus: & nitidam editionem cum paraphrasi sive commentariolo Medico perspicuo *Martini Listeri*, è Medicis Serenissimae Reginae, Lond. 1703. 12. Etiam latino carmine Aphorismos reddidit Matthaeus Roselerus Lucanus: Graeco sectionem primam Radulphus Wintertonus reliquas Johannes Frerus. Cantabrig. 1633. 8. *Hebraice* è duobus Codicibus MSS. itemque Graece ac latine edidit Marcus Antonius Cajotius. Rom. 1647. 8. MStos quidem exsta-

exstare Aphorismos Hebraice cum commentariis in Bibl. Cæsarea & Vaticana, notavit Bartoloccius T. 1. Bibl. Rabbinicæ p. 423. De Arabica versione & commentario quæ exstat in thesauro librario Christianissimi Regis, meminit Herbelotus Bibl. Orientali in *Abou-Sadek*. Prodierunt & Gallice cum notis Paris. 1685. 12. Vide Acta Er. 85. p. 425. & de Nicolai Andry observationibus Hist. des Ouvrag. des Sav. 1700. p. 123. Prætereo versiones Germanicas, Anglicas &c. Sectionis IV. Aphorismum 79. singulari libro de calculo ad Beverovicium (cujus exercitatio in eundem aphorismum exstat A. 1641. 12.) illustravit Salmasius Lugd. Bat. 1640. 8vo. Neque prætereunda *Jo. Conradi Dieterici* industria, qui non modo Aphorismos Græce & latine cum commentario edidit Giessæ 1556. 4. sed & adjunxit spissum volumen sub titulo Iatrei Hippocratici, quo Lexicon vocum in Aphorismis occurrentium & variis observationibus Philologicis à Dieterico illustratum continetur. ibid. & Ulmæ 1661. 4. *Jacobus* vero *Sponius* in Aphorismis novis ex Hippocrate tunc primum collectis Lugd. 1684. 12. ostendit Hippocrati quam plurima nota fuisse quæ pro novis inventis hodie jactantur, de quo argumento consules etiam clarissimum Almelooveenium in inventis novantiquis Amst. 1684. 8vo.

76. *περὶ ἀφόρων de sterilibus*, librorum *περὶ γυναικείων* veluti appendix.

10. *περὶ γονῆς de genitura* sive semine. Non memoratur Erotiano, nisi sub libro *περὶ φύσιος παιδίου* comprehendit: & à quibusdam ad *Polybum* refertur auctorem. Exstat tomo 3. edit. Paris. Illustrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Gorræus. Latine vertit etiam Jodocus Willichius cum cujus notis Medicis ad Lactantium de opificio Dei prodiit Francof. ad Viadrum A. 1542. 8vo.

72. *περὶ γυναικείης φύσιος de natura muliebri* in qua multa ex libris *γυναικείων* repetita. Exstat T. 7. edit. Paris.

73.—75. *περὶ γυναικείων de morbis mulierum libri* II. Libro primo quædam ab alio adjecta sunt, quæ incipiunt: *ῥῆχος παιδίου θαλίειν* &c. hi libri laudantur in extremo libri quarti de morbis, & libri *περὶ Ἐλλεβορισμοῦ*, tum in libro *περὶ ἀφόρων* & *περὶ γονῆς*. Exstant T. 7. edit. Paris. Librum priorem illustravit Mauritius Cordæus, Paris. 1585. fol. Libri secundi initium in editione Græca Basileensi p. 47. occupat locum postremum libri *περὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθρωπον*.

15. 16. 17. *περὶ διαίτης ὑγιαινόντων, de diæta* libri III. De hoc opere Galenus 1. de alimentor. facultatibus pag. 706. & in 1. de victu in morbis acu-

tis

tis T. 5. p. 43. * notat quod ab aliis tributum fuerit. ** Philistioni (Locro) ab aliis Aristoni vel Euryphonti, vel Pherecydi (T. 5. pag. 302.) vel Philetæ (Phaonti) qui omnes antiqui Medici fuerunt, aliqui etiam ipso Hippocrate antiquiores. Secundum librum testatur in quibusdam codicibus ita incipere: *σιτίων τε καὶ πομάτων δύναμιν ἑκάστου καὶ τὴν κατὰ φύσιν καὶ τὴν διὰ τῆς τέχνης ὧδε χρὴ διαγινώσκειν*, atque hunc ex quo nonnulla Celsus in suum opus transtulit idem Galenus putat videri Hippocrate dignum, sed primum ab ejus ingenio dissidere. Totum vero opus in quibus nulla trium librorum sive partium distinctio, inscribi *περὶ φύσιος ἀνθρώπου καὶ διαίτης*. Exstat T. 6. edit. Paris. & Gallice à Dacerio T. 2. Illustravit Theodorus Zvvingerus.

66. *Περὶ διαίτης ὀξέων νοσημάτων*, *de victu ac diæta in morbis acutis* observanda. Cum *Galeni* libris quatuor commentariorum Paris. 1543. 8. & T. 5. edit. Gr. Basil. & T. 1. edit. Græcolat. Charterii. Librum Hippocratis Gallice vertit A. Dacerius T. 2. p. 375. *Προσκείμενα* sive additamenta huic libro assuta memorant Galeni glossæ in *ἀχόνη*. Idem alibi *γνήσιον μέρος τοῦ βιβλίου* memorat. Vide T. 5. pag. 77. 87. 97. 98. 99. 106. 107. 110. & 89. ubi illa quæ putat *προσκείμενα* Erasistrato jam lecta fatetur, & Hippocratis *γνώμην* servare p. 100. 104. Reprehendit tamen ibidem & p. 106. 108. 116. & *ἀταξίαν τῶν λόγων* carpit p. 70. 83. 115. 117. &c. Saltem existimat p. 64. ab Hippocrate memoriæ causa fortasse delineatum & in membranas conjectum, ab alio autem post mortem ejus editum esse ab alio itaq; *ὡς σύγγραμμα οὐκ εἶναι ἄξιον τῆς Ἱπποκράτους δυνάμεως*. Ab aliis ut Alex. Aphrodiseo 2. Problem. 9. Erotiano & Plinio inscribitur *περὶ πτισάνης*, ab aliis ut Polluce & Cœlio Aureliano *πρὸς τὰς Κνιδίας γνώμας* *adversus placita Cnidiorum Medicorum* Euryphontis & aliorum, Male utrumque, judice Galeno T. 5. p. 548. Illustrarunt Joh. Heurnius, Hieronymus Thriverus Brachelius & Lud. Duretus. Latine vertit ante Cornarium & alios Guil. Copus.

47. *περὶ διαίτης ὑγιεινῆς πρὸς τοὺς ἰδιώτας*, *de salubri diæta*. *Polybi* esse videtur Hippocratis discipuli judice Galeno 2. in lib. de natura humana T. 5. edit. Basil. p. 17. & in commentario ad hunc librum, ibid. p. 29.

* Verba Galeni sunt T. 5. p. 43. *εἰ γὰρ καὶ μὴ Ἱπποκράτους ἐστὶν ἐκεῖνο τὸ βιβλίον, ἀλλ' Εὐρυφῶντος, ἢ Φαῶντος, ἢ Φιλιστίωνος, ἢ Ἀρίστωνος, ἤ τινος ἄλλου τῶν παλαιῶν, εἰς πολλοὺς γὰρ ἀναφέρουσιν αὐτό, πάντες ἐκεῖνοι τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν εἰσίν. ἔνιοι μὲν Ἱπποκράτους πρεσβύτεροι, τινὲς δὲ συνηκμακότες αὐτῷ.*

** Confer de hoc Philistione, quæ viri docti ad Gellium XVII, 11. & ad Laërt.

Exstat T. 6. edit. Parif. Illustravit Hieron. Thriverus Brachelius. Latine vertit ante Cornarium & alios Guilelmus Copus.

Περὶ ἑβδομάδων intercidit. Vide supra περὶ αἰῶνος.

78. περὶ ἐγκατατομῆς ἐμβρύου, de exsectione fœtus T. 12. edit. Parif.

79. περὶ ἑλκῶν, *de ulceribus.* Galeni in hunc librum commentaria interciderunt. Liber ipse exstat T. 12. edit. Parif.

43. περὶ ἐλλεβορισμοῦ de *veratri* sive ellebori usu.

48. περὶ ἐνυπνίων *de insomniis* quomodo ex illis conjecturam facere Medicus possit. Foësio videtur esse pars librorum de diæta, de quibus suo loco. Exstat T. 6. edit. Parif. & cum *Julii Cæsaris Scaligeri* versione & commentario atque Aristotelis libellis de somno, vigilia, insomniis & divinatione. Giessæ 1610. 8vo. (ut Lugdunenses, Genevensem & Amstelodamensem editiones omittam. Illustrarunt præterea Theodorus Zvvingerus, Joh. Collis & Justus Velsius, qui latinè vertit. Prodiit & separarim Græce apud Morellum Parif. 1586. 8vo.

87. Ἐπιβώμιος sermo brevis ad Thessalos dictus ante aram Minervæ post vastatam patriam suam ab Atheniensibus, quos pœnas hujus rei daturos ominatur. T. 1. edit. Parif.

52.—58. Ἐπιδημιῶν, *de morbis popularibus libri VII.* è quibus *primum* & *tertium* ab Hippocrate profecta συγγράμματα & ut ederentur scripta: *secundum*, *sextum* & *quartum* forte ab eodem privatis usibus destinata ὑπομνήματα, sed à *Thessalo* aliisque post ipsum deinde recensita & interpolata: *quintum* & *septimum* manifeste spurios & ex his quintum ad Draconem Hippocratis junioris filium, septimum ad alium longe juniorem referendum Galenus T. 3. p. 181. & 187. seq. pronunciat, cujus in *primum*, *tertium* & *sextum* commentarii exstant T. 5. edit. Græc. Basil. & T. 9. Græcolat. Parif. in qua occurrit etiam fragmentum *Galeni* in librum *secundum*, & *Palladii* in librum *sextum* commentarius. Illustravit & hos libros Hieron. Mercurialis in prælectionibus Pisanis & Bononiensibus: ut præteream quod Bartholomæus Herbelotus in Bibliotheca Orientali p. 11. auctor est Hippocratis de morbis Epidemicis opus exstare Arabice sub titulo *Abidima.* Eosdem libros in Collegio Ferrariensi publice interpretanti Antonio Musæ Brassavolo * nunciatum est ædes ipsius ardere, deflagrationemque minari, quod campanarumque etiam pulsus mox confirmabat. At ille nihil permotus constantissima

* Vidè Acta Eruditor. Anni 1706. p. 72.

ſima vanitate *comburantur ſane*, inquit, *nam hinc diſceſſurus non ſum prinsquam integram lectionem abſolverim.*

77. περὶ ἐπικυήσιος *de ſuperfœtatione*, ſive ut Hieron. Mercurialis ſcribit περὶ κυήσιος καὶ ἐπικυήσιος. Non memoratur Erotiano. Exſtat T. 7. edit. Pariſ.

86. Epiſtolæ de quibus dixi ſupra cap. XIV. §. 18. Exſtant T. 1. edit. Pariſ.

12, 13. περὶ ἑπταμήνου *de ſeptimeſtri partu* libellus duplex, quorum prior incipiens his verbis: περὶ δὲ ἑπταμήνων &c. ſpurius eſt. Poſteriorem agnovit Galenus & commentario illuſtravit. Neutrius meminit Erotianus. Exſtat Tom. 5. edit. Pariſ. Illuſtrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Lalamantius, Hieron. Cardanus.

6. περὶ εὐσχημοσύνης, *de decoro Medici.* Non meminit Erotianus. Exſtat T. 2. edit. Pariſ. & Gallice à Dacerio T. 1. p. 179. Illuſtrarunt Theodorus Zvvingerus, Johannes Heurnius.

67. περὶ ἱερῆς νόσου, *de morbo ſacro* ſive *epilepſia*, ut Cœlius Aurelianus Lib. I. tardar. paſſ. c. 4. Exſtat T. 10. Edit. Pariſ. Democrito hunc librum adſcribere non dubitarunt Cæſalpinus Lib. V. Artis Med. c. 1. & Antonius Ponce de ſancta Cruce in prælectionibus Valliſoletanis ſive commentariis ad hunc librum. Vide Menag. ad Laërt. p. 414. Allegatur initio libelli περὶ μανίης.

46. κατ' ἰητρεῖον ſive περὶ τῶν κατ' ἰητρεῖον πρασσομένων, *officina atque officium Medici.* Cum Galeni libris quatuor commentarior. T. 5. edit. Gr. Baſil. & T. 12. Græcolat. Pariſ. *Aſclepiadis* commentarius Galeno & Erotiano laudatus intercidit.

5. περὶ ἰητροῦ, *de Medico* ſive de Medici officiis. Non meminit Erotianus. Exſtat T. 2. edit. Pariſ. & Gallice à Dacerio T. 1. p. 155. Illuſtrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Heurnius, Franciſcus Faber.

85. ἱππιατρικά ſive Veterinaria quædam in Hippiatricis Græcis ſub Hippocratis nomine occurrentia. T. 10. edit. Pariſ. Vide quæ infra libro ſexto, ubi veterinariæ Medicinæ ſcriptores recenſeo.

22. περὶ καρδίης, *de corde.* Pars quædam libri περὶ σαρκῶν ſupra num. 9. memorati videtur eſſe Foeſio, atque à Galeno & Erotiano non memoratur. Exſtat. t. 4. edit. Pariſ. Hippocratis eſſe negat Conringius cap. 13. libri de calido innato, & ab aliis Ariſtotelico cuidam monet tribui.

81. περὶ τῶν ἐν κεφαλῇ τρωμάτων, *de capitis vulneribus.* Galeni in hunc librum commentarius periit. Vide ejus methodum medendi lib. VI.

VI.cap.6. Idem commentario 4. in librum de diæta in morbis acutis, & in glossis voce *ἐκλύσθω* & *σφάκελ@* testatur sub extremum hujus libri *νοθευόμενα* quædam adsuta esse. Exstat T. 12. edit. Paris. Illustrarunt Petrus Pavvus, Hippolytus Parma, Julius Cæsar Arantius. Francisci Vertuniani commentarius & Josephi Scaligeri castigationes lucem viderunt Paris. 1578.

Πρὸς τὰς Κνιδίας δόξας. Vide supra *περὶ διαίτης ὀξέων.* & Galenum T. 4. p. 120. 319. & T. 5. p. 38. 43. 46. &c.

33. *Περὶ κρισίμων de diebus criticis sive judicatoriis.* Non memoratur Erotiano, & ex variis Hippocratis scriptis consarcinatus est, observante Foësio. Exstat T. 8. edit. Paris.

34. *Περὶ κρισίων de judicationibus.* Hujus libelli Erotiano itidem non memorati parumque integri, & Foësio judice ex aphorismis, prognostico & aliis Hippocratis libris consarcinati aliud principium habet Calvus, in quo quid Crisis sit in morbis & quantum Medico conferat ostenditur. Exstat Tom. 8. edit Paris. Adversus Hieronymum Fracastorium Hippocrates & Galenus defenduntur ab Andrea Thurino de causis dierum Criticorum, Bonon. 1543. 4.

38. *Κωακαὶ προγνώσεις Coacæ prænotiones.* Non meminit Erotianus, & videntur è prognostico & priore prorrhetico aliisque scriptis Hippocratis consarcinatæ, additis quibusdam ab Hippocratis genio alienis. Exstant T. 8. edit. Paris. Illustrarunt Jac. Hollerius Stempanus, Desiderius Jacotius. Recensuit & Joh. Opsopæus & cum prognosticis ac porrheticon libris Græce & Lat. edidit Francof. 1587. 12mo. Cum commentario Lud. Dureti prodierunt Paris. 1621. fol.

68. *περὶ μανίης de insania.* T. 10. edit. Paris.

84. *Μοχλικὸς Vectiarius*, sive de luxatorum ossium repositione. Tom. 12. edit. Paris. Hunc *ὁμολογουμένως* Hippocratem agnoscere auctorem testatur Galenus T. 5. p. 170.

3. *Νόμ@. Lex* præscribenda iis qui Medicinam facere instituunt, ne ignari atque imperiti sub Medicorum persona irrepentes nomen venerandum artis turpiter prostituant. T. 2. edit. Paris. Græcolat. & Gallice in *Andreæ Dacerii* T. 1. p. 136. Illustrarunt itidem Theodorus Zvvingerus, Joh. Heurnius, Joh. Stephanus Bellunensis, Rodericus à Fonseca. Solet & subjici minutis Aphorismorum editionibus.

59.—63. *περὶ νόσων de morbis lib. IV.* Galenus in glossis laudat Hippocratem ἐν τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ περὶ νόσων τῷ μικροτέρῳ, ut adeo duos de morbis magnos, duos parvos libros faciat. Quæ è libro primo τῷ σμικροτέρῳ profert; in libris editis non legi observat Foësius, uti nec alia quædam ex libris de morbis laudata eidem Galeno initio comment. 1. in prorrhetic. & Cœlio Aureliano lib. 2 cap. 13. tardarum passionum. Primus liber major, est in nostris liber secundus. Liber secundus major hodie inscribitur περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν ut dixi suo loco. Liber minor secundus, est in nostris tertius. Per librum minorem primum nescio an quartum nostrum, an librum de quo infra περὶ παθῶν Galenus intellexerit. Erotianus duos tantum in universum agnoscit. Galenus in 1. Epidem & 1. in 6. Epidem testatur Dioscoridem hoc opus tribuisse *Hippocrati Thessali F.* alios *Polybo.* Idem alibi notat ὑπομνήματα potius esse, memoriæ causa utcunque adumbrata (licet egregiis referta observationibus) quam justa συγγράμματα sive elaboratos tractatus, comment. 2. & 3. in lib. de victu in morbis acutis. Porro librum 1. de morbis, male ita inscribi, & procemium libri primi esse contendit, comment. 3. in 1 Epidem. Exstant T. 7. edit. Paris.

39. *περὶ ὀδοντοφυΐης de dentitione.* Non meminit Erotianus. Exstat T. 7. edit Paris.

14. *περὶ ἑπταμήνου de octimestri partu.* Non meminit Erotianus. Exstat T. 5. edit. Paris. Illustrarunt Theodorus Zvvingerus, Hieron. Cardanus.

4. Ὅρκος *Jusjurandum* T. 2. edit. Paris. Græcolat. & Gallice *in Dacerii* T. 1. p. 145. ac cum luculento atque eruditissimo commentario *Joh Henrici Meibomii* Lugd. Bat. 1643. 4to. Illustrarunt præterea Theod. Zvvingerus, Joh. Gorræus, Blasius Hollerius, Franciscus de Franciscis, Franciscus Ranchinus, Petrus Memmius Mirabellus.

23. *περὶ ὀστέων φύσιος de ossium natura* libellus Mochlico Hippocratis (de quo supra suo loco) præmitti solitus. Vide Galeni glossas in κοτυλίδα & παραστάτας. A Cornario in edit Græca Basileensi Hippocratis male sub Mochlici nomine vulgatus. Exstat Tom. 4. edit. Paris.

70. *περὶ ὄψιος, de visu* sive videndi acie corrupta ac vitiata, per manum curanda. In libro περὶ παθῶν promisit se singulatim de oculorum morbis dicturum. Exstat T. 10. edit. Paris.

64. *περὶ παθῶν, de affectionibus*, ab aliis *Polybo* tributus, Erotiano non memoratur. Exstat T. 7. edit. Paris.

65. *περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν de internis affectionibus.* A Galeno inscribitur jam *ὁ μείζων περὶ παθῶν*, jam *ὁ δεύτερος περὶ νούσων ὁ μείζων.* Idem T. 5. p. 306. *περὶ ἐμπύων* à multis vocari testatur. At in glossis voce *ἀμαλῶς* librum *περὶ ἐμπύων* ab utroque majore de morbis libro distinguit, & primum nostrum de morbis librum ita vocare videtur. Foësius suspicatur auctorem hujus *περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν* esse Euryphontem Cnidium. Exstat Græce & Lat. T. 7. edit. Paris. & cum prælectionibus Joh. Martini Paris. 1637.

7. *Παραγγελίαι Præcepta Medica.* Non meminit Erotianus, neque à Galeno lecta videntur. Exstat Tom. 2. edit. Paris. & Gallice in Dacerii Tom. 1. p. 217. Illustrarunt Theod. Zvvingerus, Joh. Heurnius.

παρακαταθήκην Hippocratis memorat Pollux IX. 6.

71. *περὶ παρθενίων de virginum morbis.* Velut præludium quoddam tractationis de morbis muliebribus. Illustravit Joh. Baptista Donatius. Francof. 1591. 8vo. Joh. Stephanus Bellunensis. Venet. 1635. 4to.

35. *Προγνωστικὸν* sive ut in quibusdam codd. Foësius reperit *προγνωστικά. Prænotiones.* Cum Galeni libris tribus commentariorum tomo 5. edit. Græc. Basil. & T. 8. Charterii Græcolat. Illustrarunt Joh. Heurnius, Ludovicus Duretus Paris. 1588. fol. Joh. Jonstonus, Joh. Butinus, Hieron. Cardanus & Mercurialis, Rodericus à Fonseca Patav. 1597. 4to. multique alii quos videas licet ad calcem editionis Foësianæ Genevensis. Paraphrasi poëtica donavit Andreas Ellingerus. Francof. 1579. 8vo. Latine vertit ante Cornarium & alios Gvil. Copus.

36. 37. *προῤῥητικὸν ά, β΄. Prædictorum libri II.* In librum priorem libri tres commentariorum *Galeni* T. 5. Basil. & T. 8. Græcolat. Paris. Librum posteriorem Galenus in glossis voce *μάσσον* & alibi respicit laudans Hippocratem *ἐν τῷ μείζονι προῤῥητικῷ.* Erotianus in præf. sui glossarii: *προῤῥητικὸν ά καὶ β΄. ὡς οὐκ ἔστιν Ἱπποκράτους, ἐν ἄλλοις δείξομεν*, quæ verba dupliciter intelligi possunt, ut vel utrumque librum Hippocratis esse neget, vel posteriorem duntaxat, quod verius est Galeni consensu in libello *περὶ τοῦ γινώσκειν* T. 3. p. 454. comprobatur. Sane posteriorem cum priore non ejusdem esse auctoris ex tota sermonis ratione patere, Foësius quoque observat, licet Celsus

in

in suis libris multa ad verbum ex eodem expressit. Quanquam priorem quoque ob solœcismos nonnullos Hippocrati quidam abjudicarunt & Draconi tribuerunt vel Thessalo. Vide Galenum T. 5. p. 170. & 187. Illustrarunt Joh. Heurnius, Hieron. Mercurialis. Latine vertit Gvil. Copus.

Πεϱὶ πτισάνης. Vide supra πεϱὶ διαίτης ὀξέων, & Galenum T. 4. p. 349. & T. 5. p. 43.

80. πεϱὶ συϱίγγων. *de fistulis*, ani præcipue. Cum libro πεϱὶ αἱμοϱϱοΐδων conjungitur apud Galenum in glossis voce πήϱινα & ϛρυβλὴν. Exstat T. 12. edit. Parif.

1. πεϱὶ τέχνης *de arte*, sive quod Medicina sit ars, adversus illius obtrectatores. T. 2 edit. Græcolat. Parif. & Gallice in *Dacerii* T. 1. p. 1. Illustrarunt è recentioribus Theod. Zvvingerus, Joh. Heurnius, Joh. Gorræus, Jac. Fontanus.

29. πεϱὶ τόπων τῶν κατ' ἄνθϱωπον *de locis in homine* sive partibus corporis humani. T. 7. edit. Parif. Illustrarunt Theod. Zvvingerus, Adrianus Alemannus.

40. πεϱὶ τϱοφῆς. *de alimento*. ab aliis Thessalo vel Herophilo vel Pherecydi vel Philistioni tribuitur, teste Galeno, qui sæpe tanquam Hippocratis laudat & commentario explicavit. T. 6. edit. Parif. Illustrarunt etiam Theod Zvvingerus, Hieron. Cardanus. Sabini Medici commentarium, sed qui pridem intercidit, laudat Gellius libro III. cap. 16.

49. Ὑγιεινόν. *de sanitate tuenda*, Epistola ad *Demetrium* Regem. T. 1. edit. Parif.

41. Πεϱὶ ὑγϱῶν χϱήσιος *de humidorum usu*, mutilus & utcunque consarcinatus ex schedis, neque ab Erotiano vel Galeno memoratus. Exstat T. 6. edit. Parif. & Gallice in Dacerii T. 1. pag. 413. Illustravit Theod. Zvvingerus.

42. Πεϱὶ καθαιϱόντων φαϱμάκων *de medicamentis purgantibus*. Græce ad calcem breviarii Nicephori CPol. ex Cujaciano codice descriptum edidit Dionys. Petavius Parif. 1616. 8vo. Ante Petavium *Johannes Cajus* Anglus cum quibusdam scriptis Galeni Basil. 1544 4to. Post *Junium* vero *Paulum Crassum*; cujus versio cum Aretæo & aliis quibusdam Medicis latine editis Basil. 1581. 4to. prodiit; *Johannes Heurnius* donavit versione & notis, quæ & inter Heurnii opera & ad calcem postremæ editionis Hippocratis Foësianæ leguntur. Libellus ipse (quem Heurnius putat esse initium libri ab Hippocrate scri-

pti & reliquam partem deperditi de elleboro) Græce & latine editus est à Morello separatim cum notis Paris. 1617. 8vo. legitur etiam in edit. Lindeniana T. 1. p. 607. Charteriana T. 10.

24. περὶ φλεβῶν, *de venis*, itidem Mochlico præmissum docent Galeni glossæ in ὡϛγιςάτας. In Basileensi editione Græca Hippocratis confusus est cum libro περὶ ὀστέων φύσιος.

18. 19. 20. Περὶ φύσιος ἀνθρώπου, *de natura humana* liber, in quo προσκείμενα seu addidiria quædam à juniore Hippocrate Thessali F. incipiunt à verbis: εἰδέναι χρὴ καὶ τάδε πρὸς &c. Cum Galeni libris duobus commentariorum hic liber occurrit in edit. Græca Galeni Basil. T. 5. & in Græcolat. Charteriana T. 3. Conferendi etiam ejusdem Galeni libri duo de elementis, περὶ τῶν καθ᾽ Ἱπποκράτην στοιχείων T. 1. Basil. p. 46. Vide præterea ejusdem tomi 1. p. 300. & 321. ubi notat additum ab alio libellum περὶ διαίτης, & anatomen venarum, quæ nec Polybi sit, nec Hippocratis. Gallice vertit *A. Dacerius* T. 1. p. 259. In Lindenii editione subjicitur *Democriti* ad Hippocratem dissertatiuncula ejusdem argumenti, & *Hippocratis ad Perdiccam* Macedonum Regem libellus *de structura hominis*, Latineque tantum exstat è versione *Nicolai Petreji Corcyræi* T. 4. edit. Charterianæ. Illustrarunt Theod. Zvvingerus, Joh. Heurnius, Joh. Franciscus Schröterus, Jacobus Scutellarius, Eustachius Quercetanus, Blasius Hollerius, Joh. Stephanus Bellunensis. Latine vertit ante Cornarium & alios Andreas Brentius.

11. Περὶ φύσιος παιδίου τοῦ ἐν τόκῳ, de natura pueri in partu & gravidarum puerperarumque conditione. Etiam hujus libri *Polybus* à quibusdam habitus est auctor, ut docet Galenus initio libri περὶ κυουμένων διαπλάσεως T. 1. p. 214 licet idem alibi & Erotianus ad Hippocratem referant. Hippocratis esse addubitat etiam Johannes Pincierius pag. 234. otii Marpurgensis, ubi contra auctorem hujus libelli negat embryonem per os attrahere alimentum. Exstat T. 5. edit. Paris. Illustrarunt Theodorus Zvvingerus, Joh. Gorræus.

30. περὶ φυσῶν *de flatibus*, Hippocrati tribuitur ab Erotiano, Galeno, Gregorio Naz. Joanne Stobæo & aliis. Exstat T. 6. edit. Paris. & Gallice in Dacerii T. 1. pag. 369. Illustrarunt Theod. Zvvingerus, Adrianus Alemannus.

27. περὶ χυμῶν *de humoribus*, quem librum nonnulli suspicati sunt auctorem habere Democritum. Vide Menagium ad Laert. IX. 46. Commentarii qui sub *Galeni* nomine in hunc librum latine circum-

cumferuntur, & exſtant T. 8. Pariſ. an vere illius ſint, non parva mentis ſpeculatione indigere ait Foëſius. Sane tria ſe in eundem ὑπομνήματα conſcripſiſſe Galenus ipſe affirmat 3. in 6. Epidem. & initio 4. E recentioribus illuſtravit Lud. Duretus.

Latinè tantum exſtant:

50. 51. Epiſtolæ duæ ſub Hippocratis nomine *de ſanitate tuenda*, una ad *Antiochum* Regem, altera ad *Mæcenatem*, latine ex verſione *Largii Deſignatiani*, Marcello Empirico præfigi ſolent, & Hippocratis noſtri nomen mentiuntur. Confer Joh. Rhodium ad Scribonium Largum p. 11.

Libellus *de ſtructura hominis ad Perdiccam* de quo dixi in περὶ φύσιος ἀνθρώπου. Hippocratis non eſſe, ex menſium nominibus Romanis (ni illi ſint ab interprete) colligit Georgius Hieron. Welſchius, quem vide in curationibus Medicinalibus p. 269. 270. De libris Hippocrati ſuppoſitis non omittendus locus Auguſtini XXII. 6. contra Fauſtum: *Nonne, ut alios omittam, ſub Hippocratis Medici nobiliſſimi nomine quidam libri prolati, in auctoritatem à Medicis recepti non ſunt, nec eos adjuvit nonnulla ſimilitudo rerum atque verborum, quando comparati eis quos vère Hippocratis eſſe conſtaret, impares judicati ſunt.*

III. Apud Galenum paſſim mentio fit ἐκδόσεως ſcriptorum Hippocratis recenſitæ ab *Artemidoro Capitone*, & *Dioſcoride* (non Anazarbeo, ſed juniore quodam) qui ambo audaciſſimi fuerunt in pervertenda veteri ſcriptura, Capito præcipue, cum Dioſcorides γραμματικώτερον partibus ſuis fuerit functus. Vide T. 5. edit. Baſil. p. 4. 442. 459. 463. 485. 484. 488 489. &c. Laudat etiam Galenus exemplar ſcriptorum Hippocratis Alexandrinum & aliud quod vocat ἐκ τῶν πλοίων. pag. 411. & 413. Notas quoque memorat ſive σημασίας literarum additas à *Mnemone* Sidete de Secta Cleophantia. ibid. & p. 431. & ſuper iisdem notis digladiationes *Zenonis* & *Apollonii* Empirici cognomento *Bybla*, *Heraclidæ* item *Tarentini* & Empirici *Erythræi*, p. 413. ſeq. Longum præterea eſſet recenſere quæ idem obſervat de *Sabino* hujusque diſcipulo *Metrodoro*, germanis ut ait Hippocraticis, *Glaucia* itidem Empirico, & qui poſt hunc ſcripſit *Zeuxide*, tum *Rufo* Epheſio, *Quinto* Empirico Pergameno qui Romæ Medicinam fecit, *Lyco*, *Bacchio*, aliisque apud Erotianum quoque laudatis, qui Hippocratis ſcripta illuſtranda ſibi ſumpſere. Confer ſi placet indicem ſcriptorum à Galeno allegatorum quem dedi infra libro quarto. Galenum ipſum quandoque licentius verſatum in Hippocra-

tis libris, & sæpius sua Bacchii, Dioscoridis, Lyci, Marini, Sabini, aliorumque lectionibus prætulisse, notat Welschius libro paulo ante laudata p. 361. dolens Criticas illorum interpunctiones & emendationes deperiisse, quas in plurimis meliores & antiquissimorum codicum firmatas fuisse fide, haud dubitat.

Editiones Operum Hippocratis Græcæ.

1. *Veneta* A. 1526. apud Aldum in fol.
2. *Basileensis* A. 1538. fol. apud Hieron. Froben. castigata ad tres codices MSS. à Jano Cornario, *pluribus quatermille locis redintegratis, qui in Veneta editione aut defuerunt ex toto, aut vitiati habebantur: atque hoc ea tamen religione factum, ut nihil temere sit mutatum, ita ut in ambiguis lectionibus eas potissimum secutus sit, quas Galenum recepisse deprehendit.*

Editiones Latinæ.

Versio Latina antiqua Hippocratis & Galeni quam commendat Cassiodorus c. 31. divin. Lect. intercidit, cæterum exstant Hippocratis editiones *Latinæ* post scripta nonnulla ejusdem sparsim edita & ex Arabico fere translata Venet. 1493. & 1497. Vide Beughemii incunabula typographiæ p. 74.

1. *Variis interpretibus,* Basileæ apud A. Cratandrum 1526. fol.
2. *M. Fabii Calvi* Ravennatis, qui jussu Clementis VII. Pontificis ex MSS. Græcis Vaticanis Hippocratem convertit circa A. C. 1530. licet editum demum Romæ 1549. fol.
3. *Jani Cornarii,* * Venet. 1545. 8. Paris. 1546. 8vo. & eodem anno Basileæ luculentiore charactere apud Froben. in fol. & ibidem 1553. fol. 1554. 8. 2. Vol. & edente Joanne Culmanno Geppingensi, ibid. 1558. fol. Lugd. 1562. 8. & 1564. fol. & cum commentario *Joh. Marinelli* & Joh. Culmanni argumentis. Venet. 1575. & 1619. fol. Vicentiæ 1610. fol. Toti operi prælusit Cornarius versione para-

* Georg. Hieron. Welschius Decade IV. curatione V. pag. 184. notat Cornarium Fabii Calvi Codici sæpe nimium fisum esse, qui Calvi manu A. 1512. scriptus exstat in Bibl. Vaticana, & in quo haud pauca nequicquam emendata, aut proba relicta, quædam etiam à mente auctoris aliena sunt. *Nec alia causa fingenda est, quod postea Cornarius solum illum scrupulosius adsectatus subinde cespitaret. Erat enim non tantum Græce eruditissimus, sed etiam Medicinæ scientiâ multis aliis præcellebat: sed quia latinas suas versiones ad contextus editos tantum conformabat, MStorum ope destitutus, usque nonnihil infelix, imperfectas nobis utique dedit, quod vel sola Aretæi recensio ab Henischio quondam nostro & Petito Parisiensi satis docuerit, nos quoque de Paulo Ægineta aliusque ostendimus in Variis nostris.*

paraphrastica Epistolarum & aliorum quorundam librorum Hippocratis. Colon. 1542. 8vo.

4. *Anutii Foësii*, Francof. apud Wechelos 1596. 8vo.

Editiones Græco Latinæ:

1. *Hieronymi Mercurialis*, qui codices MSS. contulit, libros Hippocratis in quatuor ordines digessit & scholiis illustravit, versionemque recensuit. Venet. A. 1588. fol.

2. *Anutii Foësii* Mediomatrici, qui Græca diligenter ad codices MSS. castigavit, scripta Hippocratis ex Erotiani mente in octo sectiones digessit, nova versione & censuris Criticis, commentariisque eruditis illustravit, *Palladiique* commentarium in librum de fracturis addidit, ut facile primos inter Hippocratis editores tulisse videatur. Ad calcem voluminis adjectæ Variæ Lectiones ex duobus Servini & Febrei Codicibus, Variæ Lectiones Johannis Martini Medici, Variæ Lectiones è codice Mediceo qui Parisiis fuit in Bibl. Catharinæ de Medicis, & castigationes Æmilii Porti. Francof. typis Wechelianis 1595. Fol. Repetita editio ibid. 1621. 1645. & Genevæ 1657. fol. in qua accesserunt liber περὶ Φαρμάκων, cum commentario Joh. Heurnii, Liber de structura hominis, latine, Erotiani sive Herodiani, Herodoti & Galeni glossaria in Hippocratem. Debemus eidem Foësio Oeconomiam Hippocratis sive *Lexicon* * *Hippocrateum*, post veterum jam laudatorum in hoc genere labores, in Charteriana etiam Hippocratis editione Tomo Secundo obvios utilissimum. Francof. 1588. Genev. 1662. fol.

3. *Joh. Antonidæ van der Linden* (paulo ante absolutum opus denati) cum versione Cornarii Lugd. Bat. 1665. 8vo. 2. Volum. nitido charactere, perque oras paginarum annotatâ reliquarum editionum præcipuarum, quas hactenus recensui, harmoniâ. Cæterum Tho. Bartholinus diss. 4. de legendis libris p. 118. notat Hippocratis nec primam editionem Venetam approbari, quia manca; nec primam latinam Calvi, quia in sensu deficit; nec primam Græcolatinam Mercurialis, licet novo ordine digestam, quia in numerum interpretum male ille se ingessit, judicio Castrensis: nec ultimam Lindani

* Interciderunt Lexica in Hippocratem scripta à *Xenocrito* CooGrammatico, *Callimacho* Herophileo, *Dioscoride* juniore, & *Bacchio* (qui male Βάκχιος in edit. Galeni Charteriana T. 2. p 80.) Tanagræo, & aliis, de quibus Erotianus in præfatione quam Charterius exhibuit Tomo primo,

dani Leidensem, licet nitidissimam, *quia ingenio suo abusus* * *in textu emendando audacius, sicut in Celso, versatus est vir ille multiscius.* Sed mediam in latinis Cornarii, in utrâque lingua Foësii, Medicis commendari.

4. *Renati Charterii* Vindocinensis, qui Hippocratis & Galeni opera recensuit ad MSS. codices, versionem passim emendavit, Varias Lect. & castigationes in singulis tomis addidit, Paris. 1679. fol. tredecim Voluminibus, quam luculentam ac præcipuam editionem accurate recenseo infra libro IV. in Galeno.

De Georgii Segeri editione Hippocratis Græco latina, cujus specimen tantummodo lucem vidit, consules Joh. Molleri V. C. Hypomnemata ad Albertum Bartholinum de scriptis Danorum, pag. 225.

E recentioribus præter editores hactenus recensitos Hippocratis scripta illustravit *Prosper Martianus*, cujus annotationes posthumæ à Petro Castellano editæ sunt Rom. 1626. fol. Tractatus XXII. cnm Cornarii versione & *Theodori Zwingeri* analysi sive tabulis & animadversionibus Basil. 1579. fol. raro obvii sunt.

Gallicè verti Hippocratem nolebat Guido Patinus, vir acutissimus, ne Medicastrorum vanitati consuleretur. Sed forte plus quam vanum fuerit, ab usu ex bonis scriptoribus capiendo, prohibere velle universos, qui linguam Græcam vel Latinam non intelligunt. *Andreæ* itaque *Dacerii* labor non sine plausu exceptus est, qui scripta quædam Hippocratis selecta eleganter in Gallicum sermonem convertit, & Hippocratis vitam succinctam, ac Medicinæ ante Hippocratis tempora Historiam, Danielis Clerici (ut videatur) observationibus adjutus præmisit. Paris. 1700. 12mo. 2. Vol. Libros Hippocratis à Dacerio translatos suo subinde loco supra annotavi.

IV. At fortassis non ingratum erit Lectori, si præsenti loco subjiciatur ex Gallico à me versa

* Confer, si placet, Guidonem Patinum T. 3. Epistolar. p. 177. seq.

Episto-

Epistola Clarissimi Theophrasti RENAUDOTI ad ANDREAM DACERIUM,

De exiguo operæ pretio quod ex versionibus Syriacis & Arabicis ferri potest ad emendandum & illustrandum Hippocratem aliosque scriptores Græcos, præsertim Medicos.

NImium sane tribuit literis Orientalibus, Vir doctissime, quisquis tibi spondet illas conferre aliquid posse ad perficiendam Hippocratis interpretationem, quam in te suscepisti. Quanquam enim utiles olim esse potuerunt Medicis, qui artem suam repetebant ex scriptis aut translationibus Arabicis, quod ad sæculum usq; decimum quintum ex remum factum esse constat: At ex quo tempore præcipuos scriptores in sua quemque lingua (Græca & latina) cœpimus evolvere, non modo Arabes consuli desierunt, sed vix unus itemque alter repertus est vir doctus, qui Hippocratis, Galeni, Dioscoridis versiones ineptas ex Arabicis factas adire voluerit. Nibilominus persuasum hactenus fuit eruditis, si Arabum scripta legere parum sit necesse, saltim translationes eorum haud inutiles esse, ad veram quandoque lectionem reddendam scriptis quæ illi suam in linguam transtulerunt. Quæ opinio facile radices egit, plerisque serio credentibus colligendoque exaggerantibus quæ à cultoribus linguarum orientalium sunt in laudem Arabum disputata. Neque negari potest, cum literæ in Europa pessundari & extingui cœpissent, ab Arabibus omne genus scientiarum tractatum fuisse atque excultum, & principes quosque scriptores in linguam ipsorum translatos, usque adeo, ut quidam Græce deperditi apud solos Arabes reperiantur: unde tot inter illos Philosophi, Medici, Mathematici, quanquam dispari pretio. Mathematici illis fuere præstantissimi, quorum observationes veræ & accuratæ: Geometræ non contemnendi, etsi nemo unus eorum ita excelluerit, ut cum ingeniis nostræ ætatis sit comparandus: nam & bodie solent quæ ex nostratium aliquo in illorum linguam transfunduntur, præferre omnibus suorum lucubrationibus. Ac Bernerius mihi sæpius retulit, doctissimum quendam Ministrum Aureng Zebi Mogolum Imperatoris, Daneschmend Chan nomine, & præstantissimos quosque Philosophorum Indorum antetulisse tractatus quosdam Gassendi quos in linguam Arabicam verterat, Philosophis suis quibuscunque. Tychonis quoque Brahei observationes nonnullas transtulit Greavesius, quas peritissimi ex Astronomis CPolitanis animadverterunt cum optimis suorum observationibus consentire. Itaque veræ laudes quas exculto omni genere disciplinarum promeruerunt, Orientalibus haud quaquam sunt neganda, quisquis vero tanquam interpretes eximios suspicit, profecto non satis habet

 bet

bet illos perspectos. Ut enim multi tam praclare de illis sentirent, Salmasii non parum videtur contulisse auctoritas, qui frequenter ad eorum libros provocavit, quos non satis intelligebat ipse, ac Dioscoridem promisit restituere ex versione Arabica, quam in Ebenbeitare legerat. At longe aliud Dodarti est judicium, qui specimina & conatus quosdam illius Viri vidit: & si quis vel historiam illarum versionum norit, aliter judicet. Antiquissima à Syris idiomate composita Syriaco penitus intercideerunt, solis titulis superstitibus. Si vero non dissimiles fuere translationibus Syriacis quas de scriptoribus Græcis Ecclesiasticis habemus, non est dubitandum, quin illi qui in rebus tritis & vulgatissimis toties impegerunt, sæpius etiam & gravius lapsi fuerint in aliis adeo difficillimis, ut ipsi etiam Græci debuerint singularibus Lexicis ea explicare. Cujus rei conjectura etiam capi potest ex pluribus vocabulis Græcis quæ in Dictionariis Syriacis occurrunt, quoniam linguâ illâ reddi non potuerint, Arabes vero, dum eadem in suam voluerunt linguam transferre, sæpius perperam intellexerunt. Attamen nequit negari, primas istas versiones Syriacas factas esse temporibus quibus Græca lingua notior & adhuc vernacula erat, cum è contrario maxima pars Arabicarum composita fuerit sub stirpe secunda Caliphatum qui Muhamedi successerunt, qua ætate Græca lingua non erat nisi eruditorum in provinciis quibus Caliphæ imperabant. Celeberrima Epocha versionum Arabicarum assignari solet sub imperio Almamonis * *quinti, quo nullus fuit major unquam fautor literarum & eruditorum, quique genti suæ instillavit curiosum desiderium doctrinarum à Græcis concinnatarum. Avus ejus* Abu Jafar Almansor *jam præiverat, largissimaque præmia proposuerat eruditis, iis præcipue qui Græcorum librorum translatione Arabibus ansam præberent Philosophiam, Astronomiam, Mathematicas artes Medicinamque excolendi. Jam quoque multi ex præcipuis auctoribus Syriace versi exstabant à Sergio Syro* ** *qui Justiniani temporibus vixit & pro antiquissimo interprete habetur. Sed Almamon singulari prorsus studio Græca volumina conquisivit, à Christianis principibus illa per legatos impetravit, magnoque illorum numero collecto de eruditis interpretibus qui eadem Arabice redderent sollicitus fuit. Vulgo quidem creditur plerasque istarum versionum ad Græcos fontes fuisse compositas, neque sane aliquas abnuerim. Scriptores tamen fide dignissimi observant ex translationibus Syriacis, quæ in Syrorum manibus fuere, plerasque profluxisse. Cum enim Almanon ejusque avus Almansor à quo Bagdad condita est, in illa urbe fere regiam suam haberent, in qua Syriacum idioma vernaculum erat, uti in quibusdam opidis Græcum quoque, accuratior nihilominus notitia linguæ Syriacæ apud solos propemodum erat Christianos, quos adeo præcipuos translationum istarum auctores haberi oportet. Primas inter versiones fuit Hippocrates trans-*

* Regnare cœpit anno Hegiræ 198. sive Christi 813. Obiit anno Hegiræ 218. Christi 833. Confer, si placet, Salmasii præfat. ad Arabicam tabulæ Cebetis versionem.

** Abulpharaj. hist. Dynastiar. p. 94. & Histor. Medicorum MS.

*translatus à Medicis Christianis * quorum non mediocris fuit in aula Califæ Almansoris fides atque auctoritas. Hactenus non adeo multum Medicis externis tribuerant Arabes, nam in historia Muhamedis ** legas Medicum à Principe quodam ad ipsum missum diu inter Arabes versatum, neque ullam artis suæ experimentum faciendi occasionem nactum esse: itaque adiisse Mahumedem, & quod toto illo tempore à nemine consultus esset, conquestum, ex eodem percepisse, quod cibum non caperent Arabes nisi fame sollicitante, & ante satietatem ab edendo desisterent. His auditis Medicum Muhamedi longum Vale dixisse, seque parasse ad iter: professum, quod ista regula valetudinis nihil sit certius, quæ ubicunque obtineat, ab eo loco Medicos tuto posse abesse. Narrant equidem nonnulli, Arabibus fuisse Medicum Hareth Ebn Chalda, cui Muhamedes ægrotos curandos commiserit, sed qui simplicibus tantum eos curaverit medicamentis. Habuit idem discipulos, quorum omnis scientia paucis observationibus & experimentis constabat, utpote qui fundamentorum artis Medicæ prorsus expertes erant. At enim Almansor cum vehementer ægrotaret, & adhibuisset omne genus remediorum Medicorumq; arcessivit ad se è Persia* Georgiū *filium Bocht Jechua, quo per longum tempus Archiatro usus est. Hic Syrus gente, religione Christianus & Nestorianus fuit, magnamq; qua polluit scientiam visus est hausisse ex assiduo studio veterum, quorum præcipuos in linguam suam convertit. Inde* Ma*humedani ejusdem doctrinæ desiderio ferri cœperunt, in qua* Magi*stris usi sunt Syris, cum nullus fere è* Muhamedanorum *numero Græcis literis operam navasset. Sed Syriace quoque imperiti fuere plerique, ut Græcos quos evolverunt scriptores Medicos præcipue legerint ex versionibus Arabicis, quos Christiani homines Syri sub Almansore & Almamone concinnaverunt. Ægyptii quoque magna contentione hoc studii genus amplexi sunt, & Græcarum literarum usus diutius in Ægypto quam in Syria obtinuit, præcipue apud Christianos Orthodoxos, vulgo Melchitas appellatos, qui in liturgiis suis linguam Græcam retinuerunt, Semi Eutychianis sive Jacobitis Coptico sive Ægyptiaco idiomate utentibus. Pauca tamen ab Ægyptiis translationes composita sunt, si cum Syris comparentur, quorum Califæ Scientiarum patroni ac fautores Ægyptum provinciam ab Emiribus sive Prætoribus sub imperio suo administratam non adierunt ipsi, unde nec scientia tantum florere atque ibi, nec vigere potuerunt. Quod si scriptorum Orientalium complurium stamus testimoniis, probabile est primis Almansoris & Almamonis temporibus Hippocratem Arabice redditum fuisse: sed omnibus reliquis translationibus obstruxit prælataq; est versio composita ab Honaino filio Isaaci cujus magna fuit sub Califa Elmotewakelio autoritas. Is imperio præesse cœpit Anno Hegiræ 232. Christi 847. defunctus anno Hegiræ 247. qui respondet anno Christi 861. Honainus vero discipulus fuit Johannis filii Masowia, qui vulgo Mesue dici-*

* Inter alios à Georgio filio Bochtiechuæ Christiano Jondisaburensi.

** Gulistan p. 239.

dicitur, atque ut historici referunt, auctores Græcos transferendos in se suscepit, quod translationes Sergii essent valde imperfectæ navisque scatentes. Tum Gabriel filius Boctiechua Medicus & ipse celebris ad hoc eum laboris exhortatus est, quo fuit tanto cum successu defunctus, ut versio ejus omnes alias longe post se reliquerit. Sergius suas ut dixi translationes in Syriacum idioma composuerat, ut Honainus duos annos in regionibus ubi Græca esset vernacula versatus Basoram petiit, ubi Arabice quam emendatissime loquebantur, eaque lingua rectissime percepta, animum ad concinnandas versiones appulit. Igitur Honaini nomen præferunt translationes pleraque Arabica, tum Hippocratis pleraque, & Hebraica ante septingentos amplius annos elaboratæ ex illis expressæ sunt. Primi quidem interpretes Syri Syriaco suas idiomate elaboraverant, quod primis illis Muhamedismi obtinentis temporibus plurimi non satis Arabice callerent, cujus lingua apud Arabes varia elegantiæ atque veneres constabant. Qui postea vertendi labore functi sunt, Syriacas potius translationes quam Græcos fontes originarios consuluere, unde Honaini versiones qui cognitionem Græcæ linguæ cum elegantia idiomatis Arabici conjunxerat, facile omnes reliquas & accuratione & styli elegantia anteverterunt. Neque prima latina Hippocratis translationes, quibus superiorum sæculorum Medicos per totam Europam usos constat, ex Græco derivatæ sunt. Sed nonnullæ post bella ultramarina vulgatæ ex libris profluxere Arabicis, aliæ ex Africa & Hispania allatæ, ubi Judæi diligentissimam Medicæ arti operam navarunt, maximam partem factæ sunt ex versionibus Judæorum Hebraicis, Arabicas reddentibus. Has inter se distinguere non exigui est negotii, quia librarii, sed & Medici illorum temporum editiones frequenter ad alias, quæcunque in manus inciderant, corrigebant, & ratio transferendi adeo misera erat atque corrupta, ut versiones illæ, cum jam Hippocrates sua lingua legi inciperet, ne intelligi quidem possent, utpote reformatæ à Medicis qui Arabicam & Hebræam Linguam juxta ignorabant, aut à Judæis qui erant in Medica arte hospites. Idem dici potest de reliquorum Græcorum scriptorum translationibus, singulatim Aristotelis: Nam & iste Syriace primum redditus est, hinc Arabice, denique Hebraice: ex qua versione vel factæ vel reformatæ translationes latinæ omnes quæ in scholis lectæ sunt usque ad restitutam rem literariam restauratumque studium linguæ Græcæ. Tanta vero fuit interpretum istorum sive ignorantia sive negligentia, ut si quis veterem Avicennæ versionem cum fonte conferat, vix agnoscat auctorem, nedum in aliis scriptoribus difficilioribus. Ut itaque ad Honainum Isaaci filium redeam præstantissimus hic & solus fere est Hippocratis interpres, à quo Arabes quicquid in historia Medica habent præclari, hauserunt. Ferebatur illis temporibus & aliud versionum genus duplex, Syriacarum alterum, alterum Arabicarum: quarum priores velut alter textus habebatur Originarius, adeo ut veteres codices translationum Arabicarum, Dioscoridis præsertim, non raro invenias cum Syriacis collatos. Rarissimæ etiam à pluri-

pluribus jam sæculis sunt versiones Syriacæ, quia lingua hac doctorum esse cœpit, qua soli usi Christiani, sed & ipsi ita ejus obliti, ut licet sacra in illo idiomate celebrant, tamen studio id cogantur addiscere. Inde jam pridem, ut dixi, rarissimæ sunt, nec amplius reperiuntur. Cæterum per ea quæ hactenus disserui, abunde constare puto, quod ex collatione versionum Arabicarum exigua utilitas capi possit ad Græca scripta emendanda.

Hactenus Renaudotus, qui subjecit deinde ex Eutychio & Abulpharajo nonnulla de Hippocrate, quæ Dacerius prætermittenda esse duxit, quod nihil complectebantur præter male excerpta ex iis quæ de principe Medicorum à Græcis tradita sunt.

V. POLYBUS gener ac discipulus Hippocratis, & teste Galeno 1. in Lib. de natura hominis T. 5. pag. 2. διαδεξάμενος τὴν τῶν νέων διδασκαλίαν, ὃς οὐδὲν ὅλως φαίνεται μεταχινήσας τῶν Ἱπποκράτους δογμάτων, allegatur ab Aristotele III. 3. hist. animal. & habitus est à nonnullis auctor librorum quorundam eximiorum qui inter Hippocratis scripta leguntur, qualia sunt περὶ φύσιος ἀνθρώπου (sed neutiquam assentiente Galeno) tum περὶ φύσιος παιδίου, περὶ γονῆς, περὶ διαίτης ὑγιεινῆς πρὸς τοὺς ἰδιώτας *de salubri victus ratione*; qui libellus sub Polybi nomine frequenter editus est, & latine versus à *Gvinterio Johanne Andernaco* Basil. 1529. ad calcem Scribonii Largi, 8. quæ editio adjungenda aliis in Lindenii Bibl. Medica p. 924. notatis. Præterea περὶ νούσων ac denique περὶ παθῶν. Albanus Torinus librum περὶ γονῆς *de seminis humani natura*, librum *de ratione victus sanorum* de quo jam dixi, & librum περὶ παθῶν *de morbis* & περὶ τῶν ἐντὸς παθῶν *de morbis internis*, qui ibidem inter Hippocratis scripta leguntur, latine vertit & sub Polybi nomine edidit. Basil. 1544. 4. Polybi pastillum glutinandis vulneribus laudat Celsus V. 20. Πόλυβον τὸν ἰατρὸν ἐν τῷ περὶ ἑπταμήνων. Clemens VI. Strom. p. 683.

VI. Etiam ad HIPPOCRATEM Gnosidici & ad HIPPOCRATEM Thessali F. scripta nonnulla relata sunt, quæ inter libros Hippocratis nostri, Heraclidæ F. leguntur, ut supra ad §. 1. nota a) observavi. Sed & THESSALO ejus filio librum sextum & quartum ἐπιδημιῶν, librumque περὶ τροφῆς tribuerunt nonnulli. Verum de his aliisque Medicis, Hippocratis vel filiis, ut *Thessalo* & *Dracone*, vel discipulis, *Prodico, Dexippo, Apollonio*, tum *Ctesia* & *Theomedonte*: vel æqualibus aut etiam antiquioribus, *Phaone* sive *Phaone*, *Philistione* Eudoxi Cnidii præceptore, *Aristone, Pherecyde, Pythocle, Phileta, Acumeno, Pittalo, Archidamo, Metone, Eryximacho*: tum de *Acrone* auctore sectæ Empiricæ, de *Apollonide, Antigene, Ægimio, Euryphronte* Cnidio, & de Philosophis Medicinæ peritis *Thalete, Pherecyde*,

recyde, *Epimenide*, *Toxari*, *Pythagora*, *Zamolxi*, *Empedocle*, *Pausania*, *Alcmaeone*, *Epicharmo*, *Eudoxo*, *Timaeo*, *Heraclito*, *Democrito* & *Diagora*: denique de *Machaone*, *Podalirio*, *Melampo*, *Chirone* & aliis antiquioribus, *Aesculapioque* & schola *Asclepiadarum* consulenda Clarissimi Viri Danielis Clerici Historia Medica, parte prima, cujus libro tertio diligenter inprimis ad examen revocat scripta Hippocratis ipsius, & de inventis ejus atq; observatis disputat, & quousque ille salutarem artem provexerit, ostendit. Historiam & vitas * Medicorum veterum, sed huc usque ineditas scripserunt etiam triumviri doctissimi ** *Thomas Reinesius*, *Aegidius Menagius* & *Joh. Henricus Meibomius* ex quibus Meibomii saltim labor à filio Henrico Meibomio τῷ μακαρίτῃ locupletatus ut aliquando lucem videat non plane desperandum puto, & publico nomine ut operis illius editionem maturare dignetur r go oroque nobilissimum paternarum avitarumque virtutum heredem *Hermannum Dietericum Meibomium*.

* Praetereo tanquam notiora de veteribus Medicis scripta Andreae Tiraquelli (in opere de Nobilitate) Petri Castellani (recusi Tomo X. Antiqv. Graecarum) G. Vossii, libro de Philosophia, Hermanni Conringii, introductione ad Artem Medicam ab excellentissimo Schelhammero locupletatâ; Tho. Bartholini de Medicis Poëtis &c.

** Vide Reinesii Epistolas ad Hofmannum p. 579.

CAPUT XXV.

De THUCYDIDE & CTESIA.

Thucydidis vita à Marcellino scripta. Ac de Thucydide ipso, ejus aetate, exsilio & sepulturâ. Ἴκρ(ιον)? *Cenotaphio impositum.* 1. *Thucididis libri de bello Peloponnesiaco. Librorum divisio num ab ipso auctore. Liber octavus γνήσιος.* 2. *Thucydidis continuatores.* 3. *Pestilentia ab eo descripta. Tyrannus Atticae febris.* 4. *Thucydidis virtutes, admiratores, imitatoresque.* 5. *Scholia & observationes veterum in Thucydidem, ubi etiam de Scholiaste Graeco edito.* 6. *Thucydidis vitia ac virtutes.* 7. *Epistola Thucydidis pragrandis deperdita.* 8. *Alii Thucydides.* 9. *Editiones Thucydidis sive versiones latinae.* 10 *Editiones Graecae.* 11. *Graecolatinae.* 12. *Versiones in linguas vernaculas.* 13. *Vita Thucydidis Synopsis Chronologica ex mente Henrici Dodwelli.* 14. *Catalogus Scriptorum in Scholiis ad Thucydidem & in vita à Marcellino scripta laudatorum. De Ctesia & ejus scriptis.* 16.

I. THU-

I.

THUCYDIDES ex Alimusio populo Atheniensis, ad Miltiadem genus suum retulit, si credimus *Marcellino* Rhetori a) qui vitam Thucydidis græce composuit. Verum hoc refellitur a Jano Rutgersio lib. 1. Var. Lect. cap. IX. Summo certe loco natus fuit (Cic. Bruto c. 11.) *Olori* sive ut potius scribendum b) *Oroli* filius, cui de illius ingenio præclara jam ominatus fuerat Herodotus, cum in Olympiis recitante se Historias suas, observasset auscultanti Thucydidi præ admiratione & idem olim faciendi cupiditate lacrymas excidere. c) Natus est anno secundo Olympiadis LXXVII. (ante Christum natum CCCCLXIX.) ut ex Pamphila apud Gellium lib. XV. c. 23. colligitur: adeoque sedecim circiter annorum erat, cum Herodotum sua recitantem audiret, ipse Herodoto minor annis tredecim. Præceptores habuit Anaxagoram Philosophum, Rhetoremq; Antiphontem * & propter Anaxagoræ disciplinam Athei convicium ipsi quoque impactum esse fertur. Ducis bellici munere functus, ob amissamque Amphipolin d) ab Atheniensibus Ao. ætatis XLVIII. Olymp. LXXXIX. 1. exsi-

a) De hoc *Marcellino* dixi libro IV. in Hermogene, quem commentariis illustravit. Vita Thucydidis, quæ sub Marcellini nomine exstat, ab Aldo primum Græce cum Thucydide edita, à *Bartholomæo Parthenio* Benacensi, & postea ab *Is. Casaubono* latine versa, & ab Æmilio Porro & V. Cl. Johanne Hudsono illustrata, laudatur a Svida in ἀπήλαυσε & ἀπολαύειν, & manu exarata exstat in Bibl. Regis Galliæ cod. 1411. & in Bibl. Marquardi Gudii. Mihi videtur esse vel præmissum à Marcellino commentariis in Thucydidem, vel esse ἀποσπασμάτιον Operis Rhetorici, in quo de Demosthene & aliis viris eloquentiæ laude claris Marcellinus egerat. Neque Svidas βίον Θουκυδίδου vocat, sed Marcellinum laudans, περὶ Θουκυδίδου, inquit, φησίν.

b) Ita Marcellinus Didymum Grammaticum secutus scribendum contendit, auctoritate στήλης quæ Athenis cenotaphio ejus imposita fuit his verbis: Θουκυδίδης Ὀρόλου Ἁλιμούσιος.

c) Marcellinus: λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτον, ὡς ποτε τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένου παρὼν τῇ ἀκροάσει Θουκυδίδης καὶ ἀκούσας ἐδάκρυσεν. Ἔπειτα φασὶ τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς τὸν Πατέρα Ὄλορον, ὦ Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα. Idem tradit Photius cod. 60. & Svidas in Θουκυδίδης, qui in Olympiis accidisse affirmat. Thucydidem æmulatione historiæ Herodoteæ accensum etiam memorat Lucianus describenda Historia T. 5. pag. 631.

* Plutarchus in vita Antiphontis: Καικίλιος δὲ ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ συντάγματι Θουκυδίδου τοῦ συγγραφέως μαθητὴν (ita & è Cæcilio Photius Cod. 259. sed διδάσκαλον dicere debuit) τεκμαίρεται γεγονέναι ἐξ ὧν ἐπαινεῖται παρ' αὐτῷ ὁ Ἀντιφῶν. Respicit locum Thucydidis Lib. VIII. p. 592.

d) Vide quæ hac de re ipse Thucydides Lib. IV. p. 323. & Lib. V. p. 361.

exsilio punitus, Scaptesulam sive Σκαπτὴν ὕλην Thraciæ civitatem, unde uxorem divitem duxerat, Timotheumque filium ex ea susceperat, sese contulit, & ibidem (teste Plutarcho lib. de exsilio p. 605.) Historiam scripsit, certe in colligendo ad componendam Historiam apparatu elaboravit, nullo labori, nullis largitionibus in Lacedæmoniorum pariter & Atheniensium duces profusis parcens, quo veriora ab utraque parte edoctus tradere posset. Revocatum ab exsilio quod per viginti annos durasse testatur ipse Thucydides Lib. V. c. 26. præter alios auctor est Plinius e) cui succinens Pausanias id decreto Oenobii Archontis factum esse testatur. Addit vero Thucydidem deinde reversum in Patriam interemtum dolo, ibique sepultum esse. Alii notante Marcellino tradunt mortuum esse in Thracia, majorem quinquagenario f) antequam opus suum absolvisset. Sepulchrum vero ipsius Athenis ostendi, sive quod ossa defuncti in patriam à cognatis delata fuerint, sive quod honori ipsius, (uti Herodoti etiam extra Atticam itidem defuncti) dicatum sit Athenis Cenotaphium, idque super impositum monumento ἰκρίον g) testari, qualia inanibus & honorariis tumulis imponi mos erat.

II. Exstat Thucydidis ΞΥΓΓΡΑΦΗ' h) ΠΕΡῚ ΤΟΥ͂ ΠΟΛΈΜΟΥ ΤΩ͂Ν ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΊΩΝ ΚΑῚ ἈΘΗΝΑΊΩΝ. Historia belli Peloponnensium & Atheniensium distributa jam pridem in libros octo, licet ab auctore ipso hanc divisionem esse non constat i) & Marcellinus testetur ab

e) Plinii verba hæc sunt Lib. 7. c. 30. *Thucydidem Imperatorem Athenienses in exsilium egere, rerum conditorem revocavere, eloquentiam mirati, cujus virtutem damnaverant.* Pausanias in Atticis p. 55. ψήφισμα γὰρ ἐνίκησεν Οἰνόβιος κατελθεῖν εἰς Ἀθήνας Θουκυδίδην, καὶ οἱ δολοφονηθέντι ὡς κατῄει μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων.

f) Imo septuagenario major obiisse videtur, cum initio belli Peloponnesiaci teste Pamphila apud Gellium Lib. XV. c. 23. fuerit quadraginta annos natus, & viginti annos illius belli descripserit, totumque bellum quod per XXVII. annos duravit, supervixerit. Vide H. Dodwellum in Apparatu ad Annales Thucydideos; ex quo Synopsin Chronologicam Vitæ Thucydidis ad calcem hujus capitis subjunxi.

g) De hoc vocabulo Lipsius ad Lib. I. de cruce c. 4. Videtur retulisse figuram temonis vel literæ T. Thucydidis iconem veterem in uno marmore junctam Herodoto, post Fulv. Ursinum p. 89. elog. Boissardum, aliosque exhibet Clariss. Gronovius T. 2 Antiqv. Gr. tabula LXXII.

h) Ammonius docet ξυγγραφὴν proprie esse narrationem rerum quibus ipse qui eas describit interfuit. Ἱστοριογράφος συγγραφέως διαφέρει. Ἱστοριογράφος μέν ἐστιν ὁ τὰ πρὸ ἑαυτοῦ γεγονότα συγγραφόμενος, ὡς Ἡρόδοτος. Συγγραφεὺς δὲ ὁ τὰ ἐφ' ἑαυτοῦ γεγονότα, ὡς Θουκυδίδης. Sic & Thomas Magister in ξυγγραφεύς.

i) Confer Meursium Atticarum Lect. Lib. V. c. 26.

ab aliis in Libros XIII. cujus divisionis plus simplici vice mentionem facit Græcus Thucydidis Scholiastes (vide H. Stephani notas p. 553. edit. Clariss. Hudsoni) ab aliis aliter (Diodorus Sic. XIII. p. 306. notat à quibusdam in libros novem) distinctum fuisse : ὅμως δ' ἡ πλείστη, addit Marcellinus, καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε τὸ μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιός. k) Liber octavus quoque à priorum septem sublimi & elaborato dicendi genere remittere visus, & contra priorum septem librorum morem δημηγορίαις sive concionibus destitutus, quorundam judicio tributus est Thucydidis *filiæ*, ab aliis *Xenophonti*, ab aliis denique *Theopompo*. Sed Marcellinus non dubitat & hunc ipsius esse Thucydidis, verum à morbo jam affecti, adeoque animo quoque jam languentis. Tribuitur etiam sine controversia Thucydidi à Plutarcho Lib. de garrulitate p. 513. Stephano in Βολισσὸς, Δρυμοῦσσα &c. & ab aliis passim. Ingreditur Thucydides opus l) suum à bello inter Corinthios & Corcyræos, quod septem annis Peloponnesiacum antecessit, narrationemque per æstates & hyemes (confer Theonem p. 33. progymnasmatum) diligenter distinctam perducit ad annum belli Peloponnesiaci vicesimum, ita ut quæ per VII. postremos belli istius annos gesta sunt (per XXVII. enim duravit, quod oraculo prædictum & eventu comprobatum esse testatur Thucydides Lib. V. p. 361. Plutarchus Nicia p. 529. duravit autem ab extremo Anni 1. Olympiadis LXXXVII. usque ad annum 3. Olymp. XCIII.) haud attigerit, morte præventus in Parparo Æolicæ Asiæ regione, ut ex Apollodori Chron. Stephanus in Παρπάρων.

III. Supplevere historiam postremorum belli annorum *Cratippus*, Thucydidis æqualis, cujus meminit Dionysius Halicarnassensis Libro de iis quæ Thucydidi propria sunt p. 143. *Theopompus* item, teste Marcellino, & *Xenophon*, cujus Ἑλληνικὰ etiamnum hodie supersunt, & Thucydidem continuant historia annorum XLVIII. ab Olymp. XCII. anno secundo ad annum secundum Olympiadis CIV.

IV. Libro Thucydidis secundo occurrit disertissima descriptio

k) Asclepius Sophista, de quo dixi Lib. I. c. 1. §. 7.

l) Vide Dav. Chytræi Chronologiam Thucydidis, Degoreum Whear in prælect. hiemalibus, Gueintzium in vite historica, & qui diligentissime in hoc argumento versatus est Henr. Dodwellum in annalibus Thucydidis editis Oxoniæ Anno 1702. 4to. Cæterum ratio fugit Edmundum Richerium, cum in obstetrice animorum c. 8. pag. 326. scripsit Thucydidem in componendo mirabili opere historiarum annos 27 insumsisse. Nam 27. annorum historiam persequi voluit, non totidem annos in illa scribenda insumsit Thucydides.

ptio m) horrendæ pestilentiæ quæ Thucydidem ipsum inter alios corripuit, & Athenas misere afflixit æstate anni 3. Olymp LXXXVII. memorata Hippocrati 3. Epidem. sect. 3. qui ei cum Acrone Medico Agrigentino interfuit, de quo Plutarchus sub extremum libri de Iside & Osiride, quem vide etiam lib. de sera Numinis vindicta p. 558. A Lucretio Thucydidis vestigiis insistente eadem lues egregie describitur Libro VI. p. 229. seq. edit. Gifanii qui p. 265. Thucydidis locum cum Lucretio contulit. Propter illam descriptionem notante P. Pithœo Thucydides in veteri Epigrammate p. 63. vocatur *Tyrannus Atticæ febris* i. e. regnum quoddam eloquentiæ in illa describenda exercens, de quo loquendi genere plura dixi ad Eunapii Proæresium. Apud Quintilianum VIII. 3. male, *Thucydides Britannus*, quod vide si placet quomodo explicare conetur Samuel Petitus III. 9. Miscell.

V. Cæterum in Attico eodemque gravi ac sublimi dicendi genere jampridem primas visus est tenere hic scriptor *rerum gestarum pronunciator sincerus & grandis*, ut vocatur a Cicerone de claris oratoribus: Μεγαλαῤῥημοσύνην ei tribuit Photius Epist. CLVI. Præcipue valet in concionibus n) quas elaboratissimas & gravissimas passim libris suis Thucydides inseruit, imitandasque sibi proposuit Demosthenes teste Ulpiano, o) e latinis Sallustius, ut Quintiliano lib X. c. 1. & Senecæ lib. IX. controvers. 1. observatum. Quanquam Cicero in Oratore c. IX. ita multas habere obscuras abditasque sententias queritur, vix ut intelligantur. Et c. XII. Thucydidem ait de bellicis rebus canere quodammodo bellicum. Et c. LXXI. *Orbem modo Orationis desidero, ornamenta comparent*. Tanti etiam Thucydidem fecisse dicitur Demosthenes

m) Separatim hæc pestilentiæ descriptio vulgata est græce & latine cum prælectionibus Marciis sive commentariis Fabii Paulini, Venetiis ap. Juntas 1603. 4to. Quanquam vero eloquentiæ laudem in hac descriptione tulit Thucydides, à Galeno tamen notatum est eum ut idiotam & è vulgo aliquem, idiotis, non tanquam Medicum Medicis de pestilentia scripsisse. II. 7. de difficili respirat.

n) De hoc præter alios adeundus Marcellinus in Thucydidis vita. Sunt tamen qui vitio vertunt Olori filio, perinde ut Trogus Livio ac Sallustio, quod orationes rectas historiæ inseruerit. Ita Franciscus Patricius, Paulus Benius, & nuper personatus Vignolius Marvillius parte 2. Misc. p. 321. Vide interim quæ pro concionum in historia usu disputat Vossius in arte Historica cap. 20. seq. Jo. Freinshemius ad Curtii III. 2. 11. Joh. Vorstius ad Justini XXXVIII. 3. 11. Jacobus Perizonius Vir Cl. in Curtio vindicato pag. 92. seq. Hubertus Folieta de ratione scribendæ Historiæ &c.

o) Præfat. ad Oratt. Demosthenis.

nes, ut eum manu sua octies p) descripserit: certe hoc refert Lucianus adversus indoctum T. 2. p. 380. ac si veteri famæ apud Arsenium Monembasiæ Episcopum q) credimus incensa Athenis Bibliotheca, & Thucydidis opere una absumpto, ex memoria illud Demosthenes restituit, sed quod merito falsum ac commentitium videtur Vossio Lib. VI. Inst. Or. c. 6. sect. 2. quis enim, non dicam tantam memoriæ Demosthenis vim, sed quis sibi persuadeat unicum tantum exemplum fuisse operis Thucydidei, postquam *Xenophon* semel illud hactenus delitescens, cum supprimere posset, protulisset in lucem, veroque auctoris gloriæ vindicasset, ut refert r) Laërtius Lib. II. sect. 57. Marcellum quoque Syrum tradit Damascius in vita Isidori (& ex hoc Suidas in Σαλλεστ⊙) integros octo Thucydidis libros memoriæ mandasse, sed nihilo meliorem oratorem inde prodiisse. Cæterum tralatitium est olim extitisse qui Thucydidem tanquam κανόνα τοῦ Ἀττικισμοῦ & pressæ brevitatis magistrum imitati, sive ut Ciceronis de optimo genere oratorum verbis utar, *Thucydidios* se professi sunt, non inter oratores tantum, ab ipso Isocrate usque, Thucydidis prope æquali, in quo multa communia cum Thucydide observant eruditi: sed ex Historicis etiam, in quibus *Philistus* Naucratita, pæne pusillus Thucydides s) ab eodem Cicerone appellatus Lib. II. ad Quintum fratrem Epist. 12. Thucydidis in brevitate ita imitator, ut obscuritatem illius quidem effugeret, in multis vero aliis virtutibus illo inferior esset, observante Quintiliano Lib. X. c. 1. & Dionysio Halicarnasseo Epistola ad Cn. Pompejum; tum digres-

p) Turnebi qui XXVIII. 22. Adversar. *decies* & Roberti Titii qui IV. 5. adsertionum *septies* hoc à Demosthene factum affirmat, memoriæ lapsum reprehendit Vossius, & ex eo Tho. Crenius 1. animadvers. philolog. p. 75. Videtur etiam Demosthenis erga Thucydidem studium in proverbium abiisse, ut colligas è Svida in Σταγειρίτης. Fuere etiam qui tradiderunt Alfonsum V Arragoniæ Regem octies manu sua Thucydidis historiam descripsisse. Ceterum memoria lapsus est Mottanus Vayerus, qui in Judicio de Historicis ubi de Tacito disserit, Tacitum pariter ac Thucydidem imitatores Demosthenis affirmat.

q) Ita ille in Apophthegmatis græce editis & Leoni X. inscriptis, de Demosthene: ἐζήλωκε δὲ μάλιστα τῶν πρὸ αὐτοῦ τὸν συγγραφέα Θουκυδίδην, καὶ τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν ἐκείνου λόγων εἰς τὸ πολιτικώτερον μετέφρασε. Καὶ οὕτω λέγεται αὐτὸν ἐκμεμαθηκέναι, ὥστε φέρεσθαι τὸ τοιοῦτο περὶ αὐτοῦ, ὅτι ποτὲ καιείσης τῆς βιβλιοθήκης ἐν Ἀθήναις καὶ συγκαεισῶν τῶν ἱστοριῶν Θουκυδίδου, αὐτὸν μόνον ἀπομνημονεῦσαι πασῶν, καὶ οὕτω μεταγραφῆναι ποιῆσαι.

r) Laërtius in vita Xenophontis: λέγεται δ᾽ ὅτι καὶ τὰ Θουκυδίδου βιβλία λανθάνοντα ὑφελέσθαι δυνάμενος, αὐτὸς εἰς δόξαν ἤγαγεν. Adde Dodwelli apparatum ad Annales Thucydideos p. 34. seq.

s) Confer Vossium de Hist. Gr. p. 27. & Vavassorem de ludicra dictione p. 167.

digreſſiones omnes præcideret, quod notavit Theo in progymnaſmatis p. 53. monens alibi p. 8. totam belli Attici deſcriptionem ex Thucydide Philiſtum in Siculam ſuam hiſtoriam transtuliſſe. Vide & Plutarchum in Nicia p. 523. Thucydidis imitatorem quoque obſervat Clemens Alex. 6. Strom. p. 620. ut *Dionem* Caſſium Photius Cod. LXXI. & *Dexippum* Codice LXXXII. Cæterum Thucydidi pariter ac Philiſto amatores defuiſſe notat Cicero in Bruto cap. XVII. Infelicius autem Thucydidis imitatio ceſſit *Creperio Calpurniano* Pompejopolitæ, in hiſtoria belli Romanorum cum Parthis, quam multis deridet Lucianus Libro de ſcribenda hiſtoria T. 1. p. 612. ſeq.

VI. Lexicon quoddam in Thucydidem compoſuerat *Evagoras* Lindius περὶ τῶν παρὰ Θουκυδίδῃ ζητουμένων κατὰ λέξιν. *Julius* quoque *Veſtinus* Sophiſta, de quo Svidas in Οὐηστῖνος ſcripſerat ἐκλογὴν ὀνομάτων ἐκ τῶν Θουκυδίδου, Ἰσαίου, Ἰσοκράτους καὶ Θρασυμάχου τοῦ ῥήτορος, ut omittam alios lexicorum Atticorum ſcriptores, quos infra ſuo loco recenſeo. Idem Evagoras teſte Suida ſcripſit de artificio Thucydidis oratorio: Θουκυδίδου τέχνην ῥητορικὴν ἐν βιβλίοις έ. Et *Numenius* Rhetor temporibus Adriani clarus compoſuit τῶν Θουκυδίδου καὶ Δημοσθένους χρειῶν συναγωγήν. Eadem ætate vixit *Sabinus* Sophiſta cujus ὑπόμνημα εἰς Θουκυδίδην idem Svidas memorat, qui *Heronem* quoque Rhetorem Athenienſem ait ὑπόμνημα in Thucydidem compoſuiſſe. Exſtant quoque *Dionyſii Halicarnaſſei* viri κριτικωτάτου ſcripta præclara περὶ τῶν Θουκυδίδου ἰδιωμάτων & περὶ τοῦ Θουκυδίδου χαρακτῆρος, ut omittam judicia & elogia quæ de dicendi genere Thucydideo occurrunt apud Ciceronem, Demetrium de elocutione num. 40. & 48. ſeq. Longinum & alios Rhetores, Marcellinum item in Thucydidis vita & Gellium Lib. I. cap. 11. Ex recentioribus non omittendus eruditus *Renati Rapini* commentarius Gallice editus, quo Thucydidem contulit cum Principe Hiſtoriæ Romanæ T. Livio. *Scholia Græca* minime contemnenda in Thucydidem quæ in melioribus editionibus exſtant, a quibusdam tribuuntur *Xenophonti* neſcio cui, ab aliis *Marcello* cuipiam (an *Marcellino*?) ut ab H. Stephano in animadverſionibus ad libellum de dialectis græcis p. 27. ex cod. vet. Corinthi de dialectis. Bernhardus quidem de Montfaucon in diario Italico p. 356. inter MSS. Monaſterii Florentiæ refert Codicem ſæculo decimo ſcriptum Hiſtoriæ Thucydidis *cum commentariis Marcellini*, in membrana. Alii denique non unius illa eſſe auctoris arbitrantur, ſed quod de plerisque ſcholiis in alios ſcriptores græcos jam multi obſervarunt, enarrationes variorum Grammaticorum, ex *Didymo*, *Evagora*, *Antyllo*, *Aſclepio*, aliisque

que qui Thucydidem illustraverant excerptas, ad orasque codicum primitus adscriptas, & postea, ut fit, in unum collectas fasciculum, quæ perverisimilis sententia est H. Stephani viri doctissimi. Caspar Barthius T. 2. in Statium p. 306. queritur se incendio Sellerhusano cum parte Bibliothecæ suæ perdidisse indicem tam in Thucydidem quam ejus Scholiastem, *qui tamen* inquit, *recentior est quam vulgo attenditur.* Christianum agnoscas ex eo, quod Gregorii Nazianzeni sub nomine Theologi meminit in Librum III. p. 49.

VII. Fuerunt quoque Thucydidi nostro jam inde sui reprehensores, nam Suidas testatur *Claudium Didymum* scripsisse περὶ τῶν ἡμαρτημένων παρὰ τὴν ἀναλογίαν Θουκυδίδῃ sive de Thucydidis circa analogiam vocum græcarum lapsibus atque erroribus. Alii difficile atque durum scribendi genus t) alii argumentum nimis particulare, alii affectatas tot molestas obscurasque conciones, alii narrationum seriem, propter observatum hiemum æstatumque ordinem, ante res integre expositas abruptam, u) alii hyperbata frequentiora, alii alia in eo reprehenderunt, quæ videri possunt apud doctissimum & acerrimum censorem Dionysium Halicarnasseum in Epistola ad Pompejum qua Herodotum Thucydidi præfert. Sed nec contemnendæ sunt virtutes hujus scriptoris, in cujus opere plura nitent, civilis prudentiæ observata ac præcepta plane egregia, historicum judicium, studium veritatis * etiam iis utcunque parcens a quibus in exsilium conjectus fuerat, sublimis vv) dictio, brevitas ** denique pro rerum quas describit magnitudine: ut nimis sint austeri, qui in tam pulchro corpore levibus forte aliquot paucisque maculis offendi se patiuntur. Johannis vero Harduini suspicionem, qui ex Gallicismis nonnullis quos in Thucydideo opere observasse sibi videtur p. 152. Chronologiæ V. T. è numis illustratæ, & aliis quibusdam leviculis argumentis alium à veteri quem Plinius legerit Thucydide habere nos conjicit, non equidem curo, miror magis in viro docto & argumentorum quæ conjecturæ ejus opponi possunt haud ignaro.

Xxxxx IIX. Epi-

t) In veteri Epigrammate pag. 95. Anthologiæ, in laude ponitur quod Thucydides sit ὃ πάντεσσι βατὸς à solis eruditis & prudentibus legendus atque intelligendus.

u) Vide Theonis progymnasmata p. 33. edit. Camerarii & p. 36. ubi de hyperbatis.

* Lucian. de scribenda Historia Tom. I. p. 630. 631.

** Id. p. 637.

w) Svidas in Χαρακτῆρες. Plutarch. in Fabio Maximo p. 174.

VIII. Epistolam Thucydidis vægrandem & dictione ὀγκοδέστερον perstringit auctor libri de elocutione, qui ambulat sub nomine Demetrii Phalerei §. 237.

IX. Alios præterea Thucydides tres Marcellinus & Scholiastes Aristoph. ad Acharnenses pag. 289. & ad Vespas p. 345. memorat, *unum* Melesiæ filium Alopecensem, Atheniensium demagogum & adversarium Periclis, de quo Plato in Theage p. 232. & in Lachete p. 252. Plutarch. Nicia p. 524. eundem cujus filios Melesiam & Stephanum Athenæo etiam VI. p. 234. dictum memorat Plato in Menone, & de quo scripsit æqualis ejus Stesimbrotus Athenæo & in Periclis vita Plutarcho laudatus; idemque ut existimo qui cum Agnone & Phormione quadraginta naves in Samiorum subsidium à Pericle obsidione cinctorum Athenis adduxit teste Thucydide Historico Lib. I. pag. 76. *Alterum* ex Pharsalia Thessalum Menonis filium, cujus meminit Thucydides Atheniensis Lib. VIII. p. 610. & Marcellinus notat mentionem factam à Polemone in Libro de arce Atheniensi: *tertius* Aristonis filius, populo Gargettius sive Acherdusius, Poëta, memoratus Androtioni in historia Attica: His addas *quartum*, juniorem, cujus meminit è Dione Suidas in Μάρκος, fratem Martii Veri.

X. *Editiones* x) *Thucydidis latinæ.*

Laurentio Valla interprete una cum vita ex Marcellino, interprete *Bartolemæo Parthenio* Benacensi. Paris. ap. Ascensium 1513. fol.

Vallæ interpretatio recognita a *Conrado Heresbachio* Colon. 1527. fol. A doctissimis viris Paris. 1528. ap. Ascensium fol. Ab Heresbachio Colon. 1543. & 1550. fol.

a *Sebastiano Castellione* Basil. 1564. fol. apud Henr. Petri.

ab *Henr. Stephano* A. 1564. fol. & Francof. 1589. 8vo. ubi vita Thucydidis ex Marcellino occurrit latine reddita ab *Is. Casaubono*, & *Jobi Veratii* argumenta concionum Thucydidis, & Chronologia Thucydidis auctore *Davide Chytræo.*

ab *Henr. Stephano* & *Æmilio Porto* Francof. 1594. fol. apud Wechel. & ibidem eodem anno forma minore in 12mo.

Thucydides interprete *Vito Winsemio* Patre, Doctore Medico & Græ-

x) Præcipuas Thucydidis editiones ante me non indiligenter annotavit Vir Cl. *Fridericus Rostgaard* in scripto Gallice edito Paris. 1698. fol. Projet d'une nouvelle methode pour dresser le Catalogue d'une Bibliotheque.

Græcarum literarum Professore, cum ejusdem Scholiis, ex editione filii Viti Winsemii, Witebergæ 1569. fol. 1580. 8vo.

Ex nova versione elegantissima & cum notis Chronographicis ac Geographicis *Georgii Acacii Enenckel* Baronis *Hobenectii*, Tubing. 1596. 8vo. Argentor. 1614. 8vo.

Orationes ex historia Thucydidis & insigniores aliquot Demosthenis in latinum sermonem conversæ a *Philippo Melanchthone*, editæ a Casparo Peucero, Witeb. 1562. 8vo. Conversa quædam e Thucydidis historia, & de auctore illo deque scriptis ejus exposita a *Joachimo Camerario* Witeb. 1565. 8vo.

Plures orationes in linguam latinam conversæ per *Johannem Casam*, ArchiEpiscopum Beneventanum. Inter ejus latina monumenta Florent. 1564. 4to & separatim Rostoch. 1584. Helmstad. 1610. 4. cum præfat. *Joh. Caselii.*

Jobus quoque *Venetius* Genuensis qui A. 1571. diem obiit, orationes plerasque Thucydidis pereleganter latine vertit, notato argumento atque Rhetorico artificio. Prætereo orationem * Periclis ex Libro II. Thucydidis latine versam a *Gull. Cantero*, post Aristidis orationes Basil. 1566. fol. p. 580.

XI. *Editiones Thucydidis Græcæ.*

1. Prima *Aldina* Venet. A. 1502. fol. Cum vita Thucydidis duplici, una breviore *Anonymi*, (ejusdem forte qui scholia collegit) altera paulo prolixiore *Marcellini*. Idem Aldus anno post, Scholia Græca antiqua in Thucydidem separatim edidit, subjecta Xenophontis Libris VII. Ἑλληνικῶν, Georgii Gemisti Libris II. de rebus quæ post pugnam Mantineam acciderunt, & Herodiano, A. 1503. fol.

2. Florentina apud *Bernardum Juntam* A. 1526. fol. Cum scholiis Græcis ad oras paginarum appositis.

3. Basileensis Hervagiana A. 1540. fol. à *Joachimo Camerario* recensita & castigationibus quibusdam illustrata ex MSto cod. Basileensi, quo usus Heresbachius, quemque Eugenius quidam CPoli olim donaverat Johanni Aretino. In hac editione scholia à Camerario emenda-

* Synesius Dione p. 37. Εἴτις ἀγνοεῖ τὴν διαφορὰν τοῦ πολιτικοῦ καὶ τῶν ῥήτορος ὑποθέσεων, ἐπελθέτω μετὰ νοῦ τὸν Ἀσπασίας τε (apud Platonem Menexeno) καὶ Περικλέους ἐπιτάφιον, Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος. Ἑκάτερος θατέρου παραπολὺ καλλίων ἐστὶ τοῖς ἰδίοις κανόσι κρινόμενος. Eandem Periclis Orationem inepte imitatus Historicus quidam perstringitur à Luciano de scribenda Historia T. 1. pag. 619. seq. Cicero in Oratore c. 44. *Sed in populari Oratione qua mos est Athenis laudari in concione eos qui sunt in præliis interfecti, quæ sic probata est, ut eam quotannis, ut scis, illo die recitari necesse sit.*

ta, sed ad calcem voluminis rejecta sunt. Præmissus est quoque præter elogia Thucydidis ex Aphthonio, Marcellino, Anonymo, Svida, Dionysius Halicarnasseus de iis quæ Thucydidi peculiaria sunt, sive περὶ τ̃ Θουκυδίδȣς ἰδιωμάτων.

4. *Henr. Stephani* cum scholiis Græcis suas in sedes magna ex parte repositis & integritati suæ restitutis plerisque in locis 1564. fol. Eodem anno & forma etiam latina Vallæ versio à Stephano recognita lucem vidit, quæ solet cum illa conjungi eique subjici.

5. Liber I. II. & III. Paris. 1548. 1549. 4to apud Vascosanum.

6. Liber I. Paris. 1535. 4. & libri IV. curante *Vito Winsemio*, Witeb. 1562. 4. Libri III. Græce & lat. Paris. 1626. 12.

7. Periclis funebris laudatio eorum qui in bello occubuerunt, ex Libro Thucydidis secundo Paris. 1605. 4to

XII. *Editiones Thucydidis Græcolatinæ cum scholiis antiquis & recentiorum animadversionibus.*

1. *Henrici Stephani* A. 1588. fol. in qua Thucydides ipse & scholia singulis paginis subjecta emendatius ex fide MSS. codd. exhibentur, & *Vallæ* latina versio secundis curis ad græcos fontes castigata, adjecta ejusdem Stephani proparasceve ad lectionem scholiorum, & uberioribus ad librum & majorem secundi partem y) annotationibus, quibus & Thucydides ipse, & scholia illustrantur. Præmissa est vita Thucydidis ex Marcellino cum Is. Casauboni versione & castigationibus, & subjecta Jobi Veratii argumenta orationum concionumque Thucydidis, denique Chronologia Thucydidis atque argumenta librorum à Davide Chytræo concinnata.

2. *Æmilii Porti* Francof. ap. Wechel. 1599. fol. qui in græcis nullo MSto cod. usus Henr. Stephani editionem expressit, nisi quando (quod passim accidere notat Clarissimus Hudsonus) erratis typographicis laborat. Versionem tamen latinam post Stephanum accuratius recensuit adhibitis in subsidium patris sui *Francisci Porti* z) Cretensis commentariis, quæ huic editioni sunt adjecta.

3. *Johannis Hudsoni* viri clarissimi, Oxoniæ e Theatro Scheldoniano 1696. fol In hac præstantissima editione Græcus contextus Thucydidis

y) Testatur se H. Stephanus hanc telam abrupisse, quod ex Gallia & Germania spes ei facta esset emendationum in Thucydidem Scholiaque, & ad hæc etiam accessionum.

z) In Draudii Bibl. Classica p. 736. male editum *Francisci Petri*, ubi hæc editio memoratur. *Johannem* quoque *Meursium* commentarios in Thucydidis historias molitum, innuit Dominicus Molinus in literis ad eum datis Venet. 30. Novembr. 1612. Vide epistolas Gudianas p. 130.

didis accurate & luculenter expressus exhibetur è posteriore recensione H. Stephani, & recens in sectiones distinctus: in uniuscujusque paginæ ora exteriore annotatur annus & mensis, quo singula acciderunt, ex mente H. Dodvvelli Chronologorum nostra ætate Principis. Versio latina Æmilii Porti, verum ab Hudsono hinc inde emendata, non ut vulgo fieri solet e regione sed infra minori charactere ponitur. Versioni subjiciuntur variæ lectiones & notulæ criticæ ex prioribus editionibus & tribus MSS. codd. excerptæ. Denique imam paginæ partem occupant Græca scholia. Præfixa sunt operi præter vitam notis illustratam elogia & judicia de Thucydide, pluraque se fuisse daturum ait Hudsonus ex Dionysio Halicarnasseo, nisi hic paulo iniquiorem se ostenderet, criticumque calamum in auctorem probatissimum strinxisset juvenis adhuc judiciique parum subacti, ut notatum H. Stephano Lib. II. schediasm. 4. & operarum in Dionysium Halicarnass. c. 16. ubi docet Dionysium ipsum imitari deinde dignatum, quæ antea reprehenderat. Adjunxit etiam doctissimus editor binas tabulas Geographicas ad Thucydidem intelligendum facientes, unam Græciæ, quam ex Thucydide & Edmundi Halleji chartula delineavit, alteram Siciliæ quam ex Cluveri Sicilia antiqua deprompsit. Ad calcem subnexa sunt Epitome Thucydidis a Georgio Acacio, & argumenta concionum à Jobo Veratio conscripta, & H. Stephani proparasceve ad lectionem scholiorum. His succedunt proliriores ejusdem Stephani & Palmerii (ex ejus exercitationibus ad optimos auctores græcos) annotationes, quæ lectionibus variantibus interseri non potuerunt, quibus ex Porti & Acacii commentariis notæ hinc inde delibatæ, & Hudsoni nonnulla immiscentur. Nec minus Camerarii animadversionibus hic locum dedisset, si quidem ejus libellum notarum in Thucydide nancisci potuisset. Accedunt præterea variæ lectiones ex aliis duobus Codd. MSS. Henrici Clarendoniæ Comitis & Joh. Georgii Grævii, quos serius inspicere ipsi licuit. Denique indices tres locupletissimi rerum, dictionum græcarum insigniorum, & scriptorum in scholiis laudatorum. Pollicetur præterea Hudsonus mantissæ se loco adjecturum esse Annalibus H. Dodvvelli Thucydideis, siquidem a Cl. Rostgaardo receperit, collationes scholiorum MSS. in Bibl. Regia Parisiensi, sed Annales Dodvvelli sine illa accessione lucem nuper adspexerunt. MStum Codicem Thucydidis habere se refert & ex eo locum insignem illustrat Marcus Meibomius V. C. libro de fabrica triremium p. 51. seq.

XIII. *Versiones Thucydidis in linguas vernaculas.*

Gallica 1. *Claudii Seysselii* Episcopi Massiliensis, qui jussu Francisci I. Gallice reddidit & Vallæ latinam versionem secutus est, ac de quibusdam locis Lascarin consuluisse dicitur. Paris. 1527. 1559. fol. 1555. 8vo & 16mo. Ex hac versione Thucydidem libenter lectitavit & in castris comitem habuit Carolus V. Imperator. Vide Victorini Strigelii præf. ad animadversiones suas in Chronicon Philippi Melanchthonis. Perstringitur Seysselii versio ab H. Stephano in præf. ad Thucydidem & ad introductionem Gallice editam ad Apologiam pro Herodoto.

2. *Ludovici Jasaldi Usei* (Louis Jausaud d'Usez) Genevæ 1600. 4.

3. *Nic. Perotti Ablancourtii* Paris. 1662. fol. & 1671. 12mo tribus voluminibus.

4. Harangues & Concions de Thucydide & autres Auteurs par *Fr. de Belleforest*. Paris. 1572. fol.

Italica Francisci di Soldo Strozzi Venet. 1545. 8vo 1563. 4to.

Anglica 1. *Thomæ Nicolls* ex Gallica Seysselii composita. Londin. 1550. fol.

2. *Thomæ Hobbesii*, ex Græco concinnata, unà cum dissertatione de vita & scriptis Thucydidis, & charta Chorographica Græciæ, quam sua manu Hobbesius delineavit. Dicitur ea potissimum de causa versionem hanc composuisse, ut ineptias Democraticorum Atheniensium civibus suis patefaceret Lond. 1628. & 1634. fol. Vide vitam Hobbesii p. 15. & 41. seq. & clarissimi Baylii Lexicon Historico Criticum ubi de Hobbesio agit nota (B Δ) editionis secundæ. Græcorum fontium aliquando neglectorum arguitur Hobbesius in notis ad marmora Oxoniensia.

Hispanica Didaci Gratiani de Aldrete, Salmanticæ 1564. fol. *Joannis* enim *de Castro Salinas* inedita est, quam memorat Nic. Antonius T. 2. Bibl. Hispan. p. 305.

Germanica Hieronymi Bœneri, Augustæ Vindel. 1533 fol.

Danica Francisci Michaëlis Wochelii, Pastoris in Aastedt & Scherum diœceseos in Jutia Aalburgensis, die 19. Novembr. A. 1702. denati. Vide nova literaria maris Baltici & Septentrionis A. 1698. p. 212. Ao. 1699. pag. 209. 210. & A. 1705. p. 47. ubi Danicam versionem Homeri, Herodoti, Xenophontis & Diodori Siculi Joannisque Cinnami ab eodem ad prælum paratas disces.

XIV. Sed

XIV. Sed de Thucydide priusquam dicere desino, en tibi Synopsin vitæ ejus Chronologicam, ex mente præstantissimi Dodvvelli.

Ante Christum	Olympiad.	
471	77 $\frac{1}{2}$	natus Thucydides.
456	$\frac{80}{81}$ $\frac{4}{1}$	anno ætatis XV. audiit Herodotum Historias suas in Olympiis recitantem.
454	81 $\frac{2}{3}$	— — XVII. primum militiæ illius tirocinium.
452	$\frac{81}{82}$ $\frac{4}{1}$	— — XIX. primæ illius militiæ ἐν περιπόλοις finis.
444	$\frac{83}{84}$ $\frac{4}{1}$	— — XXVII. missus in Coloniam Thuriorum in Italiam.
441	84 $\frac{3}{4}$	— — XXX. Coloniæ Thurior. IV.* Ostracismus Thucydidis si quis forte. Vide Dodvvelli Apparatum §. 21.
431	87 $\frac{1}{2}$	— — XL. Inde in patria usque ad exsilium. Et initium belli Peloponnesiaci.
424	$\frac{88}{89}$ $\frac{4}{1}$	— — XLVII. στρατηγία Thucydidis Amphipolitana cœpta ineunte Hecatombæone.
423	89 $\frac{1}{2}$	— — XLVIII. στρατηγίας abdicatio, mense Scirophorione exeunte: & exsilii initium.
414	91 $\frac{2}{3}$	— — LVII. Moritur Perdiccas; & succedit in regno Macedoniæ Archelaus.
411	92 $\frac{1}{2}$	— — LX. finis ἡλικίας στρατευσίμου Thucydidis sive ætatis ad militiam idoneæ.
403	94 $\frac{1}{2}$	— — LXVIII. Restitutus Patriæ Thucydides post annum exsilii vigesimum, & finito bello Peloponnesiaco. Tum demũ, judice Dodvvello, historiæ scribendæ incubuit.
399	95 $\frac{2}{3}$	— — LXXII. Mortuus Archelaus Macedoniæ Rex, post cujus mortem Thucydides inclaruit.
395	96 $\frac{1}{2}$	— — LXXVI. Eruptio tertia Ætnæ, cujus meminit Thucydides Lib. III. c. 116.
391	96 $\frac{1}{2}$	— — LXXX. quem superavit, Mortuus est in Thracia. Jam erat in Scillunte Xenophon, scripsitq; libros de expeditione Cyri, Libros Thucydidis, filiorum ejus operâ nactus ante Olympiadem $\frac{103\ 4}{104\ 1}$.

XV. Scri-

* Ostracismus jubebat excesse urbe per annos decem. Plutarch. Pericle p. 157. Idem docet in

XVI. CTESIAS Ctesiochi filius a) ex familia Asclepiadarum, patria Cnido Cariæ urbe, Medicus Artaxerxis Mnemonis, per XVII. annos in honore ab eo habitus, à Salmasio b) perperam traditur fuisse æqualis Herodoti, cum juniorem fuisse clarissimis argumentis constet. c) Mihi hoc loco sufficiet scripta ejus tantum commemorare, idque tanto brevius, quod exceptis paucis fragmentis & excerptis Henrici Stephani, d) Andreæ Schotti, & Gothofredi Jungermanni industria collectis & Photii Bibliothecæ interseri, vel Herodoto subnecti solitis, nullum eorum ad nos pervenit, sed ad unum omnia interciderunt. Fuerunt autem hæc:

ΠΕΡΣΙΚΩΝ βιβλία κγ'. *Historia de rebus Persarum* Libri XXIII. in quo opere dicaverat sex primores libros describendis rebus Assyriacis e) aliisque quæ Persica antecesserunt, facto à Nino & Semiramide initio. A septimo autem libro ad postremum usque Historiam Persicam persecutus est à Cyro & Cambyse Regibus, ad annum 3. Olympiad. XCIII. f) sive annum Artaxerxis Mnemonis octavum, ante Christum natum CCCXCVI. usus arcanis annalibus quos in membranis g) describi sibi curaverant Reges Persarum. Perspicuitatem suavitatemque Ctesiæ dialecto Jonicâ usi mire prædicant Demetrius Lib. de elocutione, §. 218. 221. Dionysius Halicarnasseus, & Photius. In rebus ipsis Herodoto sæpe, interdum etiam Xenophonti h) contradixit, observante Pho-

Yyyyy

a) Tzetzes Chil. 1. hist. 1. & Svidas. Plutarch. Artaxerxe p. 1012. 1014. Lucian. de scribenda Historia T. 1. p. 630.

b) Salmasius ad Solin. p. 871. edit. Ultraj. b. G. è loco Diodori Sic. perperam accepto.

c) Ea vide si lubet apud Vossium de Hist. Gr. Lib. I. c. 5.

d) H. Stephanus Photii excerpta ex Ctesiæ Persicis & Indicis græce primus vulgavit A. 1557. 8vo. deinde eadem suis Herodoti editionibus latine à se translata & disquisitione de Ctesia aliisque nonnullis aucta adjunxit. Hinc Andreas Schottus in sua Photii versione post cod. 72. Ctesiæ fragmenta subnexuit. Deniq; hoc diligentissime fecit in sua Herodoti editione Gothofredus Jungermannus, quam secutus est Tho. Galeus. In Allatii apibus urbanis p. 187. legas etiam M. Antonium Petilium excerpta ex Ctesiæ Persicis & Indicis latine vertisse. De Ctesiæ scriptis egit præterea Jo. Meursius in Cypro Lib. II. c. 29. & ad Apollonii Dyscoli Historiam commentitiam p. 120. Johannes Harduinus fragmenta quæ exstant supposita Ctesiæ esse conjicit, in Chronologia V. T. p. 91. Sed solenne viro illi erudito παραδοξολογεῖν.

e) Hinc Strabo pag. 656. Lib. XIV. affirmat Ctesiam scripsisse Ἀσσυριακὰ & Περσικά. Illis primoribus libris diligenter usus est Diodorus Siculus, libro præsertim secundo.

f) Diodorus Lib. XIV. c. 47. p. 421.

g) Diodorus Lib. II. p. 84.

h) Xenophon Ctesiæ Persicam Historiam legit antequam suam scriberet, nam libro I. de expeditione Cyri p. 157. memorans vulneratum à Cyro Artaxerxem fratrem, Cte-

Photio Cod. 72. quo excerpta ex illo opere Ctesiæ nobis servavit. Fabulosus, vanus fideque indignus scriptor visus jam olim est quam plurimis, Straboni, Plutarcho in Artaxerxis vita, aliisque. Inter recentiores idem contendunt Josephus Scaliger, & præter innumeros alios Hermannus Conringius in adversariis Chronologicis de Asiæ & Ægypti antiquissimis Dynastiis, qui non tantum in narrationibus cæteris sed præcipue in Persicis (in quo solo argumento aliquid ei tribuunt veteres i) plerique, & recentiores) parum fidei mereri Ctesiam disputat, quod facit etiam Bernardus de Montfaucon libro de veritate Historiæ Judith, pag. 120. seq. & Dounæus notis ad Demosth. p. 171. Inter paucos tamen Ctesiæ fidem asserere annisus est Ulricus Huberus in dissertatione de temporibus ante Cyrum, quæ exstat in Historia ejus Civili non procul ab initio.

ἸΝΔΙΚΏΝ *βιβλίον ἕν, De rebus Indicis* liber unus, cujus excerpta leguntur in Photii Bibl. cod. 73. In hoc potissimum opere lectorum credulitate abusus est & fidem decoxit Ctesias, unde Aristoteli Lib. IIX. hist. animal. c. 28. allegatis ejus Indicis visus fuit indignus cui crederetur: *ὥς φησι Κτησίας οὐκ ὢν ἀξιόπιστος*. Et Antigonus Carystius in historiis admirandis negat se ex Ctesia quicquam prolaturum, *διὰ τὸ πολλὰ ψεύδεσθαι αὐτόν*. Vide & Aristotelem II. 2. de generat. animal. Lucianum de vera Historia lib. 1. T. 1. pag. 640. seq. & lib. 2. p. 683. Æneam Gazæum in Theophrasto p. 23. edit. Barthii. Ælianum Hist. animal. &c.

ΠΕΡΙ` ὈΡΩ͂Ν. *De montibus* libri, quorum primum laudat Scholiastes Apollonii ad Lib. II. agens de sacro monte, etsi ibi legitur *Κτησίας ἐν πρώτῳ περιόδων*, sed *περὶ ὀρῶν* legendum recte monuit Joh. Meursius in Cypro lib. 2. c. 29. & in Bibl. Græca. Librum secundum adducit Plutarchus de fluminibus & montibus ubi agit de monte Theutrante p. 1161. *καθὼς ἱστορεῖ Κτησίας ὁ Κνίδιος ἐν β΄. περὶ ὀρῶν*. Et Schol. Apollonii ad Lib. II. agens de montibus Colchorum Amarantis & Joh. Stobæus serm. 98. *περὶ νόσου*.

ΠΕΡΙ`–

siam auctorem laudat, & vulnus ab illo curatum esse, ipso auctore refert, addit etiam Ctesiam utpote Regi præsentem tradidisse, quot tum temporis circa Regem ceciderint.

i) Diodorus Sic. Justinus &c. Hinc Is. Vossius Lib. de LXX. interpretibus p. 334. *Ctesiæ auctoritati in Persicis plurimum tribuunt veteres, cum tamen in cæteris fuerit mendacissimus.* Persicarum rerum bonum auctorem inprimis Ctesiam vocat Barnabas Brissonius Lib. I. de regno Persar. Epitomen Persicorum (nobilissimi ex Ctesiæ scriptis) concinnasse videtur *Pamphila* fœmina Epidauria, Svidas enim inter ejus scripta memorat Ἐπιτομὴν τῶν Κτησίου ἐν βιβλίοις γ΄.

ΠΕΡΙ͂ΠΛΟΙ, quorum primum memorat Stephanus Byz. in *Σίγυνος*, Periplum Asiæ Harpocration in *σκιάποδες* & Svidas eadem voce. Ctesiam *τρίτῃ περιηγήσεως* laudat idem Stephanus in *κοσύτη*.

ΠΕΡΙ ΤΩ͂Ν ΚΑΤΑ ΤΗ͂Ν ἈΣΙ'ΑΝ ΦΌΡΩΝ. *De tributis Asiæ* opus laudatum Athenæo Lib. X. p. 442. Librum tertium illius operis memorat idem Athenæus Lib. II. p. 67.

ΠΕΡΙ ΠΟΤΑΜΩ͂Ν. *De fluviis* libri, quorum secundus allegatur à Plutarcho de fluminibus p. 1160. ubi de Alpheo. Sane Ctesiam simpliciter laudat Plutarchus, non Ctesiam Ephesium cui libros de fluminibus nescio qua de causa tribuit Maussacus in notis p. 81. notatus à Vossio de Hist. Gr. pag. 349. Quamvis Ctesiam Ephesium *ἐν πρώτῳ Περσηΐδος* libro primo Perseidis sive de Perseo illo qui Medusam interfecit, allegat idem Plutarchus pag. 1161. Citatur Ctesias etiam ab Eratosthene in Catasterismis c. 38.

CAPUT XXVI.

De decem ORATORUM veterum Atticorum scriptis editis ac deperditis, & de aliis nonnullis antiquioribus Oratoribus Græcis, quorum scripta vel omnia vel pleraque interciderunt.

Scripta deperdita de Rhetoribus priscis Græcis. Decem Rhetores antiqui celebriores. 1. De Antiphonte, & illius orationibus editis ac deperditis, earumque quæ exstant editionibus: Tum obiter de Mnesitheo, Pericle & aliis antiquissimis Oratoribus Atticis. 2. De Andocide. 3. De Lysia, ubi simul de Cephalo ejus patre itidem Oratore. 4. De Isocrate, & æquali ejus Alcidamante, tum de præceptore utriusque Gorgia. 5. De Isæo. 6. Lycurgo. 7. Demosthene. 8. Æschine. 9. Hyperide. 10. ac Dinarcho, singulorumque horum orationibus editis ac deperditis. 11.

I.

CLaudam hunc librum secundum recensione Oratorum Græcorum, quod facturus, doleo perditis pridem πίναξι περγαμηνοῖς *Cratetis* & *Aristarchi* Grammaticorum, ac *Callimachi* πίναξι ῥητορικοῖς Dionysio Halicarnass. laudatis, tum Heronis Atheniensis libro περὶ ἀρχαίων ῥητόρων καὶ τῶν λόγων οἷς ἐνίκησαν πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζόμενοι, de quo Suidas: interruptos fatisque interceptos etiam conatus Viri præstantissimi *Guilelmi Canteri* * qui libro VIII. novar. lect. c. 4. promisit se decem oratorum omnes Orationes, quarum pars magna periit, enumeraturum, & simul scriptorum quæ interciderunt aliquot fragmenta collecturum. Decem Oratores (ἡ Ἀττικὴ δεκὰς Luciano in Scytha T. 1. p. 598.) secundum tempora quibus claruerunt hoc ordine collocandi videntur: *Antiphon, Andocides, Lysias, Isocrates, Isæus, Lycurgus, Demosthenes, Æschines, Hyperides* & *Dinarchus.* Memorat etiam Suidas in Ἀντίπατρος decem Oratores Antipatro Macedoni traditos ab Atheniensibus Olymp. CXIV. 2. atq; inter hos ex prioribus tres, *Demosthenem, Hyperidem, Lycurgum,* quibus addit, *Polyeuctum, Ephialten, Thrasybulum, Charetem, Charidemum, Diotimum* & *Patroclem.* Nomen undecimum Cassandri, quod ibidem alieno loco occurrit, filium Antipatri denotat, neq; quicquam cum Oratoribus commune habet. Video & præter has τῶν δέκα ῥητόρων τὰς Μακεδόσιν ἀνθωπλισμένας γλώσσας ut vocat Lucianus in amoribus T. I. p. 895. alios decem juniores Rhetores Atticos memorari ab eodem Svida in Νικόστρατος, ex quibus fuere: *Nicostratus, Dio Chrysostomus, Polemo* Ælii Aristidæ Magister, *Aristides* ipse, *alter Polemo* qui sub Commodo vixit, *Herodes* Atticus, & *Æschines* Strabonis æqualis. Sed de primis decem in præsenti dicere institui, quorum antiquissimus:

II. ANTIPHON Sophili Rhetoris filius, Atheniensis, pago Rhamnusius, (unde excellentissimi quique Rhetores dicti Rhamnusii, teste Svida in ῥαμνούσιος) æqualis præstantissimorum Oratorum, Themistoclis, Aristidis, Periclis, Gorgia paulo junior ætate a). Primus Oratoriæ

* Idem Canterus in novis Lectionibus suis & in libro de ratione emendandi græcos Auctores; (quem à Grutero T. 3. Lampadis artium Lectionibus ejusdem non subjunctum miror) passim emendat atque explicat loca Oratorum Græcorum complura; quibus illustrandis faciunt etiam quæ ad Harpocrationis Lexicon annotarunt viri docti, Valesius præcipue ac Maussacus. De Harpocratione ipso & aliis Lexicis Rhetoricis dictum infra Lib. IV.

a) Plutarch. in vita decem Rhetor. γέγονε δὲ κατὰ τὰ Περσικὰ καὶ Γοργίαν, τὸν Σοφιστὴν ὀλίγῳ νεώτερος αὐτοῦ. Equidem apud Photium p. 792. ὀλίγῳ πρότερον Γοργίου

toriæ artis præcepta scripto tradidit, b) primus etiam dicitur Athenis scripsisse c) δικανικὺς λόγυς sive orationes, quibus cives causas suas in-

Yyyyy 3 judi-

γίυ τῦ Σοφιςῦ γεγονώς. Sed Plutarcho assentior. Svidas quoque in Ἀντιφῶν: ἐξ ἔξει τῦ δικανικῦ χαρακτῆρ© μετὰ Γοργίαν.

b) Quintilianus III. 1. *Antiphon quoque & Orationem primus omnium scripsit, & nihilominus artem ipse composuit.* Photius: πρῶτον δὲ αὐτὸν καὶ ῥητορικὰς συντάξασθαί φασι τέχνας, ἀγχίνυν γεγονότα. Eadem habet Plutarchus, & Antiphontem ἐν τῇ τέχνῃ laudat Ammonius de vocum different. in σημεῖον, Apsines Rhetor, & Jonsio judice Galenus præf. ad Glossas Hippocratis his verbis: ὅτι δὲ καὶ αὐτὸς ἕκαστος τῶν παραλόγως ἐχόντων ἔξει ὃ ποιεῖν ὀνόματα καινὰ, δηλοῖ μὲν καὶ Ἀντιφῶν ἱκανῶς, ὅς γε ὅπως αὐτὰ ποιητέον ἐκδιδάσκει. Videtur etiam respicere Cicero in Bruto, c. 12 postquam de Protagoræ & Gorgiæ locis veluti communib⁹ Rhetoricis dixisset: *Hinc Antiphontem Rhamnusium similia quædam habuisse conscripta* &c. Ante Antiphontem fuere & alii Oratores Athenis, ut *Menestheus* qui contra Theseum dixit, vide Libanium T. 2. pag. 480. Sed ii nihil scripsisse cognoscuntur. Primus qui orationes scriptas habuit, fuit *Pericles*, teste Cicerone 2. de Oratore, & Suida Περικλ. Idem Cicero in Bruto c. 7. *ante Periclem, cujus scripta quædam feruntur & Thucydidem -- littera nulla est quæ quidem ornatum aliquem habeat, & Oratoris esse videatur.* Sed parum dignæ Periclis fama visæ sunt Quintiliano III. 1. Inst. quæ illius ætate ferebantur. Nonnulla ex Periclis oratione quadam profert Plutarchus Lib. de sui laude p. 540. 543. &c. quem de eloquentia ejus vide in vita Periclis p. 156. licet ibidem negat quicquam scriptum reliquisse præter decreta. ἔγγραφον μὲν ὐδὲν ἀπολέλοιπε πλὴν τῶν ψηφισμάτων. De Pericle præ cæteris videndus in Lexico Cl. Bælius. Cognomine *Olympium* dictum observat Grævius ad Lucian. T. 2. p. 867. Confer Plutarchum in Pericle p. 173. Pericli Cicero adjungit præterea *Alcibiadem*, & *Thucydidem* (non Olori F. sed Periclis adversarium Milesii F. Alopecensem de quo Plutarch. p. 158.) Alcibiadi (inter quatuor Alcibiades Meursio VI, 12. Attic. Lect. observatos celeberrimo, cujus imaginem exhibet Gronovius T. 2. thesauri tab. LXVII.) *Theramenem*, licet nullum ejus scriptum vidisse se, alio loco testatus: denique *Critiam*, de cujus dictione qua in Orationibus usus est videndus Dionysius Halic. de aliis ejus scriptis Meursius in Bibl. Attica, de vita ipsius & Atheismo ei objecto Bælius Vir Cl. in Lexico. Inter Rhetoras Pericli amicos *Ephialtes* quoque à Plutarcho celebratur pag. 154. 157. seqq. De Alcibiadis eloquentia vide eundem in Alcibiade p. 196. & in Nicia p. 528. quem Niciam ait primum indecoros gestus in suggestum Atticum invexisse.

c) Præter Quintiliani Plutarchi Photiique testimonia ita Clemens Alex. 1. Strom. p. 308. seq. φασὶ δὲ καὶ τὺς κατὰ διατριβὴν λόγυς καὶ τὰ ῥητορικὰ ἰδιώματα εὑρεῖν καὶ μισθῦ συνηγορῆσαι πρῶτον δικανικὸν λόγον εἰς ἔκδοσιν γραψάμενον Ἀντιφῶντα Φύλυ Ῥαμνύσιον, ὡς φησὶ Διόδωρ©. Ἀρχηγὸν τόπυ πολιτικῦ Antiphontem nostrum vocat Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν. Plutarchus addit Themistoclis, Aristidis & Periclis nullas exstitisse scriptas orationes judicialis argumenti, Alcibiadem vero, Critiamque, Lysiam & Archinoum juvenes versatos fuisse cum Antiphonte jam sene. Ammianus Marcellin. XXX. 4. *Antiphon ille Rhamnusius, quem ob defensum negotium omnium primum antiquitas prodidit accepisse mercedem.*

judicio defenderent. Cum Antiphonte Tragico & aliis sui nominis d) confunditur apud veteres quosdam. Forte etiam alteri Antiphonti congruit, quod Plutarchus refert, Corinthi taberna ad hoc prope forum locata professum esse *artem solandi tristes* sive τέχνην ἀλυπίας, quanquam Sophili filium quoque Philostratus 1. de Sophistis inter alia tradit dictum esse Nestorem, quod mirifica vi persuadendi fretus auditoribus promitteret sermones νηπενθεῖς, ὡς οὐδὲν οὕτω δεινὸν ἐρούντων ἄχος, ὃ μὴ ἐξέλοι τῆς γνώμης, *nullam nominari ab illis posse tantam vim doloris, quam non oratione levare atque ex animo ejicere valeret.* Creditus fuit auctor mutationis, quam Reipublicæ Atheniensi intulere Quadringenti, Olymp. XCII. 1. Anno proximo, dejectis illis quadringentis Antiphon proditionis accusatus capitisque damnatus e) fuit Olymp. XCII. 2. ante Christum CCCCXI. Ora-

d) Tredecim hujus nominis enarrantur à Jonsio Lib. IV. de scriptoribus Hist. Philosoph. p. 322. Sed videtur quosdam diversos facere, qui non sunt invicem distinguendi. Fuerunt igitur:

1) Antiphon Pater Matris Platonis & Pater Pyrilampis. Plato Parmenide & Plutarch. de genio Socratis.

2) Platonis, Adimanti & Glauconis frater ὁμομήτριος, Pyrilampis F. Plato Parmenide, Plutarch. περὶ φιλαδελφίας.

3) Antiphon Atheniensis τερατοσκόπος & ὀνειροκρίτης idemque ἐποποιὸς & Sophista atque Orator dictus λογομάγειρος teste Suida. Ejus περὶ παλμῶν à Melampode allegatur. Περὶ Κρίσεως ὀνείρων memorat præter Suidam Seneca controvers. IX. Artemidor. II. 14. Tertull. c. 46. de anima. Fulgentius Lib. I. c. 13. Mythol. Ὀνειροκρίτην vocat etiam Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν testatus ejus existimari orationes περὶ ἀληθείας, περὶ ὁμονοίας, τοὺς δημηγορικοὺς & πολιτικόν. Idem Antiphon Socratis adversarius apud Laërtium Lib. II. sect. 46. quem Sophistam vocat & sermones cum Socrate habitos refert Xenophon sub extremum Lib. I. ἀπομνημ. licet Photius & Plutarchus de Antiphonte Rhamnusio hoc acceperunt, & Hephæstion Grammaticus teste Athenæo librum scripserat περὶ τοῦ παρὰ Ξενοφῶντι Ἀντιφῶντος. Sane Antiphon Rhamnusius ut Rhetor ineptus perstringitur à Socrate apud Platonem in Menexemo, quo nomine Socratem reprehendit Athenæus. Respicitur etiam Antiphon τερατοσκόπος a Cicerone 2. divinat. Clemente 7. Strom. p. 712. Theodorito Θεραπευτ. Lib. VI p. 88.

4) Antiphon pauper de quo Aristophanes in Vespis.

5) Antiphon Tragicus à Dionysio Siciliæ Tyranno interfectus. Vide supra c. 19. in notitia Tragicor.

6) Antiphon Critobuli F. Galen. 2. de diebus Criticis c. 5 ex Hippocratis Epidem.

7) Antiphon Sophista cujus de quadratura circuli & de rerum γενέσει sententias memorat Aristoteles. Vide 1. Sophist. Elench. c. 10. & 1. Phys. c. 2. ibique Themist & Lib. II. Phys. c. 1. ibique Simplic. Eutocium ad Archimedem de circuli dimensione.

8) Antiphon à Demosthene orat. pro Ctesiphonte (Olymp. CXII. 3.) accusatus proditionis.

9) Antipho cujus Georgica laudat Athenæus XIV 17.

e) Formulam condemnationis ex Cæcilio libro de Antiphonte integram descripsit Plutarchus in Antiphontis vita.

† Orationes sub ejus nomine olim exstitere LX. è quibus Cæcilius Rhetor in libro de Antiphonte XXV. spurias esse affirmavit. Plutarch. in Vita & Photius Cod. 259. Hodie exstant Orationes XVI. quarum perinde ac deperditarum Meursio in Bibl. Attica magnam partem observatarum titulos Alphabeti ordine digessi, sed deperditarum genuinarum tituli nullo præfixo signo descripti sunt, & spuriis præfixus asteriscus. Numeri Romani indicant numerum ordinis in editionibus Orationum Antiphontis quæ exstant, quarumque tituli cruce sunt signati.

ὁ περὶ ἀγγελίας. In hac oratione seipsum egregie Atheniensibus sed incassum defensitavit Antiphon Olymp. XCII. 2. Laudant Thucydides Lib. VIII. Cicero Bruto, Quintilianus III. 1. & Plutarch. in vita.

περὶ ἀληθείας λόγοι β'. Harpocratio passim, Galenus in Hippocr. de officio Medici c. 3. & Svidas in δεήσεις, χευτιαίνειν, διάθεσις, &c. Hesych. in ἄβιος, Etymol. M. in χευποῦσαι. Origenes 4. contra Celsum p. 176. notat titulum operis adversus Christianos quod inscribebatur Φιλαλήθης Celsum ab Antiphonte claro Oratore mutuatum esse, qui in suis περὶ ἀληθείας γεγραμμένοις providentiam sustulerat. Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν testatur λόγους περὶ ἀληθείας fuisse Antiphontis τερατοσκόπου. Clarissimus Reinesius felicem Maussaci ad Harpocrat. in ἐνεσῶ improbans conjecturam pag. 128. Var. lect. suam opinor ipse jussisset spongiæ incumbere, si considerasset loca Svidæ in ἀιεσῶ & ἀιεσσῶ.

κατ' Ἀλκιβιάδου λοιδορίας. Athen. Lib. XII. Plutarch. in Alcibiade: ἐν ταῖς Ἀντιφῶντος λοιδορίαις γέγραπται ὅτι παῖς ὢν &c. Adde Jonsium pag. 325.

πρὸς τὴν Δημοσθένους γραφὴν Ἀπολογία. Harpocrat. Svid in κελέοντες.

πρὸς τὴν Δημοσθένους ἀντιγραφήν. Id. in ἀνδρῶν.

πρὸς Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν παρανόμων. Vide infra παρανόμων.

περὶ τοῦ Δικαιογένους κλήρου, α', β'. Svid in πῶς. Sed ibi Lysiæ nomen excidisse videtur, ut doctissimo Kustero pulchre notatum.

Ἀπολογία δωροδοκίας. ibid. Lysiæ potius est, cujus nomen reponendum.

περὶ τῆς εἰς τὸν ἐλεύθερον παῖδα. Harpocrat. in ἀξιοῖ.

Ἐπιτροπικὸς Τιμοκράτους. Harpocrat.

Ἐπιτροπικὸς Καλλιστράτου. Harpocrat.

πρὸς Ἐρασίστρατον περὶ τῶν ἰδεῶν. Plutarch. in vita, Ælianus V. 21. de animal.

περὶ Ἡροδότου. Vide statim infra Orat. περὶ Ἡρώδου.

† περὶ τοῦ Ἡρώδου φόνου XIV. & XV. quæ incipit à verbis p. 124. edit. Hanov. Δεῖ δέ με καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἀπολογήσασθαι. Prior pars defendit Helum Mytilenæum, quod socius itineris Herodes, ab eo non fuerit interfectus. Posterior parentem, quod nec ille fuerit Herodis interfector. Allegatur ab Harpocrat. in φρουρός. Forte & apud Plutarchum legendum Ἡρώδου pro Ἡροδότου cum ait in Antiphontis vita: ἐπαινεῖται δ᾽ αὐτοῦ μάλιστα ὁ περὶ Ἡροδότου καὶ πρὸς Ἐρασίστρατον περὶ τῶν ἰδεῶν. Vossium sane falli non dubito qui p. 458. de Hist. Græcis existimat librum de Herodoto Historico ab Antiphonte scriptum fuisse.

Κατὰ Ἱπποκράτους στρατηγοῦ (non ἰατροῦ ut in Plutarchi & Photii codicibus) Vide Jonsium p. 324.

Πρὸς τὴν Καλλίου ἔνδειξιν. Harpocrat. Svid. in μοιροδοκῆσαι.

Ἐπιτροπικὸς Καλλιστράτου. Vide supra ἐπιτροπικός.

Κατὰ Λαισποδίου. Harpocrat. Svid.

* Κατὰ Λεωχάρους, Antiphontis oratio laudatur à Gvil. Budæo in commentariis Græcæ linguæ edit. Paris. A. 1548. p. 570. & pag. 943. Oratio Antiphontis κατὰ Λεωκράτους. Sed priore loco Λεωκράτους legendum pro Λεωχάρους, & utrobique *Lycurgus* pro Antiphonte. Vicissim apud Vossium de Rhetoricæ natura cap. XI. *Andocides iste decem Oratorum qui vulgo numerantur antiquissimus est*, legendum *Antiphon.* Similiter in Kœnigii Bibl. de *Andocide* legitur facundiam ejus prædicari à Thucydide Lib. VIII. quod verum est de *Antiphonte.*

* περὶ τοῦ Ἀνναιίων φόρου. Harpocrat. in ἀμφίπολις.

περὶ τοῦ Λινδίων φόρου. Harpocrat. pluribus in locis.

περὶ μεταστάσεως. Harpocr. Svid. in στασιώτης.

Ἀπολογία τοῦ Μύρου. Svid. in ἆθλα.

πρὸς Νικοκλέα περὶ ὅρων. Harpocrat. Svid in στεφάνη.

περὶ ὁμονοίας. Svidas in σκιάποδες, & alibi: Harpocrat. Philostratus in vita Antiphontis p. 503. qui σοφιστικώτερον fuisse testatur. Etymol. M. in θεαγδέστατος & Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν, qui testatur esse Antiphontis πραγματικόπου. Etiam apud Svidam in ἀναθέσθαι pro περὶ προνοίας, Clarissimo Kustero auctore legendum, περὶ ὁμονοίας.

ὀλιγαρχικός. Priscian. Lib. XVIII.

Ἡ προδιανόμων κατηγορία. Svid. in δεῦρο. Plutarch. καὶ ἐπαινεῖται ὁ πρὸς Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν προδιανόμων.

πολιτικός. Dionys. Halic. περὶ συνθέσεως ὀνομάτων. Svid. in ἡμιολιασμός. Idem & Etymol. M. in εὐσύμβολος. Harpocrat. Athen. Lib. X.

Priscia-

Priscianus Lib. XVIII. Hermogenes περὶ ἰδεῶν Lib. II. qui testatur esse Antiophontis πεπονηκότος.

περὶ προνοίας. Vide supra ὁμονοίας.

προοίμια. Svid. in αἰσθέσθαι, ἅμα, μοχθηρός.

* Κατὰ πρυτάνεως. Harpocrat. & ex eo Varinus in ῥητορικὴ γραφὴ testatur esse spuriam.

Σαμοθρᾳκικὸς, sive περὶ τοῦ Σαμοθρᾳκῶν φόρου. Svid. in ἀπόταξις & Σαμοθρᾴκη, Harpocrat.

περὶ ταῶν. Athen. Lib. IX. Harpocrat. Eustath. in Iliad. β. p. 261. adde Meursium IV. 5. Atticar. Lect. Jonsium p. 327. Spencerum ad Origenem p. 52.

Ἐπιτροπικὸς Τιμοκράτους. Vide supra in Ἐπιτροπικός.

† Κατηγορία φαρμακείας κατὰ τῆς μητρυιᾶς. Veneficii accusatio adversus novercam. Exstat. I.

Κατὰ Φιλίνου. Harpocrat.

* πρὸς Φίλιππον ἀπολογία. Harpocrat. in δημοποιούμενος spuriam esse testatur. Blancardus existimavit Antiphontis Φιλιππικὸν laudari ab eodem Harpocratione in εἰσφρήσειν. Sed neutiquam necesse est illius verba ita intelligi.

† Κατηγορία φόνου ἀπαράσημος. II. ἐκκατηγορίας ὁ ὕστερος λόγος IV. Accusatio duplex super cæde de cujus auctore non liquebat.

† Ἀπολογία εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. III. ἐξαπολογίας ὁ ὕστερος λόγος. V. Super eadem cæde.

† Κατηγορία φόνου ἀκουσίου VI. & VIII. Accusatio duplex cædis ab invito perpetratæ.

† Ἀπολογία φόνου ἀκουσίου VII. & IX. Duplex Apologia ejusdem cædis.

† Κατηγορία φόνου περὶ τοῦ λέγοντος ἀμύνασθαι X. & XII. Accusatio duplex homicidæ qui se defensurus alterum interemit.

† Ἀπολογία φόνου ὁ ὡς ἀμυνόμενος ἀπέκτεινεν XI. & XIII. Duplex Apologia ejusdem homicidæ. Hactenus memoratæ orationes XII. sunt λόγοι illi celebres φονικοὶ quos Antiphonti nostro tribuit Hermogenes 2. περὶ ἰδεῶν. Atque apud Ammonium in ἐνθύμημα legendum Ἀντιφῶν ἐν τοῖς φονικοῖς. Male enim editur φοινικοῖς, unde φοινικικὰ habet Jonsius p. 325. non minus vitiose.

† περὶ τοῦ χορευτοῦ XVI. Defensio choragi, quod non sit auctor mortis quam obierat unus ex pueris saltatoribus, cum vocis elegantioris causa pharmacum bibisset. Meminit & Harpocration in διδάσκαλος & διηπολία.

Plures Antiphontis sententiæ occurrunt in Eclogis Johannis Stobæi. Dictum ejus quod nihil tempore est pretiosius, πολυτελέστατον ἀνάλωμα χρόνος, laudat Plutarchus in Antonio pag. 928. Aliud: γηρωτροφία προσέοικε παιδοτροφίᾳ, Clemens Alex. 6. Strom. p. 626.

Testatur præterea Plutarchus Antiphonti Rhamnusio etiam tributum à nonnullis fuisse *Glauci Rhegini* librum de Poëtis. Quod vero auctor Pandectarum Brandenburgic. scribit Antiphontem Comicum vocari à Philostrato, error est, supra in notitia Comicorum à me animadversus. Diogeni Laërtio VIII. 3. allegatur Antiphon nescio quis ἐν τῷ περὶ τῶν ἐν ἀρετῇ πρωτευσάντων, sive ut Porphyrius in vita Pythagoræ (cujus locum profert etiam Cyrillus X. contra Julian.) ἐν τῷ περὶ τοῦ βίου τῶν ἐπ' ἀρετῇ πρωτευσάντων. Ἀντιφῶν ἐν προοιμίοις. Suid. in αἰσθέσθαι. Cicero in Bruto.

Non assentior doctissimo Jonsio existimanti orationum XVI. quæ supersunt nihil esse Antiphontis præter nomen. *Scholasticæ sunt*, inquit, *atque fictæ declamationes, & Antiphontis nil præter nomen habent.* Sed Philostratus quoque post memoratos ejus λόγους δικανικούς, ἐν οἷς δεινότης καὶ πᾶν ἐκ τῆς τέχνης ἔγκειται μᾶλλον ἢ σύγκειται, addit etiam eundem scripsisse λόγους σοφιστικούς. Et jam supra notavi orationum XII. περὶ φόνου diserte meminisse & Antiphonti Rhamnusio eas tribuere Hermogenem. Denique Cicero testatur Antiphontem habuisse conscripta, quibus veluti locis communibus uteretur, Rhetorica ejusmodi exercitamenta. De dictione & eloquentia Antiphontis ut & aliorum de quibus deinceps acturus sum Oratorum judicia sive elogia veterum, Ciceronis, Dionysii Halicarnassei, Quintiliani, Hermogenis, Plutarchi, Philostrati, Photii: tum recentium Vossii, Caussini &c. apud ipsos potius quam à me descripta legi malim. Περὶ τῶν Ἀντιφῶντος σχημάτων scripserat *Cajus Harpocratio*, teste Suida.

Antiphontis XVI. quas dixi orationes, primus Græce in lucem extulit, cui tot præclaros scriptores debemus, *Aldus Manutius*, cum orationibus Æschinis, Lysiæ, Andocidis, Isæi, Dinarchi, Lycurgi, Gorgiæ, Lesbonactis. Romæ 1513. fol. Aldum secutus *Henricus Stephanus* est a quo Græci oratores emendatius & nitidis typis excusi A. 1575. fol. Græce & latine cum versione *Alphonsi Miniati* Bononiensis (qui suasu *Andreæ Schotti* laborem hunc in se susceptum anno 1618. ætatis 73. Antverpiæ absolvit) Orationes Antiphontis, Andocidis & Isæi lucem adspexerunt Hanoviæ 1619. 8. Quanquam vero laudandus est optimi Miniati conatus, non diffitebuntur tamen eruditi versionem ejus ita esse compara-

paratam, ut pluribus in locis meliorem merito desideres. Nemo felicius hoc studium decurrere poterat Clarissimo & Rev. Viro *Laurentio Normanno*, Episcopo designato Gothoburgensi, qui observationes & *Indices Atticos* in tres hosce & cæteros Græciæ oratores jam pridem moliebatur: sed is antequam Episcopatum capesseret 12. Cal. Junii A. 1703. Upsaliæ præmatura morte exstinctus atque elegantibus literis pariter & Ecclesiæ suæ fuit ereptus.

III. ANDOCIDES * Leogoræ F. gente nobili, Atheniensis, natus prætore Theogonida Olymp. LXXVIII. 1. (ante Christum CCCCLXVIII.) Antiphonti pluribus annis supervixit, superstes adhuc Olymp. XCV. post liberatam auctore Thrasybulo Rempublicam, in qua ipse varia fortuna ac fide rem gessit, tandem in exsilio (quantum è Plutarcho in ejus vita licet conjicere) defunctus.

Orationes ejus exstant hæ quatuor, Photio etiam lectæ Cod. 261.

I. περὶ μυστηρίων, quod mysteria non prodiderit. Meminit Plutarchus in vita. Andocidem eo nomine accusat Lysias Orat. V.

II. περὶ τῆς ἑαυτοῦ καθόδου sive περὶ τῆς ἀδείας ut Harpocratio vocat in ὀρρωδεῖν, in hac enim oratione Andocides demonstrat reditus sui ἄδειαν sive impunitatem. Vide Guil. Canterum VIII. 4. Novar. Lect. Fallitur Meursius qui in Bibl Attica orationem περὶ τῆς ἀδείας deperditis annumerat. Apud Plutarchum p. 835. male excusum καθόλου pro καθόδου δεομένου.

III. περὶ τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνης. De pace cum Lacedæmoniis ineunda. Plutarchus simpliciter περὶ εἰρήνης vocat. Hanc latine vertit *Guilelmus Canterus*, Basil. 1566. fol. ad calcem Aristidis.

IV. κατὰ Ἀλκιβιάδου. Contra Alcibiadem Cliniæ F. quod ipse perditus pessime, Andocidem calumniatus fuisset, & in exsilium conjiciendum suasisset.

Alias præterea Andocidis orationes habuit Plutarchus: Σώζεται, inquit, αὐτοῦ καὶ ὁ περὶ τῆς ἐνδείξεως λόγος (confer Harpocration. in ζητητής) καὶ ἀπολογία πρὸς Φαίακα. In Themistoclis vita sub extremum idem Plutarchus memorat orationem Andocidis πρὸς τοὺς ἑταίρους qua Optimatum factionem in populum incendit, inter alia mentitus Themistoclis reliquias ab Atheniensibus effossas ac dissipatas.

* In veteri statua sed capite trunca apud Fulvium Ursinum p. 73. Elog. Ἀνδοκίδης Λεωγόρου Ἀθηναῖος. Navarchus fuit Andocides hic in bello inter Corinthios & Corcyræos, teste Thucydide Lib. I p. 35. De hoc etiam Andocide Harpocrat. Hesych. in Ἀνδοκίδου Ἑρμῆς. Svidas in Ἀνδοκίδης & Φαιακός. Tzetz. Chil. VI. hist. 49. Plutarchus in Alcibiade p. 201. seq. ubi ex Hellanico refert genus ipsius ad Ulyssem.

Editiones orationum quatuor superstitum retuli paulo ante in Antiphonte, ubi & de latina *Alphonsi Miniati* versione.

IV. LYSIAS Cephali F. Atheniensis susceptus est in lucem Olymp. LXXX. 1. a) ante Christum CCCCLIX. Annos natus quindecim ad Sybaritas sive Thurios novam Atheniensium coloniam profectus, atque à Tisia & Nicia Syracusanis b) eruditus fuit. Interjecto tempore, cum forte ductus Remp. ibidem per aliquot tempus gessisset, rebus Atheniensium in Sicilia afflictis reversus est Athenas Olymp. XCII. 1. Inde pulsus in exsilium à triginta tyrannis, concessit Megaram, post reditum à Thrasybulo ad præturam frustra commendatus, reliquam vitam privatus exegit. Socrati Philosopho & aliis viris claris familiaris, artem dicendi professus, causas non ipse dixit in judiciis c) sed in aliorum usum orationes conscripsit, eisque dicendas suppeditavit, cujus rei exemplum habes etiam apud Plutarchum Lib. de garrulitate p 504. Attigit annum ætatis LXXIII. d) vel ut alii LXXVI. aliis sub Archonte Nicone vel Nausinico e) obiisse, atque adeo octogesimum superasse affirmantibus. Quod si verum est, jam centesimam Olympiadem assecutus est vivendo, ac Demosthenem puerum videre potuit, qui natus est Olymp. XCVIII. 4. *Hegesiam* ineptum Lysiæ imitatorem perstringit Cicero in Oratore c. 67. & 69. Idem in Bruto c. 16. cum Lysia conferens Cato-

a) In Plutarchi Codicibus legitur LXXXII. sed hoc parum convenit cum elencho Archontum & cum iis quæ deinde apud Plutarchum sequuntur, tum quod in vita Isocrates ait Lysiam illo XXII. annis ætate fuisse majorem. Fuit & alius Lysias antiquior qui prætoris munere functus Athenis Olymp. XX. 3. Lysias item Tarsensis Epicureus, de quo Athenæus V. p. 215. Lysias Pharmacopola Diogenis Cynici æqualis Laërt. VI. 42. Lysias denique quem colloquentem inducit Plutarchus libro de Musica. De *Cephalo* Lysiæ nostri patri itidem Oratore, vide Tzetzæ Chil. VI. hist. 34. & Svidam. *Encomium Laidis* à Cephalo scriptum memorat Athenæus Lib. XIII. Lysiæ effigies duplex apud Fulvium Ursinum p. 75. elog. & in Jac. Gronovii thesauro Antiq. Græcar T. 2. tabula 69.

b) Etiam Lysiam Syracusanum Rhetorem vocat Timæus apud Cic. in Bruto c. 16. & Svidas in Λυσίας, parens enim ipsius Syracusanus gente fuit, sed habitatione Atheniensis. Justinus V. 9. *Lysias Syracusanus Orator, exsul tunc, quingentos milites stipendio sub instructos in auxilium patriæ communis eloquentiæ misit.*

c) Cicero in Bruto: c. 9. *Fuit Lysias in causis forensibus non versatus, sed egregie subtilis scriptor atque elegans* &c. Idem c. 12. *Nam Lysiam primo profiteri solitum esse artem dicendi, deinde quod Theodorus esset in arte subtilior, in orationibus jejunior, orationes eum scribere aliis cœpisse, artem removisse.*

d) In Plutarchi codicibus male LXXXIII.

e) Dionysius Halicarnass. de Lysia p. 85.

Catonem. Acuti sunt, inquit, *elegantes, faceti, breves: sed ille Graecus ab omni laude felicior.*

Lysiæ * nomine orationes olim ferebantur CCCCXXV. ut testantur Plutarchus & Photius cod. 262. Plurimas ejus esse Orationes, præ se tulit etiam Cicero in Bruto c. 16. ex quibus genuinæ CCXXX, ex sententia Dionysii Halicarnassei libro de Lysia, de Cæcilii apud Plutarchum, vel ut apud Photium est, CCXXXIII. Nam apud Svidam quidem, quod ultra trecentas genuinæ exstitisse leguntur, corrigendum numerum monuit Meursius Lib. III. Attic. Lect. c. 8. Ex ejusdem Bibliotheca Attica juvat hoc loco titulos orationum Lysiæ, quotquot apud veteres memorantur, sed literarum ordine a me digestos & observationibus quibusdam auctos subjungere. Crucis signo notatæ quatuor & & triginta adhuc exstant, & numerum ordinis orationum in editionibus observati adscriptum habent.

Περὶ Ἀγνοσάνδρου. Priscian. Lib. XVIII. vide infra περὶ Ἠγνοσάνδρου.

† Κατὰ Ἀγοράτου. XII. Vide infra inter supposititias κατ' Ἀριστοφάνους.

πρὸς Αἰσχίνην τὸν Σωκρατικὸν, Χρέους, ἢ περὶ συκοφαντίας, Athen. Harpocrat. Laërtius II. 63.

† πρὸς Ἀλκιβιάδην, λειποταξίου XIII. Svid. αἰτίας. Hanc orationem latine versam a Claudio *Grolarto*, edidit H. Stephanus ad calcem Oratorum Græcor. Paris. 1575. fol.

† πρὸς Ἀλκιβιάδην, ἀστρατείας. XIV. Suid. in αἰασθῆναι.

πρὸς Ἀλκίβιον. Svid. in παλαιόν. Forte Ἀλκιβιάδην. Lysiæ adversus Alcibiadem oratio allegatur etiam ab Athenæo XIII. p. 574.

† Κατὰ Ἀνδοκίδου, ἱεροσυλίας sive ἀσεβείας. V. Contra Andocidem Rhetorem. Exordium hujus orationis intercidit. Verba quædam ex Harpocrat. & Svida in ῥόπτρον supplet Guil. Canterus Lib. VIII. c. 4. Nov. Lect. Exstat etiam Andocidæ apologia, ut ante monui.

Κατ' Ἀνδροτίωνος. Harpocrat. in σπάργανος.

περὶ τῆς Ἀντιδόσεως. Harpocrat. in ἐννεάκρουνον.

Ὑπὲρ τῆς Ἀντιφῶντος θυγατρός. Plutarch. in vita Antiphontis.

Κατ' Ἀπολλοδώρου. Harpocrat. in προπέμπτα.

πρὸς Ἀρέσανδρον, Harpocrat. in ἐκλογεῖς.

† Ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον. XVIII.

* Veterum judicio Lysiæ tribuitur subtilitas τὸ λεπτὸν καὶ ψιλόν. Plutarch. de auditione p. 42. Cic. in Oratore c. 9. ut Demostheni vis, suavitas Isocrati, acumen & argutiæ Hyperidi, Æschini lenitas & splendor verborum. Hinc Catonis Majoris dictioni Lysianam collatam à nonnullis fuisse miratur idem Plutarchus in Catone p. 340.

πρὸς Ἁρμόδιον, Plutarch. in vita Lysiæ.

περὶ τοῦ Ἀπονδοποιοῦ. Pollux VII. 2.

Καὶ Αὐτάνδρου καὶ Πυθέου, ξενίας. Harpocrat. in Ἀρχιδάμειος πόλεμος. Apostol. IV. 30. proverb.

Κατ' Αὐτοκράτους Pollux VII. 12. Phrynichus p. 64. ubi interpres: *in ea in Aristocratem.*

Ὑπὲρ Ἀχιλλείδου φόνου. Pollux IX. 5. & 8. Apsines Rhetor.

περὶ τοῦ Βατράχου, φόνου. Vide Meurs. de populis Atticæ in Φηγοῦς.

πρὸς Γλαύκωνα. Harpocrat. in Ἡλιαία. Svid. in πρύμνη.

Ὑπὲρ Δεξίου, ἀποστασίου. Harpocrat. in στρομβιχίδης.

† περὶ Δημεύσεως τοῦ Νικίου ἀδελφοῦ. ἐπίλογος. XVII.

Δημηγορίαι, titulus generalis plurium orationum Lysiæ apud Dionysium Halicarnass. & Photium. Orationes deliberativæ, ut contra judiciales λόγοι δικανικοὶ, quales non pauciores ducentis composuisse Lysiam, testatur idem Dionysius p. 87.

Ὑπὲρ τῶν δημιοπράτων πρὸς Εὐθείαν. Pollux X. 24.

† περὶ δημοσίων ἀδικημάτων. XVI. Apologia extremo mutila pro eo cujus bona injuste fisco addita fuerant.

† Ἀπολογία δήμου καταλύσεως. XXIV.

περὶ τοῦ διδομένου τοῖς ἀδυνάτοις ὀβολοῦ. Vide infra πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν.

περὶ τοῦ Δικαιογένους κλήρου ά, β΄. Suid. in πῶς.

† Κατὰ Διογείτονος. XXX. Laudat Photius sub titulo ὁ πρὸς Διογείτονα, ἐπιτροπῆς. Meminit & Plutarchus, & quæ ejus habemus nobis servavit Dionysius Halicarnassæus. Vide etiam Petrum Victorium XXIV. 5. Var. Lect.

περὶ τοῦ Διογένους κλήρου. Priscianus Lib. XVIII. Harpocrat.

Κατὰ Διοδότου. Harpocrat. in ἄυλια.

πρὸς Διοκλέα ὑπὲρ τοῦ κατὰ τῶν ῥητόρων νόμου. Theon. Progymnasm. Harpocratio in δώρων γραφή.

† Κατὰ Διονυσίου Τυράννου, exordium exstat apud Dionys. Halic. & inter editas Lysiæ orationes num. XXXII. Meminit & Plutarchus.

Κατὰ Διοφάντου περὶ χωρίου. Pollux VII. 3.

πρὸς Δίωνα. Harpocrat. in φασκώλιον.

† Apologia δωροδοκίας, XX. Svid. in πῶς.

Ἐγκώμια. Plutarch. & Svid. in Λυσίας. Photius.

† πρὸς τὴν εἰσαγγελίαν περὶ τοῦ μὴ δίδοσθαι τῷ ἀδυνάτῳ ἀργύριον. XXIII. Apologia Lysiæ pro se ipso quod cum egenus non esset pecuniam à Rep.

acce-

accepisset. Apud Svidam in ἀνάπηρον titulus hujus Orationis est περὶ τοῦ διδομένου τοῖς ἀδυνάτοις ὀβολοῦ.
περὶ τῆς εἰσφορᾶς. Harpocrat. in ἐπιγραφεῖς.
περὶ τῆς Ἐπιγένους διαθήκης. Svid. in ἀνδράποδον.
† Κατὰ Ἐπικράτους καὶ τῶν συμπρεσβευτῶν ἐπίλογος. XXVI.
Ἐπιτάφιος. Plutarch. Svid. Theo Progymnasm. p. 15. Dionys. Halicarnass. in τέχνῃ p. 39. Photius.
† Ἐπιτάφιος τοῖς Κορινθίων βοηθοῖς. XXXI. Latine vertit Anonymus Basil. 1522. 4.
πρὸς τὸν ἐπίτροπος τῶν Βοιωτοῦ παίδων. Harpocrat. in ἐπιτροπή.
† Ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθένους φόνου ἀπολογία. I. Hanc orationem post Anonymum quendam Basil. 1522. 4. latine vertit *H. Stephanus* & cum Græcis oratoribus edidit Paris. 1575. fol. Prælectionibus illustravit *Andreas Dunæus* Professor Græcæ linguæ in Academia Cantabrig. 1593. 8. Gallice vertit Jacobus Contesius de Vintemille. Lugd. 1576. 8.
† Κατὰ Ἐρατοσθένους. XI. Hanc orationem transtulit *Gvil. Canterus* Basil. 1566. & *Claudius Grolarius*, cujus versio edita ab H. Stephano 1575.
† Κατὰ Ἐργοκλέους, ἐπίλογος. XXVII.
Ἐρωτικός. Plato in Phædro, Max. Tyrius diss. 8. Harpocrat. in ἀπήγρευσεν. Plures Lysiæ λόγους ἐρωτικοὺς memorat Plutarchus in vita, Photius cod. 262. & Svidas in Λυσίας.
περὶ τῆς Εὐάνδρου δοκιμασίας. XXV. Exordio & majori parte mutila.
περὶ τῶν ἰδίων εὐεργεσιῶν. Harpocrat. in Κεῖοι & μεταπύργιον.
Κατ' Εὐθυδίκου. Harpocrat. & Svid. in ἀμφιδέας.
περὶ Εὐθυκλέους χωρίου. Harpocrat. in αὐτομαχεῖν.
πρὸς Εὐπείθην. Harpocrat. in δερμησταί.
Κατ' Εὐφήμου. Harpocrat.
περὶ Ἡγησάνδρου κλήρου. Harpocrat. in κακώσεως, male ap. Priscianum Lib. XVIII. περὶ Ἀγησάνδρου.
περὶ Ἡμικλήρου τῶν Μακαρτάτου χρημάτων. Harpocrat. in σιπύα.
† Κατὰ Θεομνήστου α΄. IX.
β΄. X.
πρὸς Θεοπείθη, Harpocrat. in ἐπιδιατίθεσθαι.
Κατὰ Θεοπόμπου αἰκίας. Athenæus Lib. II.
Κατὰ Θεοπόμπου, κλήρου. Harpocrat. in ὀργεῶν.
Κατὰ Θεοζοτίδου. Pollux VIII. 6.
πρὸς Ἱπποθέρσην. Harpocrat.

πρὸς Ἱπποκράτην. Pollux VIII. 6.

πρὸς Ἰσοκράτην περὶ αἰκίας. Etymol. M. & Svid. in ὕβρις.

περὶ τῆς Ἰφικράτους δωρεᾶς. Ulpian. in orat. Demosthenis contra Midiam. Svid. in παῦλος. Γερμῶν.

Ὑπὲρ Καλλαίσχρου. Pollux X. 24.

πρὸς Καλλικλέα. Harpocrat. & Svid. in ἀπόμισθοι.

† Ὑπὲρ Καλλίου. Exstat exordium. IV. quod in Græcis edit. perperam proximæ orationi contra Andocidem annectitur, ut notatum Gvil. Cantero. VIII. 4. Nov. Lect.

πρὸς Καλλιππίδην, Harpocrat. in λάρκος.

πρὸς Κινησίαν ά, β'. Harpocrat. in Κινησίας.

πρὸς Κλεόστρατον. Priscianus Lib. XVIII.

πρὸς Κλεινίαν. Svid. in ἀπὸ μάλης. Harpocrat. in χίλιοι διακόσιοι.

πρὸς Κλέωνα. Pollux X. 44.

πρὸς Κριτόδημον. Harpocrat. in ἐπίτιμπλον.

Ὑπὲρ Κτησιάρχου. Harpocrat. in ἐπεσκήψατο.

Κατὰ Κτησιφῶντος. Svid. in ἀπείπατο, & συγκομιδή.

πρὸς Λακράτην. Harpocrat. in ὀβολοστατεῖ.

πρὸς Λεπτίνην. Harpocrat. in ἀρδητός.

† Ὑπὲρ Μαντιθέου. XV. Titulus integer: ἐν βουλῇ Μαντιθέῳ δοκιμαζομένῳ ἀπολογία. Sic oratio XXX. & XXV. est contra Philonem & Evandrum, δοκιμασίας. De δοκιμασία Attica sive examine vitæ quod Magistratuum candidati Athenis subire debebant, vide Joh. Henrici Bœcleri dissertationem editam Argentorati A. 1656.

Κατὰ Μαντίου. Harpocrat. in νότιον.

πρὸς Μέδοντα. Athen. Lib. XIII. Harpocrat.

Κατὰ Μικίνου, φόνου. Vide Meurs. Lib. III. Attic. Lect. c. 21.

πρὸς Μνησίμαχον. Harpocrat. in Καρκῖνος.

Ὁ κατὰ Μνησιπτολέμου. Phot. cod. 262.

Κατὰ Μίξου. Harpocrat. in Δήμαρχος.

πρὸς Ναυσίαν περὶ τοῦ τύπου. Svid. in λιθουργικά, Pollux, VII. 27.

Κατὰ Νικίου. Svid. in πλώμαλα. Laërtius Lib. I. sect. 55. Meursius III. 8. Attic. Lect.

πρὸς Νικόδημον καὶ Κριτόβουλον. Harpocrat. in ξυστίς.

† Κατὰ Νικομάχου γραμματέως εὐθυνῶν κατηγορία. XXIX. Accusatio de non reddita Magistratus sui ratione.

πρὸς Ξενοκράτην. Etymol. M. in συγκομιδή. At Svid. in eadem voce, πρὸς Ξενοφῶντα.

Ὀλυμ-

Ὀλυμπιακός. Plutarch. in vita. Harpocratio in ἰών. Theo progymnasm.
περὶ τῆς Ὀνομακλέους θυγατρός. Harpocrat. in πεντακοσιομέδιμνοι & ὑβάδαι.
Apud Clementem Strom. 6. pro Λυσίας ἐν Ὀρφικοῖς legendum Ὀρφανικοῖς. ut in Orpheo dixi. Ὀρφανικοὶ λόγοι sunt de pupillis, ut ἐπιτροπικοὶ de tutela, βίαιοι, de vi, φονικοὶ, de cæde, κληρικοὶ, de hæreditate.
† Κατὰ Παγκλέωνος. XXII. quod non sit Atticus è Demo Plotheensi. Male in titulo & per totam Orat. πλαταιεὺς pro πλωθειεύς. Vide Meursium de populis Atticæ & III. 29. Lect. Attic. & Sam. Petitum p. 133. ad Leges Atticas: sed & lib. II. cap. 9. Miscell. ubi vulgatam lectionem tuetur.
πανηγυρικοὶ λόγοι. Dionys. Halicarnass.
† πανηγυρικὸς κατὰ Διονυσίου. XXXII.
Κατὰ Πανταλέοντος. Pollux IV. 3.
πρὸς Πολέμωνα. Svid. in ἐπὶ καλάμῃ ἀροῦν.
† περὶ τοῦ μὴ καταλῦσαι τὴν πάτριον πολιτείαν Ἀθήνησι. XXXIV. pars ejus exstat servata à Dionysio Halic. in extremo libri de Lysia.
† Ὑπὲρ Πολυστράτου. XIX. Meminit Svid. in πολύστρατος.
Κατὰ Ποσειδίππου. Harpocrat. in ἀπολαχεῖν.
† Ἀρεοπαγιτικὸς ὑπὲρ τοῦ σηκοῦ Ἀπολογία, de olea sacra. VI. Apologia pro eo qui sacræ olivæ truncum ex agro suo exstirpasse arguebatur. A quibusdam ut Paulo Germino Sophista Myseno, hanc orationem Lysiæ abjudicatam esse testis Photius cod. 262. qui illam sententiam refellit.
† πρὸς Σίμωνα, ἀπολογία. II.
Κατὰ τῶν σιτοπωλῶν. XXI. Svid. in ἄξιον. Hanc orationem à *Claudio Grolerio* versam latine subjecit H. Stephanus Oratoribus Græcis Paris. 1575. fol.
† Ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου. VIII.
Κατὰ Στρατοκλέους. Harpocrat. in ἐξούλης.
† Κατηγορία πρὸς τοὺς συνουσιαστὰς, κακολογιῶν. VIII.
Σωκράτους ἀπολογία, sed à Socrate ut parum virilis repudiata. Cicero 1. de orator. Valerius Max. VI. 4. Quintilian. XI. 1. Laërt. II. 40. Plutarch. in vita Lysiæ. Stobæus serm. 7. Photius.
πρὸς Τιμόθεον, προδοσίας. Plutarch. in Lysiæ vita.
πρὸς Τίμωνα. Svid. in ἐσχηματισμένος.
πρὸς Τιμωνίδην. Svid. in διάθεσις. Ulpian. in Olynthiac. 2.
Κατὰ Τισίδος. Dionys. Halicarnass. περὶ Δημοσθ. δεινότητος.
† περὶ τραύματος ἐκ προνοίας. III.

† Κατὰ τῶν τριάκοντα. Plutarch. in Lysiæ vita. Forte intelligit orationem quæ exstat contra Eratosthenem. XI.

περὶ τοῦ τύπου. Vide supra πρὸς Νaυσίαν.

Ὑπὲρ Φανίου, παρανόμων. Athen. Lib. XII. Antiquior hic Phanias fuit Eresio & Stoico.

περὶ τοῦ Φερενίκου ὑπὲρ τοῦ Ἀνδροκλείδου κλήρου. Dionys. Halicarnass. in Isæo, Svidas in οὐσία φανερά.

† πρὸς Φιλοκράτην ἐπίλογος. XXVIII. Meminit Harpocrat.

† Κατὰ Φίλωνος, δοκιμασίας. XXX.

πρὸς Φίλωνα ὑπὲρ Διοκλείδου φόνου. Pollux IX. 5.

πρὸς Χαιρέστρατον. Harpocrat. in ἐπακτὸς ὅρκος.

πρὸς Χυτρῖνον. Pollux X. 26.

Ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος. Plutarch. in vita Lysiæ.

Supposititæ dubiæque à Meursio observatæ hæ sunt:

πρὸς Ἀλεξίδημον. Harpocrat. in δατεῖσθαι.

περὶ τῆς Ἀμβλώσεως. Harpocrat, Apostolius 2. 89. proverb. Theo progymnasm. p. 16.

περὶ τῶν ἀνακαλυπτηρίων. Theo progymnasm.

πρὸς Ἀνδοκίδην, ἀποστασίου. Harpocrat.

Καὶ Ἀρισταγόρου ἐνδείξεως. Harpocrat. in ἀμοσγέπως sed legendum Καὶ Ἀγοράτου. Locus enim ab Harpocratione allegatus in oratione contra Agoratum licet corrupte exstat, quæ inter editas est duodecima.

πρὸς Ἀριστοκράτην περὶ ἐγγύης ἐράνου. Harpocrat. in ἐρανιστής.

πρὸς Ἀσίωνα περὶ τῆς τῶν βιβλίων κλοπῆς. Harpocrat. in ἀμφιγνοεῖν.

Καὶ Αὐτοκλέους. Pollux VII. 33. Non enim opus est emendatione Meursii 3. 14. Attic. Lect. quam ipse in Bibl. Attica recte retractavit.

Ὑπὲρ Βακχίου καὶ Πυθαγόρου. Harpocrat.

πρὸς Βοιωτόν. Harpocr. in ἀνάγειν.

Κατὰ Δημοσθένους, ἐπιτροπῆς. Svid. in καρποῦ δίκη. Harpocrat. pluries.

πρὸς Διογένην ὑπὲρ μισθώσεως οἴκου. Harpocrat.

πρὸς Διοχάρη. Harpocrat. in μεταλλεῖς.

περὶ τῆς ἐγγυθήκης. Athen. Lib. V. pag. 209. seq. Harpocrat. in ἐγγυθήκη.

πρὸς Ἐπικλέα περὶ χρημάτων. Harpocrat. in ἑβδομευομένου.

Ὑπὲρ εὐκρίτου. Hesych. Harpocrat.

Κατὰ Θρασυβούλου. Harpocrat.

περὶ τῆς Ἰφικράτους εἰκόνος. Dionysius Halicarnass. in Lysia p. 85.

Ἰφικράτους ἀπολογία. Dionysius Halic. & Plutarch. in Lysia.

πρὸς Καλλιφάνην, ξενίας. Harpocrat. in νοθεία.

περὶ τοῦ κυνός, ἀπολογία. Harpocrat. in καρκῖνος.
πρὸς Λαΐδα. Athenæus, Harpocrat.
Κατὰ Λυσιθέου. Harpocration variis in locis. Svid. in γωνία.
πρὸς Μειέστρατον. Harpocrat. in προθεσμίας.
πρὸς τὴν Μιξιδήμου γραφὴν ἀπολογία. Harpocrat. & Svid. in Μυσαῖος adde Meurs. III. 14. Attic. Lect.
πρὸς Νίκαρχον τὸν αὐλητήν. Harpocrat.
Κατὰ Νικιδίου nisi legendum κατὰ Μικίνου, φόνου. Meurs. III. 21. Attic. Lect.
Ὑπὲρ Νικίου. Dionys. Halicarnass. in Lysia pag. 86. adde Meursii librum laudatum III. 8.
Κατὰ Νικομαχίδου. Harpocrat. in ἐπιβολή.
Πρὸς Πυθέδημον ἀπολογία. Harpocrat. in τῆτες. pro quo Pollux VII. 3. πρὸς Πυθόδημον ὑπὲρ ἀποστασίου.
Πρὸς Σώστρατον, ὕβρεως. Harpocrat. in ἰσοτελής.
Κατὰ Τελαμῶνος. Harpocrat.
Κατὰ Φιλίππου, ἐπιτροπῆς. Harpocrat. in πεδιακά. Pollux X. 4.
Κατὰ Φιλωνίδου. Athenæus Lib. XIII. Harpocrat.
Ὑπὲρ Φρυνίχου θυγατρός. Harpocrat. in δεκτεύουσι.
Περὶ τοῦ χρυσοῦ τρίποδος. Athenæus. Pollux.

In orationes Lysiæ præter *Zosimum Gazaeum* & *Zenonem* Citieum juniorem commentarios scripserat *Paulus Germinus* Sophista, ut Svidas nos docet. Paulus ille Photio cod. 262. dicitur Παῦλος ὁ ἐκ Μυσίας, & ab eodem arguitur quod plures Lysiæ orationes præter rationem pro suppositis declarando, effecerit ut interierint, nec amplius reperiantur. Cajum Harpocrationem περὶ τῶν Ὑπερείδου καὶ Λυσίου λόγων idem Suidas commemorat.

Memorantur præterea à Plutarcho Lysiæ τέχναι ῥητορικαὶ & *Epistolæ*, quas septem Svidas indicat, sex amatorias, unam ad Metaniram servam cujus amores Lysiæ objecit Demosthenes orat. adversus Neæram: & quinque ad adolescentes, septimamque seriam sive Pragmaticam. Ex his Epistolæ ad Metaniram meminit Athenæus Lib. XIII. & Pollux VII. 29. Svid. in οὐκοῦν & ἐγγύς. Septima pragmatica ad Polycratem scripta videtur adversus Empedum, laudarique ab Harpocrat. in περιφοράδας. Ex reliquis quinque una ad Asybarum allegatur à Svida in πώμαλα, quem vide etiam in ὑπὸ μάλης & φαῦλον.

Editiones orationum Lysiæ quæ exstant.

1. Græca *Aldina* Venet. 1513. fol. cum aliis Oratoribus.

2. Itidem Græca *Henr. Stephani* Parif. 1575. fol. cum aliis Oratoribus.
3. Græcolatina cum verſione & argumentis, *Jodoci Vanderheidii* Hanov. 1615. 8vo.
4. Itidem Græcolatina cum ejusdem verſione & argumentis, ac præfatione *Johannis Burchardi Maji*. Marpurg. 1683. 8vo.

V. ISOCRATES a) Theodori F. Athenienſis natus eſt Olymp. LXXXVI. 1. Archonte Lyſimacho b) ante Chriſtum CCCCXXXVI. Audivit Prodicum Ceum, Protagoram, Gorgiam Leontinum, Tiſiam Syracuſanum & Theramenem Rhetorem, (Svid. in Ἀργὲν υἱός) quem Reip. ſtudioſiorem adverſus triginta Tyrannos defendere voluit, nî ipſe vetuiſſet. Amicus fuit Platonis Philoſophi, (Laërt. III. 8.) ſex ante illum annis natus (id. III. 2.) privignum habuit Aphareum Rhetorem. (Suid. in Ἀφαρεύς.) Audacia & voce deſtitutum ſe videns, quod ipſe in Panathenaico fatetur, rarius in publico, atque ſi Lucianum in paraſito

T. 2.

a) Apud Fulvium Urſinum p. 77. elog. ſtatua vetus, capite quod T. 2. tabula 81. theſauri Gronoviani exſtat, trunca, cum inſcriptione Ἰσοκράτης Θεοδώρου Ἀθηναῖος. Fuit & alter Iſocrates Apolloniates ſive Heracleotes Ponticus, noſtri diſcipulus & ſucceſſor, quem ſugillat PſevdoSpeuſippus Epiſtola ad Philippum p. 65. edit. Allatii. Confer Svidam in Ἰσοκράτης. Tertium quendam Dionyſii Halicarnaſſenſis & Echecratis ejus filii ἑταῖρον ex Dionyſii arte Rhetorica confinxit Muretus Var. Lect. libro & capite primo. Sed illo in loco Iſocratem Athenienſem Dionyſius ἑταῖρον ſuum vocat, perinde ut Philoni Judæo apud Euſeb. XI. 15. præparat. Zacharias Propheta dicitur εἷς τῶν Μωϋσέως ἑταίρων, & Cicero 2, 16. ad Attic. Theophraſtum *amicum ſuum*, & Dicæarchum Attici *familiarem* appellat. Confer Cotelerium ad Chryſoſt. in Daniel. pag. 21. 22.

Iſocratis Athenienſis æqualis & Gorgiæ diſcipulus fuit ALCIDAMAS Quintiliano III 1. & aliis Eleates, Caſaubono pag. 879. ad Athenæum & Tzetzæ Ἐλαΐτης ex Elæa Æolica Aſiæ civitate: Scripſit 1) *Encomium mortis*. Cic. 1. Tuſc. Tzetz. Chil. XI. v. 747. ſeq. & 2) *Naidis meretricis* Athen. XIII. 7. 3) Φυσικόν. Laërt. VIII. 56. 4) Μουσεῖον. Auctor Certam. Homeri & Heſiodi. Hodie exſtant Orationes binæ ſub Alcidamantis nomine, una *Ulyſſis contra Palamedem*, προδοσίας, quæ ab Aldo Græce edita eſt cum Orationibus Æſchinis, Lyſiæ &c. Venet. 1513. fol. inde ab H. Stephano, cum iisdem Oratoribus 1575. fol. & à *Guil. Cantero* tranſlata latine, cum Ariſtide Baſil. 1566. fol. Altera *Contra Sophiſtas*, ab eodem Aldo Græce edita ad calcem Iſocratis Venet. 1518. fol. Multas Alcidamantis Orationes legiſſe ſe ait Tzetzes, ſed encomium mortis ad manus ſuas non perveniſſe XI. v. 752. Iſocratem ab Alcidamante reprehenſum teſtatur idem v. 672. In Onomaſtico Rob. Stephani, Heidenreichii Pandectis & aliis ejusmodi libris dicitur etiam Muſica ſcripſiſſe Alcidamas ex male intellecto Svidæ loco, qui patrem Alcidamantis Dioclem Muſica ſcripſiſſe teſtatur, ut recte jam tum vidit Gesnerus.

b) Plutarch. in vita Iſocr. & Laërtius III. 2. Dionyſ. Halicarnaſſ. de antiquis Rhetor. Svidas, Photius c. 260.

T. 2. p. 257. audimus nunquam in judiciali foro dixit, nec Remp. gessit, sed plures orationes (civiles potius quam forenses) scribendo, & quam plurimos, inque his Hyperidem & Isæum, Xenophontem c) Theopompum Chium, Naucratem, Ephorum Cumanum, Theodectem, Astydamantem, Philiscum & Demosthenem, Cratetem item Trallianum, quem Ἰσοκράτειον vocat Laërtius IV. 23. Stratonem quendam id. V. 61. & Dionysio præ cæteris laudatum Cephisodorum, in civili eloquentia erudiendo, opes incredibiles & gloriam sibi comparavit singularem, sic ut domus Isocratis officina eloquentiæ haberetur, ut ait Cicero in Oratore c. 13. ubi Platonis de Isocrate testimonium affert e Phædro extremo. Idem in Bruto c. 8. *Isocrates cujus domus cuncta Graciæ quasi ludus quidam patuit atq; officina dicendi: Magnus Orator & perfectus Magister, quanquam forensi luce caruit, intraq; parietes aluit eam gloriam, quam nemo quidem meo judicio est postea consecutus.* Hermippum ἐν τῷ περὶ Ἰσοκράτους laudat Athenæus. Sed & de discipulis Isocratis pluribus libris diligenter egisse illum docet tum idem Athenæus, tum Harpocration in Ἰσαῖος & Dionysius in Isæo. Docuit Isocrates mercede drachmarum mille, quæ cum prima vice ipsi numeraretur, lacrymas misisse ac se venundatum conquestus esse dicitur: Ipse decem millia drachmarum dixit daturum se illi, qui audacem & vocalem se redderet. Timiditatem ejus quod non plures quam unum vel binos admittere simul sustineret auditores, perstringunt Plutarchus & Tzetzes. Pro literis ad Athenienses mittendis à Timotheo talentum, pro una oratione a Nicocle Rege viginti talenta d) accepit. Quod vero ad vim in dicendo attinet, se ajebat fungi vice cotis *) acutum

Reddere quæ ferrum valet, exsors ipsa secandi.

Cæterum nimio delectus, collocationis & numeri studio (de quo Cicero in Oratore c. 52. & 61.) effecit, ut elegans atque admirabilis quidem, at elumbior frigidiorque videretur ejus sermo, e) ipse vero ludibrio esset posteris, quod plures annos f) impenderat uni elaborandæ orationi Panegyricæ, quam Alexander pacandæ Asiæ insumsit, & Episto-

 lam

c) Photius. Confer de Theopompo Ciceronem in Oratore c 44. De Ephoro & Naucrate c. 51. De Ephoro iterum c. 57. *Ephorus, levis ipse Orator, sed profectus ex optima disciplina.* d) Plutarch. Phot. * Horatius arte v. 304.

e) Plinius Hist. Nat. VII. 30. Plutarch.

f) Philonicus & Hieronymus Philos. apud Dionysium Halicarnass.

lam g) ad Philippum de pace jussus scribere ab Atheniensibus, nondum illam ad finem perduxerit cum pax jam cum Rege coaluisset. Mortem oppetiit Isocrates, ex ægritudine indicta sibi inedia, cum intellexisset victos ad Chæronæam Atticos a Rege Macedoniæ Philippo Olymp. CX. 3. anno ætatis XCVIII. h) ante Christum CCCXXXVIII. Sepulchro ejus imposita columna XXX. cubitorum altitudine, in cujus fastigio siren septem cubitorum; & è propinquo mensa i) in qua parentes ejus & præceptores atque hos inter Gorgias, qui sphæram cœlestem intueretur; quod monumentum jam Plutarchi ætate interciderat.

Orationes Isocratis LX. ferebantur ætate Plutarchi, ex quibus Cæcilius XXVIII. Dionysius Halicarnasseus XXV. tantum pro genuinis habuit. Idem e Plutarcho Photius testatur cod. 260. In Suidæ codicibus numerantur XXXII. Hodie tantum XXI. supersunt, nec plures legisse se testatur Photius Cod. 159. quem, si placet, vide. In his ducunt familiam *tres Parænetica*, pulcherrimis sententiis refertæ:

1. πρὸς Δημόνικον, Ad Demonicum k) Hipponici F. clarum Atheniensem, fratrem Calliæ. Hæc sine causa tertio cuidam ac commentitio Isocrati ab elegantissimo Mureto tribuitur in limine Variarum lectionum. Harpocration in ἐπακτὸς ὅρκος Isocrati adscribit Apolloniati, nostri discipulo. Sed Atheniensi Isocrati & Hermogenis testimonium & œconomia tractationis sententiarumque numeri & dictionis vindicat, ut recte notavit Sylburgius hanc oratio-

g) Tzetzes XI. Chil. hist. 382. Athenæus de machinis bellicis p. 2. Timæus apud Longin. p. 29. Tzetzes, Dionysius, Longinus ipse περὶ ὕψους &c. Adde quod Cato apud Plutarch. p. 351. ridet γηρᾷν παρὰ Ἰσοκράτει τοὺς μαθητὰς ὡς ἐν ᾅδου χρησομένους ταῖς τέχναις καὶ δίκας ἐροῦντας.

h) Lucian. in Macrobiis T. 2. p. 474. seq.

i) Plutarch. & Philostratus de Sophist. Meminit sirenis illius etiam Choricius inedita laudatione Procopii Gazæi.

k) Hipponici filium testatur ipse Isocrates in limine orat. ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον, τεκμήριον μὲν τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλίας, σημεῖον δὲ τῆς πρὸς Ἱππόνικον συνηθείας. Πρέπει γὰρ τοὺς παῖδας ὥσπερ τῆς οὐσίας οὕτω καὶ τῆς φιλίας τῆς πατρικῆς κληρονομεῖν. Et Dionysius Halicarnass. hanc orationem laudans in arte Rhetor. cap. 5. vocat παραίνεσιν πρὸς τὸν Ἱππονίκου. Tzetzes memoriæ lapsu pro Ἱππονίκου posuit Εὐαγόρου Chil. hist. 382. Θανόντος Εὐαγόρου δὲ γράφει πρὸς παῖδα τούτου, ᾧ κλῆσις ἦν Δημόνικος, πολλὰς τὰς παραινέσεις. Et Constantinus Porphyrogenitus themate 15. tradit orationem scriptam ad Demonicum Evagoræ filium, cui sententiæ adsentitur Meursius II. 12. Cypri. Ad verba Isocratis ἀπέσταλκά σοι τόνδε τὸν λόγον δῶρον alludit Gregorius Nyssenus in Epistola à Zaccagnio edita p. 368. pro *ad Demonicum* ridicule excusum leges, ad Dæmoniacum.

tionem si non sit Isocratis nostri, esse eam Isocrateo plane filo contextam. Isidorus Pelus. IV. 162 Epist. ad Ophelium Grammaticum: καὶ τοῦτο ἐγγυᾶται Ἰσοκράτης ὁ ἄνω καὶ κάτω παρὰ σοῦ θαυμαζόμενος γράφων πρὸς Δημόνικον. Harpocrationi in παράκλησις laudatur Ἰσοκράτης παραινέσεσι. Latine transtulit explanavitque *Antonius Schorus* libro posteriore de ratione discendæ docendæque linguæ latinæ ac græcæ. Argent. 1596. 8. Gallice vertit *Franciscus Seraphinus Regnerius* Abbas S. Lavini, Paris. 1700. 8. Carmine latino *Antonius Meierus* Flander. Cameraci 1561. 4.

2. πρὸς Νικοκλέα de regno, ad Nicoclem secundum, Evagoræ F. Salaminis Tyrannum, qui regnare cœpit Olymp. CI. 3. vide Meursium in Cypro Lib. II. c. 13. Isocrates ipse sibi vindicat Oratione XV. περὶ τῆς ἀντιδόσεως. Ἔστι δ' (ὁ λόγος) ὁ μέλλων ῥηθήσεσθαι Νικοκλεῖ τῷ Κυπρίῳ τῷ καθ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον βασιλεύοντι συμβουλεύων, ὡς δεῖ τῶν πολιτῶν ἄρχειν· οὐχ ὁμοίως δὲ γέγραπται τοῖς ἀναγινωσκομένοις. Et orat. III. sub sub Nicoclis nomine: τὸν μὲν οὖν ἔμπροσθεν λόγον ὡς χρὴ τυραννεῖν, Ἰσοκράτους ἠκούσατε. Recte igitur Leo Allatius eandem Isocrati Atheniensi asserit p. 240. ad Socraticor. Epistolas, contra H. Stephani diatribam 2. ad Isocr. Latine vertit *Erasmus* Basil. 1522 4. & Tomo IV. Opp. De Nicocle illo vide si lubet Meursium in Cypro lib. 2. c. 13.

3. Νικοκλῆς sive oratio sub persona ejusdem Regis Cyprii (unde Κύπριος λόγος subinde vocatur apud Stobæum) scripta de officio civium erga imperantes. Pro hac aut certe pro Evagora credibile est Isocrati a Rege præmii loco data viginti talenta, quod tradunt Plinius ac Plutarchus. Neque insolens videri debet ab Isocrate elaboratam orationem, quam recitaverit Rex. Lysiæ enim & aliorum plurimorum, ipsiusque Isocratis exemplo constat, solenne fuisse λόγους cum δικανικοὺς tum συμβουλευτικοὺς ab aliis dici ab aliis scribi. Sic Romæ in Nerone recitante admiratus est Senatus, quæ Seneca scripserat. Vide Dionem Lib. LXI. p. 690. Latine vertit præter alios *Ludovicus Vives* T. 1. Opp. p. 315.

Hæ tres orationes prælegi solent passim in scholis cum Plutarchi libro de puerorum institutione, itaque sæpissime excusæ sunt separatim, vel *Græce*,

Francof. 1585. 8. typis luculentis Wechelianis, ex recensione *Frid. Sylburgii*, qui varias Lect. & Gnomas varias μονοστίχους e Comicis & Tragicis veteribus collectas & sub titulis digestas adjunxit.

Amst.

Amst. 1643. 8. apud Joh. Jansonium.
Vel *Graecolatine*.
Christophori Neandri, cum Analysi Grammat. Francof. ad Oder. 1605. 8.
Joh. Gerlaci Wilhelmi. Heidelb. 1678. 8. quae ad usus tironum accommodata est editio, & phrases annotatas habet. Tum *Guil. Diezii* cum notis haud contemnendis, eodem anno Ulmae in 8. Denique Viri Cl. *Christiani Junckeri*, cum versione, paraphrasi, & vocabulorum difficiliorum Analysi. Lips. 1704. 8.
Prodierunt etiam cum versione interlineari Paris. 1621. 8.
Graece, Latine, Gallice & Germanice opera *Johannis Cherpontii*. Lugd. 1581. 12. cum Plutarcho περὶ παιδῶν ἀγωγῆς & Catechesi Christiana.

Ut ad alias Isocratis orationes pergam συμβουλευτικοὶ quidem sive *deliberativi generis* exstant:

4. Πανηγυρικός, qua Atheniensibus, quorum merita prae Lacedaemoniis effert, suadet ut domesticis dissidiis omissis Persas bello petant. Hinc suasionem vocat Cicero in Oratore c. XL & Syrianus in Hermogenem p. 18. observat constare duplici genere, panegyrico ac deliberativo, perinde ut Isocratis Evagoram & Thucydidis Ἐπιτάφιον. Marcellin. p. 23. Decem vel quindecim annos in hoc componennendo insumsisse dicitur, nec ex suo ingenio sed ex Gorgiae, Archini, Thucydidis ac Lysiae scriptis pleraque protulisse. Quod ex Plutarcho, Philostrato, aliisque lectum judicium merito malignius Photio visum est, recte notanti in eodem argumento plurium virorum eximiorum similes posse esse cogitationes. Ne dicam quod Theo velut imitandum eloquentiae studiosis proponit, cogitata Lysiae ex ejus Epitaphio atque Olympico tanta cum arte ab Isocrate translata. Confer Jac. Thomasium de plagio §. 476. Tunc cum Lacedaemonii Graecis imperarent, hoc est intra Olymp. XCII. & XCVI. scriptum panegyricum Isocrates ipse demonstrat oratione περὶ ἀντιδόσεως. In Olympiis dictam ab Isocrate, Philostratus auctor est. Nihil certe illa elegantius elaboratiusque, ut omnes confitentur, licet contra eandem scripsit Aristoteles Siculus Rhetor, teste Laërtio Lib. V. sect. 35.

5. Φίλιππος, sive πρὸς Φίλιππον, *Ad Philippum*. Paulo ante mortem scripta, ut praeter Ciceronem in Oratore c. 52. & Plutarchum Graecus auctor argumenti ex Hermippo annotavit. Suadet Regi (confer Epistolas Isocratis 1. 2. 3. ad Philipp.) ut Graecas urbes inter se dissidentes conciliet, & Persas bello petat, quod postremum Philippi filius

filius Alexander lecta Isocratis oratione (non hac quidem, sed Panegyrico, ut affirmat Ælianus XIII. 11. Variar.) fecisse dicitur. Inter Socraticas Epistolas ab Allatio editas duovigesima sub Antipatri Magnetis nomine invidiam Isocrati fait, tanquam jejuno & maligno Philippi laudatori p.59. seq. Latine hanc Orationem vertit *Georgius Sabinus* A. 1531. 8.

6. Ἀρχίδαμος sub Archidami persona (nondum Regis Laconici) suadet Lacedæmoniis, ne ex mandato Thebanorum quos in Leuctrica pugna victores ad Mantineam Olymp. CIV. 2. represserant, Messenam vel instaurent vel liberam esse patiantur. Vehementer hanc Orat. laudat Philostratus. Separatim edidit illustraritque *Victorinus Strigelius*, Lipsiæ A. 1564. 8.

7. Ἀρεοπαγιτικός. In senatu Areopagitico suadet, ut Democratia sive Anarchia potius in quam circa illud tempus Resp. Atheniensis erat prolapsa, reduceretur ad meliorem formam, à Solone & Clisthene prius constitutam. Scripta post rogatos à Lacedæmoniis Athenienses, ne se à Thebanis funditus exscindi paterentur, hoc est post Olympiadem CII. Latine, præter alios transtulit *Ludovicus Vives* T. 1. Opp. p. 308.

8. Περὶ εἰρήνης ἢ συμμαχικός. De pace cum Chiis, Rhodiis & Byzantiis ineunda, & deponendo ab Atheniensibus maris imperio. Scripta Olymp. CV. 4. Memorat hanc orationem ipse Isocrates περὶ ἀντιδόσεως. Posteriori parti suum ἀντιρρητικὸν εἰρήνης opposuit Ælius Aristides. Isocratis de pace latine vertit *Petrus Mosellanus*. Basil. 1522. 4. *Philippus Melanchthon* Hagenoæ 1533. 8.

Jam sequuntur λόγοι ἐγκωμιαστικοί.

9. Ἐυαγόρας sive oratio funebris in laudem Evagoræ Regis Cypriorum interemti à Thrasydæo Evnucho Olymp. CI. 3. Hujus Evagoræ (de quo consules Meursium in Cypro lib. 2. c. 12.) filius fuit Nicocles, à quo per insidias interfectum Evagoram præter rem tradit Diodorus Sic. Libro XV. pag. 363. Vide Usserium ad A. period. Jul. 4340. Latine vertit hanc Orat. *Petrus Sabiatus* Paris. 1549. 4. Prodiit & Mediolani Græce & Latine 1563. 8. & Græce ad calcem Vitarum parallelarum Plutarchi, edit. Aldinæ. Atque ex *Guarinis Veronensis* translatione in antiquis latinis vitarum Plutarchi editionibus. *Francisci Cicereji* in Evagoram Helenamque Isocratis commentarius ineditus fuit apud V. C. Marquardum Gudium.

10. *Ἑλένης ἐγκώμιον* variis episodiis jucunde productum. Nam quod argumentum natura sua sterile foret, magnam orationis partem consumit in reprehensione Sophistarum, laudatione Thesei, excusatione Paridis, ac laude pulchritudinis. Confer de illa Isocratis & Gorgiæ ratione argumenta demonstrativa amplificandi, Vossium Institutt. Orat. Lib. I. pag. 51. Separatim hæc Oratio recusa cum H. Wolfii versione A. 1566. 4.

11. *Βούσιρις*, sive laus Busiridis crudelissimi Ægyptiorum Tyranni ab Hercule interemti, scripta ad Polycratem Atheniensem Sophistam redarguendum, qui idem argumentum infelicius tractaverat, & Socratis præterea accusationem scripserat, cujus mortem Olymp. XCV. acerbe tulit Isocrates, ita ut altera die pullatus prodiret, teste Plutarcho. Quicquid vero pro celebrando Busiride sive Polycratis sive Isocratis attulerint ingenia, tamen illaudatum dixit Virgilius 3. Georg. v. 5. quasi falsis & alienis cumulatum laudibus. Exstat hæc Isocratis Oratio etiam Græce & latine in Amphitheatro Socraticæ sapientiæ jocoseriæ Dornaviano T. 2. p. 14.

12. *Παναθηναϊκός*, anno, vel (ut alii 1) apud Plutarchum & Photium) quadriennio ante mortem, adeoque Olymp. CIX. 2. ab Isocrate scriptus, extollit Athenienses eorumque in Græcos beneficia præ Lacedæmoniis, quod argumentum etiam in panegyrico tractasse se commeminit. Æmulatus Isocratem in Panathenaico suo Ælius Aristides est, de quo ita Tzetzes Chiliad. XI. v. 662.

Καὶ τὸν εἰς Παναθήναια τὸν μέγιστον τὸν λόγον
Ὅνπερ πάντων ἐσύλησεν ὅλον ὁ Ἀριστείδης.

Fallitur idem Tzetzes, cum auctore Lysia affirmat decem integris annis vix absolutum Panathenaicum ab Isocrate, quod de Panegyrico ejusdem præclari scriptores tradiderunt. Tribus foliis in media parte auctorem Panathenaicum habuit Michaël Sophianus, ut ex

1) His accensendus Cicero, qui libro de senectute, *est enim*, inquit, *quiete & pure & eleganter actæ ætatis placida ac lenis senectus: qualem accepimus Isocratis, qui eum librum qui Panathenaicus inscribitur quarto & nonagesimo anno scripsisse dicitur, vixitque quinquennium postea.* Idem Cicero in Oratore c. 12. notat Isocratem in hac Oratione studiose consectatum concinnitatem sententiarum, & argutos certosque ac circumscriptos verborum ambitus, *non enim ad judiciorum certamen, sed ad voluptatem aurium scripserat.*

ex Josephi Scaligeri Epist. 431. & Petri Victorii ad Aristot. Rhetor. p. 718. notavit Paulus Colomesius in Opusculis p. 36. seq.

13. Κατὰ τῶν Σοφιστῶν, adversus Sophistas lucro inhiantes, & falsæ eloquentiæ doctores, quos inter alia hoc quoque nomine reprehendit quod odiosissima ejus parte delecta promiserunt se tradituros rationem tractandarum litium judiciariarum, cum longe plura sint m) in quibus longe cum majore dignitate Orator versari possit, & præcepta Rhetorica nihilo magis ad causas forenses, quam ad quodlibet aliud orationis genus pertineant. Hæc oratio Græce recensita à Frid. Sylburgio, prodiit cum tribus parænetícis, de quibus supra.

Supersunt λόγοι Isocratis δικανικοὶ sive judiciales.

14. Πλαταϊκός, nomine Platæensium à Thebanis solo pulsorum ad Athenienses, pro restitutione in integrum.

15. Περὶ τῆς ἀντιδόσεως sive de permutatione facultatum, cum à Lysimacho dies dictus esset secundum legem Atheniensem n) vel permutandarum cum Lysimacho facultatum, vel obeundæ (quod fecit) trierarchiæ. Multa de studiis suis in hâc oratione Isocrates, multa de improbitate Sycophantarum. Scripta post Olympiad. CV.

16. Περὶ τοῦ ζεύγους de bigis equorum, quod eas in Olympiis à civitate Argivorum emerit, non Tisiæ eripuerit Alcibiades. Dicta est à filio Alcibiadis jam defuncti, cujus defensionem ac laudes, populique invidiam persequitur. Allegatur à Plutarcho, Alcibiade p. 196. & Athenæo V. p. 215. Sed apud Photium Cod. 159. mentio hujus Orat. excidit.

17. Τραπεζιτικός Oratio à Sopæi sive Sinopæi filio dicta pro summa argenti apud o) Pasionem Trapezitam deposita, cum pater apud Satyrum Ponti principem de regno affectato delatus esset, quam Pasio postea accepisse se negavit. Hac oratione utitur Dionysius adversus Aristotelem atque Aphareum, qui orationes Isocratis ullas judiciales fuisse negarunt, quibus contradixit Isocratis discipulus *Cephisodorus*. In Isæi oratione VII. quæ est de Cironis hereditate & in

m) Confer Aristotelis locum quem cum Isocrateo confert Muretus Lib. IV. c. 11. Var. Lect.

n) Vide Sam. Petitum ad leges Atticas p. 269. seq. Scheferum de militia navali IV. 6.

o) De hoc Pasione Demosthenes Orat. pro Phormione & Orat. contra Callippum.

& in trapezitico Isocratis plura eadem legi notat Porphyrius apud Eusebium X. 3. præparat. ubi male κύλων@ pro κίρων@.

18. Παραγραφικὸς πρὸς Καλλίμαχον, contra Callimachum quendam qui præter legem ἀμνηστίας a Thrasybulo latam, ac præter fas nescio cui diem dixerat de ereptis sibi sub triginta Tyrannorum imperio pecuniis.

19. Αἰγινητικός. Oratio apud Æginetas dicta, pro amico & affini Thrasylochi, cui hic opes suas legaverat, altera sorore semigermana impugnante testamentum. Locus ubi deesse nonnulla notantur in margine, ita est legendus: ὅτι ἡ Πασίνυς παρὼν κατέλαβεν. &c. Vide Jac. Gronovium ad Harpocrat. p. 106. seq. 134. seq.

20. Κατὰ τῦ Λοχίτυ, sub persona ejus qui à Lochita quodam verberibus mulcatum se conqueritur. Neque hoc ferendum esse in Democratia, licet pauper & tenuis conditionis sit qui vapulavit.

21. Ἀμάρτυρ@ pro Nicia qui sub XXX. Tyrannis apud Euthymum consobrinum sine testibus tria talenta deposuerat, Euthyno deinde bina tantum restituere volente, Photio inscribitur πρὸς Εὐθύνυν ὑπὲρ Νικίυ. Hanc & Archidamum inter præstantissimas Isocratis orationes excellere affirmat Philostratus I. de vitis Sophist. Contra eam scripserat Antisthenes Cynicus teste Laërtio VI. 15.

Isocrates (an * Socrates?) ἐν τοῖς πρὸς εἰδοθέαν laudatur à Svida in χιάζειν. At apud Etymologum in ἐπίδικ@ legendum ἰσαῖ@ ἐν τῷ πρὸς Λυσίβιον pro eo quod editum est Ἰσοκράτης πρὸς Λυσίαν. Vide Meursium V. 2. Attic. Lect. Plutarcho si credimus ἠγωνίσατο καὶ τὸν ἐπι: Μαυσώλῳ τεθέντα ὑπ' Ἀρτεμισίας ἀγῶνα. Τὸ δ' ἐγκώμιον ὐ σώζεται. *Decretavit etiam Isocrates noster in iis ludis quos Artemisia* (Olympiade CVII. confer Usserium ad A. Period. Jul. 4361.) *Mausolo* (Cariæ Regi) *fecit: sed ea laudatio non exstat.* Ad Suidas ab Isocrate Apolloniate hoc factum tradit, Callistratum Rhetorem auctorem ut videtur secutus. Eidem Apolloniati tribuit orationes quinque: 1. Ἀμφικτυονικὸν, 2. Προτρεπτικὸν, 3. περὶ τῦ τύφον μὴ ποιῆσαι φιλίππῳ, 4. Περὶ τῦ μετοικισθῆναι. 5. Περὶ τῆς ἑαυτῦ πολιτείας. Parænesis ad Demonicum huic quoque Apolloniati adscribi ab Harpocratione, supra a me est annotatum. In Aristotelis Rhetoricis III. 14. pro Σωκράτης ἐν ἐπιταφίῳ legendum Ἰσοκράτης. Similem errorem Lib. I. Rhetor. cap. 9. castigavit Meursius Lib. V. c. 14. Attic. Lect. & Lib. IV. cap. 4. docuit apud Dionysium Halicarnasseum in arte c. 6. perperam legi ὁ τῦ Σωκράτυς ἑταῖρ@ Ναυκράτης pro ὁ τῦ Ἰσοκράτυς. Apud Laër-

* Schol. ad Apollon. Lib. I. Σωκράτης δὲ ἐν τῷ πρὸς εἰδόθεαν φησὶ τὸν ὕλαν &c.

Laërtium quoque Lib. II. sect. 55. ubi Socrates Grylli laudationem funebrem composuisse legitur, pro Socratre Isocratem legendum esse duxerim, nisi quis Naucratem malit cum Clarissimo Viro Gotfrido Oleario in diss. erudita de Heraclito.

τέχνην ῥητορικὴν Isocrati tribuunt nonnulli apud Plutarchum, Photiumque, tum Tzetzes audacter: οὗτος ὁ ῥήτωρ ἔγραψε βίβλον, ῥητόρων τέχνην, Chil. XI. v. 654. & IX. v. 935. ὁ Ἰσοκράτης ῥήτωρ μὲν ὁ καὶ τὴν τέχνην γράψας & 941. ὁ μὲν λόγους βασιλικοὺς, τέχνας καὶ παραινέσεις. Confer Epist. 28. inter Socraticas ab Allatio editas, & Plutarchum in Demosthene.

De *Epistolis* Isocratis Atheniensis dixi supra cap. X. 7.

Laërtius de Speusippo IV. 2. καὶ πρῶτος παρ' Ἰσοκράτους τὰ καλούμενα ἀπόρρητα ἐξήνεγκεν. Intima Artis Rhetoricæ de numero oratorio quæ μυροθήκιον Isocratis videtur vocare Cicero lib. 2. Epist. ad Atticum. Vide Mericum Casaubonum animadvers. ad laudatum Laërtii locum.

Isocratis orationes prolixiores & πλατυκωτέρους Damascio exposuit *Severianus* οὐ τὸν τεχνικόν τι καὶ σοφιστικὸν, ἀλλὰ τὸν ἔμφρονα καὶ φιλόσοφον τρόπον ut legas apud Svidam in Σεβηριανός. Contra Isocratem scripserat olim *Zoilus* Amphipolites, teste Svida in Ζωΐλος. Tum *Aristoteles Siculus* & *Ælius Aristides*, ut jam dixi ad Orat. IV. & VIII. Denique *Aristoteles Stagirites* quoque eum perstrinxit, confutatus à *Cephisodoro*. Dionysius Halicarnasseus: Μηδ' ὅλας δεσμὰς πάνυ πολλὰς δικανικῶν λόγων Ἰσοκρατείων περιφέρεσθαι φησὶν ὑπὸ τῶν βιβλιοπωλῶν Ἀριστοτέλης —— καὶ οὔτ' Ἀριστοτέλει πείθομαι, ῥυπαίνειν τὸν ἄνδρα βουλομένῳ —— ἱκανὸν δ' ἡγησάμενος εἶναι τῆς ἀληθείας βεβαιωτὴν τὸν Ἀθηναῖον, Κηφισόδωρον, ὃς καὶ συνεβίωσεν Ἰσοκράτει καὶ γνησιώτατος ἀκουστὴς ἐγένετο, καὶ τὴν ἀπολογίαν τὴν πάνυ θαυμαστὴν ἐν ταῖς πρὸς Ἀριστοτέλην ἀντιγραφαῖς ἐποιήσατο. Cephisodori Libros IV. contra Aristotelem memorat Athenæus Libro II. p. 60. licet ibi legitur Cephisododotus, ex quo loco colligitur contra Philosophum Stagiritam, non contra Rhetorem Siculum scripsisse, quod clarissime etiam testatur Aristocles Peripateticus ob hanc ipsam causam Cephisodoro insultans apud Eusebium XV. 2. præparat. p. 792. & Numenius apud eundem XIV. 6. p. 732. Mentio Cephisodori iterum apud Athenæum Libro III. & VIII. & apud Themistium in Sophista p. 285. Dionysium in Isæo & in Epist. ad Pompejum & alia ad Ammæum ubi Cephisodorum refert inter παραγγελμάτων Rhetoricorum scriptores. Clementis Grammatici περὶ τῶν Ἰσοκρατείων σχημάτων meminit Svid. in κλήμης. Gregorii Nazianzeni dictionem ad structuram accedere Isocraticam notavit Erasmus.

Isocrates editus est *Græce* Mediolani primum A. 1493. fol. curante Demetrio Chalcondyla: Deinde Venetiis apud Aldum A. 1513. & 1534. cum Alcidamantis, Gorgiæ & Aristidis quibusdam, ac Lexico Harpocrationis, fol. tum Hagenoæ 1543. 8. atque iterum Venetiis 1543 8. Basil. 1546. 1555. 1561. 1578. 8.

Latine primus transtulit *Johannes Lonicerus* Marpug. 1540. 8. Ab eo tempore majori cura pleniusque *Hieronymus Wolfius* Basil. 1549. fol. cum cujus versione & argumentis frequenter recusæ Isocratis orationes & Epistolæ Basil. 1553. 1571. 1582. 1587. 1594. 1613. 8vo. Paris. 1603. 1615. 8. Genevæ 1618. 1621. 8.

Græcolatina operum Isocratis editiones sunt Basileensis A. 1570. fol. cum versione, & quæ in editionibus minoribus desiderantur, commentariis copiosis *Hieronymi Wolfii*: & altera ab H. Stephano curata Ao. 1593. fol. itidem cum Wolfii versione & *H. Stephani* septem diatribis in Isocratem: Gorgiæque de laudibus Helenæ, & Aristidis de laudibus Romæ & Athenarum, addita versione Gvil. Canteri. Hallervordius in Bibliotheca curiosa & Thomas Popeblount memorant editionem Græcolatinam Isocratis curatam à Paulo Stephano A. 1604. quam affirmant esse optimam, ego necdum vidi: vidi autem recusam Genevæ A. 1651 8. Denique H. Stephani diatriben de nonnullis vocabulis & loquendi generibus ab Harpocratione & Svida apud Isocratem observatis, suæ Harpocrationis editioni subjecit Jacobus Gronovius. Lugd. Bat. 1696. 4.

Michaël Neander in phraseologia Isocratis Græcolatina Basil. 1558. 8. sub titulis CCLXIIII. phrases ac formulas loquendi Isocrati familiares digessit.

Joh. Paludani sententiæ ex Isocrate selectæ, Gandavi 1551. 8. *Hieron. Wolfii* Basil. 1572. 8.

Isocratis Orationum omnium analysis, auctore *Conrado Clausero.* Basil. 1558. 8.

Anglice quædam Orationes conversæ prodierunt A. 1557. 8.

Antequam ad Isæum descendam, tribus verbis agere placet de GORGIA * Leontino, Siculo (unde Luciano T. 2. p. 313. dicitur ϑηριώτης, notante Grævio) principe Scepticorum ac Sophistarum, discipulo Empedoclis, Isocratis vero & Alcidamantis Præceptore, quem perstringit

* Gorgiam Poëtam Oratore vetustiorem ab Aristotele 3. Rhetor. innui, falso tradit Anonymus Græcus scholiastes Parisiis editus p. 51. b. Fuit vero alius Gorgias Rhetor junior Ciceronis tempore, de quo vide Plutarchum in Cicerone p. 873.

git Plato in Gorgia, laudat Philostratus I. de Sophist. p. 496. seq. & p. 487. testatur eum Athenis in theatro primum auditoribus dicere ausum προβάλλετε, *proponite quodcunque vultis dicendi argumentum.* Concinnitatem soni numerique in periodis consectatum notat Cicero in Oratore c. 49. seq. & paulo intemperantius quidem hoc fecisse id. c. 52. ubi testatur Isocratem juvenem auditorem fuisse in Thessalia Gorgiæ jam senis. Imitatores ejus fuere non pauci, ut Æschines Socraticus, Proclus Naucratites, aliique Philostrato notati, Scopelianus quoque Sophista, quem idem Philostratus p. 519. ait ὁμιλῆσαι Γοργίᾳ hoc est familiaria sibi ejus scripta reddidisse, ubi interpres minus luculenter reddit: *Cum Gorgia versatus est.* De dictione & charactere Gorgiæ ejusque vitiis ac virtutibus vide Demetrium περὶ ἑρμηνείας §. 12. 15. 29. & alios Rhetores, tum Menagium ad Laërtii Lib. VIII. sect. 65. Gerardum item Langbænium ad Longinum p. 16. seq. editionis præclaræ Tollianæ, ubi inter alia è Troili Sophistæ proœmio Rhetoricæ MS. refert Athenienses tanquam dies festos habuisse quibus Gorgias dixisset, & orationes ejus lampadas. *Τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἐν αἷς ἐπεδείξατο, ἑορτὰς ἐκάλουν, τοὺς δὲ λόγους αὐτοῦ λαμπάδας, ὥσπερ γὰρ τὸ πῦρ ἐκκρούεται τὸ σκότος, οὕτως καὶ συνετοὶ λόγοι τὴν ἄνοιαν.* Orationes ejus binæ

ἙΛΈΝΗΣ ἘΓΚΏΜΙΟΝ & ὙΠῈΡ ΠΑΛΑΜΉΔΟΥΣ ἈΠΟΛΟΓΊΑ extant Græce editæ ab Aldo & H. Stephano cum aliis Oratoribus, latine autem redditæ à Gvil. Cantero ad calcem Aristidis. Basil. 1566. fol. Confer L. Strebæum ad Oratorem Ciceronis p. 822.

Memorantur præterea:

ὁ Ἐπιτάφιος λόγος ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων Ἀθήνησιν πεσοῦσιν. Philostrat. p. 497.

Ὀλυμπικός, quem è gradibus templi dixit, svasurus Græcis, ut missis intestinis dissidiis arma communia in Medos & Persas converterent. Philostr. p. 497. & in Epistola ad Juliam Augustam p. 887. & in Isocratis vita p. 506. ubi notat quod panegyricus pulcherrimus Isocratis orationum è Gorgia sit expressus.

Πυθικὸς λόγος, quem dixit ex ara, unde aurea ipsi statua posita in Pythii templo est, cujus præter Philostratum meminit Athenæus Lib. XI. p. 505.

Ejus περὶ Φύσεως σύγγραμμα compositum Olympiade LXXXIV. laudat Olympiodorus MS. in Platonis Gorgiam, apud Allatium p. 116. de scriptis Socratis. Idem liber præterea titulum habebat περὶ τοῦ μὴ ὄντος, illo enim Gorgias conatus est ostendere, nihil esse, vel si aliquid sit, ab homine non posse comprehendi, vel si possit, exponi

aliis

πρὸς Ἀριστογείτονα καὶ Ἀρχιππον. Dionys. Halic. in Isæo. Harpocrat. in εἰσσκευάσασθαι.
περὶ τοῦ Ἀρχιπόλιδος κλήρου. Pollux X. 1.
† περὶ τοῦ Ἀστυφίλου κλήρου. VIII.
πρὸς Βοιωτόν. Harpocrat.
πρὸς δημότας περὶ χωρίου. Dionys. Halic. in Isæo, Harpocrat. in σφῆλαι.
† περὶ τοῦ Δικαιογένους κλήρου. IV.
πρὸς Διοκλέα, ὕβρεως. Pollux VII. 22. Harpocrat.
πρὸς Διοφάνην ἀπολογία. Harpocrat.
πρὸς Δωρόθεον. Harpocrat. in οὐσίας δίκη.
Κατ' Ἐλπαγόρου καὶ Δημοφάνους. Harpocat. sæpius, & Etymol. M. in σύνδικοι.
πρὸς Ἕρμωνα ὑπὲρ τῆς ἐγγύης ἀπολογία. Dionys. in Isæo. Harpocration & Svidas pluribus locis.
Ὑπὲρ Εὐμαθοῦς. Dionys. Halic. in Isæo, Harpocration, Apostolius VIII. 20. proverb.
Ὑπὲρ Εὐφιλήτου πρὸς τὸν Ἐρχιέων δῆμον. Dionys. in Isæo.
περὶ Ἥρωνος κλήρου. Harpocrat. in εἰς ἕω. sed legendum Κίρωνος.
Κατὰ Θεοτίμου. Harpocr. in περιγραφῆναι.
πρὸς Ἰσχόμαχον. id. in χίλιοι διακόσιοι.
πρὸς Καλλικράτην. Harpocrat.
πρὸς Καλλιππίδην. Harpocr. in ἀνεπιτήδειον.
Κατὰ Καλλιφῶντος α'.
— — — — — β'. Etymol. M in ἐπιτρίται, unde Harpocrat. & Svidam supplendum monuit Meursius V. 2. Lect. Attic.
πρὸς Καλυδῶνα. Harpocrat. Apostolius V. 20. proverb.
† περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου. VII. Adde quæ in Ἥρωνος & Κύλωνος & supra in Trapezitico Isocratis.
Κατὰ Κλεομέδοντος. Harpocr. in κλητῆρες.
περὶ τοῦ Κλεωνύμου.
περὶ Κύλωνος κλήρου. Porphyrius apud Euseb. X. 3. præparat. sed legendum Κίρωνος.
πρὸς Λυσίβιον. Harpocrat. in ἐπίδικος, & νοθεία. Pollux X. 1. Svid. in ἐπίδικος, apud quem male in πῶς πρὸς Λυσίβιον, & apud Etymol. in ἐπίδικος, Ἰσοκράτης πρὸς Λυσίαν pro Ἰσαῖος πρὸς Λυσίβιον. Vide Meurs. V. 2. Attic. Lect.
περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ῥηθέντων, Harpocrat.
πρὸς Μέδοντα. Dionys. Halic. in Isæo.

Ὑπὲρ τοῦ Μενεκλέους κλήρου. Harpocrat. in ἀγινῆς.
πρὸς Μενεκράτην. Id. in περιοίκιον.
περὶ Μετοικισμοῦ. Harpocrat.
Ὑπὲρ Μνησιθέου θυγατρός Harpocrat. in ἀποράματος.
πρὸς Νεοκλέα. Id. κλητῆρες.
Ὑπὲρ Νικίου.. Harpocrat in ἀπορρέξαντες & χίλιοι διακόσιοι.
πρὸς Νικοκλέα περὶ χωρίου. Harpocr. in ψευδοκλησία, θυργωνίδαι, Τιτακίδαι.
† Ὑπὲρ τοῦ Νικοστράτου κλήρου. III. A Dionysio Halicarnasseo hæc oratio inscribitur πρὸς Ἀγνόθεον.
πρὸς Ξεναίνετον. Vide supra περὶ τοῦ Ἀριστάρχου κλήρου,
πρὸς Ὀργεῶνας. Harpocrat.
περὶ τῆς ποιήσεως. Id. in οἷον.
κατὰ Ποσιδίππου. Harpocrat. in θόρυκος.
πρὸς πύθωνα. Harpocr. in διαμαρτυρία.
Ὑπὲρ πύθωνος, ἀποστασίου. Harpocr. & Svid. in κλητῆρες.
† Ὑπὲρ τοῦ πύῤῥου κλήρου. II.
πρὸς Σάτυρον. Harpocr. in ἐπίδικος. In Meursii Bibl. Attica p. 1525. per librarii errorem bis laudatur Hephæstion pro Harpocratione.
πρὸς Στρατοκλέα. Harpocrat.
Τεμενικός. Harpocrat. in ἄμιπποι.
πρὸς Τιμωνίδην περὶ χωρίου. Harpocr. in οὐσίας δίκη, Svid. in διάθεσις.
† περὶ Φιλοκτήμονος κλήρου. V.

Tituli sunt non L. sed LII. at forte apud Harpocrationem in κλητῆρες debet legi πρὸς Νικοκλέα, non πρὸς Νεοκλέα, & ex aliis duplex unius orationis titulus positus pro duabus. Ut dixi ὑπὲρ τοῦ Νικοστράτου κλήρου, & in περὶ τοῦ Ἀριστάρχου κλήρου. De quatuordecim suppositis Isæo orationibus ne tituli quidem ætatem tulerunt, præter harum trium:
κατὰ Μεγαρέων. Harpocr. in σφοδρίας.
πρὸς Εὐκλείδην. Dionys. in Isæo, Pollux VIII. 6. Priscianus Lib. XVII. p. 1089. Harpocrat. pluribus locis. Svid. in τρικέφαλος.
Καθ' Ἀριστοκλέους. Harpocrat. in ὑπερήμεροι.

Isæum inter παραγγελμάτων τεχνικῶν sive præceptorum Rhetoricorum scriptores refert Dionysius Halicarnasseus Epistola ad Ammæum, nisi legendum est Ἰσοκράτην pro Ἰσαῖον.

Editiones orationum decem Isæi, quæ adhuc exstant, retuli supra in Antiphonte. De versione latina Miniati ita Jacobus Perizonius Vir Clariss. in triade dissertationum diss. 1. p. 60. *Inscitissime utilissimas*

has

has orationes quæ turpiter adeo neglecta jacent latino sermone reddidit indoctus earum interpres Alphonsus Miniatus. Adde diss. 2. p. 122. & 125. *Didymi Alexandrini* Grammatici ὑπομνήματα in Isæum, quæ laudat Harpocration in γαμήλια, perinde ut quamplurimæ ipsius Isæi orationes interciderunt.

VII. LYCURGUS a) Lycophronis F. è nobili genere, Atheniensis, Platonem Philosophum initio audivit, ut præter Laërtium III 46. & alios tradit ad Gorgiam Platonis Olympiodorus, è Philisco, qui Lycurgi vitam scripsit. Confer Lambecium Lib. VII. de Bibl. Vindob. p. 127. A Platone venit ad Isocratem, & magnas inde res in Rep. gessit, magnis honoribus functus est: in jure dicendo severissimus b) in vita sobrius & in magnis opibus continens. Civibus vero suis ita gratus, ut postulanti Alexandro Regi eum tradere, omnino recusarent. Vectigalia civitatis à sexaginta talentis ad mille ducenta intendisse testatur Plutarchus Idem notat in dicendo minime fuisse extemporalem, sed cum diceret, nunquam non causam vicisse, ac quo facilius ad nocturnas etiam meditationes excitaretur, usum lectulo duriore, in quo villus tantum & pulvinus, quod Theoni itidem in progymnasmatis c) relatum memini.

a) Plures fuere Lycurgi, ut legislator Lacedæmoniorum, de quo supra cap. XII. & Lycurgus Thraciæ Rex quem Osiris interemit, teste Diodoro Sic. Lib. I. Lycurgus Solonis tempore clarus. Plutarch. in Solone p. 94. Lycurgus nostri avus, qui cum Anaxilao Byzantium Alcibiadi tradidit: (Plutarch. in Alcibiade p. 208.) quemque XXX. tyranni Athenis interfecerunt teste eodem Plutarcho in Lycurgi Rhetoris vita, Denique inter filios quoque nostri unus fuit patri cognominis.

b) H. Valesius ad verba Ammiani Marcellini XXII. 9. *judicibus Cassiis tristior & Lycurgis*: Non assentior Lindebrogio qui Lycurgum hic intelligit Legislatorem Spartanorum. Lycurgum enim Atheniensem Rhetorem arbitror intelligi, cujus in reos severitas celebrata est. Diodorus Siculus in Lib. XVI. de eo dixit: ἦν δὲ πικρότατος ἐν τοῖς λόγοις κατήγορος. Unde etiam *Ibis* cognominatus esse videtur, quod scilicet ut Ibis angues, sic ipse noxios cives & peregrinos expelleret. Aristophanes in avibus: Ἴβις Λυκούργῳ, χαιρεφῶντι νυκτερίς. Quanquam scio Scholiasten aliam afferre causam, quod scilicet Ægypto oriundus, aut quod longis cruribus esset Lycurgus. Sed nostram sententiam confirmare videtur Plutarchus in Lycurgi Rhetoris vita, ubi & versum illum Aristophanis adducit, sed mendosum, Ἔσχε δὲ καὶ τοῦ ἄστεος τὴν φυλακὴν καὶ τῶν κακούργων τὴν σύλληψιν οὓς ἐξήλασεν ἅπαντας, ὡς καὶ τῶν σοφιστῶν ἐνίους λέγειν Λυκοῦργον οὐ μέλανι ἀλλὰ θανάτῳ χρίοντα τὸν κάλαμον κατὰ τῶν πονηρῶν οὕτω συγγράφειν. Ab hoc Lycurgo viri qui in gerenda Rep. severi essent Lycurgi dicebantur. Cicero Epist. X. Lib. I. ad Atticum *Nosmet ipsi*, ait, *qui Lycurgei à principio fuissemus, quotidie dimitigamur.*

c) p. 140. edit. Camerar.

mini. Xenocratem Philosophum in carcerem ducendum quod *μετοίκιον* solvere non posset, è publicanorum manibus eripuit, ut narrat Plutarchus in T. Flaminio p. 375. seq. In Metroo rationem administratæ Reip. paulo ante mortem reddidit, Menesæchmi criminationibus dilutis ac confutatis. Diem obiit supremum ante Demosthenem, qui in exsilio per literas pro defuncti liberis apud Athenienses delatis intercessit. Vide Demosth. Epist. 3.

Lycurgi orationes quindecim ferebantur ætate Plutarchi, totidemque Photius quoque cod. 268. commemorat, sed lectas à se negat. *Λυκούργου δὲ οὐδενὸς τῶν ἄλλων ὅσα γε πλείονας ῥήτορας καὶ δημαγωγοὺς τὸ ἔλαττον φερομένου, οὔπω παρέσχεν ἡμῖν ὁ χρόνος λόγους ἀναγνῶναι. Φέρονται δὲ αὐτοῦ ἐξ ἱστορίας πεντεκαίδεκα μεμαθήκαμεν.* Ex unica exstat hodie præclarissima *adversus Leocratem*, (Plutarcho in Lycurgi vita male Κλεωκράτην) qui neglecto populi decreto, quo post cladem ad Chæroneam Olymp. CX. 3. Athenienses patriam deserere & in alium locum se conferre prohibebantur, Rhodum atque inde Megaram cum rebus suis migraverat, denique postquam Alexandri M. in Asiam expeditio Olymp. CXI. tranquillas patriæ res fecisset, Athenas redierat. Græce ab Aldo Venet. 1513. fol. & ab H. Stephano edita est Paris. 1575. fol. cum aliis Græcis Oratoribus. Seorsim Græce vulgavit cum præfatione sua *Philippus Melanchthon*, Witteb. 1545. 8. recusam A. 1568. 8. Equidem in libro Greg. Richteri qui inscribitur *Criseis Melanchthoniana*, p. 532. aliquid affertur è Melanchtonis præf. *ad Lycurgi orat. à se conversam* 20. August. 1548 Sed legendum *Græce editam* 20. Aug. 1545. Eandem in variis Catalogis vidi versionem Melanchthonis, & editionem Wittebergensem græcolatinam laudari. Sed error est. Plus simplici quidem vice Melanchthon publicis prælectionibus interpretatus fuit Lycurgum, nunquam tamen latina versione donatum in lucem edidit; non magis quam Christophorus Pezelius, qui post Melanchthonem eandem in concione juvenum studiosorum exposuit. Latine primus vertit *Johannes Lonicerus*, cum Demosthenis Orat. pro pace. Basil. 1548 8. Denique cum *Loniceri* versione, Orationibus Dinarchi, Lesbonactis, Herodis & Demadis * juncta lucem vidit Hanoviæ A. 1619. 8. Græce & latine

Orationum deperditarum tituli à Meursio III. 3. Attic. Lect. & in Bibliotheca Attica observati hoc loco à me subjicientur Alphabetico ordine digesti ad inveniendi facilitatem.

1. Κατ' Αἰσχύλου. Harpocr. in σφωτήρ. Svidæ πρὸς Ἰσχυρίαν, quod præfert Meursius. 3.

* De Demade, Lesbonacte & aliis Oratoribus egi infra Lib. III.

2. Ἀπολογισμὸς ὧν πεπολίτευται, ſive ἀπολογία πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τῶν εὐθυνῶν. Svid. in Λυκοῦργος. Plutarch. Photius, Harpocrat.
3. περὶ Ἀριστογείτονος. Svid. Plutarch. Harpocr. Libanius in argumento oratt. Demoſthenis contra eundem Ariſtogitonem.
4. Κατ' Αὐτοκλέους. Svid. in μηλόβοτος.
5. Κατ' Αὐτολύκου, δουλείας. Plutarch.
6. Κατ' Αὐτολύκου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, περὶ ἱερῶν. Plutarch. Harpocrat. Suid.
7. Κατὰ Δημάδου τοῦ Δημέου, περὶ ἱερῶν. Plutarch. Harpocrat. Athen Lib. XI. Scholiaſtes Comici ad Plutum.
8. περὶ διοικήσεως. Svid. in Λυκοῦργος & ὀχεῖον. Harpocrat. pluries.
9. Κατὰ Διφίλου. Plutarch.
10. περὶ τῆς ἱερείας. Harpocratio frequentiſſime, & Priſcianus Lib. XVIII. & Svidas non uno loco, qui tamen in Λυκοῦργος legit ἱερατείας, quod præfert Gisb. Cuperus p. 96. Var. Obſervatt. Reſpicit etiam Svidas in τραπεζοφόρος.
11. πρὸς Ἰσχυρίαν. Svid. ſed Harpocrationi κατ' Αἰσχυρίου.
12. Κατὰ Λυκόφρονος α΄. Athen. Lib. VI. Harpocrat. Theo progymnaſm. Etymol. M. in ἐμποδών. Apoſtolius VIII. 20. prov. Svid. in μοχθηρία.
13. — — — — β΄. Svid. & Harpocrat. in ὀρκάνη.
14. Κατὰ Λυσικλέους στρατηγοῦ περὶ ἱερῶν. Plutarch. Harpocrat. & Svid. ubi male Πασικλέους.
15. πρὸς τὰς Μαντείας ſive περὶ μαντειῶν. Svid. in Λυκοῦργος & καυχᾶ.
16. Κατὰ Μενεσαίχμου (Svid. in πραγματεία, Dinarchum κατὰ Μεναίχμου & Pollux Μενεσέμου, vitioſe) περὶ ἱερῶν. Plutarch. Harpocratio ſæpius. Svid. in πρωηροσίαι.
17. Κατὰ Πασικλέους. Svid. ſed legendum Λυσικλέους.
18. Κατὰ Τιμοκράτους. Svid. in πεπορπημένος.

Quatuordecim tantum eſſe debebant, ſed 1. & 11. eadem eſt, uti 14. & 17. Nec dubito 8. eſſe dimidiam partem tituli unius ex reliquis: atque idem de 10. puto judicium eſſe ferendum. His ſi oratio adverſus Leocratem addatur, numerus quindecim λόγων Lycurgi conſtabit. Fuerunt præterea dubiæ nonnullæ, ut

Διαδικασία κροκωνιδῶν πρὸς Κοιρωνίδας. Hanc Philino à nonnullis tributam teſtatur Harpocrat. in Κοιρωνίδαι.

Κατὰ Δεξίππου. Id. in σιώδικοι.

VIII. DEMOSTHENES Pæanienſis Atticus, lucem vidit Olymp. CI. 2. deditus primum Philoſophiæ ſub Platone * & Euclide Megarenſi, verum audito ſemel Calliſtrato Oratore, qui cum magna populi

* Vide ad Laërtium II. 108. & III. 46.

admiratione causas agebat, unice accensus est ad eloquentiæ studium, atque inde sub Isæo aliisque dicendi Magistris & Andronico histrione, a quo actionem didicit, tantos fecit progressus, ut per impigrum studium emendata naturali * balbutie princeps orator ῥητόρων δυνατώτατος (Plutarch. Alcibiade p. 196.) evaderet, omnibusque admirationi esset, atque plurimum in Rep. posset. Sed & hodieque *commemorato ejus nomine, maxima eloquentiæ consummatio animo oboritur audientis*, ut verbis utar Valerii Maximi VIII. 7. At Remp. pariter & se denique perdidit dicendo: itaque Alexandro quidem qui puerum se ab illo vocatum indignissime tulit (Plutarch. Alex. p. 670.) flagitanti Demosthenem sibi dedi (id. Phocione pag. 749.) negatus est, verum Regi Macedoniæ Antipatro ab Atheniensibus cum Hyperide tradendus † venenum sumsit in Calabria ** insula Olymp. CXIV. 3. ætatis LXII. (Gellius XV. 28. tribuit annos sexaginta) ante Christum CCCXXII. Vitam ejus & laudationem è veteribus scripsere *Plutarchus*, *Lucianus*, *Libanius* & *Suidas*, quos cum notis exhibet in sua Demosthenis editione *Hieronymus Wolfius*. E recentioribus præter *A. Schottum*, qui vitam Demosthenis composuit & Dionysii Halicarnassei librum περὶ Δημοσθένους δεινότητος latine vertit, sufficiat laudasse duumviros Gallos egregios *Renatum Rapinum* in collatione Demosthenis cum Cicerone, (quod argumentum tractavit etiam Julius Nigronus S. I. Oratione XVIII.) & *Tourrellum* in prolegomenis ad Orationes quasdam Demosthenis Gallice à se translatas.

In panegyrico dicendi genere parum valuisse διὰ τὸ ἀκριβὲς καὶ ἀμελέτητον, legas apud Syrianum p. 17. ad Hermogenem. Cicero quoque in Epistola quadam scripsit Demosthenem in orationibus quandoq; indormire, ut refert Plutarchus in Cic. p. 872. Et Lib. de Oratore. c. 29. negat Demosthenem sibi semper satisfacere, etsi c. 31. in quovis dicendi genere docet fuisse excellentem. In jocis ridendum se præbuisse notat Longinus p. 190. edit. Tollii, quod à Cicerone in Oratore c. 26. confirmatur. Prælium aliquando ingressus abjecto clypeo aufugit, teste Luciano in parasito T. 2. p. 258. Ex-

* Cicero 2. de divinat. *cum R. dicere nequiret, exercitatione fecit ut planissime diceret.* Adde Hieron. 1. in Rufin. & Plutarchum an seni gerenda Resp. p. 795. ubi refert Demosthenem initio non probatum in Orationibus atque ideo animo propemodum concidisse: sed iterum excitatum confirmatumque verbis senis alicujus qui Periclem audiverat, jubebatq; Demosthenem indole Pericli similem haudquaquam de se ipsum desperare.

† Plutarch. in Phocione p. 753. 754.

** Plutarch. Tzetzes Chil. VI. v. 170. 186.

Exſtant ſub Demoſthenis nomine orationes LXI. tum proœmia ad orationes LXV. (tot enim Orationes illius legiſſe ſe teſtatur Photius cod. 265.) & ſex Epiſtolæ. De Epiſtolis vide ſupra c. X. num. 15. Orationes præſenti loco ordine literarum recenſebo, perditarum etiam mentionem facturus præfixo aſteriſco, editis vero præmiſſurus numerum ordinis, quem in Hieron. Wolfii editione obtinent. Temporis notationem adpoſui ex capite IV. vitæ Demoſthenis, ſcriptæ ab Andrea Schotto, ita tamen ut ipſe *Dionyſium Halic.* ex quo ille hauſit conſuluerim, & nonnulla ſubinde adjunxerim. LXV. ut dixi Orationes Demoſthenis genuinas fuiſſe Photius teſtatur, neque vero univerſæ ad nos pervenerunt, nec univerſæ quas habemus ſunt genuinæ. Ecce Tibi utrarumque ſuccinctam notitiam.

8. *περὶ τ̃ Ἁλοννήσου.* Vide infra, Philippicam VIII.

17. *περὶ τ̃ πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν.* De fœdere Alexandri cum Atheniensibus, violato à Rege, cum Meſſenam Philiadæ tyranni filiis reſtituiſſet. *Hyperidi* tribuitur a Libanio, Photioque. Habita prætore Evæneto Olymp. CXI. 2. ætatis Demoſth. XLV.

25. *Κατὰ Ἀνδροτίωνος.* Prima hæc oratio ſcripta in cauſa publica, anno ætatis XXV. (in Gellii codicibus lib. 15. c. 28. eſt XXVII.) Olymp. CVI. 2. prætore Calliſtrato. Dionyſius Halic. Epiſt ad Ammæum: *δημοσίους τὸ λόγους ἤρξατο γράφειν ἐπὶ Καλλιστράτου ἄρχοντος εἰκοσὶν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος. Καὶ ἔστιν αὐτῷ πρῶτος τ̃ ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων ὁ κτ̃ Ἀνδροτίωνος, ὃν γέγραφε Διοδώρῳ τῷ κρίνοντι τὸ ψήφισμα παρανόμων.* Latine vertit præter Wolfium *Baſſianus Landus* Placentinus.

39. *πρὸς Ἀπατούριον παραγραφή.*

* *πρὸς Ἀπολλόδωρον.* *Contra Apollodorum* pro Phormione. Plutarch. in Demoſthene p. 887. teſtatur eum queſtûs cupiditate ductum clam ſcripſiſſe orationes adverſarias Apollodoro ac Phormioni. Oratio pro Apollodoro contra Phormionem exſtat.

28. & 29. *Κατὰ Ἀριστογείτονος α′, β′.* Orationes duæ adverſus Ariſtogitonem, accuſatum eodem tempore à Lycurgo. Dionyſius è dictione colligit has non eſſe Demoſthenis, ſaltim non poſteriorem, quam ab aliis etiam rejici teſtatur Libanius in argumento. Priorem vertit Philippus Melanchthon, poſteriorem *Vitus Winsbemius*, Demoſthenis eſſe negat etiam Caſaubonus ad Theophraſti Characteres p. 198.

26. *Κατὰ Ἀριστοκράτους.* Habita prætore Ariſtodemo Olymp. CVII. 1. ætat. Demoſth. XXVIII. Actor Euthyles.

* Κατὰ Ἀριστοτέλους. Syrianus in Hermogenem, cujus locum produxit Meursius in Bibl. Attica.

* περὶ τῶν Ἁρπαλείων χρημάτων. Isidorus Pelus. Lib. IV. Epist. 205.

* πρὸς Ἀρτάβαζον Priscianus Lib. XVIII.

23. περὶ τῶν ἀτελειῶν. s. de immunitate, adversus Leptinem. Habita Olymp. CVI. 2. prætore Calistrato, ætatis Demosth. XXV. Judice Dionysio χαριέστατος ἁπάντων τῶν λόγων καὶ γραφικώτατος. Latine vertit *Petrus Nannius*.

33. 34. 35. Κατὰ Ἀφόβου α΄, β΄, γ΄. adversus Aphobum tutorem suum orationes 3. Actio decem talentorum, à Demosthene vix XVIII. annos nato (hoc est Olymp. CIV. 3.) teste Libanio in Demosthenis vita, qui addit aliis persuasum, Isæo has orationes deberi ut auctori, vel saltim ut correctori. Isidorus Pelusiota IV. 205. Epist. tradit Demosthenem tutoribus suis patria bona post victoriam adversus eos reportatam reliquisse. Latine vertit *Joh. Lalamantius*, Heduus.

47. πρὸς Βοιωτὸν, περὶ τοῦ ὀνόματος.

48. ——— ὑπὲρ προικὸς μητρῴας.

62. Κατὰ Διονυσοδώρου, βλάβης.

* Ἀπολογία περὶ τῶν δώρων. Habita prætore Anticle Olymp. CXIII. 3. ætat. LIV. Dionys. Halicarnass. Epist. ad Ammæum p. 125.

19. Ἐπιτάφιος in eos qui in Chæronea clade fortiter pro patria pugnantes obiissent. Habita Olymp. CX. 3. ætat. Demosth. XLII. Meminit Plutarchus, & sane habitam aliquam hujus argumenti omnes fatentur, sed hanc quæ exstat, Dionysius, Libanius, Photius Demostheni abjudicant. Latine vertit *Joh. Lonicerus*.

20. Ἐρωτικὸς, sive laus Epicratis. Hanc veluti languidiorem & vi tanti oratoris destitutam, Demosthenis esse negant Dionysius, Libanius, hisque succinens Photius.

32. πρὸς Εὐβουλίδην ὑπὲρ Εὐξιθέου.

53. Κατὰ Εὐέργου καὶ Μνησιβούλου, ψευδομαρτυριῶν.

38. πρὸς Ζηνόθεμιν παραγραφή.

39. Κατὰ Θεοκρίνου. Actor Epichares. Oratio à Callimacho tributa est Dinarcho. Vide Dionysium in Dinarcho & Harpocration. in Θεοκρίνης. Apostolium XIX. 49. proverb. Anonymus in argumento: τὸν δὲ λόγον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν εἶναι Δεινάρχου, καίτοιγε οὐκ ἀπεοικότα τῶν τοῦ Δημοσθένους.

61. Πρὸς Καλλικλέα, περὶ χωρίου.

58. πρὸς

58. πρὸς Κάλλιππον.
60. Κατὰ Κόνων☉, αἰκίας. Actio injuriarum ob verbera. Apud Plutarchum de gloria Athenienſ. legas ἀιοίας, vitioſe, ut notatum Meurſio III.6. Attic.Lect. Ex hac oratione multa ad verbum tranſtuliſſe Dinarchum in priorem ſuam adverſus Cleomedontem, notavit Porphyrius apud Euſebium Lib. X. c. 3. præparat.
21. ὑπὲρ τοῦ Κτησιφῶντ☉. Pro Cteſiphonte * adverſus Æſchinem. Vide infra περὶ τοῦ στεφάνου.
41. πρὸς τὴν Λακρίτου παραγραφήν.
52. πρὸς Λεοχάρην περὶ κλήρου.
23. πρὸς Λεπτίνην. Vide ſupra περὶ ἀτελειῶν ſive περὶ ἀτελείας.
51. πρὸς Μακάρτατον, περὶ τοῦ Ἁγνίου κλήρου.
16. ὑπὲρ τῶν Μεγαλοπολιτῶν. De ope ferenda Megapolitanis (Arcadiæ hæc civitas fuit) adverſus Lacedæmonios. Dicta Olymp. CVI 4. ætat. Demoſth. XXVII. prætore Eudemo ſive Theodemo.
* Κατὰ Μέδοντ☉. Pollux VIII. 6. Harpocrat. in δεκατεύειν.
24. πρὸς Μειδίαν, περὶ κονδύλου. Contra Midiam qui Demoſtheni Chorago in Dionyſiis alapam inflixerat, & ab eo accuſatur impietatis. Hac oratione propter adverſarii potentiam nihil effeciſſe Demoſthenem, auctor eſt Iſidorus Peluſ. IV. 205. Epiſt.
46. πρὸς Ναυσίμαχον καὶ Ξενοπείθην παραγραφή.
31. Κατὰ Νεαίρας, contra Neæram Stephani cujusdam Athenienſis uxorem. Demoſtheni abjudicat Dionyſius Halicarnaſſeus. Dubitat etiam Athenæus XIII. pag. 573. 586. Photios languidiorem eſſe notat.
59. πρὸς Νικόστρατον περὶ ἀνδραπόδων ἀπογραφῆς Ἀρεθουσίου.
54. Κατὰ Ὀλυμπιοδώρου, βλάβης.
1. Ὀλυνθιακὸς α΄, ſive tertia potius.
2. —— —— β΄. Secundam primo loco ponendam res ipſa ſuadet & Dionyſii Halic. teſtimonium.
3. —— —— γ΄ ſecunda. De ope Olynthiis † ferenda adverſus Philippum orationes tres habitæ prætore Athenis Callimacho Olymp. CVII. 4. ætatis Demoſth. XXXI. Latine verterunt *Phil. Melanchthon*, Anonymus quidam, & *Nic. Carrus*. Lond. 1571. 4. Primam præter *Beſſarionem* ** qui notas addidit accendendis adverſus Turcas Chri-

* Cteſiphon iſte Orator & ipſe fuit. Vide Tzetzæ Chiliad. V. hiſt. 35.
† Adverſus Olynthios dixit Demoſtheni adverſatus Demades. Svid. in Δημάδης.
** A. Chevillierius de origine typographiæ Pariſ. p. 57.

Christianis Principibus, Paris. 1470. 4. etiam *Joach. Camerarius* & *Joh. Sturmius* (cum commentariolo ejusdem & scholiis Martini Crusii in 1. & 2. Argent. 1554. 8.) secundam *Christophorus Hegendorphinus*, tertiam alius Anonymus. Gallice cum notis *Tourrellus* Paris. 1691. 8. 1702. 4. Singulas quasdam ex Olynthiacis etiam latine transtulere *Vitus Amerbachius* & *Jac. Grifolus* Lucinianensis. Analysi dialectica, Rhetorica, historica, Ethica & Politica universas illustravit *Marcus Beumlerus* Francof. 1585. 8. addita latina versione *Rudolphi Collini*. Artificium Rhetoricum explicavit etiam *Steph. Caroli* Bonon. 1533. 4.

36. 37. Κατὰ Ὀνήτορος α΄, β΄. adversus Onetorem Aphobi fundos & bona Demostheni addicta per nefas invadentem.

45. πρὸς Παντοίνετον παραγραφή.

21. περὶ τῆς παραπρεσβείας De legatione ad Philippum male ab Æschine obita. Dixit Demosthenes adversus Æschinem prætore Pythodoro, Olymp. CIX. 2. anno ætatis XXXVII. De responsione Æschinis infra suo loco. Demosthenis orationem transtulit Anonymus quidam.

* πρὸς Περικλέα. Priscianus Lib. XVII.

56. πρὸς Πολυκλέα περὶ τοῦ ἐπιτριηραρχήματος sive de sumtibus post finitum tempus præfecturæ navalis factis.

18. προοίμια δημηγορικά. Exordia sive procemia orationum LXV. à Demosthene per otium elaborata, quibus in tempore uteretur. Sic Cicero ad Atticum Lib. XVI. Epist. 6. testatus est se habere librum procemiorum, ex quo eligere solitus, cum aliquod σύγγραμμα instituit. Adde IX. 18. ad Pætum. Sed & Plato in Menexemo notat solenne fuisse Rhetoribus, habere ejusmodi λόγους παρεσκευασμένους. Latine vertit procemia Demosthenis *Joh. Bernhardus Felicianus*.

15. περὶ τῆς τῶν Ῥοδίων ἐλευθερίας, de ope Rhodiis licet non optime meritis ferenda adversus Mausolum, qui civitatem eorum pauciorum imperio subjecerat. Habita prætore Thessalo sive Theello Olymp. CVII. 2. ætat. Demosth. XXIX. Latine vertit *Christoph. Hegendorfinus*.

22. περὶ τοῦ στεφάνου, adversus Æschinem pro Ctesiphonte qui decretum fecerat de Demosthene aurea ornando * corona in Bacchanalibus, quod Athenas muro cinxerat. Latine vertit Leonh. Aretinus, Ano-

* De more benemeritos aurea corona donandi consule Jo. Harduinum ad Themistii Orat. III. p. 386.

Anonymus quidam, Dionysius Lambinus, Joachimus Perionius. De Ciceronis versione deperdita cujus meminit Hieron. 2. in Rufin. de Joh. Sturmii commentario & de editione P. Foulkesii & Johannis Friend dixi infra in Æschine, qui adversus hanc Orationem dixit. Confer Ciceronis Oratorem c. VIII. Idem Cicero ad hancce videtur respexisse cum rogatus quamnam orationum Demosthenis maxime omnium probaret, longissimam respondit, ut narrat Plutarchus in Cicerone p. 872. In hac oratione sese passim laudat Demosthenes, sed tam scite, ut propterea reprehensionem facile effugiat. Confer eundem Plutarch. de laude sui p. 541. seq.

57. περὶ τοῦ στεφάνου τῆς τριηραρχίας pro Apollodoro de corona præfecturæ navalis.

43. 44. Κατὰ Στεφάνου, ψευδομαρτυριῶν, ά, β΄.

13. Συμβουλευτικὸς, ἤτοι ὁ περὶ τῆς συντάξεως. *De ordinanda Rep.* & veteri virtute ac libertate amplectenda, habita prætore Eudemo Ol. CVI. 4. ætat. Demosth. XXVII. Latine vertit *Joach. Camerarius.* Ineditam *Politiani* translationem memorat Labbeus Bibl. MSS. p. 371.

14. περὶ συμμοριῶν. De classibus. Est autem συμμορία, notante Libanio, ordo eorum qui Athenis munera publica subibant. Habita Archonte Diotimo Olymp. CVI, 3. ætat. Demosthen. XXVI. Prima δημηγορία sive oratio civilis quam dixit Demosthenes. Latine vertit *Johannes Lonicerus.*

55. πρὸς Τιμόθεον ὑπὲρ χρέους.

27. Κατὰ Τιμοκράτους. Contra Timocratem, actor Diodorus. Habita eodem quo oratio contra Aristogitonem anno. Vide Gellium XV. 28.

50. πρὸς Φαίνιππον περὶ ἀντιδόσεως.

Φιλιππικοὶ ιβ. Orationes duodecim in Philippum * Regem Macedoniæ, lectæ olim sunt à Dionysio Halicarnasseo, & Demosthenis imitatione Cicero quoque quatuordecim suas adversus Antonium Orationes

* Polybius in Excerptis Peiresc. p. 90. seq. reprehendit Demosthenem, quod viros præstantissimos qui in Arcadia, Messenæ, Argis, in Thessalia, & Bœotia rebus periculosissimis ad Philippum confugere non dubitarunt, tanquam proditores Græciæ traducit. Aliud Demosthenis dictum, *actiones ex eventu judicandas esse*, merito rejicit Nicephorus Gregoras XII. 5. Hist. p. 365. Idem diu ante damnaverat Ovidius: *careat successibus opto, quisquis ab eventu facta notanda putat.*

tiones Philippicas inscripsit, teste Plutarcho in Cic. Hodie quatuor tantum hoc titulo inter Demosthenis orationes exstant, & alio longe quam Dionysius legit ordine. Sed plures haberi sub aliis licet titulis, ab Andrea Schotto observatum est, ex cujus sententia Philippicas duodecim recensebo.

4. Prima apud Dionysium Philippica etiam in nostris codicibus *Prima* est, habita prætore Aristodemo Olymp. CVII. 1. ætat. Demosth. XXVIII.

2. Secunda. In editis est Olynthiaca secunda.

3. Tertia, vulgo Olynthiaca 3.

1. Quarta, vulgo Olynthiaca 1. Vide quæ supra in ὀλυνθιακός.

5. Quinta, in editis primæ Philippicæ annectitur sub titulo περὶ ἀποδείξεως, & incipit ἃ μὲν ἡμεῖς &c. habita prætore Themistocle, Olymp. CVIII. 2. ætat. Demosth. XXXIII. Apud Dionysium Epist. ad Ammæum p. 123. vocatur ἕκτη τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν, sed legendum πέμπτη, ut patet ex iis quæ ipse subjungit.

6. Sexta hodie exstat sub titulo περὶ τῆς εἰρήνης, *de pace*, habita prætore Archia Olymp. CVIII. 3. ætat. Demosth. XXXIV. Latine verterunt *Justinus Goblerus*, *Jacobus Grifolus* Lucinianensis, & *Petrus Bracchus* Placentinus. *A Dounai* prælectiones eruditæ in hanc Orat. prodiere Londini 1621. 8.

7. Septima, in editis & jam Photii tempore *secunda*, habita Lycisco prætore, Olymp. CIX. 1. ætat. Demosth XXXVI. A nonnullis auctor septimæ orationis Philippicæ existimatus *Hegesippus Crobylus*. Confer Suid. & Etymol. M in Ἡγήσιππος. Sed videntur loqui de Oratione quam octavam mox dicam de Haloneso.

8. Octava, Hodie exstat sub titulo Orat. *de Haloneso* περὶ τῆς Ἁλοννήσου, sed Libanio judice rectius inscribetur πρὸς τὴν ἐπιστολὴν Φιλίππου, habita prætore Pythodoro, Olymp. CIX. 2. ætat Demosth. XXXVII. *Hegesippi* esse qui collega Demosthenis fuit, non Demosthenis ipsius, Libanio, Photio, Suida & auctore Etymologici magni testibus contendit Tan. Faber quem vide sis ad Longin. p. 202. edit. Tollii. Sed vide & Athenæum VI. p. 223. Hermogenem &c.

9. Nona, Hodie exstat sub titulo Orat. de *Chersoneso*, περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ, habita prætore Sosigene Olymp. CIX. 3. ætat. Demosth. XXXVIII.

Lati-

Latine vertit *Petrus Broccbus* Placentinus. Suidas in *κατάγειν* octavam laudans *Φιλιππικῶν* locum ex hac Oratione producit.

10. Decima, in editis *tertia*, anno eodem.

11. Undecima, in editis *quarta*, habita prætore Nicomacho, Olymp. CIX. 4. ætat. Demosth. XXXIX.

12. Duodecima, Hodie exstat sub titulo *ὁ πρὸς τὴν Φιλίππου ἐπιστολὴν ad Philippi Epistolam* Athenienſibus bellum indicentem, quæ integra orationi præmittitur, habita prætore Theophrasto, Olymp. CX. 1. ætat. Demosth. XL. Latine vertit *Robertus Britannus* Par. 1643. 4. adjectis aliquot locis quos Cicero ex Demosthene vertit vel adumbravit.

In universas hactenus enumeratas duodecim orationes & *Libanii* argumenta & *Ulpiani* commentarios habemus.

Quatuor Philippicas latine verterunt *Christophorus Hegendorphinus*, Anonymus quidam, & *Paulus Manutius* Venet. 1549. 4. qui male *Claudius* vocatur in Bibl. Philosophica Pauli Bolduani p. 471. tum *Nic. Carrus* Lond. 1571. 4. Binas ex illis etiam *Jacobus Grifolus* Lucinianensis.

Gallicam versionem elegantem IV. Philippicarum III. Olynthiacarum, Orationis de pace, de Chersoneso & ad Philippi Epistolam, cum notis eruditis debemus *Tourrello* Parif. 1701. 4. recusam Amstelod. 1706. 12. Philippicas post *Jo. Lalemantium* Parif. 1549. 8. Gallice quoque vertit Maucroeus, (Mr. de Maucroy) cujus translatio exstat inter Opuscula prosaria atque poetica Maucroëi & Fontani.

40. *πρὸς Φορμίωνα, ὑπὲρ δανείου.*

42. *ὑπὲρ Φορμίωνος, παραγραφή.* Male audiisse Demosthenem hoc nomine refert Plutarchus, quod ita ex eadem officina duobus pugiones vendiderit adversariis, quibus se mutuo confoderent.

Editiones Demosthenis.

1. *Græce* cum argumentis *Libanii* apud Aldum Venetiis 1504. fol. Idem eadem forma & circa idem tempus *Ulpiani* commentarios in octodecim orationes, seorsim vulgavit una cum Harpocratione.

2. Basileæ apud Joh. Hervagium 1532. fol cum præfat. Erasmi, quæ luculenta & nitida editio præter *Ulpiani* * commentarios ad oram singularum paginarum statim additos & *Libanii* argumenta orationibus præmissa, exhibet ad calcem varias Lectiones à Petro Danesio collectas & ad quædam Demosthenis loca annotationes, ex Budæi, Erasmi & aliorum eruditorum lucubrationibus collectas.

3. Basileæ apud eundem Hervagium A. 1550. 8. sine Ulpiani commentariis.

4. Venetiis apud Paulum Manutium Aldi F. itidem omissis Ulpiani commentariis A. 1554. 8. 3 Vol.

5. Joh. Bernhardi Feliciani, collatis octo ad minimum codicibus MSS. Venet.

6. Parisiis apud Michaelem Sonnium Paris. 1570. ex recognitione Dionys. Lambini & Gvil. Morellii fol. typis elegantissimis & cum Ulpiani commentario similiter ut Hervagiana in singularum paginarum oris adjecto. Laudat hanc editionem ex merito Thuanus Lib XXXVI. Histor. ad A. C. 1564.

7. *Græce & latine* cum translatione, notis & Gnomologia *Hieron. Wolfii* A. 1549. fol. Basileæ apud Oporin. quinque partibus, quarum quartâ Demosthenis vita, Wolfii notæ & Gnomologia, Ulpiani commentarii cum Wolfii versione: & quintâ translationes quarundam Orationum Demosthenis ante Wolfium per varios latine redditarum continentur. Wolfii interpretationem aliquot locis castigat Casaubonus ad Theophrasti characteres.

8. *Latine* ex ejusdem Wolfii versione Venet. 1550. 8. tribus Voluminibus, sine Ulpiani commentario.

9. Itidem latine ex H. Wolfii recognitione Basil. 1554. 12.

10. Demosthenis à Wolfio iterum recogniti specimen Ao. 1569. Basil. apud Hervag. tantum continet orationes Olynthiacas tres & vitam Demosthenis atque Æschinis Græce & latine cum annotationibus.

11. Quar-

* Ulpiano tribuere integra scholia illa non audet If. Casaubonus propter errores varios quos in illis sibi visus est observasse, p. 218. ad Theophrasti Characteres: *Absit vero à nobis, ut hac & alia hujus farinæ, qualia nonnulla in illis scholiis observavimus, Ulpiano tribuamus.*

11. Quarta recognitio Basil. 1572. fol. ex Hervagiana officina per Eusebium Episcopium, exhibet Demosthenis & Æschinis opera integra Græce & latine ita digesta in tomos sex (qui in duo vel tria volumina possunt compingi) ut in *quatuor* primoribus contineantur Orationes utriusque & Epistolæ cum Wolfii translatione, & ejusdem argumentis, ubi Libaniana deficiunt: Tomo *quinto* Ulpiani commentarii & seorsim accessiones quædam ad Ulpianum ex editione Parisiensi, cum versione Wolfii: Wolfii notæ in Ulpianum, Vita Æschinis & Demosthenis è variis scriptoribus, Græce & latine cum notis. Et Anonymi annotationes in quædam Demosthenis loca ex edit. Hervagiana Ao. 1532. Tomo sexto Gnomologia, & annotationes Wolfii in Æschinem, Demosthenem & Libanii argumenta. Variæ lectiones è quatuor codicibus â Wolfio collectæ. *Vincentii Obsopæi* castigationes in Demosthenem ex prisco codice decerptæ, quæ seorsim lucem viderant Norimbergæ Ao. 1534. 4. Variæ lectiones ex editionibus Græcis Demosthenis Feliciana & Parisiensi. Tum ex codice MS. Augustano variæ Lectiones & scholia in Demosthenem inedita, quæ inde excerpsit Simon Fabricius Marcopibertanus Francus. Denique veteres Wolfii editionum priorum præfationes.

12. Francofurti 1604. sive ut tituli quidam habent Colon. Allobrog 1607. fol. editio quam modo recensui repetita est, nisi quod optimo consilio Ulpiani commentarii singulis orationibus subjiciuntur, & accessit præter imaginem Demosthenis ex veteri marmore, vita ejusdem, Olympiadibus ac præturis Atheniensium distincta, ex parallelis * *Andreæ Schotti.*

Orationes Demosthenis selectæ quindecim excusæ sunt Græce Oxonii 1597. 4.

Gallice Orationes septem transtulit Ludovicus Regius. Paris. 1575. 4. De Tourrelli Gallica versione quorundam Orationum jam supra dictum.

Demosthenis Gnomologia, Græce & latine prodiit Basil. 1551. 12.

Imaginem Demosthenis exhibet etiam Jac. Gronovius T. 2. Antiqv. Græcar. tabula 93. Eloquentiam ejus pingit optime Dionysius Hali-

* Vita Aristotelis ac Demosthenis comparata, Andrea Schotto auctore separatim lucem vidit Marco Velsero ab auctore inscripta, Augustæ Vindel. 1603. 4.

Halicarnasseus, ac ne de aliis Rhetoribus dicam Isidorus Pelusiota II. Epist. 146. *Cœlii Calactini* Siculi Rhetoris σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Κικέρωνος, σύγκρισις Δημοσθένους καὶ Αἰσχίνου & liber περὶ Δημοσθένους ποῖοι αὐτοῦ γνήσιοι λόγοι καὶ ποῖοι νόθοι, tum Ὑπομνήματα *Zosimi Gazei*, *Zenonis Citiei* (non Stoicorum principis sed Rhetoris) & *Sallustii* Sophistæ in Demosthenem, quorum meminit Svidas, interciderunt. Eundem ut opinor Sallustium Svidas è Damascio tradit Orationes Demosthenis universas δημοσίους memoriæ mandasse, & ibidem meminit Nonni nescio cujus, (eundem cujus Metaphrasin Evangelii Joannis habemus, intelligit Bonifacius XV. 6. Hist. ludicræ) qui sexies Demosthenem devoraverit totum, nec tamen unum potuerit verbum congruens in concione proferre. Καὶ Νόννον δέ φασιν ἐκμαθόντα ἑξάκις ὅλον τὸν Δημοσθένην, μὴ δ᾽ ἀνάρᾳι τὸ σῶμα δύνασθαι πρός γε λόγων ἐπιεικῶν σύνθεσιν. Fuere & alii Demosthenes. 1) Demosthenes machæropœus Oratoris Pater. 2) Demosthenes Atheniensium dux cum Antiphonte à Siculis interfectus Olymp. XCI. 4. teste Thucydide, Plutarcho in Nicia & aliis. Vide Græuium ad Lucian. T. 1. p. 987. 3) Demosthenes Massiliensis Φιλαλήθης Medicus Ophthalmicus, & 4) Demosthenes Bithynus Historicus ac κτίσεων scriptor, de quorum utroque dixi supra in Democrito. 5) Demosthenes Thrax, qui scripsit teste Svida de Poëtis Dithyrambicis, Metaphrasin Iliadis & Hesiodi Theogoniæ, atque Epitomen Damageti Heracleotæ. 6) Demosthenes Mytilenæus. Plutarch. lib. 2. c. 1. Sympos. p. 633. At in scholiis ad Apollonium ubi laudatur Demosthenes ἐκ λιμένων, legendum Timosthenes. Catonem Majorem dictum esse Romanum Demosthenem testatur Plutarchus in Catonis vita pag. 338.

IX. ÆSCHINES * Atrometi literatoris F. Cothocides Atheniensis, præceptore usus esse fertur Isocrate & Antalcida, vel ut Svidas

* Demosthenes salse dixit Æschinem filium esse τρόμητος i. e. *trepidi*, & inde ipsum fecisse ἀτρόμητον, *intrepidum*, orat. pro corona: καὶ δύο συλλαβὰς προσθεὶς τὸν μὲν πατέρα ἀντὶ τρόμητος ἐποίησεν ἀτρόμητον. Arometum γραμματοδιδάσκαλον Svidas appellat. Allegatur & Atrometus quidam in Scholiis Græcis ad Apollonium lib. 3. v. 1178. Matrem Æschinis tympanistriam fuisse narrant, ut Lucianus in somnio T. 1. p. 9. Cothocidem Rhetorem pro Æschine dixit Athenæus VI. p. 223. & Demosthenes ipse alicubi ironice se vocat Battalum Pæaniensem, at Æschinem Cothocidem Oenomaum. Alius fuit Æschines Lysaniæ F. Socraticus, de quo dixi supra cap. XXIII. 31. Alios præterea sex Æschines commemorat Laërtius II. 64.

Alios

das & ante hunc Cæcilius apud Plutarh. Alcidamante Gorgiæ Præceptore, pro quo apud Photium (male ut videtur) nomen Leodamantis ** occurrit. Orator vehemens & gravis, ac cui soli ægre cedit Demosthenis adversarii sui judicio, μεγαλοφωνότατος. Ab eo victus Olymp CXII. 3. oratione pro Corona, Rhodum postea concessit in exsilium, ibique scholam aperuit & docuit, Alexandro M. jam defuncto, quem periisse constat Olymp. CXIV. 1. Denique relicto Rhodio διδασκαλείῳ, sive ut Philostratus vocat, Sophistarum Phrontisterio, concessit Samum, & ibi non diu post, ætatis LXXV. obiit. Vide Plutarchum pag. 838. Svidam, Photium cod. 61. & 164. & Philostratum Lib. I. de Sophist. p. 508. seq. qui pag. 487. notat quam plurimas orationes habuisse, & habuisse ex tempore, & ex quorundam sententia primum extemporali illa dicendi ratione (quam p. 510. θείως λέγειν & θεοφορήτῳ ὁρμῇ ἀποσχεδιάζειν vocat) usum fuisse. Οἱ δὲ Αἰσχίνου φασὶ τὸ σχεδιάζειν εὕρημα. Τοῦτον γὰρ πλεύσαντα ἐς Ῥόδον περὶ τὸν Κάρα Μαύσωλον σχέδην αὐτὸν λόγῳ ᾆσαι (perperam interpres: *extemporali carmine cecinisse*, pro *extemporalem orationem habuisse*) Ἐμοὶ δὲ πλεῖστα μὲν ἀνθρώπων Αἰσχίνης δοκεῖ σχεδιάσαι πρεσβεύοντί καὶ ἀποπρεσβεύων, συνηγορῶντι καὶ δημηγορῶν. Καταλιπεῖν δὲ μόνους τοὺς (forte τρεῖς) συγγεγραμμένους τῶν λόγων, ἵνα τῶν Δημοσθένους φροντισμάτων μὴ πολλῷ λείποιτο, σχεδίου δὲ λόγου Γοργίας ἄρξαι. *At mihi quidem frequentissime videtur ex tempore dixisse Æschines, & legatus & ad legatos & in foro & in concione, solasque tres orationes conscriptas reliquisse, ut nec hoc nomine Demosthene multo inferior haberetur, extemporalis tamen eloquentiæ initium puto deberi Gorgiæ.* Ita reddendus ille locus, quem ut alia pleraque interpres non satis cepit.

Exstant *tres* Æschinis *Orationes*, veluti totidem Charites, quem-

Alios itidem quinque vel sex Menagius ad Laërtii locum. His addes Æschinem Synesii æqualem, qui illum memorat Epistola 3. Æschinis Selli præter Hesychium in σεσελλίσθαι meminit Svidas in Θεαγένους χρήματα. Æschinis Lamprensis Plutartarchus in Aristide p. 326. Æschinis Atheniensis Medici Plinius XXVIII. 4. Æschinis Eleusinii Apollonius in Æschinis nostri vita.

** Leodamantis hujus an Alcidamantis, dubitat enim Fulvius Ursinus p. 76. elog. effigiem vide apud Jac. Gronovium T. 2. Antiqv. Gr. tabula 74. quemadmodum Æschinis ipsius apud Ursinum pag. 79. & Gronovium tab. 94. Cæcilium laudat etiam Photius cod. 61. ubi de Æschine agit, sed male excusum Κικίλιος pag. 28. edit. Hœschelii.

admodum novem * Æschinis Epistolæ veniebant nomine Musarum, ut Photius testatur. Sed hodie leguntur sub Æschinis nomine *Epistolæ* XII. quemadmodum dixi supra cap. X. 6. Orationes vero tres, quas solas genuinas Æschinis nostri, agnoscunt etiam veteres, hæ sunt:

1. Κατὰ Τιμάρχου, *Adversus Timarchum* Arizeli F. accusatorem suum, quem flagitiosæ vitæ reum agit. Confer Luciani Apologiam pro mercede conductis T. I. p. 488. Tzetzæ Chiliad. VI. versu 5. seq. qui v. 60. testatur Timarchum ignominia ab Æschine notatum sibimet ipsi manus præ ægritudine intulisse.

2. Περὶ τῆς παραπρεσβείας, *de perfide obita* secunda ad Philippum *legatione*, cujus à Demosthene accusatus fuit, *Apologia*. Fuerunt qui existimarent hanc & superiorem orationem non dictas ab Æschine Athenis, sed scriptas fuisse per otium in exsilio. Vide argumentum Græcum hujus Orationis. Photius: λέγεται δὲ οὗτος πρῶτος ἐκεῖσε (ἐν Ῥόδοις) σχολάζων τὰ πλάσματα καὶ λεγομένας μελέτας συνθεῖναι.

3. Κατὰ Κτησιφῶντος. *Adversus Ctesiphontem*, qui auream Demostheni coronam decreverat. Hanc præclaram orationem cum contraria ** Demosthenis quæ pro Ctesiphonte de Corona inscribitur, latine olim verterat *Cicero*, ut testatur Hieronymus Epist. 101. ad Pammach. & Sidonius II. 9. Epist. E recentioribus utramque transtulit *Leonbardus Aretinus*, cujus versio cum Ciceronis operibus typis exscripta est A. 1528. *Joachimus Perionius* Paris. 1554. 4. *Dionysius Lambinus* cum cujus versione prodierunt separatim Ingolstad. 1595. 8. & cum *Joh. Sturmii* commentariolo Argent. 1550. 8. Vulgatæ etiam sunt Græce Argent. 1545. & Altorf. 1581. 8. & novissime

* Photius cod. 61. τρεῖς μόνους αὐτοῦ λόγους φασὶ γνησίους εἶναι καὶ ἐννέα ἐπιστολάς. Διὸ τοὺς μὲν λόγους αὐτοῦ τινες χάριτας ὠνόμασαν, διά τε τὸ χαρίεν τοῦ λόγου, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν χαρίτων. Μούσας τε τὰς ἐπιστολὰς διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐννέα Μουσῶν.

** Plinius VII. 30. Hist. *Æschines Atheniensis summus Orator, cum accusationem qua fuerat usus, Rhodi legisset, legit & defensionem ob quam in illud depulsus fuerat exsilium, mirantibusque, tum magis fuisse miraturos dixit, si ipsum orantem audivissent, in calamitate testis ingens factus inimici.* Depulsum fuisse in exsilium negat Philostratus, sed sponte præ tædio & pudore concessisse affirmat p. 509.

me emendatius cum nova verſione *P. Foulkeſii* & *Johannis Friend*, Oxon. 1696. 8.

Univerſæ tres Æſchinis Orationes ab Aldo Venet. 1513. fol. & H. Stephano editæ ſunt Græce inter alios Oratores, 1575. fol. Miror autem Stephanum omiſiſſe quæ Aldus & Wolfius non omiſit vitam Æſchinis auctore Anonymo, & ἐξήγησιν *Apollonii* Grammatici de vita Æſchinis, & duplex argumentum in Orat. adverſus Timarchum. *Hieronymus* quidem *Wolfius* cum verſione & notis ſuis Orationes Æſchinis vulgavit in ſuo Demoſthene, & H. Stephanus ad calcem Oratorum ſuorum, verſionem Wolfii annexuit. Prodierunt etiam duæ Æſchinis Orationes una contra Cteſiphontem & altera περὶ παραπρεσβείας cum duabus contrariis Demoſthenis de Corona & de male acta legatione Græce Venet. edente Friderico Turriſano, 1549. 8. Ex Scholiaſte inedito Æſchinis ad Orat. περὶ παραπρεσβείας quædam lectu digna affert doctiſſimus Dodvvellus Opere de Cyclis Græcor. p. 742. Morbum Deliorum peſtilentem ab Æſchine deſcriptum illuſtrat Hieron. Mercurialis III. 18. Var. Lect.

Fuit & Oratio olim ſub Æſchinis nomine quæ inſcribebatur ὁ Δηλιακὸς νόμος, ſed eam alterius fuiſſe Æſchinis veteres teſtantur. Photius: οὐκ ἐγκρίνει γὰρ αὐτὸν ὁ Καικίλιος, ἀλλ' Αἰσχίνου ἄλλον σύγχρονον τοῦδε Ἀθηναίων τὸν πατέρα τοῦ λόγου φησίν. Hyperidi videtur tribuere Plutarchus. Idem fratres Æſchinis memorat Aphobum & Democharem, qui Photio & Apollonio, imo ipſi Æſchini ſunt Ἀφόβητος & Φιλόχαρις. Et in vita Æſchinis Democharen Anonymus vocat Demoſthenis ἀδελφιδοῦν.

X. HYPERIDES Colyttenſis, Atticus, Platonis & Iſocratis auditor, Pater Rhetoris Glaucippi, cujus orationes Plutarchus memorat, amicus Demoſthenis ſed Reip. amantior unde non dubitavit illum acceptæ ab Harpalo pecuniæ accuſare, & ad * exſilium compellere. Poſtea eidem iterum conciliatus, periit eodem fere quo Demoſthenes tempore. Nam victis ad Cranonem Olymp. CXIV. 3. Athenienſibus

* Vide Plutarchum in Hyperidis vita, & Juſtinum XIII 5. Vetus inſcriptio apud Jacobum Sponium p. 137. Miſcell.

ΥΠΕΡΙΔΗΣ ΡΗΤΩΡ
ΤΕΥΣΙΑΔΗΣ ΕΠΟΙΕΙ.

ex templo Cereris, quo confugerat, protractus atque Antipatro traditus est excisâque, vel ne patriæ res prodere cogeretur præmorsa lingua apud Cleonas occubuit. Vide Plutarch. in Phocione p. 754. Cadaver ejus insepultum abjectum, ut notat etiam Svidas in ὑπερόριον. Sublimitatis expertem & affectus vehementius commovendi imperitum fuisse notat Longinus p. 190. Dio autem Chrysostomus inter omnes oratores, præ Demosthene ipso & Lysia, legendum commendat viro civilis eloquentiæ studioso Hyperidem & Æschinem. Locum ejus ex dissertatione insigni XVIII. sive Epistola potius περὶ λόγου ἀσκήσεως adscribam: Τῶν γε μὴν ῥητόρων τῶν ἀρίστων τίς οὐκ ἐπίσταται; Δημοσθένην μὲν δυνάμει τε ἀπαγγελίας καὶ δεινότητι διανοίας, καὶ πλήθει λόγων πάντας τοὺς ῥήτορας ὑπερβεβληκότα, Λυσίαν δὲ βραχύτητι καὶ ἁπλότητι καὶ συνεχείᾳ διανοίας, καὶ τῷ λεληθέναι τὴν δεινότητα. Πλὴν οὐκ ἂν ἐγώ σοι συμβουλεύσαιμι τὰ πολλὰ τούτοις ἐντυγχάνειν, ἀλλ' Ὑπερίδῃ τε μᾶλλον καὶ Αἰσχίνῃ. Τούτων γὰρ ἁπλούστεραί τε αἱ δυνάμεις, καὶ εὐληπτότεραι αἱ κατασκευαί, καὶ τὸ κάλλος τῶν ὀνομάτων οὐδὲν ἐκείνων λειπόμενον. Ἀλλὰ καὶ Λυκούργῳ συμβουλεύσαιμ' ἂν ἐντυγχάνειν σε, ἐλαφροτέρῳ τούτων ὄντι καὶ ἐμφαίνοντί τινα ἐν τοῖς λόγοις ἁπλότητα τοῦ τρόπου. Argumenta Orationum Hyperidis scripserat Ælius Harpocratio, teste Svida. Idem Svidas testatur Cajum Harpocrationem scripsisse περὶ τῶν Ὑπερίδου καὶ Λυσίου λόγων.

Orationes Hyperidis inter LXXVII. quæ sub ejus nomine olim ferebantur, fuerunt genuinæ LII. teste Plutarcho & Photio, (male νς' in Svidæ codicibus) junctimque uno ordine legebantur, ita ut tricesimam laudet Harpocration in κομιστικὰ πλοῖα. Eorum omnium titulos etiamnum habemus ordine literarum hic à me digestos: ex orationibus ipsis ne unicam * quidem, excepta illa quæ inter Demosthenicas num. 17. legitur, περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν.

Κατ' Ἀθηνογένους α', β'. Harpocrat. & Apostolius XVIII. 11. proverb. ubi male editum Εὐθυνογένους pro Ἀθηνογένους ut Meursio in Bibl. Attica notatum.

Ὑπὲρ Ἀκαδήμου. Harpocrat. in Ἡφαιστία.

περὶ τῶν στρατηγῶν πρὸς Ἀλέξανδρον. Plutarch. in Hyperide.

περὶ

* In Bibliotheca Budensi Matthiæ Corvini Regis *vidimus integrum Hyperidem cum locupletissimis scholiis, librum multis etiam censibus redimendum.* Joh. Alex. Brassicanus præf. ad Salvian.

περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν. Exstat, ut jam dixi, inter Demosthenicas num XVII.

Κατ' Ἀντίκ. Harpocrat.

πρὸς Ἀπελλαῖον περὶ θησαυρᾶ. Pollux, Harpocrat.

Κατ' Ἀρισταγόρας α. β. adversus Aristagoram meretricem. Athen. XIII. Harpocration in ἀφύαι, Theon. progymnasm. pag. 14. cujus locum corruptum emendat Meursius III. 8. Attic. Lect.

Κατ' Ἀρισταγόρε ἀποστασίε, α, β. Harpocrat.

πρὸς Ἀριστογείτονα. * Harpocr. Ulpianus in Olynthiac. 2. Svid. in ἀπεψηφίσατο.

Κατ' Ἀρχεστρατίδε. Ammonius in ἱερά. Harpocrat. & Apsines Rhetoric. apud quem male legitur Ἀρχεστράτε pro Ἀρχεστρατίδε.

Κατ' Αὐτοκλέες. Harpocrat. Apostolius IX. 6. proverb.

πρὸς Δάμιππον. Harpocr. in πρόσκλησις.

Δηλιακός. Plutarch. in Hyperide & Æschine, cui à quibusdem tributus fuit Δηλιακὸς λόγος. Athenæus Lib. X. Photius, Sopater & Anonymus in Hermog. Priscianus Lib. XVIII. Cæterum in scholiis ad Aristoph. aves male excusum Ὑπερίδης ἐν τῷ χαλκῷ pro ἐν Δηλιακῷ. Vide Meursii Bibl. Attic. & III. 5. Attic. Lect.

Κατὰ Δημάδε, Harpocrat. Athen. Svidas in λιτή. Porphyrius quæst. Homer. 1. Etymol. M. in ἐπίβολος, ubi male editur κατὰ Δημάρχε.

Κατὰ Δημάρχε. Vide quæ jam dixi de oratione adversus Demadem.

πρὸς τὴν Δημέε γραφήν. adversus Demeam Demadis Rhetoris filium. Pollux & Harpocrat. apud quorum utrumque male Δημαίε. Vide Meursii Lect. Attic. Lib. I. c. 5.

Κατὰ Δημητρίας, ἀποστασίε. Harpocrat.

Κατὰ Δημοσθένες. Plutarch. in Hyperide & Demosthene. Athenæus, Priscianus Lib. X. Harpocrat. & Svidas.

* Aristogiton Orator Atheniensis, propter impudentiam, κύων appellatus teste Svida, composuerat ἀπολογίαν πρὸς Δημοσθένην τὸν στρατηγόν, πρὸς Λυκᾶργον κατὰ Τιμοθέε, κατὰ Τιμάρχε, κατὰ Ὑπερίδε παρανόμων, (confer Tzetz. Chil. VI. v. 94 seq.) κατὰ Θρασύλλε, κατὰ Φρύνης, & Ὀρφανικόν.

πρὸς Διώνδαν, Porphyrius apud Euseb. X. 3. præparat.

πρὸς Ἐπικλέα. Pollux, Harpocrat.

Ἐπιτάφιος ἐπὶ Λεωσθένει καὶ τοῖς πεσοῦσιν ἐν Λαμιακῷ πολέμῳ. Diodorus Sic. Lib. XVIII. Plutarchus in Hyperide. Dionys. Halicarnasseus in arte c. 6. Longinus περὶ ὕψους, Theo progymnasm. Vide Meursii Lect. Attic. IV. 4. ubi in Plutarchi verbis pro Λεωσθένει male excusum est Δημοσθένει.

περὶ τῶν Εὐβήλου δωρεῶν. Porphyrius apud Euseb. X. 3. præparat. Harpocration.

περὶ Εὐθυνογένους, α', β', Apostol. XVIII. 11. proverb. Sed legendum ibi est Ἀθηνογένους.

πρὸς Θασίους. Pollux VII. 32.

Ὑπὲρ τοῦ ἱππέως κλήρου. α', β'. Harpocrat.

Ὑπὲρ Καλλίππου, Plutarch. in Hyperide, Harpocrat.

Κατὰ Κόνωνος. Harpocrat.

Ὑπὲρ Λυκόφρονος. Pollux.

Ὑπὲρ Λυκούργου. Apsines in Rhetoric.

πρὸς Λυκοῦργον. vide infra ὑπὲρ Σιμμίου.

Κατὰ Μαντιθέου Athenæus, Harpocrat.

Ὑπὲρ Μηκάλου. Pollux VII. 33.

Ὑπὲρ Μιμικᾶς. Pollux X. 8. nisi legendum ὑπὲρ Μηκάλου uti ex VII. 35. ubi idem fragmentum refertur, conjicit Meursius.

ὑπὲρ Ξενίππου. Harpocrat.

ὑπὲρ Ξενοφίλου α', β'. Harpocrat. in κεραμεῖς.

περὶ Ὀχετοῦ. Pollux X. 5.

πρὸς Πάγκαλον. Harpocrat.

Κατὰ Πασικλέους. Harpocrat. Etymol. M. Pollux. Priscianus lib. 18.

Πλαταϊκός. Plutarch. de gloria Atheniensium, ubi eam præfert Aristidis παραγγελίᾳ νίκης.

Κατὰ Πολυεύκτου περὶ τοῦ διαγράμματος sive περὶ τοῦ Πολύευκτον στρατηγεῖν. Harpocrat. Etymol. M.

πρὸς Πυθέαν. Vide ὑπὲρ Σιμμίου.

Ὑπὲρ τοῦ πυράνδρου κλήρου. Harpocrat.

Ὑπὲρ

Ὑπὲρ Σιμμίου πρὸς Πυθίαν καὶ Λυκοῦργον. Harpocrat. in ἐπιχειροτονία.

περὶ τῶν στρατηγῶν. Supra in πρὸς Ἀλέξανδρον.

Συνηγορικός. Pollux III. 25.

περὶ ταρίχου, α΄, β΄. Apoſtol. V. 8. proverb.

πρὸς Τίμανδρον. Suidas in παιδάριον.

πρὸς Ὑγιαίνοντα adverſus Hygiænontem. Harpocrat.

περὶ τῆς Φυλακῆς τῶν τριηρῶν. Plutarch. in Hyperide. Harpocrat. tum alibi tum in περιβόλιον, ubi cum Meurſio legendum ἐν τῷ περὶ τῆς Φυλακῆς τῶν τριήρων ἐπιτροπικῷ. Male enim editur τῶν Τυῤῥηνῶν τροπικῶν.

Κατὰ Φιλιππίδου. Athen. lib. 12.

Κατὰ Φιλοκράτους Demoſthenes orat. περὶ παραπρεσβείας.

Ὑπὲρ Φορμισίου. Harpocrat.

Ὑπὲρ Φρύνης pro Phryne, ſive ut vero nomine vocabatur, Mneſarete meretrice Theſpiaca, quam impietatis accuſaverat Ariſtogiton. Ipſa vero diductâ tunica & nudato pectore judicum pedibus ſe advolvens conſpectu corporis quod ſpecioſiſſimum habebat ita ut pictores ad illius pulchritudinem * Veneris imagines ſolerent effingere, teſte Clemente Alex. p. 35. protreptici, judices amplius permovit quam Hyperides actione quanquam admirabili, ut narrant Quintilianus Lib. II. c. 15. Sextus 2. adverſus Matth. p. 65. Plutarchus in Hyperide. Athenæus Lib. XIII. p. 590. Meminere ejuſdem orationis Harpocration pluribus locis, Quintilianus X. 5. Vide & Alciphronis Epiſt. 30. ſeq.

Ὑπὲρ Χαιρεφίλου περὶ τοῦ ταρίχους α΄, β΄. Pollux, Harpocrat. Athenæus Lib. III.

πρὸς Χάρητα. Pollux & Harpocrat.

Ex

* Sub meretricum imaginibus Deas adoratas notant I. Frid. Gronovius ad Statii Sylvas p. 41. ſeq. Janus Broukhuſius ad Propertium p. 100. ſeq. Cum quibus confer quæ de ſanctarum imaginibus in Romana eccleſia obſervat Petrus Baylius in Dictionario Hiſt. Critic. ubi de *Flora* nota (C)

Ex XXV. Orationibus dubiæ fidei Hyperidi tributis has quinque Meursii industria observavit:

Ὑπὲρ Ἁρπάλου. Pollux X. 36.

Κατὰ Δημέου, ξενίας. Harpocrat.

Ὑπὲρ δημοποιητοῦ. Harpocrat.

Ὑπὲρ Δωροθέου. Harpocrat. in Φιλινοφόρης, ubi testatur hanc orationem ab aliis adscriptam fuisse Philino.

Κατὰ πατροκλέους. Athen. Harpocrat. & Suidas in ηιμέας ubi male editur κατὰ προκλέους. Tanquam genuina Hyperidis allegatur ab eodem Svida in αὐλαία, Polluce & scriptore magni Etymologici.

XI. DINARCHUS Socratis cujusdam sive Sostrati F. gente Corinthius sed ab adolescentia Athenis versatus natus est Olymp. CIV. 4. Archonte Nicophemo. Auditor fuit Theophrasti, & orationes scribere cœpit anno ætatis XXV. vel XXVI. sed post Hyperidis & Demosthenis mortem potissimum claruit, quorum eloquentiam æmulatus Cassandri & Antipatri favit partibus, infestus Harpalo. Anaxicrate Archonte Olymp. CXVIII. 2. pulsus in exsilium, cum Chalcide per quindecim annos commoratus esset, Athenas beneficio Theophrasti rediit, ubi post Antipatri mortem quæ accidit Olymp. CXXI. 3. insidiis Polyperchontis inter cujus familiares fuerat, (vide Plutarch. in Phocione p. 757.) periit, proprior septuagenario. Dinarchos præterea tres commemorat Demetrius * Magnes apud Dionysium Halicarnass. 1) Dinarchum Poëtam Oratore antiquiorem genere Delium, cujus meminit Eusebius Chron. ad num. DCCXX. respiciens scriptas ab eo Διονύσου πράξεις. Confer Cyrillum X. contra Julian. p. 341. 2) Dinarchum qui fabulas de rebus Cretensium collegerat, ὁ τὰς περὶ Κρήτην συναγήοχε μυθολογίας. 3) Dinarchum auctorem λόγου περὶ Ὁμήρου. Ab his omnibus fortasse diversus est Dinarchus quem Hermias in irrisione gentilium & Nemesius de natura hominis cap. 4. testantur cum Aristoxeno statuisse quod anima hominis nihil aliud sit quam harmonia. Mentio & alterius Dinarchi apud Plutarchum in Timoleonte pag. 246. atque 248.

Sul

* Δημήτριος excusum ex compendio scripturæ in libris MSS, usitato, confer Voss. de Hist. Gr. p. 150.

Sub Dinarchi Rhetoris nomine orationes plures quam CLX. olim ferebantur, teste eodem Demetrio Magnete apud Dionysium Halicarnasseum libello de Dinarcho, verum Plutarchus in vita Dinarchi auctor est genuinas ipsius non plures fuisse quam * LXIV. Ex his titulos LX. amplius ab antiquis scriptoribus servatos Meursius in Bibliotheca Attica notavit, quos literarum ordine à me digestos & nonnihil auctos infra ponam, in quibus tres observabis orationes quæ adhuc ** exstant: 1. *adversus Demosthenem.* 2. *adversus Aristogitonem.* 3. *adversus Philoclem.* Has cum aliis Oratoribus Aldus Venet. 1513. fol. & H. Stephanus, Ao. 1575. fol. Græce vulgavit, dehinc Gr. & latinè edidit & Jo Wovverio senatori Antvverpiano dicavit *Janus Graterus*, primam cum *Hieron. Wolfii*, reliquas binas cum versione *M. Balduini Ischami* Gandavensis. Hanov. 1615. 8. in quo volumine simul Lycurgi, Lesbonactis, Herodis & Demadis orationes græce & latine leguntur. Sed tituli orationum Dinarchi, quos daturum me jam recipiebam, hi sunt:

Ἀγάθωνι συνηγορία sive περὶ τῆς Ἀγάθωνος διαμαρτυρίας. Dionys. Halicarnasseus in indice orationum Dinarchi.

Κατὰ Ἀγασικλέους, sive ut apud Svidam in σκαφηφόροι, Ἀγησικλέους. male apud Dionysium Πισικλέους. Vide Harpocrationem in Ἀγασικλῆς & alibi.

Συνηγορία ὑπὲρ Αἰσχίνου κατὰ Δεινίου. Dionys. Harpocrat. Svidas in κλιμακίζειν, ubi male ἰσηγορία. Vide Meursii Attic. Lect. V. 24.

πρὸς Ἀμεινοκράτην διαδικασία περὶ καρπῶν χωρίου. Dionys.

πρὸς Ἀντιφάνην περὶ τοῦ ἵππου α΄, β΄. Dionys. Harpocrat.

Κατὰ Ἀριστογείτονος. Exstat. Latine vertit *M. B. Ischamus*. Præ cæteris probatam notat Plutarchus in Dinarchi vita.

Κατ᾽ Ἀριστονίκου περὶ τῶν Ἁρπαλίων. Dionys.

Διαμαρτυρία ὡς οὐδὲν εἰσιν ἐπίδικοι Ἀριστοφῶντος θυγατέρες. Dionys. Harpocrat.

πρὸς Ἀρχέστρατον. Confer Meursii Attic. Lect. III. 5. Dionys. Harpocrat. Svid. in ἀποψηφίζεσθαι.

περὶ τοῦ Ἀρχεφῶντος κλήρου. Dionys.

πρὸς Βιώτην παραγραφή. Dionys.

Κατὰ Γνωσίου περὶ τῶν Ἁρπαλίων. Dionys.

Ffffff Κατὰ

* Svidas de Dinarcho: γράψας κατὰ μέν τινας λόγους τοὺς πάντας ρξ, κατὰ δὲ τὸ ἀληθέστερον, μόνους ξ΄, lege ξδ΄.

** Exstat etiam inter Demosthenicas Orat. *in Theocrinem*, quam Dinarcho nonnulli tribuerunt.

Κατὰ Λυκούργου, εὐθύναι. Dionyſ. Harpocrat. Suidas in καταλεύσιμον. Etymolog. in ἱεροποιοί.

πρὸς σὺν Λυκούργου παῖδας. Harpocrat. in ἀπονομή.

Κατὰ Λυσικράτους ὑπὲρ Νικομάχου. Dionyſ. T. 2. pag. 114. Harpocr. in κράσις.

Κατὰ Μεναίχμου ap. Suid. in πραγματεία niſi leg. κτ Μεναίχμου quæ Lycurgi oratio erat.

περὶ Μνησικλέους ſive ὑπὲρ τοῦ Μνησικλέους κλήρου. Dionyſ.

Κατὰ Μοσχίωνος. Harpocrat.

Ὑπὲρ νεώς. Supra in πρὸς Διοσκουρίδην.

Ὑπὲρ Νικομάχου. ſupra in κτ Λυσικράτους.

πρὸς Νικοκράτην. Dionyſ.

πρὸς Ξενοφῶντα, ἀποστασίου. Laertius II. 52.

Συνηγορία Παρμένοντι ὑπὲρ ἀνδραπόδου, βλάβης. Dionyſ.

Ἐρανικὸς μετὰ τῶν Πατροκλέους παίδων. Harpocrat.

Κατὰ Πεδιέως. Dionyſ.

πιρλωικός. Vide infra Τυρρηνικός.

Κατὰ Πιστικλέους. Vide ſupra Ἀγασικλέους.

Κατὰ Πυθέου Dionyſ. Harpocrat. & Plutarch. ubi male Πασίου. Vide Meurſ. III. 5. Attic. Lect.

Κατὰ Ποθίου Stephanus Byz. in Αἴγινα, ſed legendum Πυθέου.

Κατὰ Πολυεύκτου, ἀπόφασις. Harpocrat. Svid. Priſcian.

Κατὰ Πολυεύκτου βασιλεύειν λαχόντος, δοκιμασία. Dionyſ. Harpocr.

Κατὰ Πολυεύκτου δωροδοκίας. Harpocrat.

Κατὰ Πολυεύκτου ἐκφυλλοφορηθέντος, ὑπὸ τῆς βουλῆς ἔνδειξις. Dionyſ. Harpocrat. & Svid.

Κατὰ Πολυεύκτου περὶ τοῦ Γεωφάνους male apud Dionyſ. Γεωφάνης. Vide Meurſii III. 11. Attic. Lect.

Κατὰ Ποσιδίππου. Dionyſ. Harpocrat. in οἴκημα.

πρὸς σὺν Πατροκλέους παῖδας ἐρανικός. Harpocrat. & Dionyſ. ubi male Θεοκλέους.

Κατὰ Προξένου, βλάβης. Dionyſ. T. 2. p. 113. Plutarchus in vita, qui ait, hanc Orationem, qua Proxenum hoſpitem & amicum accuſare non dubitavit Dinarchus, à ſene & oculis capto dictam eſſe primam omnium in foro: antea enim aliis tantum orationes compoſuiſſe accepta mercede. Meminit etiam Harpocrat. apud quem λαβῆς vitioſe excuſum in ἀγροὺς θήκη.

Κατὰ Πυθίου, ὕβρεως. Dionyſ.
Κατὰ Πυθέου, ξενίας. Dionyſ. Harpocr. Stephanus in Αἴγινα.
Κατὰ Πυθέου, περὶ τῶν χρ. τὸ ἐμπόριον. Dionyſ.
Κατὰ Στεφάνου, Dionyſ Harpocrat.
Κατὰ Τιμοκράτους. Dionyſ. Harpocrat.
Τυραννικὸς apud Harpocrat. in Κέρκωψ, Λιπαρέα, οἴκημα, στρουφίδες, νῆσοι.
Τυῤῥηνικὸς Harpocrat. & Svid. in περίστασιν (male ap. Dionyſ. πυρρηνικός.)
Διαδικασία Φαληρέων. Dionyſ. Harpocrat.
πρὸς Φανοκλέα. Dionyſ.
Κατὰ Φιλίππου μεταλλικός. Dionyſ.
Κατὰ Φιλοκλέους, ὑπὲρ τῶν Ἀρπαλίων. Exſtat, cum *Iſchami* verſione.
πρὸς Φιλωτάδην. Dionyſ.
Κατὰ Φορμίωνος, ἀσεβείας. Dionyſ. Harpocrat. Svidas in ἠλιωδηιδῶν. Confer Meurſium IV. 16. Attic. Lect.
Ἀπολογία διαμαρτυρίας πρὸς τὴν χάριτος εἰσαγγελίαν μετὰ Φειδιάδου χαμ-[redacted]

Heronis Rhetoris ἐξήγησιν Δεινάρχου memorat Svidas in Ἥρων.

Atque hæc de decem celebribus Oratoribus Atticis dicta ſufficiant. Cæterorum Rhetorum & Oratorum Græcorum notitiam, literarum ordine digeſtam, ſervavi libro quarto.

FINIS LIBRI SECUNDI.